BIBL. NAZ.
Vitt. Emanuele III
166
H
21
NAPOLI

Digitized by Google

TRACTATUS
DE VACATIONE BENEFICIORUM
E T
PENSIONUM ECCLESIASTICARUM

Ipſo jure, ac ob privationem in caſibus
à jure expreſſis.

A U C T O R E

ANTONIO MARIA DE NIGRIS

J U R I S C O N S U L T O,

E T

IN ROMANA CURIA ADVOCATO,

O P U S

In duas Partes diviſum.

R O M Æ MDCCXLI.

Typis HIERONYMI MAINARDI, in Platea Agonali.
SUPERIORUM PERMISSU.

Digitized by Google

SANCTISSIMO DOMINO NOSTRO

BENEDICTO XIV.

P. O. M.

ANTONIUS MARIA DE NIGRIS

FÆLICITATEM.

DIUTURNA mos conſuetudine, prope dixerim, ſacer jure quodammodo ſuo ſibi vindicat BEATISSIME PATER,

Digitized by Google

ut quemadmodum Infantes nuper in lucem ſuſcepti duce indigent, ac tutore, ita illuſtrium Virorum lucubrationes quamvis pertinaci, improboque ſtudio elaboratæ, ingenioque perfectæ, dum Typis eduntur, inſigni, fortiſſimoque muniantur Patrono, ne errent in ore hominum ſine ſpe benevoli alicujus hoſpitii, ne decidant è manibus Legentium contumeliis affectæ, ne tandem nocentium malignis dentibus obterantur. Quæ omnia non eſſent metuenda modo mihi ſcriptorum omnium minimo, ac infantiſſimo, ſi huic conſuetudini adverſarer, ſed fortaſſe quoque vitio mihi verteretur vel deſidiæ, ceu negligerem, quod alii ſummoperè cupiunt, vel ſuperbiæ, ceu faſtidirem, quod alii gloriæ, atque laudi ſibi tribuunt impensè.

At iſtæ prorſus rationes in cujuſcumque Patroni, ac Mæcenatis delectu facilè occurrunt. Verùm quod ego ignotus homo, ac nullus omnino ante tuos oculos, SANCTISSIME PATER, Opuſculum hoc meum immortali nomini tuo nuncupaverim, cauſæ multæ,

aliæ

aliæ quidem, una tamen omnium potiſſima acceſſit. Summo nimirum Pontifici, Sanctiſſimo Orbis Parenti, ac Magiſtro, cui univerſæ Chriſtianæ Reipublicæ ingenia obedientiæ tributa pendent, & obſequii, ego munus quoque meum, quodcumque eſt, quod certè minimum, demiſſa fronte devovi; exile munus, informe, obſcurum, imperfectum, quod ingenii quidem paupertatem, at pleniſſimam ſimul mentis, animique arguit obſervantiam; quod ſperat ornatum, ac pretium omne ſe ab humanitate tua incredibili conſecuturum; ex quo fiat, ut gratia id tua, ac favore digneris.

Sub iſtius Urbis initio, unde Tu in populos omnes Chriſtianos jus modo dicis, ac dominaris far cum ſalis mica Diis ſuis adolebant ante Romani, quam victis, profligatiſque hoſtibus, atque ultra Euphratem ad remotiſſimas uſque nationes imperio propagato Coſtum, Thus, Mirrhas, Aurumque exinde aſportaſſent; nec minus perexiguo illo munere ſibi Deos conciliare exiſtimabant, quam cum auctis

in

in immenſum divitiis Templorum parietes auro, argentoque obducebant, ſabearumque arborum lacrymas in ignem gravi diſpendio effundebant.

Ante, Deos homini, quod conciliare valeret,
Far erat, & puri lucida mica ſalis.
Ovid. lib.1. Faſt.

Hujuſce religionis ritus, quem Roma ipſa ab exteris, ſeque antiquioribus Deorum cultoribus didicit; firmius teſtimonium habemus apud Plinium in prologo de naturæ Hiſtoria, *Ruſtici*, inquit, *lacte*, *multæque Gentes ſupplicant Diis ſuis*, *& molà tantùm ſalsà litant*, *qui non habent Thura*, *nec ulli fuit vitio Deos colere quoquo modo poſſet*.

Sed quid iſta gratis, & ſine cauſa commemoro? Cujus in terris vices geris, multò præſtantiſſimum, quod imiteris, Tibi proponis Archetypum Dei Filium, qui Pauperculæ denariolum pluris fecit, quam ingentes divitum, ſuperbaſque oblationes.

Additur ipſa argumenti conditio, quæ magis, atque magis Tuum, propriumque facit hunc librum *de Vaca-*

tione

tione Beneficiorum, Penſionumque Eccleſiaſticarum inſcriptum. Eſt quidem Tuæ ſapientiæ, ac dignitati impar omnino. Tu enim in utroque Jure à prima juventute verſatiſſimus, Tu ſcientiarum omnium cultor acerrimus, Tu eruditorum Princeps, ac Magiſter noſti longiſſimè plura, quam à me concipi poſſent, atque in hoc Opuſculo includi. Verum ſi Te ad Regalis Sacerdotii ſummam dignitatem evectum beneficiorum adminiſtratorem, atque cuſtodem, penſionumque moderatorem intuemur, rem Tuam agi, cum de his diſputatur, profectò cognoſcimus.

Reliquum eſt, ut dum Tu omni jure debitum perhumaniter hoc Opus ſuſcepiſti, ita ſub Tuis etiam Auſpiciis Auctor vivat, & lætetur, ſemper in melius progreſſurus. Te enim docente, quod mihi deeſt, ſupplebitur, quod obſcurum eſt, illuminabitur, errata corrigentur, redundantia delebuntur, imperfecta Tuà ſapientià perficientur. Te verò imperante Auguſti tempus fæliciſſimum noſtra ætate reſtitutum iri omnes quidem, maximè verò literati

Viri,

Viri, ſapienteſque confidunt. Inter quos licet enumerari non merear, aliorum tamen fælicitate, niſi meà, libentiſſimè fruar. Precor igitur, obteſtorque divinam, æternamque ſapientiam, ut ad Catholicæ fidei incrementum, ad populorum Tuorum ſalutem, ad Almæ Urbis lætitiam, ac decus, diu, multumque Te ſervet incolumem.

AD BENEVOLUM LECTOREM.

OPUS *de Vacatione Beneficiorum, & Penſionum Eccleſiaſticarum ipſo jure, ac ob privationem in caſibus à jure expreſſis* Lector Benevole tibi legendum, ac ſtudendum propono; ſi quid in eo juri minus conſonum inveneris, antequam judices, ne quæſo leviter percurras, laborem diligenter perpende, vires auctoris excuſa, voluntatem ejus lauda; ſcripſit enim, ut publicæ prodeſſet utilitati, ſin minus tibi, ſi & hoc multum, ſaltem ſileas, ut nec laudes, nec vituperes; etſi meliora habes, tribue mihi eo ſaltem animo, quo ego tibi, Vale.

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendiſſimo Patri Magiſtro S. Apoſtolici Palatii.

Ph. Archiep. Theodoſiæ Viceſg.

APPROBATIO.

OBſequendo muneri mihi humaniſſimè demandato à Reverendiſſimo P. Fr. Nicolao Ridolfi Sac. Palatii Apoſtolici Magiſtro, vidi, & attentè perlegi Tractatum hunc, cui Titulus -- *De Vacatione Beneficiorum, & Penſionum Eccleſiaſticarum ipſo jure, & per privationem in caſibus à Jure expreſſis -- Auctore D. Antonio Mria de Nigris in Romana Curia Advocato*; Nilque in eo reperi quod Fidei Orthodoxæ, boniſque moribus adverſetur; Quinimmò omnia elaboratè diſcuſſa, fœliciter pertractata, & Canonicis regulis conformia adinveni; Ideòque dignum cenſeo, ut Opus iſtud ad publicam utilitatem imprimi queat. Romæ hac die 24.Decembris 1740.

Carolus Maria Francucci in Romana Curia Advocatus.

IMPRIMATUR,

Fr. Aloyſius Nicolaus Ridolfi Ordinis Prædicatorum ſacri Palatii Apoſtolici Magiſter.

I N-

Digitized by Google

I N D E X
A R G U M E N T O R U M,
Quæ in hac prima parte hujus Tractatus
De vacatione Beneficiorum, & Penſionum Eccleſiaſticarum continentur.

C A P. I.

A R G U M E N T U M.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis per obitum *ad ornatum text. in cap. ſuſceptum de reſcript. in 6.* pag. 1.

C A P. I I.

De vacatione Beneficii, & Penſionis per renunciationem, reſignationem, & permutationem *ad ornatum text. in cap. unico, ibique Gloſſ. de rer. permutat. in 6., & Gloſſ. in Clement. 1. de renunciat.* 6

C A P. I I I.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob matrimonium *ad ornatum text. in cap. 1., & 2. cap. quod à te, cap. diverſis de cleric. conjugat.* 13

C A P. I V.

An Epiſcopus poſſit clerico conjugato conferre Beneficium ſimplex; Quid in penſionibus, quæ magnatibus uxoratis interdum à Papa reſervantur; Et in quibus caſibus Beneficia, & Penſiones vacent, & extinguantur *ad intelligent. text. in cap. Joannes ibique Gloſſ. de cleric. conjugat.* 19

C A P. V.

De vacatione Beneficii, & Penſionis per aſſumptionem ad militiam, per feudi inveſtituram, per electionem ad Gubernium, & admiſſionem in Comitiis Principum, per officium Tabellionatus, ob non inceſſum in habitu, & tonſura *ad ornatum Gloſſ. in cap. finali de cleric. non reſiden., & conſtit. 92. Sixti V.* 22

C A P. V I.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob incompatibilitatem *ad ornatum text. in cap. de multa de præben., & Trident. ſeſſ. 24. cap. 17.* 25

C A P. V I I.

De vacatione Beneficii, ac Penſionis ob incompatibilitatem, Matrimonium, militiam, cum ſimilibus juxta varia decreta Sacræ Congregationis *ad interpret. Trident. ſeſſ. 7. cap. 4., & ſeſſ. 24. cap. 17.* 31

C A P. V I I I.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob religionis profeſſionem *ad ornatum text. in cap. beneficium de regular. in 6.* 40

C A P. I X.

An præter Papam Ordinarii Collatores poſſint regularia Beneficia in titulum regularibus profeſſis provideri conſueta conferre & ſecularibus, qui illius ordinis habitum ſuſcipere, & profeſſionem emittere omnino teneantur etiam cum clauſula *ex nunc prout ex tunc*, & cum decreto, ut non emiſſa intra annum profeſſione beneficia regularia iterum vacent; & quid in Penſionibus? An profeſſi ordinem militarem ſint capaces beneficiorum ſecularium, & penſionum, & quando beneficia ſecularia, ac penſiones ob profeſſionem in ordine emiſſam ipſo jure amittant, vel potius teneantur renunciare juxta Ordinis Conſtitutionem *ad interpret. Tridentini ſeſſ. 14. cap. 10., ſeſſ. 25. cap. 21.* 44

C A P. X.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob non promotionem ad ſacros ordines intra certum tempus, ſeu intra annum in Eccleſiis Parochialibus, aliiſque beneficiis curam animarum habentibus *ad ornatum text. in cap. licet canon. cap. commiſſa de elect. in 6.* 47

C A P. X I.

An Commendatarii obtinentes Monaſteria, Abbatias, & Prioratus teneantur intra annum promoveri ad ſacros ordines ſub pæna privationis ipſo jure; An & quando, & in quibus caſibus apponendum ſit Decretum, ut commenda poſt lapſum anni vacet, & quid in penſionibus? Et an teneantur ad reſidentiam ſub hac pæna, & quo jure *ad intelligentiam text. in cap. dudum 2. §. licet de elect. Gloſſ. in extravag. execrabilis de præben.* 52

C A P. X I I.

De vacatione Beneficii, & Penſionis per promotionem ad Epiſcopatum, Cardinalatum, per electionem ad Papatum, & per tranſlationem Epiſcopi ad alias Eccleſias Cathedrales, Metropolitanas, & ſimilia *ad ornatum text. in cap. cum in cunctis §. cum vero de elect.* 55

C A P. X I I I.

An primus Epiſcopatus ob translationem Epiſcopi ad aliam Eccleſiam Cathedralem vacet ſtatim à die translationis factæ per Papam in Conſiſtorio, vel potius à die præſtiti aſſenſus translationi, & quando ceſſet jus percipiendi fructus primi Epiſcopatus *ad interpret. Trident. ſeſſ. 7. cap. 2.* 60

C A P. X I V.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob promotionem ad Abbatias, aliaſque Dignitates tum regulares, tum etiam ſeculares habentes juriſdictionem quaſi Epiſcopalem *ad interpretationem regul. 26. Cancellariæ.* 63

Index Argumentorum.

CAP. XV.

De vacatione, ubi Beneficium, ac Penſio habentur pro derelictis *ad explicationem text. in l.1., & 2., & tot. tit. ff. pro derelicto, & Gloſſ. in cap. final. de cleric. non reſiden.* 65

CAP. XVI.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob non præſtitum intra certum tempus, ſeu intra menſem conſenſum electioni *ad ornatum text. in cap. quam ſit §. electus de elect. in 6.* 68

CAP. XVII.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob non petitam intra tres menſes, ſeu intra certum tempus confirmationem *ad ornatum text. in cap. quam ſit §. cæterum de elect. in 6.* 71

CAP. XVIII.

De vacatione, quando electus ad beneficium, ac proviſus de penſione ante confirmationem adminiſtrat *ad interpretationem text. in cap. avaritiæ de elect. in 6.* 75

CAP. XIX.

De vacatione ob caſſationem Electionis, ac Penſionis *ad interpretationem text. in cap. conſideravimus, cap. ſuper eo de elect. cap. propoſuit de conceſſ. præben.* 79

CAP. XX.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob poſtulationem, nominationem, & præſentationem non admiſſam, & rejectam *ad interpretationem text. in cap. 1., & 2. de poſtulat. & extravagan. ex debito §. hujuſmodi de elect. inter commun.* 81

CAP. XXI.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob intruſionem, & violentam occupationem *ad explicationem text. in cap. cum qui de præbend. in 6.* 84

CAP. XXII.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob violationem ſequeſtri *ad ornatum text. in Clement. unic. de ſequeſtrat. poſſeſſ. & fruct.* 88

CAP. XXIII.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob non exhibitum titulum, & diſpenſationem intra terminum ab Ordinario præfixum *ad ornatum text. in cap. Ordinarii de offic. ordinar. in 6.* 93

CAP. XXIV.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob indebitam bonorum eccleſiæ alienationem *ad interpretationem text. in extravagan. ambitioſæ de reb. eccleſ. non alienan.* 96

CAP. XXV.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob hæreſim *ad ornatum text. in cap. ad abolendam, cap. vergentis, cap. excommunicamus §. damnati de hæret., cap. ut commiſſi, cap. cum ſecundum de hæretic. in 6.* 101

CAP. XXVI.

An Beneficia, ac Penſiones canonicè obtentæ à filiis vacent ipſo jure propter hæreſim patris *ad interpretationem text. in cap. ſtatutum 2. de hæretic. in 6., extravag. unic. §. filii de pœn., & Conſtitut. Alexandri IV., & Nicolai III.* 105

CAP. XXVII.

De vacatione ob proviſionem Beneficii, ac penſionis ſcienter obtentam ad preces hæreticorum *ad interpretationem text. in cap. quicumque §. ad hæc de hæretic. in 6.* 107

CAP. XXVIII.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob ſchiſma *ad ornatum text. in cap. 1. de ſchiſmatic. in 6., Conſtit. Pauli IV., & Gloſſ. in cap. 1. verſ. firmitate eodem tit. in antiq.* 110

CAP. XXIX.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob adhærentiam Antipapæ, vel hæreticis *ad ornatum text. in cap. olim 26. de accuſat., cap. ad abolendam de hæretic., cap. contra, cap. præſidentes, cap. ut commiſſi de hæret. in 6.* 112

CAP. XXX.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob ſimoniam realem, & conventionalem *ad ornatum extravagan. Pauli II. in cap. cum deteſtabile de ſimon.* 114

CAP. XXXI.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob ſimoniam confidentialem *ad ornatum Conſtit. Pii IV. & Pii V.* 118

CAP. XXXII.

An vacent ipſo jure Beneficia, ac Penſiones ob crimen læſæ majeſtatis humanæ, & an delictum patris noceat filio in beneficiis, & penſionibus *ad interpretationem text. in cap. vergentis de hæretic. cap. cum ſecundum eod. tit. in 6., Can. ſi quis 6. quæſt. 1., l. quiſquis Cod. ad leg. Jul. Majeſt.* 122

CAP. XXXIII.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob crimen falſificationis literarum Apoſtolicarum *ad ornatum text. in cap. ad falſariorum de crimin. falſ.* 125

CAP. XXXIV.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob offenſionem Cardinalium *ad ornatum text. in cap fælicis de pœn. in 6.* 128.

CAP. XXXV.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob offenſionem Epiſcoporum, & an id locum habeat in Epiſcopis electis, aut confirmatis, ſed nondum conſecratis, aliiſque Prælatis habentibus juriſdictionem quaſi Epiſcopalem *ad ornatum text. in Clement. 1. de pœn.* 131

CAP. XXXVI.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob aſſaſſinium, & an id locum habeat in homicidio qualificato *ad ornatum text. in cap. 1. de homicid. in 6.* 134

CAP. XXXVII.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob homicidium perpetratum à Patrono contra Rectorem, Canonicos, Beneficiatos, & Clericos Eccleſiæ Patronalis, & an id locum habeat in caſu oppoſito, & quid ſi à canonico committatur contra concanonicum ejuſdem eccleſiæ *ad ornatum text. in cap. in quibuſdam §. cum igitur de pœn.* 139

CAP. XXXVIII.

De privatione Jurispatronatus, & vacatione Beneficiorum, ac Penſionum ipſo jure ob indebitam bonorum, & jurium eccleſiæ uſurpationem *ad ornatum Tridentini Seſſ. 22. cap. 11.* 142

CAP.

Digitized by Google

Index Argumentorum.

CAP. XXXIX.

De pænis Epiſcoporum, & de privatione Beneficiorum, ac Penſionum ipſo jure contra clericos, qui cogunt alios ad dimittenda, ſeu renuncianda beneficia *ad ornatum text. in Clement. multorum §. quod ſi inferiores de pæn.* 145

CAP. XL.

De vacatione Beneficii, & privatione Penſionis ob crimen nefandum *juxta Conſtitut. 72. Pii V.* 147

CAP. XLI.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob blaſphemiam juxta ſanctionem Concilii Lateranen. celebrati ſub Leone X., *ut habetur in ejus Conſtitutione 7. §. 33.* 149

CAP. XLII.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob vindictam tranſverſalem, & crimen abortus *juxta Conſtitutiones Pauli II., & Sixti V.* 151

CAP. XLIII.

De vacatione Beneficii, & Penſionis propter duellum *ex Conſtitutionibus Julii II, Leonis X, Pii IV, Clementis VIII, & aliorum.* 152

CAP. XLIV.

De vacatione Beneficii, & Penſionis contra Miniſtros Romanæ Curiæ, qui mediante pecunia obtinent pro ſe, aut pro aliis procurant eccleſiaſticas dignitates, officia juriſdictionis, judicaturas, ac gratias apud Sedem Apoſtolicam *ad ornatum Conſtitutionum Pii V, Gregorii XIII, & Clementis VIII.* 155

CAP. XLV.

De vacatione Beneficii, & Penſionis, ſi Clericus ſuſpenſus à jure ob crimina non probata contra electum, ſeu poſtulatum in eadem eccleſia temerè adminiſtret *ad interpretationem text. in cap. 1. in fin. de elect. in 6.* 158

CAP. XLVI.

De vacatione Beneficii, & Penſionis, ſi reſignans, aut permutans intra viginti dies obierit *ad ornatum regulæ 19. Cancellariæ.* 161

CAP. XLVII.

De vacatione Eccleſiæ Parochialis, ac Penſionis ob non ſervatam formam concurſus *juxta Conſtitutionem 33. Pii V.* 165

CAP. XLVIII.

De Beneficiis Eccleſiarum Parochialium vacantibus ob non ſervatam formam concurſus, & quando penſio, ſeu congrua Vicarii extinguatur juxta varia Decreta Sacræ Congregationis *ad interpret. Tridentin. Seſſ. 24. cap. 18.* 168

CAP. XLIX.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob non publicationem reſignationis *juxta Conſtitutionem 85. Gregorii XIII.* 174

CAP. L.

De vacatione Beneficii, & Penſionis, ſi clericus pro alio ſe examini ſubjecerit, aut alias contravenerit *Conſtitutioni Pauli IV.* 177

CAP. LI.

De vacatione ob apprehenſam poſſeſſionem beneficii, & exactionem penſionis literis Apoſtolicis non expeditis *juxta Conſtitutionem 33. Julii III.* 180

CAP. LII.

An Beneficium nominati ab Indultario ob non expeditas literas Apoſtolicas intra ſex menſes ſub pœna privationis eo ipſo vacet in Curia, vel extra ad hoc; ut iterum nominandi facultas redeat ad Indultarium, vel potius ejus proviſio ſpectet ad Papam; Et quid in penſione reſervata à Papa motu proprio pro perſona nominanda, an ſcilicet facta nominatione, & ſignata ſupplicatione cum data in corpore extinguatur per obitum nominati literis non expeditis, vel potius facultas iterum nominandi ad Papam revertatur *ad intelligen. text. in l. boves §. hoc ſermone ff. de verbor. ſignif. cap. ſi electio de elect. in 6., l. penult. Cod. de his, quib. ut indign.* 185

CAP. LIII.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob captam poſſeſſionem per ſimplex tranſumptum *juxta conſtitutionem 50. Innocentii X.* 192

CAP. LIV.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob non paritionem decreti de dimittendo primum beneficium intra duos menſes à die captæ poſſeſſionis ſecundi, & quando primum, vel ſecundum, & utrumque beneficium vacet ipſo jure *ad ornatum extravagantis ut quos de offic. ordinar. inter commun, & de ſtylo Datariæ in hac re.* 195

CAP. LV.

De vacatione Beneficii, & privatione Penſionis ob inſordeſcentiam in excomunicatione per annum, ſeu triennium, & de ſtylo Datariæ conferendi beneficia ſic vacantia *ad ornatum text. in cap. cum bona de ætat. & qualit. & ordin. præficien.* 198

CAP. LVI.

De vacatione Beneficii, & privatione Penſionis ob recurſum ad Judices laicos *juxta conſtitutiones Martini V., & Innocentii VIII.* 202

CAP. LVII.

De vacatione Beneficii, & privatione Penſionis ob malam promotionem ad ſacros ordines *juxta Conſtitut. 7. Pii II.* 205

CAP. LVIII.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob indebitam retentionem ſcripturarum, & bonorum ad Cameram, Sedem, & Palatium Apoſtolicum pertinentium *juxta Conſtitut. Pauli IV., Pii IV., Alexandri VI., & Clementis VII.* 207

CAP. LIX.

De vacatione Beneficii, & Penſionis, ſi clericus offendat litigantes in Romana Curia occaſione litis ibidem introductæ, vel introducendæ *juxta conſtitutionem 11. Alexandri VI.* 210

CAP. LX.

De vacatione Beneficii, & Penſionis, ſi ex lege fundationis ita cautum ſit *ad ornatum text. in cap. præterea 2. de jurepatron., cap. quanto de cenſib.* 213.

CAP. LXI.

De vacatione Beneficii, & Penſionis, ſi in conſtitutione particulari cautum ſit *ad ornatum Gloſſ. in Clement. ne Romani verſ. tolli de elect.* 217

CAP.

CAP. LXII.
De vacatione Beneficii, & Penſionis *ex ſpeciali Conſtitutione Clementis XI.* 220
CAP. LXIII.
De vacatione ſex Canonicatuum præsbiteralium in Eccleſia Cathedrali Leodienſi ob non regreſſum ad reſidentiam intra terminum ſex menſium à capitulo juridice intimandum pro obeundis muniis ſacerdotalibus, & de vacatione penſionis ob non implementum oneris miſſarum, cantus, cum ſimilibus *juxta Conſtitutionem Clementis XII.* 222
CAP. LXIV.
De vacatione per obitum collatoris, qui ad beneplacitum beneficia, ac penſiones confert *ad ornatum text. in cap. ſi gratioſè de reſcript. in 6.* 226
CAP. LXV.
De vacatione Beneficii, & Penſionis ob lapſum temporis limitati *ad ornatum Gloſſ. in can. Paſtoralis verſ. gubernare 7. quæſt. 1.* 230
CAP. LXVI.
De vacatione Beneficii, & Penſionis amovibilis, ubi conferens collationem revocavit *ad ornatum text. in Clement. 1. de ſupplen. neglig. Prælat.* 234
CAP. LXVII.
De vacatione Beneficii, & Penſionis ob novam erectionem, & creationem *ad interpretationem Gloſſ. in Clement. final. de reſcript.* 236
CAP. LXVIII.
De vacatione Beneficii, & Penſionis ob malam expreſſionem valoris *ad ornatum regul. 55. Cancell.* 240
CAP. LXIX.
De vacatione Beneficii, & Penſionis, ſi clericus ob grave crimen legitime monitus intra annum non compareat *ad ornatum text. in l. 1. & l. final. ff. de reis requiren.* 242
CAP. LXX.
De vacatione Beneficii, & Penſionis ob gratiam non regiſtratam, ob non captam proviſionem apoſtolicam à clerico, qui ab indultario inſtitutionem beneficii obtinuit, ob non emiſſam profeſſionem fidei, ob non ſuſceptos ordines, & habitum regularem, ob decretum de recedendo à Curia cum obligatione redeundi ad reſidentiam, ob non ſolutionem annatæ, ob non impletas intra certum tempus conditiones in proviſione apoſtolica adjectas ſub pœna vacationis Beneficii, & Penſionis *ad ornatum Gloſſ. in cap. quam ſit verſ. eo ipſo de elect. in 6., & Gloſſ. in Clemen. 1. verſ. eo ipſo de vit., & honeſt. clericor.* 243

I N-

INDEX ARGUMENTORUM,

Quæ in hac ſecunda parte hujus Tractatus

De vacatione Beneficiorum, & Penſionum Eccleſiaſticarum continentur.

CAP. I.

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, ac Penſionis per privationem, depoſitionem, & degradationem *ad ornatum text. in cap. ex literis, cap. gravem de exceſſ. Prelat.* 251

CAP. II.

De privatione Beneficiorum, ac Penſionum contra clericos ebrios, concubinarios, alioſque inhoneſte viventes *ad ornatum text. in cap. à crapula de vit., & honeſt. clericor. cap. ſicut cap. ſi autem de cohabitat. clericor., & mulier., Concil. Trident. ſeſſ. 21. cap. 6. ſeſſ. 25. cap. 14.* 258

CAP. III.

De privatione Beneficiorum, ac Penſionum ob excommunicationem, irregularitatem, violationem interdicti, ob poſtulationem contra eccleſiam, & inobedientiam mandatis Papæ, præceptis Epiſcopi, & decretis judicum Romanæ Curiæ *ad ornat. text. in cap. paſtoralis §. verum de appellat., cap. fraternitati de cleric. excom. miniſtran. cap. final. de exceſſ. Prælat. cap. final. de poſtulan. & Gloſſ. in cap. dolentes de celebrat. miſſar.* 261

CAP. IV.

De inhabilitate, & privatione Beneficiorum, ac Penſionum eccleſiaſticarum in filiis illegitimis clericorum ob incontinentiam paternam *ad interpret. Triden. ſeſſ. 25. cap. 15.* 264

CAP. V.

De vacatione, ſeu privatione Beneficiorum, ac Penſionum ob non reſidentiam *ad ornatum text. in cap. ex tuæ de cleric. non reſiden., Triden. ſeſſ. 23. cap. 1. ſeſſ. 24. cap. 12.* 269

CAP. VI.

De pænis Epiſcoporum, & de privatione Beneficiorum, Penſionis, ac fructuum contra parochos, commendatarios, & canonicos non reſidentes *ad interpretationem Tridentini ſeſſ. 6. cap. 2. ſeſſ. 23. cap. 1. ſeſſ. 24. cap. 12.* 274

CAP. VII.

Quando clerici eccleſiæ adſcripti compelli poſſint ab Ordinario ad præſtandum dictæ eccleſiæ ſervitium ſub pæna privationis Beneficii, ſtipendii, & Penſionis *ad interpret. Trident. cap. 16. 17. ſeſſ. 23.* 286

CAP. VIII.

An propter neceſſitatem, vel utilitatem eccleſiæ clerici poſſint cogi ad ordines ſuſcipiendos ſub pæna privationis Beneficii, & Penſionis *ad interpret. Triden. ſeſſ. 21. cap. 2.* 289

CAP. IX.

An proviſi de dignitatibus, canonicatibus, & portionibus in Eccleſia Cathedrali, vel Collegiata compelli poſſint ad ordines ſuſcipiendos ſub pæna privationis Beneficii, Penſionis, ac fructuum *ad interpret. Tridentin. ſeſſ. 22. cap. 4.* 293

CAP. X.

An Præbenda primo vacatura erecta ab Epiſcopo pro officio Theologi, ſeu interpretis Sacræ Scripturæ vacet in Curia, vel extra, & quando Canonicus Theologus privari poſſit præbenda, ſi non reſideat, & ſacras lectiones non expleat, & quo jure; Quid in Penſione, & ſtipendio *ad interpretat. Tridentin. ſeſſ. 5. cap. 1.* 298

CAP. XI.

An Vicarius Capitularis poſſit ad placitum Capituli ab officio amoveri, & ſalario privari ob negligentiam adminiſtrationis jurium Epiſcopatus, & juſtitiæ *ad interpret. Triden. ſeſſ. 24. cap. 16.* 301

CAP. XII.

An Vicarii ad curam animarum deputati poſſint ad nutum Epiſcopi, Capituli, & Monaſterii amoveri, ac ex cauſa in totum, vel in parte congrua privari, & quando hujuſmodi Vicariæ vacent, vel non pro effectibus juris *ad interpret. Triden. ſeſſ. 7. cap. 7., & Conſtit. 47. Pii V.* 304

CAP. XIII.

De vacatione, ſeu privatione Beneficii, ac Penſionis contra clericos vagabundos *ad ornatum Gloſſ. in can. non oportet il 1. de conſecrat. diſtinct. ultim.* 307

CAP. XIV.

De vacatione, ſeu privatione Beneficii, Officii, & Penſionis ob apoſtaſiam *ad ornat. Gloſſ. in cap. 1. de Apoſtat.* 309

CAP. XV.

De privatione, ſeu vacatione Coadjutoriæ, ac Penſionis ob non reſidentiam, ob cæcitatem, apopleſiam, paralipſim, & his ſimilia *ad ornatum text. in can. hinc etiam diſtinit. 49., & Gloſſ. in clement. gratiæ de reſcript.* 311

CAP. XVI.

De vacatione Beneficii, & penſionis, ob diſſolutionem unionis *ad ornatum text. in cap. cum ceſſante de appellat.* 314

CAP. XVII.

De amotione regularium ab Officiis, Prioratibus, & Ab-

Digitized by Google

& Abbatiis, ac privatione Penſionis ob malam adminiſtrationem, dilapidationem bonorum, ac redituum eccleſiaſticorum *ad ornatum text. in cap. cum ad monaſterium verbo prævaricator cap. monaci verbo priores de ſtat. monachor.*, & quando potius ſit dandus coadjutor, ſeu coadminiſtrator *ad ornatum text. in cap. ea quæ eodem tit.* 317

CAP. XVIII.

An Abbatiæ, Prioratus, Adminiſtrationes, & Penſiones clauſtrales, quæ ſimpliciter, vel ad triennium; ſeu ad certum tempus dantur monacis, vacent, vel ipſo jure, vel per amotionem; Quid ſi conferantur, & acquirantur ad preces magnatum *ad interpret. Conſtit. Innocentii VIII., Clementis VII., Gregorii XIII., Urbani VIII., Alexandri VII.* & aliorum, & de Abbatiis clauſtralibus vacantibus per obitum, ſeu amotionem apud ſedem *ad ornatum extravag. ad regimen de præben., & Regul. 2. Cancell.* 320

CAP. XIX.

De Prioratibus, Officiis, Beneficiis, Dignitatibus, & Penſionibus canonicorum regularium ſancti Auguſtini vacantibus, vel ipſo jure, vel ob privationem *ad interpret. Conſtit. 6. Benedicti XII., & Conſtit. 7. Martini V.* 325

CAP. XX.

An quando Regulares, qui extra clauſtra notorie ita delinquunt, ut Populo ſcandalum ſint, à Prælato regulari, & quando ab Epiſcopo Officiis, & Penſionibus privari debeant *ad interpret. Trident. ſeſſ. 25. cap. 14. Conſtit. Pii IV., & Clementis VIII.* 328

CAP. XXI.

De vacatione Dignitatis, ſeu Officii, ac Penſionis Abbatiſſæ, vel ipſo jure, vel ob amotionem ad *interpret. Trident. ſeſſ. 25. cap. 7. & Conſtit. 80. Gregorii XIII.* 332

CAP. XXII.

De Præbendis, ac Penſionibus Abbatiſſarum, Decaniſſarum, & Canoniſſarum Germaniæ vacantibus, vel ipſo jure, vel ob privationem *ad interpret. text. in cap. dilecta de majorit., & obedien., cap. indemnitatibus de elect. in 6. Clement. attendentes de ſtat. monac.* 336

CAP. XXIII.

De Beneficiis, & Dignitatibus, quæ vacant in Curia *ex cap. 2., cap. præſenti de præben. in 6., extravag. ad regimen eodem tit. & regulis Cancellariæ*, & quid in Penſionibus *ad interpret. extravag. ex debito de elect.* 339

CAP. XXIV.

Quando Eccleſiæ Parochiales vacantes per obitum in Curia, vel in menſe apoſtolico, vel alio modo conferri poſſint, vel non, ab Ordinario, ſeu ab iis, ad quos ſpectat ſede apoſtolica vacante; & quid in Penſionibus ſuper Eccleſiis Parochialibus reſervatis *ad interpret. text. in cap. ſi apoſtolica de præben. in 6., cap. ſi cui eodem tit. Trident. cap. 13. ſeſſ. 24.* 344

CAP. XXV.

An, & quando per obitum Papæ expirent indulta conferendi beneficia ratione menſis ad effectum cognoſcendi, an Beneficia vacent in Curia, vel Indultariis, vel Epiſcopis ſede apoſtolica vacante *ad interpret. Gloſſ. in cap. ſi cui de elect. in 6.*, & an Penſio per ſimplex reſcriptum ab Indultario reſervata per ejus obitum extinguatur *ad interpret. Gloſſ. in l. penult. Cod. ad Sillanianum.* 348

CAP. XXVI.

An, & quando nominatus ad Beneficia vacatura privetur jure, quod ex primis precibus, ac literis expectativis competit in præbenda vacante, & quid in Penſionibus *ad interpret. text. in cap. 1. de conceſſ. præben. in 6. Clement. 1. eod. tit.* 352

CAP. XXVII.

De vacatione, ſeu privatione Commendarum, Prioratuum, ac Penſionum contra Equites Melitenſes ob dilapidationem bonorum, ob non reſidentiam, inobedientiam, negotiationem, & alia gravia crimina *ad interpretationem Statutorum hujus religionis in cap. 13., cap. 30. cap. 38. cap. 50. cap. 59. cap. 60. de pæn. cum ſimilibus.* 357

CAP. XXVIII.

De vacatione Præceptoriarum, Beneficiorum, ac Penſionum Ordinis ſancti Spiritus in Saxia ob inobedientiam, & uſurpationem jurium, ob privationem, & revocationem cum cauſa, vel ſine cauſa factam à generali Præceptore *ad ornatum Conſtit. 12., & Conſtit. etſi ex debito Sixti IV.* 363

CAP. XXIX.

De vacatione, & privatione Præſtimoniorum, Cappellaniarum, & Titulorum eccleſiaſticorum, nec non Penſionum *ad ornatum text. in cap. final. de conceſſ. præben. in 6., & Gloſſ. in Clementin. cupientes verſ. ſuſpenſi in fin. de pæn.* 365

CAP. XXX.

De vacatione, ſeu privatione Officiorum Romanæ Curiæ, videlicet auditoratus Rotæ, clericatus Cameræ, & his ſimilium, nec non Penſionum *ad ornatum Conſtitut. 6. Innocentii VIII., Conſtit. 150. Urbani VIII., Conſtit. 50. Innocentii X., Conſtit. 24. Innocentii XII., & Sacræ Rotæ in deciſ. 1111. cor. Coccin.* 370

TRACTATUS
De Vacatione Beneficiorum, & Penſionum Eccleſiaſticarum ipſo Jure in caſibus à Jure expreſſis.

ARGUMENTUM.

De Vacatione Beneficii, & Penſionis per obitum *ad ornatum textus in Cap. Suſceptum de reſcriptis in Sexto.*

SUMMARIUM.

Tractatus de Vacatione Beneficiorum, & Penſionum utilis, & neceſſarius in Tribunalibus Eccleſiaſticis, & præſertim in Curia.
2 Materiam Beneficiorum vacantium recolligunt *Barboſ.*, *Ton:ut.*, *& alii.*
Ratio, & diſcurſus ſunt Tractatus fundamenta, ibidem.
3 Auctor aggreditur opus, & quare.
4 Lex Canonica pendet à poteſtate, & ratione : differt in hoc à lege civili, & num.5.
6 Ratione potius, quàm auctoritate diſcutienda eſt materia Beneficiorum vacantium.
7 Ratio ſine lege deſpectio legis eſt, & auctoritas ſine lege, & ratione collectio eſt.
8 Procedit Auctor in hac re ratione inſimul, & auctoritate, ſalva diſpoſitione Sacrorum Canonum, & quare.
9 Dividitur materia, prout practicatur ab iis, qui poſtulant in foro.
10 Diviſio materiæ.
11 Origo, & principium ſunt pars cujuſque rei potiſſima.
12 Vacans, vacatio, & vacare quid ſit de jure civili, & canonico.
13 Vacans idem ſonat ac deficiens, ſeù ceſſans.
14 Ubi deeſt Epiſcopus, Epiſcopatus vacat, idem de Parochia, & Canonicatu.
15 Vacatio duobus modis fit, vel à lege, vel ab homine, quod explicatur ibidem.
16 Triplici modo vacant Beneficia, de Jure, vel de facto, vel de Jure, & facto ſimul.
17 Vacatio Juris, quæ ſit ; Item quæ ſit vacatio facti, & num.18.
19 Impetrator non tenetur inquirere de Jure poſſeſſoris.
20 Longæva poſſeſſio præbet titulum in Beneficio.
21 Impetratio obtenta cum clauſula *quovis modo*, continet etiam vacationem de facto.
22 Vacatio Beneficii poteſt contingere priùs de Jure, poſteà de facto.
23 Impetrans Beneficium ex vacatione Juris præfertur Impetranti ex vacatione facti, ubi de ratione.
24 Vacatio Juris, & facti qualis.
25 Vacatio Juris, & facti præfertur vacationi de facto tantùm.
26 Vacat Beneficium, Dignitas, & quodlibet Miniſterium Eccleſiaſticum per obitum Proviſi.
27 Mors in collatione Beneficiorum intelligitur de naturali.
28 Epiſcopatus non vacat per captivitatem Epiſcopi, ſed Capitulum, ac ſi Sedes vacaret, adminiſtrat.
29 Multò minùs vacat Eccleſia Parochialis, cui datur Æconomus, ſeu Coadjutor.
30 Lex Cornelia, quæ fingit mortuum, qui incidit in captivitatem, non habet locum in Beneficiis.
31 Epiſcopus, & Parochus, recuperata libertate jure poſtliminii, redeunt ad Eccleſias, & aſſignatur ratio, & num.32.
33 Caſus, in quo ex morte naturali non tenet impetratio Beneficii præventivè obtenta à Papa.
34 Papa non ſolet præjudicium irrogare Juribus Ordinariorum, poteſt tamen cum eis concurrere.
35 Proviſus ab Ordinario tenetur probare dolum ex parte proviſi à Papa.
36 Gratia Papæ cum clauſula *Motu proprio* nil prodeſt quoad fraudem, & dolum.
37 Dolus in quavis proviſione Beneficii cenſetur ſemper exceptus.
38 Limitatur in eo, qui agnita fraude alterius, Beneficium præventivè à Papa impetravit.
39 Aliud eſt fraudem perpetrare, aliud ſcire fraudem alterius.
40 Ut valeat impetratio Beneficii, mors ultimi poſſeſſoris debet eſſe certa, vel ſaltèm veroſimilis, alioquin non valet.
41 Valet impetratio, ſi notitia vacationis pervenire potuerit in Curia, ubi de ratione.
42 An valeat collatio Beneficii ſub eadem obitus data.
43 Vacat Beneficium per obitum ejus, qui literas Apoſtolicas expedivit, etiam poſſeſſione non adepta.
44 An vacet Beneficium per ſimplicem datam, per obitum proviſi, literis non expeditis.
45 Ad validam impetrationem Beneficii obtentam in Curia neceſſaria eſt vacatio Juris, vel facti, nec prodeſt clauſula *quovis modo*.
46 Beneficium præſentati per ejus obitum ante inſtitutionem de Jure non vacat.
47 Non vacat de facto, ſi præſentatus poſſeſſionem Beneficii adeptus non fuerit.
48 Non vacat Beneficium per proviſionem obtentam *in forma dignum*.
49 Non vacat Beneficium collatum abſenti ante ejus acceptationem.
50 Abſens, & ignorans, quamvis proviſus ſit de Beneficio, poteſt aliud impetrare non facta mentione primi.
51 Clauſula *quovis modo* non prodeſt impetranti in Beneficiis pleno jure Dignitati unitis.
52 Vicaria temporalis per obitum non vacat, ſecùs perpetua.
53 In Eccleſia non numerata non datur vacatio per obitum.
54 In Eccleſia non numerata non valet impetratio Beneficii, nec reſignatio non facta mentione qualitatis Eccleſiæ.
55 Commenda temporalis per obitum non vacat ; Item Commenda perpetua, & num.56.
57 Commenda perpetua per obitum vacat de facto, ubi res exemplo declaratur.

CAPUT I.

TRsctstus de Vscatione Beneficiorum, & Penſionum
Eccleſiaſticarum eo ipſo,
in caſibus à Jure expreſſis,
à nemine, quantum potui
percipere, diſtinctè, & sccuratè diſcutitur, imò ut
quid certum præſupponitur ab iis, qui de re beneficiaria fuſiùs diſſeruerunt; elegans tamèn eſt,
atque utilis, ac quodammodò neceſſarius prò
caſibus, qui practicè reſolvuntur in Tribunalibus Eccleſiaſticis, & præſertim in Romana
Curia, in qua de hac re frequentius agitur.
2 Recoiligunt hanc materiam *Barboſa*, *Gonzalez*, *Vivianus*, *Maſſobrius*, & in ſpecie do-
ctiſſimus *Tondutus de penſ. quæſt.63.*, ſed ſinè
ratione, & diſcurſu, quæ ſunt præcipua cu-
3 juſvia tractatus fundsmenta. Quapropter quod
ab iis Auctoribus vix tangitur, tractandum
aggredior, ut ea, quæ à Jure, & Apoſtolicis
Conſtitutionibus in hac materia ſancita ſunt,
diſcurſu, & auctoritate pleniùs confirmen-
4 tur; Potiſſimum quia ſecundum communem
Theologorum, & Canoniſtarum ſententiam,
lex Canonica, non minus à poteſtate, quàm
à ratione pendet, itaùt, quod rationi non
congruit, prò lege non habeatur, *Divus Thomas quæſt.90. par.2. art 4. lits.E.*, ubi ait *Le-
gem eſſe quandam rationis ordinationem ob bo-
num commune ab eo, qui curam Communitatis
5 habet, promulgatam*. Differt in hoc à lege ci-
vili, quæ licèt etiam rationi innixa ſit *l. Leges
ſacratiſſimæ Cod. de Legibus*, nihilominus de
ea ſemper ratio reddi non poteſt *l. non omnium
ff. de legib.*, immò, *ut habetur in l.1. ff. de
Conſtit. Principum*, quod Principi placuit,
prò lege habetur.
6 Quæ quidem differentia ſuppetit occaſionem
diſcutiendi vacantium Beneficiorum msteriam
potius ratione, quam ſola Doctorum auctori-
7 tate, quod mihi ſemper placuit. Verum ta-
mèn illud eſt, quod ratio ſinè lege vera eſt le-
gis deſpectio, & auctoritas ſinè lege, & ratio-
ne ſtulta eſt Doctorum collectio, à qua in tra-
ctatibus edendis, licèt id à nonnullis practice-
8 tur, ſummoperè præcavendum eſt. Præterea
ſicuti unum facere, & aliud non omittere, tri-
tum eſt axioma, quod non fallit, ità in hac
re procedendum arbitror ratione inſimul, &
auctoritate, ſalva ſemper, & integra diſpoſi-
tione Sacrorum Canonum, ſinè qua, & ſola
ratio vix valet, & auctoritas ſola penitùs fri-
geſcit.
9 Ut autem prælibetur, quid acturus ſim in hoc
tractatu, oportet materiam in partes dividere,
ut ità, veluti in compendio, totum agnoſca-
tur, quod propriè fit per diviſionem, prout
practicatur ab iis, qui cauſas dicunt in foro,
nefas enim, ut ità dixerim, videtur eſſe nulla
præfatione facta Judici rem exponere; Quan-
to magis id erit neceſſarium edenti prò verita-
10 te tractatum. Itaque dicam primo de vaca-
tione Beneficiorum ipſo jure; Secundo de va-
catione, extinctione, ſeù privatione Penſio-
num eccleſiaſticarum, & laicalium per addi-
tionem in quovis capite; Tertio de aliis mo-
dis, quibus Beneficia, & Penſiones, vel ipſo
jure, vel per privationem vacare cenſeantur,
ut in hac tripartita diviſione inchoetur, ac,
Deo dante, præſens perficiatur tractatus.
11 Antequam verò ad materiam accedamus,
explicandum prius eſt, quando res, ſeù Be-
neficium dicatur vacans, quod ſcitu neceſſa-
rium eſt, nam origo eſt principium, & prin-
cipium eſt cujuſque rei pars potiſſima; ergo
ab ipſa origine, & principio inchoandum eſt
per text. in l.1. ibique gloſſ. ff. de origin. Jur.,
alitèr quodammodo imperfecta res eſſet, omiſ-
ſo principio, ac origine non tacta, immò ſinè
rei notione, modos, ſeù cauſas, quibus va-
cant ipſo jure Beneficia, per capita diſtincta
explicare.
12 Vacans igitur, vacatio, & vacare quid ſit
de Jure civili habetur *in titulo ff. de vacat. &
excuſat. muner. l. ult. & tot. tit. Cod. de bonis
vacan. l.1. Cod. de his, qui à Principe vacatio-
nem acceperunt. l.1. Cod. de vacat. publ. mu-
ner. lib.*10. At de jure canonico vacans dicitur
Beneficium, quod à nemine detinetur de jure,
vel de facto, *ut in rubrica, & titulo de conceſ-
ſione Præbendæ, & Eccleſiæ non vacantis l.ult.
Cod. de Bonis vacan. lib.*10., *Petr. Gregor. de
Benefic. cap.24. num.*1. Ita hæreditas jacens po-
teſt dici vacans, quia nondum adita eſt *Gloſſ.
in extrav. ſuſcepti inter Commun. verbo vacan-
13 tium circa med. uè Sede Vacante*: Item vacans
idem ſonat, ac deficiens *l.1. ff. de vacat. mu-
ner.*, ſeù idem importat, ac ceſſans *Auth.
14 de Nuptiis §. ult. verſic. Vacantibus*. Et ità,
ubi deeſt Epiſcopus, vacat Epiſcopatus, ubi
deficit Parochus, vacat Eccleſia Parochialis,
ubi ceſſat Canonicus, vacat Canonicatus, &
ſic de ſingulis; Quod duobus modis fit, vel
15 à lege, vel ab homine. Et quidem à lege fit
per obitum, renunciationem, profeſſionem
religioſam, matrimonium, hæreſim, & his
ſimilia; Ab homine, quotiès ob homicidium,
ob non reſidentiam, ob vitam ſcandaloſam
Clerici à Beneficiis, & officiis Eccleſiaſticis pe-
nitus amoventur, prout infrà.
16 Ex his facile colligi poteſt triplici modo va-
care Beneficium, videlicet vel de jure, vel de
facto, vel de jure, & de facto ſimul. Vacat
17 de jure, quando quis habet titulum, & jus
in Beneficio, de quo fuit legitimè proviſus,
ſed tamèn illud non poſſidet; ſi enim Jus quod
habet, cedat, moriatur, aut de illo Beneficio
ob aliquod delictum privetur, dicitur vacare
de jure, non autem de facto *Rot. dec.52. par.3.
diverſor. lib.2. deciſ. 422. num. 11. coram Peu-
tinguer.* Item vacat de jure, quando quis poſ-
ſidens unum Beneficium, obtineat ſecundum
cum primo incompatibile, tunc dicitur ſtatim
va-

vacare primum de jure tantùm per accepta-
tionem ſecundi , licet adhuc poſſeſſionem pri-
mi retineat *Cap. Literas de Conceſſ. præben.*
ibi = *Cùm igitur ſi ita eſt Præbenda illa , & ſi
non de facto , de jure tamèn vacare naſcatur* =
Jo. Andr. ibid. *num.4.* ibi = *& dicas , quod va-
cat de jure , licèt non de facto , ibique commu-
niter ſcribentes* , & hoc caſu valet collatio prio-
ris Beneficii ſic vacantis *Cap. licet Epiſcopus*
28. *de præben. in 6. Imol. in d. Cap. literas n. 6.
& 15. de conceſſ. præben.*
18 Vacat de facto per mortem, aut alium mo-
dum vacationis, quando quis ejus poſſeſſio-
nem obtinuit ab eo , qui poteſtatem non habe-
bat conferendi ; nàm tunc non poteſt vacare ,
niſi id, quod poſſeſſor habet , & habere deſi-
nit *Can. Daibertum 1. quæſt.7. ex regula nemo
plus juris ff. de regul. Jur. Rot. deciſ. 52. in fin.
par. 3. diverſor. lib.* 2. Et collatio hujuſmodi
19 Beneficii ſuſtinetur ; impetrator enim non
tenetur inquirere de jure poſſeſſoris , ſed ſuffi-
cit verificatio facti, nempe quod ab illo poſſi-
deretur Beneficium, per cujus obitum , aut
alio modo vacavit *Cap. Suſceptum , ubi Gemi-
nian. Franch. de reſcript. in 6. Sarnen. in re-
gul. de triennali quæſt. 16. & quæſt. 49. in fin.
Ancharan. conſ. 117. Rot. deciſ. 348. n. 1. in fin.
par. 3. recen.* ibi = *ſufficit juſtificare vacationem
de facto Rot. deciſ.* 188. *num. 2. cor. Coccin.* ubi
firmatur impetrantem Beneficium vacans per
obitum non teneri docere de titulo anteceſſoris,
ſed ſufficere , quod anteceſſor per longum, aut
20 longiſſimum tempus Beneficium poſſederit .
Nam poſſeſſio longi temporis uſque ad obitum
ſufficientem præbet titulum , præſertim ubi
poſſeſſor pro verò, & legitimo Eccleſiæ Paſto-
re communiter reputabatur , *juxtà celebre
conſilium Lapi alleg* 89. *ab omnibus receptum* ;
21 Maximè ſi adiecta ſit clauſula *quovis modo* ,
cujus ea vis eſt , ut omnem vacationis modum,
etiam de facto comprehendat *Rot. deciſ.* 49.
num 5. par. 2. recen. deciſ. 37. *num.* 10. *coram
Ludoviſ*
22 Advertendum tamen eſt , quod unica vaca-
tio poteſt contingere prius de jure , & poſtea
de facto, veluti ſi quis aſſequatur ſecundum
Beneficium incompatibile, non facta adhuc di-
miſſione primi , quod poſtea ex intervallo de
facto dimittat , & duo fuerint de ſic vacante
proviſi , unus nempè per vacationem de jure,
23 & alter ſucceſſivè per vacationem de facto ;
In hoc quippe caſu præfertur qui prius provi-
ſionem obtinuit, & literæ ſecundi proviſi, tan-
quam ſubreptitiæ, non attenduntur *Cap. Cum
noſtris de conceſs. præben.* & in præciſis termi-
nis *Rot. deciſ 8. per tot. deciſ 9 num.* 12. *coram
Falconer. de reſcript.* Vacatio enim juris for-
tior eſt vacatione facti *Rot. deciſ.* 194. *num.* 3.
par. 1. recen. ubi quando datur concurſus duo-
rum, quorum unus habet jus ſuper titulo Be-
neficii ex vacatione de jure, & alter habet jus
ex vacatione facti , tunc in concurſu præfertur
ille, qui habet jus ex vacatione de jure . Nec
intereſt , an vacatio juris , vel facti ex una ,
vel ex diverſis perſonis oriatur, utrobique enim
eadem militat juris ratio , *ut ex dictis deciſio-
nibus reſultat* .

24 Demùm vacat Beneficium de jure, & facto
ſimul , quando proviſus habuit jus , & ejus
poſſeſſionem ab eo , qui poterat conferre , in-
ſtituere , & providere ; nam per ejus mortem
jus , & poſſeſſio remanent vacua *Cap. Suſcep-
tum de reſcript. in 6. Cap. Quamvis* 38. *de præ-
ben. in 6. Mandoz. ad regul.* 30. *Cancell. n.* 4.
25 *Verſic. de Jure autem.* Hæc quidem dicitur
vacatio plena juris, & facti ſimul , quæ in
concurſu præfertur vacationi de facto tantum
Rot. deciſ. 1445 *num.* 13. *coram Coccin.*
26 His præſuppoſitis vacat Beneficium , Digni-
tas , Officium , ſeù quodlibet Eccleſiaſticum
miniſterium per obitum ejus, qui canonicam
obtinuit inſtitutionem *Cap. Suſceptum de reſ-
cript. in 6.* Hæc eſt propria vacatio, quæ pro-
venit ex natura rei , mors enim omnia ſolvit .
§. deinceps Auth. de Nupt. Rot. deciſ 71. *num.* 5.
& 6 par. 8. recen
27 Nec id extendi poteſt ad mortem civilem,
quia in collatione Beneficiorum , ubi fit men-
tio mortis , intelligitur de naturali, niſi in ca-
28 ſibus à Jure expreſſis . Porrò non vacat Epiſ-
copatus , ſi Epiſcopus inciderit in captivita-
tem , ſed Capitulum, ac ſi Sedes vacaret , in
ſpiritualibus , & temporalibus adminiſtrat ,
*Cap. 1. de ſupplen. neglig. Prælator. in 6. , ibi-
que Monach. , Geminian. , & Franch.* Multo
29 minus per captivitatem vacat Eccleſia Paro-
chialis ; de jure enim Eccleſiæ Parochiali de-
putandus eſt Æconomus , ſeù Coadjutor , qui
interim eccleſiaſtica adminiſtret Sacramenta ,
*juxtà praxim Eccleſiæ , & habetur in Cap. Cum
Vos de offic. ordinar.*
30 Nec turbat , quod ex lege Cornelia incidens
in captivitatem habeatur prò mortuo quoad
omnes Juris effectus *ex leg. in omnibus* 18. *ff.
de Captiv. & poſt limin. reverſ.* Reſpondetur
hujuſmodi Juris fictiones in Beneficiis eccleſia-
ſticis non eſſe uſu receptas ; nam , ubi veritas
facti neceſſaria eſt , fictio Juris penitus explo-
31 ditur ; Idcircò Epiſcopus recuperata liberta-
te , liberè redit ad ſuum Epiſcopatum , prout
Parochus ad ſuam Eccleſiam , perindè acſi am-
bo fuiſſent abſentes ex juſta cauſa, quæ nun-
quam parit vacationem Beneficii *gloſs. in cap 3.
Verſic. Libertati de ſupplenda negligentia Præ-
lator. in 6.* = *recuperat erga Jura ſua quaſi Ju-
re poſtliminii, gloſſ. in Canon. Paſtoralis verſ.*
32 *Sic gubernare 7. quæſt. 1.* Et ratio jam dicta
eſt, quia appellatione mortis non venit niſi
naturalis , *tradit Cephal. conſ.* 395. *num.* 31. *&
ſeq. lib. 3. cum cæteris relatis per Rot. dec.* 453.
num 3. par. 14. recen.
33 Quinimmò etiam ex morte naturali non te-
net quandoque collatio Beneficii , quod contin-
git in eo, qui Corpus defuncti celavit , ut
præventive Beneficium per obitum vacans
à Papa obtineret . Et ratio multiplex eſt ,
primò , quia nemini fraus , & dolus patroci-
nari debent , ſecundo quia nullus conſequi de-
bet lucrum , ex quo pœnam meretur ; & de-
mùm quia collationes , ſeù impetrationes Be-
neficiorum per fraudolentam præventionem ob-
tentæ ſubreptitiæ judicantur , & improbæ ,
imo fieri interdicuntur ſub pœna nullitatis

Digitized by Google

collationis ex lege naturali , canonica , &
civili ; Ideoque ſi deindè Epiſcopus , detecta
morte Beneficiati , conferat Beneficium , quod
in ſuo menſe vacavit , ejus collatio præfertur
impetrationi per fraudolentum piſcatorem ob-
tentæ à Papa *Boer. deciſ.* 287 *in princip.*
34 Hic caſus peculiaris eſt , ſed non ita facile
in praxi contingibilis proptèr alternativam
Epiſcopi , cui Papa non ſolet præjudicium ir-
rogare , nihilominus . ſi accidat Papam nempè
voluiſſe in proviſione Beneficii concurrere cum
inferiori collatore , quod ſine dubio poteſt
Canon. Cuncta per mundum , *Canon. per Prin-
cipalem* 9. *quæſt.*3. Gonzalez *ad regul.* 8. *Can-*
35 *cell.* §.2. *num.*1. *& num.*44. debet proviſus ab
Ordinario , ut inde collatio Papæ infirmetur ,
probare dolum ex parte impetrantis , quod eſt
Actoris fundamentum *Leg. Actor. Cod. de pro-*
36 *bat.* Quod & verum eſt , etiamſi gratia Papæ
concepta ſit cum clauſula *Motu proprio* , quæ
prodeſt quidem quoad præventionem , ſed nihil
37 quoad fraudem , & dolum , qui in quavis
proviſione Beneficii intelligitur ſemper excep-
tus *L. Creditor* §. *Lucius Titius ff. Mandati* .
38 Aliud autem dicendum putarem in hoc ca-
ſu , cùm quis agnita fraude alterius , qui cor-
pus Beneficiati defuncti celavit , Beneficium
impetraſſet à Papa , nam licet occaſione frau-
dis alterius præveniat impetrationem Benefi-
cii , nihilominus , qui ſic impetrat , utitur ju-
re ſuo , nec ullam fraudem committit ; con-
ſtito igitur , quod Papa prævenerit Ordinarium
in conferendo , collatio Papæ de jure ſuſtine-
39 tur ; ſanè aliud eſt fraudem perpetrare , aliud
ſcire dolum , & fraudem alterius , non enim
videtur fraudem facere , qui fraudi obviat
gloſſ. in cap. Cupientes Verſic. Malignantium ,
ibique Franch. num. 3. *de elect. in* 6. quod eſt
notandum .
40 Rurſus , ut valeat impetratio Beneficii ,
mors ultimi poſſeſſoris certa eſſe debet , vel
ſaltèm veroſimilis ex regula Cancellariæ de ve-
riſimili notitia , quod æquo jure introductum
eſt , ne alias viventium Beneficia obtineantur
*contra text. in cap. nulla de conceſs. præben.
cap. de liberatione* §. *probibemus de Offic. Judic.
delegat. in* 6. *Cap. deteſtanda de conceſs præben.
in* 6. Undè propterea , ſi quis in Curia impe-
trat Beneficium , cujus vacationis notitia vel
inveriſimilis ſit , vel impoſſibilis , talis impe-
tratio de jure non ſubſiſtit , etiamſi verè Bene-
ficium vacaſſet , nàm pœnès impetrantem nul-
la aderat vacationis notitia , quæ neceſſaria eſt
prò validè impetrandis Beneficiis . Sufficit ta-
41 mèn prò hujuſmodi effectu , quod notitia va-
cationis potuerit pervenire in Curia ; nam regu-
la non quod eſt , ſed quod potuit eſſe , conſi-
derat . *Rot. deciſ.* 74. *num.*4. *par.*17. *recen.*
42 Quæſtio etiam eſt , an valeat impetratio Be-
neficii obtenta à Papa ſub eadem obitus data ;
*Negat Sarnen. de impetran. Beneſ. viven.
quæſt.*7. ubi dicit ſe vidiſſe conſtitutionem Bo-
nifacii , qua hujuſmodi impetrationes ſub ea-
dem obitus data annullantur . Hæc tamen ſen-
tentia non recipitur ; nàm ad validitatem actus ,
& ad evitandum delictum præſumitur poſt
mortem ſequutam fuiſſe collationem , ideoque
niſi contrarium probetur ab eo , qui regulam
Cancellariæ opponit , collatio , ſeù impetra-
tio Beneficii , etiam ſub eadem die obitus , de
jure ſubſtinetur *Mandoz. in regul. de veriſimil.
notit. obit. quæſt.*6. *num.* 8. 9. *Creſcen. dec.* 13.
de reſcriptis , *Put. deciſ.*427. *lib.*3. *deciſ.*344.
*num.*4. *par.*5. *recen.*
43 Ulterius vacat Beneficium per obitum il-
lius , qui literas Apoſtolicas executioni man-
davit , quamvis poſſeſſionem Beneficii non ap-
præhenderit ; habet enim jus plenum in Be-
neficio , quod ſine dubio oritur , tùm ex colla-
tione , ſeù inſtitutione , tum etiam ex litera-
rum Apoſtolicarum expeditione , tùm demum ex
ipſamet Beneficii acceptatione *Cap. ſi tibi ab-
ſenti de præben. in* 6. *Gonzal. ad regul.*8. *Can-
cell. gloſſ.*15. §.1. *num.*33. *cum ſeq.* , *Pariſ. de
reſignat. lib.*10. *quæſt.*7. *num.*54. , *deciſ.*498.
*num.*1. , *deciſ.*523. *n.*2. *par.*2. *recen.* , *deciſ.*33.
num 7. *cor. Dunozett. jun.* . Eſt concluſio , quæ
non habet contradictorem .
44 Demùm poteſt dubitari , an per ſimplicem
datam vacet Beneficium morte ſic proviſi , lite-
ris non expeditis . Negat Cancellaria per ſim-
plicem datam acquiri poſſe jus tale in Benefi-
cio , quod de jure valeat novam Beneficii va-
cationem per obitum inducere , nam ſic proviſo
poteſt executio literarum Apoſtolicarum dene-
gari *ex deductis per Simonett. de reſervat.
quæſt.*55. . Affirmat Sac. Rota , quia habens
ſimplicem datam obtinet jus perfectum in Be-
neficio , ſicuti aſſequitur per collationem , ſeù
inſtitutionem , quod per obitum ſine dubio re-
ſolvitur , & in ſequelam iterum Beneficium va-
care cenſetur *Rot. deciſ.*87. *alias* 882. *num.*4.
*de reſcript. in antiqu. deciſ.*1919. *part.*3. *diver-
ſor. deciſ.*665. *num.*8. *par.*2. *recen.* ; quæ ſen-
tentia verior eſt , & in praxi communitèr re-
cepta , dummodo tamèn beneficium acceptetur ,
alioquin literis non expeditis præcedens vaca-
tio non dicitur conſumpta *Geminian in cap.
præſenti num.* 2. *de præben. in* 6. *Rot. de-
ciſ.*329. *num* 2. *part.*18. *recent.*
45 Vacatio itaque Juris , vel facti neceſſaria eſt ,
ut collatio per obitum obtenta in Curia de ju-
re ſubſtineatur *Rot. deciſ.*212. *num.*1. *circa fin.
cor. Ubald.* , nèc ad hujuſmodi effectum prodeſt
impetranti clauſula *quovis modo* , quæ de Sty-
lo Datariæ inſeri ſolet in literis Apoſtolicis .
46 Exemplum eſt in præſentato , per cujus obitum
ante inſtitutionem Beneficium non vacat de ju-
re , etiamſi lis ſuper inſtitutione ab eo intro-
ducta ſit *gloſſ. in Clement.* 1. *Verbo Collatio* ,
*ibique Vitalin. num.*47. *ut lite pendente cap. Si
electio de elect. in* 6. *deciſ. ult. de election. in
novis* . *Puteus deciſ.* 194. *lib. primo* . Non va-
47 cat de facto , quia ita præſentatus poſſeſſionem
Beneficii in vim præſentationis nunquàm fuit
adeptus . *Bellamera deciſ.*116. *in fin. Rot. de-
ciſ.*1446. *num.*2. *cor. Seraphin.*
48 Exemplum quoque eſt in eo , qui impetravit
gratiam Apoſtolicam *in forma dignum* ; colla-
tio enim pendet à conditione , ſi dignus reper-
tus fuerit coram Executore , qua conditione
non purificata , vacatio Beneficii per obitum
lic

Digitized by Google

ſic proviſi, induci non poteſt *Rot. deciſ.* 598.
deciſ. 523. *utrobique num.* 2. *par.* 2. *rec. dec.* 1446.
num. 3. *cor. Seraphin.*
49 Similiter id verum eſt in collatione beneficii
facta ab Epiſcopo clerico abſenti, nam ante
ejus acceptationem nullum jus quæritur, ac
per conſequens per ejus obitum beneficium ſic
collatum non vacat *Cap. Si tibi abſenti de*
50 *præben. in* 6. Quod patet ex eo, quod ita
proviſus poteſt aliud Beneficium impetrare,
nulla facta mentione beneficii, quod ſibi ab-
ſenti, & ignoranti Epiſcopus contulit, cum
enim beneficium nondum acceptaverit, non
videtur in eo perfectum jus habuiſſe *Cap. gra-
tia de reſcript. in* 6.
51 Multoque minus ſuffragatur impetranti via
clauſulæ ſupradictæ in beneficiis pleno jure di-
gnitati unitis. Quippe quia in his non datur
vera vacatio, dum dignitas, cui quoad tem-
poralia, & ſpiritualia beneficium unitum eſt,
ſemper durat *Clement.* 1. §. *quidam etiam ver-
ſic ad menſam de exceſſ. Prelator. Cap.* Extir-
pandæ §. qui verò ibiq. Gloſſ *verſic. præbenda
de præben. deciſ.* 90. *num* 1. *part.* 4. *rec. tom.* 2.
52 Sic quoque Vicaria temporalis per obitum
Vicarii non dicitur vacare; nullum enim eſt
vinculum ſpiritualis conjugii inter ipſum, &
Eccleſiam, ad differentiam Vicariæ perpetuæ,
quæ ex ratione oppoſita vacat de Jure, & de
facto ſimul per obitum ejus poſſeſſoris *Clement.
unic; ibiq. gloſſ; & ſcribentes de offic. vicarii.*
53 Inſupèr non datur vacatio in ea Eccleſia, in
qua non eſt certus numerus canonicorum; nàm
præbenda cum defuncto moritur, ac extin-
guitur, & non niſi per novam electionem crea-
tur, & erigitur *cap. dilecto de præben, cap ex
parte de conceſſ. præben. Felin. in cap. Conſti-*
54 *Conſtitutus in principio de reſcript*; ubi quod
non valet impetratio Beneficii in Eccleſia non
numerata, niſi fiat mentio Eccleſiæ non nu-
meratæ *Rot. deciſ.* 27. *num.* 1. & 2. *cum ſequen.
par.* 6. *Rec.* quæ loquitur de reſignatione.
55 His demum accedit, quod Commenda ad
tempus non vacat per obitum Commendata-
rii, ſed vacat, ut prius, ideoque per ejus
obitum nulliter impetratur, nam Commen-
datarius temporalis non eſt titularis, ſed cu-
ſtos, & depoſitarius reddituum eccleſiæ. *Gloſſ.
in cap. nemo deinceps verſic. commendare de
electìon. in* 9. *Roman. conſ* 350 *per tot*; *deciſ.* 22.
num. 1. *cum ſequen. cor. Puteo lib.* 1.
56 Idemque dicendum videtur de Commenda
perpetua, in qua pariter Commendatarius ve-
re titularis non eſt, & in ſequelam etiam Com-
menda perpetua vacat, ut prius *Rot. deciſ.* 22.
num. 7. *inſin. cor. Puteo lib.* 1. *Caſſador. deciſ.* 5.
num 2. *de privileg.* Sed contra, nam Commen-
datarius perpetuus quoad omnes Juris effectus
habetur pro titulari, dum omnes fructus per-
cipit, aliaſque peragit functiones eccleſiaſticas
57 adinſtar titularis. Unde Commenda perpetua
ſi non de jure, ſaltem de facto vacare cenſe-
tur, ut praxis nos docet in Commendis perpe-
tuis, quæ dantur quodammodo in titulum,
ſeu in veram adminiſtrationem Cardinalibus,
aliiſque Prælatis Romanæ Curiæ, & ita caſus
evènit in Commenda magni Prioratus Hieroſo-
lymitanæ Religionis Romæ erecti, & perpe-
tuo commendati clar. me. Card. Pamphilio,
per cujus mortem inducta fuit, ut ſupra va-
catio *Rot. deciſ.* 141. *num.* 4. *cum ſequen. par.* 1.
deciſ. 569. *num.* 42. *par.* 5. *Recen. deciſ.* 523.
num. 52. *cum ſequen par.* 19. quod etiam ad-
mittitur *in deciſ.* 22. *num* 4. *coram Puteo*, &
deciſ. 5. *num.* 9. *cor. Caſſador. de privilegiis.*

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 Penſio regularitèr vacat, prout Beneficium.
2 Penſio per obitum extinguitur, uſusfructus morte fini-
tur, ibidem.
3 Penſio per captivitatem non vacat, nec extinguitur, li-
cèt captus ab hoſtibus habeatur prò mortuo.
4 Mors civilis non æquiparatur morti naturali, niſi in ca-
ſibus à jure expreſſis.
5 Penſio extinguitur, ſicut uſusfructus, ſi dos Beneficii in
totum pereat.
6 Ubi ceſſat jus percipiendi fructus ex parte Titularis, ex-
tinguitur jus ex parte Penſionarii.
7 Limita, ſi mutatio ſit temporalis.
8 Penſio prò tempore, quo fructus non percipiuntur, non
debetur, ubi exemplificatur.
9 Penſio, quæ non debetur, extinguitur ad tempus, prout
uſusfructus annuus.
10 Penſio reſervata ſuper fructibus certis, & incertis debe-
tur prò rata fructuum perceptorum.
11 Super his fructibus reſervanda eſt congrua Titulari.
12 Titularis magis eſt privilegiatus prò congrua, quàm
Penſionarius, & aſſignatur ratio ibidem.
13 Penſio non extinguitur per reſtaurationem rei, prout
uſusfructus.
14 Uſusfructus extinguitur, ſi res, cui inerat, in totum
diruta ſit, etiamſi eiſdem cæmentis in integrum reſti-
tuatur.
15 Idem procedit in Penſione, ubi de ratione.

1 Eiſdem modis, quibus vacat Beneficium,
regularitèr vacat, & extinguitur Penſio
eccleſiaſtica *Gigas de penſion. quæſt.* 54. *per tot.
Gabriel. conſ.* 187. *num.* 11. *conſ.* 200. *num.* 13.
2 *lib.* 2. Ut igitur per obitum vacat Beneficium,
ità per obitum extinguitur Penſio, mors enim
omnia ſolvit; deindè Penſio regulatur ad in-
ſtar uſusfructus, qui ſinè dubio morte uſufru-
ctuarii finitur §. *finitur inſtit. de uſufructu l. ſi-
cuti in annos* §. *morte ff. quib. mod. uſusfruct.
amittatur*, *l. ſi patri*, *l. ſi Domini*, *l. cor-
ruptionem*, *l. ambiguitatem Cod. de uſufruct.*
3 Quod intellige de morte naturali, nam per
mortem civilem, prout eſt captivitas, Penſiò
non extinguitur, ſicuti non vacat Beneficium.
Quamvis enim de Jure civili captus ab hoſti-
bus

bus ſervus ſit effectus, & habeatur pro mor-
tuo *l. ſervitutem ff. de regul. Jur.*, nihilomi-
nus de Jure canonico penſionarius vivit ad effe-
ctum percipiendi fructus penſionis; perindè
4 ac ſi non captivus, ſed liber eſſet; Mors enim
civilis non æquiparatur morti naturali, niſi
in caſibus à Jure expreſſis, prout in Religio-
ſo, Conjugato, & Milite, de quibus infrà.
5 Quid ergo, ſi pereat dos Beneficii in totum,
itaut nulli fructus percipiantur, & integra,
ſeù nova dos Beneficio aſſignetur? Reſpondeo
Penſionem vacare, & extingui, nam uſusfru-
ctus, cui penſio aſſimilatur per inundationem
extinguitur *l. repeti §. rei*, *l. quod tamen
§ agri §. certè*, *l. ſi ager 1.*, *l. ſi cui 12.* *l. ul-
tima ff. quib. mod. uſusfructus amittatur*. Quod
quoque procedit propter perpetuam rei muta-
tionem *per Text. in l. Si ager*, *l. cum uſum-
fructum ff. quib. mod. uſusfructus amittatur*,
6 ità à pari in Penſione eccleſiaſtica. Sane, ubi
dos Beneficii deperdita eſt, ceſſat Jus perci-
piendi fructus ex parte Titularis, & conſe-
quentèr extinguitur ex parte Penſionarii Jus
exigendi penſionem, quod cohæret fructibus
ipſius Beneficii *Rot. deciſ. 352. num. 1. par. 2.
recen.*

7 Limitatur, ſi mutatio rei ſit temporalis,
aut momentanea; nam ſicuti extat dos Bene-
ficii, quæ conſervat Jus percipiendi fructus,
8 ità Penſionis Jus durat. Planè hæc mutatio
eum producit effectum, ut Titularis prò eo
tempore, quo non percepit fructus, non te-
neatur ſolvere penſionem, ita habemus in Ti-
tulari, qui tempore Belli fructus ex Epiſcopa-
tu, aut alia Dignitate Eccleſiaſtica percipere
haud potuit; nam pro hoc tempore, quo
fructus non percipiuntur, penſio non debetur,
*ita Rubeus ad deciſ. 576 num. 42. par. 4. tom. 3.
recen. Rot. in Montis Regalis penſionis ſuper
reſervatis die 25. Junii 1725. §. in facto §. al-
tera coram Revereudiſſimo Calcagnino Decano.*

9 Et ita in hoc caſu penſio, quæ non debetur,
quodammodo extinguitur, licet ad tempus
*gloſſ. marginalis in l. cum talis quæſtio Cod. de
ſervit. & aqu.*, ubi uſusfructus alternato tem-
pore relictus, ſi perditur pro uno anno, non
perditur pro alio.

10 Quod intellige, ſi ſuper fructibus certis
penſio reſervata ſit, nam tunc extinguitur ad
tempus, ut ſupra; aliter, ſi ſuper fructibus
certis, & incertis penſio fuerit reſervata, de-
betur dumtaxat pro rata fructuum percepto-
11 rum. Verum ſuper his omnibus fructibus,
quando agitur de Beneficio Curato, ſeu Epiſco-
patu, Titulari reſervanda eſt congrua, quæ
pro Epiſcopo mille aureos, pro Parocho cen-
tum attingit *ex Tridentin. Seſſ. 24. cap. 13.* &
12 ratio eſt, quia Titularis magis privilegiatus
eſt pro congrua, quæ jure naturali, & divino
ipſi debetur, quam penſionarius, qui veluti
contra jus penſionem exigit *Gigas de penſio-
nib. quæſt 96. num. 7. Gomes in regul. Cancella-
riæ ad regul. de infirmis quæſt. 16 num. 2. Gon-
ſal. ad regul. 8. Cancell. gloſſ 5. § 5. num. 39.*

13 Demum per reſtaurationem, ſeù reædificatio-
nem rei uſusfructus non finitur *l. quid tamen
§. planè ff. quib. mod. uſusfruct amittatur*,
ità à pari ex hoc capite Penſio eccleſiaſtica non
extinguitur ob eamdem identitatis rationem.
14 ſecus ſi res, cui inerat uſusfructus, in totum
diruta ſit, & deinde eiſdem cæmentis in inte-
grum fuerit reſtituta *l. quid tamen §. non tan-
tum*, *§. diſſoluta ff. quib. mod. uſusfruct amitt.*
15 ità ſi dos Beneficii conſiſtat in domibus, quæ
vi ventorum, terremotu, incendio, aut vitio
ſuo corruerint, penſio vacat, ſeu extinguitur,
non obſtante, quod ex eiſdem cæmentis do-
mus interim ædificatæ ſint, non enim ædifi-
catio dici poteſt dos antiqua Beneficii, ſed
nova, non ſecus ac ſi dos ex integro eccleſiæ
fuerit aſſignata ex juribus mox relatis.

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis per renunciationem, re-
ſignationem, & permutationem *ad ornatum Textus in cap.
unico, ibique Gloſſ. de rerum permutat. in 6.*, *& gloſſ. in Cle-
mentin. 1. de renunciat.*

SUMMARIUM.

1 VAcatio per obitum differt à vacatione per renuncia-
tionem.

2 Beneficium vacat per liberam renunciationem factam in
manibus Superioris.

3 Renuncians Beneficium non habet amplius ad illud re-
greſſum, niſi iterum eidem conferatur.

4 Beneficium Clerici minoris ætate per liberam renuncia-
tionem vacat.

5 An minor ſit in integrum reſtituendus, prima ſententia
affirmat, ſecunda negat, tertia diſtinguit, & n. 6. 7.

8 Limitatur in ſimplici renunciatione præſentationis, aut
nominationis.

9 Clericus renuncians Beneficium ſinè aſſenſu Superioris
proprietatem Beneficii non amittit.

10 Vacatio ſtat in pendenti, donec Superior renunciatio-
nem admittat.

11 Clericus Beneficiatus non poteſt ſe eximere à ſervitio
Eccleſiæ ſine aſſenſu Superioris.

12 Electio facta à Prælato inferiori, ſeù Capitulo, ante-
quàm Epiſcopus renunciationem approbet, non valet,
ubi de ratione ibidem in fine.

13 Collatio Epiſcopi ſubſtinetur, ſivè approbet renunciatio-
nem, ſivè conferat Beneficium.

14 Multo magis in Papa, præſertim ſi renunciatio Benefi-
cii facta ſit in manibus Principis laici, ſeù Patroni,
ubi de ratione.

15 Renunciatio Beneficii facta in manibus Eccleſiaſtici non
habentis poteſtatem deſtituendi non valet, & colla-
tio

tie Epiſcopi, ſeù impetratio obtenta à Papa non ſubſtinentur.

16 Ratio differentiæ inter caſum, quo quis renunciat Beneficium in manibus Laici, & Eccleſiaſtici.

17 Beneficium renunciatum per vim, & metum vacat de facto, ſi alii collatum ſit.

18 Renuncians per vim, & metum poteſt petere reintegrationem ad Beneficium.

19 An Beneficium vacet, ſi metus concurrat in promiſſione ranunciandi, ſed in renunciatione ceſſet; prima ſententia affirmat, ſi renunciatio ſacta ſit ex intervallo.

20 Limita, ſi incontinenti facta ſit.

21 Contrarium tenent alii, ſive facta ſit incontinenti, ſive ex intervallo.

22 Quæſtionis reſolutio ſuper uno, vel alio vacationis modo pendet ex circumſtantiis.

23 Conciliatur utraque opinio.

24 Reintegratio facilius datur ex hoc capite, ubi res eſt integra, difficilius, ubi Beneficium jam collatum eſt.

25 Renunciatio Beneficii facta ad favorem Carcerantis non tenet, limita ad favorem tertii, & num.26. Præſertim ſi facta ſit coram Miniſtris Epiſcopi, & num.27.

28 Limita, ſi renunciatio facta ſit ex cauſa criminum, ubi quod reſignatione vacat Beneficium.

29 An vacet Beneficium per obitum reſignatarii poſt expeditas literas ante adeptam poſſeſſionem. Prima ſententia affirmat, ſecunda negat, & num.30. Tertia diſtinguit inter collationem *in forma gratioſa, & forma dignum*, & num.31. & 32.

33 Temperatur diſtinctio quoad primam partem ex contraria voluntate reſignantis.

34 Vacat Beneficium per obitum proviſi habentis ſimplicem datam, ſed in reſignatione vacat poſt præſtitum conſenſum in Camera, aut Cancellaria.

35 Beneficium ante formalem conſenſum vacat morte reſignantis, non renunciatione.

36 De ſtylo Datariæ poſt mortem reſignantis extenditur conſenſus favore reſignatarii, at hujuſmodi conſenſus eidem non prodeſt, ſi Epiſcopus jam contulit Beneficium, quod in ſuo menſe vacavit.

38 Collatio Epiſcopi præfertur proviſioni Papæ, dummodò de antidata ſuſpecta non ſit.

39 Reſignatio Beneficii Patronalis, non habito Patroni aſſenſu, non valet, & Patronus poſt obitum reſignantis poteſt alium præſentare, non obſtante annali, ſed triennali poſſeſſione.

40 Ampliatur, ſi Patronus aſſenſum præſtare renuerit, & reſignans in poſſeſſione permanſerit, ubi quod Beneficium vacat morte, non renunciatione.

41 Beneficia permutata vacant.

42 In permutatione Beneficiorum de Jurepatronatus laicalis requiritur aſſenſus patroni, ubi quod Beneficium permutatum ſinè aſſenſu vacat abſque ſpe regreſſus, quod declaratur ibidem in fine.

43 Beneficium permutatum contra legem fundatoris vacat.

44 An Clericus ſit permutans regreſſum habeat ad Beneficium, diſtinguitur.

C A P U T I I.

1 SEquitur, ut videamus de vacatione per renunciationem, quæ valde differt ab ea, de qua in capite antecedenti; aliud enim eſt vacare per obitum, aliud per renunciationem *cap. Suſceptum de reſcript. in 6.*

2 Notandum eſt primo, quod per liberam renunciationem, ſeu dimiſſionem factam in manibus Epiſcopi acceptantis vacat ipſo jure beneficium, quod deinde poteſt libere ab eodem, ſeu ab alio, cui id de jure competit, idoneo clerico conferri *Clementina unica de renunciat. Rebuff. prax. benefic. par.3. tit. de reſignat. Azzor. oper. moral. lib. 7. cap. 18. num.1. Rot. deciſ. 325. num. 2. par. 16. recen.*

3 Nec amplius ad illud, quod ſemel dimiſſum eſt beneficium, datur regreſſus *cap. ex tranſmiſſa de renunciat. Hoſtien. in ſumma num. 6. eod. tit.*, licet poſſit Ordinarius loci eidem renuncianti illud conferre; nam ita dimittens non eſt illius beneficii incapax perpetuo, ſed tantum ex primævo jure, quod jam per ſpontaneum renunciationis actum a ſe abdicavit *cap.2. de renunciat. ibique Innocent. num. 1. verſic. alii dicunt.*

4 Quæres, an minoris Beneficium ob liberam renunciationem factam coram Ordinario acceptante ipſo jure vacet? Reſpondeo vacare ex eiſdem juribus, quibus ſinè dubio vacat Beneficium majoris de licentia Epiſcopi liberè
5 renunciatum; ſed, an minor ſit in integrum reſtituendus, diſcrepant inter ſe Juriſconſultorum, & Beneficialiſtarum ſententiæ. Affirmant nonnulli ex legibus, quæ editæ ſunt pro minoribus in integrum reſtituendis, ſive res integra ſit, ſive non; minor enim renuncians Beneficium reipſa patitur damnum, prout qui ſuum ſponte donat; quæ ratio exuberare videtur, ut minor ſic renuncians in integrum reſtitui debeat *Pariſ. de reſign. lib. 3. quæſt. 7. n. 45. & 51. Covarruv. lib. 1. cap. 5. n. 3. 8. Vivian. de jurepatronat. lib. 13. cap. 10. num. 47.*

6 Contrariam ſententiam, uti veriorem tenent alii; minor enim in Beneficialibus habetur pro majore *Cap. ſi annum de judic. in 6. Cap. ex parte verb. quamvis minor, verſic. Sed ſi minor, ibique Abbas num. 14. de reſtitut. Spoliator. Goff. ſingularis in l. ait Prætor. verſic. quid aliud ff. de minor. deciſ. 483. num. 7. cor. Buratt.* Ideoque, ſi clericus minor pro majore habetur quoad beneficium, reſtitutio in integrum non competit, ſicut majoribus non datur: Deinde reſtitutio nec danda eſt, immo data non relevat, quia directe infert præjudicium alii, qui per canonicam inſtitutionem beneficium eſt aſſecutus *Gloſſ. communiter recepta in cap. ex parte verſic. quamvis in fin. de reſtitut. Spoliat. Jaſon. in l. Gallus §. & quid ſi tantum num. 72. ff. de liber. & poſthum; & in conſ. 192. num. 25. lib. 2; Cravett. conſ. 90. num. 4. lib. 1. Put. deciſ. 9. num. 1. lib. 3. deciſ. 10. num. 2. cor. Achill. de reſtitut. in integr.*

7 Tertia ſententia diſtinguit; Aut res eſt integra, aut non; primo caſu minori danda eſt reſtitutio in integrum, ſecus in ſecundo caſu; & ratio diſparitatis eſt, quia ubi res eſt integra, ætas minorilis attenditur; ubi vero res non eſt integra, prævalet præjudicium, quod alii, cui beneficium valide collatum eſt, irrogaretur *Garz. de Benef. par. 11. cap. 3. n. 60. cum ſequen. ubi refert Sac. Rotæ reſolutiones.* Quæ diſtinctio vera eſt, & in praxi communiter recepta *per Gloſſ. & DD. in cap. ex parte, verſic. quamvis in fin. de reſtit. ſpoliat. cum adductis pro ſecunda ſententia.*

8. Li-

Digitized by Google

8 Limitatur in ſimplici renunciatione præſentationis, aut nominationis, pro qua reſtitutionem in integrum non competere certi juris eſt; minor enim hic agit de lucro captando, non de damno vitando, & præſertim ſi res amplius integra non ſit, *Franc. in cap dudum num.* 11. *de præben. in* 6. *Mandozz. de ætat. minor. quæſt.*11. *num.*1. *Covarruv. var. reſolut. lib.*1. *cap.*5.*num.*2. *Tondut. quæſt. beneſic. cap.*50. *num.*11. *par.*1. *Rot. in Lauretana Canonicatus die* 4. *Febr.*1733. *coram R. P. D. Creſcentio.*

9 Notandum ſecundo, quod clericus renuncians beneficium ſine aſſenſu legitimi ſuperioris, proprietatem ejuſdem non amittit, antequam a ſuperiore renunciatio acceptetur, ideoque in hoc caſu beneficium de jure non vacat; nam vacatio adhuc completa non eſt, immo ſtat in pendenti, donec Ordinarii aſſenſus accedat *Butr. in cap. quod in dubiis num.*9. *verſic. eſt tamen verum ibique Imol. num.* 13. *de renunciat. Rot. deciſ.*184. *num.*14. *par.* 10. *recen.* Quod dictum ratione non caret, quia beneficiatus ob acceptationem beneficii obligavit ſe per quaſi contractum ad exhibendum eccleſiæ ſervitium, à quo haud poteſt ſine legitimi ſuperioris aſſenſu ſe eximere, *cap. admonet de renunciat.*

12 Cujus rei effectus eſt, quod interim electio Capituli, præſentatio Patroni, collatio Prælati inferioris nullam habent juris firmitatem, etiamſi deinde Epiſcopus renunciationem approbet, & acceptet *Cap. non firmatur, ibique Io: Andreas n.*5.6.7. *de regul. jur. in*6. *Calder. conſ.*8. *num.*15. *verſic. ſed magis*. Et ratio clara eſt, quia tempore electionis Beneficium non vacabat, & quod non vacat conferri non poteſt *cap. deteſtanda de conceſſ: præben. in*6. *Imol. in d. cap. quod in dubiis num.*13. *de renunciat*; *d. deciſ.*184. *num.*15. *par.*10. *recen.*

13 Hæc tamen admittenda non ſunt in Epiſcopo, qui ſive approbet renunciationem, & deinde conferat, ſive ſine approbatione de beneficio provideat, ejus proviſionem valere dubitandum non eſt; nil enim differt approbare renunciationem verbis, aut factis *Gloſſ. in l. repræbendenda verſic. comprobaſti Cod. de inſtit, & ſubſtit.* ibi= *facto datur voluntas intelligi Hoſtien. in cap. ex ore ſedentis num.*12. *de his, quæ fiunt à majori parte Capituli.*

14 Multo magis in Papa, qui beneficium ſic renunciatum poteſt libere conferre, & præſertim ſi renunciatio facta ſit in manibus Principis, aut Patroni laici; nam conferendo cenſetur ſpoliaſſe beneficiatum omni jure beneficii in pœnam exceſſus; Grave enim admodum eſt in manibus Principis, aut Patroni Laici, nullam habentium juriſdictionem ſuper Juribus Eccleſiaſticis beneficium dimittere *ad text. expreſſ. in cap. quod in dubiis, ibique Inoc. num.*1. *Abb. & ſcribentes de renunciat, Geminian. conſ.*125. *per tot.*

15 Limitatur in renunciatione beneficii facta in manibus eccleſiaſtici, non habentis juriſdictionem recipiendi renunciationes beneficiorum. quippe quia talis renunciatio eſt nulla, & invalida, nec ullum jus à renunciante abdicatur; & conſequenter ſicuti beneficium ſic renunciatum nullo modo vacat, ita collatio epiſcopi, tanquam de beneficio vacante non valet, & impetratio obtenta a Papa ſubreptitia cenſenda eſt *Bertrand. conſ*133. *num.*20. *lib.*2. *& per tot*; *Spad. conſ.*85. *per tot. lib.*2. *Rot. deciſ.*1551. *num.*5. *cor. Pen.*

16 Differt hic caſus ab antecedenti; nam primo caſu concurrit cauſa ſpoliandi renunciantem jure beneficii, nempe læſio juriſdictionis, & immunitatis Eccleſiaſticæ, & illius ſpretus ſubiiciendo rem ſpiritualem poteſtati Laicali, quæ ratio ceſſat in ſecundo caſu, licet ob renunciationis nullitatem neutro caſu vacet beneficium.

17 Notandum tertio ex coacta renunciatione beneficium vacare, ſaltem de facto, ſi alii collatum ſit; ſed quandoque vacat etiam de jure Vacat de facto ſi gravis metus in promiſſione renunciandi, & in renunciatione concurrat. *cap. ad aures, cap. ad audientiam de his quæ*
18 *vi, metuſue cauſa fiunt*; Hoc ſane caſu renuncians ob defectum liberi conſenſus poteſt implorare officium judicis pro reintegratione ad beneficium *cap. ad aures, ibique Gloſſ. in fin*; *cap. Abbas. cap. ad audientiam de his quæ vi metuſue cauſa fiunt, l.*3. *ff. quod metus cauſa, Rot. deciſ.*395. *per tot. cor. Bich.*

19 Sin vero gravis metus concurrat quidem in promiſſione renunciandi, ſed non in ipſamet renunciatione, valde controverſum eſt, an vacet beneficium de facto tantum, vel de jure, & facto ſimul. Prima ſententia affirmat beneficium vacare utroque vacationis modo, quia renunciatio fuit libera, & ſpontanea ex parte renunciantis, ex quo gravis metus deerat in renunciatione, quæ ut præſupponitur facta fuit ex intervallo *Gloſſ. in cap. ad audientiam verſic. ad reſignationem, Gloſſ. in cap.*1. *verſic. poſtmodum de his, quæ vi metuſve cauſa fiunt.*

20 Dixi ex intervallo, nam, ſi incontinenti renunciatio beneficii facta ſit, in praxi communiter receptum eſt beneficium de jure non vacare, cum actus renunciationis coactus præſumatur, prout erat renunciantis promiſſio. Unde metus, qui interfuit promiſſioni, tacitè ineſt in ipſo actu incontinenti expleto *l. lecta ff. de reb. credit.* præſertim ſi duret cauſa metus, *ita ait. Gloſſ. in cap.*1. *verſic. final. de his*; *quæ vi metuſue Alexand. conſ.* 98. *lib.* 3. *Rot. deciſ.*2207. *num.* 45. *cor. Coccin. deciſ.*327. *n.*15. *deciſ.*395. *num.*11. *coram Bich.*

21 At etiam in caſu, quo renunciatio facta ſit ex intervallo, contrariam ſententiam mordicus ſubſtinent alii; quamvis enim actus, qui ex intervallo fiunt inter ſe diſtincti ſint, nullamque habere videantur relationem ad antecedentem renunciantis promiſſionem factam per vim, & metum, ad differentiam, ſi fiant incontinenti, *ut explicant Juriſconſulti in d. l. lecta ff. de reb. credit.* nihilominus renunciatio beneficii facta etiam ex intervallo nulla, & invalida adjudicanda eſt, quippe quia de jure præſumitur, renunciantem ad actum dimiſſionis beneficii deveniſſe in vim promiſſionis meticuloſæ, & conſequenter ſemper durat cau-

Digitized by Google

cauſa gravis metus, ac urget violentiæ præſumptio, licet metus in renunciatione abfuerit *ita ſentiunt Jo. Andreas in cap. ad audientiam, ibique Abb. num. 3. de his, quæ vi, metuſue cauſa fiunt*.

22 Ex his difficilis redditur utriuſque opinionis reſolutio ſuper uno, vel alio vacationis modo; nam licet vera ſit diſtinctio *utriuſque Gloſſæ. & Juriſconſultorum* inter actus, qui incontinenti, & qui ex intervallo fiunt, ac per conſequens videatur beneficium etiam de jure vacare, nihilominus ſententia *Joannis Andreæ, & Abbatis* ſuper nullitate renunciationis non eſt ſpernendæ auctoritatis, & ſic beneficium vacat de facto tantum, non autem de Jure, etiamſi alii collatum ſit. Utraque ergo ſententia juridicis innititur fundamentis, ac proinde quænam ex his verior ſit, pendet potius ex circumſtantiis facti, quibus judex arbitrium interponere debet pro uno potius, quam alio vacationis modo, potiſſimum pro effectu reſtitutionis in integrum, vel non cum ſimilibus. Nec id aliquam inuoluit repugnantiam, quia aliquando renunciatio beneficii etiam ex intervallo poteſt eſſe libera, & ſpontanea ex circumſtantiis facti juxta primam ſententiam, aliquando ex aliis coniecturis, præſumptionibus, & documentis poteſt eſſe coacta juxta aliam opinionem.

23 Verum prædictæ opiniones, ut veritas juris omnibus innoteſcat, ſic poſſunt conciliari, ut prima procedat, quando ceſſavit cauſa metus, & iſte purgatus fuit *l. 2. C. de his, quæ vi metuſue* ibi = *niſi & in ſolvendo vim te paſſum dicas = l. ſi ob turpem ff. de condict. ob turpem cauſam, cap. accepta de reſtit. ſpoliat*; & ita loquitur utraq. Gloſſ. *in cap. 1. verſic. poſtmodum, cap. ad audientiam verſic. ad reſignationem de his, quæ vi metuſue cauſa fiunt*; Secunda vero locum ſibi vindicat, quando metus in promiſſione incuſſus, illiuſque cauſa durat, etiam de tempore renunciationis, quæ dicitur procedere ex metu antecedenter incuſſo *l. metum autem §. ſed quod Prætor ff. quod metus cauſa, l. ex ea ff. de condict. ob turp. cauſ. cap. ſolicite de reſtit. ſpoliat*; ubi quod non eſt veriſimile, quod ſponte juri ſuo renunciaverit, qui renunciat ſpoliatus, & ita interpretanda eſt opinio *Ioannis Andreæ, & Abbatis*, quod etiam admittitur per Sac. Rotam *dec. 327. n. 15. deciſ. 395. num. 11. cor. Bich.*

24 Hoc tamen diſcrimen in hac re omittendum non eſt, quod nempe, ubi res eſt integra, facilius judex annuere debet pro reintegratione ad beneficium, ſi metus concurrerit in promiſſione renunciandi, quamvis de eo non appareat in ipſamet renunciatione, quod ſi appareat, quæſtio non eſt; Difficilius tamen ſic renuncianti danda eſt reſtitutio in integrum, ſi ab ordinario ſervatis ſervandis beneficium alii collatum fuerit; quodammodo enim clericus tacite quidem, ſed ſponte beneficium renunciaſſe videtur *cap. ex tranſmiſſa de renunciat; cap. accepta de reſtitut. ſpoliat.*; *Hoſtien. in Summ. num. 6. de renunciat.*

25 Notandum quarto, beneficium eccleſiaſticum nullo modo vacare, ſi renunciatio facta ſit ad favorem carcerantis, aut alterius ejus contemplatione; nam ſic renuncians propter odium, & malevolentiam adverſus eum, qui fuit cauſa juſtæ, vel injuſtæ carcerationis, ſolet eſſe invitus, eique deeſt liber conſenſus, ſine quo renunciatio beneficii non valet *Text. eſt expreſſ. in l. qui in carcerem ff. de eo, quod met. cauſ. Rot. deciſ. 327. deciſ. 395. cor. Bich. deciſ. 132. par. 10. deciſ. 172. n. 12. par. 16. rec.*

26 Non item, ſi renunciatio beneficii facta ſit favore ejus, qui carcerationis particeps non fuit, nam diſpoſitio *Text. in d. l. qui in carcerem* edita eſt in odium ejus, qui beneficiatum in carcerem juſte, vel injuſte conjecit, ideoque ratio non patitur, ut ea extendatur ad alium, qui carcerationis cauſa non fuit *Gloſſ. in d. l. qui in carcerem, ibiq. Bart. n. 1. ff. de eo, quod met. cauſ. Tondut. quæſt. benefic. cap. 145. num. 6.* Deinde ſtat bene ſimul, quod quis maneat in carcere, ac libere, ſponte, & pleno conſenſu alii ſibi benevolo reſi-
27 gnet beneficium: Potiſſimum quia reſignans ſolet conſtitui quodammodo extra carcerem, ac in plena liberate, prout quando reſignatio fit coram Vicario, & miniſtris epiſcopi, per quorum præſenciam vere dicitur purgatus metus *Tondut. quæſt. benefic. cap* 145. *num. 8. lib. 2.*

28 Non item, ſi juſta fuit carceratio ex gravibus forſan delictis, quæ merentur beneficii privationem, & adſint hic, & nunc talia indicia, quibus ea ſaltem ſemiplene probentur. Sane communiter receptum eſt, reſignationem, ſeu dimiſſionem beneficii de jure ſubſtineri, quia metus tunc dicitur juſte incuſſus *per Text. in l. 3. §. 1. ibiq. Gloſſ. verſic. jure licito ff. quod met. cauſ.* ibi = *Juris executio non habet injuriam Bart. in l. qui in carcerem ff. eod. Rot. deciſ. 172. num. 30. par. 16. rec. dec. 25. num. 14. cor. Celſ.* ubi dicitur, quod, ut valeat reſignatio beneficii, ſatis eſt conſcientia patrati criminis, & clamoſa, ſeu ſcandaloſa diffamatio; Ideoque in his duobus caſibus renunciatione beneficium vacare cenſetur *Clementin. 1. ibiq. Gloſſ. de renunciat.*

29 Diſputant Canoniſtæ de reſignatario decedente poſt expeditionem literarum Apoſtolicarum, ante tamen adeptam beneficii poſſeſſionem, an nempe per ejus obitum uacet beneficium, ſeu potius reſignatio ipſa reſolvatur. Prima ſententia affirmat beneficium vacare per obitum reſignatarii, nam poſt expeditas literas, plenum jus in beneficio obtinuit, & præſertim cum non reſignans, ſed Papa conferat beneficium; Ergo, ſi omne jus in reſignatarium translatum eſt, per ejus obitum beneficium ipſo jure vacare cenſetur *Clement. Unic ibiq. Gloſſ. de renunciat. Gratian. diſcept. Forenſ. cap* 814. *num. 1. Lotter. de re benef. lib. 3. quæſt. 14. num. 71.*

30 Secunda ſententia negat, nam reſignatio admiſſa cenſetur à Papa juxta mentem reſignantis, quæ talis eſt, aut talis omnino præſumenda eſt, ut nempe reſignatarius integre, ac plene beneficium acquireret, percipiendo

fructns, adminiſtrando eccleſiam, cum ſimilibus. Deinde hujuſmodi reſignatio habet tacitam conditionem, quæ non abdicat jus à reſignante, niſi plenum ſortiatur effectum favore reſignatarii: Cum igitur per ejus obitum effectum habere nequiverit juxta voluntatem reſignantis, ſequitur omne jus beneficii obdefectum conditionis pænes ipſum remanſiſſe, perinde ac ſi reſignatio vere facta non fuiſſet *Gloſſ. in cap. Olim. verſic. traditum de reſtitut. ſpoliat. Gratian diſcept. Forens. cap. 746. n. 15. ibiq. Ant. de Luc. num.7. & 8. Rot. dec.3. n.27. cor. Falconer. tit. de penſion.*

31 In hac autem opinionum varietate placuit *Sac. Rotæ* utramque conciliare opinionem, diſtinguendo inter reſignationem expeditam *in forma gratioſa*, & conceptam *in forma dignum*: Primo caſu per obitum reſignatarii vacat ipſo iure beneficium, quia per hujuſmodi reſignationem plenum jus in beneficio reſignatarius obtinuit *in puncto Rot. deciſ.33. num.7. cor. Dunozett. jun. deciſ.270. num.2. & 3. par 15. recen; plene in Corduben. præſtimonii 21. Jan. & 27. Novembris 1724. & 18. Martii 1726. per tot. coram R. P. D. Corio.*

32 Econtra autem reſignatio ipſa concepta *in forma dignum* reſoluitur, quia vis hujus clauſulæ ea eit, ut tantum præſeferat mandatum de providendo, quod tribuit jus ad rem, remanente omni jure beneficii pænes reſignantem, donec conditio purificetur *cap final. § ſane de conceſſ. præben. in 6. Rot. deciſ.227. num.24. cor. Cerr. & in Corduben. præſtimonii, de qua ſupra.*

33 Hæc ſane diſtinctio vera, & juridica eſt; ſed quo ad primam partem temperamento indiget ex contraria voluntate reſignantis; ſi enim ex mandato, ſupplicatione, aliiſque conditionibus in ipſamet reſignatione appoſitis conſtaret reſignantem noluiſſe à ſe abdicare jus beneficii, niſi plenum effectum reſignatio ſortiatur favore reſignatarii, non eſt amplius inquirendum, an ſub una, vel ſub alia clauſula reſignatio expedita ſit, ſed unice attendenda eſt voluntas reſignantis, quæ ſi effectum non habuit ob reſignatarii præmorientiam, ſicuti non abdicatur jus à reſignante, ita reſignatio ipſa reſoluitur *Rot. deciſ.48. num 9. deciſ.830. num.3. & 4. cor. Buratt; deciſ.90. num.11. cum ſeq. par.9. rec.*

34 Dictum eſt in capite antecedenti, quod per obitum proviſi habentis ſimplicem datam vacat ipſo jure beneficium, etiam literis non expeditis; ſed hoc non procedit in reſignatione, quæ fit ad favorem certæ perſonæ; non enim beneficium vacat per paruam datam, ſed poſt præſtitum conſenſum à reſignante in Camera, aut Cancellaria, & ſic vacat poſt datam magnam, quæ gratiam, quæ antea erat veluti informis, perficit *Gratian. diſcept. forenſ.*
35 *cap.191 num.5.* Unde ſi interim reſignatarius decedat, nil vacat, ſi vero moriatur reſignans ante conſenſum, ut ſupra, beneficium ejus morte vacat, non renunciatione *Gloſſ. in Clementin. unic. de renunciat; Rot. deciſ.1149. num.1. cor. Emerix. jun.*

36 Solet tamen ex ſtylo Datariæ poſt obitum reſignantis extendi conſenſus à procuratore, ut reſignatio ſortiatur effectum juxta ejuſdem reſignantis votum *d. deciſ.1149. num.23.*
37 *cor. Emerix.* ſed hujuſmodi conſenſus extenſio nil prodeſt reſignatario, ſi Epiſcopus jam contuliſſet alii beneficium, quod in ſuo menſe, ut ſupponitur, vacavit; Procurator enim habita notitia obitus reſignantis per hujuſmodi conſenſus extenſionem juribus epiſcopi, & proviſi, præjudicium nequit irrogare *Gloſſ. in d.*
38 *Clement. unic. de renun. d. dec.1149. n.22. cor. Emerix.* Et conſequenter collatio Epiſcopi, ſeu alterius collatoris, dummodo de antidata ſuſpecta non ſit, quod præſumendum non eſt; præfertur proviſioni Apoſtolicæ, quam deinde reſignatarius cum clauſula *perinde valere* à Papa impetravit *Rot. in Hildeſimen. Canonicatus die 1. Julii 1729. §. quidquam cum ſeq. Cor. Eminentiſs. Cinc. confirmata die 16. Maii 1732. coram R. P. D. Creſcentio, & die 27. Febr. 1733. §. ex quo in fin. coram Eminentiſs. Aldrovando.*

39 Notandum quinto reſignationem beneficii de jurepatronatus laicalis factam ad favorem certæ perſonæ non valere, ſi Patroni aſſenſus, prout in literis Apoſtolicis exprimebatur, petitus non ſit, & in ſequelam beneficium non per reſignationem, ſed per obitum reſignantis vacare cenſetur, itaut, defuncto Titulari, poſſit libere Patronus alium præſentare, non obſtante quacumque regula de annali, & triennali, quæ non prodeſt reſignatario habenti titulum notorie infectum *Rot. dec.866. dec.915.*
40 *per tot. cor. Molin.* Quod potiſſimum procedit, ubi Patronus aſſenſum præſtare renuit, & reſignans in poſſeſſione Eccleſiæ uſque ad obitum remanſit, tunc enim reſignatio tanquam ineffectuata reſolvitur, & beneficium vere vacat morte, non reſignatione *Rot. dec.30. num.14. & 15. cor. Molin.*

41 Notandum ultimo, quod Beneficia permutata ipſo jure vacant, nam permutantes auctoritate Superioris, omne jus, quod ipſis de jure competebat, ſibi invicem cedunt *Cap.1. ibique Gloſſ. in verb. Collationem de rerum permutat. in 6. ibi = per permutationem negare non poſſumus, quin vacent Beneficia =*. Hoc ta-
42 men adiecto, quod ubi agitur de Jurepatronatus laicali aſſenſus Patroni neceſſario eſt petendus; alioquin, ſi permutatio fiat inconſulto Patrono, Beneficium ſtatim vacat, & in pœnam exceſſus Clericus non habet regreſſum ad Beneficium, ſi ſcivit qualitatem Beneficii patronalis, ſecus ſi ignoravit, *juxta diſtinctionem, de qua infra*. Et ratio eſt, quia culpoſa permutatio perpetuam parit vacationem Beneficii abſque ſpe regreſſus, ſi Patronus velit; Imputet enim ſibi Clericus, ſi contra Jus Patroni beneficium permutavit, *in puncto Rota dec.152. n.5. 6. part.5. recen. tom.1.* E contra permutatio ſinè culpa huic pœnæ non ſubjacet, idcircò Clerico ſic permutanti datur regreſſus, obtenta tamen nova collatione, quæ ex æquitate debetur *Francus in cap.1. n.11. de rer. permutat. in 6. Garz. de Benef. lib.11. cap.3. n.19. 29. cum ſeq.* Quod ra-

ratio ſuadet, nam ubi culpa non eſt, ibi ceſſat & pœna.

43 Idem ſimiliter dicendum eſt de clerico, qui de aſſenſu Patroni beneficium quidem permutavit, ſed tamen contra legem Fundatoris, qui permutationem, niſi cum certo genere perſonarum, fieri vetuit. Hoc ſane caſu beneficium ſic permutatum ipſo jure vacat, prout in permutatione facta inconſulto Patrono; paria enim ſunt permutare Beneficium, Patrono invito, ac contra legem Fundatoris. Sed an cle-
44 rico ſic permutanti competat de Jure regreſſus, *diſtingue ut ſupra*; Aut enim clericus permutans ſcivit conditionem Fundatoris prohibentis, ne beneficium, niſi eum certo genere perſonarum, permutaretur, tunc beneficium vacat abſque ſpe regreſſus, Patrono volente; nam clericus legi Fundatoris contravenit *Geminian. in cap. 1. n. 2. de rer. permutat. in 6. Rot. dec. 68 num. 23. par. 10. recen.* Si vero clericus ignoravit, omnis æquitas ſuadet, ut ſic permutanti detur regreſſus, obtenta tamen nova collatione, ut ſupra, ne alias abſque culpa beneficio privetur *Rot. dec. 249 n. 5. 6. par. 10. rec., & in Gerunden. permutationis Beneficiorum relat. per Garz. de Benef. par. 11. cap. 3. n. 19. ubi concordantes.*

A D D I T I O

S V M M A R I V M.

1 PEnſio per remiſſionem gratis factam extinguitur:
2 Item extinguitur, ſi anticipatis ſolutionibus, & abſque conſenſu Apoſtolico remiſſa ſit, ubi de ratione.
3 Limita, ſi commoditas penſionis, anticipata ſolutione a Penſionario ceſſa ſit titulari.
4 Penſio differt à Beneficio quoad remiſſionem, & aſſignatur ratio diſparitatis. 5.
6 Clericus minor ætate non reſtituitur ad penſionem gratis remiſſam.
7 Penſio ſemel extincta, amplius non reviviſcit.
8 Penſio extinguitur per regreſſum ad beneficium, ubi rationes.
9 Uſusfructus repugnat cum proprietate, & penſio cum beneficio
10 Declaratur primo, ſi Penſionarius irrevocabiliter beneficium ſit aſſequutus, ſecùs ſi revocabiliter.
11 Penſio, evicto beneficio, reviviſcit.
12 Declaratur ſecundo, etiamſi Penſionarius beneficium, in quo impoſita eſt penſio, injuſte impetraverit *contra opinionem Gigantis*.
13 Uſusfructus indiſtinctè re evicta reviviſcit.
14 An penſio Cardinali reſervata per renunciationem dignitatis extinguatur, diſtinguitur.
15 An penſio reſervata Militi, ſeu Officiali, ceſſante Militia, ſeu Officio extinguatur, diſtinguitur.

1 REnunciatione, ſeu remiſſione, dummodo hæc gratis fiat, penſio quoque vacat, ſeu potius extinguitur. A pari in hoc procedit cum beneficio *Cap. ex tranſmiſſa de renunciat. cap. quamvis de pact. in 6. l. quaritur §. Remittentibus ff. de ædilic. edict.* Sed ſi anticipa-
2 tis, ſeu anticipandis ſolutionibus, & abſque aſſenſu Apoſtolico remiſſio facta ſit, non tam remiſſione, ſeu renunciatione, quam ex capite Simoniæ penſionem extingui recepti Juris eſt, dummodo tamen Ius penſionis per contractum in alium tranſlatum ſit; ſecùs ſi ejus commo-
3 ditas, anticipata ſolutione à penſionario ceſſa ſit titulari ad ejus vitam: Non enim hoc caſu extincta eſt penſio, ſed anticipate potius exacta, quod in commoditate fieri omni Iure permiſſum eſt: Unde defuncto titulari, penſionarius redit ad primæva Iura contra ſucceſſorem beneficii *Rot. in Romana penſionis 4. Decembris* 1684. §. *Nec ſecunda cor. Matthæjo.*

4 Differt tamen penſio, a beneficio; nam penſio poteſt renunciari, ac gratis remitti ſine Ordinarii aſſenſu, niſi ad ejus titulum penſionarius ad ordines promotus ſit, tunc enim fruitur privilegiis patrimonii, quod eſt inalienabile, abſque Epiſcopi licentia *ex Tridentin. Seſſ. 21. Cap 2. Rot. dec. 561. num. 4. part. 19. rec.* At beneficium Eccleſiaſticum, a Clerico non poteſt dimitti, niſi accedente Ordinarii conſenſu *Cap. admonet de renunciat.* Et ratio
5 diſparitatis aſt, quia beneficiatus poteſt Eccleſiæ prodeſſe, ideoque de neceſſitate Ordinarii aſſenſus eſt petendus. E contra penſionarius infert damnum, & gravamen, quod ſubſtinet Eccleſia, ſolvendo ipſi annuam penſionem; Unde propterea, ſicuti facilius admittitur reditus rei ad ſuam primævam naturam, ita poteſt penſionarius per remiſſionem, ſeu renunciationem penſionis Eccleſiam ab hoc onere eximere, & reſtituere ad primævam libertatem.

6 Quæ vera quoque ſunt in Clerico minoris ætatis: nam licet in beneficio ſatis controverſum ſit, an minori renuncianti ſit ad illud danda reſtitutio in integrum *ex juribus jam dictis*, nihilominus in renunciatione, ſeu remiſſione penſionis hæc non applicantur, prout vere diſtinctio de re integra, ſeu non integra, penſioni non congruit: nam, ubi penſio ſincere, ac palam remittitur, res amplius integra non eſt, cum Eccleſia, & libertatem acquiſierit, & titularis ab onere ſolvendæ penſionis ſta-
7 tim liberatus ſit: Et juſta quidem ratione, quia reſtitutio dari haud poteſt ad Jus, quod ſemel extinctum eſt *l. quid tamen §. non tantum ff. quib. mod. uſusfruct. amitt. Caſtill. de uſusfruct. quæſt. 72. n. 6.*; ubi, quod uſusfructus ſemel extinctus amplius non reviviſcit *Torr. var. reſolut. lib. 3. cap. 8. num. 52.*, *ubi idem dicitur de penſione.*

8 Rurſus vacat, ſeu extinguitur penſio, ubi penſionarius ad beneficium, in quo ea erat impoſita, regreſſum obtinuit: repugnant enim

actio, & paſſio in eodem ſubiecto *l. Uranius ff. de fidejuſſor. l. in omnibus ff. de ſolutio.*; Repugnat inſuper, quod penſionarius capiat penſionem a ſeipſo, ſicuti quis non poteſt eodem tempore eſſe hæres, ac legatarius ſui ipſius *l. legatum* *hæredi*, *l. plane* §. *ſi duobus ff. de legat.* 1. 9. Repugnat demum uſuſfructus cum proprietate, nam uſuſfructus à proprietate diſtractus jure ſervitutis debetur, conjunctus cum proprietate jure dominii percipitur, ideoque ſicuti proprietas, quæ redit ad uſuſfructuarium, uſumfructum extinguit *l. ſi tibi ff. quib. mod. uſuſfruct. amittutur*, ita idem in penſione dicendum eſt, nam penſionarius eſt Uſuſfructuarius vi quotæ, ſeu partis fructuum beneficii: Et conſequenter per acceſſum, ſeu regreſſum ad Beneficium, penſio extinguitur *Gigas de penſion. cap.* 49. *per tot.*, *Tondut. eod. tract. cap.* 52. *num.* 27., *& cap.* 74. *num.* 13. *ad* 21., *Torr. de pact. futur. ſucceſſ. lib.* 3. *cap.* 8. *num.* 72. *Adden. ad Buratt. deciſ.* 528. *num.* 4., *Rot. apud Marcheſan. de Comiſſ. lib.* 1. *fol. mihi* 568.

10 Quod dupliciter declaratur, primo, ut jam dicta procedant, ſi penſionarius irrevocabiliter beneficium aſſecutus fuerit, ſecus ſi revocabiliter, nam uſuſfructuarius acquirens irrevocabiliter proprietatem deſinit habere uſumfructum, eo titulo, quo prius utebatur: ſi verò revocabiliter, & ad certum tempus proprietatem adeptus ſit, proprietate amiſſa, uſumfructum priori titulo, qui adhuc durat, percipit *Cagnol. in l.* 2. *num.* 192. *C. de pact. inter emptor. & venditor.*, *Tiraquell. de retract. lignag.* § 1. *gloſſ.* 7. *num.* 62. *cum ſeqq. Cancer var. reſol. par.* 3. *cap.* 3. *num.* 309, *Cyriac. controv.* 500. *num.* 22. *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 203. *num.* 39., *Coradin. de prelat. quæſt.* 30. *n.* 10., *Surd. deciſ.* 51. *n.* 23., *Giurb. deciſ.* 63 *num.* 3.; Ita à pari penſio extinguitur, ſi beneficium irrevocabiliter, ſecus ſi revocabiliter per penſionarium obtentum ſit *Tondut. de penſ. quæſt.* 74. *num.* 13., ubi di-

11 cit, obtinentem beneficium, in quo ejus favore penſio erat reſervata, dimiſſo voluntarie beneficio, non habere regreſſum ad penſionem jam extinctam, ſecus ſi coactus illud dimiſerit, tunc enim penſio veluti à ſomno excitata, iterum reviviſcit, quod quoque habetur *in Romana penſionis* 4. *Decembris* 1684. §. *Nec quarta cor. Matthæio.*

12 Declaratur ſecundo etiamſi penſionarius beneficio, in quo ſibi penſio erat reſervata, impetraverit, ſciens ad alium de jure ſpectare: Nam ſi fuerit inde ſpoliatus habet regreſſum ad penſionem *ex juribus jam dictis*. Et quamvis *Gigas de penſion. quæſt.* 49. *num.* 8. dicat, eum, qui minus juſte impetraverit beneficium, penſionem ſibi ſuper eodem reſervatam amittere, ſecus ſi ignorans illud obtinnerit *per ea, quæ notant Bald.*, *& Salicet. in l. Si maritus C. de Procurator.*, nihilominus hæc diſtinctio jure non probatur, nec ulla facienda eſt differentia inter ſcientiam, & ignorantiam, ſed indiſtincte, ſive quis ſciverit, ſive ignoraverit, jus ſibi ſuper beneficio competere, vel non, evicto beneficio, penſio reviviſcit *in puncto Tondut. de penſ. quæſt.* 74 *num.* 20. *& ſeqq.*, quæ ſententia vera eſt, & magis rationi conſentanea *per ea, quæ notat Bald in l.* 1. *num.* 2. *C. de inoffic. teſtam.*, *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 203. *num.* 39. *cum ſeqq. lib.* 2. *per Text. in l. ſi Do-*

13 *minus ff. de uſufruct.*, ubi uſuſtructuarii jus, re evicta, integrum manet, ſive ſciverit poſſe retractari, ſive ignoraverit: ita à pari in penſione, quæ regulatur juxta leges loquentes de uſufructu *Rot. deciſ.* 448. *num.* 27. *&* 30. *cor. Duran.*

14 Demum non inutiliter poteſt inquiri, an penſio Cardinali reſervata per renunciationem hujus dignitatis vacet, & extinguatur. Quæſtionis reſolutio pendet à verbis indulti, ad quæ recurrendum eſt, ſi caſus in praxi diſputandus occurrat: Non enim dari Poteſt certa regula in iis, quæ omninò pendent à libera Principis voluntate. Breviter tamen dico, quod aut ex verbis indulti, ſeu reſervationis conſtat contemplatam fuiſſe perſonam penſionarii, prout in dubio præſumitur, tunc penſio non vacat, nec extinguitur, quia non deeſt perſona, cujus contemplatione penſio fuit reſervata, dummodo tamen ſic renuncians incedat in habitu, & tonſura, vel alias habeat indultum retinendi penſionem, etiam in ſtatu laicali *Rot. dec.* 355, *dec.* 395. *per tot. cor. Celſ.* Aut ex verbis reſervationis contemplata fuit dignitas, tunc, dimiſſa dignitate, penſionem extingui non eſt dubitandum, quia ſicuti per renunciationem dignitatis vacat dignitas ipſa, ita etiam penſio, quæ dignitati cohæret *Cap. cum ceſſante de appellat. Rot. deciſ.* 72. *par.* 1. *diverſ.*, ubi quod privilegium conceſſum ſcriptoribus Apoſtolicis, ut ſint Prothonotarii, ceſſare dicitur, dimiſſa ſcriptoria, cujus contemplatione illud fuit conceſſum, & habetur in voto cl. me. Cardinalis Pamphilii, & Cardinalis Millini in cauſa *Taurinen.*, *ſeu Auguſtana penſionis* 18. *Maii* 1601., quod refert, & ſequitur *Rot. deciſ.* 733. *num.* 5. *par.* 2. *recen.*, ſicuti indultum percipiendi fructus, & diſtributiones conceſſum clerico intuitu officii, quod certis diebus, & horis præpediebat divinis intereſſe, mutato officio expirat, *Sacra Congregatio in Romana indulti* 29 *Novembris* 1681. *lib. decret.* 32. *fol.* 43., *&* 13. *Martii* 1683 *lib. decret.* 33 *fol.* 71., Aut demum contemplata fuit dignitas, & perſona: hoc caſu penſio nunquam extinguitur, quia, adempta dignitate remanet perſona, in qua tota veluti per jus non decreſcendi penſio conſolidatur, *ut in dictis deciſ.* 355. 395. *cor. Celſ.*

15 Et cum hac juridica diſtinctione procedendum eſt in penſione reſervata militi, aut officiali: nam ſi intuitu militiæ, ſeu officii reſervata ſit, dimiſſa militia, ſeu officio, penſionem extingui certum eſt. Secus ſi contemplatione perſonæ *Tondut. de penſ. quæſt.* 38. *num.* 28. *cum ſeqq.*, *Rocc. diſp.* 191. *num.* 1. *cum ſequen.*, *Rot. d. deciſ.* 773. *per tot. par.* 2. *recen.*

AR-

ARGUMENTUM

DE vacatione Beneficii, & Penſionis ob matrimonium *ad ornatum Text. in Cap. 1., & 2. Cap. quod à te, Cap. diverſis de Cleric. Conjugat.*

SUMMARIUM.

1 CLericus non poteſt eodem tempore laicus eſſe, uxorem habere, & beneficia retinere.
2 Beneficia, officia, & dignitates vacant per matrimonium.
3 An vacet beneficium per matrimonium contractum coram Sacerdote nullam habente auctoritatem intereſſendi matrimonio, affirmant, & negant ibidem 4.
5 Sententia affirmativa *ab auctore* recipitur.
6 Ampliatur in Sacerdote, & quare.
7 An vacet beneficium, ſi clericus contraxerit matrimonium cum impubere; Prima opinio indiſtinctè negat.
8 Diſtinguit *Suarez*, ſi clericus ſciret, vel ignoraret puellam impuberem.
9 Impugnatur diſtinctio.
10 Declaratur *Rota deciſ. 1. de ſponſalibus in antiquis, & antiquioribus*.
11 Impugnatur ratio deeſſe conſenſum clerici in matrimonio contracto cum puella impubere.
12 Verior ſententia eſt indiſtinctè vacatu beneficium per matrimonium contractum cum impubere, ubi da rationa 13.
14 Vacat beneficium per matrimonium contractum inter conſanguineos *contra Decium*.
15 Limitatur in matrimonio contracto per vim, & metum.
16 Beneficia vacantia per matrimonium poſſunt conferri ab Epiſcopo prout de jure, ſeu impetrari à Papa.
17 Beneficium ipſo jure vacat, ſi ante ſignatam gratiam à Papa, reſignans matrimonium contraxerit, & vacat apud ſedem, ſi matrimonium contractum ſit in menſe Apoſtolico ibidem.
18 An vacet beneficium per reſignationem, ſeu potius per matrimonium, ſi poſt ſignatam gratiam, ut ſupra, & ante præſtitum conſenſum reſignans matrimonium contraxerit, & beneficium fuerit impetratum.
19 Defenditur impetrans, ubi rationes.
20 Defenditur reſignatarius, ubi fundamenta.
21 Conſenſus formalis retrotrahitur ad diem ſupplicationis ſignatæ.
22 Explicatur differentia inter ſupplicationem, præſentatam conſenſum parvum, & conſenſum formalem, ubi quod ante conſenſum valet impetratio beneficii vacantis per matrimonium, ibidem in fine.
23 Limita, ſi conſenſus per notarium à tergo ſupplicationis extenſus ſit, reſolvitur quæſtio ibidem, & reſpondetur objecto 24.
25 Poſt parvum conſenſum per notarium, ut ſupra, extenſum, beneficium vacat renunciatione, ſi reſignans interim moriatur.
26 An Capellaniæ, & adminiſtrationes Eccleſiaſticæ, ſeu laicales vacent per Matrimonium, diſtinguuntur caſus ibidem 27. 28. 29.
30 An beneficium vacans per matrimonium in Urbe contractum vacet in Curia, vel apud ſedem, Affirmant *Ambaran. & Vivian.*
31 Impugnatur hæc opinio.
32 Papa conferens beneficia vacantia per matrimonium contractum in Urbe non poteſt redargui de ſummo jure, & quare.
33 Temperatur ſententia negativa, ſi Papa beneficia quomodocumque, ſeu qualitercumque vacantia, ſeu vacatura ſibi in concordatis reſervaſſet.
33 Beneficia de Iure patronatus Laicorum vacantia per matrimonium in Urbe non ſunt Papæ reſervata.
35 Beneficia Patronalia vacantia per obitum in Curia ſolent ex ſtylo Papæ pro una vice conferre.
36 Hujuſmodi ſtylus nequit extendi ad eadem beneficia, quæ in urbe per matrimonium vacant.

CAPUT III.

1 SIcuti quia eodem tempore nequit eſſe clericus, & laicus, ita non poteſt eodem tempore Uxorem habere, ac retinere, ſeu aſſequi beneficia eccleſiaſtica: repugnat enim beneficium uxoris cum
2 beneficio ecclesiaſtico. Unde communiter receptum eſt omnes dignitates, canonicatus, officia, & beneficia, & quæcumque alia miniſteria Ecclesiaſtica per contractum matrimonii ipſo jure vacare: Clericus enim contrahens matrimonium aſſumpſit, quantum in ſe eſt, ſtatum incompatibilem cum ſtatu ecclesiaſtico, & ſacerdotali, cui, juxta canones Apoſtolicos, & antiquam Ecclesiæ conſuetudinem, ſtatus conjugalis repugnat *cap. 1. & 2., cap. quod à te, cap. diverſis de cleric. conjugat. Gloſſ. in cap. 1. verſic. clericalis eod. tit. in 6., Rot. deciſ. 166. num. 1. coram Cavaler. deciſ. 422. num. 7. cor. Peutinger. deciſ. 468., deciſ. 522. per tot., deciſ. 630. n. 18. par. 19. recen.*

3 Quæſtio eſt, an ipſo jure vacet beneficium clerici, qui coram ſacerdote non habente auctoritatem, nec ordinariam, nec delegatam, matrimonium contraxit. Variant in hac controversia ſcribentes. Prima ſententia eſt, quod per matrimonium etiam nullum vacat ipſo jure beneficium, quoniam sicuti Clericus ſtatum voluit mutare, ita facto ipſo Beneficiis ecclesiaſticis renunciaſſe videtur, ſciens ſe in hoc ſtatu non poſſe beneficia ecclesiaſtica poſſidere *cap. 1. ibiq. Gloſſ. de cleric. conjugat.*, Tondut. *de penſ. quæſt. 75. num. 33., Rot. deciſ. 250. n. 21. par. 7. rec.*

4 Alii verò contrariam propugnant ſententiam, quia ubi matrimonium nullum eſt, perinde habetur, ac si contractum non fuiſſet, præſertim *ex decreto Tridentini ſeſſ. 24. cap. 1. de reformat.*, ubi matrimonium abſque

Digitized by Google

que aſſiſtentiaParochi, vel alteriua de ejus licentia, ipſo jure nullum declaratur; Unde inferunt hujus opinionis aſſertores, Clericum privandum quidem eſſe, ſed non eſſe ipſo jure ſpoliatum *ex deductis per Garz. de Benef. par.* 11. *cap.* 8. *num.* 14., & 15., *Sanchez de matrim. lib.* 7. *cap.* 43. *num.* 4., *Marin. var. reſol. lib.* 1. *reſol.* 60.

5 Hanc tamen opinionem non eſſe veram abſque dubio cenſemua, prout non recipitur à Canoniſtia in praxi: & juſta quidem ratione, quia jura ſimpliciter ſtatuunt, per matrimonium vacare ipſo jure beneficium, nec diſtinguunt, an matrimonium nullum ſit, ſeu validum: unde nobis diſtinguere fas non eſt, maxime quia ex parte Clerici concurrit libera voluntas mutandi ſtatum Eccleſiaſticum in laicalem, quæ quidem deliberata voluntaa ſufficit, ut vacatio beneficii cenſeatur inducta ex ratione *Text. in cap. cum qui de præben. in* 6., *Rot. d. dec.* 250. *num.* 21. *par.* 7. *recen.*

6 Ampliatur ſupradicta concluſio eo magis in clerico conſtituto in ſacris ordinibus, aut Sacerdote, qui licet ſit incapax omnino contrahendi matrimonium ob votum ſolemne ordini ſacro annexum, tamen ſi de facto contrahat, maximum redolet dedecus ſimilitudinariæ poligamiæ in pœnam hujuſmodi exceſſua, & ob gravem ſpretum utriuſque ſacramenti, quod involuit ſuſpicionem hæreſis, remanet ipſo jure privatua beneficio, quod ſtatim vacat *Barbſ. in cap.* 1. *num.* 7. *de cleric. conjugat.*; ubi utramque refert opinionem. in hac enim materia attenditur factum, non autem facti validitas pro effectu, de quo agitur Rot. *in Lucana de inſula ſancta coram Lancellot. relat. per* Garz. *de benef. par.* 11. *cap* 8. *num.* 13.

7 Augetur difficultas in clerico contrahente matrimonium cum puella impubere, quę ex defectu ætatis matrimonii capax non eſt; Unde dubitatur in hoc caſu de vacatione Beneficii ipſo jure. Prima opinio indiſtincte negat, nam propter inhabilitatem ex parte puellæ impuberis, quę nequit matrimonio aſſentire, deeſt quoque conſenſua ex parte clerici habilis ad matrimonium contrahendum. Hoc eſt diſcrimen inter duos habiles, quamvis coram non Parocho matrimonium contraxerint, ut in quæſtione antecedenti, & inter duos, quorum unus eſt capax, & alter incapax matrimonii. Primo caſu clericua ipſo facto beneficiis renunciare cenſetur quia habet animum mutandi ſtatum, quamvis per accidens matrimonium nullum ſit: quæ ratio ceſſat in præſenti quæſtione, in qua contractua matrimonialia nequit claudicare. Porro ſi matrimonium nullum eſt ex defectu conſenſus pro parte puellæ impuberis, nullum quoque ex eodem capite dicendum eſt pro parte clerici, qui pubertatem exceſſit *Bajoch. in cap. diverſis num.* 10. *de cleric. conjugat.*, *Riciull. de perſonis extr. gremium Eccl. exiſten. lib.* 7. *cap.* 2. *num.* 7., *Vaſq. de ſucceſſion. lib.* 3. *cap.* 22. *limit.* 17. *num.* 47.,
ubi diſtinguit, ſi clericua ſciret, vel igno-
8 raret puellam impuberem, inferendo in primo caſu nullo modo vacare Beneficium, bene quidem in ſecundo caſu: idemque dicit *Adden. ad* Roman. *conſ.* 483.

9 Hæc tamen diſtinctio rationi non innititur, nam vis non ſtat in ſcientia, aut ignorantia qualitatia puellæ impuberis, ac si ſciens animum mutandi ſtatum non habuerit, ſed ſtat in facto ipſo, quod arguit deliberatum animum mutandi ſtatum, & contrahendi verum matrimonium *ex juribus mox relatis*.

10 Nec contrarium innuit *Rot. deciſ.* 1. *de ſponſal. in antiquis*, quia ibi puella erat proxima pubertati, itaut ne dubitatum quidem fuerit de matrimonio, *ut ibidem habetur*, quod etiam ſatis expreſaum eſt *in deciſ.* 1. *de ſponſal. in antiquior.*

11 Nec verum eſt deeſſe coſenſum ex parte clerici, ex quo puella tanquam impubea matrimonii capax non ſit. Nam ex hoc ipſo fortior arguitur voluntas mutandi ſtatum, dum clericua contra canonem, & legum ſanctionea, matrimonium contrahere conatus eſt *l. final. ibique* Bald. *ff. de reb. cor.*, ubi quod voluntas etiam ex actu invalido agnoſcitur.

12 Firmiter igitur contraria ſententia omnino tenenda eſt, matrimonium nullum, prę- terquam ex defectu conſenſus ex parte clerici parere ipſo jure vacationem beneficii, ut in matrimonio contracto cum uxore alterius, ſive ſcienter, ſive ignoranter; nam, ut habetur *in cap. eum qui de præben. in* 6., non
13 debet eſse melioris conditionis, qui contra canones, quam qui ſecundum canones contrahit *Abb. in cap.* 1. *num.* 7. *de cleric. conjugat.* Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 5. *num.* 39. *cum ſeqq. lib.* 1., *Lotter. de re benefic. lib.* 3. *quæſt.* 26. *n.* 76. *cum ſeqq.*

14 Ita quoque matrimonium contractum cum conſanguinea, quidquid ſentiat *Decius conſ.* 165. *num.* 1., eamdem parit pœnam ea ratione, quia non jus, ſed factum ipſum attenditur *Barbоſ. in cap.* 1. *num.* 8. *de cler, coniug. Roman. conſ.* 483. *num.* 6. *Oldrad. in lib. magno quæſt. diſput. quæſt.* 54. & *quæſt.* 72.

15 Quo vero attinet ad matrimonium contractum a clerico per vim & metum quæſtio non eſt, tùm quia conſenſus ab invito eſt extortua, tum etiam quia injuſte incuſsus eſt, & conſequenter ſicuti clericus non habet animum mutandi ſtatum, ita per hujuſmodi matrimonium nullam pænam privationis beneficii incurrit, *ita habetur in dicta Lucana, de qua ſupra*.

16 In his itaque omnibus, aliiſque ſimilibus caſibus, in quibus per matrimonium vacant ipſo jure beneficia. poteſt epiſcopus, prout de jure, ea libere conſerre, & à quocumque impetrari à Papa *cap. licet Epiſcopus de præben. in* 6., dummodo tamen probetur vere contractum fuiſſe matrimonium, quod eſt impetrantis fundamentum *ex cap.* 1. & 2. *de cleric. conjugat. Rot. in d. Lucana relat. per* Garz. *de benef. par.* 11. *cap.* 8. *n.* 13. *in fin.*

17 Itidem

17 Itidem Beneficium ipſo jure vacat, ubi reſignans, ante gratiam à Papa ſignatam matrimonium contraxit, etiamſi per prius ad illud reſignandum mandatum dederit, nam per matrimonium reſignans amiſit ſtatim omne jus beneficii, quod in reſignatarium amplius transferre non potuit *Rot. deciſ.* 468. *deciſ.* 522. *par.* 19. *recen.*, quæ ſunt in hac materia magiſtrales, ubi etiam illud adiicitur, quod, ſi matrimonium contractum ſit in menſe Apoſtolico, Beneficium ex hoc capite vacat in curia, ſeu apud ſedem *d. deciſ.* 468. *num.* 10., *deciſ.* 522. *num.* 2. *par.* 19. *recen.*

18 Dubium, & quidem grave ex jam dictis poteſt excitari, an ſcilicet beneficium vacet per reſignationem, ſeu potius per matrimonium, ſi reſignans poſt gratiam ſignatam à Papa matrimonium contraxerit, & antequam ejus conſenſus in Camera, aut Cancellaria per procuratorem præſtitus ſit, alter idem beneficium, uti vacans per matrimonium, impetravit. Caſus eſt ſingularis, & notatu dignus, ſicuti eſt ad utramque partem diſputabilis.

19 Et ſane videtur, quod per matrimonium beneficium vacet, nam, *ut in cap. antecedenti* dictum eſt, beneficium reſignatum non vacat per ſimplicem gratiam, ſed poſt præſtitum conſenſum in Camera, ſeu Cancellaria, ſine quo gratia eſt informis, nec ullum jus reſignatario tribuit *ex auctoritate Gratian. cap.* 191. *n.* 5. 6. Ergo ſi ante conſenſum præſtitum, ut ſuprà, reſignans matrimonium contrahat, beneficium per matrimonium vacare cenſetur; nam hoc tempore omne jus beneficii erat adhuc penes ipſum, quod deinde per matrimonium extinctum eſt *Gloſſ. in cap* 1. *de cleric. conjug. in* 6., Et conſequenter conſenſus inde præſtitus ab ejus Procuratore, poſt jam contractum matrimonium, reſignatario non prodeſt, quia res non eſt amplius integra, & beneficium iam per matrimonium vacavit, ſicuti ante præſtitum conſenſum in Camera, ſeu Cancellaria beneficium vacat morte, non renunciatione, ſi interim reſignans moriatur *Gloſſa in Clementina unica de renunciatione, quod ſupra ſatis explicatum eſt*, ita à pari in hoc caſu: Unde impetrator beneficii ex hoc capite præfertur reſignatario in exequutione literarum Apoſtolicarum.

20 Sed non deſunt pro reſignatario validiſſima juris fundamenta: nam poſt ſignatam gratiam, acquiritur jus in beneficio, quo reſignans cenſetur privatus, eo ipſo quod Papa reſignationem admiſit: Unde ſicuti poſt mortem reſignantis extendi ſolet conſenſus ab ejus Procuratore, ut juxta ipſius mentem reſignatio effectum ſortiatur *Rot. deciſ.* 1149. *in fin. cor. Emerix jun.*, ita à pari.

21 Fortius, quia poſt ſignatam ſupplicationem, conſenſus ita præſtitus in Camera, ſeu Cancellaria retrotrahitur ad diem ſupplicationis *Rot. deciſ.* 172. *cor Celſ. repetit. in deciſ.* 322. *num.* 22. *par.* 11. *recen.*. Sed hæc argumenta quæſtionem non ſolvunt: adhuc enim veritas in tenebris latet, quæ non ita facile erui poteſt, niſi diſtinguatur inter antiquum, & novum ſtylum Datariæ.

22 Notandum itaque eſt valde differre inter ſe ſupplicationem, Præſentatam, conſenſum parvum, & conſenſum formalem: Sane ſupplicatio reſignatario non prodeſt, acſi inferri poſſet conſenſus reſignantis ex principio, quod nempe, qui ſupplicat, conſentire videatur illa enim procedit de ſtylo antiquo, multoque minus Præſentata Subdatario ſupplere poteſt conſenſum, cum ſit actus præparatorius ad rem perficiendam, nam Subdatarius in calce reſcribit = *extendatur conſenſus Rot. deciſ.* 191. *num.* 9. *cor. Celſ.*, *dec.* 1149. *cor. Emerix Jun.*. Idcirco ſi in his circumſtantiis tertius impetraverit beneficium uti vacans per matrimonium, dubitandum non eſt de validitate impetrationis, nam gratia obtenta à reſignatario adhuc eſt informis, cum nullo modo conſtet de conſenſu reſignantis ſive per ſe, ſive per ejus Procuratorem, ut patet.

23 At ſi parvus conſenſus à tergo ſupplicationis per notarium ad id deputatum extenſus ſit, & deinde accidat à reſignante contrahi matrimonium, quod deinde cauſam præbuit, ut tertius beneficium impetraret, tunc conſenſus formalis, qui deinde præſtitus ſit in Camera, ſeu Cancellaria, ſatis eſt ad intentum reſignatarii, cujus jura abſque dubio prævalent impetrationi, quam medio hoc tempore tertius obtinuit, & ratio eſt quia per parvum conſenſum, ut ſupra adnotatum, jam conſtat de mente reſignantis, qui jus beneficii à ſe jam abdicavit, & in reſignatarium totaliter tranſtulit: præterea conſenſus formalis, qui inde extenditur in libris Cameræ, aut Cancellariæ retrotrahitur ad diem parvi conſenſus, etiam in præjudicium impetrantis, *in puncto Gratian. cap.* 191. *num.* 3., *Rot. deciſ.* 1149 *cor. Emerix jun. relat. per Piton. in ſuis diſcept. cap.* 5. *in fin.*, ubi erudite hujuſmodi materiam diſcutit.

24 Nec obiiciatur conſenſum formalem poſt contractum matrimonium in Camera, ſeu Cancellaria præſtari haud poſſe in præjudicium impetrantis *cap. quamvis de reſcript. in* 6., *l.* 2. §. *Si quis ff. ne quid in loc. publ.* Reſpondetur, conſenſum formalem adnotandum in libris Cameræ, ſeu Cancellariæ prodeſſe reſignatario, quia jam conſtat de parvo conſenſu reſignantis adnotato per notarium à tergo ſupplicationis iam ſignatæ. Porro ſicuti conſenſus formalis retrotrahitur ad diem parvi conſenſus in præjudicium proviſi ab ordinario, ita à fortiori idem dicendum eſt contra odioſum Impetrantem.

25 Immo ſi poſt parvum conſenſum, ut ſupra, beneficium vacat renunciatione, non morte ſi reſignans interim obierit *Garz. de Beneſ. cap.* 1. *par.* 2. *num.* 130. *in fin. Rot. deciſ* 172. *num.* 8. *cor. Celſ.*, ita idem dicendum eſt, ſi poſt parvum conſenſum adnotatum, ut ſu-

Digitized by Google

ſupra, reſignans Matrimonium contraxerit; utrobique enim eadem Juris ratio militat.

26 De Cappellaniis, ſeu adminiſtrationibus Eccleſiaſticis, aut laicalibus ſuper earum vacatione per matrimonium firmum iudicium fieri non poteſt, id enim pendet ex fundatione, & ab obſervantia, quæ eſt optima cuiuſque rei interpres: Ut autem iuridica in hac re habeatur reſolutio, plures caſus diſtinguendi ſunt, quorum primus eſt, aut in fundatione cappellania, ſeu adminiſtratio eccleſiaſtica denominatur, & in adminiſtratores non deputantur, niſi Clerici; hoc caſu cappellania, ſeu adminiſtratio Eccleſiaſtica ipſo iure per matrimonium vacat; repugnat enim hanc poſſideri à laico tum ex voluntate fundatoris, tum etiam ex mente legis, multoque magis repugnat conjugato, qui, ut eſt incapax Beneficii *cap. cum adeo* 17. *de reſcriptis*, *cap. ex literis* 6 *de tranſaction. cap.* 2. *de inſtitut*, ita quoque eſt incapax Cappellaniæ, ſeu adminiſtrationis eccleſiaſticæ *Abb. in cap. ſane num.* 2. *de cleric. coniug. Rot. deciſ.* 3. *num* 7. *cor. Cæſar. de Graſſ. de præben.*, ac per conſequens contracto matrimonio, ipſo iure vacat, & poteſt libere conferri, aut alter clericus deputari in adminiſtratorem ab Epiſcopo, vel ab iis, qui habent nominandi facultatem juxta legem fundationis, immò preventivè uti vacans per matrimonium, impetrari poteſt à Papa, eo modo, quo eccleſiaſticum impetratur beneficium, à quo Cappellania Eccleſiaſtica parum, vel nihil differre videtur *cap.* 1. & 2. *de cleric. conjugat.*, *Gloſſ. in cap.* 1. *eod. tit. in* 6.

27 Secundus caſus eſt, quod licet cappellania, ſeu adminiſtratio perpetua, prout laicalis eſt, importet veram temporalitatem, itaut laici, & uxorati ſint etiam capaces eam obtinendi in adminiſtrationem, nihilominus si dari ſoleat Clericis dicitur eccleſiaſtica, & huiuſmodi qualitas eum parit effectum, ut deputari nequeant, nisi qui clericali tonſura insigniti ſunt, ergo adminiſtratio Eccleſiaſtica, uti talis per contractum matrimonii eo ipſo vacare cenſetur quia eius poſſeſſio ex ipſamet obſervantia ei, qui matrimonium contraxit, repugnat, *in puncto Cæſar de Graſſ. deciſ.*3. *n.* 4. & 5. *de praben.*

28 Tertius caſus eſt, aut Cappellania, ſeu adminiſtratio in ſui erectione fuit mere laicalis, & talis reputatur in executione, quia laicus in adminiſtratorem cum facultate utendi, & fruendi deputari ſolet: Hoc caſu per matrimonium non vacat ex lege fundationis, & diſpoſitione juris, ac etiam ex ipſamet obſervantia: Eſt enim mera temporalitas, cujus ſunt capaces laici, milites, mulieres, & uxorati *Rot. deciſ.* 1. *num.* 7. *cor. Buratt.*

29 Quartus caſus eſt, quando nempe verſamur in dubio, & quandoque deputati fuerunt laici, quandoque clerici arbitrio Patronorum: Hoc ſane caſu quæſtio à Judice dirimenda eſt iuxta facti, & temporum circumſtantias, quibus induci poteſt vacatio, ſi qualitas eccleſiaſtica præponderat: alias, ſi laicalis, vacatio non intrat, quod pendet, an obſervantia aſſiſtat clericis, ſeu potius laicis, *juxta Text. in cap. conſultationibus de Jurepatronat.*, *cap. querelam de elect.*

30 Hinc non levis oritur Juris diſputatio, an beneficium vacans per matrimonium in urbe contractum vacet in curia, ſeu apud ſedem *juxta Text. in cap.* 2. *de præben. in* 6., affirmant *Ancharan. in cap. præſenti n.* 3. *verſic. vel. ibi ducant uxores eod. tit. in* 6. *Vitalin. in Clement.* 1. *num.* 70. *ut lite pendente*.

31 Verum hæc opinio non placet, nam *Text. in d. cap.* 2. procedit tantum in beneficiis vacantibus per obitum in curia, nec ulla patitur ratio, ut ea lex extendi debeat ad vacationem per matrimonium: Sunt enim diverſa inter ſe, vacare propter deſinentiam ſtatus, & propter ſtatus incompatibilitatem: deinde vacatio per matrimonium non tam vacatio eſt, quam pœna, quæ clericos, qui uxorem ducunt, inhabilitat, ne beneficia eccleſiaſtica licite, & valide in ſtatu coniugii retinere valeant *cap.* 1. *ibique Gloſſ. verſic. relinquenda de Cleric. coniugat.* Demum vacatio per obitum in curia eſt odioſa, ac irrogat præjudicium juribus ordinarii, cui ſine dubio competit facultas conferendi Beneficia vacantia in ſuo menſe, ideoque uti odioſa extendi haud poteſt ad vacationem, quę inducitur per matrimonium in urbe contractum.

32 Quamvis hæc opinio verior ſit in puncto juris, nihilominus ſi Papa beneficia ſic vacantia conferret, dummodo de eius voluntate ſufficienter appareat, etiamſi de rigore juris collatio ad ordinarium pertineret, non eſſet redarguendus de ſummo iura: omnia enim beneficia, dignitates, officia, & miniſteria eccleſiaſtica ab eccleſia romana, cujus caput eſt Papa, ortum habuerunt *Can. omnes diſtinct.* 22., ac etiam quia beneficia, quæ per matrimonium vacant in urbe, ſaltem lato modo vacant in curia, ſeu apud ſedem, & ſic quodammodo collatio beneficiorum vacantium per matrimonium in urbe contractum, ad Papam ſpectare videtur *Rot. deciſ* 73. *num.* 8. *coram Benincaſ.*, *deciſ.* 599. *n.* 3. *par.* 18. *recen.*

33 Temperatur noſtra ſententia, ut locum non habeat, si Papa quomodocumque, ſeu qualitercumque vacantia, & vacatura ſibi reſervaſſet; hoc caſu beneficia vacantia in urbe per matrimonium ibidem contractum non vacant in curia *ex cap.* 2. *de præben. in* 6. Sed potius *ob extravagantem ad regimen. eod. tit.*, ubi quod per privationem beneficia vacant in curia, ſeu apud ſedem, & in hoc caſu iuſtę, & fundatæ mihi ſemper viſæ fuerunt reſolutiones Sac. Rotę, quæ ſunt impreſſæ apud *Benincaſ deciſ.* 16., *deciſ.* 73. *per tot.*, ubi dictum fuit impetrationem be-

ne-

neficii vacantis per matrimonium in Urbe contractum de jure ſubſtineri; quòd ſpeciale eſt ob dictam extravagantem *ad regimen* impreſſam in Conſtitutione Nicolai V., qui ità edidit concordata cum natione Germanica, ut ibi.

34 Denique beneficia vacantia per matrimonium in urbe à Papa conferenda non ſunt, ſi præſentatio competat Patronis Laicis ex fundatione, & dotatione; nam ſicuti ſub reſervatione non veniunt beneficia patronalia, *ut ait Gloſſ. in d. cap. 2. de præben. in 6.* ita à fortiori non erunt comprehenſa eadem beneficia, quæ va-
35 cant in urbe per matrimonium. Et licet Papa de his beneficiis etiam patronalibus vacantibus per obitum in urbe ſoleat pro una vice providere, prout extant exempla *apud Spad. conſ. 11. lib. 3.* ubi allegat *Mandoz*; *Staphil & alios*, quod ſatis videtur durum, & rigo-
36 roſum, nihilominus hujuſmodi ſtylus nequit extendi ad eadem beneficia, quæ vacant in urbe per matrimonium, ne aliàs hujuſmodi ſtylus nimium ultra literam, & mentem legis extendatur, *& ita ſentit Staphil. de Juriſpatronat. prærogativa num. 11.* quod potius innuit, quam probet, cjus tamen ſententia vera eſt

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 Penſio extinguitur per matrimonium.
2 Limita in penſione laicali.
3 Limita in penſione pro benemeritis, & ſervitiis reſervata.
4 An indultum retinendi penſionem in ſtatu conjugali ſuffragetur etiam pro matrimonio cum vidua contracto.
5 Defenditur penſionarius ex rationibus ibidem eddùctis.
6 Sed contrarium concluditur, ubi de ratione 7.
8 Si vero indultum loquatur oe Virgine, ſeù muliere promiſcuè, diſtinguitur; Aut indultum loquitur de muliere, ſeu virgine, aut è contrà: primo caſu penſio extinguitur. 9.
10 Idem videtur dicendum in ſecundo caſu.
11 Verbum *Mulier* ſimpliciter prolatum interpretatur de virgine, præſertim ſi in indulto fiat mentio de virgine, & muliere.
12 Papa non cenſetur diſpenſaſſe dupliei Juris impedimento.
13 Sed contrà concluditur, ubi quod verbum *Mulier* in proprie ſignificatione intelligitur de corrupta.
14 In indulto verbum non debet eſſe otioſum.
15 Clericus conjugatus incapax eſt penſionis. prout bigamus.
16 Penſio extinguitur in reiteratione Matrimonii, non obſtante indulto.
17 Indultum retinendi penſionem in ſtatu conjugii. intelligitur de primo, non ulteriori matrimonio.
18 Penſio ob indultum effrenatum nubendi cum quacumque muliere non extinguitur per Matrimonium cum Vidua.
19 Facultas transferendi penſiones per matrimonium facilius extinguitur, ubi de ratione.
20 Ampliatur, etiamſi facultas transferendi conceſſa ſit non obſtante promotione ad Eccleſias Cathedrales, mutatione ſtatus.
21 Matrimonium non venit ſub mutatione ſtatus. niſi expreſſè dicatur.
22 Mutatio ſtatus fieri poteſt, retento ordine clericali, ubi exemplificatur.
23 Facultas transferendi penſionem, non obſtante indulto, ut ſupra, per matrimonium extinguitur.
24 limitatur, ſi ante matrimonium penſio vi indulti validè tranſlata ſit.

1 MAtrimonium per ſe eſt ſtatus incompatibilis cum obventionibus à clericatu provenientibus, idcirco penſio intuitu ordinis clericalis reſervata, per matrimonium vacat, & extinguitur, nam penſionarius per hujus ſtatus electionem tacite penſioni renunciaſſe cenſetur, prout Canonicus Præbendæ *Cap. 1. & 2. de Cleric Conjugat. Gloſſ. in cap. 1. verſic. Clericalis ord. tit. in 6. Pius V. Conſtit. 73. §. 2.* ibi = *& quas ipſos clericos habere contigerit per futurum contractum matrimonium. hujuſmodi extinctas eſſe, & in* §. 3. ibi *& eæ quoque per futurum contractum matrimonii extinctæ cenſeantur*, *Put. deciſ. 449. lib. 2.*, ubi quod penſio vacat, quia per matrimonium expirat clericatus præterquàm quoad privilegia fori, & Canonis. *Rot. deciſ. 791. n. 8. cor. Buratt. deciſ. 165. num. 1. par. 17. rec. deciſ. 30. num. 1. cor. Anſald. deciſ. 259. per tot. cor. Reverendiſs. Criſp. lib. 2.*

2 Limitatur in penſione laicali, quæ nihil aliud eſt, quam annua præſtatio mere temporaria, cujus capaces ſunt Laici uxorati, & milites *Gloſſ. in cap. Joannes in fin. de Cleric. conjugat*; *Oldrad, conſ. 226. per tot. Rot. deciſ. 1079. par. 3. diverſor.*

3 Limitatur quoque in penſione pro benemeritis, & ſervitiis reſervata; nam potius ſtipendium eſt, quam penſio, unde per contractum matrimonii non expirat. *Cardinal. in Clement. 1. num. 19. de reb. Eccleſ. non alienan. Gigas de penſion. quæſt 54. n. 1. Rot. deciſ. 587. num 3. par. 2. rec. deciſ. 791. ibique Adden. num. 14. cor. Buratt.*

4 Diſputatio quidem celebris eſt, an indultum retinendi penſionem in ſtatu coniugali ſuffragetur etiam pro matrimonio cum vidua contracto, ſeu potius penſio eccleſiaſtica per hujuſmodi matrimonium extinguatur. Reſolutio pendet à tenore indulti apoſtolici, ad quod in hac materia ſemper recurrèndum eſt. Sed, ut juridica habeatur reſolutio, videtur dicendum, quod clericus vi indulti juſte retinere valeat penſionem, quamvis in uxorem viduam duxe-
5 rit; nam uxor dicitur ea, quæ à Jure non eſt prohibita *l. Si rogatus §. 1. ibiq. Bart. & Gloſſ. in verb. Matrimonii ff. de manumiſs. vindicta*; item uxor etiam dicitur, quæ quondam fuit uxorata *L. Si quis §. idem*, ibique *Gloſs. verſic. jure uxor ff. de liberat. legat. l. 1. cod. de naturalib. liber.* immò improprie dicitur uxor, quæ nec eſt, nec unquam fuit *l. humilem Cod. de inceſtuoſ. nupt.* Si igitur Papa de uxore, prout de jure intellexit, penſio per matrimonium cum vidua non extinguitur.

6 Sed contra concludendum eſt, nam verbum *Uxor* in hiſce privilegiis intelligitur de virgine, non de vidua *l. mulieris ff. de verbor. ſignificat.* prout de virgine ſumitur, ſi clericus frui velit

privilegio fori, & canonis *cap.1. de Cleric.*
7 *Coniugat. in 6.* Deinde agitur de indulto
odioſo, quod ſtrictè debet interpretari, agi-
tur inſuper de matrimonio cum vidua, per
quod cotrahitur bigamia, cui Papa non cenſe-
tur diſpenſaſſe *cap. non poteſt. ibique ſcribentes*
de præben. in 6. Rot. deciſ.233 num.22. par.1.
diverſor. Ergo penſio per matrimonium cum
vidua contractum vacat, & extinguitur *cap.1.*
ibiq. ſcribentes de Cleric. conjugat., cui
concordat *regula* 58. *Cancellariæ*. Hæc nul-
lam admittunt dubitationem, ſi indultum
loquatur ſimplicitèr de Uxore.
8 Si verò loquatur de Virgine, ſeù Muliere
promiſcuè, prout ex incuria extenſorum in-
terdum accidit, quod ſæpe fiat mentio de
Muliere, ſæpe de Virgine, hoc caſu diſtin-
guendum eſt. Aut induitum Papæ loquitur
9 de Muliere ſeù Virgine, aut è contrà. Pri-
mo caſu, penſio ob Matrimonium cum Vidua
contractum, abſque dubio extinguitur, nàm
verbum *Mulier* reſtringitur per verbum Vir-
go, ſicuti genus per ſpeciem *Cap. generi de*
regul Jur. in 6. l. in toto jure ff. eod. tit.
10 Secundo caſu idem quoque videtur dicen-
dum, nàm nuptiæ cum Vidua ſunt odioſæ,
& Clericus fit bigamus, nulloque gaudet
privilegio clericali, immò ut iaicus reputa-
11 tur *Cap.1. de bigam. in 6.* Item verbum *Mu-*
lier ſimplicitèr prolatum interpretari debet
de Virgine *l. Mulieris ff. de verbor. ſignificat.*
Ergò à fortiori idem dicendum eſt, ubi in in-
dulto fit mentio de virgine, & muliere ſimul.
Et quamvis verbum *Mulier* etiam de corrup-
ta intelligatur, ut mox dicam, nihilominus
verba in potiori ſignificatione intelligenda
ſunt, & ſic de Virgine, non de Vidua indul-
12 tum Papæ interpretandum eſt. Nèc aliter
dici poteſt, quia aliàs Papa duplici diſpen-
ſaſſet impedimento, quorum aiterum Matri-
monii eſt, aiterum bigamiæ *contrà Text. in*
cap. non poteſt de præben. in 6. Rot. dec.233.
num.22. par.1. diverſ.
13 At his non obſtantibus, etiam in hoc caſu
contrarium verius eſt, nàm verbum *Mulier*
in propria ſignificatione de corrupta interpre-
tatur, immò mulier idem ſonat, ac vidua
l. Si collectaneus ff. de manumiſſ. vindict.,
l. filii §. vidua ff. ad municipal., *l. ex empto*
§. ſi quis virginem, ibique Gloſſ. verſic. mu-
14 *lier ff. de action. empt* Alioquin, ſi Papa in
indulto de virgine tantùm intellexiſſet, ver-
bum *Mulier*, quod indè ſequitur remaneret
otioſum, quod repugnat *ex l. ſi quando ff. de*
15 *legat.1.* Deinde penſionis eſt incapax Cleri-
cus conjugatus, prout bigamus *cap.1. de Cle-*
ric. conjugat., *Gig. de penſion. quæſt.54. per*
tot., nec bigamia novum præſtat impedimen-
tum, & titularis non plus gravâtur per ma-
trimonium cum virgine, quàm cum vidua,
ideoque in indulto etiam hoc habetur prò ex-
preſſo *Spad. conſ.73. num.9. §. ſexto cum ſeqq.*
lib.3.

16 Ultrà quod bigamia ſuos producit effectus
in reiteratione Matrimonii, prò quo penſio-
nem extingui, non obſtante indulto, dubi-
17 tandum haud eſt; nam hujuſmodi indulta
de primo, non de ulteriori matrimonio ju-
ridicè interpretantur *ad Text. in l. boves §. hoc*
ſermone ff. de verbor. ſignificat; *Cap. non*
poteſt de præben. in 6. Piua V. Conſtit.73. §.4.
ibi ſi *Rurſus matrimonium contraxerius, eas*
omnes, quas nunc habens, per hujuſmodi
contractum amittant; quod, & latiùs habetur
in Palentina penſionis 21. Novembris 1595.
cor. Blancbetto.
18 Limitatur, ſi indultum ampliſſimum, &
effrenatum ſit, ac loquatur de matrimonio
cum quacumque muliere contrahendo: hoc
enim caſu Papa ob hujuſmodi indultum cui-
cumque impedimento cenſetur diſpenſaſſe,
adeoque penſio ciericalis ob matrimonium
cum vidua non amittitur *Rot. dec.352. dec.367.*
par.1. repetit. in deciſ 311. par.3. deciſ.357.
par.2. recen. quæ circumferuntur in hac mate-
ria magiſtrales.
19 Ex his colligitur facultatem transferendi
penſiones per matrimonium facilius extingui
Cap.1. & 2 de cleric. conjugat; *Gloſſ. in cap.1.*
verſic. & hoc eſt verum eod. tit. in 6. nam per
hujuſmodi facultatem gravamen, & onua
Eccleſiæ in longius differtur, & prorogatur.
20 Quod verum eſt, etiamſi facultas transfe-
rendi conceſſa ſit, non obſtante promotione
ad Eccleſias Cathedrales, mutatione ſtatua
cum ſimilibua; nam licet matrimonium ſit
21 mutatio ſtatus, non tamen ſub mutatio-
ne ſtatus venit in hoc caſu matrimonium, niſi
expreſsè dicatur, quod patet; nam mutatio
22 ſtatus fieri poteſt retento ordine clericali,
prout evenit, ubi clericus promovetur ad
Epiſcopatum, ſeu Archiepiſcopatum, & de
hac mutatione ſtatua, in quo ſine dubio durat
transferendi facultas, indultum inteiligitur;
& ratio eſt, quia de Jure Epiſcopus penſionis
capax eſt, & dumtaxat redditur inhabilis
23 ex Conſtitutionibus apoſtolicis. Sed clericus
per matrimonium fit pœnitus inhabilis reti-
nendi in hoc ſtatu penſiones, ideoque facul-
tas transferendi, indulto non obſtante, per
matrimonium extinguitur *in puncto Spad.*
conſ.74. lib.3., *Rot. deciſ.126. per tot. par.18.*
recen.
Et quamvis per matrimonium contractum
extinguatur penſio, & facultaa etiam illam
24 transferendi, hoc tamen locum non habet,
ſi ante matrimonium contractum validè penſio
vi indulti translata fuerit, quia non obſtante
matrimonio, poſtea per transferentem con-
tracto, firma remanet translatio, & penſio
favore transiatarii *Cap. eam te de reſcript*;
cap. ſi eo tempore ibique Gloſſ. de reſcript. in 6,
cap. dudum il 1; *ibique Gloſſ. & DD. de elect*;
Gig. de penſion. quæſt.22. n.16.

AR-

ARGUMENTUM.

AN Epiſcopus poſſit Clerico Conjugato conferre beneficium ſimplex; Quid in penſionibus, quæ magnatibus uxoratis interdum à Papa reſervantur, & in quibus caſibus beneficia, & penſiones vacent, & extinguantur *ad intelligentiam textus in Cap. Joannes, ibiq. Gloſſ. de Cleric. Conjugat.*

SUMMARIUM.

1 PRima opinio affirmat ab Epiſcopo poſſe conferri beneficium ſimplex clerico conjugato, ſecunda negat num. 2., diſtinguitur num. 3.

4 Beneficium ſimplex ab Epiſcopo collatum Clerico conjugato vacat ob reiterationem matrimonii, ubi de ratione.

5 Item vacat ob militiam, negotiationem, artem medicam cum ſimilibus.

6 Papa poteſt conferre beneficium clerico conjugato ſive in titulum, ſive in commendam.

7 Papa facilius diſpenſat clerico uxorato in ſimplici, quam in Canonicatu, & confert potius in ſtipendium, & adminiſtrationem, quam in titulum, & quare.

8 Laicus eſt capax præbendæ, ſed non Canonicatus.

9 Beneficium à Papa collatum in titulum vacat, ſi clericus uxoratus defuncta prima uxore aliud contrahat matrimonium.

10 Diſpenſatio retinendi beneficium in ſtatu matrimoniali intelligitur de primo, non ulteriori matrimonio.

11 Papa non cenſetur diſpenſaſſe impedimento bigamiæ.

12 Item vacat ob militiam, negotiationem, ubi de ratione.

13 Quid ſi beneficium à Papa datum ſit clerico conjugato in ſtipendium, adminiſtrationem, ſeu commendam, diſtinguitur num. 14.

CAPUT IV.

1 DUplex eſt in hac quæſtione ſententia, quarum prima affirmat Epiſcopum poſſe quoad ſimplex beneficium clerico conjugato diſpenſare, id enim non obſcurè colligitur *ex cap. Joannes de clericis conjugatis*, in quo Papa mandavit Epiſcopo, ne clericum conjugatum moleſtet ſuper delatione tonſuræ, ſi nullum poſſideat eccleſiaſticum beneficium, inferentes ex hoc huius ſententiæ aſſertores, quod clericus conjugatus poteſt habere beneficium ſimplex ex diſpenſatione Epiſcopi, & propter hoc cogitur deferre tonſuram *Hoſtien. in cap. cum ad decorem de cleric. conjugat.* ibi = *ſimplex verò poteſt habere ex diſpenſatione Epiſcopi, Joannes Andreas in d. cap. Joannes num. 12. eodem tit. Ancharan. ibidem num. 5. Butrius ibidem n. 5. 6, & in cap. diverſis n. 7. eodem tit.*

2 Secunda ſententia negat hanc in Epiſcopo poteſtatem, quia de jure clericus conjugatus eſt incapax beneficii *cap. cum adeo de reſcript.* idcirco ſicuti Epiſcopus non poteſt diſpoſitioni juris derogare *cap. 1. de Conſtit.* ita ne diſpenſative quidem poteſt clerico conjugato conferre beneficium etiam ſimplex. Hanc opinionem latè tuetur *Abbas in d. cap. Joannes n. 7. de cleric. conjugat.*, *Imola ibidem n. 9*, ubi refert opiniones.

3 Ego autem in hac quæſtione, ne quid videar detrahere tum diſpoſitioni Sacrorum Canonum, tum etiam auctoritati Epiſcopi, quæ in eccleſia magna eſt, diſtinguendum cenſerem, poſſe ſcilicet ab Epiſcopo conferri Clerico conjugato ſimplex beneficium, duobus tamen concurrentibus: primo, ut juſta cauſa ſervitii eccleſiæ concurrat: ſecundo, ut ex hujuſmodi beneficii collatione nullum in eccleſia ſcandalum oriatur, quorum unum ſi deſit, ceſſat quoque poteſtas in Epiſcopo diſpenſandi cum Clerico conjugato; & ratio eſt, quia ſicuti ex cauſa licet Epiſcopo in aliquo caſu particulari ſacras tranſgredi leges *Innocent. in cap. 1. de conſtit.* ita multo magis id ex cauſa poterit fieri in hoc caſu, in quo Epiſcopus quodammodo videtur habere pro ſe diſpoſitionem juris *ita Hoſtien. ſumm. de Cleric. conjugat.* ibi = *Utrum autem poſſit habere ſimplex beneficium, diſtingue, aut habet ſpem redeundi ad clericatum, & regulariter vivit, & utilis eſt eccleſiæ, in quo caſu ex diſpenſatione Epiſcopi poteſt habere ſimplex beneficium, & tunc debet deferre tonſuram, & ire ad eccleſiam, & gaudebit omni privilegio clericali; vel non habet ſpem, nec vult vivere regulariter, & hoc caſu non poteſt habere beneficium eccleſiaſticum, etiamſi Epiſcopus ei ſcienter conferat*, idem dicit *Imola in d. cap. Joannes 9. in fin. de Cleric. conjugat.*

4 His poſitis dico primo beneficium ſimplex obtentum ab Epiſcopo ex cauſa ſervitii, vel utilitatis eccleſiæ ipſo jure vacare, ſi Clericus conjugatus prima uxore defuncta aliud contrahat matrimonium *cap. 1. & 2.*, *cap. quod à te*, *cap. diverſis de Cleric. conjugat.*, nam Clericus conjugatus ob reiterationem matrimonii ſtatim incurrit bigamiam, cui Epiſcopus non poteſt diſpenſare *cap. 1. ibique Gloſſ.*, *& DD. de bigam.*, *cap. 1. de bigam. in 6. Can. quiſquis diſtinct. 84.* ibi = *quiſquis Clericus aut viduam, aut ſecundam duxerit uxorem*

omni eccleſiaſticæ dignitatis privilegio mox
denudetur Butrius in cap. diverſis num. 7. de
Cle ic. Conjugat.
5 Dico 2. ipſo jure vacare beneficium ſim-
plex Clerici coniugati, qui artem militarem,
Mercatoriam, Medicam, aut aliud inho-
neſtum, & characteri elericali indecorum
exercet, quippe quia in hiſce caſibus ſimili-
ter ceſſat in epiſcopo diſpenſandi poteſtas
cap. ult. de vit. & honeſtat. cleric. cap. 1. ubi
omnes ne Cleric, vel Monach.
6 Dixi in hac quæſtione de poteſtate Epi-
ſcopi dumtaxat, nam Papa beneficium ſim-
plex, & compoſitum Clerico conjugato, ſi-
ve in titulum, ſive in commendam conferre
poteſt *Gloſſ. in d. cap. Joannes in fin de Cle-*
ric. conjugat. ibi = *Clericus conjugatus ex di-*
ſpenſatione Papæ poteſt beneficium habere =
Abbas ibid. n. 7. ibi = *Alii verò dicunt, quod*
tantum Papa diſpenſare poteſt = *Imola ibidem*
n. 9., *Butrius in cap. diverſis n. 6. eodem tit.*
7 Verum tamen eſt, quod Papa facilius di-
ſpenſat in ſimplici beneficio, quam in Cano-
nicatu, & Dignitate, eo quod Clerici uxo-
rati habentes ſimplicia beneficia nullam figu-
ram faciunt in eccleſia, ſicuti facilius confert
beneficium in ſtipendium, & adminiſtratio-
nem, cujus Clericus uxoratus capax eſt, quam
in titulum, qui Clerico uxorato de jure re-
pugnat *cap. cum adeo de reſcript.* Ultra quod
8 laicus de jure poteſt eſſe præbendatus in ec-
cleſia, non tamen poteſt eſſe Canonicus *Gloſſ.*
in cap. Cum M. Ferrarienſis verſ. receperunt
de conſtit. ibi = *Unde & laicus poteſt habere*
præbendam, & poteſt eſſe præbendatus, ſed
non poteſt eſſe Canonicus, ſola enim perceptio
ſalarii non facit decurionem *l. ſola ſalarii ff.*
de decur., & facit ad caſum *una Civitatis*
Plebis 19 *Auguſti* 1690. *lib. decr. 40. fol 566.*
in qua Sacra Congregatio cenſuit capella-
niam, de qua agitur, eſſe laicalem, & per
laicos poſſe poſſideri, & adminiſtrari.
9 Ex his infero iterum vacare beneficium ob-
tentum in titulum à Clerico conjugato ex di-
ſpenſatione Papæ ob reiterationem Matrimo-
nii *cap. 1.*, *cap. diverſis de Cleric. conjugat.*,
10 quoniam omnis diſpenſatio retinendi benefi-
cium in ſtatu matrimoniali intelligitur de
primo, non ulteriori matrimonio *l. boves*
§. hoc ſermone ff. de verbor. ſignif.; Deinde
clericus conjugatus ob novum contractum
matrimonium, novum quoque contrahit im-
11 pedimentum bigamiæ, cui Papa non cenſe-
tur diſpenſaſſe, niſi aliud exprimat *cap. non*
poteſt de præben. in 6
12 Infero inſuper beneficium Clerici conjugati
obtentum à Papa vacare ob militiam, nego-
tiationem *cap. ult. de vit.*, *& honeſt. clericor.*,
cap. 1. ne Cleric., *vel Monach.*, quot enim im-
pedimenta, tot diſpenſationes *cap. cum pro*
cauſa. ibique Gloſſ. verſ. tamquam de ſenten.
excommunicat.
13 Quid ergo, ſi Clericus conjugatus obti-
nuit à Papa beneficium in ſtipendium, admi-
niſtrationem, & commendam? Reſpondeo,
aut Papa contulit beneficium, ut clericus
uxoratus in eo ſtatu matrimonii, in quo re-
peritur, fructus beneficii uſque ad vitam
commodè percipere poſſet, hoc caſu benefi-
cium quocumque modo collatum iterum va-
cat ob reiterationem matrimonii ex clara
mente Papæ conferentis, qui primo non ul-
teriori matrimonio diſpenſavit *l. boves §. hoc*
14 *ſermone ff. de verbor. ſignif.*; aut Papa con-
tulit beneficium, ut in ſtatu conjugii in ge-
nere clericus uxoratus illud poſſet retinere
in ſtipendium, adminiſtrationem, & com-
mendam, tunc ſecus; quoniam ſtipendium,
adminiſtratio, ſeu commenda ob reiteratum
matrimonium non ceſſant *Gloſſ. in d. cap.*
Joannes in fin., ubi quod Clericus conjuga-
tus poteſt habere ſtipendium ab eccleſia *Gloſſ.*
in cap. cum M. ferrarienſis verſ receperunt
de conſtit., ubi quod præbendæ laicalis capa-
ces ſunt milites, uxorati, bigami, & mu-
lieres, & notat *Gonzalez. ad reg. 8. Cancel-*
lar. Gloſſ. 5. §. 5. num. 25.

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 AN Papa clerico conjugato poſſit reſervare penſionem, ubi caſus in Principe.
2 Rex non poteſt reſervare penſiones:
3 Laicus eſt incapax beneficii.
4 Penſio Principi uxorato, ſi velit retinere beneficia, non eſt reſervanda.
5 Clericus per contractum matrimonii perdit privilegium clericale.
6 Beneficium ſimplex poteſt conferri clerico conjugato ex diſpenſatione Epiſcopi, & Papa poteſt diſpenſare cum penſionario, ibidem.
7 Ut diſpenſetur clerico conjugato ſuper penſione, requiritur utilitas Eccleſiæ, quod explicatur ibidem.
8 Cauſa ſubeſt, quando in aliquo eſt utilis Eccleſiæ.
9 Princeps ſemper Catholicus poteſt poſthac dici benemeritus.
10 Modus reſervandi penſionem Principi uxorato:
11 Magna gratia eſt concedere penſionem laico uxorato, & habet dubium ex ſententia *Gambari*.
12 Per matrimonium omnes penſiones extinguntur.
13 Penſiones intuitu dimiſſionis beneficiorum laicis non reſervantur, & de ſtylo, nonniſi habitum habentibus alicujus religionis.
14 Modus reſervandi penſionem, ut ſupra, *Principi* uxorato non placet, & quare num. 15.
16 Magna gratia eſt reſervare penſionem laico uxorato, de qua dubitat *Gambarus*, ſed contra ibidem.
17 Penſio non eſt reſervanda laico occupanti beneficia, ſecus ſi ab alio obtinuit, licet nullitèr.
18 Habitus alicujus religionis non requiritur in penſione uxorato reſervanda, ubi de ratione.
19 Reſolutio Sacræ Congregationis ſuper hoc dubio.
20 Penſio reſervata ab Innocentio XI militi uxorato, & indultum Innocentii XII retinendi penſionem in ſtatu conjugii.
21 Differentia quoad extinctionem inter penſionem laicalem, & clericalem.

1 EX dictis ſequitur quæſtio, an Papa clerico conjugato penſionem poſſit reſervare; caſus accidit die 12 Martii 1609. in Comite, & Principe, qui, ut ipſe aſſerit, à Rege etiam de conſenſu titularium obtinuit, ut fructus trium beneficiorum uſque ad ſummam ſcutorum 10000 non obſtante, quod uxorem haberet, loco penſionis percipere poſſet, & deindè tres Abbatias à Rege de facto obtinuit abſque titulo, quarum fructus etiam defunctis titularibus percipere continuavit; Idque factum fuit, eo quod idem Comes non haberet unde decenter vivere poſſet; Demum ſtimulis conſcientiæ tactus idem Comes in hoc verè catholicus ſupplicavit ſanctiſſimo non ſolum pro abſolutione fructuum perceptorum, verum etiam pro diſpenſatione, quæ ſecreto expediatur, ut ex dictis beneficiis eccleſiaſticis uſque ad ſcuta 3000 annua percipere poſſit; Remiſſis his precibus Sacræ Congregationi Concilii, ia ſorte, qui gerit officium à ſecretis, edidit votum, ut infra.

Penſiones, quas Comes obtinuiſſe dicit in literis ſibi fuiſſe reſervatas à Rege, de Papa
2 nihil dicit, & non poſſunt à Rege reſervari; obtinuit poſtea de facto tres Abbatias ſine ti-
3 tulo, nam tamquam laicus erat incapax *cap. cum adeo de reſcript.* ſic, ut arbitror, & penſiones, & fructua Abbatiarum indebitè percepit. Papa iſtos fructua concedere vult, quod æquitas ſuadet in Principe paupere, ſed Comes nunc petit diſpenſationem, ut poſſit obtincre, tam ſuper dictis Abbatiis, quam aliis beneficiis uſque ad ſummam ſcut. 3000., etiam quod uxorem habeat; ſi intelligit re-
4 tinere Abbatias, & beneficia nullo modo eſt annuendum, nam quodammodo titularis eſſet, ſi beneficiorum retentio permitteretur, quod non licet; deindè licet eſſet clericus,
5 quod ignoro, tamen per contractum matrimonii perdidit privilegium clericale, & non poteſt obtinere beneficia, *ita omnes in cap. 1.*
6 *& 2. cap. diverſis de cleric coniug.* ubi tantum quoad ſimplex poſſe fieri etiam per epiſcopum ex diſpenſatione dicunt, ex quo *Gigas de penſionibus quæſt. 54. num. 12* dicit clarum eſſe, quod Papa poteſt facere diſpenſationem eum penſionario.
7 At videtur, quod in iſta diſpenſatione cauſa requiratur, & DD. in dictis locis volunt eam eſſe utilitatem eccleſiæ, quam etiam ponderavit *Oldrad. conſ. 226.*, ubi conſiderat defenſionem eccleſiæ, & bonorum; *Bu-*
8 *trius in d. cap. diverſis* dicit, quod cauſa ſubeſt, quando in aliquo eſt utilis eccleſiæ.
9 Iſte Princeps ſemper Catholicus poteſt dici poſthac benemeritus, & ideo crederem rem
10 poſſe in hunc modum componi, ut dimittat Abbatias, & concedantur habili, ſed ſuper dicta portione aſſignet Comiti penſionem ſuper fructibus, & quando caſus evenerit, ſimiliter poterunt aſſignari ſuper fructibus aliorum beneficiorum, nam iſti fructus videntur conſiſtere in temporalitate *Archidiac., & alii in cap. quamvis de præben. in 6.*
11 Et erit magna gratia, quia conceditur laico, quod habet dubium, *ut latè per Gambar. de legat. lib. 6. tit. de penſ. num. 319.* ubi dicit hanc opinionem eſſe veriſſimam, quamvis videatur repugnare auctoritatibus tantorum Patrum, & eſſe tenendam, ne aperiatur via ad convertendos fructus eccleſiaſticos in profanos uſus, & ad intitulandos laicos in
12 redditibus beneficiorum, quia conceditur uxorato, cum per matrimonium extinguantur omnes penſiones, & conceditur ſuper be-
13 neficiis, quorum iſte erat incapax, & quorum dimiſſione numquam reſervantur, & ex ſtylo communi numquam ſolitæ ſunt concedi penſiones, niſi habitum habentibus alicujus religionis.
14 Verum hic modus componendi rem, & reſervandi penſionem non placet, nam Princeps non inſtat, ut ſibi reſervetur penſio clericalis, ſed tantum pro penſione in genere, & ſic penſio clericalis, quatenus ſit clericus, vel laicalis, quatenus non ſit, aſſignari poteſt, ſicuti Clerico conjugato ex diſpenſatione conferri poteſt beneficium vel in titulum, vel in ſtipendium *Gloſſ. in d. cap. Joannes in fin. de Cleric. conjugat.*; Neque hic convertuntur fructus eccleſiæ in profanos uſus, nec intitulantur laici in redditibus beneficiorum juxta opinionem *Gambari*, ſed intuitu alimentorum reſervatur Principi penſio laicalis, quæ conſiſtit in temporalitate *cap. quamvis ubi Franch. n. 2. de præben. in 6.*
15 Multo minus placet, quod debeat inde aſſignari portio ſuper fructibus aliorum beneficiorum, quando caſus evenerit: agitur enim de reſervanda penſione Principi contemplatione alimentorum, idcirco expectatio videtur nimium ſerotina, quia venter dilationem non patitur *Rot. deciſ. 230. num. 5. par. 6. recen-*
16 Fateor magnam eſſe gratiam reſervare laico uxorato penſionem ſuper beneficiis eccleſiaſticis, de qua licet dubitet *Gambarus loco citato*, nihilominus ejus opinio eſt contra communem in eo, quod ipſe probare nititur, penſionem ſcilicet eſſe beneficium eccleſiaſticum, ſed potius clara eſt ſententia *Gigantis d. quæſt 54. num. 12.* ſuper poteſtate Papæ reſervandi penſionem etiam uxorato.
17 Fateor inſuper non eſſe reſervandam penſionem laico intuitu dimiſſionis beneficiorum, ſed hoc procedit, quando laicus temerè occupaſſet beneficia, ut poſſeſſione tutus penſionem obtineret, hoc enim modo eſſet reportare lucrum ex proprio delicto, quod non licet, at ubi iſte Comes poſſidet beneficia ſibi collata à Rege ob alimenta, licet nulliter, & modo vult ea dimittere juxta Papæ voluntatem, non videtur inconveniens, ut ei annua fructuum portio aſſignetur juxta qualitatem perſonæ.
18 Neque verum eſt, quod penſiones de ſtylo reſervari non ſoleant, niſi habitum habentibus alicujus religionis; penſio enim laicalis poteſt reſervari militi, uxorato, & mulieribus, cujus ſine dubio ſunt capaces, cum

in

19 in mera temporalitate conſiſtát. *Et ita Sacra Congregatio, prout ex libro memorialium 157. fol 1., ſuper hoc dubio cenſuit, ſi Sanctiſſimus annuat, huic Principi de Catholica religione benemerito concedendam eſſe penſionem ſuper fructibus dictorum beneficiorum, quæ ipſe anteà dimittat,* ſed poſtea re ad Sanctiſſimum delata, Sanctitas Sua viſa eſt ſubſiſtere propter exemplum.

20 Hæc admiratio Summi Pontificis poterat tunc temporis forte admitti, ſi exemplum deerat, hodie tamen non eſt ita, nam Innocentius XI. militi, & duci exercitus non obſtante, quod eſſet laicus uxoratus, & nondum charactere clericali inſignitus, penſionem ſcutorum 750. ſuper fructibus menſæ Archiepiſcopalis reſervavit, *ut refertur in reſolutione Sacræ Congregationis die* 18. *Decembris* 1688., ita quoque innocentius XII. ejus Vexilliferum ad jus penſionis, quod per Matrimonium erat extinctum, reſtituit, ac penſiones in præteritum perperam perceptas condonavit, *ita habetur in Romana indulti* 20. *Junii* 1693.

21 Differt in hoc penſio laicalis á clericali, quod illa ſegregata eſt à ſpiritualitate, & conſiſtit in mera temporalitate fructuum percipiendorum, hæc beneficio adnexa eſt, & ab eo pendet, ac conſiſtit in jure percipiendi fructus: illa non ceſſat ob matrimonium, ejuſque reiterationem, militiam cum ſimilibus, ſtipendium enim eſt, non penſio. Hæc autem etiam clerico uxorato reſervata ob bigamiam, militiam, artem mercatoriam, & medicam extinguitur *cap.*1. & 2. *de Cleric. conjugat.*, *cap. ult. de vit. & honeſt. Cleric.*, *cap.*1. *ne Cleric. vel Monach.* niſi aliud habeatur in literis, quibus poteſt accidere caſus, ne extinguatur ob bigamiam, militiam cum ſimilibus ex contraria mente Papæ reſervantis.

ARGUMENTUM.

De vacatione Beneficii, & Penſionis per aſſumptionem ad militiam, per feudi inveſtituram, per electionem ad gubernium, & admiſſionem in Comitiis Principum, per officium Tabellionatus, ob non inceſſum in habitu, & tonſura *ad ornatum Gloſ. in Cap. final. de Cleric. non reſidentib. & Conſtit.*92. *Sixti V.*

SUMMARIUM.

1 Militie repugnat ſtatui clericali.
2 Per militiam vacant Beneficie Eccleſiaſtica.
3 Ampliatur, ſivè clericus actu, vel habitu ſæve exerceat *contra Carenam*.
4 Clericus ut miles ob ſtatus incompatibilitatem, beneficio privatur.
5 Argumentum *Carena* à privilegiis clericalibus non valet.
6 Clericus coniugatus gaudet privilegiis clericalibus, ſi nupſit cum virgine, & ſervet requiſita Juris, ſed Beneficie retinere non poteſt.
7 Militie, & Matrimonium æquiparantur.
8 Limitatur in Clerico ad militiam ſimpliciter adſcripto.
9 Beneficia ipſo jure vacent per acceptationem feudi, intellige in feudo proprio. 10. ſecus in feudo improprio, quod exemplificatur 11.
12 Clericus per aſſumptionem ad gubernium privationem Beneficii incurrit, ſi exerceat, quæ repugnant ſtatui clericali, ſecùs ſi infligat pœnas leves. 13.
14 Clericus monendus eſt, ut ſe abſtineat ab officiis criminalibus ſub pœna privationis Beneficii.
15 Clerici poſſunt intereſſe in Comitiis, & aſſembleis, quæ fiunt inter magnates, & proceres Regni.
16 An Clerici Principum conſiliarii beneficiis ipſo jure priventur? diſtinguitur.
17 Clerici exercentes officium tabellionatus in criminalibus vel civilibus, beneficiis privati, vel privandi ſunt.
18 Clericus non incedens in habitu, & tonſura, Beneficium ipſo jure amittit, ubi declaratur. 19.
20 Licita ſi incedat cum veſtibus clericalibus, etiamſi Laici utantur, & aſſignatur ratio. 21.
22 Sixtina Conſtitutio quoad uſum Veſtium talarium non eſt uſu recepta, idem dicendum videtur quoad veſtes non talares ex auctoritate *Garzia*, & *aliorum*. 23.
24 Conſtitutiones Apoſtolicæ, prout leges Imperatoriæ moribus utentium comprobantur.
25 Impugnatur opinio *Garzia*, & *aliorum*, ubi differentia inter legem Pontificiam, & Imperatoriam.
26 Valet impetratio Beneficii contra Clericum non incedentem in habitu, & tonſura.

CAPUT V.

1 Militia prout præſefert ſervitium Supremi Principis ad bellum gerendum contra hoſtes actu, vel potentia repugnat ſtatui clericali, & manſuetudini eccleſiæ, nam idem ſunt miles, & uxora-
2 tus. Quapropter etiam per militiam vacant omnia officia, & beneficia eccleſiaſtica, nam eo ipſo, quod clericus efficitur miles ſæculi, deſinit ſtatim eſſe miles Chriſti, & itá tacitè officiis, & beneficiis propter ſtatus repugnantiam renunciare cenſetur *Gloſſ. in cap. final. verſic. redierint de cleric. non reſiden.*, *Rocc. diſp. ſelect. cap.* 191. *num.* 15., *Rot. dec.* 69. *num.* 16., *dec.* 216. *num.* 7. *coram Celſ.*

3 Idque

3 Idque verum eſt, ſivè clericus actu, vel ha-
bitu ſæva exerceat contra opinionem *Carenæ
reſol.* 11. *per tot.*, cuius fundamenta facilè
diluuntur; nam ultrà auctoritatem *Gloſſ. &
DD.* concurrit etiam ratio, dum ſtatus mili-
4 taris repugnat ſtatui clericali, ideoque cle-
ricus ob ſtatus incompatibilitatem beneficio
ipſo jure privatur. Nec valet argumentum,
5 quo utitur *Carena* à privilegiis clericalibus;
6 quia ſtat bene ſimul, quod quia utatur pri-
vilegiis clericatus, & inſimul beneficia amit-
tat, prout habemus in clerico conjugato,
qui gaudet quidem omnibus privilegiis cle-
ricatui competentibus, ſi ſervet requiſita,
de quibus *in cap.* 1. *de cleric. conjugat. in* 6.,
ſed in ſtatu conjugii beneficia retinere non
poteſt *cap.* 1. *&* 2. *de cleric. conjugat. cum re'a-
tis in cap. antecedenti*. Ità à pari in milite
7 idem dicendum eſt, nàm militia ſtatui lai-
cali, & Matrimoniali æquiparatur *Gloſſ. in
cap. qualiter verſic. quadriennium*, *Gloſſ. in
cap. final. verſic. redierint de* Cleric. *non re-
ſidentib.*

8 Limitatur in Clerico ad militiam ſimpli-
citèr adſcripto; non enim ſimplex electio
militem facit, niſi etiam concurrat accepta-
tio, immò requiritur, quod in numero rela-
tus ſit cum publico ſtipendio *l. ex eo ff. de te-
ſtament. milit.*; Nec id ſatis eſt, quoniam,
ut quis ſit miles, opus etiam eſt, ut utatur
cingulo militari, & præſtet juramentum fide-
litatis, cum aliis requiſitis relatis *per Gloſſ.
in l. milites ff. ex quib. cauſ major. reſtituan-
tur in integr.* Ultrà quod clericus ſimpliciter
adſcriptus, ut ſupra, non ſæva exercet, nec
actu, nec potentia, quæ ſunt requiſita ad
inducendam hanc pœnam, quibus deficienti-
bus Beneficium ex hoc capite non vacat *Ton-
dut. quæſt. beneficial. cap.* 174. *num.* 15.

9 Feudum quoque clerico conceſſum à Prin-
cipe, militiæ adſcribitur; unde per accepta-
tionem feudi beneficia ipſo jure vacant, cle-
ricus enim per inveſtituram feudalem fit mi-
les Principis, & deſinit eſſe miles Eccleſiæ
Gloſſ. communiter recept. in cap 1. §. *qui cle-
ricus ſi de feudo defuncti*, *Gloſſ. in cap. unic.
de milit. qui arm. bellic. depoſuit*, *ubi Feudi-
ſtæ communiter*.

10 Quod tamen patitur temperamentum,
tum propter varias feudorum ſpecies, tum
etiam, quia non ita cautum eſt de jure, ut
vacent beneficia per acceptationem feudi,
prout cautum eſt per aſſumptionem ad mili-
tiam. Unde concluſio jam dicta procedit in
feudo recto, & proprio, in quo feudatarius
retinet militiam armatam, vel tanquam ca-
put militum hic, & nunc ſæva exercet, vel
paratus eſt mandato Domini eadem perpe-
trare; Et ratio eſt, quia hoc caſu feudum
nihil differt à militia, immo juxta feudales
uſus, & conſuetudines, feudum nihil aliud
eſt, quam militia, & feudatarius miles dici-
tur. Et in hoc ſenſu propter inveſtituram,
& acceptationem feudi, vacant ipſo jure ec-
cleſiaſtica beneficia *ex auctoritate Sac. Rot.
deciſ.* 158. *num.* 16. *par.* 1. *rec.*

11 E contrà autem, ſi feudum ſit impro-
prium, francum, & liberum, in quo cleri-
cus ſerviat per ſubſtitutum, beneficia non
vacant, potiſſimum ſi recognoſcat in Domi-
num ſupremum Principem cum obligatione
contribuendi expenſas tantum, prout praxis
eſt in Statu eccleſiaſtico, in quo clerici poſſi-
dent beneficia eccleſiaſtica in ſtatu clericali,
& inſimul retinent feuda franca, & libera,
excepto alto dominio, quod remanet penès
Papam.

12 Non eſt diſſimilis caſus clerici aſſumpti ad
gubernium civitatis. Si enim exercet ea,
quæ ſtatui eccleſiaſtico omninò repugnant,
prout eſt infligere pœnam ſanguinis, ſeù mu-
tilationis membrorum, incurrit ſtatim pri-
vationem beneficii, dum clericatui, & be-
neficiis per hos actus tacitè cenſetur renun-
ciaſſe *Rot. dec.* 279. *num* 4. *&* 5. *par.* 16. *rec.*
13 Non item, ſi clericus contraria ordini cleri-
cali non exerceat, nec habeat poteſtatem in-
dicendi pœnas atroces, ſed tantum leves,
& ratio clara eſt, quia juriſdictio exercendi
actus leves in criminalibus non repugnat Sta-
tui Eccleſiaſtico, dummodo ad mutilationem
membrorum deventum non ſit *cap. in Ar-
chiepiſcopatu de raptorib.*, *Abb. in cap. Cleri-
cis num.* 3., *ibique Jo. And. num.* 4., *ubi
Interpretes nè Clerici, vel Monaci*. Prius
14 ergo in hoc caſu clericus monendus eſt ab
Ordinario, ut ſe abſtineat ab his officiis cri-
minalibus, in quibus ad mutilationem mem-
brorum poteſt deveniri; quod ſi renuerit,
beneficio privari poterit *Card. de Lug. reſp.
moral. lib.* 5. *dub.* 22. *num.* 8. *d. deciſ.* 279. *n.* 6.
part. 16. *rec.*

15 Controverſia non eſt de clericis, aliiſque
Prælatis admiſſis in aſſembleis, & comitiis,
quæ fiunt inter Barones, & Proceres Regni.
Valdè enim decet ordinem eccleſiaſticum, ut
clerici tanquam conſiliarii hiſce comitiis in-
terſint, dum de jure magis habiles in conſiliis
proferendis præſumuntur. Idcirco beneficia
eccleſiaſtica non vacant per admiſſionem, ſeu
electionem clerici in conſiliarium Supremi
Principis *authen. habita ibique Gloſſ. margi-
nal. cod. ne filius pro patre*. *Rot. deciſ* 172.
16 *num.* 12. *par.* 19. *rec.* Verum ſi in his aſſem-
bleis agatur de pœna ſanguinis, & mutila-
tione membrorum, & ad actus atroces de-
ventum ſit, quod tamen concludenter pro-
bandum eſt, clericus remanet beneficio ipſo
jure privatus, quia ob pœnam ſanguinis, &
mutilationis membrorum, clericatui, & be-
neficiis tacitè renunciavit: alioquin, ubi po-
teſt infligi pœna ſanguinis, prius clericus mo-
nendus eſt, ut ſupra, antequam beneficio
privetur *Rot. d. deciſ.* 279. *num.* 4. *part.* 16.,
deciſ. 172. *num.* 12., *deciſ.* 253. *num.* 9. *cum
ſeqq. par.* 19. *rec.*

17 Inſuper officium Tabellionatus vile eſt, ac
mecanicum, & clericis interdictum ſub pœna
privationis beneficiorum ipſo jure, vel per
ſententiam. Et quidem per ſententiam, ſi
in foro laicali recipiunt acta civilia, edunt
inſtrumenta publica *cap. ſicut, ibiq. Gloſſ.*,
Innoc.

Innoc., *Abb. num 4.*, *Fagnan. ibid. nè clerici vel monaci d. deciſ.279. num.6.par.16. rec.* Item ipſo facto privantur, ſi clerici officium tabellionatus in criminalibus exerceant, cum clericatul, & in ſequelam Beneficiis cenſeantur, ut ſupra renunciaſſe, *ut optimè explicat Io: Andr. in d. cap. ſicut num.9. nè cleric. vel monac.*

18 Denique ob non inceſſum in habitu, & tonſura Clericus ipſo facto amittit beneficium; Cenſetur enim habuiſſe habitum clericalem pro derelicto, & vere mutaſſe ſtatum, *ita Sixt. V. conſtit.92.*, quod etiam reſolvit *Sacra Congregatio Concilii die 6. Octobris* 1612. & eo fortius, ubi nunquam clericus habitum clericalem indutus, more laicorum inceſſit *Rot. deciſ.158. n.16. par 1. recen; deciſ.* 899.
19 *num.4. cor. Molin.*; Verum, ubi Clericus per aliquot dies habitum dimiſit, quem paulo poſt iterum reaſſumpſit, ſixtina coſtitutio locum non habet *Sacra Congregatio die 1. Decembris.* 1612. nam mora paucorum dierum de æquitate canonica poteſt purgari, prout de jure civili id receptum eſt *ex Gloſſ. in l. ſi pacto in fin. cod. de pact.*

20 Multoque minus ſi indutus ſit veſtes clericales ſtatui convenientes, licet his quoque
21 laici uterentur; Cautum enim jure non eſt, quibus veſtibus clericus incedere debeat nec quoad colorem, nec quoad formam, cum totum à conſuetudine pendeat, & ordinationibus Epiſcoporum *Gloſſ. in clement.1. verſic. ſecularis in fin. de elect. ibi = poſſes etiam dici, quod clerici ſeculares non habeant certum habitum, cum non ſit expreſſum in jure de colore, vel forma Clement. quoniam de vit. & honeſt. clericor.*, *Concil. Trid. ſeſſ.24. cap.6.*, *Cherubin. in conſtit 92. Sixt. V.*

22 Illud tamen pro certo tenendum eſt Sixtinam conſtitutionem quoad inceſſum in veſtibus talaribus non eſſe uſu receptam. Unde ſatis eſt, quod clericus incedat iis veſtibus, quæ ordinem clericalem decent juxtà loci conſuetudinem, & Ordinariorum ſtatuta. Sed quoad veſtes etiam non talares idem videtur dicendum *ex auctoritate* Garziæ *de benef. beneſic. par.7. cap 1. n.23.*, *Tondut.*, *Salgad. & alior.*, quos refert *Corziad. deciſ.128. n.11.* aſſerentium Sixtinam conſtitutionem uti nimium rigoroſam in Hiſpaniis, & Galliis non eſſe uſu receptam ea ratione. quia conſtitu-
24 tiones Apoſtolicæ moribus utentium comprobantur *Can.3. diſtin.4.*, prout in legibus Imperatoriis receptum eſt *ex leg. de quibus §. inveterata ff. de leg.*, *Tondut. quæſt. beneficial. cap.125. num.16.*

25 Hæc tamen opinio communiter reiicitur ob maximum diſcrimen, quod intercedit inter legem Pontificiam, & Imperatoriam. Hæc enim pendet ab uſu Pôpulorum, illa verò immediatè provenit à Deo, nec contrario uſu poteſt aboleri: Et ſi quid rigoris habet conſtitutio Sixtina, id verum eſt quoad veſtes talares, & quoad hoc veré uſu recepta non eſt, ſed quoad veſtes clericales honeſta eſt, & neceſſaria, ut ità clericus à laico diſtinguatur; Idcirco contra clericum non incedentem in habitu, & tonſura, locum habet pœna vacationis, ſeu privationis beneficii ipſo jure, ut reprobato *Garz.*, & aliis firmat *in puncto Rot. deciſ.899. num.5. cum ſeqq. cor. Molin.*

A D D I T I O.

S U M M A R I U M.

1 Clericus per militiam amittit penſionem eccleſiaſticam, etiamſi gerat bellum contra Turcas. 2.
3 Clericus feudatarius Principis penſionem amittit.
4 Limita in ſtatu Eccleſiaſtico, ubi declaratur. 5.
6 Limita in feudo dato in titulum tantùm.
7 Clericus emens officium Tabellionatus, etiamſi illud per alium exerceat, penſione privatur, non obſtante locali conſuetudine in contrarium.
8 Penſio extinguitur. ſi Clericus habitum clericalem dimiſerit, ubi declaratur.
9 Penſio extinguitur, etiamſi clericus in habitu clericali numquam inceſſerit.
10 Privatio ſupponit habitum.
11 Uſuſfructus etiam dicitur deſinere, quamvis non inceperit.
12 Clericus acquirit Jus in penſione, licet tempore reſervationis non incederet in habitu, & tonſura, & de ratione, ubi quod penſio ex hoc capite extinguitur, ibidem.

1 Militia ſine dubio ſtatus laicalis eſt, & proprie laicis convenit, non clericis, quibus de jure interdicta eſt belligerandi poteſtas *Canon. nimium 23. quæſt.8.* unde clericus effectus miles cum obligatione reſidendi in fortalitio, ac peragendi ea, quæ milites decent, ipſo jure penſionem amittit *Gloſs. in cap. qualitèr*, *Gloſs. in cap final. de Cleric. non reſiden.* Nec intereſt, an clericus effectus ſit miles Papæ, aut alterius Principis ſecularis; utrobique enim cingulo militari qualitas eccleſiaſtica, & clericalis excluditur *Rot. deciſ.1. num.22. cor. Herrer.* Fortius, ſi militiam actu exerceat *Rot. deciſ.158. num.16.*
2 *par.1. recen.* Quod etiam verum eſt in bello contrà turcas auctoritate Pontificia per clericum geſto; licèt enim Religionis ratio ſumma ſit, attamèn ſtatus incompatibilitas prævalet *per Text. in Can. quicumque ex clero 23. quæſt.8.*, *Rot. deciſ.69.*, *deciſ. 216.*, *deciſ.338. per tot. cor. Celſo*, *& pluriès* reſolvit *Sacr. Congregatio Concilii in Nicien. 19. Decembris* 1648., *ut in lib. 18. decretor. pag.563; & in Romana Indulti 7. Decembris* 1720. *lib.70. decretor. pag.532.*, *& in Ulyxipon. n. Orientalis penſionis die 23. Novembris* 1737., niſi obtineatur indultum, quod juxtà facti, & temporum circumſtantias conceditur, quandoque etiam denegatur à Sacra Congregatione Concilii, quæ in hoc verè eſt Juriſprudens, *ut quoad primam partem habetur in Romana 10. Junii 1693. libr. decretor 43. pag.320.*,

Digitized by Google

pag. 320., *& quoad ſecundam in d. Romana indulti, & d. Vlyſiponen. de quibus ſupra.*

3 Militiæ feudum æquiparatur, imò feudum dicitur militia in uſibus feudorum; clericus enim feudatarius Principis tenetur præſtare juramentum fidelitatis, tueri Dominum in bello, aſſumere cingulum militare, & his ſimilia peragere, quæ important proprium, & rectum feudum, ideoque clericus per inveſtituram proprii feudi ipſo jure penſionem eccleſiaſticam amittit *Gloſſ. in cap.* 1. *§. qui clericus ſi de feudo defuncti*, *de Luc. de feud. diſc.* 54. *num.* 9., *Rot. deciſ.* 109. *num.* 20. *cor. Caprar.*

4 Aliud ſervatur in ſtatu eccleſiaſtico, nam clericus per feudalem inveſtituram non efficitur miles ſeculi, ſed retinet qualitatem militis, & clerici inſimul, dummodo tamen incedat in habitu, & tonſura, & cum hac qualitate ſervitia Papæ impendat *Pagnan. in cap. quæ in eccleſiarum num* 102. *cum ſ. qq. de Conſtitut.*, *Jaſon. conſ.* 117. *lib.* 4., *Mariolanen Penſionis* 28. *Junii* 1666 *cor Ottalora*, *Rot. deciſ.* 109 *num.* 21. *cum ſeq. cor. Caprara.* Deinde quia juramentum fidelitatis clerico feudatario in Statu Eccleſiaſtico eſt connaturale ratione ſubjectionis, quæ per clericum in temporalibus ſubditum neceſſario Papæ præſtari debet. Demum in hoc Principatu omnia feuda, ut bona allodialia reputantur; Unde per inveſtituram feudalem

5 penſio non extinguitur, quia clericus ſtatui clericali non cenſetur renunciaſſe, niſi habeat in feudo merum, & mixtum imperium, ac judicet cauſas criminales, quæ ordini eccleſiaſtico repugnant, prout de Prælatis, ſeu clericis admiſſis in aſſembleis, & comitiis Principum ſecularium dictum eſt ſupra, quod tamèn probandum eſt concludentèr ex parte titularis, qui penſionem ſolvit; alioquin trina monitio requiritur, ut clericus feudatarius Papæ eccleſiaſtica penſione privetur *Rot. deciſ.* 279. *num.* 4. 5. *par.* 16., *deciſ.* 172. *n.* 12. *par.* 19. *rec.*

6 Fortiùs, ſi clericus, tùm in ſtatu eccleſiaſtico, tùm etiam alibi feudum in titulum tantum poſſideat, nàm ſimplex titulus cum clericatu compatibilis eſt. Sanè clericus habens feudum in titulum denominatur quidem Marchio, ſeù Comes, ſed non præſtat fidelitatis juramentum, nec tenetur uti cingulo militari; undè ex hoc capite penſio non extinguitur; aliud enim eſt titulus, & aliud feudum *de Luc. de feud. diſc.* 45. *num.* 8. *circa med.*, *Boſcul. in ſua controverſia feudal. apud eundem impreſſ. art.* 3. *n* 111.

7 Similis ratio eſt in officiis ſecularibus, quæ cum clericatu repugnant; nàm clericus emens officium Tabellionatus penſione ſtatim privatur, quamvis per alium officium exerceat, non obſtante locali conſuetudine in contrarium; nàm hujuſmodi officium vile eſt, ac cum ſtatu clericali incompatibile, immò quodammodò videtur turpè, quia præſefert in Tribunalibus laicis quandam negotiationis ſpeciem clericis de jure prohibitam *de Luc. de penſion diſc* 45. *n.* 2. *ubi teſtatur ità fuiſſe reſolutum.*

8 Demum apud omnes receptum eſt penſionem ipſo jure, & abſque ulla citatione, & decreto Judicis extingui, ſi clericus in habitu ſeculari, & laicali, dimiſſa clericali tonſura inceſſerit *juxtà, Conſtitutionem* 92. *Sixti V*; *Rot. deciſ* 158. *num.* 16. *par.* 1. *rec.*, *deciſ* 382. *num* 1. *coram Merlin.*. Requiritur tamèn pro hujuſmodi effectu aliquod tempus conſiderabile, quod arbitrio Judicis remittitur, nam penſio ex hoc capite momento temporis non extinguitur; alioquin clericus per horam, & diem non incedens in habitu, & tonſura, penſionem amitteret, quod eſt abſurdum.

9 Quid ergo ſi clericus, cui fuerat reſervata penſio, nunquam in habitu clericali inceſ-

10 ſerit? Reſpondeo penſionem extingui, nam licet privatio ſupponat habitum *l. decem ff. de verbor. obligat. cap. ad diſſolvendum de deſponſat. impuber.*, nihilominus jus, quod non incœpit, etiam de jure amittitur *l. om-*

11 *nes ff. uſufructuarius quemad. odum caveat*, ibi = *deſinere pertinere uſumfructum accipiemus, etiamſi nec cœperit pertinere, & committitur nihilominus ſtipulatio, quaſi deſinat pertinere, quod non cœpit* =. Ultra quod

12 clericus per reſervationem jus in penſione obtinuit, poterat enim inde factus conſcius penſionis ſibi reſervatæ habitum reaſſumere, ideoque, ſi per conſiderabile tempus, ut ſupra, in habitu, & tonſura non inceſſerit, penſionem extingui certi juris eſt *Rot. deciſ.* 158. *num.* 16. *par.* 1. *rec. deciſ.* 32. *par.* 3. *coram Vbaldo.*

ARGUMENTUM

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob incompatibilitatem *ad ornatum Text. in cap. de multa de Præben. & Tridentin. Seſſ.* 24. *cap.* 17.

SUMMARIUM.

1 Per aſſecutionem Beneficii jure antiquo primum ipſo jure non vacabat, ſed erat in optione proviſi unum, vel aliud retinere.

2 Vacatio primi Beneficii per aſſecutionem alterius, in quibus Beneficiis inducta ſit.

D 3 Ca-

3 Canonicatus de jure non vacat per aſſecutionem ſimplicis Beneficii.
4 Ratio non ita facile erui poteſt in iis, quæ pendent à voluntate legiſlatoris, aſſignatur tamen. & num. 5.
6 Fallit ex Tridentino.
7 Hodie per aſſecutionem Beneficii vacat aliud incompatibile.
8 Intellige, ſi proviſus nactus fuit poſſeſſionem ſecundi Beneficii, vel per ipſum ſtat, quominus acquiratur, & num. 9.
10 Proviſus non habet integra Beneficium, niſi pacificam habeat poſſeſſionem cum pleno jure adminiſtrandi, & percipiendi fructus.
11 Proviſus de ſecundo, ſi ab alio impediatur, ne ejus poſſeſſionem capiat, habet regreſſum ad primum Beneficium, & quomodo.
12 Clericus non privatur primo Beneficio, etiam adepta poſſeſſione ſecundi, ſi ejus fructus ſpectent ad Capitulum, ſeu Monaſterium, vi Statuti, aut indulti.
13 Tempus dimittendi primum Beneficium intra duos menſes incipit à die raptæ poſſeſſionis ſecundi, ſed ubi fructus ſpectant ad Capitulum tempus metiendum eſt a die, quo fructus ſecundi percipiuntur.
14 Vacatio non datur in Beneficiis dignitati, aut præbendæ unitis, ubi quod Clericus proviſus de dignitate, ſeu præbenda cenſetur quoque proviſus, ſeu inſtitutus in Eccleſia unita.
15 Impetratio Eccleſiæ Parochialis ob incompatibilitatem non valet, ſi cura Eccleſiæ Parochialis exerceatur per alium.
16 Vacatio regulariter procedit in omnibus Beneficiis ſive uniformibus, ſive difformibus cum differentia, de qua infra.
17 Conſuetudo retinendi duo Beneficia uniformia non impedit, quo minus inducatur vacatio, ſecus in Beneficiis difformibus, & num. 18. ubi exemplificatur.
19 Dignitas honoraria non eſt incompatibilis cum alio Beneficio.
20 Rex poteſt eſſe Canonicus, ubi de Rege Franciæ.
21 Dignitas honoraria cauſat incompatibilitatem, & vacationem, ſi habeat juriſdictionem temporalem, & ſpiritualem.
22 Beneficia alia requirunt præciſam reſidentiam, alia cauſativam, & vacatio non habet locum in Beneficiis habentibus reſidentiam cauſativam, niſi aliter cautum ſit in fundatione, vel Statuto. 23.
24 Per aſſecutionem Commendæ non vacat de jure Beneficium Eccleſiaſticum,
25 Fallit ex Tridentino.
26 Limitatur, ſi Beneficium ſoleat commendari.
27 Pluralitas Beneficiorum ſimplicium tenuis redditus de Jure non inducit vacationem.
28 Epiſcopus ex Tridentino clerico habenti beneficium ſimplex, quod eſt inſufficiens, poteſt aliud ſufficiens conferre.
29 An valeat collatio tertii facta ab Epiſcopo; variæ ſunt opiniones, & num. 30. & 31. diſtinguitur 32. Reſolvitur quæſtio, num. 33. & aſſignatur ratio differentiæ inter diſpoſitionem juris, & Tridentinum, & num. 34.
35 Vacant duo priora Beneficia vel ſimplicia, vel compoſita obtenta ex diſpenſatione Apoſtolica, ſi proviſus abſque diſpenſatione aliud aſſequatur Beneficium.
36 Proviſus de tertio Beneficio, ſi temere duo priora retinere præſumat, etiam privatur tertio, & priora Beneficia poſſunt impetrari.
37 Limitatur, ſi obſtet præſcriptio decem, vel viginti annorum in iis locis, in quibus Papa ſolet diſpenſare.
38 Vacat Coadiutoria per aſſecutionem alterius Beneficii reſidentialis.
39 Ampla etiamſi Coadiutoria intuitu perſonæ conceſſa ſit.
40 Jus ad rem, ſeu in ſpe facilius extinguitur, quàm jus in re.
41 Literæ expectativæ per aſſecutionem Beneficii reſolvuntur,
42 Coadiutoria parum differt à literis expectativis.
43 Acceptatio ſecundi, vel tertii beneficii facta animo deliberato inducit vacationem primi, & ſecundi, ſecus in calore iracundiæ, ubi de ratione ibidem in fine.
44 Quod intellige, ſi incontinenti Clericus poſſeſſionem ſecundi Beneficii adeptus ſit, ſecus ex intervallo, & num. 45.

CAPUT VI.

1 OLim per aſſecutionem ſecundi Beneficii ipſo jure non vacabat primum, ſed erat in optione proviſi unum, vel aliud retinere, & ad id juris remediis compellebatur *cap. referente*, *cap præterea de*
2 *præben.* Nam vacatio primi beneficii per aſſecutionem alterius ſpecialiter de jure inducta fuit contra clericos obtinentes duas dignitates, duos canonicatus, duas eccleſias parochiales *cap. de multa de præben.*, *Clement. execrabilis eod. tit.*; quod deindè ob eandem identitatis rationem ad duas eccleſiarum parochialium vicarias meritò fuit extenſum *Clementin. unica in princip.* *ibique Gloſſ. in fin. de offic. Vicar.*, ubi quod vacat Vicaria per aliam ſimilem, ſeu per proviſionem dignitatis, aut perſonatus, *Abb. in cap. 1. num. 1. de offic. Vicar.* Item in duobus canonicatibus, & duabus præbendis *cap. literas de conceſſ. præben.*, ubi vacat canonicatus per proviſionem alterius, vacat præbenda propter aliam. Item quoque in canonicatu, & dignitate, & in dignitate, & officio *cap. 1. ibique Gloſſ. in fin. de conſuetud. in 6.*, ubi, quod canonicatus propter dignitatem, & dignitas propter officium vacat, & primum per aſſecutionem ſecundi, immo promiſcue; & inter ſe; Quod dictum referas ad omnia,
3 de quibus ſupra. At in canonicatu, & beneficio ſimplici id non reperitur expreſſum, ergo canonicatus non vacat per aſſecutionem beneficii ſimplicis *Cardinal. in conſ. 3. per tot.*

4 Ratio, cur ita à jure ſancitum ſit, non ita facile erui poteſt in iis, quæ pendent à voluntate eccleſiaſtici legiſlatoris *l. non om-*
5 *nium ff. de legib.*, ea tamen, quæ mihi videtur probabilis, aſſignatur, inde ita fuiſſe diſpoſitum in dignitatibus, perſonatibus, canonicatibus, eccleſiis parochialibus, aliiſque officiis perpetuis, quia majus ſcandalum oriebatur in populo ex dignitatum, perſonatuum, & officiorum &c. pluralitate, dum ita proviſi majorem gerunt figuram in eccleſia, quam ſimplices beneficiati, deinde quia majus imminebat eccleſiis detrimentum, ſi dignitates, perſonatus, & eccleſiæ Parochiales, ut ſupra, diutius vacarent, ideoque ad conſulendum indemnitati eccleſiarum, potius in iſtis, quam in beneficiis ſimplicibus meritò inducta fuit vacatio.
6 Id tamen fallit *ex Trident. ſeſs. 24. cap. 17.*, ubi

ubi pluralitas beneficiorum, cujuſcumque tituli, & qualitatis exiſtant, indiſtinctè damnatur. Undè canonicatus vacat per ſimplex beneficium, dummodo ſufficiat ad vitam honeſtè ſubſtentandam; nec majus ſcandalum, aut præjudicium diverſificant rationis identitatem, nè diſpoſitum in uno, locum habeat in alio caſu, & ita decrevit Tridentinum, ut vacatio extenderetur etiam ad Beneficia ſimplicia, de quibus jura jam dicta non loquebantur. Unde propterea per proviſionem beneficii hodie ſtatim vacat aliud incompatibile *cap. de multa de præben.*, *clementin. execrabilis eod. tit.*, *Garz. de beneſ. par.*11. *cap.*5. *Seraphin. deciſ.*1256. *num.*3. *deciſ.*235. *num.*5. *cor. Pen.*, *deciſ*497. *deciſ.*524. *utrobique num* 1. *par.*1. *rec.*, *deciſ.*607. *deciſ.*608. *deciſ.*609. *par.*4 *diverſor.*, *deciſ.*336. *num.*5. *par.*17. *recen.*, *deciſ.*9. *num.*3. *cor. Falconer. de Beneſ.*

8 Verum utraque diſpoſitio juris, & Tridentini procedit, ubi proviſus nactus fuit poſſeſſionem ſecundi beneficii, pacifice percipiendo fructus, vel majorem eorum partem *cap ſi tibi conceſſo, ibiq. Gloſs. in verb. vacare, ubi Jo Andr. num* 5. & 6. *de præben. in* 6., *Clement. ſi plures eod tit.*, *Piton. diſcept.*118. *num.*10., *Rot. deciſ* 60. *num* 16. *cum ſeqq. deciſ.*281. *num* 2 *par.*19 *rec.*. Vel
9 ſaltem per ipſum proviſum ſtet, quominus poſſeſſio ſecundi beneficii acquiratur, utroque enim jure tam canonico, quam civili in odium ipſius habetur pro capta ad inducendam vacationem primi beneficii *Gloſs. in cap. de multa verbo poſt receptionem de præben.*, *Extravag execrabilis verbo qui vero deinceps eod tit.*, *l. jure civili. ff. de cond t. & demonſtrat.*, *l. ſi poſt diem § item ſi qua ff. quando dies legati cedat*. *Garz. de beneſ. part* 11. *cap* 5. *num.*100., *Rot. deciſ.*357. *num.*1. *cum ſeqq. par.*15. *rec.*

10 Et ratio eſt, quia proviſus non habet integrè beneficium, niſi quoque pacificam obtineat poſſeſſionem cum pleno jure adminiſtrandi eccleſiam, percipiendi fructus, & his
11 ſimilia. Qua de re ſi ita proviſus, ne poſſeſſionem ſecundi beneficii apprehendat, ab alio impediatur, ſeu ejus collatio impugnetur, habet de jure regreſſum ad primum, ſed ſtatim id facere oportet, quoniam proſequendo judicium adverſus oppoſitorem ſecundi beneficii, nequit deinde ad primum redire, maxime ubi res amplius integra non eſt, cum vacatio de jure jam inducta ſit *cap. ſi beneficia de præben. in* 6., *Rot. deciſ.*585. *num.*1. *cum ſeqq. cor. Cerr.*

12 Pariformiter clericus non privatur ipſo jure primo beneficio, etiamſi poſſeſſionem ſecundi pacifice adeptus fuerit, ubi ejus fructus ſpectant pro certo tempore ad Capitulum, ſeu Monaſterium ex indulto, ſtatuto, aut conſuetudine, quod æquiſſimum eſt, Nam, ut primum beneficium vacet, neceſſe eſt, ut proviſus integrè fructus ſecundi percipiat. vel ſaltem in majori parte *cap. ſi tibi conceſſo, ibique Gloſs. verbo vacare de præben in* 6., *ibique Paſſerin. num.*3., *Garz. de beneſic. par.*11. *cap* 5. *num.*131., *Rot. deciſ.*281. *num.*2. *par.*19. *recen.*

13 Ex dictis meritò illud inferendum eſt, quod ſicuti vacatio primi beneficii de jure inducta eſt cum onere, ut intra duos menſes à die captæ poſſeſſionis ſecundi teneatur clericus primum dimittere *Clement. execrabilis de præben.*, *extravag. ut quos de offic. ordinar.*, itâ, ubi fructus ſpectant ad capitulum, tempus dimiſſionis, ſeù plenæ vacationis metiendum erit à die, quo fructus ſecundi beneficii integrè, vel in majori parte per proviſum percipiuntur, ut ita congrua congruis referantur; poſſeſſio enim ſine fructuum perceptione veluti inefficax effectum Juris non parit *cap. ſi tibi conceſſo, ibique Gloſſ. verbo vacare de præben. in* 6., *Piton. diſcept.*118. *num.*11., ubi refert reſolutionem Sac. Congregationis Cardinalium Sac. Conc. Trident. interpretum.

14 Vacatio tamèn, de qua agitur, non datur in beneficiis unitis dignitati, perſonatui, aut præbendæ eccleſiæ cathedralis, aut collegiatæ; quod patet in clerico, qui præbendam obtinuit, cui pleno jure unita erat eccleſia parochialis; nàm proviſus de præbenda cenſetur quoque inſtitutus in eccleſia parochiali eidem annexa *cap. ſuper eo de præben. in* 6. *Francus in cap. gràtia num.*6. *de reſcript.*
15 *in* 6.. Et conſequentèr non valet impetratio, ſeù collatio eccleſiæ parochialis tanquam vacantis ob incompatibilitatem plurium beneficiorum, potiſſimum ſi in eccleſia parochiali per Vicarium cura animarum exerceatur *cap ſuper eo, ibique Gloſſ. in verbo annexæ de præben. in.*6., *Rot. deciſ.*37. *n.*5. & 6. *par.*13. *rec.*

16 Prætereundum non eſt, quod regularitèr vacatio ex hoc capite procedit in omnibus beneficiis, ſivè ſub eodem tecto, ſivè extrà poſita ſint, ſivè ſint uniformia, ſivè difformia, cum hoc diſcrimine, quod, ubi agitur de duobus beneficiis uniformibus, conſuetu-
17 do non impedit, quominus ipſo jure inducatur vacatio primi beneficii per aſſecutionem ſecundi; repugnant enim in clerico duo canonicatus, duo officia, duæ dignitates, duo perſonatus in eiſdem, vel diverſis eccleſiis,
18 quæ quidem repugnantia non militat in beneficiis difformibus ejuſdem eccleſiæ, ſi ità ſe habeat conſuetudo. Unde ſæpiſſime videmus, quod clerici obtinent in eadem eccleſia canonicatum cum dignitate, officium cum perſonatu, & ita eodem tempore quis eſt Archidiaconus & Canonicus, Archipresbyter, & Præbendatus: aliquando quis duas percipit portiones, quarum una competit uti Archidiacono, altera uti Canonico, & ita nos docet plurium eccleſiarum conſuetudo. Unde in his vacatio vi conſuetudinis non datur *cap. eam te ibi = Archidiaconus, & Canonicus ejuſdem eccleſiæ de reſcript. cap. à collatione, ibique Gloſſ. de appellat. in* 6. *cap. poſtulaſtis de conceſſ. præben.*, *cap. cum in eccleſia de præben. in* 6., ubi quod Epiſcopus

Digitized by Google

eſt etiam canonicus *Rot. deciſ.*524. *num.*3., *deciſ.*497. *num.*4. *par.*1. *recen.*, ubi requiritur conſuetudo, ſeu præſcriptio quadraginta annorum, & aſſenſus Capituli, ut clericus dignitatem cum canonicatu retinere licitè valeat, quod etiam habetur *in dec.*298.*p.*14.*rec.*

19 Multo minus dari poteſt in dignitatibus honorariis, in quibus ceſſat penitus incompatibilitas. Poteſt enim quis eſſe Archidiaconus, & inſimul Theſaurarius, Archipreſbyter, & cuſtos, Decanus, & Præcentor. Sane Archidiaconatus de jure eſt dignitas cum re, Theſauraria poteſt eſſe de conſuetudine titulus ſine re, & ſine præbenda. Diſcurſus nul-

20 lam habet dubitationem, nam etiam Rex vi tituli poteſt eſſe canonicus *Alberic. in ſuo dictionario in verbo Rex*, ubi quod Rex Franciæ eſt canonicus in pluribus eccleſiis. Ergo à fortiori dignitas merè honoraria competere poteſt eccleſiaſticis, abſque eo quod beneficii vacatio inducatur *Hojed. de incompatib. beneſic par.*1. *cap.*13. *num.*10. & 53., *Rot. deciſ.*331. *num.*8 *par.*4 *rec. tom.*1., ubi quod

21 dignitas honoraria cauſat incompatibilitatem, & reſpectivè vacationem alterius beneficii, ubi habet juriſdictionem temporalem, & ſpiritualem.

22 Inter beneficia difformia, alia requirunt præciſam reſidentiam, alia cauſativam tantum, exemplum eſt in canonicatu, & cappellania; itaque diſpoſitio juris, quæ parit ipſo jure vacationem, ſeu privationem inter

23 duo beneficia, quæ exigunt præciſam reſidentiam, extendi nequit ad alia, quæ habent temporalem, vel cauſativam dumtaxat *Gloſſ. in cap. final. verſic. ex vi juris de jurepatronat. Rot. deciſ.*179. *num.*5., *deciſ.*489. *num.*2. 3. *par.*2. *rec.*, *deciſ.*9. *num.*12. *cor. Falconer. de benef.*, niſi aliud cautum ſit in fundatione vel ratione onerum, vel ex ſpeciali conſtitutione apoſtolica, ut quoad primam partem docet *Navarr. conſ.*16. *de præben.*, & *habetur in Caſalen. beneficii* 28. *Novembris* 1687 *cor. Caccia*, & quod ſecundam auctoritas Sac. Rotæ extat *in deciſ.*631. *n.*3. *in fin. per tot. par* 3. *rec.*

24 Quæſtio non eſt, inſpecto jure antiquo, inter commendam, & beneficium eccleſiaſticum, nam clericus, qui obtinuit commendam, non privatur à jure beneficio, quod poſſidet in titulum; commendatarius enim non eſt titularis, ſed tantum adminiſtrator eccleſiæ in temporalibus. Vacat quidem commenda per aſſecutionem commendæ, ſicut beneficium per collationem alterius, ſed per aſſecutionem commendæ beneficium non vacat, nec è contra: nam duplex titulus facti, prout duplex titulus juris repugnat in clerico, ſed duplex titulus, quorum unus facti eſt, & alter juris, non repugnat *Canon. qui plures* 21. *quæſt.*1., *Gloſſ in cap. dudum verſic. intitulata de electionib.*, *Gloſſ. in Can. ſanctorum verſic. in duobus diſtinct.* 70., *Gloſſ. in capit. nemo deinceps verſic. unam*, *ibique Monachus*, & *Archidiaconus de elect. in* 6.

25 Quod fallit *ex Tridentino Seſs.* 7. *cap.* 4. ubi pluralitas beneficiorum, & commendarum indiſtinctè improbatur, ergo commenda vacat per aſſecutionem Beneficii, & è converſo, potiſſimum quia commendæ hodiernis temporibus ſunt perpetuæ, & commendatarii veluti titulares percipiunt fructus, & peragunt ea omnia, quæ veris titularibus de jure competunt *ex deductis in cap.* 1. *in fin. de vacat. per obit.*

26 Limitatur, ſi beneficium ſoleat commendari poſſidenti aliud abſque nota pluralitatis; nam ratione uſus, & conſuetudinis commenda non vacat, ſi commendatarius de alio beneficio in titulum provideatur, & præſertim ſi commenda non obliget ad perſonalem reſidentiam, vel ibi per alium, ſi Eccleſia Parochialis ſit, cura animarum exerceatur. *Cap. Super eo*, *ibique Gloſs. in verbo annexæ de præben. in* 6. *Rot deciſ.*37. *num.*4. *cum ſeqq. par.*13. *rec.*

27 Denique pluralitas beneficiorum tenuis redditus non parit vacationem, de qua ſermo eſt, ſi fructus plurium beneficiorum ſimplicium non ſufficiant ad congruam ſubſtentationem, ideoque clericus, qui habet unum beneficium ſimplex, quod non eſt ſufficiens pro alimentis, poteſt obtinere ſecundum, tertium, & quartum, & plura alia, uſque quo ex pluribus modicis quid ſatis fiat, quo poſſit proviſus decenter ſe ſubſtentare *Cap. eam te*, *ibique Gloſs. in verb. tenues de ætat.*, & *qualitat. Rot. deciſ.*341. *num* 9. *par.*15. *rec.*

28 Difficultas oritur *ex Tridentino Seſs.* 24. *cap.*17, ubi ſtatuitur unum tantum etiam ſimplex beneficium ſingulis clericis eſſe conferendum, quod ſi inſufficiens ſit, aliud ſimplex,

29 & ſufficiens ab Epiſcopo adjungatur. Duplex ex Tridentini decreto emergit quæſtio, quarum prima eſt, an collatio tertii beneficii ſimplicis facta ab Epiſcopo valeat, ſecunda vero, quodnam ex duobus beneficiis jam collatis vacet, an nempè primum, vel ſecundum, ſeu ambo inſimul, vel potius detur optio dimittendi unum, vel aliud arbitrio proviſi.

30 Variant ſuper hoc puncto Beneficialiſtæ, alii enim negant poteſtatem in Epiſcopo conferendi tertium beneficium ſimplex, quia Tridentinum concedit Ordinariis facultatem providendi de duobus ſimplicibus dumtaxat, ergo collatio tertii non valet, etiamſi duo priora beneficia non habeant ſufficientes redditus per *Text. in cap. ordinarii verſic. in conferendis de offic. ordinar. in* 6. *Piton. diſcept. Eccleſ. cap* 118. *ubi in additione per tot.*, & hanc opinionem defendit etiam *Amayden. de ſtylo datariæ lib.*1. *cap.*16. §.3. *quæſt.*18. *n.*12. & 13. *per text. in cap. is cui in fi. de preben. in* 6., ubi ſi Papa mandat provideri clericum jam proviſum, proviſio ad duo beneficia finè cura tantum reſtringitur. Si vera eſſet hæc opinio, valeret quidem impetratio tertii vacantis, ut prius, per obitum, ſeu alio modo, ſed non poſſent duo priora impetrari, quia nulla eſt collatio tertii ex mente Tridentini.

31 Alii

31 Alii vero contrariam ſententiam in puncto
juris putant eſſe veriorem, nam Tridentinum
ſtatuens, ut aliud ſimplex ab Ordinario ad-
jungatur, non aufert ei poteſtatem confe-
rendi tertium, nec tertii collationem an-
nullat, idcirco valet collatio tertii, & in ſe-
quelam ob incompatibilitatem vacant ipſo
jure duo priora beneficia, quamvis unum,
vel ambo eſſent de jurepatronatus laicorum
Barboſ. in d. cap 17. num.8. ſeſſ.24. Tridentin.
de Luc. de beneſ. diſc. 119 *num* 2. *Rot dec.*532.
*num.*17. 18. *par.*19. *rec.* Et ratio eſt, quia ſi
poſt tertii beneficii collationem clericus duo
priora beneficia etiam non ſufficientia de jure
poſſet retinere, inanis, & ſupervacanea eſſet
diſpoſitio conciliaris, & caſus reduceretur
ad jus commune, quod non prohibet plurali-
tatem beneficiorum etiam ultra tria, ſi ſuf-
ficientem congruam non ſuppetunt, immo
daretur occaſio, quod proviſus ultra poſſeſ-
ſionem primi, & ſecundi, etiam tertium te-
neret, quod eſt contra mentem Tridentini.

32 In hac itaque opinionum diſcrepantia veri-
tas pendet à ſequenti diſtinctione. Aut ter-
tium ſimplex beneficium ſufficiens eſt pro ali-
mentis clerici, aut non: Si ſufficiens, cleri-
cus habet intentum, & lex ipſa ſortitur effe-
ctum, nam ſingula ſingulis beneficia ſunt
conferenda, ideoque per aſſecutionem tertii
ſufficientis abſque dubio vacant duo priora
beneficia *Rot. deciſ.*532. *num* 23 *cum ſeqq.*
*par.*19. *recen.* Aut tertium non eſt ſufficiens,
tunc unum ex prioribus beneficiis clericus
tenetur dimittere juxta reſolutionem Sacræ
Congregationis Concilii, de qua teſtatur
Garz. de Benef. par. 11, *cap* 5, *num.*310, vel
33 vacat primum iuxta aliam reſolutionem
ejuſdem Congregationis relatam *per Barboſ.*
de poteſt. Epiſc. alleg. 62. *num.*6. *verſic. Ve-*
rum; quæ ſane reſolutio mihi probabilior vi-
detur rejectis penitus ratiociniis *Pitonii*
diſcept. 118. *in additione num.* 20 *lib.* 4 Et
ratio eſt, quia ſi per aſſecutionem ſecundi,
ſtatim vacat primum, multo magis vacat
primum per aſſecutionem tertii. Deinde in-
34 tacta ſervatur diſpoſitio Tridentini, quæ
ultra duo prohibet clericis poſſe retinere plu-
ra beneficia ſimplicia. Nec obſtant jura,
quibus fundatur prima opinio, nam *Text in*
cap. ordinarii §. *in conferendis de offic. ordin.*
in 6. annullat proviſionem ultimi contra cle-
ricum, qui ex diſpenſatione apoſtolica plura
poſſidet Beneficia, quod etiam habetur *in*
cap. is cui in fin de præben. in 6, ubi provi-
ſio tertii etiam nulla declaratur; quæ ratio
ceſſat in Tridentino, à quo tertii collatio
non infirmatur. En tibi diſparitas inter dicta
jura, & Tridentinum, quæ, ni fallor, mihi
vera videtur.

35 His additur vacare duo priora beneficia
vel ſimplicia, aut compoſita obtenta ex
diſpenſatione apoſtolica, ſi deindè proviſus
abſque ulla diſpenſatione aliam obtineat
dignitatem, ſeù aliud beneficium eccleſia-
ſticum, & cum effectu percipiat omnes fru-
ctus, vel majorem eorum partem *Clementin.*
ſi plures de præben. extravag execrabilis eod.
tit. Compoſtellan in cap dudum in fin de electiou.
Monach. in cap ordinarii de offic ordinar. in 6.,
*Rot. deciſ.*281. *num.*18. *par* 19. *rec.* Et ratio
à fortiori eſt, quia ſi obtento ſecundo benefi-
cio, quod reſidentiam requirit, vacat ſtatim
primum, multo magis vacare debent plura
beneficia, quæ à clerico contra diſpoſitionem
juris poſſidentur: Quinimmò ita lex canoni-
36 ca rigoroſa eſt, ut etiam tertio privetur,
qui proviſus de tertio etiam duo priora be-
neficia temere retinere præſumit *cap. de multa*
de præben. Clementin. execrabilis verſic. alio-
quin. eod. tit. præſertim ſi beneficia eſſent con-
formia, & ſub eodem tecto; undè merito
Sacra Congregatio Concilii, cum fuiſſet ab ea
quæſitum an, ſi quis tres capellanias ſub eo-
dem tecto uniformes per annum ex collatione
Epiſcopi retinuerit incidat in privationem
omnium ipſo jure, non obſtante Epiſcopi diſ-
penſatione? *In una Caurien* reſpondit inci-
dere, *prout refert Nicol. verb. beneficium*
*n.*16. *verſ. ſed prædicta*. Porrò omnia priora
beneficia vacantia per aſſecutionem tertii
37 poſſunt libere impetrari, niſi obſtet præſ-
criptio decem, vel viginti annorum in iis
potiſſimum locis, in quibus Papa, juſtis de
cauſis, ſolet diſpenſare, ut in Germania,
Polonia, & alibi, *Rot. in Cracovien. ca-*
nonicatus 26. *Junii* 1682. §. *Immò quatenus*
coram Panlutio, & *in Varmatien canonica-*
tus 29 *Januarii* 1685. §. *Eoque magis coram*
Rovanld.

38 His poſitis dubitandum haud eſt, quod
per collationem beneficii reſidentialis vacet,
ſeù reſolvatur coadjutoria, ſi enim vacat be-
neficium, in quo clericus habet jus in re,
multo magis coadjutoria, in qua acquiritur
tantum jus ad rem. Ultrà quod Coadjutor
nequit pro coadjuto divinis perfungi officiis,
& inſimul jure proprio eccleſiæ, cui præeſt,
inſervire; Id ſanè repugnat menti Sacrorum
Canonum, & oneribus coadjutoriæ, quæ à
jure inventa eſt, nè eccleſia debitis defrau-
detur obſequiis *Garz. de benef. par.*4 *cap.*5.
*num.*123., *Ventrigl. in prax. par* 1. *annot.*17.
§. 1. *num.*19. *Remocamp de coadjutoriis cap.*12.
*num.*37., *Barboſ. vot. deciſiv.*28 *num.*45. Et
conſequentèr ſi moriatur coadjutus, benefi-
cium, uti vacans per obitum, conferendum
eſt à Papa, ſeù ab Epiſcopo, prout de jure,
& ratio eſt, quia Coadjutor per proviſionem
alterius beneficii reſidentialis deſinit eſſe ta-
lis, perindè ac ſi coadjutoria à Papa admiſſa
non fuiſſet.

39 Nec inſpiciendum eſt, quod Coadjutor
ex ſpeciali privilegio non teneatur ad reſiden-
tiam, ac ſi in hoc caſu coadjutoria vacare
non debeat ex aſſecutione alterius beneficii;
quoniam reſponſio clara eſt, coadjutoriam
tribuere Coadjutori jus ad rem, quod eſt in-
compatibile cum alio beneficio, quod tribuit
40 jus in re; ergo coadjutoria vacat per aliud
beneficium reſidentiale, nam jus ad rem, ſeù
in ſpe facilius extinguitur, quam jus in re
cap. fin. de præben., *cap. fin. de conceſſ. præben.*;
cap.

cap ſi is , cui , cap.quodam de præben.in 6. ,
*Tondut. quæſt. beneſic. cap.*189. *num.*2. *lib.*2.
41 Ad inſtar literarum expectativarum , quæ
quandoque dantur pauperibus Clericis ad Be-
neficia vacatura , ſi enim deinde Clericus
provideatur de beneficio , apprehendat poſ-
ſeſſionem , & exerceat omnes juriſdictionis
actus , ſtatim amittit jus , quod ex literis ex-
pectativia obtinuit , non obſtante , quod col-
latio inde à Judice nulla , & invalida decla-
retur , & ratio eſt , quia Clerico ex dictis
literis tribuitur tantum Jus ad rem , quod
eſt incompatibile cum Beneficio *Clementin.
gratiæ , ibique Vitalin. de reſcript.* ; Ita
42 à pari in coadiutoria , quæ nihil differt à
literis expectativis., utrobique enim jus ad
rem acquiritur .
43 Hucuſque dicta procedunt , ſi acceptatio
ſecundi , vel tertii beneficii facta ſit per cle-
ricum animo deliberato , alioquin , ſi cleri-
cus in calore iracundiæ ſecundum beneficium
acceptaverit , primum non vacare recepti
juris eſt , dummodo tamen incontinenti pe-
tat primum *Abb. in cap. de multa num.*13. *de
preben. Cardinal. in Clement.*1. *in prim op-
poſit. de offic. vicar.* , *Felin. in cap. ſicut ex
literis columu. ultim. ibique Dec. & alii de
jure jurand.* & ratio eſt , quia acceptatio ſe-
cundi beneficii non eſt libera , ideoque ex
defectu conſenſus non producit effectum ju-
ris , quod patet , nam renunciatio beneficii
facta in calore iracundiæ non tenet ex defe-
ctu conſenſus in præjudicium renunciantis ,
ergo nec acceptatio ſecundi beneficii *per
Text. in l ſi filiam , ibiq. Gloſſ. cod. de inoffic.
teſtam* , ubi quod actus geſti in calore ira-
cundiæ non valent *l. quidquid ff. de regul.
jur.*
44 Hæc tamen vera ſunt , ſi incontinenti cleri-
cus poſſeſſionem ſecundi beneficii nactus ſit ,
nam calor iracundiæ adhuc præſumitur du-
45 rare in actu poſſeſſionis ; Secus ſi poſſeſſio
ſecundi ex intervallo capta ſit *ad notata per
DD. in l. lecta ff. de reb. credit* . Et ratio eſt ,
quia poſſeſſio ſecundi beneficii libere capta
purgat omne vitium , quod calor iracundiæ
in actu acceptationis ſecundi beneficii pepere-
rat juxta diſtinctionem *Gloſſ. in cap.* 1. *verſic.
poſt malum* , *& in cap. ad audientiam verſic.
ad reſignationem de iis , quæ vi metuſve cau-
ſa fiunt* , & conſequenter poſſeſſio ſecundi be-
neficii capta ex intervallo non obſtante ejus
acceptatione in calore iracundiæ , inducit
vacationem primi *cap. de multa de preben.* ,
*Clement. ſi plures , extravagans execrabilis
eod. tit.*

A D D I T I O

1 Penſio non repugnat cum beneficio etiam ſub eodem tecto .
2 Penſio non eſt beneficium eccleſiaſticum .
3 Penſio per aſſecutionem beneficii non extinguitur .
4 Limitatur in penſione reſervata in titulum .
5 Limitatur , ſi in reſervatione aliter cautum ſit .
6 Penſio reſervata clerico intuitu alimentorum , adepto beneficio , extinguitur .
7 Penſio reſervata pro alimentis non cenſetur reſervata contemplatione alimentorum , quod exemplificatur ibid.
8 Penſio reſervata clerico pauperi , & intuitu paupertatis per aſſecutionem beneficii extinguitur .
9 Idem in mandato de providendo pauperem clericum .
10 Amplia , ſi penſio reſervata ſit intuitu ordinum ſuſcipiendorum , & donec penſionarius aſſequatur beneficium .

1 NOn repugnat , quod clericus eodem
tempore ſit beneficiatus , & penſiona-
rius , reſideat in eccleſia , percipiat fructus
præbendæ , & inſimul ab uno , vel alio bene-
ficio , etiam ſub eodem tecto exigat penſio-
nem , vel in pecunia , vel in fructibus *contra
Rebuff. prax. beneſic. tit. de diſpenſat. ratione
ætatis* §. *etiam ſi ſunt ſub eodem tecto in fin.*
2 Penſio enim beneficium non eſt , & appella-
tione beneficii non venit , *cap. ad audientiam* 2.
de reſcript. , *cap. quamvis de præbendis*
3 *in* 6. , & conſequentèr per aſſecutionem be-
neficii non extinguitur *Gig. de penſion. qu.*32 ;
*Mandoz. de ſignat. grat. tit. de diſpenſat. ad
beneſic. ſub eod. tect. verſic. an autem penſio* ,
*Hojed. de incompatibilitat. par.*1. *cap.* 20.
*n.*18. *&* 22.
4 Limitatur primo in penſione reſervata in
titulum , quæ ita eſt incompatibilis cum be-
neficio , ſicuti præbenda cum alia ; idcircò
penſio eccleſiaſtica , adepto beneficio , ſtatim
vacat , & extinguitur *Gloſſ. in extravag.
execrabilis verſic. beneficium de præben. inter
commun.* ibi = *verbum iſtud nedùm compræ-
hendit canoniam , præbendam &c. immò &
præſtimonium , & penſionem pro titulo ad vi-
tam aſſignatam* = , *Innoc. in cap. poſtulaſti in
fin de reſcript.*
5 Limitatur ſecundo , ſi in reſervatione
penſionis alitèr cautum ſit ; caſus eſt in Papa ,
qui poteſt clerico reſervare penſionem ea lege ,
ut per aſſecutionem beneficii ipſo jure extin-
guatur , & vacet ; hæc eſt incompatibilitas ,
ſeu extinctio penſionis inducta ab homine ,
quæ rationi innititur , & fit , ne clericus du-
plici perfruatur ſtipendio , penſione ſcilicet ,
& beneficio *ità Spad. conſ.*115. *num.*1. *lib.*2. ,
*Rot. deciſ.*390. *num* 4. *cor. Manzaned.*
6 Quæ quoque ratio militat in penſione re-
ſervata clerico contemplatione alimentorum ,
nam ſicuti obtento beneficio ceſſat ratio , pro
qua penſio fuit reſervata , ita ceſſante cauſa ,
ceſſat , & expirat *cap. cum ceſſante de appell.* ,
*Gig. de penſ. quæſt.*50. *in fin.*
7 Et quamvis regulariter penſio reſervari ſo-
leat pro alimentis , non tamen omnis reſer-
vatio pro alimentis cenſetur facta contem-
platione alimentorum : Sane penſio reſerva-
ta Clerico diviti , & nobili , ut nempe decen-
tius vivere valeat , reſervata quidem eſt vi
hujus clauſulæ pro alimentis , ſed non eſt re-
ſervata intuitu alimentorum ; dives enim
alimen-

Digitized by Google

alimentis non indiget, unde hujuſmodi reſervatio penſionis præciſè intelligenda non eſt pro alimentis, ſed pro quadam majori honorificentia debita qualitati perſonæ, cui ea reſervatur, & dicitur quædam penſio reſervata uni ex jure ſpeciali, quæ proindè non ceſſat per aſſecutionem Beneficii, cum quo benè compatitur *Jo. Monach.*, *& Archidiacon. in cap. ſi pauper de præben. in 6.*

8 Requiritur itaque, quod clericus, cui reſervatur penſio, ſit verè pauper, nec id ſatis eſt, nam etiam opus eſt, ut intuitu paupertatis, & alimentorum pauperi clerico reſervetur, hoc caſu verum eſt per adeptionem beneficii penſionem ipſo jure extingui, ſicuti mandatum de providendo clericum pauperem, per proviſionem beneficii expirat *cap. ſi pauper de præben. in 6.*, *Clementin. gratiæ de reſcript.*

9

10 Ampliatur, ſi penſio reſervata ſit pro ſuſcipiendis ordinibus, & ſub conditione, donec ſcilicet penſionarius eccleſiaſticum aſſequatur beneficium, quo obtento, penſionem extingui dubium non eſt, & quia ceſſat cauſa paupertatis, & quia purificata eſt conditio, ſub qua ea fuit reſervata *Vitalin. in Clementin. gratiæ num. 33. de reſcript.*

ARGUMENTUM.

De vacatione Beneficii, ac Penſionis ob incompatibilitatem, Matrimonium, Militiam, & his ſimilia juxta varia decreta Sacræ Congregationis *ad interpretat. Tridentini Seſs. 7. cap. 4., & Seſſ. 24. cap. 17.*

SUMMARIUM.

1 AUctoritas Sacræ Congregationis maxima in interpretanda mente Patrum Tridentini.

2 An Epiſcopus Clerico habenti duo beneficia ſimplicia, quæ non ſufficiunt ad congruam ſubſtentationem, poſſit conferre tertium, & quodnam ex prioribus vacet; variæ reſolutiones ibidem num. 3. 4. & 5.

6 Vera reſolutio eſt vacare primum, ſi tertium beneficium eſt inſufficiens, ubi de ratione, num. 7.

8 Si duo priora eodem contextu ab Epiſcopo collata ſunt, proviſus de tertio inſufficienti tenetur unum dimittere, conciliantur opiniones, ibidem.

9 Epiſcopus non poteſt conferre tertium ad effectum retentionis, ſecus ad effectum vacationis primi, vel utriuſque, vel unius tantum arbitrio Proviſi.

10 Amplia ſive beneficia ſint libera, ſive patronalia.

11 Clericus obtioens beneficium ſufficiens non poteſt retinere ſecundum, imò nec tertium, nec quartum abſque diſpenſatione Apoſtolica.

12 Temperamentum prudentiale Sacræ Congregationis in hac re.

13 An primum inſufficiens retineri poſſit cum alio beneficio ſufficienti, vel potius beneficiarius eo ſit privandus, duplex opinio, ibidem.

14 Vacat primum ſimplex, & ſufficiens per aſſecutionem parochialis non ſufficientis.

15 Epiſcopus habenti parochialem, ſeu canonicatum non ſufficientem poteſt conferre aliud ſimplex, dummodo utrumque per ſe ſufficiens non ſit.

16 Epiſcopus poteſt ex cauſa diſpenſare, ut quis retineat duo beneficia difformia, dummodo quodlibet per ſe non ſit ſufficiens.

17 Dignitas cum canonicatu in eadem eccleſia de conſuetudine obtineri poteſt.

18 Conſuetudini retinendi duo beneficia difformia in eadem eccleſia per Tridentinum non intelligitur derogatum, dummodo unumquodque beneficium per ſe ſufficiens non ſit.

19 Per aſſecutionem ſecundi ſufficientis indiſtinctè vacat primum.

20 Beneficium, ad quod clericus fuit ordinatus, vacat per aſſecutionem ſecundi ſufficientis.

21 Parochialis habitu non vacat ob impetrationem Canonicatus ſtante diſpenſatione, ſecus parochialis actu.

22 Beneficia difformia ſub eodem tecto, & tenuis reditus non vacant.

23 Tcio beneficia ſimplicia, etiamſi non ſufficiant ad congruam, ſub eodem tecto retineri non poſſunt.

24 Tridentinum habet locum in beneficiis patronalibus.

25 Utrumque beneficium ſufficiens vacat, ſi clericus temerè utrumque retinere præſumpſit, quamvis ſecundum ſit de jurepatronatus laicorum.

26 Regula de Triennali non habet locum contra decreta Sacræ Congregationis.

27 Poſſeſſio decennalis inducit præſumptionem impetratæ diſpenſationis ſuper pluralitate beneficiorum incompatibilium.

28 Talis diſpenſatio non eſt ſublata per decreta Sacræ Congregationis.

29 In beneficiis uniformibus præſumpta diſpenſatio, quæ oritur ex poſſeſſione decennali, non admittitur.

30 Regula de trienneli, & poſſeſſio decennalis non ſuffragantur Clerico habenti duas Capellanias etiam tenuis reditus ex diſpenſatione Epiſcopi.

31 Incompatibilitas, & vacatio habet locum in eccleſia parochiali cum capellania exigente celebrationem miſſarum per ſeipſum in alia eccleſia ſecus ſi tale onus injunctum non ſit, ibidem num. 32.

33 Tertiæ beneficiales non comprehenduntur ſub decreto Tridentini, nec ullam inducunt incompatibilitatem, ibidem in fin.

34 An Capellania ſit incompatibilis cum beneficio reſidentiali, ſi onus injunctum ſit, ut Capellanus non debeat diſcedere à loco capellaniæ, reſolutiones difformes, ibidem num. 35.

36 Utraque reſolutio explicatur, & conciliatur, ibidem numm. 37.

38 Ceſſat incompatibilitas in beneficiis unitis, ſi ex duobus unum fiat, ſecus, ſi de unione non conſtet.

39 Beneficia unita, ſi primævam retinent naturam, ſunt incompatibilia, ſi unum ſufficit per ſe.

40 Duo beneficia, quæ præciſam reſidentiam requirunt, ſunt incompatibilia abſque diſpenſatione Apoſtolica.

41 Ao canonicatus conſiſtentes in diſtributionibus quotidianis, ſint incompatibiles cum parochialibus ejuſdem loci, ubi reſolutio Sacræ Congregationis. num. 42. rationes. num. 43. 44. 45.

46 An conſuetudo non reſidendi in eccleſiis Collegiatis ſit ſublata per Tridentinum, & canonicatus ſit incompatibilis cum alio eccleſiæ collegiatæ diſtinguitur. num. 48.

47 Conſuetudine fieri poteſt, ut quis percipiat fructus in abſentia.

49 Præpoſitura ad Scalas Sanctas erecta à Sixto V. eſt in-

incompatibilis cum epiſcopatu, ibidem reſolutio Sacræ Congregationis.

53 Caſus ſingularis de vacatione beneficii ex lege fundationis, ibidem reſolutio num. 51. & rationes num. 52. 53.

54 Indulta retinendi duo beneficia incompatibilia regulariter denegantur à Sacra Congregatione, ubi exempla.

55 Multo minus impartiri debent contra expreſſam legem fundationis.

56 Indulta retinendi duo beneficia conceduntur ex cauſa tenuitatis redituum.

57 Facultas conceſſa à Sacra Congregatione retinendi beneficium, & Capellaniam reſidentialem.

58 Diſpenſatio a Papa conceſſa retinendi capellaniam cum Archidiaconatu in eadem eccleſia.

59 Capellania, quæ non requirit reſidentiam, nec habet curam, de jure non eſt incompatibilis cum Canonicatu, & diaconia cum parochiali.

60 Indultum retinendi duo beneficia tenuis reditus.

61 Indultum retinendi duas parochias tenuis reditus.

62 Indultum retinendi duas portiones ejuſdem eccleſiæ.

63 Vinculum legis quandoque expedit relaxare, & quare.

CAPUT VII.

COherenter iis, quæ huc uſque dicta ſunt, Sacræ Congregationis Concilii accedunt declarationes, & decreta, quibus materia beneficiorum, ac penſionum ob incompatibilitatem vacantium plenè confirmatur,
1 maxima enim hujus ſacri Tribunalis impartitur auctoritas interpretandi mentem Patrum Tridentini ex *Conſtitutione Sixti V.*, *& aliorum*.

2 Et quidem illud grave oritur dubium, quod alias, & ſæpè diſputatum eſt, an Epiſcopus clerico habenti duo beneficia ſimplicia, quæ non ſufficiunt ad congruam ſubſtentationem, Tertium etiam ſimplex conferre poſſit, & quatenus poſſit, an vacent duo priora, vel primum tantum, ſeu unum ex illis proviſus ad ejus electionem dimittere teneatur; variæ ſuper hoc puncto reſolutiones Sacræ Congregationis emanarunt.

3 Prima reſolutio eſt *Epiſcopum poſſe conferre tertium, ſed habita poſſeſſione tertii duo priora vacare, ita habetur in Alatren. die Auguſti* 1587., Hæc reſolutio non ſatis rem explicare videtur, procederet enim, ſi tertium eſſet ſufficiens pro congrua, ſed ubi hoc eſt incertum, multo magis ubi tertium non ſufficit, mihi ſemper dura viſa eſt ſententia, quod vacent duo priora, hoc enim modo ſpoliaretur clericus duobus beneficiis inſufficientibus, ut unum inſufficiens retineret, quod rationi repugnat; unde hæc reſolutio clariori indiget explicatione.

4 Secunda reſolutio eſt *Epiſcopum non poſſe conferre tertium, ſed habita pacifica poſſeſſione tertii unum ex prioribus vacare, ut in Zamoren. die* 8. *Octobris* 1587., Hæc reſolutio videtur habere aliqualem contradictionem, nam prius tollit poteſtatem Epiſcopo conferendi tertium, & deinde dicit unum ex prioribus vacare poſt adeptam pacificam tertii poſſeſſionem, quod ſupponit collationem tertii eſſe validam; ultra quod incertum eſt, an tertium ſit ſufficiens, vel non, quod ſcitu neceſſarium eſt in hac re, ergo hæc quoque reſolutio ad aliud maturius judicium remittenda videtur.

5 Tertia reſolutio eſt *collationem tertii validam eſſe, ſed ſi tertium ſit ſufficiens vacare duo priora, ſin minus teneri proviſum unum ex illis dimittere, ita quoque habetur in Hyſpalen.* 10 *Junii* 1593. Hæc reſolutio quoad primam partem plene ſatisfacit, quia ſingula ſingulis beneficia ſunt conferenda, ſi ſufficiunt pro congrua. Nec diſplicet quoad ſecundam partem, nam obtinens tertium inſufficiens, uno ex duobus prioribus dimiſſo, non poteſt niſi duo beneficia ſimplicia retinere, quod eſt conforme decreto Tridentini *ſeſſ.* 24. *cap.* 17.

6 Quarta demum reſolutio eſt, *quod, ubi tertium eſt ſufficiens, vacant duo priora, aliter vacat primum ex illis duobus ante obtentis* Sacra Congregatio, dubio ſemel, bis, & ultra diſcuſſo, reſpondit *ſub die* 13. *Novem-*
7 *bris* 1627. Hæc poſtrema reſolutio mihi ſemper placuit, tum quia conformior videtur menti Tridentini, quo pluralitas beneficiorum etiam ſimplicium ultra duo damnatur, & improbatur, tum etiam quia vacationis primi ex duobus ante obtentis punctum ad tramites juris reſolvit; Quapropter hodie cum hac reſolutione in praxi proceditur, in reliquis tota quæſtio facti eſt, an tertium ſit ſufficiens, ut vacent priora, vel inſufficiens, ut vacet primum.

8 Supereſt diſcutiendum, quid dici debeat, ſi duo priora beneficia ſimplicia eſſent ab Epiſcopo eodem contextu clerico collata, nam tunc non videtur ſatis proviſum ex hac ultima reſolutione, quodnam ex prioribus vacet, cum in eadem collatione duorum beneficiorum eodem tempore facta non detur prius, & poſterius, niſi dicas attendi debere ordinem ſcripturæ, quod in hac re patitur dubitationem ex ratione jam dicta; attamen in hoc caſu cenſerem proviſum de tertio teneri unum ex illis ad ejus electionem dimittere, ſi tertium ſufficiens non ſit, & ita conciliantur omnes reſolutiones, nam ſi tertium eſt ſufficiens, vacant duo priora, *ut in Alatren.* ſi non eſt ſufficiens vacat primum ex duobus *juxta ultimam reſolutionem*, ſi eodem contextu duo priora collata ſint, erit in arbitrio proviſi poſt adeptam poſſeſſionem tertii unum vel aliud ex duobus dimittere, *ut in Zamoren.*, *& Hyſpalen.*

9 Et quamvis in propoſito hujus materiæ Sacra Congregatio alias cenſuerit Epiſcopum habenti unum ſufficiens non poſſe conferre tertium *Placentina* 12. *Decembris* 1591. prout habenti duo ſimplicia, quæ non ſufficiunt ad congruam ſubſtentationem, auctoritate ordinaria tertium conferre non poſſe dixe-

dixerit *in Vercellen.* 31. *Julii* 1621. & con-
ſtat ex dictis *in Zamoren ad primum*; Nihil-
lominus id intelligendum eſt ad effectum re-
tinendi, ita ut unum tantum, ſi ſufficiens ſit,
& ultra duo, ſi non ſufficiant, ordinarius
conferre non poſſit abſque diſpenſatione apo-
ſtolica *Cajetana 26. Julii* 1606. *Sqailliacen.*
11. *Maii* 1607. *& in Sulmonen*, 3. *Decembris.*
1659. quoniam quoad retentionem piurium
ſimplicium ultra duo inſufficientia obſtat ex-
10 preſsè Tridentini Decretum, quod indiſtin-
ctè comprehendit omnia beneficia ſimplicia,
ſive ad liberam collationem, ſive ad præſen-
tationem alterius, ita quoad primum dubium
habetur *in Aquilana* 14. *Auguſti* 1632. *ubi ad
ſecundum dicitur idem, quod ſuperius de be-
neficiis liberis, judicandum eſſe de benefi-
ciis juriſpatronatus laicalis*, quæ reſolutio
refertur *in Abulenſ.* 12. *Januarii* 1732. ubi
etiam differitur de ſufficientia, vel inſufficien-
tia beneficii ad congruam ſubſtentationem;
11 Undè hodie praxis eſt, quod clericus obti-
nens primum beneficium ſive liberæ collatio-
nis, ſive de jurepatronatus laicalis ad ſui ſub-
ſtentationem ſufficiens non poteſt retinere ſe-
cundum abſque diſpenſatione apoſtolica qua-
vis conſuetudine in contrarium non obſtante
Bitecten 6 Decembris 1721 *ad primum libro
decretorum* 71, Immo obtinens duo licèt in-
ſufficientia ſive liberæ collationis, ſive de ju-
repatronatus nequit abſque diſpenſatione
apoſtolica retinere tertium, & quartum *Bi-
tecten. ad ſecundum.*
12 Verum eadem Sacra Congregatio ibidem
prudenter adjecit, quod habentes prædicta
beneficia ipſa inconſulta non debeant mole-
ſtari ab Epiſcopo, ne clerici ab ordinario
beneficiis injuſtè priventur, quod fortè acci-
dit, & quandoque Sacra Congregatio id in
praxi experta eſt ob recurſus ad eamdem ha-
bitos à clericis beneficiorum ſimplicium poſ-
ſeſſoribus.
13 Hinc quæſtio eſt, an, ſi primum benefi-
cium ſit ad congruam ſubſtentationem inſuffi-
ciens, retentio illius à Tridentino vetita ſit
cum ſecundo, quod per ſe eſt ſufficiens, ita
ut per retentionem ſecundi vacet primum,
vel ſit beneficiarius eo privandus; *Garzias
de beneſ. cap.* 5. *part.* 11. *num.* 302. *cum ſeq.*
ex mente Sacræ Congregationis ſentit pri-
mum etiam inſufficiens ipſo jure vacare ex
ea ratione, quia mens Tridentini eſt, ne
quis habeat plura beneficia, quorum unum
ſufficit ad congruam ſubſtentationem; Idem-
que, ſed clarius repetit *Fagnan. in cap. jam-
dudum num.* 55. *de preben.*, ubi refert hinc
inde opiniones, quarum prima eſt, quod
ipſo jure vacet primum, ſecunda, quod cle-
ricus ſit eo privandus; utrumque probabile,
ſed prima opinio mihi verior videtur ex ra-
tione iam dicta, quæ menti Tridentini magis
adhæret.
14 Quid ergo, ſi clericus habens beneficium
ſimplex, quod ſufficit ad congruam, inde
provideatur de parochiali, cujus fructus per
ſe non ſufficiunt? *Reſpondit* Sacra Congre-
gatio *in Feretrana* 25. *Januarii* 1620. *ad ſe-
cundum Epiſcopum habenti ſimplex beneficium
poſſe conferre eccleſiam parochialem, cujus
fructus per ſe non ſufficiunt, ſed habita poſſeſ-
ſione ſecundi primum vacare, tametſi ſecun-
dum non ſit ſufficiens*; ſibique imputet cleri-
cus, qui habens beneficium ſimplex, & ſuf-
ficiens acceptavit aliud cum cura non ſuffi-
ciens; ſcire enim debuerat incompatibile
eſſe beneficium ſimplex cum alio, quod
curam habet, & reſidentiam requirit *cap.
de multa de præben. extravag. execrabilis
eodem titul.*, *Feretrana ut ſupra ad ſe-
cundum.*
15 Similiter Epiſcopus clerico obtinenti pa-
rochialem, ſeu canonicatum non ſufficien-
tem ad eius ſubſtentationem poteſt conferre
aliud ſimplex beneficium, quod ei ſufficiens
non ſit, ſed plura conferre non poteſt abſque
diſpenſatione apoſtolica *Marſicana* 5. *Februa-
rii* 1593., *Nepeſina* 11. *Januarii* 1594., *ubi*
16 *quod Epiſcopus ex cauſa poteſt, ut quis obti-
nere valeat duo beneficia difformia ſub eodem
tecto, dummodo quodlibet per ſe non ſit ſufficiens
ad ſubſtentationem*, *Calnen* 12. *Maii* 1594,
*ubi etiam dicitur Epiſcopum ſcire debere,
quod licet ex cauſa ipſe poſſit diſpenſare, ut
quis valeat retinere duo beneficia differentia
ſub eodem tecto, dummodo quodlibet non ſit
ſufficiens per ſe, non tamen conferre poteſt ul-
tra duo, ſuper quo omnis conſuetudo etiam
immemorabis ſublata eſt*, ſicut etiam in Squil-
liacen 21. Januarii 1612. *declaratam fuit duo
beneficia difformia canonicatum ſcilicet, &
dignitatem obtineri, & retineri poſse ex diſ-
penſatione Epiſcopi Neocaſtren* 3 *Februa-
rii* 1629, *ubi quod ordinarius ſuper duobus
diſſimilibus ſub eodem tecto diſpenſare poteſt,
dummodò quodlibet per ſe non ſit ſufficiens*;
17 præſertim ſi ita ſe habeat loci conſuetudo
Cavallicen Auguſti 1587, *ubi quod dignitas
cum canonicatu in ea eccleſia, in qua viget
conſuetudo, obtineri poteſt*; & ratio clara
eſt, quia conſuetudini, ut in eadem eccleſia
18 dignitas cum canonicatu obtineri, & reti-
neri poſſit *ad notat. in cap.* 1. *de conſuetud. in* 6.
non intelligitur derogatum per decretum
Tridentini *ſeſſ.* 24. *cap.* 17., dum, cum pri-
mum non eſt ſufficiens, detur alterum *ita
pluries reſolutum fuit à Sacra Congregatione
in Squilliacen Septembris* 1588., *Squillia-
cen* 27 *Maii* 1591; *Hyſpalen in libro* 73. *me-
morialium fol.* 296., *Valentina* 13 *Janua-
rii* 1594, *Vaſſen* 18 *Martii* 1598 *Alexan-
drina* 17 *Junii* 1630, *Ceſſenaten* 20 *Decem-
bris* 1631, *& in Burgi Sancti Sepulchri* 28
Aprilis 1632
19 Alioquin, ſi utrumque beneficium ſuffi-
ciens ſit, indiſtinctè vacat primum ob pacifi-
cam aſſecutionem ſecundi. *Camaien.* 14. *Fe-
bruarii* 1594., *ubi quod, ſi habenti unum be-
neficium ſufficiens, aliud ſufficiens ab Epiſ-
copo collatum fuerit, habita pacifica poſſeſſione
ſecundi vacat primum, & in nullius* 28. *Fe-
bruari* 1598., Quod etiam clarius habetur
in Feretrana die 25. *Januarii* 1620., in qua

Sacra Congregatio *cenſuit epiſcopum habenti
beneficium ſufficiens poſſe conferre ſecundum,
ſed habita pacifica poſſeſſione ſecundi vacare
ipſo jure primum feſſulana* 19. *Decembris* 1648,
20 *ubi quod primum beneficium, ad quod cle-
ricus fuit ordinatus, ipſo jure vacat ob aſ-
ſecutionem ſecundi ſufficientis ad congruam
ſubſtentationem.*
21 Undè propterea *cenſuit* Sacra Congrega-
tio *in hac re ſcribendum eſſe ad Epiſcopum ob-
tinentem parochialem, quam in impetratione
canonicatus habitu tantum curatam expreſſit,
non ideo poſſeſſionem canonicatus eſſe denegan-
dam quod parochialis eſſe actu prætendatur;
Si enim curatam eſſe actu compertum fuerit per
adeptionem canonicatus vacabit eccleſia
parochialis, nec licebit utrumq. retinere;
Si vero parochialem eſſe habitu curatam con-
ſtiterit, utique poterit utrumque ex cauſa
ſibi conceſſæ diſpenſationis obtinere ita in Ne-
peſina* 11 *Maii* 1595.
22 Cæterum duo beneficia difformia ſub eodem
tecto, & tenuis reditus non vacant, etiamſi
obtenta ſint abſque diſpenſatione apoſtolica,
unde Sacra Congregatio ad dubium, an cle-
ricus poſſet ea retinere, remiſit hoc ad epiſ-
copum *Camerinen. diſpenſationis* 14 *Novem-
bris* 1716. *Decretorum* 66. ubi citantur alia
decreta *in Neocaſtren* 3. *Februarii* 1629.
Alexandrina 11. *Junii* 1630 *Aſſiſien.* 12 *Ja-
nuarii* 1697. *Decreto* 47. *fol.* 9. *Aſſiſien.* 18.
Maii 1697. *Decret.* 47. *fol.* 227.
23 Rurſus eadem incompatibilitatis ratio mi-
litat etiam in beneficiis de jurepatronatus
laicorum, in quibus non ſit libera collatio,
ſed inſtitutio, quæ eſt actus neceſſarius; Et
ita Sacra Congregatio ad dubium, an ab
Epiſcopo abſq. diſpenſatione apoſtolica per-
mitti poſſet retentio trium beneficiorum ſim-
plicium de jure patronatus laicalis ſub eodem
tecto non exiſtentium, & quod reditus non
ſufficiant ad congruam ſubſtentationem, *opti-
me reſpondit Epiſcopum permittere non poſſe,
ut in Curſolen.* 13. *Maii* 1651. *libr* 119. *De-
cret. fol.* 126 *Alexanen.* 14. *Novembris* 1659.
24 Quæ reſolutio rationi innititur, quoniam
diſpoſitio conciliaris ſuper damnata benefi-
ciorum pluralitate habet etiam locum in be-
neficiis de jurepatronatus laicorum, *Nul-
lius* 16. *Januarii* 1596., *Januen.* 24. *Mar-
tii* 1604., *Idem* Sacra Congregatio reſpondit *ad
dubium incompatibilitatis* 20. *Januarii* 1680.
25 Quid ergo, ubi clericus eccleſiaſticum be-
ficium obtinuit ſufficiens ad ſe honeſte ſub-
ſtentandum, & deinde ab Epiſco fuit inſtitu-
tus in alio beneficio juris patronatus ad præ-
ſentationem patroni laici, & utrumque benefi-
cium retinuit, eorumque fructus percepit per
duos annos? Reſpondeo utrumque ipſo jure
vacaſſe *ut in Aquilana* 14. *Auguſti* 1632.
lib. 14. *Decr. fol* 653 *relat.* 11. *Abulen.* 12. *Ja-
26 nuarii* 1732., rejecta præſumpta diſpenſatio-
ne, quæ oritur ex regula de Triennali,
quæ non habet locum contra decreta *Sa-
cræ* Congregationis, *ut in Nullius* 19. *No-
vembris* 1596., *& in d. Aquilana*, ubi etiam
notatum legitur = *qua declaratione ad San-
ctiſſimum delata, Sanctitas ſua dixit bene
Congregationem cenſuiſſe, atque ita exequen-
dum eſſe.*
27 Sunt tamen, qui putant ex decemnali re-
tentione beneficiorum ob pluralitatem, vel
aliam cauſam incompatibilium induci præ-
ſumptionem impetratæ diſpenſationis *Ana-
nell. de jur. Cleric. par.* 3. *cap.* 27. *num.* 34.
Barbos. de Epiſcop. allegat. 62. *num* 30. *For-
mo ſin. ad cap. final. de filiis illegit. quæſt.* 3.
28 *num.* 20., Quapropter hæc præſumpta diſ-
penſatio, quæ oritur ex decemnali retentio-
ne non cenſetur ſublata per decreta Sacræ
Congregationis in iis potiſſimum locis, in
quibus Papa ſolet diſpenſare, niſi aliter ca-
veatur *l. præcipimus in fin. Cod. de appellat.*,
nihil enim regula de triennali commune ha-
bet cum poſſeſſione decemnali, *l Papinianus
ff. de minor.*
29 Verum hæc præſumpta diſpenſatio non eſt
admittenda in beneficiis uniformibus, qui-
bus juris diſpoſitio directè reſiſtit, *Narſi-
cen* 11 *Martii* 1604, in qua Sacra Congre-
gatio expreſsè *reſolvit duas dignitates eſſe
incompatibiles tam vigore Sacrorum Cano-
num, quam decreto Tridentini, neque regu-
la de triennali, neque longiori tempore abſque
diſpenſatione ſedis apoſtolicæ poſſidentem ſe
tueri poſſe.*
30 Sicuti regula de triennali, & poſſeſſio lon-
gi temporis non ſuffragantur clerico, qui ex
diſpenſatione Epiſcopi poſſidet duas Cappel-
lanias ſub eodem tecto, tametſi cujuslibet
illarum fructus non ſint ſufficientes ad ſub-
ſtentationem proviſi, & compatibiles ratio-
ne ſervitii, & onerum, quia Epiſcopus in
hoc diſpenſare non poteſt *Albiganen* 10 *De-
cembris* 1639; Porió dignitas per proviſio-
nem alterius vacat, ſicuti Cappellania per
alterius aſſecutionem, imo vacat utrumque,
ſi quis temere utrumque retinere præſumpſe-
rit, rejecta quacumque præſumpta diſpenſa-
tione triennali, & decemnali ex decreto Sa-
cræ Congregationis *in d. Narſicen.*
31 Hanc quoque incompatibilitatem, & reſ-
pectivè vacationem inſimul eccleſiæ paro-
chialis cum Cappellania exigente celebra-
tionem miſſarum per ſeipſum in diverſa eccle-
ſia ob rationis idemtitatem extenſam compe-
rimus *in Squilliacen* 16. *Februarii* 1609., *ubi
dicitur ad ſatisſaciendum uſque adhuc legi fun-
dationis requirenti, ut Capellanus celebret
miſſas per ſeipſum, non licere tales Capella-
nias, nec aliquam ipſarum retineri cum paro-
chiali eccleſia Taurinen. capellaniæ* 14 *Janua-
rii* 1690, ubi quod Capellanus, qui tenetur
celebrare miſſas ad certam horam à Teſtatore
injunctam, ac intereſſe divinis officiis, prout
canonici d. eccleſiæ facere ſolent, alioquin
privari poſſit, nequit retinere canonicatum
alterius eccleſiæ, quia capellania cum onere
inſerviendi in choro, ac celebrandi miſſas,
ut ſupra, dicitur præcisè reſidentialis *Cremo-
nen capellaniæ majoris* 26 *Septembris* 1699
libro decretor. 49 *fol.* 34, ubi quod capellania
exi-

exigens reſidentiam in loco cum onere celebrandi miſſas per ſeipſum eſt incompatibilis cum alia pariter reſidentiali, & exiſtente in alio loco *Neapolitana capellaniarum* 14 *Aprilis* 1725 *ad primum libro* 75 *decret. ſol.*171. *Romana* 17 *Januarii* 1728 *libro* 78 *decret.*

32 *ſol* 1. ; Aliter cappellaniam, cui non inhæret conditio celebrandi miſſas per ſeipſum in alia eccleſia, non eſſe incompatibilem cum beneficio parochiali reſpondit Sacra Congregatio *in Novarien.* 12. *Decembris* 1705. *libro* 55. *decret. ſol.*437., *& in Civitatis Caſtelli legatorum Piorum* 19. *Maii* 1708. *libr.*58. *decret. ſol.*177. ; Ut ergo in legatis piis, ita in Capellaniis mere laicalibus de jurepatronatus ceſſat incompatibilitas *Bitecten ut ſupra ad Tertium*, *Burgen* 29 *Januarii* 1649, ubi Sacra Congregatio dubio bis maturè diſcuſſo *cenſuit Capellanum pro tempore exiſtentem non teneri perſonaliter reſidere, & conſequenter capellanias ibidem erectas non inducere incompatibilitatem, & per ſubſtitutum poſſe onus celebrationis miſſarum implere, cum non ſit expreſſam, ut per ſeipſum celebret.*

33 Communiter etiam receptum eſt ſub decreto Tridentini non comprehendi Terrulas beneficiales, ſeu pia legata cum onere miſſarum, & alia divina officia celebrandi, licet conferri ſoleant clericis ad præſentationem Patronorum *Signina Junii* 1587. *Squilliacen. Septembris* 1589., *& in Neroten* 13 *Junii* 1628., *ubi quod, ſi ſunt ſimplicia legata, neque conſerantur in titulum, & poſſeſſor ſatisfacere queat oneribus, utique poſſunt retineri ſub eodem tecto abſque diſpenſatione apoſtolica Neocaſtren* 3. *Februarii*, *&* 28. *Aprilis* 1629, *ubi dicitur neminem poſſe abſque diſpenſatione Apoſtolica plura ſimplicia beneficia etiam de jurepatronatus ſub eodem tecto retinere ſimul, exceptis beneficiis, ſeu legatis altare, ſeu Capellam non habentibus Brunduſinen* 3 *Julii* 1606, *ubi quod Terrulæ beneficiales, ſeu legata nullam inducunt incompatibilitatem*, & conſequenter ob pluralitatem non vacant, ſive extent ſub eodem tecto, ſive extra.

34 Hinc dubium grave oritur, an Capellania ſit incompatibilis cum alio beneficio reſidentiali etiam curato, ſi injunctum ſit onus, quod Capellanus non debeat diſcedere à loco Capellaniæ. Videtur ſuper hoc puncto Sacram Congregationem variaſſe, nám cenſuit hujuſmodi Capellaniam non eſſe incompatibilem, & in ſequelam beneficium reſidentiale etiam Curatum ob illius aſſecutionem non vacaſſe, *ita habetur in Interamnen. Capellaniæ die* 3. *Februarii* 1685.

35 Contrarium deinde reſolvit *in Romana Capellaniæ* 17 *Februarii* 1685; Mihi tamen abſtracte loquendo placet hæc ſecunda reſolutio, quia onus injunctum, ne Capellanus diſcederet à loco Capellaniæ, videtur præſeferre Capellaniam eſſe reſidentialem, prout de jure ſunt omnia beneficia, quæ præciſam in loco reſidentiam requirunt. Deindè non diſceſſus à loco Capellaniæ videtur à Teſtatore volitus, ut Capellanus ibidem ſeduió inſerviat, quod fieri non poteſt, ſi Capellanus in eo, vel alio loco ratione alterius beneficii præciſè reſidere teneatur, ergo hæc Capellania uti incompatibilis cum alio beneficio reſidentiali vacat poſt habitam poſſeſſionem alterius beneficii in eo loco, vel alibi exiſtentis, & è contra, *cap. de multa de præben*, *Tridentinum ſeſſ.*7. *cap.*4.

36 Verum utraque reſolutio non eſt contraria, ſed potius diverſa, & conciliatur ex circumſtantiis, de quibus infra, nam *in d. Interamnen* teſtatrix mandavit Capellano, ne diſcederet, ſed diſcedenti non aliam, quam privationis fructuum pœnam dietim incurrendam impoſuit; Unde reſidentia hujus Capellaniæ erat tantum cauſativa, quod etiam habetur *in Sabinen. Capellaniæ* 18 *Martii* 1684. *ad tertium lib. Decret.*34. *ſol.*80., *Rot. deciſ.*13. *coram Bich. per tot.*; Deinde Capellanus commorabatur in eodem loco, & civitate, ibique poſſidebat parochialem, idcircò verificabatur, quod à loco non diſceſſit, imò tenebatur ibidem ob parochialem ante obtentam permanere, ergo hujuſmodi Capellania nón erat incompatibilis cum beneficio curato ibidem exiſtenti.

37 E' contra *in Romana Capellaniæ* teſtator voluit, ut miſſæ in eccleſia ſanctiſſimæ Trinitatis Urbis celebrarentur, & ſolummodo in caſu neceſſitatis, & abſentiæ ab urbe, ſeu ſervitii apud Cardinalem, aut Prælatum in curia mandavit miſſas per alium celebrari; Ultra quod in hoc caſu Capellanus fuit proviſus de beneficio reſidentiali extra Romanam Curiam; Unde jure merito Sacra Congregatio reſpondit Capellaniam per aſſecutionem alterius beneficii alibi exiſtentis ipſo jure vacaſſe; Demum etiam in hac cauſa ſciendum eſt, quod Sacta Congregatio *ſub die* 17. *Julii* 1685 aſſignavit terminum duorum menſium ad eligendum alterutrum, ex quo patet, quod incompatibilitas Capellaniæ erat dubia, & vacatio incerta, & revera Capellania non vacavit, niſi poſt terminum duorum menſium ad eligendum, ſi verè intra d. tempus Capellanus non elegerit.

38 Illud etiam prætereundum non eſt, quod Capella acceſſoriè unita eccleſiæ, & ita ſit ſubjecta, vel ab ea dependens, ut unicum beneficium effectum ſit, non continetur ſub decreto Tridentini in *in d. cap.* 17. in ea parte, in qua loquitur de obtinentibus duas parochiales *feretrana die Auguſti* 1587. *ubi quod Tridentium de dimittendis unam ex duabus parochialibus non habet locum in duabus parochialibus unitis vel ſimplici beneficio, vel eccleſiaſticæ dignitati Teruiſen.*7. *Aprilis* 1592. *Clunen* 28. *Julii* 1605., in qua pariter Sacra Congregatio *reſpondit duas parochiales ita demum poſſe ab una, eademq. perſona retineri, ſi fuerint ad invicem unitæ; cæterum, ſi de unione non conſtat, & abſque diſpenſatione fuerint obtentæ, inductum eſſe vacationem utriuſque.*

39 Non item, ſi ambo beneficia acceſſoriè
unita eorum priſtinam naturam retineant,
ita ut duo, non unum beneficium cenſeantur,
tunc enim retentio utriuſque vetita eſt à Tri-
dentino, ſi unum ſufficit per ſe *Vicen 7
Maii* 1592, *ubi quod beneficium ſimplex, cui
perpetuò, & acceſſoriè unitum fuerit benefi-
cium curatum, retinet naturam ſimplicis, &
quamvis incompatibilitas ceſſare videatur,
utrumque tamen retineri non poteſt, ſi ab
ordinario collata fuerint, & alterum per
ſe eſt ſufficiens ad obtinentis ſubſtenta-
tionem.*

40 Duo tamen beneficia, quæ præciſam reſi-
dentiam requirunt, aut aliàs ſunt incompati-
bilia de jure retineri non poſſunt abſque diſ-
penſatione apoſtolica *Bambergen, ſeu nullius
Fulden incompatibilitatis* 30 *Septembris* 1713,
28 *Aprilis* 1714, & 23 *Februarii* 1715;
Sed quandoque ex circumſtantiis facti de re-
41 tentione duorum diſputatum fuit; Olim
Canonici Syracuſanæ Eccleſiæ, quorum ca-
nonicatus conſiſtunt in diſtributionibus quoti-
dianis, plura propoſuerunt dubia in hac Sa-
cra Congregatione; primo, an ipſi poſſint
retinere canonicatum, ac parochialem intra
civitatem exiſtentem abſque diſpenſatione
apoſtolica; ſecundo, an iidem poſſint reti-
nere canonicatum, ac parochialem extra ci-
vitatem; tertio, an ſi ipſi retineant, uterque
vacet, vel alter eorum ob aſſecutionem ſecun-
di; quarto, an debeant moneri ad dimitten-
dum alterum ad eorum electionem.

42 Sacra Congregatio *reſpondit ad primum,
& ſecundum non poſſe; ad tertium ſi quis
utrumque beneficium retinere præſumpſerit,
utrumq vacare poſt adeptam poſſeſſionem ſe-
cundi; ad quartum nulla opus eſſe monitione,
ita habetur in Syracuſana.*

43 Hæc reſolutio in omnibus ſuis partibus mi-
hi viſa eſt juſta, & ſatis in jure fundata,
nam quosd primum, & ſecundum dubium
certum eſt Canonicatus, qui conſiſtunt in di-
ſtributionibus quotidianis, verè eſſe beneficia,
ſicuti nemo dubitat diſtributiones quotidianas
eſſe proventus eccleſiaſticos *ita habetur in
cap. unic. extravag. Comm.* §. *& quia de deci-
mis*, & in hiſce diſtributionibus jus percipien-
di reditus eccleſiaſticos conſiſtere, quod ſine
dubio importat beneficium *cap.* 1. *de reg. jur.
in* 6.; Item omnes diſtributiones, quæ perci-
piuntur à Canonicis Syracuſanæ Eccleſiæ ſtant
loco præbendarum, ut praxis docet in eccle-
ſiis patriarchalibus urbis, & alibi. Item hu-
juſmodi canonicatus obligant præciſè ad reſi-
dentiam, prout cæteri alii habentes præben-
dam diſtinctam *cap.* 1. *& tot. tit. de cleric. non
reſiden*; Ergo Canonicatus hujuſmodi ſunt
incompatibiles cum parochiali intra, vel extra
civitatem exiſtente; nullus enim debet occu-
pare plura officia, & in duabus eccleſiis con-
ſcribi ex Tridentino *ſeſſ.*24. *cap.*17.

44 Quovero ad tertium res nullam admittit
dubitationem, nam ſi quis utrumque temerè
retinere præſumpſerit, utrumque ipſo jure
amittit *cap. de multa de præben extravag. exe-
crabilis eodem tit*. & ita alias Sacra Congre-
gatio *die* 20 *Julii* 1602 *lib. decret fol.*42. *cen-
ſuit decretum Tridentini ſeſſ.*7. *cap* 4. *inducens
vacationem ipſo jure nedum comprehendere
eccleſias parochiales, & dignitates, ſed etiam
quæcumque beneficia ex decretis ejuſdem Con-
cilii effecta incompatibilia Gandaven* 23 *Julii*
1606, *de qua infra*.

45 Quo vero ad quartum res etiam per ſe clara
eſt, nam ubi lex ipſa decretum vacationis ad-
dit, nulla amplius requiritur monitio hominis,
ut ob incompatibilitatem beneficium vacet
*Gloſſ. in extravag. execrabilis verſ. ipſo jure
de præben.*

46 Verum in collegiatis eccleſiis adſunt cano-
nicatus, qui ex antiqua conſuetudine non ob-
ligant ad reſidentiam, prout talis conſuetu-
do viget in Eccleſiis collegiatis civitatis, ſeu
diæceſis Gandavenſis; Unde dubitatur, an
hujuſmodi Canonicatus ſint compatibiles, aut
non cum canonicatibus aliarum eccleſiarum
Collegialium, & vacent, vel non ob aſſecu-
tionem alterius reſidentialis; Conſulta ſuper
hoc puncto Sacra Congregatio *ſub die* 23 *Julii*
1606 *lib. decret.* 11. *fol.*179. *reſpondit, ſi con-
ſuetudo non reſidendi in eccleſia collegiata non
inſigni ſit immemorabilis, non eſſe à Concilio
ſublatam, ac propterea illius canonicatus cen-
ſeri veluti ſimplicia beneficia, nec eſſe incom-
patibiles cum canonicatibus alterius eccleſiæ;
Quod ſi conſuetudo ſit minoris temporis, aut
eccleſia collegiata ſit inſignis hujuſmodi Cano-
nicatus eſſe incompatibiles cum canonicatibus
alterius eccleſiæ collegiatæ pariter inſignis, uti
perſonalem reſidentiam requirentis, ac proin-
de primum ipſo jure vacare per aſſecutionem
ſecundi; quod ſi proviſus utrumque retinere
præſumpſerit, vacare utrumque ex decreto
Tridentini cap.*4. *ſeſſ.*7.

Placet hic modus reſpondendi cum diſtin-
ctione, quando facti certitudo non habetur,
hoc enim in decretalibus paſſim invenitur, ſed
multo magis placet reſolutionis ratio, nam
47 ſicuti de conſuetudine quis poteſt non reſi-
dendo percipere fructus in abſentia *cap. cum
omnes ibique* Gloſſ. *in fin. de conſtit.* ita poteſt
quis ratione conſuetudinis retinere in eccleſia
collegiata non inſigni canonicatum, qui non
ſit incompatibilis cum canonicatu alterius ec-
cleſiæ collegiatæ inſignis, in qua reſidentia de
jure requiritur.

48 E' contra canonicatus eccleſiæ collegiatæ
inſignis ſunt incompatibiles cum canonicati-
bus alterius collegiatæ pariter inſignis pro ef-
fectu vacationis unius beneficii ob aſſecutio-
nem alterius; In hiſce enim eccleſiis collegia-
tis inſignibus quæcumque conſuetudo non
reſidendi à Tridentino ſublata eſt *ex
cap.*12. *ſeſſ.*24. §. *præterea*; *Vercellen Octo-
bris* 1569.

49 His additur caſus ſingularis, ex cujus cir-
cumſtantiis reſultat incompatibilitas, & reſ-
pectivè vacatio beneficii ob aſſecutionem alte-
rius; Itaque Sixtus V erexit Præpoſituram ad
Scales Sanctas cum officio ſacriſtæ, quatuor
capellanos, & quatuor alia beneficia eccle-
ſia-

ſiaſtica clericatus nuncupata, adjecitque, quod
præpoſitus eſſet caput capellanorum, & cle-
ricorum, quibus dicitur præeſſe debere; Item
præpoſito, ſacriſtæ, & capellanis injungitur
onus celebrandi miſſas per ſe ipſos; Item præ-
poſito datur facultas concedendi licentiam
capellanis celebrandi miſſas per alios, ſi im-
pediti fuerint, ſubdendo, quod illi debeant
præpoſito obedire tamquam membra capiti;
Denique inſtitutio præpoſituræ reſervatur
Eminentiſſimo Urbis Vicario, & collatio ca-
pellaniarum ipſiſmet præpoſito; Unde cum
annis retro elapſis dubitatum fuerit, an hu-
juſmodi Præpoſitura eſſet incompatibilis cum
epiſcopatu non obſtante indulto de retinendis
beneficiis reſidentiam non requirentibus; Sa-
cra Congregatio *reſpondit, affirmative, &*
amplius, ita habetur in Romana præpoſituræ
prima Aprilis 1719., & ratio reſolutionis eſt,
quia hæc præpoſitura exigit reſidentiam præ-
ciſam in loco pro bono regimine miſſarum ce-
lebrandarum, quod ſpectat ad præpoſitum
tamquam caput; Deindè miſſæ celebrandæ
ſunt per ipſum præpoſitum, ſacriſtam, &
capellanos; ergo hæc præpoſitura eſt incom-
patibilis cum epiſcopatu ex utroque capite
reſidentiæ, & celebrationis miſſarum per ſei-
pſum *ut in Squilliacen, Taurinen, Cremonen,*
de quibus ſupra.

50 Accedit quoque alter caſus notatu dignus,
quod Pius vir fundavit beneficium eccleſiaſti-
cum ſub invocatione Sanctæ Catherinæ, vo-
luitque, quod perſona præſentanda actu
ſit Præsbiter, aut ſaltem talis, quod poſſit
intra annum in Præsbiterum ordinari, quod
nullum beneficium eccleſiaſticum poſſideat,
quodque omnibus diebus dominicis, aliiſque
feſtis, niſi aliquo probabili impedimento pro-
hiberetur, divinis officiis in ipſa parochiali
eccleſia intereſſe debeat; Addidit inſuper,
quod ſi à perſonali reſidentia ultra duos men-
ſes ſine licentia abſtinuerit, novem dierum ca-
nonica monitione præmiſſa cadat à jure ſuo,
& ex tunc vacet altare, ſeu beneficium; De-
nique cavit, ut omnes, qui ejuſdem benefi-
cii poſſeſſionem eſſent adepturi, juramento
promitterent ſe diligenter ſervaturos leges
fundationis, nec ſuſcepturos officium capel-
lani in eadem eccleſia parochiali; Poſſeſſor
hujus beneficii, qui etiam juramentum à fun-
datore injunctum emiſerat, nominatus ad
parochialem eccleſiam, quæ ſpatio ſex mil-
liarium diſtat ab eccleſia parochiali, in qua
eſt fundatum beneficium Sanctæ Catherinæ,
petiit declarari.

Primo, an beneficium Sanctæ Catherinæ
ſit incompatibile cum eccleſia parochiali, de
qua agitur.

Secundo, an & quatenus negativè, ſit con-
ſulendum Sanctiſſimo pro diſpenſatione ad ef-
51 fectum retentionis utriuſque in caſu &c.; Sa-
cra Congregatio *in Colonien. beneficii 6. Fe-*
bruari 1634. *reſpondit ad primum affirmativè,*
ad ſecundum negativè, & amplius.

52 Quandoquidem quoad primam partem ju-
ridica eſt hujuſmodi reſolutio, ſi enim hujuſ-
modi beneficium erat incompatibile cum alio
officio, imo cum capellania in eadem eccleſia
parochiali ex lege fundationis, multo magis
cum alia eccleſia parochiali, quæ ſpatio ſex
milliarium diſtabat ab eccleſia, in qua erat
ſitum hoc beneficium; Deinde poſſeſſor hujus
beneficii tenebatur diebus dominicis intereſſe
divinis officiis in eccleſia parochiali peragen-
dis; ergo beneficium erat incompatibile cum
parochiali deinde obtenta *cap. de multa de*
præben, extravag. execrabilis eodem tit.

53 Sed juſta quoque eſt reſolutio quoad ſe-
cundam partem, nam Indulta, & diſpenſa-
tiones ſuper retentione duorum incompatibi-
lium contra diſpoſitionem ſacrorum canonum,
& Tridentini non ſolent à Sacra Congregatio-
ne impartiri, imo regulariter denegantur;
54 Ita Indultum retinendi duo incompatibilia
denegatum fuit *in Bambergen 23. Februarii*
1715. *Caſertana indulti* 8. *Augusti* 1716.
*lib.66. Decret. fol.*343. *Polignanen* 19. *Junii*
55 1717. *lib.67. Decret. fol.*251., multo minus
talia indulta concedenda ſunt contra ex-
preſſam legem fundationis, *ut in d. Co-*
lonien.

56 Quandoque tamen indulta retinendi plura
conceduntur ex cauſa tenuitatis fructuum
tam in ſimilibus, quam in diſſimilibus bene-
57 ficiis; ita conceſſa fuit à Sacra Congregatio-
ne facultas retinendi beneficium, & capella-
niam reſidentialem ſub eodem tecto eccleſiæ
cathedralis *Ebroicen* 14. *Martii* 1682; Idem
habetur quoad capellaniam, & canonicatum
in Abringen. 13. *Martii* 1683. *Sarzanen. incom-*
58 *patibilitatis* 25. *Januarii* 1681., *ubi decla-*
ratum fuit ſtante diſpenſatione Capellaniam
non eſſe incompatibilem cum Archidieconatu
in eadem eccleſia.

59 Verum tamen eſt, quod ſimplex capella-
nia, quæ reſidentiam non requirit, nec ha-
bet curam, aut onus aliquod ſpirituale, quod
exigat præſentiam in loco, nullo modo eſt
incompatibilis cum canonicatu, nec compre-
henditur ſub decreto Tridentini *cap.4. ſeſſ.7.*
nec vacat ob aſſecutionem canonicatus ita Sa-
cra Congregatio in nullius Decembris 1587
ſalernitana 11. *Januarii* 1585., *ubi quod*
diaconia, quæ non obligat ad reſidentiam in
cathedrali eccleſia, non eſt incompatibilis cum
eccleſia parochiali.

60 Simile indultum retinendi duo beneficia
diſſormia tenuis reditus habetur *in Aquilana*
24. *Aprilis* 1691. *lib. Decret.*44. *fol.*187.,
ubi reſolutum fuit, ut canonicatus, qui cum
diſtributionibus non excedit ducatos 15. *auri*
de camera, poſſet retineri cum parochiali,
cujus fructus non excedebat cum incertis duca-
tos 12. *auri de camera, & ad quam per duas*
vices in d. concurſu nemo comparuerat præter
eum, qui indultum obtinuit; Auxitana 28
Februarii 1696 *lib. decret.*46. *fol.*38, *ubi etiam*
conceditur diſpenſatio retinendi inſimul duo
beneficia incompatibilia attenta tenuitate fru-
ctuum utriuſque.

61 Et quamvis quoad beneficia ſimilia magis
obſtet diſpoſitio juris, attamen cauſa tenui-
tatis

Digitized by Google

tatis redituum prævalet ad obtinendum In-
dultum, ita quoad retentionem duarum pa-
rochialium tenuis reditus videri poteſt *in Ba-
jocen* 13 *Martii* 1683, & quoad duas portio-
62 nes ejuſdem eccleſiæ parochialis *in Sagien* 30
Septembris 1684; Idque ex cauſa in praxi
63 receptum eſt, & fieri poteſt de jure, quo-
niam quandoque publicè expedit legis vincu-
lum relaxare, ut plenius evenientibus caſibus,
& neceſſitatibus pro communi utilitate ſatiſ-
fiat, *inquit Tridentinum ſeſſ.25. cap.18.*

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 Mercatura clericis repugnat, & quare,
2 Penſio ob mercaturam extinguitur.
3 Mercatura ex juſta cauſa clericis permitti poteſt.
4 Indultum retinendi penſionem clerico exercenti mercaturam
5 Ars medica non decet ſtatum clericalem.
6 Clericus exercens artem medicam penſionem amittit.
7 Ars medica utilis.
8 Indultum retinendi penſionem, & exercendi artem medicam.
9 Equites levis armaturæ habentes officium cuſtodiendi corpus ſummi Pontificis non poſſunt in hoc ſtatu penſiones retinere.
10 Indultum retinendi penſionem in hoc ſtatu non valet, non facta mentione officii, conceditur tamen ſanatoria, ibidem.
11 Diſpenſatio Innocentii XII conceſſa clerico ejus vexillifero retinendi penſionem in ſtatu conjugii.
12 Reſervatio penſionis facta ab Innocentio XI laico uxorato, & reſolutio Sacræ Congregationis num.13.14
15 Indultum retinendi penſionem expeditum poſt contractum matrimonium, licet crederetur antea expeditum, non eſt revalidandum, ubi de ratione num.16.
17 Diſpenſatio conceſſa clerico retinendi penſionem in ſtatu matrimoniali non ſuffragatur pro ſtatu militari.
18 Concilium Tridentinum quo ad pluralitatem beneficiorum non habet locum in penſionibus.
19 Conſuetudine fieri poteſt, ut una penſio extinguatur per aliam.

Hinc quoque pro praxi Romanæ Curiæ quoad
laicos artes exercentes, uxoratos, & mi-
lites obtinentes penſiones eccleſiaſticas præ-
1 notandum eſt, quod ars mercaturæ repugnat
clericis beneficia, & penſiones poſſidentibus
tum de jure, tum etiam ex conſtitutionibus
Apoſtolicis *cap.1. ne clerici vel monaci*,
*Pius IV conſtit.*19., mercatio enim parum
differt à militia, procuratione, & admini-
ſtratione, & vix ſine peccato poteſt exerce-
ri *Gloſſ. in cap. qualis hinc in fin. diſtinct* 26.,
Gloſſ. in can decimæ verſ. negotio 16. *quæſt.*1.
ibi=*& tamen aliqua negotiatio ſine peccato vix
2 poteſt expediri*; Idcirco dubium non eſt, quo
minus penſio ob negotiationem extinguatur,
clericus enim ob turpem lucri quæſtum omni-
bus privilegiis clericalibus facto ipſo renun-
ciare cenſetur *cap. final ibique Gloſſ. de vit &
honeſt. clericor. cap.1. ibique omnes ne clerici,
vel monaci*.
3 Verum quandoque talis urget neceſſitas, ut
ita fiat, quod propriè locum habet in clericis,
qui ſoli remanſerunt in familia, vel talia ha-
bent inchoata negotia, quorum omiſſio ma-
gnum afferret domui, & familiæ detrimen-
tum, tunc enim vel ad certum tempus, vel
etiam in perpetuum poteſt clericis negotiatio
permitti, ne incidant in pænas ſacrorum ca-
4 nonum; ita cum Joſeph Bernabeus clericus à
Papa reportaſſet indultum retinendi penſio-
nem ſcutorum 31 auri de camera ſuper cano-
nicatu eccleſiæ cathedralis ſibi reſervatam,
etiamſi matrimonium contrahat, & in habi-
tu, & tonſura non incedat, ac munia laica-
lia exequatur; quia vero tamquam unicus de
familia rebus domeſticis, earumque directio-
ni præeſſe debet, petiit ſibi indulgeri, ut ea-
dem penſione liceat frui, etiamſi mercatu-
ram exerceat, cujus precibus Sacra Congre-
gatio annuit *concedendo indultum retinendi
penſionem in hoc ſtatu, dummodo nihil ſordi-
dum, & charactери clericali indecorum per ſei-
pſum exerceat, ita habetur in Peruſina* 8
Auguſti 1693.
5 Similiter ars medica quantum ad illius exe-
cutionem ſtatum clericalem non decet, imo
prohibetur clericis etiam minorum ordinum
tum de jure, tum etiam ex decretis Sacræ
Congregationis, *ut in Caven.* 29 *Martii* 1653,
6 unde clericus medicam artem exercens, quia
clericalibus privilegiis renunciare cenſetur,
penſiones in hoc ſtatu obtinere non poteſt, &
ſi quas habet, ipſo facto amittit *cap.1. ne cle-
ric., vel monac.*
7 Verum ars medica utilis eſt, ac multos in-
ſtruit, & inſervit communi bono *l. profeſſo-
res cod. de profeſſor. & medic. lib.*10.; Qua
de re indultum retinendi penſionem in hoc ſta-
tu, non videtur poſſe denegari; & ita caſus
8 accidit, nam Cajetanus de Bernardinis olim
Rector Capellaniæ ſub titulo Sanctæ Mariæ
Montis Carmeli vallis cuppolæ ceſſit eamdem
capellaniam Joanni Baptiſtæ Jubileo cum re-
ſervatione penſionis annuorum ducatorum ſe-
ptem cum dimidio auri de camera, nunc in
medicina doctor, cupiens artem hanc exerce-
re, ſupplicavit pro diſpenſatione, ut non
obſtante hujuſmodi exercitio penſionem ret-
nere valeat; Sacra Congregatio cenſuit *id
indulgeri poſſe facto verbo cum Sanctiſſimo, ut
præfatam penſionem retinere poſſit, & facta per
ſecretarium de præmiſſis relatione Sanctitas
ſua annuit, & benignè indulſit Albanen* 3.
Aprilis 1694.
9 Denique equites levis armaturæ habentes
officium cuſtodiendi corpus Summi Pontificis
nequeunt in hoc ſtatu tamquam incapaces
eccleſiaſticas retinere penſiones *Romana in-
dulti* 16. *Novembris* 1720. *ad primum De-
cret.*70., & 31. *Maii* 1721. *Decret.*71., ita
10 ut indultum retinendi penſionem cum offi-
cio non expreſſa poſſeſſione officii in petitione
indulti obtinenti non ſuffragetur; Sed tamen
Sacra Congregatio in hoc caſu cenſuit locum
eſſe

Digitized by Google

eſſe ſanatoriæ *Romana indulti* 31.*Maii* 1721. *utrobique ad ſecundum*; Quandoque etiam à Sacra Congregatione conceditur indultum retinendi penſionem in ſtatu conjugali, & militari; quandoque jam obtentum ſuffragatur; Utrobique caſus ſingularis, & notatu dignus ponitur.

11 Quoad primum ſciendum eſt, quod cum per JacobumSorbelongum clericum conjugatum ſupplicatum fuiſſet pro diſpenſatione retinendi nonnullas eccleſiaſticas penſiones, ex quo à tribus ante annis per San. Mem. Alexandrum VIII. deputatus fuerat in Vexilliferum vulgoCornetta equitum levis armaturæ pro Summi Pontificis cuſtodia, Sacra Congregatio Concilii reſpondit *oratorem eſſe diſpenſandum facto tamen verbo cum Sanctiſſimo, quo per ejuſdem Congregationis Secretarium expleto Sanctitas Sua Sacræ Congregationis ſententiam benigne approbavit, oratorem abſoluit ad cautelam, in preteritum penſiones huc uſque perceptas condonavit, ac in futurum cum eo diſpenſavit, ita ut durante ſervitio inter cohortes, & ad cuſtodiam Summi Pontificis indultum in ſtatu conjugali ampliandum, & extendendum ſit ad hujuſmodi ſtatum militarem, ac proinde penſiones præfatas percipere, & retinere valeat, ac ſi militiæ adſcriptus non eſſet, ita habetur in Romana indulti* 20 *Junii* 1693.

12 Quo vero attinet ad ſecundum caſum etiam in facto præmittitur, quod San. Mem. Innocentius XI motu proprio, & cum derogatione regulæ de præſtando conſenſu in penſionibus reſervavit penſionem annuam ſcutorum 750 ſuper fructibus cujuſdam menſæ Archiepiſcopalis laico uxorato per eum percipiendam non obſtante, quod ſit laicus uxoratus, & clericali charactere nondum inſignitus, quodque Gubernator, & Capitaneus generalis Belli extiterit, & ſævis ratione hujus muneris etiam ratione dominii quorumdam locorum, quorum ipſe in temporalibus dominus exiſtit, ſe immiſcuerit; & denique arma tulerit, & bellicis actibus intereſſendo plures interfecerit, voluitque Sanctitas Sua, ut idem laicus uxoratus, præmiſſis, & irregularitate inde contracta non obſtantibus, penſionem prædictam, quoad viveret, percipere poſſet, ita tamen, ut penſio prædicta in cauſam ſubventionis, & ſubſidii cederet, & non alias.

13 His ſtantibus quæſitum fuit, primo, an talis laicus poſſit in poſterum abſque pæna privationis d. penſionis caſtra ſequi, & uti dominus plurium locorum ratione illorum dominii ſævis ſe immiſcere, vel an indigeat indulto Apoſtolico; ſecundo, cum d. laicus uxoratus ſit eques velleris aurei, an iſta qualitas in d. reſervatione penſionis fuerit neceſſario exprimenda, itaut illius omiſſio vitiet re-
14 ſervationem; *Sacra Congregatio Concilii* 18 *Decembris* 1688 *reſpondit ad primam non indigere novo indulto, ad ſecundum negativè.*

15 Ulterius indultum retinendi penſionem in ſtatu conjugali expeditum poſt contractum matrimonium, licet crederetur expeditum ante illius celebrationem, non eſſe revalidandum, nec eſſe locum gratiæ perinde valere, reſpondit Sacra Congregatio Concilii *in Regien penſionis* 19 *Septembris* 1722 *lib. decret.*72., quæ reſolutio vera eſt, non obſtantibus in contrarium adductis *per Pitton. diſcept.*144. *per tot. tom.*4., ex ea ſatis ſolida ra-
16 tione, quia indultum poſt matrimonium à Papa obtentum non poteſt amplius operari, ut penſio, quæ ſemel per matrimonium extincta eſt, iterum reſurgat *Gloſſ. in clement. gratiæ verſ. reſignaveris de reſcript.* ibi = *gratia ergo perempta non reviviſcit l. quid tamen* §. *agri ff. quib. mod. uſusfruct. amittat. l. cum ſervus ff. de adimen, & transferen. legat. Torr. var. reſolut. lib* 3. *cap.*8. *num.*52.

17 Ita quoque diſpenſationem conceſſam clerico retinendi penſionem, etiamſi non incedat in habitu, & tonſura, vel matrimonium contrahat, non ſuffragari, ſi deinde clericus tranſcrit ad militiam armatam cenſuit Sacra Congregatio *in Nicien* 19 *Decembris* 1648 *Ulyſſiponen penſionis orientalis die* 23 *Novembris* 1737, *& in aliis.*

18 Denique illud in hac re prætereundum non eſt, quod Tridentinum prohibens pluralitatem beneficiorum ſimplicium ultra duo, ſi non ſufficiunt ad congruam ſubſtentationem, non habet locum in duabus, vel tribus penſionibus clerico reſervatis in eadem eccleſia, tametſi alterutra ex his per ſe ſufficiens ſit; Nam Tridentinum loquitur de pluribus titulis beneficiorum, & officiorum non occupandis, & de prohibita in duabus eccleſiis conſcriptione, quæ non poſſunt verificari in penſionibus, in quibus titulus beneficii non datur, nec penſionarius loco conſcribitur, cum ad reſidentiam non teneatur, ergo ſuper pluribus penſionibus etiam ſub eodem tecto obtentis ceſſat incompatibilitas, vacatio, & extinctio, *ità Sacra Congregatio in Hyſpa-*
19 *len.*1588. Conſuetudine tamen aliter fieri poteſt, ut una penſio vacet per aliam, ſi una per ſe ſufficiens ſit; conſuetudo enim longiſſimi temporis parem legis auctoritatem habet *l.*1. *Cod. quæ ſit long. conſuetud.*, ſed tamen exemplis juridicis probandum eſt ex parte titularis, quod proviſus de una aliam ex facto Judicis dimiſerit, nec exegerit, ſeu habuerit juxta conſuetudinem pro extincta, ita enim penſio vacat, & extinguitur ob reſervationem alterius cum plena facultate percipiendi fructus, & non àlias.

ARGUMENTUM.

DE Vacatione Beneficii & Penſionis ob Religionis profeſſionem *ad ornatum Text. in cap. beneficium de regularib. in 6.*

SUMMARIUM.

1 VAcat Beneficium per ſolemnem profeſſionam religionis, nulla habita diſtinctione, ao profeſſio ſit expreſſa, vel tacita 2.

3 Vaſſallus per religioſam profeſſionem amittit feudum.

4 Per religioſam profeſſionem vacat Imperium, Regoum. Papatus, & Epiſcoparus.

5 Non in omnibus religionibus per profeſſionem datur Vacatio Beneficii, ſed tantùm in iis, in quibus ſit ſolemnis profeſſio 6.

7 Per ſolemnem profeſſionem vacant beneficia, tituli, gradus, coadjutoriæ, & literæ expectativæ.

8 Novitius eſt incapax beneficii *juxta Gloſſ. in cap. beneficium de regular. in 6.*

9 Impugnatur *Gloſſæ* opinio.

10 Novitius intrà annum probationis non amittit Jus ad rem, ſeù in ſpe, quod exemplificatur in literis expectativis, & coadjutoria.

11 Beneficium commendatum clerico ſeculari vacat per profeſſionam regularem.

12 Commendæ equitum melitenſium vacant per profeſſionem in alia religione emiſſam.

13 Eques commendatarius per profeſſionem religioſem, ut ſupra, deſinit eſſe miles.

14 Per clericatum clericus deſinit eſſe comes.

15 An commendæ S. Stephàni, Calatravæ vacent per profeſſionem religioſam, diſtinguitur 16.

17 Per profeſſionem religioſam in religione capaci bonorum uſusfructus non extinguitur.

18 Contrarium in his commendis defenditur.

19 Officia vacabilia Romanæ Curiæ per profeſſionem religioſam in quacumque religione non vacant, & quare.

20 Beneficia non vacant in Congregatione Miſſionariorum, & Jeſuitarum antè quartum votum.

21 Quod intellige de beneficiis ſimplicibus, ſecùs in iis, quæ præciſam reſidentiam requirunt. & quomodo.

22 Non profeſſus recuperat beneficium alii reſignatum.

23 Nullitèr profeſſus recuperat bona conſanguineis renunciata intuitu religionis.

24 Beneficium vacans in Urbe per ſolemnem profeſſionem non vacat apud ſedem.

25 Profeſſio religioſa emiſſa in articulo mortis ante annum probationis non inducit vacationem beneficii.

26 Si novitius decedat intrà annum, per ejus obitum beneficium vacat, & qui illud impetravit uti vacans per obitum, præfertur ei. qui per profeſſionem obtinuit.

27 Impetratio beneficii vacantis per obitum, ubi vacat per profeſſionem. ſubſtinetur, præſertim ſi adjecta ſit clauſula *quovis modo*.

CAPUT VIII.

1 INter vacationes beneficiorum ipſo jure ea quoque adſcribitur, quæ ſit per ſolemnem profeſſionem in religione per Sedem Apoſtolicam approbata, nàm Monachus habetur pro mortuo, & licèt verè mortuus non ſit, nihilominus mors civilis parit omnes effectus mortis naturalis, cum de hoc expreſsè in Jure cautum ſit; undè profeſſus amittit ſtatim omnia, & quæcumque beneficia, ſive ſimplicia, ſivè reſidentialia, ſive cum adminiſtratione tantum, ſivè cum adminiſtratione, & juriſdictione ſimul *cap. beneficium de regular. in 6. Can. Gonzalus 17. quæſt. 2. Rot. deciſ. 440. num. 7. coram Duran., Cephaluden. penſionis 3. Junii 1683 §. & quamvis cum ſeqq. coram Urſino*

2 Nec intereſt, an profeſſio clerici beneficiati expreſſa ſit, vel tacita; habetur enim pro ſolemniter profeſſo elapſo probationis anno, qui gerit habitum profeſſorum *cap. conſulti, cap. ſtatuimus. cap. non ſolùm de regular. clement. eos eod. tit.*, quod etiam expreſſe innuitur *ex cap. beneficium, ibiq. Franch. de regular. in 6; Hondedeus con. 78. per tot.*

3 Quemadmodum Vaſſallus ingrediens monaſterium, ibique ſolemniter profitetur, feudo ſtatim privatur, quia feudum retinere non poteſt, qui officium gerere non debet *cap 1. de Vaſſal. milit., qui arm. bellic. depoſuit, ubi feudiſtæ communiter.*

5 Similitèr per profeſſionem religioſam vacat Imperium, vacat Regnum, Immò Papatus, & Epiſcopatus *Can. ſcripſit, ibique Gloſſ. in verb. dignitate 27. quæſt 2.* ibi = *Monachus deſinit eſſe Rex, Imperator, Papa, & Epiſcopus* =; Repugnat enim Imperium cum ſubjectione, Regnum cum paupertate, & cura animarum, ſeù ſuperintendentia in ſpiritualibus cum quiete religioſa, ut patet.

5 Hæc concluſio textualis eſt, nec ulteriori indiget auctoritate, patitur tamen difficultatem ob varias religiones, quarum una, ut eſt perfectior altera,ità quoad unam datur quidem Vacatio beneficii, ſed non quoad aliam; Undè pro faciliori omnium intelligentia, hæc non immerito adduntur, quæ notatu digna ſunt, quia in praxi frequentèr diſputanda occurrunt.

6 Dico igitur primo, quod in omnibus religionibus, in quibus ſit ſolemnia profeſſio, nedùm ipſo jure vacant omnia beneficia, verùm
7 etiam officia, tituli, gradus, & honores eccleſiaſtici, Immò & coadjutoriæ, & literæ expectativæ, quæ dant jus ad rem, ſivè jus in ſpe *cap. beneficium, ibique Gloſſ. & omnes de regular. in 6.*

8 Cavendum in hoc à *Gloſſ. in d. cap. Beneficium verſic. conferendum verbo numquid*, ubi dicit, quod novitius eſt incapax beneficii, ea ratione quia eſt in ſtatu dubio, & potius reputatur religioſus, quam clericus, idcircò ſi-

Digitized by Google

ſicuti ſtatu dubius non poteſt promoveri ad
militiam *l. qui ſtatus ff.de re militar* ; ita no-
vitius ad beneficium, ſeù dignitatem eccle-
9 ſiaſticam. Sed gloſſæ opinio communitèr re-
probatur per *Franch. in d. cap. Beneficium
n 1. in fin.*, *ibiq. Gemin. num.3. de regular.
in 6.*. Sanè ex ſtatu dubio inferri non poteſt
incapacitas aſſequendi beneficia, & dignita-
tes eccleſiaſticas; Nam novitius dicitur re-
ligioſus qnoad privilegia religionis, ſed qno-
ad alia eſt verè clericus ſecularis capax
cujuſcumque promotionis, & dignitatis ec-
cleſiaſticæ, dùm adhuc liber eſt. & poteſt
ſtatum religioſum deſerere, & de religione
egredi. Unde Jus quod ex canonica colla-
tione obtinuit in beneficio, novitius non
amittit.

10 Multoque minus intrà annum probationis
amittit jus ad rem, ſeù jus in ſpe, nempè
Jus ex literis expectativis, ſeù ex coadju-
toria, quæ per ingreſſum religionis non va-
cat *Gloſſ. in d. cap. beneficium verſic. conferen-
dum verb. ſed quid dices de regular. in 6.*,
Spad. conſ.51. num.7. lib.3.

11 Dico ſecundo beneficium commendatum
clerico ſeculari, ſeù regulari vacare per pro-
feſſionem regularem in illo ordine emiſſam
Lovet. in ſua recollection. areſt. lit. B. num.12.

12 Sic quoque commendæ equitum melitenſium
per ſolemnem profeſſionem alterius religio-
nis ipſo jure vacant, cum nihil differant à
beneficiis eccleſiaſticis *Rot. deciſ.5. num.2.*
13 *cor. Falconer. de Beneſ.*; Deindè eques pro-
feſſus in religione Jeſuitarum, ſeù Ordinis
Prædicatorum deſinit habere militiam, itá
deſinit habere commendam, quæ contempla-
tione militiæ à Magno Magiſtro, ſeù Con-
ventu confertur *cap.1. de Vaſſal. qui arm. bel-
lic. depoſuit*, *cap.1. verſic. qui clericus ſi de
feud. defuncti*, *cap. beneficium de regular.
in 6. Can. præſens*, *ibiq. Gloſſ. verbo. comi-*
14 *te 20. quæſt.3.* ibi = *deſinit eſſe comes, qui
citò factus fuerit clericus* =; Ergò deſinit eſ-
ſe miles, deſinit eſſe eques ſui ordinis, deſi-
nit eſſe commendatarius, qui effectus eſt Mo-
nachus, & ſicuti comitatus repugnat cum
clericatu, itá à fortiori militia cum Mona-
chiſmo.

15 Quæſtio gravis oritur in commendis S. Ste-
phani, Calatravæ, & ſimilium, quæ verè
beneficia eccleſiaſtica non ſunt, an nempè per
profeſſionem religioſam ipſo jure vacent.
Hæc quæſtio cum diſtinctione videtur poſſe re-
ſolvi; Aut enim Eques profeſſus eſt religio-
nem incapacem bonorum in communi, &
particulari, aut profeſſus eſt religionem ca-
pacem bonorum quidem in communi, ſed non
in particulari. Primo caſu firmitèr tenen-
dum eſt, commendas ſtatim de facto vacare,
& bona eiſdem aſſignata devolui vel ad pro-
ximiores, vel ad ipſum ordinem juxtà ordi-
nis leges, & ſtatuta; Nàm Eques ita pro-
feſſus habetur verè prò mortuo quoad omnes
Juris effectus *Clementin. Exivi de verbor. ſi-
gnificat. Bart. in tract. minoric. lib.4. diſtinct.2.
cap.2. num.6.*

16 Undè tota difficultas reſidet in ſecunda di-
ſtinctionis parte, in qua videtur dicendum,
equitem itá profeſſum commenda non priva-
ri; nam religio eſt capax acquirendi bona
fideicommiſſaria, ſeù primogenialia, ſaltem
quoad uſumfructum ex diſpoſitione Juris.
Ultra quod eques profeſſus jura ſanguinis, &
agnationis conſervat *Rot. deciſ.392. n.5. 12.
ferè per tot. par.14. rec.*. Ergò à fortiori po-
teſt eques retinere in religione commendam,
cujus eſt uſufructuarius, & adminiſtrator,
17 prout in ſimilibus habemus uſumfructum per
profeſſionem religioſam non extingui *Gloſſ.
in auth. idem eſt Cod. de bon. quæ liber*, *Bart.
in auth. ingreſſi*, *ibique Caſtren. utrobique
num.42. Cod. de Sacroſanct. Eccleſ.*, *Gloſſ.*,
*& Archidiac. in can. ſi qua mulier 19 quæſt.3.
Carol. Tapia in auth.ingreſſi verb. ſua cap.17.
num.1. cum ſeqq.*

18 Contrarium tamen verius eſt in puncto Ju-
ris, & ipſamet ratio id ſuadet ex pluribus;
primo quia in profeſſo ceſſat ea qualitas
equitis, ſinèqua nequit commenda poſſideri;
ſecundò quia commenda nihil aliud eſt, quam
militia laicalis, itá quod ejus poſſeſſor dici-
tur miles ex conſtitutionibus ipſorum ordi-
num militarium, idcircò eques profeſſus
quia nequit exercere officia, quæ qualitati mi-
litis inſeparabiliter annexa ſunt, ob ſole-
mnem profeſſionem commenda ſtatim priva-
tur *Cap.1. de Vaſſallo milite qui arma bellic.
depoſuit*, *cap. beneficium de regular. in 6.*

19 Hæ autem rationes non militant in officiis
vacabilibus Romanæ Curiæ, aut cenſibus vi-
talitiis, quia longè diſcrepant à beneficiis
eccleſiaſticis, & commendis; Undè nullo
modo vacant per profeſſionem emiſſam etiam
in religione incapaci bonorum tam in com-
muni, quàm in particulari; & ſic jus radicale,
& nudum remanet quidem pænes profeſſum,
ſed fructus durante ejus vita ſpectant ad hæ-
redes vel ex teſtamento, vel ab inteſtato,
quippe quia in hiſce officiis, & cenſibus mors
naturalis ex mente contrahentium dumtaxat
attenditur, adeout mors civilis nullo modo
ſuffragari poſſit prò hujuſmodi effectu. Sanè
hoc diſcrimen intercedit inter beneficia eccle-
ſiaſtica, & officia vacabilia Romanæ Curiæ;
nàm beneficia eccleſiaſtica extra commer-
cium hominum ſunt, & titulo lucrativo, im-
mò inſtitutione canonica obtinentur; è con-
trá vero officia vacabilia ſunt in publico co-
mercio, & titulo oneroſo acquiruntur. im-
mò proptèr lucrum, non proptèr exercitium
concedi ſolent, *ut in puncto Rot. deciſ.543.
per tot. par.2. recen.*

20 Dico tertio, quod in iis Religionibus, ſeù
Congregationibus, in quibus emittitur pro-
feſſio votorum ſimplicium, & profeſſi reti-
nent dominium, ſinè uſu, & adminiſtratio-
ne, prout eſt Congregatio Miſſionariorum,
& uſum ſinè dominio, prout eſt Religio Je-
ſuitarum ante quartum votum, nullo modo
vacant beneficia eccleſiaſtica: Non vacant
in clericis Miſſionariis, quia propriè religioſi
non ſunt, ſed veniunt appellatione præsbyte-

rorum ſecularium ex declaratione Alexandri VII, deindè quia juſtis de cauſis ſuperiorum licentia ejici poſſunt è congregatione, & redire ad ſtatum eccleſiaſticum, ſeù laicalem, immò ordinantur ad titulum patrimonii ſacri, quod beneficio, vel penſioni comparatur *ex Tridentin. ſeſſ.21 cap.2.*. Quæ rationes militant quoque prò Jeſuitis, nàm licèt, ante quartum votum verè, & propriè religioſi ſint, & tales denominentur in conſtitutionibus Apoſtolicis, nihilominus ex licentia ſuperioris ſtatum ſecularem, ſeù eccleſiaſticum amplectuntur *Rot. deciſ.246. par.4. rec. tom.1.*, ubi habetur ſcholaſticos, ſeu Religioſos Societatis Jeſu poſt tria vota ſimplicia poſſe retinere beneficia, & poſſidere bona patrimonialia; quod etiam habetur *apud Poſth. reſolut.*141. *num.*33. 34. *cum ſqq.*

21 Hæc tamen intelligenda ſunt de beneficiis ſimplicibus, ſed ſi agatur de aliis præciſam reſidentiam requirentibus, tenentur ità profeſſi liberè in manibus ordinarii dimittere, vel alio modo reſignare, quia rationi non congruit, ut per electionem ſtatus perfectionis Eccleſia patiatur detrimentum in ſpiritualibus, alitèr ordinarius poteſt ſic profeſſis, ſervatis ſervandis terminum competentem decernere, ut ad Eccleſiam redeant, ſeù beneficia dimittant, quo elapſo poteſt ordinarius beneficium alii conferre, nam licèt non vacet ob profeſſionem votorum ſimplicium, vacat tamen poſt præfixionem termini, perindè acſi non reſiderent, prout contrà clericos non reſidentes ità de Jure cautum eſt *per Txt. in cap. ex porte, cap inter quatuor, cap ex tuæ de cleric. non reſiden.*; *Tondut. queſtione beneficial. cap 42. Pignatell. conſ 4. tom.2. Rot, deciſ.131.*, *deciſ.162. part.4. rec. tom 2.*, nam poſt præfixionem termini ſic profeſſi tacitè videntur renunciare beneficiis eccleſiaſticis *Gloſſ. in cap. ſi tibi abſenti verſic. eo lapſo de præben. in 6.*

22 Dico quarto. quod Clericus è religione, egreſſus, recuperat beneficium alii intuitu profitendæ religionis reſignatum, & ad illud ob non factam profeſſionem reintegrandus eſt ex decreto *Tridentin*; *de quo latè Rot. in Ferrarien Canonicatus* 10 *Januarii*,
23 & 5. *Martii* 1698. *cor. Pio*. Eo modo quo nulliter profeſſus recuperat beneficium, & bona favore conſanguineorum renunciata, *ut docet Hoſtien. & Jo: Andreas in cap. quod à te de Cleric: conjugat*; *quod ſequitur* Abb. *ibidem num.4. verſic. ſi vero, Rovit. conſ.68. num.9. lib.2. Rot. deciſ.217. num.24. par.15. recen.* ſane ſicuti profeſſus per vim & metum cadentem in conſtantem virum retinet ſemper jus ad bona paterna, ita non profeſſus Jus in beneficio, non obſtante quacumque præſcriptione triennali, decennali, & ultra; & ratio eſt, quia poſſeſſor beneficii habet jus conditionale, ſi nempe ſequatur profeſſio, qua non ſequuta, jus, quod in beneficio obtinuit, ſtatim reſolvitur, *ut in dictis deciſ. coram Pio, aliiſque juribus mox relatis.*

24 Ex his ſequitur, ſi profeſſio religioſa ſequatur in urbe, beneficium vacans per ſolemnem profeſſionem non eſſe Papæ reſervatum *ex cap 2. de præben. in 6.*, nam ſtylus conferendi beneficia vacantia per obitum in urbe non extenditur ad ea, quæ vacant per profeſſionem ibidem emiſſam, prout non compræhendit beneficia, quæ vacant per militiam, per matrimonium, & his ſimilia, maxime ſi eſſent de jure patronatus laicorum *ut de praxi teſtatur Maſſobr. prax. haben. concurſ prælud.7. dub.2. num* 8. *& prælud.7. dub.21. num.83.*, nam ob profeſſionem religioſam beneficium vacat quidem in urbe, ſed non apud ſedem, nec in curia, ſi tamen vacet in menſibus ordinarii, & dummodo alias reſervatum non ſit *ex plene deductis in cap 3. de vacat. ob matrimon. num.28. cum ſeqq.* ad quæ te remitto.

25 Quæres; an beneficium per profeſſionem religioſam vacet, ſi novitius in articulo mortis devotionis cauſa, ac nondum probationis anno completo, profeſſionem emittat? Reſpondeo non vacare, nam hujuſmodi profeſſio prodeſt tantum ad lucrandas indulgentias, quibus guadet ea religio. in qua ſit ſolemnis profeſſio, nullumque alium juris effectum parit, maxime quo ad vacationem beneficii, talis enim profeſſio non eſt ab eccleſia approbata, nec eſt ea, de qua loquuntur Sac. Canones, & Tridentin. ita Sac. Congregatio Concilii reſpondit *ad dubium vacationis canonicatus* 12. *Maii* 1685., quæ reſolutio vera eſt, & diſpoſitioni juris conformis.

26 Quid ergo, ſi novitius intra annum probationis deceſſerit? Reſpondeo beneficium vacare per obitum, & qui illud impetravit uti vacans ex hoc capite, præfertur alteri, qui ut vacans per profeſſionem à Papa obtinuit; Sicuti è contra emiſſis tribus votis ſolemnibus poſt annum probationis, Beneficium vacat profeſſione, & qui collationem obtinuit ex hoc capite, præfertur alteri, qui illud uti vacans per obitum, impetravit, *cap. ſuſceptum §. ſi duo de reſcript. in 6.*

27 Denique illud etiam certum eſt, impetrationem beneficii vacantis per obitum, ubi vere vacat per profeſſionem, ſubſtineri, nam monacus profeſſus habetur pro mortuo, & mors civilis parit quoad hoc omnes effectus mortis naturalis *authen. ingreſſi cod. de Sacroſan. Eccleſ.*, Et ſic alter poſt expeditas literas, & capta poſſeſſione beneficii, nequit in præjudicium jam proviſi idem beneficium vacans per profeſſionem in Dataria obtinere, præſertim ſi in prima proviſione adiecta ſit clauſula *quovis modo*, ſub qua continetur vacatio per profeſſionem, quæ ſpecialem exprimendæ vacationis formulam non habet *cap. ſuſceptum de reſcript. in 6. & habetur in regula* 58, *cancellariæ*,

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 PEnſio extinguitur per ſolemnem profeſſionem.
2 Limitatur in religione, in qua emittuntur vota ſimplicia.
3 Differentia inter uſumfructum, & penſionem.
4 Incapax Beneficii eſt etiam incapax penſionis.
5 Regulariter, ubi vacat beneficium, etiam penſio extinguitur.
6 Regularis quoad Jura ſpiritualia habetur pro mortuo.
7 Qualitas Clericatus ceſſat per ſolemnem profeſſionem.
8 Ratione, & diſcurſu cognoſcitur res per cauſam.
9 Limitatur, ſi ante profeſſionem obtentum ſit indultum retinendi penſionem in ſtatu regulari, quamvis poſt profeſſionem expeditum fuerit.
10 Penſio laicalis reſervata ſuper Beneficio per ſolemnem profeſſionem non extinguitur, prout uſusfructus.
11 Limitatur, ſi aliud conſtet de voluntate reſervantis, ubi de ratione.
12 Clauſula *eo ipſo*, ſtatim, prorſus, mox, protinus ſunt latæ ſententiæ, ubi de penſionis extinctione.

1 REligioſus profeſſus, ut eſt Incapax be-
neficii, ità eſt incapax penſionis cleri-
calis, unde per profeſſionem ſolemnem ex-
tinguitur penſio, prout vacat eccleſiaſticum
beneficium *cap. beneficium de regular. in 6.*
2 *Sanches ad precept. decalog. lib. 7. cap. 4. n. 13.*
Quod intellige de iis, qui ad ſeculum redi-
re nequeunt, niſi ex diſpenſatione apoſtolica.
Si enim agatur de aliis regularibus, qui emit-
tunt vota ſimplicia, ac ad ſeculum redeunt;
vel ex licentia ſuperioris, vel ex alia juſta
cauſa, alia res eſt, nam validè, & licitè in
ſtatu religioſo eccleſiaſticas penſiones reti-
nent *in puncto Rot. deciſ. 246. part 4. recen.
tom* 1.
3 Nec obſtat, quod penſio eiſdem regulis
conſiſtat, quibus uſusfructus, qui ſicuti per
profeſſionem non extinguitur, ita nec penſio:
Item religioſus profeſſus non eſt mortuus, niſi
civiliter, nam quantùm ad comedendum vi-
vit *Gloſſ. in auth idem eſt Cod. de bon. quæ
liber.*, unde ſi de jure ob profeſſionem dum-
taxat inducta eſt vacatio beneficiorum, ju-
ridicum non videtur id extendi ad penſiones,
de quibus jus non loquitur. Reſpondetur
enim uſumfructum non extingui per profeſ-
ſionem, quia de jure cautum non eſt, immò
religioſus ex tolerantia Eccleſiæ retinet uſum-
fructum, annuoſque redditus bonorum pa-
trimonialium; ſed in hoc caſu alia eſt ratio,
nam ob incompatibilitatem ſtatus, penſio
4 extinguitur. Item regularis eſt incapax pen-
ſionis, quæ ipſimet beneficio annexa eſt, ſi-
cuti beneficium ſeculare in ſtatu regulari re-
tinere non poteſt. Ultra quod *Text. in cap.
beneficium de regular in 6.* interpretatur de
quocumque beneficio, cujus appellatione
venit etiam penſio *Gigas de penſion. quæſt. 19.
num. 2., quæſt. 57. num. 5., quæſt. 99. num. 12.
Tondut. de penſion. quæſt. 69 num. 5. cum ſeqq.*
Hæc nullam habent dubitationem, nam ubi
non vacat beneficium, nec penſio extinguitur.
5 Ergo à contrario ſenſu, ubi illud vacat,
hanc quoque extingui neceſſe eſt, quo argu-
mento utitur *Rot. d. deciſ. 246. n. 2. in fin par. 4.
rec. tom* 1.
6 Huc accedit, quod regularis reſpectu juris
ſpiritualis habetur pro verè mortuo, &
quamvis hæc mors ſit civilis, nihilominus
producit quoad hoc omnes effectus mortis
naturalis *auth ingreſſi C. de Sacroſan. Eccleſ.*
Demùm penſio cenſetur clerico reſervata ſub
7 hac qualitate juxta ſtylum Curiæ, quæ qua-
litas ſtatim ceſſat ſequuta profeſſione per
*Text. in l. generalitèr C de Epiſc., & cleric.
ibi = & præcipuè Monachos licèt clerici non
ſint*, quæ canonizzata eſt *in Can. generali-
tèr 16. quæſt. 1. Archidiac. in cap. 1. num. 3.
verſic. undè benè advertas de bigam. in 6.*
Hic ſanè verus eſt ratiocinandi modus, immò
8 hoc eſt verè cognoſcere rem per cauſam,
quod non fit ab iis, qui de hac re loquuntur,
prout ſicco pede pertranſit *Rot. deciſ. 104. n. 7.
cor. Mantic.*
9 Limitatur, ſi præventivè ante emiſſam pro-
feſſionem obtentum ſit à Papa indultum reti-
nendi penſionem in ſtatu regulari, nam diſ-
penſatio præſervat penſionem à quacumque
inhabilitate, quæ ex futura profeſſione ſine
dubio contraheretur, & ſufficit, quod gratia
ſit pura, perfecta, & ſignata ante profeſſio-
nem, non obſtante, quod poſt profeſſionem
expedita fuerit. nam expeditio ineſt in ipſa-
met gratia, itaut, quod nunc fit, ab initio,
quo gratia ſignata eſt, factum cenſeatur, non
per viam retrotractionis, ſed per viam eſſen-
tiæ *latè Rot, dec. 121. n 2. & 3. & 44. cum ſeq per
tot. par. 12. rec.*
10 E contra penſio laicalis etiam reſervata
ſuper beneficio per profeſſionem non extin-
guitur, quia nihil habet ſpiritualitatis, licèt
ex fructibus beneficii proveniat, imò eſt quæ-
dam temporalis præſtatio, cujus ſunt capaces
monaci, milites, & laici, & conſequentèr
penſio laicalis tranſit in monaſterium. Et in
hoc ſenſu penſio nihil differt ab uſufructu,
unde per profeſſionem emiſſam in religione
capaci bonorum in communi non extinguitur,
*ex doctrina Bart. & Caſtren. in auth ingreſſi,
utrobique n. 42 Cod. de ſacroſant. eccleſ. Gig. de
penſ. quæſt. 15. n. 1.*
11 Limitatur, ſi aliter appareat de voluntate
Papæ, qui penſionem laicalem ſuper benefi-
cio eccleſiaſtico reſervavit, non enim minoris
efficaciæ eſt ſententia juris quoad penſionem
clericalem, quàm ſententia hominis, ſeu de-
cretum Papæ quoad penſionem laicalem,
12 Quæ ſanè voluntas nedum ex clauſula *eo
ipſo* ſatis agnoſcitur, ſed etiam ex verbis
ſtatim, prorſus, mox, protinus, cum ſimi-
lib., quæ ſine dubio ſunt latæ ſententiæ *Gloſſ.
marginal. in cap. quam ſit in fin. de election. in 6*;
quis igitur ex contraria voluntate reſervantis,
& ex clauſulis, de quibus ſupra, de penſio-
nis etiam laicalis extinctione ex hoc capite
ambigere poterit?

ARGUMENTUM.

AN præter Papam Ordinarii Collatores poſſint regularia beneficia in titulum regularibus profeſſis provideri conſueta conferre, & ſecularibus, qui illius Ordinis habitum ſuſcipere, & profeſſionem emittere omnino teneantur, etiam cum clauſula *ex nunc prout ex tunc*, & cum decreto, ut non emiſſa intra annum profeſſione beneficia regularia iterum vacent; Et quid in penſionibus? An profeſſi ordinem militarem ſint capaces beneficiorum ſecularium, & penſionum, & quando beneficia ſecularia, ac penſiones ob profeſſionem in ordine emiſſam ipſo jure amittant, vel potius teneantur renunciare juxta Ordinis Conſtitutionem *ad interpret. Tridentini Seſſ.* 14. *cap.*10., *Seſſ.*25. *cap.*21.

SUMMARIUM.

1 ORdinarii Collatores poſſunt conferre portiones monachales, & canonicales etiam non profeſſis, ſecus abbatias, & officia adminiſtrationem habentia, ubi ratione num. 2. 3.

4 Obſervantia in contrarium conferendi abbatias, & officia adminiſtrationis non profeſſis improbatur, & quare.

5 In proviſionibus beneficiorum regularium non poteſt ab ordinariis apponi decretum *ex nunc, prout ex tunc*, ubi de ratione num. 6.

7 An apponi poſſit decretum, ut beneficia regularia ob non emiſſam profeſſionem intra annum ipſo jure vacent.

8 Conditio, quæ de jure ineſt, poteſt apponi in collatione beneficii.

9 Conditio, *ſi vacat*, appoſita in collatione beneficii valet.

10 Decreta Tridentini, prout jacent, exequi debent.

11 Decretum, ut poſt annum vacent regularia beneficia, non ſuſtinetur.

12 Decretum Tridentini *ſeſſ.* 25. *cap.* 21. explicatur.

13 Pœna privationis ab homine imponenda differt à pœna vacationis *eo ipſo*.

14 Papa poteſt conferre beneficia regularia cum clauſula *ex nunc, prout ex tunc*, & cum decreto irritante poſt annum proviſionem.

15 Papa poteſt diſpenſare, ut non profeſſus obtineat commendam intra biennium, ubi caſus.

16 Non facta profeſſione intra biennium commenda vacat, vel non profeſſus privandus eſt, ibidem.

17 An milites Sancti Jacobi, de Spatha, & ſimiles ſint beneficiorum ſecularium capaces diſtinguitur num. 18.

19 An beneficia ſecularia militum Sancti Jacobi, de Spatha vacent ob profeſſionem in ordine emiſſam, diſtinguitur, & declaratur, num. 20.

CAPUT IX.

1 COnſulta ſuper primo puncto Sacra Congregatio Concilii, *reſpondit ſub die* 12. *Decembris* 1585. *poſſe etiam Ordinarios Collatores portiones monachales, & canonicales, ac ſimilia ſimplicia beneficia regularibus provideri conſueta conferre non dum ejus ordinis profeſſis, ſed etiam ſecularibus, qui habitum ſuſcipere, & profeſſionem emittere omnino teneantur; Abbatias tamen, & beneficia adminiſtrationem habentia nonniſi profeſſis juxta Canones per ordinarios inferiores conferri poſſe*.

2 Et ratio diſparitatis eſt, quia primo caſu nihil obſtat, quo minus ſeculares, qui ordinem mox ſunt profeſſuri, portiones, ſeu beneficia ſimplicia in titulum obtinere poſſint, Imò ipſis expreſsè favet Tridentini decretum, quod ideo à Patribus ejuſdem Concilii editum eſt, ut non profeſſi præmio allecti profeſſionem ordinis regularis facilius emittant;

3 at ſecundo caſu, ubi agitur de abbatiis, aliiſque officiis adminiſtrationem habentibus Ordinarii Collatores nonniſi profeſſos providere tenentur. In hiſce enim officiis requiritur habilitas, quæ inveniri non poteſt in non profeſſis, qui prius ſubeſſe non noverunt; Deinde opus eſt doctrina, quæ vix dari poteſt ſaltem practicè in ſecularibus. qui formam diſcipuli non aſſumpſerunt *cap. cum in magiſtrum de elect.*

4 Nilque ſuffragatur quoad hæc officia conſuetudo in contrarium, tametſi eſſet immemorabilis, nam in iis, in quibus requiritur expreſſa profeſſio, aliter factum non valet, dum non quod fit, ſed quod fieri debet, præponderat *cap. cum cauſam de elect. ibi = non debemus attendere ſolummodo, quod factum ſit, ſed quid fieri debeat l. licet ff. de offic. præſid. l. nemo Cod. de ſentent.*, & *inter locut.*

5 Item

5 Item eadem Sacra Congregatio loco cita-
to *cenſuit in proviſionibus beneficiorum, quas
ordinarii faciant non profeſſis, non eſſe appo-
nendum decretum ex nunc, prout ex tunc, &
poſtquam &c. in ſolis proviſionibus apoſtolicis
apponi conſuetum, ſed proviſiones faciendas
eſſe purè, & ſimpliciter ad formam Tridentini
cap.10. ſeſſ.14. adeo ut habitum ſuſcipere, &
profeſſionem emittere omnino teneantur, aliter
elapſo anno ſunt privandi.*
6 Ratio huius reſolutionis validiſſima eſt,
quia decretum *ex nunc, prout ex tunc* impor-
tat conditionem *Caſſodor deciſ.3. num.15. de
præben.* Item conditionem, quæ pendet à fu-
turo eventu, importat dictio *poſtquam Rot.
deciſ.46. num.2. part.2., deciſ. 323. num.17.
part.6 rec.*, ſed prohibitum eſt ordinariis col-
latoribus ſub conditione conferre beneficia
Gloſſ. in cap ſi gratioſè de reſcript. in 6., cum
collatio ſit de genere actuum legitimorum,
qui non recipiunt diem, neque conditionem
l.actus legitimi ff. de reg. Jur., ergo in hiſce
proviſionibus beneficiorum regularium de-
cretum *ex nunc, prout ex tunc* non eſt ap-
ponendum, & appoſitum non ſuſtinetur.
7 Quæſtio eſt, an poſſit apponi decretum,
ut non emiſſa profeſſione intra annum bene-
ficia regularia ipſo jure vacent. Videtur id non
eſſe contra mentem Tridentini, nam *ex d.
reſolutione* non profeſſi intra annum portioni-
bus, & beneficiis privandi ſunt, ergo ap-
poni poteſt decretum, ut vacent, ſi intra
annum non profiteantur, utrobique enim
ſub pœna beneficium confertur; Deinde be-
neficiorum proviſio ſimpliciter facta non pro-
feſſis habet tacitam conditionem, ut intra
8 annum ordinem profiteantur, conditio enim,
quæ de jure ineſt, ab Ordinario Collatore
poteſt apponi *Dec. in l.actus ff.de reg jur. ibi-
que Barboſ. num.6. Miraquel. in l. ſi unquam
verſ. revertatur num.* 295. ſicuti conditio *ſi
9 vacat*, appoſita in collatione beneficii, valet
quia hæc eſt intrinſeca *Gloſſ. in cap.2. verſ.
incerta circa medium de elect.in 6. Covarruvias
lib 3. var. cap.16. num.2.*, Ergo non emiſſa
profeſſione intra annum juxta decretum Ordi-
narii Collatoris, collatio reſolvitur, & be-
neficium iterum vacare cenſetur *ad text.in l.1.
Cod.de iis, quæ ſub modo.*

Sed contra concludendum eſt, quia ſicuti
beneficia regularia debent purè, & ſimplici-
ter conferri *juxta d. reſolutionem*, ita ne de-
cretum quidem modale, & reſolutivum ipſius
proviſionis apponi poteſt ab Ordinariis Colla-
10 toribus, quod ſpeciale eſt in decretis Triden-
tini, quæ prout jacent, exequi debent, quia
dant formam actui *cap.1.de conſtit. idem Tri-
dentinum ſeſſ.25. cap.18.*, quod etiam ratio
11 ſuadet, ſi enim Patres Tridentini exiſtima-
runt quoad beneficia regularia ſecularibus
mox profeſſuris conferenda ſimiles pœnas va-
cationis *eo ipſo* non apponere, contra men-
tem Tridentini eſt licere Ordinariis Colla-
toribus adjicere decretum, ut poſt annum
vacent,
12 Deindè Tridentinum *in cap.21. ſeſſ.25. de-
crevit, ut Primates ordinum tunc temporis
poſſidentes Abbatias, Prioratus, & Commen-
das profeſſionem regularem intra ſex menſes
emitterent, aut eis cederent, alioquin com-
mendæ ipſo jure vacare cenſeantur*, ergo fa-
cultas apponendi decretum vacationis *eo ipſo*
ſuper beneficiis regularibus in poſterum va-
caturis cenſetur ſublata inferioribus Colla-
toribus, ita arguendo à diſcretivo modo loquen-
di, quod in jure validiſſimum argumentum
eſt, ubi enim decretum voluerunt Patres Tri-
dentini, expreſsè appoſuerunt, idcircò, ubi
non appoſuerunt, noluiſſe, ut ab aliis appo-
neretur, cenſendum eſt *ex l.unica §.ſin autem
Cod.de caduc.tollen.*

Rurſus licet verum ſit, quod non profeſſi
poſt annum beneficiis regularibus debent pri-
13 vari, non tamen valet illatio, ut pœna ipſo
jure incurrenda poſſit apponi, nam privatio
hominis, quæ eſt inferenda, non eſt propriè
pœna, ſed privatio vi decreti iam pœna eſt
inflicta contra non profeſſum beneficio regula-
ri proviſum, idcircò huiuſmodi pœna per de-
cretum apponi non poteſt in hiſce proviſioni-
bus, quæ fiunt ab Ordinariis Collatoribus ex
regula juris, quod expreſſa nocent, non expreſ-
ſa non nocent *l. nonnumquam ff.de condit.*, *&
demonſtrat.*
14 Hæc non habent locum in Papa, qui be-
neficia regularia in titulum regularibus pro-
videri conſueta poteſt abſque ullo dubio con-
ferre non profeſſis cum clauſula *ex nunc, prout
ex tunc*, & cum decreto proviſionem irritan-
te, ſi proviſus intra annum ordinem non pro-
fiteatur, proprium enim Principis eſt Eccle-
ſiæ reſolvere actum ſub decreto irritante *juxta
15 praxim Datariæ*, immò poteſt diſpenſare,
ut non profeſſus obtineat commendam ad
biennium dumtaxat, potiſſimum ubi juſta
cauſa concurrit, ita Carolus de Ricciis, cum
eſſet ætatis annorum 19., & ipſe una cum
aliis fratribus poſſideret juſpatronatus com-
mendæ Sanctæ Agathæ de macriano ordinis
Sancti Joannis Hyeroſolimitani, & frater
maior natu adhuc non eſſet uxoratus, ſuppli-
cavit pro opportuna diſpenſatione ad hoc,
ut ad d. commendam de proximo vacaturam
præſentari validè poſſit, illamque conſequi,
& retinere abſque obligatione emittendi pro-
feſſionem non obſtantibus Conſtitutionibus,
& ſtabilimentis eiuſdem Religionis; Sacra
Congregatio, ad quam ſanctiſſimus ſuppli-
cem hunc libellum remiſit, pro voto *cenſuit,
ſi ſanctitati ſuæ placuerit, per ſuas litteras
apoſtolicas in forma Brevis cum oratore diſ-
penſari poſſe, ut ad præfatam commendam
præſentari, eamdemque conſequi, & per
biennium proximum tantum retinere valeat
abſque obligatione emittendi profeſſionem non
obſtantibus Conſtitutionibus præfatæ Religionis
ita habetur in Feſſulana 20. Septembris 1698.
lib. decret.48. fol.484.*
16 Ex quo infero, quod ſi d.Carolus de Ricciis
reſcriptum Sacræ Congregationis executioni
mandavit, ſed intra biennium profeſſionem
non emiſit, poſt lapſum biennii commendam
vacaſ-

Digitized by Google

vacaſſe certum eſt *per text.in l in agris ff. de aquiren. rer. Domin. l. cancellaverat ff. de his quæ teſtam delen.*, *l age cum Geminiano Cod. de tranſact.*, nam permiſſa ad tempus poſt tempus cenſentur denegata, *l. Imperator ff. de poſtuland. l. ſtatu liberum §. Stichum ff. de legat.2.*, *Surd. conſ.8. num.7. Rot. deciſ.617. num 2 part.1. deciſ 475. num.1. in fin. part.2. deciſ.416. num.8. part.4. recen. tom 2.* Vel ſaltem commenda potuit privari, nam diſpenſatus fuit à Papa ad biennium, ut commendam aſſecutus religionem intra legitimum tempus profiteretur, quod verius eſt *ex reſolutione Sacræ Connregationis, de qua ſupra.*

17 Sequitur juris diſputatio, an milites ſancti Jacobi, de Spatha, & ſimiles ſint capaces beneficiorum ſecularium; *Sacra Congregatio ſub die* 10. *Novembris* 1600., *&* 23. *Augusti* 1636. *& in nullius* 26. *Maii* 1646. *cenſuit milites regulares ſancti Jacobi, de Spatha, alioſque huiuſmodi non emittentes omnia tria vota ſubſtantialia, videlicet paupertatis, caſtitatis, & obedientiæ non eſſe incapaces beneficiorum ſecularium, ſive ſimplicium, ſive curatorum, neque etiam Penſionum; Idque latius habetur in Bracharen* 22. *Auguſti* 1691. *lib. decret* 41. *fol.*234., in qua cum Hyeronimus Vaſvierra eques profeſſus ordinis ſancti Jacobi, & præsbiter cupiens obtinere beneficia, canonicatus dignitates, & alia beneficia ſecularia tam in collegiatis, quam in cathedralibus ſupplicaſſet pro facultate &c. Sacra Congregatio inhærendo declarationibus alias factis, & ſignanter 23. *Auguſti* 1636., *& in nullius* 26. *Maii* 1646. *cenſuit milites regulares ſancti Jacobi, de Spatha, alioſque huiuſmodi non emittentes tria vota ſubſtantialia non eſſe incapaces beneficiorum ſecularium, ſeu ſimplicium, aut Penſionum, ideoque oratorem non indigere diſpenſatione petita.*

18 Si vero emittunt tria vota ſubſtantialia, tunc ſecus, ita *ſub die* 15. *Julii* 1652. Epiſcopus Eluenſis, qui hodie eſt unus Epiſcopus in Regno Portogalliæ pro ſua, ut inquit, inſtructione, & ad tollendos abuſus in eodem Regno, ſupplicavit per hanc Sacram Congregationem declarari, an fratres ſacerdotes profeſſi ordinis militiarum Chriſti, Sancti Jacobi, & de Spatha poſſint conſequi, & retinere beneficia ſecularia cum cura, vel ſine cura, nec non canonicatus in eccleſiis cathedralibus abſque diſpenſatione apoſtolica, Sacra Congregatio *reſpondit hujuſmodi fratres ſacerdotes profeſſos, ſi emittant profeſſionem expreſſam cum omnibus votis ſubſtantialibus eſſe incapaces beneficiorum ſecularium abſque diſpenſatione ſedis apoſtolicæ, idem habetur in Leyrien canonicatus* 26. *Martii* 1707., *&* 6. *Junii* 1709., *ubi reſolutum fuit clericum profeſſum militaris ordinis Chriſti in Luſitania indigere diſpenſatione pro aſſequendo beneficio ſeculari.*

19 An beneficia ſecularia militum Sancti Jacobi, de Spatha, & ſimilium ob profeſſionem regularem in ordine emiſſam ipſo jure vacent, vel potius ita profeſſi teneantur ea dimittere, ſeu aliis reſignare; Reſolutio conſtat ex dictis, nam ſi emittunt tria vota ſubſtantialia, ipſo jure vacant *cap. beneficium de regul. in* 6. aliter non, niſi aliud caveatur in Conſtitutionibus ordinis.

20 Qua de re notandum eſt Conſtitutiones ordinis duplici modo poſſe concipi, vel quia privant, vel quia inhabilitant; ſi privant profeſſos cum clauſulis mox, protinus, ſtatim, prorſus, ipſo facto omnibus beneficiis, & titulis eccleſiaſticis, tunc de vacatione beneficiorum ob profeſſionem regularem nullus ambigit, præſertim ſi Conſtitutiones ordinis à Sede Apoſtolica fuerint confirmatæ *cap. beneficium de regular. in* 6., ſi vero inhabilitant profeſſos ad beneficia retinenda, tunc profeſſi tenentur ea liberè dimittere, vel aliis reſignare, & tunc vacant per hunc actum ex Conſtitutionibus ordinis, ut patet.

A D D I T I O.

S U M M A R I U M.

1 AN Ordinarius Collator ſuper beneficiis, quæ in titulum regularibus conferri ſolent, poſſit reſervare penſionem pro non profeſſo, ratio dubitandi, & decidendi num. 2. 3. 4.

5 An Ordinarius poſſit non profeſſo reſervare penſionem cum clauſula *ex nunc, prout ex tunc*, & cum decreto, ut extinguatur, ſi profeſſio intra annum non fiat.

6 Milites Sancti Jacobi, de Spatha, & ſimiles non emittentes tria vota ſubſtantialia ſunt capaces penſionis eccleſiaſticæ.

7 An miles profeſſus inhabilitatus ex Conſtitutionibus ordinis ad retinenda beneficia abſque diſpenſatione apoſtolica ſit capax penſionis.

8 Incapax beneficii eſt incapax penſionis.

9 Miles profeſſus inhabilitatus ad beneficia ex Conſtitutionibus ordinis eſt capax penſionis, ubi reſolutio Sacræ Congregationis.

10 Incapax beneficii ob irregularitatem contractam ex homicidio voluntario eſt capax penſionis.

11 Miles profeſſus inhabilitatus ex Conſtitutionibus ordinis ad omnia, & quæcunque beneficia penſionem eccleſiaſticam amittit, ubi rationes.

1 QUæro, an Ordinarius Collator ſuper beneficiis, quæ in titulum regularibus conferri ſolent, poſſit non profeſſo reſervare penſionem ad certum tempus, donec, & quouſque is beneficium regulare aſſequatur, & intra terminum juris religionem profiteri debeat; Quæſtio ex dictis videtur reſoluta Ordinarium non poſſe, quia hujuſmodi beneficia regularia profeſſis, ſeu non profeſſis purè, & ſimpliciter ſunt conferenda *juxta decretum Tridentini ſeſſ.* 14. *cap.* 10., *& reſolutionem Sacræ Congregationis, de qua ſupra.*

2 Sed contra concludendum eſt, nam Ordinarius

Digitized by Google

narius Collator purè, & ſimpliciter confert
beneficium, & ſolum ſub conditione penſio-
nem reſervat, quod de jure fieri *poſſe tradit
Gigas de penſ. quæſt.25. num.2.*, idcirco Or-
dinarius Collator quoad proviſionem beneficii
regularis nil facit contra decretum Tridenti-
ni, & reſolutionem Sacræ Congregationis;
3 deinde ex uno actu duo providentur, alter
ratione beneficii, alter ratione penſionis, &
uterque, ſi profeſſus non ſit, profeſſionem
emittere tenetur; hoc videtur eſſe iuxta men-
tem Tridentini, ut non profeſſi alliciantur
ad profeſſionem, & conſequenter, quod co-
hæret menti Tridentini, prohibitum non
4 cenſetur Ordinario Collatori; Demum penſio
reſervata fuit contemplatione propagandæ
religionis, cuius ratio in quibuſcumque acti-
bus præcipua eſt, & ſumma *l. ſunt perſonæ
in fin. ff. de religioſ. & ſumpt. funer.*, ergo
penſio ſic reſervata de jure ſuſtinetur, & ceſ-
ſat adepto beneficio *Gigas de penſ. quæſt.25.
num.2.*

5 Quæro inſuper, an Ordinarius Collator poſſit non profeſſo reſervare penſionem cum clauſula *ex nunc, prout ex tunc, & poſtquam, ſeu cum decreto*, ut non emiſſa intra annum profeſſione penſio extinguatur; Reſpondeo poſſe, nam penſionis reſervatio inter actus legitimos non adſcribitur, prout collatio beneficii, idcirco non purificata conditione, & modo, nec emiſſa intra annum profeſſione penſio vi decreti extinguitur *cap. licet canon.*, *cap. nemo deinceps cap. cum ex eo de elect. in 6.*, *& faciunt textus in l.1. Cod. de his, quæ ſub mod.*, *cap. verum de condit appoſit.*, Neque his obſtat Tridentinum, quia loquitur de beneficiis, non de penſionibus.

6 Jam firmatum eſt ſupra ex pluribus Sacræ
Congregationis reſolutionibns milites Sancti
Jacobi, de Spatha, & ſimiles non eſſe inca-
paces penſionis ſuper beneficiis ſecularibus,
ſi non emittunt omnia tria vota ſubſtantialia;
7 ſed tamen dubium eſt, an miles profeſſus in-
habilitatus ex Conſtitutionibus ordinis ad
retinenda beneficia eccleſiaſtica abſque diſ-
penſatione apoſtolica poſſit obtinere reſerva-
8 tionem penſionis; Ratio dubitandi eſt, quia
incapax beneficii eſt etiam incapax penſionis,
quæ beneficio adhæret *Sanchez. conſil. moral.
lib.2. dub.10. num.19.*, *& lib.2. cap.2. dub.14.
num.3.*

9 Sed contrarium cenſuit Sacra Congregatio *in Colimbrien 21. Junii 1694*, *ubi dicitur non indigere diſpenſatione ad effectum obtinendi reſervationem penſionis canonicum ſecularis ordinis in communi viventium, qui juxta ordinis Conſtitutiones non poteſt obtinere beneficia abſque diſpenſatione apoſtolica*, & ratio clara eſt, quia Conſtitutiones ordinis ſunt ſtricti juris, & loquentes de beneficio perperam extenduntur ad penſionem, quæ in rigore non eſt beneficium *cap. quamvis de præben. in 6.*

10 Quod autem dicit *Sanchez. loc. citat.* verum eſt regulariter, ſed non ſemper, nam Tridentinum *ſeſſ.14. cap.7.*, quia loquitur de beneficio, penſionem non comprehendit, unde irregularis ex homicidio eſt incapax beneficii, ſed non eſt incapax penſionis Sacra Congregatio *in Jannen 13 Februarii 1639. Novarien 24. Aprilis 1655.*, ita à fortiori in hoc caſu, in quo miles profeſſus eſt incapax beneficii ex Conſtitutionibus ordinis dumtaxat.

11 Hæc non procedunt, ſi Conſtitutiones ordinis privent, ſeu inhabilitent militem profeſſum ad retinenda omnia, & quæcumque beneficia, titulos, gradus, & jura eccleſiaſtica cum ſimilibus, tunc verum eſt, quod incapax beneficii eſt etiam incapax penſionis eccleſiaſticæ ex duplici ratione, primo, quia ita profeſſus quoad omnia jura eccleſiaſtica habetur pro mortuo *Can. placuit cum Gloſſ. ibidem 16. quæſt.1.*, *l. ult. §.1. Cod. de Epiſ. & cleric.*, ſecundo quia cenſetur renunciare de facto etiam penſioni, cuius retentio eſt vetita ex Conſtitutionibus ordinis, quæ loquuntur de omnibus, & quibuſcumque beneficiis, & juribus eccleſiaſticis *Gloſſ. in cap.1. de cleric. conjngat. in 6.* & conſequenter penſionem ante legitimè obtentam ob profeſſionem regularem extingui planum eſt *ex cap. beneficium ubi omnes de regul. in 6.*

ARGUMENTUM.

DE Vacatione Beneficii, & penſionis ob non promotionem ad ſacros ordines intra certum tempus, ſeu annum in Eccleſiis Parochialibus, aliiſque Beneficiis curam animarum habentibus *ad ornatum Text. in cap. licet Canon. cap. commiſſa de elect. in 6.*

SUMMARIUM.

1 Beneficia Eccleſiaſtica, alia requirunt ordinem ſub pœna privationis, alia ob non promotionem vacant ipſo jure.

2 Parochi non ſuſcipientes intrà annum Sacros Ordines Eccleſiis Parochialibus ipſo jure privantur.

3 Idem procedit in Vicariis perpetuis.

4 Am-

4 Ampliatur, etiamſi dos Eccleſiæ Parochialis periiſſet, vel fructus primi anni ad Collegium ſpectarent, immò ſi nullos habeat redditus.

5 Annus incipit à die captæ poſſeſſionis.

6 Proviſus quandoque impeditur ex facto alterius capere poſſeſſionem beneficii.

7 Ampliatur in beneficiis Parochialibus de Jurepatronatus laicorum, niſi aliter cautum ſit.

8 An Archipræsbyter Eccleſiæ Cathedralis teneatur ſub hac pœna ad ſacros ordines intrà annum promoveri, affirmativè reſolvitur ibidem, declaratur 9.

10 Præpoſitus Eccleſiæ Collegiatæ inſignis non privatur Eccleſia, ſi intrà annum non promoveatur.

11 Archipræsbyter Eccleſiæ Cathedralis major eſt Præpoſito Eccleſiæ Collegiatæ, & par ratione curæ animarum.

12 Ampliatur in Prioratu conventuali, quamvis per regulares, ſeù per clericos ſeculares adminiſtrari ſoleat, ſive perpetuus ſit, ſive manualis, & aſſignatur ratio 13.

14 Limitatur in Abbate, ſi curam animarum exerceat per alium, ſecus ſi per ſeipſum 15.

16 An favore Parochi admittatur purgatio moræ, ſi intrà annum ad Ordines Sacros promotus non ſit: prima ſententia negat; ſecunda affirmat 17.

18 In amiſſione Juris quæſiti ſola dies non interpellat.

19 De Jure civili admittitur purgatio moræ.

20 Impetratio beneficii ex hoc capite ſubſtinetur, ſi exceſſus conſiſtat in menſibus.

21 Impetratio Vicariæ ſubſtinetur ob non promotionem ad Sacros Ordines intrà annum.

22 Papa conferens Vicariam ex hoc capite cenſetur derogaſſe Juripatronatui Eccleſiaſtico, & aſſignatur ratio ibidem.

23 Idem procedit in Eccleſia Parochiali de Jurepatronatus laicali, licèt conferri non debeat, niſi accedente conſenſu Patroni, & quare.

24 Limitatur, ſi Parochus habeat juſtum impedimentum.

25 An Eccleſia Parochialis ipſo jure vacet poſt annum, ſi Parochus in impedimentum inciderit ex propria culpa, diſtinguitur 26. 27.

CAPUT X.

1 EXtant in Eccleſia nonnulla beneficia, quæ habent annexum ordinem Subdiaconiæ, Diaconiæ, & Præsbyteratus, ſinè quo clerici proviſi nequeunt juſtè illa retinere ex defectu hujus qualitatis ipſiſmet beneficiis annexæ *cap. 1. de ætat. qualitat.*, *cap. cum in cunctis* §. *Inferiora de elect.* Ex quo fit, quod alia beneficia ob non promotionem intrà annum ad Sacros Ordines, vacant ipſo jure, alia verò per ſententiam, ſeù privationem; Videamus itaque de iis, quæ ipſo jure vacant, quoniam de aliis, quæ per ſententiam, ſeù privationem vacant, ſuo loco tractabimus.

2 Primo itaque ſub pæna privationis beneficii ipſo jure tenentur Parochi, & Rectores habentes curam animarum ſuſcipere intrà annum ſacros ordines, ſinè quibus nequeunt adminiſtrare fidelibus eccleſiaſtica Sacramenta, quæ ex officio Paſtorali ipſis incumbunt *cap. licet Canon. cap. commiſſa de elect. in 6.*

3 Secundo huic etiam pœnæ ſubjacent Vicarii perpetui; nàm ea jura, quæ loquuntur de Parochiis, & Rectoriis amittendis ob non ſuſceptionem Sacrorum Ordinum intra annum, expreſſè extenſa ſunt ex eadem rationis identitate ad perpetuas Eccleſiarum Parochialium Vicarias *Clement. Unic. ibiq. Gloſſ. verſ. promovendis*, *Vitalin. ibid. de offic. Vicar.*

4 Ampliatur concluſio, etiamſi dos Parochialis Eccleſiæ Caſmate, vel alluvione interim periiſſet, vel fructus primi, & ſecundi anni ad Collegium, ſeù Monaſterium ex indulto Apoſtolico pertinerent; quamvis enim integrè beneficium in hoc caſu Parochus aſſecutus non ſit, habet tamen liberam Eccleſiæ adminiſtrationem, quod ſufficit, ut intrà annum promoveatur, immò proviſus de Eccleſia Parochiali tenetur intrà annum ad Sacros Ordines promoveri, licèt Eccleſia nullos habeat redditus *Gloſſ. in cap. ſi tibi conceſſo verſ. vacare verbo ſed quæro, ibiq. Archidiacon.*, *Geminian.*, *& Franch. de præben in 6.*

5 Tempus autem unius anni non incipit à die inſtitutionis, ſeù collationis obtentæ à Papa, ſeù ab Ordinario, ſed à die captæ poſſeſſionis beneficii; Non enim tenetur quis onera Eccleſiæ ſubire abſque actuali adminiſtratione, in qua beneficium conſiſtit *cap. licet canon. ibiq. Gloſſ. in verſ. perſonaliter cap. commiſſa de elect. in 6.*, *Barboſ. de Canonic. & dignitat. cap. 16. num. 7.*, *Card. de Luc. ad Concil. diſc. 20. num. 11.*. Ultrà quam
6 quod poſſeſſioni per proviſum capiendæ ſæpiſſime ex facto Principis, Patroni, ſeù ex alterius proviſione, talia ſolent interponi facti obſtacula, quæ in longius differunt collationis executionem, prout experientia rerum magiſtra ſatis docet.

7 Hæc quoque Juris pæna procedit in beneficiis Parochialibus de jurepatronatus laicorum; Nam idem periculum Curæ Animarum in hiſce beneficiis imminet, prout in Eccleſiis Parochialibus liberæ collationis, niſi aliter cautum ſit in fundatione, quo caſu Eccleſia Parochialis ex hoc capite non vacat, ſed per Vicarium, qui curam animarum habeat, conſulendum eſt Eccleſiæ *juxtà praxim*.

8 Quæres, an Archipræsbyter Eccleſiæ Cathedralis huic pœnæ ſubſit? Reſpondeo ſubeſſe, quia ad ipſum ſpectant ea omnia, quæ curam animarum concernunt, immo abſente Epiſcopo, Miſſarum ſolemnia, quæ ſinè Sacerdotio expleri non poſſunt, celebrare tenetur *cap. 1. de offic. Archipresbyteri*; Ergo, ſi non promoveatur intra annum, vacat ipſo jure Archiprisbyteratus, ſicuti vacant Eccleſiæ Parochiales, à quibus quoad hoc nihil differre videtur *cap. licet Canon.*, *cap. commiſſa de elect. in 6.*; Vel ſaltem Archipræsbyter Eccleſiæ Cathedralis poterit privari, ſi poſt annum non promoveatur *cap. cum in cunctis* §. *inferiora de election. cap. 1. de ætat. & qualitat.*, *ubi Interpretes*.

9 Hæc ſine dubio vera ſunt, duobus tantùm caſi-

Digitized by Google

caſibus exceptis, quorum primus eſt, ubi cura animarum actualitèr ſpectat ad Capitulum, nam Archipræsbyter in hoc caſu non differt ab eo, qui in dignitate vera, vel abbuſiva conſtitutus eſt, immò ſimilis eſt canonico, qui huic pœnæ non ſubeſt. Secundus caſus eſt, ubi Archipræsbyter in Eccleſia Cathedrali tenet locum primæ dignitatis, quod in nonnullis Eccleſiis ſervatur. Hoc ſanè caſu proviſus de Archipræsbyteratu non tenetur per ſeipſum exercere curam animarum, ſed ſufficit, quod per Vicarium expleat munera paſtoralia; & juſta quidem ratione, nam Archipræsbyter tenet in hoc caſu locum Archidiaconi, qui de jure nullam habet obligationem ſuſcipiendi intra annum ſacros ordines *cap.1. de offic. Archidiac.*, immò d. Archipræsbyter veluti in prima dignitate conſtitutus gaudet eo juris privilegio, quo Præpoſitus Eccleſiæ Collegiatæ inſignis *cap.ſtatu-*
10 *tum de elect. in 6.*, ubi Præpoſitura Collegiatæ Eccleſiæ non vacat, ſi præpoſitus intra annum non promoveatur. Sanè quod pro Præpoſito Eccleſiæ Collegiatæ contrà legem ſingulari privilegio ſtatutum eſt, idem juris
11 interpretatione dicendum eſt pro Archipræsbytero Eccleſiæ Cathedralis, qui ſine dubio ratione Eccleſiæ eſt major Præpoſito Eccleſiæ Collegiatæ inſignis. & par ratione tituli curam animarum reſpicientis.

12 Ampliatur in Prioratu conventuali, etiamſi per regulares, ſeu per clericos ſeculares adminiſtrari ſoleat; proviſus enim, quicumque ille ſit, ſub pœna privationis poſt annum à die adeptæ poſſeſſionis, ſtatim incurrenda tenetur ſacris ordinibus inſigniri *Clementin. ne in agro §. Cæterum ibiq; Vitalin. num.34.*
13 *de ſtat. Monachor.* Nilque refert, an prioratus conventualis ſit perpetuus, vel manualis; nam manualitas reſpicit ipſum proviſum, qui ex cauſa poteſt amoveri, non ipſum beneficium, quod in ſe eſt perpetuum; & in hoc, nempe quoad ordines ſuſcipiendos ſub hac pœna, æquiparatur prioratus manualis cum conventuali, & perpetuo, *ita Gloſſ. in Clement. nè in agro §. Cæterum verſ. reſidere de ſtat. Monachor.*

14 Limitatur in Abbate, qui beneficio non privatur ipſo jure, ſi intra annum ad ſacros ordines non aſcendat, nam *text. in Clementin. nè in agro §. Cæterum* loquitur de priore conventuali habente curam animarum, ideoque non poteſt extendi ad abbatem, nam pœna juris locum non habet, niſi in caſibus à jure expreſſis, *plenè Rot. deciſ.24. num 5. per tot. poſt Tamburrin. de jur. abbat. lib.3.*, privari tamen poterit per ſententiam Judicis, ſi intra annum non promoveatur *cap.1. de ætat.*, *& qualitat.*, *cap.cum in cunctis §.Inferiora de elect.*

15 Limitatur, ſi Abbas curam animarum actu exerceat, tunc enim quoad omnes juris effectus nihil differt à Priore conventuali, Parocho, ſeu Vicario *Rebuff. prax. benefic. tit. de non promot.intr.ann. num.6.*, *d.deciſ.24. poſt Tamburrin, de jur. abbat. lib.3.*

16 Quæſtio gravis eſt, an admittatur purgatio moræ favore Parochi, qui intra annum ad ſacros ordines culpabilitèr promotus non ſit? Negat utraque *Gloſſa in cap. licet de ſupplen. neglig. Prælator.*, *cap. licèt canon. verſ. privatus de elect. in 6.*, prout in contractibus, aliiſque ſtipulationibus cautum eſt *ex leg. magnam C. de contrahen. empt.*, *l. pecuniæ §. 1. l. evictis §.1. ff. de.uſur.*, ubi quod per lapſum diei commiſſa mora intelligitur, ità à pari dicendum eſt contra Parochum, qui poſt annum, & diem ſacros ordines non ſuſcepit.

17 Hæc quidem opinio fundatur in rigore juris, unde verior eſt oppoſita ſententia, quæ æquitati innititur, videlicet ut exceſſus plurium dierum non pariat poſt annum vacationem beneficii, non enim pœna graviſſima, & ordinaria, prout eſt privatio Eccleſiæ, inferenda eſt propter culpam Parochi, qui per aliquot dies diſtulit poſt annum ad ſacros ordines promoveri; & ita æquitas ſuadet, quæ etiam practicatur in proviſionibus aliorum beneficiorum, quæ expediuntur in Dataria ſub conditione ſacrorum ordinum ſuſcipiendorum intra annum *Rot. deciſ.112. num.7.8.*, *deciſ.147. coram Kaunitz.*, ubi quod attenditur annus eccleſiaſticus, non ſolaris. Dein-
18 dè verſamur in pœnis, & in ammiſſione juris jàm quæſiti, undè ſola dies non interpellat pro homine, nec mora intelligitur commiſſa *Birt in l. ità ſtipulatus num.54. ff. de verbor. obligat.*, *Gozadin. conſ.34. num.3.*, *Afflict. deciſ. 372. num.8. Rot. deciſ. 201. num.36. part.9. rec.*, Ita Parochus poſt annum, & diem Eccleſia Parochiali privatus non eſt ob
19 non promotionem ad ſacros ordines, ſed potius ad purgationem moræ, ſi in paucis diebus conſiſtat, eſt admittendus, *ut notat Gloſſ.in l.ſi pacto in fin C.de pact ibi = quarto, & ultimo nota ex hoc admitti purgationem*
20 *moræ*. Præterea, ut valeat impetratio beneficii vacantis ex hoc capite, requiritur reluctantia proviſi, qui culpabilitèr promotus non ſit, licèt facile id potuerit, *ità habetur in d.deciſ.147. coram Kaunitz*, immò ex parte impetrantis probandus eſt exceſſus in menſibus, quod tamen arbitrio Judicis relinquitur, quia in his, quæ quodammodò, arbitraria ſunt, certa regula dari non poteſt.

21 Ampliatur ad Eccleſias Parochiales Archidiaconatui unitas; nàm quamvis beneficia unita de jure non vacent, nihilominus collatio beneficii obtenta à Papa ob non promotionem Vicarii intra annum, & facta mentione unionis, de jure ſuſtinetur, quia Papa conferens Vicariam, ſupplet negligentiam Archidiaconi, qui poſt annum, menſem, & ultrà diſtulit providere Eccleſiam de idoneo Paſtore pro obeundis muniis paſtoralibus *cap. licet*, *cap. literas*, *cap. dilecto*, *cap. ſicut de ſupplen. neglig. Prælator.* Nec mirum id eſſe videatur, quia Eccleſia Parochialis dignitati unita ex hoc capite vacat de facto, quod ſufficit, ut collatio Papæ valeat,

Digitized by Google

quod ratione non caret, nàm Papa ſolet conferre, nè Ecclesia Parochialis detrimentum patiatur in concernentibus curam animarum ob defectum ſacerdotii in Vicario, qui Eccleſiæ Parochiali præeſt *cap. ad apoſtolicæ de præben. in 6.*, *& habetur in cap. extirpandæ §. Qui verò ibi = idoneum*, *& perpetuum*
22 *habeat Vicarium = de præben.* Deinde quia pro ea vice derogaſſe præſumitur juripatronatui eccleſiaſtico, quod fieri poſſe à Papa dubitandum non eſt; nam plus juris habet in inſtitutione collator, quam in præſentatione patronus *cap. dilectus de offic. legat.*

23 Quod etiam fieri poteſt in Eccleſia Parochiali de jurepatronatus laicali, licet æquitas dictet, ne ob non promotionem intra annum Eccleſia conſcratur, niſi accedente conſenſu patroni, & ratio eſt, quia ab omni jure videtur alienum privare præſentatione patronum ex culpa Parochi, qui ad ſacros ordines intrà terminum juris promotus non fuit *cap. non debet de regul. jur. in 6. l. ſi tibi ff. de legat. 3.*, *l. Paterfamilias ff. de hæred. inſtituen.*, *l ſi quis ſuo 33.*, *ibiq; Gloſſ. verſ. nota C de inoffic. teſt.*

24 Limitatur generaliter hæc concluſio, ſi Parochus juſtum habuerit impedimentum, quo ad ſacros ordines promoveri intra annum non potuit; ubi enim juſta cauſa concurrit, ibi pœna juris penitùs ceſſat *Gloſſ. communiter recept in cap ſi quis verſ. inſto de elect. in 6.*, *cap ult*, *ibiq; Gloſſ. de elect.*, *l 1. §. Ultim. in fin. C. de annal except.* *& litteralitèr habetur in cap commiſſa de elect. in 6.*, *Adden. ad deciſ. 451. cor. Ludovis.*, ubi quod non currit tempus ad faciendum ſe promoveri ad ordines ſacros ratione beneficii obtenti, ſi lis ſit ſuper beneficio.

25 Hinc etiam grave dubium oritur, an Eccleſia Parochialis vacet ipſo jure poſt annum, ſi Parochus in impedimentum inciderit ex propria culpa, quod exemplificari poteſt in eo, qui propter nimiam ebrietatem contraxit morbum, pro quo promotionem ſacrorum ordinum ad plures menſes poſt terminum juris differre coactus fuit. Ratio dubitandi deſumitur *ex cap. 1. in fin. de ætat.*, *& qualit.*, ubi litteraliter habetur, quod qui ex aliqua iuſta cauſa prohibente diaconatum, vel ſubdiaconatum, aut præsbyteratum aſſumere non potuit, beneficia, & dignitates eccleſiaſticas ſtatim amittit, idcircò minus excuſandus eſt Parochus, qui propria culpa in impedimentum incidit. Verùm hujuſmodi Textus diſpoſitio nimium dura videtur, & aliter interpretanda eſt, diſtinguendo inter impedimentum juris, & facti; Primo quidem caſu vera eſt concluſio, ut poſt annum Parochus ipſo jure amittat eccleſiam, quod patet in eo, qui ob propriam culpam effectus eſt irregularis, aut inhabilis ad ſuſcipiendos ſacros ordines ſine diſpenſatione Papæ, qui non ſolet eam impartiri Parocho, qui ex culpa propria irregularitatem, aut inhabilitatem contraxit; immo talis diſpenſatio dicitur quodammodò impoſſibilis de jure propter difficultatem illam obtinendi, quod enim difficile eſt apud Philoſophos, impoſſibile apud Juriſconſultos, & Canoniſtas reputatur *l. nepos proculo ff. de verbor. ſignificat. Barboſ. axiom. 118. num 8. Menoch. de arbitrar. caſ. 237. num. 24. lib. 2. centur. 3.* Et in hoc ſenſu intelligenda eſt diſpoſitio Textus *in d. cap. 1. de ætat.*, *& qualit.*, nàm qui ex culpa propria fit irregularis, aut inhabilis, diſpenſationem non meretur, & de facto Papa non ſolet diſpenſare.

26 Secundo autem caſu, ubi impedimentum facti eſt, Parochus eſt excuſandus, quoties enim concurrit impedimentum conjunctum cum culpa, non attenditur culpa propter factum, ſed factum ipſum, quod æquius eſt, nam aliàs daretur afflictio afflicto, & quodammodò Parochus ex uno delicto duplici pœna puniretur, altera ex facto ipſo, quod patitur, altera ex privatione Eccleſiæ, quam ſine dubio incurreret, ſi impedimentum facti non excuſaret, *ita diſtinguit Gloſſ. in cap. cum in cunctis §. final. verſic. ſi canones de elect.*, *Gloſſ. in cap. 1. verſic. amittant de ætat.*, *& qualit.*

27 Fatemur malè egiſſe Parochum, qui in ſe culpabilitèr impedimentum facti cauſavit, ſed non valet illatio, quod attendi debeat potius cauſa, quam cauſatum, perinde ac ſi impedimentum facti tribuendum ſit neceſſariò cauſæ antecedenti *per Text. in l. manumiſſiones ff. de juſtit.*, *& jur.*, *Rot. deciſ 220. num. 3. coram Cavaler.*; nam vis non ſtat, an cauſa ſit cauſa cauſati, hoc ſanè verùm eſt in contractibus, in quibus voluntas contrahentium attenditur, *ut in d. deciſione Cavalerii*, ubi agebatur de contractu ſocietatis, ſed ubi interpretantur leges, attenditur potius cauſatum, quàm cauſa, potiſſimum, ſi effectus à Parocho non fuit intentus, prout de jure præſumitur, deinde cauſa non ſemper infert neceſſariò cauſatum, quod fortè ex aliis cauſis poteſt evenire, ergo merum accidens eſt Parochum incidiſſe in impedimentum facti, & in ſequelam certum eſt non valere collationem, ſeu impetrationem beneficii parochialis ex hoc capite, *juxta diſtinctionem utriuſque Gloſſæ ut ſupra*, nàm ubi concurrit legitima excuſatio, ibi beneficium non vacat *cap. commiſſa de elect. in. 6*,

ADDI-

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 PEnſio reſervata ſub conditione ſuſcipiendi intrà certum tempus primam Tonſuram, ſeù Ordines, eo elapſo extinguitur, ſecus ſi nullo præfixo termino.

2 Penſio interim exigi non poteſt, & ſi exigatur ante primam tonſuram extinguitur 3. Ubi de ratione ibidem in fine.

4 Limitatur in minore, qui intrà tempus in reſervatione præfixum, prima tonſura inſignitus non fuit, & ab ejus executoribus penſio fuit exacta, ubi quod datur reſtitutio in integrum.

5 An translatarius penſionis ſub conditione ſuſcipiendi primam tonſuram, ſeù ordinem, teneatur ſe promovere in vita transferentis, ſeù potius extinguatur translatio. Prima opinio affirmat, ſecunda negat, quæ verior eſt 6.

1 PEnſio eccleſiaſtica reſervari quoque poteſt ſub conditione, ut penſionarius teneatur intrà certum tempus Sacris Ordinibus, ſeù prima tonſura inſigniri, quo elapſo, penſionem extingui receptum eſt *ex cap. licet canon.*, *cap. commiſſa de elect. in 6.*, quæ jura habent etiam locum in penſione, quæ lato modo venit appellatione beneficii.

2 Verum, ſi nullo præfixo termino penſio reſervata ſit, poteſt penſionarius, prout libet, ad ordines, ſeù primam tonſuram promoveri; Interim tamen penſio exigi non poteſt, niſi purificata conditione, ſub qua fuit reſervata *cap. ſi pro te de reſcript. in 6. Clement. unic. de conceſſ. præben.*, *Filluccius oper. Moral. tom.3. tract.42. de penſ. cap.3. num 6. ibi = nec prius fructibus gaudeat, quam clericus efficiatur Rot. deciſ.*111. *num.*4. *cor.*
3 *Mantic.* alioquin penſio exacta antè clericatum ſtatim extinguitur; nam penſionarius ita exigens, abutitur gratia, & qui gratia abutitur, gratiam amittit, *Can. privilegium* 11. *quæſt* 3. *cap. contingit de ſentent. excommunicat.*

4 Limitatur, ſi penſio cum onere ſuſcipiendi primam tonſuram, ſeù ordines reſervata ſit minori ætate, nam tunc licet tempus elapſum ſit, & exactio per executores facta penſionis extinctionem inducat vi decreti, quod inſeritur in literis reſervationis, nihilominus ratione minoris ætatis, & ob juſtam ignorantiæ cauſam in integrum danda eſt reſtitutio *ad Text. in l. penult.*, *ibiq. Gloſſ. in verb. ignoraverunt C. de in integr. reſtitut. minor.*, & ratio eſt, quia ſicuti non privatur Eccleſia Parochiali, qui ex juſta cauſa ad Ordines Sacros intrà annum promoveri non potuit *cap. commiſſa de elect. in 6.* ita à pari minor penſione privandus non eſt in puncto *Rot. deciſ.*453. *per tot. cor. Rembold.*

5 Quæſtio ſit, an in translatione penſionis, quæ fit nunc pro tunc, & donec translatarius clericali tonſura fuerit inſignitus, conditio primæ tonſuræ purificari debeat in vita transferentis, itaut ob non purificatam conditionem, penſio ſic translata extinguatur. Affirmat *Gabriel. conſ.*186. *lib.*1.; Nam translatarius habet Jus ex perſona transferentis, quem repreſentat, ideoque Jus, quod erat in translatario, extinguitur per obitum transferentis, ſi ille vivo adhuc transferente, ad primam tonſuram, ſeù ordines promotus non ſit ex regula, quod reſoluto Jure datoris, reſolvitur Jus acceptoris *l. lex. vectigalis ff. de pignor. l.*1. *Cod ſi pignus pignori*, *Gloſſ. in cap. ſi autem §. rurſus verſ. pertinebit ſi de inveſtitura feudi controverſia fuerit*, *quam opiniorem tenet Garz. de benef. par.*2. *cap.*1. *num.*13. & 163., *Lotter. de re benef. lib* 1. *cap.*40. *num.*133

6 Sed Gabrielis opinio meritò impugnatur à *Pariſ. de reſignat. lib.*4. *quæſt.*2. *num.*77., *Spad. conſ.*78. *num.*8. *§. In caſu autem lib.*3.; Et ratio eſt, quia translatarius non metitur Jus à transferente, ſed à Papa, undè translatio penſionis ſemper durat, quamvis poſt obitum transferentis ad clericalem tonſuram translatarius promoveatur: Deindè translatio fieri ſolet in articulo mortis, & ſub conditione ordinum ſuſcipiendorum ad formam Indulti Apoſtolici; ideoque translatio habet ſemper implicitum ſtatum validitatis, quia regulariter ejus conditio purificari non poteſt, niſi poſt obitum transferentis, *ita concludit Fattinell. de translatione penſion. cap.*2. *n.*6. *cum ſeqq*, *Rot. deciſ.*208. *num.*74. *coram Dunozett. Jun.*. Hoc ſanè diſcrimen eſt inter jura profana, & eccleſiaſtica; Jura enim profana pendent à voluntate contrahentium, qui poſſunt paciſci, ut conditio tali tempore purificari debeat. At jura eccleſiaſtica, preſertim in beneficialibus, pendent à libera diſpenſatione Papæ, qui dedit indultum transferendi penſionem, idcircò, ſi modus, ſeù conditio ordinum ſuſcipiendorum purificetur poſt obitum transferentis, translatio penſionis firma manet, nèc ullo modo penſio ſic translata extinguitur *latè Piton. diſcept.*114. *per tot.*, *ubi teſtatur hanc ſententiam eſſe veriorem.*

ARGUMENTUM.

AN Commendatarii obtinentes Monaſteria, Abbatias, & Prioratus teneantur intra annum promoveri ad ſacros ordines ſub pœna privationis ipſo jure, an, & quando, & in quibus caſibus apponendum ſit Decretum, ut commenda poſt lapſum anni vacet, & quid in penſione, & an teneantur ad reſidentiam ſub hac pœna, & quo jure *ad intelligentiam text. in cap. dudum 2. §. licet de elect., Gloſſ. in extravagan. execrabilis de præbendis.*

SUMMARIUM.

1 DUbia propoſita in Congregatione quoad obligationem commendatariorum ſuſcipiendi ſacros ordines, & reſidendi.

2 Commendatarii non tenentur ſuſcipere ſacros ordines, ſi Monaſterium, Abbatia, & Prioratus carent prorſus cura, & conventu, vel habent juriſdictionem tantum temporalem, ſecus ſi curam habent, & conventum, ibidem num. 3.

4 Commendatarii habentes juriſdictionem temporalem, etiamſi actu exerceant, non tenentur promoveri.

5 Quid ſi habeant juriſdictionem in foro contentioſo? variæ opiniones Cardinalium.

6 Reſolutio Sacræ Congregationis ſuper puncto apponendi decretum.

7 Commendatarii, qui non tenentur promoveri, non tenentur reſidere.

8 Commendatarii habentes curam juriſdictionis ſpiritualis tenentur de jure reſidere.

9 Decretum Papæ quoad promotionem ad ſacros ordines.

10 In Galliis indiſtinctè commendatarii tenentur promoveri, quod declaratur ibidem.

11 Quid extra Gallias?

12 Commenda non vacat ob non promotionem ad ſacros ordines, ſi Monaſterium careat cura, & conventu cum ſimilibus.

13 Commenda non vacat ob privationem ex capite non reſidentiæ, ſi monaſterium nullam habeat juriſdictionem, ſecus, ſi habeat, ibidem num. 14.

15 An commendatarius, qui intra annum 21. monaſterium obtinuit, teneatur promoveri ad Diaconatum.

16 An ſi reſervati ſint fructus ad favorem alterius, ſit reſervata adminiſtratio domus Abbatialis, & tollat curam.

17 Eccleſia parochialis ex cauſa neceſſitatis, & utilitatis eccleſiæ commendari poteſt cum decreto, ut intra ſex menſes commenda expiret.

18 Decretum pro ſuſcipiendis ſacris ordinibus ad annum limitandum eſt, ut commenda vacet.

19 Decretum non eſt computandum à die conceſſionis commendæ, ſed à die captæ poſſeſſionis.

CAPUT XI.

1 PRopoſita fuit hæc materia *uſque ab anno 1575. in Congregatione, prout videre eſt ex libro 10. Memorialium folio 92. 93.* ſub infraſcriptis dubiis; primo, an Commendatarii Monaſterii teneantur de jure ſuſcipere Sacros Ordines, etſi teneantur, an ſit proponendum decretum, quod ſi intra ſex menſes à die conceſſionis Commendæ non ſuſceperint, vacet ipſo jure Commenda, quod ſi de jure non teneantur, an ſaltem expediat ita decernere, & apponere etiam clauſulam illam *exercere*, ut Parochi debent, irritantem conceſſionem Commendæ. Secundo an iidem Commendatarii, ſi habeant curam animarum in Abbatiis, & Prioratibus ſibi commendatis, teneantur in illis reſidere, & per ſeipſos Curam illam exercere, ut Parochi debent; Deinde cum die 9. Maii 1575. in Conciſtorio actum eſſet de ſupradictis dubiis circa Commendas Sanctiſſimus juſſit, ac mandavit, ut ad Congregationem referrentur *ſub die 27. Octobris 1575.*; Quapropter diſcuſſa fuit materia Commendarum ab Eminentiſſimis Patribus, qui tunc temporis aderant in generali Congregatione, & reſoluta ut infra etiam cum decretis Sanctiſſimi.

2 Itaque ad primam partem dubii cenſuerunt omnes, quando Monaſterium, ſeu Abbatia, aut Prioratus caret omni prorſus cura, & conventu, vel quando haberet juriſdictionem tantum temporalem, haberi pro beneficiis ſimplicibus, ad hujuſmodi onera clericos non obligari, ideò Commendatarii non tenentur initiari ſacris, & præsbiteratu;

3 Quando vero Abbatia, vel Prioratus haberet curam animarum ſacramentalem in foro tamen pænitentiali, vel in Conventu, vel in alios ſubditos ſeculares, quod teneantur initiari ſacris in Congregatione pro indubitato admiſſum fuit *ex cap. licet Canon. cap. commiſſa de elect. in 6., Clement. ne in agro §. cæterum de ſtat. Monach.*; Quan-

4 do autem haberet juriſdictionem temporalem, ac actu ipſam exerceret ad Sacros Ordines promoveri non tenetur, & ſic non ſufficit,

ficit, quod adſit Conventus, niſi Commendatarius juriſdictionem etiam exerceat;

5 Quando autem juriſdictionem in foro contentioſo haberet, & actu ipſam exerceret, ſeu in Conventu, ſeu in illius ſubditos ſeculares ut excomunicare, viſitare, inquirere, & his ſimilia, tunc variæ fuerunt ſuper hoc puncto ſententiæ; quoniam ex undecim Cardinalibus ſex cenſuerunt non teneri, quia non dicitur propriè curatus *ad notata per DD. in cap. dudum §. licet de elect. ubi Innocentius, Joannes Andreas, Butrius, Gloſs. in Clement. dudum §. impendant de Sepultur.* ubi quod habens jus excomunicandi non habet curam animarum, & in Galliis nullus Commendatarius exercet, neque in Germania cogi poſſunt; dixerunt tamen, quod licet Commendatarii non teneantur initiari ſacris, licet habeant juriſdictionem ſpiritualem, & actu eam exerceant, tamen expedire cogere modo hic modo illic pro eccleſiarum, & perſonarum qualitate arbitrio Sanctiſſimi ſub decreto, ut poſt annum commenda vacet. Quatuor autem cenſuerunt teneri, quando juriſdictionem hanc habent, & actu exercere poſſunt *per text. in cap dudum §. licet verſ. ſed cum de elect.* ibi – *Evidenter apparet, quod curam animarum habent*, ponderat *Abbas ibidem num,* 7. 8. & licet ſub lit *num.* 7. non eſſe propriè curatam, *& Butrius Joannes Andreas, nec non Apoſtilla ad Abbatem* idem dicant, tamen textus *in cap. dudum* eſt clarus, & clarior *in cap ſuper eo de præben in 6. & extravag. execrabilis in fin. de præben.* ad quem text. non videntur reſpexiſſe dicti Doctores, ſed reſpexit Cardinalis *in Clementin.* 1. *quæſt.* 20. *de Offic. Vicar. ubi citat. d. extravagantem*; ſi ergo cura juriſdictionis facit curatum beneficium, ergo intrat diſpoſitio juris, ut ob non promotionem intra annum vacet commenda *Clementin. ne in agro §. cæterum de ſtat. Monachi*; unus autem dixit nolle de jure curare, an Commendatarii teneantur, nec ne promoveri, ſed ita expedire in Galliis, & abſolutè ſive curam animarum, ſive juriſdictionem ſpiritualem habeant, ſive ſolum Conventum, initientur ſacris.

6 Ad ſecundam partem dubii *dixerunt omnes, ſi tenentur, non opus eſſe addere decretum irritans, quia jus addit.*

Ad tertium, an expediat, *reſponderunt omnes expedire in quibus de jure, præterquam in juriſdictione temporali.*

7 Quo vero attinet ad dubium reſidentiæ *die* 1. *Decembris* 1575. omnes idem tenuerunt in illis quinque caſibus, in quibus jam de ordinibus ſacris cenſuerunt teneri accipere ordines ſacros, in eiſdem teneantur etiam reſidere, in quibus non teneantur ſuſcipere ſacros ordines, in illis nec reſidere cogantur, a pari enim in commendatariis quoad hoc procedit obligatio reſidendi cum obligatione ſuſcipiendi ſacros ordines, ut patet;

8 Quando autem cura juriſdictionis ſpiritualis incumbit Commendatariis, omnes, uno excepto, cenſuerunt non teneri eos reſidere ex Tridentino, ſed de jure communi *ad text. in cap. dudum 2. verſ. licet de elect. cap ſuper eo de præben. in 6. extravag. execrabilis verbo quantum autem de præben.* ut ſcilicet, ſi aliquis Commendatarius reperitur habere illam juriſdictionem, de qua ibi, cogi poſſit reſidere ſub pæna privationis, prout ante Tridentinum poterat, ſed, an teneantur illis pœnis de quibus in Tridentino *cap.* 1. *Seſs* 23., apparebit ex infra dicendis.

9 Præterea facta relatione de his omnibus Sanctiſſimo, *Sanctitas Sua quoad promotionem ad ordines Sacros approbavit diſtinctionem Congregationis in quinque capitibus, & quoad caput de cura juriſdictionis approbavit omnem opinionem Congregationis, ut ſcilicet Commendatarii non teneantur promoveri ad ſacros ordines, ſi Monaſteria carent prorſus juriſdictione, & conventui incumbit, non autem perſonæ Commendatarii, vel ſi juriſdictionem, quam ex conceſſione Sedis Apoſtolicæ habent, non poſſunt actu exercere, quia facto probibiti, quod ſi eam juriſdictionem ſpiritualem actu exerceant, & ſi curam animarum habere videantur Cap. dudum 2. §. licet ubi Hoſtien., Joann. Andr., Bellamer., Ancharan., Cardinalis, Butrius Abbas de elect. cap. ſuper eo de præben. in 6., Innocentius in cap. cum ſatis de off. Archidiac., & in cap. de multa in princip. de præben., Staphil. de ſtat. & qualit. beneſ. num* 20., *regulariter non erunt cogendi ſub decreto, ut vacet, ſed quandoque pro qualitate locorum & perſonarum expedit arbitrio Sanctiſſimi.*

10 Verum *ſub die* 12 *Decembris* 1575. *ex lib.* 10. *memorialium fol.* 29. *Sanctiſſimus ſtatuit in Galliis Commendatarios indiſtinctè, & abſolutè teneri ad ſuſcipiendos ſacros ordines, & in conceſſionibus Commendarum Galliæ apponendum decretum, ut infra annum teneantur ſuſcipere dictos ſacros ordines, alioquin eo elapſo Commendæ vacent ipſo jure, quod ſi Monaſteria occurrant, quæ carent omni cura, & conventu, tunc habebitur aliqua relatio per Sanctiſſimum.*

11 In univerſum autem extra Gallias, an Commendatarii teneantur ſacros ordines ſuſcipere, *Sanctitas Sua approbavit diſtinctionem in quinque illis capitulis, & quoad ſextum caput curæ juriſdictionis ſpiritualis probavit ſententiam illorum, ut etiam in caſu, quo actu eam exercere non poſſint, tam cogat Commendatarios ad ordines ſuſcipiendos, exiſtimavitque Clementinam ne in agro §. Cæterum procedere tantum in Monacis, & regularibus ad Abbatias, & Prioratus promotis, non in Commendatariis, & cap. nemo deinceps habere locum in parochialibus.*

12 His poſitis certum eſt non vacare Commendam ob non promotionem ad ſacros ordines intra annum, ſi Monaſteria careant omni prorſus cura, & conventu, vel ubi habent juriſdictionem tantum temporalem, vel ſi cura animarum ſacramentalis ſoli Conventui incumbat, vel ſi juriſdictionem temporalem,

quam

Digitized by Google

quam ex conceſſione Sedis Apoſtolicæ Commendatarii habent, non poſſunt actu exercere, quia facto prohibiti, *ita habetur in d. libro* 10 *memorialium fol.* 147., *Sacra Congregatio in Nullius die* 8. *Junii* 1601., *ubi dicitur Commendatarios obtinentes beneficia ſolam curam animarum Sacramentalem habentia non teneri reſidere, neque ad ſacros ordines promoveri, ſi hujuſmodi cura ſoli Conventui incumbat, non autem perſonæ Commendatarii.*

13 Itidem commenda de jure non vacat etiam ob privationem ex capite non reſidentiæ, ſi nullam habet juriſdictionem, vel ſi habet, ea eſt tantum temporalis, *ita in Aurien.* *Septembris* 1584 *reſolutum fuit priorem Commendatarium ratione juriſdictionis temporalis, quam habere dicitur, aut ratione curæ ſacramentalis, ſi illa ejus perſonæ non incumbat, ad perſonalem reſidentiam non teneri ex decreto Tridentini ſeſſ.*23 *cap.*1.; & *in Nullius* 17. *Novembris* 1597., *ubi dicitur Commendatarium Monaſterii nullam habentis juriſdictionem ſpiritualem, ſed ſacramentalem tantum non teneri reſidere, ſi ipſa cura ſacramentalis animarum ſoli Conventui incumbat, non autem perſonæ Commendatarii.*

14 Cæterum, ſi Commendatarii juriſdictionem ſpiritualem actu exerceant, tenentur reſidere, non tamen ex decreto Tridentini *Seſſ.*23. *cap.*1. §. *eadem omnino*, quod licet exprimat de Curatis, & aliis quibuſcumque beneficiis curam animarum habentibus, quæ verba ad ſolam juriſdictionem ſpiritualem referri poſſunt, tamen intelligendum eſt de ſola cura animarum ſacramentali, & ideo qui ſolam curam ſpiritualis juriſdictionis habent, non comprehenduntur ſub eo decreto, neque pœnis ibidem inflictis ſubjacent, ſed tantum poterunt cogi reſidere ſub hac pœna, prout ante Tridentinum tenebantur *Cap. dudum de elect. cap. ſuper eo de præben. in* 6., *extravag. execrabilis eodem tit.*, ad quod jus vetus videtur Tridentinum alibi ſe retuliſſe *Seſſ.* 6. *cap.*2.

15 Hinc quæſtio eſt, an Commendatarius, qui intra annum 21. Monaſterium, ſeu Prioratum obtinuit, teneatur promoveri ad ſacros ordines intra annum ſub decreto, ut poſt annum Commenda vacet, ſi ſacris non initietur: vel ſaltèm ſufficiat promoveri intra annum 25. *Cardinalis in Clementin.* 1. *quæſt.* 20. *de offic. Vicar.*, *Milius in verbo Curatum in fin. Rebuff. in tit. de non promot. num.* 32. putant Commendatarium teneri ſuſcipere Diaconatum; ſed iſta opinio apud me non probatur, nec iſte rigor videtur admittendus, quia de Commendatariis id cautum non habetur; ſufficit ergo, quod intra annum 25. promoveatur juxta diſpoſitionem juris; Nec obſtat Doctrina *Cardinalis*, *de Milis*, & *Rebuff.*, quia loquitur in Archidiacono, quem certum eſt oportere eſſe Diaconum.

16 Dubium etiam grave eſt, an ſi reſervati ſint fructus ad favorem alterius, ſit reſervata adminiſtratio, atque reſervata domus abbatialis, & an reſervatio tollat curam, & adminiſtrationem, *Sacra Congregatio die* 27. *Octobris* 1575. *ad utrumque dubium reſpondit negativè*, & ideo commendatarios teneri promoveri, & curam exercere, tum quia habent liberam adminiſtrationem, tum etiam quia id videtur ſpeciale in cura animarum, *Gloſſ. in cap. ſi tibi conceſſo verſ. vacare de præben in* 6. ibi = *ſed quæro; Numquid iſte teneatur intra annum promoveri? & videtur, quod non per iſtud caput, nec videtur poſſeſſionem adeptus uſquequaque, nec integrè, & hoc quidam tenent aſſertivè: ſed contrarium credo, & dico, quod bene currit tempus, ex quo habet exercitium curæ animarum liberum, & pacificum; Propter illud enim ordinari debet, dico, quod adminiſtrationem iſte habet, licet fructus non habeat, ſpeciale igitur ſtatuitur in hac decretali, ne clerici mendicare cogantur, quod primum beneficium ſimile non vacet, ſed ne pereant animæ, nihilominus promoveri tenetur.*

17 Advertendum tamen eſt, quod licet ecclesia parochialis ex cauſa neceſſitatis, &
utilitatis non poſſit commendari, niſi ad ſex
menſes, quibus elapſis Commenda expirat
Cap. nemo deinceps ubi Gloſſ. & DD. de elect.
18 *in* 6, Nihilominus decretum pro ſuſcipiendis ſacris ordinibus, quod in proviſionibus
commendarum pro qualitate locorum, eccleſiarum, & perſonarum quandoque expedit
apponere, ad annum limitandum eſt, ut
commenda vacet; prout in Parochialibus,
& Prioratibus regularibus, à quibus commenda cum cura animarum vix differt, de
jure deffinitum eſt *cap licet Canon.*, *Cap. commiſſa de elect. in* 6, *Clementin. ne in agro*
§ *cæterum de ſtat. Monach.* Neque hoc decre-
19 tum computandum eſt à die conceſſionis
commendæ, prout in literis proviſionis literaliter cavetur, ſed à die captæ poſſeſſionis commendæ, ſeu ab eo die, quo per ipſum
commendatarium ſtetit, quo minus capiatur;
Viſum enim æquius eſt practicis Tribunalibus
non attentis in hoc literis conceſſionis commendæ procedere juxta diſpoſitionem juris
per text. in cap. commiſſa de elect. in 6., *Clementin. ne in agro* §. *cæterum de ſtat. Monac.*
cum relat. in cap. anteceden.

ADDI-

ADDITIO.

1 AN commendatarius Monaſterii poſſit reſervare penſionem clerico pro ordinibus ſuſcipiendis? diſtinguitur.
2 An decretum vacationis *eo ipſo* ſubſtineatur, ſi clericus intra annum ad ſacros ordines non promoveatur?
3 Penſio ob non promotionem ad ſacros ordines intra annum extinguitur.
4 Penſio reſervata à Commendatario non poteſt amplius revocari, ubi de ratione.

1 QUæres, an Commendatarius Monaſterii poſſit reſervare penſionem Clerico pro ordinibus ſacris ſuſcipiendis? reſpondeo non poſſe, ſi Monaſterium caret omni prorſus Cura, & Conventu, vel habet juriſdictionem temporalem, aut ſacramentalem in foro tamen pœnitentiali, & hoc eſt certum; Si vero Monaſterium habet juriſdictionem ſpiritualem in foro externo, prout eſt excomunicare, viſitare, & inquirere cum ſimilibus, *prout habetur in extravaganti execrabilis §. quantum autem ibique Gloſſ. de præben.*, tunc de poteſtate dubitandum non eſt, dummodo cauſa ſubſit, nam Commendatarius Monaſterii ſucceſſit in locum Prælati regularis, qui ex cauſa penſiones reſervare poteſt *ex plenè deductis in cap. 66. in additione*.

2 An poſſit apponere decretum vacationis eo ipſo, ſi clericus intra annum ad ſacros ordines non promoveatur, aſſerere non audeo, nam Principis poteſtas eſt aliquid ſtatuere ſub decreto irritanti; ſed tamen decretum poteſt juridicè defendi, nam conceſſa facultate totum id cenſetur conceſſum, ſine quo facultas inutilis remaneret *l. 2. ff. de juriſdict. omn. judic.*;
3 Idcirco ob non promotionem ad ſacros ordines intra annum penſio extinguitur vi decreti, immo etiam ex tacita Commendatarii voluntate, quæ poſt annum ceſſat *cap. licet Canon.*, *c. p. commiſſa de elect. in 6. Clementin. ne in agro §. cæterum de ſtat. Monach.*

4 Notandum tamen eſt, quod penſio per Commendatarium Monaſterii reſervata Clerico non poteſt interim revocari, quia talis penſio ſtat loco beneficii *cap. quamvis de præben. in 6.*, *Gigas de penſ. quæſt. 3. num 6.*, ſed beneficium eſt irrevocabile, ita & penſio *cap. 1. de reg. jur. in 6.*, *Tridentin. Seſſ. 21. cap. 2.*

ARGUMENTUM.

DE Vacatione Beneficii, & Penſionis per promotionem ad Epiſcopatum, Cardinalatum, per electionem ad Papatum, & per translationem Epiſcopi ad alias Eccleſias Cathedrales, Metropolitanas, & his ſimilia *ad ornatum Text. in cap. cum in cunctis §. cum vero de election.*

SUMMARIUM.

1 VAcatio per promotionem ad Epiſcopatum, & per translationem habent ſimilitudinem inter ſe, ſed diſpares rationes.
2 Per promotionem Epiſcopi vacent ipſo jure beneficia.
3 Per ſenatoriam dignitatem quis deſinit eſſe civis, & per promotionem ad Epiſcopatum quis deſinit eſſe præbendatus.
4 Dignitas Epiſcopalis, & Senatoria æquiparantur.
5 Hoc procedit de ſtylo Datariæ, ſed beneficia Epiſcopi promoti de jure vacant poſt conſecrationem, & adeptam Epiſcopatus poſſeſſionem ibidem.
6 An beneficia per translationem Epiſcopi ipſo jure vacent, ibid. 7.
8 Indultum retinendi beneficia in ſtatu Epiſcopali comprehendit ea, quæ ſunt diſcreta ab Epiſcopatu, ſecus ſi annexa ſint,
9 Beneficia, quæ vacant per translationem, aut promotionem Epiſcopi, uti reſervata debent impetrari, quæ verò vacant per obitum Epiſcopi habentis indultum, uti vacantia per ejus mortem, ſunt impetranda.
10 Impetratio beneficii vacantis per obitum Epiſcopi valet, etiamſi beneficium vacet per reſervationem, ubi de ratione.
11 Per promotionem ad Cardinalatum vacant beneficia reſidentialia, ſecùs ſimplicia.
12 Per promotionem ad Cardinalatum, & Epiſcopatum ſimul vacant beneficia.
13 Per promotionem ad Epiſcopatum vacant commendæ Equitum Melitenſium, ſecus commendæ S. Stephani, & his ſimilia.
14 Per promotionem ad Epiſcopatum titularem beneficia non vacant.
15 An vacent beneficia, ſi quis promoveatur in Epiſcopum ſuffraganeum diſtinguitur 16. 17.
18 Per translationem Epiſcopi factum à Papa vacat primus Epiſcopatus, ſi pro utilitate Eccleſiæ translatio facta ſit, ſecùs ſi propter meritum perſonæ 19.
20 Non vacat primus Epiſcopatus, niſi poſt adeptam poſſeſſionem ſecundi.
21 Epiſcopus translatus, & ſolutus à Vinculo prioris Eccleſiæ retinet primum Epiſcopatum in commendam, ſi Epiſcopatus ad quem ab Hoſtibus ſit occupatus, aliter retinet primum Epiſcopatum in titulum 22.
23 Per aſſecutionem alterius dignitatis non vacat Epiſcopatus, & quare 24. 25.

CAPUT XII.

1 Duplex in præſenti capite occurrit vacatio, altera per promotionem ad Epiſcopatum, altera per translationem Epiſcopi ad aliam Eccleſiam Cathedralem, ſeù Metropolitanam; Utraque quidem videtur habere ſimilitudinem, ſed tamen diſpares rationes, & differentias, de
2 quibus infra. Siquidem certum de jure eſt per promotionem Epiſcopi ipſo jure vacare beneficia, officia, & dignitates eccleſiaſticas, quia rationi non congruit, ut Epiſcopus, qui ad Epiſcopatum culmen omnium dignitatum Eccleſiaſticarum evectus eſt, poſſideat quoque inferiora officia, & beneficia *cap. cum in cunctis* §. *cum verò de elect. Parif. de reſignat. lib.*3. *quæſt.*1. *num.*76., *Mandoſ. ad regul.*26. *Cancell.* §. *quarto quæro num.*3. 4., *Garz. de benef. par.*11. *cap.*6. *num.*1., *Lambertin. de jur. patron. par.*1. *lib.*2. *quæſt.*6. *art.*15. *num.*9.; *Ojed. de incompatib. par.*1. *cap.*4. *num.*3., *Petr. Gregor. de benef. cap.*24. *num.*10., *Germon. de Indult. Cardinal.* §. *ſi vero num.*20., *Azzor. oper. moral. par.*2. *lib.*7. *cap.*16. *quæſt.*12., *Ricc. in collect. par.*4. *collect.*866., *Rondell. in ſumm. omn. deciſ. tit.*21. *num.*84. 86., *Varall. deciſ.*400., *deciſ.*401. *par.*2.
3 Eo modo quo definit eſſe civis, qui ad ſenatoriam dignitatem eligitur *l. municeps ff. ad municip.*, *ibi = municeps eſſe deſinit, ſenatoriam adeptus dignitatem*; Quod ſpeciale eſt in hac præclariſſima dignitate, *ut notat ibidem Gloſſ. in verb. municeps*; ità à pari qui promovetur ad dignitatem Epiſcopalem, definit eſſe præbendatus, & juſta quidem ra-
4 tione; Nam dignitas Epiſcopalis, & Senatoria inter ſe æquiparantur, cum utraque habeat adminiſtrationem cum juriſdictione, ut patet.
5 Hujuſmodi autem vacatio beneficiorum per promotionem ad Epiſcopatum oritur ex decreto, quod Papa ſolet interponere in ipſomet actu promotionis Epiſcopi, & ità ſervatur *de ſtylo Datariæ*; Nam de jure beneficia non vacant, niſi poſt conſecrationem, & adeptam poſſeſſionem Epiſcopatus, *& ità loquitur Text. in d.* §. *cum verò ibiq. Gloſſ. de electiox.*. Sanè Epiſcopus ante poſſeſſionem non habet Eccleſiam cum effectu, imò quandoque impeditur, nè poſſeſſionem epiſcopatus capiat, quod ſæpè evenit in Epiſcopis à Papa promotis, ſine aſſenſu Principis, aut officialium principatus, ſeu reipublicæ.
6 Sed quoad translationem meritò poteſt dubitari, an locum habeat pœna vacationis eo ipſo, & ratio dubitandi eſt, quia diſpoſitio juris de promotis loquitur, non de translatis, nec eadem ratio militat; aliud enim eſt promovere Epiſcopum, aliud transferre, & differentia eſt, quia in Epiſcopo promoto non requiritur decretum vacationis, quæ ſtatim fit ex capta poſſeſſione Epiſcopatus juxtà diſpoſitionem juris; Sed in translato diſpoſitio juris ceſſat, ergo requiritur decretum, ut per translationem beneficia ipſo jure vacent; quod patet, nam translatus ex præcedenti diſpenſatione poterat retinere beneficia in priori epiſcopatu, undè non eſt diſpar ratio, ut privari debeat beneficiis in caſu translationis, cum Epiſcopus eadem perſona ſit, & translatio nihil aliud eſt, quam mutatio perſonæ de uno loco ad alium *cap.*1. *de translat. epiſc.*, immo eadem perſona epiſcopi ſubrogatur in novo epiſcopatu in locum primi, quæ jura ſatis videntur, ne locus vacationi ſit in translatione, prout in promotione, ità *Gonzal. ad regul.*8. *Cancell.*, *Gloſſ.*14. *n.*56. *cum ſeqq.*, *Germon. de indult. Cardinal.* §. *ſi verò illa num.*36.
7 His tamen non obſtantibus praxis eſt, ut obtineri debeat indultum retinendi beneficia, alitèr vacant in translatione, ſicuti in promotione, & ratio eſt, quia indultum retinendi beneficia cum uno epiſcopatu, non extenditur ad alium, ac etiam quia in hoc ſecundo epiſcopatu ceſſare poteſt cauſa diſpenſandi, quæ concurrebat in primo, fortè quia ſecundus epiſcopatus uberioribus ditatus ſit redditibus, quibus non affluebat primus. Quæ ratio ſinè dubio concludit, ut etiam in translatione pro retinendis beneficiis indultum neceſſarium ſit *Rebuff. in prax. benefic. tit. de permutat. num.*34. *Paſſarin. in cap. licet num.*37. *eod. tit. in* 6. *Garz. de benef. par.*11. *cap.*4. *num* 89., ubi quod in permutatione fieri debet mentio de omnibus beneficiis, eorumque qualitatibus. Sed ratio, quæ me ſatis convincit, ea eſt, quia promotio, & translatio de jure non differunt, & ita quod expreſſè ſtatutum eſt in promotione cenſetur repetitum in translatione *ita Gloſſ. in cap. cum in cunctis* §. *cum vero in fin. de elect.*, quæ utitur verbis translationis, quod etiam generalitèr habetur *apud Rot. deciſ.*379. *in fin. par.*18. *recen.*
8 Obtento itaque indulto non vacant per translationem ea beneficia, quæ ſunt diſcreta à primo epiſcopatu, quoniam indultum tollit obſtaculum juris, & præſervat beneficia à vacatione ex hoc capite; ſed tamen ea, quæ annexa ſunt primo epiſcopatui, ipſo facto vacant, Sanè in pluribus eccleſiis uſu receptum eſt, epiſcopum promotum, eſſe etiam canonicum Cathedralis Eccleſiæ, & diſtinctam habere præbendam, qua fruuntur cæteri canonici, & præbendati. Porrò ſi epiſcopus ad aliam Eccleſiam transferatur, indultum retinendi non comprehendit beneficia primo epiſcopatui annexa, ſeù unita, quia hujuſmodi beneficia, tanquam membrum primi epiſcopatus, debentur ſucceſſori, qui eo ipſo, quod

quod promovetur ad epiſcopatum, cenſetur etiam inſtitutus in canonicatu, & præbenda; quæ ſanè duplicitas perſonæ, ſaltem de conſuetudine in epiſcopo non repugnat *cap. cum in Eccleſia de præben. in 6., cap. poſtulaſtis de conceſſ. præben., cap. à collatione, utrobique Gloſſ., & Interpret. de appellat. in 6.*

9 Cæterum beneficia, quæ vacant per tranſlationem, aut promotionem epiſcopi, uti reſervata, debent impetrari *extravag. ad regimen. de præben.*, *Rot. deciſ.385. num.3. par.19. recen.*, quæ verò vacant per obitum epiſcopi habentis indultum, non uti reſervata, ſed uti vacantia per obitum, conferri: aut impetrari debent, nam reſervatio per indultum ſublata eſt, & remanet dumtaxat vacatio, quæ dicitur per obitum; Sanè unus modus vacationis non poteſt cum alio confundi, nec impetratio beneficii obtenta ex capite reſervationis extenditur ad vacationem per obitum, diſcreta enim ſunt jura, quæ ponunt diſcrimen inter reſervationem, & vacationem; Unde qui beneficium vacans per obitum epiſcopi habentis indultum impetrat uti reſervatum, male impetrat *in puncto Rot. decif.246. per tot. par.14. recen. decif.518. n.4. par.19. rec.*

10 E contra verò impetratio beneficii vacantis per obitum Epiſcopi valet, etiamſi Beneficium vacet quoque per reſervationem; Vacatio enim per obitum, uti amplior, compræhendit reſervationem, & qui aſſerit in ſupplicatione, beneficium vacare per obitum Epiſcopi, tacitè etiam innuit illud eſſe reſervatum *extravagans ad regimen de præben.*, *Simonett. de reſervat. quæſt.27. n.5.*, *Caſſador. decif.3. de Conſtitut.*

11 Non item procedit in Prælato, qui ad Cardinalatum promovetur; Cardinalatus enim dignitas eſt, cui retentio beneficiorum ſimplicium, commendarum eccleſiaſticarum non repugnat, ſed tantum canonicatus, & alia beneficia, quæ præciſam requirunt reſidentiam *ex Conſtitut.79. Sixti V.*, Undè merito *Sac. Rota in Romana* Præpoſituræ *die* 4. *Aprilis* 1729. *cor. Eminentiſſimo Aldrovando*, declaravit Præpoſituram Cappellæ S. Mariæ Majoris ad Præſepe, uti beneficium ſimplex non eſſe incompatibilem cum Cardinalatu, & in ſequelam non vacare, ſivè obtenta ſit
12 ante, ſive poſt promotionem. Aliud autem eſt, ſi Prælatus ad Cardinalatum evectus, inſimul factus ſit Epiſcopus; tunc enim beneficia ſimplicia, & commendæ eccleſiaſticæ vacant ipſo jure non propter Cardinalatum, ſed propter Epiſcopatum, licet pro ſubſtinenda decentius ea dignitate ſoleat Papa impartire indultum, quod de jure requiritur in promotis, ſeù translatis ad Epiſcopatum *juxtà praxim*.

13 Quod etiam in commendis Equitum Melitenſium receptum eſt, nam commendæ hujus religionis regulantur ad inſtar beneficiorum eccleſiaſticorum, undè per promotionem ad Epiſcopatum ipſo jure vacant *Rot. dec.221. deciſ.532. deciſ.566. per tot. cor. Loncett.*, ad differentiam commendarum, & officiorum temporalium, prout ſunt commendæ Ordinis S. Stephani, Calatravæ, de Spatha, quæ cum beneficia eccleſiaſtica non ſint, ſed tantum adminiſtrationes laicales, non repugnant cum Epiſcopatu.

14 Limitatur in Prælatis promotis ad Epiſcopatus titulares, ſeu in partibus Infidelium; ratio ſatis æqua eſt, quia ſic promoti carent redditibus Epiſcopatus, quibus dignitatem Epiſcopalem decenter valeant ſubſtinere, unde inolevit praxis in Curia, ut per hujuſmodi promotionem non vacent beneficia, & commendæ, quia talis Epiſcopatus titulus eſt ſine adminiſtratione *Sacra Congregatio in Feſſen. 22. Decembris* 1640., ſicuti per promotionem ad Epiſcopatum beneficia de jure non vacant, ſi poſſeſſio Epiſcopatus apprehendi non poteſt, *& ita de ſtylo ſervari firmat Card. de Luc. de Benef. diſc.118. num.3*, *& in terminis Commendæ Rot. deciſ.532. num.9. coram Lancetta*.

15 Sola oritur quæſtio de Epiſcopo ſuffraganeo, cujus beneficia per hujuſmodi promotionem cenſentur vacare, cùm Epiſcopus ſuffraganeus non differat à vero Epiſcopo; fungitur enim omnibus officiis Paſtoralibus, ordinando Clericos, velando Virgines, Criſmando, cum ſimilibus, immò habet decentem congruam ex redditibus Epiſcopatus, cui inſeruit, & conſequenter contra ipſum militare videtur diſpoſitio *Text. in cap. cum in cunctis §. cum verò de election.* E contra autem Epiſcopus ſuffraganeus non eſt diſſimilis Epiſcopo titulari, cùm non ſit Paſtor Eccleſiæ, in qua functiones peragit; Non enim nomine proprio Clericos ordinat, velat Virgines, Chriſma conficit, ſed alieno jure; quinimmo poteſt ab hujuſmodi officio libere amoveri ab eo, qui verus eſt Paſtor Eccleſiæ; quæ ſola quidem potentia amotionis ſufficit, ne ejus Beneficia per hujuſmodi officium vacare cenſeantur, ad inſtar Vicarii, qui beneficium, ſeù dignitatem non amittit per acceptationem Vicariatus *Fagnan. in cap. Epiſcopalia num.58. de privileg.*, *& in cap. ad hæc n.24. de præben.*

16 In hac itaque controverſia cum juridica diſtinctione ad ejus reſolutionem procedendum eſt. Aut enim Epiſcopus ſuffraganeus datus eſt ad tempus, & ad certas functiones nomine Epiſcopi peragendas, aut promotus eſt ad hujuſmodi officium contemplatione eccleſiæ, & populi, & ſic ad vitam ipſius cum titulo perpetui ſuffraganeatus: Primo caſu communiter receptum eſt beneficia non vacare, quia ſuffraganeatus ad tempus non eſt titulus ſufficiens ad inducendam hanc pœnam, ad inſtar coadjutoris, qui durante hoc officio, beneficia, quæ canonicè poſſidet, non amittit *Garzias de benef. part 4. cap.5. n.124.* Coadjutor enim titularis eccleſiæ non eſt, ſed cuſtos, & adminiſtrator nomine alterius, qui juſto impedimento detentus non poteſt uti Paſtor inſervire Eccleſiæ, *cap. ex parte, cap.*

finali de cleric. ægrotant., *cap.1. eod.tit. in 6.*
ubi omnes.

17 Secundo caſu officium ſuffraganeatus titu-
lus eſt ab eccleſia approbatus, & inducit va-
cationem beneficiorum ipſo jure, niſi obſtet
indultum; ità enim promotus tenetur eccle-
ſiæ inſervire, prout verus Epiſcopus, nec
ullo modo poteſt ab hujuſmodi officio amo-
veri, quia contemplatione eccleſiæ. & popu-
li deputatus eſt; immò in nihilo differt à ve-
ro Epiſcopo, quia habet titulum perpetuum
ad vitam cum congrua eidem aſſignata ex
redditibus Epiſcopatus *Piton. diſcept. eccleſ.
cap.111. num.35. lib.4.*, qui ad extenſum re-
fert decretum conciſtoriale S. Pii V. editum
26. *Octobris* 1565., ubi Epiſcopi ſuffraganei
æquiparantur veris Epiſcopis, ac ſubjacent
pœnis Tridentini contra non reſidentes.

18 His additur, quod per translationem Epiſcopi
factam à Papa in conciſtorio ob utilitatem &
neceſſitatem eccleſiæ primus Epiſcopatus ſta-
tim vacat, fortius ſi de conſenſu Epiſcopi tranſ-
latio facta ſit *Can. ſi quis jam translatus 21.
quæſt.2.cap.inter corporalia in princip.verb.non
enim de translat. Epiſcop.*, ubi quod ita tranſ-
latus à conjugio prioris eccleſiæ ſolutus eſt,
*Calderin. conſ.2. de translat. Prælator. Abb.
in conſ.101. num.6. verſ. diverſitatis ratio
lib.2. Rot. deciſ.475. per tot. par.1. recen.*,
ſecus ſi translatio facta ſit ob meritum per-
ſonæ, tunc enim primus Epiſcopatus non
vacat à die translationia, ſed à die, quo
translationi conſenſus præſtitus fuit *Abb. in
cap. cum nobis num.5. circa fin. verſic. unde
facit de electioн. Probus ad Monach. in cap.
generali num.10. §. ſed quero in fine de elect.
in 6. Rot. deciſ.475. num 6. 7. par.1. recen.*,
niſi aliter conſtet de mente Papæ tranſferen-
tis; & ratio eſt, quia Papa ex plenaria po-
teſtate poteſt ſolvere vinculum prioris eccle-
ſiæ, & jura Epiſcopatus ad quem translato
plenè impartiri *cap.1. & tot. tit. de translat.
Epiſcopor. Segobien. Canonicatus* 11. *Apri-
lis* 1704. *cor. Scott.*

20 Advertendum tamen eſt, quod ſi epiſco-
pus pro utilitate, & neceſſitate eccleſiæ, ſeu
etiam motu proprio ad aliam eccleſiam per
Papam translatus ſit, primus epiſcopatus va-
cat de jure, ſed non de facto, ſi ſecundi epiſ-
copatus poſſeſſio ex Hoſtium incurſu capi non
potuit. *Can. paſtoralis 7. quæſt.1.*; Non enim
veriſimile eſt Papam voluiſſe ſolvere vinculum
prioris eccleſiæ, ubi ſecundus epiſcopatus ab
Hoſtibus fuit occupatus, & ſic ſinè culpa, &
cauſa epiſcopum priori eccleſia totaliter pri-
vare, quod rationi conſentaneum non eſt,
21 undè Epiſcopus ſic translatus poteſt retinere
primum epiſcopatum in adminiſtrationem,
ſeù commendam, donec ſublatis facti obſta-
culis, cum effectu tranſeat ad ſecundam ec-
cleſiam *Can. Paſtoralis 7. quæſt.1. Canon. il-
lud Can. unum*, *ibique Gloſſ. verſ. poteſt* 21.
22 *quæſt.1.*. Alitèr, ſi epiſcopus ſic translatus
à prioris eccleſiæ vinculo ſolutus non ſit, re-
tinet primum epiſcopatum in titulum cum
plena adminiſtratione, & juriſdictione, ut
prius, nec umquam primus epiſcopatus vacat,
ſi poſſeſſio ſecundi ex cauſa hoſtium, & inimi-
corum capi non potuit, arguendo ab inferio-
ribus beneficiis, quorum primum non vacat,
niſi poſt adeptam poſſeſſionem ſecundi *cap. de
multa de præben. cap. ſi tibi conceſſo eodem
tit. in.6.*

23 Notandum tamen eſt, quod epiſcopatus
non vacat, ſi epiſcopus aliud cum effectu ob-
tineat beneficium, ſeù aliam dignitatem ec-
cleſiaſticam, nam collatio beneficii obtenta
ab epiſcopo nulla & invalida eſt, nec ullum
producit juris effectum *Innoc. & Abb. in cap.
cum noſtris ut robiq. num.4. de conceſſ. præben.*:
24 Deindè non expedit, ut in generali lege epiſ-
copus comprehendatur propter inconvenien-
tia, quæ indè in eccleſia orirentur, non enim
poſſet epiſcopus plenariam exercere juriſdi-
ctionem in clericos, & eccleſias in ſummum
præjudicium boni publici, & ſalutis anima-
25 rum. Demum quia epiſcopus ſpeciali nota
dignus eſt, & cum verſemur in odioſis, ap-
pellatione dignitatis non venit epiſcopatus
*Gloſſ. in cap. periculoſum de ſentent. excommu-
nicat. Rebuff ad concordat. tit. de mandat. Apo-
ſtol. §. ità tamen §. In poſterum verſic. nota ta-
men*, *Butr. conſ.10. num.4.*

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 Penſio per promotionem epiſcopi de jure non vacat.
2 Contrarium tenent alii.
3 Conciliatur utraque opinio ibid.4.
5 Penſio non vacat per promotionem ad epiſcopatum titu-
larem.
6 An vacet, ſeù extinguatur per electionem ad Papatum.
7 Facultas transferendi penſionem per promotionem ad epiſ-
copatum extinguitur.
8 Facultas transferendi penſionem quoties in Indulto non ex-
primitur, cenſetur denegata.
9 In indulto transferendi, quidquid omiſſum eſt, habetur
pro omiſſo.

1 Penſio eccleſiaſtica poſt promotionem epiſ-
copi, imò poſt adeptam epiſcopatus poſ-
ſeſſionem non vacat, nec extinguitur, nam
penſio jure communi inſpecto nullam habet
incompatibilitatem cum epiſcopatu *juxtà opi-
nionem Zabarell. in clement.1. §.1. num.5.
in 6. quæſt. de ſupplend. negligen. Prælator.
Lotter. de re benefic. lib.1. quæſt.41. num.7.*

2 Contrarium tenent *Ugolin. de poteſt Epiſc.
cap.1. §.3 verſic. ut quid de penſion. Pariſ. de
reſignat. lib.3. quæſt.1. num.8. & 78. verſic. &
non ſolum Hoyeda de incompatibilit. part.1.
cap.4. num.4.*, quod etiam tenere videtur
*Rot. deciſ.143. num.1. par.2. rec. deciſ.400.
deciſ 401. cor. Varall. lib.2.* ubi quod per pro-
motionem ad epiſcopatum vacant beneficia,
& pen-

Digitized by Google

& penſiones *per Text. in cap. cum in cunctis* §. *cum verò de elect.*

3 Verum prima opinio verior eſt in puncto juris, nam *Text. in cap. cum in cunctis* procedit in beneficiis, quorum appellatione non venit penſio, quæ datur tantummodo pro commodo temporali, ideoque penſio benè compatitur cum epiſcopatu jure communi inſpecto *ex auctoritatibus jam dictis*.

4 Vacat tamen propter decreta ſummorum Pontificum, & ex ſtylo Datariæ, *ut notat Lotter loco citat. Gratian. diſcept.296. num66. & diſcept.551. num.32. cum ſeqq.*, *Rot. deciſ.213. num.1. lib.2. cor. Varall.* in quibus locis firmatur epiſcopo concedendum eſſe indultum, ad hoc ut penſiones retinere poſſit, alias illas amittit, *ut deciſum fuit per Rot. deciſ.239. num.13. 14. cor. Ottbobon.*, ubi etiam dicitur, quod conceſſio retentionis debet fieri in eadem ſchedula conciſtoriali ex Summorum Pontificum Julii II., Leonis X. Adrāani VI., necnon Clementis VII. conſtitutionibus, & tradunt etiam *Lotter. de re benef. queſt.37. num.14.*, *& quæſt.41. num.8. lib.1.*, *Tondut. de Penſion. cap.31. num.32.*, *cap 73. num.3. & ſeqq. Ricciull. lucubrat. Eccleſ. cap.9. num.1. lib.1, de Luc. de penſ. diſc.43. num.2. Rot. deciſ.143. num.1. & 2. par.2. rec.*

5 Hæc tamen vera non ſunt in epiſcopo titulari, cujus penſio non vacat ob hujuſmodi promotionem, quia epiſcopus titularis non habet ullos redditus, quibus poſſit, & valeat dignitatem epiſcopalem decenter ſubſtinere *Tondut. de penſ. quæſt.74. num.22. de Luc. eod. tractat. diſc.43. num.3. diſc.58. num.11.*, *diſc.75. num 2.*

6 Nec differre videtur Papa ab Epiſcopo, nam per electionem ad Papatum penſio vacat, & extinguitur ex eadem ratione, qua vacat per promotionem ad epiſcopatum, *ità conſuluit Gabriel. conſ.200. lib.2.*, ubi dicit id habuiſſe effectum, nam Pius IV. penſionem, quæ per ejus aſſumptionem ad Papatum jam vacaverat, amplius non exegit. Verum *Gabrielis* fundamenta tuta non ſunt, quia penſio non vacat de jure, ſed tantum ex ſtylo curiæ, cui Papa ſubjectus non eſt, quæ ratio juridica eſt, niſi aliud conſtet de voluntate Papæ penſionem non exigentis, tunc enim potius ex mente, quam ex diſpoſitione legis penſio extinguitur, & in hoc caſu procedunt rationes, jura, & fundamenta *Gabrielis*, licèt alias celebris juriſconſulti.

7 Ex his facile poteſt inferri facultatem transferendi penſionem per promotionem ad epiſcopatum expirare, nam ità promotus deſinit eſſe beneficiatus, & in ſequelam deſinit eſſe penſionarius cum facultate transferendi, prout habemus in Conclaviſtis, & Prælatis Romanæ Curiæ, nam per promotionem ad epiſcopatum ceſſat qualitas Conclaviſtæ, & Prælati, ſub qua conceſſa fuit facultas transferendi *leg. municeps ff. ad municipal. cap. cum in cunctis* §. *cum verò de election.*. Ultrà quod hæc facultas in jure odioſiſſima eſt, ac indiget ſpeciali mentione, dum per translationem longius, & quandoque ad ſeculum onus Eccleſiæ prorogatur, quod eſt contrà rationem, & Sacrorum Canonum diſpoſitionem *Pattinell. de translat. penſion. cap 14. num 2. Rot. deciſ.671. per tot. cor. Emerix jun. deciſ.303. deciſ.304. deciſ.313. ſeu 318. per tot. par.2. penes Varall., & in Tricaren. nullitatis tranſlationis penſionis die 8. Junii 1733. cor. R.P.D. Creſcentio.*

8 Clarius, quia Papa favore promoti ad epiſcopatum, id ſolet exprimere, prout ſtylus eſt in Cardinalibus Epiſcopis, idcircò facultas transferendi penſionem epiſcopo cenſetur denegata, quoties in indulto non exprimitur *leg. unic.* § *fin autem C de Caduc. tollen. Rot. in d. Tricaren. cor. Creſcentio.* Quod patet, nam ubi indultum transferendi penſionem munitum eſt clauſula non obſtante ſtatus mutatione, & promotione ad Eccleſias Cathedrales, utique indultum per promotionem ad epiſcopatum non expirat *Card. de Luc. de Penſion. diſc.78. num.4. Rot. deciſ.148. num.7. coram Cavaler.*. Ergo à contrario ſenſu, ſi hujuſmodi clauſula deſit in indulto, cenſetur conſulto omiſſa, ne epiſcopus inſimul & penſionarius transferendi facultate uteretur, &

10 merito, nam in hac re quidquid omiſſum eſt, habetur pro omiſſo *Gratian. diſcept.551. num.33. 34. Rot. deciſ.143. num.1. 2. par.2. rec.*

ARGUMENTUM.

AN primus Epiſcopatus ob translationem Epiſcopi ad aliam Eccleſiam Cathedralem vacet ſtatim à die translationis factæ per Papam in Conciſtorio, vel potius à die præſtiti aſſenſus translationi, & quando ceſſet jus percipiendi fructus primi Epiſcopatus *ad interpret. Triden. ſeſſ. 7. cap. 2.*

SUMMARIUM.

1 DEcretum *Tridentini* quoad pluralitatem Eccleſiarum Cathedralium refertur.

2 Diviſio materiæ.

3 Primus Epiſcopatus ex obſervantia in Hiſpaniis non vacat, niſi poſt adeptam poſſeſſionem ſecundi.

4 An huiuſmodi obſervantia ſit iuri conſentanea, dubitavit clerus hiſpanus.

5 Epiſcopatus vacat ab eo tempore, quo Epiſcopus de conſenſu translatus ab illius vinculo abſolvitur.

6 In beneficiis inferioribus, ut vacet primum beneficium, requiritur poſſeſſio ſecundi.

7 Primus Epiſcopatus vacat etiam ante notitiam translationis, ſed contra ibidem.

8 Temperamenta *cleri Hiſpani rum* ſuper vacatione primi Epiſcopatus ob translationem.

9 Decretum Sacræ Congregationis in hac re.

10 Ampliatur decretum ad Epiſcopos translatos in Regno Poloniæ, & electos ad Eccleſias Cathedrales in Germania, niſi aliod habeatur in decreto conciſtoriali.

11 Papa poteſt ſuſpendere vacationem primi Epiſcopatus, donec capta ſit poſſeſſio ſecundi.

12 Indulta retinendi duos Epiſcopatus in Hiſpaniis, Galliis, & Italia non dantur à ſede apoſtolica, ſecus in Germania, & quare num. 13.

14 An ſecundus Epiſcopatus vacet ob indultum retinendi illum conceſſum ratione timoris, & periculi, quæ deinde ceſſavit, ratio dubitandi, ſed contra ibidem num. 15.

16 Arbitria conceſſa tempore timoris & periculi, eo ſublato, extinguntur.

17 Differentia inter legem, & indultum quoad ceſſationem ratione ceſſante.

18 Opinio auctoris in hac re.

19 Ceſſante cauſa periculi ceſſat, quod eius cauſa fuit conceſſum.

CAPUT XIII.

1 COncilium Tridentinum ad tollenda omnia inconvenientia etiam in Prælatis, & Epiſcopis plures Eccleſias Cathedrales, vel in titulum vel in commendam retinentibus contra Conſtitutiones Sacrorum Canonum, ſancivit; *ut nemo quacumque etiam dignitate, gradu, aut præeminentia præfulgens plures metropolitanas, ſeu Cathedrales Eccleſias in titulum, ſive in commendam, aut alio quovis nomine contra Sacrorum Canonum inſtituta recipere, & ſimul retinere præſumat; qui autem plures eccleſias contra præſentis decreti tenorem nunc detinent, una, quam maluerint, retenta, reliquas infra ſex menſes, ſi ad liberam ſedis apoſtolicæ diſpoſitionem pertineat, aliàs infra annum dimittere teneantur, alioquin eccleſiæ ipſæ, ultimò obtenta dumtaxat excepta, eo ipſo vacare cenſeantur, ita habetur in cap. 2. ſeſſ. 7.*

2 Super hujus decreti conciliaris interpretatione olim diſputatum fuit, an & quo tempore vacet primus Epiſcopatus per translationem Epiſcopi ad aliam Eccleſiam Cathedralem factam à Papa in conciſtorio, deindè quando in Epiſcopo translato ceſſet jus percipiendi fructus primi Epiſcopatus; de primo dicam in præſenti capite, de ſecundo in additione, ut quod hic deeſt in penſionis extinctione, ſuppleatur in amiſſione fructuum primi Epiſcopatus; Verum ne repetam ea, quæ dicta ſunt in capite antecedenti, dicam tantum de translatione Epiſcoporum juxta caſum propoſitum in Sacra Congregatione Concilii ad preces cleri Hiſpaniarum.

3 Notandum itaque eſt, quod in Regnis Hiſpaniarum circa vacationem Epiſcopatuum per translationem, vel dimiſſionem ab aliquot annis obſervatum fuit, ut Epiſcopatus non cenſeatur vacare, donec Epiſcopus translatus novi Epiſcopatus poſſeſſionem non cœperit, & ſucceſſor dimittentis ſimiliter adeptus non fuerit poſſeſſionem Epiſcopatus dimiſſi, atque ita Epiſcopi etiam poſt admiſſam translationem, vel admiſſionem, à Papa pergunt in juriſdictione exercenda per dictum tempus, & nituntur hoc præcipuo fundamento, quod cum translationes, ac dimiſſiones hujuſmodi fiant de Epiſcoporum conſenſu, quandiu de tali conſenſu non conſtat, Epiſcopus non poteſt dici abſolutus à vinculo Eccleſiæ ſuæ, & quia in Epiſcopatibus non notatur conſenſus à tergò literarum Apoſtolicarum, ut fit in beneficiis inferioribus, nec de eo fit aliqua particularis notula, cujus fides haberi poſſit à Secretario Conciſtoriali, Epiſcopi dicunt requiri aliquem actum poſitivum, unde conſenſus hujuſmodi deduci poſſit, & hunc actum poſitivum prætendunt eſſe poſſeſſionem, quæ acci-

accipitur in vin literarum apoſtolicarum, ideoque ante hanc poſſeſſionem Epiſcopi tranſlati ab aliquo tempore in dictis regnis cæperunt ſibi juriſdictionem retinere, perinde ac ſi ſedes plena eſſet.

4 Sed quia plerique opinantur hanc obſervantiam non eſſe juri conſentaneam, ac propterea dubitari contingat de validitate commiſſionum Sedis Apoſtolicæ, de beneficiorum collationibus, & de innumeris actibus juriſdictionalibus, quos capitula Cathedralium prætendere poſſent ad ſe pertinentes tamquam ſede vacante, ideo clerus Hiſpaniarum ſupplicavit Sanctiſſimo, ut univerſum hoc negotium per ſupraſcripta dubia examinandum, terminandum, ac declarandum committeret Sacræ Congregationi, cui Sanctitas Sua ſupplicem libellum remiſit.

5 Quoad primum certum quidem eſt, quod eccleſia, à qua Epiſcopus de ſuo conſenſu transfertur, vel quam Epiſcopus volens dimittit, incipit vacare ab eo tempore, quo Epiſcopus ab illius vinculo abſolvitur in Conciſtorio Sanctiſſimi, idque etiam ante adeptam poſſeſſionem ſecundæ eccleſiæ *juxta conſilium Abbatis* 101. *num.*3., 4., quem ſæpius non ſolum Rota, ſed etiam hæc Sacra Congregatio ſecuta eſt.

6 Contraria enim opinio, quod requiratur poſſeſſio ſecundæ eccleſiæ, procedit ſolum in beneficiis inferioribus, & in translatione abuſiva, non autem vera, *ut declarat Rota in novis apud Farinac. deciſ.*475 *num.*16. *part.*1., & ad dubium de conſenſu reſpondet *Abbas d. conſ.* 101. *& Rot. in Placentina Canonicatus*
7 *coram clar. me. Card. Laucellot.*, quæ concluſio procedit etiam ante notitiam translationis, ut epiſcopatus vacet, & cenſeatur abdicata omnis poteſtas ab epiſcopo translato, *ut poſt Calder. Franc. Marcus deciſ.*1110. *num.*3. *in fin. Rot. in d. Placentina Canonicatus*, ſed tamen, quia quandiu renuncians ignorat ſuam renunciationem fuiſſe admiſſam, durum eſſet ſtatuere, ut abſtineret ab exercitio juriſdictionis, & multi cenſent geſta per eum tunc valere, perinde ac ſi verum titulum haberet, *ut per Imolam in Clementina* 1. *num.*7. *de renunciat*, *Felin in cap. cæterum num.*11. *de re-*
8 *ſcript.*; Ideo ne qua fraus in hujuſmodi notitia committeretur, expediret, ut Sedes Apoſtolica præfiniret aliquod ſpatium temporis à die admiſſæ translationis habita ratione diſtantiæ ab Urbe ad Hiſpaniarum Regna, quo elapſo epiſcopi translati tenerentur abſtinere ab juriſdictione ſub pœna nullitatis actuum, alias etiamſi declararetur epiſcopum non teneri abſtinere, niſi poſt habitam notitiam ſuæ translationis, aperiretur via fraudibus, & litibus quamplurimis, & ſemper dubitabitur de validitate actuum in foro contentioſo, & ſpirituali, atque obſervat Rota in notificando capitulo expeditionem litterarum Apoſtolicarum *juxta terminos extravagantis injunctæ de elect. ut patet in d. deciſ.*475. *n.*14., ubi Rota cenſuit literas potuiſſe intimari ſpatio novem decem dierum ab urbe ad civitatem Cracovien. Unde hoc caſu forte expediret præſcribere terminum duorum menſium poſt propoſitionem in conciſtorio, quibus elapſis epiſcopus non poſſet tueri ſe in exercitio juriſdictionis ſub prætextu ignorantiæ, vel cujuſvis contrariæ conſuetudinis, vel certè, ſi hoc non placeat, poſſet ſtatui, ut ſtatim ac capitulum Cathedralis eccleſiæ publicaret admiſſionem translationis factam à Sanctiſſimo in Conciſtorio per affixionem ad valvas Eccleſiæ Cathedralis eccleſiæ dimiſſæ, illico epiſcopus teneretur abſtinere, & cederet juriſdictio capitulo ſede vacante; Pro effectu autem d. publicationis poſſet decerni, ut is, qui gerit officium à ſecretis conciſtorii, traderet petenti teſtimonium d. admiſſionis, neque enim dubitandum erit, quin capitula omnem diligentiam adhibeant, ut d. admiſſio quam celerimè publicetur; ſua enim intererit propter exercitium juriſdictionis ſede vacante; Hæc ſunt juris fundamenta per Clerum Hiſpaniarum in Sacra Congregatione propoſita; quæ mihi probabiliora videntur, quam quæ ab Epiſcopis Hiſpanis de una ad aliam eccleſiam translatis adducta fuerunt ut ſupra, *ita habetur in libro* 5. *memorialium fol.* 306.

9 Hinc Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini interpretum in aliquibus inhærens potius precibus Clerici Hiſpaniarum quam juribus Epiſcoporum translatorum *ſub die* 14 *Decembris* 1624. *prout ex lib. memorialium fol.*303. *Sanctiſſimo D. N. Papa approbante cenſuit eccleſiam, à qua Epiſcopus de ſuo conſenſu transfertur, vacare ab eo tempore, quo idem Epiſcopus ab illius vinculo fuit abſolutus in Conciſtorio Sanctitatis Suæ etiam ante expeditionem literarum Apoſtolicarum, vel adeptam poſſeſſionem ſecundæ eccleſiæ, & poſtea quam ex teſtimonio, ſeu documento Secretarii Sacri Collegii, vel alio modo hujuſmodi abſolutionis notitiam epiſcopus habuit, illico teneri eum abſtinere ab exercitio ordinariæ juriſdictionis, eamque in capitulum tranſire, itaut ſtatim poſſit, ac debeat capitulum eadem juriſdictione uti, ſedem vacantem publicare, atque officialem, ſeu vicarium ad ejuſdem Concilii præſcriptum conſtituere.*

10 Hujuſmodi autem decretum habet etiam locum in Epiſcopis Regni Poloniæ, in quo frequentes ſunt epiſcoporum translationes, imo in electis ad alias Eccleſias Cathedrales in Germania ex diſpenſatione Apoſtolica, nam eo ipſo quod epiſcopus ſcit ſe à Papa in conciſtorio ad alium epiſcopatum translatum fuiſſe, ſeu confirmatam ejus electionem, tenetur ſtatim ſe abſtinere ab exercitio juriſdictionis, & in ſequelam primum epiſcopatum vacare certi juris eſt, niſi aliud habeatur in
11 decreto conciſtoriali, nam Papa ex plenitudine poteſtatis, quam habet in eccleſia, poteſt vacationem primi epiſcopatus ſuſpendere, & prorogare uſque ad tempus, quo ſecundi epiſcopatus poſſeſſio capta ſit, ne alias epiſcopus translatus, qui ex invaſione hoſtium ſecundi epiſcopatus poſſeſſionem capere non

Digitized by Google

non potuit, etiam primo ſpoliatus remaneat,
quod rationi conſentaneum non eſt *ex plenè*
*deductis per Pitton diſcept.*135. *n.*15. *tom.*4.,
cujus jura non tranſcribo.
12 Verum illud in hac re notandum eſt, quod
in Hiſpaniis, Galliis, & Italia, in quibus
Deo favente floret catholica religio, nemini
à ſede apoſtolica dantur induita retinendi duas
eccleſias cathedrales propter reſiſtentiam ju-
13 ris, & Tridentini; ſecus in Germania, quod
ſit ex cauſa publicæ utilitatis, & neceſſitatis,
ut ſcilicet epiſcopus duobus epiſcopatibus for-
tior effectus reſiſtere valeat conatibus acatho-
licorum, qui non rarò per vim eccleſias inva-
dunt *ita Sacra Congregatio in Moguntina Coa-*
diutoriæ die 7. *Julii* 1711., cujus decretum
per extenſum refert *Pitton. diſcept.*89. *n.*17.
*tom.*3. *cum ibi relat.*
14 Dubii tamen juris eſt, an ſecundus epiſco-
patus vacet, ſi Papa conceſſit epiſcopo in-
dultum ilium retinendi ob timorem pericu-
li, & invaſionis, quæ deinde ceſſavit; Ra-
tio dubitandi eſt, quia non ſemper ceſſan-
te cauſa ceſſat indultum, eo modo, quo
lex non ceſſat, etiamſi ejus ratio abolita
ſit, imo remanet integra, niſi nova conſtitu-
tione tollatur *Bald. in l.*1. *cod. de caduc. tollen.*
15 Sed contra concludendum eſt, quoniam ſi-
cuti epiſcopus indultarius durante cauſa pe-
riculi licitè, & validè retinet ſecundum epiſ-
copatum, ita ea ceſſante ſecundum injuſtè oc-
cupat, idcirco ceſſante cauſa periculi ſecun-
dus epiſcopatus ſtatim vacat *Bald. in l.*1. *Cod.*
16 *de nautic. fænor.*; ubi quod arbitria, quæ
conceduntur tempore alicujus timoris, ſeu
periculi, eo ſublato, extinguntur.
17 Hæc eſt differentia inter indultum, & le-
gem, nam lex, cujus ratio ceſſat, ſemper
durat, niſi tollatur, quia favorabilis eſt,
& perpetua, ſed indultum retinendi ſecun-
dum epiſcopatum ceſſat, quia odioſum
eſt, & ad tempus, ac pro certa cauſa con-
ceſſum.
18 Cæterum in hac re cenſerem monendum eſſe
epiſcopum, ut ſecundum epiſcopatum dimitte-
ret; ſi pareat, ſecundus epiſcopatus vacat de
facto ob renunciationem, & de jure ob ceſ-
ſationem periculi; ſi vero parere renuat, Pa-
19 pa declaret, quod vacet, quoniam, pericu-
li cauſa ceſſante, ceſſat quod ejus cauſa
conceſſum fuit *Salycet in d. l.*1. *cod. de*
nautic. fænor. Dec. in cap. cum ceſſante de ap-
pellat.

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 Poſt tranſlationem factam in conciſtorio de conſen-
ſu epiſcopi tranſlati ceſſant fructus primi epiſ-
copatus.
2 Epiſcopus, antequam ſciat ſuam tranſlationem, fructus
non perdit, ſecus ſi ſciat, modo fructus extent, & non
ſint conſumpti num.3.
4 Non requiritur ſcientia vera, ſed probabilis, ut epiſcopus
tranſlatus fructus amittat.
5 Temperamenta cleri Hiſpaniarum, quibus epiſcopus tranſ-
latus fructus ſuos non facit.
6 Tranſlatus ſine ejus conſenſu fructus ſuos facit, donec
tranſlationi aſſenſum præſtiterit.
7 In epiſcopis tranſlatis Regni Poloniæ quoad amiſſionem
fructuum ſervanda eſt conſtitutio Urbani VIII.

1 QUoad ſecundum dubium, id eſt quan-
do ceſſat jus percipiendi fructus primi
Epiſcopatus ob tranſlationem præ-
mittebat Clerus Hiſpaniarum, & quidem do-
ctè, quod quamvis poſt abſolutionem à vincu-
lo prioris eccleſiæ factam in Conciſtorio ceſ-
ſent fructus primi Epiſcopatus ex ratione,
quia fructus, quos Epiſcopus tranſlatus per-
dit in primo, lucratur in ſecundo Epiſcopa-
tu, ad quem transfertur *ex plene deductis*
per Bellamer. in Can. ſi quis jam tranſlatus 21.
*quæſt.*2. *num.*12. *verſ. præterea redeundo*,
*Cappon. diſcept.*105. *num* 33., *Garzias de be-*
*nef. part.*11. *cap.*6 *num.*41. *Rot. deciſ.*475.
2 *per tot. part.*1. *recen.*, tamen, quia ante-
quam ſciat ſuam renunciationem fuiſſe ad-
miſſam, neſcit ſe titulum non habere, prop-
terea fructus non perdit propter bonam fidem
Rebuff. in prax. tit. de ſimoniac. non recipien.
*num.*42., *& alii relati à Barboſ. in l. divor-*
tio in 2. *part. num.*45. *ff. ſolut. matrim.*,
3 Verum quia caret titulo quoad fructuum
acquiſitionem non debet conſiderari tamquam
dominus, ſed tamquam is, qui rem alienam
poſſidet bona fide, ideoque poſteaquam ha-
buerit notitiam ſuæ tranſlationis, tenebitur
reſtituere ſucceſſori ſuo fructus omnes, quos
poſt tranſlationem percepit, ſi modo extant,
& non ſint conſumpti *Innocen. in cap. ex lite-*
ris poſt princip. de reſtitut. ſpoliat., *Barboſ.*
*ubi ſupra num.*47., ideoque in hoc propoſito
Gregorius XIII. declaravit Epiſcopum poſt
habitam notitiam ſuæ tranſlationis non poſſe
amplius ſe ingerere in adminiſtratione primi
Epiſcopatus, cujus declaratio habetur ad no-
tam in libris Sacræ Congregationis manu
claræ memoriæ Cardinalis Caraffæ.
4 Cum autem ad hoc non requiratur ſcien-
tia vera per intimationem literarum Apoſto-
licarum novæ proviſionis, ſed ſufficiat verò
ſimilis, & præſumpta, *ut probat Barboſa lo-*
5 *co citato num.*49., ideo poſſet ſtatui, ut elapſis
duobus menſibus à die admiſſionis in Conci-
ſtorio, vel, ſi magis placeat, poſt publica-
tionem d. admiſſionis à Capitulo factam per
affixionem ad valvas, ut ſupra, Epiſcopus
non poſſit fructus ſuos facere ſub prætextu
ignorantiæ, ſed omnes tenetur dimittere
ſucceſſori una cum illis, quos etiam intra
duos menſes percepiſſet, ſi modo extarent,
& non eſſent conſumpti; Cæterum quamvis
de jure hæc ita procedant, tamen in Hiſpa-
nia quoad fructus nulla declaratio fieri pote-
rit, quia Camera Apoſtolica à die propoſitio-
nis

nis in Conciſtorio percipit fructus eccleſiæ, à qua Epiſcopus transfertur nulla habita ratione Epiſcopo quoad fructus omnes eccleſiæ, ad quam transfertur à die propoſitionis etiam ante Epiſcopi notitiam, aut adeptam poſſeſſionem ſecundæ eccleſiæ; Unde præfixio termini duorum menſium poterit fieri tantum pro adminiſtratione Epiſcopatuum, non autem fructuum; Hæc tamen temperamenta de præfixione duorum menſium, ac de publicatione admiſſionis in Conciſtorio à Congregatione admiſſa non fuerunt, quoniam *ex decreto mox relato* ſatis etiam proviſum eſt quoad fructuum amiſſionem in Epiſcopo tranſlato de conſenſu, nam fructus ante notitiam translationis reſtituendi ſunt, ſi extent, & non ſint conſumpti, reliquos poſt notitiam translationis Epiſcopus translatus perdit, quia titulum non habet, nec bonam fidem, ut patet.

6 Verum Epiſcopus translatus ſine ejus conſenſu fructus interim decurſos ſuos facit, donec tranſlationi aſſenſum præſtiterit, quoniam tunc primus Epiſcopatus vacare incipit *Bellamera in Can. ſi quis jam translatus* 21. *quæſt.*2. *columm.penult. ante num.*13. *verſ.item quæres*, ubi ſi quis fuit translatus, & conſenſit poſt duos menſes, non tenetur reſtituere fructus, quos medio tempore percepit.

7 Denique in Epiſcopis Regni Poloniæ tranſlatis de una ad aliam eccleſiam Cathedralem quoad fructuum privationem ſervanda eſt ſingularis Conſtitutio *Urbani VIII. ſub datum Romæ die* 23. *Decembris* 1626. ſequentis tenoris.

Cum in Regno Poloniæ, ubi excrebæ ſunt Epiſcoporum translationes, cum diu inoleverit abuſus, ut Epiſcopus ad aliam eccleſiam transferendus de induſtria differat ſe à prima eccleſia liberare, ac literas Apoſtolicas expedire, ut eo diutius utriuſque Epiſcopatus fructus aſſequatur, prioris nempe, cujus vinculo nondum à Sede Apoſtolica exolutus eſt, & poſterioris, ad quam transfertur, cujus fructus univerſi à die vacationis eccleſiæ ſibi integrè reſervantur; Cumque inde etiam ſiat, ut ſucceſſor in Epiſcopatu, unde ille translatus eſt, negligat & ipſe ſuæ proviſionis Bullas expedire, quippe cum intelligat ſe diu ſubiturum eccleſiæ onera univerſa abſque illis fructibus, quos omnes prædeceſſor Epiſcopus aut ante tranſlationem conſumpſit, aut ad aliam eccleſiam tranſportavit, Sanctiſſimus D. N. hujuſmodi corruptelam, quæ cedit in grave eccleſiarum in ſpiritualibus, & temporalibus detrimentum pro paſtorali ejus ſolicitudine, ac zelo magnoperè cupiens de medio ſublatam in ex ſacræ Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini interpretum ſententia ſtatuit, atque decrevit, ut ſi qua Eccleſia Cathedralis intra ſines Regni Poloniæ deinceps vacaverit ſpatio quatuor menſium dumtaxat, vel infra, liceat quidem Epiſcopo ſucceſſori ſibi fructus vendicare pro rata temporis vacationis hujuſmodi juxta antiquam illius Regni conſuetudinem; Verum ſi intra prædictum terminum eccleſia de Paſtore non fuerit proviſa fructus pro rata illius temporis, quo ſedes poſt quartum menſem vacavit nullatenus ſucceſſori, ſed integrè fabricæ illius Eccleſiæ, quatenus indigeat, alioquin ſacriſtiæ illius abſque alia declaratione applicati cenſeantur, & ejuſdem eccleſiæ capitulum, cui Sanctitas Sua hac in parte neceſſariam facultatem impartitur, omnino curare debeat, ut applicatio hujuſmodi quamprimum ſortiatur effectum; Quod ſi & ſacriſtia ſufficienter inſtructa reperiatur, liceat eidem Capitulo, conſulto tamen prius Epiſcopo ſucceſſore, ac prævia illius approbatione, hujuſmodi fructus in alios pios uſus pro loco, & tempore utiliter inſumere non obſtantibus Conſtitutionibus Apoſtolicis, ſtatutis, conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis ob promotionem ab Abbatias, aliaſque Dignitates tum regulares, tum etiam ſeculares habentes juriſdictionem quaſi epiſcopalem *ad interpretationem regulæ 26 Cancellariæ*.

SUMMARIUM.

1 Per promotionem ad prælaturam regularem cum poteſtate quaſi epiſcopali vacant officia, & beneficia.

2 Differentia inter prælatum regularem, & epiſcopum quoad vacationem beneficiorum, & officiorum.

3 Per promotionem ad generalatum vacant officia regularia.

4 Ampliatur, ſivè generalis electus ſit ad vitam, vel ad tempus.

5 Generalatus eſt officium, ſed cum præeminentia, & juriſdictione *ibid.* 6.

7 Per prælaturas ſeculares cum poteſtate quaſi epiſcopali vacant beneficia, ubi aſſignatur differentia inter alias dignitates inferiores.

CAPUT XIV.

1 PRælatura regularis habens Juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, ſeù nullius nil differt a dignitate Epiſcopali; utraque enim conferri ſolet à Papa inConciſtorio, ergo ex eadem rationis identitate per promotionem Prælati regularis ad Abbatiam habentem Juriſdictionem quaſi Epiſcopalem vacant ſtatim officia, & Beneficia Eccleſiaſtica *Cap. cum in cunctis* §. *Cum verò, ibiq. Abb. & Dec. num 2. de elect.* quod etiam literalitèr deducitur *Ex regul.26. Cancell.* ibi - *Vacaturis per promotionem quorumcumque ad Eccleſiarum, & Monaſteriorum regimina. Tamburrin. de Jur. Abbat. diſp.5. quæſit.25. num.1. Garz. de Benef par.11. cap.7. in princ. Mandoz ad regul.26. de Vacatur. per promot.* §.3. *num.*8. *Oldrad. conſ.*14. *per tot.*

2 Differt tamen Prælatus regularis ab Epiſcopo in hoc, quod Prælatus regularis ſtatim poſt promotionem, ac confirmationem amittit officia, & Beneficia, è contra Epiſcopus de Jure Beneficiis non privatur, niſi poſt adeptam Epiſcopatus poſſeſſionem *ut in cap. antecedenti num.5. in fin.* Et ratio diſparitatis eſt, quia in Prælato regulari retentio officiorum, & beneficiorum exorbitat à jure, propter votum paupertatis, cui non ſubjacet Epiſcopus ſecularis; deindè quia Prælatus regularis non poteſt non acceptari á monacis, & religioſis; quæ ratio ceſſat in Epiſcopo, qui ſi forſan fuerit odioſus populo, ipſe repreſentat Summo Pontifici juſtas, ac rationabiles cauſàs, quas, ſi juſtitia exigit, ſolet admittere, ut praxis docet, quod etiam videtur juridicum, quia de jure Epiſcopus, invitis populis, dari non debet, *Canon. ſi fortè in fin. diſtinct.63.*

3 Nec minor eſt ratio in regulari promoto, ſeù electo ad Generalatum; Generalis enim dicitur Prælatus ſuæ religionis, & utitur poteſtate ordinaria in omnes religioſos ſibi ſubjectos; eo modo, quo Abbas jurisdictionem quaſi Epiſcopalem exercet in ſibi ſubditos; ergo per electiouem, & confirmationem ad Generalatum vacant omnia officia, & beneficia *ex reg. 26. Cancellariæ Tamburrin. de jure Abbatum diſpar.5. quæſit.25. num.1.*

4 Nec diſtinguendum eſt, an Generalis ſit perpetuus, vel ad tempus, quod in nonnuliis religionibus ſervatur ex ſpecialibus Conſtitutionibus; nàm pro inducenda vacatione officiorum, ſeù beneficiorum ſatis eſt regularem ad Generalatum electum eſſe, & exercere jurisdictionem ordinariam in omnes religioſos; quo poſito repugnat Generali retentio officiorum, & beneficiorum ex eiſdem rationibus, quæ militant in Epiſcopo, & Abbate *per text. in cap. cum ſingula de præben. in 6.*

5 Nec objiciatur Generalatum eſſe officium,
& è contrà abbatiam eſſe dignitatem eccle-
ſiaſticam, ſeù quid medium inter Epiſcopa-
tum, & dignitatem inferiorem, ideoque per
Generalatum non vacant officia, & beneficia
quamvis vacare ipſo jure cenſeantur per pro-
6 motionem ad abbatiam regularem. Reſpon-
detur, quod Generalis habet quidem officium,
ſed cum præeminentia, & juriſdictione in
omnes religioſos, ſicuti Generalis militum in
omnes milites. Sanè qui præeſt tanquam
caput militibus, dicitur in dignitate, &
quidem ſuprema conſtitutus, ergo etiam
Generalis, qui præeſt omnibus religioſis:
Item Generalis æquiparatur Epiſcopo, ſed
propter Epiſcopatum vacant ipſo jure benefi-
cia, ſaltem poſt adeptam poſſeſſionem, ergo
quoque vacant propter Generalatum. De-
mum non eſt facienda vis in nomine, nàm
quoad eſſentiam idem ſonat Abbas, ac Ge-
neralis, quia uterque habet jurisdictionem
ordinariam in monachos, & religioſos, id-
circò utrobique idem jus ſtatuendum eſt ſuper
officiorum, & beneficiorum vacatione ex hoc
capite *cap. cum ſingula de præben. in 6. cap.
cum in cunctis* §. *cum vero de elect.*

7 Quo verò attinet ad Prælaturas ſeculares extra ordinem epiſcopalem, ſciendum eſt, alias habere jurisdictionem cum territorio ſeparato, alias eſſe ſimplicitèr exemptas cum plena tamen juriſdictione judicandi cauſas, mulctandi Clericos, & his ſimilia, utrobique enim vacant ipſo jure Beneficia, quia ità promoti, ſeù electi in ſubjecta materia non differunt ab Epiſcopis *Cap. cum in cunctis* §. *cum verò de elect. Paris de reſignat. lib. 3. cap.1. num.99.* Ad differentiam aliarum dignitatum Eccleſiaſticarum, quæ tales abuſive appellantur ex quadam præeminentia, quam habent in Capitulo, Proceſſionibus, aliiſq; ſimilibus actibus, quoniam vacatio ob promotionem ad hujuſmodi Prælaturàs regulatur *juxta Text. in cap. de multa de præben. Extrav. Execrabilis eod. tit. cum relatis ſupra in cap.5. per tot.*

ADDI-

Digitized by Google

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 PEr Prælaturam regularem cum juriſdictione quaſi epiſcopali penſio extinguitur.
2 Limita in regulari electo ad generalatum, ſi penſio auctoritate apoſtolica reſervata ſit.
3 Interpretatur *Textus in cap. cum ſingula de præben. in 6.*
4 Declaratur *Textus in cap. cum in cunctis §. cum vero de elect. & regu. 26. Cancellariæ.*
5 Penſio manualis reſervata regulari pro veſtiario, aliiſque indigentiis per electionem ad generalatum extinguitur, ubi de ratione.

1 PRælatura regularis æquiparatur prælaturæ ſeculari, & licitum eſt arguere ab una ad aliam, itaque per promotionem ad prælaturam ſecularem cum poteſtate quaſi epiſcopali vacat penſio, ità quoque per abbatiam, & prælaturam regularem *cap. cum in cunctis §. cum verò de elect. Gig. de penſ. quæſt 56. num.5. Tondut. de penſ. quæſt.73. num.31. Hoyeda de incompatibilit. part.1. cap.6. num.10.*; Nam omnia beneficia, officia, & penſiones prælatis regularibus ſunt incompatibilia *ex cap. cum ſingula de præben. in 6.*. Nihil tamen intereſt, an promotus ad prælaturam ſecularem, vel regularem ſit Abbas, vel Prior, aut Præpoſitus nuncupetur; Nam quoad effectum, de quo agitur, vis non ſtat in nomine, ſed in poteſtate quaſi epiſcopali, cui de ſtylo, & conſtitutionibus apoſtolicis retentio eccleſiaſticarum penſionum repugnat *Pariſ. de reſignat. lib.3. cap.1. num.100. Garz. de benef. par.11. cap.7. in fin. Tamburin. de jur. Abbat. diſp 13. quæſit.1. num.20.*

2 E' contrà per electionem, ſeù promotionem regularis ad Generalatum penſio auctoritate apoſtolica reſervata non extinguitur, quia Generalis non eſt ſponſus eccleſiæ, ſed tantum caput religionis, deinde juriſdictio Generalis in omnes regulares non eſt quaſi epiſcopalis, quia ea dependet à definitorio, ſeù conventu, à quo ex juſta cauſa ille poteſt amoveri, ut in ſimili tradit *Oldrad. conſ.128.*

3 Nec turbat, quod per electionem & confirmationem ad Generalatum vacent ipſo jure officia, & beneficia, ut dictum eſt ſupra *per Text. in cap. cum ſingula de præben. in 6.*; Hoc enim procedit in omnibus regularibus, & multo magis in capite, ſed hæc lex non poteſt extendi ad penſionem, quæ in rigore
4 non eſt officium, nec beneficium, multoque minus obſtat *Text. in d. §. cum verò de elect.*, quia loquitur de epiſcopis habentibus juriſdictionem independentem à capitulo; Eodemque modo procedit *regula 26. Cancellariæ*, nam locum habet in prælatis, qui promoventur ad monaſteriorum regimina cum poteſtate quaſi epiſcopali, & habent dignitatem, & beneficium in eccleſia cum facultate percipiendi fructus; Item loquitur de iis, qui indigent confirmatione Papæ, prout praxis eſt in dignitatibus conciſtorialibus, quæ ſane rationes ceſſant in regulari electo ad Generalatum, habet enim ſimplex officium, & quandoque non indiget confirmatione, nam eo ipſo, quod legitimè electus eſt, cenſetur confirmatus juxta praxim religionum; Ex his itaque rationibus per aſſumptionem adGeneralatum penſio eccleſiaſtica non extinguitur; idque apud me, ni fallor, nullam habet dubitationem ex juribus mox relatis.
5 Limitatur in penſione manuali reſervata regulari pro veſtiario, aliiſque extraordinariis indigentiis, quibus monaſterium non providet, præſertim ſi Generalis habeat Beneficia, ſeù Abbatias Generalatui unitas, nam tunc, ceſſante cauſa paupertatis, penſionem extingui certum eſt *cap. ceſſante de appellat. cap. ſi pauper clericus ibiq. Gloſſ. de præben. in 6., & alibi frequenter.*

ARGUMENTUM.

DE vacatione, ubi Beneficium, ac Penſio habentur pro derelictis *ad explicationem Text. in l.1. & 2. & 10t. tit. ff. prò derelicto, & Gloſſ. in cap. final. de cleric. non reſidentib.*

SUMMARIUM.

1 VAcat beneficium, ſi habeatur pro derelicto, prout per matrimonium, & militiam.
2 Differt tamen unus modus vacationis ab alio.
3 Res quando habeatur in orphanis pro derelicta.
4 Clericus habet beneficium prò derelicto, permittendo, quod alter tegat Eccleſiam cum animo ampliùs non redeundi.
5 Clericus deſerens eccleſiam ſimpliciter, & abſens ſit per ſpatium decem annorum habet beneficium pro derelicto quoad poſſeſſionem, ſecus quoad titulum.
6 Beneficium, quod habetur prò derelicto, non ſit primi occupantis, ſed canonica inſtitutione obtineri debet.
7 Beneficium nequit haberi pro derelicto quoad dominium, & proprietatem, ſecus quoad uſum, & adminiſtrationem.
8 Vacatio ex hoc capite differt à vacatione ob matrimonium, militiam, & non reſidentiam, ubi de ratione.
9 Beneficium, quod habetur pro derelicto quoad titulum, & poſſeſſionem, ipſo jure vacat ad omnes juris effectus.
10 An beneficium, quod habetur pro derelicto quoad poſſeſſionem tantum, poſſit conferri, ſeù impetrari.
11 Proviſus ab ordinario non debet mitti in poſſeſſionem, niſi citato abſente, & quomodo, explicatur ibid.
12 Differentia inter Ordinarium, & Papam quoad collationem beneficii vacantis de facto tantum 13.

CAPUT XV.

1 PAria ſunt renunclare Beneficium per matrimonium, & militiam, ac illud habere prò derelicto; utrobique enim ipſo jure Beneficium vacat *Gloſſ. in cap. final. verſic. redierint de Cleric. non reſiden. cap. qualiter, ibique Abb. num.6. eod tit.,* & *in cap.1. de offic. Vicar.*

2 Differunt tamen hæc quoad modum vacatiotionis, nàm per matrimonium, & militiam vacat potius Beneficium ob ſtatus incompatibilitatem; ſecùs, ſi illud habeatur prò derelicto; quod patet, nam Beneficium poteſt haberi pro derelicto à clerico, etiam retento habitu clericali, ſed qui contrahit matrimonium, aut exercet militiam, regulariter incedit in veſtibus laicalibus, & cingulo militari utitur. Præterea, ut agnoſcatur diſcrimen, quod intercedit inter unum, & alium vacationis modum, inquirendum prius eſt, quando res in prophanis habeatur prò derelicta, ut inde percipiatur, quid dicendum ſit in Beneficiis Eccleſiaſticis.

3 Quandoquidem proprie res prò derelicta in prophanis habetur, quando deſinimus eam poſſidere, ut amplius noſtra non ſit, & permittimus ab alio poſſideri *leg. 1.* & *tot. tit. ff. pro derelict. §. hoc amplius Inſtit. de rer. diviſ.* ubi caſus exemplificatur in Prætore, & Conſule, qui jactant in vulgum miſſilia cum voluntate, ut, quod quiſquis acceperit, ejus fiat, quod fieri ſolet in coronatione Regis ad oſtendendam ejus munificentiam.

4 Sic à pari Clericus, qui dimittit poſſeſſionem, & adminiſtrationem, permittendo, quod alter regat Eccleſiam, vel titulo Æconomatus, vel titulo inſtitutionis, item ubi ſe abſentat ab Eccleſia animo amplius non redeundi, & coram idoneis teſtibus ſuam mentem ſatis expreſſit ſe nolle amplius Eccleſiæ inſervire, & interim tempus decennii elapſum ſit, cum ſimilibus, dicitur vere, & proprie habere beneficium pro derelicto pro effectibus plenæ vacationis *Gloſſ. in cap. ex parte in princ. ibique Abb. num. 5. 6. de Cleric. non reſiden. Rebuff. tit. de modis amittendi Beneficia num.*49.

5 E contra, ſi quis Eccleſiam deſerat ſine hoc animo, ac per ſpatium decem annorum abſens ſit, videtur quidem habere beneficium pro derelicto quoad poſſeſſionem, ſed non quoad titulum, & Jus, quod ei competebat, hoc enim non perditur ex patientia, & negligentia, niſi in caſibus a Jure expreſſis, ſicuti regreſſus ad beneficium non amittitur ex ſola non petentis negligentia, *ità Sarnen. deciſ.47. de præb.* & *regreſſ.* ubi ait ita intelligendum eſſe Abbatem *in cap. cum veniſſent num. 16. de reſtit. Spoliat. Cap. cum contingat num.14. de dol.* & *contumac.*

6 Verùm beneficium, quod habetur pro derelicto quoad titulum, & poſſeſſionem, non ſit primi occupantis, prout res prophana, quæ in vulgum jactatur exemplo miſſilium, de quibus ſupra; & ratio differentiæ eſt, quia in rebus prophanis ſufficit voluntas jactantis res ſuas, & actus occupationis; ita res prophana ſit primi capientis; non ſic in Beneficiis Eccleſiaſticis; nàm voluntas beneficiati abſentantis ſe ab Eccleſia cum animo non amplius redeundi, operatur quidem, ut Beneficium habeatur pro derelicto, ac per conſequens inducta ſit vacatio, ſed non ſit primi occupantis; immò id fieri non poteſt, nam in Beneficiis neceſſaria eſt canonica collatio, ſeù inſtitutio ad evitandum vitioſum ingreſſum *cap. unico de eo, qui mittitur in poſſeſs. cauſa rei ſervandæ in 6. cap. ex frequentibus de Inſtit. cap. Beneficium de regul. Jur. in 6.*

7 Et quamvis Beneficium nequeat proprie haberi pro derelicto, cum ejus dominium, ſeù proprietas ſit penes Chriſtum, non apud Beneficiatum *ad Text. in cap. cum ex eo de elect. in6.* nihilominus quoad uſum, uſumfructum, & adminiſtrationem, dominium quodammodo dicitur eſſe penes Beneficiatum, nam proprietas, quæ penes laicos eſt in rebus temporalibus, vi dominii, & uſusfructus cauſalis, competit Clericis beneficiatis in uſu, & uſufructu formali dumtaxàt; & juſta quidem ratione, quia de jure uſusfructus in multis caſibus pars dominii eſt *leg. 4. ff. de uſufruct.* quod bene congruit Eccleſiaſticis, quibus ſolus uſus, & adminiſtratio Beneficiorum, & & Eccleſiarum de jure competit.

8 Ex his patet evidenter hunc vacationis modum valde differre ab alio ob matrimonium, & militiam, ut ſupra innuimus, ſicuti quoque differt ab alio ob non reſidentiam intra annum, biennium, aut triennium; quippe quia in caſu abſentiæ Clerici ab Eccleſia ſervanda eſt diſpoſitio juris *in cap. ex tuæ de*
9 *Cleric. non reſiden, de qua infra.* At ubi beneficium habetur pro derelicto tam quoad titulum, quam quoad poſſeſſionem, ſtatim illud vacare cenſetur, & poteſt conferri ab Epiſcopo, vel impetrari à Papa, quia vacat de jure, & facto ſimul, juxta diſpoſitionem juris, *de qua Gloſſ. in cap. ex parte in princip. ibique Abb. num.5.6. de Cleric. non reſiden.*

10 Inquirendum ſupereſt, an beneficium, quod habetur pro derelicto quoad poſſeſſionem dumtaxat poſſit libere conferri, ſeu impetrari? Variat ſuper hoc puncto *Hoſtienſis in ſumma num.3. de Cleric. non reſiden*; ubi ait, quod ſi Clericus, qui de numero eſt, ſuam qualitercumque Eccleſiam relinqueret, deberet incontinenti de rigore Juris, & rationis naturalis alius ſubrogari, ita quod ſubrogatus ſaltem uſque ad annum completum recipi non debeat. Deinde *in cap. ex tuæ n.6. verſic.*

ad-

Digitized by Google

ad hoc eod. tit. duas afferens opiniones inter ſe contrarias, concludit, Beneficium, quod habetur pró derelicto non eſſe conferendum, quouſque vacet de ſacto, & hoc verius, ut ibi.

11 Ego tamèn in hac re arbitror collationem Beneficii obtentam á Papa, ſeu ab Epiſcopo contrà Clericum abſentem ab Eccleſia per decennium procul dubio valere, nám Beneficium, quod vacat de ſacto poteſt conferri *ex deductis in cap.* 1. *de Vacat. per obit.* ſed Clericus in hoc caſu non eſt privandus titulo, niſi prius citetur *Gloſs. in cap. ex parte*, & *cap. final. de Cleric. non reſiden.* & ita intelligendum eſſe *Hoſtien. ait Adden. in ſumma num.* 3. *lit.* G. quod mihi rationi conſentaneum videtur, nam vacatio Juris fortior eſt vacatione facti juxta prima principia. Si igitur poſſeſſor citandus eſt, ubi Beneficium vacat de Jure, quia juſtam retinendi cauſam poteſt opponere *cap. licet Epiſcopus* 28. *de præben. in* 6. multo magis, ubi vacat de facto. Unde propterea nullo modo eſt deferendum *Hoſtienſi in d. Decretali*, loquitur enim de Vacatione Juris, & tamen negat poſſe Beneficium conferri, quod eſt contrà communem DD. Sententiam, nàm Beneficium, quod vacat de jure, fortè quia clericus factus eſt miles, vel contraxit matrimonium ſtatim poteſt conferri, & impetrari *Gloſſ. in cap. final. de cleric. non reſiden. cap.* 1. *de cleric. conjugat. cum relatis in cap.* 3. *de vacat. ob matrim.*, & *cap.* 8. *de vacat ob militiam*; ita à pari idem dicendum eſt de beneficio, quod habetur pro derelicto quoad poſſeſſionem tantùm, uterque enim modus vacationis de jure, & de facto communiter receptus eſt, *ut in cap.* 1. *de vacat. per obit*.

12 Hæc tamen differentia intercedit inter Ordinarium, & Papam, quod beneficium vacans de facto poteſt quidem ordinarius libere conferre, ſed tenetur præfigere terminum competentem, ut clericus abſens redeat ad eccleſiam, citando eumdem vel perſonaliter, vel per edictum juxta praxim; quod ſi redeat, & juſtam abſentiæ cauſam opponat, ad poſſeſſionem jam amiſſam reintegrandus eſt, item ſi juſtam cauſam non habuerit, paruit enim mandatis ſui ſuperioris *cap. final. & tot. tit. de cleric. non reſiden.*, & dicam infrà *in cap.* 5. *de vacatione, ſeù privatione ob non reſidentiam lib.* 2.. Si verò non redeat intrà terminum, ut ſupra præfixum, amplius non auditur, nam beneficium, quod vacabat de facto per lapſum decennii, incipit vacare etiam de jure poſt lapſum termini *cap. ſi tibi abſenti, ibique Gloſſ. verſic. eo lapſo de præben. in* 6., licèt melius ſit prius abſentem citare, aſſignando eidem terminum competentem ad redeundum, & deindè, eo elapſo, conferre beneficium, nam tunc vacat de facto, & de jure ſimul, quod certum eſt; & hactenus caſum ſic poſui, quatenus magis dubitabilis
13 eſt. Sed Papa poteſt liberè conferre beneficium, quod vacat de facto, & titulo privare clericum, qui per decennium abeſt ab eccleſia; ſumma enim eſt poteſtas Papæ in beneficialibus, ſed tamen de hac voluntate apparere debet *Rot. deciſ.* 115. *cor. Puteo lib.* 3., ubi reſolutum fuit privationem beneficii factam à Papa ex certa ſcientia, etiam non citata parte, de jure ſubſtineri.

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 PEnſio expreſſe habetur pro derelicta, ubi penſionarius eam recuſavit, & per decennium non exegit.
2 Uſusfructus per decennium habetur pro derelicto, ubi explicatur.
3 Penſio tacitè habetur pro derelicta, ſeu extincta, ſi per ſpatium quadraginta annorum exacta non ſit.
4 Beneficium regulare per ſpatium quadragintà annorum efficitur ſeculare, ſi poſſideatur à clericis, & è contrà.
5 Quod dicitur de beneficio locum etiam habet in penſione.
6 Differentia inter caſum, quo quis expreſſè, vel tacitè habet penſionem pro derelicta.

1 PEnſio eccleſiaſtica poteſt duobus modis haberi etiam pro derelicta, expreſſè, & tacitè; Expreſſe habetur, ubi clericus penſionem oblatam recuſavit, & coram titulari, aliiſque teſtibus declaravit ſe nolle ea uti, & interim elapſum ſit decennium abſque ulla exactione. Hoc ſanè caſu non ſolum quoad titulum, ſed etiam quoad poſſeſſionem habe-
2 tur pro derelicta; ſicuti uſusfructus habetur pro derelicto, ſi uſusfructuarius per decem annos inter præſentes eo non utatur *l. corruptionem, ibique Gloſſ. in verſic. altercantibus in fin. cod. de uſufruct.* ibi = *et ſic eſt mirabile, quod actio perſonalis competens pro uſufructu tollitur decem annis inter præſentes* = §. *finitur, ibique inſtitutiſtæ quibus mod. uſusfruct. amittatur*. Sanè hæc paritas congruit caſui noſtro; Nam, ultra non uſum decennalem, concurrit etiam voluntas penſionarii recuſantis penſionem exigere; & hoc ſinè dubio eſt habere penſionem pro derelicta; Item per non uſum decennii uſusfructus habetur pro remiſſo, & præſcripto, ſaltem ope exceptionis, etiamſi voluntas expreſſa non utendi non concurrat *Gloſſ. in d. l. corruptionem cod. de uſufruct.* ibi = *ſed an ipſo jure, reſpondeo non, ſed per exceptionem, quia tempus non eſt modus &c.* = qua tamen concurrente etiam ipſo jure uſusfructus habetur pro derelicto, ita à pari in penſione §. *hoc amplius inſtit. de rer. diviſ. l.* 1. & 2. *ff. pró derelict.*

3 Tacite autem, ſi per ſpatium quadraginta annorum exacta non ſit, nam per lapſum tanti temporis penſio habetur pro derelicta, præſcripta, & extincta *Gig. de penſion. qu* 85. *n.* 4. *Tondut. eod. tract. quæſt.* 36. *Mareſcott. var. reſol. cap.* 21. *n.* 15. *lib.* 1. *Rot. deciſ.* 491. *n.* 6. *cor Molin.*

4 Immo ſicuti beneficium per lapſum tanti temporis,

poris, ſi regulare eſt, efficitur ſeculare, ſi à clerico poſſideatur, & è contra *cap. cum de beneficio de præben. in 6.* ita à pari, nam
5 quod dicitur de beneficio, locum etiam habet in penſione, quæ eſt pars beneficii *l. 3. ff. pro derelict*; ubi habetur, quod ſicuti totum, ita & pars poteſt haberi pro derelicta, & extincta.
6 Differt hic caſus ab antecedenti; nam in primo caſu voluntas cum lapſu longi temporis ſufficit, ut penſio habeatur pro derelicta: Sed in hoc ſecundo caſu, ut penſio præſcripta ſit, ſeù extincta, lapſus longiſſimi temporis requiritur ex auctoritate *Gig.*, *Tondut.*, *& aliorum*, *& habetur in cap. de quarta*, *cap. ad aures*, *cap. illud*, *cap. quia indicante de præſcript.*, licet ex conjecturis, præſumptionibus, aliiſque facti documentis minus tempus prò hujuſmodi effectu ſufficiat *Rot. deciſ. 249. num. 5. coram Cavaler. deciſ. 491. n. 6. coram Molin*; quod prudentiæ judicis remittitur, cum in iis, quæ pendent ex facto, certa juris regula dari non poſſit.

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis ob non præſtitum intra certum tempus, ſeu intra menſem conſenſum electioni *ad ornatum Text. in cap. quam ſit §. electus de elect. in 6.*

SUMMARIUM.

1 Vacat beneficium, ſi electus intra menſam à dia preſanrationis alectioni non conſenſiat.
2 Eligentes tenentur quam cito præſentare alectionem.
3 Ampliatur hæc pœna in poſtulato.
4 Differentia inter poſtularum, & electum quoad modum acceptandi alectionem, ſau poſtulationem.
5 Poſt conſenſum electi, ſeu poſtulati tertius non poteſt impetrare benaficium.
6 Poſtulato quodammodo beneficium dabetur, eique fit injuria, ſi denegatur abſque cauſa diſpenſatio, & confirmatio.
7 An pendante dilationa ad acceptandam electionem liceat tertio impatrare beneficium, ubi negativa reſolvitur, Item in poſtularo. 8.
9 Baneficium non vacar poſt manſam ad acceptandam electionam, ſi electus habuerit impedimentum, ubi declaratur, & diſtinguitur.
10 An menſis ad acceptandam electionem conſtituatur ex triginta tantum diebus, vel triginta & uno. 11. 12.
13 Electus ſi dacedat in urbe, beneficium non vacat in Curia, ubi rationes.
14 Si abſans proviſus de beneficio decedat in Urbe, beneficium non vacat apud ſadem.
15 Ampliatur in alectis ad Epiſcopatus, & Eccleſias Cathedrales.
16 Nominatus à Rege ad Epiſcopatum, ſi moriatur in Urbe anta confirmationem, poteſt ab eo fieri nova electio.
17 Raligioſi electi ad Prioratus non poſſunt accaptare electionem abſque ſuperioris licantia, alitàr Prioratus ipſo facto vacat;
18 In electionibus officiorum regularium non eſt à Jure ſtatutum tempus ad accepandam electionem, ſad poteſt à ſuperiore præfigi, quo elapſo, anta acceptationem, vacat officium 19.

CAPUT XVI.

1 INtroducta eſt hujuſmodi vacatio pro beneficiis electivis, ne in poſterum propter diutinam beneficiorum vacationem præjudicium eccleſiis irrogaretur: Undè merito ſancitum eſt, ut electus ad dignitatem eccleſiaſticam teneatur intra menſem à die præſentationis electioni conſentire, & beneficium acceptare ſub pœna vacationis, & privationis, electus enim acquirit in beneficio Jus ad rem, quod indè ſtatim amittit, ſi intra menſem electioni ſibi præſentatæ aſſenſum non præſtiterit *cap. quam ſit verſic. electus de elect. in 6. Menoch. de arbitr. caſ. 477. num. 1. centur. 5.*. Et ideo, nè eccleſia diu
2 vacans ſit, tenentur quamcito electores ità electo præſentare electionem, ut ſciat, an velit acceptare beneficium, & præeſſe eccleſiæ, ad quam per validam electionem promotus fuit, *ità habetur in cap. quam ſit de elect. in 6.*
3 Ampliatur quoque terminum ad acceptandam intrà menſem electionem, etiam locum habere in poſtulatione, nam eadem juris ratio militat *Gloſſ. in d. cap. quam ſit*, *verſic.*
4 *cum hic dicat in fine de election. in 6.*. Hoc tamen intereſt inter unum, & alium caſum, quod electus poteſt pure electionem acceptare, poſtulatus verò nonniſi ſub conditione obtinendi diſpenſationem à ſuperiore *Gloſſ. in cap. cupientes verſic. conſenſum de elect. in 6.*;
5 Verum poſtquam electus electionem, & poſtulatus poſtulationem acceptaverit, non licet tertio beneficium impetrare, & impetratio obtenta non tenet. Et quidem quoad primum caſum res eſt clara, nam electus poſt conſenſum acquirit jus in beneficio *cap. cum inter 21.*, *ibique Gloſſ. in verſic. reſilire de elect. Gloſſ. in cap. ſi tibi abſenti verſic. poteſt etiam de præben. in 6.*; Deinde electus poſt conſenſum præſtitum electioni, beneficium non tam uti ſuum, quam debitum poteſt petere *cap. ſi tibi abſenti de præben. in 6.*; quoniam electio facit prælatum, & quærit jus electo, per confirmationem nihil juris quæritur,

Digitized by Google

ritur, niſi exercitium *Franc. in cap. quam ſit, verſic. electus de electione in 6. Rot. deciſ.240. num.11. cum ſeqq. cor Ludoviſ.*

6 Quo vero ad ſecundum caſum res etiam rationi innititur, nam poſtulato, dummodo alias idoneus ſit, & utilis eccleſiæ, beneficium debetur, quod intellige, ſi poſtulatio facta ſit à toto capitulo, vel ſaltem à numero duplo majore; & quamvis poſtulatus nullum jus acquirat in beneficio, nihilominus ſit ei injuria, ſi denegetur abſque cauſa diſpenſatio, & confirmatio *Gloſſ. in cap.3. verſic. gratia, & Gloſſ. in cap. penult. verſic. nullum de poſtulat. Gloſſ. in cap. cupientes verſic. gratia de elect. in 6.*

7 Sola oritur dubitatio, an interim, quo electus differt intra menſem acceptare electionem, poſſit tertius beneficium impetrare. Affirmat *Faber in ſuo codice lib.1. tit.2. definit.19.* nam agitur de electione, quæ dependet à conditione poteſtativa, ideoque purificatio conditionis non retrotrahitur in præjudicium impetrantis *l. ſi vero §. ſi filio familias ff. mandati*, ad differentiam conditionis caſualis, ſeu mixtæ, in qua retrotractio communiter admittitur *L. qui potior in fin. l. qui Balneum ff. qui potior. in pign. habeantur, ubi civiliſtæ*. Ultra quod electus acquirit Jus ad rem, quod in proviſione alterius non intelligitur præſervatum *cap. ſi is cui cap. quodam de Præben. in6* Negat *Boer. quæſt.2. num 41*; ubi quod beneficium collatum abſenti vacat de facto, & ab alio non poteſt conferri *per Text. in cap. ſi tibi abſenti de præben. in 6*; huic ſententiæ accedit *Franch. in cap. quam ſit, verſic. electus de elect in 6. ibi= electo quæritur jus ex electione etiam ante conſenſum ipſius electi, ſi poſt electionem talis eccleſia impetraretur, & ante conſenſum electi, quod non valeat talis impetratio, non facta mentione de electione, cum Papa non intendat tollere jus tertii=*: Subſumes, ergo facta mentione electionis, impetratio beneficii ſubſtinebitur, ſed hoc argumentum non ſtringit, nam à ſententia doctoris non licet arguere à contrario ſenſu. *Gratian diſcept. forenſ. cap.689. num 42. Carena reſolut.82. num.13. Surd. conſ.85. num.39. Rota deciſ.822. num.6. cor. Seraphino*. Mihi tamen placet ſententia *Boerii d. quæſt.2. num.41*; ubi ſicuti beneficium collatum abſenti non poteſt iterum conferri, ſeu impetrari, ita multo minus beneficium electi, nam electus jus de præſenti acquirit in beneficio, quod non ita facile tolli poteſt *cap. ſi pro te de reſcript. in 6. cap.1. & 2. de conceſſ. præben. Clement.1. eod. tit. deciſ.12. de conceſſ. præben. in novis* Immo juxta opinionem *Abb. in cap. accedens de præben.* collatio non convaleſcit, licet primus proviſus beneficium repudiet, & ratio eſt, quia explorari debet abſentis voluntas; quod & Baldus ſolidiori probat ratione, nam ideo beneficium collatum abſenti non poteſt iterum conferri, seù impetrari, quia jam facta eſt collatio *ità habetur in Margatita Baldi impreſſa penes Innocentium verſic. beneficium*, Item electus habet facultatem acceptandi beneficium, ſeu electionem intra menſem, & prout beneficium juris eſt, auferri non debet *cap. indultum de regul. jur. in 6.*. Demum beneficia electiva non veniunt ſub reſervatione, nec poſſunt impetrari *Gloſſ. in cap 2. de præben. in 6.*, ultra quod præjudicium irrogatur eligentibus, quibus nova electio de jure competit, ſi electus infra menſem non acceptet *cap. ſi electio de elect. in 6.*. Hæc ſine dubio conſideranda ſunt à miniſtris Dataria, nam de poteſtate Papæ non dubito, ſed de ea conſtare debet, prout tunc apparet, quando confert beneficium cum clauſula motu proprio, de plenitudine poteſtatis, seù ſignat gratiam quibuſcumque non obſtantibus, alioquin ſimplex collatio, præſertim, ſi prout de jure concepta ſit, non tollit jus electo, etiamſi ex poſt beneficium acceptatum ſit; Non enim veriſimile eſt voluiſſe Papam tot legibus derogare, & electum ſinè cauſa privare beneficio, quod ratio non patitur; Idem-
8 que jus locum ſibi vindicat in poſtulato, ſi alias idoneus ſit, & utilis eccleſiæ, poſtulatio enim regulis electionis conſiſtit *Gloſſ. in cap. cum inter 21. verſic. reſilire de elect. Gloſſ. in cap.3. cap. penult. de poſtulat*.

9 Ulterius poſt terminum unius menſis ad acceptandam electionem non vacat beneficium, ſi electus juſtum habuerit impedimentum, quo electionem acceptare non potuit; nam regulariter impedimentum prębet juſtam excuſationis cauſam *cap. quia diverſitatem de conceſſ. præben. l.1. §. ultim. in fin. cod. de annal. except.*, & in ſpecie *Franch in cap quam ſit verſic. electus de elect. in 6.*, quod verum eſt in impedimento facti, nam, ſi agatur de impedimento juris, diſtinguere oportet inter unum impedimentum, quod jam aderat, & aliud, quod inde ſupervenit; primo caſu electio eſt ipſo jure irrita, quod patet in excomunicato, & ſuſpenſo *ſecundum Gloſſ. in cap. cum dilectus de conſuetud. Gloſſ. in cap. Apoſtolicæ de exception. cap. ſi celebrat ibique Abb. de cleric. excomun. miniſt.*. Secundo caſu ſubdiſtinguendum eſt, aut electio caſſatur ab Epiſcopo, vel à Papa ex officio, seù ad preces eligentium, hoc caſu beneficium vacat, quia electus veluti privatus per ſententiam judicis amittit jus, quod per electionem in beneficio obtinuit *Gloſſ. in cap. poſtulaſtis de cleric. excom. miniſt. Gloſſ. in cap. propoſuit verſic. vacare de conceſſ. præben.*. Aut verò electio non caſſatur etiam in iis caſibus, in quibus de jure ea permittitur, tunc electus tenetur facere omnes diligentias ad tollendum juris obſtaculum, de quibus ſi doceatur, etiam poſt menſem, obtenta diſpenſatione poteſt electio acceptari, nec poſt lapſum menſis beneficium dicitur vacans, quia impedito tempus non currit *cap. final. de elect. l.1. §. ult. cod. de annal. except.*; Si verò de diligentiis non conſtet, omnis ratio dictat, electum poſt menſis lapſum omni jure beneficio eſſe privatum, immo toties beneficium vacare cenſetur, quoties capitulares poſt menſem alium

alium clericum idoneum elegerint *cap. ſi electio, ibique Gloſſ. verſic. alium de elect. in 6.*

10 Hinc graviſſima occurrit juris diſputatio, an menſis datus electo ad acceptandam electionem ex triginta tantum diebus completis conſiſtere debeat, ſeù potius ex diebus, qui naturaliter currunt, conſtituatur, ad dignoſcendum, an iterum vacet beneficium pro omnibus juris effectibus. Variæ ſunt in hac diſputatione opiniones, quas recenſere omninò inutile cenſemus quoad præſentem inſpectionem, duas tantum innuere arbitror, à quibus ſinè dubio pendet hujus diſputationis reſolutio. Prima igitur opinio eſt menſem de jure civili conſtare ex triginta diebus *Tiraquell. in l. ſi unquam verſic. ſuſceperit filios num 208. C. de revocan. donat. Alexand. conſ. 114. num. 12. 13. lib. 5.*, ſicuti ex tercentum ſexaginta annus apud Romanos conſtituebatur; Romani enim in computatione anni eodem utebantur jure, quo Egyptii *ex latè deductis per Menoch. de arbitr. caſ. 50. in princ. centur. 1. lib. 2. Alex. d. conſ. 114. n. 13. lib. 5.*

11 Secunda autem opinio, quæ quidem verior eſt in puncto Juris, oppoſitum defendit, menſem ſcilicet ſumendum eſſe, prout naturaliter currit, non enim verum eſt, annum apud Romanos computari ex ſolis tercentum ſexaginta diebus, prout mos erat apud Ægyptios, ſed potius jure codicum, & digeſtorum conſtari ex tercentum ſexaginta quinque diebus, ſicuti in hac computatione ita ſe habet praxis Eccleſiæ *Gloſſ. communiter recept. in cap. quam ſit, verſic. menſem de elect. in 6., & habetur in l. ita vulneratus ff. ad leg. Aquil. ibi = tercentum ſexaginta quinque diebus = l. cum hæres §. ſtichus ff. de ſtat. liber. Bart. in l. cum biſextus ff. de verborum ſignificat. Puteus deciſ. 432. num. 3. in fin. lib. 2. cum relat. per Altograd. conſ. 29. num. 15. per tot. lib. 1.*, ubi opinionem *Menoch.* mordicus impugnat.

12 His poſitis ad noſtrum propoſitum inferendum eſt, valere intra menſem acceptationem Beneficii, ſi menſis à die, quo præſentatur electio, habeat triginta dies, & in ſequelam acceptationem etiam ſubſtineri in trigeſimo primo die, ſi menſis triginta, & uno conſtetur. Quod ſi menſis jam inchoatus ſit, tunc quod deeſt huic menſi, ſupplendum eſt ex ſequenti *ita Gloſſ. in cap. quam ſit, verſic. menſem de elect. in 6. Altograd. conſil. 29. lib. 1. per totum, Rota deciſ. 432. num. 3. lib. 2. coram Puteo.* E contra, ſi electus acceptaverit electionem extra terminum juris, dubitandum non eſt, quominus beneficium iterum vacare cenſeatur, ſed tamen Jus eligendi, redit iterum ad Capitulares *cap. ſi electio de elect. in 6. Piton. diſcept. 4. n. 48.* alioquin ſi intra ſemeſtre, aut trimeſtre computandum à die ultimi menſis Capitulares non elegerint, poteſt Beneficium uti vacans, ſeù uti devolutum ab Epiſcopo conferri, ſeù a Papa impetrari, *cap. licèt, cap. dilecto de ſupplen. neglig. Prælator. Cap. quia diverſitatem de Conceſſione præben. Garz. de Benef. par. 10. cap. 3. in princ.*

13 Hæc autem impropria vacatio eſt, nam ſi electus decedat in Urbe, Beneficium non vacat in Curia, prout diſponitur *in cap. 2. de præben. in 6.* ſed electio iterum redit ad Capitulares, ut jam dictum eſt, quod ratione non caret, nam *Text. in cap. 2.* loquitur de Beneficiis vacantibus per obitum in Curia poſt obtentam collationem, ſeù inſtitutionem, ideoque beneficium electi, qui nondum confirmationem obtinuit, non comprehendit *Rot. deciſ. 6. num. 2. de elect. in novis dec. 25. num. 8. poſt Tamburrin. de Jur. Abbat.* Ac etiam quia Beneficia electiva non veniunt ſub reſervatione, niſi de iis ſpecialis fiat mentio *Clement. 1. de præben. Gloſs. in cap. 2. de præben. in 6.* Quod probatur à ſimili, nam ille, cui in abſentia ab Epiſcopo Beneficium collatum eſt, nullum Jus ante acceptationem acquirit *cap. Si tibi abſenti de præben. in 6.* ideo-
14 que, ſi interim ita proviſus decedat in Urbe, Beneficium non vacat in Curia, ſeù apud Sedem, & in ſequelam non poteſt à Papa impetrari, quia Collatarius non habet Jus in re, ſed ad rem, *ita Franch. in cap. præſenti num. 4. ibique Geminian. num. 2. de præben. in 6.*

15 Quod quoque verum eſt in electis ad Epiſcopatus, & Eccleſias Cathedrales, quod interdum accidit in electionibus, quæ fiunt a Capitulis in partibus Germaniæ; ſi enim ita electus decedat in Curia, Jus, quod obtinuit per Canonicam electionem in Epiſcopatu, ſtatim amittit, & conſequenter iterum vacat Epiſcopatus, ſed Papa non providet; Jus enim iterum eligendi Paſtorem Eccleſiæ ad Capitulum revertitur, *cap. Si electio de*
16 *elect. in 6.* Sic quoque Rex nominans Prælatum ad Epiſcopatum, & antequam nominatus præconizzetur à Papa in Conciſtorio, moriatur in Urbe, poteſt a Rege alia fieri nominatio, acſi iterum, licèt impropriè, Epiſcopatus vacaret, nam nominatio nullum Jus tribuit nominato *cap. ſicut de elect.* & ita ſe habet praxis Romanæ Curiæ.

17 Denique illud etiam adiiciendum eſt, quod Monaci, & Religioſi electi ad Prioratus Conventuales, vel Clauſtrales, & alia officia regularia, nequeunt ſinè licentia ſui Superioris hujuſmodi officia acceptare; Monaci enim æquiparantur ſervis, qui non habent nec velle, nec nolle *cap. Si religioſus de elect. in 6.* Ideoque ſi quis abſque licentia Superioris conſenſum electioni præſtiterit, omne Jus, quod in Officio, vel Prioratu obtinuit, ipſo facto, & abſque ulla declaratione hominis prorſus amittit, *ut habetur in extravag. ſi Religioſus de electione inter communia*; Et in hoc caſu
18 vacat ipſo jure officium regulare; Non enim in hiſce electionibus officiorum regularium ullum tempus à jure ſtatutum eſt ad acceptandam electionem, ſed totum repoſitum eſt in arbitrio Superioris regularis, qui ex majori, aut minori electi diſtantia poteſt terminum juris ſtatuere, extendere, aut moderari,
19 ac etiam, ſi ratio exigit, prorogare; Unde ſi intra terminum à Superiore præfixum, regularis

Digitized by Google

gularis electus officium non acceptaverit, dubium non eſt, quominus illud iterum vacare cenſeatur ad omnes juris effectus *Cap. quam ſit verſic. electus, de elect. in 6., cap. ſi tibi abſenti, ibique Gloſſ. verſic. terminum, verſic. eo lapſo de præben. eodem.*

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 Penſio de jure non habet certum tempus, quo acceptari debeat.
2 Limita, ſi præfigatur.
3 Poſt lapſum temporis penſio extinguitur.

1 HÆc quæ dicta ſunt de electis ad beneficia, ut ſcilicet teneantur intra menſem electioni aſſenſum præbere ſub pœna vacationis, non habent locum in reſervatione penſionis, in qua certum tempus pro ejus acceptatione de jure ſtatutum non eſt. Itaque penſio poſt annum, biennium, & ultra à Clerico poteſt acceptari, nec ex eo, quod fortè tardiùs Clericus acceptaverit, penſio extinguitur, niſi elapſum ſit longum, aut longiſſimum tempus, *ut in cap. antecedenti in additione*; nam pœna locum non habet, niſi in caſibus à jure expreſſis *Gloſſ. in cap. final. in fin. de Jurepatr.*

2 Attamen poteſt à Papa penſio reſervari ſub conditione, ut Clericus teneatur intrà certum tempus illam acceptare ſub pœna privationis, ſeu extinctionis; Hoc quidem caſu nil differt Penſionarius ab electo ad dignita-
3 tem eccleſiaſticam. Nam poſt lapſum temporis penſio extinguitur, ſicuti poſt menſem de jure vacat iterum beneficium electivum *Cap. quam ſit de elect. in 6., Cap. ſi tibi abſenti de præb. eodem, utrobiq; Gloſſ. & Interpretes.*

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis ob non petitam intra tres menſes, ſeu intra certum tempus confirmationem *ad ornatum Text. in cap. quam ſit §. Cæterum de election. in 6.*

SUMMARIUM.

1 ELectus non petens confirmationem intrà tres menſas beneficium ipſo jure amittit.
2 Electo ſufficit, quod intrà trimeſtre petat confirmationem, licet poſt trimeſtre obtineat.
3 Confirmatio petita ab electo poſt trimeſtre non valet.
4 Quid ſi petatur à Papa? diſtinguitur.
5 Beneficium electi non vacat in Curia, ſi ibidem moriatur.
6 Electus poſt conſenſum acquirit jus ad beneficium.
7 Hæc vacatio inventa eſt, ut citius Eccleſiæ Cathedralas de idoneis Paſtoribus provideantur.
8 An ob negligentiam non petentis confirmationem intra trimeſtre poſſit valide beneficium impetrari, & conferri, ſeu potius jus eligendi redeat ad Capitulum cum diſtinctionibus reſolvitur quæſtio ibidem 9.
10 Hujuſmodi diſtinctiones non habent locum in Papa, ſi ad ipſum electionis negotium delatum ſit.
11 Poſt præſentatam Papæ poſtulationem non poſſunt poſtulantes ab ea recedere, idem in electione præſentatâ.
12 Beneficium electi decedentis in Urbe poſt conſenſum non vacat in Curia.
13 Ampliatur, ſi electus poſt conſenſum renunciet Beneficium coram Notario in Curia.
14 Renunciatio facta coram Notario in Curia non eſt facta in manibus Papæ, ſecus è contra.
15 Poſt obtentam confirmationem Beneficium vacat in Curia, ſi confirmatus ibidem moriatur.
16 Electus acquirit Jus in re, ſi electio fiat ab eo, qui habet poteſtatem eligendi, & confirmandi, ubi de effectibus Vacationis.
17 Electus petens confirmationem ab eo, qui non habebat poteſtatem confirmandi, non amittit Jus electionis.
18 Electus habens duas electiones non poteſt Jus ſuum ex utraque proſequi, & quare.
19 Electus petens confirmationem ex electione nulla, cenſetur renunciata Jus alterius, niſi facta ſit ab eo, qui habet poteſtatem ſanandi nullitates, ibidem n. 20.
21 Conſenſus uni electioni præſtitus ſine præjudicio alterius de Jure repugnat; & vacat beneficium, ibidem in fine.
22 Epiſcopus confirmatus tenetur ſuſcipere munus conſecrationis intra tres menſes, aliter poteſt Epiſcopatu de Jure privari.
23 Epiſcopus non ſuſcipiens munus conſecrationis intrà tres menſes tenetur ad fructuum reſtitutionem, & privatur ipſo jure, ſi per totidem alios menſes non fecerit ſe in Epiſcopum conſecrari, quod declaratur. ibid. 24.
25 Alexander IV. depoſuit ex hoc capite Archiepiſcopum Saliſburgenſem.
26 Vacant ipſo Jure Beneficia Epiſcopi electi, & confirmati poſt lapſum tempus de conſecrandis.
27 Ampliatur, etiamſi Epiſcopus electus, & confirmatus diſpenſationem à Papa de differenda conſecratione impetraſſet, ubi de ratione.
28 Limitatur, ſi diſpenſatio de differenda Conſecratione, & retinendis Beneficiis conceſſa ſit, quod explicatur ibidem.

CAPUT XVII.

1 POST præſtitum electioni conſenſum, eo modo, quo *in capi·e anteeedenti dictum eſt*, tenetur inde electus petere intrà tres menſes confirmationem, alioquin poſt lapſum trimeſtris Beneficium ipſo Jure amittit *cap. quam ſit §. cæterum de elect. in 6. Petrus Gregor. de Benef. cap. 25. num. 12. Rebuff. in concordat. rubric. de Regia ad Prælaturam nominatione §. Monaſteria Gloſs. verb. vacantibus verſic. 12. & 13.*

2 Verum, ut evitetur hæc pœna, ſatis eſt, quod electus coram Superiore compareat, & intra trimeſtre petat confirmari, nilque refert, quod poſt Trimeſtre confirmationem obtineat; Lex enim impoſita eſt electo prò petenda intrà dictum tempus confirmatione, non Epiſcopo confirmanti; & juſta quidem ratione, quia Epiſcopus antè confirmationem prius inquirere debet de idoneitate, & habilitate electi, an ſcilicet omnibus Juris requiſitis polleat ad beneficium, ſeu eccleſiaſticam Prælaturam obtinendam *cap. poſtquam de electione. Gloſſ. in cap. quam ſit de elect. in 6.*

3 Præterea, ſi electus poſt lapſum trium menſium petat, & obtineat ab Epiſcopo confirmationem, talis confirmatio non prodeſt electo, nec ex parte confirmantis, nec ex parte petentis confirmationem; Non quidem ex parte confirmantis, nam extra terminum juris ceſſat in Epiſcopo confirmandi poteſtas, multo minus ex parte petentis, nam electus jus ex electione quæſitum jam perdiderat *cap quam ſit de elect. in 6.*, *cap. non firmatur de regul. jur. in 6. l. quod ab initio ff. eod. tit.*

4 At quoad Papam confirmantem cum diſtinctione procedendum eſt, nam duplex eſt confirmatio, alia, quæ fit in forma communi, alia in forma ſpecifica. Si Papa confirmat electionem in forma communi, poſt lapſum trimeſtris nil prodeſt electo talis confirmatio, quia nil remanet, quod poſſit, & valeat confirmari *Gloſſ. in cap. 1. verſic. confirmationem de confirmat. util., vel inutil. Hoſtien. in ſumma num. 7. eodem tit.* Si verò confirmat electionem in forma ſpecifica, ſeu motu proprio, & de plenitudine poteſtatis, tribuitur ex nunc electo novum jus, perinde ac ſi de novo à Papa eſſet electus, nam Papa confirmando electionem reddit firmum, quod erat infirmum, quinimmo, ut confirmatio roboris firmitatem habeat, ſolet ex motivis prudentialibus diſpoſitioni juris derogare, ut praxis docet in Epiſcopatibus, aliiſque Prælaturis Germaniæ *Gloſſ. in cap. quam ſit in fin. de elect. in 6.*

5 Fateor hujuſmodi vacationem eſſe impropriam *ex deductis per Rot. deciſ. 6. de elect. in*
novis, ubi quod beneficium electi ad Præla-
turam non vacat in Curia, ſi ibidem moria-
tur, ſed tamen vacatio eſt, prout inter va-
6 cationum ſpecies adſcribitur; Nam electus
poſt præſtitum electioni conſenſum jus ad be-
neficium, ſeu Prælaturam acquirit *cap. cum
inter 21.*, *ibique Gloſſ. verſic. reſilire de
elect. Gloſſ. in cap. ſi tibi abſenti in addi-
tione verſic. poteſt de præben. in 6. Rot. de-
ciſ. 240. num. 10. cum ſeqq. coram Ludoviſ.*;
7 Et merito à jure inventa eſt, ut ita citius
provideantur eccleſiæ omnes, & præſertim
Cathedrales de idoneis Paſtoribus *cap. quam
ſit ibique Interpret. de elect. in 6. Gloſſ. in cap.
cupientes eodem tit. in princip. in verſic. quod
ſi per viginti dies*, ubi enumerat caſus, qui-
bus electus ipſo jure privatur Prælatura ſe-
culari, vel regulari.

8 Gravis hinc oritur quæſtio, an ob negligentiam electi non petentis confirmationem intrà tres menſes poſſit validè beneficium tanquam vacans conferri, & impetrari, vel potius jus eligendi iterum redeat ad capitulum: quæſtio reſoluta videtur *ex dictis in cap. antecedenti*, dictum enim ibidem eſt, quod electus omittens electioni conſentire intrà menſem, amittit ſtatim beneficium, & poteſtas iterum eligendi redit ad capitulum, perinde ac ſi denuò beneficium vacaret, ita à pari eadem ratio militare videtur in hoc caſu, in quo electus poſt præſtitum electioni conſenſum neglexit intrà tres menſes confirmationem petere; Utrobique concurrit negligentia, utrobique datur nova vacatio, ergo in utroque caſu Jus eligendi redit ad capitulum, prout revertitur, ſi electus renunciet, & moriatur, vel alias perpetuo fiat inabilis *cap. ſi electio de elect. in 6.*

9 Et quamvis iſte diſcurſus videatur plauſibilis argumento à non acceptatione electionis intra menſem ad non petitam confirmationem intra trimeſtre, nihilominus magis juridicum mihi videtur in præſenti quæſtione cum diſtinctione procedere; Aut enim negotium confirmationis nondum delatum eſt ad epiſcopum confirmantem, tali caſu jus iterum eligendi ad capitulum revertitur, ſicuti ſi electus intrà menſem electionem non acceptet; & ità de jure parificantur non acceptare electionem intrà menſem, & non petere confirmationem intra trimeſtre; Aut verò negotium confirmationis delatum eſt ad epiſcopum, qui & inſuper agnovit habilitatem electi, petitionem admiſit pro confirmanda electione, *juxtà Text. in cap. final. de elect. in 6. cap. poſtquam eod. tit. in antiqu.*, tali caſu, ſi ita electus petitam confirmationem proſequi omittat, vel beneficium renunciet, aut moriatur, jus iterum eligendi competit capitulo ut ſupra; Aut demum capitulares ſcienter elegerunt indignum, vel non ſerva-

runt

Digitized by Google

runt formam electionis, tunc jus providendi eccleſiam devoluitur ad Papam, ſeù Epiſcopum, ſi interim electus moriatur, vel beneficium dimittat *juxta diſtinctionem Text. in cap. quamquam de elect. in 6.*; quod generaliter verum eſt, ſivè negotium ad epiſcopum delatum ſit, vel non, nam capitulares ob electionem indigni, & ob non ſervatam formam electionis, ſcrutinii, & ſimilium ipſo jure privantur pro ea vice poteſtate iterum eligendi, *ita diſtinguit Gloſſ in cap. ſi electio, verſic. ſi renunciat in fin. de elect. in 6.*

10 Hujuſmodi autem diſtinctiones non habent locum in Papa; ſi enim electionis negotium ad ipſum delatum ſit, & interim electus antè confirmationem moriatur, vel renunciet, tunc beneficium morte, vel renunciatione iterum quidem vacare cenſetur, licet impropriè, ſed Papa providet ex integro, quia ex appoſitione manuum beneficium remanet affectum, & reſervatum, *ut habetur in extravaganti ad Romani de præben. inter communia, & tradit Eneas de Falconib. de reſervat. quæſt. 4. in principio effect. 46.*

11 Similis caſus eſt in poſtulato ad beneficium coram Papa, nam poſt præſentatam poſtulationem nequeunt poſtulantes ab ea recedere ob jus Papæ quæſitum *cap. bonæ 4. de poſtulat.*; quod ſpeciale eſt, ut electio, quæ per confirmationem impleri non potuit in electo, vel defuncto, vel renunciante, perficiatur in alio per novam proviſionem factam à Papa ex integro, niſi tamen aliud habeatur in concordatis, ad quæ te remitto.

12 Limitatur, ſi electus poſt conſenſum decedat in urbe, nam tunc licet beneficium vacet ibidem per ejus obitum, non tamen vacat apud ſedem, & jus eligendi iterum redit ad capitulares, nulla habita diſtinctione, an defunctus in urbe ad epiſcopatum, ſeù aliam dignitatem inferiorem electus ſit, pari utrobique concurrente ratione *cap. ſi electio de elect. in 6.*; Imò propriè loquendo per obitum electi antè confirmationem beneficium non vacat, quia electus etiam poſt conſenſum electioni præſtitum acquirit dumtaxat jus ad rem *Gloſſ. in Clement. 1. verſic. collatio, ut lite pendente deciſ. ult. de elect. in novis.*

13 Idem dicendum eſt, ſi electus poſt conſenſum ut ſupra, beneficium renunciet coram Notario in curia, quod poteſt fieri *ex plenè deductis per Rot. deciſ. 8. de jurpatr. in novis*;
14 nam renunciatio facta coram Notario in curia non eſt facta in manibus Papæ, licet è contra facta in manibus Papæ dicatur facta in curia, ideoque jus eligendi iterum devoluitur ad eos, quibus de jure competit *cap. ſi electio de elect. in 6. dicta deciſ. 8. de jurepatr.*, & ita ni fallor, hæc eſt praxis fundata in ratione, & canonum auctoritate; quod
15 ſecus eſt poſt obtentam confirmationem, nam tunc beneficium vacat in curia, ſi confirmatus ibidem moriatur, vel renunciet, & in ſequelam proviſio eccleſiæ ad Papam pertinet *Zabarell. in Clement. 1. num. 21. ut lite pendente deciſ. ultima in novis de elect.*

16 Similiter electus acquirit jus in re, ſi electio fiat ab eo, qui habet poteſtatem eligendi, & inſimul confirmandi, nam eo ipſo, quod quis eligit, confirmare videtur *Innoc. in cap. cum inter 21. num 3. de elect. Rot. deciſ. ult. in fin. de elect. in nov. deciſ. 1. eod. tit. in antiqu.*, idcirco ſi interim electus renunciet, vel moriatur, beneficium iterum vacat *Rot. deciſ. 25. num. 9. poſt Tamburrin. de jur. Abbat.*, & ſi vacat per obitum in curia, ejus collatio ſpectat ad Papam, quia propriè loquendo collativum beneficium eſt, non electivum *cap. 2. de præben. in 6*; Item ſi vacat per obitum in menſe apoſtolico, quia per collationem conſumpta eſt facultas providendi eccleſiam *Rot. deciſ. 25. per tot. poſt Tamburin. de jur. Abbat.*; ubi reſolutum fuit valere impetrationem beneficii obtentam à Papa contra electum iterum à capitulo ordinario collatore, ut ibi.

17 His poſitis, notandum eſt, quod per confirmationem invalidam non amittitur jus ex electione quæſitum, idcircò nulliter confirmatus ab eo, qui non habebat poteſtatem confirmandi, poteſt iterum adire ſuum ſuperiorem pro obtinenda confirmatione in forma juris *cap. ſi confirmationem ubi ſcribentes de elect. in 6. Lotter. de re beneſ. lib. 2. cap. 18. num. 24. Altograd. Jun. controv. 43. in fin.*

18 Notandum ſimiliter eſt, quod electus habens duas electiones non poteſt jus ſuum ex utraque proſequi prò obtinenda confirmatione, repugnat enim, quod quis habeat idem jus ex duabus electionibus; quod patet, nam ſi prima electio valida eſt, ſecunda illegitima adjudicari debet, & è contra, undè electus debet ex una tantum electione confirmationem petere, & una acceptata nequit ad aliam regreſſum habere *cap. ut quis duas de elect. in 6.*; Sicuti habens duo remedia, ſeu duas actiones per acceptationem unius alteri renunciare cenſetur, ſi ſciebat utramque ſibi competere *l. ſervi electione ff. de legat. 2. Rot. deciſ. 552. per tot. cor. Merlin. lib. 2.*; & con-
19 ſequenter ſi electus petat confirmari ex ea electione, ex qua nullum jus in beneficio quæſivit, beneficium iterum vacat ex tacita alterius electionis renunciatione, & ratio eſt, quia ſicuti electus jus ex electione, quam acceptavit, acquirere non potuit, ita nihil obtinet ex confirmatione, ubi enim electio
20 eſt nulla, ibi confirmatio nil prodeſt, niſi facta ſit ab eo, qui habet poteſtatem ſanandi omnes electionis defectus, prout in Papa, qui ex confirmatione, ſeù proviſione ex integro tribuit novum jus electo independens ab actu ipſius electionis *ad theoricam Bartol. in l. more majorum num. 5. verſic. aut erat in ſua libera poteſtate ff. de juriſdict. omn. Judic. Rot. deciſ. 518. num. 11. par. 19. recen.*

21 Hujuſmodi autem conſenſus purè non conditionaliter ab electo præſtari debet, nam acceptatio unius electionis ſine præjudicio alterius in jure reprobatur ex pluribus, primo quia electio eſt actus legitimus, qui non recipit diem, neque conditionem *leg. actus legi-*

timi ibique Gloſſ. ff. de regul. juris ; Secundo, quia electio fit conditionalis, ſi una acceptetur ſub conditione proſequendi etiam jus ex altera, perindè acſi eligentes in hiſce duabus electionibus dediſſent vota alternativa, & conditionalia, quæ in electionibus improbantur *cap.2. de elect. in 6. ubi omnes* : Tertio demum, quia acceptans unam electionem citra præjudicium alterius cumulat ſibi contraria *Archidiacon. in cap. ut quis duas num.5. ibique Archidiacon. Geminian. Monac. de elect. in 6.*, ideoque ex electione ſub conditione acceptata ſine præjudicio alterius vacat iterum beneficium, cum electus jus ſuum proſequi debeat pro obtinenda confirmatione vel ex una, vel ex alia electione, non autem ex utraque *cap. ut quis duas de elect. in 6. Lap. allegat.8. num.4.* ; Quod, ni fallor, nullam in puncto juris dubitationem admittit, quoniam capitulares, qui electioni non purè conſenſerunt, pro ea vice privantur voce *cap.2. de elect. in 6.*, ita ergo electus, qui citra quodcumque præjudicium unam electionem acceptavit, ob omni jure electionis cadit eo ipſo ; Sanè argumentum validiſſimum eſt, cum vis privationis tam reſpectu eligentium, quam elect. tota conſiſtat in conſenſu non pure præſtito, *ut notat Gloſſ. ibidem in fin.* ; Deindè ex eodem textu ob acceptationem unius electionis ſine præjudicio alterius impartitur capitularibus facultas iterum eligendi *Archidiacon. in d. cap.2. ante num.1. de elect. in 6.* ; Quæ quidem iterata eligendi facultas intra juris terminum non competeret, niſi nova daretur vacatio, ergo &c.

22 Notandum etiam eſt, quod poſt confirmationem epiſcopus tenetur munus conſecrationis intra tres menſes ſuſcipere, quibus elapſis poteſt epiſcopatu privari, ſi conſecrari renuat *ex plenè deductis per Adden. ad Lap. allegat.34. lit. D.* quod probatur *ex Triden-*
23 *tin. ſeſſ.23. cap.2.*, ubi epiſcopus non ſuſcipiens munus conſecrationis intra tres menſes tenetur ad fructuum reſtitutionem, & privatur ipſo jure epiſcopatu, ſi per totidem alios menſes non fecerit ſe in epiſcopum con-
24 ſecrari. Hoc tamen procedit, ubi Tridentinum receptum eſt, alioquin ad id de jure cogendus eſt ſub hac pæna *juxtà Text. in canon. quoniam, ibique Gloſſ. verſic. careat. Archidiac. Turrecremata, Geminian. Præpoſitus diſtinct 100. idem docet Compoſtellan. in cap. cum in cunctis colum. 3. de electión. Hoſtien. ibidem column.3. verſic. dic ergo Cardinal. in cap. cum in cunctis §. cum vero col.1. in tertia quæſtione de elect.*, & ita Alexan-
25 der IV. *teſte Baronio, anno 1257. num.9.* depoſuit Archiepiſcopum Salisburgenſem, qui per novennium ad ordinem epiſcopalem diſtulit promoveri.

26 Notandum denique, quod poſt lapſum temporis de conſecrandis vacant ipſo jure priora beneficia, canonicatus, & dignitates, quas epiſcopus electus, & confirmatus antea pacificè poſſidebat *Gloſſ. in cap. ſi gratiosè verſic. gratiosè de reſcript. in 6.* ibi = *ſi promoveatur in epiſcopum poſt conſecrationem, ſeù poſt decurſum tempus de conſecrandis epiſcopis vacabunt priora beneficia per Text. in cap. cum in cunctis §. cum vero de elect.*

27 Ampliatur, etiamſi epiſcopus electus, & confirmatus diſpenſationem à Papa de differendam ordinatione, ſeù conſecratione impetraſſet, nam diſpenſatio tanquam ſtricti juris non poteſt extendi ad retentionem beneficiorum *Innocent. in cap. de multa num.2. de præben. ibi = ſed quid, ſi ex diſpenſatione longo tempore differtur ordinatio epiſcopi, numquid interim vacabunt beneficia ? Reſpondeo immò, & vacabunt, & etiam tanquam vacantia aliis conferentur, quia diſpenſatio eſt reſtringenda, ut non extendatur ad retentionem beneficiorum Hoſtien. ibid. num.5. verſic. quid ſi confirmatus Compoſtellan. in cap. cum in cunctis ſuper verbo decurſo in Gloſſ. quæritur quod tempus circa medium verſic. item quid ſi electus ibique Hoſtien. num.28. 29. de elect.*

28 Porro, ut epiſcopus electus, & confirmatus poſſit retinere beneficia etiam poſt lapſum tempus de conſecrandis, ſpecialis requiritur diſpenſatio, quæ ſinè dubio vacationem impedit *Gloſſ. in cap. ſi gratiosè verſic. ſi gratiosè de reſcript. in 6. ibi = eſt ergo gratia, ut donec voluntas ejus duraverit, beneficia non vacent =* vel ſaltem opus eſt, quod diſpenſatio apoſtolica concepta ſit cum clauſula motu proprio, & publicam concernat utilitatem, ne vacent *cap. ſi motu proprio de præben. in 6. Clementin. ſi Romanus eod. tit. Compoſtellan. in cap. cum in cunctis §. cum vero, ibique Hoſtien. n.29. in fin. de electión.*

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 PEnſio reſervata ab epiſcopo ſub conditione petendi intra certum tempus aſſenſum Apoſtolicum, extinguitur, ſi non petatur.

2 Præſertim ſi adjecta ſit pœna privationis *eo ipſo*.

3 Penſio reſolvitur, ſi Papa nolit aſſenſum præbere, ubi de ratione.

4 Papa non confirmat penſionem reſervatam ab ordinario, ſed de novo reſervat.

5 Nova proviſio Papæ in effectu eſt confirmatio penſionis.

6 Penſio reſervata ab ordinario ex juſta cauſa in beneficiis, quæ gravari prohibentur, habet implicitum ſtatum validitatis.

7 Nullum etiam dicitur, quod eſt imperfectum, ubi de extinctione penſionis.

1 PEnſio reſervata clerico ab epiſcopo ſub conditione obtinendi intra certum tempus aſſenſum apoſtolicum extinguitur, ſi aſſenſus intra dictum tempus petitus non ſit ;
2 Præſertim ſi in reſervatione penſionis adjecta ſit pæna privationis eo ipſo *Gloſſ. in cap. quam ſit*

Digitized by Google

ſit verſic. eo ipſo de elect. in 6. Clement. 1., *ibique Gloſſ. verſic. eo ipſo de vit. & honeſtat. clericor. Tiraquell. in l. ſi unquam verſic. revertatur num.*142. *cod. de revocan. donation. Roman. conſ.*427. *num* 9.

3 Dum inde etiam reſolvitur, ſi Papa nolit aſſenſum præbere, nam ob denegationem aſſenſus deficit conditio, ſub qua penſio fuit ab ordinario reſervata *l. ſi quis ſub conditione ff. ſi quis omiſſ. cauſ. teſtam. Gloſſ. in cap. ſi pro te verſic. aſſenſus circa med. de reſcript. in 6.*, *ubi Interpretes*.

4 Et quamvis Papa penſionem impoſitam ab ordinario non ſoleat confirmare, ſed potius de novo reſervat, *ut teſtatur Rebuff. de reſer-*
5 *vat. num.*17., nihilominus nova proviſio eſt ferè confirmatio, ſaltem in effectu *Gonzal. ad regul.* 8. *Cancellariæ gloſſ.*5. §. 5. *num.*33..
6 Ultra quod etiam dici poteſt, quod talis reſervatio, ſi facta ſit ex cauſa, quæ in hac re attenditur, habeat implicitum ſtatum validitatis, quamvis impoſita ſit ſuper beneficio, quod ex decretis apoſtolicis gravari non poteſt §. *ex conditionali Inſtit. de verborum obligat. ibi = ſpes eſt debitum iri*; Non enim dumtaxat nullum eſt, quod nullam juris vim habet;
7 ſed etiam dicitur nullum, quod eſt imperfectum §. *penult. in fin. Inſtit. quibus modis teſtamenta infirment.*, in hoc ſenſu, ſi non petatur aſſenſus, & Papa renuat confirmare, vel aſſenſum præbere, ut ſupra, penſionem extingui planum eſt.

ARGUMENTUM.

De vacatione, quando electus ad Beneficium, ac proviſus de Penſione ante confirmationem adminiſtrat *ad interpretationem Text. in cap. avaritiæ de elect. in 6.*

SUMMARIUM.

1 Electus adminiſtrans ante confirmationem ſtatim privatur omni jure beneficii.
2 Ampliatur in prælaturis regularibus.
3 Ampliatur in beneficiis patronalibus, imo in beneficiis adminiſtrationem non habentibus 4.
5 Ampliatur in abbatiſſa electa à majori parte monialium, ubi exemplificatur.
6 Ampliatur, ſi contra abbatiſſam à numero duplo majore plura objiciantur in perſonam, ubi quod eſt expectandus litis eventus, idem in duobus electis, ibidem.
7 Qui ex duobus electis ante confirmationem adminiſtrat, jus gratificationis amittit.
8 Limitatur in beneficiis prius canonicè obtentis, licet electus ſic adminiſtrans ineligibilis efficiatur, ibidem.
9 Limitatur, ſi electus adminiſtrat de licentia ſuperioris.
10 Limitatur in electis in concordia extrà Italiam.
11 Limitatur, ſi adminiſtrans nullos fructus perceperit.
12 Limitatur, ſi electus petiit ignorantèr confirmationem ab eo, qui non habebat poteſtatem confirmandi. ſecus ſi ſcienter.
13 Limitatur ex conſuetudine, quæ tribuit electo poteſtatem adminiſtrandi antè confirmationem.
14 Hæc conſuetudo de jure non valet, ſed præbet juſtam cauſam electo, nè beneficio privetur.
15 Conſuetudo adminiſtrandi antè confirmationem bona eccleſiæ in temporalibus ſuſtinetur, & quare, ubi quod adminiſtrans pro neceſſitate, & utilitate eccleſiæ antè confirmationem hanc pænam non incurrit, ibidem in fine.
16 Electus ad evitandum ſcandalum, ſed intruſionem alterius poteſt adminiſtrare bona eccleſiæ ante confirmationem, ubi rationes.
17 Limitatur in Abbatibus, & Præpoſitis habentibus à Papa indultum adminiſtrandi bona eccleſiæ antè confirmationem.
18 Indultum adminiſtrandi non infert poteſtatem conferendi beneficia, ubi declaratur.
19 Epiſcopus electus per confirmationem acquirit poteſtatem conferendi beneficia, ſed hodiè requiritur literarum apoſtolicarum expeditio, ibidem in fine.
20 Electus non incurrit hanc pœnam, ſi fructus, quos antè confirmationem percepit, in utilitatem eccleſiæ convertit.
21 Poſtulatus adminiſtrans ante confirmationem cadit ab omni jure poſtulationis, ſed eccleſia non vacat, ubi de ratione.
22 Nominatus à Rege adminiſtrans antè confirmationem jure nominationis ſtatim privatur.
23 An electus pro modicis fructibus perceptis antè confirmationem incidat in hanc penam?
24 Miniſtri, & Officiales Principum tenaces ſunt in eorum opinionibus.
25 Miniſter non debet eſſe tenax, ubi ejus Dominus eſt fidelis, & largus diſpenſator.

CAPUT XVIII.

1 Non defuit olim in eccleſia, nec deeſt nunc avaritia, & ambitio nonnullorum eccleſiaſticorum, qui vix electi, ſed nondum vocati à Deo tamquam Aaron bona eccleſiæ adminiſtrare, & fructus percipere ante confirmationem temerè præſumunt, quod quam rationi contrarium ſit, nemo ignorat. Undè propterea meritò ſacris legibus ſancitum eſt, ut electus ad epiſcopatum, dignitatem, canonicatum, & ad aliud officium, beneficium, & miniſterium eccleſiaſticum privetur ipſo facto jure electionis, ſi antè confirmationem ſe ingerat in adminiſtratione eccleſiæ, percipiendo fructus; conferendo beneficia, & his ſimilia peragendo, quæ dumtaxat competunt prælatis præconizatis, aut confirmatis *cap. avaritiæ de elect. in 6.*, quod etiam probatur *ex cap. qualitèr de elect. cap. jamdudum de præben. Oldrad. conſ.*191. *in fin. Calderin. conſ.*8. *de elect. Rot. deciſ.*261.

deciſ 261. per tot. cor. Mantic. deciſ.355. n.4. par.14. rec.

2 Ampliatur in prælaturis regularibus, quæ nil differunt quoad hoc ab epiſcopatibus, & prælaturis ſecularibus *cap. avaritiæ de elect. in 6. cap. qualitèr eod. tit. in antiquis, Lezzan. in ſumma quæſt. regular. lib.1 quæſt.15. num.36. Tamburrin. de jur. Abbat. tom.1. diſput.6. quæſt.1. num.1., Rot. deciſ.741. n.2. par.2. rec.*

3 Ampliatur in beneficiis patronalibus, quæ ſinè dubio ſub generali legis diſpoſitione continentur G*eminian. in cap. avaritiæ num.9. de election. in 6. Sarnen. deciſ.25. de jurepatron. Rot. deciſ.261. num.2. 3. cor. Mantic. deciſ.6. num.1. & 12. de jurepatr. cor. Creſcent.* ubi quæſtio in utramque partem diſputatur.

4 Immò pæna, de qua agitur, locum etiam habet in beneficiis, adminiſtrationem non habentibus, quod introductum eſt in odium ſe immiſcentis, & favore eccleſiæ, licet Textus loquatur de iis, qui ſe ingerunt in adminiſtratione *Sarnen. deciſ.25. num.3. de jurepatr.*

5 Ampliatur in abbatiſſa, quæ à majori parte monialium electa debet petere confirmationem ab eo, cui id de Jure competit *cap. indemnitatibus* §. *ſanè de elect. in 6.* alioquin, ſi ſtatim, & antè confirmationem temerè adminiſtret in ſpiritualibus, & temporalibus, incidit in pænam *Text. in cap. avaritiæ de elect. in 6. Abb. in cap. qualiter in princip. de election.*, ubi quod Abbatiſſa cadit ab omni jure electionis, ſi receperit ab omnibus monialibus juramentum fidelitatis, & obedientiæ, *Rot. deciſ.45. lib.3. cor. Put.* ubi quod pæna privationis habet etiam locum, quando moniales obbedientiam exhibent.

6 Ampliatur, ſi contrà Abbatiſſam electam à majori parte, deindè contra eamdem à numero duplo majore plura objiciantur in perſonam, hoc caſu ità electa nequit adminiſtrare, ſed eſt expectandus litis eventus *cap. indemnitatibus* §. *cæterum de elect. in 6.*, & adminiſtrando, cadit ob omni jure electionis, ut ſupra. Sic quoque expectandus eſt litis eventus, ſi duæ, vel duo fuerunt electi, quorum unus habeat ſaniorem partem, alter numerum, qui non multum excedat, alioquin, qui interim pendente lite adminiſtrat jure electionis ſtatim privatur *cap. avaritiæ*
7 *de elect. in 6.*; Ita ſi ex duobus electis in paritate votorum unus antè confirmationem adminiſtret jus gratificationis amittit, ſi enim electus amittit jus ad rem ex hoc capite, multò magis jus in ſpe,. quod pendet à gratificatione *cap. final. de præben. cap. final. de conceſſ. præben. cap. ſi is, cui de præben. in 6. Gloſſ. in cap.1.* §. *& hoc eſt verum de cleric. conjugatis in 6. cap. avaritiæ, ibique omnes de elect. in 6.*

8 Hæc eſt concluſio, quæ nullum habet juris contradictorem, plures tamen patitur limitationes, quarum prima eſt in beneficiis prius canonicè obtentis, pro quibus clericus nullam pænam incurrit, nam nec ex verbis, nec ex ratione dictæ decretalis id inferri poteſt, licet electus adminiſtrans antè confirmationem efficiatur ineligibilis ad alia beneficia, quæ in eadem, vel diverſa eccleſia conſiſtunt *Lotter. de re benefic. lib.2. cap.13. n.10. 17.*

9 Secunda limitatio eſt, ſi electus adminiſtret, & percipiat fructus de licentia ſuperioris, ad quem ſpectat confirmatio, quoniam electus ſic adminiſtrans nequit notari, ſeù redargui de avaritia, & ambitione, quæ ſunt primariæ cauſæ, quibus contra electum inducta fuit hæc pæna; Deindè quia ſuperior jam noverat ejus idoneitatem, ſcientiam ſcilicèt, & prudentiam, quæ de jure requiritur in eccleſiarum regimine. Sanè confirmatio à jure inventa eſt pro diſcutiendis meritis electi; ideoque adminiſtratio eccleſiæ, quæ fit antè confirmationem ſciente, & non contradicente ſuperiore videtur quædam tacita confirmatio, quæ prodeſt electo, nè beneficio privatus ſit, ut enim ceſſat finis legis, ita ejus diſpoſitionem ceſſare oportet G*eminion. in cap. avaritiæ num.7. ibi = Item juſſus ſuperioris excuſat. de elect. in 6. Oldrad. conſ.146. in fin.*

10 Tertia limitatio eſt in electis in concordia extra Italiam habentibus à jure induitum adminiſtrandi eccleſiam ante confirmationem, quoniam ob longam diſtantiam non eſt ita facilis recurſus ad Sedem Apoſtolicam, præſertim in electionibus Epiſcoporum, Abbatum, & Dignitatum Conciſtorialium, quarum confirmatio privativè quoad alios pertinet ad Papam *cap. nihil. eſt, ibique Gloſſ. in verſic. adminiſtrent de elect. ubi Interpretes Innoc. in cap. cum venerabilis in fine de conſuetud Bartol. in l. ex eo tempore num.6. ff. de militar. teſtam. Gig. de intruſ. num.25. Rot. deciſ.741. num.4. par.2. rec.*

11 Quarta limitatio eſt in clerico, qui adminiſtravit quidem bona eccleſiæ ante confirmationem, ſed nullos fructus percepit, nam ad incurrendam juris pænam, ultrà adminiſtrationem, requiritur ex parte electi etiam fructuum perceptio, ſinè qua ſola adminiſtratio remanet ineſſicax prò hujuſmodi effectu *Rot. dec.ſ.45. per tot. lib.3. cor. Put. deciſ.154. deciſ.344. utrobique num.17. par.5. rec. deciſ.382. num.9. cor. Molin. tom.2.* & admittitur *in deciſ.261. num.8. verſic. neque etiam coram Mantic.*

12 Quinta limitatio eſt, ſi electus petiit ignorantèr confirmationem ab eo, qui non habebat poteſtatem confirmandi, habet enim juſtam cauſam, & titulum coloratum pro adminiſtratione eccleſiæ, & fructuum perceptione, idcircò ex hoc capite beneficio privatus non eſt *cap. penult. verſic. quamvis de elect. Rot. deciſ.1238. num.10, cor. Seraphin deciſ 154. deciſ.344. utrobiq. num.16. par.5. rec.* & ratio clara eſt, quia regularitèr pæna non incurritur, niſi conſtet de dolo, & fraude electi, qui contra prohibitionem legis adminiſtravit eccleſiam cum perceptione fructuum, antequam à ſuo ſuperiore confirmationem obtineret *l. qui in jus* §. *nemo videtur ff. de regul. jur.*

Digitized by Google

jur.. D.xi ignorantèr, nàm ſi ſcientèr ele-
ctus petierit, & obtinuerit confirmari ab eo,
quem ſciebat nullam quoad hoc habere facul-
tatem, & eo fortius, ſi in vim hujus confir-
mationis & adminiſtravit eccleſiam, & per-
cepit fructus, tunc propter contemptum ſu-
perioris, & legis privatur ſtatim omni jure
electionis *cap. avaritiæ de elect. in 6. Rot. de-
ciſ.*140. *num.*5. *par.*3. *lib.*2. *deciſ.*83. *num.*7.
*lib.*3. *par.*3. *diverſ.*

13 Sexta limitatio fundatur in conſuctudine
tribuente electo in concordia poteſtatem ad-
miniſtrandi ante confirmationem bona eccle-
14 ſiæ in temporalibus; Et quamvis hujuſmodi
conſuetudo uti contraria diſpoſitioni Sacro-
rum Canonum, & Conciliorum videatur
non valere *per Text. in cap. cum venerabilis
de conſuetud.*, præbet tamen juſtam cauſam,
ne ita electus privetur beneficio *Felin. in
cap. quoniam frequenter num.*23. *verſic. & ſi
ſtatutum, ut lite non conteſtata Jaſon. in l.
clam poſſidere in princ. num.*17. *verſic. item
adde, & num.*18. *cum ſeq. ff. de acquiren.
poſſeſſ. Valenzuel. conſ.*4. *num.*33. *lib.*1. ubi
dicitur, quod pœna ſtatuti privantis abſen-
tem à beneficio ultra quindecim dies, non
habere locum, ſi abſens ſit ex licentia etiam
ultra alios quindecim dies, & in ſpecie *Ro-
man. ſingular.*19., ubi dicit hanc conſuetudi-
15 nem excuſare à pœna temporali, immò hu-
juſmodi conſuetudo laudabilis eſt, prout in
multis locis viget, nam ita bona eccleſiæ ab
injuriis, & damnis illatis, & inferendis per
electum, qui interim adminiſtrat, defen-
duntur, & faciunt ad hoc deducta *per Oldrad.
conſ.*9. *per tot.*, ubi quod pro neceſſitate, &
utilitate eccleſiæ electus adminiſtrans bona
eccleſiæ, & ſe immiſcens ante confirmatio-
nem Apoſtolicam, hanc pœnam non incurrit;
& ratio eſt, quia juſta cauſa ſemper excuſat
à pœna, *Gloſſ. in l.*1. §. *final. verſic. quod in-
tereſt in fin. ff ſi quis Judici non obtempera-
verit Dec. conſ.*452. *num.*12. *Aymon. conſ.*18.
*num.*9.

16 Clarius, ſi electus ob publicam utilita-
tem, & ad evitandum ſcandalum, ſeù in-
truſionem alterius competitoris ante confir-
mationem adminiſtraverit, percipiendo fru-
ctus, conſtituendo Æconomos, & his ſimi-
lia, nàm tutius eſt, ut bona eccleſiæ per
legitimum ſucceſſorem adminiſtrentur, quàm
per intruſum violenter occupentur. Sane
pro evitandis ſcandalis, & inconvenientibus
multa de æquitate permittuntur, quæ de ri-
gore juris non eſſent toleranda *leg. ita vulne-
ratus verſic. multa ff. ad leg. aquil.*, *ibi* =
*Multa autem jure civili contrà rationem di-
ſputandi pro utilitate communi recepta eſſe
innumerabilibus rebus probari poteſt* = *Gloſſ.
in cap. cum teneamur verſic. ſi non poteſt, ibi* =
Et ſic propter ſcandalum receditur à jure =
*Gloſſ. in cap. cum non ignores verſic. ſcandalo
de præben. Felin. in cap. nihil num.*2. *de præ-
ſcript. Innocen. in cap.*1. *num.*2. *de conſtitut.*,
ubi quod ex cauſa licet tranſgredi leges.

17 Septima limitatio generalis eſt prò omni-
bus Abbatibus, Præpoſitis, aliiſque gradua-
tis habentibus ab homine indultum admini-
ſtrandi bona eccleſiæ ante confirmationem;
quod quidem indultum à Sede Apoſtolica ſo-
let concedi vel ob diſtantiam loci, vel ob
ſingulare meritum eccleſiaſticis proximè eli-
gendis ad Abbatias, aliaſque dignitates ha-
bentes juriſdictionem quaſi Epiſcopalem *ita
Franch. in cap. avaritiæ num.*2. *ibique* Gemi-
*nian. num.*4. *circa med. de elect. in* 6.

18 Verum ſub indulto adminiſtrandi bona ec-
cleſiæ ante confirmationem non continetur
poteſtàs conferendi beneficia, niſi ex ampli-
tudine indulti aliud argui poſſit, aliud enim
eſt adminiſtrare bona eccleſiæ, aliud eccle-
ſiaſtica conferre beneficia, eo modo, quo Ca-
pitulum ſede epiſcopali vacante legitimè jura
epiſcopalia adminiſtrat, beneficia tamen
conferre non poteſt *cap* 2. *ne ſede vacante
Gloſſ. in cap. his, quæ de majoritat. & obed.*;
19 & ratio eſt, quia Epiſcopus electus non
per ſimplex indultum adminiſtrandi, ſed per
confirmationem acquirit poteſtatem confe-
rendi beneficia, inſtituendi præſentatos *cap.
noſti cap. tranſmiſſam de elect.*, immò hodie
requiritur literarum Apoſtolicarum expedi-
tio, *ut dicam infra in cap.*51. *de vacat. literis
non expeditis*.

20 His demum addi poteſt altera limitatio,
quæ vera eſt, ut nempe electus adminiſtrans
ante confirmationem pœnam privationis be-
neficii non incurrat, ſi fructus, quos perce-
pit, in utilitatem eccleſiæ convertiſſet; &
ratio eſt, quia fructus, quos ſtatim eccleſiæ
ſolvit, percepiſſe non videtur *l. qui ſic ſol-
vit* 55. *ff. de ſolut. Rebuff. prax. Benef. tit.
de ſubrogan. Gloſſ.*4. *n.*21. Ultra quod etiam
in hoc caſu ceſſat in electo avaritia, & ambi-
tio; & quidem ceſſat avaritia, quia nihil in
uſum proprium inſumpſit, ceſſat ambitio,
quia non pro ſe, ſed nomine eccleſiæ admini-
ſtravit, & fructus percepit, potiſſimum ſi ex
urgenti cauſa id fecerit, quod ſatis conſtat
ex dictis.

21 Hæc, quæ dicta ſunt de privando electo
jure electionis ex hoc capite, multo magis
procedunt in poſtulato, qui temerè admini-
ſtrans eccleſiam antè confirmationem cadit
ab omni jure poſtulationis *cap. bonæ memo-
riæ* 23. *de elect. Roman. conſ.*330. *num.*21.;
Eccleſia tamen iterum non vacat, nam po-
ſtulatus nullum jus in beneficio per poſtula-
tionem acquirit *cap. poſtulationem de poſtulat.
Rot. deciſ.*1060. *num.*3. *cor. Seraph.*

22 Ampliatur in nominato à Rege ad Epiſco-
patum, Prælaturam, ſeù Prioratum, ut
nempe privetur omni jure nominationis ſi
ante confirmationem auſus fuerit miniſtrare
cap. avaritiæ de elect. in 6. *Jo. Botius in tract.
de Synod. Epiſcop. in prima parte num.*36.,
quem refert, & ſequitur *Rebuff. tit. de ſub-
rogan. Gloſſ.*4. *num.*22.; Verum, ut jam di-
ctum eſt ſupra, Epiſcopatus, Prælatura,
Prioratus non vacant ex hoc capite, nam
nominatus nullum jus acquirit in beneficio
ex ſola nominatione *cap. quod ſicut de elect.*,
licet

Digitized by Google

licet Rex poſſit iterum nominare, ac ſi iterum Epiſcopatus, Prælatura, & Prioratus vacarent, niſi tamen fructuum perperam perceptorum compoſitio facta ſit cum Camera pro obtinenda à Papa confirmatione in forma juris.

23 Et quamvis pro modicis fructibus per electum ante confirmationem indebite perceptis pœna privationis beneficii non eſſet incurrenda ex æquitate, quæ dictat pœnam gravem, ſeù ordinariam pro levi culpa non eſſe infligendam *Cravett. conſ.* 182. *num.* 15. *cum ſeqq. lib.* 1., ubi quod leve præjudicium habet quædam ſpecialia, nihilominus opinio Cancellariæ eſt, ut vacet, *Rebuff. prax. beneſ. tit de ſubrogan. Gloſſ.* 4. *num* 20. Hic ſanè rigor juris eſt, qui in praxi abſque dubio videtur temperandus, dum quamdam duritiem,
24 & aſperitatem ſapit; Sed fruſtra de hoc conquerimur, nam Miniſtri, & Officiales ſunt tenaces in eorum opinionibus, tùm propter Principis jura, quæ tuentur, tum propter intereſſe, quod in hac re prævalet, ut experientia docet, ſed hoc ipſum rationi re-
25 pugnat; Nam Miniſter non debet eſſe tenax, ubi ejus Dominus fidelis, & largus eſt diſpenſator *inquit Text. in Canon. alligant in fin.* 26. *quæſt.* 7., præſertim in hoc Eccleſiæ Principatu.

A D D I T I O.

S V M M A R I V M.

An electus adminiſtrans bona eccleſiæ ante confirmationem privetur penſione ſibi ſuper eodem beneficio reſervata, ratio dubitandi, & decidendi. 2. 3.
4 *Textus in cap. avaritiæ* non comprahendit penſiones,
6 Clericus adminiſtrans ante confirmationem non privatur beneficiis priùs obtentis, multò minus penſionibus.
6 Explicatur *Gloſſa in cap.* 1. *de Cleric. conjugat. in* 6.
7 Electus recuſans dimittere poſſeſſionem Eccleſiæ penſione privandus eſt.
8 Penſionarius exigens penſionem ante confirmationem penſione privatur.

1 Clericus obtinuit penſionem ſuper Canonicatu, aut alia dignitate eccleſiaſtica, deinde ad eundem Canonicatum, ſeù dignitatem eligitur, ac temerè ſe ingerit in adminiſtratione eccleſiæ antè confirmationem, ut ſupra; quæritur, an ipſo jure vacet, & extinguatur penſio?

2 Ratio dubitandi eſt, quia ſi Clericus privatur jure electionis, multò magis cadit à jure penſionis, cum penſio nihil aliud ſit, quam onus Inherens fructibus Beneficii, deinde jus beneficii fortius eſt, quam jus penſionis, idcirco propter adminiſtrationem beneficii ante confirmationem, jus penſionis tanquam minus validum extinguitur *Gloſſ. in cap.* 1. *de cleric. conjugat. in* 6.

3 Ratio tamen contrarium decidendi eſt, quia ſi etiam penſio extingueretur, electus duplici pœna puniretur, altera privatione electionis, altera penſionis extinctione; Utrumque contra regulas juris eſt *cap, at ſi clerici* §. 1. *in fin. de judic. l. ſanctio legum in fin. ff. de pœn.*, ergo penſio in hoc caſu non extinguitur, fortius quia electus in eo, in quo deliquit puniendus eſt, ſed deliquit uti canonicus ad dignitatem electus, non uti penſionarius, ideò jure electionis privatus eſt,
4 ſed non jure penſionis: demum *Text. in d cap. avaritiæ* loquitur de beneficiis, & dignitatibus eccleſiaſticis non adminiſtrandis ante confirmationem, idcircò non poteſt extendi ad penſiones, nam in odioſis appellatione beneficii non venit penſio *cap. quamvis de præben. in* 6. *cap ad audientiam* 2. *de reſcript. Trident. ſeſſ.* 21. *cap.* 2.

5 His accedit, quod clericus adminiſtrans ante confirmationem non cadit á beneficiis antea obtentis, *ut dictum eſt ſupra num.* 8., ergo multo minus penſione ſibi prius in hoc eodem beneficio reſervata privatus erit, alioquin pœnæ ultra literam, & mentem legis & ultra omnes juris regulas ad alios caſus, quos nc Legislator quidem cogitavit, extenderentur, quod repugnat juribus mox relatis.

6 Neque obſtat jus electionis fortius eſſe jure penſionis; reſpondetur id non eſſe verum, quia penſio legitimè reſervata dat jus, & quidem in re ſuper beneficio, & penſionarius juſtè exigit fructus, quod dici non poteſt de electo, qui ante confirmationem fructus beneficii percipere non poteſt; deindè *Gloſſ. in in d. cap.* 1. §. *& hoc eſt verum de Cler. conjug. in* 6. non applicatur caſui noſtro, nam loquitur, quando vera eſt inducta pœna vacationis, & caſus figuratur in matrimonio, in quo jus fortius, & minus fortè extinguitur, inferendo, quod ſi vacat per matrimonium jus in re, multo magis jus ad rem; Sed in caſu, de quo agitur, privatio penſionis de jure inducta non eſt contra penſionarium, ſed dumtaxat contra electum temerè adminiſtrantem bona eccleſiæ ante confirmationem, ergo penſio ex hoc capite non vacat, nec perimitur; Immo penſione privandus non eſt, quia electus ſatis punitur in eo, in quo deliquit, nempè jure electionis, *ut dixi*.

7 Privari quidem poterit, ſi Clericus ita electus renuat dimittere poſſeſſionem Eccleſiæ, & fortius ſi de facto reſiſtit decretis Judicis inhibentis; Sed hæc eſt vacatio inducta ex alio capite, non ex iſto, de quo loquimur *ad interpretationem Text. in cap. avaritiæ de elect. in* 6.

Prædicta procedunt in penſione jam reſervata vel ſuper ipſo beneficio, ad quod quis fuit electus, aut ſuper alio, qua non remanet privatus propter privationem, & amiſſionem illius beneficii ob adminiſtrationem an-
8 tè confirmationem; Secus verò dicendum eſt, quan-

Digitized by Google

quando penſionarius, cui fuit reſervata penſio ſuper aliquo beneficio ſe ingereret in illius exactione, antequam talis penſio fuerit à Papa confirmata, & literas Apoſtolicas hujuſmodi reſervationis expediverit, quo caſu remanet in pœnam hujuſmodi anticipatæ exactionis privatus dicta penſione, quæ in totum annullatur, *ut dicam infrà in cap.51. de vacatione literis non expeditis in additione*.

ARGUMENTUM.

DE vacatione ob caſſationem Electionis, ac Penſionis *ad interpretationem Text. in cap. conſideravimus cap. ſuper eo de election. cap. propoſuit de conceſſ. præben.*

SUMMARIUM.

1 SEquitur materia caſſationis electionis, quæ ex officio ſpectat ad Epiſcopos.
2 Caſſatur electio Clerici extranei contra privilegia Eccleſiæ.
3 Caſſata electione, Beneficium de jure vacat ad omnes juris effectus, quod explicatur ibidem.
4 Caſſatur electio, ubi major pars non interfuit electioni Epiſcopi, requiritur tamen ſententia declaratoria, ibidem.
5 Caſſatur electio, quando nulla eſt ex defectu formæ, vel ex capite inhabilitatis electi, ubi differentiæ.
6 Electio facta de eo, qui erat notoriè excommunicatus eſt nulla, ſecus ſi excommunicatio ignota erat eligentibus, ubi declaratur.
7 Non valet ſecunda electio, niſi prima fuerit caſſata.
8 Valet electio, ſeu proviſio Capituli facta contra ordinem Papæ, ubi quod electione, ſeu proviſione caſſata, vacat iterum beneficium.
9 Collatio, ſeu proviſio dat jus in re, ad differentiam electionis, quæ indiget confirmatione.
10 Electio caſſatur ad preces ejus, qui non fuit vocatus, & commodè vocari poterat.
11 Caſſata electione ex hoc capite, eligentes habent novum terminum ad eligendum, niſi appellatum ſit, quod declaratur ibidem.
12 Electio duorum ad Epiſcopatum facta contrà ordinem Papæ caſſatur.
13 Caſſata utraque electione, Papa providet ex integro, ubi res exemplo declaratur.
14 Arbitrium Principis eligentis regulatur à jure.
15 Papa debet eligere eum in Epiſcopum, qui utilis ſit Eccleſiæ, & Populis, gratus Capitulo, & Clero.

CAPUT XIX.

1 VIdendum modo eſt, quot modis caſſetur electio, ut inde facilius percipiatur, quibus caſibus vacent ipſo jure beneficia pro effectibus inde reſultantibus, quod maximè ab Epiſcopis notandum eſt, quibus competit ex officio, aliiſque juſtis de cauſis caſſare electiones, quæ nulliter, & perperam fiunt à Capitulis Cathedralium, & Collegiatarum Eccleſiarum, vel contra privilegia Eccleſiæ, vel non vocatis vocandis, vel non ſervata forma electionis, vel demum ex capite inhabilitatis electi, cum ſimilibus, de quibus infra. Unde propterea, nè ea caſſetur electio, quæ ſine dubio confirmanda eſt, & nè confirmetur ea, quæ neceſſariò debet caſſari, arbitratus ſum hæc notabilia inferere in hoc capite, ut vacatio, quæ à Canoniſtis ob caſſationem electionis communiter recepta eſt, juris fundamentis magis innoteſcat.

2 Multiplicitèr autem poteſt electio caſſari, primò ubi electio facta eſt contra privilegia eccleſiæ, quod patet in eo caſu, in quo clericus extraneus à Capitulo fuit electus, quando unus de gremio eccleſiæ potius erat eligendus. Hæc ſanè electio non eſt ipſo jure nulla, ſed poteſt ab Epiſcopo, ſeu à Papa ex officio annullari, non enim præcipit diſpoſitio juris, ut, qui eſt de gremio eccleſiæ, eligi neceſſario debeat, ſed tantùm conſulit, præſertim ſi in privilegiis eccleſiæ decretum irritans, quod actum electionis inficiat, inſertum non ſit, nam tunc eadem privilegia prohibent quidem aliter electionem fieri, ſed factam non retractant, *ità habetur in cap conſideravimus de election.*, ubi Papa duplicem caſſavit electionem, altera, quia poſt appellationem, & contrà tenorem privilegiorum eccleſiæ fuit celebrata, altera verò quia facta fuit, prima non caſſata; Undè propterea omnia in priſtinum ſtatum reducenda ſunt, ideſt, quod nova fiat electio juxtà privilegia eccleſiæ, prout iterum Papa facultatem tribuit electoribus eligendi alium, ut ibi, & habetur *in cap. cum dilectus verbo caſſetis de election.*

3 Caſſata itaque electione ab epiſcopo, vel ex officio, vel ad preces aliorum, qui huic electioni contradixerunt, iterùm vacat beneficium, quod ab eodem ordinario liberè poteſt conferri, privando electores, qui deliquerunt in forma electionis, jure iterùm eligendi *Paſſerin. de canonic. elect. cap.31. num.11.*. Quod fortiùs procedit in Papa, qui eo ipſo, quod caſſat electionem, vel motu proprio confert beneficium, cenſetur privaſſe electam omni jure, quod ex electione in beneficio acquiſierat *Abb. in cap. propoſuit num.21. de conceſſ. præben. Franch. in cap. præſenti n.4. in fin. de præben. in 6.*, ubi dicit, quod ea beneficia, quæ vacant per caſſationem Papæ,

vaca-

vacare dicuntur in Curia. Quod tamèn pendet ab arbitrio Papæ, an velit, vel non caſſare electionem contrà privilegia eccleſiæ celebratam.

4 Secundo modo caſſatur electio, ubi major pars eligentium non interfuit electioni epiſcopi, & deindè conſenſum electioni præſtiterunt, approbantes extrà ſcrutinium, quod à minori parte in ſcrutinio publicatum fuit; Sanè dubitari non poteſt de hujus electionis nullitate, nàm conſenſus in ſcrutinio eſt de forma canonicæ electionis *cap. quia propter de election.*, requiritur tamèn prò caſſanda hac electione ſententia declaratoria Judicis *cap. auditis, ibique Gloſſ. verſic. caſſatam de election.*, quod regulariter fit à Papa prò tollendis omnibus ſcandalis, & inconvenientibus, quæ propter diſcordiam Capitularium in Prælaturis electivis ſæpiſſimè oriuntur.

5 Tertio etiam caſſari poteſt electio, vel quando nulla eſt ex defectu formæ, vel quando invalida eſt ex capite inhabilitatis electi. Diſcrepat quidem unus modus caſſationis ab alio *cap. ſuper eo de election.*, ubi dicitur, aliud eſſe caſſare electionem vitio perſonæ, aliud vitio electionis; primo caſu propriè vacatio non datur ex hoc capite, ſed potiùs continuat vacatio per obitum, ſeù renunciationem, vel alio modo, ut prius. Undè impetratio beneficii concipi potius debet, quod beneficium vacet morte, ſeù renunciatione primi poſſeſſoris, quam per caſſationem electionis. Verùm impetratio ex hoc capite, etiam de jure ſubſtinetur, nam per caſſationem electionis ob vitium perſonæ beneficium vacat, ſaltem de facto, quod ſufficit impetranti. E' converſo autem, ubi electio caſſatur ob defectum formæ, beneficium propriè vacat, nam ità electus omni jure, quod obtinuit in beneficio, caſſata electione, ſtatim privatur. Idcircò impetratio ex hoc capite de jure valet, niſi electores prævenerint alium eligendo; nam caſſata ex hoc capite electione, poſſunt iterum Capitulares eligere, ſervata forma juris; Hoc eſt diſcrimen inter primum, & ſecundum caſſationis modum, nam ubi peccatum eſt in forma, habent eligentes jus iterum providendi eccleſiam intra terminum juris, ubi verò vitium eſt ex perſona electi, ipſo jure privantur facultate eligendi, acſi indignum elegiſſent *cap. cum in cunctis §. final. cap. ſuper eo de election.*

6 Quod tamen reſpectu ſecundæ partis diſtinctionis ſano modo intelligendum eſt, ut procedat, ſi electio facta ſit de eo, qui notoriè erat excommunicatus, ſuſpenſus, & irregularis, nam licèt electio ipſo jure nulla ſit, attamen requiritur ſententia Judicis, qui caſſet electionem *per Text. in cap. cum dilectus, verbo caſſetis, ibique Gloſſ. de elect. cap. 2, verb. caſſavimus, ibique Gloſſ.*, *ut lite non conteſtata Felin. in cap. ex parte num. 4. verſic. dico ultimo de Teſtib.*, quo caſu beneficium verè vacat per obitum, ſeù renunciationem primi poſſeſſoris; ſecus ubi excommunicatio, ſuſpenſio, & irregularitas ignotæ erant ipſiſmet eligentibus, nam de jure talis electio caſſanda eſt, & in ſequelam beneficium iterum vacat per caſſationem, ſed jus eligendi redit ad eligentes, qui ob ignorantiam excommunicationis &c. a pœna privationis excuſantur *cap. ſi electus, ibique Gloſſ. de elect.*
7 *in 6.*. Et in hoc caſu, ni fallor, intelligenda eſt illa juris propoſitio, non valere ſecundam electionem, niſi prima fuerit caſſata, nam prima electio habet implicitum ſtatum validitatis, etiamſi facta ſit de eo; qui patitur occultum juris impedimentum, ut ſupra.

8 Quarto valet proviſio Capituli facta contra ordinem Papæ, peccant enim eligentes non obediendo, ſed non peccant alium eligendo *cap. dilectus 2. ibique Gloſſ. in verſic. conferendam de præben.* ubi in fine ait, id eſſe verum, niſi aliud conſtet de mente Papæ. Nihilominus ſi indè Papa collationem, ſeù proviſionem Capituli caſſaverit, beneficium de novo vacare cenſetur *cap. propoſuit de præben. in fine ibi = quæ per caſſationem conceſſionis à vobis factæ intelligitur vacare = Abb. ibidem num. 21.*

9 Hæc ſanè eſt propriè vacatio, quia collatio, ſeù proviſio facta præſenti dat jus in re *cap. ſi tibi abſenti de præben. in 6.*, electio verò, quæ confirmatione indiget, non tribuit, niſi jus ad rem *cap. ut quis duas de elect. in 6. Rot. deciſ. 6. de elect. in novis*, ſeù quod idem eſt, electio dat jus in habitu, confirmatio ſolum exercitium *Gloſſ. in Can. quanto diſtinct. 63. Abb. in cap. noſti num. 2. de elect. Franch. in cap. quam ſit verb. electus de elect in 6. Oldradus conſ. 246. num. 4.*

10 His accedit, quod ad preces ejus, qui non fuit vocatus, & poterat commodè vocari, caſſatur electio, quoniam de jure, etiam ob contemptum unius electio eſt caſſanda *cap. quod ſicut 28. cap. bonæ memoriæ 36. de elect. Caſtellin. cap. 8. n. 1. de elect. Paſſerin. eod. tract. cap. 2. num. 19. Donat. in prax regular. tom. 2. part. 1. tract. 4. quæſt. 21. Lavor. variar. lucubrat. tit. 4. cap. 17. num. 15.*,
11 & per hujuſmodi caſſationem vacat iterum beneficium, acſi per obitum, renunciationem, privationem verè vacaſſet, ſed eligentes habent novum juris terminum ad eligendum, niſi ex parte ejus, cujus electio fuit caſſata per ſententiam Judicis appellatum ſit, tunc enim pendente appellatione nihil à Capitularibus poteſt innovari *cap. 1. ut lite pendente l. 1. ff. nihil innovari cap. non ſolum, ibique Gloſſ. de appellat. l appellatione Cod. eodem tit.*, quod tamen verum eſt, ſi ad utrumque effectum appellatio admiſſa ſit, ſecus in devolutivo tantum, prout juris ratio expoſtulat in hoc caſu, quia appellatio nequit tollere jus Capitulo, quominus novam electionem celebrare valeat, eo etiam vocato, ad cujus preces prima electio fuit caſſata, ut patet.

12 Denique electio duorum ad Epiſcopatum celebrata contra ordinem Papæ, qui juſtis de cauſis inhibuit, ne electio fieret omninò caſſanda

ſanda eſt, quamvis in reliquis ſervata eſſet
forma juris, & electi eſſent idonei, & habi-
les pro regimine Epiſcopatus; hoc enim exi-
git reverentia debita Papæ, & multo magis
inobedientia contumacium, qui ſine dubio
jure iterum eligendi privandi ſunt *cap.* 1. *&* 2.
*de poſtulat. cap. per inquiſitionem cap. cumana
in fin. de election.*, & ita praxis eſt Romanæ
13 Curiæ, quoniam caſſata utraque electione,
Papa providet ex integro, eum promoven-
do, in quem major pars eligentium de facto
conſenſit, & ſic conſenſus de facto præſtitus,
ſuppletur à Papa de jure per promotionem
ex integro *cap. bonæ* 4. *de poſtulat.*, cui ſo
uniformavit Clemens XI. Pontifex verè Opti-
mus in Cauſa Monaſterienſis electionis Epi-
ſcopi inter Celſiſſimum Paderbonenſem, &
Sereniſſimum Principem à Lotharingia, prout
ad extenſum refert decretum Conciſtoriale
14 *Piton. d ſcept.* 100. *num.* 238. *lib.* 3., & juſta
quidem ratione, nam arbitrium Principis
Eccleſiaſtici regulari debet à jure, ita quod
tenetur ſequi majorem partem eligentium,
qui de facto in Epiſcopum conſenſerunt;
15 Quod valde æquum eſt, quia Papa debet
eum eligere in Paſtorem, qui non minus uti-
lis ſit Eccleſiæ, & Populo, quam gratus Ca-
pitulo, & Clero *Canon. ſi fortè diſtinct.* 63.

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 PEnſio extinguitur per caſſationem factam à Papa motu proprio.
2 Ampliatur, etiamſi penſio impoſita ſit de facto.
3 Penſio extinguitur per caſſationem factam à Papa ob vitium perſonæ.
4 Penſiones quoad Papam ſunt manuales, prout beneficia eccleſiaſtica.

1 PEnſio eccleſiaſtica clerico reſervata du-
plicitèr vacat, & extinguitur; primò ſi
caſſetur à Papa propter privilegium eccleſiæ,
fortè quia ab ejus anteceſſore impoſita eſt in
Eccleſia Parochiali, quæ ex ſpecialibus or-
dinationibus, & eccleſiaſticis decretis gra-
vari non poteſt, vel quia gravatum ſit Colle-
gium, cui continua penſionis ſolutio maxi-
mum afferat præjudicium, quod præſertim
verum eſt, ubi à Papa caſſatur motu proprio;
In his ergo, aliiſque ſimilibus caſibus penſio
non debetur, quia per caſſationem motu pro-
prio conceptam vacat, & extinguitur *Rot.
deciſ.* 1204. *num.* 1. *cor. Emerix jun. repetita
in deciſ.* 1. *in mantiſſ. Card. de Luc. de jure-
patr. & penſion. eccleſiaſt. lib.* 13. *impreſſ.
venet.*
2 Ampliatur, quamvis penſio abſque ulla
auctoritate impoſita ſit ſuper beneficio, &
de facto à clerico exigatur; non enim dum-
taxat, quod de jure, ſed etiam quod de fa-
cto fit, poteſt à Papa caſſari, & annullari
l. minor, ibique Gloſſ. quam Bald. dicit non
eſſe alib. *ff. de eviction. l* 1. *verbo infirmabitur
ff. de feriis Abb. in cap. ſi quis num.* 5. *de reb.
eccleſ. non alienan.*, & in hoc caſu, ſaltem
in effectu per caſſationem, ut ſupra, penſio
extinguitur.
3 Ampliatur inſuper, ſi clericus penſionarius
efficiatur indignus, quia ſicuti, caſſata electio-
ne, beneficium iterum vacare cenſetur, ità
per caſſationem penſionem extingui oportet,
maximè ſi vitium perſonæ poſt reſervationem
penſionis ſupervenerit, tunc enim jus, quod
per reſervationem validam datum eſt, caſſa-
tione perimitur; quod indiſtinctè verum eſt,
4 nam quoad Papam omnes penſiones ſunt ma-
nuales, ſicuti cætera beneficia eccleſiaſtica
Bald. in l reſcripta num. 7. *in fin. cod. de precib.
Imperatori offeren.*

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis ob poſtulationem, nomi-
nationem, & præſentationem non admiſſam, & rejectam
ad interpretationem Text. in cap. 1. *&* 2. *de poſtulat, & extravagan.
ex debito* §. *hujuſmodi de election. intèr communia.*

SUMMARIUM.

1 MAteria non admiſſæ, ſeù rejectæ poſtulationis parum differt à caſſatione electionis.
2 Poſtulatio caſſatur dupliciter, ubi explicatur.
3 Poſtulatio quid ſit.
4 Caſſare poſtulationem idem importat, ac non admittere, ſeù rejicere, & è contrà.
5 Plus eſt rejicere, quam non admittere poſtulationem, ubi differentia.
6 Ob non admiſſam, ſeù rejectam poſtulationem beneficium vacat, & eligentes privantur poteſtate eligendi, ſi indignum poſtulaverunt.
7 Limita, ſi poſtulatio facta ſit de inhabili, cui Papa noluit diſpenſare.
8 Poſtulatus non admiſſa poſtulatione ſtatim cadit ab omni jure poſtulationis.
9 Aliud eſt poſtulatum rejicere, ut indignum, aliud ut inhabilem.
10 Declaratur extravagans *ex debito de electione inter communia.*
11 Caſſatur poſtulatio duorum contrà diſpoſitionem juris, inhibitionem Papæ, & quomodo providendum ſit.
12 Idem procedit in nominatione ſolemni.
13 Nominatio regia rejecta per Papam novam inducit vacationem, ubi declaratur 14.
15 In hoc caſu Papa non providet, ſed Rex iterum nominat.
16 Rex indultarius dignus eſt hac prærogativa iterum nominandi, & quare 17. 18.

CAPUT XX.

1 Sequitur materia non admiſſæ, ſeù rejectæ poſtulationis, quæ nihil differt in ratione ab iis, quæ dicta ſunt *in cap. antecedenti*. Paria enim ſunt caſſare electionem, rejicere poſtulationem, non admittere nominationem, & his ſimilia; Sanè rejecta, ſeù non admiſſa poſtulatione ſatis Papa mentem ſuam declaravit ſe nolle diſpenſare juris impedimento, quod patitur poſtulatus ad eccleſiam vacantem, ut patet.

2 Duplici quoque modo poſtulatio caſſari poteſt à Papa, vel ob vitium perſonæ, vel ob ipſum impedimentum; primò caſu ità poſtulatus beneficio indignus eſt, forſan quia ſuſpenſus eſt, & irregularis, aut aliquod delictum perpetravit, cui Papa non ſolet diſpenſare; ſecundo caſu poſtulatus potius eſt inhabilis, quia Papa non vult per viam diſpenſationis removere obſtaculum juris, ad hoc, ut poſtulatus, qui incapax eſt beneficii,
3 capax fiat; Quod cohæret poſtulationi, quæ nihil aliud eſt, quam alicujus perſonæ, quæ eligi prohibetur, non propter vitium, ſed propter defectum, concors, & certa petitio, ut indè ablato juris impedimento, poſtulatus inſtituatur in beneficio, provideatur de dignitate, vel ad eccleſiaſticam promoveatur Prælaturam *Hoſtien. in ſumm. num.1. de poſtulat.*

4 Item caſſare poſtulationem, idem importat, ac non admittere, ſeù rejicere, & è contrà non admittere, ſeù rejicere poſtulationem eoſdem producit juris effectus, quos parit poſtulationis caſſatio. Hæc inter ſe ſynonima ſunt, & promiſcuè à canoniſtis ſumuntur; Non enim eſt aſſignabilis rationis diſparitas inter non admiſſionem, & rejectionem poſtulationis. Sanè poſtulatio cenſetur caſſata, ubi à Papa non fuit admiſſa *Gloſſ. in cap.2. in princip. de poſtulat.*, & eo fortius caſſata intelligitur, ubi poſtulatio fuit rejecta, & poſtulatus à gratia, quam petit, expulſus. Et quamvis eadem ſit ratio taciti, ac expreſſi, & quoad hoc idem reſultet effectus vacationis beneficii, nihilominus major vis eſt
5 expreſſi, quam taciti, & plus eſt rejicere, quam non admittere poſtulatum, nàm rejecta poſtulatione, ſtatim intelligitur poſtulatum procul dubio eſſe indignum beneficii eccleſiaſtici *cap.1. de poſtulat. ibi = poſtulationem hujuſmodi non propter poſtulantem eccleſiam, ſed propter poſtulatam perſonam repulimus, ut indignam*, E' contrà verò poſtulatio non admiſſa præbet argumentum Papam noluiſſe diſpenſare impedimento illegitimitatis, & his ſimilium *cap.1. & tot. tit. de poſtulat. cap. cum Vinctonien. de electiòn.*

6 Quomodocumque autem ſumantur verba Papæ rejicientis, vel non admittentis poſtulationem, certum eſt utrobique beneficium ipſo jure vacare, ſed impropriè, cum potiùs continuet vacatio, ut priùs; vacat tamen beneficium, ſi poſtuletur ſcienter indignus, nàm ità poſtulantes privati ſunt ipſo jure prò ea vice poteſtate iterum poſtulandi, aut eligendi, multoque magis ſi poſtulationem caſſatam iterum innovare præſumpſerunt *cap.2. de poſtulat. cap. cum in cunctis, §. final. cap. ſuper eo, cap. ſcriptum in fine de electiòn.*

7 Vacat inſuper, ſi Papa inhabilitati poſtulati diſpenſare noluerit, ſed jus poſtulandi alium revertitur ad poſtulantes, qui habent novum ſemeſtre, aut trimeſtre ad eligendum, ſeù poſtulandum, quod computatur à die ſcientiæ, quo Papa poſtulationem non admiſit *cap. ſi electio de elect. in 6.*. Hæc eſt quoque impropria vacatio, ſed propius eidem accedit, quia ſolemniter poſtulatus, licet non habeat jus in beneficio, habet tamen jus
8 petendi, ut poſtulatio admittatur; Idcircò, Papa poſtulationem non admittente, poſtulatus ſtatim cadit ab omni jure, & commodo poſtulationis *cap.2. de poſtulat. extravagans ex debito §. hujuſmodi de electiòn. inter commun.*

9 Ex his habes validiſſimum argumentum, aliud eſſe poſtulatum rejicere, ut indignum, aliud non admittere, ut inhabilem; Omnis enim indignus eſt inhabilis, ſed non è contra, quod patet in poſtulato infami, criminoſo, irregulari, & penitus illitterato, qui omnes indigni ſunt beneficiorum eccleſiaſticorum. Illegitimus autem, aut irregularis ex defectu habentes ſufficientem ſcientiam ſunt tantum inhabiles, quia eis obſtat ſola juris poſitivi diſpoſitio. De facto rari ſunt caſus, in quibus diſpenſatio à Papa concedatur criminoſis, infamibus, & penitùs illitteratis, præſertim ad Epiſcopatus, & Dignitates Conciſtoriales; Quod dici non poteſt de illegitimis, & irregularibus ex defectu, nam ita poſtulati, remoto juris obſtaculo, pollent omnibus juris requiſitis, ſcientia ſcilicet, prudentia, & idoneitate ad regimen eccleſiarum *Hoſtien. in ſumma num.1. de poſtulat.*

10 Nec obiiciatur *extravagans ex debito §. hujuſmodi de elect. inter commun.*, ubi reſervantur Papæ omnia beneficia vacantia per caſſationem, repulſionem, aut non admiſſionem poſtulationis. Reſpondetur Textum loqui de caſſatione, ſeu non admiſſione poſtulationis ob vitium perſonæ, & in hoc caſu paria ſunt non admittere, ſeu caſſare poſtulationem, immo ex juſta ratione beneficia ſic vacantia reſervantur auctoritati Papæ, quia poſtulantes privati ſunt in pænam indigni poteſtate eligendi, poſtulandi, aut alio modo providendi eccleſiam; Secus ſi non admittatur poſtulatio propter defectum dumtaxat; & ratio eſt, quia poſtulantes propter actum

actum licitum, & à jure permiſſum, jure ſuo
ſine culpa, & cauſa privari non debent *cap.2.*
ibique Gloſſ. de conſtitution., *Gloſſ. in cap.*
antiqua in princip. de privileg. Canon. ſatis
perverſum diſtinction.56.

11 His additur, quod poſtulatio duorum fa-
cta contra diſpoſitionem juris, & inhibitio-
nem Papæ caſſanda eſt, quia capitulares
ſpernentes inhibitionem Papæ reddunt ſe
indignos *cap. bonæ 23. de elect.*, Immo,
cum plus ſit delinquere contra legem vivam
Principis, quam contra legem mortuam,
poſtulatio contra inhibitionem Papæ, vel
irrita eſt, vel talis declaratur, ne alias con-
temptus contumacibus prodeſſe valeat *cap.1.*
de poſtulat. ibique Gloſſ. verſic. contemptus
Bald. in cap. bonæ 23. num.37. in fin. ibique
Gloſſ. verſic. cauſis de election.; Unde Papa
ex integro providet juxta praxim, quoties
agitur de duobus nulliter poſtulatis ad Ec-
cleſias Cathedrales; Verum is cæteris pari-
bus, ad Eccleſiam promovendus eſt, qui ma-
joribus juvatur ſuffragiis, & pollet ſcientia,
prudentia, & ætate, quæ ſunt juris requiſita
ad regimen Epiſcopatus *cap.4. in fin. de po-*
ſtulat. Prælator.

12 Eademque ratio procedit in nominatione
ſolemni, quæ communi capitularium con-
ſenſu præſentatur ſuperiori, ut admittat,
& nominato diſpenſet, quia hujuſmodi no-
minatio ſimilis eſt poſtulationi, quæ ſolem-
niter fieri debet *Gloſſ. in cap.2. verſic. nomi-*
nationem de poſtulat. Prælator.; Undè ea,
quæ dicta ſunt de vacatione beneficii ob caſſa-
tionem poſtulationis, locum habent in no-
minatione ſolemni, ſi deindè ab Epiſcopo,
ſeù Papa caſſetur, & rejiciatur.

13 Nec ab his differre videtur nominatio re-
gia quoad iteratam beneficii vacationem, ſi
per Papam rejiciatur, ut ſupra, dum nomi-
natio ſimilis eſt electioni, quæ tribuit jus no-
minato, licet imperfectum *Gloſſ. in l. nomi-*
nationum in princip. Cod. de decuriar. lib.10.
rubric. in l.1. Cod.de peric. nominator. lib.11.
rubric. in l.1. Cod. de Tutor.& curator. Illu-
ſtrium, ſicuti donatio Principis transfert
dominium ſinè traditione *Tiraquell de nobi-*
litat. cap.37. num. 57. Solorzan. de Jur. In-
diar. lib.2. cap. 29. num. 22. Sanfelic. dec.83.
num.7 ità à pari in nominatione regia, quæ di-
citur Beneficium Principis permanens, & per-
petuum, quod ſingulariter convenit ejus mu-
nificentiæ *cap. decet de regul. Jur. in 6.*

14 Hæc tamèn vera ſunt de Jure civili, nàm
nominatus de Jure Canonico nullum Jus ac-
quirit in Prælatura antè confirmationem
cap. quod ſicut ibique Gloſſ. Verſic. Juris de
15 *de election.* Verum licet nominatio regia
non inducat vacationem, ſi reſpectus ha-
beatur ad confirmantem, nihilominus vera
vacatio dici poteſt quoad ipſum Regem, qui
iterum nominat, acſi Prælatura de novo va-
caret juxtà concordata.

16 Sanè Rex indultarius dignus eſt hac iterum
nominandi prærogativa ex duplici capite,
17 primo quia non præſumitur voluiſſe indi-
gnum eligere, qui ſemper, & principaliter
publicæ invigilat utilitati *authen. de hæred.*
18 *& falcid. Collat. 1. ibiq. Gloſſ.* Secundo,
quia talis nominatio referenda eſt potius ad
errorem facti, quàm Juris, cujus incapax
eſt ſupremus Princeps, quem fingitur ha-
bere omnia Jura in Scrinio pectoris *Cap. 1.*
ibique Gloſſa. de Conſtit. in 6. Bartol. in l.
omnium num.2. Cod. de Teſtam.

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 Reges & Principes ex Apoſtolico Indulto poſſunt uſque ad certam quantitatem reſervare ſuper beneficiis eccleſiaſticis penſiones Clericis, Nobilibus, & Magnatibus Regni.
2 Hujuſmodi penſiones non poſſunt caſſari à Principe, niſi ex gravi cauſa.
3 Per caſſationem hujuſmodi penſiones vacant.
4 Ampliatur in penſionibus reſervatis ſuper Feudis, Ducatibus, & Baroniis.
5 Limitatur in penſionibus, quæ indigent confirmatione Apoſtolica, quandoque tamen ſequeſtrantur. 6.
7 Tenor Indultorum in hac re inſpiciendus.

1 Reges, & ſupremi Principes, qui ha-
bent à Sede Apoſtolica indultum impo-
nendi penſiones, poſſunt uſque ad certam
quantitatem ad formam tamen indulti eas
reſervare clericis, nobilibus, & magnati-
bus regni ſuper Epiſcopatibus, Prælaturis,
Beneficiis, & Dignitatibus Eccleſiaſticis;
Hujuſmodi autem penſiones regiæ quidem
2 ſunt, ſed laicales, nèc poſſunt caſsari à
Principe, niſi ex gravi, & rationabili cau-
ſa *cap. decet, ibique Gloſſ. de regul. Jur. in*
3 *6.* idcircò per caſſationem ſtatim vacare cen-
ſentur, ſaltem de facto, præſumitur enim
Principem ex juſta cauſa ad caſſationem de-
veniſſe, nec opus eſt cauſa juridica, ſed ſa-
tis eſt Principis factum, qui non tenetur cau-
ſam exprimere, nam quis eſt, qui poſſit di-
cere Principi, cur ità facis?

4 Sic quoque penſiones ſuper Feudis, Duca-
tibus, Baroniis, aliiſque Bonis juriſdictio-
nalibus ad nutum Principis caſſantur, quia
ſunt quidem penſiones regiæ, ſed quoad re-
ſervantem ſunt manuales; Unde ſi motu,
Principis caſſantur, ſtatim vacant. Hæc ſanè
auctoritate non indigent, quia certa, & in-
dubitata ſunt juris principia; Undè ea,
quæ dicta ſunt de poteſtate Papæ quoad caſ-
ſationem penſionum Eccleſiaſticarum mili-
tant quoque in Principe prò penſionibus re-
giis *Gloſſ. in cap. privilegia verſic. caſſentur*
tur cap. in cauſis §. *Vaſſalli verſic. caſſentur*
de pace Conſtantiæ. Rot. deciſ.1. in Mantiſs.

 Card.

Card. de Luc. de Jurepatronat. & penſion. Eccleſiaſt. lib.13. impreſſ. Venet.

5 Declaratur id locum non habere in iis, quæ indigent confirmatione Apoſtolica, hujuſmodi enim penſiones ſunt Apoſtolicæ, non regiæ, Eccleſiaſticæ, non laicales, perpetuæ, non manuales. Sanè Princeps indultarius deſignat perſonam Clerici, cui penſio reſervanda eſt, ſed Papa confirmans Jus ad vitam penſionario tribuit. Et quamvis Clericus ex regia reſervatione Jus in penſione acquirat, nihilominus hujuſmodi Jus eſt reſolubile, & pendet ab aſſenſu Apoſtolico, ſeù à literis, quæ intrà certum tempus expediri debent, ideoque auctoritas Papæ, quæ Jus firmum, & perpetuum tribuit, prævalet: Deindè hujuſmodi penſiones reſervantur ad vitam Clericis, ſeù Clericari volentibus juxta Stylum Datariæ, & nonniſi ex cauſis in Jure expreſſis Clerici privari poſſunt, & quidem ab eo, qui habet poteſtatem deſtituendi, prout eſt ordinarius. Qua de re Rex, ſeù Princeps Indultarius nullam habent poteſtatem caſſandi motu proprio hujuſmodi penſiones, licet aliquando ex motivis politicis fructus de facto ſequeſtrentur, ut experientia docet tempore Belli, quod geritur inter Catholicos Principes.

Ultra in hac re non progredior, nam ſimiles quæſtiones pendent potiùs ab inſpectione Indultorum, quæ præ manibus non habeo, ad ea tamen ſemper recurras, ſi velis tutiorem firmare ſententiam *Cap. porrò cap. recepimus de privileg.*

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis ob intruſionem, & violentam occupationem *ad explicationem Text. in cap. cum qui de præben. in 6.*

SUMMARIUM.

1 INtruſus ipſo facto privatur Beneficio, quod primitus poſſidebat, & violentus occupator amittit beneficiom, quod per violentiam occupavit.
2 Intruſus, & violentos occupator quandoque inter ſe æquiparantur, ubi caſus.
3 *Textus in cap. cum qui* emanavit ad declarationem *Text. in cap. de multa de præben.*
4 Occupatio, ſeù intruſio videtur ſufficiens ad inducendam vacationem primi beneficii, ſed contra ibidem, ubi requiritur etiam fructuum perceptio.
5 Differentiæ inter violentum occupatorem, & juſtum poſſeſſorem quoad vacationem primi, vel etiam ſecundi beneficii. 6.
7 Vacat ipſo jure primum beneficium, ſi Clericus alium violenter expellat à poſſeſſione.
8 Limitatur in Parocho, qui vi occupat beneficium eccleſiæ Parochiali unitum.
9 Parochus ob violentam occupationem privatur eccleſia unita,
10 Beneficium non vacat, ſi Clericus violenter occupaverit prædium beneficio annexum.
11 An ignorantia excuſet ab hujuſmodi pæna, diſtinguitur. 12.
13 Ampliatur in proviſo Apoſtolico, ſive collatio concepta ſit *in forma gratioſa*, *ſeù in forma dignum*. 14.
15 Proviſus *in forma dignum* nullum jus acquirit in beneficio, niſi purificata conditione.
16 Per violentam occupationem non vacat Epiſcopatus, licet privari poſſit.
17 Vacant ipſo jure priora beneficia, ſi Epiſcopus, lite pendente, faciat ſe conſecrari.
18 Violentus occupator poteſt obtinere à Papa gratiam tituli revalidatoriam, facta tamen mentione fructuum perceptorum, & intruſionis.
19 Non valet de jure civili confirmatio Principis pro re violenter occupata, etiamſi de violentia mentio fiat.
20 Gratia revalidatoria tituli non valet in præjudicium impetrantis.

CAPUT XXI.

1 INtruſus, & violentus occupator beneficii de jure differunt inter ſe, nam intruſus dicitur ille, qui titulo vero, vel putativo penitus caret; Violentus autem occupator ille eſt, qui titulum ſaltem coloratum habet, & tantum deliquit quoad modum appræhendendæ poſſeſſionis; Unde, ne tanta temeritas impunita remaneat, ſacris legibus diverſimode ſancitum fuit, quod intruſus primo beneficio ipſo jure privatus ſit, & violentus occupator ſecundum beneficium ſtatim amittat, ut ità ambo pœnam in eo jure, quod habent, luant, *ità habetur in cap. cum qui de præben. in 6. Rot. deciſ.560. par.2. recen. deciſ.152. deciſ.194. par.4. recen. tom.1. repetit. in deciſ.212. num.3. deciſ.304. num.2. cor. Ubald. Mantic. deciſ.118. per tot.*

2 Verum aliquando ità punitur violentus beneficii occupator, prout intruſus: Caſus eſt in legitimo poſſeſſore eccleſiæ parochialis, qui ſi eligatur, ſeù præſentetur ad aliud beneficium parochiale, & deinde ſine inſtitutione epiſcopi per violentiam illud occupaverit, utrumque ipſo jure amittit; Quod ſpecialiter introductum eſt in favorem eccleſiarum parochialium; plus enim parochus delinquit, occupando violenter beneficium parochiale propter præjudicium, quod irrogatur curæ animarum, quam dignitatem, perſonatum, ſeù aliud officium eccleſiaſticum, cui talis

cura

cura annexa non eſt, potiſſimum ſi poſt violentam occupationem, ſeù intruſionem percepit fructus, aliiſque muniis paſtoralibus perfunctus ſit, eccleſiaſtica adminiſtrando ſacramenta; Cùm enim jus, quod habebat in beneficio per occupationem, ſeù intruſionem ſtatim amiſerit, non potuit licite, & valide exercere ea jura, quæ vero Parocho de jure competunt; Non igitur mirum, ſi parochus prò tanto exceſſu tàm prima, quàm ſecunda eccleſia Parochiali ipſo jure privetur, *ità expreſſè habetur in cap. eum qui de præben. in 6.*

3 Et quamvis idem textus quoad privationem utriuſque beneficii loquatur de eo, qui poſſidens unum parochiale in alio ſimilia curæ temere ſe intrudat, ſeù vi occupet, ut ibi in principio, nihilominus etiam hodie id locum habet, ubi quis poſſidet canonicatum, ſeù beneficium ſine cura, aliud ſimile vi occupat, ſeù in eo ſcienter, & injuſte ſe intrudit, nam *Text. in cap. eum qui* emanavit prò declaratione *Text. in cap. de multa de præben.*, ideoque ſicuti poſſidens ſecundum beneficium de facto, ſtatim primum amittit *Gloſſ. in Clementina ſi plures in fine, ibique Vitalin. n.10. 24. 33. de præben. Maſcard. de probat. concluſ.183. in fine Garz. de benef. par.11. cap.5. §. 2. num.223.*, ubi refert per extenſum deciſiones Sac. Rotæ, multò magis amittit primum, qui ſcienter ſe intrudit, ſeù vi occupat aliud, quod curam animarum non habet; alioquin eſſet melioris conditionis intruſus, & violentus occupator, quam juſtus beneficii poſſeſſor, *ità Gloſſ. in cap. eum qui in primo notabili de præben. in 6.*, ubi dicit hanc eſſe communem doctorum opinionem, & rationem ibidem adjicit, quia lex interpretans, ſeù extendens intelligi debet juxta terminos legis interpretatæ, & extenſè *Bero conſ.31. num.10. verſic. & quamvis aliqui, & num.11. lib.1. Ruin. conſ.135. num.7. lib.3.*

4 Rurſus quamvis ſola occupatio, ſeù intruſio videatur ſufficere ad inducendam vacationem primi beneficii *Rot. deciſ.212. num.7 in fine coram Vbald., ibi = ſecus videtur eſſe in terminis cap. eum qui, in quo conſideratur ſola occupatio, vel intruſio ſcientèr facta in ſecundo beneficio, ut patet ex ejus lectura =*; quod mihi probabile videtur, quia occupatio, ſeù intruſio ſapit delictum in foro externo punibile; etiam ſine addito, quæ ratio ceſſare videtur in eo, qui juſte ingreditur poſſeſſionem ſecundi beneficii, nihilominus ex ratione jam dicta, quod nempe *Text in cap. eum qui* veniat limitative *ad Text. in cap. de multa*, vacat primum beneficium, ſi ultra occupationem ſecundi concurrat etiam perceptio fructuum, vel ſaltem majoris partis, ut re maturius diſcuſſa firmavit *Rot deciſ.304. num.6. coram eodem Vbald.*, ubi refert, quod hunc ſenſum habuit Rota in eadem cauſa *ſub die 4. Novembris* 1609. *§. propterea dubitavi coram Reverendiſſimo Bononien.*

5 Verùm cùm ex eodem textu habeatur, quod non debeat eſſe melioris conditionis ſtultus, quam ſapiens &c., non erit inutile inquirere differentias, quæ intercedunt inter intruſum, violentum occupatorem, & juſtum poſſeſſorem pro vacatione primi, vel ſecundi beneficii. Sane violentus occupator eccleſiæ parochialis cum titulo, ſeù intruſus ſine titulo, eccleſia Parochiali, quam primitus obtinebat, & ea, quam temere invaſit, ipſo jure privatur, *cap. eum qui, ibique Gloſſ. de præben. in 6.*. E' contra juſtus poſſeſſor per aſſecutionem ſecundi amittit primum *cap. de multa de præben.*, & in hoc caſu deterioris conditionis eſt intruſus, ſeù violentus occupator, quam legitimus poſſeſſor, ut patet: deinde violenter occupans cum titulo præbendam, dignitatem, perſonatum, aut aliud officium, quod curam animarum non habet, omne jus, quod ei in beneficio occupato competebat, ſtatim perdit *cap. eum qui in fine de præben. in 6.* & juſtus poſſeſſor valide conſequitur ſecundum, & dumtaxat ob incompatibilitatem primo privatur, ideoque meliorem conditionem ſuam facit per aſſecutionem ſecundi, quod regulariter majorem fructum afferre ſolet, quam primum. Item quoad hæc ſunt etiam paris conditionis, quia violentus occupator temere retinens primum, & ſecundum beneficium percipiendo fructus utriuſque, utroque privatus eſt *Clementin. ſi plures ibique Gloſſ. verſic. vacare in fine de præben.*, ubi quod vitioſa poſſeſſio facit vacare priora beneficia; Sic juſtus poſſeſſor ſecundi etiam ſecundum amittit, ſi utrumque adminiſtrat, & utriuſque fructus temere percipiat *cap. de multa de præben. Clementin. Execrabilis verb. alioquin eod. tit.* Demùm intruſus, qui titulo caret, etiam lapſu longiſſimi temporis Beneficium non præſcribit *cap. ex parte de Teſt. ibi = triginta annis, & amplius pacificè poſſediſſet = Bald per hunc Text. Conſil. 109. in fin. lib. 1. latè Franceſ. de intruſo quæſt. 105. num.5.*; Juſtus verò poſſeſſor juſtè retinet ſecundum, & prò primo poteſt ſe tueri diſpenſatione deducta ex lapſu longiſſimi temporis, in iis tamen locis, in quibus Papa ſolet diſpenſare *Rot. deciſ.492. num.10. cor. Molin. tom.2.*. Idem pari jure dicendum eſt de violento occupatore, quis titulo privatus non poteſt juvari poſſeſſione, quæ non datur ſinè titulo, & ſinè titulo quia eſt ſemper in mala fide, & conſequenter nunquam præſcribit *cap. final. de præſcrips. cap. poſſeſſor. de regul. jur. in 6.*, & in hoc etiam caſu deterioris conditionis eſt intruſus, & violentus occupator, quam juſtus beneficii poſſeſſor, quia diſpenſatione præſumpta, quæ beneficium juris eſt, uti non poſſunt, nè beneficium vacet.

6 His adderem, quod ſola occupatio inducit vacationem primi incompatibilis, etiam abſque actuali fructuum perceptione ex ratione jam dicta *ſupra num.4.* quod tamen firmare non audeo, cùm Sac. Rota in eadem cauſa, etiam perceptionem fructuum ſecundi Beneficii requiri declaraverit, ut vacet primum, *ità habetur in deciſ.304. cor. Vbald.* En tibi diffe-

Digitized by Google

differentiæ inter violentum occupatorem, ſeu intruſum, & juſtum poſſeſſorem ſecundi Beneficii, quæ mihi probabiles, & juridicæ videntur, quamvis unus Textus emanaverit ad declarationem alterius, *ut ſupra*.

7 His poſitis, vacat itidem ipſo Jure primum Beneficium, ſi Clericus jam proviſus, alium violenter expellat è poſſeſſione, paria enim ſunt vi occupare Eccleſiam, ſeu in ea ſe intrudere, ac vi Eccleſiæ poſſeſſorem eiicere *leg. ſi quis in tantum C. unde vi. Can. placuit* 16. *quæſt.* 5. *Gloſſ. in cap. eum qui in* 2. *notab. de præben. in* 6.

8 Quid ergò, ſi Parochus vi occupet Beneficium Eccleſiæ Parochiali unitum? Reſpondeo Parochum Eccleſia Parochiali ipſo Jure non privari, habet enim juſtam cauſam occupandi Beneficium unitum, immo quodammodo, quod ſuum eſt, vi capit *Cap. Super eo de præben. in* 6. *l. Si quando C. de bon. vacan. lib.* 10. ideoque pro eo Jure, quod vi unionis ſe habere arbitrabatur, videtur excuſandus *Bellamer. concl.* 562. *per tot. de præben.*

9 Sed non per hoc impunitum remanet hujuſmodi violentiæ crimen commiſſum in Eccleſia unita, proindeque violentus occupator amittit quidem Jus Eccleſiæ unitæ, ſed non privatur prima, etiamſi curam animarum habeat *Gloſſ. in dicto cap. eum qui Verſic. cura verb. ſed quid de præben. in* 6.

10 Colligitur ex his Beneficium nullo modo vacare, ſi Clericus violenter occupaverit Prædium Beneficio annexum, nam Prædium membrum quidem eſt Beneficii, ſed Beneficium non eſt, idcircò occupans illud non cadit à Jure Beneficii, ad quod Prædium pertinebat, ceſſat enim in hoc caſu & diſpoſitio legis, & mens legislatoris. Ceſſat diſpoſitio legis, quia loquitur de Beneficio, non de Prædio, ſeu membris ejuſdem, ideoque culpa debet eſſe ſuper toto, ut pœna ſit integra, alioquin daretur pœna integra ex culpa partiali, quod repugnat; Ceſſat inſuper mens legislatoris, qui non cenſetur voluiſſe vacationem Beneficii, ubi Clericus in parte deliquit; Deinde regula Juris eſt, quod in pœnis non debeat fieri extenſio de toto ad partem *Cap. Odia cap. in pœnis de regul. Jur. in* 6. *l. cum quidam ff. de liber. & poſthum. l. interpretatione ff. de pæn.* Et quamvis eadem ſit ratio in toto reſpectu totius, ſicuti in parte reſpectu partis; *l. quæ de tota ff. de rei vendicat.* hoc tamen procedit quoad rem recuperandam, non verò quoad amittendam, & hic eſt caſus, quia non agitur de recuperatione Beneficii jam perditi, ſed de amiſſione Beneficii jam quæſiti *Rot. deciſ.* 19. *num.* 10. *par.* 2. *diverſ.* ubi dicitur, quod capta poſſeſſione Beneficii, cenſetur capta poſſeſſio fundorum, non è contra.

11 Quæres, an ignorantia excuſet ab hujuſmodi pœna? Reſpondeo ignorantiam Juris non excuſare, bene quidem facti, quod patet in eo, qui propria auctoritate occupavit ſecundum Beneficium uniforme in Eccleſia, in qua aliud canonice poſſidebat, non obſtante, quod fundator hujus ſecundi Beneficii conditionem adiecerit incompatibilitatis excluſivam: poſito enim, quod invaſor habuerit ſcientiam hujus conditionis, facile poterat peritiores conſulere, an talis conditio quoad duo beneficia uniformia de jure ſubſtineretur. Sane factum non ignoravit, ergo ſcientia juris præſumitur, quod ſufficit pro hujuſmodi effectu, quoniam conditio, ut unum beneficium ſub eodem tecto non inducat incompatibilitatem cum alio uniformi a Teſtatore ex intervallo adiici non poteſt *juxtà doctrinam Abb. in cap. extirpandæ* 9. *cum vero in* 2. *lectura num.* 41. *de præben. Rot. deciſ.* 118. *num.* 17. *coram Mantic.* Unde propterea occupans propria auctoritate, & abſque ullo titulo ſecundum beneficium amittit ipſo jure primum *Rot. dec.* 118. *num.* 1. *& per tot. cor. Mantic. deciſ.* 212. *n.* 5. *in fin. cor. Ubald.*

12 E converſo autem, ubi invaſor ſecundi beneficii ignorabat qualitates fundationis ex capite, quod ejus fundationem non inſpexerat, immo communiter reputabatur cappellania laicalis, ſeu eccleſiaſtica compatibilis cum alio beneficio, nullam pœnam juris incurrit, nec ullo modo prioris beneficii vacatio inducitur, invaſor enim erravit in facto, putans Cappellaniam, quam violenter occupaverat, non eſſe beneficium eccleſiaſticum; quæ quidem ignorantia ſufficit, ne primo beneficio propter violentam cappellaniæ occupationem privatus cenſeatur, quoniam error facti ſemper excuſat, quamvis, quod violenter occupatum eſt, beneficium eſſet, non cappellania *cap. ignorantia de regul. jur. in* 6. *Bellamer. concl.* 562. *de præben.*

13 Ampliatur pæna in proviſo Apoſtolico, ſive collatio concepta ſit in forma gratioſa, ſive in forma dignum: primo caſu res patet, quia nemo poteſt in cauſa propria vel definiendo, vel interloquendo, ſive etiam exequendo jus ſibi dicere, *l. unic. ibique Gloſſ. Cod. ne quis in ſua cauſa Gloſſ. in cap. conquerente verſic. voluerit de reſtitut. ſpoliat. l. Creditores* 7. *in fin. ff. ad leg. Jul. de vi privat.*, quod etiam praxi conſentaneum eſt, nam Curia Romana in proviſionibus beneficiorum, quæ ibidem frequenter expediuntur, dirigere ſolet literas Apoſtolicas Ordinariis locorum, aliiſque Judicibus, & Graduatis, cum hoc, ut in earum executione forma juris ſervetur *Frances de intruſ. quæſt.* 21. *n.* 5. 6. ubi dicit, quod capiens poſſeſſionem beneficii propria auctoritate dicitur intruſus, præſertim ſi tertius ſpolietur: Si igitur non licet propria auctoritate capere poſſeſſionem eccleſiæ, multo minus violenter occupare; Deinde poſſeſſor poteſt habere juſtas cauſas impugnandi proviſionem Apoſtolicam vel ex capite obreptionis, & ſubreptionis, vel ex defectu voluntatis cum ſimilibus; Ergo proviſus Apoſtolicus vim adhibens contra poſſeſſorem incidit in pænam amiſſionis juris, quod ex proviſione Apoſtolica ſorte obtinuit *cap. eum qui*,

qui, ibique Gloſſ. in 2. notab. de præben. in 6.
l. Creditores 7. ff. ad leg. Jul. de vi privat.,
ubi creditor abſque decreto Judicis rem de-
bitoris invadens jus crediti amittit *l. meminе-
rint l ſiquis in tantam C. unde vi*, *ubi com-
muniter Interpretes*; Stulte enim agit, qui,
quod poteſt petere in Judicio, invadere, &
occupare non paveſcit.
14 Secundo caſu res nullam habet dubita-
tionem, nam per ita proviſum prius adeun-
dus eſt executor in literis Apoſtolicis depu-
tatus, coram quo diſcutiendum eſt de ejus
idoneitate, & habilitate ad beneficium aſſe-
quendum, citandus eſt poſſeſſor pro omni eo
jure, quod ſuper beneficio ei competere po-
terat *cap. licet 28. de præben. in 6. & conſtat
ex dictis*; Si enim invaſor amittit jus in re,
multo magis ad rem *cap. eum qui, ibique*
15 *Franch. de præben. in 6.* Immò proviſus in
forma dignum nè jus quidem ad rem acquirit
ante purificationem conditionis *Rot. dec. 212.
num. 3. in fin. coram Ubald.*
16 Advertendum tamen eſt huic pœnæ Epiſco-
pum non ſubeſſe, ſicuti non ſubjacet cenſuræ
Textus in cap. de multa de præben., *Innoc. &
Abb. in cap. cum noſtris utrobique num. 4. de
conceſſ. præben.*, qui dicunt per aſſecutionem
dignitatis, ſeù alterius beneficii Epiſcopa-
tum non vacare, & conſequenter per violen-
tam occupationem Epiſcopatus non vacat,
licet ita occupans eo privari poſſit *Franch in
cap. eum qui num. 3. de præben. in 6.*
17 Illud autem certum eſt, quod vacant ipſo
jure priora beneficia, ſi electus, ſeù provi-
ſus, lite pendente, fecerit ſe in Epiſcopum
conſecrari, nam de jure poſt licitam, & va-
lidam conſecrationem inducitur vacatio be-
neficiorum *cap. cum in cunctis §. cum verò de
elect.*, multo magis propter illicitam, & at-
tentatam *Gloſſ. in cap. eum qui verſic. obtine-
bat de præben. in 6.*
18 Denique notandum eſt, quod violentus
occupator poteſt obtinere gratiam tituli re-
validatoriam à Papa, dummodo tamen in
ſupplicatione intruſionis, ſeù occupationis,
& fructuum indebitè perceptorum mentio-
nem faciat, alioquin ſic impetrans ex his li-
teris, quæ vitio obreptionis, vel ſubreptio-
nis ſubjacent, nullum jus, & commodum
conſequitur *Gloſſ. in cap. eum qui verſic. obti-
nebat de præben. in 6. Felin. in cap. poſtula-
ſti in fin. verſic. circa quartum de reſcript.* &
latius habetur *apud Corſett. in ſuis ſingula-
ribus lit. O. Rot. deciſ. 126. num. 2. 3. lib. 1. cor.
Pat.*, ubi quod etiam de minimis fructibus
per intruſum perceptis in ſupplicatione fieri
debet mentio. Qui tamen rigor juris eſt ſine
dubio in praxi temperandus per ea, quæ di-
cta ſunt *in cap. 18. num. 23. cum ſeqq. de va-
catione ob adminiſtrationem ante confirmatio-
nem*.
19 Aliter tamen in hac re jure civili cautum
eſt, nam pro re violenter occupata ab injuſto
invaſore non tenet confirmatio Principis,
etiamſi de violentia mentio fiat *l. auctorita-*
20 *tem C. unde vi*. Ex quo Textu infers non
valere gratiam revalidatoriam in præjudi-
cium ejus, qui prius ab Ordinario, ſeù à
Papa beneficium ex hoc capite vacans obti-
nuit; Si enim in prophanis confirmatio Prin-
cipis non valet quoad poſſeſſionem, in qua
agitur de modico præjudicio reparabili in ju-
dicio petitorio, multo minus nova gratia,
in qua agitur de titulo eccleſiæ, & maximum
verſatur impetrantis præjudicium *l. quoties*,
*l. nec damnoſa C. de precib. Impetratori offe-
ren. cap. quamvis de reſcript. in 6.*

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 Intruſio, & violenta beneficiorum occupatio eccleſia-
ſticis prohibita, & quare.
2 An Clericus intruſus, ſeù violentus occupator penſione
ſibi ſuper eodem beneficio reſervatâ eo ipſo privetur?
Prima ſententia negat; Secunda affirmat, quæ ve-
rior videtur. 3. Declaratur. 4.
5 Clericus intruſus, aut injuſtus occupator penſione pri-
vandus eſt, ſi factum ſit grave, & ſcandaloſum.

1 Intruſio, & violenta beneficiorum occu-
patio non ſolum eccleſiaſticis prohibita
eſt ex ea ratione, quia nemo poteſt in propria
cauſa ſibi jus dicere, verum etiam quia regu-
lariter in eccleſia oriuntur ſcandala, exci-
tantur factiones populares, & publica de-
mum turbatur quies, quæ neceſſaria eſt pro
regimine utriuſque Principatus ſpiritualis,
2 & temporalis. Sed an Clericus intruſus,
ſeù injuſtus beneficii occupator penſione ſibi
ſuper eodem reſervata privetur eo ipſo, mo-
do diſcutiendum eſt. Negat *Augustin. in Epi-
tome de privation. ob non ſolut. penſion.*,
quem refert *Garz. de benef. par. 11. cap. 5.
§. 3. num. 175. in fin.*, *nam Text. in cap. eum
qui* loquitur de beneficio, idcirco cum ſit pœ-
nalis, non eſt extendendus ad penſionem,
quæ in rigore non eſt beneficium, potiſſimum
quia non concurrunt verba ampla, & effre-
nata, quibus *Textus* interpretari poſſit pro
compræhenſione penſionis: quæ ſententia ve-
ra eſt inſpecta litera *Textus*.
3 Verum maturius diſcuſſa ejuſdem Textus
ratione, appoſita ſententia defendi poteſt.
Sane ob regreſſum ad beneficium penſio ex-
tinguitur, cum eadem actio, & paſſio non
poſſit eſſe in eodem ſubjecto *Toadut. de pen-
ſion. quæſt. 45. num. 28.* Si igitur penſio extin-
guitur ob regreſſum licitum, multo magis ob
ingreſſum illicitum, & injuſtum. Deinde,
qui minus juſtè impetrat beneficium contra
eum, quem ſcit habere meliora, & potiora
jura, adepta poſſeſſione beneficii, penſionem
amittit *Gigas de Penſionibus quæſt. 49. n. 8.*,
multo magis ob intruſionem, & occupationem,
Et quamvis *in additione ad cap. 2. verſic. decla-
ratur*

Digitized by Google

ratur ſecundò dixerim *Gigantis* ſententiam non eſſe tutam, quia penſio evicto beneficio reviviſcit; ut ibi, nihilominus in intruſo, & injuſto occupatore ſententia *Gigantis* pro vera recipienda eſt *ex eod. Auguſt. in Epitom. de privat, penſion. Garz. ut ſupra*, qui dicunt, quod ob dolum ejus, qui uſus eſt regreſſu, penſio extinguitur, ibi = *requiritur dolus, ut extinguatur penſio, adepta poſſeſſione beneficii ratione regreſſus*: Sed dolus in intruſo, & violento occupatore re ipſa probatur, ergo penſio, quam quis habet ſuper beneficio, per ejus intruſionem & injuſtam occupationem, ceſſat & extinguitur, potiſſimum, ſi fructus perceperit. Alioquin melioris conditionis eſſet intruſus, ſeù violentus occupator, quam qui juſtè Beneficium ingreditur: quæ ſententia mihi verior videtur ex ipſamet ratione *Text. in cap. cum, qui*.

4 Quod tamen verum puto, ſi intruſus aliud beneficium non habeat, quod ſi habeat, penſione carere non debet, nam duplici pœna puniretur, altera vacatione primi beneficii, altera privatione penſionis, quod repugnat *cap. at ſi Clerici §. de adulteriis in fine de Judic. l. Sanctio Legum in fine ff. de pœn.*

5 Non eſt improbabile, ſi dicas, quod ubi factum eſt grave, & ſcandaloſum, clericum penſione privandum eſſe; agitur enim de violentia, intruſione, & occupatione beneficii, quæ ſapit delictum in foro externo punibile *l. Creditores 7. ff. ad leg. Jul. de vi privat. l. meminerint, l. ſi quis in tantam C. unde vi, Can. placuit* 16. *quæſt.* 5.

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis ob violationem ſequeſtri *adornatum Text. in Clementin. unic. de ſequeſtrat. poſſeſſion. & fruct.*

SUMMARIUM.

1 VIolatio ſequeſtri graviſſimum crimen importat in utroque foro.
2 Vacat ipſo jure beneficium per violationem ſequeſtri appoſiti ex ſententia prolata in Romana Curia, etiamſi ſequeſtrum deindè reintegratum ſit.
3 Violatio ſequeſtri compræhendit beneficia, epiſcopatus, Abbatias.
4 Ampliatur pœna, ſi poſſeſſor impediat ſequeſtrationem beneficii, ubi explicatur.
5 Impetrator beneficii ex hoc capite duo probare debet.
6 Ampliatur, etiamſi ſententia ſit nulla, dummodo ſequeſtrum validum ſit 7.
8 Idem procedit, ſi ſententia prolata in Curia Romana nulla ſit, & injuſta.
9 Ampliatur in ſententia contumaciali.
10 Aliud eſt impedire ſequeſtrum in judicio, aliud extrà judicium, & de differentia 11.
12 Contra ſequeſtrum poteſt opponi nullitas ex defectu juriſdictionis.
13 Non omnis violatio ſequeſtri inducit vacationem beneficii, ſed tantùm, ubi ſequeſtrum appoſitum eſt ex ſententia prolata in Romana Curia.
14 Beneficium non vacat ex violatione ſequeſtri appoſiti ex officio Judicis, vel cauſa attentatorum, dilapidationis fructuum &c.
15 Ampliatur, ſi ſequeſtrum appoſitum ſit in beneficio tenui.
16 Idem procedit in ſequeſtro appoſito ex conſtitutionibus Pii IV. & Pii V.
17 An occupatio, ſeù præventiva fructuum venditio poſt decretum ſequeſtrationis inducat vacationem beneficii, diſtinguntur caſus 18. 9.
20 Sequeſtrum compræhendit etiam oblationes.
21 Violatur ſequeſtrum, ſi poſſeſſor aliquid innovaverit, incedendo in habitu decanali, & canonicali.
22 An epiſcopus ex ſententia ab ipſo, vel ab alio judice prolata poſſit ſuper beneficio ſequeſtrum apponere, reſolvitur affirmativè.
23 An violator ſequeſtri epiſcopalis incidat in hanc pœnam, diſtinguitur.

CAPUT XXII.

NOn minus occupatio beneficii, quam violatio ſequeſtri graviſſimum in utroque foro crimen præfefert, immò, ſi conſiderentur juris effectus, majus eſt temerè violare ſequeſtrum, quàm violentèr occupare beneficium eccleſiaſticum, nàm ultrà ſcandalum, quod in utroque caſu concurris, graviter etiam læditur in hoc majeſtas judicis, qui ex ſententia in Romana Curia prolata contrà poſſeſſorem ſequeſtrum ſuper beneficio appoſuit; Item quia violator ſequeſtri conatur impedire, nè juſtitia executionem habeat, quo nil gravius. Undè propte-

2 rea æquiſſima conſtitutione ordinatum eſt beneficium ob violationem ſequeſtri ipſo jure vacare, etiam abſque ulla ſententia declaratoria, prout ſtatim privatur intruſus, & violentus occupator; Nec refert, quod indè violator ſequeſtrum reintegraverit prævia reſtitutione omnium fructuum indebitè perceptorum facta beneficii ſequeſtratario, nam regularitèr pœna non remittitur, quamvis delinquens indè reſtituat, quod improbe abſtulit. Et licet in certis caſibus reſtitutio pœnam diminuat, ut in furto cum ſimilibus, nihilominus pœna violationis ſequeſtri ſemel commiſſa ſemper durat, & in ſequelam beneficium ipſo jure vacare cenſetur prò

omni-

omnibus juris effectibus, quamvis ſequeſtrum ex poſt integralitèr purgatum fuerit *Clement. Unic. § Si quis, ibique Cardinal. de ſequeſtr. poſſeſs & fruct. Caſſador. deciſ. 5. in princip. eodem tit. Mohedan. deciſ. 2. per tot. eod. tit. Sarnen. deciſ. 37. deciſ. 38. per tot. de ſequeſtrat. Rot. deciſ. 274. par. 2. diverſor.*

3 Hæc Juris concluſio generalis eſt, & comprehendit omnia Officia, Beneficia, Canonicatus, Dignitates, Perſonatus, & Abbatias, immò etiam Epiſcopatus, Archiepiſcopatus, & Primatiales Eccleſias, quia Clementina loquitur in perſonam per verbum *ſi quis*, quod eſt univerſale, & omnes eccleſiaſticos, & primarios Eccleſiarum Præſules, & Miniſtros ſub hac legis cenſura includit; Quod & ratio ſuadet, nàm violator ſequeſtri duplex committit crimen, alterum contrà eccleſiam, alterum contra Judicem, cujus Majeſtas gravitèr contemnitur, ideoque major quoque pœna imponenda eſt, ſi non intenſivè, ſaltem extenſivè ad omnes eccleſiaſticos indiſtinctè, ut ità metu pœnarum diſcant omnes obtemperare decretis Judicum Romanæ Curiæ *Clementin. Unic. §. ſi quis, ubi Vitalin., & Interpretes de ſequeſtrat. poſſeſſ. & fruct.*

4 Ampliatur concluſio, ſi poſſeſſor impediat ſequeſtrationem beneficii, turbando poſſeſſionem, inhibendo extrajudicialitèr debitoribus, nè fructus ſequeſtratario ad id deputato ſolvantur, paria enim ſunt obicem ponere, nè quid fiat, ſicuti intervertere, quod factum eſt, præſertim cùm idem juris effectus reſultet, quoniam ità temeritas, ſeù contemptus judicis concurrit, ubi impeditur à poſſeſſore ſequeſtrum fieri, ſicuti ubi jàm factum violatur, & in ſequelam beneficium ſic vacans debetur petitori, dummodo calumnioſus collitigator non ſit *ex regula Cancellariæ de ſubrogandis & habetur in Clementin. auditor, ibique Gloſſ. in verſic. deputatus de reſcript.*

5 *Clementin. ſi duobus ut lit. penden.* Immò poteſt beneficium à tertio impetrari cum clauſula *ſi neutri*, ſed tamen duo ex parte impetrantis neceſſario probanda ſunt, quorum primum eſt ſuperſtitem nullum jus habere in beneficio, ſecundùm verò in eo conſiſtit, quod nempè poſſeſſor, qui jus in beneficio forſàn habuerat, inciderit in pœnas *Clementinæ*, impediendo de facto ſequeſtrum fieri, aut violando jàm executum. Primum quidem ex parte impetrantis facile poteſt demonſtrari, inſpectis facultatibus epiſcopi, aut alterius collatoris inferioris, videndum enim eſt, àn collator potuerit de jure providere, àn haberet conferendi indultum, & his ſimilia. Secundum facti eſt, & pendet ab examine teſtium, aliiſque probationibus, idcircò petenda eſt à Judice remiſſoria, quæ in hiſce caſibus ſolet concedi, quoties materia eſt relevans *Caſſador. deciſ. 5. in fin. de ſequeſtrat. poſſeſſ. & fruct.*

6 Ampliatur inſuper, etiamſi ſententia obtenta in Romana Curia nullitatis vitium pateretur, dummodo tamen ſequeſtrum à competenti Judice appoſitum ſit, non enim quoad vacationem beneficii conſideranda eſt ſententia, quæ eſt cauſa ſequeſtri, ſed ſequeſtri validitas; nec immeritò, nàm violator ſequeſtri non offendit Judicem, qui ſententiam tulit, ſed Judicem, qui ſequeſtrum appoſuit, quod ſatis eſt ad inducendam hanc pœnam juxtà diſpoſitionem Clementinæ. Nec turbat, quod ſententia ſit nulla, perindè acſi inferri poſſit etiam nullitas ſequeſtri; Etenim ſententia, & ſequeſtrum ſunt intèr ſe actus diſtincti, & ſeparati, licèt unus veniat in ſequelam alterius. Sanè de jure non repugnat ſententiam eſſe nullam, & ſequeſtrum validum eſſe, & in ſequelam producere omnes juris effectus, ſi clericus illud violaverit.

7 Probatur argumento à contrario ſenſu, quod rem ad evidentiam demonſtrat. Sanè ſi ſententia Judicis Romanæ Curiæ ſit valida, ſed invalidum ſequeſtrum, uti appoſitum ab eo, qui nullam habebat poteſtatem ſequeſtrandi beneficium, & fructus, utique clericus per violationem ſequeſtri à jure beneficii non cadit, quod enim nullum eſt, nullum producit juris effectum, ac etiam quia non habenti juriſdictionem impune non paretur *l. final. ff. de juriſdict. omn. judic.* Conſtat igitur ex his, quod tota vis conſiſtit in validitate ſequeſtri, non in nullitate ſententiæ *Rot. in Caſalen Beneficii die 1. Decembris 1690. coram Caccia*, ubi quod ſequeſtrum locum habet in Beneficialibus, non obſtante quacumque ſententiæ nullitate, dummodo non ſit nullum ex defectu juriſdictionis. Ultrà quod ſequeſtrum nullum non meretur nomen ſequeſtri, ergo ſi ſequeſtrum valet, per ejus violationem vacat ipſo Jure Beneficium *ex dicta Clementina*.

8 Quid ergo, ſi ſententia prolata in Romana Curia nullitatis, & injuſtitiæ inſimul vitium patiatur, forte quia per errorem, ſeù ſub falſo ſuppoſito emanaverit? Reſpondeo Beneficium vacare, ſi poſſeſſor ſequeſtrum violaverit, nullitas enim, & injuſtitia à pari in Jure procedunt, & quod dictum eſt ſuprà in caſu nullitatis, locum habet in caſu injuſtitiæ, quoniam ita ſententia nomen non meretur ſententia nulla, prout injuſta *Cap. final. de re judic. l. 4. §. Condemnatum ff. eodem l. 3. ibique Gloſſ. ff. de teſtamentaria tutela, & in terminis Vitalin. in Clementin. unic. in fine ibi= nullitate, & iniquitate de ſequeſt. poſſeſs. & fruct.*

9 Ampliatur in ſententia contumaciali, quæ in odium contumacis producit omnes effectus ſententiæ definitivæ *Caldar receptar. ſententiar. quæſt. 21. num. 39.* Alioquin eſſet in facultate poſſeſſoris impedire ſequeſtrum non comparendo, quod repugnat omnibus Juris regulis, ideoque ex ſententia contumaciali lata in Curia poteſt apponi ſequeſtrum, ſicuti apponitur in cauſa recurſus habiti ad Judices laicos *Rot. deciſ. 145. cor. Ubald.*, adeout Clericus, qui ſequeſtrum violaverit, Beneficium ſtatim amittat.

10 Verum, ne capiatur in hac re quid pro

M quo

quo, animadvertendum eſt, aliud eſſe im-
pedire ſequeſtrum in judicio, aliud extra ju-
dicium, primo caſu nulla pæna incurritur,
ſecus ſecundo caſu. Et tatio diſcriminis eſt,
quia primo caſu poſſeſſor præſtat impedimen-
tum juris, quod præſervatum cenſetur in
Clementina, & tationem adiiciunt Canoni-
ſtæ, quia veriſimile non eſt, Papam voluiſſe
penitùs tollere legitimas exceptiones, quæ
11 ſequeſtrum impediunt. Secundò autem caſu
poſſeſſor obiicit obſtaculum facti, quod in
Clementina omninò interdicitur ſub hac pæ-
na, nè aliaa ſit in facultate ſimplicis oppoſi-
toris protrahere in longiua executionem ſe-
queſtri in contemptum Judicis. Deinde ex-
trajudicialis oppoſitor jam dicitur violator
ſequeſtri, & in ſequelam cadit à quocumque
jure, ſive in re, ſive ad rem, ex ea ſolida
ratione, quia deterioris conditionis debet
eſſe calumnioſus facti contradictor, quam
juſtus juris oppoſitor *ita Vitalin. in Clement.
unic. num.11. de ſequeſtrat. poſſeſſ. & fruct.*,
quæ ſententia vera eſt, quia poſſeſſor in ju-
dicio poteſt excipere ſe eſſe triennalem, &
pacificum poſſeſſorem, contra quem non po-
teſt exequi ſequeſtrum, & exequutum non
12 tenet. Ultra quod poteſt opponere nullita-
tem ex defectu jutiſdictionis, fortè quia ſen-
tentia prolata ſit à Prælato Romanæ Curiæ,
abſque cauſæ commiſſione, nullitas enim,
per quam negatur juriſdictio, poteſt opponi,
& impedit ſequeſtrum *Gloſſ. ſingularis in d.
Clement. unic. in fin. de ſequeſtrat. poſſeſſ. &
fruct. Rot. in Caſalen. Beneficii 1. Decem-
bris* 1690. *cor. Caccia*, & appoſitum abſque
ulla pæna ſperni poteſt *l. final. Cod. ſi à non
compet. Judic. l. final. ff. de Juriſdict. omn.
Judic.*

13 Notandum tamen eſt, quod non omnis
violatio ſequeſtri inducit vacationem bene-
ficii, ſed ubi dumtaxat appoſitum eſt ex ſen-
tentia promulgata in Romana Curia, Idque
ex duplici ratione, altera, quia ſententia
prolata in Romana Curia habet majorem au-
ctoritatem propter ſummam Sacrorum Ca-
nonum petitiam, qua diligentius ibidem,
quam alibi, diſcutiuntur, & judicantur cau-
ſæ beneficiariæ, alteta, quia majores fiunt
expenſæ in Curia, quam in aliis Tribunali-
bus Eccleſiaſticis. Unde meritò ſequeſtratio
beneficii, & fructuum à jure inventa eſt, ut
ita magis conſultum ſit bono juri petitoris,
qui contra poſſeſſorem ſententiam favorabi-
lem in Curia obtinuit, *ut docent Card. Vi-
talin.*, *Zaburell.*, *aliique Interpretes in
d. Clement. unic. de ſequeſtrat. poſſeſſ. &
14 fruct.* Et conſequentet ex violatione ſeque-
ſtri appoſiti ab Epiſcopo, aliiſque Judicibus
Romanæ Curiæ, vel ex officio, vel ex cauſa
attentatorum, dilapidationis fructuum, &
his ſimilium, beneficium non vacat *Lotter.
de re benefic. lib.3. quæſt.22. num.47. Rot.
deciſ.1335. in fin. coram Seraphin. Sarnen.
deciſ. 37. de ſequeſtrat. & poſſeſſ. Puteus
deciſ.46. lib.2.*

15 Multo minus vacat, ſi ſequeſttum appo-
ſitum ſit in beneficio tenui, quoniam tantum
deducendum eſt ex fructibus ſequeſtratis,
quantum ſufficit pro quotidiana alimonia, ſi
poſſeſſor aliundè non habeat, alioquin coge-
retur Clericus mendicare in dedecus ordinis
clericalis, quod ratio æqui, & boni non pa-
titur; Immo ut res ſequeſtrata poteſt pro vi-
ctu, & alimentis debitoris vendi, aut di-
ſtrahi, ita in beneficio tenui ſequeſtrum non
eſt apponendum, & appoſitum poteſt tam in
Judicio, quam extra impune contemni *per
Text. in l. final. §. quod ſi ei C. de ordin. co-
gnit. ibi = Tantum litis ſumptus, & alimoniæ
homini ſubminiſtretur* Grattan. *diſcept. forenſ.
cap.114. num 5. lib.1. Caldas recept. ſenten.
quæſt.21. num.38.*

16 Similiter, ubi conſtat de reſervatione be-
neficii, apponitur ſequeſtrum ex Conſtitu-
tione Pii IV., prout mandatur apponi ex
Conſtitutione S. Pii V., ubi inter duos pro-
viſos controvertitur dignitas, canonicatus,
aut portio in Eccleſiis Cathedralibus, aut
Collegiatis, neutro tamen caſu vacat bene-
ficium ex violatione ſequeſtri, non enim ap-
ponitur ſuper beneficio, dignitate, præben-
da, aut pottione, ſed ſuper fructibus, nec
decernitur in vim ſententiæ prolatæ in Curia,
ſed ob intereſſe partium collitigantium, &
conſequenter violator ſequeſtri non infert
injuriam Judici, ſed potius affert damnum
Parti, cui in caſu victoriæ omnes fructus
ſunt reſtituendi. Itaque ceſſante ex hac du-
plici ratione *d. Clementinæ* diſpoſitione, ceſ-
ſare quoque debet pœna vacationis beneficii
ibidem inflicta *cap. cum ceſſante de appellat.
Bellamer. concl.54.*, ubi dicit, quod Clemen-
tina eſt ſtricti juris, nec debet extendi de caſu
ad caſum.

17 Non levis in hac materia oritur quæſtio,
an ſcilicet occupatio, ſeu venditio fructuum
poſt decretum ſequeſtrationis inducat vaca-
tionem beneficii. Super quo puncto plures
caſua diſtinguendi ſunt, ſine quibus non po-
teſt ità facile percipi juris perquiſitio; Primus
caſus eſt, ubi agitur de fructibus perceptis,
antequam emanaverit decretum ſequeſtratio-
nis, hoc caſu planum eſt vacationem bene-
ficii ex hoc capite non induci, quia poſſeſſor
ſic percipiens fructus utitur jure ſuo; quod
etiam verum eſt, ubi fructus percepit quidem
poſt decretum ſequeſtrationis, ſed tamen
ante ejus notitiam; Ceſſat enim quoad hos
fructus contemptus Judicis, ceſſat collitigan-
tis malitia, & deeſt in poſſeſſore beneficii te-
meritas, *ita Vitalin. in Clementin. unic. n.5.
de ſequeſtrat. poſſeſſ. & fruct. Sarnen. deciſ.37.
in fin. eod. tit.*

18 Secundus caſus eſt, ubi poſſeſſor poſt noti-
tiam ſequeſtri fructus occupavit, & deinde
ſequeſter à Judice deputatus ſequeſtrum ac-
ceptavit, hoc ſane caſu ambigi non poteſt,
quominus poſſeſſor ſequeſtrum violaverit,
nam fructus percepti poſt notitiam decreti
veniunt ſub ſequeſtro ex mente Judicis, non
ex acceptatione ſequeſtratarii *Rot. deciſ.274.
per tot. par.2. diverſor.*, quidquid in oppoſi-
tum

Digitized by Google

tum videatur innuere *Rot. deciſ.2. alias 37. coram Creſcentio de ſequeſtrat. poſſeſſ.*, quæ etiam ſano modo poteſt interpretari, ibi enim narratur ſequeſtratarium acceptaſſe ſequeſtrum, ſed inferri non poteſt id eſſe de jure neceſſarium, quod patet, quia in rubrica *dictæ deciſionis* dicitur totam ſequeſtri vim à decreto Judicis pendere, quod ſatis declarat ibi factum narrari, non jus decerni.

19 Tertius caſus eſt, ubi agitur de venditione fructuum ante notitiam ſequeſtri, quæ deinde habuerit effectum poſt ejus executionem, hoc caſu, ut intret *Clementina*, cum diſtinctione procedendum eſt. Aut venditio cadit ſuper fructibus perceptis, qui jam tranſierunt in dominium beneficiati, tunc nulla pœna incurritur, quoniam poterat per ſe fructus percipere, & ita multo magis potuit aliis vendere, maximè ſi venditio facta ſit ante ſequeſtri notitiam. Aut agitur de fructibus pendentibus, & futuris, & veniunt indiſtinctè ſub ſequeſtro, nam ubi beneficium litigioſum eſt, venditio fructuum pendentium. & futurorum non valet, & facta præſumitur in fraudem ſequeſtri, quod poterat à Judice decerni, prout inde relaxatum fuit *l. contra legem, & ſequen. ff. de legib.* Si igitur in hoc caſu emptor poſt notitiam ſequeſtri vi contractus omnes fructus occupaverit, id imputandum eſt venditori, perinde ac ſi ipſe fructus jam ſequeſtratos percepiſſet; & conſequenter poſſeſſor ex facto proprio amittit ipſo jure beneficium, licet alter ſequeſtrum violaverit; Et ratio diſparitatis inter primum, & ſecundum caſum ea eſt, quia poſſeſſor pro fructibus perceptis contractum iniit nomine proprio, ſed pro pendentibus, & futuris non poterat fieri, niſi nomine eccleſiæ; Idcirco actualis fructuum perceptio poſt ſequeſtrum eſt directe contra ipſum decretum Judicis, qui prohibuit, ne poſſeſſor ſe ingerat in adminiſtratione bonorum, & jurium eccleſiæ. Quod probatur à ſimili, nam qui vendit fructus poſt ſequeſtrum, cadit à jure beneficii *Bellamer. concluſ.428. de ſequeſtrat.*, ergo qui vendit ante ſequeſtrum fructus pendentes, & futuros, quorum executio poſt ſequeſtrum fit, incidit in hanc pœnam. Primo caſu poſſeſſor vendidit fructus, quos vendere Judex per decretum ſequeſtrationis interdixerat; Secundo caſu executio venditionis devenit ad eum caſum, à quo incipere non poterat, & ſic bujuſmodi executio non poteſt retrotrahi ad diem contractus; Poſſeſſor enim tempore executionis non poterat facere fructus ſuos, ſicuti venditio fructuum fieri non poteſt poſt ſequeſtrum, cum fructus ſint eccleſiæ, non poſſeſſoris, *ità Canoniſtæ in cap. præſenti de offic. ordinar. in 6. cap. inconſultò, ibique Monach. num.7. de reb. eccleſ. non alienan. in 6.*

20 Neque in hac re diſtinguendum eſt inter fructus beneficii, & oblationes; Quamvis enim oblationes ſint voluntariæ, & ad alios juris effectus non computentur inter fructus beneficii, nihilominus, ubi agitur de ſequeſtro, nihil differunt à fructibus beneficiariis, & duplex ratio adiicitur; primo quia debentur occaſione beneficii, & hujus intuitu percipiuntur; Secundo quia de jure non competunt poſſeſſori, ſed victori in cauſa reſtitui debent; Ideoque qui poſt ſequeſtrum oblationes vi occupat, in pœnam Clementinæ incidit *Rot. deciſ.16. num.1. & 6. par.10. recen.*

21 Ampliatur, ſi poſt ſequeſtrum poſſeſſor beneficii aliquid innovaverit, incedendo nempe in habitu Decanali, ſeu Canonicali, interveniendo in Choro, in Proceſſionibus, aliiſque ſimilibus actibus, quorum appellatione veniunt etiam prædicatio, ſermocinatio, & diſcurſus feſtivi. Hæc omnia inter ſe parificantur, & per hujuſmodi innovationes violatur procuidubio ſequeſtrum; Et ratio clara eſt, quia per Clementinam ipſum beneficium, & in ſequelam fructus omnes ſequeſtrantur; Ideoque interdicta fructuum perceptione, cenſetur quoque prohibita prædicatio ſub hac pœna *Bellamer. concl.429. num.1. de ſequeſtrat.*

22 Inquirendum demum ſupereſt, an Epiſcopus ex ſententia ab ipſo, vel ab alio Judice competenti lata contra poſſeſſorem beneficii, poſſit ſuper eodem ſequeſtrum apponere; Reſpondetur poſſe, quia eadem concurrit ratio compeſcendi ſcilicet litigantium malitias, & apertè colligitur *ex dicta Clementin. unic. ibi = Beneficium ipſum*, alioquin, ſi non poſſet niſi ſuper fructibus, non eſſet ſatis proviſum, cum apud poſſeſſorem ſpiritualia, apud ſequeſtratarium temporalia remanerent, quod repugnat, nam, ut obvietur fraudibus, ſequeſter debet habere adminiſtrationem rerum temporalium, & ſpiritualium *Alberic. in ſuo dictionar. verb. ſequeſtratio verſic. ſecundo quæro*, ubi alias rationes cumulat.

23 Sed, an violator huius ſequeſtri incidat in pœnam privationis beneficii ipſo jure, tactum non invenio. Dubium tamen cum diſtinctione, quæ mihi juridica videtur, reſolvitur: aut Epiſcopus hanc pœnam in decreto ſequeſtrationis adjecit, hoc caſu beneficium vacat vi decreti: Sanè de huius decreti validitate ambigendum non eſt, quia ordinarius poteſt pœnas juris communis ad caſus ſimiles ampliare *Cartar. deciſ. criminal.20. num.130.*; Aut in ſequeſtro de hac pœna non cavetur, tunc clericus ſequeſtri violator arbitrio Epiſcopi eſt puniendus, etiam privatione beneficii, ſi res ità exigat, cum grave admodum ſit violare ſequeſtrum contra legem ſuperioris.

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 Clericus ob violationem ſequeſtri penſionem ſuper eodem beneficio reſervatam ipſo jure amittit, prout occupator beneficii.

2 *Differentia inter violatorem ſequeſtri, & violentum occupatorem beneficii.*

3 Clericus ob violationem ſequeſtri penſione privandus eſt, quare, & quomodo.

4 Clericus, ſi reintegraverit ſequeſtrum ab excommunicatione eſt abſolvendus, nec penſione privari debet.

5 Præſertim, ſi id fecerit ex cauſa, ubi quod cauſa iuſta excuſat à pœna.

6 Differentia quoad hoc inter beneficium, & penſionem, ubi de ratione.

1 Violatio ſequeſtri, & iniuſta beneficii occupatio à pari in jure procedunt, nam qui violat ſequeſtrum, judicem contemnit, ſicuti offendit eccleſiam, qui vi occupat beneficium: Item qui violat ſequeſtrum ſibi jus dicit in cauſa propria, quod jure prohibitum eſt *l unic. ibique Gloſſ. C.nè quis in ſua cauſ.*, Immo violator ſequeſtri, ultra offenſionem Judicis, committit etiam crimen contra ipſam eccleſiam: utrumque videtur ſufficere ad inferendam pœnam extinctionis penſionis contra penſionarium, qui violavit ſequeſtrum. His accedit, quod violator ſequeſtri amittit jus in re, vel ad rem *Clement. unic.* prout violentus occupator beneficii *cap. eum qui in fin. de præben in* 6. Et eo fortius, quia violatio ſequeſtri nihil aliud eſt, quam temeraria fructuum occupatio contra jus, & legem ſuperioris, *ut habetur in Clementina, ibi = fructus ſequeſtratos quocumque modo, præſumpſerit occupare = & docent ibique ſcribentes*. Hæc quidem argumenta videntur tuta, & juridica pro effectu, de quo agitur: ergo per violationem ſequeſtri penſio extinguitur, prout de iniuſto occupatore *in cap. antecedenti in addit. notatum eſt*.

2 Verùm hic argumentandi modus non placet, aliud enim eſt violare ſequeſtrum, fructus occupando, aliud occupare beneficium, percipiendo fructus. Sanè, qui violat ſequeſtrum, occupat dumtaxat fructus, in quibus penſio conſiſtit, nec aliquid peragit, quod repugnat juri penſionis, niſi quoad modum; ab aliis enim capit fructus, non à ſeipſo, in quo repugnat jus exigendi; ſed qui violenter occupat beneficium, & fructus percipit, penſionem ipſam perimere videtur, cum à ſe ipſo penſionem exigat, quod repugnat *ex rationibus iam dictis in cap. antecedenti in additione*.

3 Præterea verius eſt clericum ex hoc capite penſione privandum eſſe, ſi monitus ſequeſtrum non reintegraverit, aut aliàs non paruerit mandatis judicis: idque ex duplici ratione; primò, quia clericus ob violationem ſequeſtri incurrit excommunicationem, quæ præbet juſtam cauſam judici, ut penſione privari poſſit *cap. paſtoralis §. Verum, ibique Gloſſ & Doctores de appellat.*; Secundo, quia violatio ſequeſtri impedit juſtitiam adminiſtrari, quod crimen grave eſt, & hac pœna digniſſimum *cap. ex literis, cap. gravem. de exceſſ. prælator. l. ult. ibiq. Gloſſ. ibi & nota fruſtrantes puniri ff. de procurat.*, & facit ad hoc *Caſſiodor. var. formular. lib.* 3. *pag.* 73. *in fin.* ubi ait, quod is, qui juſtitiam violat, Principi injuriam facit; Imò omnis injuria contra leges commiſſa juſta execratione damnatur ex ea ſatis ſolida ratione, quia indè detrimenta oriuntur, unde auxilia proveniunt; *Idem Caſſiodor. lib.* 4. *pag.* 108. *in fin.* Cur igitur clericus ſequeſtri violator pœna amiſſionis penſionis non erit mulctandus?

4 Limitatur, ſi penſionarius ſequeſtrum reintegraverit, amoto impedimento, & reſtitutis omnibus fructibus indebitè perceptis, tunc enim ſicuti ab excommunicatione abſolvi debet, ità penſione privari non poteſt,
5 præſertim ſi ex cauſa ſequeſtrum violaverit, fortè quia ſequeſter deputatus debito tempore penſionem non ſolverit, regularitèr enim juſta cauſa excuſat à pœna *Gloſſ. in l.* 1. *verſic. quod intereſt in fin. ff. ſi quis Judici non obtemperaverit*, *Decius conſ.* 452. *num.* 12. *Aymon.*
6 *conſ.* 18. *num* 9.. Hæc eſt differentia inter penſionem, & beneficium, quæ mihi juridica videtur, & valdè conſentanea eſt rationi; aliud enim eſt violari ſequeſtrum ex parte poſſeſſoris, aliud ex parte penſionarii.

ARGU.

ARGUMENTUM.

DE Vacatione Beneficii, & Penſionis ob non exhibitum titulum, & diſpenſationem intrà terminum ab Ordinario præfixum *ad ornatum Text. in cap. Ordinarii de offic. ordinar. in 6.*

SUMMARIUM.

1 BEneficia ſinè canonica inſtitutione obtineri non debent.
2 In Beneficiis datur multiplicitas titulorum, & quare.
3 Differt in hoc jus civile à jure canonico.
4 De jure civili nemo tenetur oſtendere titulum ſuæ poſſeſſionis, ubi ratio diſparitatis inter jus civile, & canonicum.
5 Titulus exhiberi debet in actis à poſſeſſore intrà terminum ab ordinario præfixum.
6 In hoc judicio non ſervatur forma juris.
7 Titulo non exhibito, beneficium non vacat, ſed tanquam vacans poteſt ab ordinario conferri.
8 Exhibitio tituli poſt terminum impedit collationem, niſi aliud cautum ſit in citationibus, aut decreto epiſcopi.
9 Beneficium, quod vacat ipſo jure ex decreto epiſcopi poſt lapſum termini, de rigore non impedit collationem, ſecùs de æquitate.
10 Sufficit titulus præſumptus, & coloratus deductus ex interpretatione juris.
11 Ubi ex parte poſſeſſoris non docetur de titulo, ultrà triennalem requiritur poſſeſſio decennalis.
12 Ultrà titulum exhibenda eſt diſpenſatio Apoſtolica ab eo, qui plura poſſidet beneficia in eadem Diœceſi.
13 Ampliatur, ſi beneficiatus plura poſſideat beneficia in diverſis diœceſibus, ubi quod non eſt locus præventioni 14.
15 Diſpenſatio deducta ex juris interpretatione ſufficit prò retentione plurium beneficiorum in iis locis, in quibus Papa ſolet diſpenſare, ſecus in aliis 16. ubi declaratur.
17 Titulus præſumitur, ubi epiſcopus poſſeſſorem beneficii receperit ad oſculum pacis, admiſerit ad ſynodum &c.
18 Limitatur, ubi epiſcopus prætendat beneficium ad ſe uti Patronum Eccleſiæ pertinere.
19 Patronus eccleſiæ poteſt cogere beneficiatum ad exhibendum titolum, dummodò non ſe faciat parem, ut ſupra, quod explicatur ibidem.
20 Idem procedit in Parochiano.
21 Extraneus poteſt cogere parochum eccleſiæ ad oſtendendum titulum, ubi de ratione.
22 Prò legato pio, & publico etiam extraneus in Judicio admittitur.
23 Sed contrarium concluditur in extraneo inſtante, ut à Parocho exhibeatur titulus.
24 Ordinarius poteſt uti hac cognitione, & cogere Parochum ad exhibendum titulum, ubi de ratione.

CAPUT XXIII.

1 NE detur vitioſus ingreſſus in beneficiia, officiis, & dignitatibus eccleſiaſticis veteribus legibus definitum eſt clericos non poſſe obtinere beneficia eccleſiaſtica, niſi per canonicam inſtitutionem, ſinè qua nemo eſt legitimua eccleſiæ poſſeſſor, ſed potiua fur, & invaſor *cap. ex frequentibus de inſtit. cap.1. ibiq. Jo. Andr.*
2 *num.1. & 2. de regul. jur. in 6.*. Et prò hujuſmodi effectu inventa eſt in beneficiis titulorum multiplicitaa, ut poſſeſſor valeat ſe tueri tùm adverſus impetrantem, tùm etiam contrà Epiſcopum, qui ab eodem tituli exhibitionem exigit *cap. poſt electionem, ibiq. Abb. num.4. de conceſſ. præben. Rot. deciſ.350. in fin. cor. Duran. deciſ.218. num.14. part.6. recen.*

3 Differt quoad hoc jus civile, quod titulorum multiplicitatem improbat, quoniam, qui uno titulo rem poſſidet, ſeù acquiſivit, nequit alio titulo iterum eandem rem poſſidere, & aſſequi, ex regula, quod res ſemel
4 mea, amplius mea fieri non poteſt; Imò rigor juris eſt, ut qui convenitur in Judicio, non teneatur oſtendere titulum ſuæ poſſeſſionia *l. cogi C. de petit. hæreditat.*. Et ratio diſparitatis eſt, quia bona, jura, & actiones ſunt in libero hominum commercio, & abſque titulo poſſunt poſſideri; Unde conventua in judicio, ut ſuæ poſſeſſionis titulum oſtendat, facilè ſe expedit excipiendo, *poſſideo quia poſſideo*, quæ quidem facti exceptio exploſa eſt a beneficiia eccleſiaſticis, quæ ſunt ſpiritualia, & qualificata, & tanquam bona publica ſunt extra hominum commercium, idcirco, ut quis dicatur legitimus eccleſiæ poſſeſſor, debet exhibere titulum ſuæ poſſeſſionia *cap. Ordinarii, ibi Archidiaconus Monach. Franch. & Interpr. de Offic. Ordinar. in 6.*

5 Hujuſmodi autem titulus in re beneficiaria exhiberi debet in actis à poſſeſſore intrà ter-
6 minum ab ordinario præfixum; Neque hic ſervatur forma juris, nec libellus neceſſarius eſt, prout de jure requiritur in judiciis ordinariis, ſed ſufficit ſimplex petitio, dùm id ex officio epiſcopo competit, ideoque ſatis eſt ſimpliciter citare poſſeſſorem ad comparendum in actis, & docendum de titulo *Gloſſ. in extravagan. ſuſcepti verſic. canonicè de elect. Hoſtienſ. in cap. licèt Heli num.5. de ſimonia Compoſtellanus in cap. capitulum verſic. ſed ſecundum*

7 *cundum hoc de reſcript.*: quo non exhibito, beneficium ipſo jure non vacat, ſed tanquam vacans ab ordinario liberè poteſt conferri, & ratio juridica eſt, quia ſtatim oritur contrà poſſeſſorem indebitæ intruſionis, aut injuſtæ occupationis præſumptio *cap. ordinarii ibique omnes de offic. ordinar. in 6.*

8 Dixi, quod beneficium ipſo jure non vacat, dùm etiam poſt terminum, & antequam epiſcopus beneficium conferat, valet tituli exhibitio, quæ abſque ulla dubitatione collationem impedit, quoniam collationi beneficii locus non eſt, ubi poſſeſſor canonico titulo, illud retinet, alioquin beneficium viventis poſſet conferri, quod ratio juris non patitur *Gloſſ. marginal. in cap. ordinarii, ubi Franchus de offic. ordinar. in 6.*: Quod tamèn intelligendum eſt, niſi aliud cautum ſit in citationibus, aut mandatis epiſcopi, quod nempè ob non exhibitionem tituli beneficium vacet eo ipſo, tunc enim vi citationis, ſeù mandati de beneficii vacatione non poteſt dubitari,

9 & exhibitio tituli facta poſt terminum non impedit, quo minus epiſcopus de rigore juris liberè valeat beneficium conferre, quamvis videatur eidem poſſeſſori iterum eſſe conferendum, quod æquitas ſatis ſuadet, quoniam ceſſat diſpoſitio juris, & quodammodo deeſt poteſtas in ordinario providendi alium de hoc beneficio in præjudicium legitimi poſſeſſoris *Gloſſ. in d. cap. ordinarii verſic. liberè de offic. ordinar. in 6. cap ſi tibi abſenti de præben. in 6.*, ubi quod clericus, cui in abſentia beneficium collatum eſt, etiam poſt lapſum termini ad acceptandum, poteſt illud uti ſuum petere, ità à fortiori in hoc caſu, in quò agitur de beneficio jam quæſito.

10 Nec opus eſt, ut exhibeatur titulus verus, ſed ſufficit præſumptus, ſeu coloratus deductus ex interpretatione juris. Si quis enim beneficium ſibi collatum à Vicario, qui non habebat quoad hoc poteſtatem ullam, per triennium completum bona fide poſſederit, non poteſt poſt triennium cogi ad oſtendendum titulum, quia poſſeſſio triennalis ſtat loco tituli, & tuetur poſſeſſorem in utroque foro, dummodo tamen ita proviſus non ſit aliunde ſimoniacus, aut alias beneficium reſervatum reſervatione clauſa in corpore juris; Fortius ſi per decennium poſſederit, nam per lapſum tanti temporis præſumitur in poſſeſſore canonica inſtitutio *Lap. allegat.* 89. *Tondut. quæſt. benef. cap.* 85. *num.* 1. *cum ſeq. lib.* 1. *Rot. deciſ.* 1004. *num* 4. *cor. Pen. deciſ.* 7. *num.* 2. *cor. Falconer. tit. de Benef.*, ubi dicitur invalidam eſſe impetrationem beneficii contra eum, qui per decennium & ultra in pacifica ejus poſſeſſione permanſit.

11 E' converſo autem, ubi ex parte poſſeſſoris non docetur de titulo ſaltem colorato, *ut ſupra*, ultra triennalem requiritur poſſeſſio decennalis, quæ jus plenum in beneficio tribuit *Rot. deciſ.* 475. *num.* 5. *coram Coccin. deciſ.* 877. *num.* 3. *cor. Ubald.*

12 Hæc vera ſunt contra beneficiatum, qui unum poſſidet beneficium abſque titulo vero, præſumpto, aut colorato, fortius hæc procedunt in eo, qui plura poſſidet beneficia inter ſe incompatibilia, nam ultra titulum exhibenda eſt intra certum terminum diſpenſatio Apoſtolica, *ita Sacra Congregatio Concilii die* 17. *Maii* 1602., ubi quod Ordinarius poteſt cogere clericos plura beneficia poſſidentes ad exhibendas diſpenſationes non obſtante quocumque temporis lapſu, *& in Plocen.* 10. *Maii* 1631. cenſuit Epiſcopum poſſe cogere canonicos, & dignitates plura beneficia incompatibilia obtinentes, ut Bullas diſpenſationum, ſeu proviſionum exhibeant, ne limitea ſuarum gratiarum excedant, eiſque abutantur. Sane ſi repugnat retentio unius beneficii abſque titulo, multo magis plurium ſine titulo, & diſpenſatione *cap. Ordinarii de offic. ordinar. in 6. Tridentin. ſeſſ.* 7. *cap.* 5. *ibique Barboſ. & alii Gloſſ. in cap. ex inſinuatione verſic. probare circa medium de Procurator.*

13 Ampliatur concluſio ad omnia beneficia, ſive in Diœceſi, ſive extra exiſtentia; Quamvis enim juriſdictiones Epiſcoporum ſint diſtinctæ, ac videatur Ordinarium carere poteſtate reſpectu illius beneficii extra Diœceſim exiſtentis, & ſic Clericum cogi non poſſe ad exhibendam diſpenſationem, nihilominus Clericus quoad plura beneficia incompatibilia remanet ſubjectus cuilibet Epiſcopo reſpectu beneficii, quod in illius Diœceſi poſſidet *Gloſſ. in cap. Ordinarii verſic. Ordina-*

14 *riorum de offic. ordinar. in 6.*, ubi dicit non eſſe locum præventioni, ſed cuilibet permiſſum eſſe procedere contra Clericum poſſidentem duo, licet unum in diverſa Diæceſi poſſideat.

15 Ut ergo titulus præſumptus poteſt deduci pro retentione unius beneficii, ita diſpenſatio deducta ex juris interpretatione eumdem parit effectum quoad plura incompatibilia, cum hoc tamen diſcrimine, quod in iis Principatibus, ſeu Provinciis, in quibus Papa ſolet eccleſiaſticis ſuper pluralitate beneficiorum diſpenſare, ut in partibus Germaniæ, & Poloniæ, diſpenſatio apoſtolica ex poſſeſſione decennali plurium beneficiorum, etiam Parochialium in beneficiato de jure præſumitur, potiſſimum ſi doceatur de titulo unius, aut alterius beneficii, ac per conſequens nullum ex his beneficiis poteſt valide ab alio impetrari ex capite incompatibilitatis *Rot. in Cracovien. Canonicatus* 26. *Junii* 1682. §. *Immo quatenus coram Paulut.*, *& in Varmatien. Canonicatus* 29. *Januarii* 1685. §. *Eo-*

16 *que minus cor. Rovavult*. Secus in beneficiis exiſtentibus in Regnis Hiſpaniarum, & Galliarum, vel Principatibus Italiæ, in quibus Papa nunquam, vel ſaltem rarò diſpenſat, ideoque poſſeſſio decennalis non prodeſt Clerico pro retentione plurium beneficiorum, quippe quia in his locis, in quibus Papa non ſolet diſpenſare, diſpenſatio Apoſtolica non eſt præſumenda, immo reputatur impoſſibilis *Gratian. diſcept.* 397. *num.* 41. *Menoch. de præſumpt. præſumpt.* 132. *num.* 73. §. *Cæterum lib.* 3.

Digitized by Google

lib.3., vel ſaltem requiritur decennium cum rumore obtentæ diſpenſationis *Novar. deciſ.142. num.6. & per tot.* Qua de re Ordinarii locorum poſſunt in hiſce caſibus cogere beneficiatum ad exhibendam intra competentem terminum diſpenſationem Apoſtolicam ſub pœna vacationis unius, vel utriuſque beneficii *Gloſſ. in cap. ex inſinuatione verſic. probare de procuratorib. cap. ordinarii de offic. Ordinar. in 6. extravagans ut quos in fine eod. tit. inter commun.*

17 Interim tamen illud prætereundum non eſt, canonicum titulum de jure præſumi, quoties Epiſcopus poſſeſſorem beneficii receperit ad oiculum pacis, admiſerit ad Synodum Diœceſanam, congreſſus cum eo habuerit concernentes curam animarum, aliaque negotia eccleſiaſtica; hæc enim deſerviunt pro titulo, adeout poſſeſſor ſe tueri valeat adverſus impetrantem in quocumque Judicio tam poſſeſſorio, quam petitorio, immo etiam contra ſucceſſorem in Epiſcopatu inſtantem pro exhibitione tituli, nam ſatis eſt pro hujuſmodi effectu eum, à quo titulus poſtulatur, in Synodo Diœceſana interveniſſe, aliaque negotia eccleſiaſtica cum Epiſcopo pertractaſſe, ut pro legitimo Paſtore cenſeri debeat *cap. dilecto de præben. ibi = Eum cum Canonicis aliis ad oſculum recepiſti, cum tunc non niſi Canonici ad oſculum admittantur= latè Felin. in cap. licet heli num.7. cum ſeqq. de Simonia.*

18 Limitatur concluſio, ſi Epiſcopus prætendat beneficium ad ſe uti patronum eccleſiæ pertinere, nam tunc facit ſe parem, & adverſarium, ac ſi eſſet perſona privata, & ſimplex oppoſitor; Unde poſſeſſor ad ejus inſtantiam non tenetur exhibere titulum, ſed juris ordine ſervato procedendum eſt, non tamen coram ipſo, qui tanquam habens intereſſe in cauſa ſuſpectus de jure præſumitur, ſed apud competentem Judicem merita cauſæ diſcutienda ſunt *Loter. de re benef.lib.2. quæſt.46. num.42. Rot. deciſ.191. deciſ.224. per tot.cor.*

19 *Coccin.* ubi habetur, quod etiam patronus eccleſiæ poteſt cogere beneficiatum ad exhibendum titulum, dummodo non ſe faciat parem, & adverſarium, ut ſupra, quod eveniret, ſi beneficium uti vacans ex hoc capite impetraſſet, ratio enim, quæ militat contra Epiſcopum, procedit quoque in patrono *Felin. in cap. licet heli num.15., ibique Abb. in fin. de ſimonia Ancaran. in cap.1. quæſt.8. propè fin. de regul.jur. in 6.*

20 Idque etiam competit Parochiano, ut nempe ad ejus inſtantiam teneatur Parochus exhibere titulum, alioquin eccleſia tanquam vacans habetur ad omnes juris effectus, de quibus ſupra. Et ratio eſt, quia Epiſcopo id competit ex officio, vel propter publicum bonum, patrono propter intereſſe eccleſiæ, vel ab ipſo, vel à ſuis anteceſſoribus fundatæ, parochiano propter ſpirituale bonum, de quo non participaret, ſi is, qui adminiſtrat Sacramenta, poteſtatem adminiſtrandi non haberet; Valde ergo intereſt Parochiano legitimum habere Paſtorem Eccleſiæ, cui ipſe ſubeſt in ſpiritualibus *ita Prob. ad Monach. in cap. Ordinarii num.21.de offic.ordinar. in 6. Federic. de ſen. conſ.103. per tot.*

21 Immo ſecundum aliorum opinionem quilibet etiam extraneus poteſt agere contra Paſtorem eccleſiæ pro exhibitione tituli ſub eadem vacationis pœna, dicunt enim hanc eſſe actionem publicam, & popularem, quæ omnibus competit, licet non interſit *juxta Gloſſ. in l. reus dclatus verſic. appellatum ff. de muner, & honor. Gloſſ. in cap. ut circa verſic. aliqui de elect. in 6. Tondut. quæſt.*

22 *Civil. cap.62. num.16.*, Ad inſtar legati pii, aut publici. prò cujus ad implemento etiam extraneus in judicio admittitur *ad Text. expreſſ. in l. de operibus*, ibique *Gloſſ. ff. de oper. public.*, *Tiraquell. de privileg piæ. cauſ. priv.128: in princ. part.2.*; Et ratio eſt, quia non minus reſpicit utilitatem publicam legati pii, & publici adimplementum, quam quod Paſtor Eccleſiæ habeat juſtum titulum, ſine quo canonice beneficium poſſidere haud poteſt, imo dicitur fur, & invaſor. *Prob. ad Monach. in d. cap. ordinarii num.22.*, ubi refert ex mente *Aretini* ita Papam ſenſiſſe, licet id definire noluerit, cujus dictum grave eſt, & maximam præſefert auctoritatem in tribunalibus Eccleſiaſticis omnino recipiendam.

23 Verum in hac quæſtione verius cenſeo extraneum non poſſe agere, nec cogere, Eccleſiaſticum Paſtorem ad exhibendum titulum, tum quia nullum habet intereſſe, prout Patronus, & Parochianus, tum etiam quia id ei non competit ex officio, prout Epiſcopo, tum demum quia id de Jure cautum non eſt, prout in legatis piis, & publicis, pro quibus Hæres nihil amittit, ſi cogatur poſtulante extraneo ea implere, quod dici non poteſt de Paſtore, cui ſumma irrogatur injuria, ſi ad inſtantiam extranei titulum ſui beneficii exhibere cogatur. Deinde, ſi id Papa noluit definire, ſignum evidentiſſimum eſt, quia res non carebat difficultate; ergo extraneus non eſt Perſona capax ſtandi in Judicio pro hujuſmodi effectu; & ſi admittatur nullo movaeat Beneficium, ſi titulus non exhibeatur intrà terminum ab Epiſcopo præfixum, nèc tanquàm vacans poteſt conferri, immò omnia acta ſunt nulla, & invalida tanquàm facta ad inſtantiam ejus, qui non eſt perſona legitima comparendi in Judicio.

24 Poteſt tamen Epiſcopus uti hac cognitione, & cogere ex officio Paſtorem Eccleſiæ ad exhibendum titulum ſub hac pœna, quoniam ipſi valdè intereſt, ut Clerici omnes ſuæ diœceſis ſint legitimi Beneficiorum poſſeſſores juxtà diſpoſitionem Juris.

AD-

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 TItularis poteſt cogere clericum ad exhibendum titulum penſionis, ubi de ratione.
2 Penſio eccleſiaſtica auctoritate privata poſſideri nequit.
3 Titulo non exhibito intrà terminum, penſio extinguitur.
4 Manutentio interim, quo titulus diſcutitur, danda eſt penſionario, ſi ſit in poſſeſſione.
5 Penſionarius, ſi in poſſeſſione non ſit, nec titularis penſioni aſſenſum præſtiterit, tenetur probare reſervationem penſionis.

1 AD preces titularis poſſe etiam cogi Clericum ad exhibendum penſionis titulum indubitati Juris eſt; Intereſt enim ipſi, quod ejus Eccleſia ab his oneribus exempta ſit: Deindè ſpiritualia, & ſpiritualibus annexa à pari regulantur, & quidquid dictum eſt, ut ſupra de beneficio, locum habet in penſione, quæ cohæret tanquam onus ejus fructibus.
2 Ultra quod penſio eccleſiaſtica nequit auctoritate privata poſſideri *Cap. ad audientiam 2. de reſcript. cap. extirpandæ in fin. de præben. Cap. præterea Cap. cum clerici de Cenſib.*
3 Merito igitur penſionarius cogendus eſt ad exhibendum titulum intrà certum terminum, quo non exhibito, ſicuti non conſtat de legitima reſervatione, ità penſionem extingui non eſt dubitandum, licet tutius ſit, ut à Judice pronuncietur penſionem non deberi, & ſic deperit penſio, quæ ſuper Beneficio non fuit impoſita, quod nullam involuit de Jure repugnantiam *ad Text. in l. id quod ſub conditione ff. de Conſtitut. pecun. ibique Gloſs. in verſic. depereat.* ibi - *ergo perit quod non fuit - & habetur in l 3. §. 1. ff. Uſufructuarius quemadmodum caveat.*
4 Interim tamen, quo diſcutitur titulus penſionis, non eſt deneganda penſionario manutentio, ſi ſit in poſſeſſione eam exigendi; Et quidem unicus actus ſufficit ad obtinendum intentum *§. retinendæ inſtit. de inter-*
5 *dict.* alioquin, ſi in poſſeſſione non ſit, nèc titularis aſſenſum præſtiterit, penſionario incumbit onus probandi per literas Apoſtolicas reſervationem penſionis *Rot. deciſ. 573. num. 2. cor. Rembold.*, quæ reputatur in hac materia magiſtralis.

A R G U M E N T U M.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis ob indebitam bonorum eccleſiæ alienationem *ad interpretationem Text. in extravagant. ambitioſæ de reb. eccleſ. non alienan.*

S U M M A R I U M.

1 BOna, & res eccleſiarum alienari prohibentur abſque beneplacito apoſtolico ſub pæna nullitatis, & privationis beneficii ipſo jure, ubi declaratur.
2 Hujuſmodi juris ſanctio juſta eſt quoad primam partem, nec rigoroſa eſt quoad ſecundam 3., ubi exemplificatur in Feudo.
4 Valet argumentum à feudo ad beneficium, & è contra.
5 Uſufructuarius, qui perperam utitur, ſeù abutitur re ad uſumfructum legata, uſufructu privatur, ubi rationes, & differentiæ inter bona feudalia, uſumfructum, & bona eccleſiarum 6.
7 Limita ex conſuetudine concedendi bona eccleſiæ in emphyteuſim, qua ceſſante, contractus emphyteuticus cenſetur prohibitus, ibid. in fine.
8 Ampliatur ad juſpatronatus, dummodo probetur dolus, & malitia Patroni alienantis.
9 Patroni fructuum eccleſiaſticorum contrectatores jurepatronatus non privantur.
10 An hypotheca veniat ſub prohibitione extravagantis, diſtinguitur.
11 Hypotheca generalis non venit ſub prohibitione alienationis.
12 Idem procedit in hypotheca ſpeciali.
13 Quid in pignore contracto cum traditione rei, diſtinguitur. 14. & conciliatur opinio *Cenedi*, & *Menoch. contra Lotter* 15.
16 An locatio bonorum eccleſiæ veniat ſub prohibita alienatione ſub hac pæna, diſtinguitur 17.
18 Hoc non habet locum in locatione fructuum, ubi differentia Regularium, & Clericorum 19 20.
21 Inciſio arborum cenſetur prohibita ſub pæna privationis beneficii, ubi declaratur.
22 An Cappellanus alienans bona cappellaniæ incidat in pænam extravagantis, diſtinguitur.
23 Cappellanus de jure ob doloſam alienationem poteſt cappellania privari, ſed praxis eſt, ut prius condemnetur ad ejus reintegrationem. 24.
25 Clericus poſſidens beneficium titulo uſufructuarii, ſeù legatarii ob doloſam alienationem beneficio non privatur, & quare.
26 *Paulina conſtitutio* quoad ſecundam partem non eſt uſu recepta in Regnis Hiſpaniarum.
27 Impugnatur hæc opinio.
28 Non uſus *extravagantis* quoad pænam privationis beneficii poteſt tolerari, & quare.
29 Non uſus *extravagantis* excuſat à pæna.
30 Clericus alienans ex juſta cauſa bona eccleſiæ hanc pænam non incurrit.
31 Regulares olim ex ſpeciali privilegio poterant juſtis de cauſis bona monaſterii alienare, quod hodie indiſtinctè interdictum eſt, ibidem.
32 Regulares temerè alienantes bona monaſteriorum abſque juris ſolemnitatibus privantur ipſo jure voce activa, & paſſiva, aliiſque officiis, & beneficiis regularibus.

CAPUT XXIV.

1 Diſponitur *in extravaganti ambitioſæ de rebus eccleſiæ non alienandis* res, & bona eccleſiarum alienari non poſſe abſque beneplacito apoſtolico, non ſolum ſub pæna nullitatis actus, verum etiam privationis beneficii ipſo facto, quod deinde poteſt liberè, & abſque ulla ſententia declaratoria ab eo, ad quem id ſpectat, conferri, aut præventivè, ſi reſervatum non ſit, vel privativè ſi reſervatum, & affectum ſit, à Papa impetrari, dummodo tamèn dolus alienantis probetur *ex deductis per Quarant. in Summa Bullarii verb. alienatio bonorum Eccleſiæ num.* 49. *Azor. inſtit. moral. cap.2.in princ. circa med. par.2. lib.9.* Gregor. *Tholoſan. de Beneſ. cap.* 25. *num.* 16. *& habetur apud Rot. deciſ.* 896. *par.* 3. *diverſor.* Declaratur tamen id procedere in Beneficio, cujus res, & bona temerè, & doloſe diſtracta ſunt; Undè ſi quis ex diſpenſatione Apoſtolica plura Beneficia poſſideat, & prædium unius alienaverit, alterius non, ipſo facto privatur primo, non ſecundo, ut ita clericus alienans in eo, in quo deliquit, puniatur, *ut literaliter habetur in d. extravagan. ibi = beneficiis, quorum res, & bona alienarunt dumtaxat, ipſo facto privati exiſtant*, pæna enim commenſurabilis eſt culpæ, & extra delictum non extenditur. *Cap. quæſivit de his, quæ fiunt à major. part. capit. l.ſancimus ibiq. Gloſſ. Cod. de pæn.*

2 Hujuſmodi autem juris ſanctio quoad primam partem eſt æqua, & juſta, quoniam bona eccleſiarum divino cultui dicata, ſunt extrà commercium, & propter eccleſiaſticam qualitatem extant quoque extrà noſtrum patrimonium, & ſic inferiores eccleſiarum Prælati nullum habent dominium ſuper hiſce rebus, & bonis, ſed tantùm dicuntur adminiſtratores cum facultate utendi, & fruendi, prout in uſufructuariis de jure ſtatutum eſt *ex leg.* 1. *ff. de uſufruct.*, ac proindè in clericis quoad res, & bona eccleſiarum ceſſat ea diſponendi, ſeù alienandi facultas, quæ competit iis, qui habent plenum dominium & liberam ſuarum rerum adminiſtrationem *juxta Dec. conſ.*558. *num.*5.

3 Nec tamen rigoroſa cenſenda eſt quoad ſecundam partem, in qua pæna privationis ex actu nullo inducitur, quod novum in jure non eſt, quoniam feudatarius alienans portionem, ſeù medietatem feudi abſque Domini aſſenſu olim ea ſpoliabatur, quamvis alienatio nullitatis vitium pateretur *cap.*1. *quibus mod. feud. amittat. tit.*5. *cap. ſi quis de feud. ſine culp. non amitten. tit.*21. *cap. unic. de controverſ. inter Dominum & emptor. feud. tit.*42., & jure noviſſimo Vaſſallus ipſo facto feudum amittit, & liberè ad Dominum revertitur, ſi inconſulto Domino in parte, aut in totum illud vendiderit, alienaverit, ſeù diſtraxerit *cap. imperialem de probibita feud. alienat. per Lothar. cap. imperialem de probibita feud. alienat. per Frideric.*, *ubi Iſernia, & Feudiſtæ omnes*.

4 Ita à pari, valet enim argumentum à feudo ad beneficium, & è contra. Sanè feudum promiſcuè beneficium appellatur in uſibus feudorum, & beneficium quodammodo feudum eſt, ſi lato modo ſumatur, cum utrobique ſit benevola actio tribuens gaudium capientibus *cap.*1. §. *in primis in quibus cauſis feudum amittatur*. Porrò ut per alienationem feudi abſque conſenſu Domini Vaſſallus illud ipſo jure amittit conceſſa libera facultate Domino inveſtiendi alium, ità per doloſam alienationem bonorum eccleſiæ abſque beneplacito apoſtolico beneficium ipſo facto vacat, & revertitur ad eccleſiam, conceſſa à jure facultate epiſcopis illud liberè conferendi, ſeù, quod idem eſt, impetrandi à Papa *extrav. ambitioſæ*, §. *inferiores de reb. eccleſ. non alienan. Rot. deciſ.*896. *par.*3. *diverſor. lib.*3.

5 Nec diſſimilis ratio militat in uſufructuario, qui perperam utens, ſeù abutens re ad uſumfructum legata, privatur ſtatim jure uſufructus, quod proindè cum proprietate conſolidatur *Caſtill. de uſufructu cap.*3. *num.*101. *lib.*1. Ex his igitur non videtur incongrua, aut nimium exorbitans pæna vacationis beneficii contra inferiores Prælatos temerè alienantes res, & bona eccleſiarum, quæ de jure
6 potiùs debent augeri. Deinde major ratio urget in rebus eccleſiaſticis, quam in bonis indifferentibus, aut feudalibus, quippe quia uſufructuarius dilapidare prohibetur bona ratione præjudicii, quod infertur proprietario, & bona feudalia alienari à Vaſſallo interdicuntur, inconſulto Domino, ex motivis politicis, & prudentialibus, immò in aliquibus Principatibus, Regnis, & Provinciis redacta ſunt ad inſtar allodialium. At bona eccleſiaſtica ſunt ſemper qualificata, ſunt extrà noſtrum patrimonium, ſunt & inſupèr extrà hominum commercium.

7 Verùm, ſi quæ conſuetudo in eccleſiis viget, ea dumtaxat toleratur quoad conceſſionem precariam, & emphiteuticam, in qua utile dominium transfertur, ut diſponitur *in d.extravagan. ambitioſæ, cap.*1., *ibique Gloſſ. qui feud. dar. poſſ.*. Porrò arguendo à contrario ſenſu, ubi bona eccleſiarum non ſunt ſolita alienari, conceſſio ad longum tempus, & contractus emphiteuticus penitùs cenſetur prohibitus ſub hac pæna, nam ſub prohibitione alienationis venit omnis actus, per quem dominium transfertur *l. Sancimus C. de reb. alien. non alienan. ibique Bartol. & Interpret.*

8 Ampliatur pæna ad Juſpatronatus, dummodo tamen dolus, & malitia Patroni alienantis concludenter probetur, aliter juſta,

ſeù probabili cauſa concurrente privationi beneficii patronalis locus non eſt *Sacra Congregatio in Spoletana* 8. *Aprilis* 1604. *Quarant. in ſumma Bullar. verbo alienatio rerum eccleſiæ num.*50. *Rot. in Nullius, ſeù Farfen. ſuper privatione* 19. *Junii* 1722. *cor. Reverendiſſimo Calcagnino*, quæ *in* §. *In hypotheſi*
9 juridicè infert patronos fructuum rerum eccleſiaſticarum contrectatores jurepatronatus non privari, jura enim reſtitutionem fructuum non jurisſpatronatus privationem præſcribunt, quod eſt principium communiter receptum *ex cap. extirpandæ, ubi ſcribentes de præben.*

10 Hoc poſito, duplex hinc oritur juris quæſtio, altera ſuper hypotheca, altera verò ſuper locatione bonorum eccleſiaſticorum, videlicet an clericus hypothecans, vel locans temere, & fraudolentèr res, & bona eccleſiarum incidat in pænas extravagantis? Utraque quæſtio brevitèr ſic reſolvitur. Quoad primam diſtinguendum eſt inter hypothecam generalem, & ſpecialem, ſeù pignus; Sa-
11 nè hypotheca generalis ſub prohibitione alienationis non venit, ac proindè beneficiatus ex hoc capite pænas *extravagantis* non incurrit, quia per hypothecam generalem nullum transfertur dominium in creditorem *Gloſſ. in l. final. verſic. hypothecam cod. de reb. alien. non alienan. Rot. deciſ.*284. *num.*8. *cor. Molin. tom.*1. & ità cenſuit Sac. Congregatio Concilii *in Romana beneplaciti die* 13. *Januarii* 1691.; Immo hujuſmodi hypotheca per obitum beneficiati hypothecantis reſolvitur, quia ultra ejus vitam nequeunt bona eccleſiæ hypothecari; Item quia per generalem hypothecam cenſentur dumtaxat obligati fructus beneficii uſque ad ejus obitum, quo ſuperveniente, jus creditoris in ſequelam expirat *l. Lex Vectigalis ff. de pignoribus l.*1. *cod. ſi pignus pignori*.

12 Idem dicendum eſt de hypotheca ſpeciali, quoniam in materia pænali alienatio accipitur propriè, & ſic prò translatione dominii *Lotter. de re beneſic. lib.*3. *cap.*25. *num.*15. ubi reprobat *Cenedum*, *& Menoch.* contrarium tenentes, & ratio eſt, quia alienatum propriè non dicitur, quod in dominio debitoris manet *l. alienatum ff. de verbor. ſignificat. l. pignus ff. de pignoratitia actione*, ubi quod per pignus rea manet in dominio debitoris, quæ ſententia vera eſt quoad effectum, de quo agitur.

13 Sola apud me dubitatio eſt in pignore contracto cum traditione rei eccleſiaſticæ, præſertim, ſi perſona, cui res traditur, potens ſit. Hunc punctum, quem non tangit *Lotter. loc. citat.* omittere non debeo, quia in praxi poteſt contingere; Placet itaque cum diſtinctione ad ejus reſolutionem procedere; Aut ſpecialis hypotheca, ſeù pignus contractum eſt per beneficiatum pro modico debito, hoc caſu cenſerem pænam *extravagantis* locum non habere, & ratio eſt, quia regularitèr pro modico debito proxima eſt ſpes luitionis; Deindè prò modico debito quis excuſatur à pæna, immo ſicuti de minimis non curat Prætor *l. ſcio ff. de in integr. reſtitut. l. ſi quis* §. *final. in fin. ff. de dolo mal.* ità multo minus Judex eccleſiaſticus, qui juxta æquum & bonum tenetur judicare *Clementin. ult. de verb. ſignificat ibi = ubicumque æquitas ſuadebit = l. ubicumque ff. de interrogat. act. l. quod ſi ephebi* §. *in ſumma ff. de eo, quod certo* loco, alioquin durum nimium eſſet Paſtorem eccleſiæ prò quocumque debito ſuper bonis eccleſiæ ſpecialitèr contracto beneficio ſpoliare, *argumento Text. in can. terrulas* 12. *quæſt.*2., ubi habetur, quod terruiæ, ſeù vineolæ modici valoris poſſunt abſque juris ſolemnitatibus alienari, nec per hujuſmodi alienationem ulla de jure inducitur pæna, & ratio eſt, quia talis alienatio non affert eccleſiæ grave præjudicium, ita à pari, quod potiſſimum procedit, ſi indè beneficiatus rem pignoratam redemerit, debitum ſolvendo, tunc enim de æquitate excuſatur à pæna juris *Bartconſ.*34.*n.*2.*verſic. de æquitate*; *Rot. in Romana fideicommiſſi de Theodalis die* 17. *Aprilis* 1592. *cor. Card. Blonchetto*, ubi quod in bonis fideicommiſſariis alienari prohibitis ſub pæna privationis, ceſſat rigor juris, ſi alienata ſint prò modico debito, ità idem dicendum eſt in bonis eccleſiaſticis ſpecialiter hypothecatis pro modico debito etiam cum traditione pignoris.

14 E' contrà verò, ubi bona eccleſiæ ſpecialiter oppignorata ſunt prò ſumma conſiderabili, ita quod non adſit ſpes luitionis, dubitandum haud eſt, quominus beneficiatus incurrat pænam privationis beneficii, nàm hujuſmodi oppignoratio veram importat alienationem cum gravi eccleſiæ detrimento, dum facilis non eſt bonorum expignoratio, ſeu redemptio, *ita Gloſſ. communiter recepta in l. qui habebat verſic. additio*. ibique *Bart. num.*2. *ff. de legat.*3. *Gloſſ. in l. in quorum ff.*
15 *de pignor.* Et in hoc caſu vera eſt opinio *Cenedi*, *& Menochii*, contra quos *Lotter. loc. cit.* nimium invehitur.

16 Quo vero ad locationem videtur quoque diſtinguendum; Si enim locatio facta ſit ad longum tempus ſub annua reſponſione ipſi rei correſpondente, ita quod ex quantitate penſionis vera arguatur locatio, tunc beneficiatus nullam pænam incurrit, nam talis locatio non eſt præjudicialis eccleſiæ, nec mutat, aut transfert dominium in alium, ideoque prohibitus alienare, ſeu pignorare, non eſt prohibitus locare, *l. non ſolet ff. locati*, *l. Codicillis* §. *inſtituto*, *ibique Gloſſ. & Interpretes ff. de legat.*2.

17 Aut verò locatio facta eſt ad longum tempus ſub modica penſione, hoc caſu talis locatio nil differt ab emphiteuſi, in qua utile dominium transfertur, & conſequenter ſub prohibita bonorum eccleſiæ alienatione comprehenditur, non enim inſpiciendum eſt, quod locatio ſit, & talis à contrahentibus denominetur, ſed quid præſeferat locatio ad longum tempus ſub modica reſponſione; Cum

igitur

igitur locatio hoc modo concepta importet translationem utilis dominii, neceſſario ſequitur eam de jure prohibitam eſſe Paſtoribus Eccleſiarum ſub pæna privationis beneficii, *extravagans ambitioſæ de rebus eccleſiæ non alienan· l. Sancimus C. de reb. alien. non alienan.*

18 Id tamen non procedit in locatione fru-
ctuum, de quibus poteſt clericus beneficiatus
ad placitum diſponere, eoſque alienare, ſeù
dilapidare abſque ulla pæna, nam dilapida-
tio, propriè loquendo, intelligitur reſpectu
bonorum, non autem reſpectu fructuum *ita*
Spad. conſ.99. lib 2. per tot. Rot. deciſ.472.
19 *num.10. cor. Pæn.*. Ad differentiam Præ-
latorum regularium, qui malè utentes fructi-
bus monaſterii privari poſſunt abbatiis, offi-
ciis, aliiſque adminiſtrationibus religionis.
Et ratio differentiæ ea eſt, quia Prælatus ſe-
cularis in vita æquiparatur uſufructuario,
cum facultate utendi, & fruendi, ac libero
20 diſponendi; At regularis non habet ità pin-
gue jus ſuper his fructibus, quos in uſum mo-
naſterii, non in propriam utilitatem impendere
debet; *docent ſcribentes in cap. monaci de*
ſtatu monachorum Gloſſ. in cap. per tuas verſic.
levioribus de Simonia Sarmient. de redit.
eccleſ. par 4. cap.1. num.8., & latiùs infrà.

21 Ulteriùs inciſio arborum etiam quædam ſpecies alienationis eſt, ac prohibita cenſetur in bonis eccleſiæ ſub pæna privationis beneficii; Quod tamen ſano modo intelligendum eſt, ſi grave damnum patiatur eccleſia, alioquin, ſi inciſio fiat, ut aliæ arbores ſubrogentur, ſeù ut fundus reddatur fructuoſior, pæna vacationis beneficii omninò ceſſat, nec beneficiatus poteſt ullo modo privari *in puncto Rot. deciſ.7. per tot. coram Martino Andreas deciſ.553. par.2. recen.*, quod præſertim verum eſt, ſi agatur de fundo deſtinato ad inciſionem, ut praxis docet in ſylvis cæduis, & ratio eſt, quia hujuſmodi inciſio ſtat loco fructuum *l. item ſi fundi in fin. l. ex Sylva cum ſeqq. ff. de uſufruct. l. Sylva ff. de verbor. ſignificat. Ciarlin. contr.51. per tot. tom.1.*, niſi tamen beneficiatus modum exceſſerit, quod concludentèr probandum eſt ab impetrante, ſivè agatur de inciſione, ſivè de dilapidatione bonorum *Rot. deciſ.7. per tot. cor. Martin. Andreas deciſ.472. num.9. & per tot. cor. Pæn. deciſ.31. num.5. port.15. recen.*

22 Quæres, an cappellanus alienans, ſeù dilapidans bona prò dote cappellaniæ aſſignata incidat in pænam *extravagantis?* Reſpondeo reſolutionem hujus quæſtionis à qualitate cappellaniæ pendere; Si enim beneficium eccleſiaſticum eſt, quod canonica inſtitutione obtinetur, dubium non eſt, quo minus locum habeat extravagans, & conſequentèr ſicuti per doloſam alienationem vacant ipſo jure beneficia eccleſiaſtica, ita quoque vacabit cappellania, quæ ſine dubio venit appellatione beneficiorum cum cura, vel ſinè cura, de quibus generalitèr *in d. extravaganti* diſponitur.

Ubi verò cappellania eſt laicalis, tunc cappellanus propter diſtractionem bonorum ea ipſo jure non privatur, & ratio eſt, quia privatio non datur, niſi in caſibus à jure expreſſis *Gloſſ. communitèr recepta in cap. final. verſic. ex vi juriſpatronatus circa fin. de jure patronat. Rot. deciſ.717. num.17. par.4. rec. tom.3. deciſ.31. num.10. part.15. recen*; & ità cenſuit Sac Congregatio Concilii *in Sulmonen. 12. Januarii 1697.*

23 Illud tamen certum eſt cappellanum in hoc caſu poſſe privari, quia doloſa, ſeù culpoſa alienatio ſapit delictum, quod juſtam privationis cauſam epiſcopo præbet, ad inſtar laici poſſidentis præbendam prò officio Sacriſtæ, ſeù Organiſtæ, nam ſi is in parte, vel in totum temerè alienet bona præbendæ, poteſt ab hujuſmodi officio removeri, etiamſi ex lege fundationis præbenda ad vitam aſſignata fuerit *cap.1. ubi latè Abb., & Interpretes de Judiciis.*

24 Hæc quamvis vera ſint in puncto juris, nihilominus praxis eſt, ut prius cappellanus condemnetur in bonis propriis ad reintegrandam cappellaniam præviis decretis, & monitionibus, quibus, ſi pareat, in pacifica ejus poſſeſſione manutenendus eſt, nàm cappellanus ſub extravaganti non comprehenditur, ità Sac. Congregatio *in d. Sulmonen.*; Si verò renuat, cappellania privandus eſt, indignus enim eſt ejus adminiſtratione, qui non reſtituit, quod cappellaniæ temerè abſtulit, potiſſimum, quia concurrit contumacia, quæ de jure præbet juſtam cauſam privationis, & ità ſuadet æquitas quoad primam partem, ſicut rigor juris quoad ſecundam.

25 Idem pariformitèr dicendum eſt de eo, qui uti uſufructuarius, ſeù legatarius, aut adminiſtrator poſſidet beneficium ad tempus, donèc ſcilicèt alius de familia prima tonſura initietur, aut ad ſacros ordines promoveatur; Sanè ut locum habeat *extravagans*, conſiderandum non eſt, quod agatur de bonis ad beneficium ſpectantibus, ſed quod poſſeſſor non eſt beneficiatus; Utrumque enim copulativè requiritur, ut pæna juris incurratur, quod ſatis reſultat *ex d. extravaganti*, quæ loquitur de prælatis inferioribus, commendatariis, & rectoribus, quorum appellatione non continetur, qui poſſidet beneficium alio titulo præter canonicam inſtitutionem; Nec refert, quod in ſe beneficium perpetuum ſit, quia præponderat, quod in actu eſt legatum, ſeù adminiſtratio laicalis ad certum tempus, quod ſufficit, ne incurratur pæna dictæ extravagantis; Quod in omnibus beneficiis, & præſertim Regni Hiſpaniarum receptum eſt, in quibus ex lege fundationis ea adjicitur conditio, ut clericus interim tanquam legatarius, ſeù uſufructuarius percipiat fructus beneficii, & ſuos faciat, donèc aliquis de familia beneficii capax ſuperveniat.

26 Et eo fortiùs, quia in Regnis Hiſpaniarum Paulina conſtitutio quoad ſecundam partem uſu recepta non eſt, *ut ex mente Navarri Guttierez. Molin. Tolet. teſtatur Garzias*

*de benefic. cap.*1.*par* 2. *num.*87. 88. *Rot. deciſ.*1.*per tot. coram Mobedano*.

27 Et quamvis hæc opinio videatur reiicienda, cum quævis conſtitutio apoſtolica promulgata in Curia omnes eccleſiaſticos ſtatim obliget ex ea ſatis ſolida ratione, quia poteſtas Papæ immediatè provenit à Deo *ex plenè deductis per Rot. deciſ.*85. *per tot. cor. Cavaler. deciſ.*213. *par.*1. *deciſ.*184. *num.*4. *par.*4. *re-*
28 *cen. tom.*2.. Nihilominus non uſus hujus eccleſiaſticæ conſtitutionis poteſt tolerari, quia aliundè ſatis conſultum eſt indemnitati eccleſiarum per remedium reintegrationis contra illicitos detentores *l. jubemus* §. *ſanè C. de ſacroſanct. Eccl. cap. ſi quis ibique Imol. num.*12. *de reb. eccleſ non alienau. Marin. reſolut.*8. *per tot. lib.*1. *Ciarlin. controv.*105. *in fin. Rot. deciſ.*336. *num.*26. *par.*10. *recen. & in Nullius ſeù Farfen. ſuper reintegratione die* 19. *Junii* 1722. *coram Reverendiſſimo Calca-*
29 *gnino*; Immò hujuſmodi conſuetudo, ſi diù tolerata ſit, excuſat a pæna *Lotter. de re beneſic. lib.*3. *cap.*25. *in fin. Rot. deciſ.*356. *num.*9. *par.*1. *recen.*; Quod tamen cogitandum relinquo pro Hiſpano impetrante ex hoc capite beneficium, caſum enim prò beneficiis Hiſpaniarum deciſum non habeo.

30 Ampliatur in quocumque clerico, qui ex juſta cauſa bona eccleſiæ alienaverit, nam extravagans requirit dolum, & malitiam in alienante, ergò, ſi juſta cauſa concurrat, pæna privationis beneficii non incurritur *Zabarell. in Clement.* 1. *quæſt* 39. *num.*22. *verſic. contrarium de privileg. Quarant. in ſumma Bullarii verb. alienatio bonorum eccleſiæ num.*50.

31 Denique de regularibus doloſè alienantibus bona monaſteriorum pauca dicenda ſunt, olim enim ex peculiari privilegio eis permiſſum erat prò indigentiis, aliiſque juſtis de cauſis, bona ſtabilia, & mobilia etiam pretioſa vendere, aut alienare, quod deindè iterùm interdictum fuit, quia ex libera eorum adminiſtratione maxima monaſteriis detrimenta redundarunt. Pæna autem regularium non differt ab ea, quæ infligitur de jure contra clericos bonorum eccleſiaſticorum di-
32 lapidatores. Præterea regulares temerè alienantes bona monaſteriorum abſque ſolemnitatibus privantur ipſo jure voce activa, & paſſiva in electionibus, aliiſque officiis, & beneficiis, quæ ipſo facto vacant *ex decreto Urbani VIII. relato per Novarr. in commentar. tit. de reb. eccleſ. non alienan. cap.*6.; Et in ſequelam hæc officia, ſeù beneficia ab aliis regularibus poſſunt impetrari, ſi ii, ad quos ſpectat electio, non provideant. Hæc tamen raro accidunt in praxi diſputanda, quippe quia laici non ita facile emunt à regularibus bona jam Monaſteriis dicata abſque beneplacito Apoſtolico, *ut praxis docet*.

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 AN *Extravagans ambitioſæ* locum habeat in penſione, reſolvitur in duobus caſibus affirmativè.
2 *Extravagans ambitioſæ* loquitur de beneficiis, & adminiſtrationibus,
3 Penſionarius comprehenditur ſub *Extravaganti*, ſicuti Commendatarius, Adminiſtrator, & ſimiles.
4 Uſufructuarius dilapidans proprietatem rei uſumfructum amittit.
5 Valet argumentum de uſufructu ad penſionem.
6 Penſionarius temerè alienans bona, & res eccleſiæ penſione privandus eſt, ubi rationes.
7 Penſionarius ex hoc capite, antequam penſione privetur, condemnandus eſt ad reintegrationem, & quare.

1 PRo ſupplemento hujus materiæ addi poteſt alia non inutilis juris diſputatio, an ſcilicet *Extravagans ambitioſæ* locum habeat in penſione, itaut ob doloſam bonorum alienationem, ut ſupra, cadat penſionarius à jure exigendi penſionem, ſicut Clericus à beneficio. Sanè caſus poteſt dupliciter accidere, primo, ubi beneficiatus cum conſenſu penſionarii temerè diſtrahit bona eccleſiæ; Secundo, ubi penſionarius, habito regreſſu ad beneficium pro exigendis penſionis fructibus, vendit, ſeù alienat, ut ſupra. Hoc poſito cenſeo utrobique penſionem extingui; Et quidem primo caſu, quia pari pæna puniuntur agentes & conſentientes *cap.*1. *ibique Gloſſ. verſic. pars de offic. Judic. delegat. l.*1. §. *dejeciſſe ff. de vi, & vi armata*. Porrò ſi Prælatus ob doloſam alienationem rerum eccleſiæ ſtatim privatur beneficio, idem dicendum erit de Clerico penſionario, qui eidem
2 alienationi aſſenſum præſtitit. Deinde *in Extravaganti ambitioſæ* non ſolum de beneficiis, prioratibus & dignitatibus fit mentio, verum
3 etiam adminiſtrationibus; Ideoque ratio juris expoſtulat, ut penſionarius includatur, ſicuti comprehenditur commendatarius, adminiſtrator, & fructuum reſervatarius, nam penſionarius reſervatario fructuum æquiparatur; Et demum quia, ut alibi dictum eſt, penſio quodammodo eſt beneficium, & adminiſtratio eccleſiaſtica, ut fructuum reſervatio.

4 Quod puto verum utroque jure inſpecto, quoniam uſufructuarius dilapidans proprietatem rei jure civili amittit uſumfructum *Caſtill. de uſufruct. lib.*1. *cap.*3. *num.*101., ita
5 à pari; Valet enim argumentum de uſufructu ad penſionem *Rot. deciſ.*448. *num.*27. *ad* 30. *cor. Duran. cum plenè relatis in cap.*1. *de vacat. per obit. in addit.*

6 Cæterum, ſi tibi placet æquior ſententia, penſionarium nempè ex hoc capite penſione privandum eſſe, videris non improbabiliter judicaſſe, nam in extravaganti nulla fit mentio de penſionario, ergo pœna a jure exorbitans ad penſionem non eſt extendenda. Verum Clericus efficitur indignus temerè alienando ea bona, a quibus ex diſpenſatione Eccleſiæ commodum, & utilitatem repor-

Digitized by Google

reportat. Item alienatio rei Eccleſiæ facta per dolum, & fraudem tale præſefert crimen, quod hac pœna dignum videtur, nam & dolus delictum eſt *juxta Gloſſ. in l. 1. §. Si apud ſervum verſic. & delicta ff. depoſiti*. Demum ob doloſam alienationem ex d. extravaganti incurritur excommunicatio, quæ præbet cauſam, ut clericus penſione privari poſſit *cap. paſtoralis §. Verum, ibique Gloſſ. de appellat. Innoc. in cap. 1. de judic.*

7 Prius tamen clericus condemnandus eſt ad reintegrationem in bonis propriis iuxta praxim, & habetur in *Sulmonen.*; *de qua ſupra num. 24.*, quæ habet etiam locum in clerico penſionario, qui, prout Cappellanus, Beneficiatus non eſt *Gloſſ. in cap. quamvis in tertia addit. de præben in 6.*, qua reintegratione obtenta, ad ulteriora non eſt procedendum, quia ceſſante pœna extravagantis privatio penſionis contra clericum ex hoc capite jure non infligitur, ut *in titulis de reb. eccleſ. non alienan.*

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis ob Hæreſim *ad ornatum Text. in cap. ad abolendam cap. vergentis cap. excommunicamus §. damnati de Hæreticis cap. ut commiſſi cap. cum ſecundum de Hæretic. in 6.*

SUMMARIUM.

1 VAcationes beneficiorum aliæ inductæ ſunt propter culpam juridicam, aliæ propter culpam theologicam 2.
3 Inter has vacationes primariò hæreſis numeratur, hæreſis quid ſit, & ejus effectus 4.
5 An propter hæreſim vacent ipſo jure beneficia, prima ſententia negat, ſecunda affirmat, quæ verior eſt 6. 7.
8 Sententia declaratoria nihil diſponit de novo.
9 Paritas inter crimen læſæ majeſtatis humanæ & divinæ concludit, & quare.
10 Beneficia, prout conſiſtunt in jure percipiendi fructus non differunt à rebus temporalibus.
11 Clericus accuſatus de hæreſi, & citatus amittit poſt annum beneficia, ſi non compareat.
12 Sententia declaratoria retrotrahitur ad diem commiſſi criminis.
13 Ampliatur pœna in Apoſtatis, ubi rationes.
14 Limitatur in Clerico, qui coactus fuit ad apoſtatandum, ubi quod coactio probanda eſt 15.
16 Impetratio beneficii ex hoc capite non valet, niſi fiat mentio hæreſis.
17 Beneficia vacantia propter hæreſim ſunt reſervata ſedi apoſtolicæ.
18 Ampliatur in Epiſcopis, Archiepiſcopis, & Primariis eccleſiæ Miniſtris, ubi exempla 19.
20 Ampliatur in officiis, quibus deputantur Laici, ſeu clerici.
21 Requiritur tamen ſententia declaratoria hæreſis, ut clericus beneficiis privatus ſit, ubi declaratur.
22 An pendente judicio ſuper crimine hæreſis valeat impetratio beneficii. Diſtinguitur 23.
24 Differentia quoad hoc inter regulares, & clericos ſeculares.
25 Ampliatur ad Patronos eccleſiarum, ubi diſtinguitur 26.
27 Ampliatur ad juſpatronatus, quod competit univerſitatibus, & monaſteriis, ubi declaratur.
28 Ampliatur ad Reges, & Principes.
29 Papatus propter hæreſim vacat, ubi declaratur.

CAPUT XXV.

1 OMnes beneficiorum vacationes, de quibus uſque nunc per diſcreta capita differuimus, à jure inductæ ſunt propter culpam civilem, & juridicam, quippe quia retentio plurium beneficiorum incompatibilium, violatio ſequeſtri, occupatio eccleſiarum, & his ſimilia, nil aliud præſeferunt, quam culpam perpetratam contra legem poſitivam; Non enim hæc ſunt per ſe delicta, ſed delictum ſonant propter aliud, videlicet, quia de jure prohibita ſunt omnibus beneficiatis ſub pœna vacationis benefi-
2 cii; Nunc autem de iis vacationibus dicendum eſt, quæ culpam theologicam, ideſt verum crimen præſupponunt.

3 Itaque inter has vacationes primariò annumeratur crimen hæreſis, quæ à Theologis definitur error in fide cum pertinacia, ſine qua nemo poteſt appellari hæreticus, ſed potius errans quoad ea, quæ ad catholicam religionem pertinent. Ac per conſequens hæreſis crimen pro hujuſmodi effectu momento temporis non committitur, ſed ex tempore, loco, aliiſque facti circumſtantiis, quoniam, ſi Clericus de ſacramentis in genere, vel de uno in ſpecie perperam ſentiret, non ſtatim quoad forum externum hæreticus appellandus eſt, ſed quatenus in errore pertinaciter perſeveret *Can. qui in Eccleſia 24. quæſt. 3. Rot. deciſ. 486. num. 25. par. 1. diverſor.*
4 Et in hoc ſenſu vacant ipſo jure beneficia, dignitates, canonicatus, præbendæ, & alia miniſteria eccleſiaſtica, prout infra.

5 His poſitis celebris olim fuit inter antiquos Canoniſtas controverſia, an ſcilicet propter hæreſim ipſo jure vacarent beneficia, vel potius Clerici per ſententiam privandi eſſent, opinantibus nonnullis hujuſmodi pœnam in jure non dari, affirmantibus cæteris id jure ſatis cautum eſſe, & ita unuſquiſque in ſuum trahe-

trahebat ſenſum, & in alienum retorquebat
Sacrorum Canonum diſpoſitionem, *ut refert*
Bernard. Diaz. hiſpanus in ſua prax. crimi-
*nal. cap.*114., *ibique Ignat. Sulſed. additio-*
nator.

6 At quidquid ſit in abſtracto de hujus con-
troverſiæ veritate, quæ in ſcholis pro exer-
cendis tyronum ingeniis diſputanda relinqui-
tur, hodie vera eſt, & in praxi communiter
recepta ſententia, omnia ſcilicet beneficia
propter hæreſim ipſo jure vacare *Text. ſunt*
expreſſi in cap. ad abolendam cap. vergentis
cap. excommunicamus §. *damnati de hæret. in*
antiqu. cap. cum ſecundum cap. ut commiſſi eod.
tit. in 6. *Paul. IV. conſtitut.* 19. *Garzias de*
benefic. par. 11. *cap.* 10. *num.* 66. *Pignatell. in*
ſuis noviſſimis conſult. 184. *in princ. tom.* 2.
Spad. conſ. 71. *per tot. lib.* 1. *Rot. deciſ.* 619.
num 6. *deciſ.* 727. *per tot. par.* 4. *rec. tom.* 3. *de-*
ciſ 178. *num.* 6. 7. *cor. Merlin.*

7 Et ratio potiſſima eſt, quia ex juribus ſupra
relatis impartitur inquiſitoribus hæreticæ
pravitatis plenaria facultas privandi, vel pri-
vatos denunciandi beneficiis, dignitatibus,
& præbendis clericos omnes de hæreſi convi-
ctos, vel confeſſos, quæ verba, cum ſint la-
tæ ſententiæ, vacationem beneficii ipſo jure
8 inducunt; Declaratio enim nihil de novo
diſponit, ſed quod de jure jam ſancitum eſt,
tantummodò aperit *l. adeo* §. *cum enim ff. de*
acquiren. rer. domin. l. hæredes palam §. *ſi*
quid poſt ff. de teſtam. Rot. deciſ. 707. *num.* 4.
par. 3. *diverſor.*

9 Clarius, quia laici propter crimen læſæ
majeſtatis humanæ ipſo jure ſpoliantur omni-
bus bonis, feudis, gradibus, honoribus, &
præeminentiis, ut dicam infrà, ideoque à
fortiori hæc militare debent contra eccleſia-
ſticos, qui in ſtatu hæreſis beneficia poſſident;
Majus enim crimen eſt divinam, quam hu-
10 manam lædere majeſtatem. Item quia be-
neficia, ut conſiſtunt in jure percipiendi fru-
ctus, rebus temporalibus æquiparantur *cap.* 1.
de præben. l. bonorum ff. de verbor. ſignificat.
Novar. deciſ. 233. *num.* 6.

11 Ampliatur in clerico accuſato de hæreſi,
qui legitimè citatus intrà annum non com-
paruit, quoniam poſt annum, ut hæreticus
condemnandus eſt *cap. cum contumacia, ibiq.*
Jo. Andr. Geminian. Franch., Hoſtien. de
hæretic. in 6. *Soccin. in cap. excommunicamus*
num. 15. *eod. tit.* & conſequenter poſt annum
vacant ipſo jure beneficia, acſi clericus eſſet
12 verus hæreticus, potiſſimum, ſi poſt annum
ſententia condemnatoria, ſeù declaratoria
criminis à Judice prolata fuerit, hæc enim
trahitur retrò, & operatur, ut à die com-
miſſi criminis beneficia ſtatim vacare dican-
tur *cap. vergentis de hæretic. in antiqu. cap.*
ut commiſſi eod. tit. in 6. *Rot. deciſ.* 707. *par.* 3.
diverſor.

13. De apoſtatis à fide idem, immò ſeverius
judicium eſt *ex l.* 1., *& l. final. cod. de apo-*
ſtat.; Sunt enim magis odioſi, & differunt
ab hæreticis in pluribus, primo quia hæreti-
cus in uno, vel duobus articulis delinquit,
apoſtata verò in pluribus, ac ferè in omnibus
fidei dogmatibus, Secundo hæreticus præci-
ſivè ab uno, vel duobus erroribus, profitetur
in reliquis catholicam religionem, apoſtata
in omnibus eccleſiam impugnat, aliaſque
amplectitur perditionis ſectas & novas inſti-
tuit. undè non ſolum hæreticus, ſed potius
hæreſiarca dicendus eſt *Canon. ult.* 24. *quæſt.* 3.
ubi hæreſes omnes antiquatæ enumerantur.
Tertio clericus hæreticus non amittit ipſo ju-
re beneficia, ſi ſtatim hæreſim abiuret, non
enim dicendus eſt talis, qui diù & pertinaci-
tèr in hæreſi non perſeveravit *argumento Text.*
in l. qui ſic ſolvit 55. *ff. de ſolut.*; E contrà
apoſtata jam pertinax eſt, & raro reverti ſo-
let ad unionem, nec ità facile errores deponit,
ut praxis docet; Attamen ſi redeat, non re-
cuperat beneficia jam amiſſa ex hoc capite,
niſi ex ſpeciali diplomate ad priſtinos honores,
beneficia, & dignitates eccleſiaſticas reſti-
tuatur *l.* 1. *& a. C. de ſent. paſſ.*, *& in integr.*
reſtit.

14 Limitatur concluſio in clerico, qui vi, &
metu coactus fuit ad apoſtatandum, quod non
raro practicatur à Barbaris, tùm contra chri-
ſtianos, tùm etiam contra eccleſiaſticos capti-
vos, nam ut conſenſus præſtitus apoſtaſiæ eſt
involuntarius, cum ex gravi metu ortum ha-
buerit, ita clericus nullam incurrit pœnam,
nec præbenda, aut beneficio poteſt juridicè
privari; habet enim juſtam excuſationis cau-
ſam; quod ſi privatus ſit, poteſt petere re-
ſtitutionem in integrum adverſus ſententiam
privationis, nam clericus habet jus poſtli-
minii, acſi nunquam fuiſſet captivus, vel
15 apoſtata, coactio tamen ab ipſo concludenter
probanda eſt *ita Spad. conſ.* 44. *per tot. lib.* 3.,
alioquin juridica eſt vacatio beneficii per apo-
ſtaſiam, & juſta privatio à Judice inflicta
ut docent ſcribentes in cap. 1. *de apoſtat. Spad.*
d. conſ. 44. *lib.* 3., ac per conſequens valet im-
petratio beneficii obtenta à Papa ex hoc ca-
pite; quod ſpeciale eſt in crimine hæreſis, &
apoſtaſiæ.

16 Advertendum tamen eſt non valere impe-
trationem beneficii ſub generalitate gravium,
& enormium delictorum, niſi expreſſa fiat
mentio hæreſis, & apoſtaſiæ *ità S. Pius V.*
17 *conſtit.* 29. *Gregor. XIII. conſtit.* 66., ubi
inſuper habetur hujuſmodi beneficia ſic va-
cantia eſſe Sedi Apoſtolicæ reſervata, ideo-
que ordinarius loci poteſt quidem procedere
ad declarationem vacationis beneficii, &
privare clericum, ſeù privatum denunciare,
poteſt indicere concurſum, ſi eccleſia ſit Pa-
rochialis, ſed nequit beneficium conferre *ex*
conſtit. 29. *S. Pii V. de qua latè Clericatus de*
benefic. cap. 47. *per tot., ubi concordantes*.

18 Ampliatur inſuper in epiſcopis archiepiſco-
pis, aliiſque primariis eccleſiæ miniſtris ha-
bentibus juriſdictionem quaſi epiſcopalem,
immò etiam in adminiſtratoribus Cathedra-
lium Eccleſiarum vacantium per obitum, ſeu
renunciationem; Etenim hi omnes ob crimen
hæreſis, & apoſtaſiæ ſtatim amittunt pote-
ſtatem conferendi beneficia, deputandi œco-
nomos,

nomos, ſpoliantur ſtatim ipſomet epiſcopatu, cui annexa eſt poteſtas juriſdictionis, immo poteſtate, ſeu exercitio ordinandi clericos, conſecrandi altaria, velandi virgines, & demum prohibentur exereere ea omnia, quæ cohærent ordini epiſcopali *Gloſſ. in cap.*1. *verſic. firmitate de Schiſmatic. ibi = quia dum eccleſia habet Paſtorem hæreticum vacare intelligitur cap. ad abolendam de hæretic.*
19 *Paul. IV. conſtit.*19.. Exempla extant *apud Baron.*, qui teſtatur Clementem VI. *Anno* 1348. *num.* 16. 17. Archiepiſcopum Moguntinum ab omni honore, & gradu, & dignitate epiſcopali dejeciſſe, idemque prout ipſe refert *anno* 1426. *num.* 11. practicavit Martinus V. cum Epiſcopo Pragenſi, ſimile habetur *in Conſtitutione Pii IV. 66.*, ubi quidam Cardinalis ex hoc capite privatus fuit omnibus privilegiis, honoribus, beneficiis, & adminiſtrationibus eccleſiarum, immo ipſamet eccleſiæ dignitate, qua paulo ante inſignitus fuerat.

20 Ampliatur demum in præbendis, aliiſque officiis, quibus deputantur clerici, aut laici abſque titulo canonicæ inſtitutionis; Et quamvis hujuſmodi officia, & præbendæ non differant à bonis temporalibus, nihilominus ob hujuſmodi crimen vacant ſaltem de facto, ſicuti bona patrimonialia, paterna, & avita pro crimine hæreſis ad eccleſiaſticum fiſcum ipſo jure incorporantur, & conſequenter Ordinarius liberè poteſt ad hæc officia, & præbendas alios idoneos clericos, ſeu miniſtros etiam laicos deputare, quod ſpeciale eſt in hoc crimine *cap. cum ſecundum de hæretic. in* 6. *Gloſſ. in cap. quicumque* §. *hæretici verſic. beneficium eod. tit.*

21 Et quamvis clericus propter hæreſim omnibus officiis, beneficiis, & dignitatibus eccleſiaſticis ipſo jure privatus ſit, nihilominus requiritur ſententia declaratoria, qua jure beneficii privatus denuncietur, & poſſeſſione, quam adhuc retinet, penitus ſpolietur *cap. cum ſecundum in fin. de hæretic. in* 6. *Peregrin. de jure Fiſci lib.*4. *tit.*5. *numer.*8. *Burſatt. conſ.*43. *num.*1. *lib.*1. *Piguatell. conſult.*188. §. *requiritur oper. noviſſ. Rot. deciſ.*727. *num.*4 *par.*4. *rec. tom.*3. Quod proprie fieri non poteſt, niſi per ſententiam, ejuſque executionem, & ita ſe habet praxis eccleſiæ, præſertim contra primarios eccleſiarum Miniſtros, & Præſules, *ut ex juribus, & exemplis mox relatis*, niſi agatur in caſu, quo hæreſis notoria ſit, tunc enim ad validam beneficii impetrationem, ejuſque executionem, declaratione opus non eſt *Felin. in cap. Rodulphus num.*37. *de reſcript. Abb. in cap. cum non ab homine num.*29. *verſ. procedit enim de judic.*

22 Ex his igitur videtur poſſe inferri, quod pendente judicio ſuper hæreſis crimine non valeat beneficii impetratio ante definitivam ſententiam, ſi enim valeret, daretur ſine dubio occaſio calumniandi, probos, & honeſtos viros, quod ratio juris non patitur, *ut docent communitèr Canoniſtæ in Clemen.*2. *de pæn. Gloſſ. in Clement. præſenti verſic. conſtiterit de accuſib. Tondut. quæſt. benefic. cap.*145. *n.*2. *cum ibi relatis.*

23 Hæc autem opinio procedit tantum in judicio manutentionis, quoniam beneficiatus poſſeſſione beneficii ſpoliandus non eſt, antequam de hæreſi in judicio convictus ſit, & *ita loquuntur Doctores cum Gloſſa, & Tonduto loco citato*; aliter, ſi jam ex actis conſtet de hujuſmodi crimine, valet collatio beneficii obtenta à Papa, quamvis ex poſt ſententia declaratoria criminis ſuperveniat; In hiſce enim vacationibus à jure inductis non eſt neceſſe, ut prius ſententia privationis pronuncietur, ſed ſatis eſt, quod ex teſtibus, aliiſque juridicis documentis de hæreſi concludenter appareat: Hoc ſanc eſt fundamentum impetrantis pro obtinenda executione literarum Apoſtolicarum, nam pæna privationis eo ipſo, utpotè jam à lege inflicta venit in ſequelam perpetrati criminis abſque facto hominis *Felin. in cap. Rodulphus num.*35. *de reſcript.* Rurſus ſententia, quæ deinde ſupervenit, melius probat intentum impetrantis, cui immiſſio ad beneficium denegari non poteſt, nam ſententia declaratoria retrotrahitur ad diem commiſſi criminis, ac ſi ab hoc tempore prolata fuiſſet *in terminis Rot. deciſ.*619. *deciſ.*727. *par.*4. *recen. deciſ.*178. *n*,8. *& per tot. cor. Merlin.*, ac per conſequens ceſſat cauſa calumniæ, quæ unicum fundamentum eſt oppoſitæ ſententiæ.

24 Differunt tamen in hoc regulares à clericis, nam contra regulares leviores probationes ſufficiunt, concludentes vero contra Clericos de jure requiruntur; & ratio diſcriminis eſt, quia regulares non habent jus ita certum in officiis, prout Clerici in beneficiis, deinde regulares habent dumtaxat exercitium officiorum cum dependentia amovibilitatis a Superiore, Clerici autem habent jus perpetuum in beneficiis cum libera adminiſtratione; Porro regulares facilius ex hoc capite removentur ab officiis, quam clerici à beneficiis, ita contra regulares extat decretum *Urbani VIII.*, quo cavetur, ut regulares pro crimine hæreſis deducto, vel ex urgentibus, vel ex ſufficientibus, imò levibus conjecturis officiis, miniſteriis, aliiſque gradibus Religionis, immo voce activa, & paſſiva eo ipſo priventur. Sanè decretum Urbani quoad primam partem conforme eſt diſpoſitioni juris, nam ſicuti ex urgentibus conjecturis, & præſumptionibus Clericorum beneficia ex capite hæreſis impetrantur, ita eodem modo regulares ab officiis removentur; At quoad ſecundam partem diſcrepat à jure, quoniam ut quis privetur beneficiis, & officiis cum perpetua inhabilitate, fama ejus gravari debet apud probos, & honeſtos viros *cap. omnipotèns, ibique Canoniſtæ communiter de accuſat. Canon. tantis Daniel. diſtinct.*81. *Tondut. quæſt. benefic. cap.*44. *num.*8., *& per tot. lib.*1., unde clericus levibus conjecturis de hoc crimine impetitus, beneficiis jam obtentis non privatur, imo ne ſimplex quidem hæreſis ſuſpicio inhabilitat ad alia ſimilia,

vel

vel diſſimilia beneficia aſſequenda *Lotter. de
re benef. lib.2. cap.43. num.31. Farinacc. de
hæreſ quæſt.190. §.2. num* 6.7.; Secus eſt in
regulari ex decreto Urbani VIII jam relato,
*& ita diſtinguit Tondut. quæſt. benefic. cap.44.
num.7. lib.1.*

25 Hi etiam pœnis ſubiacent eccleſiarum pa-
troni quoad jus præſentandi, ſi enim Prælati
ob crimen hæreſis ſtatim ſpoliantur jure con-
ferendi, quod eſt majus, multo magis patro-
ni jure præſentandi, quod eſt minus. Sane
beneficiatus propter hæreſim amplius talis
non eſt, ita patronus eccleſiæ de eodem cri-
mine accuſatus, & convictus Patroni nomen
non meretur *plenè Rot. decis.4. & 5. de jure-
patr. cor. Falconer.* Sed quoad ſucceſſores di-
ſtinctione temperandus eſt diſcurſus; aut
enim juſpatronatus eſt hæreditarium, prout
de jure tale præſumitur *ex Clement. ſi plures
de jurepatr.*, tali caſu juſpatronatus efficitur
liberum, tanquam quid ſpectans ad liberam
eccleſiæ diſpoſitionem, prout bona hæredita-
ria liberè tranſeunt in fiſcum eccleſiæ *cap cum
ſecundum de hæretic. in 6. cap. vergentis eod. tit.*

26 E' contra vero, ubi juſpatronatus eſt gen-
tilitium, aut familiare, in quo agnati, aut
alii deſcendentes de ſanguine veniunt jure
proprio, crimen hæreſis nullo modo præjudi-
cat, non enim agnati dimetiuntur jus à Pa-
trono hæretico, ſed à fundatore *ità Sanchez.
ad præcept. Decalog. cap.19. in fin. d. decis.5.
in fin. cor. Falconer.*; Quod verum eſt in fi-
deicommiſſis agnatitiis, in quibus ob cri-
men læſæ majeſtatis humanæ nullum dam-
mnum patiuntur agnati jure proprio ſucce-
dentes *Card. de Luc. de regal. diſc.160. An-
ſald. deciſ 32. num.37. late Rot. deciſ. ult. per
tot. par. 14. rec.*

27 Ampliatur ad juſpatronatus, quod de jure,
vel ex privilegio competit univerſitatibus,
monaſteriis & civitatibus, dummodo tamen
probetur univerſitatem, monaſterium, & ci-
vitatem, vel eorum adminiſtratores, ſeu
officiales in hæreſim incidiſſe, ut ſtatim ſpo-
liati dicantur omnibus privilegiis, & jurepa-
tronatus, quoniam propter crimen unius, vel
duorum ratio ſatis ſuadet, ut univerſitas,
monaſterium, & civitas jure præſentandi, nec
à jure privata ſit, nec ab homine ſpoliari de-
beat ex hoc capite *cap. quæſivit de his, quæ
fiunt à majori parte capituli cap. non debet de
regul. jur. in 6. l. 2. C. ne uxor pro marito l.
ſancimus C. de pœn.*. Nec mirum ſit, quod
in hac re ita rigoroſè contra univerſitates mo-
28 naſteria, & civitates agatur; Nam Reges,
& Principes omnes, qui Catholicam agno-
ſcunt veritatem juri divino ſubjacent, prout
Papa cum Epiſcopis, aliiſque primariis ec-
cleſiarum miniſtris, & adminiſtratoribus, ut,
quod dictum eſt in membris, à fortiori proce-
29 dat in capite. Sane propter hæreſim vacat
ipſo jure Papatus, dummodo tamen accedat
ſententia à Concilio proferenda, nec per hoc
Papa ſubjicitur Concilio, ſed legi, *ità habe-
tur in can. ſi Papa, ibiq. Gloſſ. Bellamer. n.4.
Turrecremat. & alii diſtinct.40.*. Quod patet,
nam ſicuti quoad jus divinum nullum eſt di-
ſcrimen inter Papam, Eccleſiaſticos omnes,
& Seculares, ita Papa ſubjacet legi concilia-
ri, quæ jus divinum interpretatur, deinde
Papa eo ipſo, quod ſequitur errorem, & in
eo perſeverat, deſinit eſſe caput eccleſiæ, quæ
eſt columna, & firmamentum veritatis *Tri-
dent. ſeſſ.13. cap.1.*

A D D I T I O.

S V M M A R I V M.

1 Penſio tripliciter in jure ſumitur, quod explicatur ibi-
dem 2. 3.

4 Penſio quomodocumque ſumatur, propter hæreſim extin-
guitur.

1 PEnſio tripliciter in jure poteſt conſidera-
ri, primo, quando datur in titulum, quo
caſu proprie venit appellatione beneficii *Cac-
cialup. de penſion. quæſt.30. Gig. eod. tract.*
2 *quæſt 94. num.7. verſic. limita tamen*; Secun-
do, ubi aſſignatur clerico, ut decentius ſe
ſuſtentare valeat, & hoc quoque caſu lato
modo penſio appellatur beneficium *cap. ad
audientiam 2. de reſcript. Innoc. in cap. poſtu-
3 laſti in fin. eod. tit.*. Tertio quando ſegrega-
ta à ſpiritualitate, beneficii datur magnati-
bus, militibus, conjugatis intuitu ſervitii
jam præſtiti, ſeu propter perſonæ prerogati-
vam, & dicitur vere temporalis præſtatio,
4 ſeu ſtipendium. At quomodocumque penſio
ſumatur, certi juris eſt, eam propter hære-
ſim ipſo jure extingui, etiam abſque ulla ſen-
tentia declaratoria, quod ſpeciale eſt in hoc
crimine *juxta Gloſſ. in cap. quicumque §. Hæ-
retici, ibique Geminian. verſic. nota de hære-
tic. in 6.*

ARGUMENTUM.

AN Beneficia, ac Penſiones canonicè obtentæ à filiis vacent ipſo jure propter hæreſim patris *ad interpretationem Text. in cap. Statutum 2. de hæretic. in 6. extravag. unic. §. Filii de pœn. & Conſtit. Alexand. IV. & Nicolai III.*

SUMMARIUM.

1 Filii hæreticorum puniendi non ſunt ex delicto parentum.
2 Limita propter atrocitatem criminis.
3 Filii propter hæreſim patris ipſo jure ſpoliantur beneficiis, ubi rationes.
4 Pœna parentum augetur in filiis.
5 Ex delicto Principis totum interdicitur regnum.
6 Filii hæreticorum ſivè nati, ſivè naſcituri beneficiis privantur.
7 Filii naſcituri ſunt inhabiles ad beneficia.
8 Filii hæreticorum non privantur beneficiis juxtà æquiorem ſententiam.
9 Jura, quæ loquuntur de pœnis filiorum reſpectu patris hæretici, non ſunt uſu recepta.
10 Correctio jurium eſt evitanda.
11 Conciliantur opiniones.
12 Alia aſſignatur diſtinctio pro conciliandis opinionibus.
13 In partibus hæreticorum ſi ii non peivantur beneficiis ob hæreſim patris, ubi de ratione.

CAPUT XXVI.

1 LIcet admodum æquum ſit fi-
lios hæreticorum nec priva-
tos, nec privandos eſſe offi-
ciis, beneficiis. & miniſte-
riis eccleſiaſticis propter hæ-
reſim paternam, quoties
conſtat eos emeritos eſſe de
catholica religione, ita dictante ratione na-
turali, & divina, quod filius non portat ini-
quitatem patris, cui non eſt difformis lex
canonica, & civilis, neminem ſcilicet odio
alterius eſſe pergravandum *l. ſancimus C. de
pœn. cap. quæſivit de his, quæ fiunt à majori
parte capituli cap. non debet de regul. jur. in 6;*
immò quod crimen patris nullam filiis pœnam
irrogare valeat, habetur in ſpecie *ex l. cri-*
2 *men ff. de pœn.* Nihilominus propter atroci-
tatem criminis interdum puniuntur filii ob
delicta parentum, prout cautum eſt in cri-
mine læſæ majeſtatis humanæ *ex l. quiſquis
C. ad leg. jul. majeſtat. cap. fælicis de pœn. in 6.
Gloſſ. in l. 20. Cod. de agricol. lib. 11.*
3 Propterea mirum non eſt, ſi filii propter
hæreſim patris ipſo jure ſpolientur omnibus
beneficiis cum inhabilitate in poſterum ad
alia ſimilia, vel diſſimilia obtinenda *Text.
ſunt expreſſi in cap. Statutum 2. de hæret. in 6.
Gloſſ. in extravag. unic. Joannis XXII. §. Filii
verſic. quomodolibet de pœn. Alexand. IV.
Conſtit. quod ſuper nonnullis, Nicol. III.
quæ incipit noverit univerſitas Claud. in l. ſi
quis id quod num. 19. ff. de juriſdict. omn judic.
Jo: Andr. in cap. ut commiſſi num. 4. verſic.
privandi de hæreſic. in 6. Præpoſit. in Can.
ſatis perverſum diſtinct. 56. num. 4. verſic. ſimi-
le eſt in crimine hæreſis Gig. de crim. læſ ma-
jeſtat. lib. 3. tit. de pœn. quas filii incurrunt
quæſt. 11. per tot. Spad. conſ. 71. per tot. lib. 1.,*
Et ratio eſt, quia ſicuti crimen rebellionis
perpetratum contra perſonam Principis affi-
cit etiam cives, & ſubditos, immò totam
rempublicam, quæ per Principem repræſen-
tatur, ita idem dicendum eſt in crimine hæ-
reſis, quod enim in religionem divinam com-
mittitur, in omnium fertur injuriam *l. mani-
chæos C. de hæretic.*
4 Deinde pœna, quam parentes in ſe pa-
tiuntur, ob huiuſmodi crimen magis ipſis
augetur in filiis, cum parentes magis dili-
gant filios, quam ſemetipſos, immò pater,
& filius una, & eadem perſona de jure cen-
ſentur *l. final. in fine C. de impuber. & aliis
ſubſtit.*, idcircò juſtum eſt, ut ex delicto
5 patris puniatur etiam filius, eo modo,
quo ex delicto Regis totum interdicitur Re-
gnum, ex inobedientia officialium Civitas
ipſa eccleſiaſtico ſubiicitur interdicto, quod
jure optimo in eccleſia introductum eſt, ut
parentes ex pœnis filiorum ab hæretica pra-
vitate facilius ſe abſtineant, prout ſummè
decet Reges, & Officiales Reipublicæ ino-
bedientia, aliiſque injuriis eccleſiam non de-
turpare, *itá ratiocinatur Gloſſ. in extravag.
unic. Joann. XXII. verſic. quomodolibet circa
fin. de pœn.*
6 Neque hic ullo modo diſtinguendum eſt,
an filii nati ſint ante, vel poſt hæreſim pa-
tris, ac ſi in naſcituris cadere non poſſit ea
criminis participatio, quæ regulariter datur
in filiis jam natis, quoniam generaliter, &
indiſtincte receptum eſt, filios hæreticorum
beneficiis ipſo jure privari, cum appellatio-
ne filiorum ſimpliciter veniant tam nati,
quam naſcituri *l. filii, l. liberorum ff. de ver-
bor. ſignificat.* Unde propterea hujuſmodi di-
ſtinctio juridica non eſt, ubi diſpoſitio Sacro-
rum Canonum indiſtincte loquitur *Zabarell. in
cap. ex quibuſdam verſic. quæro, an filii de pœn.*

O immò

immò repugnat diſpoſitioni juris; Si enim loquimur de filiis natis ante hæreſim paternam, præſumptio eſt, eos hæretica pravitate infectos eſſe, cum hæc diffundi ſoleat in filios, ſicut peſtis in populos; Si veiò loquamur de filiis naſcituiis, ſeu, quod idem eſt, de natis poſt hæreſim patris, vel de iis, qui in infantili, & pupillari ætate conſtituti ſunt, adhuc non deeſt ratio, quia experientia rerum magiſtra ſatis edocemur filios ſæpiſſimè imitari facta parentum, *juxta illud*

Sepè ſolet ſimilis Filius eſſe Patri.

7 Sed veritas eſt, quod filii naſcituri ſunt penitus inhabiles ad beneficia conſequenda *cap. quicumque §. hæretici de hæret. in 6. Rot. deciſ.311. num.34. & 38. cor. Pen.*, ergo privatio cadit dumtaxat in filios jam natos, deinde beneficia obtenta à filiis naſcituris poſt hæreſim patris vacant, ut prius per obitum, ſeu renunciationem primi poſſeſſoris, quia ullum jus ob inhabilitatem jam contractam filii in beneficiis acquirere nequiverunt, at in jam natis vere vacant ob hæreſim paternam, quia jure jam quæſito ſtatim ſpoliantur: hæc tamen dicta ſint potius pro majori dictæ diſtinctionis intelligentia, quam pro firmanda ſententia, de cujus veritate non poteſt amplius dubitari *ex juribus jam dictis*.

8 Et quamvis in puncto juris hæc opinio vera ſit, nihilominus non ſine ratione ab aliis impugnatur, contrariam uti æquiorem tenentibus ſententiam, quippe quia omnis ratio dictat, omniſque æquitas exigit, filios ex quocumque patris crimine, non eſſe beneficiis ſpoliandos, *ita tradunt Rebuff. prax. benefic. tit. de mod. amitt. benefic. num.25. Simanc. de Cathol. inſtitut. cap.29. n.7. Clar. in §. hæreſis num* 14. *in fin.*, quibus additur diſcurſus editus in Cauſa *Cochen. penſionis* à R. P. D. Penia tunc Sac. Rotæ Auditore, *ut habetur in deciſ.*311, *per tot. cor. eod.*,
9 ubi docte, & elaborate interpretatur, alia jura loqui de inhabilitate fillorum, alia, quæ pænas filiis ob delictum patris ipſo jure infligunt, non eſſe uſu recepta, ut ibi, & ita ſemper tenuit Sac. Congregatio Inquiſitionis Romæ, *teſte Fagnan. in cap. vergentis n.20. ad 30. de hæret. Rot. deciſ.87., deciſ.90, impreſſ. poſt conſil. Farinacc. tom.2.*, quæ opinio in praxi ſervatur.

Verum aſſertores hujus ſecundæ opinionis, conſtitutiones ſcilicet apoſtolicas, & extravagantes non eſſe uſu receptas contra filios ex delicto parentum non juridice juxta
10 ſenſum meum ratiocinantur; Nam correctio jurium, quantum fieri poteſt, eſt evitanda *cap. cum expediat de elect. in 6.*, ideo utraque opinio duplici modo poteſt ſic conci-
11 liari, ut prima opinio procedat, ubi beneficia patris contemplatione filius obtinuit; Secunda vero locum habet, ſi ex propriis meritis ab eccleſia proviſus fuerit, & ita loquitur *Rot. in Cochen. penſionis relata per Garz. de benef. par.11. cap.10. §.1. num.79.*, quæ licet loquatur de penſione, nihilominus ex majoritate rationis locum ſibi vindicat in beneficiis, & ratio eſt, quia fictione juris pater quodammodo poſſidet beneficium, quod ejus contemplatione filio confertur, ſicuti relictum filio contemplatione patris, ipſimet patri relictum de jure cenſetur *l. filio familias ff. de condit, & demonſtrat.*, è contra vero, ubi filius ex propriis meritis proviſus fuit, pater in hac proviſione non conſideratur, & quoad hoc pater, & filius non cenſentur una, & eadem perſona, ſed diverſa, prout, inſpecta ratione naturali, realiter inter ſe diſtinguntur.

12 Deinde alia aſſignatur diſtinctio, quæ juxta ſenſum meum etiam juridica eſt, nam ubi ex levibus conjecturis de hæreſi filius ſuſpectus eſt, locum habet prima ſententia, ubi vero de hac ſuſpicione non apparet, procedendum eſt cum ſecunda opinione; quod patet in crimine læſæ majeſtatis humanæ, in quo filiæ de jure non privantur dotibus ex delicto patris commiſſo contra perſonam Principis, attamen ſi appareat, etiam ex levibus indiciis, eas hujus criminis fuiſſe participes, dotes ſtatim amittunt, argumento à contrario ſenſu deducto *ex l quisquis §. ad filias. ibiq. DD. C. ad leg. Jul. Majeſt*; ita idem dicendum eſt de filio beneficiato reſpectu patris in hæreſi pertinaciter perſeverantis; Non enim filius punitur, ut innocens, ſed uti reus tum ex dictis conjecturis, tum etiam ex delicto patris, juxta primam ſententiam.

Hæc uſque dicta procedunt in iis locis, in quibus, Deo dante, floret catholica religio nam in partibus Belgiæ, & Germaniæ, in quibus hæretici tolerantur, de conſuetudine
13 introductum eſt, ut filii ob hæreſim patris privati non ſint, nec privari poſſint beneficiis eccleſiaſticis, dummodo vere orthodoxi ſint, ac vivant ſecundum catholicæ religionis inſtituta, *ut teſtatur Chriſtin. deciſ. Belgic.35. deciſ.38. lib.2.*; quod rationi innititur, nam ex hujuſmodi conſuetudine temperatur, immo penitus aboletur rigor prioris Sententiæ, & ad praxim deducitur ſecunda, quæ ſinè dubio habet in ſe epichejam, & æquitatem.

ADDI-

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 PEnſio reſervata filio extinguitur ob hæreſim patris. ſed contra 2. diſtinguitur 3.
4 Pater, & filius pro eadem perſona haberi de jure non poſſunt, ubi unus eſt hæreticus, & alter catholicus, & quare.
5 Filius ob hæreſim patris liberatur à patria poteſtate.
6 Per diſtinctionem ſervatur in diſcrepantia opinionum rigor juris, & æquitas reſpectivè.

1 QUæſtio, an ſcilicet penſio reſervata fa-
vore filii extinguatur ob hæreſim patris,
videtur reſoluta *in Cocben. penſionis*
relata per Garz. de beneſ. par. 11. cap. 10. n. 79.,
ubi dictum fuit titulares non teneri ad ſolutio-
2 nem penſionis. Sed contra reſolutionem Sac.
Rotæ pugnat ratio ipſa, quæ dictat filium
pergravandum non eſſe ex delicto parentis
l. crimen. ff. de pæn. l. 2. §. in filiis ff. de de-
curion. l. ſancimus C. de pæn., pugnant quo-
que jura canonica, non enim cautum eſt, ut
filius ob hæreſim patris amittat ipſo jure pen-
ſionem, prout ſancitum eſt de beneficiis *Rot.*
deciſ. 311. num. 39. cor. Pen.. Pugnat demum
æquiſſima, & communiter in praxi recepta
ſententia, de qua teſtatur *Rot. deciſ. 87. de-*
ciſ. 90. poſt Conſil. Farinacc., ubi quod filius
ſpoliandus non eſt juribus propriis ob pater-
nam hæreſim. Ex quibus ſane juridicis fun-
damentis ſatis apparet, reſolutionem Sac:
3 Rotæ temperamento indigere, ut ſcilicet
procedat, ubi penſio filio reſervata eſt con-
templatione patris, hoc enim caſu penſione
proviſus eſt pater in filio, qui de jure cenſe-
tur una, & eadem perſona cum patre *l. final.*
in fin. C. de impuber. & aliis ſubſtit. Gloſſ.,
quæ non eſt alibi *in l. cum filios C. qui ætat.*
vel profeſſion. lib. 10.; Secus ubi penſio re-
ſervata eſt filio ex propriis meritis, aliud
enim eſt meritum filii, aliud demeritum pa-
4 tris, deinde pater, & filius pro eadem per-
ſona fictione juris haberi non poſſunt, ubi
unus eſt hæreticus, & alter catholicus, &
ratio eſt, quia extrema non ſunt æqualia;
5 Item quia filius ob hæreſim patris liberatur
à patria poteſtate *cap. quicumque §. final.*
ibique Gloſſ. verſic. deſierint de hæret. in 6.,
ideoque ceſſante patria poteſtate, ceſſat &
juris fictio, ſeu relatio, quæ eſt inter patrem,
& filium, & ita intelligenda eſt *Rot. in d.*
Cocben. penſionis, ubi in fine hac diſtinctione
ſtringit argumentum ad inferendam penſionis
6 extinctionem: Quæ ſane diſtinctio juridica
eſt, quoniam in hac diſcrepantia opinionum
ſervatur rigor juris, & æquitas reſpective:
rigor, ubi intuitu patris penſio reſervatur:
æquitas, ubi filius ex propriis meritis eccle-
ſiaſtica penſione provideri obtinuit.

ARGUMENTUM.

DE vacatione ob proviſionem Beneficii, ac Penſionis ſcienter obtentam ad preces hæreticorum *ad interpretationem Text. in cap. quicumque §. ad hæc de hæretic. in 6.*

SUMMARIUM.

1 HÆretici non poſſunt obtinere, ac precibus impetrare pro aliis beneficia.
2 Collatio beneficii obtenta à clerico ſcienter ad preces hæreticorum ipſo jure invalidatur.
3 Servi non poſſunt in judiciis admitti, nec contra alios accuſationes interponere, ubi declaratur.
4 Excommunicati nequeunt pro ſe, ſeu pro aliis reſcripta juſtitiæ impetrare.
5 Differentia inter jus civile, & canonicum pro reſcriptis gratioſis impetrandis.
6 Hæreticus non poteſt nomine alterius apprehendere poſſeſſionem eccleſiæ vacantis.
7 Servus poteſt domino acquirere poſſeſſionem bonorum.
8 Deterioris ſunt conditionis hæretici, quam ſervi, & pejores Hæbreis, ibidem.
9 Ampliatur concluſio ad beneficia patronalia.
10 Limitatur in epiſcopatu obtento ſcienter ad preces hæreticorum, ubi rationes. Item in Abbatia ibidem.
11 Limitatur in partibus Germaniæ & quare.
12 Limitatur in cappellaniis laicalibus, & præbendis temporariis.
13 Limitatur in laicis obtinentibus dignitates, & officia ſecularia ſcienter ad preces hæreticorum.
14 Quid in Papa beneficium conferente clerico, qui ſcienter ad preces hæreticorum illud obtinuit? diſtinguitur.
15 Limitatur, ſi clericus ignoranter beneficio fuerit proviſus.
16 Raro cecidit hæc materia in praxi diſputanda:
17 Epiſcopi juxta meritum conferunt beneficia poſtulantibus Catholicis.
18 Clericus obtinens ſcienter ad preces hæreticorum beneficium poteſt ab ordinario privari, vel beneficium ſic vacans præventive à Papa impetrari.

CAPUT XXVII.

1 ITa ſacris odioſa eſt inſtitutis,
ita eccleſiaſticæ inimica di-
ſciplinæ vere eſt natura hæ-
reticorum, ut ne pro aliis qui-
dem clericis ii obtinere, ac
precibus impetrare benefi-
cia poſſint, comparendo co-
ram epiſcopis, cæteriique habentibus jure
ordinario, vel ex indulto poteſtatem confe-
rendi beneficia, & dignitates eccleſiaſticas,
2 immo collatio beneficii obtenta à clerico
ſcienter ad preces hæreticorum ipſo jure
invalidatur, quod nihil aliud præſefert, quam
novam vacationem beneficii ex parte clerici
ſic proviſi cum perpetua inhabilitate aſſequen-
di alia ſimilia, vel diſſimilia beneficia eccle-
ſiaſtica *ad Text. in cap. quicumque* §. *ad hæc,*
ibique Gloſſ. & communiter ſcribentes de hæ-
retic. in 6.
3 Talis quoque naturæ ſunt ſervi, qui in ju-
diciis admitti nequeunt, nec valent eorum
acta judicialia, niſi in certis caſibus, *l. vix*
certis ff. de judic., nec poſſunt contra alioa
accuſationea interponere, niſi in cauſis atro-
cibus *l. 1. C. de precib. Imperator. offeren.*.
4 Tales etiam ſunt excommunicati, quibus
de jure interdictum eſt, tam pro ſe, quam
pro aliis reſcripta juſtitiæ de uno ad alium
Judicem impetrare *cap. 1. de except. in 6.*, ita
à pari, quoniam hæretici in gratioſis reſcri-
ptis non tam inutiles, quam uti membra pu-
5 trida reputantur. Refert igitur de jure ca-
nonico, per quem reſcripta gratioſa obti-
neantur, licet aliter de jure civili cautum ſit
ex l. univerſis C. de precib. Imperator. of-
feren.
6 Deinde hæreticus non poteſt nomine alte-
rius apprehendere poſſeſſionem eccleſiæ va-
cantis, quoniam ſicuti eſt incapax obtinendi
ea, quæ ſunt juris, ita quoque incapax eſt
acquirendi ea, quæ ſunt facti, idque ob In-
famiam juris, & facti, qua de jure perpetuò
damnatur, diffidatur, atque bannitur,
authen. Gazaros Cod. de hæret. quod non pro-
7 cedit in ſervis, qui poſſeſſionem bonorum Do-
mino acquirere poſſunt *l. 1. §. item cum plurib.*
ſeqq. l. quod ſervus l. poſſeſſio ff. de acquiren.
8 *vel amitten. poſſeſſ.*, Ex quibus omnibus ha-
bes validiſſimum argumentum deterioria
eſſe conditionis hæreticos, quam ſervos,
immo pejores hæbreis, quippe quia hæ-
brei legem à Domino acceperunt, unde re-
ſcripta ab his obtenta de nullitate notari non
poſſunt; ſed hæretici, qui legem Domini
jam datam, & ab ipſis acceptatam temere
reſpuerunt, nequeunt illa impetrare, & im-
petrata non valent *l. 2. Cod. de ſum. Trinit.*
& fid. catholic.; *ubi Gloſſ. & ſcribentes*; non
mirum igitur, ſi beneficia obtenta ſcienter
ad precea hæreticorum ipſo jure vacent, quo-
niam clerici ſic proviſi ſimiles impetrantibus
de jure præſumuntur, *ut notant ſcribentes*
in cap. quicumque §. *ad hæc de hæretic.*
in 6.
9 Ampliatur concluſio ad beneficia patrona-
lia, ut nempe præſentatio, & inſtitutio om-
ninò viribus evacuentur conceſſa patronis li-
bera facultate alium iterum præſentandi; Nec
refert, an juſpatronatus ſit eccleſiaſticum,
vel laicale, nam *Text.* loquitur de dignitati-
bus, perſonatibus, aliiſque quibuſcumque be-
neficiis, quorum appellatione venit etiam
juſpatronatua - Multoque minus obſtare po-
teſt, quod patronus ſciverit ſupplicantem
pro alio eſſe hæreticum; non enim culpa eſt
Patroni præſentantis, ſed præſentati, ſicuti
in beneficiis liberis non eſt conferentis, ſed
collatarii, qui ſcienter ad precea hæretico-
rum beneficium impetravit, *ut in d. §. Ad hæc*
de hæretic. in 6.
10 Hæc autem juris ſanctio non procedit in
Epiſcopatu obtento ſcienter ad preces hære-
ticorum; quoniam *Text.* loquitur de digni-
tatibus, quarum appellatione non venit Epiſ-
copatus, niſi de eo ſpecialis fiat mentio *Gloſſ.*
in dicto §. Ad hæc verſic. dignitates de hæretic.
in 6. Deinde, ſi Epiſcopatus includeretur,
maximum fieret præjudicium eccleſiis, cum
ex non jure capitis deeſſet quoque poteſtas
in membris ab eo proviſis, & ſic tota ani-
marum cura periclitaretur, quod eſt contra
mentem Sacrorum Canonum. Itemque ex
eadem rationis identitate abbatia cum terri-
torio ſeparato ſub hac legis cenſura non con-
tinetur, Abbas enim quoad poteſtatem juriſ-
dictionis nil differt ab Epiſcopo per ea, quæ
tradit *Abbas in cap. ſicut unire n. 3. de exceſſ.*
Prælat. & in cap. Joannes n. 2. de Teſtam. Card.
conſ 47. in princip.
11 Prædicta tamen non procedunt in partibus
Germaniæ, in quibus mixtim convivunt ca-
tholici cum hæreticis, ac ineunt matrimonia
ex tolerantia eccleſiæ; quæ quidem toleran-
tia hunc operatur effectum, ut diſpoſitio juris,
quæ inducit ipſo jure vacationem beneficii ex
hoc capite, videatur ceſſaſſe, nec immerito,
quia tunc eccleſia hæreticos perſequebatur,
nunc autem ex motivis prudentialibua ab ea-
dem tolerantur; & conſequenter ex hac nova
cauſa beneficia ſcienter obtenta ad precea
hæreticorum non vacant *cap. cum ceſſante de*
appellat. l. quod dictum ff. de pact., Legea
enim eccleſiaſticæ, Conſtitutiones apoſtoli-
cæ, decreta conciliaria ex cauſa, loco, ac
tempore conſideranda ſunt, & ſicuti varian-
tur tempore, ita variantur eorum effectus
Canon. 1. 2. & 3. diſtinct. 29. Can. & ſi illa in
fin. 1. quæſt. 7. cap. non debet de conſanguin.
12 Ulteriua ceſſat juris diſpoſitio in cappella-
niis laicalibus, ceſſat in præbendis tempora-
riis, quæ abſque inſtitutione dantur clericis,
aut laicis pro officio ſacriſtæ, organiſtæ, &
ſimilium, hæc enim beneficia eccleſiaſtica
non ſunt, ſed potius ſtipendia, ideoque cle-
ricus,

Digitized by Google

ricus, ut ſupra proviſus hiſce officiis, & ſtipendiis privatus non eſt, nec privari poteſt, quoniam in pœnis non eſt facienda extenſio de beneficiis ad cappellanias, & præbendas temporarias *cap. in pœnis de regul. jur. in 6. l. factum cuique §. In pœnalibus ff. eod. tit.*

13 Limitatur in laicis, qui ſcientèr ad preces hæreticorum dignitates, & officia ſecularia adepti ſunt, nam *Text.* loquitur de eccleſiaſticis, non laicis, de beneficiis, non officiis, ideoque ad dignitates ſeculares, quas laici a Principe obtinent, non poteſt extendi *in terminis Franch. in cap. quicumque §. ad hæc in princ. de hæretic. in 6.*

14 Quid ergò, ſi Papa conferat beneficium clerico, qui ſcientèr ad preces hæreticorum illud obtinuit? Reſpondeo cum diſtinctione. Aut Papa ſcivit ſupplicantem pro clerico eſſe hæreticum, hoc caſu beneficium non vacat, quia Papa ſic conferens cenſetur diſpoſitioni juris derogaſſe *cap. 1. ibique Gloſſ. de Conſtit. in 6.*, ſecùs ubi ignoravit, quoniam ſi id ſciviſſet, forſan beneficium non contuliſſet *cap. ſuper literis, ibique omnes de reſcript.*, & conſequentèr ex dicta legis cenſura etiam collationem Papæ ipſo jure invalidari indubitati juris eſt, niſi aliud conſtet de ejus mente, & voluntate, fortè quia collatio beneficii concepta ſit cum clauſula motu proprio, quæ regularitèr collationem revalidat *ſcribentes in cap. ſi motu proprio de præben. in 6. Clement. ſi romanus eod. tit.*, Ultra quod agitur de diſpoſitione juris, quæ in præſumpta hæreſi, quæ ſæpiſſimè fallit, fundatur, ideoque facile poteſt à Papa derogari, immò ex clauſula motu proprio, vel ſimili, quæ quandoque in literis inſeritur, derogatum cenſetur, dummodò tamen clericus ſic obtinens beneficium ſit vir ſanæ doctrinæ.

15 Ceſſat demùm, ſi clericus ignorantèr ad preces hæreticorum beneficium impetravit, quoniam lex loquitur de his eccleſiaſticis, qui ſcientèr obtinent; ergo à contrario ſenſu, ubi clericus ignorat, vel dubitat ſupplicantem pro ſe eſſe hæreticum, non incidit in pœnam huius legis, collatarius enim non eſt in culpa, nec quoad ea, quæ tangunt religionem, cum hæreticis, quos ignorat, videtur communicare, alioquin etiam daretur vacatio, ſi clericus beneficium impetraret ad preces hæretici occulti, quod eſt abſurdum.

Ultrà has limitationes invenire alias datum non eſt, & quatenus unquam adeſſent,
16 quod non putamus, congerere non expedit, quia de his vacationibus raro in praxi diſputandum occurrit, præſertim in Italia, Hiſpaniis, & Galliis, ubi, Deo favente, floret
17 catholica religio. Ultra quod regularitèr ab Epiſcopis beneficia juxta meritum conferuntur, & ſi quandoque preces interveniunt, ſolent clerici poſtulantibus catholicis de ec-
18 cleſiaſticis beneficiis provideri. Verumtamen, ſi caſus accidat, poteſt de jure Epiſcopus clericum beneficio ſic obtento privare, ſeu privatum denunciare, & inſimul illud clerico idoneo conferre, vel tanquam vacans à Papa præventivè impetrari juxta literalem juris diſpoſitionem, de qua ſupra.

A D D I T I O.

S U M M A R I U M.

1 An penſio eccleſiaſtica obtenta à clerico ſcienter ad preces hæreticorum ipſo jure extinguatur; Prima ſententia affirmat 2. Secunda aſſerit clericum privandum eſſe 3.
4 Prima ſententia defenditur.
5 Ampliatur in penſione laicali.
6 Regulariter ex eodem delicto, quo vacat beneficium, vacat, & extinguitur penſio.

1 Quæres, an penſio eccleſiaſtica obtenta à clerico ſcienter ad preces hæreticorum ipſo jure extinguatur, prout vacat beneficium; & videtur, quod ſic, quoniam *Text. in §. ad hæc* loquitur de quibuſcumque beneficiis eccleſiaſticis *ibi = quæcumque alia beneficia*; Quæ quidem verba ita effrænata pro comprehenſione penſionis poſſunt juridice interpretari, hæc enim lato modo venit appellatione beneficii ex auctoritate *Gigan. de penſion. quæſt. 19. num. 2. quæſt. 28. num. 11., & quæſt. 97. num. 10. Caccialup. eod. tract. quæſt. 30. in princip.*

2 Et eo fortius, quia videtur militare eadem juris ratio in penſione, quæ in beneficio, cum ſit pars illius, & præſefert quoddam jus ſpirituale, ſeu ſpirituali annexum, in quo repoſita eſt ratio canonis prohibentis impetrationem beneficii ſcienter ad preces hæreticorum, cum quibus abſonum eſt, & à religione devium. ut in rebus ſpiritualibus, & ab eccleſiaſtico jure procedentibus communicari permittatur, præſertim in Hiſpaniis, Galliis, & Italia; Deinde clericus, qui ita familiariter converſatur cum hæreticis, ac ſcienter obtinet ad eorum preces penſionem eccleſiaſticam, talis de jure præſumitur *ſcribentes in dicto cap. quicumque §. ad hæc de hæretic. in 6.*

3 Verum ea verba ampla, & effrænata poſſunt aliter intelligi, ut ſcilicet beneficia, & dignitates eccleſiarum cathedralium comprehendantur, *prout habetur ex Gloſſ. in cap. 1. de regul. Jur. in 6. Gloſſ. in cap. dudum verſic. beneficia de præben. in 6.*, vel etiam poſſunt interpretari de penſione data in titulum *juxta Gloſſ. in Clementin. 2. verſic. quodcumque in fin. de vit. & honeſt. clericor.*, ideo ſi dicas clericum ea, quæ non datur in titulum, penſione privandum eſſe, non videris erraſſe, quoniam in materia ſtricta, & pænali, prout eſt ea, de qua agitur, penſio non venit *Rot. deciſ. 14. num. 1. de ſentent. & rejudicat. cor. Creſcentio.*

4 Pri-

4 Prima tamen ſententia mihi verior videtur ex rationibus jam dictis, præſertim in hac materia, ex qua oritur præſumpta hæreſis ex familiari communicatione cum hæreticis, quo caſu, appellatione beneficii continetur penſio *Gloſſ. in d. cap. quicumque §. ad hæc verſic. beneficium de hæretic. in 6.*.
5 Quod etiam verum puto in penſione laicali ſuper beneficio reſervata ab epiſcopo habente ad id facultatem vi indulti apoſtolici, dummodo tamen ab eccleſiaſtico ſcienter ad preces hæreticorum obtenta ſit, nam ubi eadem concurrit ratio, admittitur extenſio de beneficio ad penſionem *in ſpecie Abb. in cap. at ſi clerici §. de adulteriis num.8. verſic. poſſet tamen de judic. Rip. in cap. ad aures num.41. limit.1. de reſcript. Sanchez. de matrim. lib.8. diſp.1. num 4.*, immo non dicitur extenſio, ſed comprehenſio *cap.1. verbo Italiæ de temporib. ordinat. in 6. Calderin. conſil.1. in princ. ut lit. pendent. Rot. deciſ.55. num.6. lib.3. cor.*
6 *Puteo*; regulariter enim ex eodem delicto, quo vacat beneficium, vacat & extinguitur etiam penſio *Gabr. conſ.187. num.11. lib.2. Navarr. conſ.11. num.2. de temporib. ordinat. Rocca diſput. ſelect. cap.191. num.18.* præſertim favore fidei, ac religionis.

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis ob ſchiſma *adornatum Text. in cap.1. de ſchiſmaticis in 6. Conſtit. Pauli IV. & Gloſſ. in cap.1. verſic. firmitate eod. tit. in antiqu.*

SUMMARIUM.

1 AN propter ſchiſma ipſo jure vacet beneficium, negat *Garz.*, ubi ait clericum ſchiſmaticum privandum eſſe & inhabilem fieri 2.
3 Impugnatur opinio *Garziæ*.
4 Vacant ipſo jure beneficia propter ſchiſma.
5 Schiſmatis effectus.
6 Opinio *Garziæ* poteſt admitti in præbendis, aliiſque officiis, quæ beneficia eccleſiaſtica non ſunt, ſed contra 7.
8 Prælatus ſchiſmaticus ipſo jure prælaturam amittit, ubi quod prælatura beneficium eccleſiaſticum non eſt.
9 *Laicus* propter ſchiſma privatur ipſo jure quacumque dignitate.
10 Schiſmatici nullam habent poteſtatem in eccleſia.
11 Nulla eſt differentia quoad pœnas inter ſchiſmaticum, & hæreticum, ſecus quoad eorum filios ibidem.
12 Schiſmatici duplici modo de jure ſumuntur proprie, & improprie, quod ibidem explicatur.
13 Schiſmatici improprie ſumpti beneficiis privandi ſunt, & inhabiles ad obtinenda alia beneficia.
14 Pœnis ſchiſmaticorum ſubjiciuntur præſules, qui convocant concilia generalia ſine aſſenſu Papæ, ubi de Conciliabulo Piſano ſub Julio II.

CAPUT XXVIII.

1 DOctiſſimus Garzias inter beneficialiſtas merito primus in ſuo Tractatu de beneficiis non adſcribit ſchiſma inter ea delicta, quæ ipſo jure privant clericos ſchiſmaticos beneficiis; aſſerit enim id de jure cautum non eſſe, quod neceſſarium præſupponit, ut pœna juris contra eos clericos, qui ab unione capitis eccleſiæ temere ſe abſentant, locum habeat, ideoque dumtaxat privandos eſſe authumat,
2 quia clerici ſchiſmatici de jure ſunt inhabiles ad alia Beneficia aſſequenda, *ut habetur in cap.10. par.11. num151. cum ſeqq.*
3 Huic autem opinioni adhærendum non cenſeo, tum inſpecta diſpoſitione *cap.1. de ſchiſmat. in 6.*, quod licet caſum ſingularem contineat, nihilomimus non eſt diſpar ratio, cur ad alias ſimiles perſonas extendi non debeat, cum verum ſit pœnas ſchiſmaticorum, & hæreticorum in jure pares, & communea eſſe, *ut inquit Bero. in cap. item cum quis num.44. in fin. de reſtitut. Spoliat. Franch. in cap.1. num.2. de ſchimat. in6*; tum & eo fortius *ex Conſtitut.19. Pauli IV.*, ubi literaliter ſancitur, clericos ſchiſmaticos ipſo jure privatos eſſe omnibus, & quibuſcumque beneficiis, officiis, & dignitatibus eccleſiaſticis;
4 Propterea ea certo tenenda eſt ſententia, quod ut hæreticorum, ita & ſchiſmaticorum beneficia ipſo jure vacant *Gloſſ. in cap.1. verſic. firmitate de ſchiſmat. ibi= quia dum eccleſia habet Paſtorem ſchiſmaticum, vacare intelligitur= Abb. in cap. inter dilectos num.11. in fin. de exceſſib. Prælator. Covarru. variar. reſolut. lib.2. cap.8. num.4. circa med. Azzor. oper. moral. tom.1. lib.8. cap.13. quæſt.3. Sanchez. ad præcept. decalog. lib.2. cap.26. num 6. Royas ſingular.74. per tot. Pignatell. conſult. noviſſ. conſult.188. verſic. privantur tom.2.* Etenim licet merum ſchiſma proprie hæreſim non ſapiat, nihilominus eſt quædam diſpoſitio ad hæreſim, itaut ſchiſmaticus quodammodo hæreticus habeatur, ideoque ratio ſuppetit, ut ambo pari pœna puniantur juxta diſpoſitionem ſacrorum canonum, & conſtitutionem Pauli IV. de qua teſtatur *Lotter. de re bene-*

Digitized by Google

benefic. quæſt.28. num.35. lib3. Rebuff. & alii ibidem concordan.

5 Clarius, ſi conſiderentur ſchiſmatis effectus, & ſequelæ, quæ ſine dubio graves ſunt, & plenæ triſtiſſimi eventus, quippe quia unitas eccleſiæ per ſchiſma dilaceratur, chriſtiana dividitur charitaa, & ea omnia ex ſchiſmate orta ſunt mala, quæ vix percipi poſſunt, tum in orientalibus, tum etiam in occidentalibua Provinciis, tot enim perditionia ſectæ, & hæreſes inventæ ſunt, itaut in hoc propoſito axioma illud verum ſit, tot
6 hæreſes, quot capita; Unde propterea opinio *Garziæ*, cum ſit contra jus, & conſtitutionem apoſtolicam, non eſt ullo modo recipienda; poſſet tamen forte admitti in præbendis, aliiſque officiis, quæ beneficia eccleſiaſtica non ſunt, nec per canonicam inſtitutionem conferuntur, ac proinde clerici ſchiſmatici per ſententiam judicis his officiis privandi ſunt cum perpetua inhabilitate aſſequendi alia ſimilia, vel diſſimilia in poſterum *cap. inquiſitionis de accuſat. Canoniſtæ in cap.2. de ſchiſmat. cap. quia diligentia de elect.* ubi deciditur non valere electionem ſchiſmatici ad unionem reverſi *Pignatell. pluries loc. prox. citat.*

7 At ne quoad hoc quidem tuta eſt opinio *Garziæ*, quoniam Clerici Schiſmatici *ex dicta Conſtitutione Pauli IV.* ſpolientur ipſo jure omnibus adminiſtrationibus, & officiis eccleſiaſticis cum clauſulis effrenatis, & ampliſſimis, vi quarum comprehenduntur quæcumque officia eccleſiaſtica, immo etiam laicalia pro ſervitio eccleſiæ conceſſa, deinde hujuſmodi officia, quæ dantur laicis intuitu ſervitii ſunt quidem ſtipendia, ſed quoad clericos officia eccleſiæ denominantur, ergo propter ſchiſma utraque vacant de facto; hoc enim ſpeciale eſt in hæreſi, apoſtaſia, & ſchiſmate.

8 Probatur aſſumptum primo, nam Prælatus ſchiſmaticus in quacumque dignitate conſtitutus ipſo jure Prælaturam amittit, & tamen Prælatura beneficium eccleſiaſticum non eſt *cap.1. de ſchiſmat. in 6. ibi = beneficiis, officiis, honoribus, dignitatibus, & prælaturis =*, ita à pari in officiis clericorum, aut laicorum in eccleſia miniſtrantium, non enim aſſignabilis eſt diſparitatis ratio inter Prælaturam, officium, & præbendam temporariam, cum utrobique hæc propriè beneficia eccleſiaſtica non ſint, ergo propter ſchiſma vacant ipſo jure officia, & præbendæ temporariæ, ut vacat Præiatura *cap.1. de ſchiſmat. in 6.*

9 Probatur ſecundo, nam laicus quacumque dignitate Ducali, aut Marchionali inſignitus privatur ipſo jure propter ſchiſma omnibus titulia, dignitatibus, feudis, & baroniis, ergo à fortiori id procedere debet in clericis, aut laicis eccleſiarum miniſtris, quippe quia ſchiſma deteſtabilius eſt in clerico, & laico eccleſiæ miniſtrantibua, quam in laico ſimpliciter, qui nullum habet ab eccleſia ſtipendium; ergo officia, & præbendæ, ut ſupra vacant de facto, prout vacat feudum, & baronia.

10 Probatur tertio, quia ſchiſmatici ſunt extra eccleſiam, & in ea nihil juris, & poteſtatis habent *Can. didicimus in princip. 24. quæſt.1.*, immo deeſt illis juſtitia, fides, & charitas, quæ ex unione naſcitur, *can. ubi ſanè 24. quæſt.1.*, propter quod ab omni honore, titulo, & dignitate deponuntur *Can ſi quis inquit §. final. cauſ.1. quæſt.1. Can. didicimus 24. quæſt.1.*, ergo ipſo jure vacant eorum officia, beneficia, & præbendæ temporales, quod etiam habetur *in cap. firmiſſimè de hæretic.*,
11 ubi nulla eſt differentia quoad pœnas inter ſchiſmaticum, & hæreticum, & ſi quæ ſit, ea dumtaxat locum habent in eorum filiis, qui de jure non privantur beneficiis, & dignitatibus eccleſiaſticis, ſed tantum inhabiles ſunt ad alia ſimilia, vel diſſimilia obtinenda *cap.1. verbo contra natos de ſchiſmat. in 6.*; E contra filii hæreticorum de jure puniuntur ex delicto parentis *ex plenè deductis ſupra in cap.26. an beneficia, ac penſiones canonicè obtenta à filiis vacent ipſo jure propter hæreſim patris.*

12 Verum pro majori hujus materiæ explicatione illud prætereundum non eſt, ſchiſmaticoa dupliciter poſſe conſiderari, proprie, vel improprie; Proprie ſunt illi, qui putant poteſtatem eccleſiæ eſſe apud plures, licet certo ſciant unum eſſe viſibile eccleſiæ caput, & in hoc caſu inducta eſt à jure vacatio beneficiorum ut ſupra; Improprie vero ſunt illi, qui mandatis apoſtolicis renuunt obtemperare, & hi dicuntur potius rebelles, ſeu refractarii, contra quos nihil de jure cautum eſt quoad vacationem beneficii ipſo jure, niſi aliud caveatur ex ſpeciali conſtitutione, de
13 qua dicam infra; Privari tamen poſſunt beneficiis per ſententiam, & in ſequelam, ut clerici ſchiſmatici, ita inobedientes, & refractarii nequeunt canonicatus, & dignitates eccleſiaſticas obtinere, nec titulos eccleſiaſticos optare *cap. omnipotens de accuſat.*, *cantantis Daniel. diſtinct.81.*

14 Denique pœnis ſchiſmaticorum ſubiiciuntur omnes Præſules, qui ſine licentia, & aſſenſu Papæ generale Concilium convocant, ibique tractant de rebus fidei, diſputant de reformandis moribus, & in capite, & in membris, ita accidit in Conciliabulo Piſano, in quo Prælati denunciati fuerunt ſchiſmatici à Julio II., ac privati omni honore, beneficiis, & dignitatibus eccleſiæ, licet deinde ab errore reſipiſcentes pro pace eccleſiæ ad omnia beneficia, & dignitates reintegrationem obtinuerint, *ita Jacobat. de Concil. lib.7. de ſchiſmat. ſub Julio ſecundo.*

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 PÆnis hæreticorum ſubiicitur clericus ſchiſmaticus, ubi differentia inter ſchiſma, & hæreſim.

2 Schiſma non datur ſine hæreſi.

3 Penſio propter ſchiſma extinguitur.

4 Appellatione quorumcumque fructuum, ſeu proventuum venit penſio.

1 PÆnis hæreticorum ſubiicitur quoque Clericus ſchiſmaticus, ut dictum eſt, & quamvis magis odioſus ſit hæreticus, quam ſchiſmaticus, quia hæreticus directè impugnat religionem catholicam, ſchiſmaticus verò ſe opponit charitati, quæ in unione conſiſtit, nihilominus utriuſque criminis par eſt judicium, quoniam ſchiſma eſt diſpoſitio proxima ad hæreſim, & quodammodo hæreſim ſa-
2 pit, imo, ut praxis docet, nullum ſchiſma in Eccleſia inventum eſt, quod non fuerit cum
3 hæreſi conjunctum. Porro ſi per hæreſim vacat ipſo jure penſio, vacat quoque, & extinguitur propter ſchiſma *cap.2. §. ad hæc, ibique Geminian. verſic. nota de hæretic. in 6. Pignatell. conſult. noviſſ. tom.2. conſult.188. verſic. privantur ibi=ut etiam ſint privati penſionibus. Quod certum eſt ex Conſtitutione 19. Pauli IV.*, quæ Clericos omnes privatos declarat quibuſvis fructibus, redditibus, &
4 proventibus, quorum appellatione ſine dubio venit etiam penſio *l. uſuſfructu legato, ibique Gloſſ. ff. de uſufruct. l. arbores ff. eod. l. prædiorum ff. de uſur. Innocen. in cap. Paſtoralis num.5. de donat.*

ARGUMENTUM.

DE Vacatione Beneficii, & Penſionis ob adhærentiam Antipapæ, vel hæreticis *ad ornatum Text. in cap. olim 26. de accuſat., cap. ad abolendam de hæret., cap. contra, cap. cap. Præſidentes, cap. ut commiſſi de hæretic. in 6.*

SUMMARIUM.

1 ADhærentia Antipapæ, ſeù hæreticis inter publica delicta computetur.

2 Diviſio capitis.

3 Schiſma eſt, ubi duo, vel plures eliguntur ad eccleſiæ univerſalis Principatum, ubi exemplificatur.

4 Clerici adhærentes uni vel alii ex pluribus electis non privantur ipſo jure beneficiis.

5 Plures electi ad principatum eccleſiæ deponendi ſunt, vel cogendi, ut renuncient, ubi caſus Concilii Conſtantienſis.

6 An valeat collatio beneficiorum obtenta à Papa ſchiſmatico, diſtinguitur.

7 Collationes beneficiorum, & promotiones factæ à Papa ſchiſmatico, ubi plures electi ſunt, tribuunt proviſis titulum præſcribendi, licet tutius ſit, ut Papa canonice electus titulos revalidet.

8 Ubi unus eſt Paſtor Romanæ Eccleſiæ, adhærentes Antipapæ ipſo jure privantur beneficiis, ubi caſus Urbani VI. Papæ, & Clementis VII. Antipapæ.

9 Clerici recedentes à legitimo Paſtore, quem hæreticum crimincſum, & ſcandaloſum arbitrabantur, incidunt in hanc pœnam, ubi caſus Liberii, Symmachi, & Joannis XXII.

10 Clerici nequeunt recedere à capite ante ſententiam declaratoriam, quæ contra Papam non eſt proferenda, niſi in cauſa hæreſis.

11 Dux Bavariæ adhærens Antipapæ privatus fuit Ducatu, aliiſque privilegiis Imperialibus.

12 Multitudini delinquentium in hac materia parcitur, exemplo Principum ſecularium in crimine perduellionis.

13 Clericus, qui tuetur jura hæreticorum, privatur ipſo jure omnibus beneficiis, ſicut qui adhæret Antipapæ.

14 Adhærentes Antipapæ, ſeu hæreticis fovent ſchiſma, & hæreſim, ſeditioſi, & perduelles appellantur.

15 Urbanus VI. contra ſchiſmatis auctores pœnis ſeverioribus animadvertit.

16 Cautum non eſt, quod clerici adhærentes Antipapæ, vel hæreticis ipſo jure privati ſint beneficiis, ſed contra ibidem 17.

18 Adherentia Antipapæ, ſeu hæreticis directe tendit contra publicam auctoritatem, & contra caput eccleſiæ.

CAPUT XXIX.

1 VAcatio beneficiorum à jure inducta ob adhærentiam Antipapæ, ſeù hæreticis parum quoque in praxi practicabilis eſt, ſed tamen non eſt omittenda, quia adhærere Antipapæ, ſeu hæreticis inter ea publica computatur delicta, quæ ſeveriſſimis
2 puniuntur pœnis. Videamus igitur quibus in caſibus pœna juris locum non habeat, ut indè facilius percipiatur, quando beneficia ipſo jure vacant ex hoc capite, & ita interverſo juris ordine in præſentiarum procedimus, quod ex eo provenit, quia adhærentia Antipapæ, ſeu hæreticis confuſionem, ſciſſuras, & ſcandala includit, undè juris ordo eſt ordinem non ſervare.
3 Quoties itaque duo, vel plures eliguntur ad univerſalis eccleſiæ Principatum, toties ortum eſt ſchiſma, quod nihil aliud eſt, quam ſciſſu-

ſciſſura unius eccleſiæ in duas, ſciſſi inter ſe Prælati, & Eccleſiaſtici, ſciſſi quoque inter ſe Reges, & Principes, quorum nonnulli unum, cœteri alium in Paſtorem eccleſiæ recognoſcebant, ita caſus accidit anno 1406. inter Bonifacium IX., Benedictum XIII., & Gregorium XII. Sanè hoc ſchiſma longo tempore eccleſiam dilaceravit, ſed de hoc non loquimur, quia ubi plures Paſtores ad univerſalis eccleſiæ regimen eliguntur, ſchiſma ſine dubio eſt, cum unus debeat eſſe Paſtor, ſicuti una eſt eccleſia; hoc tamen non eſt adhærere Antipapæ, vel hæreticis, quia
4 neuter ex electis eſt legitimus Paſtor eccleſiæ; idcircò clerici adhærentes uni, vel alteri non privantur ipſo jure beneficiis, officiis, prælaturis, & dignitatibus eccleſiæ, quoniam ex electione plurium ad Papatum incertum eſt, quiſnam ſit Paſtor à fidelibus recognoſcendus.
5 Ita ergo electi, vel deponendi ſunt, vel cogendi, ut electioni renuncient, prout actum eſt in Concilio Conſtantienſi, in quo datis electoribus pro parte Italica, Germanica, Gallica Hiſpanica, & Anglica, electus fuit in Summum Pontificem Martinus V.

6 Dixi non privantur ipſo jure beneficiis, officiis &c., quod verum eſt in beneficiis canonicè obtentis ante ſchiſma, quoniam, ſi agatur de aliis, quæ à Papa ſchiſmatico conferuntur, cum diſtinctione procedendum eſt; aut acta Papæ ſchiſmatici à concilio generali approbata ſunt, prout approbata fuerunt in Concilio Conſtantienſi ſeſſ. 14. acta Gregorii XII., tunc inutile eſt inquirere de vacatione beneficiorum, cum approbatio omnium actorum ſtet in beneficialibus loco tituli. Aut acta Papæ ſchiſmatici approbata non ſunt, prout acta Clementis VII., qui erat Papa ſchiſmaticus, cum electio Urbani VI., eſſet canonica, *ut per Bald. in quæſt de ſchiſmate ante rubric. Cod ſi quis alium teſtari prohibuerit Cardinal. in cap. licet de electione.*, hoc caſu beneficia ipſo jure vacant, ſi deindè Papa ſchiſmaticus à Concilio deponatur, immo vacant, ut prius, morte, vel renunciatione, quoniam collationes beneficiorum, promotiones ad prælaturas, & dignitates eccleſiæ factæ à Papa ſchiſmatico, nullam habent juris firmitatem *cap. 1. de ſchiſmat. ibi = ut qui dignitates eccleſiaſticas, ſeu beneficia per dictos ſchiſmaticos acceperint, careant impetratis Can. factus in fin. 7 q. 1. Canon. didicimus 24. q. 1.*

7 Verum hujuſmodi collationes beneficiorum, & promotiones ad ſupremas eccleſiæ dignitates factæ à Papa ſchiſmatico, ubi plures ſe gerunt pro Pontificibus, tribuunt ita proviſis, ſeu promotis ſufficientem titulum præſcribendi *Rot. deciſ. 289. num 4. coram Ludoviſ deciſ 295. coram Coccin. impreſſ. venet.*, Unde abſque dubio poſſunt ſic proviſi ſe tueri regula de triennali, & poſſeſſione decennali, licet tutius ſit, ut Papa inde canonicè electus revalidet titulos in Clericis, Prælatis, Epiſcopis, & Cardinalibus à Papa ſchiſmatico creatis, & proviſis, ne aliàs obtenta pace eccleſiæ per abolitionem ſchiſmatis majora ſcandala, & inconvenientia iterum in eccleſia naſcantur *argumento Text. in l barbarius ff. de offic. Prætoris*.

8 His poſitis, tres proponuntur caſus, in quibus ipſo jure vacant beneficia ex hoc capite, quorum primus eſt, ubi unus verè eſt Paſtor Romanæ Eccleſiæ, alterque à factionariis Cardinalibus eligitur in Pſeudopontificem, qui gerit ſe pro Papa, jura eccleſiaſtica adminiſtrando, Prælatos promovendo, & his ſimilia, ut evenit anno 1378. inter Urbanum VI Papam, & Clementem VII. Antipapam, hoc ſane caſu Cardinales, Prælati, Clerici, & Eccleſiaſtici adhærentes Antipapæ omnibus beneficiis, officiis, dignitatibus, & prælaturis ipſo facto ſpoliantur *cap. olim 26. de accuſat.*, ubi ſancitur, quod pæna ordinaria, quæ infligitur contra primarios fautores, militat quoque contra adhærentes, *ita concludit Rebuff in concordat. in rubric. de regia ad Prælaturam nominatione verbo vacantibus ante finem verſic. 31.* At iſte *Text.* meo videri non probat aſſumptum, niſi in genere.

9 Secundus caſus eſt, quod omnia vacant beneficia, tum Prælatorum, tum etiam Clericorum, qui à Papa hæretico, criminoſo, ſcandaloſo recedunt, & in hanc pænam inciderunt omnes eccleſiaſtici, qui receſſerunt à Liberio, quem hæreticum arbitrabantur, ſicuti qui ſe alienarunt à Symmacho, & Joan-
10 ne XXII. legitimis Paſtoribus, quoniam ante ſententiam declaratoriam à Concilio proferendam temerè receditur à capite, immo hæc ſententia proferri non poteſt, niſi in cauſa hæreſis, cum pro aliis criminibus Judicem ſupra ſe Papa non habeat juxta doctrinam Apoſtoli, ſpiritualis homo à nemine judicatur, & habetur *in Canon. ſi Papa, ubi Bellamer. Turrecremat., & alii diſtinct. 40.*

11 De facto Dux Bavariæ, qui tunc temporis adhærebat Antipapæ in ſchiſmate contra Joannem XXII. privatus fuit ducatu, aliiſque honoribus, & privilegiis imperialibus; Porrò eccleſiaſtici omnes adhærentes Antipapæ incidunt ipſo facto in hanc pænam, etiam abſque ſententia declaratoria criminis, quæ dumtaxat neceſſaria eſt quoad facti executionem, ut nempe ita adhærentes beneficiis etiam de facto ſpolientur *cap. 1. de ſchiſmat. in 6 Gloſſ. in cap. 1. utrobique ſcribentes eod. tit. in antiq.*

12 In his tamen caſibus ratio dictat, ut propter multitudinem delinquentium pæna minuenda ſit, & ita ſe gerunt Principes ſeculares in crimine Perduellionis, non enim contra omnes, ſed tantum contra capita, & fautores pænis ordinariis deſæviunt, cæteris aliis in gratiam reſtitutis, quod ſummè decet clementiam Principis, multo magis pietatem Eccleſiæ *can. quoties, ibique Gloſſ. 1. quæſt. 7.*

13 Tertius caſus eſt, quod Clericus, qui tuetur, ac defendit jura, privilegia, & juriſdictionem hæreticorum privatur ipſo jure omnibus beneficiis, ſicuti qui adhæret Antipa-

pæ, nam qui adhæret Antipapæ, ſchiſmaticus eſt,& qui adhæret hæreticis,talis de jure reputatur. Sane id poteſt accidere in partibus ultramontanis, in quibus hæretici cum catholicis mixtim convivunt, ideoque ſi probetur, quod clericus factis, aut verbis adhæſerit hæreticis, tuendo eorum jura,& privilegia,ejus beneficia ſtatim vacant, & poſſunt libere impetrari,nam ut hæretici, ſchiſmatici, fautores, & defenſores privantur ipſo jure beneficiis, privilegiis; & præbendis temporalibus, ita quoque adhærentes Antipapæ, ſeu hæreticis, pari utrobique concurrente ratione *cap. ad abolendam de hæretic. cap. contra cap. præſidentes, cap. ut commiſſi de hæretic. in 6. Pignatell. conſultat. noviſſim. tom.2. conſult.188. verſic. privantur in fine, ubi allegat Jacobin. in tract. feudorum verſic. adhærentibus.*

Hæc quidem, ni fallor, ſunt juridica fundamenta, quibus clerici adhærentes Antipapæ, ſeu hæreticis quoad beneficia puniuntur, nam *Rebuff. loc. cit.* nimium genaraliter loquitur, & *Text.* ab ipſo adductus inſeruit quidem pro argumento, quod cum aliis conjungendum eſt, eo modo, quo validum eſt etiam argumentum, agentes videlicet, & conſentientes pari pæna puniendos eſſe *cap. 1., ibique Gloſſ. verſic. pari, de officio Judicis de-*
14 *legati.* Item, qui adhæret Antipapæ, ſeù hæreticis, fovet ſchiſma, & hæreſim, cum regulariter ſchiſma ſine hæreſi non detur; Demum ita adhærentes appellantur ſeditioſi, perduelles, ac rei criminis læſæ majeſtatis divinæ; Unde propterea ex his rationibus merito vacant beneficia clericorum, ſeu prælatorum adhærentium Antipapæ, ſeu hæreti-
15 cis, ut ſupra; Et ita contra ſchiſmatis fautores pænis ſeverioribus Urbanus VI. animadvertit. E contra vero in ſchiſmate orto inter Bonifacium IX., Benedictum XIII., & Gregorium XII., cum incertus eſſet Romanæ Eccleſiæ Paſtor, nullus ex Clericis, ſeu Prælatis Romanæ Curiæ uni, vel alii adhærens, ni fallor, privatus fuit officiis, dignitatibus, & prælaturis, quibus Romana Eccleſia ſatis abundat.

16 Nec turbat, quod in jure cautum non ſit, clericos adhærentes Antipapæ, ſeu hæreticis ipſo jure privari beneficiis, officiis, & mi-
17 niſteriis eccleſiaſticis; Reſpondetur, quod ex dictis oppoſitum reſultat, ſi non expreſsè, ſaltem virtualitèr, & comprehenſivè, paria enim ſunt adhærere Antipapæ, ſeù hæreticis,
18 & è contra. Potiſſimum quia hujuſmodi adhærentia graviſſimum crimen eſt, quod directè tendit contra publicam auctoritatem, ac contra ipſum eccleſiæ caput, à quo pendet ſalus animarum, unitas fidei, & fundamentum catholicæ religionis, *cap. fundamenta ibique Gloſſ. verſic. unitatis de elect. in 6.*

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 Clericus adhærens Antipapæ, ſeu hæreticis fovet ſchiſma, & tuetur hæreſim.
2 Pænis ſchiſmaticorum, & hæreticorum animadvertitur etiam contra fautores, receptatores, & adhærentes.
3 Penſio extinguitur propter adhærentiam Antipapæ, ſeu hæreticis.

1 Clericus, qui adhæret Antipapæ, ſeu hæreticis fovet ſchiſma, tuetur hæreſim, non enim dumtaxat contra eum, qui ſchiſmatis, & hæreſis caput eſt, pænis ſchiſmaticorum, & hæreticorum animadvertitur,
2 ſed etiam contra fautores, receptatores, &
3 adhærentes *ex juribus ſupra relatis*; Ideoque penſionem propter adhærentiam Antipapæ, ſeu hæreticis vacare,ſeu extingui communiter receptum eſt *cap. ad abolendam §. ſtatuimus inſuper. de hæretic. cap. olim 26. de accuſat. cap. 1. de ſchiſmatic. in 6., Paulus IV. conſtit. 19. Geminian in cap. quicumque §. hæretici verſ. nota de hæret. in 6.*

ARGUMENTUM.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob ſimoniam realem, & conventionalem *ad ornatum extravagan. Pauli II. in cap. cum deteſtabile de ſimonia.*

SUMMARIUM.

1 Simonia inter publice delicta adſcribitur, ubi de ratione.
2 Clericus ipſo jure privatur beneficiis per ſimoniam obtentis, & efficitur inhabilis ad alia aſſequenda 3.
4 An clericus per ſimoniam conventionalem efficiatur inhabilis ad beneficia aſſequenda, prima ſententia negat, ſecunda affirmat, quæ verior eſt,
5 Reſpondetur rationibus *Navarr.*, *& Suarez.*, præſertim quoad non uſum conſtitutionis S. Pii V.
6 Differentia inter ſimoniam realem, & conventionalem quoad privationem beneficii.
7 Ut vacet beneficium canonice obtentum requiritur concludens probatio ſimoniæ realis.
8 Beneficium reſignantis ex capite ſimoniæ conventionalis non vacat.
9 Non omnis pactio, licet in beneficiis prohibita, ipſo jure inducit vacationem beneficii, quod explicatur ibidem,

10 Va-

19 Vacet ipſo jure beneficium, ſi reſignatio admiſſa ſit ab inferioribus prælatis ad favorem certæ perſonæ, ubi quod poteſt beneficium libere impetrari.
11 Vacat ipſo jure beneficium, ſi reſignatarius promiſit reſignanti fructus beneficii, & his ſimilia.
12 Vacat ipſo jure beneficium ob ſimoniam commiſſam à Parentibus, proviſo ignorante, vel contradicente, ubi differentia inter forum conſcientiæ ſecundum Theologos, & moraliſtas.
13 Clericus proviſus de beneficio ob ſimoniam commiſſam à parentibus ut ſupra, non poteſt ſe tueri adverſus impetrantem regula de trienneli, ſed requiritur poſſeſſio decennalis.
14 Regula de triennali literaliter excludit à beneficiis ſimoniacos.
15 Lex generaliter loquens generaliter eſt intelligenda.
16 Quid ſi ſimonia commiſſa ſit à tertio? diſtinguitur.
17 beneficium obtentum per ſimoniam commiſſam à tertio, poteſt impetrari, quomodo, & quando.
18 An loca collegialia, ſeu monacalia ipſo jure vacent ob ſimoniam? diſtinguitur
19 Collegialis Capranicenſis non poteſt locum alteri cedere abſque labe ſimoniæ, ſed locus collegialis ipſo jure non vacat.
20 An Vicariæ vacent ob ſimoniam? diſtinguitur.
21 Clericus obtinens per pecuniam cappellaniam, ſimoniacus non eſt, ſecus ſi conferatur in titulum, ubi de vacatione.

C A P U T XXX.

1 INter publica crimina, quibus ordinaria pœna eccleſiaſticis imponitur, ſimonia quoque propter ejus deteſtabilitatem adſcribitur; ſimoniacus enim quoad omnes juris effectus hæretico æqui-
2 paratur. Unde merito clericus per ſimoniam realem ipſo jure privatur beneficiis per collationem, electionem, proviſionem, aut alias quomdolibet obtentis, *ita habetur in extravagan. Pauli II. in cap. cum deteſtabile de ſimonia Caſſador. deciſ.5. in princ. de conſtit. Rot. deciſ.1508. coram Coccin. repetit. in de-*
3 *ciſ 538. num 9. par.4. rec. tom.3.*, ac in ſequelam contrahit inhabilitatem ad alia ſimilia, vel diſſimilia aſſequenda *cap. ex inſinuatione cap. nobis de ſimon. S. Pius V. conſtit.*, quæ incipit *cum primum Rot. in Montis Regalis Prioratus 24. Junii 1718. §. ſuppoſitum cor. Anſald.*
4 Sola quæſtio eſt, an talis inhabilitas contrahatur etiam ex ſimonia conventionali. Negat *Navarrus conſ.91.*, *& 92.*, *alias 39. de ſimon. Rebuff. conſ.63. per tot.*, & ratio eſt, quia ſimplex conventio in beneficiis eccleſiaſticis proprie ſimoniam non importat, *& ſequitur Pariſ. de confident. quæſt.39. num.18 19.*, *idem de reſignat. lib.14. quæſt.7. num 72.*, ubi dicit hoc eſſe notandum, quia ſecundum hoc vidit pluries judicari, & huic opinioni adhærere videtur *Suarez. cap.58. in fin.*, ubi dicit Conſtitutionem S. Pii V., quæ clericos ſimoniacos inhabilitat, quoad hanc partem uſu receptam non eſſe; Præterea inſpecto jure communi videtur tuta opinio *Navarr.*, *& aliorum*, juxta quam opus non eſt, ut clericus ſimoniacus diſpenſationem obtineat ante judicis ſententiam pro aſſequendis beneficiis. Affirmat *Abb. in cap. tua nos num.5. ibique Gloſſ. & Felin. de Simon. Garz. de benefic. par.8. cap.1. num.20. idem Paris d. quæſt.7. num.30.* quoniam ita eſt ſimoniacus, qui dat, ſicut qui promittit *Put. deciſ.80. num.2. lib.2. Manzaned. deciſ.550. per tot. Rot. deciſ 237. num.14. cor. Duran. deciſ 366. per tot. par.12. recen.*, ubi diffamatus de ſimonia repellitur à beneficiis, quæ ſententia verior eſt, & in praxi communiter recepta tum de jure, tum etiam conſtitutione S. Pii V.

5 Non obſtat opinio *Navarri*, *& aliorum* quia poteſt admitti in foro conſcientiæ, in quo ad contrahendam inhabilitatem requiritur ſententia declaratoria criminis, ſecus in foro externo, in quo ſatis eſt, quod ſimonia etiam conventionalis concludenter probetur ex auctoritatibus jam dictis, multoque minus deferendum eſt *Suarez* quoad non uſum Pianæ Conſtitutionis, quoniam Conſtitutio Apoſtolica ſemel publicata obligat omnes, etiamſi uſu recepta non ſit, ut alibi dictum eſt, & præſertim in hoc caſu, in quo agitur de ſimonia, quæ concernit peccatum.
6 Differt tamen in hoc ſimonia realis à conventionali, quoniam clericus ob ſimoniam realem per ſententiam judicis beneficiis canonice obtentis privari poteſt, quod ſatis colligitur *ex canone Præsbyter.1. quæſt.1. cap. ſicuti cap. de hoc de ſimonia Rot. deciſ.227. num.3. cor. Millin.*. At ob ſimoniam conventionalem clericus punitur dumtaxat in eo, in quo deliquit, & ſic ſpoliatur iis beneficiis, quæ per ſimplicem contractum abſque traditione rei temporalis obtinuit *ex Conſt.5. Pii V. ibi = qui dignitates eccleſiaſticas ſimoniace acquiſierit, illis ſit ipſo jure privatus, qui beneficium, aut officium eccleſiaſticum fuerit adeptus, illis ſimiliter ſit ipſo jure privatus.*
7 Ex his infertur, quod, ubi agitur de vacatione, ſeu privatione beneficii validè obtenti, requiritur plena probatio ſimoniæ realis cum traditione rei temporalis pro ſpirituali *Pariſ. conſ.29. num.16. lib.4. Caſſador. deciſ.1. num.1. de conſtitut.*, alioquin ſola ſimonia conventionalis non prodeſt impetranti *Rot. deciſ 405. par.1. diverſorum*, ubi reſo-
8 lutum fuit beneficium reſignantis ex capite ſimoniæ conventionalis non vacare.
9 Et quamvis omnis pactio in beneficiis prohibita ſit *cap. ult. de pactis*, *cap. quæſitum de rerum permutatione*, non tamen omnis pactio ipſo jure privat beneficio, quandoque enim pactio ipſa uti illicita vitiatur *Paris d. conſ.29. num.10. lib.4.*. Verum in hac re utraque ſimonia pœnam Juris ſtatim parit, diverſo tamen modo, quoniam ſimonia realis ſtatim privat legitime proviſum eo beneficio, in quo ſimonia cum effectu commiſſa eſt, conventionalis autem ſpoliat providendum, ſi ſuper eodem beneficio partes ſimpliciter conve-

venerint, quod idem eſt ac dicere; ſimonia
realis parit effectum juris quoad beneficium
jam obtentum, ſimonia conventionalis quo ad
obtinendum, ſi uno, eodemque contextu
quis de beneficio provideatur; Utrobique
tamen vere vacant ipſo jure beneficia ad effe-
ctum illa impetrandi, *ut conſtat ex extravag.
Paul. II.*, *& conſtitut. Pii V.*

Verum quia conditiones, aut pactiones ſi-
moniacæ regulariter in beneficiis inter reſi-
gnantem, & reſignatarium ſolent fieri, Ideo
modo de his in ſpecie agendum eſt ad inferen-
10 dam hanc pœnam. Et quidem primo ſimo-
nia committitur, & conſequentèr vacat ipſo
jure beneficium, ſi reſignatio admiſſa ſit ab
inferioribus collatoribus ad favorem certæ
perſonæ, abſque ulla tamen gravi, & urgenti
cauſa; Inferior enim collator in contractibus
voluntariis, prout eſt reſignatio, de qua
agitur, actum reſignationis, ex quo ſimonia
emergit, ſanare non poteſt, nec hujuſmodi
poteſtatem ſibi arrogare valet, cum ſola au-
ctoritas Papæ reſignationes ad favorem certæ
perſonæ admittat, *ita habetur in Conſtitutio-
ne* 58. *Pii V.*, idemque beneficium ſic reſi-
gnatum, tamquam vacans poteſt liberè im-
petrari tum adverſus reſignantem, tum etiam
reſignatarium, & quidem adverſus reſignan-
tem, quia ob actum ſimoniacum à jure, quod
habebat in beneficio, prorſus cecidit: adver-
ſus autem reſignatarium, quia jus, quod in
reſignante defecit, in ipſum tranſire non po-
tuit *Rot. deciſ.* 237. *per tot. coram Duran.*, *&
in Tridentina Parochialis* 11. *Maii* 1711. §. *Cla-
rius coram Anſald.*

11 Secundo vacat beneficium per ſimoniam, ſi
reſignatarius promiſit reſignanti fructus be-
neficii, & locare Domum canonicalem cum
ſimilibus, nam reſignatarius ob hujuſmodi
conventionem effectus eſt incapax beneficii,
& reſignans jus, quod habebat, penitus
amiſit *Rot. dec.* 80. *cor. Puteo lib.* 2. *dec.* 550 *per
tot. cor. Manzanedo.*

12 Tertio demum vacat ipſo jure beneficium,
ubi ſimonia cum effectu commiſſa eſt à Paren-
tibus, ſeù conſanguineis, ipſo proviſo igno-
rante, vel contradicente; de jure enim igno-
rantia præſumitur affectata, & contradictio
cenſetur ſimulata, & fictitia *cap. tuam in fin.
de ætat. & qualitate*, *cap. ſicut*, *ubi omnes
de ſimonia*, quamvis in foro conſcientiæ ſe-
cundum Theologos, & Moraliſtas ceſſante
juris præſumptione valeat ita proviſus eccle-
ſiam adminiſtrare, & fructus percipere, lex
enim, quæ in præſumptione fundatur, locum
non habet in foro conſcientiæ, in quo veritas
dumtaxat attenditur.

13 Nec ita proviſo quoad forum contentioſum
prodeſt regula de triennali adverſus impetran-
tem, ſed neceſſaria eſt poſſeſſio decennalis,
quoniam per lapſum tanti temporis præſumi-
tur novus titulus, & nova diſpenſatio, quæ
ſic proviſo facile ſolet concedi à Papa *cap. de
regularibus ibique Gloſſ. verb. ignorantibus
cap. nobis cap. ex inſinuatione utrobique Gloſſ.
& interpretes de ſimonia*. Nec obſtat, quod
ita proviſus habeat titulum coloratum, qui
ſine dubio videtur ſufficiens, ut poſſeſſione
triennali ſe tueri valeat adverſus odioſum
14 impetrantem. Reſpondetur, quod regula
de triennali literalitèr ſimoniacos excludit,
nulla habita diſtinctione, an proviſus de be-
neficio ſit verè ſimoniacus, ſeù tantum præ-
15 ſumptivè, lex enim generaliter loquens,
generaliter eſt intelligenda *leg. de pretio* 8.
ff. de publician. in rem action.

16 Ubi verò ſimonia commiſſa eſt à tertio, cum
diſtinctione caſus eſt reſolvendus, ſi enim
tertius malitioſè obtulit, ac dedit pecuniam,
nè, qui eligendus erat, eligeretur, hoc caſu
collatio, ſeù electio ad beneficium de jure
ſubſiſtit, dum nullus odio alterius pergrava-
ri debet; ſi verò tertius obtulit, & dedit
pecuniam, ut quis de beneficio provideretur,
tunc collatio beneficii habet quidem implici-
tum ſtatum validitatis, ſed poteſt annullari
17 *cap. nobis de ſimonia*. Unde propterea hujuſ-
modi beneficium poteſt à Papa impetrari;
non quia ita proviſus jure beneficii privatus
ſit, ſed quia privandus eſt ob labem ſimoniæ,
quæ in hac proviſione intervenit *Nicolaus de
Milis in ſuo aureo repertorio verſic. ſimoniacus
eſt*. Verum hæc impetratio ante lapſum
triennii à Papa obtinenda eſt, nam regula
de triennali ita proviſo ſuffragatur, cum pro-
priè ſimoniacus non ſit; ultrà quod ignoran-
tia ſic proviſi præſumitur vera, ac multo ma-
gis vera cenſenda eſt ejus contradictio, ſi in
facto probetur *cap. nobis*, *ibique interpret. de
ſimon.*

18 Quæres poſtremò, an loca collegialia, ſeù
monacalia ipſo jure vacent ob ſimoniam?
Reſpondeo reſolutionem pendere à natura,
& qualitate illorum locorum; ſi enim dantur
ad tempus, ſub ſimonia non cadunt, & in
ſequelam per ſimoniam non vacant; aut ſunt
perpetua, tunc ſecus; hujuſmodi enim loca
nil differunt ab officiis eccleſiaſticis, dum
modo tamen habeant aliquod onus ſpirituale,
in quo proprie ſimonia conſiſtit, alioquin ſola
qualitas perpetuitatis non importat aliquod
officium eccleſiaſticum: plura enim ſunt in
eccleſia officia perpetua, quæ cum nullum
habeant onus ſpirituale, ſimoniæ incapa-
cia ſunt *Tondut. quæſt. beneficial. cap.* 106.
num. 1.

19 His tamen obſtare videtur auctoritas *Che-
rubini ad Conſtitutiones apoſtolicas Conſtit.* 25.
Pii V. in fin., ubi dicit, quod Collegialis
Capranicenſis non poteſt locum alteri cedere,
ſeù vendere abſque labe ſimoniæ, eo tamen
adjecto temperamento, quod ita cedens,
ſeù vendens non incidit in pænas juris, nec
locus collegialis ipſo jure vacat; hoc enim
infertur ex Conſtitutione Apoſtolica, quæ
hujuſmodi Collegium approbavit; unde hic
caſus eſt ſingularis ad alia loca collegialia
non extendendus, præſertim quia loca Col-
legii Capranicenſis perpetua non ſunt, ſed
durant uſque ad completum curſum ſtudio-
rum.

20 Cumque hac diſtinctione procedendum eſt
in

in Vicariis, ubi enim perpetuitatem habent,
vacant ipſo jure ob ſimoniam, ut ſupra, cum
ſint beneficia eccleſiaſtica *Clementin.1. de
offic. Vicar.*, ubi vero vicariæ ſunt tempora-
les, habentes juriſdictionem eccleſiaſticam,
per ſimoniam non vacant, quoniam Conſti-
tutiones Apoſtolicæ loquuntur de officiis ec-
cleſiaſticis, quorum appellatione veniunt ea,
quæ perpetua ſunt, non temporalia, *ita Sal-
zed. in cap.91.*, *ibique Adden. verſic. quarto
de ſimon.*, *& facit ad hoc Reſolutio Sacræ
Congregationis Concilii in una Spoletana cap-*
21 *pellaniæ 11. Martii* 1711., ubi reſolutum
fuit clericum, qui cum pecunia cappellaniam
obtinuit, non eſſe ſimoniacum, nec pœnas ſi-
moniacorum incurriſſe, ſed tamen Sac. Con-
gregatio conceſſionem cappellaniæ factam ob
contractum permutationis inter ipſum, &
communitatem nullatenus approbavit, ſed
hæc intelligenda ſunt de cappellania laicali,
perpetua, aut amovibili, quæ tamen bene-
ficium eccleſiaſticum non eſt, quoniam ſi uti
beneficium conferatur ab ordinario, utique
ſimonia committitur, & cappellania ipſo jure
vacat, & in ſequelam impetrari poteſt, dum-
modo ſimonia realis, aut conventionalis ut
ſupra concludenter probetur, quod eſt fun-
damentum impetrantis *Rot. deciſ.93. par.4.
tom.2.deciſ.256. n.30. dec.419. per tot. par.12.
recen.*

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 NOn differt quoad penſionem ſimonia realis, aut con-
ventionalis.
2 Clericus vendens penſionem, ea ipſo jure privatur, ubi
rationes.
3 Ampliatur ſive penſio vendatur, ſive redimatur,
4 Limita, ſi vendita, aut redempta ſit commoditas pen-
ſionis.
5 Limita, ſi ex conjecturis argui poſſit, penſionarium in-
tellexiſſe de ſola commoditate, licet penſionem vendi-
derit, ubi explicatur.
6 Ceſſantibus conjecturis per venditionem penſio extingui-
tur, ubi de ratione 7.
8 Limita in promiſſione vendendi jus penſionis ſub reſerva-
tione beneplaciti apoſtolici ibidem num.9. 10.
11 Limita, ſi procurator habens facultatem vendendi
commoditatem penſionis, jus vendiderit, ubi de ra-
tione.

1 NOn eſt diſcrimen etiam quoad penſionem
clericalem inter ſimoniam realem, &
conventionalem, nam ſimoniacus eſt, qui dat,
2 prout qui promittit; Unde clericus penſionem
vendens abſque aſſenſu apoſtolico, ea ipſo
jure privatur *Romana penſionis* 31. *Mar-
tii* 1727. *coram Gamacher. confirmata* 7. *Mar-
tii* 1732. *coram Reverendiſſimo Calcagnino*.
Si enim penſio extinguitur per liberam, &
gratuitam remiſſionem, multo magis per
actum culpoſum, ac pæna dignum. Et quam-
vis penſionis venditio facta cum interventu
pecuniæ veram, & propriam non præſeferat
ſimoniam, quæ proprie committitur in be-
neficiis eccleſiaſticis *cap. ultimo de pact. ex-
travag. cum deteſtabile de ſimon.*; nihilomi-
nus de ſtylo Curiæ ſimonia eſt, accepto præ-
tio, penſionem in alium diſtrahere, penſio
enim clericalis convenit cum beneficio, cum
ſit quid ſpirituale, ſeu aliquid ei annexum, &
fere eiſdem modis, quibus beneficium,
amittitur *Gig. de penſion. quæſt.54. per tot.
Navarr. conſ.47.59 61. & 63. edict.2. Tolet.
lib.5.cap.72. Suarez. tom.1. de religion. lib.4.
de ſimon. cap.23. Garz. de benef. lib.1. cap.5.
num.107.*; Deinde licet penſionarius vendens
penſionem pænas excommunicationis ſuſpen-
ſionis &c. non incurrat, nihilominus quoad
hanc pænam virtualiter comprehenditur *ſub
extravaganti Pauli II.* quæ loquitur de qui-
buſvis beneficiis, quorum appellatione con-
tinetur penſio *Gloſſ. in cap. quicumque §. ad
hæc verſic. beneficium de hæretic. in 6. Gig.
de penſion. quæſt.19. num.2.* Demum de ſtylo
Curiæ ſimonia, quæ committitur in benefi-
ciis, locum habet etiam in penſione, cur igi-
tur non pæna?
3 Ampliatur, ſive penſio vendatur, vel re-
dimatur, licet enim redimere proprie emere
non ſit, ſed potius extinguere onus, & obli-
gationem temporalem, attamen ex eodem
Curiæ ſtylo, ut emptio, ita redemptio uti
ſimoniaca damnatur, cum utrobique jus ſpi-
rituale, ſeu ſpirituali annexum in pactum
deducatur, quod ſatis eſt ad incurrendam
privationis pænam *Garz. de benef. lib.1. cap.5.
num.26.*
4 Limitatur primo, ſi vendita, ſeu redempta
ſit ſola commoditas; hæc enim temporaria
præſtatio eſt, quæ aſſenſu Partium, ac pecu-
niæ interventu poteſt vendi, redimi, & li-
bere alienari *Rot. deciſ.443. num.9. par.19.
rec.*, *Romana penſionis* 10. *Decembris* 1684.
§. final. cor. Matthejo.
5 Notandum tamen eſt, quod, ubi ex cir-
cumſtantiis facti, aliiſque conjecturis argui
poteſt, penſionarium in contractu venditio-
nis intellexiſſe de ſola commoditate, quam-
vis venditio de penſione loquatur, æquitas
ſuadet penſionem non extingui, cum enim
in aliis contractibus penſionarius commo-
ditatem dumtaxat alienaverit, intrat præ-
ſumptio juris eum commoditatem, non jus
penſionis in hoc contractu vendidiſſe, nec mi-
rum, quoniam ex actibus antecedentibus
infertur ad ſubſequentes, & à præterito tem-
pore licet arguere ad præſens, itaut ea
verba, quæ jus penſionis venditum fuiſſe de-
monſtrant, ad errorem notarii referenda
ſint; Ultra quod inveriſimile eſt quod penſio-
narius venditor voluerit facere actum ſibi pre-
judicialem, ac veluti à ſeipſo penſionem extin-
guere, nam eodem tempore venderet, &
non venderet, quod implicat; alioquin ceſ-
6 ſantibus his conjecturis, & præſumptioni-
bus, penſionem ob contractum venditionis
extin-

7 extingui planum eſt; Imputet enim ſibi penſionarius, qui ita facile vendidit jus pro commoditate penſionis, *ad Text. in l.1. §. item ſciendum ff. de ſeparat. bonor. ibi = ſibi debet imputare ſuam facilitatem = cap. imputari, ibique Gloſſ. & Io: Andr. num.6.7. de regul. Jur. in 6.*

8 Limitatur ſecundo in promiſſione vendendi jus penſionis ſub reſervatione beneplaciti Apoſtolici, quatenus opus ſit, quoniam promiſſio de vendendo non eſt venditio, nec fructus penſionis in emptorem transferuntur *Barboſ. in l ſi ante 6. num.44. in princip. ff. ſolut. matrim.*; *Urceol. de tranſact. quæſt.10. num.22. Alexand. conſ.73. colum.2. lib.2. & conſ.13. colum.5. lib.3.*; Sane ex promiſſione vendendi duæ actiones de jure competunt promiſſario, altera ad factum, ut ſcilicet penſionarius vendat juxta praxim inſinuatam *ab Alexandro conſ.39. num.1. verſ. quo autem lib.5.*, altera ad intereſſe loco adimplementi *l. ſtipulationes 72. §. ſi quis ita ibique Gloſſ. in verſ. poſſit ff. de verbor. obligat. l. naturalis 5. §. at cum do, ut facias ibique Gloſſ. verſ. condici in fin. ff. de præſcript. verb. Gratian. diſcept. foren. 240. num.34. lib.2. Burſatt. conſ.100. num.38. tom.1., Rot. deciſ.913. num.1. coram Buratt., deciſ.107. num.2. & 3. tom.2. coram Anſald. deciſ.58. num.25. part.6., deciſ.64. num.11. part.7. recent.*; Non tamen promiſſarius poteſt agere ex empto, ſeu vendito, quia venditio facta non eſt, ergo penſio per promiſſionem vendendi non extinguitur.

9 Ciarius, quia promiſſio vendendi penſionem, ſeu jus eam exigendi inita fuit ſub expreſſa reſervatione beneplaciti Apoſtolici, cujus ea eſt virtus ſingularis præſervandi penſionarium à quacumque privationis pæna comminata à jure adverſus ſimoniacos penſionum venditores, *ut habetur in d. Romana penſionis 7. Martii 1732. §. minime juvante coram Reverendiſſimo Calcagnino.*

10 Denique etiam illud ponderandum eſt, quod ut penſio dicatur extincta, requiritur, quod contractus verba importent veram venditionem juris exigendi penſionem, non vero ſimplicem vendendi promiſſionem, quod in pænis, in quibus fit ſtricta interpretatio, communiter receptum eſt *l. factam ff. de reg. jur.*

11 Limitatur tertio, ſi penſionarius dederit ejus Procuratori facultatem vendendi commoditatem penſionis, & is excedens fines mandati penſionem vendiderit, & ratio eſt, quia fines mandati diligenter ſunt cuſtodiendi *l diligenter l. poteſt ibique Gloſſ. ff. mandat., l. ſi procurator ibique Gloſſ. in verſ. potuit Cod. de procurat. Rot. deciſ.612. num.20. coram Cavaler., deciſ.171. coram Caprar.*; Aliter procurator nulliter agit, nec penſionarium obligat, aliud enim negotium gerere videtur, ad quod mandatum non habet *l. diligenter ff. mandat. ibi = Nam qui exceſſit, aliud quid facere videtur, & notat ibi Gloſſ. in verſ. aliud, l. ſi itaque ff. de jur. jurand.*, ideoque hujuſmodi venditio, quæ nullitatis vitio laborat, tamquam inita contra expreſſum mandatum penſionarii non poteſt ullo modo producere juris effectum, ideſt extinctionem penſionis *cap. non præſtat de reg. jur. in 6., Amayden. de ſtil. Datar. cap.27. num 5. lib.1.*

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis ob ſimoniam confidentialem *ad ornatum Conſtit. Pii IV., & Pii V.*

SUMMARIUM.

1 SImonia confidentiaria crimen graviſſimum eſt, ac eoſdem producit juris effectus, quos parit ſimonia realis, & conventionalis.

2 Simonia realis, & conventionalis expreſſo pacto contrahitur, confidentiaria ſub tacita, & implicita conventione.

3 Diviſio materiæ ad effectum impetrandi beneficia, & de ratione.

4 Simonia confidentiaria debet concludenter probari.

5 Simonia confidentiaria alia eſt licita, alia illicita, alia illicita & ſimoniaca ſimul, quod explicatur. 6. 7.

8 Confidentia in beneficiis committitur, ubi beneficiatus alteri beneficium reſignat cum tacito pacto, ut ſibi, aut nepoti ſuo annua ſolvatur penſio.

9 Confidentia contrahitur, quando reſignatus pactus eſt, ut poſſet quandocumque beneficium repetere, & Ordinarius conditionem adjecit, ut ad placitum poſſet illud conferre.

10 Amplia, ſi Ordinarius à ſe proviſum gravavit, ut certam, ſeu quotam partem fructuum beneficii ſibi annuatim correſpondeat.

11 Epiſcopus ex cauſa poteſt ſibi, vel pio loco fructus beneficii vacantis reſervare, limita in actu collationis, ibidem.

12 Reſignatarius ſimoniam confidentiariam incurrit, ſi intra modicum tempus retroceſſit alii beneficium ſub annua penſione, vel cum acceſſu, & regreſſu, ubi rationes.

13 Clericus confidentiam committit, ſi abſolutus à crimine, vel diſpenſatus ab irregularitate, beneficium, quod paulo ante reſignaverat, iterum recipit.

14 In his caſibus vacant ipſo jure beneficia, & poſſunt liberè impetrari.

15 Confidentiam committit, qui fidejubet pro clerico debitis onerato, ut beneficii reſignationem obtineat.

16 Simoniacus confidentiarius eſt, qui beneficium alii reſignat ſub conditione illud repetendi, ſi ex infirmitate convaleſcat.

17 Amplia in eo, qui reſignat alii beneficium, ut deinde reſignetur ejus nepoti.

18 Confidentia incurritur, quoties concurrunt tales conditiones, conventiones, & circumſtantiæ, quæ animum Judicis movent.

19 Regula generalis inſervit pro aliis caſibus.

20 Con-

Digitized by Google

20 Conſtitutiones Apoſtolicæ in hac re caſus frequentiores comprehendunt, nec excludunt minus frequentes, & ſimiles

21 Confidentia præſumpta arguitur ex mandato reſignatarii inito ad favorem reſignantis cum facultate locandi, & diſlocandi bona eccleſiæ, ſeu percipiendi fructus beneficii.

22 Mandatum dupliciter concipi poteſt, vel ſimpliciter, vel nomine proprio, ubi declaratur.

23 Ex his conjecturis interdum vacant beneficiã, interdum non; quod pendet ex probatione confidentiæ.

24 Ubi confidentia probatur ex præſumptionibus relatis in Conſtitutione Pii V. rejicienda eſt appellatio, ſaltem in ſuſpenſivo, ſecus in aliis, quæ leves, aut dubiæ ſunt,

C A P U T X X X I.

1 Dubitandum haud eſt ſimoniam confidentiariam crimen graviſſimum eſſe, ac eoſdem producere juris effectus, quos parit ſimonia realis, & conventionalis, immo hæc, de qua mox di-
2 cturi ſumus, deteſtabilior videtur; Nam ſimonia realis, & conventionalis expreſſo pacto contrahitur, ac facile poteſt à Judicibus ordinariis detegi, & puniri; At ſimonia confidentiaria regulariter fit ſub tacita, & implicita conventione, quæ probatu difficillima eſt, tum in judiciis civilibus, tum etiam cri-
3 minalibus. Dicam itaque primo in præſenti capite de ſimonia confidentiaria vera, & Apoſtolicis Conſtitutionibus approbata ad inducendam beneficiorum vacationem, ſecundo de præſumpta, aliiſque conjecturis deducta, ita ſecernentes certum ab incerto, ut inde validitas, vel nullitas impetrationis beneficii inferatur, ſæpe enim impetrantes diuturnis, ac diſpendioſis intricantur litibus, & ſæpius in judiciis ſuccumbunt, quia ad probandam ſimoniam confidentiariam afferunt teſtimonia, & non teſtes, conglomerant
4 conjecturas debiles, ac leves, cum de jure urgentes, & efficaces requirantur pro obtinenda ex hoc capite executione literarum Apoſtolicarum *cap. ſicut 33. de ſimon. Rot. deciſ. 1359. num. 1. & per tot. cor. Seraphin. deciſ. 108. num. 1. par. 1. rec.*

5 Ut autem plena materiæ, de qua agitur, notio habeatur, præmittendum eſt ſimoniam confidentiariam aliam eſſe licitam, aliam illicitam tantum, aliam demum illicitam, & ſimonaicam ſimul; Licita ea eſt, ubi reſignans confidit in reſignatario, quod poſt certum, & limitatum tempus reſignabit beneficium perſonæ dignæ, abſque ulla tamen præcedenti conventione, & ſic reſignatio, quæ deinde fit, dicitur libera, & ſpontanea, quia poterat fieri, & non fieri à reſignatario, licet de facto inde facta ſit ju-
6 xta mentem reſignantis. Illicita vero dicitur, ubi reſignans confidit, quod ipſe reſignatarius intra certum tempus beneficium reſignabit perſonæ incapaci, reſignans enim perperam confidit, cum juxta diſpoſitionem juris clerici incapaces ab eccleſiaſticis beneficiis omnino repellantur. Ita illicita eſt conventio, ubi duo concurrentes ad beneficium conveniunt inter ſe, ut proviſus det alteri portionem fructuum; Sane hujuſmodi conventio ſimoniaca non eſt, quia non cadit ſuper collatione beneficii, ſed ſuper fructibus, illicita tamen eſt, quia eſt quædam ſpecies ſponſionis, quæ in foro externo executionem non meretur, ſi proviſus nolit ſtare promiſſis, quod ſi velit promiſſionem implere, qui fructuum portionem recipit, ſimoniacus non eſt, & juxta quidem ratione, quia promiſſio fructuum cenſetur facta à proviſo ad ſubveniendum alii non proviſo, quod inter nobiles, & magnates interdum ex vinculo amicitiæ ſervatur, idque procul dubio ſimoniam confidentiariam excludit, nam datur quid temporale à proviſo citra pactum recipiendi ſpirituale, in quo vere ſimonia conſiſtit *Reginald. for. pænitent. lib 23. cap. 11. quæſt. 3. num. 148. Dec. conſ 118. num. 3. Piton. diſcept. eccleſ. cap. 138. num. 10. cum ibi relatis.*

7 Illicita demum, & ſimoniaca eſt, ubi inter partes conventum ſit, ut is, qui reſignatione beneficium obtinuit, denuo illud alii reſignet intra certum tempus ab ipſis contrahentibus præfinitum, & ab ordinario approbandum; Concurrit enim tempus, quo beneficium reſignari debeat, concurrit conventio, quæ ſimoniam confidentiariam ſatis probat *juxta doctrinam Navarr. in cap. 23. num. 109. de ſimon.* Hinc propterea tuto inferas aliud eſſe pactum illicitum, aliud ſimoniacum pro effectibus juris inde reſultantibus, quoniam ubi pactum eſt illicitum, clericus non privatur beneficio, ſed monendus eſt, ut ſe abſtineat ſub pæna arbitrio ſuperioris, ubi autem pactum eſt ſimoniacum, & vere ſapit confidentiam, clericus ſtatim privatur beneficio, ut mox dicam.

8 His præſuppoſitis propius accedendo ad primum punctum ſimoniæ confidentiariæ, quæ vacationem beneficii ipſo jure inducit, dico primo confidentiam in beneficiis, portionibus, officiis, & dignitatibus eccleſiaſticis committi, ubi beneficiatus alii beneficium, portionem, ſeu dignitatem reſignat cum pacto, ut ſibi, aut nepoti ſuo annua ſolvatur penſio ad certum tempus, vel ad vitam ipſius duratura, quippe quia ad obtinendam canonice penſionem ſuper eccleſiaſtico beneficio neceſſaria eſt auctoritas Papæ, qui poteſt beneficium gravare, quod contrahentibus ex privata conventione non licet, imo id improbatur, & damnatur ex Apoſtolicis Conſtitutionibus *Pii IV. & Pii V. Conſtit. 85. §. quare.*

9 Dico ſecundo confidentiam quoque contrahi, quando reſignans pactus eſt, ut poſ-

ſet

ſet quandocumque beneficium repetere, & ordinarius conditionem adjecit, ut ad placi-
10 tum poſſet illud conferre; imo gravavit ſic proviſum, ut certam, ſeu quotam partem fructuum ſibi annuatim correſpondeat, ſimonia enim confidentiaria non tam reſignantem, quam collatorem ipſum afficit; Et quamvis
11 epiſcopus ex cauſa poſſit ſibi, vel pio loco fructus beneficii vacantis reſervare *cap. unico ut eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione confer.*, nihilominus in actu collationis nequit paciſci, ut proviſus poſſideat beneficium ad tempus, vel annuam ſibi penſionem ſolvat, ita prohibente Conſtitutione Pii V., de qua ſupra.
12 Dico tertio reſignatarium ſimoniam confidentiariam incurrere, ſi intra modicum tempus à die proviſionis retroceſſit alii beneficium ſub annua penſione, vel cum acceſſu, & regreſſu, & ratio duplex eſt, altera, quia nemo auctoritate propria poteſt ſibi acceſſum, & regreſſum reſervare, alioquin ejuſdem naturæ eſſent beneficia eccleſiaſtica, prout cætera bona indifferentia, quod repugnat, altera vero ex ipſo eruitur facto, quoniam proviſus paulo poſt dimittens, ſeu reſignans beneficium cum penſione, videtur non habuiſſe animum adminiſtrandi eccleſiam, eique inſerviendi, prout ratio exigit, ſed potius ſuper eodem beneficio exercendi mercimonium, quod etiam ex conſtitutione Pii V. ſub hac pæna interdictum eſt.
13 Dico quarto clericum eſſe ſimoniacum, ſi abſolutus à crimine, vel diſpenſatus ab irregularitate beneficium, quod paulò ante reſignaverat, iterum recipit; non enim habuit animum dimittendi beneficium, qui ſtatim illud recuperavit, ad inſtar debitoris, qui pecuniam ſolvit ſub conditione eam repetendi; non enim cenſetur debitorem ſolviſſe, ſi pecunia ita datur, ut iterum à ſolvente ſtatim recipienda ſit *l. qui ſic ſolvit ff. de ſolut.*, Immo præſumptio, & quidem valida eſt, ita proviſum reſignaſſe beneficium, nè ex cauſa criminis ab Epiſcopo privaretur; denuò poſt abſolutionem à crimine, & diſpenſationem ab irregularitate, illud recuperaturus, *ità expreſſè habetur in Conſtitut. Pii V.* §. *Poſtremò*.
14 In his itaque caſibus vacant ipſo jure beneficia, ac poſſunt liberè impetrari, quia verè, non præſumptivè cenſetur contracta à clerico ſimonia confidentiaria *ex Conſtitutione Pii V. ibi = in quovis horum caſuum confidentiæ pravitas ſit contracta =*, & conſequentèr, quia agitur de præſumptione juris, & de jure, quæ jus firmum ſtatuit ex ſpeciali Conſtitutione Apoſtolica, non admittitur probatio in contrarium *Gloſſ. magiſtralis in cap. is qui fidem verſic. contra præſumptionem de ſponſal Gloſſ. in l. 1. ff. de probat. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 89. num. 16.*
15 Similitèr idem de aliis caſibus, quibus eadem identitatis ratio militat, dicendum eſt. Sane qui fidejubet pro clerico debitis onerato, ut deinde hoc intuitu reſignationem beneficii obtineat, confidentiam committit

Rot. deciſ. 200. per tot. cor. Varall. part. 1.,
16 ſicuti infirmus ſimoniacus confidentiarius eſt, ubi beneficium alii reſignat ſub conditione illud repetendi, ſi ex infirmitate, quæ eſt cauſa reſignationis, convaleſcat *Rot. dec 337.*
17 *part. 3. diverſor. lib. 3.*; Ita quoque talis cenſendus eſt, qui renunciat alii beneficium, ut deinde iſte nepoti ſuo illud reſignet *Rot.*
18 *deciſ. 86. cor. Seraphin.* Demùm confidentia incurritur, quoties concurrunt tales conditiones, ſeu conventiones, & tales afferuntur probationes, ac facti circumſtantiæ, quæ movent animum Judicis ad ita judicandum *Pariſ de reſignat. lib. 14 quæſt. 8. n. 1. cum ſeq. Cherubin. ad Conſtit. 85. Pii V. Rot. dec. 1359. cor. Seraph.*
19 Hæc eſt regula generalis, quæ aliis inſervit caſibus, quos tranſcribere ſupervacaneum eſt, quoniam ex iis, quæ dicta ſunt *ex Conſtitut. Pii IV.*, & *Pii V.*, ſatis intelligitur, quid in aliis caſibus ſentiendum ſit, præ-
20 ſertim, quia Conſtitutiones Apoſtolicæ in materia confidentiæ caſus in praxi frequentiores comprehendunt, non excludentes minus frequentes, & ſimiles, ut conſtat ex dictis.
21 Quo vero ad ſecundum punctum ſciendum quoque eſt confidentiam præſumptam argui ex mandato reſignatarii inito ad favorem reſignantis cum facultate locandi, & dislocandi bona eccleſiæ, ſeu percipiendi fructus, & proventus beneficii, *ita Pius V. in d. ſua Con-*
22 *ſtitut.* §. *Recipiens*. Hoc tamen mandatum dupliciter poteſt concipi, vel ſimpliciter, vel nomine proprio; primo caſu conjectura eſt levis ad probandam confidentiam, quia intelligi poteſt locationem, & fructuum exactionem factam fuiſſe nomine mandantis; ſecundo caſu conjectura fortior quidem eſt, & quodammodo confidentiam præſefert, cum reſignans nomine proprio exigat fructus beneficii, quod ad alium ſpectat, ſed ſola non ſufficit, quia hæc eſt præſumptio juris tantum, quæ probationes in contrarium admittit *utraque Gloſſ. in d. cap. is qui fidem de ſponſalib. & d leg. 1. ff. de probat.*, ideoque coadjuvanda eſt aliis conjecturis, inter quas adſcribitur, ſi reſignatio facta ſit expenſis reſignantis, iſque fere omnes beneficii fructus perceperit, reſervata modica fructuum portione favore reſignatarii. Item ſi reſignans officia, & functiones eccleſiaſticas, quæ de jure competunt reſignatario, indutus veſtes canonicales, aut parochiales nomine proprio peregerit *Pius V. in d. Conſtitutione* §. *Si quis*; Hæc ſane conjectura efficax eſt ad effectum, de quo agitur, & juridice poteſt inferri inter reſignantem, & reſignatarium ita conventum fuiſſe *Rot. dec. 1359. num 9. cum ſeq. cor. Scraphin.*
23 Ex his itaque conjecturis interdum vacant ipſo jure beneficia, interdum non, quod pendet ex probatione ſimoniæ confidentiariæ pro exequendis literis impetrantis: verum
24 in hoc propoſito illud prætereundum non eſt, quod ubi confidentia probatur ex quatuor præ-

præſumptionibus relatis in *Conſtit. Pii V.*, reijcienda eſt quæcumque appellatio, ſaltem in ſuſpenſivo, quoniam ex his præfigitur Judicibus certa regula, quæ nullo modo poteſt præteriri propter auctoritatem Papæ ſic ſtatuentis; è contra vero appellatio ad utrumque effectum admittenda eſt, ubi præſumptiones confidentiæ deducuntur ex Doctorum ſententiis, prudentum reſponſis, deciſionibus Tribunalium, præſertim ſi leves, debiles, aut dubiæ ſint, & inter Doctores controvertantur, nec aliunde docestur de præcedenti conventione, ſine qua confidentia, etiam in judiciis civilibus favore impetrantis regulariter non probatur, *ita habetur in utraque Conſtitutione Pii IV., & Pii V.*

A D D I T I O.

S U M M A R I U M.

1 Confidentia committitur in penſionibus, ubi exemplificatur.
2 Clericus confidentiarius privatur reſervationa fructuum, ubi quod penſio temporalis, ſeu laicalis ob confidentiam extinguitur.
3 Species ſimoniæ confidentiariæ eſt, ubi clericus fingit moleſtias ſuper beneficio, ut auctoritate ſuperioris reſervetur penſio.
4 Ubi vera confidentia perpetratur, penſio extinguitur, & ejus translatio, ubi caſus deciſus à Benedicto XIII. declaratur num. 5.
6 Clericus penſiona per fraudem, & colluſionem obtenta eſt privandus.

1 Confidentia quoque in penſionibus eccleſiaſticis, quæ ad inſtar beneficiorum regulantur, à clericis committi poteſt, quod fit, quando penſio auctoritate eccleſiaſtica uni reſervatur, deinde poſt certum tempus ex privata, & tacita conventione alii ſolvitur; Idque exemplificatur in patruo, qui alii reſignavit beneficium ea lege, ut penſio ſibi legitime reſervata ſolvatur inde ejus nepoti. Sane hoc pactum ſapit confidentiam, quia auctoritate privata penſio reſervari non poteſt, ideoque ſi ea ſolvatur nepoti, ſtatim extinguitur in patruo, ita enim ex continuis ſolutionibus nepoti directis inter reſignantem & reſignatarium hujuſmodi conventionem initam fuiſſe præſumitur *ex conſtitutione Pii V.* §. *nec quiſquam*, ubi quod clericus confidentiarius privatur ipſo jure fructibus, penſionibus, aliiſque rebus eccleſiaſticis *Pariſ. de confiden. quæſt.* 58. *num.* 57.

2 Item quoque confidentiarius privatur reſervatione fructuum, nam reſervatarius loco penſionarii habetur, immo ipſis etiam fructibus ipſo jure ſpoliatur ex hoc capite, & conſequenter penſio temporalis, ſeu laicalis, quæ appellatione fructuum venit, ob confidentiam extinguitur *ex conſtitutione Pii, de qua ſupra, Pariſ. d. quæſt.* 58. *num.* 60. *cum ſeq.*, & hoc in pænam exceſſus, ac propter criminis deteſtabilitatem.

3 Species inſuper ſimoniæ confidentiariæ eſt, ubi clericus fingit ſibi moleſtias inferri ſuper beneficio, ut eo dimiſſo auctoritate Papæ ſeu Epiſcopi, annua penſio ſibi reſervetur: Non enim dolo, & fraude, ſed canonico titulo, & juſta ex cauſa penſio eccleſiaſtica obtineri debet, deinde ea, quæ per fraudem, & colluſionem facta ſunt, de jure non tenent *l.* 3. *ff. de colluſion. detegen. Innocent. in cap. audivimus eodem titulo.*

4 Diſcrimen tamen eſt inter primum, & ſecundum caſum, quoniam ubi vera confidentia perpetratur, ipſo jure extinguitur penſio, immo etiam translatio, prout caſus accidit in penſionario, qui ex indulto ſibi conceſſo penſionem tranſtulit, ſi poſtea idem translator exigat penſiones translatas, remanet talis translatio nulla, immo pro rata translata extinguitur penſio, eaque tam transferens, quam translatarius remanent ipſo jure reſpectu penſionis translatæ privati, *ut declaravit Benedictus XIII. in ejus motu proprio ſub die* 11. *Kal. Febr.* 1726.

5 Hæc tamen intelligenda ſunt, ſi transferens nomine proprio exegiſſet fructus penſionis translatæ, vel cum translatario ita conveniſſet, vel ſi ex facti, & temporis circumſtantiis id tacite inter partes actum fuiſſe appareret cum ſimilibus, *& ita procedit motus proprius Benedicti XIII.*, ſecus ubi percepit fructus aſſenſu, ſeu mandato translatarii, tunc ſicuti excluditur quævis ſimoniæ ſpecies, ita ceſſat *d. motus proprius*, ac pæna juris, & ratio ſolida eſt, quia id cenſetur actum à translatario in ſignum grati animi erga ipſum transferentem, & conſequenter hoc non obſtante penſionis translatio eſt valida, ſi enim translatarius fructus penſionis translatæ cuique ſibi beneviſo libere cedere poteſt, multo magis transferenti, à quo ipſe beneficium penſionis translatæ recognoſcit *Romana penſionis* 9. *Januarii* 1733. *coram Eminentiſſimo Aldovrando*, & its practicatur in curia.

6 E' contra clericus penſione, quæ per fraudem, & colluſionem ipſi auctoritate ſuperioris reſervatur, privandus eſt, cum dolus delictum ſit, hac pæna dignum *cap. cum clerici de pact. cap. audivimus de colluſione detegenda, ubi ſcribentes.*

ARGUMENTUM.

AN vacent ipſo jure Beneficia, ac Penſiones ob crimen læſæ majeſtatis humanæ, & an delictum patris noceat filio in beneficiis, ac penſionibus *ad interpretationem Text. in cap. vergentis de hæreticis cap. cum ſecundum eodem titulo in 6. Canon. ſi quis 6. quæſt.1. l.quiſquis C. ad legem Juliam Majeſtatis.*

SUMMARIUM.

1 OB crimen læſæ majeſtatis humanæ ipſo jure confiſcantur bona.
2 Ob dictum crimen quilibet fiſcus confiſcat in ſtatu ſuo.
3 Quis pro delicto in uno loco perpetrato, alibi non eſt puniendus.
4 Notantur Principes, qui hac gaudent prærogativa.
5 An ob crimen læſæ majeſtatis humanæ clericus beneficiis ſit privatus, vel privandus, prima opinio affirmat privandum eſſe, ſecunda aſſerit ipſo jure privatum, quæ verior eſt 6.
7 Crimen læſæ majeſtatis humanæ æquiparatur crimini læſæ majeſtatis divinæ, ubi rationes.
8 Beneficia eccleſiaſtica non differunt à bonis temporalibus, ubi effectus,
9 Obedientia exhibenda eſt epiſcopis, eccleſiæ miniſtris, & ſupremo Principi.
10 Per offenſionem Epiſcoporum, & Cardinalium vacant ipſo jure beneficia: Item ex crimine perduellionis contra Principem, ubi differentia inter primarios Miniſtros eccleſiæ, & ſupremos Principes.
11 Concilium Toleranum declaravit ob crimen rebellionis a episcopum omni honore privatum fuiſſe.
12 Rafellitur *Diaz*, qui hujuſmodi Concilium non approbat.
13 Ampliatur concluſio in Conſiliariis Principis, Senatoribus reipublicæ, ubi declaratur.
14 An beneficia filiorum vacent ipſo jure ob crimen læſæ majeſtatis humanæ commiſſum à patre, prima opinio affirmat 15., ſed contra concluditur ibidem 16.
17 Clericus levibus conjecturis imperitus crimine læſæ majeſtatis ex perſona patris beneficiis ſpoliari non debet.
18 Paritas inter hæreſim, & crimen læſæ majeſtatis humanæ non concludit ad hoc, ut filius beneficio privetur ex delicto paterno.
19 Declaretur *Text. in cap. falicis de pæn. in 6.*

CAPUT XXXII.

1 AD tuendam non ſolum Romani Principia majeſtatem, verum etiam ad reprimendum multorum facinora, quàm fractis debitæ fidelitatis habenis adverſus Romanum Imperium, in cujus tranquillitate totius orbis regularitas requieſcit, hoſtili animo conantur, & humana, & divina præcepta, quibus cavetur, quod omnis anima ſublimioribus poteſtatibus ſubjecta ſit, ſceleratiſſimis facinoribus, & aſſiduis rebellionibus demoliri, jure merito ſancitum fuit, quemcumque laicum quavis dignitate conſtitutum, qui in crimen perduellionis inciderit, aut contra Romanum Principem conſpiraverit, pœna capitis plectendum eſſe, incorporatis ipſo jure omnibus, & quibuſcumque bonis, ac juribus Cameræ Imperiali *l. quiſquis Cod. ad leg. Jul. Majeſt.*, imo in pœnam tanti exceſſus judiciaria inolevit pra-
2 xis, ut quilibet fiſcus in ſuo territorio bona, jura, & actiones ita delinquentis confiſcare poſſit *Bald. in l.1. in fin. cod de ſumm. Trinit. & Fid. Catholic. Farinacc. in practic. criminal. quæſt.25. n.100. Capyc. latr. conſult.131. num.31. Roland conſ.78. num 14. lib.2. de Luc. de regal. diſc.160. Surd. deciſ.280. num.9. Rot. deciſ.16. num 6. poſt primum vol. Farinacc. deciſ.125. num,9. cor. Merlin. deciſ.32. n.37. cor. Anſald. plene Rot. deciſ. ult. par.14 recen.*, quod pariter ſpeciale eſt in hoc crimine,
3 quoniam pro delicto uno loco perpetrato, alibi quis non eſt puniendus *l. unica C. ubi de crim. agi oport.*

4 Verum inter Principes, qui hac gaudent prærogativa, non ſolum adſcribitur Romanorum Imperator, verum etiam Rex Hiſpaniarum, Galliarum, Poloniæ, Luſitaniæ, talia quoque eſt Princeps Pedemontanus, Reſpublica Januenſis, Veneta, & Lucenſis, aliique Principes, qui ſuperiorem non recognoſcunt, & cæteri omnes, qui habent jura, & regalia, quæ ſupremo Principi de jure competunt.

5 Hæc vera ſunt de jure communi quoad pœnas, & bonorum confiſcationem contra laicos perduelles, ut ſupra; Non levis tamen oritur quæſtio de jure canonico, an ſcilicet clericus ob hujuſmodi crimen ipſo jure privatus ſit, vel privandus beneficiis eccleſiaſticis. Variant ſuper hoc puncto Doctores, alii enim affirmant clericum privandum eſſe, quia in jure hujuſmodi pæna non cavetur, *ita Bartol. in extravagan. qui ſint rebelles num.20. Farinacc. quæſt.116. num.70. Diaz in prax. Criminal. cap.119. per tot.*, deinde clericus immediate offendens Perſonam Principis proprie reus perduellionis non eſt, quoniam, ut quis talis dicatur, opus eſt, ut hu-

jusmodi

juſmodi crimen committatur à ſubditis, & laicis, inter quos clericus annumerari non poteſt *Roland. conſ 4. in princ. lib.1. late Gig. de crim. læſ. majeſtatis quæſt.63. per tot. lib.1.* Si igitur clericus reus perduellionis non eſt, pœnis rebellium puniri non poteſt, & conſequenter ejus dignitates, beneficia, & miniſteria eccleſiaſtica ipſo jure non vacant, prout ipſo jure confiſcata ſunt bona ſubditorum, & laicorum, qui contra Principem conſpiraverunt, & ratio diſcriminis eſt, quia ſubditus propter hoc poteſt impune offendi, ſed clericus, prout de jure, ab eccleſiaſtico judice condemnandus eſt *Roland. d. conſ.4. lib.1. Barbat. conſ.22. in primo dubio lib.3. Oltrad. conſ.43. per tot.*

6 At contrariam ſententiam in puncto juris veriorem exiſtimo auctoritati aliorum innixus quamvis enim literaliter id expreſſum in jure non habeatur, nihilominus ex tacita juris interpretatione id ſatis reſultat, *ut notant Rebuff. prax. benefic. tit. de mod. amitt. benef. num.32. & in tractat. de pacific. poſſeſſor. num.201. ante fin. Bernard. Diaz. prax. Crimin. cap.119. per tot.* ubi refert exempla.

7 Probatur aſſumptum primo: Crimen læſæ majeſtatis humanæ æquiparatur crimini læſæ majeſtatis divinæ, & utrumque ponitur primum in ordine, utrumque offendit majeſtatem *Gloſſ. in l. manichæos verſic. ſubire C. de hæretic.*, hæreſis enim facit, quantum in ſe eſt, Deum mendacem, & rebellio indignum Principem, utrobique congrua congrula referendo horrendum crimen eſt; Porro ſi per hæreſim vacant ipſo jure beneficia, idem ex identitate rationis aſſerimus in crimine perduellionis *l. quiſquis C. ad leg. jul. majeſt. l. Manichæos ibiq. Gloſſ. C. de hæretic.*

8 Probatur ſecundo, beneficia eccleſiaſtica, prout conſiſtunt in jure percipiendi fructus, nil differunt à bonis temporalibus, quoniam beneficia jure adminiſtrationis, bona jure ſucceſſionis, & dominii poſſidentur, utrobique jua eſt, alterum conſiſtit in jure uſusfructus formalis, alterum vero in jure uſusfructus cauſalis *cap.1. de præben. l. bonorum 1. ff. de verbor. ſignificat. Novar. deciſ.233. num.6.* ideoque ſi clerici ipſo jure ſpoliantur bonis temporalibus, vacant quoque eorum beneficia propter læſam Principis majeſtatem *cap. vergentis de hæretic. cap. cum ſecundum eod. tit. in 6. l. quiſquis C. ad leg. jul. majeſt.*

9 Probatur tertio: Summe intereſt eccleſiæ obedientiam exhiberi epiſcopis, aliiſque primariis eccleſiæ miniſtris pro bonorum ſpiritualium adminiſtratione, decet quoque tutam eſſe perſonam Principis pro regimine reipublicæ, ſtatus, & Imperii; Ut igitur per
10 gravem offenſionem Cardinalium, & Epiſcoporum, vacant ipſo jure beneficia ex mox ſuo loco referendis, ita vacant ex crimine perduellionis contra Principem, imo in hoc caſu major ratio concurrit, quoniam Cardinales, & Epiſcopi ſunt quidem primarii eccleſiæ, ſeu eccleſiarum miniſtri, ſed ſuo capiti ſubordinati; Unde proprie loquendo Principes non ſunt; At Princeps ſecularis vere eſt caput ſui Principatus abſque ulla ſubordinatione, & dependentia, ut per ſe patet.

11 Probatur quarto *ex Concilio Toletano 16. celebrato anno 643.*, ubi Sigisbertus Toletanæ Eccleſiæ Epiſcopus ob crimen rebellionis contra Principem omni honore, gradu, & dignitate Epiſcopali, rebuſque aliis exutus, in perpetuum Carcerem fuit relegatus, quæ deinde pœna à PP. hujus Concilii ad omnes clericos ſeculares, & religioſos extenſa fuit, *ita habetur in §. Sigisbertus §. ipſe cum ſeqq. dicti Concilii*; Ultra quod Epiſcopi in hac ſeſſione nihil de novo ſtatuerunt quoad pœnam vacationis beneficiorum, ſed antiquos Canones innovarunt, idcircò cum hoc Concilium loquatur per verba abſoluta, inde fit quæcumque beneficia clericorum ob crimen læſæ majeſtatis humanæ ipſo jure vacare; quoniam verba abſoluta latam, non ferendam præſeferunt ſententiam.

12 His non obſtantea, quæ obiicit *Diaz. in d. cap.119 in fin.*, ubi hujuſmodi Concilium inter Concilia Hiſpanica, ſeu Toletana non computat, quodque pœna vacationis beneficii expreſſa in jure non habeatur, unde id, quod ab Epiſcopis ſtatutum fuit contra Clericos perduelles, tanquam de novo definitum, non quid renovatum cenſendum eſt, ut idem Auctor autumat. Sane ex his objectis non relevat primum, quia hic Auctor id aſſerit abſque ulla ratione, & fundamento, immo loquitur contra ipſam praxim, nam qui mentionem faciunt de Conciliis Synodalibus, Provincialibus, & Nationalibus hujus inclytæ Monarchiæ; hoc, de quo agitur, inter Hiſpanica Concilia adſcribunt, *ita teſtatur Card. de Aguirra de Concil. Hiſpan. Conc.16.*; Multo minus ſubſiſtit ſecundum, nam licet id literaliter expreſſum non ſit, implicite tamen, & comprehenſive id ſatis eruitur, tum ex rationibus jam relatis, tum & eo fortius ex dicto Concilio Toletano, quod perperam impugnatur *à Diaz.* contra communem Hiſpanorum ſenſum.

15 Ampliatur concluſio in Conſiliariis Supremi Principis, & Senatoribus Reipublicæ, nam & ipſi pars corporis ſunt, & potiuntur omnibus prærogativis Supremo Principi competentibus *l. quiſquis Cod. ad leg. Juliam Maeſtat. Can. ſi quis 6. quæſt.1.* quod tamen intelligendum eſt, ſi odio Principis, odio Senatus Clericus conſpiraverit, alioquin privandus erit beneficiis, vel aliter puniendus carcere, aut relegatione, ſicuti Civis offendens Conſiliarium Principis, aut Senatorem Reipublicæ ex vindicta privata arbitrio Principis non pœnis perduellium plectitur *late Aldobrandin. Vot. deciſiv.1. impreſſ. poſt Rembold. ubi concordanter*; Conſiliarii enim, & Senatorea ſunt quidem membra honorifica Principatus, ſeu Reipublicæ, ſed vere Principes non ſunt, & Principatum uti ſinguli non repræſentant.

Q 2 14 Quo

Digitized by Google

14 Quo vero ad ſecundum punctum, an ſcilicet beneficia filiorum vacent ipſo jure ob crimen læſæ majeſtatis humanæ commiſſum à Patre, idem videtur dicendum *ex d. leg. quiſquis* §. *filii Cod. ad leg. Jul. Majeſt.*, ubi filii ſtatim ſpoliantur omnibus bonis paternis, & avitis, vita dumtaxat ex clementia Principis reſervata, quod ſpeciale eſt in hoc crimine; Item quia efficiuntur infames, ſed infamia privat dignitate, *l. infamia Cod. de Decurion. lib.* 10., ergo filius, & reſpectivè clericus ob crimen rebellionis perpetratum à patre ipſo jure privatus eſt, vel privandus beneficiis eccleſiaſticis, & eo fortius, ſi procedamus à pari cum hæreſi, pro qua omnia beneficia filiorum ſtatim vacant in odium patris juxta diſpoſitionem juris, de qua ſupra *in cap.* 26. *num.* 2. *cum ſeqq.*

15 His accedit *Text.* planus *in cap. fælicis* §. *quod ſi quis de pæn. in* 6.. ubi quod ob hujuſmodi crimen filii ipſo jure privati ſunt omnibus beneficiis, officiis, miniſteriis, & dignitatibus eccleſiaſticis. Sane ob crimen perduellionis vera Principis Majeſtas læditur *l. quiſquis C. ad leg. Jul. Majeſt.*, è contra per *Text. in cap. fælicis* non Regia, ſed Regiæ ſimilis majeſtas offenditur, ideoque juridica videtur pœna privationis beneficiorum in filiis ob crimen rebellionis Patris contra Supremum Principem.

16 At contra concludendum eſt, quia iniquum admodum eſt filios privari beneficiis ex delicto parentum, deinde clericus non afficitur pænis dictæ legis *quiſquis* ex delicto patris, qui contra ejus rempublicam conſpiraverat, & in ſequelam jurepatronatus hæreditario, ſeu familiari privandum non eſſe merito fuit reſolutum *apud Rot. deciſ.* 351. *num.* 3. *coram*
17 *Coccin.*; Idque verum puto, ſi Clericus levibus conjecturis, & indiciis impetitus ſit, non enim decet ex delicto parentis filium veluti abſque culpa beneficiis ſpoliari *Gloſſ. in Can. ſatis perverſum diſtinct.* 56. *Romanus ſingular.* 693. *Conciol. reſol. crimin. verb. crimen læſæ majeſtatis reſol. unic. num.* 14., quod ratio æqui, bonique exigit, præſertim ſub Principe pio.

18 Rurſus paritas inter hæreſim, & crimen læſæ majeſtatis humanæ non concludit, quoniam juxta æquiorem ſententiam ob hæreſim patris filius non privatur beneficiis, ergo multo minus ſpoliandus erit ob crimen rebellionis, cum de jure gravius ſit divinam, quam humanam lædere majeſtatem *cap. vergentis de hæretic. cap. cum ſecundum eod. tit. in* 6.

19 Denique non relevat *Text. in d. cap. fælicis* §. *quod ſi quis*, quoniam ſæpe legiſlatores minora crimina variis ex cauſis majoribus pœnis ſolent coercere ad refrænandam delinquentium audaciam *Covarruv. var. reſol. lib.* 2. *cap.* 8. *num.* 4. *Conſalv. de Villavieg. tract. de hæretic. quæſt.* 3. *num.* 2. *verſic. præſertim quia interdum*, ultra quam quod ibi agitur de pœna exorbitanti à jure, ideoque tanquam ſingularis, & nimium dura, ac odioſa, non eſt ad alios caſus ſimiles, vel majores extendenda; Demum *Text. in d. cap. felicis* loquitur de pœna filiorum reſpectu Patris Eccleſiaſticum Principem offendentis, & conſequenter non comprehendit filios, ſeu clericos ob crimen patris, qui contra ſecularem, & ſupremum Principem conſpiravit.

A D D I T I O.

S U M M A R I U M.

1 Crimen læſæ majeſtatis humanæ parum differt à crimine læſæ majeſtatis divinæ, ubi quod ex hoc capite penſio amittitur.

2 Diſpoſitio juris, quæ virtualiter comprehendit beneficia non eſt extendenda ad penſiones.

3 Clericus ob crimen perduellionis penſione privandus eſt.

4 Limita in penſione laicali etiam reſervata ſuper fructibus beneficiorum intuitu alimentorum.

5 Alimenta ſub confiſcatione ob hujuſmodi crimen non veniunt.

6 Quid ſi clericus habeat penſionem laicalem conceſſam à Principe ſuper regiis arrendamentis?

7 Quid in penſione reſervata intuitu officii miniſtro à ſecretis Supremi Principis?

8 Filius privatur penſione intuitu patris reſervata ob delictum ejuſdem perpetratum contra Majeſtatem Regis, ubi rationes.

9 Penſio ob crimen à clerico commiſſum contra perſonam Principis Eccleſiaſtici extinguitur.

10 Appellatione bonorum, & jurium venit penſio.

1 Crimen læſæ majeſtatis humanæ parum differt ab eo, quo divina læditur majeſtas, ideoque etiam ex hoc capite penſio eccleſiaſtica amittitur, prout vacat ipſo jure beneficium *l. quiſquis C. ad leg. Jul. majeſt.*
2 *cap. cum ſecundum de hæretic. in* 6. Verum cum id ſatis controverſum ſit in beneficiis, rationi non congruit, ut diſpoſitio juris, quæ virtualiter comprehendit beneficia, extendatur ad penſiones, quæ in rigore beneficia eccleſiaſtica non ſunt *cap. ad audientiam* 2. *de reſcript. cap. quamvis de præben. in* 6.

3 Itaque verius cenſeo clericum perduellem in Principem penſione non eſſe ipſo jure privatum, ſed privari poſſe; Ratio primæ partis eſt, quia clericus crimen perduellionis proprie non committit, cum Principi ſubditus non ſit *Rolan. conſ.* 4. *in princ. lib.* 1.; Ratio ſecundæ partis etiam patet, agitur enim de crimine, quod quacumque juris privatione digniſſimum eſt ob reverentiam, & obſequium, quod Supremo Principi debetur.

4 Privari tamen non debet penſione eccleſiaſtica, ſeu laicali intuitu alimentorum reſer-
5 vata ſuper fructibus beneficiorum; Alimenta enim, ex quo cohærent perſonæ, & ab ea ſeparari non poſſunt, ſub confiſcatione ob

Digitized by Google

ob hujuſmodi crimen non veniunt *Gig. de crimin. læſ majeſt. quæſt.9. num.5. Sard. de alim. privileg.59. tit.8. num.15.*

6 Quid ergo, ſi clericus habeat penſionem laicalem conceſſam à Principe ſuper regiis arrendamentis? Reſpondeo ipſo jure extingui, ſicuti ceſſat ſtipendium militare *l.deſertorem ff. de re militar.*

7 Quid, ſi penſio ſuper fructibus eccleſiaſticis reſervata ſit laico ad tuendum honorificentius officium à ſecretis regis? Reſpondeo idem ut ſupra, quoniam ſicuti ex capite hujus criminis miniſter officio ipſo jure privatus eſt, ita etiam penſione intuitu officii reſerva-
8 ta, immo privatus eſt filius ea penſione, quam contemplatione patris obtinuit, non enim poteſt filius frui penſione, qua pater ex hoc capite ipſo jure privatus eſſet, ſi exigeret, *Rot. in Cochen. penſionis relat. per Garz. de benef. par.11. cap.10. num.79. in fin. ibi = & cum penſiones fuerint ferè quatuor mille ducatorum, non quidem pro alimentis, ſed ad dignitatem illam tuendam, quam uti intimus regis acquiſierat, conceſſæ quoque dicebantur, unde & æquitas ſuadebat, & benignitas patiebatur, ut Gaindoſalvus remitteret id, quod contemplatione Patris delinquentis acquiſiverat, in gratiam illius, cujus graviſſimè majeſtatem Pater læſerat, & ad dignitatem illam tuendam, qua ob tam grave delictum, immo delicta una cum patre fuerat privatus, ac perpetua infamia notatus reperiebatur =*; Quæ ſententia vera eſt, quoniam jus, quod habet filius, eſt in patre, in quo & erant merita, ergo jus deſinere debet in filio ob demeritum patris majeſtatem Principis graviter offendentis; Et quamvis filius ex paterno vitio puniri non debeat, hoc tamen procedit in corpore, non autem in penſionibus, & juribus intuitu patris quæſitis, ſicuti bonis omnibus paternis ex hoc capite ipſo jure privatur vita dumtaxat ex clementia Principis reſervata *l. quiſquis Cod. ad leg. Jul. Majeſt. cap. vergentis de hæretic.*

9 E contra, ſi hoc crimen commiſſum ſit contra perſonam Principis Eccleſiaſtici, indiſtincte tenendum eſt penſionem clericalem, ſive laicalem ipſo jure extingui, quia clericus rebellis eſt, & uti talis de jure reputatur, & in ſequelam pœnis rebellium ſubiicitur *cap. fælicis de pæn. in 6. Can. ſatis perverſum ibique Gloſſ. & Præpoſitus num.4. diſtinct.56. Can. ſi quis 6. quæſt.1. Graff. deciſ. aurear. par.2. lib.2. cap.19. num.18.*; & faciunt in materia penſionis *Text. in cap. cum ſecundum de hæretic. in 6. l. quiſquis C. ad leg. Jul. Majeſt.*, ubi ſicuti bona omnia, & jura ipſo jure incorporantur fiſco, ita vacat, & extin-
10 guitur penſio, quæ venit appellatione bonorum, & jurium *cap.1. de præben. l. bonorum 1. ff. de verbor. ſignificat. Novar. deciſ.233. num.6.*

ARGUMENTUM.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob crimen falſificationis literarum Apoſtolicarum *ad ornatum Text. in cap. ad falſariorum de crimine falſi.*

SUMMARIUM.

1 Crimen falſificationis literarum Apoſtolicarum inter publice delicta connumeratur, & quare.

2 Clericus falſarius tripliciter dicitur quoad vacationem, ſeu privationem beneficiorum. 3.

4 Falſificare reſcriptum gratiæ de jure differt à falſificatione reſcripti juſtitiæ, quod hodie abrogatum eſt ibidem, ubi de ratione.

5 Clericus falſo obtinens per ſe, vel per alium literas Apoſtolicas non juvatur in re beneficiaria regula de triennali, aut decennali, ubi ratio.

6 Impetrans beneficium ex hoc capite in poſſeſſionem eſt immittendus, non obſtante quacumque præſcriptione.

7 Infamis repellitur à dignitatibus eccleſiaſticis.

8 Clericus, qui literarum Apoſtolicarum falſarius non eſt, tueri ſe poteſt regule de triennali, licet literæ Apoſtolicæ ſint falſæ, & multo magis poſſeſſione decennali. 9. Declaratur. 10.

11 Clericis falſariis literarum Apoſtolicarum pœna mortis infligitur.

12 An beneficium ipſo jure vacet ex hoc capite, ſi Papa pœnam mortis commutet in perpetuos carceres, ubi affirmativè reſolvitur, & reſpondetur objectis. 13. ubi quod remiſſa una pœna, non cenſetur remiſſa altera. 14.

15 Quot ſunt impedimenta, tot requiruntur gratiæ.

16 An clericus falſificans gratioſa reſcripta, quæ expediuntur à Nunciis, & Legatis de latere, incidat in hanc pœnam, negativè concluditur. 17. 18.

19 Clerici de jure falſificantes ſupplicationes Papæ beneficiis ipſo jure non privantur.

20 Amplia in clerico falſificante decreta Sac. Congregationis Concilii, & Epiſcoporum, & Regularium, ubi de ratione. 21.

CAPUT XXXIII.

1 CRimen falſificationis literarum Apoſtolicarum inter publica quoque delicta connumeratur, & quodammodo dicitur crimen læſæ majeſtatis humanæ, quoniam falſificatio directè tendit in damnum ſpiritualis Reipulicæ, aç frangit fidem Principis Eccleſiaſtici, quem ſummè decet integritas in omnibus actibus, & præſertim in reſcriptis gratioſis beneficiorum, diſpenſationum matrimoniallum, & his ſimilium.

2 Tripliciter autem clericus dicitur falſificator literarum Apoſtolicarum, primo quia ipſe falſas literas expedivit, ſecundo quia ſcienter per alium falſo obtinuit, tertio demum, quia in impetratione nullam quidem culpam habuit, ſed inde habita falſitatis notitia uſus eſt literis Apoſtolicis; In primis duobus caſibus beneficia eccleſiaſtica ipſo jure vacant, ita enim falſitatis reus eſt, qui per ſeipſum obtinet, ſicuti qui per alium literaa Apoſtolicas falsò impetrat *cap. ad falſariorum de crim. falſ. Speculat. in tit. de crim. falſ. Rebuff. de pacif. poſſeſſ. n. 204. Gregor. Tholoſan de benef. cap. 26 n. 12. Lotter. de re benefic. cap. 30. n. 90. lib. 3. de Luc. de benef. diſc. 75. n. 13.*

3 In tertio verò caſu clericus falsò utens literis Apoſtolicis beneficiis eccleſiaſticis privandus eſt, vel aliter arbitrio Judicis juxta facti qualitatem, & malitiam utentis puniendus; non enim culpa fuit in impetratione, ſed potius in executione; quod ratio ipſamet exigit, gravius enim de jure punitur malitia impetrantis, quam utentis negligentia, *ita literaliter deciditur in cap. ad falſariorum de crimin. falſ.*

4 Et quamvis de jure aliud ſit falſificare reſcriptum gratiæ, aliud reſcriptum juſtitiæ, cum falſificans reſcriptum juſtitiæ beneficio privari non debeat, ſi deſiſtat, neque reſcripto utatur *per Text. in cap. accedens de crimin. falſ*, hodie tamen contra Clericos falſarioa acrius invehitur *Conſtitutio Innocentii X.* 28. ubi ſancitur, quod clerici falſificantes reſcripta gratiæ, & juſtitiæ privantur ipſo jure omnibus beneficiis, & conſequenter antiquata videtur diſpoſitio *Text. in d. cap. accedens*, ubi diſtinguebatur inter reſcripta juſtitiæ, & gratiæ; & juſta quidem ratione. quia in utroque caſu publica fides frangitur, & majeſtas Principis Eccleſiæ ſummopere deturpatur.

5 Ex his igitur tuto inferendum eſt, clericum obtinentem per ſe, vel per alium falſo literas apoſtolicas non juvari in re beneficiaria regula de triennali, aut decennali, quia malæ fidei poſſeſſor eſt, qui nullo tempore præſcribit jus beneficii *cap. ſi diligenti cap. vigilanti, cap. ult. de præſcript.; cap. poſſeſſor*
6 *de regul. iur. in 6.*; Idcirco impetrans ex hoc
capite beneficium in ejus poſſeſſionem pro-
cul dubio immittendus eſt, non obſtante
quacumque præſcriptione; & ratio eſt, quia
Papa ſuper hoc crimine non ſolet diſpenſare, &
conſequenter ex longæva poſſeſſione beneficii,
revalidatio tituli non poteſt præſumi ob infa-
miam juris, & facti à clerico falſario jam
contractam; Hæc ſane inhabilitas oritur tum
ex ipſamet falſificatione literarum apoſtoli-
carum, tum etiam ex ipſamet infamia, pro-
ut eſt effectus juris, nam clericus infamis à
7 beneficiis, & dignitatibus eccleſiaſticis peni-
tus repellitur *cap. infamibus, ibique Gloſſ.
de regul. jur. in 6. l. 1. C. de infamib. lib. 10.
l. 2. C. de dignitat. lib. 12.*
8 E contra vero clericus, qui literarum apo-
ſtolicarum falſarius non eſt, tueri ſe poteſt re-
gula de triennali, licet literæ apoſtolicæ
falſitatis vitio ſubjaccant, habet enim titu-
lum coloratum, qui ſufficit ad præſcribendum
beneficium *l. Barbarius ff. de offic. Prætor.*;
9 Multoque magis ei ſuffragatur poſſeſſio de-
cennalis, nam per lapſum tanti temporis
præſumitur diſpenſatio Apoſtolica, quæ ita
proviſo quodammodo debetur ex regula,
quod deceptis ſubveniendum eſt, alioquin ex
delicto alterius beneficium amitteret, quod
ratio æqui, ac boni non patitur *cap. non de-
bet de regul. jur. in 6. l. ſancimus C. de pæn.*;
10 Hæc tamen intelligenda ſunt, ſi ita proviſus
bona fide beneficium poſſederit, ſi enim dein-
de conſcius falſitatis factus ſit, ac eiſdem uta-
tur literis apoſtolicis apprehendendo poſſeſ-
ſionem Eccleſiæ, tanquam malæ fidei poſſeſ-
ſor nequit præſcribere, ſed tenetur, vel be-
neficium dimittere, vel obtinere revalida-
tionem tituli, dummodo tamen dimiſſio,
reſignatio, aut tituli revalidatio in fraudem,
& præjudicium alterius obtenta non ſit *cap.
quamvis ibique Gloſſ. & interpretes de reſ-
cript. in 6. l. 2. §, ſi quis ff. ne quid in loc.
publ.*
11 Ultra pœnam vacationis beneficii inflicta
quoque eſt contra clericos falſarios literarum
Apoſtolicarum pæna mortis, quæ vere, &
proprie dicitur ordinaria apud criminaliſtas;
12 Unde dubium oritur, an vacet beneficium
ipſo jure, ſi Papa pænam mortis clerico falſa-
rio debitam commutet in perpetuos carceres,
triremes, aut relegationem. Punctum hoc
tantum non invenio; cenſerem tamen pænam
vacationis beneficii remiſſam non eſſe, quo-
niam de jure pro uno, eodemque delicto du-
plex poteſt infligi pæna, quarum una corpo-
ralia ſit, temporalis altera *Bald. in l. placet
num. 16. C. de ſacroſan. Eccleſ.* ubi dicit, quod
pæna ſpiritualis non tollit temporalem, &
è contra; Hic videtur caſus, quia contra
clericos literarum Apoſtolicarum falſarios
duplex de jure, & apoſtolicis conſtitutioni-

bua

bus impoſita eſt pœna, altera vacationis be-
neficii, quæ temporalis eſt & ſimilis confiſca-
tioni bonorum, altera mortis, quæ corpora-
lis denominatur; Si igitur verum eſt juxta
Baldi ſententiam, quod una pœna non tollit
alteram, verum quoque erit, quod remiſſio
unius pœnæ non infert remiſſionem alterius,
quot enim pœnæ, tot gratiæ requiruntur, &
conſequenter non obſtante, quod Papa ex
ſpeciali gratia commutaverit clerico falſario
pœnam mortis in carcerem, aut relegatio-
nem, poſſunt beneficia clerici falſarii libere
impetrari, ſeu tanquam vacantia idoneis cle-
ricis à Papa conferri *cap. ad Falſariorum ibi-
que Abb.*, *& alii de crimin. falſ.*

13 Nec turbat, quod *Baldus* loquatur de duo-
bus diverſis judicibus, prout exemplificat ibi-
dem caſum in crimine ſacrilegii,quod eſt mixti
fori, concludens, quod pœna ſpiritualis ab
epiſcopo impoſita contra ſacrilegum non tol-
lit temporalem à judice ſeculari inferendam,
ſed hic verſamur in uno, eodemque Princi-
pe, qui clerico falſario pœnam ordinariam
remittit, ergo per remiſſionem pœnæ ordina-
riæ, quæ major eſt, cenſetur remiſſa vacatio
14 beneficii, quæ eſt minor. Reſpondetur ita
quidem *Baldum* loqui, ſed tamen eadem mi-
litat ratio in Papa, qui pœnam mortis clerico
falſario condonavit, nam ſicuti Epiſcopus
imponendo pœnam non tollit alteram, ita
Papa remittendo corporalem non cenſetur
remiſiſſe temporalem, quod patet argumen-
to confiſcationis bonorum, à quo parum
differt vacatio beneficii, ſi enim fiſcus bona
delinquentis cameræ regiæ jam incorporave-
rit, non amplius dimittit, etiamſi Princeps
pœnam mortis delinquenti remittat, & ratio
eſt, quia effectus confiſcationis jam conſu-
matus eſt, ac proinde pro recuperatione bo-
norum requiritur nova gratia, ita jus benefi-
cii ſemel amiſſum ex hoc capite, amplius
non reviviſcit, niſi expreſſe à Papa reſtitua-
tur *l.1. & 2. C. de ſenten. paſſ. Rot. deciſ.125.
per tot. cor. Merlin.* Nec valet argumentum
à remiſſione majoris pœnæ ad remiſſionem mi-
noris, hoc enim procederet, ſi una pœna ve-
niret in ſequelam alterius, ſecus quando utra-
que ſtat de per ſe, quoniam tunc una ſubla-
ta, ſupereſt alia, ſicuti de duobus impedi-
mentis uno ſublato per diſpenſationem, re-
15 manet aliud juxta axioma, quot impedi-
menta, tot diſpenſationes *per Text. in cap.
cum pro cauſa ibique Innoc. num.2. de ſenten.
excommunicat. Can. ſi quem §. notandum ver-
ſic. ſi plura 2. quæſt. 3. can. 1. diſtinct. 5. de pœ-
nitent.*

16 Dubitatio non levis oritur, an videlicet
clericus falſificans literas, quæ gratioſè à
Nunciis, aut legatis de latere expediuntur
ſuper beneficiis, diſpenſationibus, cum ſi-
milibus, incidat in pœnam privationis bene-
ficii ipſo jure; & ratio dubitandi eſt, quia
diſpenſationes, & proviſiones Nunciorum,
aut Legatorum dicuntur Apoſtolicæ, non
enim nomine proprio, nec ordinariis faculta-
tibus, ſed nomine Papæ, & auctoritate Se-
dis Apoſtolicæ diſpenſant legati impedimen-
ta, & conferunt beneficia eccleſiaſtica *cap.
Abbatem. de elect. in 6.*, & conſequenter cle-
rici falſificantes literas Nunciorum ipſo jure
ſpoliantur beneficiis, quia cum proviſiones
Nunciorum ſint Apoſtolicæ, ſubjacent diſpo-
ſitioni *Text. in cap. ad falſariorum de crim.
falſ.*

17 Sed contra concludendum eſt, nam *Text.
in d. cap. ad falſariorum* expreſſe loquitur de
literis Papæ ſub eo perſonaliſſimo vocabulo
literis noſtris, ideoque ex clara Legiſlatoris
mente non comprehenduntur ſub hac lege li-
teræ nunciorum, aut legatorum, potiſſimum
quia verſamur in pœnis, in quibus ſtricta fieri
debet interpretatio, & ita lex pœnalis tantum
comprehendit, quantum loquitur, & non
ultra, ne alias pœnæ juris extendantur ad
alios caſus contra prima principia; deinde
illud verum eſt, quod omnes proviſiones Papæ
ſunt apoſtolicæ, ſed non omnes proviſiones
apoſtolicæ ſunt Papæ, quamvis enim nuncii,
ſeu legati conferant beneficia nomine Papæ,
nihilominus collationes ſunt ipſorum nuncio-
rum, ſeu legatorum, non autem Papæ, &
qui recipit beneficium, non à Papa, ſed à nun-
ciis, ſeu legatis recepiſſe omnino dicendum
eſt, habent enim liberam facultatem inter
plures concurrentes idoneos conferendi bene-
ficia, quibus velint *l. unum ex familia §.1. ff. de
legat. 2.*

18 Ulterius majus crimen eſt falſificare ſuppli-
cationes ſignatas à Papa ob injuriam, quæ
infertur Principi eccleſiæ, quam falſificare
literas nunciorum, qui miniſtri ſunt, non
19 Principes, & tamen certum eſt, clericos
falſificantes ſupplicationes Papæ jure commu-
ni beneficiis ipſo jure non privari, nam *Text.
in d. cap. ad falſariorum* loquitur de literis,
non de ſupplicationibus, quod non ſine ratio-
ne ita ſancitum eſt, quoniam ſupplicatio ſi-
gnata eſt gratia adhuc informis, nec nomen
gratiæ meretur, ſi inde literæ apoſtolicæ non
expediantur, itaque vis falſificationis quoad
effectum vacationis beneficii non conſiſtit
in initio, ſed in executione literarum apo-
ſtolicarum, quibus tunc gratia Papæ perfi-
citur.

20 Sicuti falſificare decreta Congregationis
Concilii, & Epiſcoporum, & regularium
par eſt, vel majus crimen, quam falſificare
literas nunciorum, nec clericus ſtatim amittit
beneficium ex hoc capite, licet extra ordinem
puniendus ſit, etiam privatione beneficii, ſi
res gravis ſit, aut qualitas criminis id exigat,
cap. gravem de exceſſ. prælator. Hæc dicta
ſint in ſola ratione dubitandi, ut per rationes
oppoſitas noſtra ſententia magis firmetur,
nam quod de clericis falſificantibus literas
Papæ ſpecialiter ſancitum eſt, in aliis fal-
ſificationibus cenſetur conſulto omiſſum, ne
pœna locum habeat; & ita exigit auctoritas
Papæ, ita expoſtulat major prærogativa
conferentis beneficia, ita decet majeſtatem
Principis eccleſiæ, quæ quidem rationes ceſ-
ſant in aliis inferioribus beneficiorum colla-
tori-

toribus, & judicum literis, ſeu decretis
Riccius deciſ. 36., ubi teſtatur reſolutum fuiſ-
ſe falſificanti literas Cardinalis vivæ vocis
oraculo infligendam non eſſe pœnam privatio-
nis beneficii ipſo jure *juxta text. in cap. ad fal-
ſariorum de crim. falſ.*

A D D I T I O.

SVMMARIVM.

1 FAlſificatio literarum apoſtolicarum quodammodo eſt crimen læſæ majeſtatis humanæ, & quare.
2 Penſio reſervata intuitu officii ſpiritualis ob hujuſmodi crimen extinguitur.
3 An penſio mixta ex hoc capite extinguatur, ſeu potius clericus ea privandus ſit.
4 Penſio laicalis ſegregata à ſpiritualitate nihil aliud eſt, quam temporanea præſtatio, ſeu ſtipendium.
5 Clericus, ſeu laicus literarum apoſtolicarum falſarius penſione laicali eſt privandus, ſicuti ejus bona publicantur 6.
7 Limitatur in penſione laicali, ſeu clericali reſervata ſuper beneficiis intuitu alimentorum.

1 FAlſificatio literarum apoſtolicarum cen-
ſetur quodammodo crimen læſe majeſta-
tis humanæ, nam indirecte læditur majeſtas
Papæ, & directe frangitur fides publica, quo
2 nil gravius; unde penſio reſervata intuitu
miniſterii ſpiritualis ob hujuſmodi crimen ſine
dubio extinguitur, quia hujuſmodi penſio
non eſt, niſi verum beneficium, quod com-
prehenditur ſub diſpoſitione *Text. in cap. ad
falſariorum de crim. falſ.*, præſertim ſi confe-
ratur in titulum, prout alia beneficia eccle-
ſiaſtica.

3 Si vero agatur de ea, quæ datur intuitu
clericatus, ſeu ut clericus decentius vivere
valeat, idem dicendum videtur, quoniam
clericus falſarius perpetuo privatur omnibus
beneficiis, quorum appellatione, ſaltem lato
modo, venit penſio clericalis *Gloſſ. in cap.
quicumque §. Ad hæc verſic. beneficium de
hæretic. in 6 Gig. de penſion. quæſt. 19. num* 2.,
Deinde clericus degradatur, & uti laicus
traditur curiæ ſeculari puniendus, unde ex
defectu clericatus penſio extinguitur, vel
ſaltem ea privandus eſt, cum clericus ſit ex-
communicatus, ac perpetua infamia notatus
l. infamem ff. de pub. jud., ultra quod hodie
contra falſarios literarum apoſtolicarum im-
ponitur pœna mortis, quæ major eſt privatio-
ne beneficii *Farinacc. de falſit. quæſt.* 151. *per
tot.*

4 Demum de laicali, videlicet de ea, quæ
ſegregata eſt à ſpiritualitate, non audeo aſ-
ſerere, quia talis penſio nihil aliud eſt, quam
præſtatio temporaria, ſeu ſtipendium; at
quia clericus, ſeu laicus falſarius indignus
eſt quocumque eccleſiæ beneficio, ideo hac
5 penſione privandum eſſe non dubito, ſicuti
6 ejus bona de jure communi confiſcantur *l.* 1.
*§. final. ff. de crim. falſ. §. Item lex cornelia Inſt.
de publ. judic.*

7 Limitatur dumtaxat in penſione laicali,
ſeu clericali reſervata ſuper beneficiis contem-
platione alimentorum, qua clericus, ſeu
laicus non eſt privatus, nec eſt privandus ex
hoc capite, quia alimenta ſub confiſcatione
non veniunt *Surd. de alimen. tit.* 8. *privil.* 59.
num. 15.

ARGUMENTUM.

DE Vacatione Beneficii, & Penſionis ob offenſionem Car-
dinalium *ad ornatum Text. in cap. fælicis de pæn. in* 6.

SUMMARIUM.

1 PRæeminentiæ Cardinalium.
2 Clerici offendentes Cardinales ipſo jure privantur beneficiis, non obſtante quacumque præſcriptione, ubi quod libere poſſunt conferri juris ordine non ſervato 3.
4 Offendens conſiliarium Principis dicitur perduellis, item offendens Cardinalem, ibidem in fin.
5 Differentia inter conſiliarios ſupremi Principis. & Cardinales.
6 Ob hujuſmodi crimen beneficia ubique vacant, ubi da ratione.
7 Nec diſtinguendum eſt inter auctorem facinoris, aut ſocium. idem in receptatoribus, ubi declaratur.
8 Limita in clerico, qui ratum habuit, quod ſuo nomine geſtum non eſt.
9 Limita, ſi clericus ſit aggreſſus.
10 Limita, ſi promotio Cardinalis erat ignota apud offendentem.
11 Non incurrit excommunicationem, qui ignoranter percutit clericum non incedentem in habitu, & tonſura.
12 Miles non incidit in crimen læſæ majeſtatis, ſi caſualiter offendat Principem.
13 In omnibus dignitatibus eccleſiaſticis, ut quis dicatur qualificatus, requiritur acceptatio.
14 Privatur clericus beneficio offendens Cardinalem, qui dignitati renunciavit, etiamſi renunciatio inde à Papa acceptetur.
15 Ob hujuſmodi crimen ipſo jure privantur beneficiis filii, & nepotes offendentis.
16 Sed, an hæc pœna ſit in praxi recipienda, videtur dubitandum.
17 Nuncii ſedis apoſtolicæ parum differunt à Cardinalibus.
18 Clericus graviter offendens nuncium beneficiis privatus eſt, vel privandus.
19 Degradatio, quæ tollit exercitium clericatus, aufert etiam beneficia.

Digitized by Google

CAPUT XXXIV.

1 QUanta ſit in eccleſia Cardinalium præſtantia, quiſquis non ignorat, præeminent enim quatuor Patriarchis orientalibus, licet contrarium teneat *Abb. in cap. antiqua n.6. de privileg.* Præeminent omnibus Epiſcopis, Archiepiſcopis, & Primatibus eccleſiarum occidentalium, licet inter Archiepiſcopum Eboracenſem in Angiia, & Cardinalem id acriter fuerit diſputatum, donec ab augenio IV. *in conſtitutione* 15. favore Cardinalium quæſtio deciſa remanſit, & juſta quidem ratione, nam Cardinales ſunt conſiliarii Papæ, ac interſunt conciſtoriis, quæ pro regimine univerſalis eccleſiæ fieri ſolent. Demum non cedunt Archiepiſcopis, & inſimul Electoribus Sacri Romani Imperii, quamvis adhuc ſub judice lis ſit, cedunt tamen regibus, quia ipſi reges non ſunt, ſed regibus æquiparantur. Quo igitur major eſt eorum dignitas, ſeverioribus pænis plectendi ſunt eam graviter offendentes.

2 Quapropter jure optimo ſancitum eſt clericos omnes beneficiatos, ac dignitatum eccleſiaſticarum poſſeſſorea, qui graviter offenderint, percuſſerint, ſeu, quod abſit, occiderint, aut hoſtiliter Cardinales fuerint Inſecuti, ultra perpetuam inhabilitatem beneficiorum quoad ipſos, & eorum filios uſque ad ſecundam generationem maſculinam, aliaſque pænas arbitrio Papæ infligendas pro qualitate criminis, privatos eſſe ipſo jure omnibus beneficiis, dignitatibus, officiis, etiam laicalibus, quæ ipſo facto vacare cenſentur, non obſtante quacumque præſcriptione triennali, aut decennali, quæ de jure recepta non eſt ob impoſſibilitatem obtinendi reſtitutionem in integrum quoad beneficia jam obtenta, & diſpenſationem quoad in poſterum vacatura, *ita habetur in cap. fælicis, ibique omnes de pæn. in 6.*

3 Nec opus eſt ſervare ordinem Judicii, citando poſſeſſorem, vel perſonaliter, vel ad valvas, vel per proclama, multoque minus requiritur ſententia declaratoria criminis, quæ in quibuſdam caſibus proferri debet, cum enim agatur de gravi exceſſu, ſatia eſt, quod clericus de hoc, vel confeſſus, vel convictus ſit, ſeu quod notorie conſtet, ut ille, ad quem ſpectat collatio, libere beneficium providere valeat *Gloſſ. in cap. fælicis verſic. diſponant. de pæn. in* 6.;

4 Et ratio hujus ſanctionis ea eſt, quia graviter offendens conſiliarium ſupremi Principis, aut Senatorem Reipublicæ dicitur perduellis, acſi ipſum Principem offendiſſet, ita qui graviter offenderit Cardinales, utrobique enim Conſiliarii, & Senatores, utrobique Cardinales ſunt pars corporis ipſiuſmet ſupremi Principis, ſeu Papæ *l. quiſquis C. ad leg. Jul. Majeſt. ibi = de nece Virorum Illuſtriam, qui à Conſiliis, & Conciſtorio noſtro interſunt Senatorum, nam & ipſi pars corporis noſtri ſunt* =, quod etiam habetur *in d. cap. fælicis de pen. in 6. can. ſi quis 6, quæſt. 1.*

5 Hoc tamen diſcrimen eſt, quod Senatores, aut Conſiliarii Principis uti univerſi, ſeu collegialiter ſumpti Senatum conſtituunt, ac Principem repræſentant, Cardinales vero, uti ſinguli habent in ventre Principatum, quod ſcire valde intereſt, quoniam conſpirans contra vitam Senatoris, aut Conſiliarii odio ipſius, non Senatus, aut Principatus, pænis perduellium non ſubjicitur *ex plene deductis per Aldobrandin. Vot. deciſ. 1. impreſſ. poſt Rembold.*; E' converſo graviter offendens, vel hoſtiliter perſequens Cardinalem etiam odio ipſius crimen læſæ majeſtatis committit, ac pænas perduellium incurrit; Non igitur mirum, ſi ob tantum facinus beneficia ipſo jure vacent pro omnibua juris effectibus *cap. fælicis de pæn. in 6.*

6 Nec ubi delictum perpetratum eſt, ibi tantum beneficia vacant, ſed etiam alibi, & ubique exiſtentia, ita pro honore ſupremi Principis hoc jure utimur, ut quilibet fiſcus in ſuo ſtatu bona, & jura perduelis ſibi appropriare valeat *plene Rot. deciſ ult per tot. par. 14. recen.*, par ergo ratio eſt pro Cardinalibus Romanæ Eccleſiæ, nam eorum juriſdictio univerſalis eſt, ac totam complectitur eccleſiam, idcirco talis offenſio perpetrata dicitur in eorum diæceſi, provincia, & territorio, quod Cardinales habent cum Papa *l. quiſquis C. ad leg. Jul. Majeſt. cap. fælicis de pæn. in 6. Eugen. IV. conſtitut. 15. in fin.*

7 Nec diſtinguendum eſt quoad pænam privationis beneficii inter auctorem facinoris, aut ſocium, clericus enim, prout particeps exceſſus, pari pæna punitur; quod & verum eſt in receptatoribus, dummodo conſanguinei non ſint, quoniam ſub hoc diffugio diu latent facinora ſic delinquentium *Gloſſ. in cap. fælicis verſic. ſocius, verſic. receptaverit de pæn. in 6.*

8 Limita in clerico, qui ratum habuit, quod ſuo nomine geſtum non eſt, nam, ut quia beneficiis ipſo jure privetur ex hoc capite, neceſſe eſt; quod ſuo nomine facinus perpetratum ſit, quodque inde ratum habeatur *Gloſſ. in cap. fælicis verſic ratum de pæn. in 6.*

9 Limita inſuper, ſi clericus aggreſſus ſit, quoniam defenſio eſt licita, juſta, & neceſſaria, ac vim vi repellere licet contra omnes perſonas cujuſcumque tituli, qualitatis, præeminentiæ, & gradus; merito ſane, quia ubi aggreſſio eſt illicita, defenſio eſt permiſſa *Gloſſ. in cap. fælicis verſic. percuſſerit. de pæn. in 6.*. At de his ſatis, hæc enim ſunt certa juris principia, & vix indicantur ex præſuppoſitione regulæ ſupra præmiſſæ in hac mate-

ria, in qua raro vacant beneficia eccleſiaſtica ob offenſionem Principum Romanæ Curiæ.

10 Hoc tamen prætereundum non eſt, quod clericus percutiens, aut graviter offendens Cardinalem nuper creatum non cadit à jure beneficii, ſi ejus promotio erat ei ignota;
11 ſicuti non incurrit excommunicationem, qui ignoranter percutit clericum incedentem
12 abſque habitu, & tonſura; Item pœna læſæ majeſtatis non patitur miles, qui putans occidere hoſtem, caſualiter Principem offenderit, quippe quia ad incurrendam pœnam privationis beneficii requiritur plena ſcientia qualitatis perſonæ; Ultra quod in omnibus collationibus beneficiorum, aut promotionibus, quæ fiunt à Papa in Conciſtorio, ut
13 quis dicatur qualificatus, requiritur dignitatis acceptatio, ſine qua actus creationis, ſeu promotionis non eſt perfectus *cap. ſi tibi abſenti de præben. in 6.*, immo requiritur, ut ita promotus Cardinalium utatur inſignibus, ſine quibus vir eminens non diſtinguitur à ſimplici clerico *ex conſtit. 1. §. 2. Eugenii IV. ibi = Præſenti conſtitutione decernimus, & declaramus per hujuſmodi pronunciationem ſic in ſecreto conciſtorio de quibuſvis perſonis hactenus factam, ſeu in poſterum faciendam alicui ſic in Cardinalem in præteritum pronunciato, ſeu in poſterum pronunciando nullum jus, ſeu titulum re, aut nomine acquiſitum fuiſſe, neque aliquem pro Cardinali reputari, donec, & quouſque Cardinalatus inſignia realiter ſint impenſa, ibiq. Cherubin.*, & ratio eſt, quia ſi clericus ſciviſſet qualitatem viri eminentis, forſan ab offenſione abſtinuiſſet, quod ſufficit, ne locum habeat pœna juris, nam ignorantia facti, præſertim in pœnis, ſemper excuſat.

14 E' contra autem, qui offenderit Cardinalem, qui dignitati renunciavit, incidit in pœnam privationis beneficii, etiamſi deinde renunciatio à Papa acceptetur, & ratio eſt, quia ſic renuncians ſemper remanet Cardinalis, donec ejus renunciatio à Papa fuerit admiſſa *cap. ex tranſmiſſa cap. admonet cap. in præſentia in fin. de renunciat.*

15 Demum etiam illud ſingulare notandum eſt, quod filii, & nepotes ob hujuſmodi crimen ab Avo, ſeu Patre commiſſum ipſo jure privantur quovis officio, quacumque alia dignitate, etiam Pontificali, ſublata quacumque regula de triennali, decennali, & ultra *cap. fœlicis §. quod ſi quis de pæn. in 6.*, ad inſtar criminis læſæ majeſtatis humanæ, pro quo bona filiorum ob patris crimen ipſo jure fiſco incorporantur *l. quiſquis §. filii C. ad leg. Jul. Majeſt.*

16 Sed, an hæc pœna quoad filios, & nepotes ſit recipienda, videtur dubitandum, & ratio dubitandi ex eo depromitur, quia ſicuti ob hæreſim patris filii de æquitate non ſpoliantur beneficiis, & officiis eccleſiaſticis *ex plene deductis ſupra in cap. 26.*, ita fortius id in hoc caſu dicendum eſt ex ratione *Text. in cap. vergentis de hæretic.*, ubi quod longe gravius eſt divinam, quam humanam lædere majeſtatem, quod abſque ulla dubitatione procedit in nepotibus, de quibus non loquitur *Text. in d. leg. quiſquis §. filii*, & ita, ſi Judex eſſem, rigorem juris in praxi temperandum cenſerem, quod & ratio ſuadet, quia nemo ex delicto alterius debet puniri *l. ob crimen ff. de pæn. l. ſancimus C. eod. tit.*

17 Denique Nuncii Sedis Apoſtolicæ parum differunt à Cardinalibus, conferunt enim beneficia eccleſiaſtica, & ampliſſimis potiuntur prærogativis ex poteſtate, quam habent, le-
18 gatorum de latere *cap. 1. de offic. legat. in 6.* Præterea clericus, qui graviter Nuncium offenderit, beneficiis eccleſiaſticis privatus eſt, vel privandus. Sane clericus hujus criminis reus incidit in crimen læſæ majeſtatis, violat enim ſecuritatem publicam *l. 1. in princip. ff. ad leg. Jul. Majeſt.*, & qui violat pacem, dignitate exui debet *can. qui contra 24. quæſt. 1.*, imo ſicuti laicus pacis violator capite plectitur, ita clericus degradatur *in puncto Roman. conſ. 365. num. 1. 2. 3.* degradatio
19 enim, quæ tollit clericatus exercitium, aufert etiam beneficia, quæ ſine clericatu retineri non poſſunt, quod potiſſimum verum eſt in degradatione reali, de qua extat *Text. in cap. 2. in fin. de pæn. in 6.*

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 Offenſio Cardinalium eſt crimen læſæ majeſtatis divinæ, & humanæ.
2 Penſio clericalis, laicalis, & mixta ob hujuſmodi crimen extinguitur, ubi idem in Papa.
3 Cardinales potiuntur privilegiis ſupremo Principi competentibus.

1 Offenſio Cardinalium procul dubio eſt crimen læſæ majeſtatis divinæ, & humanæ; divinæ, quia ſunt primarii Sacerdotes ad regimen univerſalis eccleſiæ præſignati; humanæ, quia ſunt Senatores, & Conſiliarii Papæ, ac proinde ſicuti vacant officia temporalia, bona, & jura confiſcantur, ita
2 in pœnam hujus exceſſus extinguitur penſio, nulla præmiſſa diſtinctione inter penſionem clericalem, laicalem, & mixtam *cap. fœlicis de pæn. in 6.*, eo modo, quo penſio extinguitur ob offenſionem Papæ *l. quiſquis C. ad leg. jul. majeſt. cap. cum ſecundum de hæretic.*
3 *in 6.*, Cardinales enim, uti Senatores eccleſiæ eiſdem potiuntur privilegiis, & juribus ſupremo ejus capiti competentibus *l. quiſquis, ibique ſcribentes C ad leg. jul. majeſt. cap. fœlicis de pæn. in 6.*

ARGU-

ARGUMENTUM.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob offenſionem Epiſcoporum, & an id locum habeat in Epiſcopis electis, aut confirmatis, ſed nondum conſecratis, aliiſque Prælatis habentibus juriſdictionem quaſi epiſcopalem *ad ornatum Text. in Clement. 1. de pœnis*.

SUMMARIUM.

1 An Epiſcopatus ſit major Cardinalatu, diſtinguitur.
2 An Archipræsbyter ſit major Archidiacono, diſtinguitur.
3 Clericus offendens proprium Epiſcopum ipſo jure privatur beneficiis exiſtentibus in Civitate, aut Diœceſi.
4 Clericus offendens proprium Epiſcopum committit ſacrilegium, & crimen læſæ majeſtatis divinæ, & humanæ.
5 Epiſcopi in hoc æquiparantur Cardinalibus.
6 An clericus Epiſcopi ſuffraganei graviter offendens Archiepiſcopum incidet in pœnam privationis beneficii, ubi ratio dubitendi, ſed contra concluditur 7.8.
9 Idem ſimiliter de Prælatis inferioribus habentibus juriſdictionem quaſi epiſcopalem, ſed contra ibidem 10.
11 Pœnæ interficientis Epiſcopum non habent locum in interficiente Prælatum inferiorem.
12 Electus ad Epiſcopatum non eſt proprie Epiſcopus.
13 Appellatione Epiſcopi non venit electus, & confirmatus.
14 Clericus offendens Epiſcopum electum, ſeu confirmatum non incidit in hanc pœnam.
15 In pœnis non eſt facienda extenſio de perſona ad aliam.
16 An clericus incidat in hanc pœnam, ſi graviter offendat Epiſcopum, à quo obtinuit beneficium, quod ſitum eſt non tam in ſua, quam alterius Epiſcopi Diœceſi, diſtinguntur caſus 17.18.
19 Filii clericorum offendentium Epiſcopum beneficiis non privantur, ſed tantum inhabiles fiunt.
20 Filii clericorum offendentium Epiſcopum non poſſunt in eadem Diœceſi beneficia permutare, etiamſi auctoritas Epiſcopi intervenerit, imo ſi permutatio facta ſit coram Papa, ubi declaretur.
21 Permutatio facta ab eo, qui eſt incapax permutandi ex delicto paterno, nullam habet juris firmitatem, & poteſt annullari, ſed uterque compermutans habet regreſſum ad beneficium.
22 *Clementina 1. de pœnis* non comprehendit beneficium canonice obtentum à filio, & inde permutatum.
23 Clericus capax poteſt beneficium cum ipſo commutatum præſcribere, ſecus incapax, ubi quod beneficium incapacis poteſt conferri, aut impetrari, ibidem in fin.
24 Clericus incapax ex delicto paterno certus ſit ante impetrationem obtinere tituli revalidationem, ſi ad ſuum beneficium regreſſum habere non poſſit, ubi quod revalidatio tituli debetur, & quære?
25 Clericus incapax ex delicto paterno poteſt permutationem facere cum beneficio alterius Diœceſis, ubi aſſignatur ratio.

CAPUT XXXV.

1 Epiſcopatus jure divino inſtitutus primaria eſt in eccleſia dignitas, & major Cardinalatu, quod tamen verum eſt quoad ordinem, & characterem Epiſcopalem, non autem quoad juriſdictionem, dignitatem, ſeu officium *Bart. in l. 1. num. 4. ff. de appellat.* Ita id receptum eſt in aliis dignitatibus ordinatione Apoſtolica in eccleſia
2 erectis. Archidiaconus enim major eſt Archipræsbytero quoad dignitatem, & minor quoad ordinem ſacerdotalem *cap. 1. de offic. Archidiac. cap. 1. ibique omnes de offic. Archipræsbyt.* Præterea ſicuti diſpoſitio juris acriter perſequitur offendentes Cardinales *ex dictis in cap. antecedenti*, ita æquum eſt, ut ſimilibus pænis Epiſcopalis dignitas propugnetur.

3 Clericus itaque, qui graviter offenderit, percuſſerit, aut, quod horrendum dictu eſt, occiderit proprium Epiſcopum, privatur ipſo jure omnibus beneficiis, officiis, præbendis ſpiritualibus, aut temporalibus, quas in Civitate, aut Diæceſi poſſidet, vel titulo canonicæ inſtitutionis, vel titulo deputationis eccleſiaſticæ, inhabilitatis prorſus ejus filiis uſque ad ſecundam generationem maſculinam, ac ſublata quacumque ſpe diſpenſationis pro aſſequendis in poſterum beneficiis *Clement. 1. §. à fæudis de pæn. Gregor. Tholoſan. de benefic. cap. 26. num. 10. Rebuff. prax. benefic. tit. de mod. amitten. benefic. num. 40.*, nam qui ſic temerè deliquit, quicum-
4 que ille ſit, clericus, aut laicus, committit ſacrilegium, & reus eſt criminis læſæ majeſtatis divinæ, & humanæ, cum Epiſcopus in ſua Civitate, & Diæceſi ſit primus ſacerdos, & Principis figuram gerat, prout Pa-
5 pa cum Cardinalibus in tota eccleſia, & in hoc parificatur Epiſcopus Cardinali, quoniam uterque vocatus eſt in partem ſolicitudinis, ſicuti Papa in plenitudinem poteſtatis *cap. ad honorem de auctoritat. & uſ. pall.*

6 Quæres, an clericus epiſcopi ſuffraganei graviter offendens Archiepiſcopum incidat ipſo facto in pænam privationis beneficii? Et videtur quod ſic, quia, ubi major eſt dignitas, ibi quoque major debet eſſe pæna. Sane ſicuti per offenſionem Papæ, & Cardinalium ubique vacant beneficia, quia Papa, & Cardinales pro Diæceſi habent totam

Digitized by Google

eccleſiam, ita per offenſionem Archiepiſcopi vacant beneficia, quæ extant in Provincia, & per offenſionem Primatis vacant ea, quæ extant in Regno, nam Archiepiſcopus in ſubditos ſuffraganeorum exercet juriſdictionem *cap. Paſtoralis* 11. *ibique Innocen. & alii de offic. ordinar.*

7 Sed contra concludendum eſt, quoniam Archiepiſcopus nullam habet juriſdictionem in Civitate, & Diœceſi ſuorum ſuffraganeorum *cap.* 1. *de offic. ordinar. in* 6., niſi in certis caſibus, videlicet in viſitandis eccleſiis totius Provinciæ, convocandis Conciliis Provincialibus, recipiendis appellationibus, *ut notat Quarant. in ſumm. Bullar. verſic. Archiepiſcopi auctoritas*; In reliquis Archiepiſcopus habet propriam Diœceſim, in qua ordinariam exercet juriſdictionem, & nihil differt ab Epiſcopo; Omnis enim poteſtas Archiepiſcopi, quæ olim competebat in ſubditis ſuorum ſuffraganeorum, hodie penitus abrogata eſt *per Text. in cap.* 1. *de offic. ordinar. in* 6. *Abb. & Butr. in cap. Paſtoralis eod. tit. in antiqu. Lotter. de re benefic. lib.* 1. *quæſt.* 22. *num.* 41. *cum ſeqq.*

8 Verum ceſſat quævis quæſtio, quoniam *Clementin.* 1. *de pæn.* loquitur de proprio Epiſcopo ibi = *à feudis inſuper, & beneficiis, quæ ab eccleſia, cui ſic offenſus præeſt Epiſcopus, obtinet, cadat hoc ipſo* = Unde clericus Epiſcopus ſuffraganei graviter offendens Archiepiſcopum non incurrit pænas Clementinæ, cum Archiepiſcopus non ſit paſtor clerici ſic delinquentis, licet privari poſſit, ut infra patebit.

9 Idem ſimiliter videtur poſſe dici de Prælatis Inferioribus habentibus juriſdictionem quaſi Epiſcopalem cum Territorio ſeparato, qui parum differunt ab Epiſcopis, diſpenſant enim in caſibus Epiſcopo reſervatis, publicant indulgentias, exequuntur diſpenſationes matrimoniales *juxta decretum Tridentini*, & demum habent Vicarium in ſpiritualibus, & temporalibus, qui clericis juſtitiam adminiſtrat, & conſequenter clericus graviter offendens proprium Prælatum eo ipſo cadit à beneficiis, prout diſponitur *in d. Clementina*.

10 Contrarium tamen verius eſt, quamvis enim Prælatus inferior habeat juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, nihilominus Epiſcopus non eſt, quia ad conſtituendum verum Epiſcopum utraque requiritur poteſtas, ordinis nempe, ac juriſdictionis, & una deficiente quis Epiſcopus non eſt ad effectum inferendi hanc pænam contra clericum, qui Prælatum ſuum graviter offenderit *Clementin.* 1.; *ibique Gloſſ. in princ. de pæn. Faguan. in cap. eam te num.* 16. 17. *de reſcript. Piton. diſcept. eccleſ.*

11 *cap.* 108. *num.* 9. *cum ſeqq. tom.* 4., ubi quod pæna interficientis Epiſcopum locum non habent in interficiente Prælatum inferiorem.

12 Denique eadem ratio concurrit in Epiſcopo electo, nondum tamen confirmato, ſeu conſecrato, proprie enim Epiſcopus non eſt, quod & verum eſt, etiamſi ita electus adminiſtret bona temporalia Epiſcopatus, prout in pluribus eccleſiis electivis conſuetudine id receptum eſt, immo etiam ſpiritualia ex indulto Apoſtolico, quoniam ita electo deeſt poteſtas ordinis, quæ per conſecrationem acquiritur, deeſt enim poteſtas juriſdictionis, quæ per confirmationem de jure obtinetur *cap. noſti cap. ex tranſmiſſa, ibique Gloſſ.*

13 *in fin. de electión.*; Immo appellatione Epiſcopi non venit Epiſcopus electus, & confirmatus, ſi nondum conſecratus ſit *Gloſſ. in cap.* 1. *de religioſ. dom. ibi = electus in conſecratione nomen aſſumit Epiſcopi. Aretin. in cap. meminimus num.* 1. *cum plurib. ſeqq. de*

14 *accuſat. & inquiſit.* Ergo beneficia clerici graviter offendentis electum, & confirmatum in Epiſcopum ipſo jure non vacant;

15 Et ratio clara eſt, quia non eſt facienda in pænis extenſio de perſona ad aliam *cap. odia de regul. jur. in* 6. *l. factum §. final. ff. eod. l. interpretatione l. reſpiciendum l. hodie ff. de pæn.*

16 Dubium, & quidem grave in propoſita materia poteſt excitari, an clericus incidat in pænam clementinæ, ſi temere offendat epiſcopum, à quo obtinuit beneficium, quod ſitum eſt, non tam in ſua, quam alterius epiſcopi diœceſi; Reſolutio præſentis dubii pendet à ſequenti caſuum diſtinctione, quorum primus eſt, ubi epiſcopus habet ex ſpeciali indulto, aut tranſactione poteſtatem tantum conferendi beneficia in ea eccleſia, quæ eſt de diœceſi alterius, hoc caſu clericus graviter offendens epiſcopum collatorem non incidit in pænam privationis beneficii; Non enim epiſcopus eſt, qui confert beneficium, ſed qui clericum ita delinquentem judicat, & condemnat, & utramque in eum exercet poteſtatem ordinis, & juriſdictionis. Cum igitur epiſcopus collator neutram exerceat poteſtatem contra clericum, qui eum ſic graviter offenderat, ſequitur beneficia hujus clerici ipſo jure non vacare. Sane epiſcopus ſic offenſus non exercet poteſtatem ordinis, quia non eſt Paſtor hujus eccleſiæ, quæ eſt de alterius epiſcopi diœceſi, multo minus habet poteſtatem juriſdictionis, quoniam hæc ſpectat ad epiſcopum, cui clericus offendens ſubiectus eſt; nec talis poteſtas inferri poteſt ex collatione beneficii, quia hæc eſt juriſdictio voluntaria, non contentioſa, ergo clericus offendens epiſcopum, qui ipſi contulit beneficium, non incidit in pænam *Clementinæ*, quæ dumtaxat locum habet, ubi offenſus eſt vere & proprie epiſcopus offenderetis.

17 Secundus caſus eſt, ubi inter duos epiſcopos tranſactione conventum eſt, ut eccleſia, de cujus pertinentia inter ipſos concertabatur, ſit utriuſque diœceſis, & utriſque quidem epiſcopalis competat juriſdictio, ſed alternatim, quod poteſt fieri, prout practicatur inter duos parochos poſſidentes domum in confiniis utriuſque parochiæ, hoc caſu clericus temere offendens epiſcopum, qui gaudet alternativa, incidit in pænam privatio-

nis

nia beneficii, qui enim habet alternativam, vere præeſt huic eccleſiæ uti epiſcopus cum poteſtate ordinis, & juriſdictionis, E' contra vero clericus bujus eccleſiæ injurioſe percutiens epiſcopum, qui tunc temporis alternativa non gaudebat, pœnam *Clementinæ* non incurrit, quoniam epiſcopus, qui non eſt turnarius, habetur, acſi eſſet extraneus paſtor, exemplo patroni exiſtentis in turno, qui pro ea vice ſolus eſt dominus, & ſolus collator, nec alii patroni veluti carentes turno ullam vocem habere reputantur, perinde acſi patroni non eſſent *Rot. deciſ.* 14. *num.* 3. *par.* 12. *rec. Vicen. canonicatus* 3. *Februar.* 1702. §. *juſtitia Varmatien. canonicatus* 2. *Decembris* 1705. §. *cum enim*, *Monaſterien. canonicatus* 18. *Martii* 1707. §. *fuit ſiquidem cor. Scotto*, *Placentina parochialis* 22. *Martii* 1719. §. *ſubſtulit coram Cerr. Piſtorien. beneficii* 11. *Junii* 1717. §. *conſenſu coram Herrer. Mediolanen. canonicatus* 13 *Maii* 1718. §. *Etenim in fine cor. R. P. D. Corio*. Ita à pari, privari tamen poterit beneficio ab ordinario loci, cui talis clericus ſubjectus eſt, quoniam gravis percuſſio epiſcopi etiam non ſui, crimen graviſſimum eſt, & hac pœna digniſſimum *Decius in cap. At ſi clerici col.* 2. *de judiciis*; *Aretin. in cap. cum non ab homine col.* 2. *eod tit.*

18 Tertius caſus eſt, ubi duo epiſcopi exercent in hac eccleſia promiſcue juriſdictionem epiſcopalem ſub ea lege, ut unus agere non valeat ſine aſſenſu alterius; hoc caſu cum uterque ſit hujus eccleſiæ Paſtor, uterque habeat poteſtatem epiſcopalem, & unus conferat beneficia, ſeu viſitet eccleſiam de conſenſu alterius, clericus iniurioſe percutiens unum, vel alium epiſcopum eo ipſo privatur beneficio, quod in hac eccleſia poſſidet *Clementin.* 1. §. *à fendis de pæn.*

19 Hæc de jure vera ſunt quoad clericos graviter offendentes proprium epiſcopum, at eorum filii, licet beneficiis canonice obtentis non priventur, de jure tamen inhabiles fiunt ad alia beneficia acquirenda, &
20 conſequenter in eadem diœceſi nequeunt cum alio permutare beneficia, quia permutatio eſt nova beneficii aſſecutio, quæ prohibetur, *ita Gloſſ. in Clement.* 1. §. *obtinenda*, *ibiq. Vitalin. num.* 50. *de pæn.*; quod verum eſt, etiamſi epiſcopi auctoritas intervenerit, epiſcopus enim in hoc diſpenſare non poteſt, etiam in iis caſibus, in quibus ex juſta cauſa permutationes admittit *juxta Text. in cap. quæſitum de rer. permutat*; quod extenditur, quamvis permutatio facta ſit coram Papa, quia non præſumitur diſpenſaſſe impedimento contracto ab uno ex compermutantibus ex de-
21 licto paterno, niſi exprimatur; Ideoque talis permutatio nullam habet juris firmitatem, immo poteſt, & debet ab epiſcopo de facto annullari, ſed uterque compermutans habet regreſſum ad ſuum beneficium, obtenta tamen nova collatione, quæ de æquitate debetur, præſertim ſi probabilis ignorantia juris eos excuſet, nam beneficia permutata vel de jure, vel de facto vacant *Gloſſ. in cap.* 1, *ibiq. Franch. & Geminian. de rer. permutat. in* 6.

22 Et quamvis videatur, quod ille, qui contraxit inhabilitatem ex delicto patris, ſit incapax obtinendi beneficium ex dicta Clementina, nihilominus cum agatur de beneficio proprio, & canonice obtento ante delictum patris, omnis æquitas ſuadet in hoc caſu, ut ad illud debeat omnino reintegrari, non enim hæc eſt libera, ſeu voluntaria beneficii aſſecutio, ſed eſt neceſſaria, & debita collatio, quæ ſub *Clementina* non continetur, ultra quod permutatio eſt nulla ipſo jure, quæ proinde collatione non indiget *cap. non præſtat. de regul. jur. in* 6.

23 Quid ergo, ſi uterque compermutans diu beneficium poſſederit? Reſpondeo, quod clericus capax poteſt beneficium præſcribere, quia habet titulum coloratum *l. Barbarius ff. de offic. Prætor. Gloſſ. in cap. ſciſcitatus verſic. ſervum de reſcript. Gloſſ. in cap. ad probandum verſic. innodatus in fin. de ſenten. & re judic.*, eiſque ſuffragatur regula de triennali, quæ tuetur quemcumque poſſeſſorem cum titulo colorato, è contra clericus incapax ex delicto paterno nullo modo ſe tueri poteſt regula de triennali, vel poſſeſſione decennali, immo quadragenaria *Clement.* 1. *de pæn*; *ibi= omni ſpe diſpenſationis adempta=*, Ideoque beneficium incapacis poteſt ab epiſcopo conferri, ſeu impetrari à Papa, & collatio, ſeu impetratio ſubſtinetur, quia delictum patris reddit incapacem filium ad obtinendum, & præſcribendum beneficium in eadem diœceſi etiam vigore permutationis.

24 Clericus igitur incapax ex delicto paterno ante impetrationem cautus ſit obtinere tituli revalidationem, quæ à Ditaria non denegabitur, præſertim ſi ad beneficium, quod ſuum erat, regreſſum habere non poſſit, forte quia per triennium, ſeu decennium ab alio compermutante pacifice poſſeſſum ſit, ne alias remaneat privatus obtento, & obtinendo, ideſt ſuo, & alterius, quod repugnat.

25 Hæc tamen non procedunt, ſi incapax ex delicto patris permutaverit beneficium exiſtens in civitate, aut diœceſi epiſcopi ſic offenſi cum alio, quod eſt de juriſdictione alterius, nam talis permutatio valet, dummodo cauſa juſta, & neceſſaria concurrat in permutatione, cum inhabilitas filii, cujus pater offenderat proprium epiſcopum, reſtricta ſit ad locum, cui ſic offenſus præeſt epiſcopus, Ideoque ad alia loca, quæ ſunt de diœceſi alterius, non extenditur *Gloſſ. in Clement.* 1. *verſic. Civitate de pæn. ubi ſcribentes.*

ADDITIO.

SVMMARIVM.

1 CLerici penſionarii graviter offendentes proprium epiſcopum ſunt rei criminis læſæ majeſtatis humanæ, & divinæ, ubi de ratione.

2 Penſio clericalis, & mixta ob gravem offenſionem epiſcopi extinguitur.

3 Amplia in penſione laicali.

4 Clericus graviter offendens Prælatum ſimplicem, ſeu cum poteſtate quaſi epiſcopali penſione privandus eſt.

1 NOn minor eſt ratio in clericis penſionariis, qui temere offendunt proprios paſtores, nam ita delinquentes dicuntur rei criminis læſæ majeſtatis humanæ, & divinæ, cum epiſcopus in ſua diœceſi gerat figuram Principis, & primi Sacerdotis; Unde prop-
2 terea propter gravem epiſcopi offenſionem penſio clericalis, mixta, immo etiam laicalis ipſo jure extinguitur; ſane de clericali; & mixta id apud me certum eſt, quoniam hujuſmodi penſiones, vel ſunt beneficia, vel cum eis conveniunt, *ut pluries dictum eſt in*
3 *hoc tractatu*: De laicali vero ne dubitandum quidem eſt, ut enim clericus eo ipſo privatur ex hoc capite omni commodo, quod ab eccleſia obtinet *Clement.* 1. *de pæn.*, ita etiam penſione laicali, quæ nihil aliud eſt, quam quid temporarium.

4 Quo vero ad alios Prælatos exercentes juriſdictionem quaſi epiſcopalem, ut ſunt Abbates, & ſimiles, *Clementina* ceſſat; unde clericus, qui graviter offenderit Prælatum ſimplicem, ſive habentem juriſdictionem quaſi epiſcopalem, quacumque penſione privandus eſt, agitur enim de crimine qualificato hac pæna ſine dubio puniendo *Aretin. in cap. cum non ab homine colum* 2. *de judic. Dec. in cap. at ſi clerici num.* 252. *eod. tit*, *in puncto Gabriel conſ.* 187. *per tot. lib.* 2.

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis ob aſſaſſinium, & an id locum habeat in homicidio qualificato *adornatum Text. in cap.* 1. *de homicid. in* 6.

SUMMARIUM.

1 POEnæ contra laicos, & clericos aſſaſſinos, ubi quod contra clericos inducta eſt ipſo jure beneficiorum vacatio.

2 Ampliatur pœna, quamvis mandatum ad occidendum effectum non habuerit, immo etiamſi a mandante fuerit revocatum, dummodo occiſio, vel mutilatio ſecuta ſit, ubi ratio primæ, & ſecundæ partis.

3 *Decius*, *& Franchus* tenent pœnam privationis locum non habere, niſi in delicto conſumato, vel ubi deventum eſt ad actum occiſioni, vel mutilationi proximum, ſed contra, ibid.

4 Ampliatur in mandatario, dummodo ad actum occiſionis devenerit. ubi differentia inter mandantem, & mandatarium.

5 Mandatarius pœnitentia ductus poteſt executionem non perficere, ubi caſus *Licurgi in Plutarco*.

6 An mandatum ad occidendum differat quoad hoc à mandato de verberando.

7 An mandatum ad occidendum differat quoad hanc pœnam á mandato de mutilando.

8 Ampliatur in mandatario, qui excedens fines mandati, delictum conſumavit.

9 Beneficium non vacat ex mandato ad mutilandum, effectu non ſecuto.

10 An clericus minor ætate ipſo jure privetur beneficio, ſi per mandatarium chriſtianum hominem occiderit, ubi negativa ſententia, ſed contra concluditur. 11.

12 Ubi non imponitur pœna mortis, non eſt infligenda pœna privationis beneficii.

13 Argumentum à pœnis corporalibus ad pœnas temporales non valet.

14 Pœna ordinaria minorari, aut mutari poteſt, ſecus pœna privationis beneficiorum.

15 Aſſaſſinium committitur, quando quis de mandato Domini occidit chriſtianum *juxta opinionem Ancharani*, *& aliorum*.

16 Impugnatur hæc opinio, ubi rationes.

17 In crimine aſſaſſinii non parcitur minori viginti quinque annorum quoad pœnam ordinariam.

18 Pœna privàtionis beneficii non eſt ordinaria.

19 Beneficia vacantia ex hoc capite poſſunt libere conferri, aut impetrari abſque ulla ſententia declaratoria.

20 Sylveſter, & alii tenent ſententiam declaratoriam requiri quod declaratur, ibid.

21 Privatus beneficio per ſententiam legis tenetur ad fructuum reſtitutionem à die commiſſi criminis.

22 Pœna privationis beneficii ipſo jure locum habet in mandato ad occidendum chriſtianum, ſecus infideiem.

23 Collatio beneficiorum ex hoc capite vacantium quandoque ſpectat ad Papam, quandoque ad Epiſcopum, ubi explicatur, & diſtinguitur.

24 Epiſcopus vi conſuetudinis poteſt conferre etiam in menſibus Papæ beneficia ex hoc càpite vacantia, ſed contra, ibid.

25 An propter homicidium qualificatum vacent ipſo jure beneficia, prima opinio affirmat, ſecunda negat, quæ verior eſt 26.

27 Clericus ob homicidium qualificatum traditur quidem curiæ ſeculari, ſed beneficium non vacat.

28 Clericus ob homicidium qualificatum citius privandus eſt beneficio.

29 Clericus aſſaſſinus nil differt ab homicida quoad beneficia obtinenda.

30 Collatio beneficii obtenta à Clerico non ſubſtinetur, non facta mentione delicti.

31 Ampliatur, ſi clericus condemnatus ſit à Judice laico.

32 Ex ſententia nulla ob defectum juriſdictionis contrahitur infamia facti.

CAPUT XXXVI.

1 Non minus jus civile, quam canonicum laicos, & clericos aſſaſſinos ultore ferro perſequitur; jure enim civili laicia pœna mortis, & quidem qualificata infligitur, ut ita juxta menſuram delicti, ſit & plagarum modus; jure autem canonico ultra ſimiles pœnas, quas criminaliſtarum judicio relinquimus, contra clericos ipſo facto, & abſque ulla ſententia declaratoria inducitur vacatio beneficiorum, quæ procul dubio graviſſima eſt, ac pœnæ ordinariæ aſſimilatur *cap.1. ibiq; omnes de homicid. in 6.*

2 Hæc autem pœna locum habet, quamvis mandatum ad occidendum effectum non habuerit, immo etiamſi à mandante revocatum fuerit, dummodo tamen occiſio, aut mutilatio ſecuta ſit; Et ratio primæ partis eſt, quia per ipſum mandantem non ſtetit, quo minus aſſaſſinium commiſſum ſit, proindeque pro commiſſo habetur, quod deliberato animo ex parte mandantis ad actum deductum fuit; Ratio autem ſecundæ partis in eo conſiſtit, quia mandanti imputandum eſt, ſi mandatarius contra ipſius voluntatem mandatum complevit, dum ſcire poterat hoc fieri potuiſſe, prout inde factum, & ſecutum fuit, adeoque aſſaſſinium quoad ipſum mandantem jam conſumatum cenſetur; Sufficit ergo quoad primam partem, quod mandatarius acceptaverit mandatum cum promiſſione pecuniæ &c., & ſatis quoque eſt quoad ſecundam, quod mandatarius non obtemperaverit, utrobique enim clericus reus aſſaſſinii dicendus eſt, utrobique ipſo jure privatur beneficiis *cap.1. ibique Gloſſ. verſic. manda-*
3 *verit de homicid. in 6.*, licet *Decius*, *Franchus*, *& alii* teneant pœnam privationis beneficii ipſo jure locum non habere, niſi in delicto conſumato, vel ubi deventum eſt ex parte mandatarii ad actum occiſioni, vel mutilationi proximum, quod tamen tutum non eſt, nam ſicuti ex ſolo mandato, & per mandatarium acceptato cum oblatione, vel promiſſione pecuniæ, delictum dicitur conſumatum, ita ipſo jure vacant beneficia clerici, qui ad occidendum mandatum dedit *ex pleue firmatis per Rot. deciſ.603. num.5. per tot. par.4. rec. tom.1.*

4 Ampliatur in clerico mandatario, mandans enim, & mandatarius de jure pari pœna puniuntur *l.1. §. dejeciſſe verſic. quoties ff. de vi, & vi armat.*, cum hoc tamen diſcrimine, quod mandans etiam effectu non ſecuto, beneficiis, officiis, & dignitatibus eccleſiaſticis ipſo jure privatur, dummodo tamen oblationem, vel promiſſionem pecuniæ ex parte ipſius, & acceptationem mandati ex parte alterius interveniſſe ſufficienter probetur; E contra autem ex parte mandatarii ultra mandati acceptationem pro homine occidendo, requiritur, quod faciat diligentias, de quibus ſufficienter conſtare debet, ut ipſo jure beneficio privetur; Et ratio diſcriminis eſt, quia mandare nihil aliud præſefert, quam delictum jam conſumatum, ſed acceptare mandatum id non importat, cum reſpectu mandatarii mandatum pendeat ab executione *Geminian. in cap.1. num.10. de homicid. in 6. Rot. d. deciſ.603. par.4. rec.*
5 *tom.1.*; Et propterea ex parte mandatarii non dicitur completum, niſi per executionem, quam poteſt non perficere pænitentia ductus, vel potius ſimulatè acceptare mandatum non ad perficiendum, ſed potius ad evitandum delictum beneficio temporis, *ut de Lycurgo teſtatum reliquit Plutarcò.* in ejus vita, qui ad occurrendum impietati uxoris prædefuncti fratris, quæ meditabatur fætum in utero conceptum perdere, ut Regnum, quod per nuptias cum Lycurgo, deficiente Regis defuncti ſobole, ſibi ſpondere præſumpſerat, occuparet, ipſe inquam Lycurgus ſimulatè ſe obtulit, puerum, quem maſculum peperiſſet, enecare, ipſum tum nuper natum, & ad ſe à matre allatum coram populo, & Principibus adduxit, & ut Regem publicè acclamavit, regio more nutriri curavit.

6 Quæres primo, an mandatum ad occidendum differat quoad hoc à mandato ad verberandum; Reſpondeo differre, quamvis in utroque caſu homicidium ſecutum ſit; Sane in mandato ad occidendum clericus reus eſt aſſaſſinii etiam effectu non ſecuto, quia aſſaſſinium jam conſumatum eſt in mente mandantis, multo magis effectu ſecuto *ex juribus jam dictis*; At in mandato ad verberandum clericus non eſt reus pro effectu, de quo agitur, quoniam verberatio expleri poteſt ſine homicidio, ergo homicidium, quod deinde contigit, mandatario, non mandanti imputandum eſt, & conſequenter vacat quidem beneficium ex parte mandatarii, qui verè aſſaſſinus eſt, ſed non ex parte mandantis, qui pænis homicidæ poteſt tantum puniri, & beneficio privari *cap. ultimo ibiq. Monach. de homicidio in 6.*

7 Quæres ſecundo, an mandatum ad occidendum quoad hanc pænam differat à mandato de mutilando, & videtur quod ſic, quia clericus per hujuſmodi mandatum necem non appetit, prout in mandato ad occidendum, adeoque clericus per mandatum de mutilando beneficium ipſo jure non amittit. At ratio non concludit, quoniam mandatum de mutilando eſt actus, qui regulariter fieri non poteſt citra mortis periculum, ac proinde mors ſuperventa mandanti imputanda eſt, acſi mandatum ad occidendnm dediſſet; Ergo cleri-

clericus in hoc caſu privatus eſt ipſo jure beneficio, nam id potuit, imo debuit cogitare *l. quoniam multa C. ad leg. jul. de vi public. vel privat: Canoniſtæ in cap. ultimo, ibique Probus ad Monach. num 6. de homicid in 6.*

8 Hæc à fortiori procedunt in mandatario, qui excedendo fines mandati delictum conſumavit; Sane mandans eſt reus in cauſa, ipſique imputatur exceſſus mandatarii; Sed mandatarius eſt reus in effectu, acſi ipſe proditor eſſet, & conſequenter clericus mandatarius ipſo jure amittit beneficium *cap. 1. de homicid. in6.*

9 Cæterum effectu non ſecuto, non vacat beneficium mandantis, nec mandatarii ex præciſo mandato ad mutilandum; Non mandantis, quia homicidium prohibuit; Non mandatarii, quia non conſumavit delictum, ſine quo nunquam habet locum pæna juris, quod patet, quoniam ex mandato ad mutilandum effectu non ſecuto, neuter eſt aſſaſſinus, nec pænis aſſaſſinii poteſt puniri, ideoque neuter privatus eſt beneficiis, ſi ambo clerici ſint, & in hoc differt madatum ad occidendum à mandato de mutiiando.

10 Quæſtio eſt de clerico minoris ætatis, an nempe ipſo jure amittat beneficium, ſi per mandatarium chriſtianum hominem proditorie occiderit? Quæſtio videtur reſoluta ex diſpoſitione legum civilium, quoniam minor ratione ætatis pæna ordinaria non punitur, ſed commutatur in relegationem, exilium, carceres arbitrio judicis; Idcirco contra clericos ætate minores pæna privationis beneficii de jure impoſita non eſt, & quatenus impoſita eſſet, de jure eſt remittenda, vel commutanda in aliam mitiorem, & corporalem; Ætas enim minorilis vitiorum plena, & conſilii infirma, non eſt capax pænæ, quæ contra veros homicidas, & proditores de jure infligitur *Text. ſunt expreſſi in cap. 1. & 2. de delict pueror. l. auxilium §. in delictis ff. de minor. l. ſi ex cauſa §. nunc videndum ff. eod. l. 1. §. impubes ff. ad S. C. Sillan. l. excipiuntur ff. eod.*

11 Sed contra concludendum eſt, quia jura civilia loquuntur de laicis minoris ætatis, non de clericis, quorum cauſæ ſecundum jura canonica adjudicantur; Ultra quod minor in beneficialibus habetur pro majore, *cap. ſi annum de Judic. in 6. gloſſ. in cap. ex parte verb. quamvis minor. verſic. ſi minor de reſtitut. ſpoliat.*; Ergo beneficia clerici minoris, ob aſſaſſinium ipſo jure vacant *cap. 1. de homicid. in 6.*

12 Nec turbat, quod ubi non imponitur pæna mortis, quæ ordinaria eſt, non ſit de jure infligenda clericis minoris ætatis pæna privationis beneficiorum, quæ ſimilis eſt ordinariæ,
13 & ordinaria appellatur. Reſpondetur non valere argumentum à pænis corporalibus ad pænas temporales, ſtat enim bene ſimul, quod de jure civili, & multo magis canonico pæna ordinaria, & corporalis clericis minoribus remittatur, & tamen ob hujuſmodi crimen beneficia ipſo jure vacent, & ita res ſe habet, quoniam utroque jure pæna ordinaria contra clericos ætate minores locum non habet ex juribus jam dictis, ſecus ubi agitur de pæna privationis beneficii, & ratio clara eſt, nam effectu non ſecuto mandans pæna mortis non punitur *Cortiad. deciſ. 101. num. 12.*, ſed tamen beneficiis ipſo jure pri-
14 vatus eſt, & ideo pæna ordinaria poteſt minorari, aut mutari, ſed pæna privationis beneficiorum, cum in jure certa ſit, minorari, aut commutari non poteſt *Rot. d. dec. 603. in fin. par. 4. rec. tom. 1.*

15 Nec iterum objiciatur, quod tunc vere aſſaſſinium committatur, quando quis de mandato Domini Chriſtianum occidit, quoniam qui ex hujuſmodi mandato alium occidebat, vocabatur ſervus, ſeu nutritius, qui credebat ſe poſſe ſalvari *ita Gloſſ. in cap. 1. de homicid. in 6. in addition.*, *ubi ponit caſum*, ſeu quando datur mandatum infideli ad occidendum chriſtianum *juxta opinionem Archidiac. num. 2. Jo. Andr. num. 10 & Ancharan. in 8. notabili hujus Text.*, inſerendo ex hoc, quod ſi clericus major etate aſſaſſinus non eſt ex mandato dato perſonæ extraneæ ad occidendum, multo minus talis dicendus erit clericus
16 minoris ætatis. Quandoquidem opinionem *Archidiaconi, & aliorum* in hoc ſenſu ita ſtricto, & rigoroſo non admittimus, quippe quia praxis eſt aſſaſſinos eos omnes eſſe, qui per pecuniam mandant hominem chriſtianum occidi, & mandatarios, qui ſpe præmii allecti vere Chriſtianos occidunt, nulla habita diſtinctione inter Dominum mandantem, & ſervum mandatarium, inter mandatarium chriſtianum, vel infidelem, inter clericum majoris, vel minoris ætatis, & in ſequelam hi omnes tanquam aſſaſſini comprehenduntur ſub diſpoſitione Textus, qui indiſtincte, & generaliter loquitur *juxta veriorem ſententiam, de qua Gloſſ. in d. cap. 1. verſic. additio in fine de homicid. in 6. Gabriel. de maleficiis concl. 1. num. 18. Pariſ. conſ. 166. num. 3. lib. 4. Alexander. conſ. 166. num. 1. & 3. lib. 7. d. deciſ. 603. num. 4. par. 4. recen. tom. 1.*

17 Additur, quod in crimine aſſaſſinii quoad pænam ordinariam non parcitur minori vigintiquinque annorum, nec habet locum *Text. in l. auxilium §. in delictis ff. de minor. ut refert. Porr. faſciculus rer. criminal § aſſaſſinium verſic. minori annis Cortiad. deciſ. 95. num. 35.*, multo igitur minus habendus eſt reſpectus ad minorilem ætatem clerici quoad privationem, ſeu vacationem beneficii, cum
18 hæc pæna vere ordinaria non ſit, ſed tantum ſimilis denominative, & lato modo; Unde propterea ob hujuſmodi crimen indiſtincte
19 vacant ipſo jure beneficia, & tanquam vacantia poſſunt ab eo, cui id de jure competit, libere conferri abſque ulla ſententia declaratoria criminis, nec citato poſſeſſore eccleſiæ, aut præbendæ ſic vacantis *cap. 1. ibique Gloſſ. verſic. libere de homicid. in 6. cap. licet de præben. in 6. cap. fælicis, ibiq. Gloſſ. verſ. diſponant de pæn. in 6.*

20 Et quamvis *Sylveſter in §. Aſſaſſinus*,

Suarez.

Suarez de legib. lib.5. cap.8. num.15. teneant requiri ſententiam decisratoriam criminis, nihilominns id poteſt admitti in foro conſcientiæ, ut interim non ſecuta deolaratoria poſſit clericus retinere beneficium, lex enim pœnalis in hoc judicio non ita rigoroſe obligat, prout in foro externo, in quo privstus beneficio per ſententiam legis poteſt conſtrin-

21 gi sd reſtitutionem fructuum à die commiſſi criminis *Gloſſ.* quæ non eſt alibi *ſecundum Bald. in auth. de inceſt. nupt. §. Imminere per totum in fine Felin. in cap. de quarta num.33. de præſcriptionibus Gonzal. ad regul.8. cancellariæ Gloſſ.15. num.150. Azzor. tract. moral. tract.2. lib.7. cap.17. quæſt.2. effect.2. Vela de pœnis delictor. cap.15. quæſt.74. Garz. de benefic. part.11. cap.10 num.54. Lotter. de re beneficiar. lib.3. quæſt.33. num 70. ad.78. Pignatell. conſult.88. num.122. tom.9. Navarr. conſ.41. de homicid. conſ.69. conſ.97. n.1. de Simon. conſ.14. per tot. de cleric. excommunic.*

22 Declarstur tamen, quod d. pœns privstionis ipſo jure locum habet dumtsxat in msndato ad occidendum chriſtisnum, ſecus vero, ſi sgeretur de occiſione perſonæ infidelis, quia *Text. in d. cap.1.* requirit hanc quslitatem, quæ propterea debet probari ad pœnam ſubeundam *Felin. in cap. ita quorumdam in princ. de judæis Alexand conſ.* [illegible]*t. num 3 lib.2.*

23 Collatio sutem beneficii ex hoc capite vacantis non ſemper ad Papam, nec ſemper ad Epiſcopum pertinet, ſed ſecundum alternativam, & regulam menſium: ſiquidem ſi msndatum ad occidendum à clerico datum ſit in menſe apoſtolico, collatio beneficii ſpectat ad Papam, qusmvis effectum habuerit in menſe ordinarii, quis in crimine aſſsſſinii quosd mandantem dies mandati, non dies executionis attenditur, cum ipſum mandare ſit delictum conſumare *Gloſſ. additionalis in cap. 1. de homicid. in 6.*, & *conſtat ex dictis*, ſi vero sſſsſſinium deinde à clerico commiſſum ſit, dies executionis attenditur reſpectu vscationis beneficii contra mandstarium, Unde, ſi execntio in menſe Papæ facta ſit, ad ipſum proviſio ſpectabit *ex regula* 8. *hodie 9. cancellariæ*, ex qua reſervantur Papæ omnia beneficia quomodocumque vacantia, aliter libere conferat ordinarius, niſi præventive beneficium à Papa impetratum ſit *cap. dudum de præben. in 6.*

24 Sed, ſi eſſet in Diœceſi, in qua ſitum eſt beneficium, conſuetudo conferendi omnia beneficia, quæ vacarent propter delictum, etism in menſibus Papæ reſervatis, tunc licite poſſet ordinarius conferre, eſto quod delictum in menſe apoſtolico ſuiſſet commiſſum, *ut docet Gloſſ. in cap. cum in eccleſiis verſic. dictam conſuetudinem de præben. in 6.* Hodie autem hæc limitatio tuta non eſt, cum ex eadem regula menſium, de qua ſupra, quæcumque conſuetudo in contrarium ſublata ſit, ut ibi, niſi ordinarius habeat indultum conferendi beneficia in menſibus reſervatis, prout hoc potiuntur, qui ad ſupremss eccleſiæ dignitates creantur, & promoventur.

25 Diſputant in hac materia canoniſtæ, sn propter homicidium qualificatum vacent ipſo jure beneficia eccleſiaſtica. Prima opinio affirmst, quia atrocitas criminis creſcit ex qualitate perſonæ, ſicuti ex ſolo mandato ineſt aſſaſſinio; differunt ſane inter ſe occidere ſimplicem civem, & occidere Pstrem, aut fratrem, Principis conſiliarium, Senatorem reipublicæ, multo magis ſacerdotem, Parochum, & ſimiles. Si igitur vacat ipſo jure beneficium ob sſſsſſinium perpetratum contra ſimplicem civem, vacabit quoque propter homicidium qualificatum, ſi non vi legis, ſaltem ex mente legislatoris, quoniam ubi æqualis criminis atrocitas concurrit, talis præſumitur voluntas conditoris canonis, & ſic homicidium ex qualitate ſupersddita parum differre videtur sb aſſaſſinio *tradunt Abb. in cap. at ſi clerici num.39. in princ. de judiciis Felin. in cap. inquiſitionis column.1. in fin. num.5. de accuſat.*; Imo homicidium commiſſum contrs ſacerdotem dicitur crimen læſæ msjeſtatis divinæ *Gigas de crimin. læſ. majeſtat. lib.1. quæſt.2. Boer. in tractat de ſeditioſis §. Præſuppoſito etiam num.7 Bolognett. conſ.75. per tot.*, ac reputatur ſacrilegium juxta opinionem *Menoch. de arbitrar. caſ.389. num.15. centur.4.* Sic quoque occiſio Senatoris, ſeu conſilisrii largo modo dicitur crimen læſæ majeſtatis humanæ, quia uterque gaudst privilegiis ſupremi Principis *l. quiſquis C. ad leg. jul. majeſtat.*; Hæc à fortiori procedunt in parricidio, fratricidio cum ſimilibus, nam qualitas ſanguinis exuberare videtur ad inducendam hanc pœnam *ex auctoritatibus jam dictis*.

26 Secunda opinio indiſtincte negat, quoniam vacstio beneficii ex DD. ſententiis, ex canoniſtsrum auctoritate contra clericos reos qualificati criminis induci non poteſt, ſed neceſſaria eſt auctoritas Principis habentis poteſtstem condendi leges; cum igitur in jure de sſſaſſinio dumtsxat mentio fiat, nimium exorbitans eſt pœnam vacationis beneficii ex eo inductam extendi ad homicidium etiam qualificatum *Aretin. in cap. cum non ab homine col.2. num.52. de judic. Dec. in cap. at ſi clerici num.252. eod tit. Gabriel. conſ.196. num.7. lib.1. conſ.187. lib 2. Bernard. Diaz. in ſua prax. criminali cap.96. tit. de parricidio in fine, ubi dicit hanc eſſe communem ſententiam*; Et rstio evidens eſt, quia omne aſſaſſinium includit homicidium etism qualificatum, ſed non è contra. Porrò caſus homicidii qualificati tanqusm omiſſus non csdit ſub diſpoſitione *Text. in cap. 1. de homicid. in 6.* ſed ſub sliis juribus, quæ loquuntur de homicidio in genere, *prout habetur in tit. de judic.*, & *tit. de homicid. voluntar.*, & ſpecialiter ſub decreto Tridentini *ſeſſ.14. cap.7.*, ubi nil cavetur de vacatione beneficii ex homicidio ſimpliciter ſumpto.

27 Et quamvis clericus ob homicidium qualificatum tradi ſoleat curiæ ſeculari *ex deductis per Spad. conſ.110. per tot. lib.1.*, nihil tamen ex hoc inferri poteſt ad vacationem

28 beneficii, id enim jure cautum non eſt; verum qualitas criminis hunc parit effectum, ut clericus durius puniendus ſit, nam ſicut gravius delinquit, qui voluntarie occidit conſiliarium Principis, Senatorem Reipublicæ, & Gubernatorem Regni, eoque magis, qui occidit Patrem, fratrem, aut ſacerdotem, ita facilius, & citius beneficiis ſpoliandus eſt *cap.cum non ab homine de jud.Gabriel.conſ* 187. *in fin lib.*2.

29 Hæc vera ſunt quoad obtenta beneficia, ſed quoad obtinenda nil differt clericus aſſaſſinus ab homicida ſimplici, ſeu qualificato; uterque enim indignus eſt, uterque incapax be-
30 neficiorum; unde propterea merito *per Sacram Rotam* reſolutum fuit collationem beneficii a ſimplici homicida obtentam in curia non ſubſtineri, non facta mentione delicti, idque ex duplici ratione, altera ex defectu voluntatis Papæ, qui ſi qualitatem delicti ſciviſſet, forſan, vel ſaltem difficilius gratiam conceſſiſſet *cap ſuper literis de reſcript.*, altera ex capite contractæ irregularitatis, quæ perpetuo clericum reddit inhabilem, & indignum ordine, & beneficiis *ex Tridentin. ſeſſ.* 14. *cap* 7. *in puncto Rot.in Turritana canonicatus* 19. *Junii* 1724. *cor. Eminentiſſimo Aldrovando*.

31 Quod fortius procedit, ſi clericus inquiſitus à judice condemnatus fuiſſet *Rot.in Turritana Parochialis* 20. *Januarii* 1727. §. *Caeterum coram R. P. D. Ratto*, *&* 10. *Decembris* 1727. §. *Final. cor. Eminentiſſimo Cincio*, immo pro hujuſmodi effectu ſufficit ſententia
32 nulla ex defectu jurisdictionis, quippe quia per hujuſmodi ſententiam contrahitur infamia facti, quæ penitus reijcit clericum à beneficiis *Decius in cap.at ſi clerici num.*118. *de judic. ibi = unde videmus. quod. ex proceſſu nullo, infamia facti irrogatur = Gloſſ. in l.*2. *Cod.de dignit.lib.*11. *ibi = Et hoc eſt valde notabile, quod infamia facti, ſive per ſententiam, ſive alias illata repellit a dignitate Azzon.in ſumma ex quib. cauſ. infamia irrogetur*, quod eſt notandum.

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 Penſio extinguitur ob aſſaſſinium.
2 Amplia in penſione laicali.
3 Appellatione bonorum venit penſio laicalis.
4 An clericus ob ſimplex homicidium ipſo jure privetur penſione, affirmative reſolvitur ex Tridentino.
5 Verbum omni beneficio etiam penſionem comprehendit.
6 Contrarium reſolvit Sacra Congregatio Concilii ubi declaratur 7.

1 Clericus ob aſſaſſinium, de quo tamen probabilibus conſtare debet argumentis, habetur pro depoſito ab ordinibus, ac pro publice diffidato etiam abſque ulla ſententia declaratoria *cap.*1. *in fin. de homicid. in* 6., ideoque merito inferri poteſt penſionem clericalem ob aſſaſſinium ipſo jure vacare & extingui, quoniam clericus depoſitus caret itatim exercitio ordinum, ſine quo penſio non poteſt ſubſiſtere, & uti diffidatus non differt a laico, qui poteſt impune offendi.

2 Amplia in penſione laicali, nam indignus eſt fructibus eccleſiaſticis, qui tam atrox crimen auſus fuit perpetrare, unde clericus ſtatim privatus remanet, deinde ob aſſaſſinium, ultra pœnam privationis beneficiorum, incurritur etiam ipſo jure altera privationis omnium bonorum temporalium *ex d. cap.*1. *in fin. de homicid. in* 6., penſio enim
3 laicalis venit appellatione bonorum *l. bonorum* 1. *ff. de verbor. ſignificat. cap.*1. *de præben.*

4 Quæſtio eſt, an clericus per homicidium voluntarium ipſo jure privetur penſione clericali; affirmandum videtur *ex Tridentino ſeſſ.*14. *cap.*7., ubi decernitur, quod voluntarius homicida omni careat beneficio, quod
5 quidem verbum *omni*, cum ſit univerſale, etiam penſionem, quæ lato modo venit appellatione beneficii, comprehendit *Gigas de penſion. quæſt.*28. *& quæſt* 86. *utrobique n.*2.

6 Placuit nihilominus ſuper hoc puncto Sacræ Congregationi Concilii edere declarationem, ut Tridentinum loquens de beneficio, non extendatur ad penſionem *ita habetur in Januen.* 13. *Februarii* 16,9., *& in Novarien.* 24. *Aprilis* 1655. *Barboſ. ad Concilium d. cap.*7. *num.*7. *Suarez diſput.*44 *ſection.*3. *num.*34. *lib.*5., quæ ſane declaratio licet ratione non careat, cum in pœnis non debeat fieri extenſio de uno caſu ad alium, dura tamen mihi ſemper viſa eſt ex decreto Tridentini mox relato, ac proinde eam dumtaxat
7 admittendam cenſerem in penſionibus intuitu ſervitii jam præſtiti, alimentorum, paupertatis, ſeu in ſtipendium reſervatis, non autem in aliis habentibus aliquod miniſterium ſpirituale, quoniam iſtæ penſiones ratione oneris ſpiritualis nil differunt à beneficio eccleſiaſtico, quod datur propter officium *cap final. de reſcript. in* 6., *& alibi ſæpè*. Hæc dicta ſint in ſola ratione dubitandi, nihil ſuper hoc puncto firmando, reverenter enim amplector declarationes Eminentiſſimorum Cardinalium Sacræ Congregationis Concilii interpretum, nec à communi DD. ſententia, de qua ſupra, licet mihi recedere, ne videar, aut ſim in hac opinione ſingularis.

ARGU-

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis ob homicidium perpetratum à Patrono contra Rectorem, Canonicos, Beneficiatos, & Clericos Eccleſiæ Patronalis, & an id locum habeat in caſu oppoſito, & quid ſi à Canonico committatur contra Concanonicum ejuſdem Eccleſiæ *ad ornatum Text. in cap. in quibuſdam §. cum igitur de pœn.*

SUMMARIUM.

1 PAtroni quandoque conſpirarunt in necem Paſtorum, & Clericorum Eccleſiæ Patronalis.
2 Patroni tenentur defendere Paſtores, & Miniſtros Eccleſiæ Patronalis.
3 Patronus ob occiſionem, ſeu mutilationem Paſtoris, ſeu Miniſtrorum Eccleſiæ ipſo jure privatur jurepatronatus.
4 Feudatarius non ſervans fidelitatem Domino ipſo jure privatur feudo.
5 Juſpatronatus ob hujuſmodi crimen libere redit ad eccleſiam cum facultate conferendi beneficia, ubi tamen diſtinguitur inter Papam, & Epiſcopum.
6 Donatarius cauſa ingratitudinis privatur re donata.
7 Patronus quoad fundationem eccleſiæ dicitur donans, ſed quoad jus præſentandi dicitur donatarius, quod explicatur ibidem.
8 Ampliatur pœna, ſi patronus ita deliquerit contra alium clericum eccleſiæ patronalis.
9 Ampliatur ad juſpatronatus competens ex privilegio.
10 Ampliatur ad juſpatronatus competens pluribus uti ſingulis, vel pluribus collegialiter ſumptis, ubi declaratur, & infra 13.
11 Limitatur in jurepatronatus familiari, vel gentilitio.
12 Limitatur in jurepatronatus mixto.
14 Ampliatur concluſio, ſi Canonicus Concanonicum occiderit, vel mutilaverit.
15 Ampliatur in clerico parochiano occidente, ſeu mutilante parochum eccleſiæ, in qua poſſidet cappellaniam, ſeu beneficium, idem in quolibet clerico extraneo, ibidem.
16 Ampliatur in vicario occidente præpoſitum, cujus dignitati vicaria unita eſt.
17 Præpoſitus occidens vicarium privatur ipſo jure vicaria, ſeu jure præſentandi.
18 Præpoſitus occidens vicarium præpoſitura privandus eſt.
19 Coadjutor ipſo jure privatur officio coadjutoris, ſi occidat, vel mutilet coadjutum.
20 Subſtitutus interficiens inſtitutum jus ſubſtitutionis amittit.
21 An beneficiatus propter homicidium patroni eccleſiæ ipſo jure amittat beneficium, ubi fundàmenta pro patrono, ſed contra concluditur 22., etiamſi patronus eſſet præbendatus.
23 Beneficiatus ex hoc capite citius privandus eſt beneficio.
24 Filii Patroni occidentis Rectorem Eccleſiæ patronalis redduntur inhabiles ad aſſequenda beneficia, & Prælaturas Religionis uſque ad quartam generationem.

CAPUT XXXVII.

1 PAtroni eccleſiarum olim in tantam ſe erexerunt audaciam, & in tantam proruperunt inſolentiam, ut in necem Paſtorum, & canonicorum, quos ipſi vel inſtituerunt, vel ordinario loci inſtituendos præſentarunt, temere auſi fuerint conſpirare, quod quam ſit inhumanum, & alienum ab omni ratione naturali, canonica,
2 & civili omnibus innoteſcit; Ideo enim Patroni dicuntur, quia paſtorem, canonicos, beneficiatos, & miniſtros eccleſiæ patronalis defendere tenentur *can. filiis 16. quæſt. ult.*

3 Præterea ſi quis per ſe, aut per alios eum, qui præeſt eccleſiæ, alioſque miniſtros auſu nefario occidere, aut mutilare præſumpſerit, ſi Patronus ſit, juſpatronatus, ſi vicedominus, vicedominatum, ſi advocatus, advocatiam prorſus amittat, non enim rationi congruit, ut ea, quæ ad defenſionis ſubſidium inventa ſunt, ad depreſſionis diſpendium retorqueantur *cap. in quibuſdam §. cum igitur, ibique Abb. num.6. Ancharan. n.5. de pœn. Gabriel. conſ.196. num.6. lib.1.*

4 Caſus eſt in materia feudali, nam feudatarius non ſervans fidelitatem Domino, ipſo jure privatur feudo, quod libere revertitur ad Dominum *cap.1. ubi feudiſtæ quemadmodum feudum amittatur*; Ita juſpatronatus, adminiſtratio eccleſiaſtica, vicedominatus, & his ſimilia ob hujuſmodi crimen libere re-
5 deunt ad eccleſiam cum plena facultate conferendi aliis clericis idoneis juxta diſpoſitionem juris, & ſecundum diſtinctionem, quam in capite antecedenti attulimus inter Papam & Ordinarium, nam ſi homicidium rectoris eccleſiæ patronalis commiſſum ſit à patrono in menſe Apoſtolico, proviſio eccleſiæ ſpectat ad Papam, alias competit epiſcopo, vel capitulo juxta regulam menſium, vel concordata *Rot. in Virdunen. Canonicatus 6. Martii 1595., & 19. Junii d. anni coram Pamphilio*, quas deciſiones per extenſum refert *Garz. de benefic. par.5. cap.3. num 43.*; niſi tamen Papa prævenerit, prius beneficium ſic vacans conferendo *cap. dudum de præben. in 6.*

6 Similis quoque caſus eſt *in cap. ult. de donat. & l. ultim. cod. de revocand. donat.*

ubi habetur donſtionem ex cauſa ingratitu-
dinis donatarii erga donantem ipſo jure revo-
cari, quæ quidem jura valde congruunt caſui
de quo agitur, quoniam patronus quoad
7 erectionem, ſeu fundatlonem eccleſiæ dicitur
donans, ſed quoad jus præſentandi dicitur
donatarius. Primo caſu dicitur donans, quia
eccleſiam fundat, & erigit de propriis redditi-
bus congruam dotem aſſignando, tum pro
eccleſia patronali, tum etiam pro paſtore,
canonicis, & miniſtris eidem ſedulo inſer-
vientibus; Secundo caſu dicitur donatarius,
quia eccleſia vl dotationis, & fundationis
patrono, ejuſque ſucceſſoribus jus præſen-
tandi reſervat *cap. nobis de jurepatr can. piæ
mentis, Canon. Frigentius 7. quæſt. 1.*; Por-
ro patronus ob necem paſtoris eccleſiæ jus
præſentandi ſtatim amittit, ſicuti ob donatarii
ingratitudinem donatio ipſo jure revocatur
*cap. ult. ibique gloſſ. de donat. l. ultim. Cod.
de revocan. donation.*, & ratio eſt, quia non
minus ingratus eſt eccleſiæ patronus ob occi-
ſionem, ſeu mutilationem rectoris, quam
donatarius ob injuriam donanti irrogatam.
8 Similiter id verum eſt, ſi patronus ita deli-
querit contra alium clericum eccleſiæ patro-
nalis *cap. in quibuſdam de pæn. ibi = rectorem,
vel clericum alium ipſiut eccleſiæ*; Nec ap-
pellatione clerici veniunt ſolum ii, qui ec-
cleſiaſticis officiis deſtinati ſunt per primam
tonſuram, verum etiam omnes alii, qui per
ordines eccleſiaſticos eidem eccleſiæ inſer-
viunt, ut ſunt canonici, portionarii, benefi-
ciati, ſacerdotes, & præsbyteri, omnes
enim hi appellatione clericorum continentur
canon. duo ſunt 12. quæſt. 1.
9 Fortius, ſi juſpatronatus competat ex pri-
vilegio Apoſtolico, ſi enim patronus ob hu-
juſmodi delictum prorſus amittit juſpatrona-
tus, quod ei debetur ex rigoroſa juſtitia,
multo magis ſtatim privabitur, ſi competat
ex gratia Apoſtolica; Ultra quod *Textus
in d. cap. in quibuſdam* loquitur indiſtincte,
ac per conſequens de quocumque jurepatrona-
tus debet interpretari.
10 Nilque refert, an juspatronatus debeatur
pluribus uti ſingulis, vel pluribus collegia-
liter ſumptis, cum hoc tamen diſcrimine,
quod, ubi competit pluribus uti ſingulis, om-
nes ſtatim privantur, ſi omnes contra recto-
rem, vel clericum eccleſiæ ita deliquerint,
alioquin, ſi unus, vel duo tantum facinus au-
ſi fuerint perpetrsre, pro his duabus unciis,
ſeu vocibus juspatronatus libere tranſit ad ec-
cleſiam cum facultate præſentandi, dummo-
tamen juſpatronatus ſit hæreditarium, prout
in dubio præſumitur *ex Clement. plures de ju-*
11 *repatronatus*, ſecus ſi familiare ſit, aut genti-
lium, tunc enim tranſit ad deſcendentes ex
providentia Fundatoris *l. familiaria ff. de re-
ligioſ. & ſumptibus Funerum L. Jus ſepul-
chri cod. eod. titulo. Tondut. quæſt. benefic.
cap. 73. num. 6. & 16. 17. Rot. deciſ. 602.
num. 5. par. 19. recen.*
12 Quod & verum eſt, ſi Juſpatronatus mix-
tum ſit, & ratio eſt, quia diſpoſitio Juris
loquitur de Jurepatronatus hæreditario, *ita
habetur in d. Cap. in quibuſdam ibi -- Nihil
ad hæredes perveniat*, ideoque ad hæredes,
& Agnatos ſimul pæna Juris non extenditur
ex recepta concluſione, quod in materia
pænali, præjudiciali, & rigoroſe interpræ-
tanda mixtum ſub ſimplici non continetur
*latè Gonzalez ad regul. 8. Cancellariæ Gloſs. 9.
num. 20. Sard. deciſ 174. num. 14.*
13 Si vero Juſpatronatus competat pluri-
bus uti Collegialitèr ſumptis, dubium non
eſt eos jure præſentandi prorſus privari, ſi
omnes, ſeù major pars Capituli, Collegii,
& Univerſitatis in necem Rectoris Eccleſiæ
Patronalis conſpiraverint *Cap. in quibuſdam
de pæn. Ancharan. conſ.* 158 *num.* 11. ſecus
eſt, ſi unus de Capitulo, Collegio, ſeù
Univerſitate crimen hoc perpetraſſet, quo-
niam Juſpatronatus competit Capitulo uti
Corpus repræſentanti, non ſingulis de Capi-
tulo, adeoque delictum unius aliis non
præjudicat *cap. non debet de regul. jur. in 6.
l. ſi quis ſuo 33. ibique Gloſſ. in verſic. nota
Cod. de inoffic. teſtam. l paterfamilias ff. de
hæredibus inſtituendis, Ancharan. d. conſ. 158.
num. 11.*
14 Ampliatur concluſio, ſi canonicus conca-
nonicum, ſi beneficiatus conbeneficiatum,
ſi clericus alium ejuſdem eccleſiæ clericum
occiderit, aut mutilaverit, indignus enim
eſt poſſidere canonicatum, præbendam, aut por-
tionem, ſive etiam ſtipendium eccleſiaſticum,
qui in eccleſia ita deliquit, ad inſtar homicidæ,
qui propter delictum in eccleſia commiſſum
non gaudet privilegio immunitatis reſpectu
ejuſdem eccleſiæ, in qua deliquit *cap. ult de im-
munit. eccleſ. Gloſſ. in cap 1. in fin. de homici-
dio voluntario*; Quod ideo ſacris legibus ſtatu-
tum eſt, quia propter emulationes, & odia pri-
vata canonicorum, & beneficiatorum hæc fa-
cinora interdum contigerunt *cap. in quibuſdam
§. cum igitur Rot. in d. Virdunen canonicatus 6.
Martii* 1595. & 19. *Junii ejuſdem anni co-
ram Pamphilio*, ubi habetur, quod propter
homicidium perpetratum à canonico contra
alium concanonicum, canonicatus ſtatim
vacat.
15 Ampliatur quoque in Clerico Parochiano,
qui ob homicidium commiſſum contra Paro-
chum ipſo jure amittit cappellaniam, ſeu
beneficium, quod in eadem Eccleſia Paro-
chiali poſſidebat *Gabriel. conſ. 196. lib. 1.*,
immo hæc pæna locum habet in quocumque
clerico extraneo, qui ibidem fruatur ſtipen-
diis, aut præbendis temporariis, quoniam
eadem concurrit ratio ingratitudinis, quæ
ſtatim parit vacationem ſtipendii, & præ-
bendæ *cap. in quibuſdam de pæn. cap. ult. de
donat. l. ultim. Cod. de revoc. donat.*
16 Ampliatur inſuper in Vicario occidente,
ſeu mutilante Præpoſitum, cujus dignitati
annexa eſt Vicaria; Præpoſitus enim verè eſt
Paſtor Eccleſiæ unitæ cum cura habituali,
ſicuti præeſt Vicarius perpetuus cum cura
actuali, ſeu cum exercitio adminiſtrandi
Eccleſiæ Sacramenta; Deinde, ſi hoc habet
locum

locum in eo, qui occidit ſuum conbeneficia-
tum, multo magis procedit in Vicario, qui
Præpoſito ſubordinatus eſt; Demum ſi
clericus occidens alium clericum ejuſdem ec-
cleſiæ ſtatim amittit beneficium, multo ma-
gis privatus erit Vicarius occidens Præpoſi-
tum, & hoc propter eandem rationem
injuriæ illatæ eccleſiæ, cujus Paſtorem
quis occidit, cum abſonum ſit, & horrore
plenum, quod quis miniſtret in ea eccleſia,
in qua deliquit, & ut memoria tanti ſceleris
arceatur.

17 E contra Præpoſitus, ſi occidat Vicarium,
privabitur ipſo jure Vicaria, ſeu jurepræ-
ſentandi Vicarium, tanquam patronus ho-
18 micida, ut ſupra, ſed Præpoſitura non
vacat, quia non deliquit contra eccleſiam,
in qua ſita eſt, privandus tamen eſt tanquam
homicida ex diſpoſitione juris *cap. cum non ab
homine de judic. cap.2. de cleric. pugnant. in
duell. Salzed. pract. criminal. cap.94. per tot.
Marcùs decis* 398. *num.1. par.2.*

19 Ampliatur demum in Coadjutore, qui
occidit, vel mutilavit coadjutum, ſeu alium
canonicum, & clericum eccleſiæ, cui ipſe
inſeruit; Si enim beneficiatus pro hoc crimi-
ne amittit beneficium, in quo habet jus in
re, multo magis coadjutor, qui habet jus
ad rem *Gloſſ. in cap. unic. verſic. & hoc eſt
verum de cleric. conjugat. in6.*; Hæc tamen
ratio generalis eſt, ac tangit omnes cleri-
cos, & beneficiatos eccleſiæ, ut ſupra in-
nuimus, ſed quoad coadjutum à coadjutore
occiſum, ſeu mutilatum ſpecialis ratio con-
20 currit; Nam ſubſtitutus interficiens inſtitu-
tum, & hæredem gravatum jus ſubſtitutio-
nis amittit, ne ex propria culpa lucrum ſen-
tiat *l. Cicero ff. de pæn. l.ſi ab hoſtibus § final.
ff. ſolut. matrim.*, ita à pari, nam coadju-
tor eſt ſubſtitutus coadjuti, & habet jus in
ſpe ſuper beneficio, ſicuti ſubſtitutus reſpe-
ctu inſtituti, ſeu hæredis gravati ſuper fidei-
commiſſo.

21 Dubium quidem grave ſupereſt in hac ma-
teria non omittendum, an nempe beneficia-
tus propter homicidium patroni eccleſiæ ipſo
jure amittat beneficium? Plura ſunt ſuper
hoc puncto jura, quæ patrono favere viden-
tur, nam donatio ipſo jure reſolvitur ob in-
gratitudinem donatarii *cap. ultim. de donat.
l. ult. Cod. de revocand. donat.*; Item le-
gatum tacite revocatur propter superve-
nientes inimicitias inter legantem, & lega-
tarium *l. inimicitiæ ff. de his, quibus ut indi-
gnis*, quod pariter conſtat ex pluribus capi-
tulis in uſibus feudorum, Vaſſallus enim
privatur feudo ob ejus ingratitudinem contra
dominum *cap.1. ex quib. cauſ. feud. amittatur*,
imo ob homicidium ejuſdem contra dominum
temere perpetratum feudo ſtatim ſpoliatur
*cap.1. quib. mod. feud. amittatur cap.1. quæ
fuit prima cauſa feudum amittendi, cap.1. an
ille, qui interfecit fratrem &c.* Hæc ſine dubio
applicari videntur juribus patroni eccleſiæ,
nam beneficiatus non tam eſt donatarius pa-
troni, quam eccleſiæ, cum ab utroque be-
neficium receperit; Item patronus eccleſiæ
talis denominari poteſt, prout ille, qui re-
ſpectu domini habet utile dominium; Si
igitur donatio, legatum, feudum ipſo jure
auferuntur ob ingratitudinem donatario, le-
gatario, & feudatario, idem dicendum eſt
de beneficiato, qui aſſenſu patroni benefi-
cium obtinet; Sane patronus plus juris habet
in eccleſia patronali ratione dominii, colla-
tionis, aut præſentationis, quam beneficia-
tus ratione adminiſtrationis, & tituli; Unde
atrocitas criminis par eſt reſpectu beneficiati
occidentis patronum, prout patroni conſpi-
rantis in necem rectoris eccleſiæ patronalis.

22 Sed contra concludendum eſt, quoniam
hujuſmodi lex canonica edita eſt favore ec-
cleſiaſticorum, ſeu miniſtrorum eccleſiæ, in
quorum necem patroni quandoque conſpirare
præſumpſerunt, ideoque ad favorem patro-
ni non poteſt extendi, nec interpretari, quod
verum puto, etiamſi patronus eſſet ex lege
fundationis præbendatus eccleſiæ, quod non
repugnat *juxta Gloſſ. in cap. cum M. Ferra-
rienſis verſic. receperunt de conſtitut.*, quippe
quia in patrono deeſt qualitas clerici, aut
beneficiati, quæ neceſſario de jure requiri-
tur, ut ipſo jure vacet beneficium ex hoc ca-
pite *cap. in quibuſdam de pæn.* Verum benefi-
ciatus, qui in necem patroni conſpiravit, ci-
23 tius privandus eſt beneficio *cap. cum non ab
homine de Judic. cap.2. de cleric. pugnant.
in duell.* & conſtat ex dictis *in cap. antece-
denti num.28.*

24 Quod diximus de patrono occidente recto-
rem, ſeu clericos eccleſiæ patronalis exten-
ditur ad eorum filios, qui propter homici-
dium perpetratum à patre contra eccleſiæ re-
ctorem, ſeu beneficiatum, cujus ipſe eſt pa-
tronus, redduntur inhabiles uſque ad quar-
tam generationem non ſolum ad beneficia,
ſed etiam ad clericatum, ac prælaturas reli-
gionis, niſi fuerit cum eis ab Epiſcopo di-
ſpenſatum *cap. in quibuſdam in fin. ibique
Gloſſ. de pæn.*

ADDI-

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 AN penſio ipſo jura extinguatur, ſi elaricus titularem eccleſiæ, ſeu alium, à quo recipit penſionem, occidarit, vel mutilaverit, prima ſententia affirmat. 2. ſecunda negat, quæ verior aſt. 5.
3 Donatio ob ingratitudinem ipſo jura revocatur.
4 Penſio eccleſiaſtica nihil aliud eſt, quam donatio obtenta ex diſpenſatione eccleſiæ.
6 *Textus in cap. in quibuſdam de pænis* penſionem non comprahendit.
7 Differantia inter donationem, quæ à lega revocatur ex cauſa ingratitudinis, & panſionam claricalam.
8 Claricus occidens Ractoram, ſeu beneficiatum penſione clericali, quam ab eo axigit, privandus eſt.
9 Ampliatur, ut clericus, ſeu laicus ex hoc capite penſione laicali privari debeat,

1 QUæſtio ſupereſt, an ſcilicet penſio ipſo
jure extinguatur, ſi clericus titularem,
ſeu alium eccleſiæ clericum, à quo
recipit penſionem, occiderit, vel mutilave-
2 rit. Affirmant *Abb. in cap. at ſi clerici n.*39.
de judic., & *Feln. in cap. Inquiſitionis columm.*1. *num.*5. *de accuſat.*, ubi quod propter
homicidium qualificatum vacat beneficium,
ita à pari in penſione, regulariter enim, ubi
vacat beneficium, extinguitur penſio *Gig. de*
3 *penſion. quæſt.*54. *per tot.* Deinde concurrit
ſpecialis ratio ingratitudinis, quæ ſicuti revocat ipſo jure donationem *l. ultima C. de revocan. donat. cap ultim. ibique Gloſſ. de donat.*
4 ita etiam ex hoc capite perimitur penſio,
quæ nihil aliud eſt, quam certa donatio quotæ, ſeu partis fructuum obtenta ex diſpenſatione eccleſiæ.
5 Negat *Gabriel. conſ.*187. *num.*12. *lib.*2.,
ubi in fine dicit clericum, qui proprium confeſſarium occiderit, penſione non eſſe eo ipſo
privatum, & ita in Rota obtinuiſſe teſtatur;
6 quæ opinio ratione non caret, nam *Text. in d. cap. in quibuſdam de pæn.* ſimpliciter loquitur de beneficiis, nec concurrunt verba,
quibus caſus penſionis ſaltem ex mente legis
comprehendi valeat ibi = *beneficiati beneficia prorſus amittant* = ideoque pænalis diſpoſitio
ad penſionem, quæ beneficium non eſt, extendi non debet *cap. ad audientiam* 2. *de reſcript. cap. quamvis de præben. in* 6., & *in terminis penſionis Adden. ad Rot. deciſ* 1. *n.*9.
par 9. *rec.*, quæ ſententia verior eſt.
7 Nec obſtant jura in contrarium adducta,
ideo enim donatio ob ingratitudinem ipſo
jure reſolvitur, quia utroque jure canonico,
& civili cautum eſt; Unde hæc argumenta
concludunt in beneficiis, in quibus pæna privationis ob hujuſmodi crimen de jure imponitur; Sed in penſione, de qua in Textu
nulla fit mentio, nil juvant. Deinde regulariter verum eſt, quod ubi vacat beneficium,
etiam penſio extinguatur, quod *Gigas in dicta quæſt.*54. exemplificat in matrimonio, militia, & religioſa profeſſione, ideoque id patitur limitationem in pluribus caſibus, de
quibus ſupra differuimus, & etiam in hoc, in
quo agitur de extendenda lege penali à bene-
8 ficio ad penſionem. Clericus igitur occidens,
ſeu mutilans rectorem, ſeu beneficiatum
penſione clericali per ſententiam Judicis privandus eſt, quod ſpeciale eſt in hoc crimine
propter indignitatem, & ingratitudinem
clerici erga eccleſiam, à qua penſionem
exigit.
9 Ampliatur, ut clericus, ſeu laicus penſione laicali reſervata tamen ſuper redditibus eccleſiaſticis, privari debeat ex hoc capite ob eandem identitatis rationem, quæ
militat in penſione clericali, ſeu mixta, quoniam ob delictum quis privatur jure ſuo
Gloſſ. in l. juſtitia ff. de juſtit. & jur., *Gloſſ. in l. auxilium verſic. committit ff. de minor.*,
ubi quod propter delictum quis beneficium
amittit, quod tamen non firmo, quia legem
expreſſam non habeo, & auctoritas mihi
deeſt; Cogitabis.

ARGUMENTUM.

DE privatione Juriſpatronatus, & vacatione Beneficiorum, ac Penſionum ipſo jure ob indebitam Bonorum, & Jurium Eccleſiæ uſurpationem *ad ornatum Tridentini Seſſ.*22. *cap.*11.

SUMMARIUM.

1 REs deſtinatæ in pauperum naceſſitates ad humanos uſus non debent transferri, nec uſurpari.
2 Appellatione jurium ecclaſiaſticorum quid veniat.
3 Patroni uſurpantes jura & bona eccleſiarum olim ut ſacrilagi damnabantur ad pænas carceris arbitrio ordinariorum.
4 Patroni ecclaſiarum uſurpantes ut ſupra poterant ab ordinariis axcommunicari.
5 Hodie patroni uſurpatores, & occupatores jurium eccleſiæ ipſo facto incurrunt excommunicationem.
6 Patroni temere uſurpantes jura eccleſiaſtica eo ipſo privantur jurepatronatus.

7 Am-

Digitized by Google

7 Ampliatur ad juspatronatus honorificum, ubi declaratur. 8.

9 Non omnis occupatio importat privationem jurispatronatus, ſed opus eſt, ut ſit temeraria.

10 Ampliatur, etiamſi patronus ex lege fundationis habeat facultatem capiendi poſſeſſionem eccleſiæ propria auctoritate.

11 Ampliatur, etiamſi patrono competant ex lege fundationis fructus eccleſiæ vacantis.

12 Legatarius occupans propria auctoritate poſſeſſionem rei legatæ legato privatur, ubi de ratione ibidem in fin.

13 Ampliatur pœna in clerico patrono, qui ultra privationem jurispatronatus, ipſo jure ſpoliatur quibuſcumque aliis beneficiis, quæ poſſunt libere conferri, aut impetrari.

14 Vacationes beneficiorum ob indebitam bonorum alienationem, ob occupationem beneficii, & uſurpationem jurium eccleſiæ inter ſe differunt.

15 Impetrans beneficium ex uno capite non comprehendit beneficium vacans ea alio, niſi adjecta ſit clauſula quovis modo ibidem 16.

CAPUT XXXVIII.

1 RAtio juris expoſtulat, ut
ea, quæ ſemel Deo dicata
ſunt, ad humanos uſus non
transferantur, tantum abeſt,
ut poſſint temerè occupari,
aut uſurpari, prout aliquan-
do fit à patronis, feudatariis,
vicedominis, & advocatis, immo etiam cle-
ricis, quibus de jure commiſſa eſt adminiſtra-
2 tio, & defenſio jurium eccleſiaſticorum, quo-
rum appellatione veniunt bona, cenſus, fru-
ctus, juriſdictiones, & quæcumque obven-
tiones, quæ tam inter canonicos, beneficia-
tos, & miniſtros eccleſiæ diſtribuuntur, quam
quæ in pauperum neceſſitates convertenda
ſunt, & uſibus piis applicanda, ita habetur
*in cap. ſemel. de regul. jur. in 6. Canon. quæ
ſemel 19 quæſt.3. Canon. nulli liceat Canon.
prædia* 12. *quæſt.*2.

3 Olim patroni, feudatarii, & vicedomini
uſurpantes jura, & bona eccleſiarum tan-
quam ſacrilegi damnabantur ad pœnas car-
ceris, exilii, ſeu relegationis *Canon. præ-
dia* 12. *quæſt.*2. *Can attendendum* 17. *quæſt.*4.,
aliiſque pœnis eccleſiaſticis plectebantur ar-
bitrio Ordinariorum, qui modo durius, mo-
do remiſſius juxta qualitatem criminis contra
uſurpatores jurium eccleſiæ procedebant;
Hodie tamen pœnæ omnes, quas invènit an-
tiquitas, partim arbitrariæ, partim obſole-
tæ, partim contrario uſu abrogatæ ſunt;
4 Quinimmo patroni eccleſiarum poterant qui-
dem ab ordinariis locorum excommunicari,
ſed honoribus, præeminentiis, & jure præ-
ſentandi propter hujuſmodi uſurpationem,
& occupationem non privabantur, *ita habe-
tur in cap. in quibuſdam in principio de pœn.*

5 Tractu temporis, creſcente cupiditate,
& avaritia hominum, creverunt pœnæ eccle-
ſiaſticæ; Unde ex Bulla Cænæ contra hos
uſurpatores, & occupatores impoſita fuit
excommunicatio ipſo facto incurrenda; Ne-
que hoc viſum fuit ſatis, quia experientia
rerum magiſtra compertum eſt cenſuras ec-
cleſiaſticas ab his penitus contemni; Unde
opus fuit temporales ſuperaddere pœnas, ut
ita patroni eccleſiarum, ſive laici, ſive cle-
rici ab his nefariis criminibus prorſus compe-
6 ſcerentur; Quapropter ex novo decreto Tri-
dentini ſancitum fuit patronos omnes, qui
bona, & jura eccleſiaſtica temere uſurpare,
aut occupare præſumpſerint per ſe, aut per
interpoſitas perſonas, ultra excommunica-
tionem latæ ſententiæ, etiam jurepatronatus
eo ipſo privatos exiſtere, *ita habetur ex Triden.
ſeſſ.*22. *cap.*11., *ubi Barboſ. n.*13. *Pignatell.
conſult.*11. *per tot. tom.*7.

7 Idque fortius receptum eſt in jurepatrona-
tus honorifico, quod regulariter habent Pa-
troni in eccleſiis regularium; Hoc enim per
violentam eccleſiæ occupationem ſtatim
amittitur, & quidem facilius, quam juſpa-
tronatus, de quo ſupra, & ratio eſt, quia
citius amittuntur honores, qui ab eccleſia
ſingulari privilegio impartiuntur, quam ju-
ra, quæ patrono competunt ex rigoroſa juſti-
8 tia; Hæc tamen vera ſunt, ſi nempe dolo,
aut malitia patroni per vim, & arma eccle-
ſia regularis occupata ſit, *ita Sac. Congrega-
tio Epiſcoporum, & Regularium in Jannen.
jurispatronatus* 1730.

9 Unde non omnis occupatio inducit priva-
tionem jurispatronatus *Rot. in Craccovien.
Parochialis Kyenſis* 4. *Febr.* 1705. *coram Ca-
farello, confirmata die* 20. *Januarii* 1706. *co-
ram Omanna*, ſed requiritur, quod ſit illici-
ta, & temeraria, prout ſumitur in jure *l.* 2.
ff. de colleg. illic., *l. ſi is contra quem cod. de
ædif. privat.*

10 Ampliatur, etiamſi patronus ex lege fun-
dationis haberet facultatem capiendi poſſeſ-
ſionem eccleſiæ propria auctoritate; Non
enim licet patrono manu armata, ſeu, ut
dicitur, more belli, eccleſiam temere occu-
pare, ſed potius tenetur auctoritate judicis
poſſeſſionem eccleſiæ apprehendere, alioquin
patronus incidit in pœnas Tridentini; quia
rationi non congruit, ut injuriarum occaſio
inde oriatur, unde jura naſcuntur *l. memine-
rint*, *l. ſi quis in tantam C. unde vi cap. qua-
liter de accuſation. Gloſſ. in l. unica in princip.
cod. ne quis in ſua cauſ.*, *ibi = vel jus ſibi dicat
in exequendo*, *& latius habetur in dicta
Jannen.*

11 Ampliatur inſuper, etiamſi patrono ex
lege fundationis fructus eccleſiæ vacantis re-
ſervati ſint, quod aſſenſu diœceſani fieri po-
teſt *juxta Gloſſ. in cap. generali verſic. funda-
tione de election. in* 6., quoniam facultas
percipiendi fructus eccleſiæ vacantis intelli-
gitur prout de jure, ut nempe patronus te-
neatur eos capere de manu œconomi ad id
deputati, ac prævio ordinarii decreto, exem-
12 plo legatarii, cui licet debeantur fructus rei
lega-

legatæ, nihilominus propria auctoritate, & invito hærede, non poteſt apprehendere rei legatæ poſſeſſionem *l. non eſt dubium*, *ibique Gloſſ. & Caſtren. cod. de legat. Gomez variar. reſolut. tom. 1. cap. 11. tit. de legat. num. 10. in fin. verſic. ex quibus etiam Dilectus in tractat. de arte teſtandi rubric. de legat. cautel. 12. in princip.*, ita à fortiori id dicendum eſt de patrono, qui vi, & armis occupat jura eccleſiæ, expellendo æconomos, & miniſtros; Nec diſpar ratio eſt aſſignabilis, nam legatario debentur fructus rei legatæ ex voluntate teſtatoris, & diſpoſitione legis, patrono ex lege fundationis, & ordinarii aſſenſu; Si igitur legatarius apprehendens propria auctoritate poſſeſſionem rei legatæ, ſtatim cadit ab omni jure legati, ita patronus temere, ac violenter uſurpans ſibi jura eccleſiæ jurepatronatus eo ipſo privatus exiſtit *ex Tridentino d. ſeſſ. 22. cap. 11. Lancett. deciſ. 458. n. 2. tom. 2.*

13 Ampliatur demum in clerico patrono, qui ultra privationem jurispatronatus ſpoliatur ex hoc capite omnibus, & quibuſcumque beneficiis eccleſiaſticis, & incapax efficitur ad alia obtinenda arbitrio ordinarii *ex Tridentin. ſeſſ. 22. cap. 11. in fin. Sacra Congregatio in Neapolitana 24. Januarii 1632.*, & in ſequelam hujuſmodi beneficia ſtatim vacant, & libere poſſunt conferri ab ordinario, ſi vacaverint in ſuo menſe, dummodo tamen reſervata non ſint, aliter libere impetrantur à Papa, & impetratio de jure ſubſiſtit, etiamſi non præceſſerit ulla ſententia declaratoria, quæ tantum requiritur in executione, ut nempe clericus violenter uſurpans jura eccleſiæ poſſeſſione beneficii de facto ſpolietur, *cap. licet*, *ibique Gloſſ. de præben. in 6. Gloſſ. in cap. 1. verſic. diſponant de homicid. in 6.*, *& alibi paſſim*.

14 Hinc nota triplicem eſſe beneficiorum vacationem, quæ habent inter ſe ſimilitudinem; Alia eſt propter indebitam bonorum eccleſiæ alienationem, alia fit per intruſionem, ſeu violentam beneficii occupationem, alia demum propter uſurpationem bonorum, & jurium eccleſiæ inducitur, & hujuſmodi vacationes inter ſe non debent confundi, quia quævis ex his independenter ab alia juris effectus parit; Et quidem primæ ſunt de jure, prout in ſuis locis diſſeruimus, hæc vero inventa eſt à Patribus Tridentini;

15 Unde impetrans beneficium ex capite alienationis non comprehendit vacans ex capite intruſionis, & occupationis beneficii, aut uſurpationis jurium eccleſiæ, & è contra, niſi clauſula *quovis modo* adjecta ſit *cap. ſuſceptum de reſcript. in 6. Rot. deciſ. 212. n. 1. coram Ubaldo*.

16 Hæc obiter dicta ſint, ut impetrantes beneficia in Curia ſciant unum modum vacationis valde ab alio differre, prout ſunt in hoc diſcreta jura, & præſertim Tridentinum, à quo pœna privationis jurispatronatus contra patronum, & vacationis beneficii contra clericos merito indicta eſt.

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 Patronus temere uſurpans jura eccleſiaſtica, ſeu occupans per vim eccleſiam patronalem penſione privatur, & alimentis, ubi rationes

2 An clericus patronus propter uſurpationem jurium eccleſiæ patronalis ipſo facto privetur penſione, quam poſſidet ſuper eadem eccleſia, duplex eſt opinio. 3.

4 Limita, ſi penſionem poſſideat ſuper alio beneficio.

5 Duplicitas pænarum in jure repugnat.

1 Patronus eccleſiæ temere uſurpans ſibi jura eccleſiaſtica, ſeu per vim occupans eccleſiam patronalem, expellendo miniſtros eccleſiæ, cenſetur eo ipſo privatus penſione, quam ſibi reſervavit fundator, vel ſuperior eccleſiaſticus contemplatione alimentorum, ſicuti enim ob hujuſmodi crimen jurepatronatus, aliiſque juribus honorificis patronus eoipſo privatus exiſtit *ex Tridentin. ſeſſ. 22. cap. 11.* ita multo magis penſione, & alimentis, *authen. multo magis cod. de Sacroſ. Eccleſ.*, *Surd. de aliment. tit. 7. quæſt. 32. num. 6.9* ubi quod præſtanda non ſunt alimenta patrono, qui contra eccleſiam ingratitudinem commiſit

2 Quæres, an clericus patronus poſſidens penſionem ſuper beneficio propter uſurpationem jurium ejuſdem beneficii, eo ipſo privetur? & videtur quod ſic, *quia Tridentinum in d. cap. 11.* loquitur de privatione quorumcumque beneficiorum, quorum appellatione lato modo venit penſio *Gigas de penſ. quæſt. 19. n. 2. quæſt. 28. & quæſt. 86. num. 2.* Deinde clericus patronus temere uſurpans jura eccleſiæ fit indignus penſione ſibi reſervata in eadem eccleſia, imo fit ingratus temere uſurpando jura eccleſiaſtica, ideoque ex hoc capite penſio extinguitur, ſicut ob gratitudinem reſolvitur donatio *cap. ultimo*, *ubique Gloſſ. de donat. l. ultima cod. de revocan. donation.*, Hæc opinio videtur probabilis, & ſatis fundata ex juribus jam dictis.

3 Mihi tamen magis placet, clericum patronum ob hujuſmodi crimen eſſe privandum, quoniam in rigore penſio non eſt beneficium eccleſiaſticum *Cap. quamvis de preben in 6. Barbos. tract. var. in verb. beneficii appellatione num. 2.* Item quia uſurpatio jurium eccleſiaſticorum ſcandaloſum crimen eſt, & hac pœna digniſſimum *ex cap. gravem cap. ex litteris de exceſſ. Prælator.*

4 Dixi in eadem eccleſia, nam de penſionibus, quas patronus clericus poſſidet ſuper aliis beneficiis, & eccleſiis, non improbabiliter judicabis, ſi dices, non eſſe ex hoc capite privandum, ut ita clericus patronus in ea tantum eccleſia, in qua deliquit, puniatur,
5 & non ultra, alioquin duplici pœna puniretur, altera privatione jurispatronatus, altera amiſſione penſionis, quod repugnat, prout alibi dictum eſt *ex capitulo at ſi clerici in fin. de judic. l. ſanctio legum in fin. ff. de pœnis.*

ARGU-

ARGUMENTUM.

DE pœnis Epiſcoporum, & de privatione Beneficiorum, ac Penſionum ipſo jure contra clericos, qui cogunt alios ad dimittenda, ſeu renuncianda Beneficia *ad ornatum Text. in Clementin. multorum §. quod ſi inferiores de pæn.*

SUMMARIUM.

1 EPiſcopi, aliique Prælati cum poteſtate epiſcopali, qui cogunt beneficiatos ad dimittenda, ſeu renuncianda eorum beneficia per triennium ſuſpenſi ſunt à perceptione fructuum epiſcopalium.

2 Clerici cogentes per vim, & metum poſſeſſorem ad dimittendum, ſeu reſignandum ejus beneficium, privantur ipſo jure beneficiis antea legitime obtentis, ubi de ratione.

3 Ampliatur, ſi clericus coactus ſit renunciare bona intuitu religionis, ubi declaratur 5.

4 Beneficium ſub renunciatione bonorum, quæ fit intuitu religionis, continetur.

6 Differentia quoad vacationem inter beneficium clerici cogentis, & beneficium per coactionem reſignatum.

7 Patroni, qui clericos capiunt, & captos detinent, ut beneficia reſignent, jurepatronatus privari, vel privandi ſunt, ſed contrà ibidem, ubi quod patroni ipſo facto incurrunt excommunicationem.

8 Clericus patronus cogens alium, ut ſuum beneficium reſignet, ipſo jure privatus beneficiis, non jurepatronatus.

9 Temperatur concluſio, ſi clericus coactus ſit reſignare beneficium ex cauſa criminis.

10 Temperatur concluſio in officiis temporalibus, ſeu cappellaniis laicalibus, ubi de ratione.

11 Clericus cogens alium reſignare beneficium non eſt inhabilis ad alia obtinenda.

CAPUT XXXIX.

1 NOtandum eſt primo in præſenti capite Epiſcopos, alioſque Prælatos habentes juriſdictionem quaſi epiſcopalem, qui per ſe, aut per alios cogunt beneficiatos ad dimittenda, ſeu reſignanda eorum beneficia per triennium ſuſpenſos eſſe à perceptione omnium fructuum epiſcopalium *Clementin. multorum in principio de pæn.*, unde nihil hic pro piſcatoribus Romanæ Curiæ.

2 Notandum ſecundo canonicos, beneficiatos, & eccleſiaſticos omnes, qui per vim, & metum per ſe, aut per alios cogunt clericos ad dimittenda, vel reſignanda beneficia ad eorum, vel aliorum ſavorem ipſo jure incurrere pœnam privationis beneficiorum, de quibus ante erant canonice proviſi, quoniam clerici, ſeu eccleſiaſtici, qui cogunt, aut malis artibus curant alium beneficio privare, dignum eſt, ut propriis beneficiis ipſo jure ſpolientur *Clementina multorum §. quod ſi inferiores de pœnis, ibique Vitalin. aliique Interpretes.*

3 Nilque refert, an clericus coactus ſit expreſſe renunciare beneficium, vel tacite ſub bonorum renunciatione, quæ fit intuitu religionis profitendæ; Coactio enim non tam ſuper bonis cadit, quam ſuper beneficio,
4 quod in renunciatione bonorum ſine dubio continetur *Fagnan. in cap. ſtatuimus num. 18. in fin. de regular, ubi teſtatur ita fuiſſe reſolutum per Sac. Congregationem Concilii*;
5 Potiſſimum ſi deinde clericus ſic delinquens, beneficium dimiſſum ab Ordinario, vel à Papa obtinuerit, quod ſufficit, ut locum
6 habeat pæna Clementinæ, cum hac tamen differentia, quod beneficium Clerici ſic cogentis vacat de jure, dimiſſum vero per vim, & coactionem vacat de facto; Primum quidem poteſt impetrari, niſi obſtet triennalis poſſeſſio, nam clericus habet titulum coloratum, & poteſt præſcribere, quia non efficitur inhabilis ad idem, vel aliud beneficium obtinendum; Poteſt etiam impetrari ſecundum, non obſtante poſſeſſione decennali, & ratio eſt, quia reſignatio eſt nulla, & invalida ex defectu conſenſus *l. qui in carcerem ff. de eo, quod metus cauſa, cap. Abbas de renunciat. Rot. cor. Bich. deciſ. 327. per tot.*, unde cum poſſeſſio vitioſa ſit, ultra decennalem, etiam triennalis poſſeſſio, & quidem pacifica de jure requiritur, præſertim contra reſignantem *Rot. deciſ. 411. in fin. lib. 2. coram Puteo deciſ. 8. num. 1. coram Caſſador. ad regul. 4. Cancellariæ*, imo ne id quidem prodeſt, ſi reſignatarius paſſus eſt judiciales moleſtias à reſignante *ex late deductis per Rot. deciſ. 395. num. 14. cum ſeqq. coram Bich.*

7 Et quamvis patroni, qui clericos capiunt, & captos detinent, ut ſua beneficia reſignent, jurepatronatus privati ſint, vel privandi ob eandem rationis identitatem, quæ militat contra eccleſiaſticos cogentes ut ſupra, nihilominus contra patronos ceſſat hæc pæna, quia *Clementina* loquitur de clericis, non laicis, *ut habetur ibidem in principio*, & clarius *ex cap. ſciant cuncti de election. in 6.* ubi patroni ſpoliantes clericos bonis, &

beneficiis ipſo facto incurrunt excommunicationem.

8 Verum id non habet locum in clericis inſimul & patronis, qui ſi cogant, ſeu procurent per ſe, aut per alium, ut quis ſua reſignet beneficia, ſtatim ſpoliantur beneficiis liberæ collationis, non jurepatronatus, quod eis competit ex fundatione, vel privilegio Apoſtolico *Clementin. multorum* § *quod ſi inferiores de pænis*.

9 Temperatur concluſio primo, ut non procedat, ſi clericus ex cauſa criminis, aut ſcandali coactus fuit reſignare, ſufficit enim, ut reſignatio valeat, quod reſignans ſe inhabilem agnoſcat *cap. 1. de renunciat. in 6.*, ſufficit conſcientia patrati criminis, ſufficit clamoſa, ſeu ſcandaloſa diffamatio *cap. niſi cum pridem, ibique Butr. num. 5. de renunciat. Rot. deciſ. 25. num. 12. coram Celſ.*, hoc ſane caſu non injuſta coactio, ſed juſta cauſa, qua quis cogitur ad beneficium reſignandum, ſeu dimittendum, attenditur, ſicuti metus, quem quis patitur ob propria crimina, renunciationem non reſcindit, quia dicitur metus juſtè incuſſus *l. 3. §. ſed vim ff. de eo, quod metus cauſ. l. accuſationis Cod. eod. tit. d. deciſ. 25. in fin. cor. Celſ.*; Ultra quod *Clementina* intelligitur de clerico, qui ſine ulla cauſa cogit alium ſibi, vel alii reſignare beneficium, ſeu illud ſimpliciter dimittere, ſecus ubi juſta cauſa concurrit, quia qui ſecundum legem alium ſpoliat beneficio, pænam non meretur.

10 Temperatur ſecundo concluſio in officiis temporalibus, ſeu cappellaniis laicalibus, quoniam *Clementina*, quæ loquitur de beneficiis, non poteſt extendi ad ea officia, capellanias, & præbendas, quæ beneficia eccleſiaſtica non ſunt, idque expreſsè reſultat ex dicta *Clementina*, quæ edita eſt pro eccleſiaſticis contra eccleſiaſticos, pro clericis contra clericos beneficia poſſidentes, alioquin comprehenderentur etiam laici in eccleſia præbendati, quod eſt abſurdum.

11 Notandum ultimo, quod clericus cogens alium ſibi, vel alii reſignare beneficium, non efficitur inhabilis ad alia obtinenda, hoc enim in *Clementina* non cavetur; Item quia inhabilitas incurritur, ubi delictum irrogat infamiam, ut in crimine hæreſis, ſchiſmatis, falſificationis literarum Apoſtolicarum, aſſaſſinii, & his ſimilium; Sed qui cogit alium reſignare beneficium, nullam incurrit infamiam, ac etiam quia *in dicta Clementina multorum* nulla fit mentio de inhabilitate ad alia in poſterum aſſequenda, ergo clericus, qui ita deliquit, poteſt abſque diſpenſatione alia beneficia obtinere, ſeu impetrare.

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 Clericus cogens alium reſignare beneficium penſione, quam habet ſuper illo, vel alio beneficio, privatus non eſt.

2 Penſio in rigore non eſt beneficium.

3 Clericus cogens, ut ſupra, penſione non eſt privandus.

4 Clericus non ſemper privatur penſione, prout ſpoliatur beneficiis, ubi exemplificatur.

5 Limitatur, ſi clericus, qui coegit alium ad ſibi reſignandum beneficium, habuerit poſſeſſionem, contradixerit in judicio, appellaverit, quod late explicatur, ibidem.

1 EX dictis infero clericum, qui alium coegit ad reſignandum beneficium, penſione, quam habet ſuper illo, vel alio beneficio, non eſſe ipſo jure privatum, quia clementina loquitur ſimpliciter de beneficiis, ideoque non
2 comprehendit penſionem, quæ in rigore beneficium non eſt *cap. ad audientiam 2. de reſcript. cap. quamvis de præben. in 6.*; Deinde clericus ita delinquens non eſt incapax beneficiorum, quæ in poſterum vacare contigerint, *Gloſſ. in Clementin. multorum verſic. obtentis de pænis*, ergo multo minus pen-
3 ſione ex hoc capite privandus erit.

4 Nec ſemper clericus privatur penſione, prout ſpoliatur beneficio, ut in ſimplici homicida, perjuro, & damnato ad perpetuas triremes, ut dicam infra *in cap 1. lib. 2. in additione*, ita à pari.

5 Limitatur, ſi clericus, qui coegit alium ad ſibi reſignandum beneficium habuerit ejus poſſeſſionem, deinde ſe oppoſuerit adverſus reſignantem petentem beneficii reintegrationem, in judicio de facto pluries contradixerit, temere appellaverit, & demum cauſam fuerit proſecutus uſque ad ſententiam, tunc enim evicto beneficio ceſſat regreſſus ad penſionem ſuper eodem beneficio favore ipſius reſervatam *cap. ſi beneficia de præben. in 6.*, ubi quod clericus, qui ſe opponit in cauſa, & proſequitur judicium ſuper ſecundo beneficio, non poteſt amplius redire ad primum, quod contemplatione ſecundi libere dimiſerat, & latius habetur *apud Rot. dec. 585. coram Cerr.*; Ita à pari, penſio enim parum differt à beneficio, cum utrobique detur jus percipiendi fructus ex diſpenſatione eccleſiæ, optime Gigas *de penſ. quæſt. 49. num. 8.*, ubi quod penſionarius, qui minus juſte impetrat beneficium, ſuper quo penſio ipſi erat reſervata, ſciens alium habere meliora, & potiora jura, & nihilominus hoc non obſtante petiit ſibi de illo provideri, tunc penſio dicitur extincta, ſicuti qui acquirit proprietatem, quam ad alium ſpectare ſciebat, uſumfructum amittit, *l. ſi tibi fundi uſuſfructus ff. quemadmodum uſusfruct. amitt.*, quæ opinio, licet non careat difficultate, *ut ſuo loco dictum eſt*, nihilominus in hoc caſu, in quo agitur de vi illata in reſignatione beneficii, omnino recipienda videtur, tum quia temere litigans dicitur eſſe in dolo *l. ſi quis ff. depoſiti*, tum etiam quia coactio, ſeu vis & dolum ſapit, & delictum præſefert hac pæna dignum *l. 2. §. dolo cum ſeqq. ff. vi bon. rapt.*

ARGU-

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & privatione Penſionis ob crimen nefandum *juxta conſtitutionem* 72. *Pii V.*

SUMMARIUM.

1 VAcatio beneficii ex hoc capite potius omittenda eſt, quam explicanda, & quare.
2 Clerici quandoque hoc crimine coinquinati ſunt.
3 Modus honeſtatis in ſcribendo ſervandus eſt.
4 Diviſio materiæ.
5 Laici ob hujuſmod crimen ad ultimum ſupplicium damnantur.
6 Jure canonico contra clericos pæna privationis beneficii indicta non eſt.
7 Limita ex Conſtitutione Pii V.
8 Ob hujuſmodi crimen contrahitur infamia juris & facti, & de jure publicantur bona 9, licet id in praxi non ſervetur, ibidem.
10 Hujuſmodi crimen ſemel, vel bis commiſſum non inducit vacationem beneficii, ſed requiritur, quod clerici hoc crimen exerceant, ubi explicatur.
11 An pæna privationis beneficiorum locum habeat in clericis, qui exercent peſſimum vitium cum diverſo ſexu, prima opinio negat, ſecunda affirmat, quæ verior eſt 12.
13 Conſtitutio Pii V. ad beſtialitatem non extenditur, licet id ex mente legislatoris comprehendi videatur.
14 Beneficia ex hoc capite vacantia non impetrantur in Romana Curia, ubi rationes.

CAPUT XL.

1 MOrum honeſtas exigit, ut vacationes beneficiorum, quæ ex turpiſſimis oriuntur criminibus, potius omittendæ ſint, quam explicandæ; Vereor enim, ne ex hoc diſcurſu ſcandalum in puſillis oriatur, ac juriſprudentiæ tyronibus non afferat materia illud ſcientiæ incrementum, quod primarius finis eſt ſcribentis ad publicam utilitatem; Deinde hæc, quæ de hujuſmodi crimine enucleanda ſunt, raro accidunt in praxi diſputanda; His etiam accedit, quod clerici omnes, quorum vita ſolet eſſe eccleſiaſticæ diſciplinæ conformis, ab hac labe totaliter alieni ſunt præſupponendi, itaut ſupervacaneum omnino videatur de hujuſmodi vacatione diſputare.

2 Verum ad hoc movet animum *Conſtitutio Pii V.*, qui ex regimine, quod habuit in univerſali eccleſia, ſatis in praxi didicit non ita raros eſſe caſus, ut inter tot eccleſiaſticos non fuerit, qui hoc crimine ſe coinquinari non erubuerit; Unde propterea rationi incongruum non erit nonnulla in hac materia ſuperaddere, ut ea, quæ criminaliſtæ agunt pro imponenda pæna mortis, hic canoniſtæ
3 agnoſcant in vacatione beneficii, dummodo tamen in ſcribendo honeſtatis modus ſervetur *juxta textum in l. ex damni ff. de damn. infect.*; Ultra quod, qui canonicis, & civilibus legibus vacant, virilis ſunt ætatis, & in ſacris, & prophanis literis verſatiſſimi, adeout in his ceſſet quævis ſcandali ſuſpicio,
4 ſcientibus enim legem loquor. Dicam itaque in præſenti capite de pluribus, primo de pænis juris civilis, ſecundo de pænis juris canonici, tertio de vacatione beneficiorum, *juxta pianam conſtitutionem*, & in quibus caſibus hæc locum habeat, & à quibus beneficia ſic vacantia conferantur.

5 Siquidem de jure civili laici, qui de hujuſmodi crimine convicti, aut confeſſi ſunt, ad ultimum ſupplicium damnantur *l. 1. §. qui puero ff. de extraordinar. crimin §. Item lex Julia inſtit. de publ. Judic l. cum vir. C. ad leg. Jul. de adulter.*; Hoc enim graviſſimum crimen eſt, & valde præjudiciale reipublicæ in ſe, & in effectibus; In ſe, quia homines debilitantur viribus tum ad procreandam ſobolem, tum etiam ad defendendum principatum; In effectibus, quia civitates olim igne combuſtæ perierunt, & noſtris temporibus huic crimini imputantur peſtilentiæ, & terremotus, qui turbant rempublicam, & civibus ſpoliant principatum, *ut habetur in authen. ut non luxurientur contra naturam homines, cap. clerici de exceſſib. prælator.*

6 De jure autem canonico contra clericos pæna ordinaria indicta non eſt, ſed ſecundum majorem, ſeu minorem delinquentium malitiam clerici ordinariorum arbitrio puniebantur, & ita quandoque beneficiis, præbendis, & dignitatibus privati ſunt, quandoque corporalibus affecti ſunt pænis *can. flagitia, can. uſus naturalis* 32. *quæſt.* 7. *cap. clerici de exceſſib Prælator. Baronius ſub Paſchali II Anno* 1102. *lit. C. tom.* 12. refert hoc crimen in Anglia depoſitionis pæna punitum fuiſſe.

7 Ut autem in poſterum coerceatur omnium malitia, præſertim clericorum, qui intra limites honeſtatis renuunt ſe continere, ſancivit Pius V. *in conſtitutione* 72. ut laici hujuſmodi crimen exercentes pæna ordinaria mulctentur, & clerici omnes ipſo jure ſpoliati ſint beneficiis, & quibuſcumque officiis eccleſiaſticis, ac nudati omnibus privilegiis clericalibus curiæ ſeculari tradantur, cum per-

perpetua inhabilitate ohtinendi alia ſimilia,
vel diſſimilia officia, ſeu beneficia eccleſiaſti-
8 ca, quippe quia clericus ob hujuſmod crimen
contrahit infamiam juris, & facti, quæ arcet
ab obtinendis beneficiis, & eccleſiaſticis di-
gnitatibus *cap. infamibus, ibique Gloſſ. de
regul jur. in 6. l. 2. cod. de dignitatibus lib.* 12.
9 prout laicorum bona ipſo jure publicantur
*juxta Gloſſ. in cap. cum ſecundum verſic. na-
turæ contraria de hæretic. in 6. Barbat. conſ.
ultim. num.* 1., licet in praxi contrarium ſer-
vetur *teſte Julio Claro in §. Sodomia*, ubi
dicit in Senatu Mediolani adeſſe contrariam
declarationem, quamvis in puncto juris hæc
opinio vera ſit.

10 Hoc tamen certum eſt, quod hujuſmodi
crimen ex malitia, aut fragilitate ſemel,
aut bis perpetratum, non inducit ſtatim pri-
vationem beneficii, ſed opus eſt, ut à clericis
exerceatur, *& ita loquitur conſtitutio 72 Pii V.
Azzor. inſtit. moral. lib 3. part. 3. cap. 19.
de pœn. Sodomitic. crimin. litt A. Graff. in
deciſ. aureis cap 90. num. 3. lib. 2.*, nam ubi
clerici hoc vitium non exercent, beneficiis
ipſo jure non ſpoliantur, ſed ab epiſcopo pu-
niendi ſunt juxta ſacrorum canonum diſpoſi-
tionem. Verum tunc exercent clerici, quan-
do per tres vices nefandum crimen perpe-
traverunt, exemplo blaſphemi, qui per tres vi-
ces prorumpens in blaſphemias contra Deum,
& Beatiſſimam Virginem, ipſo jure incidit in
pœnam privationis beneficii, *ut dicam in ſe-
quenti capite*; ſed hoc argumentum non
ſtringit, quoniam contra blaſphemos ita de-
finitum eſt in concilio Lateranenſi; è converſo
contra ſodomitas id cautum non habetur;
Unde totum arbitrio judicis reponendum eſt,
qui ex majori, ſeu minori clerici ſic delinquen-
tis malitia, ac penſata loci conſuetudine,
quæ dicitur optima interpres, poterit proce-
dere ad privationem beneficiorum, vel per
ſententiam juxta antiquos canones, vel
per declarationem *juxta conſtitutionem
Pii V.*

11 Diſputant canoniſtæ, ac moraliſtæ, an
pœna privationis beneficiorum ipſo jure lo-
cum habeat in clericis, qui exercent peſſi-
mum vitium cum diverſo ſexu; Negant non
pauci, licet enim non ſervetur modus, ſer-
vatur tamen ſexus diverſitas, quæ ſufficit ad
evitandam juris pœnam, immo quodammo-
do videtur coitus maris, & fœminæ non
comprehenſus per Pium V., qui loquitur de
nefando crimine inter perſonas ejuſdem ſexus
Barboſ. in cap. Clerici num. 10. *de exceſſib.
Prælator.*, ubi utramque refert opinionem
*Azzor. inſtit. moral. lib. 3. par. 3. Cap. 19.
Scortia ad Select. Pontific. Conſtit. theorem.
255. in fine, ubi allegat. Divum Thomam,
Cajetanum, & alios*.

12 Affirmant cæteri, quia vera quoque Sodo-
mia datur intèr perſonas diverſi ſexus, &
tunc fit, ubi non ſervatur modus naturalis,
ac coitus exercetur venere præpoſtera; hæc
ſanè eſt quædam ſpecies ſubalterna, ſed ve-
ra Sodomia appellatur, prout talis eſt inter
eos, qui ſunt ejuſdem ſexus, nec ullum diſcri-
men intercedit inter unam, & aliam ſpeciem,
ac per conſequens Clericus, ſivè uno, ſivè
alio modo crimen, de quo agitur, exer-
cens pœnam privationis beneficii ſtatim in-
currit; *docent Fragoſ. de regim. reipubl. par. 1.
cap. 62. diſp. 4. §. 18. num 252. verſic. illud
autem notandum Clar. in §. ſodomia num. 2.
Gomez. in l. Tauri 80 num. 33. ubi refert ita
fuiſſe judicatum*, quæ opinio verior eſt, &
communiter in praxi recepta.

13 Fatemur in hac re *conſtitutionem Pii V.*,
quæ loquitur de ſodomia, non extendi ad be-
ſtialitatem, quamvis hoc crimen ſit pluſquam
nefandum; ratio deſumitur ex mente hujus
Pontificis, qui ideo mentionem de beſtiali-
tate non fecit, quia hæc raro accidit in pra-
xi, imitatus ſic jura civilia, quæ dumtaxat
adaptantur ad caſus, qui frequenter acci-
dere ſolent *l. nam. ad ea l. neque in fin. ff. de
legib.*; Nihilominus etiam hujuſmodi caſus
in *conſtitutione Pii V.* virtualiter ex mente
legiſlatoris videtur comprehenſus ob majo-
ritatem rationis, quæ id dictat, & exigit.

14 Cæterum beneficia ſic vacantia confe-
runt dumtaxat ordinarii locorum, dum
hujuſmodi impetrationes non practicantur in
Romana Curia, & quidem ſummo jure, quia
ſic non propalantur crimina, non publican-
tur ſcandala in maximum ordinis clericalis
opprobrium; Item quia valde dedecet Prin-
cipem eccleſiaſticum audire hujuſmodi impe-
trantium ſupplicationes *Lotter. de re benefi-
ciar. cap. 31. in fin. lib. 3.*

A D D I T I O.

S U M M A R I U M.

1 Penſio ob hujuſmodi crimen non extinguitur; ſed cle-
ricus eſt privandus, ubi rationes.

2 Clericus ob hujuſmodi crimen deponitur ab ordinibus,
ubi quod pro aliis carnis delictis clericus beneficiis, &
penſionibus non privatur.

1 Quamvis *Conſtitutio Pii V.*, quæ loqui-
tur de beneficiatis, non comprehendat
clericos penſionarios, itaut verius
ſit penſionem eccleſiaſticam ob hujuſmodi
crimen non extingui ex regula de non exten-
dendis pœnis de uno caſu ad alium, nihilomi-
nus clericus penſione privandus erit; agitur
enim de crimine, quod tendit in damnum
Reipublicæ, & in dedecus ordinis eccleſiaſti-
ci, unde pœna privationis debita eſt, &
condigna, dummodo tamen hoc vitium à
2 clerico exerceatur; deinde quia clericus de-
ponitur ab ordinibus, ſine quibus penſio cle-
ricalis non poteſt ſubſiſtere; quamvis pro re-
liquis carnis delictis, quæ ſunt de minoribus,
clerici beneficiis, & penſionibus privari non
debeant *per Text. in cap. at ſi clerici §. de
adulteriis de judiciis*, quod ſpeciale eſt in hoc
crimine ob nimiam ejus turpitudinem.

ARGU-

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis ob blaſphemiam juxta ſanctionem Concilii Lateranenſis celebrati ſub Leone X., *ut habetur in ejus Conſtitutione* 7. §.33.

SUMMARIUM.

1 MAledictio, & blaſphemia inter ſe de jure differunt.
2 Maledicus tripliciter de jure ſumitur.
3 Omnis blaſphemus eſt etiam maledicus, non è contra.
4 Maledicus punitur arbitrio Judicis, blaſphemus jure divino pœna mortis mulctabatur, ubi idem de jure civili.
5 Hæc pœna non ſervatur in praxi, ubi quod laicis publica pœnitentia imponitur.
6 Clerici blaſphemi ab ordine eccleſiaſtico de jure deponuntur, & beneficiis privantur, ibidem in fine.
7 Clericus blaſphemus contra Deum, & Glorioſiſſimam Virginem pro prima, & ſecunda vice tenetur ex pluribus beneficiis unum dimittere, & pro tertia convictus omnibus beneficiis ipſo jure ſpoliatur, ubi rationes 8.
9 Limitatur, ſi clericus propter iram, & ebrietatem in blaſphemias proruperit.
10 Clericus maledicus contra Deum nil differt à blaſphemo.
11 Beneficia vacantia ob blaſphemiam in Romana Curia non impetrantur, & quare.

CAPUT XLI.

1 MAledictio, & blaſphemia
inter ſe de jure differunt; illa
enim contra homines invehitur,
hæc contra Deum,
illa gravis propter obſequium
hominibus exhibendum,
hæc graviſſima propter
reverentiam Deo debitam; utrobique
crimen publicum eſt, & publica vindicta
mulctandum cum differentiis, quas mox referam.
2 Maledicus itaque contra Principem tripliciter
ſumitur, vel ex levitate, vel ex inſania,
vel ex injuria; primo, & ſecundo caſu
maledicus contemnendus eſt, & miſeratione
dignus, tertio vero caſu ad Principem remittitur
plectendus *l. unic. Cod. ſi quis Imperatori
maledixerit*, *Innocen. in cap* 1. *de maledicis*.
Verum hic non agitur de maledicis
contra Principem, ſed de blaſphemis contra
Deum, non de laicis, ſed de clericis, &
hactenus de maledicis aliqua præmiſſa ſunt,
3 quia illi parum differunt ab iſtis; ſane omnis
blaſphemus eſt etiam maledicus, non è contra,
quod patet ex varietate pœnarum, quæ con-
4 tra utrumque crimen impoſitæ ſunt, quoniam
maledicus utroque jure canonico, & civili
arbitrio Judicis punitur ex juribus jam dictis,
blaſphemus autem pœna mortis mulctabatur
ex levitico cap.4., cui inhærens jus civile
ſimilem pœnam decrevit, *ut habetur in authentic.*,
*ut non luxurientur contra naturam
homines in fine*, immo Deum contemnens
parricidii pœna plectebatur, *ut ait Valerius
5 maximus cap*.1. *de religione*, quod tamen in
praxi non ſervatur, nam laicis publica pœnitentia
imponitur cum aliqua pœna extraordi-
6 naria citra mortem arbitrio Judicis, Clerici
vero ab ordine eccleſiaſtico deponuntur *Canon.
ſi quis* 22. *quæſt*.1., ac per conſequens,
jure Canonum inſpecto clerici blaſphemantes
per ſententiam Judicis beneficiis, & officiis
eccleſiaſticis privandi ſunt.

Tractu temporis, creſcente hominum malitia,
creverunt blaſphemiæ, & blaſphemantes,
inter quos (quod horrendum dictu eſt)
clerici etiam numerabantur, contra quos
opus fuit, ut eccleſiaſtica jura acrius inſur-
7 gerent. Quapropter diſcuſſa hac materia in
Concilio Lateranenſi, merito à Patribus definitum
fuit, ut clericus blaſphemus contra
Deum, & Glorioſiſſimam Virginem pro prima,
& ſecunda vice teneatur, ſi plura poſſideat
beneficia, unum dimittere arbitrio
Epiſcopi, & pro tertia vice convictus omnibus
beneficiis, officiis, & miniſteriis eccleſiaſticis
ipſo jure privatus ſit, *ita habetur in d.
Concil. Lateranenſi* §. *Ad abolendam celebrato
ſub Leone X.* quod deinde innovarunt *Julius
III. Conſtit*.23 *& Pius V. Conſtit*.5. §. *Ad
abolendam*.
8 Rationes, quæ moverunt Patres huius
Concilii, plures ſunt, quia blaſphemus æquiparatur
hæretico; item blaſphemus directe
tendit in injuriam Dei, quæ gravior eſt crimine
læſæ majeſtatis humanæ. Verum hæc
ſunt generalia argumenta; accedamus ad
ſpecialia, quæ magis urgent. Sane blaſphemus
pro prima vice privatur fructibus unius
anni, in reliquis quaſi contemnendus; pro
ſecunda dignus eſt miſeratione, & uno tantum
beneficio ſpoliatur, & conſequenter
amittit potius privilegium retinendi plura
beneficia, quam unum, ſi vero unum poſſideat,
per ſententiam privandus eſt tanquam
indignus; demum pro tertia vice clericus
blaſphemus fit indigniſſimus beneficiis, &
præbendis propter conſuetudinem peccandi,
& punitur pœna, *de qua ſupra*, *ex ſententia
Patrum Concilii Lateranenſis*, *& apoſtolicis
Conſtitutionibus Julii III.*, *& Pii V. mox
relatis*.

9 Hæc

Digitized by Google

9 Hæc tamen temperanda ſunt, ſi clericus propter iram, & ebrietatem in blaſphemias proruperit, nam excuſandus eſt, ſeu potius monendus, ut ſe abſtineat in poſterum ſub pœnis arbitrio Judicis, ſicuti excuſatur minor, furioſus, & mente captus *l. reſpiciendum § Delinquunt ff. de pæn. l.omne delictum §. Per vinum ff. de re milit. Canoniſtæ omnes in cap.2. de maledic.*

10 His prænotandum accedit, quod clericus maledicus contra Deum nihil differt à blaſphemo, & quamvis maledictio regulariter contra homines compleatur *ex l. unica Cod. ſi quis Imperatori maledixerit*, nihilominus etiam contra Deum dirigi poteſt, non enim vis ſtat in verbis, ſed in quem verba diriguntur, attendendum eſt. Siquidem qui verbis contumelioſis in homines delinquit, maledicus eſt, qui vero contra Deum, maledicus eſt, & blaſphemus inſimul; utrobique clericus tertia vice convictus de maledictione, ſeu blaſphemia ipſo jure amittit omnia beneficia *ex eodem decreto Concilii Lateranenſis*, quod promiſcue utitur verbis *maledixerit*, *ſeu blaſphemaverit*, paria enim ſunt contra Deum maledicere, & blaſphemare.

11 An autem beneficia, quibus clerici ex hoc capite privati denunciantur, vacent apud ſedem reſolvere non curo, immo parum expedit id ſcire, quoniam ſimiles impetrationes non practicantur in Romana Curia ex privilegiis inquiſitorum hæreticæ pravitatis, qui clericos de hujuſmodi crimine convictos cum Epiſcopo, vel etiam ſine ejus aſſenſu beneficiis privant, ſeu privatos declarant *juxta decretum Concilii Lateranenſis, & apoſtolicas Conſtitutiones, de quibus ſupra*, ac deinde ſententiam ſine actis juxta ſtylum huius tribunalis communicant ordinariis, qui beneficia ſic vacantia libere conferunt juxta diſpoſitionem juris, dummodo tamen ſpecialiter reſervata non ſint.

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 Clericus per tres vices blaſphemus, & ab ordinario monitus penſione privatus eſt, vel privandus.

2 Verbum *quæcumque* nihil excludit, & penſionem comprehendit.

3 Clericus blaſphemus parum differt ab hæretico, ubi illatio.

4 Blaſphemià graviſſimum crimen eſt, & hac pæna mulctandum.

1 Clericus per tres vices blaſphemus contra Deum, & Glorioſiſſimam Virginem, & ab ordinario monitus non deſtiterit, penſione clericali privatus eſt, vel privandus *ex concilio Lateranenſi ſub Leone X. Conſti-*
2 *tut.7. §. 33. ibi = quæcumque habuerit =*, quod quidem verbum *quæcumque* tanquam diſtributivum, & generale omnia includit, & nihil excludit *cap ſolitæ de majoritat. & obedientia Jaſon. conſ.124.col.5. verſic. tertio pondero lib.4.*, ideoque etiam penſionem, quæ beneficio convenit, ſine dubio comprehendit *Felin. in cap. poſtulaſti verſic. quarta declaratio de reſcript.*

3 Deinde clericus blaſphemus parum differt ab hæretico, dum nonnulla Deo attribuit, quæ ejus naturæ repugnant *Divus Thomas ſecunda ſecundæ quæſt.13. articul.1. Sylveſter in ſumma verb. blaſphemia Covaruv. in cap. quamvis part.1. §.7. num 8. de pact. in 6.*, ſed hæreticus, ut diximus, ipſo jure amittit penſionem, ergo hic clericus ſaltem ſpo-
4 liandus erit; ultra quod blaſphemia crimen graviſſimum eſt, & hac pœna ſine dubio mulctandum *Can. Imperatores 11. quæſt.3. Can. non invenitur 23.quæſt.4.*

ARGU-

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis ob vindictam tranſverſalem, & crimen abortus *juxta Conſtitutiones Pauli II., & Sixti V.*

SUMMARIUM.

1 CLerici ob homicidium qualificatum ipſo jure non privantur beneficiis.
2 Limita in caſu vindictæ tranſverſalis, & abortus.
3 Vindicta tranſverſalis quid ſit?
4 Ob vindictam tranſverſalem vacant ipſo jure beneficia.
5 Pejus eſt occidere innocentem, quam perſonam qualificatam, ubi rationes.
6 *Conſtitutio Pauli* II. comprehendit clericos cujuſcumque diœceſis.
7 Abortus graviſſimum, & publicum crimen eſt.
8 Diſtinctio inter fœtum animatum, & inanimatum ſit, ut locum habeat pœnæ mortis, ſeu incurratur irregularitas, ſed quoad vacationem beneficii indiſtincte ſufficit abortus, ibidem. 9.
10 Ampliatur in eo, qui dedit mulieri potionem ad evitandum ſcandalum.
11 Limitatur. ſi clericus per accidens fuit cauſa abortus, ſecus ſi cauſa neceſſariò abortum inferat, ibidem. 12.
13 Qui vult cauſam, vult etiam effectum cum illo connexum.
14 *Conſtitutio Sixti V.* quoad hanc partem derogata non eſt.
15 Hæc materia magis eſt accommoda Theologis, & Moraliſtis in foro conſcientiæ, quam Canoniſtis, & Legiſtis in foro externo.

CAPUT XLII.

1 QUamvis clerici ob homicidium qualificatum ipſo jure non priventur beneficiis *juxta veriorem ſententiam*, *de qua teſtantur Diaz, in prax. criminal. cap 96. tit. de paricid. in fin. Alden. ad de-*
2 *ciſ.*1. *num.*9. *par.*9. *recen.*; Nihilominus id non procedit in his duobus caſibus, nempe vindictæ tranſverſalis, & abortus; Ita hæc privationis pœna, quæ à jure omiſſa eſt, *per Conſtitutiones Pauli II. & Sixti V.* hic ſuppletur, nam criminum atrocitas, quæ inde ex hominum malitia crevit in Eccleſia, dedit cauſam, ſeu occaſionem ſucceſſoribus in Primatu apoſtolico edendi ſingulares leges, ut clerici omnes in poſterum ab his atrocibus delictis penitus arcerentur.
3 Ut autem ſcias, quid ſit vindicta tranſverſalis, præmittere oportet, quod olim Romæ pravus inoleverat uſus, ut ſi quis alii gravem intuliſſet injuriam, injuriatus, ſeu offenſus vel per ſe, vel per alium vindictam perpetrabat non contra injuriantem, ſed contra ejus conſanguineum, affinem, ſeu attinentem, qui non erat particeps, nec conſcius injuriæ, ſeu offenſionis; Hæc erat vindicta tranſverſalis, quia ita offenſus per ſe, vel per alium, qui ſibi curam aſſumebat, interficiebat innocentem, quo nil durius.
4 Porro ad tollendum hujuſmodi abuſum, & pro ſecuritate innocentium ſingulariter contra clericos ſancitum fuit, ut ob hujuſmodi crimen ipſo jure vacent beneficia eccleſiaſtica, *ita habetur in Conſtitutione* 4. *Pauli II.*
5 Sane pejus eſt occidere innocentem ex vindicta tranſverſali, quam Sacerdotem, Senatorem Reipublicæ, ſeu Conſiliarium Supremi Principis; & ratio diſparitatis eſt, quia in homicidio qualificato regulariter concurrit gravis, vel levis cauſa, imo interdum culpa, vel ſaltem aliqua emergit occaſio ex parte occiſi, ſed in homicidio ex vindicta tranſverſali nulla penitus cauſa concurrit, ideoque atrocitas, quæ ineſt homicidio qualificato, creſcit in homicidio ex vindicta tranſverſali; Deinde huic crimini natura magis reſiſtit, cum agatur de homicidio perpetrato contra perſonam innocentis; Hæc juxta ſenſum meum eſt vera, & juridica ratio, qua motus fuit Paulus II. ad decernendam contra clericos hujuſmodi pœnam.

Nec opponas, quod Conſtitutio Apoſtolica ſit tantum ſpecialis, & edita pro eradicando pravo uſu vindictæ tranſverſalis, qui tunc temporis Romæ invaluerat, & ſic non obligat, niſi clericos immediate ſubjectos
6 ſtatui eccleſiaſtico; Reſpondetur quod pravus uſus fuit quidem cauſa Apoſtolicæ Conſtitutionis, ſed tamen hæc reſtringi non poteſt ad clericos ſtatus eccleſiaſtici, perinde ac ſi eſſet lex laicalis, non Apoſtolica, & ratio eſt, quia Sacri Canones promulgati ſunt pro cauſa, ſeu facto, quod in uno, vel alio loco accidit, & tamen obligant omnes eccleſiaſticos, & clericos cujuſcumque diœceſis, ita à pari, quia cum *Conſtitutio Pauli II.* ſit Apoſtolica, procul dubio jus commune ſtatuit, & decernit.
7 Poſt vindictam tranſverſalem ſequitur abortus, qui pariter graviſſimum crimen eſt, & publicum, quia directe tendit ad deſtruendam multiplicitatem ſpecierum contra ordi-
8 nem divinæ providentiæ; Nec intereſt, an fœtus ſit animatus, vel non, hæc enim diſtinctio ſit, an intret pœna mortis, ſeu incurratur irregularitas, *ut notat Theſaur. deciſ.*12. *num.*4. Sane non valet illatio; fœtus eſt

eſt inanimatus, ergo beneficia ipſo jure non
vacant, prout non habet locum pæna ordi-
naria, nec ulla contrahitur irregularitas; Et
ratio diſparitatis eſt, quia ad incurrendam
pænam mortis, & irregularitatem neceſſe
eſt, quod fœtus ſit animatus, ut ita cleri-
cus procurans abortum dicatur reus homici-
9 dii; Sed quoad vacationem beneficii id non
requiritur, quoniam ſufficit delictum in po-
tentia, cum ita videatur necare, qui præſu-
cat partum, prout qui impedit generatio-
nem, exemplo fructuum, qui pro natis ha-
bentur ex ipſamet naſcendi potentia, & ita
indiſtinctè loquitur *Conſtitutio* 87. §.2. *Six-
ti V.*, ubi inſuper beneficia ex hoc capite
vacantia Sedi Apoſtolicæ reſervantur *Lotter,
de re benefic. lib.3. quæſt.31. num.51. Anan.
conſ 1. per tot. Jacob. de Graſſ. deciſ. aur. 63.*
10 Ampliatur in eo, qui dedit mulieri potio-
nem pro impedienda generatione, nilque re-
fert, an id dederit ad evitandum ſcandalum,
vel ex alia motus cauſa, nam ſi fœtus eſt ina-
nimatus, clericus reus eſt homicidii ex ipſa-
met feminis præſocatione, ſi vero eſt anima-
tus, clericus eſt homicida voluntarius, ideo-
que indiſtincte condigna eſt privatio beneficii
ipſo jure, *ut literaliter ſancitur in Conſtitu-
tione Sixti V.*
11 Limitatur, ſi clericus per accidens fuit
cauſa abortus, ſicuti enim non fit irregula-
ris, prout exemplificatur in clerico adultero
ex mente Gregorii XIII., *de qua teſtatur Na-
varr. conſ.35. in appendic.*, ita beneficiis nec
privatus eſt, nec privandus; Siquidem ea,
quæ caſualiter accidunt, culpæ non ſunt im-
putanda, & ideo nocere non debent *l.1.C.de
his, qui ante apert. tabul.*, cum caſus, non
12 culpa cauſa ſit abortus, ſecus eſt, ſi cauſa
culpoſa neceſſario inferret abortum, quamvis
enim in mente clerici non fuerit, niſi culpa,
tamen ab effectu non poterat præſcindere ex
13 regula, qui vult cauſam, vult etiam effe-
ctum cum eo connexum, unde in hoc caſu
14 prævalet, quod in veritate eſt *juxta Con-
ſtitutionem Sixti V.* quæ quoad hanc par-
tem derogata non eſt *ex Conſt 8.Gregor.XIV.*
15 At de hac privationis pœna ſatis dictum ſit,
quoniam materia eſt magis accommoda Theo-
logis, & Moraliſtis in foro conſcientiæ, quam
Canoniſtis, & Legiſtis in foro externo.

A D D I T I O.

S U M M A R I U M.

1 V Indicta tranſverſalis crimen qualificatum eſt, ſicuti abortus,
2 Clericus utrobique penſione privatus eſt, vel privandus. 3.

1 V Indicta tranſverſalis crimen qualifica-
tum eſt, ſicuti abortus, primum di-
rectè tendit contra legem divinam, & dile-
ctionem proximi, ſecundum tum contra le-
gem, tum etiam contra divinam providen-
2 tiam; Utrobique igitur clericus penſione ipſo
jure privatus eſt *ex utraque Conſtitutione
Pauli, & Sixti*, quorum prima confiſcatio-
nem bonorum imponit, ſecunda tradit cle-
ricum curiæ ſæculari puniendum, vel ſaltem
3 privandus eſt *cap.cum non ab homine de judic.
cap.gravem cap ex literis de exceſſ. Prælator.*
Quod etiam ſpeciale eſt in hiſce criminibus
propter eorum deteſtabilitatem.

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis propter duellum *ex Conſtitutionibus Julii II., Leonis X., Pii IV., Clementis VIII., & aliorum.*

SUMMARIUM.

1 DUellum quid ſit.
2 Duellum non eſt, ſi coacta ſit acceptatio ex parte alterius.
3 Duellum aliud eſt ſolemne, aliud minus ſolemne.
4 Clericus offerens, vel acceptans ſponte duellum jure antiquo beneficiis ſpoliabatur, ſi homicidium, vel mutilatio membrorum inde contingat, nulla habita diſtinctione inter utrumque duellum.
5 Jure novo clerici pugnantes in duello indiſtincte privati ſunt ipſo jure omnibus, & quibuſcumque beneficiis.
6 Epiſcopus jure antiquo clericis duellantibus cauſa cognita poterat diſpenſare quoad beneficia & ordines, ubi declaratur.
7 Limita ex conſtitutionibus apoſtolicis. ubi quod beneficia vacant etiam effectu non ſequuto, ſive clerici per ſe, ſive per alium in duello pugnaverint.
8 Clerici duellantes ſunt inhabiles ad aſſequenda beneficia ſine diſpenſatione apoſtolica.
9 Ampliatur concluſio ad officia eccleſiaſtica, ſeu laicalia.
10 Clerici virtualiter continentur ſub decreto tridentini.
11 Limita, ſi clericus poſt provocationem, & acceptationem inde pœnituerit.
12 Eques recuſans duellum ob actionis improbitatem non excludit ab ordine equeſtri, ubi declaratur.
13 Differentia inter equites. & clericos quoad duellum.
14 Limitatur, ſi provocatio, ſeu acceptatio duelli facta ſit in calore iracundiæ.
15 An clericus, qui provocavit alium ad duellum, & alter non acceptavit, nec ad locum venit, beneficiis ipſo jure privatus ſit, prima opinio negat, ſecunda affirmat, ibdem 16., quæ verior eſt.

CAPUT XLIII.

1 Duellum nihil aliud eſt, quam pugna ſingularis ex condicto; Hæc eſt definitio ab omnibus recepta, nam duellum idem ſonat, ac bellum, quod fit inter duos, quorum unus libere provocat, & alter
2 ſponte acceptat. Quod ſi provocatio ex parte unius ſit ſpontanea, & acceptatio ex parte alterius coacta ſit, proprie non erit duellum, quia non eſt pugna ex condicto, licet dubitari poſſit, an ex parte provocantia duellum ſit quoad pœnas juris, ut mox dicam.

3 Duellum inſuper aliud eſt ſolemne, aliud minus ſolemne; Primo caſu duellum fit cum aſſiſtentia patrinorum in certo loco, ſeu campo, aliiſque conditionibus ad rem non facientibus; ſecundo caſu fit inter duos in loco privato ſine patrinorum interventu, *ut notant Joan. de Lignor. in tract. de duell.*; Hoc poſito.

4 Notandum eſt primo, quod clericus jure antiquo offerens, vel acceptans ſponte duellum beneficiis, & officiis per ſententiam judicis ſpoliabatur, ſi homicidium, vel mutilatio membrorum inde contingeret *cap. 1. de clericis pugnantibus in duello*, nulla habita diſtinctione inter duellum ſolemne, vel minus ſolemne; & ratio eſt, quia duellum non eſt prohibitum dumtaxat propter ſcandalum, quod forſan in duello privato ceſſare videtur, ſed quia regulariter mors unius, vel alterius, & quandoque utrjuſque ſolet contingere, quæ ratio utramque duelli ſpeciem abſque dubio comprehendit *ex cap. 1. de torneamentis Put. deciſ. 329. per tot. lib. 3.*

5 Jure autem novo clerici pugnantes in duello ipſo jure privati ſunt omnibus,& quibuſcumque beneficiis eccleſiaſticis,nulla habita diſtinctione inter duellum ſolemne,aut minus ſolemne,inter provocantem,& provocatum,quoniam ſicuti in ſolemni ſcandalum oritur, & mors cum periculo animarum regulariter accidit, ita in minus ſolemni ſcandalum proximum eſt, & periculum animarum, & corporum imminet, prout in duello formali, & ſolemni, *ita Julius II. conſtit. 19. Leo X. conſtit. 31.*, & ſignanter *Pius IV. conſtit. 21.*, *Gregor. XIII. & Clemens VIII.*

6 Notandum ſecundo, quod jure antiquo poterat epiſcopus clericis duellantibus, cauſa cognita, diſpenſare tam quoad ordines, quam quoad beneficia, ſi homicidium, aut mutilatio membrorum ſubſecuta non fuerit *cap. 1. in fin. de cleric. pugnan. in duell.*, ſicuti ſi clericus per alium in duello pugnans commiſerit homicidium poterat ab epiſcopo diſpenſari quoad beneficia tantum *cap. 2. de cleric. pugnan. in duell.*

7 Hæc tamen hodie ex conſtitutionibus apoſtolicis, de quibus ſupra, penitus abrogata ſunt, nam beneficia clericorum pugnantium in duello ipſo jure vacant, etiam effectu non ſecuto *Farinacc. conſ. 9. num. 34.*; Nilque refert, an clerici per ſe, ſive per alium in duello pugnaverint, utrobique enim tanquam homicidæ pœnis duelli ſubjiciuntur *per Text. in l. 1. §. dejeciſſe ff. de vi, & vi armata ibi = non enim excuſatus eſt, qui juſſu alicujus dejecit, non magis, quam ſi juſſu alicujus occidit l. ita autem §. geſſiſſe ff. de adminiſtrat. tut. l., qui per alium ff. de regul. jur. cap. qui per alium eod. tit. in 6.*; Ultra quod clerici duellantes perpetuæ infamiæ notam incurrunt, quæ prorſus eos inhabilitat ab aſſequendis beneficiis, quæ quocumque modo deinceps vacare contigerint, niſi diſpenſatio apoſtolica obtineatur *cap. infamibus de regul. jur. in 6. l. 1. cod. de dignitat. lib. 12.* & habetur *in Conſtitutionibus Apoſtolicis ſupra relatis*.

9 Ampliatur concluſio ad officia eccleſiaſtica, ſeu laicalia, quæ promiſcue dantur clericis, ſeu laicis abſque canonica inſtitutione; Hæc enim quoque continentur ſub cenſura conſtitutionum apoſtolicarum, quæ generaliter loquuntur de omnibus, & quibuſcumque be-
10 neficiis; Item quia clerici virtualiter comprehenduntur ſub decreto Tridentini *ſeſſ. 25. cap. 19.*, in quo magnates, feudatarii ipſo jure privantur feudis, juriſdictione, dominio caſtri, ſeu loci, ut ibi; ergo à fortiori clericorum, ſeu laicorum officia eccleſiaſtica, ſeu laicalia ob duellum vacare cenſentur *Authen. multo magis Cod. de ſacroſan. Eccleſ.*

11 Temperatur concluſio, ut locum non habeat, ſi clericus poſt provocationem, ſeu acceptationem duelli inde pœnituerit, ad inſtar hæretici, qui ſtatim abjurans beneficium recuperat, quamvis enim provocatio, ſeu ſpontanea duelli acceptatio ſub hac pœna interdicta ſit, nihilominus ſubita retractatio operatur, acſi de duello nihil actum fuiſſet, *Argumento Text. in l. qui ſic ſolvit ff. de ſolut.*; Immo ſi ſcandaloſa fuit provocatio, ſeu acceptatio duelli, abſque dubio generoſa reputanda eſt retractatio, & conſequenter clericus non eſt privatus obtentis, nec ab obti-
12 nendis beneficiis arcetur; Sicuti eques recuſans duellum non excluditur ab ordine equeſtri, immo magis habilitatur, ſi non ob ignaviam, & timorem, ſed propter actionis improbitatem illud recuſaverit *ita Valer. de differentia utriuſque fori verb. vita, & honor differt. 1. concl. 4. Pater Mendo in tract. de jur.*
13 *academ. lib. 3. quæſt. 29.*. Et in hoc differunt equites à clericis, quia equites non debent duellum recuſare ob puſillanimitatem, quæ ordini equeſtri repugnat, ſed in clericis recuſatio duelli ob ignaviam omnino neceſſaria eſt, & valde convenit ſtatui clericali, quoniam animi puſillanimitas, quæ apud equites infirmitas reputatur, in clericis vera eſt

V for-

fortitudo, ita enim (inquit Apoſtolus) infirma mundi Deus elegit, ut fortia quæque confundat.

14 Temperatur inſuper, ſi provocatio, ſeu acceptatio duelli facta ſit in calore iracundiæ, & ratio eſt, quia ex parte clerici provocantis, ſeu provocati deeſt liber conſenſus, ſine quo nemo pœnas duelli incurrit, quod exemplificatur in disfida, quæ regulariter fit in calore iracundiæ, & ita dic de aliis ſimilibus caſibus, in quibus clericus coacte duellum acceptavit, ubi enim deeſt conſenſus, ibi duellum non eſt, nec pugna ex condicto *Ludovic. deciſ. Lucan* 11. *in fin. Graſſett. de nece prodit* §.2. *num*.11. 12.

15 Quæſtio ſupereſt, an clericus, qui provocavit alium ad duellum, & deinde alter non acceptavit, nec ad locum certa die, & hora deſtinatum venit, beneficiis ipſo jure privatus ſit; Negat *Ricc. reſolut*.52., ubi dicit, quod, ut quis teneatur pœnis duelli, neceſſe eſt, ut concurrant provocatio, & acceptatio, ſine qua proprie non committitur duel-
16 lum, Affirmat *Ugolin. de poteſt epiſcop*, *cap*.8. §. 2. *verſic*.5. *locum habet limitatio tertia ibi = tertio excipitur, qui provocatus eſt, ſeu non accepit* =; Ex quo ſequitur non excipi provocantem; Et juſta quidem ratione, quia conſtitutiones Apoſtolicæ de duello loquentes nihil dicunt de acceptatione, nihil aſſerunt de pugna, ideoque vis duelli ſtat in provocatione cum deſtinatione loci, diei, & horæ, *ita habetur in conſtit. Clement. VIII. ibi = ex propoſito facientes, ſeu provocantes* =, deinde beneficium propter duellum ipſo jure vacat, etiam effectu non ſecuto *Farinacc. d. conſ*.9. *num*.34., ubi refert extenſionem Bullæ, ita à pari in caſu, quo duellum acceptatum non ſit. Sane non minus duellans eſt, qui provocat, quam qui poſt acceptationem non pugnat, immo ſecundum mentem conſtitutionum Apoſtolicarum, & præſertim Clementis VIII. ita reus duelli eſt, qui duellum facit, quam qui ad duellum provocat, ibi = *facientes, ſeu provocantes* =, quæ opinio mihi verior videtur quoad vacationem beneficii, de qua agitur.

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 An clericus propter duellum privatus ſit, vel potius privandus penſionibus eccleſiaſticis; Prima opinio aſſerit privandum eſſe, ſed contra concluditur 2.

3 Laicus duellans cadit ab omni juriſdictione, & jure Baroniæ.

4 Penſio venit appellatione bonorum.

5 Clericus duellans habetur uti diffidatus, & rebellis, ejuſque bona ipſo jure confiſcantur, ubi de extinctione penſionis.

1 An clericus propter duellum privatus ſit, vel privandus penſionibus eccleſiaſticis, non immerito poteſt dubitari, & ratio dubitandi eſt, quia conſtitutiones Apoſtolicæ loquuntur de beneficiis, non de penſionibus, & conſequenter clericus propter duellum penſionibus non erit privatus, ſed potius privandus, ubi enim deeſt factum legis, facto hominis opus eſt, præſertim in pœnis, in quibus ratio non patitur, ut pœna juris, quæ loquitur de beneficiis, extendatur ad penſiones *l. interpretatione l. in pœnis ff. de pœn*., *& alibi ſæpe*.

2 Contrarium tamen verius eſſe in puncto juris arbitror, quoniam conſtitutiones Apoſtolicæ loquuntur per verba ampla, & effrænata de omnibus, & quibuſcumque beneficiis, quorum appellatione venit penſio, licet ut quid temporarium habeatur *Gloſſ. in Clement*. 2. *verſic. quodcumque de vit. & honeſt. clericor. Felin. in cap. poſtulaſti num*.8. *verſic. quarta declaratio de reſcript. ibi = vel aliud quodcumque beneficium comprehenditur præſtimonium, & penſio = Caccialup. de penſ.*
3 *quæſt. ult. per tot. Gig. eod. tract. quæſt*.19, *num*.2. *in puncto Ciarlin. controverſ*.115. *per*
3 *tot. lib*.1.. Immo laicus duellans cadit ab omni juriſdictione, jure baroniæ, feudis, quæ ab eccleſia obtinet ex *Tridentin. ſeſſ*.25. *cap*.19., ita à fortiori in hoc caſu, quia ap-
4 pellatione bonorum, & jurium veniunt penſiones quocumque titulo reſervatæ ſint *cap*.1. *de præben. l. bonorum* 1. *ff. de verbor. ſignificat. Rot. deciſ*.78. *num*.3. *coram Martin. Andreas repetit. in deciſ*.246. *num*.3. *in fin. par*.4. *rec. tom*.1.

5 Denique clericus, qui pugnam in duello commiſerit, habetur uti diffidatus, ac rebellis; Prout diffidatus nihil differt à laico, qui poteſt impune offendi, prout rebellis, omnia bona ipſo jure confiſcantur *ex Conſtitutione Pii IV., & Clementis VIII.*, ergo ipſo jure ob duellum penſio extinguitur ex Tridentini decreto, & conſtitutionibus Apoſtolicis, *& ex cap. vergentis de hæretic.*; Hæc vera ſunt in puncto juris, ſed parum ſervantur in praxi inter Principes, & Magnates, ſive laicos, & eccleſiaſticos, præſertim effectu non ſequuto, quod ratio juris non patitur.

ARGU-

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis contra Miniſtros Romanæ Curiæ, qui mediante pecunia obtinent pro ſe, aut pro aliis procurant eccleſiaſticas dignitates, officia juriſdictionis, judicaturas, ac gratias apud Sedem Apoſtolicam *ad ornatum Conſtitutionum Pii V., Gregorii XIII., & Clementis VIII.*

SUMMARIUM.

1 LAudes Romanæ Curiæ.
2 Quandoque Curia Romana ex avaritia, & ambitione Miniſtrorum paſſa eſt in exiſtimatione detrimentum, ubi declaratur.
3 Differentia inter ſimoniam, quæ fit ab eccleſiaſticis, & quæ committitur à Miniſtris, Officialibus, & Prælatis Romanæ Curiæ.
4 Vacant ipſo jure omnia beneficia Prælatorum, qui pro ſe, & aliis mediante pecunia procurant eccleſiæ dignitates, & officia juriſdictionis.
5 Ob hujuſmodi ſimoniam vacant prælaturæ. & officia vacabilia, requiritur tamen ſententia declaratoria.
6 *Conſtitutio Pii V.* non ſervatur in praxi, & quare.
7 Vacant ipſo jure beneficia officialium, & clericorum Romanæ Curiæ, qui dant, vel promittunt pro obtinenda gratia, vel juſtitia apud Sedem Apoſtolicam, ubi exemplificatur 8.
9 Privantur ipſo jure beneficiis Prælati, & Officiales Romanæ Curiæ, qui per pecuniam impetrant aliis officia laicalia, mixta, & communia ſtatus eccleſiaſtici.
10 Judices Romanæ Curiæ ipſo jure amittunt beneficia, ſi pecunia corrupti juſtas, vel injuſtas pronunciant ſententias.
11 Caſus notabilis Gregorii XIII.
12 Ampliatur pœna privationis beneficii ad omnes clericos ſtatus eccleſiaſtici, dummodo Papæ officiales ſint.
13 Limitatur, ſi dona, & munera à miniſtris accepta ſint ex tacito, ſeu expreſſo conſenſu Papæ.
14 Clerici dantes, & promittentes pro obtinenda gratia, ſeu juſtitia apud Sedem Apoſtolicam non ſubjacent confiſcationi bonorum, ſecus qui pro ſe, ſeu pro aliis dignitates eccleſiaſticas procurant.
15 Conſtitutio *Pii V.* valde differt à Conſtitutionibus *Gregorii XIII. & Clementis VIII.*

CAPUT XLIV.

1 CUria Romana, quæ emporium juris, & juriſprudentiæ, aliarumque ſcientiarum magiſtra, ac caput omnium Tribunalium merito denominatur, ita eſt aliena à turpi quæſtu in ejus miniſtris, & officialibus, ut ne mutata quidem, ſed continuata, immo aucta videatur integritas antiquorum Judicum, qui nullo habito reſpectu ad qualitatem perſonarum, eas protulerunt ſententias, quas in Codicibus impreſſas legimus, videmus, & tenemus, immo ſicuti olim eruditiſſimis affluebat conſiliariis, & aſſeſſoribus, ita hæc omnia hodie exuberant in Cardinalibus, Prælatis, & Judicibus, quorum vota integra ſunt, & probatæ ſententiæ, ut experientia rerum magiſtra id ſatis oſtendit.

2 Verum tamen eſt, quod ex nonnullorum avaritia, & ambitione paſſa eſt, & patitur Curia Romana maximum in exiſtimatione detrimentum, & critici contra ipſam ſæpius linguas acuunt, venalem appellantes, at immerito, quia ex pravis unius, vel plurium miniſtrorum factis non poteſt ullo modo tota univerſitas pergravari, ac venalitate notari tot alii eccleſiaſtici, miniſtri, & Judices, qui tribuunt unicuique jus ſuum juxta regulas juriſprudentiæ, immo eorum conſilio beneficia, officia, & dignitates juxta Canonum inſtituta digniſſimis à Papa conferuntur, ut videmus in creationibus Cardinalium, promotionibus Epiſcoporum, & Prælatorum tum in hoc Principatu, tum etiam in univerſali eccleſia; Præterea, ut in poſterum miniſtri Papæ, & officiales Romanæ Curiæ ab omni turpi quæſtu ſe abſtineant, & criticorum linguæ penitus obmuteſcant, hæc cenſui indicanda, quæ tangunt vacationem beneficiorum contra miniſtros, prælatos, & officiales procurantes pro ſe, aut aliis per pecuniam ſupremas eccleſiæ dignitates, ſeu dantes, vel promittentes pro obtinenda gratia, vel juſtitia apud Sedem apoſtolicam.

3 Antequam veniam ad vacationes beneficiorum, de quibus mox dicturi ſumus, præmittendum eſt, hic non agi de vacationibus ex capite ſimoniæ realis, conventionalis, & confidentiariæ, de quibus ſupra in ſuis locis diximus, ſed tantum de iis, quæ reſultant ex facto miniſtrorum Papæ, officialium, & Prælatorum Romanæ Curiæ; quamvis enim utrobique ſimonia committatur, nihilominus major eſt, quæ fit à miniſtris, & officialibus Papæ in Romana Curia, quam ab eccleſiaſticis extra, & alibi occaſione reſignationis beneficiorum, quoniam ſimonia, quæ committitur à miniſtris Papæ, infert damnum

capiti, & membris, & univerſali eccleſiæ; E' contra vero ea, quæ fit ab eccleſiaſticis in reſignationibus beneficiorum in Diœceſi tantum ſcandalum producit; Itaque non mirum, ſi una ſimonia ratione majoris præjudicii, gravioribus puniatur pœnis, ut infra patebit, his poſitis.

4 Dico primo, quod vacant ipſo jure omnia beneficia, officia Miniſtrorum, Prælatorum Romanæ Curiæ, qui pro ſe, & aliis mediante pecunia procurant eccleſiaſticas dignitates, & officia juriſdictionis adminiſtrationem habentia, adjecta inſuper pœna confiſcationis omnium bonorum, degradationis, perpetuæ infamiæ, & mortis, *ita Pius V. Conſtit.* 140.
5 § 3., & in ſequelam etiam vacant prælaturæ, quæ ex patrimonialibus redditibus erectæ ſunt, vacant inſuper officia vacabilia, quamvis propriis pecuniis empta ſint, ſi enim ipſo jure confiſcantur bona, & jura, ac damnantur ad pœnam degradationis, infamiæ, & mortis, qui pro aliis procurant, & obtinent ſupremas eccleſiæ dignitates, & officia juriſdictionis, eiſdem abſque dubio pœnis ſubjecta erunt officia vacabilia, & prælaturæ, quæ veniunt appellatione bonorum, potiſſimum quia immediate ſubjacent diſpoſitioni Papæ, à quo ortum, & nomen deſumunt. Hæc ſane Conſtitutio *Pii V.* afficit tantum Prælatos, ſeu Clericos, qui Papæ benevoli pro ſe, & aliis facilius poſſunt mediante pecunia procurare dignitates, & officia juriſdictionis, ut ſupra; requiritur tamen ſententia declaratoria facti, ut quis bonis, juribus, officiis, prælaturis vere privatus exiſtat *cap. cum ſecundum in fin. de hæretic. in 6. Peregrin. de jure fiſci lib.* 4. *tit.* 4. *num.* 8. *& alibi frequenter*.

6 Hujuſmodi autem conſtitutio quoad pœnam mortis, infamiæ, & confiſcationis bonorum contra clericos & magnates non ſervatur in praxi, quia nimium continet rigorem; Et quamvis *Gloſſ. in l. ad ſplendidioris Cod. de diverſ. offic. lib.* 12. dicat, quod delicta magnatum puniri non ſoleant, quodque in hoc juſtitiæ claves errent, nihilominus id non eſt ſemper verum, puniuntur enim, ſed mitius, quod decet, nam in pœnis infligendis de jure habendus eſt reſpectus ad dignitatem, & qualitatem perſonæ *cap.* 2. *de offic jud. delegat. in* 6. Laudandus quidem in hoc zelus Pii V., qui ita rigoroſam edidit ſanctionem, ut benevoli, ac miniſtri Papæ, qui per pecuniam procurant dignitates, & officia ut ſupra, metu graviſſimarum pœnarum perterriti à ſimonia in poſterum abſtinerent, ſed tamen rigor juris in praxi temperatus non videtur vituperandus, ſcriptum eſt enim ſummum jus ſummam eſſe injuriam, & omne quod nimium eſt, in vitium converti *Gloſſ. in authen. ut determinat. ſit num. cleric. in princip. in verbo bonum, & in authen. de immenſ. donat collat.* 7. *in verbo placet*.

7 Dico ſecundo vacare quoque ipſo jure officia, & beneficia Aulicorum, ſeu Officialium Romani Pontificis, & aliorum Clericorum, qui dant, vel promittunt pro obtinenda gratia, vel juſtitia apud Sedem Apoſtolicam; Pari enim paſſu ambulant, qui accipiunt, ſicuti qui dant, vel promittunt
8 *ita Gregorius XIII. conſtit.* 24., licet ſeverius puniendi ſint accipientes, quam dantes, aut promittentes, nam officiales Papæ quodammodo delinquunt in officio, peccant ante faciem ſupremi Principis, cujus majeſtas nimium deturpatur propter illicitam negociationem beneficiorum, officiorum, ac reſcriptorum apoſtolicorum ex gratia, vel juſtitia; & ita in praxi ſervatum eſt, nam quidam ex officialibus Papæ temporibus noſtris privati ſunt beneficiis, officis, adminiſtrationibus, & prælaturis, quidam relegati, relicta congrua pro alimentis, quidam demum coacti fuerunt dimittere eorum beneficia, præſertim curam animarum habentia, *juxta Text. in cap. niſi cum pridem. ibique Butr. num.* 5. *verſic. nota primam cauſam de renunciat. Pariſ. de reſignat. lib.* 5. *quæſt.* 3. *num* 8.

9 Dico tertio eiſdem pœnis privationis beneficiorum ipſo jure ſubiici omnes Prælatos, Officiales, & Miniſtros Romanæ Curiæ, qui mediante pecunia impetrant aliis officia laicalia, mixta, & communia ſtatus eccleſiaſtici, quia eadem concurrit ratio in hiſce officiis, prout in beneficiis, & dignitatibus eccleſiaſticis; Et quamvis ſuper his vera ſimonia non committatur, cum ſint officia temporalia, quæ concernunt regimen politicum ſtatus eccleſiaſtici, nihilominus ex poteſtate Principis fieri poteſt, ut qui per pecuniam procurat hæc officia, habeatur uti ſimoniacus ad omnes juris effectus, & eiſdem ſubjaceat pœnis, ſicuti dantes, ſeu promittentes pro obtinenda gratia, vel juſtitia apud Sedem Apoſtolicam; Et ratio eſt, quia hujuſmodi officia ſunt de majoribus eccleſiaſtici principatus, ac dari non ſolent, niſi juxta meritum prælatis, aut clericis Romanæ Curiæ, *ita habetur in Conſtit.* 10. *Clementis VIII*,

10 Dico quarto, quod Judices Romanæ Curiæ amittunt ipſo jure beneficia, officia, & prælaturas, ſi pecunia corrupti juſtas, vel injuſtas pronunciant ſententias, dilationes cum cauſa, vel ſine cauſa concedunt, ita enim iniquus eſt Judex, qui ſententias profert, prout qui mediante pecunia concedit dilationes; nec refert, an ſententia definitiva ſit, vel potius interlocutoria, utroque enim caſu Judex vendit juſtitiam, & judicium ſapientum pervertit, *ut habetur in auth. novo jure Cod. de pœn. judic. ibi = dignitate, ſeu cingulo amiſſo = & in Conſtit.* 24. *Gregor. XIII.*,
11 cui, ut ferunt hiſtoriæ, caſus accidit, cum officio Judicis in Romana Curia perfungeretur. Sane Gregorius ut Judex nihil accepit, ſed potius dedit, ut juſtam ſententiam libere proferret, ſeu prolatam ab alio confirmaret; Hinc proinde admiranda eſt juſtitia Gregorii, ſed non minoris ponderis eſt integritas Judicum Romanæ Curiæ in edendis decretis, in pro-

pronunciandis ſententiis, in proferendis votis deciſivis in tribunalibus, aſſembleis, & congregationibus.

12 Verum pæna privationis beneficii non ſolum afficit prælatos Romanæ Curiæ, ſed etiam clericos omnes ſtatus eccleſiaſtici, *ut notat Cherubin. in commentar. Bull. Clem. VIII.* Quod tamen intelligendum eſt, ſi quid à clericis datum ſit officialibus, & miniſtris Papæ, alioquin ſi aliis, quam officiali datum ſit, beneficia non vacant ex hoc capite, quippe quia Conſtitutiones Apoſtolicæ loquuntur de datis, & acceptis ab officialibus, & miniſtris Papæ, qua qualitate ceſſante, ceſſat & pæna.

13 Hæc unice videntur limitanda, ſi munera, & dona, aut pecuniæ à miniſtris, & officialibus accepta ſint ex tacito, ſeu expreſſo Papæ aſſenſu; Videtur enim per hujuſmodi aſſenſum purgata quæcumque ſimoniæ ſpecies, *juxta Gloſſ. in l. Barbarius ff. de offic. Prætor. l. 1. ff. ad leg. Jul. de ambitu*, ubi quod ſimonia, & lex Julia de ambitu non habet locum in Urbe *Clar. in §. Simonia num. 6. Decian. conſ. 84. num 9. tom 1. lib. 5.*

14 Denique illud prætereundum non eſt, quod dantes, ſeu promittentes pro obtinenda gratia, ſeu juſtitia apud Sedem Apoſtolicam privantur quidem officiis, beneficiis, & dignitatibus eccleſiaſticis, non tamen ſubiacent confiſcationi bonorum, nec locum habent pænæ inflictæ *ex Conſtitutione Pii V.*, quia de hiſce pænis Conſtitutiones *Gregorii*, & *Clementis* non loquuntur, quod ſecus eſt in iis officialibus, qui pro aliis procurant mediante pecunia eccleſiaſticas dignitates, & officia juriſdictionis; Ratio diſparitatis ea eſt, quia gravius crimen eſt in miniſtro Papæ procurare per pecuniam ſupremas eccleſiæ dignitates, & officia adminiſtrationem habentia, quam reſcripta gratiæ, & juſtitiæ
15 apud Sedem Apoſtolicam; Unde Conſtitutio *Pii V.* valde differt quoad pænas à Conſtitutionibus *Gregorii XIII.*, & *Clementis VIII.*

A D D I T I O.

S V M M A R I V M.

1 JUdices Romanæ Curiæ pecunia corrupti, ſicuti dantes, ſeu promittentes, ut ſupra, penſionibus eccleſiaſticis ſunt privandi.

2 Miniſter, ſeu officialis Papæ procurans pro ſe, & aliis mediante pecunia, eccleſiaſticas dignitates, & officia juriſdictionis; penſionibus ipſo jure privatus eſt, ubi quod requiritur ſententia declaratoria. 3.

4 Penſio ex legis interpretatione continetur *ſub conſtitutione Pii V.*

1 JUre cautum non eſt, quod judices Romanæ Curiæ pecunia corrupti ipſo jure amittant penſiones. nec ex mente legiſlatoris poteſt *conſtitutio Gregoriana* ad id extendi, ſicuti non extenditur ad dantes, vel promittentes pro obtinenda gratia, vel juſtitia apud ſedem apoſtolicam; Ita ergo judices pecunia corrupti, prout dantes, ſeu promittentes, ut ſupra, penſionibus eccleſiaſticis ſunt privandi ob infamiam, *juxta Text. in l. final. cod. de pæn. judic. ibi efficitur infamis= & generaliter habetur in cap. gravem cap. ex literis de exceſſ. Prælator.*

2 E contra Prælatus, ſeu clericus procurans pro ſe, & aliis mediante pecunia eccleſiaſticas dignitates, & officia juriſdictionis, penſionibus eccleſiaſticis ipſo jure privatus eſt, ſicuti confiſcationem omnium bonorum, amiſſionem quorumcumque officiorum, degradationem, perpetuam infamiam, & mortem ipſo jure incurrit *ex conſtitutione* 140. *Pii V.*,
3 requiritur tamen ſententia declaratoria, quæ privet, vel privatum declaret clericum, officialem, ſeu miniſtrum, ut ſupra poſſeſſione exigendi penſionem, prout in crimine læſæ majeſtatis divinæ, aſſaſſinii, & duelli ſuperius prænotatum eſt;
4 rius prænotatum eſt; Penſio enim non niſi ex juſta legis interpretatione continetur *ſub conſtitutione Pii V*; quæ de beneficiis eccleſiaſticis, omnibus bonis, & officiis loquitur.

ARGU-

ARGUMENTUM.

De vacatione Beneficii, & Penſionis, ſi Clericus ſuſpenſus à jure ob crimina non probata contra electum, ſeu poſtulatum, in eadem Eccleſia temerè adminiſtrat *ad interpretationem Text. in cap. 1. in fine de electione in 6.*

SUMMARIUM.

1 Clericus, qui contra electum, ſeu poſtulatum objecta crimina non probat, triennalem ſuſpenſionem à bebeneficiis incurrit, & temere adminiſtrans eiſdem ipſo jure privatur.

2 Clericus obiiciens alternative plura crimina electo, ſi nihil probat, privatur beneficiis, ſecus ſi unum tantum probet.

3 Ampliatur diſtinctio, etiam ſi compulative falſo crimina objecerit.

4 Clericus excipiens delictis contra electum, ſeu poſtulatum incurrit hanc pœnam, ubi exemplificatur.

5 Clericus calumnioſus privatus non eſt omnibus beneficiis, ſed tantum iis, quæ poſſidet in eadem eccleſia, in qua calumniam perpetravit.

6 Suſpenſio eſt ſtricti juris, nec poteſt extendi ad aliam eccleſiam.

7 Suſpenſus ſimpliciter ab officio in nullo alio beneficio poteſt adminiſtrare, aliter poteſt privari beneficio.

8 An epiſcopus falſo obiiciens crimina contra electum, ſeu poſtulatum incurrat ſuſpenſionem, & privationem Epiſcopatus, & aliorum beneficiorum, quæ poſſidet, diſtinguitur. 9.

10 Epiſcopus comprehenditur *ſub Clementina 1. de ſequeſtrat.* ſi violaverit ſequeſtrum, & quare?

11 Epiſcopus incurrit pœnas Bullæ cœnæ ob recurſum ad judices laicos.

12 Epiſcopus ob recurſum ad judices, ut ſupra, non privatur juriſdictione epiſcopali, ubi declaratur.

13 *Textus in cap. 1. de elect. in 6.* contra calumniatores non comprehendit epiſcopum.

14 Epiſcopus in ſententiis, & mandatis, quibus ſuſpenſio incurritur, non continetur, niſi de eo ſpecialis fiat mentio.

15 *Textus in cap. 1. de elect. in 6.* loquitur de clericis calumniatoribus contra electos.

16 An epiſcopus poſſit clerico calumniatori diſpenſare, & beneficia conferre.

17 Clericus ſuſpenſus, & temere adminiſtrans eccleſiam eſt incapax beneficiorum.

18 Beneficium vacans ob calumniam contra electum poteſt libere impertari.

19 Clericus adminiſtrans in contemptum ſuſpenſionis beneficio privandus eſt.

CAPUT XLV.

Ut in poſterum quævis cauſa removeatur clericis calumniandi electos, ſeu poſtulatos, contra quos ab emulis, & invidia obiici ſolent nonnulla crimina, quæ aut omnino falſa ſunt, aut non probantur, quod ſæpe fit, ne ita electi, ſeu poſtulati ab Ordinario, aut à Papa confirmationem obtineant, merito ſacris legibus ſancitum fuit, quod ubi clericus crimina oppoſita contra electum, ſeu poſtulatum intra terminum ab epiſcopo præfigendum non pro-
1 bet, ipſo facto incurrat triennalem ſuſpenſionem à beneficiis, & ſi propria temeritate ſe ingerat in adminiſtratione, tanquam calumnioſus, & irregularis ipſo jure privatur eiſdem beneficiis obtentis in eadem eccleſia, in qua calumniam perpetravit *cap. 1. §. final. de election. in 6. cap. cupientes §. cæterum eodem tit.* Sane eccleſia non impedit juſtas oppoſitiones, quæ ſine dubio in beneficiis electivis neceſſariæ ſunt, ne criminoſi, aut indigni ad eccleſiaſticas promoveantur dignitates, ſed prohibet, ne falſo contra electos, & poſtulatos obiiciantur crimina, quoniam calumnia grave crimen eſt, ac privatione beneficii dignum, quando verſamur in beneficiis collativis *cap. 1. de calumniator.*; Cum igitur id plerumque accidat in electivis ob invidiam, & emulationem concurrentium, opus fuit pœnam privationis beneficii ipſo jure contra clericos calumniatores decernere, ut ita facilius ab hoc gravi crimine ſe abſtinerent, quod ſummopere decet ſtatum clericalem.

Dupliciter autem poſſunt à clericis contra electos, & poſtulatos obiici crimina, vel alternative, vel copulative; Si alternative
2 ita diſtinguendum eſt; Aut nullum ex obiectis probatur in judicio, tunc clericus incurrit pœnam calumniatoris, & privationis beneficii, ſi temerè adminiſtret; Aut unum ſaltem probatur, tali caſu clericus liber eſt à quacumque calumniæ pœna; hæc enim eſt natura alternativorum, quorum unum ſufficit verificari *cap. in alternativis de regul. jur. in 6. cap. inter cæteras, ibique Fagnan. de reſcript.*, & de jure civili ſunt *Text.* expreſſi *in l. ſi hæredi ff. de condit. inſtit. l. ſub diverſis, l. quod traditum, ibique Gloſſ. in fin. l. cum pupillus §. 1. ff. de condit. & demonſtrat. l. ſi placet Cod. de condit. inſert. l. quod vulgo ff. de manumiſſ. teſtam. l. ſi ita quis ff. de verbor. obligat.*

3 Si vero copulative, iterum diſtinguendum eſt, aut nihil probatur contra electum, & poſtulatum, tunc clericus dicitur calumniator ad effectum, de quo agitur, aut unum crimen probatur, quod ſufficit, ne electus

con-

confirmationem obtineat, tunc ſecus, non enim dicitur calumnioſus, qui plene probat, quod ſufficit ad impediendam confirmationem juxta mentem legislatoris *Gloſſ. in cap. 1. verſic. defecerit*, *ibique Compoſtellan.*, & *Interpret. de elect. in 6.*

4 Hæc indiſtinctè vera ſunt, etiamſi clericus crimina contra electum, ſeu poſtulatum dumtaxat falsò excipiat, calumnia enim non tam in actione, quam in exceptione conſiſtit *l. 1. ff. de ſenten. & re judic.*, quod exemplificatur in duobus electis, ſi enim uterque petat confirmationem. primus, quia electus eſt à majori parte, ſecundus, quia primus eſt indignus, ac plura per viam exceptionis obiicit crimina, quæ credit ſe poſſe probare, & deinde in judicio non probat, ſi interim in eccleſia adminiſtret, pœnam privationis beneficii incurrit; Hæc enim eſt calumnia, quæ obiicitur electo per viam exceptionis, ac eoſdem producit effectus, quos parit calumnia per viam actionis,

5 Ita igitur clericus calumnioſus privatus non eſt omnibus beneficiis, ſed tantum iis, quæ poſſidet in eadem eccleſia, in qua calumniam perpetravit, obiiciendo falſo crimina contra electum, ſuſpenſus enim à beneficio in una eccleſia, non eſt ſuſpenſus ab alio,

6 quod alibi extat, dum ſuſpenſio eſt ſtricti juris, nec poteſt extendi de una ad aliam eccleſiam *cap. ſi compromiſſarius de elect. in 6. cap. ſi canonici*, *ibique Gloſſ. in verſic. illius eccleſiæ de offic. ordinar. in 6. Gloſſ. in cap. 1 verſic. beneficiis cap. cupientes verſic. in ipſa eccleſia utrobique de elect. in 6.*, ac per conſequens privatus beneficio unius eccleſiæ ex capite calumniæ non eſt privatus alio beneficio, quod poſſidet in alia eccleſia, in qua crimen, de quo agitur, contra electum non perpetravit, ſecus eſt in ſuſpenſo ſimpliciter ab officio, ſeu exercitio ordinis, qui in nullo

7 alio beneficio, aut eccleſia, etiam extra diœceſim exiſtente poteſt adminiſtrare, & ſi temere adminiſtret, poteſt beneficio privari, & ratio diſparitatis eſt, quia beneficia ſunt plura, & inter ſe diſtinguntur; E contra officium, ſeu exercitium ordinis ſemper eſt idem, ita una eſt Fides, unum Baptiſma, unum Sacerdotium *Can. quiſquis 4. quæſt. 5. Can. ſi quis Præsbyter 7. quæſt. 1. Gloſſ. in cap. cupientes verſic. in ipſa eccleſia de elect. in 6.*

8 Quæres, an epiſcopus objiciens falſo crimina contra electum incurrat triennalem ſuſpenſionem, & privetur epiſcopatu, aliiſque beneficiis, ſi interim temere adminiſtret? Reſpondeo epiſcopum uti talem ſub legis cenſura non comprehendi, niſi de eo ſpecialis fiat mentio *cap. ſi compromiſſarius in fin. Gloſſ. in cap. cupientes verſic. ſuſpenſus de elect. in 6.*; Unde ex hoc capite epiſcopatus non vacat.

9 Quo vero ad alia beneficia, ſeu dignitates, quas poſſidet epiſcopus vi indulti, ſeu conſuetudinis in eadem eccleſia, diſtinguendum eſt inter ea beneficia, quæ veniunt in ſequelam epiſcopatus, itaut eo ipſo, quod quis promotus eſt in epiſcopum, electus quoque eſt in canonicum vi conſuetudinis, quæ in pluribus eccleſiis vim juris obtinuit *cap. à collatione*, *ibique Gloſſ. de appellat. in 6. cap. poſtulaſtis de conceſſ. præben. ubi interpretes*, hoc caſu, ſicuti non eſt ſuſpenſus, nec privatus epiſcopatu, ita non eſt ſuſpenſus à beneficiis, & dignitatibus, quas in eadem eccleſia poſſidet; aut vero retinet vi indulti canonicatum in eadem eccleſia, tunc videndum eſt, quam figuram gerat epiſcopus in electione, ſi enim repræſentat perſonam ſimplicis canonici, hoc caſu objiciens falſo crimina electo incurrit triennalem ſuſpenſionem, & in ſequelam privatur canonicatu, ſi interim temere adminiſtrat, ut ſupra, ſi vero interveniat uti epiſcopus, tunc nullam pœnam incurrit, etiam quoad canonicatum, quem retinet vi indulti Apoſtolici ex ratione, de qua ſupra.

10 Nec turbat, quod *Text. in d. cap. 1. de elect. in 6.* loquatur per verba *ſi quis*, quæ uti generalia etiam epiſcopum includunt, prout continetur *ſub Clementin. unic.* ſi violaverit ſequeſtrum, includitur ſub Bulla Cænæ, ſi recurſum habuerit ad Judices laicos; Reſpondetur, ideo epiſcopum contineri *ſub Clementin. unic. de ſequeſtrat.*, quia ſequeſtrato epiſcopatu, ceſſant abſurda, & inconvenientia, dum ſequeſter confert beneficia, & jura epiſcopalia in temporalibus, & ſpiritualibus adminiſtrat, *ut notat Gloſſ. marginalis ibidem*;

11 Item ſub Bulla Cænæ continetur, quia epiſcopus in ſua diœceſi acerrimus eſt defenſor jurium eccleſiaſticorum, & ideo delinquit contra proprium officium ob recurſum ad Judi-

12 ces laicos; Ultra quod, niſi recurſus ſit notorius, ut privetur ex hoc capite epiſcopatu, ejuſque juriſdictione, requiritur ſententia declaratoria, quæ eum privet, vel privatum declaret, alioquin ratione publici officii valide exercet juriſdictionem epiſcopalem, conferendo beneficia *l. Barbarius ff. de offic. Prætor. Rot. deciſ. 534. num. 3. deciſ. 602. num. 5. par. 1. rec.*, *ubi concordantes*.

13 At in hoc caſu epiſcopus nullam incurrit pœnam, quia agitur de delicto privato, dein. de plura orirentur abſurda, ſi epiſcopus ſub hac lege includeretur, non enim poſſet beneficia conferre, nec clericos promovere, cum ſimilibus in maximum præjudicium Eccleſiæ,

14 Cleri, & Populi; Demum recepti juris eſt epiſcopum in ſententiis, & mandatis, quibus ſuſpenſio incurritur, non contineri, niſi ſpecialiter exprimatur *per Text. expreſſum in cap. quia periculoſum de ſent. excommunicat. cap. ſi compromiſſarius in fin. de elect. in 6.*; Porro ſi epiſcopus falſo objiciens crimina electo non incurrit triennalem ſuſpenſionem, multo minus privatus erit epiſcopatu, aliiſque beneficiis, ut ſupra, privatio enim venit in ſequelam adminiſtrationis interim geſtæ durante tempore ſuſpenſionis.

15 Accedit, quod *Text in d. cap 1. de elect. in 6.* loquitur de clericis eligentibus, qui contra

tra electum nonnulla objiciunt crimina, ut impediatur confirmatio ab epiſcopo inde obtinenda, *ut habetur in figuratione caſus allati à Gloſſ. ibidem*, ergo ſi Textus de aliis loquitur, epiſcopus non includitur; Ultra quam quod non eſt ita facilis calumniandi occaſio in epiſcopo, qui ad ſupremum eccleſiæ culmen evectus eſt, quod dici non poteſt de aliis clericis inferioribus, qui ſæpe calumnias contra electum confingunt, ut eo excluſo, ad vacantem eccleſiam facilius promoveantur.

16 Quæres inſuper, an epiſcopus poſſit clerico calumnioſo diſpenſare, & beneficium ex hoc capite vacans eidem conferre? Reſpondeo non poſſe, quia clericus calumnioſus perpetuo privatus eſt beneficio, abſque ulla ſpe illud recuperandi *cap. 1. in fin. de elect. in 6. ibi = ipſo jure perpetuo ſit privatus nullam ſuper hoc de miſericordia ſpem, aut fiduciam habiturus = cap. cupientes §. cæterum in fin. de elect. in 6.*, & generaliter habetur *in cap. commiſſa §. porro Gloſſ. in cap. cupientes §. cæterum verſic. perpetuo, cap. licet canon, ibique Gloſſ. verſic. privatus circa medium, cap. avaritiæ de elect. in 6. cap. cum in cunctis in fin. verſic. ſi canones de elect. in antiqu.* ubi quod clericus, qui beneficio privatus eſt, & ſuſpenſus temere in eo ſe immiſcet, efficitur inhabilis, incapax, & perpetuo indignus.

17 Deinde clericus ſuſpenſus à beneficio aliud obtinere non poteſt, præſertim ſi in eo, quod jam poſſidebat, temere ſe ingeſſerit *cap. cum dilectus, ibique Gloſſ. verſic. à ſuſpenſis de conſuetud. cap. apoſtolicæ, cap. ſi celebrat de cleric. excommunicat. miniſtran. Barboſ alleg. 72. num. 97. Garz. de benefic. par. 7. cap. 14 num. 1. cum ſeq.*

18 Hæc à fortiori procedunt in clerico, qui contra electum, ſeu poſtulatum, ut ſupra, calumniatus eſt, ideoque beneficium vacans ex hoc capite poteſt ab epiſcopo, prout de jure, conferri, aut à Papa libere impetrari non obſtante quacumque præſcriptione triennali, decennali, quadragenaria, & ultra, quoniam diſpenſatio præſumpta non admittitur contra claram voluntatem conditoris canonis, ſed requiritur expreſſa, & quidem apoſtolica, cum, ut jam dictum eſt, clerico ſic calumnioſo Epiſcopus de jure diſpenſare non valeat.

Hæc ſane eſt ſpecialis beneficii vacatio à jure inventa ob frequentes calumnias, quæ contra electos, ſeu poſtulatos ab invidis, & æmulis clericis ejuſdem eccleſiæ confingebantur, ideoque in aliis ſuſpenſionibus, & irregularitatibus, quæ à jure, vel ab homine contrahuntur, ceſſat hæc pæna, licet cleri-

19 cus adminiſtrans in contemptum ſuſpenſionis beneficio privari debeat *Garz. de benefic. par. 11. cap. 10. num. 47. Guidonpap. deciſ. 558. per tot.*

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 AN clericus calumniator contra electum, ſeu poſtulatum penſione eccleſiaſtica privari debeat, jura hinc inde adducuntur 2.

3 Declaratur *Textus in cap. 1. de calumniatoribus*.

4 Diſtinguitur in hac quæſtione, ubi res exemplo declaratur 5.

6 Clericus calumniator contra electum, & poſtulatum non eſt ita facile privandus penſione eccleſiaſtica.

7 Clericus calumniator, ut ſupra privatus beneficiis non eſt ſpoliandus etiam penſione, ubi de ratione.

1 QUæſtio eſt, an clericus calumniator contra electum, ſeu poſtulatum penſione eccleſiaſtica ipſo jure privatus ſit, vel privandus; & videtur quod ſic, quia clericus calumniator infamiam juris, & facti incurrit *leg. Athletas §. Calumniator ff. de his, qui notantur infamia*; Sane infamia ipſo facto privat omnibus officiis, honoribus, gradibus, & dignitatibus civilibus, & eccleſiaſticis *l. infamia Cod. de decurion. lib. 10. l. judices C. de dignitat. lib. 12.* Ergo clericus calumniator penſione eccleſiaſtica privatus eſt, vel privandus, potiſſimum ſi penſionem exigat ab eo, contra quem nonnulla in ejus electione crimina falſo objecit, & habetur *in cap. 1. de calumniatoribus*, ubi clericus beneficio ob calumniam fuit privatus, cur idem dicendum non eſt de penſione clericali?

2 Sed contra concludendum eſt, nam *Text. in cap. 1. in fin. de elect. in 6.* non comprehendit penſionem, quæ valde differt à beneficio *cap.*

3 *quamvis de præben. in 6.* Nec obſtat *Text. in cap. 1. de calumniator.*, quoniam, ut ait *Gloſſ. ibidem verſic. privari*, id actum fuit à Papa ex plenitudine poteſtatis, ideoque tanquam caſus ſingularis non eſt ad penſionem ullo modo extendendus ex juribus jam dictis.

4 Verum in hac quæſtione cum diſtinctione procedendum eſt. Aut crimen, quod clericus calumniator contra electum coram ordinario detulit, privatione penſionis dignum eſt, & penſionarius ſe inſcripſerit ad pœnam talionis, tunc accuſator, ſi nihil probaverit, penſione privandus erit, ſi ſit clericus ejuſdem eccleſiæ *Can. qui non probaverit 2. quæſt. 3. Can. qui calumniam 5. q. 6. Can. qui crimen 2. quæſt. 8.*, ſecus ſi crimen delatum pœnam privationis penſionis non meretur; tunc enim clericus ita calumniator exilio, ſuſpenſione, aliiſque pœnis levioribus arbitrio Epiſcopi eſt puniendus, quod mihi verius videtur *ex deductis per Salzed. prax. criminal. cap. 65.*, ubi dicit, quod ea pœna, qua puniretur electus, ſi de crimine convictus eſſet, puniendus eſt objiciens convictus de calumnia, eſt diſtinctio, quæ

5 quoad hanc pœnam non fallit: pone enim, quod clericus eccleſiæ, & infimul penſionarius objiciat contra electum, & poſtulatum homicidium qualificatum ibi, vel alibi perpetra-

petratum , utique talis electus , probato crimine cum hac qualitate beneficiis , & penſionibus privandus eſt *ex alibi dictis* , ita ergo à contrario clericus falſo objiciens contra electum crimen qualificatum , quod deinde non probatur , penſione , quam exigit ab eadem eccleſia , erit ſine dubio ſpoliandus *ex juribus mox relatis* .

6 Fateor tamen , quod agitur de re , quæ valde pendet ab arbitrio Judicis , & præſertim cum pœna talionis ab aula receſſerit , & ideo clericus ejuſdem eccleſiæ ob hujuſmodi calumniam non ita facile privandus eſt penſione , prout ipſo jure ſpoliatur beneficiis , ſed tamen poteſt dari calumnia , quæ talem pœnam exigat contra clericum , & inſimul penſionarium ejuſdem eccleſiæ , ut in caſu allato prænotatum eſt .

7 Illud autem certum eſt , quod clericus privatus ex hoc capite beneficio non debet ſpoliari etiam penſione ſibi reſervata ſuper eodem , vel alio beneficio ejuſdem eccleſiæ, quoniam ſatis punitur in eo , in quo deliquit, alioquin clericus calumniator , ut ſupra , duplicem pœnam ſubſtineret , quod ratio juris non patitur *cap. at ſi clerici in fin. de judic.* , *l. ſanctio legum in fine ff. de pæn.*

A R G U M E N T U M.

DE Vacatione Beneficii , & Penſionis , ſi reſignans, aut permutans intra viginti dies obierit *ad ornatum regulæ* 19. *Cancellariæ* .

S U M M A R I U M.

1 REgula de viginti inventa eſt ad evitandas fraudes in reſignationibus beneficiorum .
2 An regula de viginti comprehendat reſignationes , quæ fiunt inter vivos , reſolvitur affirmative ibidem .
3 Beneficium utrobique vacat morte reſignantis , non renunciatione , ſi reſignans intra 20. dies decedat , etiamſi reſignatario eſſe tum habuerit .
4 Ampliatur , etiamſi nulla fraus ex parte reſignatarii intervenerit , ubi de ratione .
5 Duplex concurrit vacatio , ſi reſignans intra 20. dies obierit :
6 Captus ab hoſtibus fingitur ea lege cornelia mortuus à die captivitatis .
7 Beneficium , quod vacat renunciatione, fingitur vacare per obitum reſignantis .
8 Impetrans per obitum præfertur alii , qui obtinuit ſub eadem data beneficium uti vacans per renunciationem .
9 Impetrans per renunciationem cum clauſula *quovis modo* , ſi prior eſt in data , præfertur impetranti per obitum reſignantis .
10 Regula de viginti comprendit omnia beneficia, & commendas .
11 Amplia in commendis equitum melitenſium , ſecus in commendis militum S. Stephani , & his ſimilium .
12 Amplia ad beneficia de jurepatronatus laicorum , ubi declaratur .
13 Amplia in reſignationibus , quæ fiunt coram nunciis , & ordinariis *contra Decium* , ubi de ratione .
14 Regulæ cancellariæ habent in ſeipſis æquitatem .
15 Reſignans re integra poteſt mandatum revocare . ubi declaratur .
16 Revocatio dupliciter fieri poteſt . ubi explicatur .
17 Clericus invitus non eſt privandus beneficio , quod non vult reſignare , ubi quod beneficium vacat morte reſignantis , non renunciatione .
18 Per ſimplex mandatum ad reſignandum , beneficium non vacat .
19 Per obitum reſignantis re integra mandatum procuratoris expirat .
20 Beneficium vacat per liberam dimiſſionem factam coram ordinario .
21 Beneficium vacat renonciatione , ſi reſignens ultra 20. dies ſupervixerit , ubi declaratur .
22 Argumentum à contrario ſenſu in jure eſt fortiſſimum .
23 Beneficium vacat renunciatione , ſi Papa huic regulæ derogaverit .
24 Ut beneficium vacet renunciatione , probanda eſt ſuperviventia reſignantis ultre 20 dies , ſi adiecte ſit clauſula, dummodo non vacet per obitum , & quare .
25 Regula de viginti non comprehendit officia , quæ promiſcue dantur laicis , & clericis , abbatiſſis , & canoniſſis in Germania .
26 Regula de viginti non habet locum in coadiutoriis .
27 Coadiutus obligatur ad reſidentiam .
28 Beneficium licet videatur vacare per obitum coadiuti , tamen coadiutoria cum futura ſucceſſione vacationem impedit 29.
30 An regula de viginti locum habeat in ceſſione juris litigioſi , diſtinguitur .
31 Regula de viginti comprehendit permutationes beneficiorum , ubi de vacatione in fine .
32 Beneficium ſuperſtitis vacat renunciatione , & quare .
33 Superſtes compermutans habet regreſſum ad ſuum beneficium . nec ſemper requiritur expreſſa collatio , ſed ſufficit tacita , & aſſignatur ratio ibidem in fine .

C A P U T X L V I.

1 DIſponit *regula* 19. *Cancellariæ* omnes reſignationes , ſeu permutationes beneficiorum nullas , & invalidas eſſe , ſi reſignans , aut permutans intra viginti dies à die præſtandi conſenſus computandos obierit , idque ſtatutum eſt propter fraudes , quæ in hiſce actibus frequenter committebantur in præjudicium eccleſiarum . Sane ſicuti in ultimis voluntatibus quandoque mortui teſtati ſunt , ita etiam in hoc caſu mortui non raro reſignarunt beneficia , dum reſignatarius nimium beneficii cupidus non curabat de voluntate reſignantis , dummodo beneficium aſſequeretur , & ſic ex defectu conſenſus

Digitized by Google

reſignantis beneficium obtinebat abſque canonica inſtitutione, quod eſt contra omnes juris regulas, quoniam voluntas Papæ inde admittentis reſignationem præſupponit omnia extrema habilia ad beneficium valide conſequendum. Quapropter, ut deinceps penitus tollatur occaſio obtinendi beneficia per fraudes, & machinationes, inventa eſt hujuſmodi regula, quæ dicitur *de Infirmis*, & locum habet, ubi probatur obitus reſignantis intra viginti dies.

2 Olim inter antiquos gloſſatores acriter concertatum eſt, an huic regulæ ſubjacerent beneficiorum reſignationes, quæ fiunt inter vivos ab iis, qui ſunt ſanæ mentis, affirmantibus nonnullis, cæteris autem negantibus, quod videtur probabilius, quia hæc regula edita eſt pro infirmis reſignantibus, ideoque ad reſignationes, quæ fiunt inter vivos, extendi non poteſt. Hanc tamen controverſiam ſubſtulit *Clemens VII.* addendo ea verba, *etiam vigore ſupplicationis, dum eſſet ſanus, ſignatæ*. Et ratio eſt, quia non minus in ultimis voluntatibus, quam in contractibus fraudes quotidie experimur.

3 Utroque igitur caſu vacat beneficium morte reſignantis, non renunciatione, ſi reſignans intra viginti dies decedat, etiamſi reſignatio effectum habuerit, & capta fuiſſet per reſignatarium poſſeſſio beneficii, quia decretum irritans in eadem regula inſertum inficit titulum, & poſſeſſionem *ex plenè deductis per Rot. deciſ.* 186. *deciſ.* 253. *num.* 13. *par.* 9. *recen.*

4 Nec ullo modo talis reſignatio defendi poteſt, forte quia reſignatarius nullam commiſerit fraudem, inferendo ex hóc, quod ubi ceſſat fraus, locum non habeat regula, quæ in præſumptione fraudis fundatur. Reſpondetur, quod fraus quidem poteſt deeſſe in caſu particulari, ſed non ceſſat in univerſali, lex enim non reſpicit ſingula generum, ſed genera ſingulorum, & adaptatur ad ea, quæ facile, non quæ raro accidunt *l. nam ad ea, l. neque in fin. ff. de leg.*; Idque ultra rationem manifeſtum fit, nam regula ipſa literaliter reſignationes annullat, non attento, an fraus ex parte reſignatarii intervenerit, vel non, *ut docent Lotter. de re benefic. lib.* 3. *quæſt.* 15. *in principio*, *Card. de Luc. de benefic. diſc.* 125. *Rot. d. deciſ.* 186. *part.* 9. *rec.*, *& alibi paſſim*.

5 Quomodocumque igitur fiat beneficii reſignatio, illud certum eſt, quod duplex concurrit vacatio, ſi reſignans obierit, ut ſupra, altera vera per renunciationem, altera ficta

6 per obitum, ſicuti jure civili habemus, quod captus ab hoſtibus fingitur *ex leg. cornelia* ab eo tempore captivitatis mortuus, licet id verum non ſit, *leg. Pater*, *leg. poſtliminium*, *& tot. tit. ff. de captivis*, *& poſtliminio re-*

7 *verſis*; ita beneficium, quod verè vacat renunciatione, fingitur vacare per obitum, quod à Papa, juſtitia ita exigente, fieri poteſt *per Text. in extravag. execrabilis*, *ibique Gloſſ. verſ. vacare de præben. ibi = Nota ex poteſtate Principis eccleſiæ induci fictionem vacationis beneficii, ubi alias non eſſet, naturam enim rei immutare poteſt in aliam, & fingere eſſe, quod alias vere non eſt, l. ſi is, qui pro emptore, ibique Bart. num.* 44. *ff. de uſucap. Lotter. de re benef. lib.* 3. *quæſt.* 15. *per tot.*

8 Ex dictis infero, & illatio ſine dubio juridica eſt, quod in hoc caſu fictio prævalet veritati, ideoque ex duobus proviſis ſub eadem data, qui beneficium obtinuit per obitum, præfertur ei, qui idem uti vacans per renunciationem impetravit, quod verum eſt, etiamſi uterque literas Apoſtolicas expediverit; & ratio clara eſt, quia qui expreſſit verum, ſeu id, quod à lege verum fingitur, in aſſecutione beneficii debet præferri alii, qui verum quidem expreſſit, ſed fictione juris falſum reputatur *cap. ſuſceptum in fin. de reſcript. in* 6.

9 E contra autem impetrans beneficium uti vacans per renunciationem, quod vere vacavit per obitum, præfertur tantum alii, ſi ſit in data anterior *cap. capitulum de reſcript. cap. ſi eo tempore eod. tit. in.* 6. *cap. eum, cui cap. ſi ſoli de præben. in* 6., præſertim ſi in literis Apoſtolicis inſerta ſit juxta ſtylum clauſula *quovis modo*, quæ omnem vacationis modum comprehendit *Rot. deciſ.* 49 *num.* 5. *par* 2. *recen. deciſ.* 37. *num.* 10. *cor. Ludoviſ. deciſ.* 212. *num.* 1. *cor. Ubald.*

10 His poſitis regula, de qua agitur, generalis eſt, & comprehendit omnia beneficia, officia, canonicatus, dignitates, parochiales eccleſias, immo, & commendas perpetuas; commendatarius enim cum facultate percipiendi fructus ad vitam nihil differt à titulari *Rot. deciſ.* 22. *num.* 4. *cor. Put. lib.* 1. *deciſ.* 523. *num.* 54. *par.* 19. *recen.*, opus tamen eſt, ut de commenda fiat mentio, alioquin reſignatio erit nulla, & commenda vacavit morte commendatarii, faltem de fa-

11 cto, non renunciatione. Item locum habet in commendis, quæ nihil differunt à beneficiis eccleſiaſticis, prout ſunt commendæ equitum melitenſium, ſecus eſt in aliis, quæ ſunt dumtaxat adminiſtrationes laicales, prout commendæ militum S. Stephani, Calatravæ, de Spatha, & his ſimilium, quæ huic regulæ procul dubio non ſubjacent, quia beneficia eccleſiaſtica non ſunt, ut patet.

12 Ampliatur concluſio ad beneficia de jurepatronatus laicorum, quæ ſicuti ſunt vere eccleſiaſtica beneficia, ita cadunt ſub hac regula, dummodo aliter in fundatione cautum non ſit, eo enim modo, quo poteſt fundator beneficii adjicere conditiones juri contrarias, poteſt quoque ſuperaddere, ne beneficium ab ipſo fundatum huic regulæ ſubjaceat, & ita accedente conſenſu patroni beneficium vacat renunciatione, quamvis reſignans intra viginti dies deceſſerit. Hæc tamen procedunt, ſi ſincere, & bona fide reſignatio facta ſit, alioquin ſi fraus ex parte reſignatarii concurrat, forte quia ab infirmo conſenſum extorſit, beneficium vacat morte,

non

non renunciatione, & conſequenter poſt obi-
tum reſignantis poteſt patronus alium libere
præſentare ad beneficium, quamvis ante,
vel poſt reſignationi conſenſum præſtiterit,
quoniam conſenſus intelligitur præſtitus ſub
conditione, ſi reſignatio de jure ſubſiſtat,
deinde datus cenſetur à patrono, ut reſigna-
tarius canonice beneficium aſſequatur, non
ut ſe in eo intrudat cum invalido, & infecto
titulo, cui canones reſiſtunt *per Text. in
cap.2. de renunciat. in 6. Oldrad. conſ.324.
num.6. verſic. quinto renunciat fraudolenter
Cravett. conſ.82. num.3. lib.1.*

13 Ampliatur inſuper in reſignationibus, quæ
fiunt extra curiam coram legatis, nunciis,
& ordinariis, quippe quia fraus etiam præ-
ſumitur ex parte reſignatarii ob deceſſum re-
ſignantis ut ſupra *Rebuff. de nominat. quæſt.17.
num.17., & conſ.72. num.8. in fin., idem ad
regul. de infirm. Gloſſ.3. verſic Item ſi quis;
Cochier. ad regul.18. alias 19. Cancellar. n.20.
Creſcen. deciſ.12. alias 61. de renunciat.* quid-
quid in contrarium conſuluerit *Decius
conſ.224. num.4.*, cui nullo modo deferendum
eſt, dum loquitur contra communem DD.
Sententiam, & ratio eſt, quia non debent
eſſe melioris conditionis nuncii, legati, &
14 ordinarii, quam Papa; Ac etiam quia re-
gulæ Cancellariæ erutæ ſunt ex jure civili,
canonico, ac naturali, & in ſe ipſis habent
æquitatem, unde non tam nuncios, legatos,
& ordinarios, quam Papam ipſum ſine dubio
obligant.

15 Rurſus notandum eſt, quod reſignans po-
teſt re integra mandatum revocare, dum-
modo tamen ea, quæ neceſſaria ſunt ad ejus
revocationem, tam reſpectu reſignatarii,
quam ejus procuratoris in curia ſervaverit
*late Rot. in Leodien. Paſtoratus, ſeu Vicariæ
15. Maji* 1711. *coram Priolo.* Hæc autem re-
16 vocatio dupliciter fieri poteſt, vel in forma
juridica per intimationem factam procurato-
ri, vel in forma extrajudiciali, videlicet per
literas, ſeu nuncium *Gloſſ. in Clement. unic.
de renunciat. Tondut. quæſt. benef. cap.26.
17 num.16. Boer. deciſ.207. per tot.*; Non enim
patitur æquitas, ut quis invitus privetur be-
neficio, quod non vult amplius in alium tranſ-
ferre; & conſequenter beneficium morte re-
ſignantis, non renunciatione vacat, prout
vacat eccleſia, ſi reſignans ante gratiam ſi-
gnatam à Papa mortuus ſit, vacatio enim ab
eo dimetitur, qui poſſidet eccleſiam, & ple-
num jus habet in beneficio, quod à ſe non
abdicavit per ſimplex mandatum ad reſignan-
dum, nam ex communi, & recepta ſenten-
18 tia beneficium vacat non ob mandatum ad
reſignandum, ſed poſt formalem conſenſum
præſtitum in Camera, aut Cancellaria, à quo
reſignatio beneficii perficitur *Pariſ. de reſi-
gnat. lib 8. quæſt.8. num.41. Lotter. de re be-
nef. lib.3. quæſt.16. num.54. Tondut. quæſt.
benef. tom.2. cap.188. num.4. Rot. deciſ.191.
num.13. cor. Celſ in Ferrarien Canonicatus 5.
Martii* 1698. *§. potiſſimum in fin. coram Pio.*
19 Deinde per obitum reſignantis re integra
mandatum procuratoris expirat, ergo bene-
ficium alio modo vacat præter renunciatio-
nem, videlicet per mortem *Gloſſ. in Clement.
unic. ibique Vitalin. Zabarell., & alii de
renunciat.*

Videamus nunc, quando beneficium vacat
renunciatione, quod pluribus etiam modis
20 poteſt accidere, primo quidem per ſponta-
neam dimiſſionem factam coram ordinario
ſtatim vacat beneficium, & alteri poteſt à col-
latore conferrri *Rebuff. prax. benef. par.3. tit.
de reſignat. Azzor. oper. moral. par.2. lib.7.
cap.19. quæſt.1. aliique paſſim.*

21 Secundo vacat renunciatione, ſi reſignans
ultra viginti dies ſupervixerit, dummodo
aliunde fraus, & dolus, ut ſupra, non pro-
betur; Si enim intra 20 dies beneficium va-
cat morte, ergo extra 20. dies vacat renuncia-
22 tione, ita arguendo, à contrario ſenſu, quod
in jure fortiſſimum eſt argumentum, & com-
muniter receptum *ex l.1. §. hujus rei, ibi-
que Gloſſ. in verſic fortiſſimum.ff. de offic. ejus,
Mantic. de tacit. lib.2. tit.14. num.1. Sperell.
deciſ.143. num 19, & 20. lib.2.*

23 Tertio vacat renunciatione, ſi Papa huic
regulæ derogaverit, ceſſat enim præſumptio
fraudis, in qua fundatur regula de infirmis,
potiſſimum ſi reſignans gravi infirmitate de-
tentus 30. vel 40. diebus, & ultra ſupervi-
xerit, nam tunc reſignatio facta præſumitur
animo providendi eccleſiam, non fraudandi
*Gabriel. conſ.193. n 9. tom.2. Rot deciſ.440.
num.3. in fin. par.3. recen. deciſ.1433. num.8.
cor. Coccin. in Auguſtana Canonicatus 30.
Aprilis* 1731. *§. haud relevante coram R.P.D.
Ratto*, ubi quod reſignatarius ex hoc capite
præfertur in executione literarum Apoſtolica-
rum alteri, qui beneficium tanquam vacans
per obitum impetravit.

24 Quarto, ut beneficium vacet renunciatio-
ne, probanda eſt ſuperviventia reſignantis
ultra 20. dies, ſi adjecta ſit clauſula, dum-
modo non vacet per obitum. Hæc ſane clau-
ſula quandoque adjicitur ex motivis pruden-
tialibus, quia Papa per hanc proviſionem
non intendit præjudicium aliquod irrogare
juribus ordinarij *Rot. deciſ.355. num.12. cor.
Emer. Jun.*

25 Cœterum regula, de qua agitur, non com-
prehendit officia, quæ promiſcue dantur lai-
cis, & clericis, dantur Abbatiſſis, & Ca-
noniſſis in Germania, multo minus continet
præbendas laicales, unde hujuſmodi officia,
& præbendæ poſt admiſſam ſcienter à Papa
reſignationem ſtatim vacant renunciatione,
ſaltem de facto, nec opus eſt ſuperviventia
ultra 20. dies, quoniam regula de infirmis
loquitur de beneficiis eccleſiaſticis, non offi-
ciis, de præbendis ſpiritualibus, non de lai-
calibus.

26 Multo minus locum habet in coadjutoriis,
nam coadjutus non reſignat, nec dimittit
beneficium, ſed Papa providet *nunc pro tunc*,
ne eccleſia interim debitis defraudetur ſervi-
tiis, quibus propter impotentiam coadjutus
commode perfungi haud poteſt; quod nullam

27 habet dubitationem , quoniam coadjutus obligatur ad reſidentiam , nec poteſt abeſſe ab eccleſia ſine licentia Epiſcopi , non quidem propter ſervitium chori , à quo eſt exemptus, ſed propter alia negotia eccleſiæ , & capituli, quæ à coadjutore expleri nequeunt , *ita Sacra Congregatio Concilii in una Carthaginen. prima Decembris* 1618. *Barboſ. univerſ. Jur. eccleſ. lib.*2. *cap* 10. *num.*29. 31. *de coadjutoriis , Friſingen. Canonicatus* 2. *Julii* 1714. §. *Etenim in fin cor. Aſald.*

28 Et quamvis beneficium videatur vacare morte coadjuti , cum coadjutor non ſit canonicus , nec præbendatus , immo tenetur exequi gratiam poſt mortem coadjuti , & capere poſſeſſionem beneficii *Rot. deciſ.*456. *num* 6. *deciſ.*637. *num* 4 *par.*1. *recen. deciſ.*413. *in annotat. num.*5. §. *Hinc mortuo coram Pam-*
29 *phil.* , nihilominus coadiutoria admiſſa cum futura ſucceſſione *nunc pro tunc* vacationem impedit *Rot. dec.* 1148. *num.*2. *cor. Seraphin.* , quod verius eſt .

30 An regula de viginti locum habeat in ceſſione juris litigioſi , & incerti , quod inter duos proviſos in judicio contenditur . Dubium cum diſtinctione reſolvitur , ſi enim cedens beneficium non poſſidet , tunc regula penitus ceſſat , ſecus ſi ultra jus cedat quoque poſſeſſionem beneficii , & ratio diſparitatis eſt. quia ceſſio juris dubii , & incerti non inducit novam vacationem , è contra ceſſio juris , & inſimul poſſeſſionis , in quibus beneficium conſiſtit , reſolvitur in veram reſignationem, quæ proinde ſubjacet quoad omnia regulæ cancellariæ , *ut explicat Amayden. de ſtyl. Datariæ lib.*1. *cap.*18. §.3. *num.*67. *cum ſeq.* , & conſequenter beneficium vacat vel de jure, vel de facto , morte , vel renunciatione juxta prædeceſſum , vel ſuperviventiam cedentis, ut ſupra .

31 Denique huic regulæ ſubjacent permutationes beneficiorum , quæ ex cauſa fiunt coram Papa , vel Ordinariis ; ſane , ſi unus ex compermutantibus intra 20. dies decedat , ejus beneficium vacat morte , non renunciatione ; & ratio eſt , quia permutationes beneficiorum nil differunt à reſignationibus , quæ fiunt ad favorem certæ perſonæ , ac eiſdem juribus regulantur *ex cap.*1. *de rerum permutatione in* 6. , unde beneficium ſic vacans poteſt libere ab Epiſcopo conferri *Tondut. quæſt. benef. cap.*69. *num.*6. *lib.*1. , ſed
32 etiam vacat beneficium ſuperſtitis *cap.*1. *de rer. permut. in* 6. *Federicus de ſenis quæſt.*156. *num.*1. *deciſ.*1. *num.*4. *de rer. permut. in novis Rot. deciſ.*7. *de rer. permutat. in antiquis* , quoniam ſicuti titulus , & poſſeſſio perditur per renunciationem , ita & per permutationem *Rot. deciſ.*4. *de renunciat. in novis* , *de-*
33 *ciſ.*7. *de rer. permutat. in antiquis* , licet idem compermutans , & ſuperſtes , dummodo nihil aliud obſtet , poſſit redire ad ſuum beneficium obtenta tamen nova collatione *Garz. de benefic. par.*11. *cap.*3. *num.*29. 30. , nec ſemper requiritur expreſſa , ſed ſufficit tacita *Gonzal. ad regul.*8. *cancell. Gloſſ.*14. *num.*43. *cum ſeqq.* , & ratio eſt , quia in collatione beneficiorum de jure non requiritur aliqua forma verborum *Rot. deciſ.*124. *num.*2. *cor. Put. lib.*3. *Addend. ad deciſ.*15. *num.*1. *part.*3. *recen.*

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 AN regula de viginti locum habeat in penſionibus , quæ ex indulto Papæ in alios transferuntur , diſtinguitur .

2 An dicta regula locum habeat in reſervatario fructuum diſtinguitur .

1 QUæres , an regula de viginti locum habeat in penſionibus , quæ ex indulto Papæ in parte , vel in totum in alios transferuntur . Diſtinguit ſuper hoc puncto *Gig. de penſion. quæſt.*58. *num.*1. , aut penſio data eſt in titulum , aut non , primo caſu habet locum regula de viginti , quia penſio data in titulum nihil differt à beneficio *Canoniſtæ in cap. conquerente de cleric. non reſiden.* , ſecus ſecundo caſu , quia penſio non eſt , niſi quid mere temporarium , quod beneficium non eſt, nec ſub nomine beneficii continetur *cap. ad audientiam* 2. *de reſcript. cap. quamvis de præben. in* 6. *Tridentin. ſeſſ.*21. *cap* 2. *de ref.* Deinde facultas transferendi tota pendet à voluntate transferentis , ideoque penitus ceſſat regula , quia ceſſat præſumptio fraudis, quæ non raro fit inter reſignantem , & reſignatarium , inter quos pro beneficio reſignando quædam contractus ſpecies iniri ſolet .

2 Quæres inſuper , an dicta regula locum habeat in reſervatario fructuum . Punctum tactum non invenio , tamen cum diſtinctione reſolvendum cenſeo ; aut reſervatarius fructuum etiam cum facultate transferendi non habet , niſi jus percipiendi fructus ad vitam tantum , hoc caſu translatio fructuum huic regulæ non ſubjacet , quia reſervatarius nihil differt à penſionario habente indultum transferendi penſionem ; aut vero ultra facultatem percipiendi fructus potitur etiam facultate peragendi ea omnia , quæ competunt vero titulari , hoc caſu reſervatarius transferendo omnes fructus in alium regulæ de viginti ſubjacet , quoniam translatio in hoc caſu vera eſt reſignatio beneficii , & ſicuti qui ſic reſignat , ſubjacet Conſtitutioni de publicandis *ex ſententia Gomez ad regul. cancell. tit. de publican. quæſt.*2. , de qua infra *in cap.*49. *de vacatione ob non publicationem* , ita ſubjacet regulæ *de infirmis reſignantibus*, quia utrobique eadem militat juris ratio , & diſciplina .

ARGU-

ARGUMENTUM.

DE Vacatione Eccleſiæ Parochialis, ac Penſionis ob non ſervatam formam concurſus *juxta Conſtitutionem* 33. *Pii V.*

SUMMARIUM.

1 CUra animarum nobilis eſt, ſed periculoſa .2.
3 Eccleſiæ Parochiales olim conferri non poterant, niſi clericis habilibus, & idoneis.
4 Tridentinum quoad eccleſias parochiales antiquos canones innovavit.
5 Deinde ſtatuit, ut beneficia parochialia per concurſum clericis magis idoneis conferantur.
6 Quid decrevit Pius V. ſuper concurſu Eccleſiarum Parochialium?
7 Vacat ipſo jure beneficium, ſi epiſcopus abſque ullo concurſu de illo providerit.
8 Vacat ipſo jure beneficium, ſi tempore inhabili concurſus ſit intimatus.
9 Hujuſmodi vacationes ſunt impropriæ, & quare.
10 Omiſſio, & nullitas concurſus inducunt vacationem parochialis eccleſiæ.
11 Limita, ſi concurſus ad cautelam ſit intimatus.
12 Vacat ipſo jure beneficium minus idoneo in concurſu ab epiſcopo collatum, ubi quod hæc eſt proprie vacatio. 13.
14 Privatur ipſo jure beneficio, qui prælectus ab epiſcopo in concurſu non curavit intra quatuor menſes præſentare prælectionem coram Papa.
15 Limita in caſu juſti impedimenti.
16 Factum Principis reputatur inter caſus fortuitos, ubi quod impetratio beneficii ex hoc capite non ſubſtinetur.
17 Vacat ipſo jure eccleſia parochialis, & novus concurſus eſt convocandus, ſi prælectus ante obtentam collationem à Papa deceſſerit.
18 An vacet ipſo jura beneficium, ſi in primo concurſu nullus clericus comparverit, & deinde ordinarius novo concurſu intimato, minus idoneum prælegit, diſtinguitur.
19 Eccleſiæ parochiales unitæ non indigent formali concurſu, ubi declaratur. 20.
21 Pluribus eccleſiis parochialibus vacantibus plures poſſunt convocari concurſus, ſed unus etiam ſufficit. 22.

CAPUT XLVII.

1 NOn minus nobilis, quam
periculoſa ab omnibus
cenſetur cura animarum,
quam libenter in ſe aſſu-
munt paſtores eccleſiarum
parochialium; nobilis, quia
dicitur ars artium, ac pro
ejus recto regimine ſcien-
tia, prudentia, & magna idoneitas in ita pro-
viſis de jure requiritur, nec eminens exuberat,
dum agitur de ſalute animarum, quæ toto in-
diget homine, ſicuti pro ſalute corporis peri-
2 tiſſimos in arte adhibemus; periculoſa, quia
de animarum ita commiſſarum perditione
paſtores eccleſiarum Deo ſunt reddituri ratio-
nem; Varii olim pro conferendis eccleſiis pa-
rochialibus canones emanarunt, ita de jure
3 antiquo hujuſmodi beneficia conferri non po-
terant, niſi clericis habilibus, & idoneis
ſcientia, ætate, gravitate, ac morum ho-
neſtate *ad Text. in cap. cum in cunctis* §. *in-
feriora de electíon. cap. quia nonnulli de cle-
ric. non reſiden. cap. grave nimis cap. de mul-
ta de præben. cap. licet canon de electíon. in* 6.,
4 Nec aliter Tridentinum ſub Paulo III. provi-
dit, quoniam quoad ætatem, gravitatem,
aliaque juris requiſita nihil aliud ſtatuendum
cenſuit, niſi antiquos canones, qui in diſſue-
tudinem abierant, innovare, *ita habetur in
cap.* 1. & 3. *ſeſſ.* 7. *de reformat.*
5 Deinde agnoſcens quid peculiare in hiſce
eccleſiis novum edidit decretum, ut in poſte-
rum beneficia parochialia per concurſum cle-
ricis dignioribus, & magis idoneis ab
epiſcopis eſſent conferenda, alioquin omnes
proviſiones nullæ, & ſubreptitiæ cenſeantur,
ut conſtat ex cap 18. *ſeſſ.* 24. *ibique Barbos. &
alii de reformat.* Verum quia non deerat mo-
dus eludendi hujuſmodi decretum conciliare,
dum ordinarii locorum nimis dilatantes juris
arbitria, concurſum prorogabant non ſe-
mel, ſed pluries in præjudicium curæ ani-
6 marum, hinc merito *Pius V.* remedium attu-
lit, ſtatuendo prorogationem ab ordinariis
extendi non poſſe, niſi ad alios decem dies,
&, ſi minus idonei ad eccleſias parochiales
intra quatuor, vel ſex menſes præeligebantur,
quod ex nimio affectu ordinariorum erga be-
nevolos ſæpius contingebat, conceſſit idem
Pontifex facultatem aliis libere impetrandi
hæc beneficia, acſi iterum vacarent, *ita ha-
betur in conſtitut.* 33. *prælaudati Pontificis*.
His poſitis, plura notanda ſunt, quæ fa-
ciunt ad præſentem tractatum vacationis be-
7 beneficiorum. Primo vacat ipſo jure benefi-
cium, ſi epiſcopus abſque ullo concurſu de
eo providerit clericum idoneum, & habilem,
ut ſupra; non enim ſufficit capacitas in ge-
nere, prout in beneficiis ſimplicibus, digni
tatibus & canonicatibus, ſed requiritur,
quod in concurſu probata ſit. *Rot deciſ.* 310.
num. 17. *part.* 16. *recen. deciſ.* 303. *num.* 9. *co-
8 ram Burratt.* Vacat ſecundo, ſi tempore inha-
bili concurſus ab ordinario ſit intimatus; pa-
ria enim ſunt non facere, & facere, ſed extra
9 tempus à lege permiſſum. Hujuſmodi tamen
vaca-

vacationes impropriæ ſunt, quoniam eccleſia parochialis potius vacat, ut prius, quam ob omiſſam Tridentini formam, ſi quidem proviſio eccleſiæ parochialis facta abſque concurſu, vel extra tempus à lege conceſſum nullam habet roboris firmitatem ob decretum irritans, quod *in Tridentino*, *& conſtitutione Pii V.* continetur, & ita proviſus nullum jus in re, ſive ad rem, ſine quo proprie non datur vacatio, in eccleſia parochiali acquirere potuit; Verum quidquid ſit de hoc, il-
10 lud certum eſt, quod omiſſio, aut nullitas concurſus novam inducunt vacationem parochialis eccleſiæ, & conſequenter poteſt impetrari à Papa ex hoc capite; & ratio eſt, quia jus conferendi eccleſiam parochialem devolvitur ad Papam, cujus auctoritati ſpecialiter reſervatur *Rot. deciſ.317. num.3. verſic. juſtificatio, & num.12. par.16. deciſ.32. num.1. par.18. recen. deciſ.80. num.1. & 2. cor. Ubag. Aprutina Præpoſituræ 18. Februarii 1695. §. parverunt §. Hoc namque coram Urſino.*

11 Hæc tamen procedunt in iis eccleſiis parochialibus, in quibus neceſſariò concurſus eſt convocandus, ſecus ſi ad cautelam ab Epiſcopo intimatus ſit, nam ſicuti non eſt in poſterum ſervandus, prout contingit in beneficiis unitis *ex deductis per Rot. deciſ.595. n.4. cor. Cavaler. deciſ.1312. num.11. verſic. neque refert cor. Coccin. deciſ.16. per tot. par 6. deciſ.516 per tot. part 18. recen.*, ita ſi convocatus ſit, non obligat præciſè ordinarium, ut debeat illum literaliter ſervare magis idoneum inter approbatos præeligendo; nihil enim magis contrarium eſt conſenſui, quam error *l. ſi per errorem ff. de juriſdict. omn. judic*, præſertim quia error excuſat Epiſcopum, qui poterat ſuper hoc beneficio concurſum non convocare *l. error facti in fin. l. nullis ff. de jur. & fact. ignorantia. Gloſſ. in l. emancipata C. eod. tit.*, idque multo magis procedit, ſi error ſit facti *l.1. l.4. l. error ff. de jur. & fact. ignorantia, l. ſi quis, l. error, l. ſi poſt C. eod. tit. Rot. deciſ.595. num.5. cor. Cavaler. deciſ.203. num.15. cor. Bich., deciſ 330. num 27. par.9. deciſ.516. num.13. par.18. rec. deciſ.247. num.3. 4. cor. Molin. lib.1*,

12 Tertio vacat beneficium, quod minus idoneo in concurſu Epiſcopus contulit, nam per hujuſmodi collationem præelectus acquirit jus in re cum plena auctoritate adminiſtrandi eccleſiam parochialem in ſpiritualibus, & temporalibus *ex ipſamet Conſtitutione Pii V.*, quæ favore oppoſitoris, aut impetrantis admittit dumtaxat appellationem in devolutivo.

13 Hæc ſane eſt proprie vacatio, quoniam *ex Conſtitutione Piana* præelectus acquirit jus in beneficio, & ex eadem privatur, ſi doceatur de irrationabili judicio epiſcopi, quod eſt fundamentum impetrantis, ſeu oppoſitoris, privatio enim ſupponit habitum, & vacatio jus in re *l. decem ff. de verbor. obligat.*, *cap. ad diſſolvendum de deſponſ. impuber.*

14 Quarto privationem beneficii incurrit, qui præelectus ab epiſcopo in concurſu non curavit infra quatuor menſes præſentare ſuam præelectionem coram Papa pro obtinenda collatione Apoſtolicâ; Jus enim, quod ita proviſus in eccleſia parochiali obtinuit, ob non petitam Apoſtolicam inſtitutionem reſolvitur *ex Conſtitutione Pii*, ſicuti qui inter tres menſes non petit confirmationem Apoſtolicam, omni jure electionis eo ipſo privatur *ex deductis in cap.17. de vacat. ob non petitam intra tres menſes confirmat.*

15 Quæ tamen limitantur in caſu juſti impedimenti, quod proprie evenit, ubi inter Regem, & Papam commercium interdictum eſt, nam generaliter omne facti impedimentum operatur, ne præelecto in concurſu currat tempus *cap. final. de election. cap. quia diverſitatem de præben. l. unica §. final. C. de annalib. exception. utrobique interpretes*,
16 præſertim ſi impedimentum cauſatum ſit ex facto Principis, quod inter caſus fortuitos adſcribitur *l. Lucius Titius ff. de eviction.*, ac per conſequens impetratio eccleſiæ parochialis obtenta ab alio ex hoc capite contra præelectum in concurſu de jure non ſubſiſtit, quoniam tempus incipit currere à die, quo impedimentum facti ſublatum eſt, ſeu quando inter Regnum, & Sedem Apoſtolicam differentiæ penitus ceſſaverunt.

17 Denique ipſo jure vacat eccleſia parochialis, pro cujus collatione novus concurſus eſt convocandus, ſi præelectus ante obtentam collationem à Papa deceſſerit, vel juri, quod ex præelectione quæſivit, renunciaverit *cap. ſi electio de elect in 6 Garz. de benefic. par.9. cap.2. num.222. cum ſeqq ubi caſus*, ſicuti nova electio fieri debet, ſi electus ante acceptationem, vel decedat, vel inhabilis efficiatur, nam ſicuti electus acquiſivit jus in re, ſive ad rem in beneficio, dignitate, & officio eccleſiaſtico, ita præelectus in concurſu, cum non ſit aſſignabilis ratio diſparitatis inter unum, & alium caſum, nempe inter electionem, & præelectionem.

18 Quæſtio eſt, an vacet ipſo jure beneficium, ſi in primo concurſu nullus clericus comparuerit, deinde ordinarius, novo concurſu convocato, minus idoneum præelegit? Quæſtio cum diſtinctione reſolvitur; Aut ordinarius in ſecundo concurſu ſe retulit ad diſpoſitionem Tridentini, aut ſecundum concurſum diſcretive à primo intimavit, primo caſu vacat ipſo jure eccleſia parochialis, non item in ſecundo caſu; Et ratio diſparitatis eſt, quia ordinarius ſe referendo ad Tridentinum ſe ſubjecit ejus decreto, quod præciſe tenetur ſervare, & conſequenter iterum vacat eccleſia, ſi minus dignum, ſeu minus idoneum in concurſu approbaverit *juxta Conſtitutionem Pii V.*; E' contra vero ubi ſemel concurſus, in quo nullus comparuit, convocatus eſt, non tenetur ordinarius amplius alium convocare, quia fit reverſio ad jus commune, in quo ſufficit eligere idoneum ætate, ſcientia, prudentia, & gravitate *cap. cum in cunctis §. Inferiora de election. cap. licet canon.*

Digitized by Google

canon. de electior. in 6., Deinde ordinarius
noluit ſe ſubjicere decreto Tridentini, convo-
cando alium concurſum à primo diſcretum
l. unica §. ſin autem C. de caduc. tollen., ergo
præelectio clerici digni, & habilis de ju-
re ſubſtinetur, licet magis idoneum poſt-
poſuerit.
19 Parochiales autem eccleſiæ unitæ capitulis,
monaſteriis, vel dignitatibus non vacant, niſi
de facto per obitum Vicarii, nec indigent
formali concurſu, quia electus, ſeu nomi-
natus à Capitulo, Monaſterio &c. non eſt
Eccleſiæ Paſtor, ſed potius Vicarius, qui
nomine Capituli, & Monaſterii curam ani-
marum exercet *ex conſtitutione* 47. *Pii V.*,
quod pluries firmavit Rot. deciſ. 102. *par.* 1.
deciſ. 16. *par.* 6. *deciſ.* 5. *n.* 2. *par.* 7. *deciſ.* 184.
num. 6. 8. *par.* 8. *recen. deciſ.* 17. *num.* 2. *de-
ciſ.* 730. *num.* 1. *deciſ.* 442. *num.* 19. *cor. Caprar.*
deciſ. 517. *num.* 4. *tom.* 2. *deciſ.* 247. *num.* 1.
tom. 1. *deciſ.* 524. *num.* 1. *tom.* 2. *cor. Molin.*;
20 Quod intellige, ſi beneficium parochiale
cum ſuppreſſione tituli capitulo, vel mona-
ſterio unitum ſit, ſecus ſi unio facta ſit in
certa, ſeu quota fructuum, aliud enim eſt
unio fructuum, aliud unio beneficii *argumen-
to Text. in l. Papinianus ff de minor.*, idcirco
ubi unio cadit tantum ſuper certa quota fru-
ctuum eccleſia parochialis per concurſum eſt
conferenda, adeout ob omiſſam, ſeu non ſer-
vatam formam Tridentini, & Pii V. iterum
vacare cenſeatur ad omnes juris effectus *in
puncto Rot. deciſ.* 219. *deciſ.* 311. *par.* 10. *de-
ciſ.* 150. *par.* 17. *deciſ.* 204. *par.* 18. *rec.*, ubi
quod beneficium ſic unitum poteſt à quocum-
que tanquam vacans libere impetrari.
21 Pluribus demum eccleſiis parochialibus eo-
dem tempore vacantibus, plures poſſunt ab
epiſcopo convocari concurſus, quot enim
parochiales eccleſiæ, tot vacationes, quot
vacationes, tot concurſus; Id tamen neceſ-
ſarium non eſt, itaut hac forma non ſervata,
22 Beneficium ipſo jure vacet. Sane commu-
niter receptum eſt, epiſcopum pro pluribus
eccleſiis parochialibus vacantibus poſſe unum
indicere concurſum, nam de jure expreſſe non
cavetur, ut plures in pluribus eccleſiis paro-
chialibus vacantibus concurſus intimentur,
& conſequenter utraque forma citra nullita-
tem, & vacationem beneficii poteſt ſervari,
& quidem prima, quia videtur conformior
decreto conciliari, ſecunda, quia expreſſe
non eſt contra literam, nec mentem PP. Tri-
dentini, immo videtur modus magis expe-
ditus, quia ita citius conſulitur ſaluti anima-
rum, & indemnitati eccleſiarum parochia-
lium vacantium; Primus modus inter bene-
ficialiſtas non controvertitur; Secundus au-
ctoritate *Sac. Rotæ* reſolutus eſt, *ut in de-
ciſ.* 1183. *num.* 3. *cor. Molin. tom.* 5.

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 Collatio Eccleſiæ Parochialis, & reſervatio penſionis ſunt actus correſpectivi.
2 Collatio Eccleſiæ Parochialis facta minus idoneo, & penſio ſuper eadem eccleſia reſervata habent implicitum ſtatum validitatis, ubi declaratur.
3 Annullata proviſione Epiſcopi penſio favore alterius etiam extinguitur.
4 Penſio, & beneficii collatio ſunt actus diſtincti, ubi declaratur 5.
6 Penſio reſervata ſuper beneficio parochiali, cuius præelectio non valet, vacat, & extinguitur, ac indiget revalidatione.
7 Limitatur, ſi antea penſio reſervata eſſet.
8 Penſio reſervata à Papa ſuper beneficio, cuius impetratio eſt ſubreptitia, de jure ſubſtinetur, & de differentia penſionis impoſitæ ab Epiſcopo ſuper Eccleſia Parochiali, quam minus idoneo in concurſu contulit.
9 Limitatur, ſi occaſione renunciationis penſio loco alimentorum ab Epiſcopo reſervata ſit.
10 Renuncians privari non debet penſione, & beneficio.
11 Ob non factam publicationem beneficium ipſo jure vacat, ſed penſiones integræ manent.

1 Collatio eccleſiæ parochialis, & reſer-
vatio penſionis ſunt actus correſpectivi,
dum eo tempore, quo Epiſcopus uni eccle-
ſiam parochialem confert, alii penſionem re-
2 ſervat; ſane implicitum ſtatum validitatis
habet præelectio minus idonei in eccleſia pa-
rochiali, ergo quoque ſubſiſtit penſio, dum-
modo tamen contemplatione ſtudiorum, pau-
pertatis, aut alias ex gravi, & neceſſaria
cauſa ab Epiſcopo reſervata ſit *late Tondut.*
3 *de penſion. cap.* 1. Præterea, ſi annullatur
proviſio Epiſcopi, quia forte minus idoneo
in concurſu contulit beneficium, extinguitur
etiam penſio favore alterius reſervata, quo-
niam corruente uno ex actibus correſpectivis,
corruit & alter *l. cum emptor. ff. de reſcind.
vendit. Abb. in cap. pervenit* 2. *num.* 4. *verſic.
ſed tu dic clarius de Jurejur. Gratian diſcept.
forenſ. cap.* 14. *n.* 4. *lib.* 1. *Roland. conſ.* 69. *n.* 44.
lib. 4.
4 Nec objiciatur, quod nihil commune ha-
beat penſio cum beneficio, adeoque cum ſint
actus diſtincti, uno perempto, alter non
tollitur *Rot. deciſ.* 213. *num.* 18. *par* 6. *recen.*
Deinde non repugnat, quod collatio eccleſiæ
parochialis irrita ſit ob non ſervatam Triden-
tini formam, & penſio de jure ſubſiſtat, dum-
5 modo juſta cauſa, ut ſupra, concurrat; Reſ-
pondetur collationem beneficii, & penſionis
reſervationem eſſe quidem inter ſe actus di-
ſtinctos, ſed unus actus ſine alio expleri non
poteſt, quoniam Epiſcopus nequit imponere
penſionem ad vitam penſionarii, niſi etiam
conferat eccleſiam parochialem; unde ſi col-
6 latio eccleſiæ ex integro fiat, irritum etiam
fit quidquid ab Epiſcopo geſtum eſt, itaque
opus eſt, ut ex integro penſio revalidetur à
Papa, qui impetranti, ſeu oppoſitori uti
magis idoneo beneficium contulit, tamen
ſuper hoc debet ſupplicare penſionarius, cuius
precibus procul dubio annuendum eſt, ſi pen-
ſio ex juſta, & neceſſaria cauſa ab Epiſcopo
impoſita ſit, ut ſupra.
7 Limitatur, ſi antea penſio reſervata fuiſſet,
& pen-

& penſionarius eſſet in poſſeſſione eam exigendi, actus enim irrationabilis Epiſcopi inde conſerentis *contra decretum Tridentini* eccleſiam parochialem præjudicium irrogare non poteſt penſionario habenti jus quæſitum *l. reſcriptum ff. de his, quibus ut indignis*, & qui non deliquit, non debet puniri, *l. ſancimus C. de pæn.*, & in hoc caſu verum eſt, quod beneficium, & penſionis reſervatio ſunt actus diſtincti, & ſeparati *juxta Rot. deciſ.213. num.18. par.6. rec.*

8 Quod clarius habetur *ex deductis per Mareſcott. var reſol. cap.18. num 47. lib.2. Soccin. conſ 260. per tot. De Luc. de penſion. diſc.33. num.13. Rot. deciſ.658. num.4. cor. Dunozett. Junior.* ubi dicitur penſionem reſervatam ſuper beneficio, cuius impetratio erat ſubreptitia, de jure ſubſtineri ex ratione jam dicta, cui inſuper alia adjicitur, quæ diſparitatem caſus evidenter oſtendit, nam ideo penſio valet, quia ibi collator habebat illimitatam poteſtatem conſerendi beneficium, & reſervandi penſionem, quæ ſane poteſtas ceſſat in Epiſcopo, qui eccleſiam parochialem penſione gravatam *contra Tridentini decretum* providit, ſicuti enim tollitur poteſtas Epiſcopo conſerendi eccleſiam, ita in ſequelam adimitur facultas reſervandi penſionem; deinde ibi collatio beneficii non tenuit ex culpa impetrantis; hic ex culpa Epiſcopi perperam providentis.

9 Limitatur ſimiliter, ſi occaſione renunciationis penſio loco alimentorum clerico reſervata ſit, tunc enim ex facto Epiſcopi perperam conſerentis eccleſiam parochialem, penſio non extinguitur, dum renuncians, & reſpective penſionarius beneficium à ſe non abdicaſſet, ſi penſio loco alimentorum reſer-
10 vata non fuiſſet; alioquin ita renuncians privaretur penſione, & beneficio, quod eſt contra omnes juris regulas *Rot. deciſ.342.*
11 *num.11. par.19. recen.*, & facit ad hoc *Conſtitutio Gregorii XIII.85.* ubi ob non factam publicationem beneficium quidem iterum vacat, ſed tamen penſiones, indulta, & reſervationes integræ manent.

ARGUMENTUM.

DE Beneficiis eccleſiarum parochialium vacantibus ob non ſervatam formam concurſus, & quando penſio, ſeu congrua vicarii extinguatur juxta varia decreta ſacræ congregationis *ad interpret. Trident. ſeſſ.24. cap.18.*

SUMMARIUM.

1 DEcreta ſacræ congregationis concilii æquiparentur prudentium reſponſis.
2 An laicus admitti poſſit ad concurſum parochialis eccleſiæ vacantis.
3 Examen per concurſum à Tridentino quo jure inventum.
4 Laicus poteſt præſentari ad beneficium familiare.
5 Capacitas in beneficiis requiritur tempore inſtitutionis.
6 Quod de jure prohibitum non eſt, cenſetur permiſſum.
7 Laicus non poteſt admitti ad examen per concurſum ex Tridentino, & reſolutione ſacræ congregationis.
8 Laicus eſt incapax beneficii.
9 Examen per concurſum adnexum eſt eccleſiæ parochiali vacanti.
10 Laicus prohibitus obtinere parochiam cenſetur etiam prohibitus concurrere ad examen.
11 Regula, quod prohibitum non eſt, cenſetur permiſſum, quo jure procedat.
12 An in collatione eccleſiæ parochialis juriſpatronatus eccleſiaſtici, & laici requiratur concurſus, reſolutiones ſacræ congregationis concurſui favorabiles.
13 Contrarium in *Bracaren.* cenſuit ſacra congregatio, ubi de ratione.
14 Mixtum etiam ſub ſimplici continetur in materia odioſa, quando eadem militat ratio.
15 Eccleſiæ parochiales non tam ex Tridentino, quam de jure dignioribus ſunt conferendæ.
16 Portiones, quæ extant in eccleſiæ parochiali, & ſunt beneficia curata, ſubiacent concurſui, & vacant in menſibus apoſtolicis.
17 An eccleſiæ parochiales juriſpatronatus laicalis, quæ jure devoluto conferuntur ab epiſcopo, ſubiaceant concurſui, duplex opinio num.18.
18 Eccleſiæ parochiales juriſpatronatus laicalis, ſi jure devoluto conferantur abſque concurſu, vacant in curia.
20 In beneficiis parochialibus, quorum collatio ſpectat ad capitulum, requiritur concurſus.
21 Jus optandi eccleſias parochiales è Tridentino ſublatum non eſt, an conferri debeant per concurſum ibidem.
22 Archidiacono ex Tridentino ablata eſt facultas examinandi.
23 Inferiores collatores priventur ex Tridentino jure deputandi œconomos eccleſiæ parochiali vacanti.
24 Patroni eccleſiaſtici ex Tridentino privantur facultate libere præſentandi ad eccleſias parochiales, ubi jus conferendi ad inferiorem prælatum pertinet.
25 Epiſcopus inter approbatos tenetur digniorem eligere, aliter eccleſia parochialis vacat.
26 Examen factum cum tribus, vel quatuor examinatoribus Synodalibus cum aliis tribus, vel quatuor electis ab epiſcopo eſt contra formam Tridentini.
27 Item ſi factum ſit pendente edicto cum termino quinquaginta dierum, & prorogatione ad aliud limitatum tempus, ubi quod vacant utroque caſu eccleſiæ parochiales.
28 Vacat eccleſia parochialis, ſi clericus in examine repertus idoneus neglexit inde beneficium obtinere.
29 Item vacat, ſi comparuit concurſui, & deinde examini noluit ſe ſubiicere.
30 Vacatio propria, & impropria quæ ſit.
31 An in epiſcopatibus unitis valeat concurſus pro eccleſia parochiali vacante in una diœceſi cum examinatoribus alterius, Cardinalium opiniones cum relatione ad Sanctiſſimum num.32.
33 Concurſus eſt nullus cum examinatoribus alterius diœceſis, ſi uterque epiſcopatus habeat jus congregandi ſynodum, ubi reſolutiones.
34 Quid ſi adſit obſervantia in contrarium?
35 Concurſus omnes ſunt invalidi in eccleſiis parochialibus, ſi facti ſint cum examinatoribus in ſynodo non deputatis.

36 An

36 An valeat impetratio beneficii, ſi ſynodus convocari non potuit.
37 Officium examinatorum poſt annum morte unius expirat.
38 Judices ſimpliciter delegati, morte unius juriſdictionem amittunt.
39 Examinatores debent jurare ſe munus ſuum fideliter executuros, & quomodo illud exequi teneantur.
40 Examinatores de ſimonia convicti tenentur dimittere beneficia etiam ante obtenta cum inhabilitate in poſterum.

CAPUT XLVIII.

PRo confirmatione eorum, quæ
in capite antecedenti dicta ſunt,
nonnulla hic adjicere arbitrati
ſumus, quæ tangunt materiam
eccleſiarum parochialium
vacantium ob nullitatem
concurſus juxta varia Sacræ
Congregationis Concilii decreta, quæ quoad
1 interpretandam mentem Tridentini non differunt
ab iis prudentum reſponſis, quibus datum
fuit à Principe, ut jura publicè interpretarentur,
regerent, & quotidie in melius
producerent *l 2. §. poſt originem ff. de orig.
jur. §. reſponſa inſtit. de jur. natural.* Hoc
poſito.
2 Olim dubitatum fuit, an merus laicus admitti
poſſit ad concurſum pro eccleſia parochiali
vacante, & videtur admittendum eſſe,
laicus enim quandoque ad electionem, quandoque
ad faciendum ſermonem, quandoque
etiam ad cauſas matrimoniales invitatur, immo
in cauſis, in quibus agitur de fide, etiam
non vocatus intereſſe poteſt, ac ſe ſubſcribit
*Gloſſ. in can.*a. *verſ. invitatur diſtinct.*63.;
3 Deinde examen per concurſum pro eccleſiis
parochialibus à Tridentino inventum eſt, ut
quis ſit inſtructus in iis, quæ ad ſcientiam,
bonos mores, & fidem ſpectant *can. qui epiſ-*
4 *copus diſtinct* 23.; Demum laicus poteſt præſentari
ad beneficium familiare, dummodo
intra quatuor menſes ad primam tonſuram,
ſeu ad ordines promoveatur *l. unum ex familia
ff. de legat.*2. *Pitton. controver. patron.
cap.*61 *Card. de Luc. de jurepron. diſcur.*45.
*num.*7. *diſcur* 46. *num.*4 6., capacitas enim
5 in beneficiis non tempore examinis, ſed tempore
inſtitutionis de jure requiritur *cap. ſi eo
tempore de reſcript. in* 6. ergo laicus poteſt
admitti ad examen per concurſum, dummodo
tempore habili ad clericatum aſcendat,
6 & ratio ſolida eſt, quia examen, quod prohibitum
non eſt, de jure cenſetur permiſſum
*Gloſſ. in can. pervenit diſtinct.*93.
7 At contrarium reſolvit Sacra Congregatio
die 11 *Decembris* 1621 *lib.*12. *decret. fol* 81.,
ubi ad dubium, an purus laicus admitti poſſit
ad examen per concurſum pro parochialibus
obtinendis, *cenſuit non poſſe*; Placet hæc
reſolutio uti literaliter innixa decreto Tridentini,
in quo mandatur tum patronis eccleſiaſticis
nominare clericos idoneos, tum
etiam aliis, qui ad id aptos noverint, eorum
nomina deferre, nec hujus reſolutionis deeſt
8 ratio, nam ſicuti laicus eſt incapax obtinendi
beneficium *cap. cum M. Ferrarienſis de
conſtit. cap. cum adeo de reſcript., cap.*2 *de
inſtit.*, ita incapax eſt examinis, quod inde
ducit ad aſſecutionem ejuſdem; Sane exa-
9 men per concurſum ita adnexum eſt eccleſiæ
parochiali vacanti, ut abſque eo collatio irrita
ſit ex decreto Tridentini, Bulla Pii V.
*Barboſ. de paroch. lib.*1. *cap* 2. *num.*95. *cum
aliis infra referendis*; Si igitur laico collatio
10 eccleſiæ ut quid ſubſequens de jure interdicta
eſt, cenſetur etiam interdictum examen
ut quid antecedens, eidemque parochiali
adnexum *Gloſſ. in can.* 1. *verſ dicere diſtinct.*8.
*ibi = Qui enim unum dicit, dicit omnia, quæ
ſequuntur ex illo, & connexorum idem eſt
judicium.*
11 Regula autem, ſcilicet permiſſum eſſe,
quod prohibitum non invenitur, procedit in
iis, quæ ſunt de jure communi, ſecus de jure
ſpeciali, prout eſt examen per concurſum à
Tridentino præſcriptum, tunc enim etiam
examen cenſetur laico prohibitum ex hoc,
quod non invenitur conceſſum *Gloſſ. in can.
pervenit diſtinct.*93. *in princip. ibi = Argumentum
ex hoc habes, quod illud videtur prohibitum,
quod non oſtenditur eſſe conceſſum, &
eſt hoc verum in iis, quæ ſunt de jure ſpeciali*,
& ſatis conſtat ex dictis..
12 Dubitatum inſuper fuit, an in collatione
eccleſiæ parochialis, quæ eſt jurispatronatus
partim eccleſiaſtici, partim laicalis neceſſario
intimandum ſit examen per concurſum;
Variavit ſuper hoc puncto Sacra Congregatio,
nam neceſſarium eſſe concurſum in parochiali
eccleſia jurispatronatus mixti, prout
meri eccleſiaſtici reſpondit *ſub die* 9. *Julii*
1573 *lib.*14. *decret. fol.*408 *ibi = Congregatio
præcipue attenta diſtinctione Felin.in tractatu,
quando literæ Apoſtolicæ noceant patrono eccleſiæ,
cenſuit in collatione parochialis juris
patronatus partim eccleſiaſtici, partim laici
ſervandam eſſe formam examinis per concurſum,
quam concilium præcipit in collatione eccleſiæ
Parochialis jurispatronatus meri eccleſiaſtici*;
Item ſervandum cenſuit, quando
juſpatronatus pro duabus partibus ad laicos,
pro una tantum ad eccleſiam pertinet *ſub die*
26 *Junii* 1579, *Montis regalis* 6 *Auguſti*
1593 *lib.*7. *decret. fol.*140. *ibi = Congregatio
cenſuit etiam in jurepatronatus, quod pro duabus
partibus pertinet ad laicos, & pro una ad
eccleſiaſticos ſervandum eſſe concurſum ex decreto
Concilii Tridentini cap.*18 *ſeſſ.*24., *Nullius*
23 *Martii* 1594. *lib.*8. *decret. ibi = Item
cenſuit in collatione parochialis eccleſiæ, quæ
ſit jurispatronatus partim eccleſiaſtici, partim
laicalis ſervandam eſſe formam examinis per
concurſum, quam idem concilium cap.*18.
*ſeſſ.*24. *præcipit in conferenda eccleſia parochiali,
quæ ſit jurispatronatus meri eccleſiaſtici*,
Ceſenaten 29 *Martii* 1653 *ibi = Sacra
Congregatio cenſuit eccleſiam parochialem*,

*quæ pro duabus partibus eſt de jurepatronatus
laicorum, pro una vero juriſpatronatus eccle-
ſiaſtici conferendam eſſe per concurſum ad præ-
ſcriptum cap.18.ſeſſ.24. de reformat.*

13 *At in Bracharen 24 Martii* 1604 *lib.*10. *de-
cret. fol.*80. cenſuit oppoſitum, forte quia
Tridentinum loquens de eccleſia parochiali
juriſpatronatus meri eccleſiaſtici non com-
prehendit juſpatronatus mixtum ex notis ju-
ribus, quod tamen verum non eſt, nam mi-
14 xtum etiam ſub ſimplici comprehenditur,
ubi eadem ratio viget etiam in pænalibus,
& odioſis *Rot. deciſ.*240. *num.*15. 16. *Adden.
ad deciſ* 308. *num.*11. *coram Ludoviſ.*, immo
mixtum judicatur de ſimplici, quod eſt po-
tentius *l. quæritur ibique Bald. num.*3. *ff. de
ſtat. homin.*, ſed potentius eſt juſpatronatus
in ea parte, qua eccleſiaſticum eſt, non qua
laicale, ergo in juſpatronatus mixto requi-
ritur concurſus ad formam Tridentini ex mox
relatis reſolutionibus, quæ omnem dubita-
tionem penitus tollunt, præſertim quia agi-
tur de re favorabili, & amplianda, prout
eſt forma examinis per concurſum, vi cujus
15 non ſolum ex Tridentino, ſed etiam de jure
eccleſiæ parochiales digniorib s ſunt confe-
rendæ *cap. conſtitutis ubi omnes de appellat.
Thomaſſin. vetus, & nova eccleſ. diſciplin. de
beneſ. part.*2. *lib.*1. *cap.*40.

16 Eo modo, quo portiones, quæ extant in ec-
cleſia parochiali, ſi ſunt curata beneficia,
ſubjacent concurſui, & vacant in menſibus
Apoſtolicis *Sacra Congregatio in Patavina* 22
Septembris 1592 *ibi = Item cenſuit, ſi eccleſia
Sancti Laurentii ſit parochialis, & illæ portio-
nes, quæ in ea exiſtunt non tamquam Vicariæ
perpetuæ, ſed tamquam beneficia curata ab
epiſcopo (ut ex proviſionibus à monialibus fa-
ctis liquido conſtare poterit) conferri ſoleant,
utique locum eſſe cap.*18. *ſeſſ.*24, *& conſtit.
Pii V., & portiones prædictas cadere ſub men-
ſibus in vim regularum Sanctiſſimi Domini no-
ſtri reſervatis*; Sane de hiſce beneficiis lite-
raliter Tridentinum non loquitur, & tamen
ſubjacent concurſui, & vacant in Curia,
ita à pari.

17 Quæſtio eſt, an eccleſiæ parochiales juriſ-
patronatus laicalis, quæ ab epiſcopo jure de-
voluto conferuntur, ſubjaceant concurſui,
negat *Maſſobr. prax. haben. concurſ requiſit.*1.
*ſub.*22., & rationem adjicit, nam beneficia
parochialia juriſpatronatus laicalis ſunt
exempta à concurſu, nec cadunt ſub Tri-
dentino; idcirco hanc exemptionem non
amittunt, immo tranſeunt cum illa, ſi ob ne-
gligentiam patroni ad epiſcopum devol-
vantur.

18 At contrarium verius eſt, nam jus patroni
ad eccleſiam jam devolutum nil reputatur, &
attenditur dumtaxat perſona epiſcopi confe-
rentis, quæ facit, ut juſpatronatus laicale,
ſublato præſentationis obſtaculo, pro hac vi-
ce habeatur, ac ſi eſſet eccleſia liberæ colla-
tionis, quæ ſine dubio ſubjacet concurſui
Patavina 29 *Novembris* 1600 *ibi = habita eſt
Congregatio Concilii in Palatio Apoſtolico,
cui interfuerunt DD. Cardinales Montelpar,
de Monte, Aquaviva, Blanchettus, Mantica,
Bonviſius, Sanctorum quatuor, in eaque pro-
poſito d. dubio cenſuerunt omnes in collatione
hujuſmodi parochialium, quæ jure devoluto
conferuntur, ſervandam eſſe formam exami-
nis per concurſum, quia patronus non læditur,
& quia ſublato obſtaculo præſentationis, &
juris patroni illa vice excluſi, res redit ad or-
dinarii poteſtatem.*; Aliter ſi ſimpliciter, &
19 abſque concurſu conferantur, vacant apud
ſedem, cui reſervatæ ſunt *ex conſtit. Pii V.*
33 *de collat. eccleſ. parochial.*; Porro opinio
Maſſobrii licet in hac materia concurſus ſatis
verſati tamquam ſingularis in praxi recipien-
da non eſt, eamque rejicit, & ratio per
nos adducta, & auctoritas Sacræ Congre-
gationis.

20 Inſuper in beneficiis parochialibus, quo-
rum collatio ſpectat ad capitulum, concur-
ſus eſt convocandus *Tarviſana* 23 *Februarii*
1636 *ad ſecundum ibi = cenſuit adveniente
vacatione eccleſiarum parochialium etiam ad
collationem capituli ſpectantium eſſe eas præ-
vio concurſu ad præſcriptum Tridentini ſeſſ.*24.
*cap.*18. *omnino conferendas*, quoniam eadem
militat ratio in eccleſiis parochialibus, in
quibus capitulum inſtituit, prout in iis,
quas confert epiſcopus inter approbatos ma-
gis idoneum eligendo ex Tridentini de-
creto,

21 Notandum tamen eſt Concilium jus optan-
di eccleſias parochiales non ſubſtuliſſe, neque
in ipſamet optione ſervandam eſſe formam
examinis, ſed tamen, qui optant, debent
eſſe approbati in concurſu, ita ut eccleſia
parochialis, quæ ultimo loco per optionem
vacat, conferri debeat per concurſum; Hæc
tamen pendent ab obſervantia, an ſcilicet in
hiſce eccleſiis parochialibus per optionem va-
cantibus concurſus forma ſervari conſueverit
Toletana 23. *Septembris* 1613., & 21. *Ju-
nii* 1614. *ibi = Congregatio habita eſt in ædi-
bus Eminentiſſimi D. Cardinalis Sanctæ Cæ-
ciliæ, cui interfuerunt DD. Cardinales Mil-
linus, Serronius, de Monte, Juſtinianus,
omnes vero in eam ſententiam venerunt optan-
di conſuetudinem non fuiſſe à Concilio ſubla-
tam cap.*18. *ſeſſ.*24., *neque in ipſa optione ſer-
vandam eſſe formam examinis per concurſum,
ſi modo, qui optant, fuerint antea prævio
concurſu approbati, cæterum ultimam paro-
chialem eccleſiam, quæ per aliorum optionem
vacat, nullatenus eos optare poſſe. qui in
concurſu approbati non fuerint, concurſum
vero inter eos inſtituendum, qui ſunt ex gre-
mio ejuſdem Congregationis; quod ſi nullus
ex eis idoneus concurrat, tunc demum exteros
quoque ad concurſum eſſe admittendos. Man-
darunt tamen rurſus perquiri, atque Congre-
gationi referri, num qui parochiales optant
pinguiores primi fuerint prævio concurſu ap-
probati ab ordinario, an vero, cum vacat po-
ſterior, forma concurſus obſervari conſueverit,
& ita rem totam in aliam Congregationem re-
jiecierunt.*

22 At-

22 Attamen ex Tridentino ſublata eſt facultas examinandi, quæ olim de jure competebat Archidiacono, hodie enim hæc facultas impartitur dumtaxat examinatoribus in Synodo deputatis, *ita die 14. Septembris 1624. ſuper dubio*, an facultas de jure antiquo competens Archidiacono examinandi *ex cap. ad hæc de offic. Archidiac.* ſit ſublata per Concilium *ſeſſ. 24. cap. 18.*, ubi hæc facultas demandatur examinatoribus, licet ipſe non ſit unus deputatus in Synodo, *Sacra Congregatio cenſuit Concilium privaſſe Archidiaconum ſua facultate examinandi*.

23 Privantur quoque Inferiores collatores jure deputandi œconomos, adminiſtratores, & vicarios eccleſiæ parochiali vacanti, hoc enim jus ex Tridentino ſolis Epiſcopis commiſſum eſt; unde cum quæſitum fuiſſet, an vacante beneficio curam animarum habente, cuius collatio, ſeu inſtitutio ad inferiores ſpectat, deputatio perſonæ ad cuſtodiam, ſeu adminiſtrationem bonorum ejuſdem beneficii, dum vacat, ſpectet ad Epiſcopum vigore *decreti 18. ſeſſ. 24.*, vel potius id ſit collatoris, vel inſtitutoris munus *juxta notata per Gloſſ. in cap. cum vos de offic. ordinar. Abbas, & alii in cap. bonæ de appellat.*, Sacra Congregatio reſpondit *hanc cuſtodiam, & adminiſtrationem bonorum pertinere ad vicarium, quem ſolus Epiſcopus deputat in Ravennaten 11. Maii 1582. lib. 3. memorial. fol. 473., & lib. 3. decret fol 42.*

24 Rurſus patroni eccleſiaſtici, ſi jus conferendi ſpectat ad inferiorem collatorem, privantur facultate præſentandi unum inter approbatos in concurſu, Epiſcopus enim habet jus eligendi digniorem præſentandum à patrono eccleſiaſtico ei, ad quem ſpectat inſtitutio *ex Triden. ſeſſ. 24. cap. 18.*, *Rot. deciſ. 640. num. 6. par. 4. tom. 3. recen.*, ſicuti

25 digniorem, ſeu magis idoneum inter approbatos in concurſu tenetur providere de eccleſia paochiali vacante, ſi collatio ad ipſum pertinet, alioquin eccleſia parochialis vacat ad omnes juris effectus *Aſſiſien 1. Auguſti 1592 ibi = Congregatio cenſuit Epiſcopum debuiſſe omnino ex Concilio Tridentino magis idoneum eligere ex his concurrentibus, qui ab examinatoribus idonei fuerint denunciati, & propterea cum novo inſtituto examine elegerit alium, eique parochialem Archipræsbiteratum nuncupatum contulerit, & ita formam Tridentini non ſervaverit, plane nulla, & irrita eſt collatio, & parochialis tunc vacat, prout ante collationem huiuſmodi vacabat, & Sanctæ Sedi Apoſtolicæ reſervata extitit, ſicuti cavetur in Conſtitutione Pii V. de collat. eccleſ. parochial.*

26 Denique illud etiam de jure certum eſt examen factum cum tribus, vel quatuor examinatoribus ſynodalibus cum aliis tribus, vel quatuor ab ordinario electis eſſe *contra formam Tridentini*, idcirco ad dubium, an concurſus, & examen pro parochialibus providendis factum à tribus, vel quatuor examinatoribus ſynodalibus una cum aliis tribus, vel quatuor ab ordinario tantum deputatis ſit contra formam Concilii Tridentini, & proviſiones parochialium ſic ab ordinario factæ ſint nullæ, & Sedi Apoſtolicæ reſervatæ, *Congregatio reſpondit eſſe contra formam à Tridentino Concilio præſcriptam, nulliuſque eſſe momenti, & collationem ad Sedem Apoſtolicam ex Conſtitutione Sancti Pii V. eſſe devolutam, Carthaginen die 7. Martii 1596. lib. 17. decret. fol. 314.*

27 Eodemque nullitatis vitiò laborat examen factum pendente edicto cum termino quinquaginta, & ultra dierum, & prorogatione ad aliud limitatum tempus, ſi tamen plures in concurſu comparuerint, & ita quoque ad dubium, an concurſus, & examen pro parochialibus providendis factum, pendente edicto cum termino quinquaginta, vel plurium dierum, in quo plures concurrentes ſe inſcribi fecerunt, & poſtea prorogato ad alios quindecim dies, vel plures, ſit *contra formam Concilii Tridentini, & Conſtitutionis Sancti Pii V.* & proviſiones parochialium taliter factæ ſint nullæ, *Congregatio in d. Carthaginen reſpondit ad eamdem Concilii formam irritas, & inanes exiſtere hujuſmodi proviſiones*, utroque igitur caſu in pœnam Epiſcopi, qui legem Conciliarem non exequitur, vacant eccleſiæ parochiales, ut patet.

28 Sicuti vacat, ſi clericus idoneus repertus fidem habuit de idoneitate, deinde neglexit parochiam obtinere, novus enim concurſus eſt convocandus, unde ad dubium, an ordinarius propoſito edicto vacantis beneficii ad formam *d. cap. 18. ſeſſ. 24.*, & aliquo deinde reperto ab examinatoribus, qui fidem idoneitatis recepit animo obtinendi d. beneficium, nihilominus poſtea neglexit, vel pœnituit, poſſit iterum ponere aliud edictum ejuſdem beneficii, *Sacra Congregatio reſpondit poſſe in Vintimilien Decembris 1587. lib. 5. decret. fol. 72.*

29 Similiter vacat eccleſia parochialis, ubi clericus comparuit, & deinde noluit examini ſe ſubjicere, nova enim concurſus edicta apponenda ſunt *Sacra Congregatio in Vicien 21. Aprilis 1592. ibi = item cenſuit, ſi vacante parochiali intra terminum edictorum unus, qui comparuit, noluit ſe ſubjicere examini, nec curat obtinere parochialem, eſſe ab Epiſcopo affigendum aliud edictum, rurſuſque vocandos oppoſitores.* Hæc tamen vacatio eſt

30 impropria, propius tamen accedit vacationi, quando quis præelectus in concurſu deinde renunciat, nam jus, quod ex præelectione obtinuit, renunciatione amittit *cap. ſi electio de elect. in 6.*

31 Quæſtio etiam non levis eſt, an in Epiſcopatibus æque, & principaliter unitis valeat concurſus eccleſiæ parochialis vacantis in una diœceſi cum examinatoribus alterius; Dubium hoc propoſitum fuit *in Avellina 22. Julii 1614.*, *in qua quinque ex Eminentiſſimis Patribus Torres, Gipſius, Pius, Pamphilius, & Biſcia fuerunt pro negativa contra Simoncellum ſimilem concurſum ab Epiſcopo factum*

cum examinatoribus alterius diœceſis ſuiſſe nullum, eo quia Epiſcopatus ſint æque, & principaliter uniti; Pro validitate vero Veroſpius, & Antonius Barberinus, Ginnetus, & Cæſarinus fuerunt in voto, ut prius videretur ſuper obſervantia, & ultimo ſtatu, nec non caperetur informatio unionum epiſcopatuum, quæ æque, ac principaliter fiunt, ideoque attenta tali diverſitate opinionum referenda eſſe vota, & rationes ſingulorum ſanctiſſimo Domino Noſtro juxta ſtylum Sacræ Congregationis, & ſpecialem ordinem ſanctitatis ſuæ.

32 *Facta deinde relatione Sanctiſſimo Domino Noſtro conſiderans Sua Sanctitas variationem opinionum Eminentiſſimorum Patrum, & quod controverſia non verſatur circa declarationem hujus Sacræ Congregationis anno 1612. editam, quando adhibendi ſunt examinatores unius epiſcopatus uniti pro validitate concurſus, cum d. declaratio non controvertatur, ſed difficultas reſtringatur, an adſint probationes ſufficientes ſuper hujuſmodi unione, & obſervantia, ac aliis; quodque pro parte rei, & poſſeſſoris, nec non Epiſcopi, & Civitatis Avellinæ, de cuius intereſſe principaliter agitur. Supponitur ſuæ Sanctitati adeſſe alias probationes in promptu concludentiores, & quod reſolutio circa hujuſmodi probationes afficiat alios Epiſcopatus unitos, & conſequenter aperiretur via controvertendi quamplures concurſus ne dum in d. Epiſcopatu, ſed & in aliis ſimilibus epiſcopatibus unitis, ideo eadem Sanctitas dixit d. relatione Sacræ Congregationis firma remanente, cognitionem iſtius cauſæ ab eadem Sacra Congregatione remittendam ad Rotam, in qua potiſſimum diſcutiuntur articuli, qui concernunt probationes, depoſitiones teſtium, illorumque exceptiones, & ſimilia* ita habetur *in d. Avellina* 12. *Auguſti* 1634.

33 Cæterum præciſive à caſu *d. Avellinæ*, cujus jura remiſſa fuerunt ad Sacram Rotam ob rationes ibidem allatas, veritas juris eſt examinatores unius epiſcopatus non eſſe idoneos pro examine alterius, ſi uterque epiſcopatus habet jus convocandi ſynodum, nam tunc leges unius epiſcopatus non obligant alium, & in utroque ſervanda eſt forma Tridentini pro eccleſiis parochialibus vacantibus *Acherontina & Materana* 11. *Auguſti* 1612., quæ eſt eadem, de qua fit mentio *in d. Avellina, Civitatis Caſtelli* 24. *Septembris* 1638. *ibi Sacra Congregatio reſpondit concurſus fieri debere cum examinatoribus ſynodalibus diœceſis Civitatis Caſtellanæ, vel Hortanæ, in qua exiſtit eccleſia parochialis vacans, non tamen epiſcopum in una ex dictis civitatibus teneri ſe perſonaliter transferre ad alteram civitatem, & diœceſim, ſed poſſe dictos concurſus facere in civitate, & diœceſi, in qua moratur adhibitis tamen examinatoribus civitatis, & diœceſis, in qua eccleſia parochialis vacavit.*

34 Verum opinionem *Veroſpii, Barberini, & aliorum*, qui validitatem concurſus ſuſtinuerunt, admittendam cenſerem, ſi adeſſet conſuetudo in contrarium, quæ poteſt induci in hac materia concurſus, in qua examen, quod fit cum examinatoribus alterius diœceſis, directe non repugnat decreto Tridentini; conſuetudo enim legum eſt optima interpres *cap. cum dilectus de conſuetudine, l. ſi de interpretatione ff. de leg.*, Deinde ſicuti duæ legationes ſub una, eademque perſona legati reputantur pro una, tametſi unaquæque quoad limites, & prærogativas diſtincta ſit *Innocen. in cap. novit in fin. de offic. legat*, idemque habetur in duabus provinciis unitis ſub uno præſide *ex l. unica ibiq. Gloſſ., & Bart. num.* 11. *cod. de Metropol. Beryto, lib.* 11. *Rot. deciſ.* 418. *num.* 3. *coram Cavaler.*, ita duo epiſcopatus etiam æque, ac principaliter uniti quoad eumdem epiſcopum habentur pro uno, quod ſufficit, ne eccleſia parochialis vacet ex hoc capite.

35 Denique omnes concurſus de eccleſiis parochialibus facti cum examinatoribus in ſynodo non deputatis ſunt invalidi, etiamſi multis ab hinc annis epiſcopus ſynodum non celebraverit, licet Sacra congregatio habito prius verbo cum ſanctiſſimo prædictos concurſus convalidare ſoleat *ut habetur in Placentina, & Cæſarauguſtana* 23. *Auguſti* 1653.

36 Hinc quæres, an valet impetratio beneficii uti vacantis, ſi extra ſynodum examinatores fuerint deputati ex eo, quod ſynodus convocari non potuit: Reſpondeo impetrationem non valere, quia quando forma ſervari non poteſt, ſufficit actum facere eo modo, quo fieri poteſt, nec examen vitiatur, ſi fiat cum aliis examinatoribus extra ſynodum deputatis, & in ſequelam eccleſia parochialis non vacat *in puncto Rot. deciſ.* 437. *part.* 4. *recen. tom.* 2.

37 Interim tamen notandum eſt, quod officium examinatorum ſynodalium durat quouſque alii in ſynodo deputentur, habet enim hanc tacitam conditionem prout præſcribitur in decreto Tridentini, verum, ſi elapſo anno unus moriatur, ceſſat etiam officium quoad alios, quia eſt de forma, ut ſint ſex in ſynodo approbati. *Sacra congregatio in Saonien., ſeu Neopien.* 5. *Februarii* 1593. *ibi item cenſuit examinatores ſynodales durare, donec alii in ſynodo deputati fuerint, verum, ſi elapſo anno aliqui ex eis mortui fuerint, omninm offi-*
38 *cium expirare*; Eo modo, quo plures judices ſimpliciter delegati morte unius juriſdictionem amittunt *cap. uno de offic. judic. delegat. ibi uno delegatorum, vel arbitrorum rebus humanis exempto, eorum officium expiravit*; Et ratio eſt, quia cenſetur actum, ut omnes jus dicant, *ut notat Gloſſ. & interpretes ibidem*, ita à pari.

39 Notandum inſuper, quod examinatores jurare debent humana affectione poſtpoſita munus ſuum fideliter ſe executuros, idque dicitur fideliter executum, ſi hi nec ante, nec poſt quidquam occaſione examinis acceperint, deinde approbent in concurſu, quos idoneos invenerint ad curam animarum, & reprobent indignos, ne alias præbeant occaſionem aliis delinquendi, quaſi aliquid acceperint apro-

probando eos, quoa tenebantur reprobare optime *Caſſiodorus var. lib 11. cap.8. ibi non ſolum noſtras, ſed & officii innoxias cuſtodivimus manus, alioquin inutile bonum eſt judicem non accipere, & multis licentiam accipiendi præbuiſſe*; Quod ſi contra officium eos feciſſe compertum fuerit, ultra graves pænaa arbitria provincialia ſynodi, tamquam ſimoniaci ab officio removendi ſunt, ut in eo, in quo deliquerunt, puniantur *Authentica omnes pe-*
regrini cod. commun. de ſucceſſ. Gloſſ. *in can. ſi quis verſ. liminibus diſtinct.* 94., Et creſcit
40 pæna, ſi enim tam ante, quam poſt occaſione examinia aliquid vere acceperint, tam ipſi, quam dantes ſimoniæ vitium ſtatim incurſunt, à qua abſolui non poſſunt, niſi dimiſſis beneficiis quomodocumque etiam antea obtentis cum inhabilitate in poſterum alia ſimilia, vel diſſimilia obtinendi *ex Trident. cap.*18. *ſeſſ.*24.

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 AN portio vicarii eccleſiarum vacantium aſſignari debeat ab epiſcopo habito reſpecte ad ſuſtentationem, aut ad ipſarum vacantium valorem, vel ad ipſius vicarii qualitatem, ubi reſolutio num.2., & ratio num.3.

4 Ao portio fructoum vicario debeatur, ſi eccleſiæ parochiali vacanti alii coadiutores jam deputati ſiot, ratio dubitandi, & decidendi num.5. ac reſolutio num.6.

7 Portio fructuum vicario eccleſiæ parochialis vacantis aſſignari debet ſob conditione, donec parochialis de rectore provideatur.

8 Dictio *donec* quid importet.

9 Ob proviſionem eccleſiæ parochialis vacantis portio fructuum vicario aſſignata ceſſat, & extinguitur.

1 QUæritur primo, an fructuum portio conſtituenda eccleſiarum vacantium vicario curam exercenti, quouſque ad novam inſtitutionem deveniatur, referri debeat ad ſuſtentationem, aut ad ipſarum vacantium valorem, vel ad ipſius vicarii qualita-
2 tem, *Sacra congregatio reſpondit die* 11. *Aprilis* 1625. *ad hæc omnia deferendum*; Re-
3 ſolutio ſane juridica, nam arbitrium largitum à Tridentino epiſcopo in fructuum portionis aſſignatione regulam deſumit à jure, à quo dirigi debet *Bart. in extravag. ad reprimendum verbo videbitur num.*8. *quomodo in læſæ Majeſt crimen procedat. Idem in l. finali § ſed & ſi num* 16. *cod. com. de legat.*, *Rot. coram* Gregorio *deciſ.* 189. *num.*3. *deciſ.*323. *n.*1, *part.*16 *recen.*

4 Quæritur 2., an portio fructuum vicario debeatur, ſi præventive adſint alii coadiutores deputati ad cuſtodiam bonorum & ad curam eccleſiæ parochialia vacantis; Ratio dubitandi eſt, quia vicarius ex Tridentino *d. cap.*18. *ſeſſ.*24. deputandus eſt ſub conditione, ſi opus ſit: *ibi ſi opus fuerit idoneum in ea vicarium ſubſtituat.*, ſed opus non eſt, ſi alii coadiutores eccleſiæ parochiali vacanti jam præventive deputati ſunt, ergo portio fructuum vicario ab epiſcopo deputato non debetur.

5 Sed contra concludendum eſt, nam ſi opua ſit, vel non, ſpectat ad epiſcopnm, qui eo ipſo, quod deputat vicarium eccleſiæ parochiali vacanti, ſatis declarat id opus eſſe, & ita cum obiiſſet plebanua eccleſiæ parochialia ordinarius deputavit œconomum, qui defuncti plebani vices gereret cum congrua fructuum portionia aſſignatione *ad præſcriptum cap.*18. *ſeſſ.*24.

Quia tamen eodem concilii decreto deciditur hanc deputationem fieri debere ſub conditione, ſi opus ſit: Et in hac eccleſia adſunt quatuor coadiutores ipſius plebani, commiſſarius ſpoliorum renuit portionem fructuum vicario aſſignatam perſolvere.

Econtra vero dicitur ordinarium, qui debet judicare de neceſſitate, vicarium tamquam neceſſarium deputaſſe, eumdemque curam ſibi commiſſam exercuiſſe, nec deberi operarium fraudari mercede ſua; unde ſupplicatur pro opportuna declaratione, an d. commiſſarius teneatur ſolvere portionem vi-
6 cario aſſignatam, necne *Sacra Congregatio reſpondit die* 11. *Aprilis* 1625., *ſolvat.*

7 Denique portio fructuum vicario aſſignari debet ſub conditione, donec ſcilicet eccleſia parochialis de rectore provideatur *ex Trident. d. cap.* 18. *ſeſſ.*24., dictio *donec* importat con-
8 ditionem *Decius conſ.*620. *num.*2., & ſecundum alios eſt limitativa temporis *Jaſon. in l. ſufficit n.*5. *ff. de condit. indebiti*, *Decius conſ* 584 *n.*11. & *conſ.*637. *n.*12., *Paris conſ.*25. *n.*16. &
9 *conſ.*90. *n.*30. *lib.*2. Idcirco portio fructuum vicario aſſignata ob proviſionem, & inſimul captam poſſeſſionem eccleſiæ parochialia vacantis ceſſat & extinguitur *ex l. in agris ff. de aquiren. rer. domin. l. age cum* Geminiano *cod. de tranſact. Decius d. conſ.*620. *n.*7. *facit Gloſſ. in cap. finali verſ. datur de reſcript. in* 6. ubi quod privatua officio, beneficio quoque privatus intelligitur, cum ſit ejus ſequela.

ARGUMENTUM.

DE Vacatione Beneficii, & Penſionis ob non publicationem reſignationis *juxta conſtitutionem* 85 *Gregorii XIII.*

SUMMARIUM,

1 VAcant ipſo jure beneficia ob omiſſam reſignationis publicationem.
2 Ampliatur in reſignatione facta clerico minoris ætatis.
3 Ampliatur in permutationibus beneficiorum.
4 Impedimentum facti quoad hoc non excuſat, ubi declaratur.
5 Clericus, qui ob non factam publicationem beneficium impetravit, tenetur publicare reſignationem, idem in ulterioribus impetrantibus 6.
7 Vacat ipſo jure beneficium ob omiſſam publicationem, ſi renunciatio libere facta ſit in manibus ordinarii.
8 Limita in libera dimiſſione beneficii facta coram Papa, & de differentia.
9 Limita in dimiſſione beneficii, quæ fit ob aſſecutionem alterius incompatibilis, ubi de ratione.
10 Limita in ceſſione juris facta clerico, qui jam poſſidebat beneficium, ſecus ſi ceſſio facta ſit a poſſeſſore beneficii.
11 Epiſcopus beneficia in ejus manibus libere dimiſſa non poteſt conferre ejus nepotibus, ubi excipitur juſpatronatus 12.
13 Collatio beneficii Patronalis obtenta per nepotem epiſcopi ex capite dimiſſionis publicanda eſt ſub hac pænâ.
14 Coadjutoria parum differt à reſignatione,
15 Coadjutoria in pluribus locis ſolet publicari.
16 Ob non publicationem coadjutoria non extinguitur.
17 *Conſtitutio Gregoriana* non habet locum in officiis, quæ communia ſunt laicis, & clericis, ubi non inducitur vacatio, ſi omittatur, ibidem.
18 Quomodo vacet beneficium ob non factam publicationem? Variæ ſunt opiniones 19. 20.
21 Hujuſmodi vacatio non comprehenditur ſub clauſulis generalibus.
22 Beneficium ob omiſſam publicationem vacat tantum ficte, ubi explicatur.
23 Omiſſio publicationis per impetrantem concludenter probanda eſt, & quomodo 24.

CAPUT XLIX.

UT in poſterum obviaretur etiam
fraudibus, quæ inter reſignantem,
& reſignatarium ſæpiſſime
committebantur in præjudicium
eccleſiarum, & ſcandalum
populorum, cum interdum
reſignans, interdum reſignatarius
officiis paſtoralibus perfungerentur,
conſtitutione Apoſtolica cautum habetur, ut
1 vacent ipſo jure beneficia, ſi reſignationis
publicatio intra ſex menſes in Italia, & novem
ultra montes facta non ſit, conceſſa
clericis facultate eadem libere impetrandi à
Papa, cui ſpecialiter reſervata ſunt *ex notiſſima
conſtitutione* 85. *Gregorii XIII.*, *de
qua Rot. deciſ.*14. *num.*44. *cum ſeqq deciſ.*140.
*par.*10. *recen. deciſ.*172. *deciſ.*191. *cor. Celſ.
deciſ.*62. *n.*1. *cor. Anſald. deciſ.*420. *par.*19.
*rec. deciſ.*250. *num.*2. *cor. Molin.* & *in Aſtoricen.
beneficii* 21 *Januarii* 1715. §. *juſtificatio
cor. Cerro*, & *in Corduben. beneficii* 9. *Junii*
1732. *cor. Eminentiſſimo Rezzonico*, & *alibi
frequenter*.
2 Ampliatur concluſio in minore reſignatario,
cui etiam ignoranti currit tempus ad
publicandam reſignationem ſub hac pæna;
Et quamvis in minore regulariter ceſſet fraus,
& in ſequelam videatur, quod ceſſet conſtitutio,
quæ inventa eſt ad obviandum fraudibus,
nihilominus ſub hac conſtitutione, quæ edita
eſt favore animæ, etiam minor comprehenditur,
& ſic non facta publicatione intra
tempus beneficio ipſo jure privatur, quod
mihi verius videtur *per Text. in cap. ſtatutum*,
*ibique Gloſſ. verſic. numerandum de
præben. in* 6.; Danda tamen eſt reſtitutio in
integrum, ſi res ſit integra, alias non, quoniam
in præjudicium tertii minor in integrum
non eſt reſtituendus *Rot. deciſ.*443 *lib.*1. *cor.
Put. per tot.*
3 Hujuſmodi autem publicatio etiam locum
habet in permutationibus beneficiorum, quæ
fiunt coram Papa, vel coram Ordinariis locorum
juſtis de cauſis *juxta Text. in cap.
quæſitum de rerum permutat*; Idque ob eamdem
rationis identitatem, quia fraudes non
tam inter reſignantem, & reſignatarium,
quam inter compermutantes fieri poſſunt
*Rot. deciſ.*132. *num.*12. *par.*5. *deciſ.*247. *n.*4.
*par.*17. *rec. deciſ.*23. *num.*1. *impreſſa poſt
Cochier. de permutat. benefic. deciſ.*273. *n.*1.
*par.*18. *recen.*, *deciſ.*662. *num.*25. *cor. Molin.*,
& eo fortius, quia compermutantes remanent
in poſſeſſione proprii beneficii, donec
adipiſcantur poſſeſſionem alterius, ac adminiſtrant
jura eccleſiarum, & demum peragunt
omnes eccleſiaſticas functiones etiam
in tempus à jure prohibitum, quod ſine dubio
ſapit confidentiam, quoniam admiſſa
permutatione, titulum beneficii amplius non
4 habent; Et ita eſt neceſſaria hujuſmodi publicatio,
ut ne facti quidem impedimentum
excuſare poſſit, niſi doceatur de diligentiis,
& de recurſu ad executorem, ſeu Judicem,
ad quem ſpectat removere obſtacula tum pro
capienda poſſeſſione beneficii, tum etiam pro
publicanda reſignatione, & permutatione
*Rot. deciſ.*331. *n.*16. *part.*15. *deciſ.*483. *n.*9.
*part.*18. *recent.* Quod ſi de hiſce diligentiis
non doceatur, reſignatarius, elapſo tempore
ad publicandam reſignationem, ſtatim
cadit à jure beneficii, & nova inducitur vacatio

Digitized by Google

catio ob non publicationem *ex conſtitutione*
*Gregorii XIII. Rot. deciſ.*273. *num.*11. *par.*18.
recen.

5 Quod æque militat in clerico, qui ob non
factam publicationem beneficium impetravit,
tenetur enim ſub eadem pœna adimplere,
quod reſignatarius facere omiſit, ac etiam
quia impetrans ſubrogatur in locum reſigna-
tarii, ejuſque perſonam repræſentat, adeo-
que ſicuti reſignatarius amittit ipſo jure be-
neficium ob non publicatam reſignationem,
ita impetrator eandem vacationis pœnam in-
currit *ex conſtit. Gregor. XIII. poſt med. ibi*
= *& quicumque ſit impetrans, ea omnia,*
quæ cedens à jure prædicto debebat, præſtare
teneatur = *Rot. deciſ.*420. *num.*10. 11. *par.*19.
*recen. tom.*2., quæ caſum reſolvit cum diſpo-
ſitione legis, quamvis rationem non dicat,
quod ſufficit in judicando *ex l. non omnium ff.*
de legib.

6 Ampliatur in aliis ulterioribus impetranti-
bus beneficium ex hoc capite, quos indiſtin-
cte *Gregoriana Conſtitutio* obligat ſub hac pœ-
na ad publicandam reſignationem, etiamſi
beneficium cum clauſula motu proprio ab
impetrantibus obtentum ſit; Vis enim hu-
jus clauſulæ ea eſt, ut proviſio Apoſtolica
omnino ſubſtineatur, licet verus vacationis
modus expreſſus non ſit, ſed tamen non tollit
obligationem publicationis, quæ huic provi-
ſioni neceſſario annexa eſt, *ut literaliter diſ-*
ponitur in conſtit. Gregor. XIII., *ibi* =, *&*
quicumque ſit impetrans, aut grat[illegible]m ſimili
motu habens &c.

7 Itidem vacat ipſo jure beneficium ob non
factam publicationem intra tres menſes, ſi
renunciatio libere facta ſit in manibus ordina-
rii, hæc enim ſubjacet iis fraudibus, quæ co-
ram ordinariis non raro committuntur *Rot.*
*deciſ.*1309. *num.*3. *cor. Seraphin. deciſ.*420.
*par.*19. *recen. deciſ.*488. *num.*5. *cor. Molin.*;
Et quamvis ex eadem identitatis ratione idem
dicendum eſſet de libera dimiſſione beneficii
8 facta in manibus Papæ, nihilominus contra-
rium communiter receptum eſt ex ea ſolidio-
ri ratione, quia *Conſtitutio Gregoriana* loqui-
tur de libera renunciatione in manibus ordi-
narii, nec ulla fit mentio de dimiſſione bene-
ficii libere facta coram Papa, ergo *Conſtitutio*
Gregoriana tanquam exorbitans ad hunc ca-
ſum extendi non poteſt ex notis juribus, ac
etiam quia in iis, quæ pendent à libera diſ-
penſatione Papæ, ceſſat quælibet præſumptio
fraudis, quæ ratio non ceſſat in dimiſſione be-
neficii libere facta coram ordinariis, nam
experientia rerum magiſtra ſatis docet plu-
res in biſce renunciationibus fraudes ab ordi-
nariis commiſſas fuiſſe, quæ cum pervenerint
ad aures *Gregorii XIII.*, cauſam dederunt,
ut etiam ſub hac pœna renunciationes hujuſ-
modi publicarentur, prout cavetur in reſi-
gnationibus, quæ ad favorem certæ perſonæ
in Romana Curia expediuntur; Et ratio eſt,
quia in dimiſſionibus beneficiorum, prout in
reſignationibus, quæ à Papa recipiuntur,
tacite, aut expreſſe partes regulariter conve-
niunt, ſed in dimiſſione, quæ in manibus
Papæ libere fit, ſolus Papa diſponit, nec ulla
fraus poteſt præſumi, quod pro certo admitti-
tur *apud Rot. deciſ.*296. *in fin. par.*2. *recen.*
*deciſ.*420. *par.*19. *recen. tom.*2., licet non his
rationibus, & fundamentis.

9 E contra publicatio reſignationis facienda
non eſt in dimiſſione beneficii, quæ fit coram
ordinario ob aſſecutionem alterius, hæc enim
non eſt ſpontanea, & libera renunciatio, ſed
potius neceſſaria, quæ venit in ſequelam in-
compatibilitatis beneficii *Rot. dec.*599. *par.*4.
*diverſor. deciſ.*2060. *num.*8. *cor. Coecin.*

10 Multo minus publicationi locus eſt in ceſſio-
ne juris facta clerico, qui jam beneficium ca-
nonica inſtitutione, & alio titulo præter re-
ſignationem poſſidebat; non enim ceſſiona-
rius vi hujus ceſſionis, ſed ex præcedenti ti-
tulo jus beneficii acquiſivit *Rot. deciſ.*20. *n.*11.
*deciſ.*37. *num.*8. *cor. Cerr.* ſecus ſi ceſſio facta
ſit ab eo, qui habebat poſſeſſionem beneficii,
tunc enim ceſſio reſolvitur in veram renuncia-
tionem, quæ ſine dubio debet publicari, &
beneficium iterum vacat, ſi publicatio
juris ceſſi facta non ſit *juxta conſtitut.* 85.
Gregor. XIII.

Ulterius beneficia, quæ ex capite renun-
ciationis ab epiſcopo conferuntur nepotibus,
& conſanguineis non vacant ex hoc capite,
11 ſed potius continuat vacatio, quia epiſcopus
hæc beneficia nepotibus, & attinentibus de
jure conferre non poteſt *ex conſtitut.*58. *Pii V.*
*Rot. deciſ.*420. *in princip. par.*19. *recen. tom.*2.
excipitur tamen juſpatronatus gentilitium,
familiare, & hæreditarium, de quo poteſt
ordinarius libere diſponere ad favorem nepo-
tis, & conſanguinei. Extat ſuper hoc decla-
ratio Sac. Congregationis Concilii relata *per*
Quarant. in ſumma Bullar. §. *reſignationes*
beneficiorum §. *cæterum*, & ratio eſt, quia
juſpatronatus, ut ſupra, debetur nepotibus,
& conſanguineis epiſcopi ex vera, ſeu præ-
ſumpta mente fundatoris, immo ordinarius
videtur arctatus conferre beneficium conſan-
guineis, ſi ita patronus velit, aut unum ex
attinentibus præſentet inſtituendum; Itaque
inveriſimile eſt, quod Pius V. *in d. conſti-*
*tut.*58. innovare voluerit contra veram, aut
præſumptam voluntatem fundatoris, aut
contra factum patroni, qui aliter, quam quod
præcipit Pius V., de beneficio patronali
diſponit.

12 Præterea ex his rationibus tutam, & bene
fundatam puto reſolutionem Sacræ Congre-
gationis Concilii, quam abſque ulla ratione,
& diſcurſu refert *Quarant. in ſuis commenta-*
riis, ac per conſequens collatio beneficii pa-
tronalis vacantis per renunciationem de jure
ſubſiſtit in favorem nepotis, aut conſangui-
13 nei epiſcopi, ſed tamen hujuſmodi collatio
per nepotem, aut attinentem ita proviſum pu-
blicanda eſt, quamvis enim juſpatronatus non
comprehendatur *ſub conſtitutione Pii V. de*
non conferendis beneficiis renunciatis in favo-
rem conſanguineorum, ſubjacet tamen *con-*
ſtitutioni Gregorii *XIII. de publican. reſignat.*

nam

nam juſpatron atus beneficium eccleſiaſticum
eſt, ac venit ſu b regula generali de publican.
ſub hac pœna , *prout expreſſe diſponitur in*
conſtit. Gregori *i XIII.*, & habetur *apud. Rot.*
*deciſ.*422. *num* . 7. *cor. Merlin.*

14 Denique reſi gnatio æquiparatur coadjuto-
riæ, prout è c ontra coadjutoria parum differt
à reſignatio ne beneficii, utraque enim ſubja-
cet *regulæ Can cellariæ de conſenſibus*, ideoque
caudj utoria o b non publicationem expirare
videtur, pro ut ex hoc capite vacat ipſo jure
ben eficium reſignatum.

15 Et ita in pluribus locis ſolet publicari, ma-
xime ſi agatur de Prælaturis habentibus juriſ-
dictionem quaſi epiſcopalem *Rot. deciſ.*20.
*num.*14. *cum ſeqq. cor; Anſaldo*, ubi datur
cautela, ut debeat publicari, ſi ita conſue-
tum eſt; Hæc de conſuetudine approbo,
ſed non de jure; licet enim coadiutoria ſimi-
lis ſit reſignationi, nihilominus vera reſigna-
tio non eſt, quoniam reſignatarius eſt verus
eccleſiæ prælatus, & tenetur præciſe reſide-
re, ut admniniſtrare poſſit nomine proprio
jura eccleſiæ; ſed coadiutor paſtor eccleſiæ
non eſt, nec tenetur ad reſidentiam, niſi cau-
ſative, imo quandoque eccleſiæ non inſervit,
ſi coadiutória facta ſit principaliter intuitu
ipſius, non coadiuti; Item reſignatarius
habet beneficium, & dicitur titularis eccle-
ſiæ, ſeu in eccleſia proviſus, at coadiutor
non poſſidet beneficium, nec ullum habet ti-
tulum eccleſiæ, ſeu in eccleſia, quia jus,
quod habet, pendet à morte coadiuti, immo
per obitum coadiutoria non vacat coadiuto-
16 ria, ſed potius finitur; Et conſequenter jus
coadiutoris ob non publicatam coadiutoriam
non expirat, prout vacat beneficium reſigna-
tarii, nam *Conſtitutio Gregoriana* reſignata-
rium, de quo loquitur, obligat ad publican-
dam reſignationem, non coadiutorem, de
quo ibidem nulla fit mentio *Caſtropal. oper.*
*Moral. diſp.*4. *pun.* 3. §. 6. *de publicat. reſi-*
*gnat. num.*9.

17 Multo minus locum habet Conſtitutio Gre-
goriana in officiis, quæ vere beneficia eccle-
ſiaſtica non ſunt, potiſſimum ſi laicis, & cle-
ricis ſint communia, in his enim non eſt
neceſſaria publicatio, quamvis coram Papa
ad favorem certæ perſonæ reſignentur, aut in
manibus ordinarii libere dimittantur; quod
ſi publicatio in eccleſia fiat, id ad conſuetu-
dinem, vel ad cautelam referendum eſt, quo
omiſſo, non inducitur beneficii vacatio, quæ
ex conſuetudine non cauſatur, nec dari poteſt
ex actu ad majorem cautelam inito *l. teſta-*
mentum C. de teſtam.

18 Controvertitur inter beneficialiſtas, quo-
modo vacet beneficium ob non publicatio-
nem? Prima opinio eſt beneficium vacare
per obitum reſignantis, idque deducitur *ex*
Conſtitut. Gregorii XIII. §. *primo*, quod
etiam ratione dubitandi dixit *Rot. deciſ.*89.
*num.*2. *in fin. coram Royas*, jus enim, quod
reſolvitur in reſignatario, tranſit ad reſi-
gnantem, quæ opinio falſa eſt, quoniam reſi-
gnans poſt admiſſam reſignationem ſpoliavit
ſe omni jure beneficii, & habetur pro mor-
tuo *Paris. conſil.*93. *num.*25. *lib.*4. *Rot. de-*
*ciſ.*104. *num.*8. *cor. Cavaler.*, nec amplius
jus, quod à ſe abdicavit, ad ipſum reverti-
tur ex regula, quod renuncianti non datur
regreſſus ad jura renunciata *l. quæritur* §. *ſi*
venditor ff. de ædilict. edict. cap. licet de jure
jur. cap. quamvis de pact. in 6. *cap. tranſmiſſa*
de renunciat., & in ſpecie habetur *apud Rot.*
*deciſ.*322. *num.*13. *cum ſeqq. par.*11. *recen.*,
ubi habetur, quod decedente interim reſignan-
te poſt admiſſam reſignationem beneficium
per ejus obitum non vacat.

19 Secunda opinio fundatur in eo, quod reſi-
gnatarius acquirit jus conditionale, ſi nem-
pe intra terminum juris publicatio fiat, qua
omiſſa, ejus jus reſolvitur, ac proinde benefi-
cium vacat renunciatione, non propter omiſ-
ſam publicationem, *ita ſentit. Lotter. de re*
*benefic. lib.*3. *quæſt.*21. *n.*26. *Rot. deciſ.*191.
*num.*5. *cor. Celſ.*, ſed hæc opinio poteſt uti
vera admitti, ſi reſignatarius decedat poſt
tempus datum ad publicandam reſignatio-
nem, ſecus ſi intra tempus decedat, quo-
niam reſignatarius acquirit quidem jus reſo-
lubile ob non impletam formam *Gregorianæ*
Conſtitutionis, non tamen conditionale *in*
*puncto Rot. deciſ.*270. *num.*8. 9. *par.*17. *rec.*
ubi reſolutum fuit beneficium vacare per
obitum reſignatarii, qui non adepta poſſeſſio-
ne deceſſit intra tempus ad publicandam re-
ſignationem.

20 Tertia opinio, quæ communiter in praxi
recepta eſt, hoc utitur fundamento, priva-
tur reſignatarius beneficio ob non factam pu-
blicationem intra tempus à jure præfinitum,
ergo nova inducitur vacatio, quod expreſsè
arguitur *ex Conſtitutione* Gregoriana, quæ
ſicuti dat novam formam publicandi, ita
novam parit vacationem beneficii, *in pun-*
*cto Rot. deciſ.*283. *numer.*7. *coram Carill.*
deciſ. 89. *num.*7. *cor. Royas*, *deciſ* 322. *n.*14.
par. 11. *recen.*

21 Probatur opinio, nam hujuſmodi vacatio
non comprehenditur ſub clauſulis generali-
bus, quibus ſubiacet vacatio per obitum,
ſeu per renunciationem *cap. ſuſceptum de reſ-*
cript. in 6., ſed opus eſt, ut exprimatur va-
catio beneficii ob non publicationem, ergo
hæc eſt nova vacatio ex defectu publicationis,
non antiqua ex capite reſignationis *Lotter. de*
*re beneficiar. lib.*2. *quæſt.*54. *num.*154. *Rot.*
22 *deciſ.*89, *num.*6. *cor. Royas*, Deinde rem
ſubtilius repetentes aſſerimus, quod benefi-
cium vacat non vere, ſed ficte, non vere
quia jus reſignatarii ab initio reſolvitur, er-
go vacat vere per renunciationem, ficte,
quia *Conſtitutio Gregoriana* id ſatis exprimit,
ſi ejus verba perpendantur, ibi=*beneficia eo*
ipſo vacare cenſeantur, *ibi beneficium vacare*
cenſeatur, *Hæc ſane* verba juris fictionem
non veritatem præſeferunt, ergo beneficium
vacat ficte, non vere, quod idem eſt, lex fin-
fingit beneficium vacare de jure ob omiſſam
publicationem, licet de facto vacet per reſi-
gnationem jam reſolutam; Hæc dicta ſint pro
expli-

explicatione terminorum, ne capiatur
quid pro quo, quod facile evenit, ubi lex
fingit contra veritatem; Cœterum illud pro
certo tenendum eſt, quod beneficium iterum
vacat ex defectu publicationis, quamvis va-
catio ſit ficta, hæc enim à Papa fieri poſſunt,
ut ſcilicet beneficium plenius vacet per fictio-
nem, quam per veritatem *ad Text.in l.ſi is,*
qui pro emptore, ibique Bartol. num.44. ff.
*de uſucapion. cum aliis ſupra relat. in cap.*46.
*num.*7.

23 His poſitis, omiſſio publicationis per im-
petrantem concludenter probanda eſt, nec
ſufficit, quod reſignatio publicata non ſit
per reſignatarium, nam potuit fieri per reſi-
gnantem *Rot. deciſ.*288. *num.*2. *cor.Ludoviſ.*,
multo minus probatur, quod publicatio facta
ſit extra tempus, nam potuit fieri alia intra
tempus, cum publicatio actus ſit de ſui na-
24 tura iterabilis *Rot. deciſ.*210. *num.*3. *cor. Lu-*
doviſ. Probatur itaque per confeſſionem ejus,
qui reſignationem publicare debuit, vel ubi
reſignatarius expedivit literas poſt tempus à
Gregoriana præfinitum; Hi ſane duo ſunt mo-
di, quibus univoce probatur omiſſio publi-
cationis ad omnes juris effectus, de quibus
ſupra *Rot. d. deciſ.*210. *num.*4. *coram Lu-*
doviſ.

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 PEnſio impoſita ſuper beneficio ob omiſſam publicatio-
nem non extinguitur.

2 Penſio ſub Gregoriana Conſtitutione non continetur, niſi
erecta ſit in titulum.

3 An reſervatarius fructuum cum facultate transferendi te-
neatur ſervare conſtitutionem de publicandis reſignatio-
nibus, diſtinguitur 4.

BEneficium reſignatum ex capite non publi-
cationis iterum vacat, & poteſt à quo-
1 cumque libere impetrari, ſed penſio occaſio-
ne reſignationis, vel alio modo ſuper eodem
beneficio reſervata ex hoc capite non extin-
guitur, *ita expreſſe habetur in Conſtitutio-*
ne 85. *Gregor.XIII.*, ubi integræ, & illeſæ
reſervantur penſiones, ac fructuum reſerva-
tiones intactæ remanent; Unde propterea re-
ſignans, ac reſpective penſionarius ob cul-
pam reſignatarii omittentis publicare reſi-
gnationem, penſione non privatur *l. reſcri-*
ptum ff. de his, quibus ut indignis, quod
& ratio ſuadet, quoniam ex delicto unius,
alter puniri non poteſt *l. ſancimus C.de pœn,*
*Tondut.de penſion. cap.*62 *num.*24.

2 Itaque ex mente, & litera *Gregorianæ*
Conſtitutionis habes argumentum penſio-
nem clericalem ſub conſtitutione de publi-
candis non contineri, niſi erecta ſit in titu-
lum beneficii, tunc enim, ut poteſt reſigna-
ri, ita ſubjacet legibus publicationis, &
iterum vacat, & extinguitur, prout vacat
beneficium ex hoc capite *ex juribus ſupra re-*
latis.

3 Quæſtio eſt, an reſervatarius fructuum
cum facultate transferendi teneatur ſervare
Conſtitutionem Gregorii XIII. Extant ſuper
hoc puncto hinc inde ſententiæ, & deciſio-
nes, quas refert *Gomez ad regulam cancella-*
riæ tit. de publicand quæſt 2., quas videas
4 in caſu concreto. Ego autem in hac quæ-
ſtione paucis me expedio; aut reſervatarius
reſignavit alii nudum titulum beneficii reſer-
vando ſibi omnes fructus, & cœtera jura tum
ſpiritualia, tum temporalia, hoc caſu pu-
blicatio non eſt facienda, quia ita reſervata-
rius eſt idem, prout erat prius, *ita Gomez*
*in dicta quæſt.*2., potiſſimum cum hodie re-
ſervatarii fructuum loco titularium habean-
tur cum plena facultate peragendi ea omnia,
quæ veris titularibus competunt; aut reſer-
vavit ſibi fructus loco penſionis, tunc ſecus
*Pariſ. de reſignat. lib.*3. *quæſt.*5. *num.*34. *cum*
ſeqq.

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis, ſi clericus pro alio ſe examini ſubjecerit, aut alias contravenerit *Conſtitutioni Pauli IV.*

SUMMARIUM.

1 DIviſio materiæ.

2 Clericus beneficium per examen alterius obtentum ipſo
jure amittit.

3 Hæc vacatio eſt ficta, inducta tamen à Conſtitutione
Pauli IV.

4 Beneficia clerici examen pro alio ſubeuntis ipſo jure va-
cant, ubi de ratione.

5 Hæc raro accidunt ob ordinariorum diligentias.

6 Utroque caſu beneficium tanquam vacans poteſt impe-
trari.

7 Obtinens beneficium cum intentione illud reſignandi ſimo-
niam committit, ubi quod facta reſignatione benefi-
cium ipſo jure vacat.

8 Vacat ipſo jure beneficium reſignatum animo obtinendi
aliud.

9 Beneficium ipſo jure vacat, ſi obtentum ſit animo permu-
tandi, ubi declaratur 10.

11 An beneficium obtentum animo reſignandi, & deinde ex juſta cauſa in ſupplicatione expreſſa reſignatum ſit, vacet ipſo jure? Reſolvitur affirmative.

12 Limitatur, ſi habuiſſet animum perpetuo retinendi, licet deinde proviſus ex cauſa reſignaverit.

13 Beneficia non poſſunt de ſtylo Dataria reſignari, niſi poſtquam per triennium poſſeſſa ſint.

14 Reſcriptum ad beneficium vacaturum ob ſimoniam expirat.

15 Clericus, qui promiſit augere majorem penſionem, quam beneficium ferre poteſt, debet beneficio ſpoliari.

16 Valet impetratio beneficii ex hoc capite, ſi ſummarie doceatur, quod clericus Conſtitutioni Paulinæ contravenerit.

C A P U T L.

1 NOtandum in præſenti capite, quod pluribus modis vacant ipſo jure eccleſiaſtica beneficia, primo ſi clericus examen ſubeat pro alio, ut iſte beneficium aſſequatur, ſecundo ſi clericus per examen alterius provideatur de beneficio, aut hoc obtinuit cum intentione reſignandi; tertio ſi beneficium cum hac intentione obtentum ſub annuo redditu, aut penſione alii reſignetur, *ita expreſſe ſancivit Paulus IV. Conſtitut. 12. ubi Cherubin.*

Quoad primum modum dividitur inſpectio inter beneficia obtenta ab alio per examen alterius, & ea, quæ clericus pro alio ſe examini ſubjiciens canonice jam poſſidebat; Quoad beneficia obtenta per examen alterius, res per ſe ſcandaloſa eſt, hoc enim modo clericus illiteratus, indignus, aut alias incapax facile poſſet beneficium obtinere per alium, quod per ſe non poteſt ex defectu ſufficientis ſcientiæ, & literaturæ; deinde ita proviſus propter excommunicationem jam incurſam privatur ſtatim hoc beneficio, ſicuti repellitur ut indignus à quolibet in poſterum aſſequendo *cap. poſtulaſtis de cleric.*
2 *excommunicat. miniſtran.* Merito igitur clericus beneficium, quod per examen alterius aſſecutus eſt, ſtatim amittit, & conſequenter ſubjacet impetrationi *ex Conſtitutione Pauli IV.*

3 Hæc tamen vera vacatio non eſt, ſed potius ficta, quoniam collatio, aut proviſio beneficii per examen alterius nullam habet juris firmitatem, nullumque jus tribuit in beneficio, ſed tamen vacatio eſt, & ex juſta cauſa induci poteſt à Papa *per Text. in l. ſi is, qui pro emptore ibique Bartol. num. 44. ff. de uſucap.* Item, quia beneficia per fraudem, & dolum obtenta iterum vacare cenſentur *cap audivimus de colluſ. detegen. ibi = non differas perpetuo ſpoliare = cap. cum clerici de pact. ibi = ſpolietis =.* Quæ ſane verba important executionem, & denotant privationem ipſo jure *Butr. in cap. final. num. 15. in fin. de poſtulan. Felin. in cap. 2. num. 3. & in cap. Rodulphus num 25. de reſcript. cap. inſinuatione in princip. de ſimon., & literaliter ſancitur in d. Conſtitut. Pauli IV.*

4 Quo vero ad beneficia propria clerici examen pro alio ſubeuntis dubium non eſt, quo minus ipſo jure vacent, etiam abſque ulla ſententia declaratoria Judicis *ex Conſtitut. Pauli IV.*, quoniam dignus eſt, ut amittat proprium, qui per fraudem, & dolum facit, ut alter de beneficio provideatur, præſertim cum id fieri non ſoleat, niſi ſub annua penſione, ſeu ſub aliquo commodo temporali *l. non fraudantur in fin. ff. de regul. jur.*, ubi quod nemo ex proprio delicto meliorem conditionem ſuam facere poteſt *l. in fundo ff. de rei vendicat. cap. ſedes de reſcript. Gloſſ. in cap. quia nonnulli verſic. perſonalibus eod. tit.* ubi quod malitiis hominum non eſt indulgendum, & conſtat ex Conſtitutione *Pauli IV.* quod, & antea ſancivit Benedictus XII. *Conſtitut. 7.*

5 Hæc tamen raro accidunt, ut clerici per examen alterius beneficia aſſequantur, dum regulariter locorum ordinarii ſolent eſſe informati de omnibus clericis Civitatis, & Diœceſis, præſertim pro Eccleſiis Parochialibus, in quibus formalis concurſus Indicitur; ultra quod apud acta deſcribuntur nomina, patria, Diœceſis omnium concurrentium ex nova forma Tridentini; In Curia autem exigitur juramentum à petente beneficium, quod nempe non accipiat animo dimittendi, *ut refert Pariſ. de reſignat. lib. 9. quæſt. 10. num. 4. 5.*, & in beneficiis parochialibus, quæ per concurſum conferuntur, prohibetur examen per interpoſitam perſonam, *juxta Paulinam Conſtitutionem*, quæ in edicto concurſus omnibus notificatur, quia non pauci ex concurrentibus eam ignorant; Verum interdum accidit, quod clericus per examen alterius beneficium obtineat, maxime in examine privato, in quo quis alium
6 ſe facile poteſt ſimulare. Idcirco in primo caſu ſufficit exprimere clericum obtinuiſſe beneficium per examen alterius, ſicuti in ſecundo caſu ſatis eſt ad intentum poſſeſſorem beneficii pro alio examini ſe ſubjeciſſe, utrobique enim ipſo jure vacat beneficium, & valide impetratur *juxta Conſtit. Benedicti XII. & Pauli IV.*

7 Quo vero ad ſecundum vacationis modum ambigi haud poteſt, quo minus obtinens beneficium cum intentione illud reſignandi ſimoniam committat *Achill. de Graſſ. deciſ. 1. num. 5. de offic. vicar.*, & ratio clara eſt, quia ita proviſus eccleſiæ non vult inſervire, ſed potius negotium peragere, reſervando ſibi in reſignatione annuam penſionem, ſeu aliud commodum temporale, quod importat veram ſimoniam, & ſic facta reſignatione beneficium ipſo jure vacare cenſetur ex Paulina Conſtitutione.

8 Similis caſus eſt de eo, qui reſignat beneficium cum intentione obtinendi aliud jam vacans, privatur enim reſignatarius beneficio in

Digitized by Google

in pœnam ipſins reſignantis, qui illud à ſe
abdicavit, ut aliud pinguius aſſequatur.
Hoc ſanè tum avaritiam, tum ſimoniam
præſeſert, ac facit, ut reſignatio ſit nulla,
& iuvalida, & in ſequelam beneficium ſic
reſignatum vacat ad omnes juris effectus *juxta
Canſtitutionem Pauli V.* de qua teſtatur *Rot.
deeiſ.* 117. *par.* 14. *reeen. repetita in deciſ.* 193.
& 194. *per tot. poſt Torr. de pact. futur. ſucceſſ.
deciſ.* 251. *per tot. cor. Ubald.*

9 Idem quoque dicendum eſt, quando quis
beneficium obtinet cum animo illud permu-
tandi cum alio ſimplici, aut duplioi, cum
cura, vel ſine oura; Hoc quidem *Conſtitutio-
ne Pauli V.* procul dubio interdictum eſt,
etenim quidquid de jure ſanoltum eſt in reſi-
gnatione, locum ſibi vindicat in permutatio-
ne, quæ ſimilis eſt reſignationi, & ita prohi-
bitum in uno caſu ſub pœna vacationis, cen-
ſetur etiam prohibitum in alio, in quo eadem
identitatis ratio conourrit *eap.* 1. *de rer. per-
mutat. in* 6. *ibique Geminian. Franch. & alii
Rot. d. deciſ.* 193. *num.* 10. *deeiſ.* 194. *num.* 1,
poſt Torr. de pact. futur. ſucceſſ.

10 Hæc ad praxim facile deduci poſſunt ſaltem
pro ſoro externo, quamvis agatur de alienæ
voluntatis interpretatione; ſiquidem ſi reſi-
gnans poſt reſignationem beneficii aliud obti-
neat, præſumitur primum renunciaſſe, ne
obſtet aſſecutioni alterius jam vacantis, &
talis voluntas reſignandi, ſeu permutandi in
fraudem legis ex brevitate temporis, actu
reſignationis, & proviſione alterius beneficii
evidenter arguitur *Rot. d. deciſ.* 117. *par.* 14.
rec. deeiſ. 251. *per tot. eoram Ubald.*, idque
commune eſt, & applicabile utrique Conſti-
tutioni *Pauli IV.*, *&* *Pauli V.*, quoniam
utrumque beneficium vacat, & utrumque ſe-
di apoſtolicæ reſervatum eſt, prout ambæ
Conſtitutiones literaliter diſponunt.

11 Quæſtio eſt, an beneficium obtentum ani-
mo reſignandi, & deinde poſt ſex menſes, ſeu
annum ex juſta cauſa in ſupplicatione expreſ-
ſa reſignatum ſit, vacet ipſo jure? Reſpondeo
vacare, nam hujuſmodi reſignatio facta eſt in
fraudem legis, animo ſcilicet providendi ne-
potem, ſeu conſanguineum, aut obtinendi
penſionem, & commodum aliquod temporale;
quod ratione non caret, nam ſi Papa ſciviſſet
ſic proviſum obtinuiſſe beneficium hoc animo,
reſignationem non admiſiſſet *eap. ſuper literis,
cap. ſi proponente de reſcript.* Nec valet cauſa
in ſupplicatione expreſſa, non enim attendi-
tur cauſa tamquam quid conſequens, ſed vo-
luntas reſignandi, tamquam quid antecedens;
Hæc evidenter oſtendit fraudem reſignantis,
quod eſt primarium fundamentum Conſtitu-
12 tionis *Pauli IV.*, ſecus eſt, ſi ita proviſus
habuiſſet animum perpetuo retinendi benefi-
oium, quod paulo poſt ex gravi cauſa coactus
fuit reſignare ſub annua penſione, ſeu com-
modo temporali, hoc enim caſu, cauſa reſi-
gnationis attenditur, non præſumptio juris,
in qua ſundatur Conſtitutio Paulina, alioquin
nimium durum eſſet privare beneficio, qui
brevi tempore illud ex cauſa reſignavit, nec
unquam habuit animum reſignandi, ut pen-
ſionem, aut commodum aliquod temporale
reportaret, idque naturalis ratio dictat, licet
in promptu non habeatur auctoritas, quæ id
firmet.

13 Hodie tamen praxis eſt, quod, qui ſaltem
per triennium poſſedit beneficium, poteſt li-
bere reſignare in manibus Papæ ſub annua
penſione, & commodo temporali, alioquin
ſi triennium elapſum non ſit, tenetur reſi-
gnans declarare tempus, quo habuit bene-
ficium *Pariſ de reſignat. lib* 3 *quæſt.* 2. *num.* 21.
Garz. de beneſic. par. 11. *eap.* 3. *num.* 46., &
juſta quidem ratione, nam ſi tempus, quo re-
ſignans beneficium poſſedit, breve eſt, reſi-
gnatio rejjitur, aliter ſi juſta cauſa concur-
rat, admittenda videtur, quod pendet ab ar-
bitrio Datarii.

Cœtera demum, quæ virtualiter, aut inter-
pretative deduci poſſunt ex Conſtitutione
Pauli IV., non ſunt præſentis inſpectionis,
tangunt enim punctum ſimoniæ realis, aut
confidentialis, de qua actum eſt ſupra *in cap.* 30.
& 31. Sane clericus habens reſcriptum ad be-
neficium vacaturum non poteſt illud alii ſub
annua penſione renunciare, quod ſi cedat, aut
14 renunciet, ob ſimoniam realem reſcriptum
expirat *Dec. conſ.* 141. *lib.* 1. *Roman. conſ.* 317,
per tot., Item clericus, qui promiſit augere
majorem penſionem, quam beneficium ferre
poſſit, ut ita facilius beneficium aſſequatur,
15 ſimoniam committit, & beneficio ſpoliari
debet *cap. cum elerici de pact. Gig. de penſion.
quæſt.* 41. *per tot. Rebuff. de pacific. poſſeſſor.
num.* 319. *verſie. octavo qui promittit Dec. d.
conſ* 141. *num.* 1., & ita dic de aliis ſimilibus
caſibus, de quibus fuſius non loquimur, ne
ea, quæ de ſimonia reali, conventionali, &
confidentiaria alibi dicta ſunt, inutiliter hic
16 repetantur; nam, ut valeat impetratio be-
neficii ex hoc capite, ſufficit ſummarie docere,
quod clericus Conſtitutioni *Pauli IV.* con-
travenerit,

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 CLericus ſubijciens ſe examini pro alio cum pacto annuæ penſionis ſimoniam committit, & promiſſio non valet.

2 Penſio non poteſt imponi ſuper beneficio auctoritate privata.

3 An clericus, qui pro alio examen ſubjit, penſione ſibi ſuper eadem Eccleſia Parochiali reſervata privandus ſit? diſtinguitur 4.

5 *Conſtitutio Pauli IV.* penſiones legitime reſervatas non comprehendit.

6 Differentia inter ſimoniam realem, & conventionalem,

1 Clericus, qui pro alio examen ſubjit ſub conventione annuæ, vel augendæ penſionis, ſimoniam committit ex Conſtitutione *Pauli IV.*, ideoque ſicuti beneficium ita obtentum iterum vacat, ita promiſſio penſionis, ut ſupra, non tenet, ſed reſolvitur, quoniam
2 penſio auctoritate ſuperioris, non pactis contrahentium ſuper eccleſiaſticis beneficiis reſervanda eſt *cap. præterea de cenſib. Dec.conſ.*141. *num.*2.*lib.*1.

3 Verum pro ratione dubitandi finge clericum poſſidere ſuper eccleſia parochiali penſionem legitima auctoritate reſervatam, deinde pro alio examini ſe ſubjciat, numquid hac penſione erit privandus? Caſus cum diſtinctione reſolvitur. Aut examen habuit effectum, quia ille, pro quo clericus examen ſubjit, Eccleſiam Parochialem aſſecutus eſt, vel non, quia alter concurrens, & magis idoneus proviſus fuit; primo caſu clericus penſione eſt privandus *per text. in cap. audivimus de colluſion. detegen. cap. cum clerici de pact.*, ubi clerici, qui fingunt ſibi inferri moleſtias ſuper beneficio, ut ipſis penſio reſervetur, beneficio ſpoliandi ſunt, & in ſequelam etiam penſione; item quia ſimoniam realem committit, qui ſubjit examen pro alio, effectu ſequuto, præſertim ſi habuit commodum aliquod tem-
4 porale, aut penſionis auctionem, idcirco clericus ob ſimoniam realem, penſione privandus eſt, prout beneficiis canonice obtentis de jure ſpoliari debet *Can. præſbiter* 1. *quæſt.*1. *cap. ſicut cap. de hoc de ſimon.* Demum ex parte clerici ſubeuntis examen pro alio accedit dolus, qui graviſſimum crimen eſt, & habet hoc ſpeciale, ut qui dolum commiſit, pœna graviſſima puniri debeat *Gloſſ. ſingularis in l.*1. §. *ſi apud ſervum verſic. & delicta ff. depoſiti, ibi = nam & dolus delictum eſt =* quod valet ad multa, & ſpecialiter contra clericum, qui alium ſe ſimulans in examine curavit, ut alter, & indignus beneficium eccleſiaſticum obtineret.

4 Secundo caſu non audeo aſſerere huic pœnæ locum eſſe, quia clericus ſubiiciens examini pro alio, non poteſt redargui, effectu non ſequuto, niſi de ſimonia conventionali, pro qua beneficiis canonice obtentis non eſt privandus, ergo multo minus penſione ſuper eadem Eccleſia Parochiali legitime reſervata
5 ex ipſamet Conſtitutione *Pauli IV.*, quæ loquitur de beneficiis ſecularibus, & regularibus, aliiſque penſionibus ſimoniace obtentis occaſione ſimulationis, ideoque alias penſiones canonice reſervatas non comprehendit.

6 Hæc diſtinctio mihi vera, & juridica videtur, quia ſimonia realis etiam extra ea, quæ quis deliquit, punitur, ultra quod, effectu ſequuto, creſcit delictum ex malitia, & dolo clerici ſubeuntis examen pro alio contra legitimas ſanctiones *Benedicti XII. & Pauli IV.*; non ſic in ſimonia conventionali, pro qua quis extra delictum non punitur *ex plenè deductis in cap.*30 *de vacat. ob ſimoniam realem, & conventionalem.*

ARGUMENTUM.

De vacatione ob apprehenſam Poſſeſſionem Beneficii, & exactionem Penſionis literis apoſtolicis non expeditis *juxta conſtitutionem* 33. *Julii III.*

SUMMARIUM.

1 Gratia Papæ ſola ſignatura, & verbo perficitur, ubi quod non poteſt amplius revocari.
2 Limita ex juſta cauſa, ubi declaratur.
3 Gratia ſignata, & regiſtrata dicitur adhuc informis.
4 Clericus apprehendens poſſeſſionem literis non expeditis beneficio ipſo jure privatur.
5 Raſcriptum Principis ex ſola ſubſcriptione vim habet.
6 Qui ſina probatoria reſcripti ſe ingerit in adminiſtratione, privatur gradu, & militia.
7 Ampliatur in omnibus beneficiis etiam patronalibus, & qualificatis.
8 Ampliatur in beneficiis electivis.
9 Idem dicandum eſſet de proviſis cathedralium eccleſiarum ubi, quod ecclaſiis ſtatim privantur ob non axpeditas litaras intra annum, ſed contra, ubi prohibentur recipi à capitulis 10.
11 Ampliatur in eo, qui de pluribus beneficiis proviſus eſt.
12 Canonicus obtinens ſecundum beneficium cum retentione primi, amittit ſecundum, ſed non primum ob literas non axpeditas.
13 Claricus privatus ex hoc capite eſt inhabilis ad idem beneficium, ubi exemplis res declaratur.
14 Proviſus ab ordinario apprehendens poſſeſſionem beneficii per ſimplex reſcriptum hanc pœnam non incurrit, niſi caveatur.
15 Vicarius Generalis poteſt capere poſſeſſionem officii ſine literis.
16 *Conſtitutio Julii III.* non comprehendit proviſos à nunciis.
17 *Conſtitutio Julii III.* non comprehendit ab ordinario proviſum, qui novum reſcriptum obtinuit à Papa ſuper eodem beneficio, ubi declaratur.
18 An certum tempus à jure ſtatutum ſit ad expediendas litaras apoſtolicas, ubi quod proviſi habent annum pro expeditioua, ſad contra 19.
20 Beneficium non vacat poſt annum literis non expeditis.
21 Gratia Papæ atiam re integra ajus morte non expirat.
22 Nemo ex ſola negligentia jus ſuum amittit.
23 Gratia in beneficialibus non habet tempus definitum, infra quod axequi debeat.
24 Limitatur, ubi rapitur poſſeſſio beneficii vigore Brevis.
25 Limitatur, ubi gratia expeditur in forma *rationi congruit*, ubi differentia inter mediatum, & immediatum ſuccaſſoram 26.
27 Proviſus a Cardinali indultario tenetur intra certum tempus litaras expedire ſub pœna privationis beneficii.
28 Proviſus à Principe indultario beneficium ipſo jure amittit, ſi intra certum tempus confirmationem apoſtolicam non petat.

29 Im-

Digitized by Google

29 Impetrans beneficium ex hoc capite quid probare teneatur?
30 Poſſeſſor beneficii, literis non expeditis, non poteſt ſe tueri regula de triennali. ſed requiritur decennalis.
31. Suſtinetur impetratio beneficii contra eum, qui literas extra ſemeſtre expedivit, ubi quod poteſt ſe tueri regula de triennali 32.

CAPUT LI.

1 Communiter receptum eſt gratiam Papæ in beneficialibus per ſolam ſignaturam, immo ſolo verbo de jure perfici *Clementin. dudum* §. *nos etenim ibique Gloſſ. de ſepultur. Rot. deciſ.*585. *num.*2. *par.*1. *recen.*, & clarius habetur *in Hidelſſmen. canonicatus* 20. *Januarii* 1717. §. *Hinc nullum coram R.P.D. Cerro*, *confirmata* 14. *Martii* 1718. §. *Nec refragari coram Reverendiſſimo Ravennaten. Hipporegien. commendæ, ſeu præceptoriæ* 11. *Decembris* 1722. §. *Non relevante coram R. P. D. Ratto*, *confirmata* 12. *Martii* 1723. §. *Conſtans coram eodem*, ubi quod gratia per ſolam verbalem declarationem tribuit proviſo jus perfecte quæſitum in beneficio, nec amplius poteſt ab ullo miniſtro, immo ab ipſomet Papa revocari, ſcriptum enim eſt, quæ procedunt de labiis meis, non faciam irrita, quod proprie decet Papam, qui vices Dei tenet in terris, decet ejus munificentiam, decet ejus majeſtatem beneficium ab eo collatum perpetuum eſſe *cap. decet de regul. Jur. in* 6.

2 Limitatur, ſi ex juſta cauſa revocetur, prout quandoque ab ipſo practicatur, quod eſt extra dubium, ac etiam à Datario, ſi gratia regiſtrata non ſit, dum Datarius dicitur organum Papæ, per cuius manus omnes ſupplicationes ſignatæ tranſire debent.

3 Et quamvis gratia ſignata, & regiſtrata tribuat jus in beneficio, nihilominus dicitur adhuc informis, habet enim tacitam conditionem, ſi literæ apoſtolicæ expediantur, prout ſtatuunt Conſtitutiones Pontificiæ, de quibus infra; Præterea ita proviſus nequit poſſeſſionem beneficii apprehendere abſque literarum
4 expeditione; aliter ſi poſſeſſio apprehenſa ſit, beneficium ipſo jure vacat, & ſubjacet impetrationi, ac etiam quia non licet ita proviſo fraudes committere in beneficiis, & irrogare præjudicium juribus Papæ, Datariæ, & Officialium, *ita Julius III. Conſtitut.*33. *Felin. in cap. veniens num.*3. *verſic. adde de accuſat. Mandoz. in regul.*27. *Cancellar. de non judicando juxta formam ſupplicationis quæſt.*3. *num* 3. *quæſt.*4. *num.*2. *verſic. verum hodie*, & *in conſil.*66. *num.*6. *Caſſaneus conſil.*10. *num.*13. & 24. & *fere per tot. Rot. dec.*216. *deciſ.*268. *deciſ.*287. *par.*6. *recen.*

Quod Conſtitutionibus Apoſtolicis ſancitum eſt, etiam legibus civilibus definitum
5 eſſe comperimus, quoniam reſcriptum Principis ex ſola ſubſcriptione vim habet *leg. ſacri afflatus Cod. de diverſ. reſcript.* ſed tamen expeditio reſcripti omnino neceſſaria eſt, nec in adminiſtratione quis poteſt ſe ingerere ſine
6 probatoria ejuſdem, alioquin gradu, militia, & loco privatur, aliiſque mulctatur pœnis *l. final. C. de offic. magiſtr. offic.* quæ loquitur de locis ſcholarium vacantibus.

7 Ampliatur primo in beneficiis, præbendis, perſonatibus, portionibus, officiis, & dignitatibus, immo & in beneficiis patronalibus, & qualificatis, prout loquitur *Conſtitutio Julii III.*, beneficia enim patronalia, etiam quovis modo qualificata cadunt ſub eccleſiaſticis diſpoſitionibus in iis, quæ patronis præjudicialia non ſunt, ergo beneficia patronalia ipſo jure vacant ob apprehenſam poſſeſſionem, literis non expeditis, *Pariſ. de reſignat. lib.*11. *quæſt.*3 *num.*15. *Rot. deciſ.*216. *par* 6. *rec.*, & eo fortius, ſi juſpatronatus competat ex privilegio apoſtolico, vel partim ſit eccleſiaſticum, partim laicale, ita enim proviſus de his beneficiis tenetur ſolvere ea emolumenta, quæ jure divino Papæ debita ſunt, ut patet.

8 Ampliatur ſecundo in beneficiis electivis; nam, ut electus privatur jure electionis, ſi adminiſtret ante confirmationem *ex deductis ſupra in cap.*18. ita cadit à jure beneficii electus, & confirmatus ob apprehenſam poſſeſſionem, literis non expeditis, dummodo agatur de beneficiis inferioribus, de quibus loquitur conſtitutio Julii III.

9 Et quamvis idem dicendum eſſet de Prælatis, qui de Cathedralibus, Metropolitanis, Primatialibus Eccleſiis, aliiſque Abbatiis, & & Dignitatibus conciſtorialibus providentur *ex conſtitut. Alexandri V.*, ubi quod promoti ad Epiſcopatus, & Archiepiſcopatus omni jure, quod in hiſce Eccleſiis quæſierint, ſtatim ſpolientur ob non expeditas intra annum literas Apoſtolicas, quam conſtitutionem confirmavit *Julius II. conſtit.* 4., &
10 *Paul. IV. conſtit* 11., nihilominus hujuſmodi conſtitutiones antiquatæ ſunt, & dumtaxat in praxi ſervatur *extravagans Bonifacii VIII*, quæ incipit *injunctæ, de elect.* prohibens capitulis eccleſiarum cathedralium ſub pœnis ibidem expreſſis, ne Epiſcopos, Archiepiſcopos, Abbates &c. recipere præſumant abſque literarum exhibitione; quod ſi receperint, actus interim geſti annullantur, ideoque collatio beneficii facta ab epiſcopo, abſque literis apoſtolicis recepto, nullam habet juris firmitatem, & in ſequelam beneficium vacat, ut prius, immo eſt reſervatum; & impetrabile à Papa, & ratio eſt quia annullatis actibus poſſeſſoriis, carent etiam effectu actus collativi, cum de jure non minus poſſeſſorius actus ſit exactio fructuum Epiſcopatus, quam beneficiorum Collatio, quæ dignitati epiſcopali annexa eſt.

Digitized by Google

11 Ampliatur tertio in eo, qui de pluribus be-
neficiis proviſus eſt, cum hac tamen differen-
tia, quod proviſus de duobua beneficiis eo-
dem tempore cum clauſula, ut debeat intra
certum tempua expedire literas, & obtinere
diſpenſationem apoſtolicam, hoc caſu elapſo
tempore de expediendia literis utrunque be-
neficium ipſo jure vacat, non enim minua pro
uno, quam pro alio beneficio diſpenſatione
12 opus eſt, ſi vero unum canonice poſſideat,
& aliud obtineat facta mentione primi, &
Papa conferat ſecundum, etiam cum reten-
tione primi, amittit ſecundum, non primum,
ob literas non expeditas *juxta conſtitutionem
Julii III.* & ob non obtentam diſpenſationem
juxta conſtitutionem 8. *Clementis VII.*

13 Advertendum tamen eſt, quod Clericus
privatus primo beneficio ex hoc capite, in-
habilia eſt ad idem, ſed non aliorum in eadem,
vel alia eccleſia in poſterum vacantium *Sa-
cra Congregatio in Placentina* 1. *Julii* 1592.
*ibi = Item cenſuit proviſum apoſtolicum appre-
hendentem poſſeſſionem beneficii literis non ex-
peditis ex Julii III. Conſtitutione amittere
beneficium, ſeu jus ad illud habens, & ad
illud obtinendum de cætero inhabilem effici.*
Clericus enim apprehendena poſſeſſionem be-
neficii, literis non expeditia, peccat quidem
contra leges poſitivas, & eccleſiaſticas, ſed
nullam contrahit infamiam juris, vel facti,
quæ repellat ab aſſequendis, & ita in eo, in
quo Clericus deliquit, punitur, ad inſtar
Conſtitutionis Gregorii XIII., quæ privat
reſignatarium beneficio ob omiſſam publica-
tionem, & ad idem inhabilitat, ſed pænam
ad alia beneficia non extendit; ſimile habe-
tur *in Conſtit. Pii V.*, quæ incipit *In confe-
rendis*, ubi collatio beneficii Parochialia fa-
cta in concurſu minus idoneo annullatur, ſeu
irrita declaratur, interim tamen ità proviſus
contra formam *Tridentini, & Pii V.* alio-
rum beneficiorum incapax non eſt, ita à pari
procedit *Conſtitutio Julii III.*, hæc enim
non ſunt prohibita, quia mala, ſed mala,
quia prohibita.

14 E' contra autem proviſus ab Ordinario
apprehendena poſſeſſionem beneficii per ſim-
plex reſcriptum, non expedito Inſtrumento
collationis, pænam privationis non incurrit,
15 niſi aliter caveatur, ad inſtar Vicarii Gene-
ralis, qui ſui officii poſſeſſionem ſine literia
apprehendit *Card. de Luc. de benef. diſc.* 131.,
& ita dic de proviſis à Nunciis Hiſpaniarum,
Galliarum, Germaniæ, Poloniæ, & Belgiæ:
16 Conſtitutio enim *Julii III.*, quæ loquitur
de proviſis à Papa, non poteſt ad alios, &
ſimiles caſua extendi. cum aliud ſit provide-
ri à Papa, aliud à Nunciia, aliud ab Ordi-
nariis locorum, & eo fortius, ſi proviſus à
Nuncio, ſeu Ordinario novum obtinuiſſet
reſcriptum à Papa ſuper eodem beneficio,
17 ceſſat enim in hoc caſu pæna *Julii III.*, ſi
literæ non expediantur, quod duplici ratio-
ne probatur, primo, quia *Conſtitutione Ju-
lii II'.* loquena in caſu ſimplici, non habet
locum in caſu mixto ex juribus vulgatis, Se-
cundo quia proviſus ex reſcripto Papæ non
acquirit novum jus in beneficio, quod jam
poſſidet, ſed jus, quod ex præcedenti titu-
lo obtinuit, plenius confirmatur, & poſſeſſio
præventive capta continuatur, & magis con-
fovetur *Rot. deciſ* 205. *num.* 3. *par.* 1. *diverſor.
deciſ.* 216. *num.* 16. *par.* 6. *recen.*; Quod ta-
men verum eſt, ſi nova proviſio Papæ eiſ-
dem modis, legibus, & clauſulis, prout
prima, concepta ſit, tunc enim proviſio Pa-
pæ nihil aliud eſt, quam prioris gratiæ con-
firmatio *Rebuff. prax. benef. tit. de nov. pro-
viſ. in princip.* Aliter eſt aliquid à priori
gratia ſeparatum, licet præcedentem titu-
lum, à quo pendet, præſupponat; ac proin-
de obtinens novam proviſionem tenetur expe-
dire litteras ſub hac pæna *Rot. deciſ.* 541 *n.* 3.
part. 3 *diverſ.*, potiſſimum ſi habet diverſam
datam à prima, *ita diſtinguit Amayden. de
ſtyl. Datar. lib.* 1, *cap.* 6. *num.* 36. *cum ſeqq.*,
ubi inſuper illud in hac re notandum adjicit,
quod ſi medio tempore inter utramque pro-
viſionem quis beneficium certo modo impe-
traſſet, & verus vacationis modus juſtifica-
retur, ille obtineret contra habentem no-
vam proviſionem, quæ vitia præterita non
purgat; Quæ ſane diſtinctio juridica eſt,
imo hoc modo conciliantur opinionea hinc
inde difformes.

18 Hinc dubium oritur, an certum tempus à
jure ſtatutum ſit ad expediendas literas Apo-
ſtolicas ab iis, qui de beneficiis in Romana
Curia providentur? ad quod videtur reſpon-
dendum ita proviſis duplex præfixum eſſe
ſemeſtre, aliud ad expediendas, aliud ad
exequendas literaa Apoſtolicas, & ſic literas
19 gratiæ, prout juſtitiæ per annum durare ſa-
tis reſultat *ex cap. ſi autem cap. plerumque
cap. ex parte de reſcript.*, ubi habetur, quod
poſt annum valet ſecundum reſcriptum ad li-
tes, etiam non facta mentione primi, ita à
pari ſubſtinetur poſt annum impetratio bene-
ficii, etiam non expreſſo, quod alter de hoc
beneficio fuerat proviſus. Jua enim, quod ia
obtinuit, poſt anni lapſum reſolutum fuit,
& conſequenter beneficium iterum vacat ob
non expeditas. & executas literas intra an-
num *ex juribus jam dictis*.

Hæc tamen juris fundamenta tuta non ſunt, quia
ubi agitur de literis Juſtitiæ, locus eſt præ-
ventioni, etiam poſt annum, ſi aliæ ab alio
obtineantur *Gloſſ. in cap. plerumque in fin. de
reſcript. cap. ut debitus ibique Gloſſ. in verſic.*
20 *ſi dicat de appellation.*. Si igitur valent poſt
annum literæ juſtitiæ, multo magis reſcripta
gratiæ, majus enim acquirit jus gratioſe
proviſus in beneficio, quam impetrans literaa
juſtitiæ, nec immerito, quia per literas ju-
ſtitiæ Papa mandat Judicibus delegatis, ut
juſtitiam adminiſtrent, & tales Judices nul-
lam habent juriſdictionem, niſi poſt præſen-
tatas literaa, at per literas gratiæ Papa con-
fert beneficium, ac per conſequens poſt an-
annum durant literæ gratiæ, prout literæ
juſtitiæ, nec ullo modo beneficium vacat,
ergo ſubreptitiæ cenſendæ ſunt poſt annum li-

teræ

Digitized by Google

teræ impetratoriæ beneficii in præjudicium
primi proviſi *cap. quamvis de reſcript. in 6.*
cap. ſi is, cui de præben. in 6. cap. 2. de reli-
gioſ. domib. extravag. ult. de conceſſ. præben.
l. 2. §. ſi quid à Principe ff. nequid in loc. publ.,
& quoad hoc extat regula Cancellariæ *de jure*
Tertii queſito non tollen., & in ſpecie habe-
21 tur *in cap. ſi ſuper gratia de offic. Judic. dele-*
gat. in 6., ubi quod Gratia Papæ, etiam re
integra ejus morte non expirat *Dec. conſ. 168.*
per tot. Rot. deciſ. 192. cor. Pen. lib. 1. im-
22 *preſſ. venet.*. Deinde nemo ex ſola negli-
gentia jus ſuum amittit, niſi hoc expreſſe
cautum ſit *juxta ſententiam Bart. in l. ſo-*
lent §. final. num. 7. ff. de offic. proconſul.,
vel niſi præfixus ſit terminus, intra quem
literæ ſub hac pæna expediendæ ſint *ex de-*
ductis per Innocen. & Panormitan. in cap.
extirpandæ §. quia vero de præben. Rot. de-
ciſ. 827. par. 3. diverſor. lib. 3.. Hæc mihi vi-
dentur probabiliora ſuadamenta, quoniam
ob ſolam negligentiam non expedientis lite-
ras Apoſtolicas, beneficium nullo modo
vacat.

Hæc dicta ſint ad ornatum diſcurſus, ac per
quandam ſimilitudinem, quam habent literæ
23 gratiæ cum literis juſtitiæ; Hodie enim cer-
tum, & indubitatum eſt, quod omnis gratia
in beneficialibus à Papa ſignata, & regiſtra-
ta nullum habet tempus definitum, intra
quod exequi debeat, ideoque gratia Apoſto-
lica ſuper beneficio poteſt ſemper, & quan-
documque expediri, niſi certum tempus, quo
expediri debeat, appoſitum ſit, *Rota de-*
ciſ. 656. num. 4. in fin. par. 2. rec. prout in
multis caſibus tempus apponitur, quo ela-
pſo, beneficium iterum vacat ad omnes ju-
ris effectus, quod pluribus modis exem-
plificatur.

24 Et primò, quando capitur poſſeſſio bene-
ficii vigore Brevis, quod continet clauſu-
lam, ut intrà ſex menſes à die captæ poſſeſ-
ſionis literæ expediantur ſub pæna irritatio-
nis tituli, & poſſeſſionis, & privationis be-
neficii, quæ quidem privatio novam inducit
vacationem, privatio enim ſupponit jus, ti-
tulum, & poſſeſſionem *cap. ſi eo tempore de*
elect. in 6. Rot. deciſ. 440. num. 12. deciſ. 416.
num. 16. par. 4. tom. 2. recen. deciſ. 822. n. 3.
cor. Ubald.

25 Secundò quando Papa mandat, ut gratia
conceſſa per prædeceſſores ſuos expediatur in
forma *rationi congruit*, ita enim proviſus à
mediato ſucceſſore, tenetur intra ſex men-
ſes ſub pæna privationis beneficii literas Apo-
ſtolicas expedire *ex regula* 10. *Cancell.*

26 Dixi à mediato ſucceſſore, quoniam pro
gratia obtenta ab immediato ſucceſſore nul-
lum tempus ad expediendas literas ſtatutum
eſt, prout literaliter diſponit hæc regula,
quam etiam refert *Amayden. de ſtyl. Datar.*
cap. 21. num. 17. §. Totidem, ubi Rebuff.
Mandoz. Cocchier., & alii; ideo enim in
gratia obtenta à mediato ſucceſſore certum
apponitur tempus, intra quod literæ expediri
debeant, quia jam Papæ conſtat de negli-
gentia proviſi, qui longius diſtulit expedi-
tionem literarum, & quodammodo ſperne-
re videtur gratiam Apoſtolicam, quæ ratio
ceſſat in gratia obtenta ab immediato ſucceſ-
ſore, qui uſque ad obitum gratias ſolet ſi-
gnare. Cæterum æquitati etiam conſonum
cenſerem, ſi gratia immediati ſucceſſoris eſ-
ſet longæva, & annoſa, Datarium poſſe ex
ſuis facultatibus clauſulam adjicere, ut li-
teræ intra ſex menſes expediantur ſub pæna
vacationis, prout interdum fit in gratia ob-
tenta à Papa regnante.

27 Tertio literas Apoſtolicas expedire debet
proviſus à Cardinali indultario de beneficio
excedente valorem vigintiquatuor ducatorum
auri de camera, ita ut ſi beneficium ſit citra
montes, intra quatuor, ſi ultra montes intra
octo menſes nova proviſio à Sede Apoſtolica
capienda ſit, ita enim proviſus habet jus in
beneficio, imo vere eſt beneficiatus, dum
poſſeſſionem, & collationem à Cardinali In-
dultario obtinuit, & conſequenter lapſo
tempore pro capienda proviſione Apoſtolica,
beneficium ipſo jure vacat, & poteſt, ceſ-
ſante impedimento, à ſolo Papa impetrari,
cui reſervatum eſt, & hoc in pænam proviſi,
qui jura, & emolumenta Cameræ Apoſtolicæ
debita temere tentat defraudare.

28 Ita quoque proviſus à Principe indultario
beneficium ipſo jure amittit vi decreti in
ipſomet indulto inſerti, ſi intra ſex menſes à
die captæ poſſeſſionis confirmationem Apo-
ſtolicam non petat, & eſt locus impetratio-
ni vi indulti, in quo expreſſe cavetur, quod
poſt lapſum ſex menſium beneficium ipſo ju-
re vacat. *Rot. in Ulyſſipponen. beneficii 4. De-*
cembris 1600. coram Pamphil. deciſ. 18. de
præben. cor. Creſcentio deciſ. 665. num. 2 & 8.
par. 2. recen. deciſ. 346. per tot. cor. Put.
lib. 2. deciſ. 523. n. 65. cum ſeqq. par. 19. recen.

29 Ex his igitur probandum eſt ex parte im-
petrantis, quod poſſeſſio beneficii à proviſo
capta ſit literis non expeditis, quodque la-
pſum ſit tempus à lege præfixum ad eas expe-
diendas, nec id probatu difficile eſt, quo-
niam quoad hoc exuberant fides, & teſtimo-
nia officialium, qui factis diligentiis in Da-
taria, & Secretaria, ac in Regeſtris aſſe-
rant literas Apoſtolicas non fuiſſe expedi-
tas; quodque alibi expediri non potuerint,
aut quod expeditio tali tempore facta ſit, ut
ita Judex agnoſcat, an intra, vel extra tem-
pus literæ expeditæ ſint, ac judicare poſſit
30 uni, vel alteri beneficium, potiſſimum
quia poſſeſſor abſque literis non poteſt ſe tueri
regula de triennali, *ut ad literam diſponit*
Conſtitutio Julii III. Rot. deciſ. 216. n 8. 9.
par 6. recen., prodeſt tamen ità proviſo poſ-
ſeſſio decennalis, quoniam per ipſum tanti
temporis præſumitur diſpenſatio Apoſtolica,
ſeu quod alibi literæ fuerint expeditæ; Unde
propterea poſſeſſor beneficii ob literas non
expeditas tutus eſt poſſeſſione decennali,
adverſus impetrantem *de Luc. de benefic.*
diſc. 91, & diſ. 131. per tot., & alibi fre-
quenter.

Quæ

Quæres, an impetrstio beneficil ſubſtinestur contra eum, qui literas extra ſemeſtre expe-
31 divit? Reſpondeo ſubſtineri, paria enim ſunt non expedire literas, ac nulliter expedire; Item expeditio fscta extrs tempus non revalidst titulum, quo proviſus jam erat privatus *ex Conſtitutione Julii III.*, niſi aliud conſtet de mente Papæ; Sane privstus beneficio ob cenſuram eccleſiaſticam, obtenta abſolutione, illud non recuperat, ſed indiget nova collatione, ſeu iterum ſupplicandum eſt *ex plenè deductis per Rot. deciſ.*83,
32 *num.*8. 9. *par.*7. *recen.*, ita à pari; Tueri tamen ſe poteſt poſſeſſor adverſus impetrantem triennali poſſeſſione, hsbet enim titulum coloratum, qui ſatis eſt ad præſcribendum beneficium, nec triennalis poſſeſſio cum titulo colorato ſublsta eſt *ex Conſtitut. Julii III.*, quæ tantum loquitur de iis, qui literis non expeditis poſſeſſionem Beneficii apprehendere temerè præſumpſerunt, idcirco dicta conſtitutio uti nimium à Jure exorbitans ad caſum, quo literæ perperam expeditæ ſint, non eſt extendenda, & ratio diſparitatis eſt, quia, qui apprehendit poſſeſſionem beneficii literis non expeditis, dicitur intruſus, & injuſtus poſſeſſor, at expediens extrs tempus pro poſſeſſore habendus eſt, ideoque in primo caſu prodeſt diſpenſatio, quæ præſumptivè reſultat ex poſſeſſione decennali, at in ſecundo caſu ſufficit triennalis, quia proviſus poſſeſſionem beneficii nactus eſt, literis expeditis.

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 Penſionarius non tenetur expedire literas apoſtolicas.
2 Regulariter in reſervatione penſionis adjicitur decretum expediendi literas ſub pœna privationis.
3 Penſionarius exigens fructus, literis non expeditis, penſionem amittit.
4 Literæ penſionis æquiparantur literis beneficialibus.
5 Limitatur, ſi ceſſet temeritas exigentis fructus penſionis ante expeditionem literarum, ubi caſus.

1 Penſionarius de jure non tenetur expedire literas Apoſtolicas, quia non comprehenditur *ſub Conſtitutione Julii III.*, quæ loquitur de beneficiis, non de penſionibus, idcirco penſionarius exigens fructus ex ſols ſignatura nullam pænam incurrit.

2 Verùm hodie in reſervatione penſionis regulariter adiicitur decretum expediendi literas ſub pæna privationis eo ipſo, & ſic vi hujus decreti tenetur penſionarius literas expedire, alioquin temerè exigens fructus, literis non expeditis, ſtatim cadit ab omni commodo penſionis *Mantic. deciſ.*286. *deciſ.*121. *in fin. par.*12. *recen. deciſ.*451. *per tot. coram Rembold.*, ſicuti ipſo jure amittit beneficium, qui literis non expeditis temerè apprehendit
4 ejus poſſeſſionem. Nam literæ penſionis æquipsrantur literis beneficialibus *Gig. de penſion. quæſt.*100. *n.*13.

5 Limitatur, ut pæna juris locum non habeat, ſi ceſſet temeritas exigentis fructus penſionis literis non expeditis, caſus notatu dignus eſt *in Romana expeditionis literarum apoſtolicarum* 21. *Junii* 1721. *Decret.*71., in qua *Sacra Congregatio Concilii* declsravit literas apoſtolicas reſervationis eſſe exequendss, non obſtante, quod ante illarum expeditionem exsctus fuerit à ceſſionario titularis primus terminus penſionis maturatus, ſoluta per d. titularem ante maturationem termini, ejuſque exactionem ſumma neceſſaria pro illarum expeditione.

ARGU-

Digitized by Google

ARGUMENTUM.

AN Beneficium nominati ab indultario ob non expeditas literas Apoſtolicas intra ſex menſes ſub pœna privationis eo ipſo vacet in Curia, vel extra, ad hoc ut iterum nominandi facultas redeat ad indultarium, vel potius ejus proviſio ſpectet ad Papam; Et quid in Penſione reſervata à Papa motu proprio pro perſona nominanda, an ſcilicet facta nominatione, & ſignata ſupplicatione cum data in corpore extinguatur per obitum nominati literis non expeditis, vel potius facultas iterum nominandi ad Papam revertatur *ad intelligentiam text. in l. Boves §. hoc ſermone ff. de verbor. ſignificat. cap. ſi electio de elect. in 6., l. penult. Cod. de his quibus ut indign.*

SUMMARIUM.

1 INdulta à ſede apoſtolica ordinariis conceſſa nominandi ad beneficia reſervata ſub pœna vacationis ob non expeditas literas intra ſemeſtre.

2 Beneficium ob non expeditas literas intra ſemeſtre ipſo jure vacat vi decreti.

3 Indultarius uti ordinarius collator poteſt libere diſponere de beneficio, quod ob non expeditas literas in ſuo menſe vacavit, ubi de ratione.

4 An beneficium, quod ob literas non expeditas vacat in menſe apoſtolico, vacet in curia, vel extra, ſtante indulto, duplex opinio num. 5., & 9.

6 Indultarius ex actu, quo pœna imponitur, commodum reportare non poteſt.

7 Quod veriſimile eſt, habetur pro diſpoſito, ſi Papa de hoc interrogatus idem reſpondiſſet.

8 Ubi inducta eſt privatio, ibi vacat beneficium.

10 Nemo puniri debet ex delicto alterius, & privari jure ſuo ſine culpa.

11 Papa in vacatione beneficii ob literas non expeditas habet propter indultum manus ligatas.

12 Facultas nominandi non dicitur conſumpta, ſi actus effectum non habuit, prout facultas eligendi ibidem.

13 Prima opinio verior, & quare.

14 Facultas nominandi per primum actum dicitur conſumpta.

15 Nominatio ad beneficium reſervatum trahit ſecum executionem juris.

16 Conciliatur utraque opinio.

17 Indulta nominandi, ſeu conferendi quandoque ad unum beneficium à ſede apoſtolica conceduntur, quod explicatur ibidem.

18 An proviſio, ſeu nominatio dicatur conſumpta, ſi proviſus intra ſex menſes decedat literis non expeditis, duplex opinio ibidem.

19 Diſtinguitur in hac quæſtione inter facultatem ſimpliciter conferendi, & facultatem providendi.

20 Quid ſi Papa in indulto conceſſerit facultatem conferendi, ſeu providendi? ibidem num. 21. 22.

23 Diſtinguitur, in hac re, ſed diſtinctio rejicitur.

24 Nimia ſubtilitas à jure damnatur.

25 Indultum Principis late eſt interpretandum.

26 Indulta nominandi ad beneficia reſervata ratione menſis per obitum Papæ vacant, & quare.

27 Epiſcopus confert beneficia, quæ vacant ſede apoſtolica vacante, niſi ratione rei, vel perſonæ affecta ſint, ibidem.

CAPUT LII.

1 SEdes Apoſtolica quandoque Ordinariis locorum ob ſingularem prærogativam impartitur indulta ad vitam nominandi clericos ad beneficia ratione menſis reſervata, ea tamen adjecta lege, ut nominatus teneatur *intra ſex menſes* literas apoſtolicas expedire, alioquin *dictis ſex menſibus elapſis beneficium eo ipſo vacare cenſeatur*, niſi ex parte nominati doceatur de legitimo impedimento, quo literæ apoſtolicæ ex-
2 pediri non potuerint: Quapropter de hac beneficii vacatione noviter inducta vi decreti ambigendum non eſt, quoniam nominatus jus, quod vigore nominationis in beneficio obtinuit, ob non expeditas literas *intra ſemeſtre* ſtatim perdit, prout in hiſce indultis literaliter id cautum habetur.

3 Notandum tamen eſt in hac re, quod beneficium ob non expeditas literas poteſt vacare vel in menſe Epiſcopi indultarii, vel in menſe apoſtolico; Primo caſu certum eſt apud omnes, quod indultarius non uti talis, ſed uti ordinarius collator poteſt de hoc beneficio, quod in ſuo menſe vacavit, liberè diſponere, nam reſervatio, quæ aderat tempore nominationis, ob non expeditas literas intra ſemeſtre ſtatim expiravit; deinde indultum Papæ tribuit quidem facultatem nominandi ab beneficia vacantia in menſe apoſtolico, ſed non tollit poteſtatem conferendi id, quod indultario uti Epiſcopo de jure competit, alias Indultum, quod in favorem Epiſ-

A a copi

copi indultarii emanavit, in ejus odium re-
torqueretur contra diſpoſitionem juris *per
text. in l. quod favore Cod de leg. Geminian.
conſ.30. cum dec. relat. per Rot. deciſ.346. lib.2.
coram Puteo in Apoſtilla*.
4 Secundo autem caſu quæſtio gravis eſt, an
beneficium, quod ob non expeditas literas
vacavit in menſe Apoſtolico, vacet in curia,
vel extra ad omnes juris effectus, de quibus
infra.
5 In hac itaque controverſia prima opinio eſt
beneficium vacare in curia, & in ſequelam
jus conferendi ſpectare ad Papam indulto non
obſtante, quoniam hæc vacatio inducta eſt
in pænam, quæ afficit tum clericum nomina-
tum, tum etiam epiſcopum indultarium, &
quidem afficit nominatum, quia ob non expe-
ditas literas intra tempus beneficio ipſo jure
privatur; afficit indultarium, quia ejus no-
minatio poſt lapſum ſemeſtris eo ipſo reſolvi-
tur, afficit demum utrumque, quia beneficio
6 pæna impoſita eſt, non perſonis; Idcirco
inconveniens eſt, ut indultarius ex actu, quo
pæna imponitur, commodum reportet;
Item hoc modo facile fieret fraus juribus Da-
tariæ, eorumque Officialium contra veriſi-
milem mentem Papæ, qui literas expediri
mandavit ſub hac pæna, quod enim veriſimi-
7 le eſt, habetur pro diſpoſito, ſi de hoc Papa in-
terrogatus idem reſpondiſſet *Gloſſ. communi-
ter recepta in l. tale pactum in fin. ff. de pact.*
8 *Rot. deciſ 351. in fin. coram Puteo lib.2.*; De-
mum vacatio à Papa vi decreti inducta eſt in
curia ob literas non expeditas, ergo benefi-
cium vacat in curia, ubi enim inducta eſt
privatio, ibi vacat beneficium *Rot. deciſ 35.
alias 86. de præben. in antiq. & alibi ſæpè.*
9 Secunda opinio non minoribus innititur juris
fundamentis favore indultarii, non enim ve-
rum eſt, quod culpa ſit indultarii, ſed nomi-
nati, qui intra ſex menſes literas Apoſtoli-
cas expedire neglexit; Idque ratio ſuadet,
nam Indultarius juxta indulti tenorem nomi-
navit, & ſic in hoc nihil deliquit; è contra
deliquit nominatus, qui formam indulti Apo-
ſtolici adimplere temere recuſavit, ergo be-
neficium ſtante indulto vacat extra curiam,
10 & ratio clara eſt, quia indultarius puniri
non debet facultate iterum nominandi ex de-
licto alterius, nec privari jure ſuo ſine culpa
l. Sancimus Cod. de pæn., *cap. quæſivit de
his, quæ fiunt à major. part. capit.*, *can ſatis
perverſum diſtinct.56. can. inventum 16.
quæſt. ultima cap. conquerente de reſtit.
ſpoliat.*
11 Rurſus in hac vacatione Papa habet manus
ligatas, quia ipſi obſtat indultum, quas non
habet Indultarius, cui illud potius favet, &
conſequenter, quomodocumque vacatio con-
tingat, beneficium vacat extra curiam, ejuſ-
12 que proviſio ſpectat ad indultarium, non
enim facultas nominandi dicitur conſumpta,
ſi actus effectum non habuit, ſicuti non eſt
conſumpta electio, ſi electus decedat, renun-
ciet, vel aliter beneficii fiat incapax *cap. ſi
electio de elect. in 6.*
13 Hæc opinio ratione non caret, ſed prima
verior, & ratio adjicitur, quia daretur occa-
ſio procedendi in infinitum, quod repugnat,
nam infinitas de jure eſt vitanda *Gloſſ. in l.
qui bona §. final. verſ. debet ff. de damn. in-
fect. Abbas in cap.1. num.4. de privileg.*,
*Alexand. conſ.19. n.9. lib.4. Rot. deciſ.346.
in fin. coram Puteo lib.2.*
14 His accedit, quod facultas nominandi per
primum actum dicitur conſumpta, cum verſe-
mur in diſpoſitione hominis *l. boves §. hoc
ſermone ff. de verbor. ſignificat. Rota de-
ciſ.386. num.3. part.2. rec.*; præſertim ſi
concurrat acceptatio beneficii, quæ actum
nominationis plene perficit *cap. ſi tibi abſenti
15 de præben. in 6.*; Immo ipſamet nominatio
facta ab indultario trahit ſecum executionem
juris, nec amplius locus eſt variationi ex par-
te ipſius, quia ſemel clericum valide nomi-
navit *per text. in l. apud Aufidium ff. de opt.
legat. Bart. in l. ſervi electione ibiq. Bald.*,
*utrobiq. num.2. ff. de legat.1. Gratian diſcept.
foren. cap.58. num.12.13. lib.1. Surd conſ.264.
num.34. lib.2.*
16 Ego tamen cenſerem utramque opinionem
fædere diſtinctionis poſſe conciliari; aut
enim indultum loquitur ſimpliciter de facul-
tate nominandi ad beneficia vacantia ratione
menſis Apoſtolici, tunc per nominationem
& acceptationem beneficii dicitur conſumpta
facultas nominandi *juxta primam opinionem*,
aut vero indultum munitum eſt ampliſſimis
clauſulis, quibus ſufficienter conſtat, quod
quomodocumque vacatio contingat, benefi-
cium iterum vacet extra curiam, tunc fa-
cultas nominandi revertitur ad Indultarium
juxta ſecundam opinionem, nec talis facultas
dici poteſt conſumpta, ubi aliter apparet de
mente Papæ *ad tradita per Bald. in l. invi-
tus in fin. Cod. de procurat.*, & admitti-
tur *per Rot. deciſ.346. num.2. coram Puteo
lib.2.*
17 Ulterius notandum eſt, quod non omnia
indulta conferendi, ſeu nominandi ad beneficia
reſervata ad vitam indultarii, ſed quandoque
ad unum beneficium ab eadem Sede Apoſto-
lica conceduntur, quod contingere ſolet in
creatione epiſcopi, ut ita in actu congratu-
lationis clericum ſibi benevolum de beneficio
etiam affecto facilius poſſit providere cum
onere expediendi literas ſub hac pæna;
18 Unde dubitatur, an proviſio, ſeu nomina-
tio dicatur conſumpta per primum actum,
qui non habuit effectum, forte quia proviſus
intra tempus expediendi literas deceſſit.
Negat textus *in cap. ſi electio de elect. in 6.*,
ubi ſi electus renunciet, vel moriatur, fa-
cultas eligendi iterum revertitur ad capitula-
res; affirmat *text. in l. apud aufidium ff. de
opt. legat. cum Gloſſ. in l. unum ex familia
verſic. mutetur ff. de legat.2.*, ubi quod va-
riatio in electionibus non permittitur, varia-
tio enim in quacumque re ſignum eſt incon-
ſtantiæ, quæ de jure damnatur *Gloſſ. in l. in
cauſa ff. de procurat. Gloſſ. in l. ſi impubes
verſ. totam ff. de Carbon. edict.*

19 Ve-

19 Verum in hac quæſtione etiam diſtinguendum puto; aut epiſcopo data eſt ſimpliciter facultas conferendi, aut providendi eccleſiam, primo caſu collatio ſpectat ad Papam, quia beneficium ob non expeditas literas ut ſupra vacat in curia; Item quia facultas epiſcopi indultarii per collationem beneficii dicitur plene conſumpta *l. eum qui certarum §. ultimo ff. de verbor. obligat. l. boves §. hoc ſermone ff. de verbor. ſignificat.*; Secus ſecundo caſu, quia per actum, qui non habuit effectum, dici non poteſt, quod adhuc eccleſiæ proviſum ſit *Gloſſ. ſingularis in cap. ſi compromiſſarius verſ. conſentire de elect. in 6. ibi = diſtinxerunt quidam, an detur poteſtas providendi, an eligendi, ut in primo caſu eterum poſſit eligere, quia adhuc non eſt proviſum, in ſecundo non, quæ diſtinctio ſatis æqua videtur*, idem dicit *Abbas in cap. quia propter ibiq. Joannes Andreas de elect. Felin. in cap. in literis Colum. 3. de offic. delegat. Bart. in l.2. num.5. in fin. ff. de opt. legat.*

20 Quid ergo, ſi Papa in indulto dederit facultatem conferendi, ſeu providendi eccleſiam de uno beneficio affecto? Reſpondeo reſolutionem quæſtionis pendere ab indulti tenore,
21 qui in hac re ſemper eſt attendendus *cap. recepimus cap. porro de privileg.*

22 Dico tamen beneficium vacare extra curiam, quia verbum *providere* quemcumque modum vacationis comprehendit *Rot. deciſ.141. num.2. part.1. recen.*; Deinde non dicitur proviſum eccleſiæ, ſi proviſus intra ſemeſtre deceſſerit *juxta opinionem Gloſſ. de qua ſupra.*

23 Scio tamen, quod quis poterit ſubtiliter diſtinguere, an verbum *conferat* prius præcedat, & ſubſequatur verbum *provideat*, vel è contra, ut primo caſu verbum *provideat* idem ſonet, ac verbum *conferat*, à quo regitur, verba enim in potiori ſignificatu ſunt accipienda, ſecus è contra ex ratione oppoſita, ut in ſimili diximus *in cap.3. in additione num.8. de vacat. ob matrim.*

24 Sed tamen iſta diſtinctio non placet, quia nimia ſubtilitas à jure damnatur *l. actio ff. de negot. geſt. ibi = Hæc ſubtilitas ſupervacua eſt Gloſſ. marginalis in l. ſi tibi pecuniam ff. ſi certum petatur, l. ſicut §. ſi debitori ff. quib. mod. pign., vel hypotech., Gloſſ. in l. ſi mulier verſ. ſubtilitatem ff. de jur. dot.*, neque admittenda in indulto, quod emanavit in honorem epiſcopi nuper creati ad epiſcopa-
25 tum; Indultum enim Principis late eſt interpretandum, & comprehendit etiam caſum, in quo proviſio effectum ſortita non fuerit ex præſumpta mente Papæ concedentis indultum nominandi, ſeu conferendi pro una vice beneficia reſervata *cap. olim de verbor. ſignificat., cap. odia de reg. jur. in 6 l. beneficium ff. de conſtitut. Princip.*

26 Denique obiter notandum eſt, quod indulta conceſſa ad vitam Epiſcopis, Legatis, & Cardinalibus conferendi, providendi, & nominandi ad beneficia ratione menſis Apoſtolici reſervata per obitum Papæ vacant ex ea ſatis ſolida ratione, quia per obitum Papæ expirant regulæ Cancellariæ, & reſervationes beneficiorum *Gonzalez ad reg.8. Cancellar. §.5. proœm. num 46., Pariſ. de reſignat. lib.11. quæſt.2. num.31. Caputaquem deciſ.86. num.3. lib.1. Seraph n. deciſ.980. num.12., Merlin. deciſ.192. num.4 lib.1. Rot. deciſ.121. num.8. 9. part.19. recent.*, ſed vacant ad tempus, prout ad tempus ceſſant regulæ Cancellariæ; Quapropter his publicatis, quod ſtatim fit poſt electionem Papæ, ea reviviſcunt.

27 Interim autem epiſcopus ut ſolus ordinarius collator indultis non obſtantibus libere confert omnia beneficia, quæ vacant Sede Apoſtolica vacante, dummodo tamen vel ratione rei, vel perſonæ ſpecialiter affecta non ſint, prout ſunt primæ dignitates, & monaſteria, aliaque beneficia actualiter poſſeſſa à collectoribus, ſubcollectoribus, familiaribus Cardinalium cum ſimilibus; Hæc enim Sede Apoſtolica vacante ſpectant ad Indultarium, ſi tamen indultum ad hæc beneficia extendatur, alioquin vacant in Curia, ſeu apud Sedem, eorumque proviſio pertinet ad Papam futurum, nam reſervationis qualitas, quæ aderat uſque ab initio vivente Papa, per ejus obitum non ceſſat, ſed potius durat ex regula, quod beneficium ſemel affectum ſemper remanet affectum *in punct. Rot. deciſ.192. n.5.*, & *per tot. coram Merlin.*

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 An penſio aſſignata cum data in corpore extinguatur per obitum nominati, vel potius facultas iterum nominandi revertatur ad Papam, ubi caſus.
2 Gratia, quoties conſtat, de quo die facta ſit, habet datam.
3 Data quid importet.
4 Gratia declarato ia perſonæ habet datam in corpore gratiæ principalis ex mandato Papæ.
5 Ubi Papa nominat ad penſionem, jam adeſt altera gratia proviſionis beneficii.
6 Nominatio quid ſit.
7 Nominationes ad penſionem non datantur parva, aut magna data ex ſtylo Datariæ.
8 Nominationes ad penſionem quomodo de ſtylo Cancellariæ expediuntur.
9 Stylus Datariæ, & Cancellariæ facit legem.
10 Longævus, & quotidianus uſus declarat mentem Papæ concedentis.
11 In ſupplicationibus nominationum ad penſionem apponitur à Datario verbum *Datum*.
12 Parva data, & magna, ejuſque formula.
13 Verbum *Datum* apponitur in ſupplicationibus nominationum, & pro quo effectu.
14 In ſupplicationibus, quæ datantur à Datario, duæ apponuntur datæ, quod explicatur ibidem.
15 Verbum *Datum* non importat datam, nec initium datæ.
16 Gratia proviſionis, & reſervationis penſionis cum data dicitur perfecta.
17 Gratia perficitur ſolo verbo Papæ.

18 Gratia Papæ probatur ex ſingrapha Prodatarii.
19 Graria perficitur ex ſignatura Papæ.
20 Sola ſignatura perficit gratiam, & dat jus ante datam.
21 Collatio facta à Papa ſolo verbo tribuit jus perfectum in beneficio.
22 Differentia inter nominationes ad penſionem, & alia gratiarum genera.
23 Literæ in forma *rationi congruit* dantur ad conſervandum jus.
24 Differentia inter gratiam, & datam.
25 Datarius ex cauſa poteſt lacerare ſupplicationes ſignatas, & datatas, ſecus ſine cauſa, ibidem.
26 Facultas nominandi per primum actum cenſetur conſumpta.
27 Facultas transferendi penſiones intelligitur pro prima vice.
28 Penſio extinguitur morte penſionarii, prout uſusfructus.
29 Gratia non ſignatura Papæ, ſed data perficitur.
30 Facultas nominandi primo actu non dicitur conſumpta in materia repetibili, itam ſi menti diſponentis ſatisfactum non ſit ibidem num. 31.
31 In nominatione regia facultas nominandi iterum redit ad Principem, ſi actus non habuit effectum.
33 Penſio ſine data per obitum nominati non extinguitur, & quare.
34 Ut penſio extinguatur per obitum nominati, requiritur literarum expeditio.
35 Gratia ſignata, & datata literis non expeditis remanet inutilis, & imperfecta.
36 Gratia ſignata, & datata operatur, ut penſio ſit affecta, ſed nullum jus tribuit, ubi de ratione.
37 Litterarum expeditio requiritur ad probationem gratiæ, non ad ejus perfectionem.
38 Gratia reſervationis penſionis dicitur informis, ubi Papa mandat expediri literas.
39 Penſio non requirit expeditionem literarum. ſed exacta literis non expeditis annullatur.
40 Gratia reſervationis penſionis, cuius fructus exigi non poſſunt, non dicitur undequaque perfecta, ubi de ratione.
41 Papa habet omnia jura in ſcrinio pectoris, & in ſuis actibus imperfectum non patitur.
42 Actus non dicitur perfectus, ſi partim factus ſit, & partim non.
43 Literæ dicuntur expeditæ, quando ſunt plumbatæ, ubi quod facultas nominandi dicitur conſumpta.
44 Differentia inter collationem beneficii, & nominationem penſionis.
45 Literæ, quæ ex facto miniſtrorum Datariæ in aliud tempus differuntur, habentur pro expeditis.
46 Penſio hoc caſu extinguitur per obitum nominati literis non expeditis.
47 Penſio extinguitur literis non expeditis, ſi in reſervatione ita cautum ſit, ubi caſus.

1 SEquitur altera non minus utilis, quam in praxi neceſſaria juris diſputatio, an ſcilicet penſio à Papa motu proprio in actu proviſionis beneficii reſervata pro perſona nominanda, & facta inde nominatione, ac ſignata ſupplicatione cum data in corpore per obitum nominati extinguatur, vel potius facultas iterum nominandi ad Papam revertatur; caſus accidit *anno* 1724., cum enim Sanctæ Mem. Benedictus XIII. *ſub die* 16. *Junii d. anni* contuliſſet abbatiam, ſeu monaſterium Sanctæ Mariæ de Petroia, ac SS. Hyppoliti, & Caſſiani ordinis Sancti Benedicti Civitatis Caſtelli Cardinali Zondadario cum reſervatione annuæ penſionis ſcutorum 400. pro perſona, ſeu perſonis nominanda, ſeu nominandis, prout paulo poſt pro rata ſcutorum 300. nominavit idem Pontifex Cardinalem Spadam, qui habita de hac reſervatione penſionis notitia per ſingrapham Cardinalis Prodatarii, dedit ſupplicationem, quæ etiam à Papa fuit ſignata; cumque Cardinalis Spada reſervatarius à die ſupplicationis ſignatæ interim obiiſſet literis apoſtolicis non expeditis, prout in actu nominationis Papa mandaverat, hinc orta fuit controverſia inter Cardinalem Zondadarium titularem, & abbatem commendatarium, & Datariam Apoſtolicam ſuper extinctione d. penſionis, pro qua dirimenda deputavit Papa particularem Prælatorum Congregationem, coram qua acriter diſputatum fuit, an penſio ut ſupra reſervata per obitum Cardinalis Spada eſſet extincta.

2 Dicebat itaque ſcribens pro Cardinali Zondadario titulari, quod gratia reſervationis penſionis favore Cardinalis Spada habebat datam *ſub die* 16. *Junii* 1724., quoties enim conſtat, de quo die gratia à Papa facta extitit,
3 utique talis gratia dicitur habere datam, quæ nihil aliud facit, quam deſignare diem, & tempus, quo ea fuit conceſſa *Ubert. de citat. cap.* 10. *num.* 337., *Roſa de execut. liter. apoſtolic. p.* 1. *cap.* 1. *num.* 46. *Piton. diſcept eccleſ.* 5. *num.* 8. *verſ. unde mirabar*, *Varall. deciſ* 88. *num.* 2., & 3. *part.* 3.

4 Conſtabat inſuper de declaratoria perſonæ ejuſdem Cardinalis Spada reſervatarii, quæ pariter habebat ſuam datam in corpore, mandavit enim ibi Summus Pontifex, ut gratia nominationis expediretur ſub data gratiæ principalis, nempe proviſionis Abbatiæ in Commendam ad favorem Cardinalis Zondadarii, & inſimul reſervationis penſionis ibi = *Nominandum eſſe juſſimus, & per præſentes nominamus, ac literas Apoſtolicas ſub illius data expediri volumus & mandamus.* Quando igitur Papa expreſsè voluit, & mandavit gratiam nominationis ad penſionem expediri ſub data gratiæ principalis, & ſub illa die, qua reſervatio facta fuit, negari non poteſt, quo minus gratia cum effectu ſit Datata ab ipſomet Papa concedente, *ut in ſimili probat Amayden. de ſtyl. Datar. lib.* 1. *cap.* 30. *num.* 26., *Achill. de Graſſ. deciſ.* 18. *num.* 13. 14 *de procurat.*

5 Idque ad evidentiam demonſtrabatur, tum ex natura, & qualitate nominationis, tum etiam ex ſtylo Datariæ, & Cancellariæ; & quidem ex natura, & qualitate nominationis, quoniam ubi Papa nominat ad penſionem, jam adeſt altera præcedens gratia proviſionis Monaſterii, & inſimul reſervatio penſionis ſignata, datata, & regiſtrata cum ſuis literis deſuper expeditis favore Titularis, ſeu Commendatarii; Quod oſtendit totum fuiſſe completum in prima ſupplicatione, ubi facta eſt proviſio, & inſimul reſervatio, ad quam uti ad ſuum initium nominatio perſonæ reſervatarii retrotrahi debet,
6 cum nominatio nihil aliud ſit, quam declaratio perſonæ, cui uſque ab initio à Papa reſervata fuit penſio, qui enim declarat, non diſponit, neque tunc actum facit, ſed jam factum aperit *l. adeo* §. *cum enim ff de acquiren. rer. domin.*, *Salgad. labyrint. credit. part.* 1.

Digitized by Google

part.1. cap.42. num.39., *Card. de Luca de penſ. diſc.20 n.4., 5.*, *Tondut. eodem tract. cap.21. num 17.*

7 Prout quoque inſpecto ſtylo Datariæ, & Cancellariæ, nam pro eo quod attinet ad Datariam hujuſmodi nominationes utpote habentes Datam in corpore de mandato Papæ non datantur parva Data à Præfecto Datarum, minuſque datantur à Datario magna Data, neque regiſtrantur in regeſtro ſupplicationum, & carent etiam ſecunda parte, ubi apponuntur clauſulæ generales, *ut liquet ex exemplari*, *& probatur ex fide officialium*.

8 Pro eo vero quod attinet ad Cancellariam, quando devenire vult ad expeditionem Bullarum, nihil aliud fit, niſi quod exhibeatur ſupplicatio nominis ſignata à Summo Pontifice, cujus vigore ſumitur de manu cuſtodis præcedens ſupplicatio proviſionis, & reſervationis penſionis, ſuper qua Bullæ ſub eadem Data expediuntur ad ſavorem nominati, idcirco juxta ſtylum Datariæ, & Cancellariæ ſupplicatio nominis habetur pro datata, ut mandavit Papa in ejus corpore
9 ſub illamet die reſervationis, cui ſtylo ſine dubio ſtandum eſt, dum legem facit *Cochier. ad reg. Cancellar. quæſt.43. num.65. & ſeqq.*, *Amayden. de ſtyl. Datariæ lib.1. cap.38. num 7.*, *Rota deciſ.356. num.8. part.1. recent.*

10 Ultra quod in hac re ſatis eſt longævus, & quotidianus uſus, ex quo evidenter colligitur, qualis ſit mens, & intentio Papæ concedentis circa gratiam nominationis *Rot. coram Puteo deciſ.347. num.2. lib.1*, *deciſ.614. num.28. part.4 recent. tom.3.*, *Forolivien. Parochialis 26. Aprilis 1706. §. præmaxime, confirmata 17. Junii 1707. §. eo certius coram Omanna*.

11 Et quamvis in ſupplicationibus nominationum ad penſiones jam expeditis, ut in exemplari, apponi ſoleat de manu, & charactere Cardinalis Prodatarii illud verbum *Datum*, quo tamen carebat ſupplicatio Cardinalis Spada reſervatarii, nihilominus id non afficere autumabat practicus defenſor Cardinalis Titularis, quia verbum ſimpliciter inſcriptum abſque ulla deſignatione diei, & temporis non importat Datam, neque parvam,
12 neque magnam; Non parvam, quia hæc apponitur à præfecto Datarii, & extenditur ſub ſequenti formula ibi = *Romæ Kalendis Aprilis anno primo*; minuſque magnam, quia hæc apponitur quidem à Datario, ſed extenditur in ampliori forma, quam parva Data in modum ſequentem ibi = *Datum apud Sanctum Petrum Kalendis Aprilis anno primo*, *ut teſtatur practicus Amayden. de ſtyl. Datar. lib.1. cap.6. num.5. & 8.*

13 Deinde hoc verbum *Datum*, ne ſuperfluum ſit, apponitur à Datario ad effectum recognoſcendi, quod facta eſt confrontatio cum libro componendarum, & quod veritas ita ſe habeat, patet, quia poſtmodum à præfecto datarum deferuntur ad Datarium ſupplicationes, quæ datam expoſcunt, quæque datatæ ſunt parva data, ipſe Datarius videndo prædictum ſignum ſtatim extendit datam magnam, aliæ vero ſupplicationes, prout ſunt nominationes ad penſionem, quæ nullo modo requirunt datam apponendam à præfecto datarum, quia jam datatæ ſunt in corpore proviſionis ab ipſomet Papa, non deferuntur amplius ad Datarium, ſed remanent cum illo ſigno *Datum*, quod non importat datam, nec initium datæ, ſed eſt quædam tantum adnotatio, ſeu ſignum de confrontatione jam facta, ut dictum eſt, in libris componendarum, ut probatur ex teſtimonio officialium Datariæ, quibus in hac re utpote ad eorum officium ſpectante plena fides eſt adhibenda ad *tradita per Cochier ad reg.Cancellar.quæſt.43 num 65. Amayden de ſtyl.Datar.cap.15. §.15. num 74. Rot. deciſ.119. num.5. coram Comitul. deciſ.191.num.11.coram Celſ.*, *deciſ 322.num.11. part.5.*, *& deciſ.106. num.8. part.18. recen.*, *& in Forolivien parochialis 26. Aprilis 1706.*
14 *§.Præmaxime coram Omanna*, & ratio eſt, quia in ſupplicationibus, quæ datantur à Datariæ miniſtris, duæ apponuntur datæ, una dicitur parva, quæ apponitur à præfecto datarum, & eſt data matrix, altera dicitur magna, & apponitur à Cardinali Prodatario, quæ ſi per errorem diſcordet à matrice, debet ad illius formam aptari; unde illud verbum
15 *Datum* non eſt neque initium datæ, quia nullum deſignat diem, & tempus, quod datæ proprium eſt *Amayden de ſtyl. Datariæ lib.1.cap.6. num.3. cum ſupra relat.*

16 Quapropter ex his inferebat practicus defenſor Cardinalis Zondadarii, quod utraque gratia tam proviſionis monaſterii, quam reſervationis penſionis fuerat *ab ipſomet die 16. Junii 1724.* in toto ſuo eſſe perfecta *juxta ea, quæ tradunt Merlin. deciſ.281. num.5*, *Rot.dec.628. num.6. part.4. tom.1.*, *deciſ 678. num.16. part.19. recent.* Quod nullam vide-
17 batur admittere dubitationem, quoniam ad gratiæ perfectionem ſufficit voluntas, & diſpoſitio Papæ ſolo verbo declarata, *ut bene inquit Rebuff.ad concordat. de mandat. apoſtolic. §.1. Gonzalez ad reg.8. cancellar Gloſſ.12. num.46. Lotter de re benef. lib.2. quæſt.23. num.30. cum ſeqq. Corrad. prax. diſpenſat. lib.2. cap.8. num.15.*, *de Luca de præeminen. diſcurſ.28. num.2. Rot. deciſ.1769. num.4.*
18 *coram Coccin.*, & in terminis de gratia ſummi Pontificis ſola, & ſimplici ſingrapha Prodatarii teſtificantis late habetur deciſum *in Hidelſimen canonicatus 20. Junii 1717. § nullius coram R.P.D.Cerr. confirmata 14. Maii 1718. §.De medio cum duob.ſeqq.coram Reverendiſſimo Ravennaten*,

19 Clarius ubi, ut in hypotheſi, Papa ſignavit ad favorem Cardinalis Spada ſupplicationem nominationis ad penſionem, tunc enim certum eſt ex tali ſignatura gratiam dici undequaque perfectam, & habere totam quidditatem, & eſſentiam *Staphil de liter. grat. tit. quib. mod. expirent literæ ad beneficia num.8.*, *Roſa de exerut. liter.apoſtolic. par.1.*

cap.1.

cap. 1. *num.*57. *Pariſ. de reſignat. lib.*8. *quæſt.*2.
*num.*8., *& lib.* 10. *quæſt.* 1. *num.* 1. *Lotter de re*
*beneſ. lib.*3. *quæſt.*1. *num* 4., *Amayden de*
*ſtyl. Datar. lib.*1. *cap.*32 *num.*12., *Rot. de-*
*ciſ.*658. *num.*24., 36. *coram Bich. deciſ* 118.
n 10. *part.*18., *deciſ.*078. *n.*13 *p* 19. *rec. Hipore-*
gien commendæ, *ſeu præceptoriæ* 11. *Decem-*
bris 1722. § *Non relevante coram Ratto, con-*
firmata 12. *Martii* 1723. §, *conſtans coram*
eodem, & in terminia penſionis, quod gratia
dicatur perfecta ſola ſignatura tradit *Gigas*
de penſ. quæſt 34. *num.* 1., *&* 6. *de Luca de*
20 *penſ. diſcur.* 1. *num.*5. Imo ſola ſignatura per-
ficit gratiam, & dat jua proviſo etiam ante
datam *Pariſ. de reſignat. quæſt.*24. *num* 3.
*enm ſeqq. Garzias de beneſ. part.*6. *cap.*2.
*num.*10. 11. *Amayden de ſtyl. datar. cap.*32.
*num.*17. *Varall. deciſ.*301. *num.*4. *part.*3. *Mo-*
21 *hedan. deciſ.*9. *in fin. ut lite pendent.*, &
quod collatio facta à Papa per ſolam verba-
lem declarationem abſque ulla alia ſignatura
ſupplicationis tribuat proviſo jus perfecte
quæſitum in beneficio habetur *in Hidelſimen*
canonicatus 20. *Januarii* 1717. §. *Hinc nullum*
coram Cerr. confirmata 14. *Martii* 1718. §. *nec*
refragari coram Reverendiſſimo Ravennaten
Hiporegien commendæ, *ſeu præceptoriæ* 11.
Decembris 1722. §. *non relevante coram Ratto,*
confirmata 12. *Martii* 1723. §. *conſtans coram*
eodem.
22 Hæc eſt differentia inter gratiam nomina-
tionis penſionis, & alias gratiaa beneficiarias,
quoniam in hac, de qua agitur, totum de-
pendet à ſignatura Papæ, neque datatur à
Præfecto datarum, quia datam habet in cor-
pore proviſionis, è contra alia gratiarum ge-
nera, quæ datam expoſcunt, expediuntur
cum ſola ſignatura in forma *rationi congruit*,
ut teſtantur officiales, quod utique ad eviden-
tiam comprobat per ſolam ſignaturam fuiſſe
jus plene quæſitum nominato, & ratio eſt,
23 quia literæ in forma *rationi congruit* unice
dantur ad conſervandum jua antiquum, non
autem ad quærendum de novo *Rebuff. in*
prax. part. 2. *tit. de grat. rationi congruit*
*num.*18. *Cochier ad reg. cancellar. reg.*9. *alias* 8.
num 11.
24 Hinc proinde verum eſt, quod ſimpliciter
dicunt DD., quod gratia tribuit jus in bene-
ficio, penſione, & præſtimonio, data autem
oſtendit tempus gratiæ, neque actum ſuſpen-
dit, aut imperfectum facit *Varall. deciſ.*88.
*num.*2.3. *part.*3.
25 Et quamvis Cardinalia Prodatariua habeat
facultatem lacerandi ſupplicationes ſignatas,
non inde ſequitur ex ſola Papæ ſignatura non
fuiſſe jus quæſitum nominato, tum quia ea-
dem eſt in Datario facultaa lacerandi ſuppli-
cationea etiam datataa, cum tali poteſtate
non careat, niſi poſt regeſtrum *Pariſ. de reſi-*
*gnat. lib.*8. *quæſt.*7. *num.*196., *Gonzalez ad*
*reg.*8. *cancellar. Gloſſ.*15. §.2. *num.*33. *Sarnen.*
*in reg. de jur. Tert. non tollen. quæſt.*2. *in fin.*
*Garz. de beneſ. part.*4. *cap.*2. *num.*16. *Amayden*
*de ſtyl. datar. lib.*1. *cap.*10. *num.*2., *Roſa de*
*execut. liter. apoſtolic. par.*1. *cap.*9. *num.*10.,
tum etiam quia talia facultaa non eſt exerci-
bilia pro libito Datarii, ſed tantum ex juſtia,
& legitimis cauſia, hoc eſt, vel ubi gratia
clam, & ſubdole ſubrepta foret ab ejua ma-
nibus, vel ubi extorta appareret contra for-
mam ejuſdem decreti, ſecua autem ubi nulla
concurrit iuſta cauſa, tunc enim tali faculta-
te uti non poteſt, *ut admonet Cardinalis de*
Luca de penſ. diſcur. 1. *num.*4. *Rot. deciſ.*281.
num 9. *coram Merlin.*
His addebam, quod Papa contulit abba-
tiam, ſeu monaſterium Cardinali Zondada-
rio, eodemque contextu reſervavit penſionem
pro perſona nominanda, quam deinde decla-
ravit, & inſuper ſupplicationem ſignavit,
26 unde quoad ipſum facultas nominandi plene
cenſetur conſumpta, & in ſequelam alium
nominare non poteſt *l. boves* §. *hoc ſermone ff.*
de verbor. ſignificat.. *l. hæc conditio ff. de con-*
dit & demonſtrat., *Gabriel. de leg. lib.*6.
*concluſ.*2. *num.*4., *&* 5. *Rot deciſ.*423. *n.*4.
*part.*1. *deciſ.* 86. *num.*3. *in fin. part.*2. *recent.*
27 Eo modo, quo facultaa transferendi pen-
ſionem, quæ datur Cardinalibua, Prælatis,
& Clericis Romanæ Curiæ, intelligitur
etiam pro prima vice, niſi aliud exprimatur,
Mandozz. tract. de ſignat. grat. tit. de tranſ-
lat. penſ. §. *rurſus in vim clauſulæ*, *Rot.*
in Oxomen. penſionis 20. *Maii* 1598. *coram*
Litta: potiſſimum ſi ita nominatus gratiam
acceptaverit, ac dederit ejua miniſtris man-
datum expediendi literas Apoſtolicas, nam
acceptatio plenum jus tribuit in penſione
cap. ſi tibi abſenti de præben. in 6.
Ex his omnibus inferebat practicua defen-
ſor Cardinalis Zondadarii Titularis penſio-
nem ſic reſervatam Cardinali Spada ejus mor-
te extinctam remanſiſſe, penſio enim reſerva-
tur ad vitam, & æquiparatur uſufructui, &
28 ſicut uſusfructus morte uſufructuarii finitur,
ita per obitum reſervatarii penſio extinguitur
§. *finitur inſtit. de uſufruct.*, *l. antiquitas*
Cod. eodem tit., *Gigas de penſ. quæſt.*1. *n.*5.,
*& quæſt.*12. *n.*1.
E' contra autem ex parte Datariæ opponeba-
tur, & quidem juridice, hujuſmodi gratiam
reſervationis penſionia non fuiſſe datatam, &
ſic remanſiſſe imperfectam, & inutilem,
nec cauſare potuiſſe extinctionem penſionia,
ideoque locum eſſe iteratæ nominationi ad
favorem alterius pro libito Papæ, quoniam
29 ad gratiæ integrationem non ſufficit ſola
Papæ ſignatura, ſed etiam requiritur data
ad text. in l. ſi qua beneficia Cod. de diver.
reſcript. cap. eam te ibique Gloſſ. verſ. datam
de reſcript., *Gloſſ. in cap. ſtatutum verſ. cano-*
nicis reſcript. in 6., ubi quod data inſpicitur
in gratioſia reſcriptia *cap. quamvis ibiq.*,
Gloſſ. in princip de reſcript. in 6., ubi quod
inter plures, qui prior eſt in data, præfertur
in beneficio *Gigas de penſ. quæſt* 22. *num.*16.,
*Lotter de re beneſ. lib.*2. *quæſt.*23. *n.*10. 31.,
& ratio clara eſt, quia in verbo, & ſignatura
Papæ gratia fit ad obtinendum beneficium,
ſed in data beneficium jam collatum eſt, da-
tum enim nihil aliud de jure importat, quam
coa-

conceſſum §. *de augmentis authen. de nupt.*
non mirum igitur, ſi gratia aſſumit initium,
vim, efficaciam, & eſſentiam a data *Rot. de-*
ciſ.341. n.9. coram Seraphin.
Ex his ſatis videtur reſponſum omnibus juri-
bus plene adductis per practicum defenſorem,
qui in hac cauſa ſcripſerat pro Cardinali Zon-
dadario Titulari, & Abbate commendatario,
ſicuti quoque reſpondetur verum eſſe, quod
omnis diſpoſitio, ſeu facultas nominandi pri-
30 mo actu conſumitur, ſed tamen id fallit in
materia, quæ ſuapte natura eſt repetibilis,
prout eſt facultas nominandi ad beneficia, &
penſiones, hoc enim caſu nihil obſtat, quo
minus facultas iterum nominandi integra re-
mancat in Principe, ita regulam limitat *Ti-*
raquel. in d. l. boves §. hoc ſermone ff. de ver-
31 *bor. ſignificat.*; ſicuti etiam talis facultas
non cenſetur conſumpta, quoties menti diſ-
ponentis plene ſatisfactum non eſt, quod qui-
dem verificatur, ſi nominatus ad penſionem
cum ſola Papæ ſignatura præmoriatur *Gra-*
tian. diſcept. foren. cap.58. num.5. cum ſeqq.
cap.746. num.12. Rot. deciſ.423. num 3. in
fin. part.1. deciſ.405. in fin. part.2. recent.
32 quod & docet praxis in nominationibus re-
giis, quæ ob præmorientiam nominati effe-
ctum non habuerunt, tunc enim iterum fa-
cultas nominandi ad Principem revertitur,
perinde ac ſi nominatio facta non fuiſſet *cap. ſi*
electio de elect. in 6.
Et quamvis hujuſmodi cauſa, quæ tunc venti-
labatur inter Cardinalem Zondadarium, &
Datariam Apoſtolicam, deciſa non fuerit, ſed
potius ſopita per amicabilem compoſitionem,
cum Dataria collatis nonnullis aliis benefi-
ciis Cardinali Zondadario iterum nominave-
rit ad penſionem, ut mihi ſupponitur, ni-
hilominus ejus jura mihi probabiliora viden-
tur, quam ea, quæ ſupra adducta ſunt per
33 defenſorem Cardinalis Zondadarii, & con-
ſequenter penſio ſine data nullo modo fuit
extincta, quia ſine data nihil datum cenſetur
juxta diſpoſitionem juris, & auctoritatem
Lotterii, Sacræ Rotæ, de quibus ſupra.
34 Immo in hac quæſtione poteſt juridice de-
fendi neceſſariam eſſe expeditionem litera-
rum, ut penſio dicatur extincta per obitum
nominati, quod ſatis eruitur ex mente Papæ,
qui eo ipſo, quod nominat ad penſionem
Cardinalem, ſeu Prælatum, mandat, &
vult, ut per reſervatarium literæ expedian-
tur ibi = *Nominandum eſſe juſſimus, prout*
per præſentes nominamus, ac literas Apo-
ſtolicas ſuper reſervatione d. penſionis juxta
prædictæ ſupplicationis formam, vim, conti-
nentiam, & tenorem, & ſub illius data pro
eodem Cardinali expediri volumus, & man-
damus non obſtantibus quibuſcumque, ideoque
35 ex mente Papæ gratia ſignata, & datata
remanſit inutilis, & imperfecta literis non
36 expeditis, itaut gratia nihil aliud operari
poſſit, quam quod penſio ſit affecta ex appo-
ſitione manus, nullumque jus tribuat provi-
ſo, titulus enim non dicitur perfectus, & in
ſuo eſſe ante expeditionem literarum Apo-
ſtolicarum *Piton. diſcept.99. num.46. tom.3.*
cum ibi relat.
37 Et licet verum ſit, quod literæ Apoſtoli-
cæ ad probationem gratiæ, non ad ejus per-
fectionem de jure requirantur *Amaydea de*
ſtyl. Datar. cap.32. num 12., nihilominus id
38 non procedit, quando Papa aliter manda-
vit, tunc enim gratia reſervationis penſio-
nis adhuc dicitur informis literis non expe-
ditis ex mente Papæ ſic diſponentis *per*
text. in l. Sacri affatus Cod. de diver. re-
ſcript.
39 At inquies gratiam eſſe perfectam, quia
penſio non requirit expeditionem literarum,
nec opus eſt, ut capiatur poſſeſſio, prout
fit in beneficiis, ſed tantum exigi non poteſt,
ſi literæ non expediantur, & exacta ante
expeditionem annullatur *ex Conſtitutioni-*
bus Gregorii XIII. Sixti V., & Clementis
VIII., Lotter de re benef. lib.1. cap.37. n.6.
adden. ad Ludoviſ. deciſ.440.; Reſpondetur,
40 quod gratia reſervationis penſionis, cujus
fructus exigi non poſſunt ante expeditionem,
non poteſt dici undequaque perfecta, nam ſi
talis eſſet, poſſent exigi, & ſine dubio à re-
ſervatario exigerentur, ergo gratia literis
non expeditis per obitum nominati evaneſcit,
iterumque per Papam alter poteſt nominari,
quod videtur ſpeciale in hac nominandi facul-
41 tate, nam Papa habet omnia jura in ſcrinio
pectoris *cap.1. de conſtit. in 6.*, & in ſuis acti-
bus imperfectum non patitur *l. cum ad Silla-*
nianum Cod de his quibus ut indignis ibi = ne
Princeps philoſophiæ plenus aliquid imperfe-
ctum videatur ſanxiſſe; Immo in his, quæ
requirunt perfectionem ex debito juſtitiæ,
prout eſt in hoc caſu expeditio literarum,
actum, qui effectum non habuit, Princeps
non conſiderat *d. l. ad Sillanianum in fin. ibi =*
Nihil enim actum eſſe credimus, dum ali-
quid ſupereſt addendum Gloſſ. in l. ſolvendo
ff. de verbor. ſignificat. ibi = Item nota, quod
non videtur aliquid eſſe, niſi perfectum ſit
Bald. in d. l. cum ad Sillanianum ibi -- Nota
quod, Princeps philoſophiæ plenus cenſetur
nihil reputare actum, ſi aliquid ſpeciale re-
manet agendum, & hoc eſt verum in his, quæ
requirunt perfectionem ex debito juſtitiæ ad-
den. ad Bart. Caſtren. ibidem num.4. Becc.
conſ.13. num 7. lib.1.
42 Deinde actus non dicitur perfectus, quan-
do eſt partim factus, & partim non *l.2. ff. de*
origin. jur. ibi -- ipſi animadeverterunt aliquid
deeſſe; Idcirco, ut gratia dicatur perfecta,
& penſio per obitum nominati extincta, re-
quiritur expeditio literarum, nec ſat eſt,
43 quod literæ pervenerint ad plumbum, ſed
opus eſt, ut ſint plumbatæ *Lotter. de re be-*
nef. lib.1. quæſt.37. num.11., & hoc caſu vere,
& proprie remanet conſumpta in Papa facul-
tas nominandi *ad text. in l. boves §. hoc ſer-*
mone ff. de verbor. ſignif. Piton. diſcept.98.
num.8. tom.3.
44 Hæc eſt differentia inter collationem bene-
ficii, & nominationem penſionis, nam in be-
neficio nihil intereſt, an proviſio habeat ef-
fectum

fectum, vel non quia illud ſemper vacat conferenti ex appoſitione manus; non item penſio, quæ nonniſi ſemel in alium transferri poteſt, idcirco translatio, ſeu nominatio intelligi debet cum effectu, ut penſio extinguatur per obitum nominati; Deinde beneficium ſemper extat, etiamſi vacet, penſio non extat, ſed extinguitur, & ſic collatio beneficii, quod eſt, de novo fit, ſed penſio potius præſervari debet, ne extinguatur, ut alia nominatio fiat iterum cum effectu, alias inutilis eſſet actus nominationis in Principe, quod repugnat ex dictis; Demum Papa confert beneficium, & nominat ad penſionem juxta diſpoſitionem juris, ſed diſpar eſt ratio in ter collationem beneficii, & nominationem penſionis, ergo literis non expeditis vacat beneficium, ſed non penſio; En tibi diſparitas, quæ mihi juridica videtur, aliud enim eſt collatio beneficii, aliud nominatio penſionis *l. Papinianus ff. de minor.*

45 Verum tamen eſt, quod ſi literæ non fuerint expeditæ ex culpa miniſtrorum Dataria, qui ad aliud tempus earum expeditionem diſtulerunt, tunc in odium ipſorum habentur pro expeditis favore Titularis, ſi interim reſervatarius moriatur, nam & diligentia reſervatarii ei valdè prodeſt, & negligentia miniſtrorum Dataria nihil nocere debet *ad text. in l. jure civili ff. de condit.&*

46 *demonſtrat.*, & ita procedunt deducta *in Tuſculana, ſeu Nullius penſionis*, in qua habita *die Novembris* 1738. Congregatione coram Eminentiſſimo Cardinali de Gentilibus Prodatario pro certo habitum fuit penſionem R. P. D. de Cavaleriis Nuncii Luſitaniæ cum Data juxta ſtylum per ejus obitum fuiſſe extinctam etiam literis non expeditis.

47 Denique literis non expeditis extinguitur penſio, ſi in reſervatione ita cautum ſit, ita Benedictus XIII. prævio aſſenſu regio reſervavit penſionem ducatorum quingentorum ad favorem Hoſpitalis ſancti Gallicani Urbis ſuper quadam abbatia, ſeu beneficio exiſtente in ſtatu Mediolani ea lege, ut literæ reſervationis penſionis eodem contextu expedirentur cum literis proviſionis, alias reſervatio nulla ſit; Cum autem miniſtri d. Hoſpitalis neglexerint literas Apoſtolicas expedire ad formam reſervationis, merito declaratum fuit per R. P. D. Valenti Datarium hujuſmodi penſionem fuiſſe extinctam *Comen. beneficii* 1731. *per acta Datariæ*.

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis ob captam poſſeſſionem per ſimplex tranſumptum *juxta Conſtitutionem* 50. *Innocentii X.*

SUMMARIUM.

1 FRaudibus, quæ à proviſis, & miniſtris committi ſolent, occurrendum eſt.

2 Poſſeſſio capta per tranſumptum privat ipſo jure beneficio.

3 Notarii, & officiales ipſo jure priventur officiis, ſi ſubſcripſerint tranſumpta literarum, ſeu ſupplicationum apoſtolicarum, & clerici ultra privationem inhabilitantur ad idem beneficium.

4 Differentie inter officiales, & proviſos.

5 Differentia inter falſarium literarum apoſtolicarum, & eum, qui utitur tranſumpto.

6 Valet impetratio beneficii ob captam poſſeſſionem per ſimplex tranſumptum, ſecus ob ſimplicem tranſumpti expeditionem, ubi declaratur 7.

8 *Conſtitutio Innocentii X.* non tollit triennalem poſſeſſionem.

9 Differt hæc Conſtitutio à Conſtitutione Julii III., & de ratione.

10 Differt ex alio capite Innocentiana à Conſtitutione Julii, ubi ratio differentiæ.

11 Proviſus de ſimplici beneficio poteſt allegare ignorantiam Conſtitutionis Julii III. ſecus utens tranſumpto.

12 Limitatur in eo, qui proviſus eſt de dignitate eccleſiaſtica exigente qualitatem doctoratus.

13 Minor juriſperitus non poteſt impugnare contractum ex defectu ſolemnitatum, & quare.

14 In proviſionibus beneficiorum, quæ fiunt à nunciis, & ordinariis ſufficit ſimplex reſcriptum pro obtinenda poſſeſſione, niſi aliud caveatur.

15 Qui gratia abutitur, gratia privatur, idem de privilegio, ubi quod etiam ab obtenta dignitate dejicitur.

CAPUT LIII.

1 NOn ſufficit Apoſtolicas Conſtitutiones promulgari ſuper proviſionibus beneficiorum obtentis in Romana Curia, niſi etiam occurratur fraudibus, quæ ſæpiſſimè per proviſos, & miniſtros committi ſolent; Quamvis enim ſub Paulo III. jure optimo alias ſancitum fuerit beneficia ipſo jure vacare, ac proinde poſſe libere impetrari, ſi clerici de beneficiis proviſi utantur tranſumptis ſupplicationum, *ut habetur in Conſtitut.* 49. *hujus Pontificis*, nihilominus uſus inde invaluit, ut per ſimplex tranſumptum impunè capi poſſet poſſeſſio beneficiorum; & ita conſtitutio apoſtolica contrario uſu

uſu fuit penitus abolita, dum proviſi de beneficiis inferioribus pro literis expediebant tranſumpta ſupplicationum, & apprehendebant poſſeſſionem, exigebant fructus, adminiſtrabant eccleſias, ea omnia peragentes, quæ de jure competunt veris eccleſiarum Prælatis.

2 Verum quia id maximum afferebat præjudicium juribus Papæ, & officialium Datariæ, ideo *Innocentius X. die 3. Februarii* 1652. abolito prorſus uſu tranſumptorum, ſtatuit, ut in poſterum poſſeſſio beneficii capta per tranſumptum proviſis non ſuffragaretur ſub pæna vacationis beneficii ipſo jure, niſi expreſsè dictum ſit, quod ſimplex ſignatura ſufficiat, *ita habetur in Conſtitut.*50., *de qua late Rot. deciſ.*69. *num.*5. 6. *deciſ.*123. *n.*18. *part.*12. *recen*, quarum prima impreſſa eſt *penes Tondut. de penſion, deciſ.*49. *per tot.*; & ratio eſt, quia propter uſum tranſumptorum Papa caret iis obventionibus, proventibus, decimis, & emolumentis, quæ eidem jure naturali, & divino debentur.

3 Duas habet hæc conſtitutio partes, quarum altera notarios, & officiales Datariæ, altera clericos proviſos reſpicit; Notarii enim, & officiales ultra alias pænas ipſo jure privantur officiis, ſi contra formam hujus Conſtitutionis tranſumpta literarum, ſeu ſupplicationum Apoſtolicarum confecerint, aut ſubſcripſerint; Proviſi vero utentes tranſumptis benefi io ipſo jure ſpoliantur, & inhabilitatem ad idem ſtatim contrahunt.

4 Differunt in ho offi iales à proviſis, quia officiales incurrunt pænam privationis officiorum ipſo jure, ſi his hujuſmodi tranſumpta conficiant, ſubſcribant, & expediant; E contra verò contra proviſos ſufficit uſus tranſumpti cum effectu, videlicet, ſi capta ſit in vim ejuſdem poſſeſſio beneficii, quoniam ſimplex tranſumpti expeditio pænam juris non parit. Hæc ſane eſt vera, & juridica hujus Conſtitutionis interpretatio, nam per expeditionem argui quidem poteſt, quod proviſus uti voluerit tranſumpto, ſed non inde ſequitur, quod eo uſus ſit, quod patet, quia poteſt eo non uti, poteſt illud lacerare, & deinde literas Apoſtolicas expedire, ſicuti qui deſtitit uti falſis literis, non amittit officia, & beneficia *cap. ad falſariorum, cap. accedens de crimin. falſ.*, ergo beneficio privatus non eſt, qui expedit tranſumptum, nec eo

5 utitur. Sane gravius puniendus eſt, qui litteras Apoſtolicas falſificat, quam qui utitur tranſumpto, falſificator enim literarum Apoſtolicarum ipſo jure ſpoliatur omnibus beneficiis, fitque incapax aliorum ſimilium, & diſſimilium, quod dici non poteſt de eo, qui ſimpliciter utitur tranſumpto, a poſſeſſionem beneficii apprehendit, privatur enim beneficio, ſed non fit inhabilis ad alia ſimilia, vel diſſimilia obtinenda, Et ratio diſparitatis eſt, quia falſificator literarum Apoſtolicarum delinquit contra legem naturalem, divinam, canonicam, & humanam, utens verò tranſumpto peccat contra legem eccleſiaſticam, & poſitivam, & ideo uti tranſumpto eſt malum, quia prohibitum, ſed falſificare eſt prohibitum, quia malum; Deinde falſificantibus literas Apoſtolicas, nunquam, vel raró diſpenſatur ad beneficia, officia & dignitates eccleſiaſticas ob infamiam juris & facti, quæ repellit falſificantes tanquam indignos ab aſſequendis beneficiis *cap. infamibus ibique Gloſſ. de regul. jur. in* 6. *cap. querelam ibique Abb.*, *& Canoniſt. de election. l* 2. *Cod. de dignitat. lib.*11., E contra utentes tranſumptis facile obtinent rehabilitatem, & reſtitutionem in integrum ad idem beneficium, iterum poſſunt literas expedire, & renunciare poſſeſſioni per tranſumptum jam captæ, & novam, literis expeditis, poſſeſſionem beneficii apprehendere, ſicuti reſtituitur in integrum, qui omiſit publicare reſignationem, & his ſimilia *Rot. deciſ.*286. *num.*40. *coram Bich.*

6 Ex quibus infertur valere impetrationem beneficii ob captam poſſeſſionem per ſimplex tranſumptum, ſicuti è contrario ob ſimplicem tranſumpti expeditionem literæ impetratoriæ invalidæ, & ſubreptitiæ cenſentur *cap. ſuper literis cap. ſi proponente de reſcript.*, & ratio eſt, quia Papa confert beneficium, quatenus vacat de jure, ſed per ſimplex tranſumptum, poſſeſſione non capta, beneficium non vacat ex dictis, ergo impetratio ob expeditionem tranſumpti de jure non ſubſiſtit,

7 niſi aliud appareat de mente Papæ bèneficium conferentis; quamvis enim expeditio tranſumpti vacationem beneficii non importet, præbet tamen juſtam cauſam, ut beneficio privari poſſit, qui tranſumptum expedierit, Hæc tamen quæſtio facti eſt potius, quam juris, ac pendet ex tenore literarum apoſtolicarum, quibus videndum eſt, an Papa providerit, prout de jure, ſeu potius privaverit beneficio clericum ex hoc capite.

8 Rurſus ſciendum eſt, quod *Conſtitutio Innocentii X.* poſſeſſionem triennalem non tollit, ideoque tutus eſt adverſus impetrantem, qui per ſimplex tranſumptum poſſeſſionem beneficii adeptus eſt, a per triennium pacifice poſſedit ex recepta concluſione, quod regula de triennali præſervata intelligitur, quoties per Papam abrogata non eſt *l. præcipimus C. de appellat.*, multo magis præſervata cenſetur poſſeſſio decennalis, quæ triennali fortior eſt.

9 Differt tamen *hæc Conſtitutio* à Conſtitutione *Julii III.*, de qua *in cap. antecedenti*, ibi enim Papa ob literas non expeditas, triennalem poſſeſſionem expreſſe abrogavit, & ratio eſt, quia majus committit delictum, qui apit poſſeſſionem beneficii literis non expeditis, quam qui vere utitur tranſumpto.

10 Differt quoque ex alio capite *Innocentiana* à conſtitutione *Julii III.*, illa enim privat beneficio, quamvis ſcienter, aut ignoranter poſſeſſio beneficii per tranſumptum capta ſit, hæc vero requirit dolum, & malitiam in proviſo, ibi -- *apprehendere præſumpſerunt* --, quæ verba dolum, & fraudem ſine

dubio præſcſerunt. Unde ſi poſſeſſor beneficii habuerit juſtam cauſam, & poſſeſſionem, literis non expeditis, ignoranter apprehenderit, à pæna juris eſt excuſandus *juxta doctrinam Abb. in cap. ex literis num.* 11. *de conſuetud.*; Et quamvis, ut jam dixi, plus delinquat, qui transgreditur conſtitutionem *Julii III.*, nihilominus quandoque plus delinquere videtur, qui utitur tranſumpto, cum ita proviſus particeps ſit fraudis officialium, & miniſtrorum, cum quibus communicat, expediendo tranſumptum, quæ ratio ceſſat in eo, qui capit poſſeſſionem, literis
11 non expeditis; Quod patet in proviſo de ſimplici beneficio, poteſt enim allegare ignorantiam conſtitutionis *Julii III.*, ſed utens tranſumpto, hac ignorantia ſe tueri non poteſt ex ratione jam dicta. Hæc ſane ſunt juris fundamenta, quibus una conſtitutio valde differt ab alia, & probabilia, ſeu veriſimilia mihi videntur, non tamen indiſtincte admittenda ſunt, prout admitti non debent
12 in eo, qui proviſus eſt de dignitate eccleſiaſtica, quæ de jure exigit qualitatem doctoratus; Doctor enim utriuſque juris præſumitur ſcire Sacros Canones, Conſtitutiones Apoſtolicas de non capienda poſſeſſione beneficii literis non expeditis, multo magis per tranſumptum literarum, ſeu ſupplicatio-
13 num Apoſtolicarum; Sicuti minor juriſperitus nequit impugnare contractum nullium ex defectu ſolemnitatum, turpe enim eſt juriſconſulto jus, in quo verſatur, ignorare *l.* 1. §. *Servius ff. de orig. Jur. Bart. & alii in l.* 1. *num.* 4. *C. qui, & adverſus quos, Pereir. in regim. reipubl. lit. M. num.* 503. *Rot deciſ.* 20. *num.* 5. 6. *coram Buratt.*
14 Hæc ceſſant in proviſionibus beneficiorum, quæ fiunt à Nunciis, ſeù ab Ordinariis locorum, ſufficit enim ſimplex reſcriptum, ut poſſeſſio beneficii valide capi poſſit, nec ulla de jure incurritur pæna, ſi hoc modo poſſeſſio apprehendatur; & ratio eſt, quia de jure communi non eſt neceſſarium ad perfectionem gratiæ inſtrumentum collationis, quo regulariter utuntur Ordinarii, ſeu Nuncii in proviſionibus beneficiorum, poſſunt tamen beneficio privare clericum, qui ſine inſtrumento collationis poſſeſſionem beneficii apprehenderit, maxime ſi ſtatuto id caveatur; quod ſane ſtatutum ſine dubio valet, & obli-
15 gat, quoniam dignus eſt, ut gratia privetur, qui gratia abutitur, ſicuti qui privilegio obviat, illud amittere meretur *Canon. ubi iſta diſt.* 74. *Canon privilegium* 11. *quæſt.* 3. ubi etiam judicio legum civilium ab obtenta dignitate dejicitur, qui privilegio abutitur, *& habetur in cap. cum M. Ferrarienſis, ibique Gloſſ. verſic. contravenerit de conſtitut. cap. pro illorum de præben. l.* 2. *C. de jur. domin. impetran.*

A D D I T I O.

S U M M A R I U M.

1 Penſio non poteſt exigi per tranſumptum, ubi de ratione.
Penſionarius temere exigens penſionem per tranſumptum, penſione privatus eſt, vel privandus, ſi adiecta ſit clauſula, *ut literæ expediantur*.
3 Uſus tranſumptorum prohibitus eſt in penſionibus.
4 Limita in translatione penſionis.
5 Translatio penſionis eſt quædam oneris prorogatio.

1 EX dictis ſequitur, quod ſicuti non poteſt apprehendi poſſeſſio beneficii per tranſumptum, ita nec penſio exigi poteſt, literæ enim penſionis parum differunt à literis beneficii *Gig. de penſion. quæſt.* 100. *num.* 13.;
2 Ideoque penſionarius exigens fructus penſionis per ſimplex tranſumptum, penſione privatus eſt, vel privandus, potiſſimum quia hodie in penſionibus, quæ à Papa reſervantur ſuper beneficiis eccleſiaſticis, adjici ſolet clauſula, ut literæ expediantur, *ut in additione antecedenti dictum eſt*. Ex quo pa-
3 tet, quod de ſtylo uſus tranſumptorum prohibitus eſt in penſionibus, prout in beneficiis.
4 Hæc tamen locum non habent in translatione penſionis, in qua literæ non expediuntur, ſed inſtrumentum translationis, ſeu tranſumptum ſufficit, ut inde ad ejus ſolutionem titularis teneatur *Rot. deciſ.* 60. *num.* 18. 19. *cor. Duran.*; Non enim translatio fit à Papa, ſed ab indultario,
5 licet auctoritate Papæ hæc fiat; Ultra quod translatio penſionis non eſt reſervatio, ſed quædam oneris prorogatio de una in aliam perſonam.

ARGU-

ARGUMENTUM.

DE Vacatione Beneficii, & Penſionis ob non paritionem decreto de dimittendo primum beneficium intra duos menſes à die captæ poſſeſſionis ſecundi, & quando primum, vel ſecundum, & utrumque beneficium vacet ipſo jure *ad ornatum extravagantis ut quos de offic. ordinar. inter commun.*, *& de ſtylo Datariæ in hac re.*

SUMMARIUM.

1 DIviſio capitis.
2 Proviſus de ſecundo beneficio tenetur intra duos menſes à die captæ poſſeſſionis ſecundi primum dimittere ſub pœna vacationis.
3 Ampliatur, ſi per proviſum ſteterit, quo minus poſſeſſio capiatur.
4 Conditio habetur pro impleta, quoties per eum ſtat, quo minus impleatur.
5 Non ſufficit poſſeſſio ſecundi, ſed requiritur, quod ſit pacifica.
6 Ob aſſecutionem ſecundi valet impetratio primi beneficii, ubi declaratur.
7 Pacifica poſſeſſio non inducit vacationem primi, ſi omnes, vel major pars fructuum ſecundi beneficii ex indulto ſpectent ad Monaſterium &c.
8 Impetratio primi beneficii de jure ſubſtinetur, ſed nequit exequi, ut ſi poſtquam proviſus fructus ſecundi beneficii percipiat, ubi de ratione 9.
10 Ubi poſſeſſio ſecundi capi non potuit, primum beneficium non vacat vi decreti, ſed potius per obitum.
11 Vacat ipſo jure primum beneficium poſt lapſum duorum menſium non ſupervenientibus moleſtiis ſuper ſecundo.
12 Proviſus de ſecundo temere retinens etiam primum, privatur utroque, non obſtante conſuetudine retinendi plura 13
14 Limita, ſi concurrat ignorantia, ut in eo, qui per procuratorem cœpit poſſeſſionem ſecundi beneficii.
15 Ignorantia excuſat à pœna, ubi declaratur.
16 Proviſus de ſecundo beneficio non dimittens primum, ut ſupra ſit inhabilis ad alia beneficia ſimilia obtinenda, ubi declaratur.
17 Clericus privatus utroque beneficio ex hoc capite diſſimilium beneficiorum incapax non eſt, ubi exemplificatur.
18 Tutius eſt impetrare primum, quam ſecundum beneficium, ubi de ratione.
19 Stylus Datariæ in hac materia duplex, primo quando apponitur decretum de dimittendo primum intra duos menſes, ſecundo quando illud adjicitur, ut primum vacet eo ipſo, quod explicatur ibidem.
20 Primo caſu proviſus de ſecundo retinet primum, donec ceſſent moleſtiæ judiciales ſuper ſecundo, ſecus in ſecundo caſu, præſertim ſi res integra non ſit.
21 Re integra eidem primum beneficium conferri debet.
22 Dimittens primum beneficium vi decreti animo aſſequendi aliud ad primum eſt reintegrandus, ſi ſecundum non aſſequatur.
23 Succedens in jus alterius juſtam ignorantiæ cauſam præſumitur habere.
24 Dimittens primum beneficium præfertur alii, ſi ſub eadem die de eodem proviſus ſit.
25 Decretum, vel eo ipſo, vel de dimittendo non comprehendit beneficia de jurepatronatus laicorum, & adjectum debet moderari, ubi declaratur.
26 Dimiſſio beneficii, quæ fit intra duos menſes, debet eſſe libera abſque ulla penſione, & gravamine.
27 Verbum *libere* in rebus indifferentibus importat exemptionem, idem in beneficiis, ibidem.
28 Beneficium ſemel vacans non poteſt amplius reſignari.
29 Dimiſſio, quæ fit inter duos menſes, recipitur quoad poſſeſſionem de facto, non quoad jus.
30 Ubi certa pars fructuum ſecundi beneficii ad Monaſterium ſpectat, non eſt rejicienda petitio annuæ penſionis ſuper primo.
31 Declaratur, ſi proviſus de ſecundo, tale onus, quo erat gravatum ſecundum beneficium, ignoraverit, ſecus, ſi ſciverit, ubi de ratione.

CAPUT LIV.

1 DUplex in præſenti capite oritur juris conſideratio, altera, quæ vacationem primi, altera, quæ vacationem utriuſque beneficii reſpicit; Reliqua vero concernunt ſtylum Datariæ, prout infra patebit.

2 Quoad primam certi juris eſt proviſum de beneficio vel à Papa, vel ab Ordinario, ſi aliud pacifice poſſideat, teneri intra duos menſes à die adeptæ poſſeſſionis ſecundi, primum in manibus Papæ, ſeu Ordinarii libere dimittere, alias poſt lapſum duorum menſium vacat ipſo jure primum, quod proinde poteſt impetrari à Papa, vel conferri ab Ordinario, vel ab iis, quibus de jure, conſuetudine, privilegio, aut fundatione id competit, *ita habetur in extravaganti ut quos de officio ordinarii inter communia late Rot. in Friſingen. Canonicatus 16. Maii 1707. cor. Anſald.*

3 Ampliatur, ſi per proviſum ſteterit, quo minus poſſeſſio capiatur, tunc enim in odium ipſius, elapſis duobus menſibus, habetur pro capta; hic quidem lex fingit factum quid fuiſſe, quod verè geſtum non eſt, & hoc in pœnam negligentiæ proviſi, qui irrationabiliter detrectat poſſeſſionem ſecundi beneficii apprehendere, quod novum non eſt, nam

4 de jure civili conditio habetur pro impleta, quoties per eum ſtat, quo minus impleatur

l. Jure civili ff. de condit. & demonſtrat.,
& qui fraudem, & dolum committit quoad
aſſequendam poſſeſſionem de jure pro poſſeſſo-
re habetur *Gloſſ. in cap. ſi gratioſe verſic. ſi
gratioſe de reſcript. in 6. cap. licet Epiſcopus 28.
de præben. in 6. extravag. execrabilis ibique
Gloſſ. verſic. ceſſantibus de præben. extravag.
ut quos de offic. ordinar. inter commun.*, ubi
quod etiam ex hoc capite ipſo jure vacat be-
neficium *Rot. deciſ. 856. num. 10. cor. Seraph.*

5 Nec ſufficit, quod poſſeſſio ſecundi capta
ſit, ſed & inſuper requiritur, quod ſit paci-
fica, quoniam ſi superveniant ſuper ſecundo
beneficio moleſtiæ judiciales, primum non
vacat etiam poſt lapſum duorum menſium,
nec ita proviſus tenetur illud dimittere *Ga-
briel. conſ. 193. num. 8. lib. 1. Piton. diſcept. 134.
per tot. tom. 4. Adden. ad deciſ. 451. in fin.
cor. Ludoviſ. Rot. deciſ. 713. deciſ. 745. cor.
Molin.*

6 Et quamvis primum beneficium tanquam
incompatibile ob aſſecutionem ſecundi poſſit
impetrari, prout in hoc praxis eſt Datariæ,
etiam non expectato lapſu duorum menſium
*ex deductis per Carol. Ant. de Luc. ad Ven-
trigl. in prax. par. 1. annot. 17. §. 1. num. 6.*,
nihilominus, ut plenam executionem merean-
tur literæ impetrantis, expectandus eſt litis
eventus ſecundi beneficii, ne alias proviſus
utroque beneficio privatus remaneat *Caſtren.
conſ. 265. per tot. lib. 2. Rot. deciſ. 713. coram
Molin.*

7 Rurſus pacifica poſſeſſio ſecundi beneficii
interdum vacationem primi non parit; ſiqui-
dem ſi omnes, vel ſaltem major pars fructuum
ſecundi beneficii ex indulto, conſuetudine,
aut ſtatuto ſpectent pro certo tempore ad mo-
naſterium, ſeu capitulum, certum eſt pri-
mum beneficium non vacare, etiam poſt
lapſum duorum menſium, non enim benefi-
cium conſiſtit in ſola, & quidem pacifica poſ-
ſeſſione eccleſiæ, ſed in perceptione fructuum
cap. 1. de regul. jur. in 6. cap. ſi tibi conceſſo,
*ibique Franch & alii de præben. in 6. Piton.
diſcept. 134. per tot. tom. 4.* cum cæteris fuſe
relatis *in cap. 6. de vacat. ob incompatibilita-*
8 *tem*, ideoque impetratio primi beneficii de
jure quidem valida eſt, ſed nequit exequi, niſi
poſtquam proviſus omnes, vel majorem par-
tem fructuum ſecundi beneficii percipiat
*Franch. in cap. ſi tibi conceſſo num. 2. in fin. de
præben. in 6 Vitalin. in clemen. ſi plures num 60.
eod. tit. Rot. deciſ. 85. num. 7. par. 16. recen.*,
9 & ratio eſt, quia beneficium, quod vacat de
jure, poteſt valide impetrari, & vacatio juris
exuberat ad intentum impetrantis, licet, *ut
dictum eſt*, collationis executio ſit differenda,
ne præjudicium primo proviſo irrogetur *cap.
licet Epiſcopus de præben. in 6. Alexand.
conſ. 265. lib. 2. Rot. deciſ. 153. num. 6. cor. Lu-
doviſ. deciſ. 85. num. 8. 9. par. 16. recen.*, *& alibi
paſſim*.

10 Fortius, ſi poſſeſſio ſecundi capi non potuit,
nam primum beneficium nunquam vacat vi-
gore decreti, ſed vacat per obitum, ſi inte-
rim accidat mors poſſeſſoris; unde is, qui
impetravit beneficium vacans per obitum,
præfertur ei, qui idem obtinuit tanquam
vacans ob incompatibilitatem, ſeu vigore
decreti *Rot. in Monaſterien. Canonicatus die
9. Decembris 1712. cor. Eminentiſſimo Aldro-
vando, confirmata die 9. Junii 1713. coram
Scotto*.

11 Quo vero attinet ad ſecundam conſideratio-
nem, conveniunt omnes, quod poſt lapſum
duorum menſium, non ſuperventis interim
moleſtiis ſuper ſecundo beneficio, vacat ipſo
jure primum, & ſi proviſus etiam primum
12 temerè retinere præſumat, percipiendo
fructus, privatur utroque *cap. de multa de
præben. Clementin. plures extravag. execra-
bilis eod. tit. extravag. ut quos de offic. ordi-
nar. inter commun. in puncto Rot. in Mogun-
tina Canonicatus die prima Julii 1697. coram
dell' Olmo in princip. & ferè per tot*, non
13 obſtante conſuetudine in contrarium, quæ
tanquam irrationabilis à jure improbata eſt
ex cap. 1. de conſuetud. in 6.

14 Prodeſt quidem ignorantia, quod propriè
contingit in eo, qui per procuratorem poſ-
ſeſſionem beneficii apprehendit, unde decre-
tum de dimittendo primum intra duos men-
15 ſes à die captæ poſſeſſionis ſecundi non affi-
cit, nam ignorantia ſemper excuſat à pœnis
*l. 1. l. 4. l. error. ff. de jur. & fact. ignor. l. ſi
quis, l. ſi poſt. C. eod.*, quod tamen verum
eſt, ſi ignorantia ſit veriſimilis, & probabi-
lis, ſecus, ſi ſit craſſa, ſupina, & affectata,
quod arguendum eſt ex diſtantia loci, con-
jecturis, & præſumptionibus, quæ in facto
conſiſtunt.

Ultra privationem utriuſque beneficii con-
trahit inhabilitatem ad alia beneficia ſimilia
16 obtinenda, ſi proviſus de ſecundo non di-
mittat primum inter duos menſes à die adeptæ
poſſeſſionis ſecundi, exemplum eſt in eo, qui
canonice poſſidet in eccleſia perſonatum, ſi
enim deinde provideatur de dignitate eccle-
ſiaſtica, nec intra duos menſes perſonatum
dimittat, fit incapax alterius Perſonatus, &
Eccleſiarum Parochialium, aliarumque Di-
gnitatum, quæ habent juriſdictionem cum
præeminentia, dum hæc beneficia inter ſe de
jure æquiparantur. Attamen privatus utro-
17 que diſſimilium beneficiorum incapax non
eſt, unde beneficia ſimplicia, quæ adminiſtra-
tione carent, poteſt impetrare, & ratio eſt,
quia inhabilitatus ad majus beneficium, non
cenſetur inhabilitatus ad minus; ultra quod
Papa id non expreſſit, quod utique feciſſet,
ſi privatum de utroque ad omnia beneficia
etiam minora inhabilitaſſet, quod ratio dictat
nam in pœnis omiſſum habetur pro omiſſo, *ita
Gloſſ. in extravag. execrabilis verſic. beneficia
de præben.*

18 Pro praxi tamen illud notandum eſt, tutius
eſſe impetrare primum, quam ſecundum bene-
ficium, quoniam primum poſt adeptam poſ-
ſeſſionem ſecundi ſemper vacat *cap. de multa
de præben. cap. licet Epiſcopus eod. tit. in 6.
Clementin. plures eod. tit.*, non item ſecun-
dum, quia juſta cauſa poteſt excuſare ita pro-
viſum,

viſum, cur primum intra duos menſes non dimiſerit, *ut ſupra prænotatum eſt*.

19 Denique ſtylus Datariæ in hac materia duplici modo concipitur; primo, quando apponitur decretum de dimittendo primum beneficium intra duos menſes. Hic ſane ſtylus favorabilis eſt, & nihil differt à diſpoſitione juris, de qua ſupra. Secundo quando adiicitur decretum, ut primum vacet eo ipſo, & eodem contextu illud alteri confertur. Hic ſtylus eſt odioſus, & contra diſpoſitionem juris; nam acceptans ſecundum cum hoc decreto, ſtatim amittit primum, & quandoque etiam caret ſecundo, ſi ejus collatio alii,
20 præter Papam de jure competit. Primo caſu proviſus de ſecundo ſemper retinet primum, donec ceſſaverint moleſtiæ judiciales ſuper ſecundo beneficio; non item in ſecundo caſu, quoniam ex decreto *eo ipſo* proviſus de ſecundo ſtatim privatur primo, nec ad primum amplius redire poteſt, præſertim re non integra, ſi nempe primum alteri collatum ſit,
21 licet re integra æquitas dictet, ut eidem primum beneficium conferri debeat, ſi ſecundum aſſequi non potuit *cap.2. & 3. in fine de renunciat.*, eo modo, quo dimittens primum
22 beneficium vi decreti animo aſſequendi aliud, quod aſſequi non potuit, ad primum reintegrandus eſt *Rot. deciſ.20. num.1. cor. Zaratt repetita in dec.302. par.11. recen.* potiſſimum ſi nulla culpa poſſit imputari, cur ſecundum beneficium, cujus collatio ad Pa-
23 pam non ſpectabat, acceptaverit, qui enim ſuccedit in jus alterius, juſtam ignorantiæ cauſam habere præſumitur *l. qui in jus alterius ff. de regul. jur.*; Immo præfer-
24 tur alteri, ſi ſub eadem die de eodem beneficio iterum proviſus ſit, nam quodammodo habet dominium primi beneficii, non obſtante dimiſſione facta contemplatione acquirendi aliud, *argumento Text. in l. qui ſic ſolvit ff. de ſolut. Rot. d. deciſ.20. cor. Zarat.*

25 Utrumque tamen decretum vel eo ipſo, vel de dimittendo primum intra duos menſes, ut ſupra, non comprehendit beneficia de jurepatronatus laicorum, quæ utpote fundata ex bonis patrimonialibus, à quibuſcumque reſervationibus exempta ſunt *Gloſſ. in cap.2. de præben. in 6. Covarruv. pract. quæſt. 36. Puteus deciſ.311. lib.1. in novis*. Quod ſi decretum *eo ipſo* ſuper beneficio patronali occaſione optionis, ſeu affectionis alterius à Datario jam editum ſit, debet modificari, & ſaltem ea eſt adiicienda conditio, ut patronus intra certum tempus teneatur alium clericum in Curia præſentare pro obtinenda collatione Apoſtolica; Hoc ſane caſu decretum *eo ipſo* videtur juſtum, dum Papa confert beneficium, quod in ejus manibus vacat ſine præjudicio Patroni, cui ex fundatione jus præſentandi competit.

26 Notandum inſuper eſt, quod dimiſſio beneficii, quæ fit intra duos menſes in manibus Papæ, debet eſſe libera, alias ſi fiat ad favorem alterius, dimiſſio non eſt, ſed reſignatio, imo libera non eſt, ſi fiat ſub annua penſione, ſeu commodo temporali, & conſequenter, qui tenetur libere in vim decreti dimittere primum beneficium, non adimplet formam, illud reſignando ad favorem certæ perſonæ, & ſub annua penſione; quoniam per dimiſſionem liberam beneficium vacat, ſed per reſignationem, nonniſi momentanee vacare cenſetur; Deinde per dimiſſionem Papa libere confert beneficium, ſed per reſignationem neceſſario eccleſiæ providet; Unde jura, quæ loquuntur de dimiſſione, intelliguntur de ea, in qua Papa de beneficio ad placitum diſponit, & ratio eſt,
27 quia verbum *libere* in rebus indifferentibus importat exemptionem à quocumque onere ſervitutis, uſusfructus, & his ſimilium *Barboſ. de clauſ. dictio libere num.3. Ridolphin. alleg.89. num.6.*; Ita etiam in beneficiis eccleſiaſticis verbum *libere* penſionis reſervationem excludit *extravag. execrabilis de præben. extravag. ut quos, ibique Gloſſ. verſic. libere de offic. ordinar. inter commun.*

28 His accedit, quod beneficium jam vacans non poteſt amplius reſignari ad favorem certæ perſonæ, cum reſignans poſt adeptam poſſeſſionem ſecundi jus, quod non habet amplius in primo beneficio, in alium transferre non poſſit *Canon. Duibertum 1. quæſt.7.*
29 *l. nemo ff. de regul. jur.*. Nec vis fiat in dimiſſione, quæ intra duos menſes vigore decreti fieri debet, nam talis dimiſſio à jure recipitur non quoad jus, & titulum primi beneficii, quo proviſus de ſecundo jam caret, ſed quoad poſſeſſionem de facto, quam adhuc retinet *Gloſſ. in extravag. execrabilis verſic. dimittere de præben. Rot. deciſ.713. num.17. cor. Molin.*

30 Temperanda hæc ſunt, ſi certa pars, aut quota fructuum ſecundi beneficii ad Monaſterium, aut Capitulum ex indulto ſpectaret; tunc enim non eſſet rejicienda petitio annuæ penſionis favore dimittentis, dum onus, quod patitur in ſecundo beneficio, relevatur ex penſione, quæ in primo reſervatur, quod tamen arbitrio Papæ relinquimus, qui attenta qualitate perſonæ, poteſt admittere reſignationem ſub penſionis reſervatione, vel illam rejicere.

31 Declaratur hoc procedere, ſi proviſus de ſecundo tale onus, quo ſecundum beneficium erat gravatum, ignoraverit, ſecus data hujus oneris ſcientia, imputet enim ſibi proviſus, ſi beneficium penſione gravatum favore Monaſterii, aut Capituli acceptaverit *Gloſſ. in can. clericus 21 quæſt.1. verſ. neceſſitatem ibi = Niſi iſte ſciens à principio recipit pauperem, unde imputet ſibi. l. final §. ſin autem cod. de jur. deliberan. ibi= & ſibi imputet, qui pro novo beneficio vetus eligit gravamen l ſi mulier la 2 C. ad vell. ibi=ſibi imputet, ſiquod ſæpius cogitare poterat, & evitare, non fecit, ſed ultro firmavit l.1. cod. de comm. ſerv. manumiſſ. ibi = ſibimet imputent, ſi cum liceret eis lucrari, hoc accipere diſtulerunt l.1. ff. de ſeparat. bonor. ibi = ſibi debet imputare ſuum facilitatem, Gloſſ. & DD. in cap. imputari de reg. jur. in 6., Rot. deciſ.22. n.1. & dec.255. n.2. cor. Mantic.* AD-

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 PEnſio non eſt incompatibilis cum beneficio, limita ſi conferatur in titulum.
2 Penſio aſſignata in titulum beneficii intra duos menſes dimittenda eſt in manibus Papæ.
3 Penſio aſſignata, ut ſupra, ſubjacet decreto, quod *ea ipſe* vacet.
4 Ubi ſecundum beneficium oneribus gravatum eſt favore capituli, poteſt reſervari penſio ſuper primo favore dimittentis, donec, & quouſque durent onera ſuper ſecundo.
5 Penſio impoſita ſuper primo beneficio ceſſantibus oneribus ſuper ſecundo ſtatim extinguitur.
6 Penſio, adepto beneficio, extinguitur, ſi ita cautum eſt.

1 PEnſio non eſt incompatibilis cum beneficio, quoniam mera præſtatio eſt temporaria, quæ valde differt à beneficio, niſi conferatur in titulum; tunc enim benefi-
2 cium eſt, licet denominetur penſio, ac proinde intra duos menſes à die captæ poſſeſſionis ſecundi beneficii in manibus Papæ dimittenda eſt, prout dimittitur beneficium, à quo penſio nil differt *extravag. execrabilis de præben. extravag. ut quos de offic. ordinar*; Im-
3 mo ſubjacet decreto, quod eo ipſo vacet, quia beneficium eſt, non præſtatio temporaria, & omnibus regulis beneficii conſiſtit.
4 Verum quia ſecundum beneficium oneribus, ſeu penſionibus interdum gravatum eſt, ut jam dixi, non eſt rejicienda petitio annuæ penſionis ſuper primo, & hujuſmodi penſio non eſt reſervanda pure, & ad vitam, ſed ſub conditione, donec ſcilicet, & quouſque ceſſent onera ſuper ſecundo, ita enim providetur indigentiæ proviſi de ſecundo, qui forte non acceptaſſet, ſi ſciviſſet ſecundum beneficium oneribus, & penſionibus grava-
5 tum eſſe. Dato itaque, quod ceſſent onera ſuper ſecundo beneficio, extinguitur etiam penſio impoſita ſuper primo *cap. cum ceſſante de appellat. cap. ſi pauper clericus de præben. in 6. Vitalin. in Clementin. gratiæ num. 33. de*
6 *reſcript.*, ubi dicit, quod penſio, adepto beneficio, extinguitur, ſi ita reſervetur, & *latius Gig. de penſion. quæſt. 25. cum rela is in cap. 6. de vacat. ob incompatibilitat. in addit.*

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & privatione Penſionis ob inſordeſcentiam in excommunicatione per annum, ſeu triennium, & de ſtylo Datariæ conferendi Beneficia ſic vacantia *ad ornatum Text. in cap. cum bonæ de ætat. & qualitat. & ordin. præficien.*

SUMMARIUM.

1 INſordeſcentia in excommunicatione per annum duplex infert delictum, contemptum nempe poteſtatis clavium, & præſumptam hæreſim.
2 Hæc non eſt præſumptio præſumptionis, ſed in gravi crimine fundata.
3 Clericus propter inſordeſcentiam in excommunicatione per annum beneficiis ipſo jure privatur.
4 Clericus ſuſpectus de hæreſi, ſi citatus non compareat, poſt annum beneficiis privatur.
5 Contumacia & inobedientia cenſuris coercenda eſt.
6 Impugnant nonnulli hujuſmodi vacationem, aliter diſtinguentes.
7 Hæc diſtinctio non eſt juridica.
8 Beneficium, quod vacat ex capite gravis criminis, non poteſt amplius vacare ex capite inſordeſcentiæ.
9 Intellectus *Text. in cap. cum bonæ de ætat., & qualitat.* 14.
10 Epiſcopus ex gravi crimine, ſeu injuria illata eccleſiæ poteſt clericos beneficiis privare.
11 Verba *ſpoliare non differat* de ſententia declaratoria interpretantur.
12 Verbum *ſpolietis* importat executionem, & privationem ipſo jure.
13 Verba executiva non debent remanere otioſa, & ſine effectu.
15 Excommunicati pro gravi crimine, & contumaces poſt annum non audiuntur.
16 Non audiri quid importet de jure canonico, ubi differentia inter jus earum. 17.
18 Suſpecti de hæreſi poſſunt citari, & contumaces excommunicari, & poſt annum inſordeſcentiæ, ut hæretici damnantur, ubi declaratur.
19 Patronus privatur jure præſentandi, ſi per biennium in excommunicatione permanſerit, & poſt annum clericus beneficio.
20 Creſcente contumacia, creſcere debet & pœna.
21 Differentia *inter Text. in cap. cum bonæ de ætat. & qualitat., & cap cum contumacia de hæret. in 6.*
22 Ut clericus poſt annum inſordeſcentiæ cenſeatur ipſo facto privatus beneficio, duo neceſſariò requiruntur. 24.
23 Si intra annum ceſſat contemptus, clericus beneficio privatus non eſt, nec privandus.
25 Clericus excommunicatus propter debitum civile, ſeu pecuniarum poſt annum excommunicationis beneficium ipſo jure non amittit. 29. *contra Menoch. & Pignatell.* 26.
27 Intellectus *Text. in cap. cum contumacia de hæret. in 6. contra ſenſum Pignatell., & Menoch.* 28.
30 Excommunicatus inhabilis eſt ad beneficia obtinenda.
31 Clericus excommunicatus propter debitum civile, quod exigi non poteſt, ac pluries monitus, beneficio privandus eſt. 32.
33 Clericus privatur beneficio, ſi pluries monitus ſub

pœna

pœna excommunicationis mandatis Apoſtolicis non pareat, & interim celebrare temerè auſus fuerit.

34 Valet impetratio beneficii ob contumaciam, & ob non paritionem mandatis Apoſtolicis, ubi quod non eſt admittenda reſignatio, & admiſſa non tenet in præjudicium impetrantis.

35 Ad incurrendam privationem beneficii ipſo jure requiritur triennalis inſordeſcentia juxta aliorum opinionem,

36 Hæc opinio conformis eſt praxi, & ſtylo Datariæ.

37 Impetrationes beneficiorum non expediuntur in Dataria, niſi poſt triennalem inſordeſcentiam.

38 Epiſcopus declarans clericum contumacem ex cauſa criminis, & poſt annum inſordeſcentiæ privatum eſſe beneficio, non poteſt redargui de injuſtitia, & quare.

C A P U T L V.

1 Notandum eſt inſordeſcentiam in excommunicatione per annum graviſſimum crimen eſſe; Duplex enim ex hac infertur delictum, alterum, quod reſpicit contemptum poteſtatis clavium alterum præſumptam hæreſim præſefert *Abb. & alii in cap. cum bonæ de ætat. &*
2 *qualitat.*; Hæc tamen non eſt præſumptio præſumptionis, quæ in jure non recipitur, præſertim in pœnalibus, ſed eſt præſumptio in gravi crimine fundata; Crimen enim infert excommunicationem, excommunicatio poſt annum præſupponit contemptum poteſtatis clavium, & demum contemptus hæreſim ſaltem præſumptam ſapit; Hæc crimina ſunt inter ſe diſtincta, licet unum veniat in ſequelam alterius, quod non repugnat, ut ex uno delicto poſt annum inſordeſcentiæ in excommunicatione alia oriantur, quæ talia reputentur quoad omnes juris effectus, quam-
3 vis in ſe verè talia non ſint. Unde propterea clericus non propter delictum, & propter excommunicationem dumtaxat, ſed propter inſordeſcentiam in eadem per annum beneficiis ipſo jure privatur *cap. cum bonæ de ætat. & qualit.*, *ibique Abb.*, *& Interpretes*.
4 Eo modo, quo ſuſpectus ſimpliciter de hæreſi, ſi citatus intra annum non comparet, ut hæreticus poſt annum condemnatur, ac omnibus beneficiis, & officiis eccleſiaſticis ſpoliatur *cap. cum contumacia de hæret. in 6.*; Utrobique enim protervia, & contumacia, utrobique annalis concurrit inobedientia, quæ oritur ex contemptu, ac alios
5 ad contemptum provocat, ideoque cùm ſit mali exempli, cenſuris, aliiſque eccleſiaſticis pœnis coercenda eſt *Gloſſ. in Can. duo ſunt diſtinct. 96. Abb. in cap. 1. num. 10. de judic. Covarruv. in cap. alma mater part. 1. §. 9. n. 3. de ſent. excommunic. in 6.*
6 Impugnant nonnulli hujuſmodi vacationem, aliter diſtinguentes; aut enim crimen, pro quo clericus excommunicatus eſt, beneficio ipſo jure privat, hoc caſu poſt annum beneficium ipſo jure vacat, aliter poſt annum vacat de facto, ſed de jure eſt privandus per ſententiam Judicis, *ita diſtinguit Adden ad Cappellam Tholoſanam quæſt. 366.* quod pariter repetit *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. Gloſſ. 15. num. 104.*, ubi vacationem beneficii *ex capite inſordeſcentiæ* in excommunicatione per annum difficilem appellat, & rationem adjicit, quia in jure id expreſſum non habetur.
7 Verum ſupradicta diſtinctio apud me non eſt juridica, cum vacatio beneficii ob crimen, non ob inſordeſcentiam in excommunicatione per annum induceretur, quod re-
8 pugnat, quoniam beneficium, quod vacat ex capite criminis, non poteſt amplius vacare ex capite inſordeſcentiæ; idque regulariter verum eſt in gravibus delictis, in quibus, ſi unum crimen producit effectum juris, aliud, quod ex eo reſultat, eundem effectum parere non poteſt *cap. ſuſceptum de reſcript. in 6. Lotter. de re benef. lib. 3. quæſt. 15. num 8. Rot. deciſ. 562. num. 3. part. 3. recen.*, aliter manifeſta, & patens oriretur contradictio in terminis, ſi enim inſordeſcentia per annum in excommunicatione inducit vacationem beneficii, ſignum evidens eſt, quod clericus ex crimine, pro quo fuit excommunicatus, hanc pœnam non incurrerat. Hæc vera ſunt juris principia ex ſola ratione naturali, ſed certiora efficiuntur ex juribus infra dicendis, quibus noſtra probatur ſententia.
9 Et quidem probatur primò *ex cap. cum bonæ de ætat. & qualitat.* ubi habetur *in rubric.*, *& in Gloſſ.*, quod ſuſpenſus poſt annum omnibus beneficiis privatur, & licet ibi dicatur, quod Epiſcopus ita ſuſpenſum non differat ſpoliare, nihilominus non eſt bona illatio, quam plures Auctores autumant veram, id nempe intelligendum eſſe per ſententiam definitivam; quod apud me falſum
10 eſt; Epiſcopus enim ex gravi crimine, ſeu injuria eccleſiæ illata de jure poteſt clericos beneficiis privare *cap. gravem cap. ex literis de exceſſ. prælator.* unde ea verba *ſpoliare*
11 *non differat*, quæ celerem exigunt executionem, de ſententia declaratoria interpretanda ſunt, itaut potius reſpiciant factum,
12 & ſe referant ad poſſeſſionem, non ad jus, ſeu titulum beneficii, *ita habetur in cap. cum clerici de poſt.*, ponderando illud verbum *ſpolietis*, quod importat executionem, & denotat privationem ipſo jure *Butr. in cap. final. de poſtulan. Felin. in cap. 2. num. 3., & in cap. Rodulphus num. 25. de reſcript.*,
13 alioquin verba executiva remanerent otioſa, & carerent effectu contra mentem Papæ ita præcipientis *l. ſi quando ff. de legat. 1.*
14 Nec refert, quod ibi quoque fiat mentio de triennali excommunicatione, nam ibi Papa narrat factum, cum ita ſuſpenſi, & excommunicati per triennium in excommunicatio-

ne

ne temere, ac pertinaciter permanſerunt; attamen ad incurrendam pœnam privationis beneficii ipſo jure triennalis contumacia, ſeu inſordeſcentia in excommunicatione non eſt neceſſaria, immo annus ſufficit, dummodo intra hoc tempus verus accedat poteſtatis eccleſiaſticæ, ac cenſurarum contemptus, *ita Gloſſ. & Canoniſtæ omnes in d. cap. cum bonæ, ibique Innocen. numer.2. de ætat. & qualitat.*

15 Probatur ſecundo *ex can. rurſus, & can. quicumque* 11. *quæſt.* 3., ibi ſancitur, quod excommunicati pro gravi crimine, & contumaces non comparentes ad Judicem pro obtinenda abſolutione, & probanda innocentia,
16 poſt annum non audiuntur. Porro non audiri, nihil aliud infert, quam beneficiorum privationem ipſo jure, quod meo videri certum eſt, quoniam ſi excommunicati eſſent privandi beneficiis per ſententiam definitivam, etiam elapſo anno contumaciæ audirentur, ac citandi eſſent, ut ordo juris ſervetur; Hæc ſane eſt pæna clerici inſordeſcentis in excommunicatione, itaut, quod ſemel amiſſum eſt, amplius deduci in judicio
17 non poſſit; quod valde differt à jure cæſareo, quoniam contumax, cujus bona ex gravi crimine annotata ſunt à fiſco, poſt annum comparens auditur *l. annus ff. de reis requiren.*

18 Probatur tertio *ex cap. excommunicamus §. qui autem de hæret.*, ubi ſuſpecti de hæreſi poſſunt citari, & contumaces excommunicari, & ſi per annum in excommunicatione inſorduerint, poſt annum ut hæretici damnantur, quoniam præſumptio juris, quæ ab initio ſorte erat levis, propter contumaciam tranſit in violentam *cap. cum contumacia de hæret. in 6.*, idcirco Judex poteſt declarare incidiſſe in pænam privationis beneficii ſuſpectum de hæreſi poſt annum contumaciæ, ſicuti inſordeſcentem per annum in cenſuris *cap. vergentis, cap. cum ſecundum de hæretic. in 6.*

19 Probatur quarto *ex cap. ultim. de pæn.*, ubi dominus loci privatur jure præſentandi, quia per biennium in excommunicatione permanſit. Si igitur liceat arguere à jurepatronatus ad beneficium eccleſiaſticum, patebit clericum poſt annum inſordeſcentiæ beneficio eſſe ipſo jure privatum; clericus enim ſtrictius tenetur Apoſtolicis obtemperare mandatis, ideoque gravius puniendus eſt, cum immediate eccleſiæ, & epiſcopi ſui ſubditus ſit; Item quia crimen clerici pertinacis augetur ex contumacia, & cenſuris, creſcit ex contemptu clavium, & demum poſt annum ex præſumpta hæreſi perficitur, regu-
20 lariter enim creſcente contumacia, creſcere debet & pæna *cap. quoniam frequenter in fin. ut lite non conteſtata l. relegati ff. de pæn.*

21 Probatur ultimo, nam ideo vacant beneficia ipſo jure poſt annum *ex cap. cum bonæ de ætat., & qualitat.*, quia jam conſtat de crimine, conſtat de contumacia, & cenſurarum contemptu, immo clericus jam condemnatus eſt à lege, unde amplius non meretur reſtitutionem in integrum, nec amplius audiri debet ſuper beneficio; E contra non vacant ipſo jure beneficia *ex cap. cum contumacia de hæretic. in 6.*, quia clericus non eſt reus, niſi præſumptivè, & ob ſolam contumaciam per annum, nec aliunde conſtat de delicto, niſi per conjecturas, & præſumptiones, ideoque poſt annum monendus eſt, ut redeat, antequam condemnetur, cum poſt annum ſuam innocentiam probare poſſit, & ab impetita hæreſi ſe purgare *Gloſſ. in d. cap. cum contumacia in fin. de hæretic. in 6. Rot. deciſ.*612. *in fin. part.*4. *diverſ.*. *& ita deciſum teſtatur Cappella Tholoſana quæſt* 366.

22 Præterea, ut clericus poſt annum inſordeſcentiæ cenſeatur ipſo facto privatus beneficio, duo neceſſario requiruntur, primo quod delictum ſit de iis, quibus clericus privari poſſit, ut homicidium, perjurium judiciale cum ſimilibus, ſecundo quod per annum, animo obdurato, ac pertinaci, in excommunicatione inſorduerit, ac pluries intra annum monitus mandatis parere detrectaverit *cap. cum bonæ de ætat. & qualitat. cap. cum contu-*
23 *macia de hæret. in 6.*, ſi enim ceſſat intra annum contemptus, nunquam ipſo jure beneficio privatus eſt, immo nec eſt privandus, ſi fecerit diligentias pro obtinenda abſolutione à ſuperioribus eccleſiaſticis *Spad. conſ.*167. *tom* 2. *Lotter. de re benef. lib.*3. *quæſt.*33. *num.*115. *Barboſ. ad Concil. ſeſſ.*25. *cap.*3. *num.*33. *Rot. deciſ.*196. *poſt conſil. Farinacc. tom.*2. *deciſ.*838. *n.*3. *part.*4. *diverſ. dec.*1285. *cor. Seraphin. deciſ.*132. *num.*7. *par.*1. *recen.*

24 Siquidem nec ſola excommunicatio propter contumaciam, nec ſola contumacia cum cenſuris, nec delictum civile inſimul cum contumacia, & cenſuris ſatis ſunt ad inducendam pœnam privationis beneficii poſt annum inſordeſcentiæ, ſed neceſſarium eſt delictum criminale, non quodcumque, & leve, ſed grave, ac privatione beneficii dignum *Can. non afferamus* 24. *quæſt.*1., *Can. corripiantur* 24. *quæſt.*3. *Caſſador. de Conſtitut. deciſ.*5.
25 *num.*7. Unde excommunicatus propter debitum civile, ſeu pecuniarium, quod temere clericus renuit ſolvere, ut ſæpe fit à debitoribus, poſt annum, biennium, triennium, & ultra beneficium ipſo jure non amittit; quippe quia deeſt cauſa, ſeu delictum, quo clericus eo privari debeat; deinde excommunicatio prolata ex hoc capite dicitur remedium extraordinarium, ac à jure exorbitans, cum non deſint alia juris remedia, quibus clericus conſtringi poſſit ad debitum perſolvendum, prout ſunt perſonæ, aut pignoris captio; ideoque contemptus eccleſiaſticæ poteſtatis poſt annum inſordeſcentiæ, vel non datur, vel ſi datur, non eſt conſiderabilis ad hujuſmodi effectum *Gloſſ. ſingularis in cap. contingit verſic. non poteſt de dol., & contumac. Gratian. diſcept. forenſ. cap.*119. *num.*3. *Gonzal. ad regal.*8. *cancell. Gloſſ.*15. *num.*107. *Ricciul. de jure perſonar. lib.*4. *cap.*7. *num.*14 *Barboſ ad Concil. ſeſſ.*25. *cap.*3. *num.*36.

26 Hæc

26 Hæc eſt communis DD. Sententia, quid-
quid ſentiant *Menoch. de arbitr. centur.*5.
*caſ.*416. *num.*52. *Pignatell. conſult.*18. *num.*2.
*tom.*7., & ratio diſparitatis eſt, quia *Text.*
27 *in cap. cum contumacia*, in quo dicti Auctō-
res ſe fundant, loquitur de clerico hæreſis ſu-
ſpecto, qui jam reus eſt in judicio criminali,
è contra hic agitur de debitore in judicio ci-
vili. Nec relevant ea verba *in cauſa præſer-
tim fidei*, acſi alios caſus implicarent, quo-
niam vis hujus parenteſis eſt, quod contu-
macia vehementem auget præſumptionem in
materia fidei, & religionis, non autem in
aliis caſibus, in quibus ceſſat peculiaris fidei
ratio, quod patet, quia ſuſpectus de hæreſi
citatus ad judicium, & deinde excommuni-
catus poſt annum velut hæreticus condemna-
tur, non quia vere ſit hæreticus, ſed quia talis
de jure præſumitur. Si igitur mere ſuſpe-
ctus de hæreſi hæreticus non eſt, quanto ma-
gis non erit contemptor eccleſiaſticæ poteſta-
tis poſt annum, qui excommunicatus pro-
pter debitum civile poſt annum non ſolvit,
28 quod debet. Unde argumenta *Pignatelli*,
& Menochii non concludunt, & verbum *præ-
ſertim*, quod ſit implicativum aliorum ca-
ſuum, non relevat, cum potius ſit amplia-
tivum illius materiæ, de qua vere *Text.* lo-
quitur, immo retorquetur, quia *Gloſſ. ibi-
dem in fine*, quæ ampliat caſum ad omnes
excommunicatos ex aliis cauſis extra ſuſpi-
cionem hæreſis, præſupponit crimen, quo
clericus poſſit, ac debeat excommunicari,
nunquam autem extendit caſum ad excom-
municatum pro debito civili, & juſta qui-
dem ratione, quia excommunicatus ex hoc
29 capite beneficia jam obtenta ipſo jure non
amittit, cum in jure id non caveatur *ex au-*
30 *ctoritatibus ſupra relatis*, & ſolum efficitur
inhabilis ad alia obtinenda *cap. poſtulaſtis de
cleric. excommunicat. miniſtran.*

31 Fateor tamen, quod ſi ageretur de conſi-
derabili ſumma, quæ non poſſet exigi via
ordinaria, forte quia clericus in eo loco eſſet
potens, itaut opus eſſet remediis extraordi-
nariis contra ipſum procedere, maxime ſi
creditum eſſet Civitatis, Univerſitatis,
Collegii, aut Loci pii, inclinarem in ſen-
tentiam *Pignatell. & Menoch.*, quod admiſſo
contemptu cenſurarum, admiſſo, quod ali-
bi effectum ſuum ſortiri non poſſet debiti ſo-
lutio, clericus ex hoc capite excommunica-
32 tus, & pluries monitus beneficio privandus
eſſet *per Text. in cap. Paſtoralis* §. *verum de
appellat. Butr. in cap. Paſtoralis num.*5., *ibi-
que Abb. num.*7. *de cleric. excommun. mini-
ſtran. Suarez de cenſur. diſput.*16. *ſeſſ.*1. *n.*1.
*Sanchez reſponſ. moral. lib.*2. *cap.*2. *dub.*11. *in
princip. num.*1.

33 Quemadmodum privatur beneficio, præ-
benda, ſeu Canonicatu, qui mandatis Apo-
ſtolicis pluries monitus ſub pœna excommu-
nicationis, pertinaciter non paruit, ac dein-
de in ſpretum eccleſiaſticæ poteſtatis, &
34 excommunicationis celebrare temere auſus
fuit, valet enim impetratio beneficii, aut
canonicatus obtenta à Papa ob contumaciam,
ob non paritionem, ob excommunicationem,
& irregularitatem, non quia beneficio priva-
tus ſit, ſed quia de jure eſt privandus, &
ita poſt expeditas literas, ac inceptum judi-
cium ab impetrante, non eſt admittenda re-
ſignatio in favorem tertii, & admiſſa non te-
net, videtur enim intempeſtiva, præjudicia-
lis, ac facta à clerico contumaci ad redden-
dum judicium eluſorium, ac evitandam pri-
vationis pœnam in fraudem legis *ad Text.
in l. qui pœnæ* §. *Divus ff. de manumiſſ. cum
relatis in Auguſtana Canonicatus S. Mauritii
die* 14. *Martii* 1732. *confirmata die* 9. *Februa-
rii* 1733. *cor. R. P. D. Creſcentio*.

35 Et quamvis ſententia clericum nempe poſt
annum inſordeſcentiæ beneficio privatum
eſſe in puncto juris tuta ſit, nihilominus
cenſuerunt alii triennium neceſſarium eſſe ad
incurrendam hanc pœnam, *prout litteraliter
habetur in d. cap. cum bonæ de ætat. & qua-
litat.*, ubi quod excommunicati, ſeu ſu-
ſpenſi per triennium ſteterunt in excommu-
nicatione, quodque ibi narretur factum, ve-
rum eſt, ſed factum ipſum cauſa fuit, ut
clerici ita ſuſpenſi, & contumaces per trien-
nium, beneficiis obtentis ſtatim privaren-
tur, aut privati denunciarentur *Rip. in cap.*1.
*num.*78. *de judic. Covarruv. in cap. alma ma-
ter* §.7. *num.*10. *de ſenten. excommunicat.*;
36 Hæc opinio conformis eſt *praxi*, *& ſtylo
Datariæ*, quæ inter duas diſcrepantes ſen-
tentias ſemper ſequitur æquiorem, præſertim
ubi agitur de privatione, ſeu vacatione be-
37 neficiorum ipſo jure, & ita hodie impetra-
tiones beneficiorum non ſolent concipi, nec
expediri in Dataria, niſi poſt triennalem in-
ſordeſcentiam in excommunicatione *juxta
Text. in cap. cum bonæ de ætat. & qualitat.
Rot. deciſ.*612. *per tot. part.*4. *diverſ. dec.*70.
*num.*3. *cor. Molin.*

Hæc ſententia quoad impetrationem bene-
ficii uti æquior recepta eſt *ex ſtylo Datariæ*,
quo non obſtante de jure ſtabilis eſt oppoſita,
itaut non ſemper triennium expectandum ſit,
ut quis beneficio ex hoc capite ſit privatus.

38 Sanè ſi Epiſcopus procedat contra clericum
contumacem ex cauſa gravis criminis ad cen-
ſuras, & poſt annum inſordeſcentiæ poſt plu-
res monitiones beneficio privatum declaret,
non poteſt inferri, quod perperam proceſſe-
rit, aut injuſtè pronunciaverit, ſequendo
potius primam, quam ſecundam ſententiam;
conſtito enim de gravi crimine, de contuma-
cia, & ſpretu excommunicationis, benefi-
cium vacat de jure poſt annalem inſordeſcen-
tiam in excommunicatione, ideoque ſenten-
tia Ordinarii tanquam juſta in Curia eſt con-
firmanda, dum fundatur in clara diſpoſitio-
ne juris *cap. cum bonæ de ætat. & qualitat.
Can. rurſus* 11. *quæſt.*3. *Barboſ. in d. cap. cum
bonæ num.*2. *&* 4. *Covarruv. in cap. alma ma-
ter* §.7. *num.*10. *verſic.*3. *de ſenten. excommu-
nicat. Ricciull. de jure perſonar. lib.*4. *cap.*7.
*num.*20. *Rot. deciſ.*1285. *num.*4. *coram Sa-
raphin.*

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 PEnſio ob inſordeſcentiam per annum, aut triennium non extinguitur.

2 Penſio in odioſis non venit appelletione beneficii.

3 Clericus excommunicetus penſionis fructus non lucratur.

4 Clericus excommunicatus poſt annum, ſeu triennium inſordeſcentiæ penſione priveri poteſt.

5 Contumacia annalis, ſeu triennalis ex duplici capite graviſſimum crimen eſt.

6 Clericus ob excommunicationem privatus beneficiis, cenſetur etiam privatus penſionibus, etiamſi de his nulla in ſententia mentio facta ſit.

1 PEnſio ob inſordeſcentiam in excommuni-
catione per annum, aut triennium non
extinguitur, quoniam diſpoſitio juris loquitur
2 ſimpliciter de beneficiis, quorum appellatio-
ne, præſertim in odioſis, non venit penſio,
*Cap quamvis de præben. in 6. Felin. in cap. ad
audientiam 2. de reſcript.*
3 Clericus tamen, prout excommunicatus
eſt, non lucratur fructus penſionis *Garz. de
benefic. part.1.cap.5. num.131.& par.7. cap.14.
num.114. deciſ.1164. num.2. cor. Seraphin.*,
4 & privari poteſt etiam penſione, ſi per an-
num, aut triennium in excommunicatione
inſordeſcat, ſi enim de jure ſola ſufficit excom-
municatio, ut quis privetur redditibus eccle-
ſiaſticis, *cap. Paſtoralis §. verum, ibique
Abb. num. 17., Butr. ibidem de appellat.*,
multo magis contumacia annalis, ſeu trien-
5 nalis, quæ ſine dubio graviſſimum crimen eſt,
tum ob contemptum poteſtatis clavium, tùm
etiam ob præſumptam hæreſim, quæ ex con-
temptu oritur *Canoniſtæ omnes in cap. cum
bonæ de ætat. & qualitat. cap. cum contumacia
6 de hæretic. in 6.* Immo clericus ob excommu-
nicationem privatus beneficiis cenſetur etiam
privatus penſionibus, quamvis in ſententia
nulla de his mentio facta ſit *Ricciul. de jure
perſonar. lib.4. cap.14. Monet. de diſtribut.
quæſt.15. num.21. part.2. Scacc. de appellat.
quæſt.17. limit.22. num.9.* Quod ſi hoc verum
eſt in clerico ſimpliciter excommunicato,
multo magis in inſordeſcente, & contumaci.

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & privatione Penſionis ob recurſum ad Judices laicos *juxta Conſtitutiones Martini V., & Innocentii VIII.*

SUMMARIUM.

1 REcurſus ad Judices laicos prohibitus clericis ſub pœna privationis beneficiorum ipſo jure, ſed non in omnibus caſibus clerici privantur.

2 Recurſus ad Judices laicos à clerico habitus, ne alter beneficii poſſeſſionem apprehendat, beneficio privatur, & quoad jus, & titulum amplius non enditur 3.

4 Excommunicatus non poteſt in judicio actoris figuram gerere.

5 Differentie inter actorem, & reum in hac materie recurſus ad Judices laicos.

6 Recurſus clericis prohibitus eſt, tum in judicio poſſeſſorio, tum petitorio.

7 Beneficie ipſo jure vacant ob recurſum ad Judices laicos in utroque judicio.

8 Clericus poſſeſſor beneficii, & conventus in judicio poteſt comparere coram Judice laico pro ſe defendendo abſque ulla pœna.

9 Poſſeſſor beneficii prævidens ſibi vim ab alio inferri, poteſt recurrere ad Judices laicos, præſertim ſi recurſus habitus ſit ad tuendam poſſeſſionem 10.

11 Clericus recurrens voluntarie ad Judices laicos pro tuenda juriſdictione eccleſiaſticâ ipſo jure amittit beneficium, ubi rationes 12.

13 Ampliatur, ſi clericus recurſum habeat ad Judices laicos pro impedienda injuſta ſententia Judicis eccleſiaſtici.

14 Differentia inter clericos, & patronos recurrentes ad Judices laicos 15.

16 Aliud eſt denegare audientiam ob ſimiles recurſus, aliud vacare beneficium, ubi differentia.

17 Requiritur ſententia declaratoria facti, ut vacent ipſo jure ex hoc capite beneficia, ubi declaratur.

18 In impetratione beneficii id non requiritur, ſed ſufficit, quod coram executore recurſus probetur.

19 Epiſcopus excommunicatus ob recurſum ad Judices laicos valide confert beneficia, ſi talis declaratus non ſit.

20 Clerici ob ſimiles recurſus ſunt incapaces beneficiorum.

21 Impetratio beneficii non valet. ſi clericus abſolutus fuerit à cenſuris, aliiſque pœnis, quas cauſa recurſus incurrerat.

22 Clericus abſolutus à pœna ſpirituali non cenſetur abſolutus à pœna temporali.

C A-

C A P U T L V I.

1 Ecurſus ad Judices laicos
prohibitus eſt omnibus cle-
ricia ſub pœna privationis
beneficiorum ipſo jure ex Sa-
crorum Canonum inſtitu-
tis, aliiſque Conſtitutioni-
bus Apoſtolicis, ſed non in
omnibus caſibus clerici privantur ipſo jure be-
neficiis, imo quandoque privandi non ſunt;
Videamus itaque, quando clerici hanc pœnam
incurrant, & quando non, ad omnes juris effe-
ctus conferendi, vel non beneficia ex hoc ca-
pite vacantia.

2 Dico primo, quod ubi recurſus à clerico
ad Judices laicos habitus eſt, ne alter benefi-
cii poſſeſſionem apprehendat, ſeu ut cauſa
beneficiaria coram ipſis ſuper poſſeſſorio diſ-
cutiatur, hoc caſu beneficium alteri colliti-
ganti adjudicandum eſt, quia propter hujuſ-
modi recurſum incurritur excommunicatio,
quæ ab agendo actorem repellit, deinde quia
jus manutentionis ſtatim amittitur *Rot. de-
ciſ.372. num.2. cor. Cavaler.*, & in ſequelam
clericus ob hujuſmodi recurſum privatur
etiam jure beneficii, qui enim amittit jus ma-
nutentionis, amittit quoque jus, & titulum
beneficii, & ſicuti recurſus facit indignum
poſſeſſione beneficii, ita quoque reddit indi-
gnum titulo eccleſiæ. Unde propterea ob
violatam libertatem eccleſiaſticam ipſo jure
3 vacat beneficium, itaut quoad jus, titulum,
& poſſeſſionem clericus amplius audiri non
debeat, excommunicatus enim non poteſt in
4 judicio actoris figuram gerere *cap. cum inter,
cap. dilecti, ibique Gloſſ. de except. cap.1. de
except. in 6.*

5 Dico ſecundo magnam eſſe in hac re diffe-
rentiam inter actorem, & reum. Sane cleri-
cus recurrens incidit in hanc pœnam, quia
recurſus eſt actus voluntarius, & directe ten-
dit in ſpretum libertatis eccleſiaſticæ nulla
habita diſtinctione inter judicium poſſeſſo-
rium, ac petitorium; & quamvis de jure ci-
vili unum judicium valde differat ab alio, cum
illud momentaneum ſit, nec appellabile, ac
modici præjudicii *l.unic. ibique Gloſſ. C. ſi de
momentan. poſſeſſ.*, è contra judicium pro-
prietatis exigit diſcuſſionem jurium, ac pro-
6 inde per tres ſententias terminandum, nihil-
ominus de jure canonico aliud cautum eſt,
quoniam ſententia, quæ profertur in uno re-
quiritur quoque in alio judicio, utrobique
admittitur appellatio, cum utrobique grava-
men inferri poſſit, utrobique directe læditur
7 immunitas eccleſiaſtica; Præterea ſive in uno,
ſive alio judicio verſemur ob recurſum ad Ju-
dices laicos vacant ipſo jure beneficia, cum
facultate libere conferendi, ſeu impetrandi
*ex Conſtitutionibus Martini V., & Innocen-
tii VIII., Gratian. diſcept. forenſ. cap. 238.
num.77. Farinacc. conſ.68. num 5. lib.1. Rot.
deciſ.15. num.5. deciſ.136. num.1. & 2. coram
Merlin. lib.1. deciſ 906 num.1. & 2. coram
eodem lib 2.*, & latius habetur *in deciſ.20. co-
8 ram Falconer. tit. de benefic.* Secus ubi poſſeſ-
ſor beneficii in utroque judicio reus eſt, quo-
niam defenſio coram quocumque Judice
etiam incompetenti eſt de jure permiſſa, nec
ubi prohibita eſt actio, ibi quoque ſub eadem
pœna prohibita cenſetur exceptio *Rot. de-
ciſ.377. num.78 coram Pæn. deciſ.423. n.25.
part 19 rec.*, ubi illicitus recurſus ex parte
unius, non infert illicitam eſſe defenſionem
ex parte alterius, recurſus enim eſt volunta-
rius, defenſio eſt neceſſaria, actio directè of-
fendit libertatem eccleſiaſticam, non ita ex-
ceptio, qui enim prohibetur agere, non pro-
hibetur excipere *cap. intelleximus de judic.
cap. cum inter de exception.*, & conſequenter
per exceptionem ipſo jure non vacant benefi-
cia eccleſiaſtica.

9 Advertendum tamen eſt, quod poſſeſſor
beneficii prævidens ſibi vim ſuper beneficio
ab alio inferendam poteſt recurrere ad Ju-
dices laicos, nec propter hujuſmodi recur-
ſum beneficio privatus eſt; Si enim poteſt
hoc facere propria auctoritate, cum vim vi
repellere liceat, multo magis erit licitus re-
curſus ad Judices laicos, qui auctoritate pu-
blica comprimunt violentias, ac injuſto oc-
cupatori inhibent ſub pœnis temporalibus,
mandantes interim ſuperſe 'eri, donec cauſa
beneficiaria in poſſeſſorio à Judice eccleſiaſti-
co abſolvatur, immo hujuſmodi recurſus vi-
detur neceſſarius pro removendis omnibus
ſcandalis, & inconvenientibus, quæ procul
dubio inter eccleſiaſticos orirentur, ſi Judices
ſeculares remediis opportunis non occurre-
10 rent, & eo fortius, ſi recurſus habitus ſit
per poſſeſſorem beneficii ad tuendam ſuam
poſſeſſionem, *ut pluries firmavit Rot. dec.508.
num.1. & 2. cor Emer. deciſ.54. num 14. cor.
Ubag., deciſ 1093. num.13. deciſ 377. num 78.
79. coram Pæn. cum relatis per Barboſ. in vo-
tis deciſivis Vot.48. num.6. 17. lib.1.*, ubi ha-
betur, quod clericus ita recurrens ad Judices
laicos excommunicationem non incurrit, er-
go multo minus beneficio privatus eſt, vel
privandus.

11 Dico tertio, quod clericus recurrens vo-
luntariè ad Judices laicos pro defendenda ju-
riſdictione eccleſiaſtica, ac tuendis bonis, &
juribus eccleſiæ contra injuſtos uſurpatores,
ſtatim amittit beneficium, nam lædit liberta-
tem eccleſiaſticam, & inde læſam defendere
conatur, quod repugnat, non enim facienda
ſunt mala, ut veniant bona, nec unum Al-
tare diſcooperiendum eſt, ut alterum coope-
riatur; item non eſt licitus recurſus, ut inde
fiat licita defenſio, nam recurſus eſt volunta-
rius, licet defenſio inde fiat neceſſaria, dein-
de recurſus non debet eſſe cauſa defenſionis,
ſed potius defenſio cauſa recurſus, ubi enim
recurſus parit defenſionem, idem eſt, ac velle

Digitized by Google

voluntarie agere, ut inde jura eccleſiaſtica coram Judice incompetenti defendantur, quod ſine dubio prohibitum eſt *Rot. deciſ.*175. *in fin. par.*4. *recen. tom.*2., & juſta quidem ratione, quia non minus, qui recurrit ad Judices laicos, ut impediat executionem literarum Apoſtolicarum, quam qui recurrit, ut
12 tueatur juriſdictionem eccleſiaſticam, privatur ipſo jure beneficiis *Canon. inolita, canon. placuit* 11. *quæſt.*1., *cap. noverit*, *cap. gravem de ſent. excommunicat.*, *cap. ſi diligenti de for. competen. Conſtit.* 17. *Innoc. VIII.*, *Spad. conſ.*181. *num.*8. *lib.*2. *Rot. deciſ.*377. *n.*3. *cor. Pæn.*

13 Ampliatur, ſi clericus recurſum habuerit ad Judices laicos pro impedienda injuſta ſententia Judicis eccleſiaſtici, quia ſub hoc prætextu daretur occaſio eludendi judicium, immo impediretur juſtitia; Sane clericus habet Judices ſuos, ad quos poteſt libere recurrere, ne quid fiat, vel ut jam factum, quatenus injuſtum ſit, retractetur, ultra quod ſub zelo juſtitiæ immunitas eccleſiaſtica violatur, quod nullo modo permittendum eſt; Non mirum igitur, ſi clericus propter hujuſmodi recurſum beneficium ipſo jure amittat *ex Conſtitution bus Martini V.*, *& Innoc. VIII. Rot. deciſ.*255. *in princip. par.*3. *recen. deciſ.*20. *per tot. cor. Falconer. de benefic.*, *& in Compoſtellana Parochialis* 2. *Julii* 1725. *coram Eminentiſſimo Aldrovando*.

14 Differunt in hoc clerici beneficiati recurrentes ad Judices laicos à patronis tum eccleſiaſticis, tum etiam laicis, nam beneficia clericorum ipſo jure vacant ob violatam eccleſiæ libertatem, ſed Patroni laici recurrentes ad Tribunalia Secularia, à quibus extorquent decreta, inhibitiones, ſequeſtra, & his ſimilia, ſpoliantur pro ea vice jure præſentandi, ut in eo, in quo delinquerunt, puniantur *Rot. in Calaguritana beneficii de Brentaville* 8. *Junii* 1607. *coram Sacrato impreſſa poſt Marcheſan. de commiſſion. par.*3. *fol.*101., quam refert *Priol. in dec* 44. *num.*35., & habetur *in Comen. Parochialis* 23. *Junii* 1710. *cor. Falconer.*

15 Hæc à fortiori procedunt in patronis eccleſiaſticis, contra quos rigoroſius animadvertendum eſt, quia pravo eorum exemplo provocantur laici ad ſpernendam eccleſiaſticam juriſdictionem, & conſequenter ob ſimiles recurſus nequeunt amplius eligere, ſeu præſentare clericos ad beneficia vacantia, quoniam inciderunt in cenſuras eccleſiaſticas, & effecti ſunt indigni pro ea vice poteſtate iterum eligendi, ſeu præſentandi, dummodo tamen recurſus habiti ſint à legitimo Procuratore cum ſpeciali mandato capituli, ſeu eccleſiaſticorum, quibus competit jus eligendi, ſeu præſentandi, prout de jure requiritur *Rot. deciſ.*602. *num.*3. 4. *par.*1. *recen deciſ.*309. *num.*9. *cum ſeq. par.*7. *recen.*, *& alibi frequenter*.

16 His poſitis illud prætereundum non eſt, aliud eſſe denegare audientiam ob ſimiles recurſus, aliud vacare beneficium, primo caſu leviores probationes ſufficiunt *Rot. deciſ.*212. *num.*9. *par.*12. *recen. Comen. Parochialis* 23. *Junii* 1710. *in princip. cor. Falconer.*; Secundo autem caſu concludentes de jure requiruntur, quia agitur de vacatione beneficii, & privatione juris jam quæſiti *Rot. deciſ.*184. *num.*15. *par.*4. *recen. tom.*2. *deciſ.*602. *num* 3.
17 *par.*1. *recen.* . Immo requiritur ſententia declaratoria facti, ut ipſo jure vacet beneficium *cap. cum ſecundum de hæret. in* 6. *Gloſſ. in Clementin. præſenti verſic. conſtiterit de cenſib.*, *& Clementin.*2. *de pæn.*, quod intellige, ut interim judicium poſſeſſorium retardari non debeat, præſertim ſi clericus abſolutionem à cenſuris, & ampliſſimam reſtitutionem ad beneficium obtinuerit, & ita pro-
18 cedit *Rot. d. deciſ.*255. *par.*3. *recen.*, alioquin, ubi agitur de impetratione beneficii, id non requiritur, quoniam ſententia declaratoria reſpicit executionem, ac proinde proferri poteſt à Judice executore literarum Apoſtolicarum *ex plene deductis per Rot. deciſ.*20 *num.*8. *& per tot. cor. Falconer. tit. de benefic.*, *Compoſtellana Parochialis* 2. *Junii* 1725. *cor. Eminentiſſimo Aldrovando*, ubi quod valet impetratio beneficii, dummodo recurſus ad Judices laicos coram executore literarum Apoſtolicarum concludenter probetur.

19 E' contra epiſcopus excommunicatus ob recurſum ad Judices laicos valide confert beneficia, ſi talis declaratus non ſit, tum ratione publici officii *L. Barbarius ff. de offic. Prætor.*, tum etiam quia excommunicatus occultus non privatur exercitio ordinis, & juriſdictionis epiſcopalis, ideoque beneficia collata ab epiſcopo excommunicato non vacant, niſi recurſus ad Judices laicos ſit notorius *Rot. deciſ.*534. *num.*3 *deciſ.*602. *per tot. par.*1. *recen.*

20 Dico ultimo, quod clerici ob ſimiles recurſus, ultra beneficiorum privationem contrahunt indiſtincte inhabilitatem ad alia beneficia aſſequenda ob cenſuram, & excommunicationem jam incurſam, quæ prorſus eos repellit tanquam indignos *cap. poſtulaſtis de Cleric. excommunicat. miniſtran. Rot. dec.*109. *num.*6. *cor. Pæn.*, & admittitur *in deciſ.*83.
21 *num.*16. *par.*7. *recen.*, ubi licet fuerit reſolutum non valere impetrationem beneficii ex eapite recurſus ad Judices laicos, nihilominus id provenit, quia clericus, qui offenderat poteſtatem eccleſiaſticam ob dictum recurſum, obtinuit præventive mandatum à Papa, non tam pro abſolutione à cenſuris, verum etiam ab omnibus pænis, quas cauſa recurſus incurrerat, *ut habetur in d. dec.*83. *par.*7. *rec.*, quod jam dixerat *Rot. dec.*255. *num.*4. *par.*3. *recen.*

22 Ex quo fit, quod clericus abſolutus à pæna ſpirituali, non cenſetur abſolutus à temporali, nempe à privatione beneficii *ex doctrina Bald. in l. placet. num.*16. *cum ſeqq. C. de Sacroſan. eccleſ.*, quod eſt notandum.

ADDI-

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 CLericus recurrens ad Judices laicos contemnit poteſtatem eccleſiaſticam.
2 Penſio eſt quid ſpirituale.
3 Clericus recurrens ad Judices laicos cauſam amittit, excommunicatur, privatur honore, & gradu.
4 Clericus ex hoc capite excommunicatus penſionibus privandus eſt.

1 CLericus recurrens ad Judices laicos animo obtinendi juſtitiam ab officialibus
Principis contemnit poteſtatem eccleſiaſticam contra diſpoſitionem Sacrorum Canonum, Bullam Cœnæ, & Conſtitutiones Apoſtolicas, quod nedum verum eſt in cauſa eccleſiaſtica, ſeu beneficiaria, verum etiam in
2 cauſa penſionis, licet enim penſio ſit temporalis, jus tamen ſpirituale eſt, de quo Judices laici cognoſcere nequeunt *cap. decernimus cap. quanto de Judic.* Sane hujuſmodi privationis pœna etiam contra clericos penſionarios conſona eſt diſpoſitioni Sacrorum Cano-
3 num, quippe quia *in Canon. inolita* 11. *quæſt.* 1. clericus recurrens ad Judices laicos cauſam amittit, & excommunicatur, deinde *in Can. placuit ibidem* privatur honore, & gradu, demum *in cap. ſi diligenti de for. competen.* à communione eccleſiæ ipſo jure habetur alienus; His accedunt conſtitutiones Apoſtolicæ *Martini V.*, *& Innocentii VIII.*, quæ ipſo facto declarant ex hoc capite clericum excommunicatum, & beneficiis privatum denunciant. Ex quibus juribus ſequitur, & illatio ſine dubio juridica eſt, quod clericus excommunicatus ob recurſum ad Judices lai-
4 cos penſionibus per ſententiam judicis ſpoliandus eſt *Garz. de benef. par.* 1. *cap.* 5. *n.* 132. *& par.* 7. *cap.* 14. *num.* 114. *Rot. deciſ.* 1164. *num.* 2. *cor. Seraphin. cum relatis in antecedenti capite in additione.*

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & privatione Penſionis ob malam promotionem ad Sacros ordines *juxta conſtitut.* 7. *Pii II.*

SUMMARIUM.

1 TRiplíciter vacant ipſo jure beneficia ob malam promotionem ad ſacros ordines ex conſtitut. Pii II.
2 Primo, ſi clericus ſuſceperit ordines ſacros extra tempora, & in ordinibus miniſtraverit.
3 Limita in minoribus ordinibus, ſeu prima tonſura.
4 Pœnæ Tridentini contra ordinantes, & ordinatos extra tempora.
5 Secundo, clericus ante legitimam ætatem ſcienter ſuſcipiens ordines à ſuo epiſcopo. & in ſuſceptis ordinibus temere miniſtrans privationem beneficii ipſo jure incurrit.
6 Beneficium ſic vacans libere impetrari poteſt abſque ulla ſententia declaratoria.
7 Tertio, clericus ordinatus ſine literis dimiſſoriis, & in eis miniſtrare præſumens ipſo jure privatur beneficio.
8 Fortius, ſi ſcienter extra tempora, ante legitimam ætatem, ſine literis dimiſſoriis ad ſacros ordines aſcendere præſumpſit, & in eis miniſtravit, ubi de ratione.
9 Clericus eſt incapax beneficii, ſi furtive, ſeu per ſaltum promotus ſit, item ſi recepit ordines ab epiſcopo, qui epiſcopatum renunciavit. 10, ubi quod ignorantia non excuſat. 11.
12 Beneficia conferri non poſſunt clerico, qui ordines ſcienter ſuſcepit ab epiſcopo excommunicato, & collata ipſo jure vacant.
13 Clericus in his caſibus non privatur beneficiis ante obtentis, & de ratione.
14 Clericus ſic promotus, ſi defectum legitimæ ætatis ignoraverit, beneficiis ante obtentis non privatur, nec ab obtinendis arceri debet, præſertim ſi per triennium ea poſſederit, ubi de ratione. 15. 16.
17 *Conſtitutio Pii II.* non tollit triennalem poſſeſſionem.

CAPUT LVII.

1 TRiplici modo ob malam promotionem ad ſacros ordines vacant ipſo jure beneficia eccleſiaſtica, quorum primus eſt, ſi clericus extra tempora ſacros ordines à ſuo Epiſcopo ſuſceperit, *ita habetur in Conſtitut.* 7. *Pii II.*, qui diſpoſitionem juris, quæ ſolas pœnas ſpirituales infligebat, ad pœnas temporales ampliavit; nec hujuſmodi pœna contra clericum extra tempora promotum exorbitans dici poteſt, quoniam duplex concurrit delictum, quorum alterum eſt ipſamet ſuſceptio ordinum extra tempora, quæ clericum ab eorumdem exercitio ſuſpendit, alterum oritur ex ipſamet præſumptione adminiſtrationis, quæ clericum irregularem efficit. Utrumque crimen graviſſimum eſt,
2 unum tamen ſine alio non ſufficit, ſed utrumque neceſſarium eſt, ut clericus ipſo jure prive-

privetur beneficio, *ita expreſſe ſancivit Pius II.*

3 Dixi ad ordines ſacros, qui certis anni diebus, ſeu temporibus ab Epiſcopis conferuntur, *ut in cap.1. & tot.tit.de tempor. ordination.*, quoniam ſi clericus primæ tonſuræ ordines minores ſcienter extra tempora ſuſcipiat, & in ſuſceptis ordinibus miniſtraverit, beneficio privatus non eſt, nec privandus, dum ordinum minorum collatio etiam extra tempora fieri poteſt juxta praxim eccleſiæ.
4 Hodie tamen caſus collationis ſacrorum ordinum extra tempora raro accidit *ex Trident. ſeſſ. 23. cap.8.*, ubi Epiſcopus conferens ſacros ordines extra tempora per annum ipſo jure ſuſpenſus eſt ab uſu pontificalium, & ordinatus ab eorum executione arbitrio Epiſcopi.

5 Secundus caſus eſt, ubi clericus ante legitimam ætatem à ſuo Epiſcopo ſcienter ſuſcepit ordines, nempe Subdiaconatum *ante annum* 22. Diaconatum *ante* 23., & Præsbyteratum *ante* 25., deinde ita promotus non obſtante defectu ætatis in ſuſceptis ordinibus, temere auſus fuit miniſtrare; hoc enim caſu ob contemptum ſuſpenſionis, & irregularitatis beneficii privationem ipſo jure incurrit *ex*
6 *Conſtitut. Pii II.*, itaut abſque ulla ſententia declaratoria beneficium ſic vacans libere impetrari poſſit *Navarr. in manual. cap.25. num.69. verſic. ſi irregularis Rot. deciſ.481. num.2.par.2 recen. deciſ.389.num.3.cor.Priol. deciſ.40. num.3 par.18.rec.*

7 Tertius caſus eſt de clerico, qui ſine literis dimiſſoriis ab alieno Epiſcopo ſacris ordinibus fuit inſignitus, & in eis miniſtrare præſumpſit, unde merito privatio beneficii ipſo jure condigna eſt, nam regulariter, qui ſine literis dimiſſoriis ad ſacros ordines promoventur, ſolent eſſe indigni, incapaces, ac prorſus carent doctrina, ſcientia, & literatura, quæ neceſſaria eſt ad ſacros ordines rite ſuſcipiendos; & eo fortius id recipiendum eſt, ubi
8 clericus ſcienter extra tempora, ante legitimam ætatem, ſine literis dimiſſoriis ad ordines ſacros aſcendere præſumpſit, conſtitutio enim Pii II., quæ loquitur disjunctivè, aut alternativè ſine dubio comprehendit caſum copulatum, cum major urgeat ratio, quæ clericum ita promotum beneficio privatum ſtatim declarat *ex dicta Conſtitutione Pii II.*

Hæc vera ſunt quoad privationem beneficii, ſed quoad inhabilitatem res ultra ex-
9 tenditur. Sanè clericus incapax eſt beneficii, ſi furtivè, ſeu per ſaltum, nec ſervatis interſtitiis ad ordines ſacros aſcendat, *cap. ultimo de eo, qui furtivè ord. ſuſcepit, cap. unico, ibique Gloſſ. & Canoniſtæ omnes de*
10 *cleric. per ſalt. promot.*; Item incapax beneficii eſt, qui ſcienter ſuſcepit ordines ab Epiſcopo, qui Epiſcopatum renunciavit, nam ita promotus ab exercitio ſacrorum ordinum ſuſpenſus eſt, cum Epiſcopus poſt Epiſcopatus dimiſſionem nullam amplius exercere poſſit juriſdictionem epiſcopalem *cap.1. de ordinatis ab Epiſcopo, qui renunciavit &c.*;
11 Nec ignorantia in hoc caſu excuſat à pœna ſuſpenſionis, immo in praxi hæc non eſt ita facile admittenda, quippe quia renunciatio Epiſcopatus, tum eccleſiaſticis, tum etiam diœceſanis ſolet eſſe notoria, vel ſaltem nota præſumitur à clericis ejuſdem diœceſis *Innoc. in cap.1. de ordinat. ab Epiſc., qui renunc.*

12 Demum conferri non poſſunt beneficia clericis, qui à proprio Epiſcopo excommunicato, ſeu ſchiſmatico ordines ſcienter ſuſceperunt, & collata ipſo jure vacant, ac poſſunt à quocumque impetrari, dum ita promoti ſtatim incurrunt ſuſpenſionem, quæ inhabilitat ab aſſequendis beneficiis *can. ab excommunicatis, canon. ordinationes 9. quæſt.1. cap.1. ibique Interpretes de ſchiſmaticis.*

13 In his tamen caſibus non privantur clerici beneficiis antea canonicè obtentis, nam *Conſtitutio Pii II.* loquitur dumtaxat de tribus caſibus ſupra relatis, ideoque tanquam exorbitans à jure communi ad alios ſimiles caſus non debet extendi; Item quia magis delinquunt clerici, qui recipiunt ſacros ordines extra tempora, vel ante legitimam ætatem, ſeu ſine literis dimiſſoriis, quam ordinati à proprio Epiſcopo excommunicato, ſchiſmatico, cum ſimilibus. Siquidem ordinati à proprio Paſtore, etiam excommunicato ut ſupra, regulariter pollent omnibus qualitatibus ſcientiæ, idoneitatis, & prudentiæ, quæ ratio ceſſat in iis, qui ante legitimam ætatem, & ab alieno Epiſcopo ordines ſcienter ſuſceperunt, deeſt enim in his ordinatis conſenſus proprii Paſtoris, deſunt requiſita *Concilii Lateranenſis* quæ neceſſaria ſunt pro ordinibus validè ſuſcipiendis *juxta diſpoſitionem juris, & Conſtitutionem Pii II.*

14 Ea autem, quæ de promotis extra tempora, ante legitimam ætatem, & ſinè literis dimiſſoriis dicta ſunt, temperari debent, ut nempe locum non habeant, ſi clericus ita promotus defectum legitimæ ætatis probabiliter ignoraverit, quoniam præſumptio ſuſcipiendi ordines ante legitimam ætatem, ſine ſcientia non datur, nec ſine ſcientia clericus in ordinibus miniſtrans irregularitatem incurrit, potiſſimum ſi habuerit juſtam credendi cauſam, ſe legitimam ætatem attigiſſe ex publicis documentis in actis productis, quibus clerici ſacros ordines recipere ſolent, quo
15 caſu penitus ceſſat *Conſtitutio Pii II.*, quæ neceſſario requirit contemptum, ut in terminis hujus Conſtitutionis *notat Navarr. in manual. quæſt.27. num.155., & 156.*, quem refert *Rot. deciſ. 1. num. 2. coram Cavaler.*
16 Unde propterea ita ordinatus beneficiis antea obtentis ex hoc capite privatus non eſt, nec ab obtinendis arceri debet, immo ſi per triennium ea pacificè poſſedit, tutus eſt adverſus quemcumque impetrantem *ea regula de triennali*, de qua late *Rota deciſ. 423. part.19. recen.*, & ratio clara eſt, quia regu-
17 la de triennali *ex Conſtit. Pii II.* ſublata non eſt, ut ibi.

ADDI-

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 Clericus, qui extra tempora, vel ante legitimam ætatem, ſeu ſine literis di niſſoriis ordines ſacros ſuſcepit, & in eis temere miniſtrare præſumpſit, penſione privandus eſt.

2 Ampliatur in clerico ſuſpenſo, ſeu excommunicato ob contumaciam à ſuo epiſcopo,

3 Quid in ſuſpenſionibus à jure inductis?

4 Alimenta clerico ſuſpenſo, dummodo contumax non ſit, reſervanda ſunt.

5 Lex pænalis non debet extendi de beneficio ad penſionem.

6 Clericus ſuſpenſus incapax beneficii, eſt etiam incapax penſionis,

Quia *conſtitutio Pii II.* loquitur dumtaxat de beneficiis, ideo penſionem, quæ beneficium non eſt, non comprehendit. Præterea clericus, qui extra tempora, vel ante legitimam ætatem, ſeu ſine literis dimiſſoriis ſacros ordines ſuſcepit, & in eis temere miniſtrare præſumpſit, penſione clericali ſpoliatus non eſt ex *conſtitutione Pii II.*,
1 ſed tanquam ſuſpenſus, & irregularis poteſt de jure privari *Lotter. de re benefic. lib.3. cap.33. num.58. in fin. Tondut. de penſion. cap.68. num.15.*
2 Ampliatur in ſuſpenſionibus, & cenſuria ab epiſcopo inflictis contra clericum contumacem, & ratio eſt, quia clerico ſuſpenſo, & contumaci omnes redditus eccleſiaſtici ſubtrahuntur *Gloſſ. in cap. Paſtoralis §. verum de appellat. Abb. in cap Apoſtolicæ num.7. ibique Felin. num.9. de exception.*
3 Quid ergo in aliis ſuſpenſionibus, de quibus ſupra *in §. hac vera ſunt?* Reſpondeo, quod penſio regulariter reſervatur pro alimentis, quæ clerico ſuſpenſo, dummodo contu-
4 max non ſit, reſervanda ſunt *Gloſſ. ſingularis in cap. cum Vintonienſis verſic. admiſerat in fin de election.*, & faciunt ad hoc *Text. in cap 2. de cleric. non ordinat. miniſtran. can. ſtudeat in fin. diſtinct 50.*; Deinde id cautum
5 non habetur, nec ratio patitur, ut jura, quæ loquuntur de beneficiis, extendantur ad penſionem in materia pænali, prout eſt penſionis privatio, ideoque clericus ſuſpenſus à lege, licet in ordinibus temere miniſtraverit, penſione non eſt privatus, nec privandus, licet utrobique ſuſpenſus à lege, vel ab homi-
6 ne incapax ſit, nam incapax beneficii eſt etiam incapax penſionis *Sanchez. conſil. moral. lib.2. dub.10. num.19.*, *& lib.2. cap.2. dub.14. num.3.*

ARGUMENTUM.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob indebitam retentionem ſcripturarum, & bonorum ad Cameram, Sedem, & Palatium Apoſtolicum pertinentium *juxta conſtitut. Pauli IV. Pii IV., Alexandri VI., & Clementis VII.*

SUMMARIUM.

1 Differentia inter Cameram, & Sedem Apoſtolicam.

2 Multiplex repræſentantia in eadem perſona non repugnat, ubi declaratur.

3 Camera eſt ærarium Principis, ſedes eſt Cathedra.

4 Camera diſtinguitur à Sede, ſicut materia à forma, ubi ratio aſſignatur.

5 Camera, & Sedes Synonima ſunt.

6 Clericus indebite retinens libros, ſcripturas, & bona Cameræ Apoſtolicæ ipſo jure privatur beneficiis, idem in clerico retinente ſcripturas, & jura Sedis Apoſtolicæ, ibidem in fin.

7 Pro bonis, & juribus Sedis Apoſtolicæ ſatis cautum eſt in Conciliis Generalibus, ubi pænæ contra uſurpatores.

8 Repugnare videtur privatio beneficii ipſo jure, ubi pœna excommunicationis contra Uſurpatores inflicta eſt.

9 Quid diſponat *Text. in l. Sanctio legum ff. de pæn.*

10 Appellatione eccleſiarum venit Sedes Apoſtolica, ſeu Eccleſia Romana,

11 Declaratur *Text. in l. ſanctio legum*, ubi explicatur pœna vacationis beneficii ex hoc capite.

12 Pluralitas pœnarum non repugnat, ſi ita jure cautum ſit.

13 Pœna vacationis beneficii ipſo jure poteſt imponi ab ordinario contra uſurpantes bona, & jura epiſcopatus.

14 Jura, & bona Cameræ, quamvis cohæreant temporali Principatui, ſunt etiam Sedi Apoſtolicæ, & dignitati Pontificis inſeparabiliter annexa.

15 Canoniſtæ, qui ſupponunt vacationem beneficiorum in clericis injuſte detinentibus jura Cameræ, non excludunt vacationem contra clericos retinentes jura Sedis Apoſtolicæ, ubi quod utrobique vacant ipſo jure beneficia. 16.

17 Clerici injuſte detinentes jura, & bona Palatii Apoſtolici privationem beneficiorum ipſo jure incurrunt.

18 Palatium Apoſtolicum quid ſit.

19 Camera, Sedes, & Palatium Apoſtolicum idem ſunt.

20 Impetratio beneficii ex his capitibus ſubſtinetur, ubi declaratur. 21.

CAPUT LVIII.

1 CAmera Apoſtolica valde diſ-
fert à ſede apoſtolica, ſicut
differt temporale à ſpiritua-
li, illa enim reſpicit dumta-
xat juriſdictionem tempora-
lem ſtatus eccleſiaſtici, ac
conſiderat Papam uti Prin-
cipem ſecularem, hæc autem demonſtrat ju-
riſdictionem ſpiritualem, quæ de jure divino
Papæ competit ſuper toto orbe catholico,
ipſumque recognoſcit univerſalis eccleſiæ pa-
ſtorem, quamvis utraque ſit ſub uno, eodem-
que Principe *Spad.conſ.*21. *num.*72 *lib.*1.
2 Sane multiplex repræſentantia fictione juris
in eadem perſona non repugnat, quoniam
Papa uti Princeps ſecularis Cameræ Apoſto-
licæ dominus eſt, & adminiſtrator cum libera
facultate diſponendi de redditibus ad ipſam
Cameram pertinentibus, prout ſunt cœteri
principes ſeculares ſuperiorem non recogno-
ſcentes; at Papa uti talis eſt ſedis apoſtolicæ
acerrimus defenſor, magiſter, ac ſupremus
judex, ad quem recurrendum eſt ab omnibus
catholicis pro interpretatione dubiorum, quæ
3 catholicam fidem tangunt; deinde camera
idem eſt, ac ærarium principis, in quo ejus
theſaurus reponitur; ſedes vero idem ſonat,
ac cathedra, ex qua dogmata promulgantur.
4 Demum diſtinguitur camera à ſede, ſicut
materia à forma, nam camera propter ſedem
eſt, non ſedes propter cameram, ſicut prin-
cipatus erigitur propter Epiſcopatum, non ta-
men è contra.
5 Hæc quamvis fictione juris, & ad alios
reſpectus diſcreta ſint, nihilominus pro effe-
ctibus, de quibus agitur, ſynonima ſunt, &
promiſcue ſumuntur, idemque ſonat camera,
ac ſedes, quod expreſſe reſultat ex pluribus
Conſtitutionibus, itaut quod ſtatutum eſt de
camera, intelligatur quoque diſpoſitum de
6 ipſamet ſede. Cum igitur ipſo jure privetur
beneficiis clericus indebite retinens libros,
ſcripturas, & bona Cameræ Apoſtolicæ, ita
pari pœna punitur, qui ſcripturas, libros, &
jura ſedis apoſtolicæ injuſte ſibi uſurpat, utro-
bique enim eadem juris ratio militat *ex Conſti-
tut.*11. *Pauli IV.*, & *Conſtit.* 4. *Pii IV.*, &
*Sixti V. Conſtit.*56.
7 Nec turbat, quod pro bonis, & juribus ſedis
apoſtolicæ ſatis cautum ſit in Conciliis Gene-
ralibus, ex quibus clerici uſurpantes bona,
& jura eccleſiarum excommunicationem ipſo
facto incurrunt *cap. quia ſæpe de elect. in* 6.
cap. final. de offic. ordinar. in 6., & habetur
8 in Bulla Cænæ, & Tridentino *ſeſſ.*22. *cap.*11.,
ac proinde videtur repugnare, quod pro juri-
bus ſedis, etiam privatio beneficii ipſo jure
locum habeat, cum pœna ordinaria, & om-
nium graviſſima, prout eſt excommunicatio
contra uſurpatores inflicta ſit *ad text. in l.*
9 *ſanctio legum ff. de pœn.*, ubi literaliter ſan-
citur, quod ea lex, quæ certam pœnam im-
ponit iis, qui legis præceptis non obtempe-
rant, non pertinet ad eas legum ſpecies,
quibus certa pœna ſuperaddita eſt ex duplici,
quæ ibidem adiicitur, ratione, primo, quia
per ſpeciem cenſetur generi derogatum, ſe-
cundo, quia non eſt veriſimile idem delictum
eadem lege variis æſtimationibus coerceri.
Reſpondetur, quod in Conciliis Generalibus
de juribus eccleſiarum à clericis, & laicis non
occupandis in genere actum eſt; & quamvis
10 appellatione eccleſiarum peculiari ratione
veniat tanquam caput ſedes apoſtolica, ſeu,
quod idem eſt, Eccleſia Romana, nihilominus
opus fuit, ut pro bonis, juribus, & ſcriptu-
ris ſedis apoſtolicæ quid ſpecialiter ſanciretur,
prout vigilantiſſimos Romanæ Eccleſiæ Paſto-
res *ex relatis Conſtitutionibus* ſtatuiſſe com-
11 pertum eſt. Deinde *text. in d. l. ſanctio legum*
loquitur de eodem delicto variis pœnis non
puniendo, ideoque non applicatur præſenti
caſui, non enim agitur de uſurpatione, &
occupatione bonorum eccleſiæ in genere, ſed
de retentione bonorum, jurium, & jocalium
ad Sedem Apoſtolicam pertinentium, agi-
tur inſuper de iis bonis, quæ deſtinata ſunt
ad uſum Romani Pontificis, agitur demum
de pœna privationis beneficii contra clericos
indebite detinentes ſcripturas Cameræ Apo-
ſtolicæ *ex Conſtitut. Pauli IV.*, *Pii IV.*, &
Sixti V.. Hæc ſane ſunt delicta inter ſe
diverſa, aliud enim eſt uſurpare, & occupa-
re bona, ac jura eccleſiæ, aliud retinere bo-
na, jocalia, & ſcripturas Cameræ, & Se-
dis Apoſtolicæ *l. Papinianus ff de minor.*,
& conſequenter conſtitutiones *Pauli IV.*,
Pii IV., & *Sixti V.* nullo modo plures infli-
gunt pœnas pro eodem delicto contra *Text.
in l. ſanctio legum ff. de pœn.*, ſed potius au-
gent pro aliis criminationibus à clericis com-
miſſis quoad bona, mobilia, jocalia, &
ſcripturas, præſertim tempore Sedis Papalis
vacantis; Deinde etiamſi Sedes Apoſtolica
accipiatur pro Eccleſia Romana, prout re-
vera idem ſunt, & pro qua ſatis proviſum eſt
ex cap. quia ſæpe de elect. in 6., & *Triden-
tin. ut ſupra*, adhuc in promptu reſponſio eſt,
12 de jure non repugnare, quod pro eodem de-
licto plures pœnæ, tum ordinariæ, tum ex-
traordinariæ inſimul cumulari poſſint, ſi ita
jure caveatur *Bert. in l. ſi adulterium cum
inceſtu ff. ad l. Jul. de adulter.*, & *in l. Se-
natus poſt num.*1. *ff. de accuſat. Abb. in cap.*
13 *final. num.*6. *de immunit. eccleſ.*. Immo
hæc etiam pœna poteſt adjici ab epiſcopo in
locis, in quibus bona, jura, jocalia, & ſup-
pellectilia tranſeunt in ſucceſſorem epiſcopa-
tus, ut dicam infra *in cap* 61. per totum, &
tamen pro bonis, juribus Eccleſiarum Cathe-
dralium in Conciliis Generalibus ſatis con-
ſultum eſt *ex juribus jam dictis*. Hæc dicta

ſint

Digitized by Google

ſint pro explicatione *Text. in d. l. Sanctio le-*
gum, aliorumque jurium, de quibus ſupra;
in reliquis Conſtitutiones Apoſtolicæ nullam
admittunt dubitationem quoad privationem
beneficiorum ipſo jure contra clericos indebi-
te retinentes jura, & ſcripturas Cameræ, &
Sedis Apoſtolicæ.
14 Additur, quod jura, & bona Cameræ, quam-
vis cohæreant temporali Principatui, ſunt
etiam ipſimet Sedi Apoſtolicæ, & dignitati
Pontificis inſeparabiliter annexa, nec poſ-
ſunt alienari à feudatariis in extraneos ſine
aſſenſu Papæ *ex Conſtitut. Sixti V., Clemen-*
tis VIII., & Urbani VIII., immo ne licitè
quidem ab ipſomet Papa infeudari *ex Con-*
ſtitut. Pii V. de non infeudando, ideoque
cum ſint paris naturæ, & paris conditionis,
quidquid diſpoſitum eſt pro bonis Cameræ
ſub hac pæna, cenſetur quoque diſpoſitum
pro juribus Sedis Apoſtolicæ.
15 Additur quoque, quod Canoniſtæ, qui
ſupponunt vacationem beneficiorum in cleri-
cis injuſtè detinentibus jura, bona, & ſcrip-
turas Cameræ, non excludunt vacationem
contra clericos retinentes jura Sedis, immo
ſe referunt ad Conſtitutiones Apoſtolicas,
quæ loquuntur de juribus Cameræ, & Sedis
inſimul, *ita Paulus IV. Conſtit.* 11., *Pius IV.*
16 *Conſtit.* 4., *Sixtus V. conſtit.* 56. Ergo utro-
bique ob indebitam retentionem bonorum,
jurium, ac ſcripturarum Cameræ, & Sedis
Apoſtolicæ vacant ipſo jure eccleſiaſtica
beneficia.
His accedit, quod Canoniſtæ nullam fa-
ciunt mentionem de clericis injuſtè detinen-
tibus jura, & bona Palatii Apoſtolici, &
17 nihilominus pæna privationis beneficiorum
ipſo jure, etiam in hoc caſu impoſita eſt
ex Conſtit. 6. Alexand. VI., & Conſtit. 2.
Clementis VII., quas refert *Gonzal. ad re-*
gul. 8. Cancellar. Gloſſ. 15. num. 99. in fin.
18 Nec immerito, quia Palatium Apoſtolicum
eſt, in quo datur audientia Miniſtris Princi-
pum, ſignantur gratiæ, adminiſtratur juſti-
tia, fiunt Conciſtoria, creantur Cardinales,
promoventur Epiſcopi, promulgantur De-
creta, ac Conſtitutiones pro regimine utriuſ-
19 que Principatus. Unde hodie Camera, Se-
des, ac Palatium Apoſtolicum idem ſunt,
& promiſcuè accipiuntur *ex relatis Conſtitu-*
tionibus Pauli IV., & Pii IV., Alexan-
dri VI., & aliorum.
20 In his itaque, aliiſque ſimilibus caſibus
ſubſtinetur impetratio beneficii etiam non ci-
tato ejus poſſeſſore, nam ſatis eſt, quod cle-
ricus indebitè retinens jura Cameræ, Sedis,
ac Palatii Apoſtolici ad judicium vocetur in
executione literarum Apoſtolicarum; Impe-
trans tamen beneficium tenetur concludenter
probare indebitam jurium, bonorum, &
ſcripturarum retentionem, itaut retentio do-
lum, & culpam præſeferat, quoniam quæ-
cumque retentio cum ignorantia, & bona fi-
de non prodeſt ad intentum impetrantis ex
regula, quod ignorantia facti excuſat à pænis,
l. 1. l. 4. l. error, & tot. tit. ff. de jur. & fact.
ignor., & alibi ſæpe. At de his ſatis, nam
hujus rei legem habeo, Auctores non ha-
beo.

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 Penſio eccleſiaſtica extinguitur ob indebitam retentionem bonorum, & jurium ad Sedem, & Cameram pertinentium.
2 Ampliatio in penſione laicali.
3 Laici privantur ex hoc capite juribus, feudis, & baroniis.
4 Appellatione bonorum, & jurium venit penſio.
5 Penſio reſervata intuitu miniſterii ſpiritualis ex hoc capite extinguitur, ubi de ratione.

1 Penſionem eccleſiaſticam ob indebitam re-
tentionem jurium, & bonorum ad Se-
dem, & Cameram Apoſtolicam pertinentium
vacare, & extingui dubitandum non eſt: hæc
enim virtualiter comprehenditur *ſub Conſti-*
tutione 4. Pii IV., quæ loquitur indiſtinctè
de omnibus, & quibuſcumque beneficiis *Gig.*
de penſion. quæſt. 19. n. 2.
2 Item huic pænæ ſubjacet penſio laicalis,
quia laici ob indebitam retentionem bono-
3 rum, & jurium, ut ſupra, ipſo facto ſpo-
liantur omnibus juribus, feudis, & baroniis,
ut clare diſponitur in prædicta Conſtitutione;
Deinde penſio, ut quid mere temporarium
4 venit appellatione bonorum, & jurium *l. bo-*
norum 1. ff. de verbor. ſignificat. cap. 1. de
præben. Pinell. in rubric. de bon. matern.
part. 2. n. 63.
5 Demum ex hoc capite perimitur etiam
penſio reſervata intuitu miniſterii ſpiritualis,
quia talis penſio parum differt à beneficio
Abb. in cap. conquerente num. 5. de cleric.
non reſiden.

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis, ſi clericus offendat litigantes in Romana Curia occaſione litis ibidem introductæ, vel introducendæ *juxta Conſtitutionem* 11. *Alexandri VI.*

SUMMARIUM.

1 SEcuritas in edendis decretis, & proferendis ſententiis neceſſaria eſt Judicibus Romanæ Curiæ, amplia in Advocatis, & Curialibus, ubi rationes.

2 Officium judicaturæ, & poſtulationis invitis impartiri non licet.

3 Poſtulare contra amicum eſt quædam ſpecies inhumanitatis.

4 Durum eſt cogere aliquem judicare, ſeu poſtulare contra potentes, & inimicos.

5 Clerici, qui offendunt litigantes in Romana Curia occaſione litis ibidem introductæ, vel introducendæ beneficia ipſo jure amittunt.

6 Appellatione litigantium qui veniant.

7 Declara, ſi offenſio ſit gravis, ſecus ſi ſit levis.

8 Beneficia vacantia ob gravem litigantium offenſionem ſunt Papæ reſervata.

9 Beneficium, quod alibi vacat, ob qualitatem perſonæ offenſæ fingitur vacare in curia.

10 Captus ab hoſtibus, ſi non redierit, fingitur mortuus à die, quo captus eſt.

11 An *Alexandrina Conſtitutio* quoad vacationem beneficiorum locum habeat, ſi offenſio Clientis, Curialis, & Advocati extra ſtatum facta ſit, diſtinguuntur caſus. 12. 13. 14.

15 Gravis offenſio contra Curialem, & Advocatum in dubio præſumitur occaſione litis introductæ, vel introducendæ in Romana Curia, ubi quod tutius eſt probationibus præſumptionem juris coadjuvare.

16 Sufficit ſententia in civilibus, itemque ſententia in criminalibus.

17 Res judicata pro veritate habetur, nec opus eſt, ut ex actis probetur, ubi de ratione.

18 Litigantes, facta pace, jus cauſæ poſſunt remittere, ſecus clericus in beneficiis.

19 Remiſſio juris amiſſi ex hoc capite pendet à conventione partium, ſed in beneficiis requiritur nova collatio.

20 Clericus propter hujuſmodi offenſionem fit inhabilis ad alia ſimilia, vel diſſimilia beneficia, & de ratione. 21.

22 Clerici offendentes Miniſtros, Judices, & Teſtes Sancti Officii in odium ipſius Tribunalis ipſo jure privantur beneficiis, & officiis, & dignitatibus eccleſiaſticis.

CAPUT LIX.

1 SEcuritas in edendis decretis, in proferendis votis, & ſententiis neceſſaria eſt in Judicibus Romanæ Curiæ, ut probatæ fidei ſint, & integri judicii, quod etiam decet Advocatos, & Curiales, qui quotidie poſtulant, ac cauſas tuentur, immo etiam pro clientibus id ratio exigit, ut nempe tuti, ac ſecuri eſſe debeant tam quoad bona, quam quoad vitam ab omnibus injuriis, & moleſtiis occaſione litis introductæ, vel introducendæ in Romana Curia; Quis enim Judex ſententiam proferret? quis Advocatus in judicio contradiceret? quis Patronus cauſas ſuſciperet defendendas, ſi ex ſententia prolata in Romana Curia, ex contradictione in judicio, ex defenſione cauſarum
2 vitæ periculum immineret? Potiſſimum quia officium judicaturæ, munus poſtulationis, & defenſionis cauſarum invitis impartiri non
3 licet, & ſicuti poſtulare contra amicum quædam eſt ſpecies inhumanitatis *l.* 1. *ff. de poſtulando*, ita durum eſſet cogere aliquem ad ſu-
4 ſcipiendum judicandi, & poſtulandi munus contra potentes, ſeu inimicos, à quibus nonniſi inſidiæ juſtè timeri poſſunt.

Propterea, ut ea, quæ rationi congruit, ſecuritas in judiciis haberetur, Conſtitutio-
5 ne Apoſtolica ſancitum eſt, ut clerici, qui offendunt litigantes in Romana Curia occaſione litis ibidem introductæ, vel introducendæ, beneficia, officia, & quaſcumque dignitates eccleſiaſticas ipſo jure amittant,
6 *ita Alexander VI. Conſtit.* 11., ubi expreſſe etiam habetur, quod nomine litigantium, non ſolum continentur Clientes, quorum jura in judiciis diſcutiuntur, verum etiam Judices, Advocati, & Cauſarum Patroni; & ratio eſt, quia juſtitia impeditur tam per homicidium Clientis, quam per offenſionem Judicum, Advocatorum, & Curialium *d. Conſtit.* 11. *Alexandri VI*, de qua *Panimol. deciſ.* 82. *num.* 28. *Rot. deciſ.* 166. *part.* 2. *deciſ.* 868. *part.* 3. *diverſor. deciſ.* 16. *per tot. de reſtit. ſpoliat. cor. Mohedan.*

7 Hæc tamen ſano modo intelligenda ſunt, ſi nempe offenſio ſit gravis, prout eſt homicidium, ſeu mutilatio membrorum, & fiat occaſione litis, ut ſupra, aliter, ſi offenſio ſit levis, immo etiamſi ſit gravis, ſed ob aliam cauſam *Alexandrina* locum non habet, & conſequenter beneficia non vacant, ſed clerici arbitrio Judicis plectendi ſunt *late Mandozz. conſ.* 60., *&* 61. *per tot. Rot. deciſ.* 98. *lib.* 1. *cor. Put.*

8 Obſervandum etiam eſt beneficia vacantia ob gravem litigantium offenſionem reſervata eſſe auctoritati Papæ, itaut inferior collator de his nequeat ullo modo diſponere,

etiamſi

etiamſi in ſuo menſe vacaverint *cap. 2. de præben. in 6.*, licet enim ubi crimen commiſſum eſt, ibi beneficium vacet, nihilominus ratione qualitatis perſonæ offenſæ in
9 curia fingitur vacare juxta conſtitutionem *Alexandrinam*, & paſſim habetur in regulis Cancellariæ, ac in reſervationibus in corpore juris impreſſis, quod etiam de jure civili
10 receptum eſt, nam captus ab hoſtibus, ſi non redierit, fingitur mortuus à die, quo captus eſt *l. in omnibus* 18. *ff. de captiv. & poſt limin. reverſ.*

11 Dubium eſt, an *Conſtitutio Alexandrina* quoad vacationem, & reſervationem beneficiorum locum habeat, ſi offenſio clientis, ſeu curialis extra ſtatum facta ſit; ſuper quo puncto plures caſus diſtinguendi ſunt, quorum primus eſt, ubi curialis diſceſſit ab urbe animo exequendi decretum coram Judice à quo, cumque eſſet in itinere expeditionis à clerico occaſione hujus decreti, & cauſæ pendentis in Romana Curia graviter fuit vulneratus, hoc caſu beneficia clerici ſic offendentis ipſo jure vacant cum facultate libere impetrandi, & hic eſt caſus *Putei deciſ. 99. lib. 1.*, ubi cauſa pendebat in Curia, & Placentiæ mutilatio ſequuta eſt, nec deeſt ratio, nam Curialis gaudet omnibus privilegiis Eugenianæ, acſi eſſet Civis Romanus, & immediate ſubditus Papæ; Unde mutilatio, quæ Placentiæ habuit effectum, idem eſt, acſi in curia facta fuiſſet. Deinde nil refert, an offenſio contra Clientem, Judicem, & Advocatum alibi facta ſit, dummodo occaſione litis pendentis in Romana Curia fiat, non enim locus, ubi offenſio fit, ſed cauſa, propter quam ſit, attendi debet; Et in hoc caſu quoad beneficii vacationem locum habet *Alexandrina*.

12 Secundus caſus eſt, ubi duo clerici hiſpani litigant in Curia beneficium, & unus alium graviter in partibus offenderit occaſione executionis decreti promulgati à Judice Romanæ Curiæ, ex quo dubium oritur, an clericus offendens ipſo jure beneficium amittat, & ratio dubitandi eſt, quia clericus, qui injuriam intulit, hiſpanus eſt, & non curialis, ſicuti hiſpanus eſt, non curialis, qui ſic offenſus eſt, deinde injuria non eſt illata in Curia, ſeu in ſtatu pontificio, ſed in partibus Hiſpaniarum, ideoque ſicuti extra ſtatum non habet locum Alexandrina, ita beneficium clerici ſic delinquentis in Curia de jure non vacat.

13 Sed contra concludendum eſt, quia clericus hiſpanus gravem offenſionem irrogavit alteri litiganti in Romana Curia occaſione litis ibidem pendentis, ideoque intrat pœna juris ex ratione jam dicta, quod non locus, ſed cauſa offenſionis attendi debet *Rot. deciſ. 639. n. 2. par. 1. diverſ.*

14 Tertius caſus eſt, ubi advocatus in partibus graviter offendit oppoſitorem in cauſa occaſione appellationis ad ſedem apoſtolicam interpoſitæ, tunc licet videatur, quod beneficium non vacet, cum Alexandrina loquatur de Curialibus Advocatis, & Judicibus ſtatus eccleſiaſtici, ideoque tanquam exorbitans à jure, & nimium rigoroſa nullo modo poteſt extendi ad Curiales, Advocatos, & Judices exteros, nihilominus eadem ratio in his, ſicuti in illis concurrit, utrobique enim impeditur juſtitia, & libera facultas appellandi ad ſedem apoſtolicam, ideoque omnes Curiales tam intra, quam extra ſtatum *Alexandrina Conſtitutio* comprehendit, *ita Cherubin. ad Conſtitut. 11. Alexand. VI.*, ubi dicit Alexandrinam eſſe ſauorabilem, & in ſequelam extendendam ad eos caſus, in quibus eadem militat ratio. Porrò Advocatus c offendens amittit jus in cauſa, & ſi clericus ſit, privatur ipſo jure beneficio, *prout literaliter diſponitur in Alexandrina*.

15 Notandum tamen eſt, quod gravis offenſio contra curialem intra, vel extra ſtatum eccleſiaſticum in dubio præſumitur occaſione litis pendentis in Romana Curia *Rot. deciſ. 868. in princ. par. 3. diverſor. deciſ. 97. lib 1. cor. Put.*, niſi de alia cauſa concludenter doceatur, quod ſufficit impetranti beneficium ex hoc capite, licet tutius ſit teſtibus, aliiſque facti documentis præſumptionem juris coadjuvare;
16 deinde ſufficit ſola ſententia in civilibus, in qua judex declaret nullum jus offendenti amplius in cauſa competere, item ſufficit ſola ſententia in criminalibus, quæ pronunciet clericum incidiſſe in pœnas *Alexandrinæ*, res
17 enim judicata pro veritate habetur *l. ingenuum ff. de ſtat. homin. l. res judicata ff. de regul. jur.*, nec opus eſt, ut ex actis probetur, quoniam ſententia fundatur in præſumptione juris, quæ transfert onus probandi contrarium in offendentem *l. generaliter § ſi petitum ff. de fideic. libertat. l. non eſt veriſimile ibique Gloſſ. ff. quod met. cauſ.*

18 Notandum inſuper, quod facta pace inter litigantes, dubitari poteſt, àn jus cauſæ, quod erat amiſſum ex hoc capite, cenſeatur remiſſum, qood tamen non firmo, quia id pendet à verbis inſtrumenti, remittere tamen poſſunt, ſi velint. At in beneficiis id non procedit, quoniam jus beneficii ſemel ex hac cauſa amiſſum, non poteſt amplius recuperari, etiamſi ſuper hoc partes convenerint, cum requiratur nova proviſio Papæ, cui illud re-
19 ſervatum eſt; & ratio diſparitatis eſt, quia remiſſio juris amiſſi in cauſa pendet à conventione partium, non item in beneficio, cuius diſpenſatio ſpectat ad ſuperiorem, quoties ejus jus ob crimen amittitur *cap. 3. de inſtitut. cap. 1. ibique omnes de regul. jur. in 6.*

20 Denique ultra privationem beneficii clericus propter hujuſmodi offenſionem fit inhabilis ad alia beneficia ſimilia, vel diſſimilia; gravia enim offenſio contra Judicem, Advocatum, ſeu Curialem occaſione litis, ut ſupra crimen eſt, quod infamiam irrogat, ac repel-
21 lit penitus clericum à beneficiis aſſequendis *cap. infamibus de regul. jur. in 6. cap. omnipotens, ibique Abb. verſic. ſi vero de accuſat. Gloſſ. in l. eos verſic. infames ff. de decurion. Gloſſ. in l. nullam Cod. ex quib. cauſ. infamia*

Dd 2 irro-

irrogetur l. 2., ibique *Gloſſ. Cod. de dignitat. lib. 11. Bald. in ſua Margarita impreſſa penes Innoc. IV. verſic canonicum eccleſiæ cathedralis*, quod pariter ad literam diſponitur *in Alexandrina Conſtitutione*.

22 Similis, quinimmo ſeverior edita eſt Conſtitutio à *S. Pio V.*, quæ incipit *ſi de protegendis*, qua ſeveriſſime puniuntur offendentes miniſtros, judices, teſtes, & accuſatores, qui contra eos proceſſerunt, judicarunt, accuſarunt, aut teſtimonium perhibuerunt in Tribunali S. Officii in odium ejuſdem Tribunalis, aut in vindictam proceſſus contra ſe in eodem Tribunali conſtructi ſub pœnis excommunicationis ipſo facto incurrendæ, privationis omnium, & quorumcumque beneficiorum, ac reddituum eccleſiaſticorum, nec non degradationis, & traditionis brachio ſeculari, quæ ſecum fert pœnam ultimi ſupplicii, de qua late tractat *Pignatell. conſult. 190. §. Eſt etiam diſcrimen, & per tot. tom. 2. in noviſſ.*

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 AN ob gravem offenſionem Curialium occaſione litis pendentis in Romana Curia clericus penſione privatus ſit ipſo jure, vel potius privandus. Prima opinio affirmat privandum eſſe 2. Secunda opinio aſſerit ipſo jure eſſe privatum. 3.

4 Penſio virtualiter continetur ſub Conſtitutione Alexandri VI.

5 Ob crimen qualificatum penſio extinguitur.

6 Penſio, & beneficium veniunt appellatione bonorum.

7 Penſio regulariter extinguitur, prout vacat beneficium.

8 Repetitio licita eſt, ratiocinando, & confirmando, præſertim in diverſis quæſtionibus.

9 Penſio extinguitur ob offenſionem a clerico perpetratam contra miniſtros, & teſtes S. Officii in odium ipſius Tribunalis, ubi de ratione,

1 QUæſtio eſt, an ob gravem offenſionem
Curialium, Advocatorum, & Judicum Romanæ Curiæ occaſione litis
ibidem pendentis clericus penſione ipſo jure
privatus ſit, vel potius privandus; Ratio
dubitandi ea eſt, quia Alexandrina loquitur
de beneficiis, quorum appellatione, præſertim in pœnalibus, penſio non venit, *cap.
quamvis*, ibique *Geminian. & Anchara. in
tertio notabili de præben. Abb. in cap. ad audientiam il 2. num 2. de reſcript. Felin. in cap.
poſtulaſti num 7. in fin. verſic. ſecunda declaratio eod. tit. Jo. de Selva de benefic. part. 1.
quæſt. 3. num. 30. Caccialup. de penſionib.
quæſt. 30. per tot. Rot. deciſ. 14. num. 1. cum
ſeqq. de ſentent. & re judic. coram Creſcentio.*

2 Unde cum crimen hoc qualificatum ſit, clericus penſione dumtaxat erit privandus juxta opinionem *Gabriel conſ. 187. num 12. lib. 2. Adden. ad Rot. deciſ. 1. num 9. part 9. rec.*

3 Sed contrarium in puncto juris verius arbitror clericum ſcilicet penſione eſſe ipſo
jure privatum *ex d. Alexandrina*, quæ loquitur de omnibus, & quibuſcumque beneficiis cum clauſulis effrænatis, & ampliſſimis,
4 ideoque etiam penſio comprehenditur, ut
alibi ſæpius dictum eſt ex auctoritate *Gigan.
de penſ. quæſt. 19.* Deinde clericus ſic offendens reus eſt criminis læſæ majeſtatis, quod
ſane crimen perpetratum eſt ad impediendam juſtitiam in Romana Curia, quo nil
5 gravius. Ultra quam quod etiamſi ageretur
de crimine qualificato dumtaxat, penſio ipſo
jure amittitur *Abb. in cap. at ſi clerici n. 39.
in princip. de judic. Felin. in cap. inquiſitionis num 5. de accuſat.* Demum contra laicos
& clericos ſic delinquentes impoſita eſt omnium bonorum confiſcatio, quæ etiam penſionis privationem ipſo jure continet, cum
6 non tam penſiones, quam beneficia appellatione bonorum veniant *cap. 1. de præben.
l. bonorum la 1. ff. de verbor. ſignificat. Riccius
praxis Curiæ Archiepiſcopalis Neapolit.*
7 *part. 3. cap. 165. per tot.* Ac etiam quia ex hoc
capite vacat ipſo jure beneficium, ergo
etiam penſio extinguitur *Gig. de penſionib.
quæſt. 54. Gabriel. conſ. 187. num. 11. conſ. 200.
num. 12. lib. 2. & alibi ſæpius.*

8 Nec mireris, quod hæc principia alibi dicta, hic repetantur, ſi enim juriſconſultus idem circa idem repetit ratiocinando, & confirmando *Gloſſ. in l. ſi fulls ff. de condict. ſine cauſ.*, multo magis licita erit repetitio quoad ſimilea, ſeu diverſas quæſtiones, quæ in hoc tractatu emergunt.

9 Ex dictis tuto etiam inferas penſionem vacare, & extingui ob offenſionem a clerico perpetratam contra miniſtros, teſtes, & accuſatores S. Officii in odium ipſius Tribunalis, id enim importat qualitas criminis, privatio omnium, & quorumcumque beneficiorum, degradatio, & traditio brachio ſeculari ex *Conſtitut. 82. Pii V.*, quod & ſpecialis ratio fidei, ſeu religionis, quæ per idem Tribunal defenditur, expoſtulat ex ratione *Text. in l. ſunt perſonæ in fin. ff. de religioſ. & ſumptib. funer.*

ARGUMENTUM.

De vacatione Beneficii, & Penſionis, ſi ex lege fundationis ita cautum ſit, *ad ornatum Text, in cap. Preterea 2. de jurepatronat. cap. quanto de cenſ.*

SUMMARIUM.

1 Materia vacationum ex lega fundationis frequens eſt in Curia.
2 Vacat ipſo jure cappellania per provifionem canonicatus, ſi ita in fundatione cautum ſit.
3 Cappellania repugnat Epiſcopo titulari, ubi quod cappellania collata Epiſcopo vacat de facto.
4 Vacat ipſo jure beneficium ob non reſidentiam, fundatore ita volente.
5 Pœna vacationis poteſt adjici per ſtatutum contra Parochos poſt annum, contra canonicos poſt triennium ab eccleſiis abſentes, ita à fortiori in erectione beneficii ibidem.
6 Conditio continuæ reſidentiæ intelligenda eſt prout de jure, limita ſi aliud mandavit fundator. 7.
8 Conditio etiam dura adjecta in limine fundationis ſuſtinetur, ubi declaratur.
9 Vacant dignitates, & canonicatus, ſi proviſus intra annum ad ſacros ordines non promoveatur, ſi in fundatione cautum ſit, ad ſimilitudinem proviſi de eccleſia parochiali.
10 Monitio requiritur, quando clericus per ſententiam Judicis privandus eſt. ſecus ubi pœna vacationis inducta eſt à Fundatore.
11 Pœna adjecta negativæ Conſtitutioni ſine monitione incurritur, ubi declaratur.
12 Mora paucorum dierum de jure poteſt purgari, limita, ſi aliud conſtet ex lege fundationis, ubi de ratione. 13.
14 Plura beneficia ſimplicia, quæ nullam requirunt reſidentiam ſunt compatibilia, ſaltem de conſuetudine, limita, ſi aliud cautum ſit, ibidem.
15 Jus commune pluralitatem beneficiorum indiſtinctè improbat, & damnat.
16 Beneficia coadjutoriæ, literæ expectativæ per ſimplicem ingreſſum in religione non vacant, ſecus ſi contrariam conditionem patronus adjecerit, ubi rationes, & congruentiæ.
17 Qui ingreſſus eſt religionem potius religioſus, quam clericus reputatur, ubi quod eſt incapax beneficii.
18 Conditiones juri contrariæ à fundatore beneficii adjici poſſunt.
19 Per ſimplicem adſcriptionem ad militiam de jure non eſt inducta vacatio beneficii, multo minus per electionem, limita ex contraria fundatione. 20.
21 Incompatibilia ſunt cingulus militaris, & veſtis clericalis.
22 Vacat ipſo jure beneficium per ſponſalia. ſi fundator hanc pœnam adjecerit, ubi quid ſint ſponſalia.
23 Clericus poteſt compelli ad ſervanda ſponſalia.
24 Clericus per ſponſalia reputatur laicus.
25 Collegiatus per ſponſalia privatus loco.
26 Per ſponſalia beneficia de jure non vacant.
27 Ob aſſumptionem ad gubernium civile, & politicum inſtitutè vacant ipſo jure beneficia, ſi fundator legem dixerit, ubi rationes.
28 Clericus, qui Notarii officium ſuſcepit, beneficiis privandus eſt, & ipſo jure privatur, ſi fundator hanc pœnam adjecerit.
29 Officium Notariatus vile, ac mecanicum, ubi quod ob acceptationem Notariatus penſio extinguitur. 30.
31 Fundator in erectione beneficii legem poteſt adjicere, ut clericus extraneus de eo providatur, donec alter de familia ſuperveniat contra *Pitonium*, ubi de vacatione.
32 Ob homicidium ſimplex clericus beneficio privandus eſt, ſed fundatore volente, beneficium ſtatim vacat & ſic de reliquis.
33 Pœna privationis eo ipſo adjecta à patrono, ſi nominatus abfuerit ab eccleſia per annum, non ſubſtinetur, & qui poſſint hanc pœnam imponere.
34 Ampliatur, etiamſi clericus beneficium ſub hac conditione acceptaverit.
35 Pœna privationis eo ipſo impoſita a patrono, ſi clericus intra annum ad ordines non promoveatur, de jure non ſuſſiſtit.

CAPUT LX.

1 Celebris eſt hæc materia, & quotidie accidit in praxi diſputanda ob varias conditiones, quæ auctoritate Papæ, aut conſenſu Ordinariorum in beneficiis patronalibus ſæpiſſime à fundatoribus adjiciuntur; Attamen meum non eſt de omnibus hiſce conditionibus inquirere, quia id eſſet extra noſtrum tractatum, ſed tantum dicam de iis, quibus vacant ipſo jure beneficia eccleſiaſtica. Præterea omnes has conditiones in præſenti capite inſerendas cenſui per ſequentes concluſiones juxta meum ratiocinandi modum, quem quiſquis meliorem procul dubio arbitrabitur, quoties ratio, & diſcurſus cum diſpoſitione Sacrorum Canonum conjunguntur.

Prima itaque concluſio eſt, quod fundator conditionem poteſt adjicere, ut cappellania eccleſiaſtica, ſeu laicalis perpetua ab ipſo erecta incompatibilis ſit cum canonicatu, beneficio parochiali, aliaque eccleſiaſtica dignitate, non obſtante conſuetudine in contrarium, quæ in pluribus locis viget, præſertim ſi cappellania pingui redditu ditata
2 ſit, & conſequenter per proviſionem canonicatus, dignitatis, & beneficii parochialis ipſo jure vacat cappellania *cap. de multa de præben. Clementin. execrabilis eod. tit.*, quæ jura, licet loquantur de beneficiis, habent etiam locum in quavis cappellania, ſi ita à fundatore cautum ſit *in puncto Rot. in Caſalen. beneficii* 28. *Novembris* 1687. *cor. Caccia*. Quod quidem rationi conſentaneum eſt, ita enim canonicus, vacante cappellania, facilius

llus explere poteſt ea munia, quæ ei competunt ratione canonlæ, ita parochus attentiua incumbit ad curam animarum, miſſaſque celebrat, & applicat prc populo, ſaltem diebus dominicis, qulbus jure divino tenetur, juxta communem Theologorum, & Moraliſtarum ſententiam.

3 Quemadmodum cappellania repugnat ordini epiſcopali, *ut cenſuit Sac. Congregatio Concilii in Romana Cappellaniæ dic 17. Januarii 1724.*, quod etiam puto verum, etiamſi epiſcopus eſſet tantum titularis; Dedecet enim epiſcopum, qui ad ſupremam eccleſiæ dignitatem evectua eſt, gerere in eccleſia officium ſimplicis cappellani, & ſicuti cappellania collata epiſcopo vacat, ut prius, ita ob promotionem ad canonicatum, & eccleſiam parochialem cappellania vacat de facto, & de jure ſimul, ſi lege fundationis ita cautum ſit *cap. prætcrea il 2. de jurcpatr. cap. quanto de ccnſ.*

4 Secunda concluſio eſt beneficiatum teneri ad continuam rcſidentiam, aliaque onera perſolvenda ſub pæna vacationis beneficii ipſo jure, teſtatore ita volcnte. Hæc ſane conditio de jure ſubſtinetur, quia conformis eſt diſpoſitioni juris præcipientis canonicis, parochis, & beneficiatis continuam reſidentiam *cap. 1. 2., & tot. tit. ubi canoniſtæ de*
5 *cleric. non rcſidcn. Tridcntin. ſeſſ. 7. cap. 2.*;
Imo hæc vacationis pæna adjici poteſt per ſtatutum epiſcopi, videlicet contra parochos poſt annum, contra canonicos poſt triennium ab ecceleſiis abſentes ex recepta concluſione, quod ſtatutum juri communi poteſt pænas addere, & cumulare, ut dicam in ſequenti capite, crgo à fortiori id poteſt fundator in erectione beneficii *Navar. conſ. 8. dc præbcn. Gutticr. conſ. 1. & 2., utrobique num. 1.*

6 Hujuſmodi tamen conditio non eſt Judaice, ac ad literam intelligenda, ſed à Jure communi recipere debet interpretationem, Ideoque canonicua per tres menſes abſens ab eccleſia cauſa recreationis ſine dubio non eſſet beneficio privatus, quoniam hujuſmodi abſentia ab eccleſia omnibua canonlcis, portionariis, aliiſque in dignitate eccleſiaſtica conſtitutis conceditur, *ut habctur ex Tridentin. ſeſſ. 24. cap. 12., ibiquc Barboſ., & alii.*

7 Non ignoro in præſenti hypotheſi poſſe fundatorem velle, ut canonicus etiam his tribus menſihus reſidere teneatur ſub hac pæna;
8 Et quamvis hujuſmodi conditio nimium dura ſit, nec approbanda in limine fundationis, approbata tamen de jure ſuhſtinetur; Primo, quia lex etiam dura ſervanda eſt *l. proſpexit ff. qui, & à quibus manumiſſ.*; Secundo, quia magis adhæret decreto Tridentini *d. cap. 12.* in quo præſervantur conſtitutiones, quæ longius ſervitii tempus requirunt, quod maxime procedit in beneficiia parochialibus, quorum paſtores propter curam, & periculum animarum ad reſidentiam ſtrictius tenentur.

9 Tertia concluſio eſt, quod ex lege fundationis ſtatim vacant officia, & beneficla, vacant dignitates, canonicatus, & præbendæ ipſo jure, ſi proviſus de canonicatu, beneficio, aut dignitate intra annum, ſeu tempus à fundatore præfinitum ſub hac pæna ad ordines ſacros non promoveatur *cap. licct canon. cap. ncmo dcinceps cap. commiſſa, cap. cum. cx eo de clect. in 6.*. prout ex his juribus dictum eſt, poſt annum vacare eccleſiam parochialem *cx plenc deductis in cap. 10. dc vacatione ob non promotioncm intra annum ad ſac. ordincs.*

10 Nec turbat, quod In beneficiis curam animarum non habentibus requiratur de jure monitio, antequam proviſus pænam juris incurrat *cap cum in cunctis §. inſcriora dc elcction.* Hoc enim procedit, ubi agitur de privatione beneficii per ſententiam Judicis, ſecus ex lege fundationis, tunc enim abſque ulla monitionc pæna ſtatim incurritur *cap. licet canon, cap. ncmo dcinccps dc elcction. in 6. Innocen. in cap. extirpandæ, ibiquc Ancharan. de præ-*
11 *bcn.* ubi dicitur, quod pæna adjecta negativæ Conſtitutioni ſinè monitione incurritur, exemplum eſt in eo, qui tenetur ad factum intra certum tempus ſub tali pæna, quo elapſo, ſtipulatio committitur, & pæna debetur *l. magnam C. dc contrahen. emption. l. pecuniæ § 1. l. evictis ff. de uſur.*

Et quamvis in ſtipulationibus mora etiam unius diei de rigore juris purgari non poſſit,
12 nihilominus de æquitate canonica mora paucorum dierum relaxatur, & Ita ſi clericus poſt annum intra tres, vel quatuor dies ſacros ordines ſuſcipiat, habetur, acſi intra annum promotus fuiſſet *Rot. in Adrianen. Canonicatus 7. Maii 1707. §. quod ſi cur Kaunitz*, quod etiam admittit *Gloſſ. in l ſi pacto verſic. quarto C. dc pact.*, & hoc jure utimur, licet *Gloſſ. in cap. licct canon verſic privatus de election. in 6.* contrarium teneat. Sane tribunalibus practicis æquius viſum fuit in hac materia relaxare aliquid de rigore juris, quam cum ſummo jure procedere. Hæc tamen ad interpretationem juris dicta ſint.
13 Cæterum, ſi aliud conſtet ex lege fundationis, mora etiam unius diei purgari non poteſt *l. magnam, ibique Gloſſ. C dc contrahcn. emption*, & ratio eſt, quia mens fundatoris, tanquam altera lex ſervanda eſt *l. ſi pars ff. de inoffic. teſtam. l. in his l. in conditionibus ff de condit., & dcmonſtrat. l. 1. C. de ſacroſan. eccleſ. Authcn. diſponat dc nupt.*; Et in hoc ſenſu admittendam puto ſententiam *Gloſſæ in d. cap. licet canon. de elect. in 6.* ex regula, quod mitius agitur cum lege, quam cum miniſtro legis *l. celſus ff. dc arbitris.*

14 Quarta concluſio eſt plura beneficia, quæ nullam requirunt reſidentiam ſaltem de conſuetudine eſſe compatibilia, prout talis conſuetudo pluribus in locis viget, nam canonicus unius eccleſiæ valide retinet beneficium ſimplex, quod in alia eccleſia exiſtit; hæc tamen non procedunt, ſi aliud cautum ſit in beneficio patronali, etiam ſimplici, hoc enim ſtatim vacat per aſſecutionem alteriua beneficii.

Digitized by Google

ficii, vel ſimplicis, vel continuam reſidentiam requirentis *Gonzal. ad regul. octavam cancellariæ Gloſſ. 5. num. 102. 103. Monet. de commut. ultim. volunt. cap. 10. num. 153. 154. Rot. deciſ. 290. par. 2. coram Varall.*, immo per hujuſmodi conditionem fit reverſio ad jus commune, quod pluralitatem beneficiorum indi-
15 ſtincte improbat, ac damnat *cap. ad hæc cap. cum non ignores de præben. Triden. ſeſſ. 7. cap. 4. & ſeſſ. 24. cap. 17.*

16 Quinta concluſio eſt beneficia, coadjutorias, literas expectativas per ſimplicem in religione ingreſſum non vacare, cum id de jure cautum non ſit *ex dictis in cap. 8. de vacatione ob religionis profeſſionem*; At contrariam conditionem in erectione beneficii poteſt patronus adiicere; nec deſunt rationis congruentiæ, fundator enim poteſt velle, ne ullo modo beneficium vacans ſit, quod vacans quodammodo eſt, ſi per annum neceſſarium ad faciendam profeſſionem eccleſia paſtore, canonico, ſeu præbendato deſtituta ſit; Deinde piæ mentis eſt, ut ſingulis diebus proviſus de beneficio patronali onera eidem injuncta perſolvat, quæ ſine dubio expleri non poſſunt
17 intra annum probationis, ut patet. Demum, qui religionem ingreditur, potius regularium fruitur privilegiis, & potius religioſus, quam clericus reputatur, cum quodammodo mutaſſe ſtatum videatur, ergo per ingreſſum in religionem vacat ipſo jure beneficium, ſi ita cautum eſt. Hæc ſane fundamenta rationi conſentanea ſunt, quoniam ſicuti novitius eſt incapax beneficii, & non pauca jura amittit *Gloſſ. in cap. ſi beneficium de regular. in 6.*, ita à fortiori privari poteſt à fundatore, & ratio adiicitur ibidem *per Gloſſ.* quia ejus ſtatus eſt dubius, ac clericus amplius dici non poteſt *l. filiusfamilias, ibique Gloſſ. ff. de teſtam. milit.*

Fateor hujuſmodi conditionem eſſe nimium rigoroſam, nec ab Epiſcopo in actu fundationis recipiendam eſſe, ſi tamen recepta ſit,
18 ſervari debet; conditiones enim etiam juri contrariaa, & ſignanter privationem beneficii ipſo jure à fundatore adiici poſſe communiter receptum eſt *ex cap. præterea 2. de jurepatr. cap. quanto de cenſ. Gonzal. d. Gloſſ. 5. n. 102. & 103.*

19 Sexta concluſio eſt de clerico militiæ adſcripto, dictum enim eſt per ſimplicem adſcriptionem ad militiam inductam non eſſe vacationem beneficii ipſo jure, ſed opus eſſe, ut clericus cingulo militari incedat, & actu, vel potentia militiam exerceat, itaut inferri poſſit certa ſtatus mutatio, quoniam ex ſimplici electione ad militiam quis non poteſt dici verus miles, nec militaribus fruitur privilegiis *l. ex eo ff. de teſtam. milit.*, multo minus inducta erit beneficii vacatio, ſi clericus electus ſit, & inter milites ſimpliciter adſcriptus, nam in pœnis verba cum effectu debent interpretari *l. 1. §. Hæc autem ff. quod quiſque juris in alterum, l. 4. Cod. de iis, qui veniam ætatis impetraverunt cum relatis in cap. 5. num. 8. de*
20 *vacat. ob aſſumpt. ad milit.* E contra clericus in numero militum ſimpliciter adſcriptus, ſi tamen gradum acceptavit, beneficio ipſo jure privatur ex lege fundationis, quia adſcriptus in numero militum potius eſt milea, quam clericus, præſertim ſi cingulo militari utatur, cum inſignia ſint ſigna ſtatus, & profeſſionis *l. filius familias ff. de teſtam. milit. l. 2. §. ignominiæ ff. de his, qui notant. infam. Bart. in tract. de inſign. & arm.*

Nec obiiciatur, quod etiam veſtibus clericalibus incedat, reſpondetur in hac re præva-
21 lere, quod in veritate eſt, non quod in opinione. Sane ſunt incompatibilia inter ſe cingulus militaris, & veſtis clericalis, qui enim in numero militum adſcriptus eſt, deſinit eſſe clericus, immo ſimpliciter electus ad militiam inter Tyronea connumeratur *l. ex eo ff. de teſtam. milit.* Demum eodem tempore quis eſſet clericus, & miles, ſubjectus Epiſcopo, & ſubditus Principi, & haberet duos pedes alterum in divinis, alterum in humanis, quod implicat *juxta Divum Bernardum de conſideratione ad Eugenium Papam III. lib. 3. cap. 11. ibi = At forma hæc veſtium deformitatis mentium, & morum indicium eſt, quid ſibi vult, quod clerici aliud eſſe, aliud videri volunt, id quidem minus caſtum, minuſque ſincerum, nempe habitu milites, quæſtu clericos, actu neutrum exhibent, nam neque pugnant ut milites, neque ut clerici evangelizant; cujus ordinis ſunt? cum utriuſque eſſe cupiunt, utrumque deſerunt, utrumque confundunt*, & habetur *ex Trident. ſeſſ. 14. cap. 6.* Ergo vacant ipſo jure beneficia ob adſcriptionem ad militiam, ſi ita in fundatione caveatur.

22 Septima concluſio eſt, quod per ſponſalia à clerico contracta ipſo jure vacat beneficium, ſi fundator hanc pœnam adjecerit, ſponſalia enim ſunt via ad matrimonium, & quædam proxima diſpoſitio ad ſtatum laicalem, immo, qui ſic contrahit, potius laicus eſt, quam clericus ex ipſomet contractu ſponſalium, quæ definiuntur mentio, & repromiſſio futurarum nuptiarum *l. 1. ff. de ſponſalib. canon. noſtrates 30. quæſt. 5.*, ita dicta à ſpondendo, prout moris fuit veteribus ſtipulari, & ſpondere ſibi uxores futuras, unde ſponſi, ſponſæve appellatio nata eſt *l. 2. & 3. ff. de ſponſal. Servius Sulpitius apud Gellium lib. 4. cap. 4.* Item qui ſic contrahit, habet animum mutandi ſtatum, & quodammodo mutat contrahendo
23 ſponſalia, ideoque habetur, ac ſi ſtatum mutaſſet, cum ad contrahendum matrimonium cogi poſſit *cap. ex literis 10. cap. ſicut de ſponſal. cap. de illis, ibique Gloſſ. de deſponſat. impuber.*, immo ſponſa quandoque dicitur uxor, & ſponſus vir *can. quapropter cum plurib. ſeqq. 27. quæſt. 2.* Idcirco ex his rationibus non eſt exorbitans pœna privationis beneficii ob ſponſalia legitime contracta, ubi
24 fundator ita mandavit. Ultra quod clericus per ſponſalia quodammodo diviſus eſt, & quærit ea, quæ mundi ſunt, implicando ſe negotiis ſecularibus, quod ſufficit pro effectu pœnæ, de qua agitur, eo modo, quo colle-
25 gialis per ſponſalia ſtatim loco privatur ex præ-

præſumpta mente teſtatoris, & juxta regulas
Collegii, quæ nonniſi cælibes admittunt,
excluſis penitus iis, qui vel ſponſalia, vel ma-
26 trimonium contraxerunt, ita à pari, quam-
vis per ſponſalia beneficia de jure non vacent,
nec poſſint impetrari *Rot. deciſ. 1. in novis de
cleric. conjugat. deciſ. 772. num. 3. part. 2.
recen.*

27 Octava concluſio eſt de clericis aſſumptis
ad gubernium civile, & politicum, nam ſta-
tim vacant eorum beneficia, ſi ita fundator
legem dixerit, nilque refert, an merum,
ſeu mixtum imperium exerceant, habeant-
que poteſtatem ſanguinis, vel non; hæc
enim diſtinctio fit inſpecta dumtaxat diſpoſi-
tione juris. Sane ſi habent poteſtatem gla-
dii, beneficiis ipſo jure privantur, alioquin
privandi ſunt, ſi moniti ab epiſcopo guber-
nii officium non dimittant *ad tradita per Rot.
deciſ. 253. num. 11. cum ſeqq. par. 19. rec.*.
Porro ſi clerici ob aſſumptionem ad guber-
nium privari poſſunt beneficiis juxta ſecun-
dam partem relatæ diſtinctionis, multo ma-
gis ipſo jure privari poſſunt à fundatore, qui
in erectione beneficii pœnas tam præter, quam
contra jus de conſenſu ordinarii adjicere po-
teſt, idque ſine dubio rationi congruit, quo-
niam regimina rerum civilium laicos decent,
non clericos, qui juxta diſpoſitionem ſacro-
rum canonum eccleſiis inſervire tenentur;
quod verum etiam puto in ſtatu eccleſiaſtico,
in quo Prælati, & Eccleſiaſtici eliguntur à
Papa ad regimen temporale ſui Principatus,
par enim concurrit ratio, prout in clericis
aſſumptis à Principe ſeculari ad provinciarum
regimina.

28 Nona concluſio eſt clericum, qui notarii
officium ſuſcepit, beneficiis ipſo jure non pri-
vari, ſed privandum eſſe ſi exerceat acta ci-
vilia *cap. ſicut 8. ne clerici, vel monaci*; Nil
tamen prohibet, quominus fundator valeat
pœnam vacationis beneficii imponere clerico,
29 qui officium notariatus exercet; hujuſmo-
di enim officium vile, ac mecanicum eſt, &
ſapit quandam negotiationis ſpeciem, quæ
30 ſtatui clericali repugnat. Unde communi-
ter receptum eſt penſionem acceptatione,
ſeu emptione officii notariatus extingui *Rot.
deciſ. 279. per tot. par. 16. recen.*, ita ex lege
fundationis dubitandum non erit, quo mi-
nus ipſo jure vacet beneficium ex hoc ca-
pite,

31 Decima concluſio eſt poſſe fundatorem in
erectione beneficii legem adjicere, ut cleri-
cus extraneus de eo provideatur, donec al-
ter de familia ſuperveniat, quoniam ſtatim ac
ſupervenit, qui de familia eſt, & capax be-
neficii exiſtit, petens ab epiſcopo inſtitutio-
nem, alter beneficium ipſo jure amittit, &
ratio eſt, quia extraneus ſub conditione re-
ſolutiva de hoc beneficio proviſus fuit *Felin.
in cap. ex literis num. 9. de conſtitut. Rot. de-
ciſ. 325. per tot. par. 17. recen.*, quidquid dicat
Piton. controv. patronor. alleg. 24., nam be-
neficium in ſe eſt perpetuum, licet quoad pro-
viſum ſit temporale *Garz. de benef. lib. 1. cap 2.
num. 72. & 79.*

32 Undecima demum concluſio eſt, quod cle-
ricus ob homicidium ſimplex beneficio pri-
vandus eſt *ex Tridentin. ſeſſ. 14. cap. 7.*, ſed
aliter fundatore volente beneficium ex hoc
capite ſtatim vacat *cap. præterea 2. de jurepa-
tronat. cap. quanto de cenſib.*, & generaliter
habetur *in auth. diſponat. de nupt. l in condi-
tionibus ff. de condit. & demonſtrat. cum ſupra
concordan.*, & ita dic de aliis ſimilibus caſi-
bus, quos recenſere non expedit ob diverſas,
& varias fundatorum voluntates, & condi-
tiones, quoniam ex relatis concluſionibus
evidenter apparet quid de aliis conditionibus,
quæ ſymbolum habent, dicendum ſit.

33 His additur, quod pœna adjecta à Patrono
ſub conditione, ut ipſo jure vacet beneficium,
ſi nominatus per annum ab eccleſia abfuerit,
non ſubſtinetur; pœna enim privationis be-
neficii ab eo, qui auctoritatem habet, impo-
nenda eſt, quæ ſane auctoritas eſt in Papa
quoad omnia beneficia ubique exiſtentia, da-
tur epiſcopo à jure pro beneficiis ſuæ diæceſis,
dummodo hæc pœna contra jus non ſit, da-
tur etiam fundatori in actu erectionis benefi-
cii, quamvis pœna privationis contraria ſit
diſpoſitioni juris, ut conſtat ex dictis, ſed
patronus ſucceſſor non habet ullam auctorita-
tem imponendi pœnas, quibus vacent benefi-
cia ipſo jure poſt annum abſentiæ; Nilque
34 refert, quod clericus nominatus benefi-
cium ſub hac conditione acceptaverit, non
enim acceptatio beneficii facit firmum, quod
de jure infirmum eſt, nec validum, quod à
jure improbatur *ita Sac. Congregatio Concilii
in Romana nominationis 3 Octobris 1711.*

35 Et ita arguendo à ſimili, pœna privationis,
ſi clericus intra annum ad ſacros ordines non
promoveatur, de jure non valet, etiamſi
agatur de beneficio non habente curam ani-
marum, idque ex defectu poteſtatis, quæ
patrono, qui beneficii fundator non eſt, de
jure non competit ex eadem ratione, de qua
in Romana nominationis mox relata.

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 PEnſio ob eſſumptionem ad gubernium, & acceptatioœm officii à ſecretis Principis ſecularis oon extinguitur, ubi declatatur.
2 Limita, ſi aliud ex lege fundationis appareat, ubi res exemplo explicatur 3.
4 Aſſumptio ed gubernium civile, & admiſſio in aſſembleis qoodammodo repugnat ſtatui eccleſiaſtico.
5 Amplia, ſi penſio impoſita ſit à fundatore, ſive ab alio.
6 Penſio reſervata cenſatur ab Epiſcopo ſuper beneficio patronali joxta legem fundàtionis, item à Papa, niſi aliod appareat
7 Penſio extinguitur ob aſſecutionem alterius beneficii, ob ſponſalia, ob ecceptationem feudi, & militiæ, ſi ita cautum ſit, ubi rationes.
8 Exemplo ſit manifeſtius, quod dicitur.
9 Penſio reſervata à fundatore favore alterius eccleſiæ eſt perpetua.
10 Limita, ſi reſervata ſit intuitu paopertatis, ſeu donec eccleſia, cui penſio ſolvitur, competenti dote ditata ſit.

1 QUamvis ob aſſumptionem ad gubernium civile, & politicum, præſertim in ſtatu eccleſiaſtico, penſio non extinguatur, multo minus per acceptationem officii à ſecretis Principis ſecularis, ſi ibidem non exerceatur judicium ſanguinis *ex deductis in cap.5. in additione*, nihilominus aliter
2 res ſe habet, ſi aliud ex lege fundationis appareat, quod, ut facile intelligas, pone,
3 quod fundator in erectione beneficii penſionem clerico reſervet ſub pæna privationis *eo ipſo*, ſi ſe immiſceat negotiis ſecularibus, utique ob aſſumptionem ad gubernium, ob acceptationem officii à ſecretis, penſionem extingui ambigendum non eſt; hoc enim eſt ſe implicare negotiis ſecularibus contra legem fundationis, & juſta quidem ratione,
4 quia aſſumptio ad gubernium, admiſſio in aſſembleis quodammodo repugnat ſtatui eccleſiaſtico juxta doctrinam Apoſtoli, & habetur *in cap.1. ne clerici, vel monaci*.
5 Hæc non tam vera ſunt reſpectu penſionis ab ipſo fundatore impoſitæ, ſed etiam ab alio reſervatæ, dummodo lex pænalis, ut ſupra
6 adjecta ſit; Penſio enim reſervata cenſetur ab Epiſcopo ſuper beneficio patronali juxta legem fundationis, cui non poteſt Epiſcopus derogare, Item in penſione reſervata à Papa, niſi aliud expreſsè appareat.
7 Rurſus penſio extinguitur per aſſecutionem alterius beneficii, per ſponſalia, per acceptationem feudi, & militiæ, ſi id fundator expreſſit *cap. quanto de cenſib. l. in bis l. in conditionibus ff. de condit. & demonſtrat.* Siquidem quoad aſſecutionem beneficii res eſt clara, quia duplex ſtipendium clerico repugnat, & quoad ſponſalia res non caret ratione, ſponſalia enim ſunt via proxima ad ſtatum laicalem. Demum per acceptationem feudi quis dicitur miles, ſicuti talis eſt, qui gradum militarem acceptat, & qui hæc officia exercet, deſinit eſſe clericus, ergo in his caſibus ex lege fundationis penſio extinguitur. Exemplum antecedens declarat caſus ſubſequentes, & ſimiles, quod ſufficit,
8 Exemplo enim manifeſtius fit, quod dicitur, *Inquit Text. in l.3. §. videamus ff. de collat. bonor.*
9 Demum fundator poteſt reſervare penſionem ſuper beneficio patronali favore alterius eccleſiæ; hæc tamen non ceſſat, etiamſi eccleſia penſionaria inde dives efficiatur, cenſetur enim perpetua juxta qualitatem eccleſiæ, quæ nunquam moritur *cap. quanto de cenſib. can. eleutherius 18. quæſt.2.*
10 Limitatur, ſi penſio à fundatore reſervata ſit intuitu paupertatis, ſeu ſub conditione, donec ſcilicet competenti dote eccleſia ditata ſit, penſio enim ſtatim extinguitur, ſi eccleſia, cui ea ſolvitur, ſufficientem dotem ex aliis redditibus acquirat *cap. cum ceſſante de appellat. cap. ſi pauper clericus de præben. in 6. de Luc. de penſion. quæſt.77. num.2.*, multo magis, ſi id clare expreſſum ſit, ut extinguatur, & vacet.

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis, ſi in Conſtitutione particulari cautum ſit, *ad ornatum Gloſſæ in Clementin. ne Romani verſic. tolli de electian.*

SUMMARIUM.

1 DIfferentie inter Fundatorem, & Epiſcopum quoad privationem beneficiorum ipſo jure, ubi quod Epiſcopus, & Univerſitas contra jus ſtatuere non poſſunt. 2. 3.
4 Epiſcopus ſuper privatione beneficii poteſt pœnas juris communis augere. & ſuperaddere.
5 *Diviſio* materiæ.
6 Epiſcopus poteſt pœnam privationis ipſo facto incurrendam imponere, ſi proviſi de canonicatibus intra annum ad ſacros ordines non promoveantur.
7 Poteſtas Epiſcopis quoad hoc conceſſa à Tridentino.
8 Valet ſtatutum editum à Capitulo de conſenſu Epiſcopi, quod Canonici non gaudeant fructibus, ſi intra certum tempus ad ordines non promoveantur.

9 Vacant ipſo jure beneficia vi ſtatuti ob non ſuſceptam lauream doctoralem intra tempus ab eodem præfixum.
10 Valet ſtatutum, ut Canonici, & beneficiati poſt annum abſentiæ beneficia ipſo jure amittant.
11 Canonici privantur fructibus pro eo tempore, quo abfuerint ab eccleſia ex ſtatuto edito à Capitulo cum conſenſu Epiſcopi.
12 In Baſilica S. Petri ipſo jure privantur beneficiati, ſi per annum non reſederint, ubi declaratur.
13 Privantur ipſo jure milites præceptoriis ex Conſtitutione Apoſtolica, ſi abſque cauſa ſe abſentaverint.
14 Pœna privationis beneficii ipſo jure poſt annum abſentiæ contra canonicos eccleſiæ cathedralis, & collegiatæ non procedit, ſed contumacia triennalis requiritur ex Tridentino.
15 Statutum Epiſcopi contra Tridentinum non valet, ſecus ubi Tridentinum receptum non eſt, ubi quod poſt annum abſentiæ vacat canonicatus vi ſtatuti. 16.
17 Ex ſtatuto Epiſcopi poteſt induci vacatio beneficii per aſſecutionem alterius, quamvis aliàs de conſuetudine eſſet compatibile, ubi exemplum.
18 Amplia, ſi in literis Apoſtolicis ita cautum ſit.
19 Titularis non ſolvens penſionem ipſo jure privatur beneficio, ſi in literis Apoſtolicis ita cautum ſit, ubi declaratur.
20 Clericus de conſenſu Epiſcopi poteſt ſe obligare ad faciendum aliquid intra certum tempus ſub pœna vacationis beneficii.
21 Beneficia difformia de conſuetudine non ſunt incompatibilia, limita ex contrario ſtatuto Epiſcopi.
22 Valet pœna vacationis beneficii ipſo jure in clericis incendiariis, homicidiariis, perjuris.

CAPUT LXI.

1 Cohæret hæc materia iis, quæ dicta ſunt in capite antecedenti, hac tamen adjecta differentia, quod fundator in erectione beneficii conditiones juri contrarias poteſt adjicere, ſed Epiſcopus quoad
2 privationem beneficiorum ipſo jure nihil
contra jus poteſt decernere, quoniam ejus
poteſtas ad eos reſtringitur caſus, qui ſunt
præter juris communis diſpoſitionem *cap.*
final, ubi Gloſſ. de conſtitut. Bald. in cap. cum
dilectus num 13. *de conſuetud. Calderin. con-*
3 *ſil.5. num.2. de conſtitut.*; ad inſtar univerſi-
tatis, quæ pro ſingulorum regimine habet
facultatem condendi ſtatuta, dummodo juri
communi contraria non ſint *Bart. & alii in*
l. omnes populi, ubi in prima addit. lit.E.,
*& in ſecunda addit. lit.*G. *ff. de juſtit. &*
jur.
4 Communiter tamen receptum eſt poſſe Epiſcopum ſuper privatione beneficiorum pœnas juris communis augere, & alias ſuperaddere *cap. innotuit de eo, qui ſurtivè ordines ſuſcepit Gloſſ. in cap.2. verſic. ſtatuto de conſtit. in 6. Gloſſ. in Clementin. ne Romani verſic. tolli de elect. Felin. in cap. quod ſuper his verſic. fallit ſeptimo de maiorit. & obed. Hoſtien. in cap. final. de offic. Archipræsbyt. ibique Jo. Andreas num.8. in puncto Federic. de Sen. conſ.182. quod incipit ſtatutum Epiſcopi.*
5 Hoc poſito videndum modo eſt, in quibus caſibus poſſit Epiſcopus legem privationis beneficii ipſo facto incurrendam imponere, idque pluribus modis fieri poteſt; Primo quoad ordines, aliaſque qualitates beneficio annexas; Secundo quoad reſidentiam, & incompatibilitatem; Tertio quoad delicta; In his tribus capitibus tota, ni fallor, verſatur poteſtas Epiſcopi condendi ſtatuta, quibus clerici beneficiis ipſo jure privantur ad omnes juris effectus.
6 Quod attinet ad ordines, certi juris eſt Epiſcopum poſſe pœnam privationis ipſo facto incurrendam decernere, ſi proviſi de canonicatibus, dignitatibus, præpoſituris, portionibus, aut præbendis intra annum ad ſacros ordines non promoveantur *cap. ei, cui, ibi-*
que Franch. & Jo. Andr. utrobique num.6.
*Geminian. num.*13. *de præben. in* 6. *Rot. de-*
*ciſ.*421. *num.*1. *in fin. par.*1. *deciſ.*366. *par.*2.
7 *recen.* Hoc nedum conforme eſt diſpoſitioni
juris, ſed etiam decreto Tridentini *Seſſ.*24.
*cap.*12., ubi expreſſe datur facultas Epiſcopis cum conſilio Capituli deſignandi, & diſtribuendi quænam præbendæ debeant eſſe actu ſacerdotales, quænam diaconales, & ſubdiaconales; Ex qua generali & indefinita facultate conceſſa Epiſcopis à Tridentino venit omnimoda poteſtas privandi canonicos, præbendatos, portionarios, & beneficiatos ipſo jure, ſi intra annum ad ordines, quos dignitas, aut canonicatus requirunt, non
aſcendant *cap. licet canon cap. cum ex eo cap.*
8 *commiſſa de elect. in* 6.; Immo ſicuti valet
ſtatutum editum à Capitulo de conſenſu Epiſcopi, quod canonici non gaudeant fructibus canonicatus, aut præbendæ non ſuſceptis intra competentem terminum ſacris ordinibus juxta communem Canoniſtarum ſententiam, de qua teſtantur *Jo. Andr. Geminian. & Franch. in cap. ei cui de præben. in* 6. *Garz. de benefic. par.*11. *cap* 5. *num.*167. *Barboſ. de canonic. cap.*15. *num.*34. *Monet. de diſtribus. part.*2. *quæſt.*19. *num.*28. 31. *& quæſt.*20. *n.*12. *Card. de Luc. de canonic. & capitul. diſc.*13. *num.*12., ita à fortiori poterit Epiſcopus ſtatuere, ut poſt annum vacent præbendæ ob non ſuſceptos ſacros ordines intra annum ex auctoritate *Gonzal. Monet. & Sac. Rot.* de qua *in cap. antecedenti §. tertia & quarta concluſio.* Unde propterea, quæ dicta ſunt ſupra de beneficiis vacantibus ex lege fundationis, congruunt etiam canonicatibus vacantibus ex particulari conſtitutione, ſicuti congruunt
aliis beneficiis habentibus annexam qualita-
9 tem doctoratus, quæ quidem vacant ipſo jure
vi ſtatuti ob non ſuſceptam lauream doctoralem intra tempus à ſtatuto præfinitum *Gloſſ. in cap. cum ex eo, & in cap. commiſſa, ubi interpretes de elect. in* 6. *Bart. in l. ſi ſtipulatus ſim ff. de verbor. obligat. Jaſon. in l. non omnis num.*7. 8. *ibique Bald. & Dec. ff. ſi certpetat.*
10 Quo vero ad reſidentiam communiter etiam
receptum eſt valere ſtatutum, ut canonici, bene-

beneficiati, portionarii eccleſiæ cathedralis,
& collegiatæ poſt annum abſentiæ beneficia
ipſo jure amittant. Hæc ſane pæna non eſt
contra, ſed præter jus, & juri communi
ſuperaddita ex facultate, quæ de jure com-
petit epiſcopo addendi, & cumulandi alias
pænas ad ejus arbitrium, *ut docent in pun-
cto Imol. in cap. ex tuæ num.*11. *& in fin. de*
11 *cleric non reſiden.*, eo modo, quo canonici,
& beneficiati privantur fructibus pro eo tem-
pore, quo abfuerint ab eccleſia ex ſtatuto
edito à capitulo cum aſſenſu epiſcopi *cap.
cum omnes, ibique communiter canoniſtæ de
conſtitut. Rot. decis*107. *num.*3. *par.*7. *rec.*,
& in confirmationem aſſumpti extat in Baſi-
12 lica S. Petri de Urbe conſtitutio Nicolai III.,
quæ ipſo jure privat beneficiatos d. eccleſiæ,
ſi per annum non reſederint *Rot. deciſ*794.
cor. Manzaned. per tot., ubi habetur quod
beneficiati, qui poſt d. conſtitutionem erecti
fuerunt, non comprehenduntur, multo mi-
nus canonici, de quibus nulla ibidem fit
13 mentio; Item conſtitutione Apoſtolica pri-
vantur ipſo jure milites præceptoriis, ſi abſ-
ulla cauſa ſe abſentaverint *Spad conſ.*89. *per
tot. lib.*3.

14 Hodie tamen ex Tridentino *ſeſſ.*24. *cap.*12.
in fin. pæna privationis beneficii ipſo jure poſt
annum abſentiæ contra canonicos cathedra-
lis, & collegiatæ eccleſiæ non valet, ſed re-
quiritur contumacia triennalis, ut quis pri-
vetur beneficio, ideoque epiſcopus nequit
ſtatuere, ut canonici, de quibus ſupra, poſt
annum abſentiæ beneficiis ipſo jure ſpolien-
tur, ſi in ea diæceſi Tridentinum receptum
15 ſit, quoniam ſtatutum epiſcopi contra Tri-
dentinum invalidum eſt *Alden. ad Buratt.
deciſ*572. *lit. B Rot. deciſ.*1486. *num.*4. *de-
ciſ.*1734. *num.*20. *cor. Coccin.*, alioquin, ubi
Tridentinum receptum non eſt, de ejus vali-
ditate ambigi non poteſt, & ſic poſt anni la-
16 pſum canonicatus ipſo jure vacare cenſetur
vi ſtatuti.

17 Idemque dicendum eſt de incompatibilitate
plurium beneficiorum, quippe quia ex ſpe-
ciali ſtatuto poteſt induci vacatio beneficii
per aſſecutionem alterius, quamvis alias de
conſuetudine eſſet compatibile *Ferrett. con-
ſil.*112. *num.*1. *lib.*1., ubi dicit, quod in Ci-
vitate Venetiarum vacant beneficia ſimplicia
ob aſſecutionem plebanatus, quod tamen
non provenit ex aliquo ſtatuto, ſed quia in li-
teris Apoſtolicis ita cautum erat, *ut explicat
Ferrett. ibidem num.*3.

18 Ex his itaque habes argumentum, quod
ex literis Apoſtolicis induci poteſt vacatio
beneficii, caſus eſt in titulari, qui non ſol-
vens penſionem intra præfinitum terminum
19 beneficio ipſo jure privatur, ſi in literis Apo-
ſtolicis id cautum ſit, niſi tamen titularis ha-
beat juſtam cauſam, quæ eum excuſet ab hac
pæna *late Gig. de penſion. quæſt.*78. *num.*1.
20 *& 2. & per tot.*. Item clericus beneficii poſ-
ſeſſor poteſt auctoritate epiſcopi pro alio ſe
obligare ad faciendum aliquid ſub pæna va-
cationis beneficii *Gloſſ. in cap. Petro & G.
verſic. promulgares ibi = Item ſub pæna bene-
ficii ſui = de offic. Judic. delegat. cap. cum di-
lectus verb. obligavit, ibique Abb. num.*13.
de elect. cap final., *ibique Gloſſ verſic. cau-
ſæ, & Abb. num* 2. *de crim. falſ.*, quod eſt
notandum.

21 Nec minor eſt ratio in præbendis, & offi-
ciis, quæ ſunt laicis, & clericis communia,
quamvis enim pluralitas in beneficiis, ſaltem
difformibus de conſuetudine incompatibilita-
tem, & vacationem reſpective non importet,
cum eodem tempore poſſit quis eſſe Archidia-
conus, & Canonicus ſimul *cap. eam te de re-
ſcript.*; nihilominus id non procedit, ſi in
contrarium extet ſtatutum epiſcopi, repu-
gnat enim vi ſtatuti, quod quis eodem tem-
pore ſit canonicus, & theſaurarius, ſit ſacri-
ſta, & beneficiatus, ſit Cuſtos, & Primice-
rius, præſertim ſi ita ſe habeat praxis eccleſiæ
*Ferrett. d. conſ.*112. *lib.*1.

22 Denique quoad delicta quæſtio inter Docto-
res non eſt, quominus adjici poſſit pæna priva-
tionis beneficii ipſo jure, ut in clericis incen-
diariis, homicidiariis, perjuris, ut enim be-
neficiis per ſententiam Judicis in his caſibus
ſpoliantur, ita ipſo jure privati ſunt, ſi epiſ-
copo, & canonicis id expediens viſum fuerit
*Gloſſ. in cap. final. in fin. de jurepatr Gloſſ. in
Clementin. ne Romani verſic. tolli d. election.*.
Siquidem hæc poteſtas pro bono diœceſis regi-
mine à jure epiſcopis conceſſa eſt *Geminian.
in cap.*1. *de conſtitut. in* 6. *Imol. in cap. ex tuæ
de cleric. non reſiden. Taſch. concl.*285 *num.*16.
*lib.*3. *Alexandr. conſ.*55. *num.*15. *lib.*4. *ubi
concordantes.*

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 VAlet ſtatutum, ut penſio extinguatur per aſſecutio-
nem beneficii, ſeu officii.
2 Duplicata ſtipendia repugnant militi, & clerico. 3.
4 Penſio ceſſat per reſervationem alterius, per ſtipendium,
per proviſionem redditutum, ſi ita ſtatuto caveatur, in-
tellige de penſionibus reſervatis ab ipſomet epiſcopo, non
autem à Sede Apoſtolica.
5 Ordinationes epiſcoporum non extenduntur ad proviſiones
Apoſtolicas.

NOn minor eſt poteſtas Ordinarii ſuper pen-
ſionibus, prout magnam eſſe quoad pri-
1 vationem beneficiorum ipſo jure jam vidimus.
Sane valet ſtatutum, ut penſio clericalis va-
cet, & extinguatur per aſſecutionem bene-
ficii, ſeu officii *Spad. conſ.*115. *lib.*2. *Rot.
deciſ.*617. *num.*1. *par.*1. *recen. deciſ.*390. *n.*1.
2 *& 4. cor. Manzaned.*, & ratio eſt, quia in
clericis de jure repugnant duplicata ſtipen-
dia, ubi unum ſufficit pro congrua alimonia,

quod etiam locum habet in penſionibus laica-
libus, quæ intuitu ſervitii dantur à menſa
epiſcopali, ſeu capitulari miniſtris eccleſiæ,
3 & ſicuti miles duplex ſtipendium non percipit,
ita clericus duplici penſione uti, & frui non
4 poteſt *Canon. militare* 23. *quæſt.* 1. Ita igi-
tur una penſio ceſſat per reſervationem alte-
rius, ceſſat per aliud perpetuum ſtipendium,
ſeu per proviſionem redditum eccleſiaſtico-
rum ad vitam clerici duraturam, ſi ita ſpe-
ciali ſtatuto cautum ſit, loquendo tamen de penſionibus intuitu ſervitii reſervatis ab ipſo epiſcopo, non autem à Sede Apoſtolica, quia reſpectu ipſarum nil poſſunt ſtatuere Ordinarii, quorum ſtatuta, & ordinationes nequaquam extenduntur ad proviſiones Apoſtolicas *cap. cum inferior de majoritat. & obedient. canon. cum inferior. diſtinct.* 21. *l. final. C. de legib. Rot. deciſ.* 375. *part.* 4. *rec tom.* 1.

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis *ex ſpeciali conſtitutione Clementis XI.*

SUMMARIUM.

1 NOva vacatio ſingulariter inducta contre clericos, qui temere detrectant Apoſtolicis parere mandatis io materia fidei.

2 *Clemens XI.* damnavit propoſitiones *Paſchalis Queſnelli*.

3 Deinde aliam conſtitutionem edidit contra parochos, alioſque eccleſiaſticos inobedientes, & refractarios.

4 Clerici ob non acceptationem conſtitutionis *Clementis XI.* beneficiis privati denunciantur cum poteſtate impetrandi.

5 Clerici refractarii turbant eccleſiam. & quietem publicam, ſpernunt cenſuras.

6 Clerici refractarii nequeunt optare præbendas, & titulos eccleſiaſticos, ubi rationes.

7 Quid ſervandum ſit contra clericos inobedientes, antequam beneficiis priventur.

8 Privatio beneficiorum eſt modus, ut refractarii redeant ad unitatem eccleſiæ.

9 Clerici excommunicati pro gravi crimine poſt annum ipſo jure ſpoliantur beneficiis, idem ob ſolum recurſum ad Judices laicos. 10.

11 Majus crimen eſt non acceptare conſtitutionem, quæ dogma decernit, quam non parere mandatis epiſcopalibus, ſeu judicialibus pro injuria eccleſiæ illata.

12 Gravius eſt tueri propoſitiones jam damnatas, quam habere recurſum ad Judices laicos.

13 Controverſiæ religionis perturbant pacem Regni.

14 Epiſcopi appellantes contra conſtitutionem Apoſtolicam dogma concernentem debent in concilio provinciali, ſeu nationali ab adminiſtratione epiſcopatus removeri.

15 Refractarii, & appellantes indigni ſunt dignitate epiſcopali.

CAPUT LXII.

HÆc eſt nova, ac recens beneficii vacatio ſingulariter inducta contra eos clericos, & eccleſiaſticos, qui temere, ac pertinaciter detrectant Apoſtolicis parere mandatis, quæ concernunt dogma, & unitatem catholicæ religionis.
2 Sciendum itaque eſt, quod *Clemens XI.*
damnavit eas omnes propoſitiones *Paſchalis*
Queſnelli, quas habes inſertas, & impreſſas
in Bullario ejuſdem Pontificis *Conſtit.* 64.
3 quæ incipit *Unigenitus*, deinde ad coercen-
dam inobedientiam, & proterviam nonnul-
lorum eccleſiaſticorum, qui dictam Con-
ſtitutionem acceptare recuſarent, edidit al-
teram, quæ incipit *Paſtoralis in ordine la* 98.
In qua pro ſuo munere Paſtorali idem Ponti-
fex verè optimus illud ſingulariter ſancivit,
ut clerici beneficiati, parochi, & proviſi
omnes de officiis, beneficiis, miniſteriis,
& dignitatibus eccleſiaſticis inobedientes, &
refractarii contra Conſtitutionem *Unigenitus*,
excommunicati, interdicti, ac veluti ſchiſ-
matici, ac alieni ab eccleſiaſtica communio-
4 ne haberentur, & in ſequelam uti tales vel
priventur, vel privati denuncientur omni-
bus, & quibuſcumque officiis, & beneficiis
quæ inde ab epiſcopo poſſent conferri, aut
liberè à Sede Apoſtolica impetrari, *ut in*
ſpecie firmavit Rot in Leodien. Parochialis 5.
Julii 1723. *cor. Gamaches*, *& in Leodien.*
Canonicatus S. Dioniſii 3. *Julii* 1624. *cor.*
5 *Eminentiſſimo Aldourando*. Etenim Clerici
coſtitutionum Apoſtolicarum refractarii tur-
bant Eccleſiam, & quietam publicam,
contemnunt poteſtatem clavium, ſpernunt
cenſuras Eccleſiaſticas, fovent ſchiſma, &
ſectas perditionis, alioſque actus temerarios
peragunt, quibus merito hujuſmodi pæna
6 privationis beneficiorum condigna eſt. Rur-
ſus incapaces ſunt beneficiorum in poſterum
vacantium, nequeunt optare præbendas,
aut titulos eccleſiaſticos, prout inquiſiti, & in-
terdicti promoveri prohibentur *ex can. tantis*
Daniel diſtinct. 81. *cap. omnipotens, ubi in-*
terpretes de accuſat. Quid enim gravius, quam
Conſtitutiones Apoſtolicas, quæ fidem tan-
gunt, & dogma declarant, impugnare?
quidvè ineptius iterum controvertere, quod
aſſenſu Theologorum, & Moraliſtarum à
Papa ſemel damnatum eſt? quid demum per-

tinacius ſingularitate opinionis, cui mordi-
cus inhærent refractarii contra communem
eccleſiæ ſenſum? Hæc obiter dicta ſint contra
eccleſiaſticos inobedientes, & contumaces,
qui putant ſe ſcire, & doctrinam Apoſtoli-
cam penitus ignorant, ac ſe eſſe, & nomi-
nari magiſtros ambiunt, cum vix diſcipulo-
rum nomen mereantur, immo, quidquid di-
dicerint, in pravum ſenſum Sanctorum Pa-
trum inſtituta ſemper detorquent, quo nil
ſtultius.
7 His poſitis, redeundo ad punctum, de quo
agitur, illud pro praxi prætereundum non
eſt, quod contra clericos inobedientes, &
refractarios, prius monita paſtoralia, deinde
præfixio termini ad acceptandam apoſtolicam
conſtitutionem ſub pœna interdicti, & ex-
communicationis præcedere debent, quod
ſi non reſipiſcant, & apoſtolicam conſtitu-
tionem intra terminum non acceptent, be-
neficiis ſtatim priventur, ſeu privati denun-
8 cientur; privatio enim verus, ac veluti uni-
cus modus eſt, ut illi redeant ad unitatem
9 eccleſiæ, & ſicuti excommunicati pro gravi
crimine poſt annum ipſo jure ſpoliantur be-
neficiis *cap. cum bonæ de ætat. & qualitat.*,
ac pari pœna afficiuntur clerici ob recurſum
10 ad Judices laicos *ex Conſtitut. Martini V.*,
& Innocentii VIII., de quibus *ſuo loco latius*
diſſeruimus, ita poſt lapſum termini proce-
dendum eſt contra refractarios, & quidem
11 durius; majus enim crimen eſt non accepta-
re conſtitutionem apoſtolicam, quæ dogma
decernit, quam non obtemperare mandatis
epiſcopalibus, ſeu judicialibus pro injuria ec-
12 cleſiæ illata, ſicuti gravius eſt tueri propo-
ſitiones jam damnatas, quam habere recur-
ſum ad Judices laicos, licet utrumque malum
ſit, & mali exempli, ut patet. Utinam quod
Leodii actum eſt, fieret alibi, nam ſtatim
pax eccleſiæ, ſalus animarum, quies populi,
ſecuritas Regni, & Principatus haberetur;
13 nihil enim magis perturbat pacem Regni,
quam controverſiæ religionis, & niſi ſequa-
mur legem Paſtoris eccleſiæ, tot erunt ſen-
tentiæ, quot capita, prout inter hæreticos
praxis docet, faciles enim ſunt ad diſſentien-
dum homines *Gloſſ. in cap. ſuper literis verſ.*
diverſos de reſcript. Gloſſ. in cap. 5. verſic. di-
verſitatem de conceſſ. præben.
14 Quod ſi intra appellantes Epiſcopi ſint,
convocato prius concilio provinciali, ſeu na-
tionali per Archiepiſcopum, ſeu Primatem
regni, ab adminiſtratione Epiſcopatus remo-
veantur *juxta doctrinam Innoc. & Imol. in cap.*
ex tuæ num. 6. de cleric. non reſiden., & ſatis
innuit Conſtitutio *Paſtoralis* Clementis XI.,
ubi metropolitanis, & primatibus in Conci-
lio datur poteſtas eos excommunicandi, &
15 juſta quidem ratione, quoniam refractarii,
& appellantes indigni ſunt dignitate epiſco-
pali, quam per inobedientiam deprimunt. En
in tuto ſacerdotium, & imperium.

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 Penſio extinguitur ob non acceptationem Conſtitutionis Apoſtolicæ intra terminum à Judice præfixum.

2 Clerici alieni à communione eccleſiæ penſionibus, emolumentis, & proventibus eccleſiaſticis ipſo jure privati ſunt, vel privandi, ubi quod etiam alimenta denegantur 3., & quare 4.

Sicuti ipſo jure vacat beneficium ob non ac-
ceptationem Bullæ *Unigenitus* intra termi-
1 num à Judice præfixum, ita extinguitur pen-
ſio, quod ſpeciale eſt contra clericos refracta-
rios, qui ex eo, quod renuunt apoſtolicis pa-
rere mandatis, ſchiſmatici ſunt, & pœnis
ſchiſmaticorum ſubiiciuntur; deinde excom-
municari debent *juxta aliam Conſtit. Clemen-*
tis XI., quæ incipit *Paſtoralis*, & conſequen-
2 ter uti alieni à communione eccleſiæ, vel ipſo
jure privati ſunt, vel privandi penſionibus
clericalibus, mixtis, & laicalibus, aliiſque
emolumentis, & proventibus eccleſiaſticis
ad text. in cap. paſtoralis §. verum de appel-
lat., ibi = & illi merito proventus eccleſiaſtici
ſubtrahuntur, cui eccleſiæ communio dene-
gatur. =
3 Quod indiſtincte verum eſt, nullo habito
reſpectu, an habeant alimenta, vel non, quo-
niam excommunicato in nullo eſt providen-
dum, & quia contemnit claves eccleſiæ, ei
participandum non eſt, *ut notat Gloſſ. ibidem*
4 *in fin.*, potiſſimum in hoc caſu, in quo agitur
de materia fidei, & religionis, cuius ſumma
eſt ratio *ex leg. ſunt perſonæ in fin. ff. de reli-*
gioſ. & ſumptibus funer.

ARGU-

Digitized by Google

ARGUMENTUM.

De vacatione ſex Canonicatuum, ſeu Præbendarum præſbiteralium in Eccleſia Cathedrali Leodienſi ob non regreſſum ad reſidentiam intra terminum ſex menſium à capitulo juridice intimandum pro obeundis muniis ſacérdotalibus, & de vacatione penſionis ob non implementum oneris miſſarum, cantus, cum ſimilibus *juxta Conſtitutionem Clementis XII.*

SUMMARIUM.

1 Eccleſia Cathedralis Leodienſis perilluſtris, & quare.
2 Olim deſtituta erat præbendis ſacerdotalibus, non de ratione.
3 Statutum *Cardinalis Guidi Epiſcopi Praneſtini legati Sedis Apoſtolicæ* quoad ſex canonicatus, ſeu præbendas in Eccleſia Cathedrali Leodienſi:
4 Statutum *Cardinalis Albanenſis, & Cardinalis Sanctæ Sabinæ, nec non canonicorum Eccleſiæ Cathedralis Leodienſis*, quoad ſex canonicatus, & præbendas.
5 Abuſus in Eccleſia Cathedrali Leodienſi quoad proviſos de hiſce ſacerdotalibus præbendis.
6 Conſtitutio *Clementis XII.* quoad ſex præbendas ſacerdotales quid diſponat.
7 Diviſio materiæ.
8 An Conſtitutio *Clementis XII.* confirmet dumtaxat antiqua ſtatuta, an etiam amplier, & extendat.
9 Papa in edendis conſtitutionibus tenetur ſequi veſtigia ſuorum prædeceſſorum.
10 An Conſtitutio *Clementis XII.* comprehendat Epiſcopos de his præbendis in eccleſia majori Leodienſi jam proviſos; ratio dubitandi, & num. 11. 12. 13. 14. 15. 16. ſed contra num. 17. 18.
19 Reſolutio Congregationis particularis contra quemdam eccleſiaſticum.
20 Admiratio auctoris ſuper dubio de comprehenſione Epiſcoporum ſub Conſtitutione *Clementis XII.*
21 Conſtitutio *Clementis XII.* loquitur per verba copulativa, & elapſo ſemeſtre poſt intimationem inducit ipſo facto vacationem præbendæ.
22 Ubi plura exprimuntur ad faciliùs gratiam obtinendam, omnia juſtificatione indigent.
23 Præſertim, ſi exprimantur ad aggravandam perſonam poſſeſſoris.
24 Impetrans præbendam relative ad Conſtitutionem *Clementis XII.* omnia, quæ ibidem expreſſa ſunt, tenetur probare.
25 Dictio, *&*, copulat, ac conjungit.
26 Ubi plures defectus exprimuntur, non ſufficit defectus unius, & aſſignatur ratio ibidem.
27 Ad incurrendam pœnam juris concurſus copulatorum requiritur, præſertim in pœnalibus, ſecus in materia favorabili juxta aliquos num. 28.
29 Ubi plura narrantur, quorum unum ſufficit ad gratiam impetrandam, eo probato, gratia ſubſiſtit juxta opinionem aliorum.
30 Conjuncta reſolvitur in diſjunctam. & ſufficit unum verificari.
31 Reſolutio quæſtionis in hac re.
32 Ubi plura tendunt ad eumdem finem, qui deliquit in uno, efficitur omnium reus, & committitur pœna.
33 Sola reſidentia materialis in Eccleſia Cathedrali Leodienſi quoad ſex præbendas ſacerdotales non ſuffirit ad evitandam pœnam juris abſque onerum implemento.
34 Reſidentia in eccleſia majori Leodienſi requiritur propter ſervitium altaris, & alia onera.
35 Qui materialiter reſidet, & onera non implet, legem eludit, & contemnit.
36 Clauſula *reſpective* adjecta in Conſtitutione *Clementis* inducit vacationem præbendæ præsbiteralis contra omnes, qui deficiunt vel in reſidentia, vel in cantu, vel in cæteris oneribus, ubi de ratione num. 37.
38 Finis Conſtitutionis *Clementis* eſt divinus cultus, & celebratio functionum in eccleſia majori Leodienſi.
39 Præbenda ſacerdotalis in hac eccleſia vacat in Curia, vel extra poſt terminum ſex menſium inchoandum à die intimationis factæ per capitulum.
40 Ubi committitur pœna, ibi vacat beneficium, adducuntur ibidem jura, & caſus reſolutio.

CAPUT LXIII.

1 Eccleſia Cathedralis Leodienſis, quæ non ſolum propter annexum Principatum in temporalibus, verum etiam numero ſexaginta canonicorum inſignita nomen Perilluſtris merito obtinuit, olim
2 adeo deſtituta erat præbendis ſacerdotalibus, ut vix inter tot canonicos adeſſet, qui miſſarum ſolemnia diebus feſtivis, & feriatis celebraret, quia Canonici Leodienſes renuunt ſacerdotium ſuſcipere, quod forte putant grave, cum vere non ſit, quoniam in qualibet eccleſia cathedrali, ſeu collegiata de jure deputandus eſt certus numerus canonicorum, per quos Deo in divinis officiis per eccleſiaſticos gradus congrue ſerviatur *cap. in eccleſia de inſtit.*, *cap.* 1. *cap. quæris de ætat.*, *& qualitat.*, & clarius habetur ex Tridentino *ſeſſ.* 24 *cap.* 12., ubi quod canonici omnes cathedralis eccleſiæ debent habere annexum ordinem præsbyterii, diaconatus, & ſubdiaconatus.
3 Unde propterea Cardinalis Guido Epiſcopus Præneſtinus tunc in partibus inferioris Germaniæ apoſtolicæ ſedis legatus agnoſcens reformationem neceſſariam eſſe, *anno* 1203. ſtatuit, ut deinceps in eccleſia majori Leodienſi adeſſent ſex præbendæ præsbiterales, quæ conferri non poſſent, niſi actu ſacerdotibus,

bus, vel talibus perſonis, quæ intra annum
ad ſacerdotium promoverentur, onere tamen
cuilibet ex his ſex canonicis, ſeu præbendatis
injuncto peragendi omnia officia ſacerdotalia
in ſua hebdomada ſub pæna ibidem expreſſa,
quod deinde ſtatutum confirmatum fuit per
Breve *Gregorii IX.*, *& Innocentii IV. Romanorum Pontificum*.

4 Similiter, ſed clarius, quoad hujuſmodi
ſex præbendas, ſeu canonicatus *anno* 1250.
decreverunt Cardinalis Albanenſis, & Cardinalis Sanctæ Sabinæ, cum ambo in iis partibus munere legationis pro Sede Apoſtolica
perfungerentur, idemque *anno* 1260. canonici
Eccleſiæ Cathedralis Leodienſis ordinarunt,
uti habetur in §. 1. *de recipiendis canonicis*, *&*
in §. *de perſonali reſidentia*, ubi ſtatuitur,
quod ſex præbendæ non conferantur, niſi acta
ſacerdoti, aut qui intra annum ad ſacerdotium poſſit, & juret promoveri; item juret
continuam reſidentiam pro obeundis in dicta
eccleſia officiis ſacerdotalibus, dummodo
tamen morbo, aut alio gravi impedimento
non prohibeatur, quo caſu per alium præbendatum vices ipſius ſuppleri mandatur,
ſublata quacumque diſpenſatione in contrarium.

5 His ſtatutis, ſeu ordinationibus non obſtantibus, nonnulli irrepſerunt abuſus in Eccleſia
Cathedrali Leodienſi, dum canonici interim
proviſi vel à Sede Apoſtolica, ſeu ab Ordinario de hiſce ſacerdotalibus præbendis prætextu, aut aliquo privilegio ſuffulti non curabant reſidentiam ad effectum peragendi
omnia munia ratione officii ipſis incumbentia; propter quod inter canonicos hebdomadarios oriebantur quotidie jurgia, confundebatur turnus in præjudicium cultus divini,
& ſcandalum puſilliorum.

6 Itaque Clemens XII. de his omnibus plene
informatus per canonicum à capitulo d. eccleſiæ ad id ſpecialiter deputatum pro ſuo paſtorali officio *ſexto idus Maji* 1732. Apoſtolicam edidit Conſtitutionem, in qua ſancivit,
quod proviſi de his ſex præbendis intra ſpatium ſex menſium poſt juridicam capituli intimationem ad reſidentiam non ſe conferentes,
& apud eamdem majorem eccleſiam non reſidentes, miſſaſque conventuales, & alia onera non implentes, pænam privationis ſtatim,
ipſo facto, & abſque alia declaratione, &
ſine ullo Judicis Miniſterio incurrant; Unde,
ne omiſſa remaneat hæc vacatio, ſeu privatio ipſo facto ſingulariter indicta in eccleſia
majori Leodienſi quoad hujuſmodi ſex præbendas, differendum cenſui ſuper infraſcriptis
7 dubiis, quorum primum eſt, an dicta conſtitutio confirmet dumtaxat antiqua ſtatuta,
an vero ampliet, & extendat; Secundum dubium eſt, an comprehendat canonicos actu
epiſcopos jam proviſos; Tertium eſt, an
omnia, quæ ibidem expreſſa ſunt, requirantur copulative, an vero disjunctive tantum,
ita ut unus defectus ſufficiat ad inducendam
vacationem præbendarum in curia, vel
extra pro effectibus juris inde reſultantibus.

8 Quoad primum dubium res videtur clara
prædictam conſtitutionem non ſolum eſſe confirmatoriam præcedentium ſtatutorum, verum etiam ampliativam, & extenſivam, quoniam Papa in hac conſtitutione non ſolum
reintegrat, & in priſtinum ſtatum reponit
ſtatuta Cardinalis Præneſtini, Albanenſis,
& Sanctæ Sabinæ, ſed & inſuper addit quoad
modum pænam privationis ipſo facto, de qua
in antiquis ſtatutis non cavebatur, idcirco
d. conſtitutio extendit, & ampliat pænas juris, quod eſt juxta praxim eccleſiæ, nam
9 Papa in edendis conſtitutionibus tenetur ſequi veſtigia ſuorum prædeceſſorum addendo,
vel diminuendo juxta naturam, & qualitatem negotii *per text. in cap. fælicis in princip. ibique Gloſſa marginalis de pæn. in 6.*;
Deinde dicta conſtitutio innovat, addit, &
extendit, olim enim ſex præbendati non
reſidentes apud majorem eccleſiam Civitatis
Leodienſis pro implendis ibidem divinis officiis
poſt præfixionem termini juxta antiqua ſtatuta poterant præbendis de jure ſpoliari *cap.
relatum cap. inter quatuor*, *cap. finali de cleric. non reſiden.*; Hodie autem ex hac nova
conſtitutione poſt lapſum ſex menſium inchoandum à die intimationis per capitulum
faciendæ ſtatim privati ſunt. At de hoc
ſatis, quia quæſtio nominis eſt, & parum
proficua quoad juris effectus, de quibus
infra.

10 Quo vero ad ſecundum dubium ratio dubitandi eſt, quia in conſtitutione Clementis
nulla fit mentio de epiſcopis jam proviſis, ſed
tantum providendis ibi = *eoſdemque ſex canonicatus, totidemq. præbendas nunc obtinentes*,
*& de illis perpetuis futuris temporibus quavis
etiam dicta Apoſtolica authoritate providendos,
etiamſi illi pontificali dignitate inſigniti fuerint*; Quæ quidem verba *etiamſi* ad providendos procul dubio ſe referunt, idcirco epiſcopi jam proviſi non continentur ex regula,
11 qui de uno dicit, de alio negare cenſetur
Gloſſa in cap. quoniam 9. *in verbo qui ſimul
vivunt litera A. verſ. quia cum de regularibus de vit., & honeſt. cleric. cap. nonne in
verbo tacendo litera P. verſ. & qui de uno
affirmat de præſumpt. Oldrad. conſ.* 73. *num.* 4.
verſ. ubi permittit, *Caſtren. conſ.* 472. *num.* 1.
12 *verſ. autem lib.* 1., & facit ad hoc, quod
incluſio unius eſt excluſio alterius, *l.* 12. *in
princip. ff. de judic. l.* 21. *verſ. ſin autem Cod.
de procurat. Fontanell. deciſ.* 357. *num.* 6. *lib.* 2.
Rot. deciſ. 463. *num.* 7. *coram Merlin.*

13 Immo, ſi Papa in uno certo caſu providit,
videtur voluiſſe, ut contrarium ſervaretur
in caſu omiſſo *Gloſſa in cap. diſpendia verba
perſonales litera P. de reſcript. in* 6. *Alexand.*
14 *conſ.* 158. *num.* 10. *lib.* 6., præſertim in materia pænali, in qua ſtricta fit interpretatio *Neguſant. Junior. in ſilva reſponſorum
quæſt.* 260. *num.* 44. *Cephal. conſ.* 451. *num.* 24.,
conſ. 734. *num.* 23. *lib.* 4. *Honded. conſ.* 103.
num. 38.

15 Quod etiam ſuadet ratio, quia relatio facienda eſt ad id, quod immediate fuit dictum
Rot.

Rot. deciſ.267. num.3. verſ. proximum part.2. recent. deciſ.41. num.1. & 4., deciſ 525, n.5. verſ. & immediate coram Merlin. & in Mantiſſ. Card. de Luca lib.10. deciſ.64. num.16. verſ. ad magis proxima; Tum etiam quia
16 proprium eſt cujuſcumque legis noviter editæ futuris, & non præteritis providere *cap 2. cap. finali de conſtit. ibique Joan. Andreas num.11. verſ. numquid ergo, & Imola num.8. verſ. ulterius etiam, l. leges Cod. de leg. ubi ſcribentes communiter*.

17 Sed contra concludendum eſt, quod evidenter reſultat ex iis verbis, quæ in præſenti caſu nullam admittunt dubitationem ibi = *Nunc obtinentes, & de illis perpetuis futuris temporibus providendos, etiamſi illi Pontificali dignitate fuerint inſigniti*; Quandoquidem verbum &, quod præcedit, utrumque caſum parificat, omneſq. qualitates repetit, cum eadem militet ratio inter utrumque copulatum, proviſos nempe, & provi dendos *per text. expreſſ. in l. ſejæ §. Gajo ff. de fund. inſtruct. legat., Ripa in l.1. num.89. ff. ſolut. matrim.*, ubi ait, quod verbum & copulat æqualiter, ſed ſecundum ordinem neceſſitatis, itaut per prius proviſi, & per poſterius providendi ſub hac lege comprehendantur *Pariſ. conſ.7. num.29 lib 3. Rot deciſ.1. num.6. in fin. part.2. recent. deciſ.28. num.3. deciſ.254. num 20. deciſ.376. num.7. part.2. recent. tom.2. deciſ.445. num 5. part.3. recent.*; ultra quod verba *etiamſi illi*, quæ inde ſequuntur ſunt ampliativa, & diſtributiva, & uti talia non poſſunt comprehendere, niſi epiſcopos vel proviſos, vel providendos ex regula, quod clauſula ſequens ſub unica oratione concepta, prout hic, ad præcedentia refertur, & omnia indiſtincte comprehendit *Gloſſa in cap. olim 25 in fin. de reſcript. ibi = ſed melius eſt, quod ad omnia referatur Rot. deciſ.727 num 9 coram Molin. tom.3. part.1.* & in ſpecie de dictione *etiamſi Robleſ. de repræſent. lib.3. cap.5. num.8. Barboſ. de dict.112. num.23. & in Ferrarien. Salviani 25 Januarii 1737. § 18. coram Calcagn.*

18 Probatur inſuper ex facto talem fuiſſe in hac re Pontificis mentem, quippe quia hujuſmodi conſtitutio emanavit ad preces capituli eccleſiæ majoris Leodienſis, & ad tollendos abuſus, ac privilegia cujuſdam eccleſiaſtici, qui eo tunc cum dignitate epiſcopali poſſidebat unam ex his ſex præbendis in hac eccleſia, & ſub hoc prætextu renuebat uti ſimplex canonicus ad formam antiquorum ſtatutorum in ſua hebdomada miſſas celebrare, & alia onera adimplere; propter quod Clemens XII. in conſtitutione prudenter adjecit ea verba *etiamſi illi Pontificali dignitate fuerint inſigniti*. Porro tum ex litera, tum etiam ex mente Pontificis amplius ambigi non poteſt de comprehenſione epiſcoporum ſub hac lege, ſive agatur de iis, qui ſimpliciter ad epiſcopatum electi ſunt, ſive etiam confirmati per Papam in Conciſtorio, ſive confirmati, & conſecrati inſimul, immo & ſolii Pontificii
19 aſſiſtentes, & ita contra dictum eccleſiaſticum in Congregatione particulari per Sanctiſſimum deputata judicatum fuit, prout apparet ex ſententia prolata *die 28. Maji* 1734., in qua pronunciatum fuit ipſum ob incurias pœnas conſtitutionis Clementinæ præbenda ipſo facto privatum fuiſſe, & in ſequelam literas Apoſtolicas D. Joannis Gerardi de Preitz impetrantis eſſe exequendas, deinde *ſub die 15 Maji* 1736. per ſignaturam gratiæ cum clauſula ſine præjudicio rei judicatæ, & remoto ſequeſtro cauſa commiſſa fuit, iterumq. propoſita *ſub die 25. Septemb. d. anni* ſtetit in deciſis, prout extant in hac cauſa jura hinc inde impreſſa;
20 Mirum quod in hac re Romæ, & Leodii dubitatum fuerit de comprehenſione epiſcoporum ſub Conſtitutione Clementis, quæ de iis, qui epiſcopali dignitate decorati ſunt, literaliter mentionem facit.

21 Quo vero attinet ad tertium dubium, illud neceſſario præmittendum eſt, quod Papa in hac conſtitutione ad effectum incurrendi pœnam privationis præbendæ præsbiteralis loquitur per verba copulativa ibi = *Elapſo vero termino ſex menſium hujuſmodi illum, aut illos, quem, ſeu quot conſtiterit ſeſe ad præfatam reſidentiam non contuliſſe, & penes eamdem majorem eccleſiam non reſediſſe, miſſaſque conventuales, & alia onera dd. ſex canonicatibus, & præbendis, ut præfertur, incumbentia præfata non adimpleviſſe, privationis de his canonicatibus, & præbendis pœnam ſtatim, ipſo facto, abſq. alia declaratione, & ſine ullo Judicis miniſterio reſpective incurrere, ipſoſque canonicatus, et præbendas verè, & de facto poſt terminum præfatum per privationem eamdem omnino vacare volu-*
22 *mus, & decernimus*. Ex quo ſane loquendi modo juridicè inferri poteſt, quod quando plura exprimuntur, ut Papa facilius inducatur ad gratiam concedendam, omnia juſtificatione indigent *juxta opinionem Ægidii Bellamer. in cap. inter cæteras n.4.5. de reſcript Idem in deciſ.4. in fin. eodem tit., & deciſ.734. per tot.*, quod etiam habetur *in deciſ.132. n.2. part.1. recent.*

23 Quod fortius procedit, ſi plura exprimantur ad aggravandam perſonam poſſeſſoris, & agitur non ſolum ad effectum privationis, ſed etiam adjudicationis beneficii, tunc enim omnia juſtificanda ſunt *cap. olim ibique Gloſſ. in verbo ad omnia, Abbas ibidem num.3. de reſcript. Rot. d. deciſ.132. part.1. recent.*, & ita fuit reſolutum *in Oſcen. Archidiaconatus 19. Octobris 1601. coram Illuſtriſſimo Lancellott.*

24 Præterea juxta hanc opinionem probandum eſt ex parte impetrantis, quod proviſus de canonicatu. ſeu præbenda ſacerdotali ad reſidentiam non ſe contulerit, quodque penes majorem eccleſiam Leodii non reſederit, quodque demum miſſas conventuales. & alia onera non impleverit, ut gratia obtenta ob privationem de jure ſit exequibilis, quod
25 patet, quoniam dictio & toties in dicta Conſtitutione repetita copulat, ac conjungit

Natta

*Natta conſ.573. num.14. Attolin. reſolut.34.
num.7. Menoch. conſ.106. num.292., & con-
ſil.179. num. 11. lib.2. Rot. deciſ.236. n 17.
part.7. recent. deciſ.262. num. 10. coram Bich.
deciſ.12. num.9. verſ. & copulatorum coram
Merlin.*
26 Accedit, quod ubi plurea defectus expri-
muntur, non ſufficit defectus unius, ſed
omnes concludenter probandi ſunt ex ea ra-
tione, quia pæna pro toto imponitur, non
pro parte, alioquin infligeretur integra pæ-
na pro culpa partiali, quod repugnat menti
Pontificis, qui omnes defectus æqualiter co-
pulavit, ut idem ſit de uno, ac de altero ex
27 copulatis; Et ita ad incurrendam pænam
concurſus copulatorum de jure requiritur
*per text. expreſſ. in l. ſi hæredi ff. de condit.
inſtit. Anchar an. quæſt.familiar.lib.1.quæſt.9.
num.6. Cephal. conſ.132. num.1. lib.1., Decius
conſ.89. num.2. verſ.unde patet, Card. Pariſ.
conſ.95. num.6. 7. lib.1. Valenzuela conſ.169.
num.128. verſ. copulativa autem tom.2. Roma-
nus conſ.166. num.4., Surd. conſ.207. num.7.
& deciſ. 291. num.12. verſ. ſed utrumque,
Oſaſc. deciſ.71. num.66., deciſ.297. num.13.
coram Burate.*, præſertim in pænalibus, in
quibus ſtrictè, & rigoroſè proceditur; quod
28 forte ſecus eſſet, ſi ageretur de re favorabi-
li, *ut diſtinguunt Roland. à Valle conſ.99.
num. 5. lib. 4., Surd. d. conſ. 207. num. 17.
verſ. addo, Oſaſc. d. deciſ.71. num.66. verſ.ad-
dens, Soccin. conſ.33. num.5. verſ. confirma-
tur iſta concluſio lib.3.*
29 At contra hanc opinionem militat altera,
quæ non minoribus innititur fundamentis,
quoniam, ubi plura narrantur, quorum unum
ſufficit ad gratiam impetrandam, eo proba-
to, gratia ſubſiſtit, licet alia non verificen-
tur, & falſa exiſtant *Gloſſa in cap. ex parte
verſ. & perpetuo, ibique Felin. num. 23.,
Ripa num.58. de reſcript. Egidius deciſ.280.,
Puteus deciſ.187. lib.1. deciſ.69. lib.2., Rot.
deciſ.7. de reſcript. in novis, & alibi fre-
quenter*. Idcirco juxta hanc opinionem ſuf-
ficit ex parte impetrantis alterum probari,
licet Conſtitutio Apoſtolica copulativè loqua-
30 tur; & ratio eſt, quia conjuncta reſolvitur
in disjunctam, quando idem reſultat effectus,
& ſufficit unum verificari *l. ſæpe ibique Al-
ciat. l. conjunctionem ff. de verbor. ſignif. Bel-
lamer. deciſ.734. num.1.* Gonzalez *ad reg.8.
Cancell. Gloſſ.3. num.14.*
31 Quid ergo in hac re? Reſpondeo mentem
Pontificis eam fuiſſe, ut reſidentia requira-
tur pro adimplendis oneribus miſſarum con-
ventualium, idcirco ſi reſidens non implet
onera ſibi injuncta juxta formam Apoſtolicæ
Conſtitutionis, incidit in pænam illius; &
32 ratio clara eſt, quia ubi plura tendunt ad
eumdem finem, qui deliquit in uno, factus eſt
omnium reus, & committitur pæna *can. final.
de pæniten. diſtinct.5. Bald. conſ.64. in fin. lib.1.
Alexand. conſ.113. num.22. lib.4., Angel. de
Peruſio conſ.60. num.2. ibi = Quia utrumque
inobedientia eſt, merito cuique parti obliga-
tionis non ſatisfaciat &c. pæna committitur.
Card. Tuſchus litera C. concluſ. 1035. n.12.
ibi = quia ille, qui legem obſervare debet,
ſi in uno deliquit, fit omnium reus, Barboſ.
axiom. jur. 59. Rot. deciſ.234. num.33. coram
Bich. deciſ. 134. num. 4. coram Ottobon.*,
33 alioquin ſola reſidentia materialis in eccle-
ſia majori Leodienſi abſque implemento one-
rum ſufficeret ad evitandam pænam juris,
34 quod repugnat. Sane reſidentia volita fuit
non propter ſe, ſed uti medium ordinatum
ad certum finem principaliter à Conſtitutio-
ne volitum, hoc eſt ſervitium altaris, can-
tum miſſarum, & adimplementum cætero-
rum onerum, idcirco cum vis legis, & præ-
cepti ſiſtat in hoc, ſola materialis reſidentia
35 non excuſat à pæna; immo, qui materiali-
ter tantum reſidet, & formaliter non adim-
plet, temere legem eludit, & contemnit,
*ut bene probat Ruin. conſ.112. num 9. lib.5.
Roman. conſ.104. num.4., Lotter. de re benef.
lib.3. quæſt.27. num.1. cum ſeqq., Rot. de-
ciſ.607. num.8. part.18. recen. tom.2., deciſ.82.
num.8. 9. coram Anſald.*
36 His additur clauſula *reſpectivè*, quæ in
Conſtitutione adjecta privationem præbendæ
importat in quolibet caſu contra omnes, qui
deficiunt vel in reſidentia, vel in cantu, vel
in cæteris oneribus juxta præſcripta ſub præ-
37 cepto affirmativo adimplendis. Ea enim eſt
hujus clauſulæ vis, ut ſingula ſingulis, &
congrua congruis referantur *Altograd.
conſ.60. num.6. lib.1. Rot. deciſ.581. num.3.
coram Cavaler., deciſ. 182. num.2. part. 6.
recent.*, & ſic excluditur ratio copulato-
rum.
38 Denique finis hujus Conſtitutionis fuit
cultus divinus, & celebratio functionum
præsbiteralium in eccleſia majori Leodienſi,
qui quidem finis non habetur per reſiden-
tem, ſi onera non impleat, ſicuti per non re-
ſidentem, qui ea implere non poteſt.
39 Ergo utrobique poſt lapſum ſex menſium
inchoandum à die intimationis factæ à Capi-
tulo d. eccleſiæ vacat ipſo jure præbenda vel
in Curia, vel extra, & quidem in Curia, ſi
pæna commiſſa ſit in menſe Apoſtolico, ex-
40 tra ſi in menſe Ordinarii; ubi enim commit-
titur pæna, ibi dicitur vacare beneficium
*cap. licet canon, cap. cum ex eo, cap. commiſ-
ſa de elect. in 6.*, & literaliter ſancitur *in
Conſtitutione Clementis, Rot. deciſ.35. alias
86. de præben. in antiq.*, & ita deciſum fuit
in Leodien. Canonicatus die 28. Maii 1734.
contra ſupradictum eccleſiaſticum, prout con-
ſtat ex dictis.

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 PEnſio poteſt reſervari ab Epiſcopo, & Capitulo ſuper præbenda, vel fructibus maſſæ communis cum onere cantus, & ſervitii altaris, ubi de ratione.

2 Præbenda onere miſſarum gravari poteſt, item penſio ibidem.

3 Penſio, & præbenda parum differunt,

4 In reſervatione penſionis poteſt adiici pœnā latæ ſententiæ in caſu non adimplementi, & quare.

5 Quando à jure conceditur facultas aliquid faciendi, omne id cenſetur conceſſum, ſine quo actus explicari non poteſt.

6 Penſio ob non implementum onerum intra certum tempus à Capitulo intimandum vacat, & extinguitur.

7 Dictio *ſtatim*, *ipſo facto*, *abſque declaratione*, & *ſine ullo Judicis miniſterio* ſunt latæ ſententiæ.

1 PRaxis eccleſiæ eſt poſſe Epiſcopum, & Capitulum ſuper præbenda, vel fructibus maſſæ communis penſionem eccleſiaſticam reſervare uni, vel pluribus Canonicis ejuſdem eccleſiæ cum onere cantus, ſervitii altaris cum ſimilibus. Etenim quandoque utilitas, quandoque neceſſitas eccleſiæ exigit, ut ita fiat *DD. in cap. cum M ferrarienſis de Conſtit.*, *Clementina* 1. §. *eadem*, *ibique Gloſſa*, & *Vitalin. num.6. de ſupplen. neglig. Prælat.*, *Gambar. de offic: & poteſt. legat. lib.6. tit. de penſ. num.*129 *cum ſeqq.*, præſertim in eccleſiis cathedralibus, & collegiatis, in quibus archidiaconi, decani, præpoſiti, & cæteri canonici more Senatorum cum cappa, aliiſque inſignibus interſunt functionibus eccleſiaſticis.

2 Probatur hoc à ſimili, quoniam ſicuti præbenda onere miſſæ, ad quod præbendarius non tenebatur, poteſt gravari, ut deciditur *in cap. ſignificatum de præben*, & exemplum ſex præbendarum eccleſiæ majoris Leodienſis id evidenter oſtendit, ita in penſione ſic re-
3 ſervata idem onus imponi poteſt; penſio enim parum differt à præbenda *Abbas in cap. ad audientiam il* 2. *in* 1. *not.*, *ibique Felin in princip. de reſcrips. Gigas de penſ. quæſt.*28. *num.*1.

4 Sed numquid in penſione, ut ſupra, reſervata adiici poteſt ab Epiſcopo, & Capitulo pœna latæ ſententiæ in caſu non adimplementi? Reſpondeo poſſe; qui enim habet facultatem reſervandi penſionem ex cauſa publicæ utilitatis, poteſt etiam ſuper penſione legem adiicere *ad text. in l. ob res ff. de pact. dotal. ibi = legem enim rei ſuæ dicit.*

5 Deinde quoties à jure conceditur facultas aliquid faciendi, omne id intelligitur conceſſum, ſine quo actus explicari non poteſt *l.2. ff. de juriſd. omn. judic. l.3 §. qui habet*, *ibique rubrica & Gloſſa marginalis ff. de ſervit. præd. ruſt.* ubi habetur, quod cui conceditur antecedens, conceditur etiam conſequens cum illo connexum, plenè *Bald. in l. quamvis Cod. de fideic.*; Juriſdictio enim ſine coercitione ſubſiſtere non poteſt *Gloſſ. in l. magiſtratibus in fin. ff. de juriſdict. omn.*
6 *jud.* Præterea ob non implementum onerum intra certum terminum in reſervatione adjectum, vel a Capitulo intimandum ad formam ſtatuti editi ab Epiſcopo, & Capitulo, penſionem vacare, & extingui ambigendum
7 non eſt, ita enim important dictio *ſtatim*, *ipſo facto*, *abſque declaratione*, & *ſine ullo Judicis miniſterio*, quæ ſine dubio ſunt latæ ſententiæ, & penitus perimunt jus penſionis *Gloſſa in cap. quam ſit verſ. eo ipſo de elect. in* 6., *Gloſſa in Clementina* 1. *verſ. eo ipſo de vit. & honeſt. clericor.*, quod etiam literaliter ſancitur *in Conſtitutione Clementis XII. de qua ſupra*, *Roman. conſ.*427. *num.*9., & *alibi ſæpe.*

ARGUMENTUM.

DE vacatione per obitum collatoris, qui ad beneplacitum Beneficia, ac Penſiones confert *ad ornatum Text. in cap. ſi gratioſe de reſcript. in 6.*

SUMMARIUM.

1 REgulariter Papa beneficia confert ad vitam beneficiati.

2 Inſtitutiones beneficiariæ inter actus legitimos adſcribuntur.

3 Eccleſia filios perpetuos, non temporales agnoſcit.

4 Papa interdum beneficia confert *ad beneplacitum*.

5 Triplici modo Papa confert beneficia. *vel ad beneplacitum ſuum*, *vel Sedis Apoſtolicæ*. *vel ad arbitrium ſuæ ſanctitatis*.

6 Primo caſu vacant ipſo jure beneficia per obitum Papæ, ſecus ſecundo caſu. ubi ratio diſparitatis.

7 Conceſſio feudi *ad beneplacitum Principis* per ejus obitum expirat,

8 Hæc diſtinctio locum habet in pluribus beneficiis *ad beneplacitum* obtentis, ubi explicatur.

9 Ampliatur diſtinctio in officiis, & commendis eccleſiaſticis, ubi differentia quoad modum vacationis.

10 Clericus poteſt eligi ad officium ſacriſtæ arbitrio epiſcopi.

11 Tertio caſo quæſtio pendet ex circumſtantiis, & diſtinctione reſolvitur.

12 Limitatur concluſio quoad primam partem, ubi res reſpicit favorem publicum, ubi exemplum officialis deputati ab epiſcopo ad arbitrium ſuum.

13 Officium Vicarii Generalis indiſtincte vacat per obitum epiſcopi; Item officium Datarii per obitum Papæ.

14 Of-

14 Officium conceſſum à Principe *ad beneplacitum* eſt perpetuum, ubi de ratione. 15.
16 Precarium non expirat per mortem concedentir, niſi ab hærede revocetur.
17 Gratia ſimpliciter conceſſa non expirat morte concedentis, ſecus in proviſione beneficii concepta ad beneplacitum Papæ. 18.
19 Beneficium *ad beneplacitum* vacat per obitum conferentis.
20 Papa poteſt conferre beneficium ad tempus, quo elapſo ipſo jure vacat præter obitum collatarii.
21 Beneficium *ad beneplacitum Papæ* collatum poteſt eſſe perpetuum.
22 Plura officia extant in eccleſia, quæ dari ſolent ab epiſcopis ad eorum beneplacitum, ſicut non pauca extant in Cancellaria, ubi quod vacant per obitum concedentis.
23 An gratia conceſſa à Papa ad beneficium vacaturum, re integra, morte concedentis expiret, diſtinguitur. 24. ſubdiſtinguitur 25.

CAPUT LXIV.

1 Romanus Pontifex beneficiorum auctor, & adminiſtrator regulariter beneficia eccleſiaſtica in perpetuum, ſeu ad vitam beneficiati ſolet conferre, quod & docet praxis, & exigit natura ipſorum beneficiorum, quæ ex antiqua eccleſiæ ordinatione perpetua ſunt *canon. præcepta diſtinct.55. canon. ſanctorum diſtinct.70. cap. penultimo, ibique Gloſſ. verſic. coadjutorem*
2 *de cleric. ægrotan.*; Ac etiam quia inſtitutiones beneficiariæ adſcribuntur inter actus legitimos, qui non recipiunt diem, neque conditionem *l. actus legitimi ff. de regul. jur.*
3 *cap. actus eodem tit. in 6.*. Demum quia eccleſia filios perpetuos, ſed non temporales conſuevit agnoſcere, quod moribus deinde comprobatum eſt *ex l. quæſitum ff. de ado-*
4 *ption.*. Quandoque tamen ex motivis politicis, & prudentialibus plura beneficia ad beneplacitum clericis contulit *per Text. in cap. ſi gratioſe de reſcript. in 6.*. Unde propterea, quomodo vacent beneficia ſic collata, nunc inquirendum eſt.

5 Triplex itaque poteſt fieri juris diſquiſitio, primo, ubi Papa confert beneficium *ad beneplacitum ſuum*, ſecundo, ubi collatio concipitur *ad beneplacitum Sedis Apoſtolicæ*; Tertio, ubi Papa ſe refert *ad arbitrium ſuæ ſanctitatis, vel ad beneplacitum Romani Pontificis, aliiſque ſimilibus clauſulis*, quæ in proviſionibus unius, vel plurium beneficiorum
6 quandoque adjiciuntur, licet raro. Primo caſu vacat ipſo jure beneficium, quia beneplacitum Papæ per ejus obitum expirat, ſecus ſecundo caſu, quoniam ſicuti Sedes Apoſtolica nunquam moritur, ita opus eſt, ut ſucceſſor hujuſmodi collationem revocet pro effectu vacationis beneficii *cap. ſi gratioſe, ibique Geminian. Franch., & cæteri antiquiores Barboſ. num.2. de reſcript. in6. Felin. in cap. ex literis num.9. in fin. de conſtitut. adden. ad Bart. in l. ſi Pater ff. de manumiſſ. vindict. late Gonzal. ad regul.8. Cancell. Gloſſ.12. per tot.*. Et hujuſmodi diſtinctio
7 jure civili etiam recepta eſt, quoniam conceſſio feudi concepta ad beneplacitum ſuæ Celſitudinis per obitum Principis expirat, *tradunt Bartol., & communiter civiliſtæ in l. centeſimis §.final. num.9 ff. de verbor. obligat. Menoch. de arbitrar. quæſt.69. num.2. lib.1. Fab. Anna conſ.14. per tot.*

8 Ulterius hæc diſtinctio non ſolum locum habet in collatione unius, ſed etiam plurium beneficiorum, non enim vis ſtat, an gratia beneficii ſit favorabilis, ſeu potius exorbitans, & odioſa, prout ſine dubio eſt proviſio plurium beneficiorum incompatibilium, ſed totum pendet à voluntate Papæ, quomodo nempe proviſio Apoſtolica concepta ſit. Sane ſicuti clauſula *ad beneplacitum ſuum* præſefert collationem beneficii eſſe temporariam, & in ſequelam per obitum conferentis beneficium vacare ex ratione jam dicta, ita clauſula *ad beneplacitum Sedis Apoſtolicæ* importat collationem beneficii in ſe eſſe perpetuam, niſi ſucceſſor eam revocaverit. Porro ſi vacat beneficium, ubi gratia eſt favorabilis, multo magis, ubi eſt odioſa, & exorbitans *cap. ſi gratioſe de reſcript. in 6.*

9 Ampliatur diſtinctio in officiis, & commendis eccleſiaſticis, ſeu laicalibus ex rationis identitate, quæ militat in proviſione beneficiorum, cum hac tamen differentia, quod beneficia collata *ad beneplacitum Papæ* vacant de facto, & de jure ſimul; officia vero & commendæ vacant de facto tantum; E' contra, ubi proviſio concepta eſt *ad beneplacitum Sedis*, vacant beneficia, officia, & commendæ per revocationem factam à ſucceſſore, cum diſtinctione tamen vacationis vel de jure, vel de facto, ut ſupra, ita per revocationem
10 vacat officium ſacriſtæ, ſi clericus electus, ſeu deputatus ſit arbitrio epiſcopi *l. juriſperitos ff. de excuſat. Tutor. Rot. deciſ.96. per tot. cor. Carill.*

11 Tertio demum caſu quæſtio facti eſt potius, quam juris, & ex facti circumſtantiis, aliiſque conjecturis decidenda eſt, quoniam, ſi Papa ſe retulit ad ſuam perſonam, beneficium per ejus obitum ipſo jure vacat, perinde a ſi de beneficio providiſſet cum clauſula *ad beneplacitum ſuum*, ſecus ubi reſpectum habuit ad dignitatem, tunc enim non vacat, niſi ſucceſſor collationem prædeceſſoris revocet, quod idem eſt, acſi beneficium contuliſſet *ad beneplacitum Sedis Apoſtolicæ*, ita diſtingunt *Geminian. in d. cap. ſi gratioſe, ibique Paſſerin. de reſcript. in 6. Gonzal. ad regul.8. Cancell. d. cap.12. num.27.*

12 Limitatur concluſio quoad primam partem diſtinctionis, ubi gratia reſpicit favorem publicum, quod exemplificatur in officiali deputato ab epiſcopo ad arbitrium ſuum, hoc caſu per obitum epiſcopi arbitrium non expirat,

pirat, quod exigit utilitas publica, quoniam ceſſante proviſione hominis ſubintrat proviſio legis *Bald. in l. meminiſſe prope fin. verſic. quarto, & ultimo quæro ff. de offic. pro conſul. Gonzal. ad reg. 8. Cancell Gloſſ. 12. num. 23. Menoch. de arbitrar. caſ 69. n. 8. 9. lib. 1.* in puncto officialis epiſcopi *Guttier. quæſt. Canonicales quæſt. 11. n. 4. lib. 1. Ricc. in prax. reſol. 65. num. 5. reſol. 347. num. 1. juxta venet. impreſſ. anni* 1646., & ita cenſuit Sac. Congregatio Immunitatis *in una Faventina die* 14. *Januarii* 1727., quod etiam expreſſe firmat *Paſſerin. in d. cap. ſi gratioſe num. 32. verſic. ex quo ſemper, ubi num. 45.* limitat regulam in Vicario Generali, quia unum, & idem Tribunal cum epiſcopo facit. Quod nullam admittit dubitationem, nam
13 officium Vicarii Generalis vacat per obitum epiſcopi, ſive deputatio facta ſit ad arbitrium ſuum, vel Tribunalis, ſive etiam ſimpliciter, *l. more majorum ff. de jurid. omn judic. cap. 2. de conſuetud. in 6. Sbrozz. de offic. vicar. quæſt 55. num. 5. lib. 2. Barboſa ad Tridentin. ſeſſ. 24 de reformat. cap. 16. in fin.* eo modo, quo per obitum Papæ expirat officium Datarii *ex conſtitut. Pii IV.* 63. §. 11.

14 Hæc tamen non procedunt in officio conceſſo à Principe, quia officialis ad beneplacitum Principis dicitur perpetuus *Gloſſ. marginal. in l. juriſperitos, ibique Bart. ff. de excuſat. Tutor. Jacob. Rebuff. in l. Curiales*
15 *C. de decurion. lib. 10.*, & ea eſt ratio diſtinctionis, quia officium, quod reſpicit utilitatem publicam, ſemper durat, cum perſeveret etiam cauſa, cujus occaſione collatum eſt, & illud exerceri oportet, *ut notatur in d. l. juriſperitos*, ſecus autem, ubi officium morte Principis extinguitur, quoniam reſpicit illius particulare ſervitium, quod mortuo Principe pariter expirat, ut in Datario, Auditore Papæ, & aliis ſimilibus.

16 Nec movet, quod precarium expiret per obitum ejus, cui conceſſum eſt, non morte concedentis *cap. ultimo de precar. l. cum precario ff. precar.*, hoc enim procedit in precario ſimpliciter conceſſo, & hoc caſu verum eſt precarium morte concedentis non expirare, *ita habetur in d. l. cum precario ff. precar.*, *& in cap. 2. de precariis, ibi = precarium conceditur, quandiu patitur, qui conceſſit =*; Quæ ſane verba aliud non ſonant, niſi quod concedens, vel ejus ſucceſſor precarium poſſit revocare, quod facile admittimus, & ita jura jam dicta loquuntur. Item
17 gratia ſimpliciter conceſſa regulariter non expirat morte concedentis *cap. ſi ſuper gratia de offic. Judic. delegat. in 6. cap. ſi cui nulla, ibique Gloſſ. de præben. in 6. Gabriel. de penſion. quæſt. 91. num. 1. cum ſeqq.*, ergo idem
18 dicendum eſt in precario ſimpliciter conceſſo, ſecus ubi proviſio beneficii concepta eſt *ad beneplacitum Papæ*, & ratio eſt, quia Papa defunctus non eſt amplius talis, ideoque beneficium tandiu durat in collatario, quandiu collator vivit, quo defuncto, collatio expirat, & vacat beneficium *ex ratione Text. in cap ſi gratioſe de reſcript. in 6. l. 4. ibique Bart. ff. de locat.*

19 Multo minus urget, quod beneficium vacet per obitum conferentis, quod repugnare videtur juris diſpoſitioni, quæ vacationem beneficii ex perſona collatarii regulariter metitur; hoc enim provenit ex natura beneplaciti, quod per obitum conferentis expirat. Sane ſi Papa poteſt concedere beneficium *ad beneplacitum ſuum*, proviſus non habet, niſi jus beneficii, quod ſub hac clauſula continetur, ergo ſi beneplacitum morte concedentis expirat, in ſequelam etiam beneficium vacare
20 cenſetur. Item Papa poteſt conferre beneficium ad certum tempus, quo elapſo, beneficium iterum vacat præter obitum collatarii, ergo non repugnat, quod nova inducatur vacatio etiam per obitum conferentis. Dein-
21 de beneficium ad beneplacitum Papæ collatum poteſt eſſe perpetuum, & tunc ſit, ubi collatarius decedit ante ipſum conferentem, jus enim, quod in beneficio proviſus obtinuit, per ejus obitum extinguitur, & ſic morte collatarii vere beneficium vacat, exemplo beneficii manualis, quod in ſe perpetuum eſt, & vacat morte proviſi, niſi collatio revocetur, quod pendet ad nutum conferentis, ut mox dicam, ita à pari.

22 Plura demum ſunt officia in eccleſia, quæ dantur, ſeu dari ſolent ab Epiſcopis ad eorum beneplacitum, ſicuti non pauca extant in Cancellaria, quibus clericos, aut laicos deputat Cardinalis Vice-Cancellarius ad ejus arbitrium, ut videri poteſt ex literis patentibus, quæ in Cancellaria expediuntur, idcirco per ejus obitum hujuſmodi officia ipſo jure vacant, prout beneficia, quæ à Papa ad ſuum beneplacitum conferuntur *cap. ſi gratioſe de reſcript in 6 cum cæteris fuſius relatis per Gonzal. ad regul. 8. Cancell. Gloſſ. 12. per tot.*

23 Hinc ad noſtrum propoſitum grave oritur dubium, quod omitti non poteſt, an ſcilicet gratia conceſſa à Papa ad beneficium vacaturum, re integra morte conferentis expiret? Olim inter practicos beneficiariſtas in Rota, & extra id acriter, & diù fuit diſputatum, ſed breviter cum diſtinctione reſolvitur. Aut
24 agitur de gratia ad beneficium vacaturum cum clauſula *nunc pro tunc*, hoc caſu, quia gratia jam facta eſt, per obitum concedentis non expirat *per text. in cap. ſi ſuper gratia de offic. judic. delegat. in* 6., & hic eſt caſus Rotæ *deciſ.* 192., *&* 195. *cor. Pen.* Aut vero agitur de gratia facienda, ſeu, quod idem eſt, de
25 ſimplici mandato de providendo, tunc ſubdiſtinguendum eſt, aut obitus concedentis supervenit re integra, antequam nempe eveniret caſus vacationis, & acceptationis beneficii ex parte habentis mandatum, hoc caſu gratia per obitum concedentis expirat *per alium text. in cap. ſi cui nulla §. Secus de præben. in* 6.; Aut mors concedentis obvenit re non integra nempe poſt acceptationem beneficii jam vacantis factam coram capitulo, ſeu
exe-

Digitized by Google

executore, tunc ſecus, & ratio eſt, quia per acceptationem quæſitum eſt jus in beneficio, quod per obitum concedentis non tollitur *cap. ſi tibi abſenti de præben. in 6.*, potiſſimum ſi ultra acceptationem concurrat præſentatio expectativæ facta coram executore, qui prævijs citationibus proceſſum fulminavit, cum ſimilibus, tunc enim ſicuti perpetuatur juriſdictio Judicis delegati *cap. relatum cap. licet de offic. judic. delegat. cap. ſi delegatus eod. tit. in 6. l. & quia ff. de juriſdict. omn. judic.*, ita jus habentis mandatum de providendo intactum remanet *Rot. deciſ. 192. num. 10. cum ſeqq. cor. Pen.*

A D D I T I O.

S V M M A R I V M.

1 Penſio poteſt concedi, ſeu reſervari *ad beneplacitum Epiſcopi*, ubi quod talis penſio nihil differt à precario.
2 Precarium expirat per revocationem, & penſio extinguitur.
3 Succeſſor in epiſcopatu poteſt revocare penſionem laicalem reſervatam ab anteceſſore ſuper redditibus epiſcopatus.
4 Penſio clericalis, ſeu laicalis recipit diem, & conditionem, & poteſt revocari, ubi declaratur.
5 Succeſſor in principatu non tenetur ſolvere penſiones ab anteceſſore reſervatas *ad ejus beneplacitum*, idem in penſionibus pontificiis, ubi diſtinguitur.
6 Penſio extinguitur de jure aliter, quam per mortem penſionarii, ubi exemplificatur.
7 Penſio reſervata à Papa collegio *ad beneplacitum ſuum* cauſa ſtudiorum per obitum Papæ non extinguitur.
8 Cauſa ſtudiorum habet quædam ſingularia.
9 Ubi concurrit favor publicus, *beneplacitum Principis* non expirat.
10 Penſio ceſſante cauſa extinguitur.
11 Indultum ceſſante cauſa ſtudii expirat, & vacat.
12 Scholaris præbendatus, qui ſtudiis non vacat, non gaudet privilegio percipiendi fructus præbendæ, ubi de ratione num. 13.

1 Talis repugnantia non eſt in penſionibus
à Papa, ſeu ab Ordinario *ad eorum beneplacitum* reſervatis, prout militat in beneficiis eccleſiaſticis; Sicuti enim uſusfructus poteſt concedi *ad beneplacitum proprietarii*, ita & penſio ad beneplacitum reſervantis; Deinde penſio reſervata ad beneplacitum nihil differt à precario, ſeu commodato, quod tandiu durat, quandiu is, qui conceſſit, patitur, & ſub hac conditione, niſi aliud velit dominus, precarium conceſſum cenſetur *l. 1. ff. precar. cap. 2. de preca-*
2 *riis* Unde ſicuti per revocationem expirat precarium, ita per revocationem extinguitur penſio *cap. ſi gratioſè, ibique Gloſſ. de*
3 *reſcript. in 6. Oltrad. conſ. 226.*, ubi firmat penſionem reſervatam laico ab Epiſcopo ſuper redditibus Epiſcopatus etiam de tacito, ſeu expreſſo capituli aſſenſu poſſe à ſucceſſore revocari ex rationibus ibidem adductis.
4 Idque multo magis procedit in penſionibus laicalibus, quæ ad inſtar rerum indifferentium recipiunt diem, & conditionem, & de jure reſervari poſſunt ab Epiſcopo ad beneplacitum cum facultate revocandi expreſsè, vel tacitè; Et quidem expreſsè, ubi Epiſcopus penſionem revocat; tacitè, ubi Epiſco-
5 pus moritur ex juribus jam dictis. Quod & praxis docet in penſionibus, quæ dantur miniſtris *ad beneplacitum Principis*, Succeſſor enim Regni, ſeu Principatus penſiones ſub hac clauſula reſervatas perſolvere non tenetur, idque etiam habemus in penſionibus, quæ à Camera Apoſtolica *ad Papæ beneplacitum* ſolvuntur, eo enim ipſo, quod Papa moritur, ceſſant; E contra ſi reſervatæ ſint ſuper redditibus Cameræ Apoſtolicæ, ſeu Regiæ, per obitum Papæ, ſeu Principis non extinguntur, niſi aliud velit ſucceſſor *cap. ſi gratioſè de reſcript. in 6.*

6 Id novum in jure non eſt, quod penſio aliter, quam per mortem penſionarii extinguatur, de jure enim ſatis cautum eſt, ut penſione gravari poſſit beneficiatus, *prout expreſsè habetur in cap. niſi eſſent de præben*, quo caſu penſio non per obitum penſionarii, ſed morte beneficiati extinguitur, *ut notat Abb. in d. cap. niſi eſſent num. 2. ubi DD. de præben.*
7 Quid ergo, ſi penſio à Papa ad beneplacitum cauſa ſtudiorum reſervata ſit favore Collegii? Reſpondeo non extingui, quoniam
8 cauſa ſtudiorum habet quædam ſingularia, quæ non ita facile perimuntur, prout eſt ſcientia legum, & canonum, aliarumque artium liberalium, quæ neceſſariæ ſunt ad gubernandam Rempublicam §. *final. in proemio Inſtitutionum l. unic. ibique Gloſſ. in fin. C. de ſtudiis liberalib. Urb. Romæ lib. 11. Bart. in*
9 *l. 1. num. 30. ff. de ſolut. matrim.* Et facit ad hoc, quod ubi concurrit favor publicus, *beneplacitum Principis* non expirat *Gloſſ. marginal. in l. juriſperitos ff. de excuſat. tutor.*, licet, ut jam dixi, poſſit à ſucceſſore revo-
10 cari, præſertim ſi ceſſaverit cauſa, pro qua talis penſio reſervata fuit *ad tradita per Bart. Caſtren., Fulgoſ., Salycet. in l. qui ſub prætextu Cod. de ſacroſanct. eccleſ.*, ubi quod
11 ceſſante cauſa ſtudii, indultum, quod ejus cauſa conceſſum eſt, expirat, & vacat *Abbas in cap. 2. num 30. de judic., Ancharan. in proem. decretal. 6. columm. 2. verſ. 4.*, quod dicit *Alberic. in l. in ambigua ff. de leg.*,
12 ubi quod ſcholaris præbendatus, qui ſtudiis non vacat, non gaudet privilegio percipiendi fructus præbendæ eidem contemplatione
13 ſtudiorum aſſignatos; Et ratio ſolida eſt, quia privilegia conceſſa militibus, ſcholaribus, & collegiis tamdiù durant, quamdiù in illis quis ſe exercet *l. ſemper ff. de jur. immunitat. ibi = Quamdiù in hujuſmodi actu ſunt.*

ſunt, *l. 6. §. gentium*, *l. geometræ ff. de excuſat.*, *l. exactores*, *ibique Gloſſ. Cod. de excuſat. tut.*, *l. ne quidam Cod. de teſtam. milit.*, *l. qui ſub prætextu Cod. de ſacroſanct. eccleſ. ibi = Cum id munus non impleant*, *Bart. in l. ſcrinarios Cod. de teſtam. milit. ubi Bald.*, *Caſtren.*, *&* *alii recentiores*.

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, ac Penſionis per lapſum temporis limitati *ad ornatum Gloſſ. in Canon. Paſtoralis verſic. gubernare 7. quæſt. 1.*

SUMMARIUM.

1 PApa poteſt clericos de beneficiis providere ad certum tempus, ſub conditione, & quovis alio modo, ubi quod, elapſo tempore, beneficium ipſo jure vacat, item vacat reſoluta conditione 2.

3 Differentia inter conditionem reſolutivam, & ſuſpenſivam quoad vacationem beneficii.

4 Epiſcopi prohibentur conferre beneficia ad certum tempus, vel ſub conditione, ubi rationes,

5 Beneficium collatum ab Epiſcopo ad certum tempus ipſo jure vacat, & poteſt impetrari, ubi quod hæc eſt impropria vacatio 6.

7 Epiſcopi regulariter conferunt beneficia juxta diſpoſitionem juris.

8 Papa poteſt beneficium infanti conferre, item poteſt infantem in commendatarium, & adminiſtratorem archiepiſcopatus eligere, & ad Cardinalatum promovere.

9 Creatio *Ferdinandi ab auſtria Infantis* ad Cardinalatum.

10 Creatio *Ludovici Barbonii Infantis* ad Cardinalatum, & Archiepiſcopatum Toletanum.

11 Papa in his, quæ juris poſitivi ſunt, habet ſummam auctoritatem, ubi quod infantes regios, quos promovet, aut dignos invenit, aut dignos facit.

12 Dignitas eccleſiæ filiis Regum etiam Infantibus debetur.

13 Filii Regum cum hac dignitate quodammodo naſcuntur, ubi de ratione.

14 Reges terræ tributum, & cenſum accipiunt ab alienis non à ſuis.

15 Filii Regum non tenentur legibus civilibus, & canonicis pro obtinendis dignitatibus eccleſiaſticis.

16 Filii Regum poſſunt habere plura beneficia.

17 Qui liber eſt à tributis, cenſibus, & legibus, libere poteſt, & abſque diſpenſatione promoveri ad quamcumque dignitatem eccleſiæ, ubi declaratur.

18 Creatio, ſeu promotio *Ludovici Barbonii Infantis* perperam impugnata defenditur.

19 Patronus in erectione beneficii poteſt apponere conditionem, ut conferatur infanti, ubi quoad hoc de poteſtate Papæ, & praxi eccleſiæ.

20 Beneficium ab Epiſcopo infanti collatum, donec legitimam attigerit ætatem, reſervatum eſt.

21 Limita, ſi conferatur ſub conditione obtinendi diſpenſationem à Papa, ubi rationes.

22 Epiſcopus officia, quæ ſunt communia clericis, laicis poteſt dare ad certum tempus, & ſub conditione.

23 Officia ſecularia ad annum, & biennium à Principe conferuntur.

24 Limita, ſi agatur de officiis, quæ ſolis clericis conferri ſolent, ubi declaratur.

25 Epiſcopus poteſt de jure commendare Eccleſiam Parochialem ad ſex menſes, & prorogare cauſa utilitatis, & neceſſitatis eccleſiæ.

26 Ob non prorogationem commenda ipſo jure vacat, item vacat elapſo primo ſemeſtre, ſi prorogatio facta ſit abſque ulla cauſa, ubi quod beneficium poteſt impetrari.

27 Commendatarius poſt lapſum ſemeſtris dicitur intruſus.

28 Eccleſiæ Parochiales *ex Tridentino* non poſſunt dari in commendam, ſed per concurſum conferendæ ſunt.

29 An commenda Eccleſiæ Parochialis conceſſa ab Epiſcopo ea cauſa expiret per obitum commendantis.

30 Precarium morte concedentis non expirat.

31 Eccleſia Parochialis, ſi ita ſe habeat loci conſuetudo, poteſt commendari ſimpliciter, ubi quod non vacat per obitum commendantis.

32 Epiſcopus poteſt deputare coadjutorem pro Parocho illiterato, impotenti, ſeu infirmo ad certum tempus, vel ſub conditione,

33 Officium coadjutoris, lapſo tempore, ſeu purificata conditione expirat, ubi declaratur.

34 Coadjutoria expirat, ſi coadjutor impotens, aut infirmus fiat.

35 Officium œconomi ab Epiſcopo collatum clerico pro paſtore ab infidelibus, ſeu ſchiſmaticis capto, expirat, ſi paſtor priſtinam recuperat libertatem, ubi lex cornelia declaratur.

36 Epiſcopus eccleſiis vacantibus, unum, vel plures miniſtros ſub conditione, vel ad tempus deputat, donec Papa provideat.

37 Deputatio Epiſcopi ſtatim ceſſat, ſi Papa eccleſiam provideat.

38 Auctoritate ordinarii erigi poteſt beneficium, ſeu perſonatus cum facultate conceſſa primo proviſo nominandi ſibi ſucceſſorem uſque ad tertiam, vel quartam generationem, ubi vacationis effectus.

39 Hodie ex concordatis Hiſpaniarum perſonatus ſublati ſunt, & merito, ubi de ratione.

CAPUT LXV.

1 QUemadmodum ex plenitudine poteſtatis poteſt Papa ad beneplacitum beneficia conferre ex dictis *in cap. antecedenti*, ita poteſt clericos de beneficiis providere ad certum tempus, ſub conditione, & quovis alio modo. Sane valet collatio beneficii ad triennium, ſeu quinquennium, quo elapſo, beneficium ipſo jure vacat, quia limitata cauſa limitatum producit effectum *l. in agris ff. de acquiren. rer. domin. l. cancellaverat ff. de his, quæ teſtam. delentur*.

2 Item de jure firma, & ſtabilis eſt inſtitutio beneficiaria, quæ fit à Papa ſub modo, vel ſub conditione reſolutiva, itaut modo non impleto, vel reſoluta conditione, beneficium vacare cenſeatur ad omnes juris effectus *Gloſſ. in canon. paſtoralis verſic. gubernare 7. quæſt. 1. Gloſs. in cap. ſi gratioſè verſic. à Romano*

Digitized by Google

mano Pantifice de reſcript. in 6. Gloſs. in
*cap.*1. *verſic. perpetui in fine de cappell. Mo-*
nachor. in 6.
3 Dixi ſub conditione reſolutiva, quoniam
ſi collatio ſub conditione ſuſpenſiva à Papa
facta ſit, defecta conditione, beneficium non
vacat, dum vis hujus conditionis ea eſt, ut
nullum jus tribuat in beneficio, donec purifi-
cetur *cap. ſi pro te, ibique Gloſs. in fin.* & *Do-*
ctores de reſcript. in 6. *Clementin.*1. *de con-*
*ceſſione præbendæ Pariſ.conſil.*82. *num.*7.*lib.*4.
*Menoch. conſ.*38. *n.*15. *lib.*1.
4 E' contra vero Epiſcopi, aliique Prælati
inferiores cum poteſtate quaſi Epiſcopali be-
neficia eccleſiaſtica ad certum tempus, ſub mo-
do, vel ſub conditione conferre prohiben-
tur ex duplici ratione, altera quia moribus
eccleſiæ receptum eſt filios temporales non
agnoſcere *ex l. quæſitum ff. de adoption.*, al-
tera quia actus legitimi diem, & conditio-
nem non recipiunt *cap. actus de regul. jur.*
in 6. *l. actus ff. eod.*, ideoque collatio benefi-
cii facta ab Epiſcopo ad certum tempus, ſub
modo, vel conditione, nullam habet juris
5 firmitatem, & in pænam Epiſcopi ſic confe-
rentis beneficium ipſo jure vacat ſaltem de
facto, quod inde poteſt liberè impetrari *Co-*
*varr. variar. reſolut. lib.*3. *cap.*16. *num.*2.
*Garz. de beneſ. par.*1. *cap.*2. *num.*71.79. *Gon-*
*zal. ad regul.*8. *Cancell. Gloſſ.*5.*num.*11.& 15.
*Cardinal. conſ.*58. *Caſtador. deciſ.*4.*num.*2 *de*
*præben. Baratt. deciſ.*224. *num.*4., *deciſ.*22.
*num.*11. *in fin. tit. de jurepatr. cor. Falconer.*
6 Hæc tamen eſt impropria vacatio, cum
potius beneficium vacet, ut prius, per obi-
tum, ſeu rennnciationem primi poſſeſſoris.
7 Verum hodie Epiſcopi, cæterique Prælati
habentes juriſdictionem quaſi Epiſcopalem
in eccleſia, non ad tempus, nec ſub modo,
aut conditione, ſed ad vitam clericos in be-
neficiis inſtituunt juxta diſpoſitionem juris,
de qua *Gloſſ. in cap. penult. de cleric. ægrotan.*
can. præcepta diſtinct. 55. *can. ſanctorum di-*
*ſtinct.*70. *Gloſſ. marginalis in l. hæreditas ff.*
de hæred. inſtit.
8 Rurſus poteſt Papa beneficium Infanti
conferre nunc pro tunc, & uſquequo ad legi-
timam ætatem pervenerit *cap.*2. *ubi DD. de*
ætat., & *qualit.* Item poteſt infantem in
commendatarium, & adminiſtratorem Ar-
chiepiſcopatus cum plena juriſdictione elige-
9 re, & ad Cardinalatum promovere, ita
anno 1619. *ſub Paulo V. Ferdinandus ab Au-*
ſtria anno ætatis ſuæ decimo completo Car-
dinalis renunciatur, & noſtris temporibus,
10 videlicet 19. *Decembris anni* 1735. *Ludovi-*
cus Borbonius annorum novem circiter Re-
gius Infans Philippi V. Regis Hiſpaniarum
invictiſſimi inter Eccleſiæ Purpuratos *à Cle-*
mente XII. cooptatur, & inſuper Archiepi-
ſcopatus Toletani commendatarius, & ad-
miniſtrator cum poteſtate Archiepiſcopali
11 deſignatur; Papa enim in his, quæ juris
poſitivi ſunt, ſummam habet auctoritatem;
deinde Infantes Regios, quos ad ſupremas
eccleſiæ dignitates promovet, aut dignos
invenit, aut dignos facit *Gloſſ. in l. ſacrilegii*
Cod. de diverſ. reſcript.; Principis enim eſt
ſublimare *per Text. in l. quoties*, *ibique*
Gloſſ. marginalis C. ubi ſenatores, *vel cla-*
12 *riſſimi*. Item filiis Regum etiam Infantibus
propter eorum ſublimitatem, & generis cla-
ritatem eccleſiæ dignitas debetur, nam Filii
Regum etiam Reges dicuntur, licet Re-
gnum non habeant *Gloſſ. in can. ultim.*24.
13 *quæſt.*1. immo cum hac dignitate quodam-
modo naſcuntur, ſicut Reges ipſi, uti de-
fenſores eccleſiæ Prælati nuncupantur *Ar-*
chidiac. in cap grandi de ſupplen. neglig. Præ-
14 *lator. in* 6., & facit ad id, quod habetur
apud Matthæum in Evangelio *cap.* 17. *ver-*
*ſic.*24. 25., ubi quod Reges Terræ tributum,
& cenſum ab alienis accipiunt, non à ſuis,
15 ergo liberi ſunt filii, ergo filii Regum etiam
Infantes legibus civilibus non tenentur, ſicut
Princeps ipſe legibus ſolutus eſt *l. Princeps*
ff. de legib., immo legibus canonicis, & ec-
cleſiaſticis quandoque eximuntur, *ut in extra-*
vaganti execrabilis §. *ac Regum filiis de præ-*
16 *ben.*, ubi quod filii Regum poſſunt obtinere
plura beneficia, officia, & miniſteria eccle-
17 ſiaſtica; & juſta quidem ratione, quoniam
qui liber eſt a tributis, & cenſibus, qui eximi-
tur a legibus civilibus, & eccleſiaſticis, velut
diſpenſatione non indiget, ſed liberè poteſt
promoveri ad quamcumque eccleſiæ dignita-
tem, etiam cum juriſdictione, & præemi-
nentia, etiamſi Infans ſit, dummodo qua-
litate Regia, qui ita promovetur, inſignitus ſit.
18 Hæc dicta ſint pro honore tanti Principis
contra eos, qui tunc temporis exiſtentes in
Curia aſſerebant id à Papa fieri non poſſe,
19 quod ridiculum eſt, nam ſicuti patronus in
erectione beneficii poteſt adjicere conditio-
nem, ut illud conferatur infanti *Lotter. de*
*re beneſ. lib.*1. *quæſt.*32. *num.*35., ita à for-
tiori poteſt Papa Infantem Regium inter ec-
cleſiaſticos Principes adſcribere cum poteſta-
te jurisdictionis archiepiſcopalis, dato ta-
men interim alio Epiſcopo in coadjutorem
ad tempus, qui nomine infantis Archiepiſco-
patum regat, & adminiſtret in ſpiritualibus
juxta praxim eccleſiæ.
20 Hæc ſine dubio Epiſcopo non licent, nam
beneficium, quod ab ipſo confertur infanti
donec, & quouſque legitimam attigerit
ætatem, reſervatum eſt, ac proinde tanquam
vacans poteſt libere impetrari *ex regula* 24.
21 *Cancellariæ*, quæ tamen regula locum non
habet, ſi Epiſcopus conferat beneficium in-
fanti ſub conditione obtinendi diſpenſatio-
nem à Papa ſuper ætate; Hæc enim eſt condi-
tio, quæ de jure ineſt, nempe ſi Papa ſuper
ætate diſpenſare velit, prout interdum,
juſtis de cauſis, diſpenſat, quod ſi renuat,
iterum beneficium ab Epiſcopo clerico ido-
neo conferendum eſt, dum conditio honeſta,
& poſſibilis reſervationem ſuſpendit, & va-
cationem apud ſedem impedit, alioquin ni-
mium durum eſſet abſque culpa privare Epiſ-
copum poteſtate conferendi beneficium, quod
ſpectat ad ejus collationem.

22 Ma-

Digitized by Google

22 Major tamen poteſtas eſt in epiſcopo quoad
officia, quæ ſunt communia clericis, & lai-
cis; hæc ſane poſſunt dari ad certum tempus,
ſub modo, & ſub conditione, quia ſunt de-
putationes, quæ ab ejus arbitrio pendent,
immo denominantur ſtipendia eccleſiaſtica,
quæ diem, & conditionem recipiunt, prout
contractus *l. hæc venditio ff. de contraben.
emption. Rota deciſ.25. num.5. part.2. rec.*,
ubi quod adminiſtratio etiam finito tempore
adminiſtrationis vacare dicitur, ad inſtar
23 officiorum ſecularium, quæ à Principe, ſeu
Senatu magnatibus, ſeu nobilibus Principa-
tus ad annum, ſeu biennium juxta leges
civiles conferuntur *l. meminiſſe l. proconſul.
ff. de offic. proconſul. l. ſi forte ff. de offic.
præſid. l. eum qui ff. de juriſdict. amn. Judic.
ibiq. Gloſſ. in princip. l. fin. ff. de pær.*
24 Dixi de officiis, quæ communia ſunt cleri-
cis, & laicis, ſi enim ſolis clericis conferan-
tur, idem judicium eſt, quod de benefi iis
eccleſiaſticis, quatenus conferantur in titu-
lum & ſint perpetua *cap.1. de conſuetud. in 6.
Felin. in cap. in noſtra n.9. in fin. de reſcript.*,
ideoque ad tempus, vel ſub conditione, aut
modo ab epiſcopo conferri non poſſunt, niſi
aliud conſuetudine receptum ſit, vel agatur
de officiis temporalibus, & cappellaniis ma-
nualibus, tunc enim ad omnes juris effectus
vix differunt ab iis officiis, quæ dantur à
Principe ad annum, & biennium ex juribus
jam dictis.
25 Fortior ratio eſt in commendis, epiſcopus
enim de jure habet facultatem commendandi
eccleſiam parochialem ad ſex menſes cauſa
utilitatis, & neceſſitatis eccleſiæ, iterum-
que eadem urgente cauſa ad alios ſex menſes
eidem, vel alii clerico commendam poteſt
prorogare, donec, & quouſque ceſſet neceſ-
ſitas eccleſiæ vacantis *cap. nemo deinceps*,
ibique Gloſſ. in fin. de elect. in 6.; ideoque,
26 ſi epiſcopus non proroget juſtis de cauſis,
ut ſupra, commenda ipſo jure vacat, ſaltem
de facto *l. in agris ff. de acquiren. rer. domin.*;
Item vacat elapſo primo ſemeſtre, ſi proro-
gatio ad aliud facta ſit abſque ulla cauſa, ac
proinde beneficium poteſt libere impetrari à
Papa, & apprehendi poſſeſſio, etiam non
27 citato poſſeſſore, quia talis commendatarius
dicitur intruſus, cui nulla competit facti, &
juris defenſio *cap. licet, ibique Gloſſ. de præ-
ben. in 6. cap 1., ibique Gloſſ. verſic. libere de
homicid. cap. fælicis, ibique Gloſſ. verſic. diſ-
ponant de pæn. in 6.*
28 Nec obſtat auctoritas Tridentini *ſeſſ.24.
cap 18.*, ubi quod beneficia parochialia per
concurſum ſunt conferenda; Reſpondetur
enim, quod ubi Concilium receptum non eſt,
integra manet diſpoſitio juris, ubi vero re-
ceptum eſt, forma concurſus ſervanda eſt, ſi
tamen clerici ad beneficium obtinendum con-
currant; verum, ubi deſunt clerici concur-
rentes, arbitrio epiſcopi remittitur *ex Tri-
dentin. ibidem* eccleſiam providere. Porro
ubi collatio in concurſu fieri non poteſt, &
extra concurſum non eſt eccleſiæ profutura,
utique epiſcopus poteſt eccleſiam commenda-
re, donec clericus commendatarius habilis,
& idoneus legitimam ætatem attingat, quo-
niam melius eſt commendare eccleſiam, ut
inde clericus magis idoneus provideatur,
quam clerico non idoneo extra concurſum
conferre.
29 Quæres, an commenda eccleſiæ parochia-
lis facta ex cauſis, ut ſupra, expiret per obi-
tum epiſcopi commendantis; Reſpondeo,
quod non, *Gloſſ. in cap. nemo deinceps in fin.
de elect. in 6.*, quoniam talis commenda ni-
hil differt à commodato, ſeu precario ad cer-
30 tum tempus, quod morte concedentis non
expirat *cap. final. de precariis cap. unic. de
commodato Archidiac. in cap. nemo deinceps
ubi Interpretes de elect. in 6.*. Item eccleſia
31 parochialis, ſi ita ſe habeat loci conſuetu-
do, poteſt commendari ſimpliciter, quo caſu
commenda multo minus vacat per obitum
epiſcopi commendantis *cap. ultim. de preca-
riis l. cum precario §.1. ff. precar.*, ubi pre-
carium ſimpliciter conceſſum morte conce-
dentis non expirat.
32 Ulterius epiſcopus poteſt deputare coadju-
torem pro parocho illiterato, impotenti,
ſeu infirmo pro obeundis muniis paſtoralibus,
& hujuſmodi deputatio poteſt fieri ad certum,
vel incertum tempus, vel ſub conditione,
donec coadjutus ſufficienti polleat doctrina,
aut ad priſtinam redeat ſanitatem *cap.1. &
cap. final. de cleric. ægrotan.*, *late Fagnan. in
cap. conſultationibus eod. tit. Triden. ſeſſ.21.*
33 *cap.6.*, qua conditione purificata officium
coadjutoris finitur *l. ambiguitatem C. de uſu-
fruct. ibi = ſiquidem reſipuerit filius, vel exti-
terit conditio, uſufructum finiri, Gloſſ. ſingu-
laris in l. ſolet verſ. quam curator ff. de tutel.,
Bart. ibidem num.1.*, & habetur *in cap. cum
ceſſante de appellat. l. generaliter, ibique
Gloſſ. C. de epiſcop. & cleric.*, licet tutius
ſit, ut epiſcopus id declaret, quoties inter
coadjutorem, & coadjutum circa purifica-
tionem conditionis quæſtio emergat ex regula,
quod de qua re Judex cognoſcit, debet de ea
34 pronunciare *l. de qua re ff. de judic.*. Sicuti
etiam ante lapſum temporis, & purificatio-
nem conditionis coadjutoria expirat, ſi im-
potens, aut infirmus fiat inde coadjutor
*Rot. deciſ.2217. num.10. cum ſeqq. coram
Coccin.*
35 Similiter expirat officium æconomi, aut
Vicarii ab epiſcopo collatum clerico pro ea
eccleſia, cujus paſtor ab infidelibus, ſeu
ſchiſmaticis captus fuit, & inde in priſtinam
redierit libertatem. Nec obſtat lex Cornelia,
quæ fingit captivum ab initio captivitatis
mortuum, hæc enim lex loquitur de ſucceſ-
ſionibus hæreditariis, nec ullo modo locum
habet in beneficiis, quæ vacant per mortem
naturalem, non autem civilem, niſi in caſi-
bus à jure expreſſis. Cum igitur captivitatis
caſus comprehenſus non ſit, utique per ca-
ptivitatem beneficia non vacant *cap. penult.
ibique Geminian. Franch., & alii de ſup-
plenda neglig. Prælator. in 6.*, Immo lex
Corne-

Cornelia retorquetur, quoniam reverſus in patriam recuperat jure poſtliminii omnia bona, jura, honores, ac præeminentias, acſi ab hoſtibus captus non eſſet *l. jure poſtliminii ff. de captiv. & poſtlimin. reverſ.*, ita clericus ab infidelibus, aut ſchiſmaticis captus recuperat beneficium, ſi in priſtinam redeat libertatem *cap. penult. de ſuplen. neglig. Prælator. in 6. Gloſſ. in can. Paſtoralis 7. quæſt. 1. cum plene relatis in cap. 1. num. 28. cum ſeqq. de vacat per obit.*

36 Item epiſcopus eccleſiis vacantibus unum, vel plures, prout neceſſitas exigit, miniſtros ſub conditione, vel ad tempus deputare poteſt, ut interim eccleſia adminiſtretur, donec Papa aliter provideat *cap. cum vos de offic. ordinar. cap. nemo deinceps, ibique Gloſſ. verſic.*

37 *commendare de elect. in 6.*, ideoque deputatio epiſcopi ſtatim ceſſat, ſi Papa interim provideat eccleſiam de aliis miniſtris, & œconomis, & ratio clara eſt, quia proviſio Papæ facit ceſſare proviſionem epiſcopi, quæ conditionalis eſt, & ad certum tempus limitata *cap. 3. de ſupplen. neglig. Prælat. in 6. ibi= vel per Sedem Apoſtolicam aliud contigerit ordinari Gloſſ. & DD. in l. fin. C. de pact. conven.*

38 Demum auctoritate ordinarii erigi poteſt beneficium, ſeu perſonatus cum facultate conceſſa primo proviſo nominandi ſibi ſucceſſorem uſque ad tertiam, vel quartam generationem, quibus nominationibus expletis expirat perſonatus, ac ſuccedit monaſterium, ſeu locus pius juxta legem fundationis; Sane perſonatus, de quo agitur, quamvis ſit erectus ad certum, ſeu incertum tempus, vere beneficium eſt, quia in ejus erectione auctoritas ordinarii intervenit, & conſequenter vacat per obitum, & renunciationem, per militiam, & ſolemnem profeſſionem, vacat demum per ſimoniam, & nominationem ſucceſſoris, potiſſimum ſi ita ſe habeat localis conſuetudo *ut explicat Navarr. conſ. 8. n. 17. de jurepatronat. Rot. deciſ. 319. part. 5. recentior.*

39 Hodie tamen ex concordatis Hiſpaniarum hujuſmodi perſonatus, quorum uſus vigebat in Hiſpaniis, ſublati ſunt, & merito, quoniam beneficia non ad tempus, ſed in perpetuum titulum de jure ſunt erigenda *can. Sanctorum diſtinct. 70.* & admittitur *in d. dec. 379. par. 5. recen.*

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 Penſio reſervata ab epiſcopo ad triennium, ſeu quinquennium, eo elapſo, extinguitur.

2 Differentia inter beneficia, & penſiones.

3 Penſio poteſt reſervari ab epiſcopo, donec clericus beneficium aſſequatur, ubi quod, eo obtento, penſio extinguitur.

4 Non ſemper valet argumentum de beneficiis ad penſiones, ubi de ratione.

5 Papa poteſt reſervare penſiones ad tempus, ubi exemplificatur.

6 Reſervatio penſionis inter actus legitimos non computatur.

1 Dubium non eſt, quominus epiſcopus cauſa ſtudii reſervare valeat clerico penſionem ad triennium, ſeu quinquennium duraturam, quo elapſo penſio ſine dubio extinguitur *l. in agris ff. de acquiren. rer. domin. l. age Geminiane cod. de tranſact.*

2 Et quamvis epiſcopus beneficia ad tempus conferre non poſſit *can. præcepta diſtinct. 55. can. quamvis 7. quæſt. 1.*, nihilominus id non habet locum in penſionibus, quæ ſunt quid

3 mere temporarium, & prophanum; Ita poteſt ab epiſcopo reſervari penſio, donec clericus beneficium aſſequatur, quo obtento penſio extinguitur *Gambar. de offic. legati lib. 6. num. 175.*

4 Nec ſemper valet argumentum de beneficiis ad penſiones, quia penſiones rigoroſe loquendo beneficia non ſunt, deinde epiſcopus ex cauſa neceſſitatis, & utilitatis eccleſiæ poteſt reſervare penſiones ad vitam *Felin. in cap. ad audientiam 2. num. 2. de reſcript. Gig. de penſionib. quæſt. 6. num. 2. Caccialup. eod. tractat. quæſt. 5. & 13. per tot. Tondut. de penſion. quæſt. 1. num. 1. cum ſeqq.*; Ergo multo magis id poterit ad tempus, non enim ita gravatur beneficium oneribus temporalibus, prout oneratur penſionibus ad vitam duraturis.

5 Fortius id procedit in Papa, qui illimitatam habet poteſtatem ſuper beneficiis eccleſiaſticis, ſi enim poteſt beneficia ad tempus conferre, multo magis penſiones reſervare, quod praxis docet in penſionibus reſervatis ſuper beneficiis Hiſpaniarum ad ſexennium, quo elapſo per decretum caſſantur; Idque patet in uſufructu, qui ad certum tempus poteſt relinqui, ita à pari in penſione, quæ uſufructui æquiparatur, & ratio eſt, quia

6 penſionis reſervatio inter actus legitimos non computatur, ideoque ſub modo, & conditione, & ad certum tempus poteſt reſervari, quo elapſo penſionem extingui ambigendum non eſt *l. uxori ff. de uſufruct. legat. ibi= & peracto quinquennio cum uſufructus eſſe deſierit.*

ARGUMENTUM.

De vacatione Beneficii, & Penſionis amovibilis, ubi conferens collationem revocavit *ad ornatum Text. in Clementin. 1. de ſupplen. neglig. Prælator.*

SUMMARIUM.

1 Quæſtiones frequentes in curia quoad beneficia ſecularia, & regularia ad nutum conferentis amovibilia.

2 Beneficia ſecularia regulariter ſunt perpetua, niſi aliud habeatur de conſuetudine, vel privilegio, ubi exemplificatur.

3 Beneficia ad nutum amovibilia non differunt à precatio.

4 Beneficia patronalia vacant per amotionem, ſi ita in fundatione cautum ſit.

5 Officia eccleſiaſtica alia ſunt perpetua, alia ad nutum amovibilia, ubi effectus vacationis. 6.

7 Cappellanus ſimplex poteſt ad placitum patroni ab officio removeri.

8 Officium ſacriſtæ pendens ad nutum concedentis per revocationem vacat, ubi declaratur.

9 Vicarius Generalis poteſt quandocumque revocari ab epiſcopo, ubi quod nonniſi ex cauſa debet amoveri.

10 Subſtinetur interim amotio, & per revocationem vicariatus vacat.

11 Patronus indultarius habens jus deputandi Vicarios ad nutum amovibiles poteſt omnes eodem contextu amovere.

12 Limita propter ſcandalum, & factiones populares.

13 Multa ad evitandum ſcandalum à jure permiſſa ſunt.

14 Ad evitandum ſcandalum gratia Papæ exequi non debet.

15 Prioratus temporales per amotionem vacant.

16 Beneficium regulare quandoque eſt collativum, quandoque manuale, ubi explicatur.

17 Beneficium regulare vacat ob amotionem, limita ſi plures in titulum clerico collatum ſit, ibidem. 18.

19 Non vacat per amotionem vicaria perpetua ſimpliciter unita monaſterio, ubi quod perpetuus vicarius juris ordine ſervato privandus eſt. 20.

21 Beneficium, quod dicitur de menſa, non vacat per revocationem, nec poteſt impetrari ibid.

22 Beneficia ſecularia, ſeu regularia, quæ vacant de facto per amotionem, jure devoluto ſunt impetranda, ubi declaratur.

CAPUT LXVI.

1 Quæſtiones, quæ in hac materia occurrunt, frequentes ſunt in Curia, & ſæpiſſimè proponuntur diſcutiendæ in Tribunalibus eccleſiaſticis, & præſertim in Sac. Rotæ Auditorio. Hæ autem verſantur circa beneficia, & officia ſecularia, vel regularia. Et quamvis ſecularia ſint perpetua, regularia ſint amovibilia ad nutum conferentis; Nihilominus ex variis fundatorum legibus, & religionum ſtatutis utrobique diſputatur de cauſa amotionis, quæ interdum juſta eſt, & vacat beneficium vel de jure, vel de facto; quandoque eſt injuſta, & beneficium nullo modo vacat. Præterea de his beneficiis, & officiis ſermo erit in præſentiarum, ut quiſquis canonum peritus ſciat, quibus in caſibus vacent beneficia, & officia ex hoc capite pro effectibus inde reſultantibus.

Quod attinet ad beneficia ſecularia diſtinguendum eſt inter ea, quæ ſunt liberæ collationis, & ea, quæ ſpectant ad nominationem
2 patronorum; Primo caſu regulariter beneficia ſunt perpetua, & ad vitam proviſi conferuntur, unde amotioni, ſeu revocationi locus non eſt, niſi aliud ex conſuetudine, & privilegio cautum ſit; quod propriè contingit in Vicariis, quibus ſæpe deputantur clerici ad nutum conferentis amovibiles, *ut habetur in Nullius, ſeu Provinciæ Hiſpalen. juris amovendi Vicarios ſuper manutentione die 21. Februarii 1707. cor. Molines, & in confirmatoria ſuper negotio principali diei 12. Decembris 1707. coram Eminentiſſimo Al-*
3 *drovando*; Hæc ſane beneficia nil differunt à precario, dum Vicarii amovibiles poſſident nomine patroni, ſacramenta adminiſtrant, & eccleſiaſticas peragunt functiones, ideoque Vicariæ ad placitum ſunt revocabiles, prout revocabile eſt precarium *cap. ultimo in fin. de precariis l. 1. l. cum precario ff. precar., & in Nullius, ſeu Provinciæ Hiſpalen. amovendi Vicarios ut ſupra*, ubi deciditur, quod clericis ita proviſis nulla competit manutentio.

4 Et eo fortius id procedit in ſecundo caſu, ſi lege fundationis ita cautum ſit, ut ſcilicet beneficium à patrono fundatum ſit amovibile ad nutum *ex latè deductis per Garz. de benefic. lib. 1. cap. 2. num 72.* tunc enim vacat per amotionem, ſeu revocationem, prout vacant beneficia manualia *cap. cum ad Monaſterium de ſtat. Monachor. Clementin. 1. de ſupplen. negligen. Prælator. Rot. deciſ. 296. num. 8. in fin. cor. Coccin.*

5 Itidem officia eccleſiaſtica alia ſunt perpetua, alia ad nutum amovibilia, ſi enim perpetua ſunt, vacant dumtaxat per amotionem, quæ fieri debet ex juſta cauſa ab eo, qui ordinaria utitur poteſtate *Tondut. quæſt. benef. cap. 74. num. 13.*, aliter amotio non tenet,

Digitized by Google

net, nec talium officiorum inducitur vaca-
tio, ubi enim injuſta eſt amotio, ibi licita
eſt retentio; immo ita amoto competunt de
jure omnia remedia retinendæ, acquirendæ,
& quatenus opus ſit reintegrandæ poſſeſſionis
*cap. ex tenore de reſtitut. ſpoliat. Innocen. in
cap. olim num.1. de accuſat. Vitalin. in Cle-
ment. unic. §. præmiſſa num.3. de ſupplen. ne-
glig. Prælator. Rot. deciſ.6. de reſtitut. ſpoliat.
in antiquis*, & facit reſolutio Sacræ Congre-
gationis Concilii *in Barchinonen. 26. Novem-
bris* 1701., ubi quod amotio ſacerdotis ab
officio, ad quod admiſſus fuerat abſque reſer-
vatione facultatis amovendi non tenet, ei-
demque ſacerdoti conceſſa fuit manutentio,
& reintegratio.

6 E' contra vero hujuſmodi officia vacant de
facto per ſimplicem revocationem, quando
ſunt ad nutum amovibilia, prout de Vicariis
temporalibus dictum eſt *ex clementin. unic.,
ibique Gloſſ. de officio Vicarii*, & habetur *in
Romana Cappellaniæ die 16. Martii* 1708. *cor.*
7 *Anſald.*, ubi cappellanus ſimplex poteſt ad
placitum patroni ab officio removeri, nec ul-
lum ita amoto competit remedium poſſeſ-
ſorium, quoniam ſicuti officium eſt amovibi-
le ad nutum, ita quoque poſſeſſio legibus
amovibilitatis ſubjacet *l. cum precario ff.*
8 *precar. late Rot. deciſ.2. par.13. rec.* Sic quo-
que officium ſacriſtæ, organiſtæ, & cuſtodia
eſt amovibile, ſi pendeat ad nutum conce-
dentis, & in ſequelam vacat ut ſupra, ſi re-
vocetur, dummodo tamen id fiat citra do-
lum, & malitiam *Rot. deciſ.96. per tot. cor.
Carill.*

9 Sic Vicarii generalis officium amovibile eſt
ad nutum Epiſcopi, quoniam Vicarius æqui-
paratur regulari habenti beneficium manua-
le, unde ſicuti regularis arbitrio Prælati po-
teſt amoveri à beneficio, ita etiam Vicarius
generalis poteſt quandocumque revocari ab
Epiſcopo *Clementin 2. ibiq. Gloſſ. in verſic.
poſt electionem de reſcript.* Attamen non vi-
detur, quod ita ſimpliciter in hac re proce-
dendum ſit, nam prout alias reſolvit Sacra
Congregatio Concilii teſte *Nicolio in verb.
Vicarius*, habendus eſt reſpectus ad dignita-
tem, & perſonam Vicarii, & nonniſi ex cau-
10 ſa debet amoveri ab hujuſmodi officio; In-
terim autem amotio Vicarii ſuſtinetur, quo-
ties facta non ſit odio, & malitia Epiſcopi
amoventis, nam cauſa juſta in Epiſcopo ſem-
per præſumitur, & conſequenter Vicariatus
vacat ex hoc capite.

11 Notandum obiter eſt, quod patronus in-
dultarius habens jus deputandi Vicarios ad
nutum amovibiles, poteſt omnes eodem con-
textu amovere, ſed, ſi ob hujuſmodi amo-
12 tionem immineret ſcandalum, aut factio-
nes, ſeu rebelliones populares in dictis ec-
cleſiis concitarentur, Ordinarii officium eſt
in hac re ſuperſedere, immo declarare pro
evitandis ſcandalis, & inconvenientibus,
Vicarios non eſſe hic, & nunc amovendos;
13 Multa enim ad evitandum ſcandalum à jure
permiſſa ſunt *Cap. cum non teneamur, ibique
Gloſſ. de præben. cap. ſi quis, ibique Gloſſ.
de regul. Jur. Felin. in cap. conſideravimus
de elect. & in cap.2. de præſcript*; immo pro
14 evitando ſcandalo gratia Papæ exequi non
debet, ſed potius retractari *Oldrad. conſ.262.
num.2.*, ita à pari amotio, quæ patrono vi
indulti competit, ad actum deduci non de-
bet, quod eſt notandum propter ſcandali
ſpecialitatem; nec deeſt ratio, quia tunc
prævalet favor eccleſiæ facultatibus patroni
indultarii *argumento Text. in l. ſunt perſonæ
in fin. ff. de religioſ. & ſumpt. funer.*, & ſic
hujuſmodi Vicariæ vacant de jure ob revo-
cationem, ſed non de facto ex cauſis jam re-
latis.

15. Quo vero ad beneficia regularia etiam de
jure certum, & indubitatum eſt amovibi-
lia eſſe ad nutum conferentis, prout ſunt om-
nia beneficia manualia, & prioratus tempo-
rales cum ſimilibus *Rot. deciſ.346. per tot.
cor. Buratt.*, & in ſequelam per amotionem
vacare *Gloſſ. in Clementin. 2. verſic. poſt ele-
ctionem de reſcript. ibi = item per mortem, &
remotionem talium Priorum, licet ſint obe-
dientiarii, vacat prioratus = Gloſſ. in Cle-
mentin. unica verſic. revocari circa medium de
ſupplen. negligentia Prælat. ibi = & ſcias &c.
quod manualia, quæ non ſunt de menſa, &
temporales prioratus vacant per mortem, vel
remotionem eorum, qui præſident illis.*

16 Verum non eſt bona illatio, beneficium
eſt regulare, ergo eſt amovibile ad nutum
conferentis, quandoque enim poteſt eſſe col-
lativum, & quandoque manuale; collati-
vum tunc eſt, quando confertur clerico in
titulum, manuale quando datur clerico, &
17 regulari ad nutum; Et quamvis omne bene-
ficium regulare ſit manuale, & vacet ob
amotionem *Rot. deciſ.296. num.8. in fin. co-
ram Coccin. Melevitana, ſeu Janaen. Pa-
rochialis ſuper manutentione 30. Junii* 1719.
cor. Gamaches, & 23. Februarii 1722. *coram
eodem*, nihilominus manualitatis naturam
amittit, ſi pluries in titulum clerico collatum
ſit; Titulus enim manualitati repugnat, &
in hoc ultimus ſtatus attenditur *Cap. conſul-
tationibus de jurepatr. plene Rot. deciſ.578.
num.3. deciſ.646. par.1. deciſ.71. part.2. recen.*,
18 ideoque beneficium regulare pluries col-
latum in titulum non vacat ob revocationem,
19 ſicuti non vacat Vicaria perpetua ſimplici-
ter unita Monaſterio *Rot. deciſ.704. part 2.
rec.* Vicarius enim perpetuus nequit à Mona-
ſterio ad nutum amoveri, ſed juris ordine
ſervato per ſententiam Ordinarii privandus
20 eſt *cap.1. in fin. de cappell. Monachor. in 6.,
ubi Gloſſ., & communiter interpretes.*

Cæterum beneficium unitum Monaſterio,
tum quoad ſpiritualia, tum etiam quoad
temporalia, ſeu, quod idem eſt, beneficium
21 de menſa nullo modo vacat per revocatio-
nem, dum beneficium de menſa *in Clementi-
na* excipitur, *ut notat Vitalin in Clementin.
unic. §. præmiſſa num.4. de ſupplen. neglig.
Prælator.* & clarius habetur *in Clementina
frequent de exceſſ. Prælator. ibi = quamquam*

ipſæ Eccleſiæ in veritate non vacent = & conſequenter beneficium de menſa nullo modo eſt impetrabile, quæ ratio ceſſat in beneficiis
23 ſecularibus, regularibus, ſive obedientiariis vacantibus de facto per amotionem; hæc enim nonniſi jure devoluto poſſunt impetrari, cum hoc, quod regularia regularibus, ſecularia ſecularibus conferenda ſunt, & collatio Papæ, quæ inde jure devolutivo fieri contingit, non alterat naturam beneficiorum, niſi ad vitam, ſeu in titulum ea expreſſe conferantur *Clementin. unic. ibique Gloſſ. verſic. revocari de ſupplen. neglig. Prælator. Lotter. de re benefic lib. 1. cap. 33. n. 54. Rot. deciſ. 1061. n. 14. cum ſeqq. cor. Coccin.*

A D D I T I O.

S V M M A R I V M.

1 PRælatus regularis ex cauſa poteſt reſervare penſionem temporalem ad favorem religioſi obedientiarii, ſecus perpetuam 2.
3 Penſio per revocationem factam à ſuperiore extinguitur.
4 Peculium, quod traditur ſervo, poteſt à Domino ad placitum adimi, & per ademptionem moritur.
5 Monachus æquiparatur ſervo.

1 PRælatus regularis ea poteſtate, qua confert beneficia manualia, poteſt ex cauſa reſervare penſionem ad favorem religioſi obedientiarii, dummodo agatur de penſione temporali, ac ad nutum amovibili, *ut explicant Innoc. in cap. niſi eſſent num. 1., ibique Abb. num. 12. de præben. Mohedan. deciſ. 10. in fin. de cauſa proprietat. & poſſeſſ Rot. de-*
2 *ciſ 302. per tot. part. 2. recen.* Sane religioſus omnino incapax eſt penſionis ad vitam duraturæ, ſicuti ad vitam regulare beneficium aſſequi non poteſt, repugnat enim tum manualitati, tum obedientiæ, & paupertati jus vitalitium, perpetuum, & inamovibile. Præterea ſicuti per revocationem vacat bene-
3 ficium manuale, ita pari jure penſio perimitur *Clementin. unic. de ſupplen. neglig. Prælator. cap. ſi gratioſe ubi Gloſſ. & ſcribentes de reſcript in 6.*

4 Quod patet à ſimili, quoniam peculium, quod traditur ſervo, poteſt à Domino ad placitum adimi *l peculium 4. ff. de pecul.*, *ibi* = *nam cum totum peculium adimere Dominus poſſit* =, ideoque ſicuti peculium per ademptionem moritur *l. peculium 40. ff. de pecul. ibi* = *moritur cum ademptum ſit* =, ita à pari in penſione religioſo reſervata, & quidem pa-
5 ritas ſtringit, quia monachus æquiparatur ſervo *Gloſſ. marginalis in l. ſervum 33. ff. de procurator.*, & quidquid acquirit, monaſterio acquirit, ſicut ſervus Domino *Gloſſ. in extravagant. quia quorumdam Joannis XXII. verſ. reſervatum de verbor. ſignificat. Innoc. in cap. cum olim 2. num. 3. de privileg.*

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis ob novam erectionem, & creationem *ad interpretationem Gloſſæ in Clementin. final. de reſcript.*

SUMMARIUM.

1 NOn differunt erectio, & creatio beneficii, ubi declaratur.
2 Beneficia eccleſiaſtica nequeunt ex nihilo creari.
3 Erectio, quæ ex aliquo fit, quoad beneficium creatio poteſt denominari.
4 Diviſio materiæ.
5 Beneficium creatum, ſeu erectum vacat, item ubi ex uno, duo fiunt beneficia, ubi declaratur 6.
7 Creatur nova dignitas, ubi in eccleſia, in qua non aderat, aliqua dignitas conſtituitur, quod proprie ſpectat ad Papam 9. ubi declaratur.
8 Dignitas de novo erecta vacat.
10 Dignitas de novo erecta vacat in Curia, ubi declaratur.
11 Archipresbyteratus de jure vere dignitas non eſt, nec comprehenditur *ſub regul. 4. Cancell.*, ſecus, ſi ſit vera dignitas, ubi quod per creationem vacat in Curia 12.
13 Dignitas poteſt creari ab Epiſcopo in eccleſia non numerata.
14 An dignitas erecta in eccleſia non numerata vacet, ubi dubitatur, & reſpondetur affirmative 15.
16 Beneficium à patrono fundatum per erectionem, ſeu creationem vacat, & præſentatio ad ipſum ſpectat, ubi de ratione.
17 Creare quid ſit.
18 Si Papa erigat eccleſiam in cathedralem cum beneficiis, & dignitatibus, beneficia, & dignitates vacant in Curia, & quare.
19 Si Epiſcopus erigat auctoritate apoſtolica Eccleſiam Parochialem in Collegiatam poteſt beneficia conferre, etiamſi erectio facta ſit in menſe apoſtolico.
20 Facultas erigendi eccleſiam collegiatam infert poteſtatem conferendi canonicatus, & dignitates, & de ratione, quod declaratur ibidem in fine.
21 Impetratio dignitatis dote carentis non valet.
22 Beneficium erectum cum dote ab eo, qui non habebat poteſtatem erigendi non vacat de jure, ſed tantum de facto, & debetur impetranti, præſertim ſi fuerit datum in commendam, ubi declaratur.
23 Dignitas, quæ non eſt, non poteſt impetrari.
24 Gratia de beneficio vacaturo non comprehendit beneficium creatum poſt datam literarum apoſtolicarum, ubi de ratione.
25 Beneficium noviter erectum poteſt impetrari, ſi fiat mentio novæ erectionis.

26 Pro-

26 Proviſio Papæ cum clauſola, dummodo beneficium ſic collatum vacet poſt datam literarum, non comprehendit vacans, ſeu erectum tempore vacationis, ubi de ratione.
27 Sub indulto conferendi beneficia deinceps vacatura, non continentur vacantia, & erecta tempore indulti, ſecus, ſi indultum loquatur de beneficiis vacaturis ſimpliciter 28.
29 An ſub indulto conferendi beneficia veniant ea, quæ poſt datam indulti ab Epiſcopo renovata ſunt, affirmat *Gloſſ. in Clementin. final. de reſcript.* diſtinguitur 30.
31 An beneficium de novo erectum in menſe apoſtolico veniat ſub reſervationibus, & vacet in Curia, prima opinio negat, ſecunda affirmat, quæ verior eſt 32. declaratur 33. 34.
35 Præbenda in eccleſia receptitia per obitum titularis non vacat.
36 Impetratio beneficii in eccleſia receptitia non valet, ubi quod non valet reſignatio 37.
38 Præbenda de novo erecta non debetur impetranti, nec venit ſub indulto conferendi beneficia in poſterum vacatura, debetur tamen canonico recepto ſub expectativa, ubi diſparitatis ratio.
39 Canonico ſub expectativa recepto debetur portio ex ſuper-excreſcentibus fructibus, ubi quod debetur præbenda per augumentum creata, ibidem in fin.

CAPUT LXVII.

1 NON eſt ullum de jure diſcri-
men inter erectionem, &
creationem beneficii, quo-
niam qui erigit, creat, &
è contra, licet in rigore
erectio, & creatio inter ſe
differant, dum, qui creat,
ex nihiſo rem de non eſſe ad eſſe producit,
è converſo autem, qui erigit, aliunde ha-
habet materiam ad aliquid faciendum; quod
tamen verum eſt ſecundum Philoſophos,
2 non ſecundum Canoniſtas, quoniam eccle-
ſiaſtica beneficia nequeunt ex nihilo creari,
ſed ex aliquo fieri debent *Caſſador. deciſ. 7.*
num. 6. 8. de jurepatr.
Et quamvis hæc vera ſint, nullamque dubi-
tationem habeant, nihilominus erectio,
3 quæ inde ex aliquo fit, quoad ipſum benefi-
cium creatio poteſt denominari; & ratio eſt,
quia quod non erat, nec unquam fuit, nunc
beneficium eſt, & vacat ad omnes juris ef-
4 fectus, de quibus infra. Videamus itaque
in præſenti capite, quot modis beneficia eri-
gantur, ut inde pateat, quot modis etiam
vacent ad effectum eadem impetrandi, ſeu
conferendi.
5 Et quidem primo beneficium creatum, ſeu
erectum vacat, quando nova eccleſia con-
ſtruitur, ſeu ubi ex uno duo fiunt beneficia,
quod accidit per diſmembrationem, quæ ex
juſta cauſa ab epiſcopo fit *per Text. in cap.*
ad audientiam 1. de Eccleſ. ædifican; quod ta-
men ſano modo intelligendum eſt, ubi
unumquodque beneficium ſtat de per ſe, nec
unum ab alio dependet, tunc enim ſicuti
duo ſunt beneficia, ita per erectionem duplex
6 concurrit vacatio *cap. vacante, ibique Gloſſ.*
& Interpret. de præben. Rot. deciſ. 220. n. 4.
part. 6. recen. ubi dicitur, quod collatio duo-
rum beneficiorum ſpectat ad Epiſcopum,
prout ſpectabat prius,
7 Tertio creatur nova dignitas, ubi in ec-
cleſia, in qua non aderat, aliqua dignitas
conſtituitur *cap. cum olim de conſuetud.*, quod
proprie ſpectat ad Papam *can. omnes di-*
ſtinct. 22. cap. cum olim, ibique Gloſſ. in verb.
conceſſimus, & Imol. num. 1. de conſuetud.
8 *Rot. deciſ. 195. num. 14. part. 17. rec*; Ideo-
que dignitas de novo erecta vacat, & collatio
ad eum, qui creavit, pertinet.
9 Dixi, quod erigere novas dignitates ſpe-
ctat ad Papam ſive à jure cognitæ ſint, ſive
non, ſed Archidiaconatus, ſeu Archipræſ-
byteratus erigi de novo poſſunt ab epiſcopo,
cum non ſint novæ dignitates, ſed potius
antiquæ, de quibus fit mentio *in titulo de*
officio Archidiaconi, & Archipræſbyteri,
Ideoque erectio Archidiaconatus non eſt nova
dignitas, ſed potius antiquæ reſtauratio,
non enim ex eo, quod deeſt hæc dignitas in
eccleſia, inferri poteſt nunquam fuiſſe, ſed
potius præſumitur ex juſta cauſa extincta
Felin. in cap. cum acceſſiſſent num. 14. de
conſtit. latè Piton. diſcept. 99. num. 5. & ferè
per tot. tom. 3. Corrad. prax. benefic. lib. 2.
cap. 2. num. 29. Rot. deciſ. 7. num. 6. part. 15.
10 *deciſ. 195. num. 12. part. 17. recen.* Porro di-
gnitas ſic erecta de novo vacat, & vacat in
Curia *ex regul 4. Cancell.*, ubi primæ digni-
tates in eccleſiis cathedralibus, & collegia-
tis auctoritati Papæ reſervantur, immo va-
cat extra Curiam, ſi Epiſcopus habeat in-
dultum conferendi, quod in erectione, ſeu
creatione novæ dignitatis facile poteſt à Pa-
pa obtinere.
11 At quia Archipresbyteratus verè dignitas
de jure non eſt, ſed potius ſonat in dignita-
tem, præſertim ſi ſit ruralis, ſine juriſdictio-
ne, & Collegio; idcirco, ſi annexam ha-
beat curam animarum, venit ſub concurſu,
& qui ab Epiſcopo tanquam magis idoneus
præelectus eſt, præfertur impetranti Archi-
presbyteratum ex hoc capite. & ratio clara
eſt, quia *regula 4. Cancellariæ* tanquam odio-
ſa, & nimium exorbitans requirit veram, &
propriam eſſentiam dignitatis, ut impetrans
ei, qui ab Epiſcopo proviſus fuit, præferatur
ex plene firmatis per Rot. deciſ. 49. deciſ. 195.
12 *par. 17. recen.*, alioquin ſi Archipresbytera-
tus ſit verè dignitas cum juriſdictione, & præe-
minentia, prout de jure dignitas eſt ſecun-
dum aliorum opinionem, ob novam erectio-
nem, ſeu creationem vacat in Curia, & impe-
trator præfertur ei, qui Archipresbyteratum
in concurſu ab Epiſcopo obtinuit *ex regul. 4.*
Cancell., & conſtat *ex mox relatis deciſionibus.*
13 Quarto nova dignitas poteſt creari ab Epi-
ſcopo in eccleſia non numerata, ſeu receptitia
Abb. in cap. cum acceſſiſſent num. 4., ibique
Felin. num. 14. de conſtitut. Faguan. in cap.
cum dilectus 1. num. 21. & 24. de præben., præ-
ſertim ſi ex parte Epiſcopi ita erigentis juſta,
& ra-

& rationabilis cauſa concurrat *Imol. in cap. cum olim num.5. de conſuetud.*, & admittitur *per Rot. in deciſ.720. par.3. rec.*

14 Sed, an dignitas ita erecta vacet, non immerito poteſt dubitari; & ratio dubitandi eſt, quia in eccleſia non numerata non vacant præbendæ, quarum numerus eſt incertus, & indeterminatus *Text. ſunt expreſſ. in cap. ex parte cap. nulla de conceſſ. præben. Lotter. de re beneſ. lib 1. cap.14. num.12. Piton. diſcept. eccleſiaſtic. cap.17. num.52. Rot. deciſ.1902. num.21. cor. Coccin.*, ubi dicitur, quod in eccleſiis non numeratis non currit tempus ſex menſium à jure ſtatutum pro conferendis valide beneficiis eccleſiaſticis, immo ultra annum, biennium, & ad placitum capituli præbendæ per novam electionem erigi, creari, & renovari poſſunt; ultra quod membra valde differrent à capite, quod repugnat *cap. cum non liceat de præſcript.*, ergo dignitas erecta in eccleſia non numerata non vacat, prout non vacant præbendæ.

15 Hæc tamen argumenta non ſtringunt, quamvis enim in eccleſia receptitia, ſeu non numerata incertæ ſint præbendæ, & per hoc vacare non dicantur, nihilominus non valet illatio, quod dignitas noviter erecta ejusdem naturæ, & conditionis eſſe debeat. Sane in jure novum non eſt, quod in eadem eccleſia vacet dignitas, & non vacent præbendæ; quod patet, nam ideo vacat dignitas, quia certa eſt, non vacant præbendæ ob earum incertitudinem, unde recte in hoc caſu intrat juris regula, quod ex diverſis non fit illatio *l. Papinianus ff. de minor.*, item in eadem eccleſia extant beneficia perpetua, & vacant de jure, & de facto, extant inſuper alia amovibilia ad nutum, quæ non vacant niſi de facto; Item in eadem eccleſia quædam beneficia in titulum conferuntur, & ſubjacent decreto Concilii Lateranenſis de conferendis beneficiis intra ſex menſes, alia vero eriguntur, & creantur ad placitum Epiſcopi, & Capituli juxta fructuum ſuperexcreſcentiam, & eccleſiæ neceſſitatem *cap. cum acceſſiſſent, cap. cum M Ferrarienſis de conſtitut. cap. dilecto de præben.* Si igitur non implicat, quod in eadem eccleſia extent beneficia, quarum alia vacant, & alia non, multo minus implicabit, quod vacet dignitas ob novam erectionem, licet in eccleſia receptitia præbendæ vacare non cenſeantur.

16 Quinto beneficium à patrono fundatum vacat per novam erectionem, ſeu creationem, ſed præſentatio ad patronum pertinet *Gloſs. in cap.2. de præben. in 6. Gloſs. in Clementin. final de reſcript.*, & ratio eſt, quia beneficia de jurepatronatus laicorum reſervationibus apoſtolicis non ſubjacent *Rot deciſ.11. num.3. de jurepatron. cor. Mohedan. deciſ.288. num.1. par.4. tom.1. rec.*, *& alibi paſſim*.

17 Demum creare nihil aliud eſt, quam rem de non eſſe ad eſſe producere, *cap. dilecto § præterea de præben.*, *ibi = de novo creato &c. de novo creando = Clement. final. de reſcript.*,

18 Unde propterea, ſi Papa erigat ad preces Principis eccleſiam aliquam in cathredralem ſeu collegiatam cum dignitatibus, canonicatibus, & præbendis, hujuſmodi beneficia per novam creationem, ſeu erectionem vacant in Curia, & proviſio dictorum beneficiorum ſpectat ad Papam, cujus auctoritati ex appoſitione manuum reſervantur *extravag. ad Romani de præben.*

19 E contra vero, ubi Epiſcopus auctoritate apoſtolica erigit Eccleſiam Parochialem in Collegiatam cum beneficiis, canonicatibus, & officiis, dubium non eſt, quin per novam erectionem, & creationem inducatur vacatio beneficiorum, at beneficia hujuſmodi, etiamſi erectio facta ſit in menſe apoſtolico, extra Curiam vacant, quoniam facultas erigendi
20 eccleſiam collegiatam infert poteſtatem providendi eccleſiæ, & conferendi canonicatus, dignitates, & præbendas ſic vacantes ex regula, quod uno conceſſo, omne id conceſſum cenſetur, ſine quo actus perfecte expleri non poteſt *l. a. ff. de juriſd. omn. judic.*, *Gloſſ. marg in auth. ut libert.*, & qui vult antecedens, vult etiam conſequens cum illo connexum, *Gloſſ. in l. item ff de ſerv. præd. ruſt.* niſi Papa in Bulla facultatis erectionis aliquid ſibi reſervaverit.

Verum non omnis dignitas de novo erecta,
21 ſeu creata eſt impetrabilis; ita impetratio dignitatis dote carentis non valet, quia deeſt requiſitum, ſine quo dignitas ſic erecta, beneficium non eſt, nec beneficii nomen meretur *Rot. deciſ.114. num.1. coram Mantic.*

22 Item beneficium erectum cum dote ab eo, qui non habebat poteſtatem erigendi, vel non ſervavit ſolemnitates in erectione requiſitas, non vacat de jure, nec ex hoc capite eſt impetrabile, conferri tamen poteſt à Papa, quia vacat de facto, quod ſufficit impetranti, *Placentina abbatiæ 12. Junii 1693. §. Quamvis cum ſeqq. coram Priol. ibi = cum ſatis ſit, quod beneficium fuerit de facto erectum, ſufficit, quod beneficium vacaverit de facto* = & præſertim ſi ita ſemel fuerit collatum, ſeu datum in commendam, & in adminiſtrationem; fortius ſi doceatur de pluribus collationibus effectum ſortitis cum ſimilibus, non enim proviſus tenetur præciſe probare beneficii erectionem, ſed quod tanquam beneficium per alios clericos fuerit poſſeſſum, nec mala erectio producta à principio facit, quin inde potuerit bene erigi *Rot. deciſ.12. cor. Creſcen. de probat.* Demum beneficium erectum ab Epiſcopo, qui non habebat poteſtatem mutandi Eccleſiam Parochialem in Collegiatam *juxta receptam opinionem*, de qua teſtatur *Rot. deciſ.49. num.4. deciſ.195. num.7. par.17. recen.*, ob novam erectionem non vacat, quia erectio nullam vim juris habet, ideoque digni-
23 tas, quæ non eſt, non poteſt conferri, aut impetrari ex regula, quod non entis, nullæ ſunt qualitates *l quidam referunt 14. poſt princip. ff. de jur. Codicillor. cap. ad diſſolvendam, ibique Gloſs. in verſic. accuſari de deſponſat. impuber.*, præſertim ubi non erat ſufficienter dotata *d deciſ.49. num.6. par.17. recen. dec.114. num.1. cor. Mantic.*

Digitized by Google

24 Rurſus, ſi quis obtinuerit gratiam proviſionis de primo vacaturo, ſi contingat poſt datam literarum apoſtolicarum creari novum beneficium, non poteſt iſtud obtineri ex vi dictæ gratiæ, quæ non poteſt porrigi ad ea beneficia, quæ non erant in rerum natura tempore obtentæ gratiæ, quia iſta non extenditur ultra intentionem concedentis, & ad ea, quæ per Papam cogitari non poterant *per text. expreſſ. in Clementin. literas de re-*
25 *ſcript.* Verum poteſt impetrari tanquam noviter erectum, ſi de nova creatione, & de vacatione ex iſto capite fiat mentio, præſertim ſi erectio, ſeu creatio in beneficio apoſtolico facta ſit, alias gratia eſt ſubreptitia *Clement. literas, ubi DD. de reſcript.*
26 Itidem proviſio Papæ cum clauſula, dummodo beneficium ſic collatum vacet poſt datam literarum Apoſtolicarum, non comprehendit vacans, ſeu erectum tempore collationis, quoniam proviſio Apoſtolica ad certum tempus limitata ultra illud non extenditur *l. in agris ff. de acquiren. rer. domin. l.*
27 *age Geminiane C. de tranſact.*, eo modo, quo ſub indulto conferendi beneficia deinceps vacatura, non continentur vacantia, & erecta tempore indulti *ex d. Clementin. literas de reſcript. Spada conſ.65. num.2. lib.2. deciſ.13. de privileg. coram Mohedan deciſ.566. coram Cavaler. deciſ.762. deciſ.766. cor. Man-*
28 *zaned.*, licet ſub indulto conferendi beneficia ſimpliciter vacatura veniat, quod tempore indulti vacat, nam quod hodie vacat, dicitur vacaturum *Gloſſ. in Clementin. 1. verſic. notitia de conceſſ. præben. deciſ.566. n.1. cor. Cavaler.*
29 His poſitis, dubitatur primo, an ſub indulto conferendi beneficia veniant ea, quæ poſt datam indulti ab epiſcopo renovata ſunt; affirmat *Gloſſ. in Clementin. final. verſic. creatum verb. quid. dices de reſcript.*, & ratio eſt, quia renovatio præbendæ non eſt creatio, ſeu erectio, ac etiam quia non fit de novo, quod ex ſuperexcreſcentibus fructibus renovatur, immo præbenda, quæ olim aderat in eccleſia, licet inde ſuppreſſa, nova non eſt, ſed potius antiqua *Gloſſ. in cap. cum acceſſiſſent in fin. de conſtitut.*; Demum *Clementina finalis* loquitur de beneficiis noviter erectis, ſeu creatis, unde beneficia renovata non comprehendit.
30 Verum *Gloſſæ* opinio ita ſimpliciter ſumpta non eſt tuta; Unde in hac re diſtinguendum eſt; Aut præbenda totaliter ſuppreſſa fuit, aut in parte tantum. Primo caſu renovatio, quæ fit ab epiſcopo, ſeu capitulo vera erectio, & creatio eſt, & conſequenter non venit ſub indulto, prout diſponitur *in Clementina*; Secundo caſu renovatio dicitur talis, & præbenda vacat favore indultarii, dum ſub indulto continetur, *ita explicant dictum Gloſſæ Zabarell. in Clement. final num.6. Vitalin. num.28. de reſcript.* quod verius eſt.
31 Dubitatur ſecundo, an beneficium de novo erectum in menſe Apoſtolico veniat ſub reſervationibus Apoſtolicis, ac vacet in curia. Negat *Gloſſa in Clementin. final. de reſcript.* ex ea ſatis ſolida ratione, quia fundatores, ſeu erectores beneficiorum retraherentur ab illis, ſi hujuſmodi beneficia eſſent reſervata,
32 & impetrantibus deberentur. Affirmat *Gonzal. ad regul.8. Cancell. Gloſſ.9. § 5. num.44.*, ubi dicit, quod *regula Cancellariæ* edita per modum legis univerſalis amplianda eſt; deinde quia in eadem regula reſervantur omnia beneficia cum clauſulis effrænatis, & ampliſſimis, & conſequenter beneficium de novo erectum ſub regula continetur, & vacat in curia, eo modo, quo commenda perpetua comprehenditur ſub regula menſium, & vacat in curia, licet commenda perpetua de jure non vacet *Rota dec.141. per tot par.1. rec.* multo magis beneficium de novo in menſe Papæ erectum in titulum, quod vere, & pro-
33 prie vacat; Quæ opinio verior eſt, dummodo agatur de beneficiis ad liberam colla-
34 tionem ordinarii, & de erectione beneficii in eccleſia, quæ habet certum numerum canonicorum, ſeu præbendarum, aliter præ-
35 benda erecta in eccleſia receptitia non vacat, nec venit ſub reſervationibus Apoſtolicis, & ratio eſt, quia per obitum præbendati expirat, ceſſat, ac eſſe deſinit *cap. dilecto, verſic. præterea ibique Butr. num.8. Abb. num.9. de præben. cap. ex parte ibique Gloſſ. verſic. diſtincte de conceſſ. præben. Felin. in cap. conſtitutus in princip. de reſcript.*, ubi dicit non
36 valere impetrationem beneficii in eccleſia receptitia, non facta mentione qualitatis eccleſiæ *Bellamer. deciſ.13.*, ubi ſolidas affert rationes *Rot. deciſ.27. par.6. rec.*, ubi quod
37 hæc beneficia reſignari non poſſunt, & ratio ibidem adjicitur, quia non vacant.
38 Et quamvis præbenda de novo erecta, ſeu creata ab epiſcopo, & capitulo in eccleſia non numerata impetranti non debeatur, nec veniat ſub indulto conferendi beneficia deinceps vacatura, debetur tamen canonico recepto ſub expectativa, non enim debetur beneficium ſimpliciter vacaturum, ſed cum facultas ſe obtulerit, *ita Gloſſ. in Clementin. final. in fin. de reſcript. ibi = ſed ſi ponitur quem expectantem ex canonia, non ex reſervatione vacaturi tantum, cum canonico non debeatur ſimpliciter vacaturum, ſed cum ſe facultas obtulerit, non puto decretalem hanc locum habere, ſed debebitur illi præbendo per augumentum creata =* Nec refert, quod hujuſmodi præbenda non vacet in eccleſia receptitia, & conſequenter expectanti non debeatur; quoniam reſpondetur non vacare per obitum, per quem potius finitur, ſed vacare per erectionem, ſeu creationem, ſi non de jure, ſaltem de facto, & vacat favore canonici expectantis, qui habet jus ad præbendam quoties facultas ſe obtulerit *cap. relatum de præben. cap. cum ſuper de conceſſ. præben. utrobique Interpre-*
39 *tes*; Deinde canonico ita recepto aſſignanda eſt portio ex ſuperexcreſcentibus fructibus, & canonici ad id compelli poſſunt, *ita habetur in cap. cum M. Ferrarienſis de conſtitut.*,

Digitized by Google

tur, *ibi* = *ſuperexcreſcentes redditus prædictis canonicis facias aſſignari* = *Hoſtien. eod. tit. num.*21., *& ibid. ſcribentes*, ergo à fortiori canonico ſupernumerario, ſeu expectanti debetur præbenda per augumentum creata *juxta opinionem Gloſs. in Clement. final. de reſcript.*, quæ procul dubio vera eſt, & rationi conſentanea.

A D D I T I O.

S U M M A R I U M.

1 Penſiones auctoritate epiſcopi creari, & erigi poſſunt,
2 An vacent in curia? diſtinguitur. 3.
4 Appellatione quorumcumque beneficiorum venit penſio.
5 Penſio erecta in titulum ſuccedit loco beneficii.

1 Penſiones etiam in eccleſia auctoritate epiſcopi creari, & erigi poſſunt, prout creantur, & eriguntur beneficia eccleſiaſtica; Quod potiſſimum verum eſt, ſi ad id faciendum ordinarius ex juſta cauſa proceſſerit, *ut notant DD. in cap. conquerente*, *ibique Abb. num.*5. *de cleric. non reſiden.*

2 Sed, an vacent in curia, vel extra ad omnes juris effectus, modo diſquirendum eſt. Sane penſio noviter, erecta, & ad vitam penſionarii dumtaxat duratura non vacat apud ſedem, quamvis erectio, ſeu creatio in menſe Apoſtolico facta ſit, quoniam jus, quod oritur ex erectione, ſeu creatione per obitum penſionarii pertempturum eſt, prout de præbendis noviter erectis, ſeu creatis in eccleſia receptitia jam prænotatum eſt *ex cap. dilecto* §. *præterea de præben. cum relatis per Mantic. deciſ.*229. *num.*1.; Ultra quod penſio non ſubjacet *regulæ de infirmis*, nec *Gregorianæ conſtitutioni de publicandis reſignationibus*, ut ſuo loco diximus, ergo multo minus ſubjacet *regulæ menſium*, quamvis nova creatio, ſeu erectio in menſe Apoſtolico facta ſit.

3 Si vero erecta ſit penſio in titulum, vacat, prout vacant beneficia eccleſiaſtica, & vacat in curia, ſeu apud ſedem, ſi in menſe Apoſtolico erecta, ſeu creata ſit; Nec refert, quod penſio denominetur, quia vis in nomine non eſt facienda *Tondut. de penſ. quæſt.*17. *num.*37., & in ſequelam ſubjacet *regulæ menſium*, quæ loquens de omnibus, & quibuſ-
4 cumque beneficiis etiam penſionem erectam in titulum comprehendit *Gig. de penſion. quæſt.*19. *num.*2., *& quæſt.*86. *num.*2. *late Gonzal. ad regul.*8. *Cancell. gloſſ* 9. §. 5. *n.*44. *cum ſeqq.*, & ratio eſt quia penſio de novo erecta, ſeu creata in titulum ſuccedit loco
5 beneficii, tanquam illius dos *Abb. in cap. ex diligenti num* 1. *de ſimon. & in cap. conquerente num.*5. *de cleric. non reſiden. Garz. de beneſ. par.*1. *cap.*5. *num.*5.

A R G U M E N T U M.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob malam expreſſionem valoris *ad ornatum regulæ* 55. *Cancell.*

S U M M A R I U M.

1 In quavis proviſione Apoſtolica fieri debet expreſſio veri valoris ſub pæna nullitatis actus. 2.
3 Hæc non eſt proprie vacatio, ſed beneficium tanquam Papæ reſervatum poteſt impetrari.
4 In proviſione Apoſtolica quandoque adjicitur clauſola *ſalvo jure addendi*, *& diminuendi valorem beneficii*, *& ſegregandi fructus certos ab incertis*.
5 Proviſio Apoſtolica reſolvitur, & ipſo jure vacat beneficium, ſi in expeditione literarum verus valor expreſſus non ſit.
6 Libertas cenſetur pure relicta, licet onus implendum impoſitum ſit.
7 Proviſio Apoſtolica eſt pura, licet facta ſit cum facultate addendi, & diminuendi fructus, ut ſupra.
8 Venditio ſub conditione reſolutiva valet, & ea non purificata reſolvitur, ita proviſio Apoſtolica. 9. 10.
11 Proviſio Apoſtolica concepta ſub d. clauſula per expreſſionem veri valoris confirmatur.
12 Beneficium ob non expreſſionem veri valoris poteſt à quocumque impetrari, ubi declaratur. 13.
14 Primus proviſus non poteſt expedire alias literas cum expreſſione veri valoris, ubi quod actus expeditionis non eſt iterabilis.
15 Facultas addendi, & diminuendi conſumpta eſt per primam literarum expeditionem.
16 Habens facultatem eligendi, ſeu optandi facta ſemel electione variare non poteſt.
17 *Regula Cancellariæ* annullat omnes alias expeditiones etiam motu proprio.
18 Primus proviſus ante impetrationem poteſt obtinere literas tituli revalidatorias.

CAPUT LXVIII.

1 DIſponit *Regul.55.Cancellariæ*,
quod in quavis proviſione
Apoſtolica ſuper beneficio ec-
cleſiaſtico fieri debeat expreſ-
ſio valoris, ſeu fructuum,
quibus ditatum eſt benefi-
cium, de quo clericus in Ro-
mana Curia providetur, tum propter inte-
reſſe officialium Datariæ quoad annatæ,
aliorumque emolumentorum ſolutionem,
tum etiam quia ob expreſſionem veri valoris
Papa uti ſupremus bonorum eccleſiaſticorum
adminiſtrator beneficia, & præbendas, per-
ſonatus, & dignitates inter dignos, dignio-
res, & digniſſimos melius diſtribuit, adeo-
que non verificato valore in ſupplicatione
2 expreſſo, proviſio Apoſtolica ſtatim corruit,
acſi facta non eſſet *juxta doctrinam Felin. in
cap. ad aures concl.7. in fin. de reſcript. Rot.
deciſ.787. num.2. coram Ubald. deciſ.244.
num.18. cor. Bich. deciſ.694. num.2. cor. Du-
nozett. jun.*
3 Hæc tamen non eſt vera, & propria vaca-
tio, de qua agitur, quia ob non expreſſio-
nem veri valoris proviſio Apoſtolica nullam
habet roboris firmitatem, & conſequenter
ex hoc capite non vacat beneficium, ſed va-
cat, ut prius, & tanquam Papæ reſervatum
poteſt impetrari *ex ead. regul.55. Cancell.*,
de qua teſtatur *Rot. deciſ.639. num.9. tom.2.
cor. Molin.*
4 Caſus autem vacationis beneficii tunc da-
tur, quando ſcilicet in proviſione Apoſtolica
adjicitur clauſula *Salvo jure addendi, & di-
minuendi valorem beneficii, ac ſegregandi*
5 *fructus certos ab incertis* juxta praxim Data-
riæ; Hoc ſane caſu proviſio Apoſtolica tri-
buit jus in beneficio, & deinde reſolvitur,
ſeu, quod idem eſt, beneficium ipſo jure
vacat, ſi in expeditione literarum Apoſtoli-
carum, vel ex ignorantia, vel ex malitia ve-
rus valor expreſſus non ſit *Rot. in Alboren.
beneficii* 10. *Aprilis* 1551. *coram Peregrino,
& in Salamantina* 9. *Martii* 1558. *coram Chi-
ſanen. deciſ.541. num.1. cum ſeq. part.3. di-
verſor.*
6 Probatur aſſumptum primo *ex l. libertat
§. hæc ſcriptura, & ex l. mævia ff. de manu-
miſſ. teſtam.*, ubi hahetur, quod libertas cen-
ſetur pure relicta, licet onus omnino implen-
dum impoſitum ſit, ita à pari pura eſt provi-
7 ſio beneficii facta à Papa cum facultate ad-
dendi, & diminuendi in expeditione reddi-
tus, quos ita proviſus in ſupplicatione con-
fuſe expreſſerat; Sicuti igitur modo non im-
pleto libertas amittitur *l.1. ibique Gloſſ. C.
de his, quæ ſub modo*, ita beneficium ob non
expreſſum verum ejus valorem in expeditione
literarum ipſo jure vacat.
8 Probatur ſecundo *ex l. neceſſario ff. de pe-
ricul., & commod. rei vendit.*, ubi venditio
ſub conditione reſolutiva valet, & ea non pu-
rificata evaneſcit, ita proviſio Apoſtolica
concepta cum hac clauſula, de jure quidem
9 ſubſiſtit, ſed non purificata conditione, re-
ſolvitur, proviſus enim acquirit jus in bene-
ficio non exequibile, niſi purificetur conditio,
ſeu impleatur modus per expreſſionem veri
valoris *cap. ſi pro te de reſcript. in 6. Clemen-
tin.1. de conceſſ. præben. Pariſ. conſ.82. n.7.
lib.4. Menoch. conſ.38. num.15. 16. lib.1.*, ubi
dicit, quod proviſio Papæ interim ſtat in ſuſ-
10 penſo, donec modus impleatur, & conſe-
quenter proviſio Apoſtolica, quæ habet im-
plicitum ſtatum validitatis, ob falſam valo-
ris expreſſionem ſtatim corruit, & iterum
11 vacat beneficium, ſicuti è contra per expreſ-
ſionem veri valoris factam in expeditione li-
terarum proviſio Apoſtolica confirmatur,
perinde acſi ab initio fuiſſet pura, immo re-
trotrahitur ad diem datæ, quia puri, & pu-
rificati eadem eſt ratio *l. ſed & ſi de ſua circ.
fin. ff. de acquiren. hæreditat. Jaſon. in l. quo-
ties num.3. ff. de verb. obligat Sard deciſ.113.
num.6.*
Poſito itaque, quod verus valor expreſſus non
ſit *juxta Regul. Cancellariæ*, hæſitandum non
12 eſt, quominus beneficium ſic vacans poſſit à
quocumque impetrari, impetratio tamen fie-
ri debet, poſtquam primus proviſus literas
Apoſtolicas expedivit, & ratio eſt, quia fa-
cultas addendi, & minuendi in prima expedi-
tione literarum conſumpta remanſit *per Text.
in l. Boves §. hoc ſermone, ibique Tiraquell.
num 40. ff. de verbor. ſignificat. Mandoz. in
Regul.8. Cancell. quæſt.7. n.2.4. Rot. dec.531.
num.3. par.1. diverſorum.*
13 Dixi poſt quam primus proviſus literas
Apoſtolicas expedivit, nam intra tempus
expediendi literas non eſt locus impetrationi
beneficii ob non expreſſionem veri valoris;
Idque ex duplici ratione, quarum prima eſt,
quia ſi licita, aut valida eſſet impetratio, da-
retur occaſio obtinendi beneficium viventis,
quod jura prohibent *cap. deliberatione §. pro-
hibemus, ibique Gloſſ. de offic. legat in 6.
cap.2. de conceſſ. præben. cap. deteſtanda eo-
dem tit. in 6.*; Secunda ratio ex eo dimanat,
quia omnis proviſio beneficiaria, quæ directe
irrogat alii præjudicium, ſubreptitia eſt judi-
canda *cap. ſuper eo de offic. Judic. delegat.
cap.2. de religioſ. domib. cap. quamvis de re-
ſcript. in 6.*, quod clarius habetur *in regu-
la Cancellariæ de jure tertii quæſito non
tollen.*
14 Nec quidquam ſuffragari poteſt primo pro-
viſo nova literarum Apoſtolicarum expedi-
tio cum expreſſione veri valoris, quoniam in
hac re actus expeditionis non eſt iterabilis,
ita diſponente Regula 55. Cancellariæ, quod
& rationi innititur, quia regulariter omnis
15 actus, ſive expeditionis, ſive alterius rei de

jure intelligitur dumtaxat pro prima vice *l. vovet § hoc ſermone ff. de verbor ſignificat l. & licet*, *l. dotis promiſſio utrobique Bart. ff. de jur. dot.*, idcirco ita proviſus non poteſt iterum literas expedire, & expediendo nihil agit *ad Text. in l. ſervi electione ff. de legat. 1. l. hujuſmodi §. ſtichum ff. eod. l. apud aufidium ff. de option. & liberat. legat*, ubi dicitur,
16 quod facta ſemel electione, amplius variare non licet, & electio noviter facta eligenti nil prodeſt, quod & ad literam diſponit *Re-*
17 *gula 55. Cancellariæ*, quæ annullat omnes expeditiones etiam motu proprio conceptas, *ut optime ratiocinatur Piton. diſcept. 98. n. 9. 10. cum ſeqq. tom. 3.*
18 Poteſt tamen primus proviſus ante impetrationem factam, & ante jus impetranti quæſitum obtinere literas revalidatorias primæ proviſionis nulliter executæ ob tacitum verum valorem, iterum ſupplicando, & quamvis omiſſio veri valoris ex dolo, & malitia eum videatur operari effectum, ut nova gratia dari non debeat, cum malitiis hominum indulgendum non ſit, nihilominus, quia agitur in tribunali gratioſo, in quo rigor juris ad praxim non deducitur, immo quia in quolibet dubio præſumitur reticentiam veri valoris ex negligentia potius obtigiſſe, ideo nova gratia, quæ dicitur quædam reſtitutio in priſtinum ſtatum, & jus, à quo quis cecidit, non eſt deneganda, præſertim cum alii non ſit præjudicialis *ad text. expreſſ. in cap. quamvis, ibique rubric. Gloſs.*, *& interpret. de reſcript. in 6. Rot. deciſ. 255. num. 3. par. 3. recen.*, & hoc caſu ſublata dicta nullitate, remanet adempta facultas impetrandi beneficium.

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 REgulæ *de exprimendo valore* non ſubjacet penſio, ubi de ratione.
2 Penſio nulliter confirmata non vacat.
3 Quod nulliter confirmatum eſt vacat, & perimitur, ubi declaratur.
4 Limita in penſione reſervata in titulum beneficii.
5 Proviſio apoſtolica cum clauſula *ſalvo jure addendi, & diminuendi* tribuit jus in penſione obtenta per modum beneficiariæ inſtitutionis.
6 Penſio, ut ſupra obtenta vacat, ſi in expeditione literarum expreſſio veri valoris facta non ſit, & poteſt impetrari, ubi de ratione.

1 REgulæ *de valore exprimendo* penſio reſervata ad vitam clerici non ſubjacet, hæc enim inventa eſt pro beneficiis eccleſiaſticis, à quibus annata, & media annata, aliique proventus ſolui debent juxta ſtylum Datariæ; ultra quod in petendo aſſenſu pro penſione reſervata ab Epiſcopo ſuper beneficio eccleſiaſtico exprimi ſolet quantitas penſionis, quod ſufficit ad petendam confirmationem apoſtolicam in forma juris, & ratione minoris, ſeu majoris penſionis, ut ſupra reſervatæ, exigunt officiales Datariæ ea emolumenta, quæ quanta ſint, non eſt præſentis inſpectionis, unde poteſt dari nullitas apoſtolicæ confirmationis, ſi verum expreſſum non
2 ſit, ſed vacatio penſionis ex hoc capite non eſt poſſibilis, niſi etiam dicatur vacare, &
3 perimi, quod nulliter confirmatum eſt *per text. in l. id quod ſub conditione ff. de conſtit. pecun. l. conditio, ibique Gloſs. ff. de verbor. obligat.*, quod tamen dictum ad improprietatem referas, quoniam proprie loquendo, quod nullum eſt, extingui, perimi, & vacare non poteſt, ut patet.
4 Limitatur in penſione reſervata clerico per modum beneficiariæ inſtitutionis, ſi tamen conferri ſoleat, ut beneficium, tunc enim, prout in beneficiis, valor eſt exprimendus, &
5 ſi expreſſus ſit in ſupplicatione cum clauſula *ſalvo jure addendi, & diminuendi*, proviſio apoſtolica tribuit jus, ſed reſolubile, ſi in
6 expeditione verus valor non exprimatur, & in ſequelam ex hoc capite penſio iterum vacat, & poteſt impetrari *juxta Regulam 55. Cancellariæ*, non quia penſio ſit, & talis denominetur, ſed quia verum eſt beneficium eccleſiaſticum *Abb. in cap. conquerente num. 5. de cleric. non reſiden. Gig. de penſion. quæſt. 28. num. 20. Jacob. Maurus allegat. 46. per tot.*

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis, ſi clericus ob grave crimen legitime monitus intra annum non compareat *ad ornatum Text. in l. 1., & l. final. ff. de reis requiren.*

SUMMARIUM.

1 ABſentes accuſati, ſeu inquiſiti de gravi crimine puniendi non ſunt.
2 Abſentes habent annum ad comparendum, quo elapſo, omnia bona Cameræ Principis incorporantur.
3 Contumacia graviſſimum crimen eſt, & privatione bonorum mulctandum.
4 Abſentibus intra annum comparentibus bona annotata reſtituuntur.

5 Annus

5 Annus incipit à die annotationis bonorum, ubi de ratione.
6 Fiſcus reis comparentibus poſt annum non tenetur reſtituere bona jam confiſcata.
7 Diſtinguunt alii, ubi res eſt integra, vel non.
8 Hæc diſtinctio non ſervatur in praxi.
9 Beneficium clerici intra annum contumaciæ ex cauſa gravis criminis valide impetratur, ubi quod impetratio reſolvitur, ſi intra annum clericus compareat.
10 Clericus poſt annum comparens de æquitate recuperat beneficium, ſi res adhuc integra ſit, ſecus re non integra.
11 Amplia, ſi clericus ex reſcripto Principis poſt annum admiſſus ſit ad purgandam contumaciam.
12 Clericus contumax, & à Principe poſt annum in gratiam reſtitutus non recuperat beneficium alii collatum.
13 Limita, ſi conſtet de voluntate Principis reſtituentis, ubi exemplificatur.
14 Contumax quoties poſt annum auditur, ſemper apponitur clauſula *ſine præjudicio bonorum fiſco incorporatorum*.
15 Differentia inter privationem beneficii, quæ fit intra annum ex ſola contumacia, & privationem, quæ fit ex contumacia, & delicto ſimul. 20.
16 Sententia contumacialis non probat delictum.
17 Sententia contumacialis non inhabilitat ad beneficium aſſequendum.
18 Clericus condemnatus ad pœnas in monitorio contentas, beneficium alii collatum recuperat, ſive intra, ſive extra annum compareat, ubi de ratione.
19 Si judex declaraverit clericum incidiſſe in pœnas contentas in monitorio, cancellari debet pœna privationis beneficii, ubi rationes.
21 Revocatio ſententiæ ex capite injuſtitiæ non trahit poſt annum reintegrationem beneficii.
22 Innocentia plenius ſuccurrit, quam gratioſa Principis reſtitutio.
23 Innocentia, ubi alii non præjudicat, quid operetur.
24 Interpretantur *Text. in l.4. cod. de ſentent. paſſ.*, *& l. privilegia cod. de pac. Conſtan.*
25 Differentia inter laicos; & clericos quoad gratioſam reſtitutionem.
26 Clericis impeditus intra annum non comparens non habetur pro contumaci.
27 Contra clericos contumaces adduci non poſſunt ſtatuta laicorum, & quomodo ab epiſcopis procedendum ſit.
28 Annus ad comparendum ab epiſcopis diminui non poteſt, licet per ſententiam judex intra annum clericum contumacem privare poſſit beneficio, ſi de crimine conſtet.
29 Bona annotata à fiſco tranſeunt ad hæredes, ſi reus comparens intra annum moriatur.
30 Si Clericus intra annum compareat, & in carceribus decedat, beneficium vacat morte, non privatione.
31 Impetrans beneficium vacans per obitum præfertur impetranti ob privationem.
32 Limita, ſi impetrans ob privationem eſſet anterior in data cum clauſula *quovis modo*, ubi declaratur.
33 Ubi delictum probatur, vel notorium eſt, comparitio clerici intra annum non tollit effectum rei judicatæ, ubi quod impetrans ob privationem præfertur impetranti per obitum 34.

C A P U T LXIX.

1 JUre civili receptum eſt abſentes accuſatos, ſeu inquiſitos de capitali crimine non eſſe puniendos, nam æquitas non patitur quemquam ſine defenſione damnari *l. abſentem ff. de pæn. l. abſentem Cod. de accuſat. l. 1. ff. de reis requiren.* ideo-
2 que ita abſentes habent annum ad comparendum, quo elapſo omnia bona Cameræ Principis incorporantur cum libera facultate alie-
3 nandi, & diſtrahendi; contumacia enim graviſſimum crimen eſt, & pœna privationis bonorum procul dubio mulctandum, quoties abſentes juridice moniti intra annum renuunt
4 ſe conſtituere; quod ſi intra annum compareant, bona jam à Fiſco annotata reſtituuntur *l. 1. l. final. ff. de reis requiren.*
5 Annus autem ad comparendum computatur à die annotationis bonorum factæ per Principem, Fiſcum, ſeu Magiſtratum edicto, literis, aliiſque monitoriis juxta ſtylum Tribunalium *l. 4. ff. de reis requiren.*, quod æquitas ſuadet, ut ita contumaces ſciant, quo tempore redire debeant, tum pro ſe ipſis defendendis, tum etiam pro recuperandis propriis bonis; interim tamen bona annotata cum omnibus fructibus cuſtodiri debent à Principe, Fiſco, ſeu magiſtratu, acſi eſſent ſub depoſito reſtituenda intra annum, incorporanda poſt annum in patrimonium Principis *l. final. ff. de reis requiren.*
6 Et quamvis reis comparentibus poſt annum de rigore juris Fiſcus non teneatur bona jam confiſcata reſtituere, nihilominus æquiſſima eſt
7 ea diſtinctio à nonnullis DD. adinventa, ut nempe id procedat, ſi res amplius integra non ſit, forte quia Fiſcus titulo oneroſo, vel lucrativo bona, ut ſupra confiſcata in alium diſtraxit, non enim reſtitutio bonorum fieri debet in præjudicium alterius *l. 2. §. ſi quis ff. ne quid in loco public. cap. quamvis de reſcript. in 6.*, ſecus ſi res integra non ſit, quia bona rei contumacis penes Fiſcum adhuc remanent; Hoc ſane caſu omnis æquitas dictat, ut bona reo comparenti etiam poſt annum reſtituantur, & ratio eſt, quia annotatio, ſeu confiſcatio bonorum eo fine inventa eſt, ut rei contumaces ſe conſtituant, ac ſe purgent ab impetito crimine, de quo in actis adhuc plene non conſtat. Cum igitur finis legis ob ſpontaneam comparitionem etiam poſt annum habuerit intentum, lex ipſa quodammodo ceſſare videtur, præſertim ſi deinde ſuam innocentiam oſtenderint *per text. in l. 3. §. final. ff. de bon. eor., qui ante ſenten. vel*
8 *mort. ſibi conſciv. &c.* licet id non ſervetur in praxi teſte *Julio Clar prax. criminal. lib. 5. §. final. quæſt 44. num. 1. in fin.*
9 Hæc ſine dubio applicabilia ſunt clericis contumacibus ex cauſa gravis criminis, quippe quia eorum beneficia intra annum contumaciæ valide impetrantur, ſicuti intra annum bona rei delinquentis ſolent annotari. ſed impetratio reſolvitur, ſi clericus intra annum compareat *Lotter. de re benef. lib. 3. quæſt. 18. num. 167. cum ſeqq. Rot. deciſ. 8. num. 10. deciſ. 177. num. 12 par. 11. rec. deciſ. 40. deciſ. 60. per tot. coram Priol. deciſ. 63 impreſſ. poſt Lotter. de re benefic. deciſ. 236. num. 11. cum ſeqq. par. 15. rec.*
10 Similiter clericus legitime monitus etiam

poſt annum comparens de æquitate recuperat
beneficium, ſi res adhuc integra ſit, ſecus
re non integra, quoniam reintegratio ad be-
neficium non datur in præjudicium impetran-
tis, quod etiam verum eſt, quamvis cleri-
11 cus ex Principis reſcripto poſt annum contu-
maciæ admiſſus fuiſſet ad probandam ſuam
innocentiam, & ratio eſt, quia reſcriptum
Principis non tollit jus quæſitum alii ex an-
nali mora, & contumacia, *ut explicant Lot-
ter. de re benef. lib.3. quæſt.18. num.166. Rot.
deciſ.408. num.12. cor. Bicb. deciſ.60. num.6.*
12 *cor. Priol.* Quinimmo clericus contumax ex
ratione jam dicta poſt annum non recuperat
beneficium alii collatum, quamvis gratiam
reſtitutionis in priſtinum à Papa obtinuiſſet
*cap. quamvis de reſcript. in 6. Card. de Luc.
de regal diſc.160. num.37. Maſtrill. de indult.
cap.22. Ciarlin. controv.168. num.1.*, & in ter-
minis beneficii *Abb. in cap. ex tuæ num.15.
de cleric. non reſiden. Felin. in cap. inter qua-
tuor num.7. de judic.* quos refert, & ſequitur
Peregrin. de jure Fiſci lib.5. tit.2. banniti,
13 *damnati. & reſtituti num.41.* Unde propte-
rea, ut clericus contumax recuperare poſſit
poſt annum beneficium alii collatum, conſta-
re debet de voluntate Principis gratiam con-
cedentis *DD. communiter in l.1. C. de ſent.
paſſ. Rot. deciſ.715. num.1. par.4. rec. tom.3.
deciſ.125. num.1. coram Merlin. deciſ.1613.
num.22. cum ſeqq. cor. Coccin. deciſ.449. par.5.
recen.*, ubi plenario reſtitutus recuperat bona
confiſcata à barone *deciſ.455. par.5. rec. tom.2.
deciſ.25. par.15. rec.* ubi quoque recuperat bo-
na à Fiſco annotata.
14 Hodie tamen praxis eſt, quod quoties con-
tumax auditur poſt annum contumaciæ,
ſemper apponitur clauſula *ſine præjudicio bo-
norum Fiſco incorporatorum*, quo caſu ſicuti
laicus non recuperat bona, ita clericus non
reintegratur ad beneficium *Farinacc. conſ.14.
num.7. ibique Adden. in fin. Lotter. de re benef.
quæſt.18 num.164. lib.3. Rot. deciſ 60. num.9.
cor. Priol. deciſ 63. impreſſ. poſt Lotter. de re
benef.*
15 Scire tamen intereſt inter privationem be-
neficii, quæ fit intra annum ex ſola contu-
macia, & inter privationem, quæ fit ex con-
tumacia, & delicto ſimul; primo enim caſu
clericus per comparitionem intra annum be-
neficium etiam alii collatum recuperat, cum
contumacia poſſit ſemper purgari, & purga-
ta cenſeatur, ſi clericus intra annum ſe con-
ſtituat, *ita habetur in Romana Canonicatus
S. Angeli ultim. Februarii 1567. confirmata
die 17. Maii ejuſdem anni cor. Cotta*, quas
habes impreſſas *apud Farinacc. de inquiſit.
quæſt.11. per tot.*, quod etiam noviſſime dixit
Rot. deciſ.60. cor. Priolo, ubi revocata ſen-
tentia contumaciali, & conſtito de innocen-
tia contumacis, literæ impetrantis fiunt in-
16 exequibiles; deinde quia ſententia contu-
macialis delictum non probat, nec lata præ-
ſumitur in pœnam criminis, ſed contumaciæ
dumtaxat *Bart. in l. Papinianus §. meminiſſe
ff. de inoffic. teſtam. Tondut. quæſt. benefic.
cap.37. num.16. Rot. deciſ.148. num 2. cor.
Manzaned. deciſ.371. num.10.*, *ibique Adden.
cor. Ludoviſ. deciſ.117. num.6. par 3. deciſ.8.
num.8. deciſ.369. num.10. par.11. deciſ.452.*
17 *num.6 par.19. rec. tom.2.*, ultra quod ſen-
tentia contumacialis abſque probatione, ſed
cum rumore commiſſi criminis non inhabili-
tat clericum ad beneficium in poſterum aſſe-
quendum *Rot. deciſ.408. num.22. cor. Bicb.
deciſ.369. num.7. cum ſeqq. part.11. recen.*,
multo igitur minus privatus erit beneficio cle-
ricus, ſi intra annum compareat ex auctorita-
tibus jam dictis.
18 Et eo fortius, ſi clericus condemnatus ſit
tantummodo vigore contumaciæ, & monito-
rii, non vero per definitivam ſententiam ad
pœnas in monitorio contentas, inter quas
etiam privatio beneficii expreſſe continebatur;
tunc enim beneficium alii collatum re-
cuperat, ſive intra, ſive poſt annum compa-
reat; & ratio clara eſt, quia ſententia con-
tinens quem incidiſſe in pœnas privationis
non bene privat beneficio, cum potius ſit
ſententia comminatoria, ut clericus contu-
max compareat, quam condemnatoria, ſeu
definitiva, idcirco, ſi poſt annum compareat,
& innocens repertus ſit, reintegratio ad bene-
ficium denegari non poteſt *Gloſſ. in cap. ex lite-
ris, verſic. ſed circa de conſtitut. Rot. deciſ.24.
num.4. cor. Pan.*
19 His additur, quod, ubi à Judice declara-
tur clericum incidiſſe in pœnas contentas in
monitorio, cancellari debet pœna privatio-
nis beneficii, multiplicitas enim pœnarum
odioſa eſt ob ſolam contumaciam; ſatis eſt
igitur, quod clericus contumax ſubeat pœ-
nas pecuniarias, aut corporis afflictivas
abolita penitus pœna privationis beneficii;
Deinde pœna ordinaria puniendus non eſt,
qui pœnas extraordinarias dumtaxat incurre-
rat, præſertim hæc vera ſunt, ſi clericus
inde fuit abſolutus, quo caſu reintegrandus
eſt ad beneficium etiam contra impetran-
tem *in puncto Rot. deciſ.2. cor. Achill. de dol.
& contumac.*
20 E contra autem ſecundo caſu beneficium
ipſo jure vacat poſt annum contumaciæ, &
intra annum vacat per ſententiam privationis,
dummodo tamen de crimine clerici contuma-
cis in actis concludenter conſtet, præſertim
ſi ſententia in auctoritatem rei judicatæ tran-
ſierit; Nec clerico contumaci, & privato,
ut ſupra ulla competit reintegratio, etiamſi
intra, vel extra annum compareat, quoniam
ſententia contumacialis lata ſervatis ſervan-
dis cum documentis, & indiciis perpatrati
criminis habet vim definitivæ, cujus effectus
non tollitur per comparitionem, & conſe-
quenter beneficii ſic impetrati collatio de ju-
re ſubſiſtit, cum hoc tamen diſcrimine, quod
reo comparente intra annum collatio eſt re-
ſolubilis, ſi ſententia tanquam injuſta ex eiſ-
dem actis, vel ex noviter deductis inde revo-
cetur, è contra, reo comparente poſt an-
num, proviſio impetrantis ſemper durat *ju-
xta diſtinctionem Sac. Rotæ deciſ.68. num 4.5.*

21 *par.1.*

21 *par.*1. *diverſor. deciſ.*177. *num.*3. *cum ſeqq.*
*par.*11. *recen.*; Nec revocatio ſententiæ ex
capite injuſtitiæ trahit ſecum poſt annum
reintegrationem beneficii, & ratio eſt, quia
tempore privationis clericus erat contumax,
& veluti reus apud Judicem, & eo fortius poſt
annum. Sane contumacia annalis crimen eſt,
ſeu crimen ſapit, ideoque revocatio ſenten-
tiæ ex capite injuſtitiæ probat quidem cleri-
cum non fuiſſe reum criminis, ſed non tollit
effectum contumaciæ à die citationis poſt an-
num contractæ *l.*1. *l. final. ff. de reis requiren.*
*l.*2. *cod. eod. tit. Farinacc. d. conſ.*14. *num.*7.,
ubi clericus contumax non reintegratur poſt
annum ad beneficium, etiamſi innocentiam
ſuam concludenter probet *Rot. deciſ.*60.
*num.*6. 7. *cor. Priol. deciſ.*236. *num.*11 *par.*15.
recen.
22 Nec turbat, quod innocentia pariat eun-
dem juris effectum, quem producit plenaria
Principis reſtitutio, immo plenius ſuccurrit
reſtitutio per viam juſtitiæ, quam gratioſa
reſtitutio *ad Text. in l. quod ſi minor. §. ſcævo-
la ff. de minor. Peregrin. de jure fiſci lib.*5.
*tit.*2. *num.*44., ideoque clericus abſolutus ex
capite innocentiæ etiam poſt annum contuma-
ciæ cenſetur reſtitutus ad beneficium *l.*1. *cod.*
de ſentent. paſſ., *& in integr. reſtitut. l. privi-
legia de pac. conſtant.*
23 Reſpondetur, quod lex non operatur con-
tra legem, nec innocentia inde detecta po-
teſt alii præjudicium irrogare *cap. quamvis de
reſcript. in* 6.. Sane innocentia operatur,
ut clericus contumax quam cito debeat de alio
beneficio provideri, vel reintegrari ad bene-
ficium ob contumaciam amiſſum, ſed requiri-
tur voluntas Principis, qui expreſſe id dicat.
24 Ultra quod jura loquuntur de reis, non de
contumacibus, *ita habetur in l.*1. *Cod. de
ſent. paſſ.*, ubi agebatur de deportato ad In-
ſulam, imo, ut ait ibidem *Gloſſ.* reſtitutio
à Principe obtenta non extenditur ad bona
per Fiſcum alienata; Item *Text. in l. privi-
legia* locum habet in rebellibus, quorum bo-
na, inita pace, debent reſtitui, & juſta qui-
dem ratione, quia pax habet vim plenariæ
reſtitutionis in integrum, & ita loquuntur
Peregrin.. & jura. de quibus ſupra.
25 Et quamvis etiam bannitos, & contuma-
ces poſſit Princeps in integrum reſtituere, ni-
hilominus in hac re differt clericus à laico.
Laicus enim quandoque reſtituitur ad omnia
bona etiam per Fiſcum diſtracta *Rot. dec.*125.
cor. Merlin., & conſtat ex dictis ſupra *num.*13.
Sed clericus poſt annum contumaciæ non re-
ſtituitur, niſi cum clauſula *ſine præjudicio
confiſcationis*, ut jam dixi, & ratio diſparita-
tis eſt, quia laicus facilius reſtituitur ad ea
bona, quæ propria ſunt jure dominii, quam
clericus ad beneficium, quod eſt patrimo-
nium Chriſti. Clericus igitur ſive innocens,
ſive reus ſibi imputet, ſi mandatis ſuperioris
intra annum parere detrectaverit.
26 Hæc, quæ dicta ſunt, temperamento indi-
gent, ut ſcilicet non procedant, ubi clericus
juſte impeditus intra annum comparere non
potuit, nam ſicuti non habetur pro contuma-
ci, qui habuit juſtum facti impedimentum
*Farinac. de inquiſit. quæſt.*11. *num.*50., nec
pro præſente habetur, qui abſens eſt ex ne-
ceſſitate *Verall. deciſ.*64. *par.*1., ita clericus
contumax, conſtito de impedimento, ſemper
eſt excuſandus, ideoque ſive compareat intra,
vel extra annum, recuperat beneficium, quia
apparenter videtur contumax, ſed realiter
non eſt talis.
27 Cæterum contra clericos contumaces addu-
ci non poſſunt ſtatuta laicorum, niſi in caſi-
bus à jure non expreſſis, ſed procedendum
eſt ab ordinariis juxta diſpoſitionem juris,
& conſtitutionea Apoſtolicas *Pii IV.*, *&
Pii V.*, ubi poſt annum contumaciæ vacant
ipſo jure beneficia, ſicuti bona poſt annum
28 Fiſco incorporantur; Annus tamen ad com-
parendum ab epiſcopis diminui non poteſt,
immo intra annum nulliter declarat Judex
clericum beneficiis eſſe privatum, licet per
ſententiam definitivam intra annum privare
poſſit, dummodo de crimine in actis conclu-
denter appareat, quod eſt fundamentum ſen-
tentiæ Judicis, & collationis beneficii ex
hoc capite.
29 Denique pro ſupplemento præſentis mate-
riæ illud prætereundum non eſt, quod reo
comparente intra annum, bona annotata à
Fiſco tranſeunt ad ejus hæredes, ſi ille inte-
rim moriatur *l.*1. *l. final. ff. de reis requiren.*,
Ita idem dicendum eſt de clerico contumaci;
30 Si enim intra annum compareat, & in car-
ceribus decedat, beneficium vacat morte,
non privatione, quoniam ſententia privatio-
nis ex ſola contumacia per comparitionem
31 intra annum jam reſoluta eſt. Præterea ſi
beneficium contendatur inter duos, quorum
primus per privationem, alter per obitum
beneficium impetravit, qui obtinuit per obi-
tum, præfertur alteri in executione litera-
rum Apoſtolicarum, quia verum vacationis
modum expreſſit *cap. ſuſceptum de reſcript.*
32 *in* 6., quod tamen non procedit, ſi impetrans
per privationem eſſet anterior in data, & in
literis Apoſtolicis inſerta eſſet clauſula *quovis
modo*, quæ comprehendit quamcumque vaca-
tionem, etiam de facto *Rot. deciſ.*49. *num.*5.
*par.*2. *rec. deciſ.*37. *num.*10. *cor. Ludoviſ.*, &
in terminis privationis *Sarnen. deciſ.*37. *de
ſequeſtrat.*, ideoque impetrans per privatio-
nem præfertur vi hujus clauſulæ impetranti
per obitum, dummodo tamen vacatio juris,
ſeu facti probetur, ſine qua vis ſupradictæ
clauſulæ nihil operatur *Rot. deciſ.*416. *n.*19.
*par.*4. *rec. tom.*2., & in terminis *deciſ.*40. *n.*11.
cor. Priolo.
33 Prædicta procedunt, ſi delictum probatum
non ſit, quoniam ſi de hoc concludenter con-
ſtet in actis, & eo fortius, ſi crimen noto-
rium ſit, comparitio facta intra annum per
clericum contumacem non tollit ſententiam,
nec effectum rei judicatæ *juxta diſtinctionem*,
*de qua Rot. deciſ.*68. *num.*4. 5. *par.*1. *diverſ.
deciſ.*177. *num.*3. *cum ſeqq. par.*11. *rec.*, &
34 in ſequelam impetrans beneficium vacans
per

Digitized by Google

per ſententiam privationis præfertur impetranti per obitum ex ratione, quia in impetratione verum expreſſit *cap. ſuſceptum de reſcript. in 6.*

ADDITIO.

SVMMARIVM.

1 Clericus contumax pro gravi crimine poteſt privari penſione, ubi quod, ſi intra annum compareat, ad penſionem reintegrandus eſt.
2 Quid requiratur, ut penſio ex capite contumaciæ extinguatur.
3 Clericus reſtitutus in integrum non recuperant poſt annum beneficium, nec penſionem.
4 Gratioſa reſtitutio obtenta à Principe intelligitur ſine præjudicio alterius.
5 Penſio ſemel extincta amplius non reviviſcit.
6 Clericus gratioſe reſtitutus re integra beneficium recuperat, limita in penſione, ubi de ratione.
7 Gratioſa reſtitutio ad expectativam non extenditur, ubi quod reſtitutus non recuperat ea jura, quæ per damnationem extincta ſunt, quod exemplificatur.
8 Penſio venit ſub confiſcatione bonorum, & tranſit in fiſcum, ubi declaratur.
9 Penſio contumacis poſt annum extinguitur. declara. 10.

1 Clericus contumax pro gravi crimine poteſt à Judice penſione intra annum privari *Bellamer. deciſ. 244.*; Interim tamen per ſententiam contumacialem penſio non extinguitur, quia clericus intra annum comparens penſionem recuperat, prout reintegratur ad
2 beneficium. Præterea, ut penſio extinguatur, requiritur annalis contumacia cum indiciis commiſſi criminis *l. 1. l. final ff. de reis*
3 *requiren.*. Quod verum eſt, etiamſi clericus poſt annum contumaciæ obtinuerit adverſus ſententiam reſtitutionem in integrum, quoniam admiſſus ad novas defenſiones beneficium alii collatum non recuperat, etiamſi innocens poſt annum contumaciæ declaretur *Rot. deciſ. 60. num 6. 7. cor. Priol. deciſ. 236. num. 11. par. 15. rec.*, ergo multo minus pen-
4 ſionem obtinere poterit; Item quia gratioſa reſtitutio obtenta à Principe intelligi debet ſine præjudicio titularis *cap. quamvis de reſcript. in 6.*, & plene conſtat ex jam dictis; Ultra quod recepta eſt concluſio, quod gratioſe reſtitutus non cenſetur ad penſionem
5 reintegratus, quæ eo ipſo, quod ſemel extincta eſt, amplius non reviviſcit *Farinacc. de inquiſit. quæſt. 6. num. 28. verſic. ſed à clericis Sfortia de reſtitut. in integr. quæſt. 28, artic. 3. num. 32.*
6 Et quamvis clericus gratioſe reſtitutus re integra beneficia recuperat *Sfortia d. qu. 98. num. 32. verſic. aut beneficium*, nihilominus id non procedit in penſionibus, nam reſtitutio ad id, quod eſt, cenſetur data, ſed ad id, quod non eſt, conceſſa non præſumitur *ad theoricam Fortunii in l. Gallus §. & quid ſi tantum num. 138. ff. de liber & Poſthum. Farinac. d. quæſt. 6. num. 28. Sfortia d. quæſt. 98.* ubi *num. 37.* dicit gratioſam reſtitutionem ad
7 expectativam non extendi *Peregrin. de jure fiſc. lib. 5. tit. 2. num. 77.*, ubi reſtitutus non reintegratur ad ea jura, quæ per damnationem extincta ſunt, ibique caſum exemplificat in uſufructu, cui non differt penſio.
8 Nec relevat, quod in confiſcatione bonorum veniat penſio, & tranſeat in Fiſcum eccleſiaſticum *Gambar. de offic. legat. lib 6. quæſt. 7. num. 723.*, hoc enim procedit, ubi penſio clerici delinquentis ex cauſa gravis criminis confiſcatur, ſecus ubi agitur de penſionis extinctione ob contumaciam annalem, aliud enim eſt coſiſcare penſionem clerici delinquentis, aliud contumacis; ſane penſio delinquentis confiſcata tranſit in Fiſcum *ex*
9 *auctoritate Gambari*, ſed penſio contumacis poſt annum extinguitur *l. 1. & l final. ff. de reis requiren. Conſtit. Pii V.*, quæ in hoc à Jure communi nil differt.
10 Hæc tamen ita intelligenda ſunt, ut procedant, ſi privatio penſionis ex cauſa criminis de jure impoſita ſit, ut in delicto qualificato, proditorio, in crimine vindictæ tranſverſalis, & abortus, ſecus, ſi de jure talis pœna non caveatur, ut in ſimplici homicidio, perjurio judiciali, cum ſimilibus, & ratio eſt, quia contra contumacem non poteſt infligi major pæna, quam ea, quæ diſpoſita eſt contra reum præſentem ex cauſa delicti, *ut docent Cephal. conſ. 79. num. 11. Farinacc. conſ. 208. num. 8. in fin. Giurb. conſil. criminal. 83. num. 18. cum ſeqq. Ventrigl. conſil. criminal. 68. num. 1. & 2. Bonden. collect. legal. 46. num. 44.*, quæ concluſio vera eſt non ſolum, ubi agitur de privatione penſionis, verum etiam de amotione, & ſpoliatione beneficii eccleſiaſtici, utrobique pari concurrente ratione, *l. illud, ibique Gloſſ. ff. ad l. aquiliam*,

ARGU-

ARGUMENTUM.

De vacatione Beneficii, & Penſionis ob gratiam non regiſtratam, ob non captam proviſionem Apoſtolicam à clerico, qui ab Indultario inſtitutionem beneficii obtinuit, ob non emiſſam profeſſionem fidei, ob non ſuſceptos ordines, & habitum regularem, ob decretum de recedendo à Curia cum obligatione redeundi ad reſidentiam, ob non ſolutionem annatæ, ob non impletas intra certum tempus conditiones in proviſione Apoſtolica adjectas ſub pœna vacationis beneficii, & penſionis *ad ornatum Gloſſ. in cap. quam ſit verſic. eo ipſo de elect. in 6. & Gloſſ. in Clement. 1. verſic. eo ipſo de vit. & honeſt. clericor.*

SUMMARIUM.

1 Plures beneficiorum vacationes in unum recolliguntur, & quare.

2 Vacat ipſo jure beneficium ob gratiam non regiſtratam, ubi exemplum in coadjutoria, & reſignatione. 3.

4 Vacet ipſo jure beneficium ſi gratia à Papa ſignata, ſed nondum regiſtrata per Papam, ſeu Datarium laceretur, ubi quod hæc non eſt proprie vacatio. 5.

6 Vacat ipſo jure beneficium, ſi Papa gratiam jam regiſtratam annullaverit in pœnam proviſi negligentis literas apoſtolicas expedire.

7 Differentia inter lacerationem gratiæ, & collationem beneficii, ubi ratio diſparitatis.

8 Prima gratia concepta *motu proprio* non venit ſub generali revocatione, ubi declaratur.

9 Omnes gratiæ, quæ reſpiciunt intereſſe Cameræ intra tres menſes non regiſtratæ ipſo jure annullantur *ex Bulla Pii IV*; quæ tamen gratias beneficiarias non comprehendit.

10 Gratia beneficiaria poſt trimeſtre, immo quandocumque poteſt regiſtrari, & expediri.

11 Gratia coadjutoriæ, & reſignationis poteſt regiſtrari, & expediri poſt obitum coadjuti, & reſignantis.

12 Rota *deciſ.* 155. *deciſ.* 161. *cor. Celſ.* quo caſu loquatur.

13 Vacat ipſo jure beneficium ob non petitam intra ſex menſes proviſionem Apoſtolicam, ubi differentia inter Principem, Cardinales, & Epiſcopos indultarios.

14 Beneficium per lapſum temporis ad petendam proviſionem Apoſtolicam ipſo jure vacat, & ſi reſervatum ſit, à ſolo Papa poteſt impetrari, ſecus ſi reſervatum non ſit, ubi quod collatio poſt lapſum temporis redeat ad indultarium, vel ad Papam 15.

16 Tempus obtinendi proviſionem Apoſtolicam ſub pœna vacationis incipit à die captæ poſſeſſionis beneficii, ſeu quando per ipſum proviſum ſtat, quominus poſſeſſio apprehendatur.

17 Vacat ipſo jure beneficium ob non emiſſam profeſſionem fidei intra duos menſes à die captæ poſſeſſionis beneficii.

18 Vacat ipſo jure canonicatus, ſeu præbenda ob non ſuſceptos ſacros ordines intra annum.

19 Vacat ipſo jure commenda, ſi intra certum tempus proviſus non ſuſcipiat habitum regularem.

20 Vacat ipſo jure beneficium ob decretum de recedendo à curia intra certum tempus.

21 Limita, ſi proviſus ſit in ſervitio Papæ, vel habeat indultum permanendi in curia.

22 Vacat ipſo jure beneficium ob non ſolutionem annatæ.

23 Vacat ipſo jure beneficium ob non adimpletas conditiones intra certum tempus adjectas in proviſione Apoſtolica.

24 Paria fuit vacare beneficium vi legis, ſtatuti, aut decreti.

CAPUT LXX.

1 Pro complemento materiæ, de qua agitur, diſcutiendum ſupereſt de pluribus aliis beneficiorum vacationibus, quas ideo in unum colligimus, quia quælibet ex ſe manca eſt ad explendum diſcurſum diſtinctum, & ſeparatum, prout uſque in præſens diſſeruimus, ac etiam quia facilius percipiuntur modi, quibus beneficia ipſo jure vacant ad effectum ea valide conferendi, quod eſt primarius finis ſcribentis pro veritate.

2 Prima itaque vacatio beneficii eſt ob gratiam non regiſtratam, quod accidit, ubi gratia poſt datam in libris Cancellariæ, Cameræ, aut Regeſtro ob incuriam miniſtrorum inſerta non ſit; Idquæ exemplificari poteſt in coadjutoria, ſeu reſignatione beneficii; Finge igitur, quod clericus gratiam coadjutoriæ, quam à Papa obtinuit, regiſtrare non curaverit, componendam non ſolverit, nec alia expleverit onera, quæ de jure, aut ſtylo Datariæ prætermitti non poſſunt, & interim, defuncto coadjuto, alter beneficium uti vacans per obitum impetraverit, utique impetratio de jure ſubſiſtit, quoniam gratia coadjutoriæ ante regiſtrationem jus conſiderabile coadjutori non tribuit, idcirco Papa, qui deinde alii beneficium contulit, declarare videtur, quod gratia coadjutoris amplius non valeat *Gabriel. conſ.* 186. *n.* 10.

Rot.

*Rot. deciſ.791. num.15. par.1. diverſor. de-
ciſ.155. num 18. cor. Celſ.*; Neque hic opus
eſt, quod conſtet expreſſè de contraria mente
Papæ, quia ſicuti Papa confert beneficium
eo modo, quo vacat, ita conferendo, coad-
jutori, qui nullum jus habet in beneficio,
præjudicium non irrogat, immo ſi quid forte
jus ad beneficium habuit, per hanc collatio-
nem ſine dubio privaſſe cenſetur.

3 Hiſce etiam rationibus, & fundamentis
procedendum eſt in reſignatione beneficii, ſi
enim reſignatarius habeat gratiam à Papa ſi-
gnatam cum data juxta ſtylum, & deinde re-
ſignans ante regiſtrationem gratiæ decedat,
utique beneficium vacat morte reſignantis,
ideoque impetratio beneficii ſic vacantis ob-
tenta à tertio valida adjudicanda eſt adver-
ſus reſignatarium, cujus gratia ob collatio-
nem à tertio obtentam, & regiſtratam expi-
ravit, itaut amplius retrotrahi non poſſit,
cum ſubjectum amplius non extet, quod
poſſit regiſtrari, eo modo, quo inſinuatio
donationis non ſuffragatur donatario, poſt-
quam donans ſuam retractavit voluntatem,
donationem jam factam revocando *Rot. de-
ciſ.161. num 1. & 14. cum ſeqq. coram
Celſ.*

4 Pari jure vacat beneficium, ſi gratia à Pa-
pa ſignata, nondum tamen regiſtrata, per
Papam, ſeu Datarium laceretur, quoniam
jus, quod per proviſum ſuper beneficio quæ-
ſitum eſt, per lacerationem gratiæ ſtatim re-
ſolvitur, quod ſine dubio poteſt fieri, præ-
ſertim ex cauſa, dum gratia habet implici-
tam conditionem, niſi aliud Papæ, ſeu Da-
tario viſum fuerit *Garz. de benef. par.4.
cap.2. num.16. Rot. deciſ.68. num.9. par.5.*
5 *rec. deciſ.155. num.15. cor. Celſ.* Hæc ta-
men non eſt proprie vacatio, quia gratia
nondum regiſtrata jus conſiderabile ita pro-
viſo non tribuit *Garz. d. cap.2. num.16. Rot.
deciſ.155. num.16. cor. Celſ.*

6 Secunda beneficii vacatio eſt, ſi Papa an-
nullaverit gratiam jam regiſtratam in pænam
proviſi, qui literas apoſtolicas expedire ne-
glexerat, de hac tamen voluntate expreſſe
conſtare debet, cum agatur de gratia, quæ
regulariter non eſt revocabilis, niſi ex gravi
cauſa; item agitur de collatione beneficii,
quæ tribuit jus proviſo, & conſequenter ob
revocationem gratiæ jam regiſtratæ benefi-
cium iterum vacat; verum tunc de tali vo-
luntate apparet, ſi Papa *non obſtante qua-
cumque alia gratia alii motu proprio*, bene-
ficium vacans per obitum conferat, & ratio
eſt, quia hujuſmodi clauſula importat, ut
ſecunda gratia valeat omni meliori modo
*cap. ſi motu proprio de præben. in 6. Clementin.
ſi romanus eod. tit. ubi omnes*; Hæc ſunt juris
principia, quæ nullam habent dubitationem,
ubi conſtet de voluntate Papæ alii conferentis
beneficium, *ita habetur in dicta deciſ.155.
deciſ.161. cor. Celſ.*, idque ratio ſuadet, ſi
enim Papa poteſt privare beneficio clericum
ob gratiam non regiſtratam ex incuria offi-
cialium, multo magis ex culpa proviſi, qui
diu diſtulit poſt gratiam regiſtratam literas
apoſtolicas expedire.

7 Advertendum tamen eſt, quod laceratio
gratiæ ſive regiſtratæ, ſive non, facta per Pa-
pam ſemper importat privationem beneficii,
ſeu juris, quod in eo quis habuit, nam ex
hujuſmodi actu conſtat evidenter, quod Papa
primam gratiam annullavit, ſeu revocavit;
è contra vero ex ſimplici collatione beneficii
id inferri non poteſt, quoniam collatio non
eſt actus neceſſario inferens mutationem vo-
luntatis, ſed potius indifferens, imo quan-
doque mens Papæ poteſt eſſe contraria ex eo,
quod, ſi Papa ſciviſſet ſe unum per prius de
hoc beneficio providiſſe, forte alii gratiam
ejusdem beneficii non conceſſiſſet *cap. ſuper
literis, cap. ſi proponente de reſcript.*, deinde
ex poteſtate, quam Papa habet lacerandi
primam gratiam, inferri non poteſt, quod
primam per ſecundam gratiam laceraverit;
diſtat enim valde potentia ab actu *Natt.
conſ.504 num.2. verſic. non enim Rot. deciſ.534.
num.3. par.3. rec.*

8 Quod præſertim procedit, ſi prima gratia
concepta ſit *motu proprio*, quia tunc quodam-
modo videtur hæc gratia ſingularis, quæ non
venit ſub generali revocatione, niſi de ea
ſpecialis fiat mentio *cap. cæterum, Gloſſ. in
cap.1. de reſcript., ubi ſcribentes*, ideoque
per ſecundam gratiam non revocatur prima,
ſive regiſtrata ſit, ſive non, nec vacat be-
neficium, quod primo proviſo collatum eſt
ex capite, quod deinde alter fuit proviſus;
ſane ſicut hujuſmodi clauſula favore impe-
trantis primam gratiam annullat, ac benefi-
cio privat, ita ſecunda gratia remanet infir-
ma, nec privat beneficio primum proviſum,
ſi ejus gratia hac clauſula munita ſit; Ita à
pari in hoc caſu, arguendo à contrario ſenſu,
quod in jure fortiſſimum argumentum eſt, ac
reducit jura ad æqualitatem, ita quod diſpo-
ſitum in uno caſu, locum habeat in caſu oppo-
ſito *cap. cum Apoſtolica de his, quæ fiunt à
Prælatis l. ex eo ff. de teſtib. l. qui teſtamento
§. mulier ff. de teſtam. Rota deciſ.445. n.55.
cor Durano.*

9 Et quamvis ratione dubitandi objici poſſit
omnes gratias intra tres menſes non regi-
ſtratas ipſo jure annullari, & revocari *ex
Bulla 98. Pii IV.*, attamen id non officit
habenti gratiam beneficiariam, dum conſti-
tutio Apoſtolica loquitur de gratiis, quæ
reſpiciunt intereſſe Cameræ Apoſtolicæ, ideo-
que gratias beneficiarias nullo modo compre-
hendit, aliud enim eſt Camera Apoſtolica,
10 aliud Dataria; Ultra quod gratia in bene-
ficialibus ſemel conceſſa etiam poſt trimeſtre
poteſt regiſtrari, ac expediri *Gabriel. conſ.151.
num.22. lib.2.* immo poteſt quandocumque
expediri, cum nullum præfixum tempus ha-
beat, quo expedienda ſit *Rot. deciſ.656. n.4.
in fin. par 2. rec.*, potiſſimum ſi per regiſtra-
tionem, & executionem poſtmodum ſubſecu-
tam nulli irrogetur præjudicium & ita docet
11 praxis Datariæ, quoniam gratia coadjuto-
riæ, & reſignationis poteſt regiſtrari, &
expe-

expediri etiam poſt obitum coadjuti, & reſignantis *Card. de Luc. de benef. diſc* 42. *num.*2., & latius *apud. Rot. deciſ.*155. *de-*
12 *ciſ.*161. *cor. Celſ.* ubi deciſum fuit gratiam coadjutoria eſſe exequendam contra eum, qui beneficium vacans per obitum coadjuti à Papa impetravit, & juſta quidem ratione, quia gratia coadjutoris erat anterior in data, & in ſequelam præferenda gratiæ impetrantis, qui pro obtinenda prælatione beneficii tenetur probare ejus proviſionem obtentam fuiſſe ante regiſtrationem gratiæ coadjutoris, quod eſt actoris fundamentum, *ut habetur in d. deciſ.*161. *num.* 1. *cum ſeqq. cor. Celſ.*

13 Tertia vacatio beneficii eſt ob non petitam intra ſex menſes proviſionem Apoſtolicam; hæc autem vacationis pœna ex tenore indulti Apoſtolici contra proviſum inducta eſt, cum hac tamen differentia, quod proviſus à Principe indultario regulariter habet terminum ſex menſium ad petendam à Papa proviſionem; è contra proviſo ab Epiſcopis, & Cardinalibus induitariis datur quoque terminus pro eodem effectu, ſed diverſimode, proviſus enim ab Epiſcopo, ſeu Cardinali indultario de beneficio exiſtente ultra montes gaudet privilegio octo menſium, quod ſi citra montes exiſtat, terminus quatuor menſium ad petendam proviſionem, ut ſupra, impartitur,
14 quo elapſo beneficium ipſo jure vacat, & ſi reſervatum ſit, à ſolo Papa poteſt impetrari *Garz. de benef. par* 6. *cap.* 3. *num.* 169. *Creſcent. deciſ.* 18. *de præben. Rot. deciſ.* 523. *num.* 66. *par.* 19. *rec.*, alioquin, ſi beneficium reſervatum non ſit, iterum quidem vacat poſt lapſum ſex menſium *Rot. deciſ.* 665. *num* 2.
15 *par.* 2. *rec.*, ſed collatio redit ad indultarium juxta unam opinionem, vel ad Papam juxta aliam *Rot. deciſ.* 346. *per tot. deciſ.* 351. *num.* 5. *cor. Put. lib.* 2., *& latius habetur in cap.* 52. *per tot.*

16 Et quamvis in indultis Principum, Cardinalium, & Epiſcoporum regulariter inſeri ſoleat clauſula, ut poſt lapſum quatuor, ſex, & octo menſium à die datæ, ſeu proviſionis, beneficium eo ipſo vacare cenſeatur, ſi intra dictum tempus proviſio Apoſtolica non petatur, nihilominus hujuſmodi tempus metitur à die captæ poſſeſſionis, in qua conſiſtit actuale jus percipiendi fructus juxta ſtylum, & praxim, de qua *Rot. deciſ.* 31. *num.* 28. 29. *par* 10. *rec.*, ſeu quando per ipſum proviſum ſtat, quominus poſſeſſio beneficii apprehendatur *Garz de beneficiis par* 6. *cap.* 3 *n.* 161. 163. *poſt med. verſic. ſeu à die, ubi Rot. in una Hiſpalen. fructuum* 15. *Martii* 1596. *cor. Litta*, & ratio evidens eſt, quia poſſeſſio, quæ capi poteſt, in odium proviſi habetur pro capta *l. jure civili ff. de condit., & demonſtrat. cum relat in cap.* 54. *num.* 4. *de vacat. ob non paritionem decreti de dimittendo primum beneficium intra duos menſes à die captæ poſſeſſionis ſecundi.*

17 Quarta vacatio beneficii eſt ob non emiſſam profeſſionem fidei; Sane de hac vacatione in jure nil cautum habetur, nec ex Tridentino, quod proviſos fructibus beneficii tantum privat cum obligatione eos reſtituendi, quatenus de facto percepti ſint, *ut habetur in ſeſſ.* 24. *cap.* 12. Quomodo ergo beneficia eccleſiaſtica ipſo jure vacant ex hoc capite? Reſpondeo, quod olim poſſeſſores beneficiorum profeſſionem fidei non emittebant, & interim percipiebant fructus contra Tridentini decretum, & præſertim quia agebatur de pœna eccleſiaſtica noviter à PP. Tridentini inventa, hinc proinde Papa uti primus Fidei, ac Catholicæ Religionis defenſor, ut proviſos omnes de beneficiis in curia, & præſertim eos, qui extant in partibus ultramontanis in Orthodoxa doctrina contineret, conſuevit in proviſionibus Apoſtolicis apponere decretum vacationis beneficii eo ipſo, ſi intra duos menſes à die captæ poſſeſſionis beneficii proviſus profeſſionem fidei in manibus epiſcopi, ſeu ejus Vicarii, aut coram Capitulo non emitteret; Hujuſmodi autem Apoſtolica proviſio non eſt concepta ſub conditione ſuſpenſiva, ſed reſolutiva, dum jus beneficiati ob non emiſſam fidei profeſſionem intra d. tempus reſolvitur, ſicuti reſolvitur venditio facta ſub conditione, ſi melior oblator ſuperveniat *l.* 1. *&* 2. *ff. de in diem addictione.* Porro ſicuti vera eſt venditio facta ſub conditione, & reſolvitur, ſi melior oblator ſuperveniat, ita vera eſt proviſio Apoſtolica, quæ ob non emiſſam profeſſionem fidei, ut ſupra, viribus omnino evacuatur vi decreti *Gloſſ. in cap. quam ſit verſic. eo ipſo de elect. in* 6. *Gloſſ. in Clement.* 1. *verſic eo ipſo de vit. & honeſtat. clericor. Roman. conſ* 427 *num.* 9., & conſequenter beneficium ita vacans poteſt impetrari à Papa. En ex quo capite vacant ipſo jure beneficia, officia, & miniſteria eccleſiaſtica ob non emiſſam fidei profeſſionem infra certum tempus in proviſione Apoſtolica adjectum.

18 Rurſus notandum eſt, quod interdum neceſſitas, vel utilitas eccleſiarum exigit, ut beneficia, præbendæ, & canonicatus habeant annexum ordinem præsbyterii pro obeundis functionibus eccleſiaſticis cum ſimilibus, unde in ejus collatione poteſt adiici clauſula, ut intra annum teneatur ita proviſus ad ſacros ordines promoveri ſub pœna privationis eo ipſo *cap. quæris de ætat. & qualitat.* ibi = *auferantur beneficia &c.* = ibi = *per amiſſionem locorum, & beneficiorum &c.* = ; quæ quidem verba non tam de ſententia hominis, quam legis poſſunt juridice interpretari, ſi ita Epiſcopo hanc pœnam adiicere placuerit *Text. ſunt expreſſi in cap. licet Canon. cap. nemo deinceps cap. cum ex eo cap. commiſſa de elect in* 6. & habetur *apud Geminian. in cap.* 1. *num.* 7. *de Conſtit in* 6. *Federic. de ſen. conſ.* 182. *in fin. Alexand. conſ.* 55. *num.* 15. *verſic. opus eſt lib.* 4.

19 Similiter extant in eccleſia beneficia, & commendæ, quæ exigunt qualitatem regularis, ideoque ſolet quis provideri ſub ea lege, ut intra ſex menſes teneatur ſub hac pœna ſuſcipere habitum regularem, quibus elapſis

vacat ipſo jure beneficium , ſeu commenda
vi decreti , quod in proviſione apoſtulica inſe-
ritur *Rot. deciſ.632. par.3.lib.3. diverſor.*
20 Similis vacatio eſt , & fit ob decretum de
recedendo à Curia intra certum tempus pro
prima , ſecunda , & tertia vice , ac ſub obli-
gatione redeundi ad reſidentiam . Hanc enim
vacationem ſatis exprimunt clauſulæ , ac
verba effrænata , *eo ipſo* , *& abſque ulla ſen-
tentia declaratoria* in dicto pænali decreto
appoſita , quæ quidem clauſulæ , & verba
procul dubio ſunt latæ ſententiæ , & inducunt
novam beneficii vacationem cum facultate
impetrandi , ſi proviſus non receſſerit à Curia,
& intra ſex menſes ad reſidentiam non redie-
rit *Gloſſ. in Clementin.1. verſic. eo ipſo de vit.
& boneſtat. clericor. Gratian diſcept. forenſ.*
21 *cap.990. num.6. lib.5.* , dummodo tamen ita
proviſus actu non ſit in ſervitio Papæ , aut
legitime impeditus , aut alias intermedio hoc
tempore obtinuerit indultum à Sac. Congre-
gatione Concilii de permanendo in Curia pro
tuendis juribus eccleſiæ , vel cauſa ſtudio-
rum cum ſimilibus *Rot. deciſ.314. par.18.
recen.*
22 Nec ab his differt vacatio beneficii , quæ
ſine dubio incurritur ob non ſolutionem an-
natæ , quæ Papæ de jure debetur *ex Conſti-
tut.* 11. *Pauli IV.* , *& Conſtitut.* 33. *Six-
ti V.*
23 Idem demum dicendum eſt de aliis benefi-
ciorum proviſionibus , quæ ſæpiſſime in Da-
taria ſub onere implendi intra certum tempus
quaſdam conditiones , quarum non imple-
mentum operatur , ut jus , quod in beneficio
per proviſum quæſitum eſt, ſtatim reſolvatur
l.1.& 2.ff. de in diem addict. , & in ſequelam
vi decreti vacat ipſo jure beneficium , prout
vacat ex cauſis in jure expreſſis etiam cum fa-
24 cultate impetrandi , paria enim ſunt quoad
hujuſmodi effectum vacare beneficium vi le-
gis , ſtatuti , aut decreti *cap. quam ſit ibique
Gloſſ. verſic. eo ipſo de elect. in 6.Gloſſ.in Cle-
ment.1.verſic.eo ipſo de vit.& boneſtat.clericor.
Tiraquell.in l.ſi unquam verſ.revertatur.n.142.
Roman. conſ.427. num.9.*

A D D I T I O.

S V M M A R I V M.

1 PEnſio vi decreti pluribus modis vacat, & extinguitur , ubi exemplificatur .
2 Decretum irritans Papæ , vel epiſcopi adiectum in reſervatione penſionis inducit formam .
3 Ceſſante forma ceſſat etiam formatum .
4 Ceſſante formâ permiſſiva ſuccedit forma deſtructiva , quæ penſionem perimit .
5 Limitata penſionis conditio limitatum producit effectum.
6 Conceſſa ad tempus poſt tempus cenſentur denegata .
7 Penſio pure & ſine cauſa reſervata vi decreti , & facto titularis extinguitur 8.

1 PLuribus etiam modis vacat penſio vi de-
creti , quod exemplificatur in clerico ,
qui pro valide retinenda penſione tenetur
intra certum tempus petere confirmationem
apoſtolicam , expedire literas , laurea docto-
rali , ſeu ſacris ordinibus inſigniri , ita enim
importat clauſula *eo ipſo* , quæ in hiſce indul-
tis , & reſervationibus aliquando adiici ſolet
Clementin.1. , *ibique Gloſſ. verſic. eo ipſo de
vit.* , *& boneſtat. clericor. Tiraquell. in l. ſi
unquam verb. revertatur num.*142. , & in ſimi-
libus *Spad. conſ.*115. *lib.2. Rot. deciſ.390.
num.1. cor.Manzaned. deciſ.617. num.1.part.1.
rec.* Et ratio ſatis ſolida eſt , quia penſio ut
ſupra reſervata vel ab indultario , vel ab Epiſ-
2 copo recipit formam à decreto Papæ , ſeu
Epiſcopi *Bald. in l.1. num.2. ff. de liber. &
3 Poſthum. Soccin. Jun. conſ.71. num.23. lib.1.* ,
ergo ceſſante forma , ceſſat etiam formatum
cap.cum ceſſante de appellat. , & ſic ceſſante
4 forma permiſſiva , ſuccedit forma deſtructiva,
quæ penſionem ſic reſervatam perimit .
5 Ultra quod limitata penſionis conditio li-
mitatum producit effectum *l. in agris ff. de
acquiren. rer. dominin. l. cancellaverat ff. de
bis , quæ teſtamento delentur* , & faciunt ad
6 hoc , quod conceſſa ad tempus , poſt tempus
cenſentur denegata *ad Text.in l.ſtatu liberum
§.1.ff. de legat.2. l.Imperator. ff. de poſtulan.*&
in terminis penſionis *Rot. dec.617. n.2. p.1. rec.*
7 inſuper de ſtylo Curiæ penſio pure , & ſine
cauſa reſervatur ſub tamen expreſſione certi
valoris , & cum decreto , ut quandiu titularis
penſionem in vita , & quandiu beneficium
obtinuerit , non perſolverit realiter , & cum
effectu , eo ipſo ſit nulla *Rota deciſ.342. in
princip. & per tot. par.4. rec. tom.2.* Sane pen-
ſionarius expreſſionem veri valoris per aſcen-
ſum probare tenetur , quo non juſtificato prop-
ter ſubreptionem penſio in totum extinguitur
*Garzias de benefic. part.1. cap.5. num.427.
verſic. ad ſecundum Creſcent.deciſ.17. num.1.
& 2. de reſcript. Rota deciſ.626. num.5.par.1.
diverſ.* Deinde validitas penſionis tota pendet
à titulari , ideſt ſi realiter , & cum effectu eam
ſolvat pro eo tempore , quo vixit , & benefi-
cium obtinuit juxta formam decreti , ergo ſo-
lutione non probata , ut ſupra , penſionem vi
decreti extingui planum eſt *Lucana penſionis
die 21.Aprilis 1617. cor. Pirovan. Rot. dec.569.
8 per tot. cor. Cavaler.* Ita ergo penſio ex non
facto titularis perimitur , quod ſpeciale eſt in
penſione pure , ac ſine cauſa reſervata alii, qui
beneficium non poſſidebat , nam hujuſmodi
penſio dicitur exorbitans , ac veluti de facto
impoſita , nec mirum , ſi ex non facto titularis,
ideſt , ſi non ſolvat, de facto revocetur, quod eſt
notandum .

TRA

Digitized by Google

TRACTATUS

De Vacatione Beneficiorum, & Penſionum Eccleſiaſticarum ob privationem, vel ipſo jure in caſibus à jure expreſſis.

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, ac Penſionis ob privationem, depoſitionem, & degradationem *ad ornatum Text. in cap. ex literis cap. gravem de exceſſib. Prælator.*

SUMMARIUM.

1 VAcatio beneficii ex facto hominis,

2 Vacant ipſo jura beneficia, ubi judex per ſententiam privat, & amovet clericum à beneficio.

3 Explicatur concluſio generalis per alias ſpeciales, & quare.

4 Vacat ipſo jure beneficium ob homicidium voluntarium, ſi clericus per ſententiam judicis privetur, imo videtur, quod ipſo jure privatus ſit. 5. ubi declaratur.

6 Vacat ipſo jura beneficium ob homicidium qualificatum, ſi clericus per ſententiam ſpoliatus ſit.

7 An beneficium clerici homicidæ damnati à judice laico ad pœnam ultimi ſupplicii poſſit tanquam vacans impetrari, prima ſententia negat, ſecunda affirmat. 8., ubi quid ſit agendum per impetrantem.

9 An clericus conjugatus officio, quod ad vitam in Eccleſia poſſidet, privari poſſit, ſi uxorem in adulterio apprehenſam occiderit; Negant jura civilia, ſed contra. 10. Ubi differentia inter virum, qui uxorem, & Patrem qui adulterum cum filia occiderit.

11 Clericus conjugatus occidens filiam cum adultero præbenda non eſt privandus, ſed contra ibidem.

12 Clericus propter perjurium judiciale beneficio privandus eſt, ſecus in perjurio privato.

13 Differentia inter perjurium judiciale, & extrajudiciale.

14 Clericus ſacrilegus beneficio privandus eſt, idem in clerico ſortilego. ubi quod ſortilegus in aliquibus caſibus damnatur ad mortem 15.

16 An Clericus damnatus ad perpetuas triremes ipſo jure beneficium amittat, defenditur ex legibus civilibus opinio affirmativa, diſtinguitur. 17.

18 An beneficia ipſo jure vacent ob infamiam, diſtinguit *Fagnan*; ſed diſtinctio non ſatisfacit, & quarè. 19. diſtinguitur inter qualitatem delicti, & pœnæ reſolvitur quæſtio. 20.

21 Clerici adulterantes intra Italiam monetas aureas, vel argenteas beneficiis ſpoliari debent, imo ipſo jure privati ſunt ibidem.

22 An clericus, ſeu diaconus miſſam celebrans, & audiens confeſſiones beneficio ſit privandus, prima opinio negat, ſed contra ibidem ex conſtitutionibus Apoſtolicis, exeplo *Alcibiadis* relato a *Plutarco* in ejus vita.

23 Clerici minores miſſam celabrantes, & monetarum falſarii beneficiis non privantur.

24 Clerici alchimiſtæ beneficiis privandi ſunt.

25 Clerici falſificantes ſigillum Principis, aut publica inſtrumenta beneficiis ſpoliari debent, ubi declaratur.

26 Clericus falſarius beneficiis eſt ſpoliandus.

27 Clericus exauctoratus, ſeu à clericatu rejectus per ſententiam in judicatum tranſactam ipſo jure amittit beneficium, exemplo militis.

28 Beneficia, quæ vacant per ſententiam privationis poſſunt conferri. & impetrari.

29 An collatio beneficiorum ſic vacantium ſpectet ad Epiſcopum. ſeu ad Papam, duplex opinio aſſertur. 30 diſtinguitur. 31. ſubdiſtinguitur. 32. ubi res exemplo declaratur. 33. 34. 35.

36 Beneficium de jure vacat per ſententiam juſtam, & validam, ſecus ſi nulla, & injuſta ſit, ubi quod clericus ad beneficium eſt reintegrandus.

37 Pendente appellatione. ſeu poſt revocationem ſententiæ beneficium non vacat privatione, ſed morte, ſi clericus ſic privatus interim decedat, ubi explicatur, àn vacet in curia, vel extra.

38 An clericus criminoſus privari poſſit ab epiſcopo beneficio. quod in alia extat diæceſi, prima opinio negat, ſecunda affirmat, quæ verior eſt. 39. diſtinguitur. 40.

41 Vacant ipſo jure beneficia per ſententiam privationis, ſi à jure, & conciliis denegatur appellatio in ſuſpenſivo, ubi exempla.

42 Beneficia per privationis ſententiam vacant poſt decem dies datos ad appellandum, ſecus ſi appellatum ſit, ubi quod beneficia non vacant, niſi poſt tres conformes.

Digitized by Google

C A P U T I.

1 Dictum eſt uſque in præſens de beneficiis vacantibus ex diſpoſitione legis, ſequitur nunc, ut nonnulla adjiciamus de vacantibus ex facto hominis, & hæc eſt altera pars, quæ præſentem tractatum perficit juxta diviſionem, quam uſque ab initio præmiſimus.

2 Vacant igitur beneficia, canonicatus, præbendæ, aliaque miniſteria eccleſiaſtica, quando ſcilicet Judex ex cauſa gravis criminis pronunciat clericum beneficio, præbenda, & canonicatu privandum, & amovendum eſſe, ac poſt ſententiam, & rem judicatam privat, & amovet, alii conferendo beneficium, ipſumque proviſum in poſſeſſionem eccleſiæ, ſeu beneficii vacantis cum effectu immittit *cap. ex literis cap. gravem de exceſſ. Prælator. cap. propoſuit in fin. ibique Gloſſ. in verſic. vacare de conceſſ. præben. Felin. in cap. ad petitionem num.2. de accuſat. Franch. in cap. præſenti §. ſane num.4. de præben in 6.*

3 Hæc eſt concluſio, quæ in genere nullam habet dubitationem, facilius tamen percipietur, ſi caſus, quibus clerici privantur, ac per privationem eorum beneficia vacant, in ſpecie explicabuntur, ne alioquin juxta notum adagium, dum brevis eſſe volo, obſcurus fiam.

4 Dico itaque primo, quod propter homicidium voluntarium vacat ipſo jure beneficium, ſi clericus per ſententiam Judicis privetur, quoniam hujuſmodi crimen privatione beneficii dignum eſt *cap. quæſitum de temporib. ordination. cap. clericis ne clerici, vel monaci cap. inquiſitionis de accuſat. cap. ex literis de exceſſ. Prælator. cap. Henricus de cleric. pugnan. in duell. Salſed. pract. Criminal. cap.94. per tot. Garz.* de beneſic. *par.11. cap.3. n 97.* Gabriel. *conſ.197. num.7. lib.1. conſ.187. lib.2.*
5 *num.1. Marcus deciſ.398. per tot. lib.2.*; Immo videtur, quod clericus ipſo jure beneficio privatus ſit *ex Tridentin. ſeſſ.14. cap.7.* per illud verbum *careat*, quod latam, non ferendam ſententiam præſeferre videtur *per Text. in cap. ad hæc in fin. de reſcript. cap. penultimo in fin. de deſponſat. impuber. Felin. in cap. ex tenore num.17. cap. Rodulphus num.27. de reſcript. Corſett. ſingular.35. per. tot.*, quod juridice motivatur, ut ita impetrator beneficii ex hoc capite etiam hoc argumento uti valeat, potiſſimum cum Datariæ ſtylus ſit in literis Apoſtolicis directis executori inſerere clauſulam, *ut privet*, *vel privatum declaret*; Licet verius ſit, quod verbum *careat*, ferendam ſententiam importat juxta opinionem aliorum, quos refert *Felin. locis citatis*.

6 Fortius vacat beneficium ob homicidium qualificatum, ſi clericus de crimine convictus per ſententiam Judicis ſpolietur, quoniam criminis atrocitas, quæ reſpectu clerici ineſt in ſimplici homicidio voluntario, creſcit in qualificato, cum durius ſit occidere conſiliarium Principis, Parochum, quam ſimplicem civem *ex plene deductis per* Gabriel *conſ.187. num.14. & per tot. lib.2.*

7 Hinc ad rem noſtram grave oritur dubium, an beneficium clerici homicidæ damnati à Judice laico ad pænam ultimi ſupplicii vacet, & impetrari poſſit, Prima opinio negat ex recepta propoſitione, quod Judex laicus nullam de jure habet poteſtatem in perſonam clerici delinquentis, ideoque ejus ſententia contra clericum prolata nullam habet juris firmitatem, nec ullo modo crimen probat *Text. ſunt expreſſi in cap. eccleſia S. Mariæ de conſtitut. cap decernimus cap. at ſi clerici cap. clerici cap. cum non ab homine de Judic. cap.1. de immunit. eccleſiæ in 6. l. ultima cod. ſi non à competenti Judic.*

8 Secunda opinio affirmat impetrationem beneficii de jure ſubſtineri, quoniam ſententia Judicis laici, ſi non de jure, ſaltem de facto probat delictum; ergo Executor Apoſtolicus poteſt procedere ad privationem beneficii, quod tamen verum eſt, ſi acta Judicis laici repetantur coram Judice eccleſiaſtico, quæ ſi in forma juridica ſint, & concludenter probent delictum, nulli dubium eſt, quo minus executor pronunciare poſſit literas impetrantis eſſe exequendas; & ratio eſt quia beneficium per ſententiam executoris vacat de jure, & per ſententiam judicis laici, qui ad privationem beneficii proceſſit, vacat de facto, ideoque ex utroque capite de jure ſubſiſtit impetratio beneficii obtenta in Curia contra clericum homicidam voluntarium *cap. at ſi clerici, ibique Gloſſ. cap. cum non ab homine de Judic., cap. Inquiſitionis de accuſat.*

9 Aliud quoque dubium oritur de clerico conjugato, an ſcilicet præbenda, ſeu officium, quod ad vitam in eccleſia poſſidet auctoritate Epiſcopi, ſeu Capituli, vacet per ſententiam privationis, ſi uxorem in adulterio deprehenſam occiderit? Negant jura civilia, quia viro ſic uxorem occidenti pæna ordinaria remittitur, cum difficillimum ſit in hac re dolorem viri temperare *l. marito l. adulterium §. Imperator ff. ad leg. Jul. de adulter.*, ita à pari, nam privatio præbendæ quoad clericum conjugatum dicitur pæna ordinaria, ſicuti eſt quoad laicum ultimum ſupplicium, ſi igitur ob hujuſmodi crimen laicus de jure nequit damnari ad pænam ordinariam, multo minus clericus conjugatus privandus erit præbenda, ſeu officio, quod ab Epiſcopo, ſeu Capitulo ad vitam obtinuit.

10 Sed contrarium verius eſſe in puncto juris arbitror, cum non viro uxorem, ſed patri adul-

Digitized by Google

adulterum cum filia impune liceat de jure occidere, quod ſpeciale eſt in patre, qui pietate paterni nominis pro liberis conſilium capit *l.patri l.nec in ea ff. ad leg Jul. de adulter.* Si igitur viro non licet impune occidere uxorem in adulterio deprehenſam, multo minus licebit clerico conjugato, qui judicio eccleſiæ ſubjacet in criminalibus *cap. unico de cleric. conjugat. in* 6.; Et quamvis de jure civili verum ſit, quod viro ob hujuſmodi homicidium ultimum ſupplicium remittatur, nihilominus extra ordinem puniendus eſt ex juribus jam dictis, ſecus in clerico conjugato, qui ſine dubio præbenda privandus eſt, cum hæc crimina ſub hac pæna clericis omnibus indiſtinctè ſacris legibus interdicantur *cap. at ſi clerici. cap. cum non ab homine de Judic., cap. Inquiſitionis de accuſat., cap. ſicut dignum de homicid. voluntar.*

11 Nec ex his inferas clericum conjugatum occidentem adulterum cum filia præbenda non eſſe privandum, ex eo quod patri in totum de jure civili pæna remittatur, quoniam reſpondetur, quod clericus conjugatus in foro eccleſiæ, cui ſubeſt ratione clericatus, & præbendæ, graviter deliquit, deinde non decet, ut vir ſanguinis eccleſiaſticis perfruatur ſtipendiis, idcirco præbenda ſtatim ſpoliandus eſt. & alter in ejus locum ſubrogandus, ut ita per privationem præbenda laicalis plenè vacet, ſaltem de facto *cap. ex literis de exceſſib. Prælator. Tridentin. Seſſ.*14. *cap.*7.

12 Dico ſecundo, quod clericus propter perjurium judiciale beneficio privandus eſt, licet in perjurio privato id locum non habeat; Et quamvis quoad Deum ità perjurus ſit, qui jurat falſum in judicio, prout qui extra judicium falſum dicit, nihilominus quoad homines unum perjurium valde differt ab alio; quippe quia perjurium extrajudiciale tendit in præjudicium animæ ſolins jurantis, ideoque viſa ſuit nimium exorbitans ab æquitate Sacrorum Canonum beneficii privatio ex hoc capite. At perjurium judiciale ultra damnum in animam jurantis, alii vel in bonis, vel in honore, vel in fama non leve irrogat præjudicium; unde apud omnes hujuſmodi perjurium appellatur temerarium, & hac pœna ſatis dignum *Gloſſ. in cap. per venerabilem verſic. perjurium de elect. Innoc. in cap. inter dilectos de exceſſ. Prælator. Abbas, & Felin. in cap. querelam de jureiur. Ripa, & Decius in cap. cum non ab homine de judic. cap. tua* 1. *de jureiurand. Romanus ſingular.*516. *Tondut. de penſion. cap.*53. *num.*23.*Geminian. conſ.*105. *per tot.*

13 Hoc tamen diſcrimen inter unum, & aliud perjurium intercedit, quoniam judiciale uti gravius deiicit jam promotum, & impedit promoveri ad beneficia eccleſiaſtica, è contra extrajudiciale, quia non eſt ita grave, beneficiis obtentis non privat, ſed impedit, quem dumtaxat promoveri *Rot. deciſ*1. *de pact. in antiquiorib. deciſ.*1. *cor. Achill. de jurejuran.*

14 Dico tertio, quod clericus ſacrilegus, ſive anferat rem ſacram de loco ſacro, ſive non ſacram de ſacro, aut res ſacras temere diſtraxerit, per ſententiam beneficio privandus eſt, hujuſmodi enim crimen privatione, & depoſitione digniſſimum eſt *Canon. ſi quis Præſbyter diſtinct.*50. *Garz. de beneſ. par.*11. *cap.*10. *num.*173. Fortius id procedit in clerico ſortilego, qui de jure beneficio, vel privatus eſt, vel eſt privandus *Canon. ſi quis Epiſcopus* 26. *quæſt.*5., ubi quod ab honore dignitatis ſuæ perpetuò eſt ſuſpenſus *Canon. aliquanti d. quæſt.*5., ubi quod clericus ſortilegus ab eccleſia habetur uti extraneus; ultra quod hodie
15 clericus in aliquibus caſibus reus ſortilegii hæreticalis cum apoſtaſia damnatur ad mortem, nihil enim differt ab hæretico, contra quem privatio beneficii ipſo jure inducta eſt ex dictis *in cap.*25. *de vacatione ob hæreſim lib.*1.

16 Quæſtio eſt, an clericus damnatus per ſententiam ad perpetuas triremes, ergaſtulum, & carceres ipſo jure beneficium amittat? Affirmativa opinio defenditur ex pluribus, primo, quia ita damnatus libertatem amittit, ergo multo magis beneficium; ſecundo ita damnatus ſervo, & deportato æquiparatur, ſed ſervo repugnat officium, & deportatum non decet dignitas, ergo clericus ipſo jure amittit beneficium; tertio demum incurrit infamiam juris, & facti, quæ privat ipſo jure clericum beneficio, prout ſpoliat militem cingulo militari, decurionem officiis publicis *l.infamia Cod. de decurionib. lib.*10. *l.*2. *§. Miles ff. de his qui notant. infam., Roman. ſingular.*510. Ultra quod ſententia trahit ſecum privationem beneficii, cum clericus damnatus ad perpetuas triremes parum differat ab eo, qui pænam perpetuæ depoſitionis paſſus eſt *Ancharan. in cap. poſtulaſti num.*10. 11. *de for. competen.*

17 Hæc ſine dubio vera ſunt inſpecta diſpoſitione legum civilium, placet tamen in hac quæſtione diſtinguere; aut enim agitur de beneficiis ſimplicibus nullam reſidentiam requirentibus, tunc clericus ex ſola ſententia damnationis ad perpetuas triremes beneficio privatus non cenſetur, neceſſe enim eſt, quod Judex in ſententia id exprimat; ſi vero agatur de canonicatibus, portionibus, & Eccleſiis Parochialibus, quæ præciſam requirunt reſidentiam, hoc caſu poteſt beneficio privari, *ita Ricc. prax. for. archiepiſcopal. Cur. Neapolitan. deciſ.*94. *Rot. deciſ. unic. de accuſat. in antiquior.*, ubi clericus damnatus ad perpetuos carceres beneficium ipſo jure non amittit, *& ita diſtinguit Novarr. ibidem apud Riccium deciſ.*95., quæ diſtinctio vera eſt; quoniam in beneficiis ſimplicibus ceſſat ratio reſidentiæ, quæ militat in canonicatibus, portionibus, & Eccleſiis Parochialibus, ita etiam reſolvit Sac. Congregatio Concilii *in Aſculana diſtributionum* 13. *Junii, &* 23. *Julii* 1707., ubi habetur, quod ordinarius poteſt procedere ad privationem beneficii reſidentialis contra clericum damnatum ad perpetuas triremes ex capite non reſidentiæ.

18 Si-

Digitized by Google

18 Similis quæſtio eſt, an ſcilicet beneficia vacent ob infamiam; tangit hunc punctum *Fagnan. in cap. qualiter, & quando num. 90. cum ſeqq. de accuſat.*, ubi diſtinguendo concludit, quod ſi Judex pronunciat ſuper delicto, puta Prælatum, ſeu clericum commiſiſſe homicidium, tunc beneficium non vacat, nec alius in ejus locum poteſt eligi; aut pronunciavit ſuper pœna, quæ ob furtum, aut delictum publicum perpetuo privat, ſeu ſuſpendit, tunc ſi pœna, ſuper qua eſt pronunciatum, irrogat infamiam, beneficium vacat, & in ſequelam alius in ejus locum per collationem, proviſionem, & electionem canonicam poteſt ſubrogari, idemque dicitur, ſi ſola pœna, quæ infamiam irrogat, ſine ſententia infligitur, evidentior enim eſt infamia, quæ ex pœna, quam quæ ex ſententia provenit *Innoc. in cap. qualiter, & quando, ibique Jo: Andreas num. 21. de accuſat.*

19 Hæc tamen diſtinctio non plene ſatisfacit, quia nullus clericus ob infamiam cenſetur beneficio privatus, niſi in ſententia exprimatur *Diaz prax. criminal. cap. 133. num. 3. Rebuff. prax. beneficior. lib. 3. tit. de modis amittendi beneficia num. 64. Farinacc. in fragment. verb. clericus num. 80. Caballin. conſ. criminal. 25. num. 2.*, immo in ſententia exprimi non debet, niſi à jure id caveatur *Gloſſ. ſingularis in cap. final. in fin. de jurepatronat. Gonzal. ad regul. 8. cancell. Gloſſ. 15. num. 136. cum ſeqq.*, *Rebuff. loc. citat. num. 62. Garz. de benef par. 11. cap. 10. num. 2.*

20 Quid ergo in hac re? Reſpondeo inſpiciendam eſſe qualitatem delicti, & qualitatem pœnæ, qualitas enim delicti importat privationem beneficii, ſi lege ita cautum ſit, quod ſi in jure id non habeatur, requiritur ſententia privationis, & ratio eſt, quia duobus modis vacant eo ipſo beneficia, vel à jure, vel ab homine, prout conſtat ex dictis uſque in præſens; qualitas vero pœnæ non operatur ex ſe, ſed mediante nova ſententia *Bald in l. quid ergo §. Pœna gravior num. 30. ff. qui not. infam. Caballin. d. conſ. 25 num. 8.*, exempla ſunt in clerico damnato ad perpetuas triremes, ſeu carceres, ut ſupra, non enim, quia clericus infamis eſt, ipſo jure privatus eſt beneficio, ſed quia infamis eſt ex pœna, poteſt beneficio ſpoliari *Innoc. in cap. qualiter, & quando num 10. verſic. credimus de accuſat. Caballin. d. conſ. 25. num. 6. 7. Farinacc. in fragment. verb. clericus num. 80.*

21 Dico quarto, quod clerici adulterantes intra Italiam monetas aureas, vel argenteas ſupremi Principis per ſententiam beneficiis ſpoliandi ſunt *cap. cum non ab homine de judic. cap. 2. de pœn. in 6.*, imo ipſo jure cenſentur privati, etiamſi in ſententia nihil dictum fuerit, cum tales clerici tradi ſoleant Curiæ ſeculari *ex Conſtitut. 75. Urbani VIII.*, quæ ſanè traditio privationem beneficiorum præſeferre videtur, nam clerici Curiæ ſeculari traditi quoad omnes juris effectus laici reputantur, ultra quod falſificatio monetæ aureæ, vel argenteæ, quodammodo importat crimen læſæ majeſtatis humanæ, pro quo ipſo jure inducta eſt vacatio beneficiorum ex alibi dictis.

22 Quæres, an clericus, ſeu Diaconus temere miſſam celebrans, & audiens confeſſiones beneficio privandus ſit; negat *Text. in cap. 2. de cleric. non ordinat. miniſtrant.* ubi quod licet biennio, ſeu triennio arbitrio Epiſcopi à diaconatu ſit ſuſpenſus, nec ad ſacerdotium poſſit promoveri, nihilominus beneficio carere non debet, & ratio ibidem adiicitur, ne ſubſtentatione privatus ad negotia ſecularia revertatur in opprobrium ordinis clericalis.

Sed contra concludendum eſt, nam miſſam celebrare, & confeſſiones audire ſolum competit præsbyteris in ſacerdotio conſtitutis *ex jure divino, & Conſtitut. Paul. IV. Pii V. Gregor. XIII. Sixti V. Clementis VIII. Conſtit. 81.*, *& Urbani VIII. 79.*, ubi clerici ſic delinquentes, ſi majores annorum viginti ſint, degradantur, & deponuntur, eoſque eccleſia tradit poteſtati ſeculari puniendos, quæ quidem conſtitutiones eos beneficiis jam privatos præſupponunt, licet in ſententia nihil caveatur, vel ſaltem privandos eſſe communiter receptum eſt *ex cap. 2. in fin. de pœn. in 6*; agitur enim de crimine, quod hæreſim, & idolatriam præſefert, ideoque, cum agatur de religione, quacumque pœna, etiam graviſſima hujuſmodi crimen digniſſimum eſt, prout penes gentiles etiam in eorum falſa numinum ſuorum religione mos erat execrandi, & maledictis devovendi reos violatæ religionis, & ſacrilegii perpetrati; ita enim *Alcibiadem* accuſatum, quod domi ſuæ miſteria deorum imitatus ſociis demonſtraverit, ipſe veſtem ſacerdotis indutus ſacra devoverit, ſeque ipſum nomine ſacerdotis politionem faciferi Phegeenſem *Theodorum* præconis nomine inſigniverit, reliquos ſocios myſtas, & ſacrorum inſpectores appellaverit contra omnia inſtituta Pontificum eleuſiniorum, damnarunt, ejuſque bona publicarunt, additumque, ut omnes utriuſque ſexus ſacerdotes in caput ejus execrarentur, *ut refert Plutarch. in vita Alcibiadis pag. mihi* 135.

23 Hæc tamen temperanda ſunt in clericis beneficiatis ætate minoribus; hi enim arbitrio Judicis, mitiori tamen pœna puniendi ſunt *juxta. d. Conſtitutionem Urbani VIII.*, ſicuti clericis minoribus monetarum falſariis levior pœna de jure imponitur; ætas enim minorilis utpote conſilii infirma, quid videt, ignorat; Unde in hac re clerici auxilio legis indigent, ne beneficiis priventur, ſicuti laici hac indulgentia digni ſunt, ne eorum bona ex hoc capite à Fiſco ſubripiantur *l. 1. ibique Bart. Cod. de falſ. monet.*

24 Diſſimiles falſariis monetarum non ſunt clerici alchimiſtæ, quorum quidam divitias ſpondent, ſed non exhibent; alii vero putant aurum ſe poſſe confingere, quod ridiculum eſt, quoniam, ut experientia docet, ſub lapide philoſophico facultates hominum dilapidantur; unde propterea clerici omnes hujuſmodi

artem

artem exercentes, & argentum alchimiſticum, & fictum pro vero, & naturali vendentes beneficiis eccleſiaſticis privandi ſunt *cap. unico in extravag. comm. de crimin. falſ.*

25 Dico ultimo, quod clerici falſificantes ſigillum Principis, vel Judicis, aut publica inſtrumenta beneficiis quoque ſpoliari debent, dum per hujuſmodi crimen publica læditur fides, & maximum irrogatur præjudicium Reipublicæ *cap. olim ibique Gloſſ.*, *& Abb. num.2. Ancharan. num.7. de reſcript. Cortiad. deciſ.34.*, ubi habetur, quod clerici falſarii quandoque extra ordinem puniuntur, ſic etiam falſificantes literas capituli ſuſpenſi ſunt ab officiis, & beneficiis, donec à ſede apoſtolica indulgentiam obtineant *cap. tam literis in*
26 *fin. de Teſt.*, immo beneficiis privandi ſunt, ſi criminaliter, vel civiliter de hujuſmodi falſitate convincantur *cap. olim de reſcript. Hoſtien. in ſumma hujus tituli num.8. circa fin.*

27 Quid ergo, ſi epiſcopus clericum minorum ordinum, ſeu primæ tonſuræ pro gravibus ſcandalis, aliiſque criminibus exauctoravit, ideſt à clericatu dejecit nulla facta mentione beneficii? Reſpondeo beneficium vacare, ſi decretum, ſeu ſententia in auctoritatem rei judicatæ tranſierit; nihil enim intereſt, an epiſcopus id declaraverit verbis, an factis *l.2. ibique Gloſſ. in verſic efficit in fine ff. qui notantur infam. l. reprehendenda, ibique Gloſſ. C. de inſtit. & ſubſtit*; deinde clericus exauctoratus, ſeu ejectus è numero clericorum non eſt amplius talis, ſicuti miles à militia remotus *Gloſſ. in d. l.2. verſic. exauctoraſſe ff. qui notantur infam.* Porro ſicuti miles à militia depoſitus, honores, gradus, & ſtipendia amittit *l. deſertorem l. qui cum §. ignominiæ §. adulterii ff. de re militar*; ita clericus depoſitus à clericatu ſtatim cadit à jure beneficii.

28 In omnibus his caſibus beneficia vacant ipſo jure per ſententiam privationis, & hac occaſione poſſunt libere ab epiſcopis conferri, aut impetrari à Papa *cap. ad petitionem cap. qualiter 2. de accuſat. Franch. in cap. ad Apoſtolicæ §. nos itaque num.2. de re judicat. in 6.*

29 Sed, an collatio beneficiorum ſic vacantium ſpectet ſemper ad Epiſcopum, ſeu potius ad Papam, inter canoniſtas controvertitur; Prima opinio affirmat beneficia, quæ vacant per privationem, ſeu depoſitionem eſſe Papæ reſervata, & ad ipſum collationem pertinere *per Text. in extravaganti ad regimen de præben; ibi nec non per depoſitionem, vel privationem = et ex conſtit. Paul. III. 28. Cochier. ad regul.1. Cancell. ex verbis ſimilis reſervationis verſic. quintus caſus.*

30 Secunda opinio eſt ad epiſcopum pertinere, quia beneficium vacat in eo loco, ubi per ſententiam fit privatio *Rot. deciſ.35. alias 86. de præben. in antiq.*; quæ tamen deciſio intelligitur, quando ibi eſt perſona, quæ privatur *Gomez ad regul. de impetrat. benefic. vacan. per obit. familiar. Card. q.8. in fin*; immo ubi delictum commiſſum eſt, ibi beneficium vacare cenſetur, etiamſi ſententia privationis lata fuiſſet in curia *Rot. deciſ.728. lib.3. par.3. diverſ.*

31 In hac itaque opinionum varietate placet diſtinctio, quæ communiter recepta eſt in foro, aut delictum commiſſum eſt in curia, ibique babuit effectum ſententia privationis, hoc caſu beneficium vacat apud ſedem; aut vero privatio effectum habuit in partibus, tunc beneficium vacat extra curiam *ita Rot. deciſ.506. num.21. par.14. deciſ.117. n.25. 26. part.15. recen*; hæc diſtinctio ſine dubio juridica eſt, ſed non plene ſatisfacit *d. deciſ.728. par.3. diverſor. lib.3.* ubi quamvis ſententia privationis lata fuiſſet in curia, & delictum commiſſum in partibus, vacatio tamen beneficii adjudicata fuit in partibus ratione de-
32 licti; Unde pro faciliori hujus quæſtionis intelligentia iterum diſtinguendum eſt inter vacationem à jure inductam per actum poſitivum, & inter eam, quæ fit per modum negativum conſiſtentem in non faciendo; primo caſu procedit *d. deciſ.728*, ubi reſolvitur beneficium vacaſſe in partibus, quia clericus hæreſim incurrerat in partibus. Sane dubitari haud poteſt, quin hæreſis ſit actus poſitivus, & pertinax, ac conſiſtat in faciendo, & male faciendo; ſecundo caſu conſideratur perſona, quæ omittit facere, quod facere de jure tenetur, exemplum eſt de clerico, qui proviſus fuit à Papa de beneficio ſub conditione ſuſcipiendi intra annum ſacros ordines ſub pæna privationis beneficii, hoc caſu ob non promotionem beneficium vacat in curia, quia clericus beneficio privatus eſt à Papa vi decreti, quod in proviſione Apoſtolica inſertum fuit *Rot. d. deciſ.117. num.28. cum ſeqq. par.15. recen., ubi Garz. & alii concordantes*; Exemplum inſuper eſt de eo, qui ob non ſolutionem penſionis in Curia privatur, hoc etiam caſu beneficium vacat in Curia, in qua promulgata fuit ſententia privationis, non obſtante, quod ſolutio penſionis in partibus facienda ſit, ibique per titularem eccleſiæ malitioſe omiſſa ſit, & ratio eſt, quia privatio beneficii effectum habuit in Curia, & in hoc ſenſu procedit diſpoſitio *text. in extravag. ad regimen, & Conſtitutio Pauli III. 28. §.4.*

33 Exemplum demum eſt de eo, qui privatus eſt beneficio in Curia ob edictum de recedendo, & redeundi ad reſidentiam ſub pœna privationis beneficii ipſo jure. Sane ſi ita proviſus edicto non pareat, beneficium vacat in Curia, quia privatio ſecuta eſt in Curia vi decreti ibidem promulgati *Gonzal. ad regul.8. cancell. Gloſſ.15. §.2. num.16.*

34 Ampliatur, quamvis inde ordinarius loci vi decreti pontificii clericum abſentem ſine juſta cauſa beneficio privaſſet, quoniam beneficium, quod eo ipſo vacat vi decreti papalis, non poteſt amplius vacare per ſententiam Judicis ordinarii; deinde etiamſi beneficium vacaret per ſententiam privationis prolatam ab ordinario, adhuc prima juris vacatio, quæ ob non pa-

paritionem edicti effectum habuit in Curia, attenditur, & præponderat *cap. ſuſceptum de reſcript. in* 6.

35 Quemadmodum è converſo, ſi Epiſcopus conferat clerico beneficium cum onere aſſumendi Romæ lauream doctoralem intra triennium ſub pœna privationis beneficii, non obtenta intra hoc tempus laurea doctorali beneficium vacat extra Curiam, & collatio iterum redit ad ordinarium, idque verum eſt, etiamſi clericus ratione delicti in Curia perpetrati beneficio privatus fuiſſet, non enim amplius vacare poteſt in Curia per ſententiam privationis hoc beneficium, quod jam vacavit in partibus vi decreti epiſcopalis *cap. ſuſceptum de reſcript. in* 6. *Gonzal. loc. citat. num.* 18.

36 Hæc tamen intelligenda ſunt, ſi ſententia privationis juſta ſit, & valida, aliter beneficium nunquam vacat ex ſententia, quæ injuſtitiæ, ſeu nullitatis vitio laborat, immo clericus ſic privatus ad beneficium eſt reintegrandus *cap. conquerente cap. gravis de reſtitut. ſpoliat. cap. ſi conſtiterit in fin. de accuſat. Rot. in Ratisbonen. Parochialis* 13. *Junii* 1718. *cor. Foſcar.*, & ratio eſt, quia ubi deeſt cauſa, ſeu ubi non probatur delictum, nullus clericus beneficio, nullus parochus eccleſia, nullus canonicus Præbenda de jure ſpoliari poteſt *d. Ratisbonen. Parochialis cor. Foſcar. Friſingen. Parochialis* 22. *Junii* 1716. *cor. Anſald. Rot. deciſ.* 31. *num.* 4. *& per tot. par.* 15. *rec.*

37 Ex dictis ſequitur, quod, ſi clericus nulliter, & injuſte privatus, vel pendente appellatione, vel poſt revocationem ſententiæ interim decedat, beneficium non vacat privatione, ſed morte, & vacat apud ſedem, vel extra Curiam juxta alternativam, & regulam menſium, niſi beneficium reſervatum ſit, vel affectum, tunc enim ſemper vacat apud ſedem, ſive clericus privatus ſit in Curia, ſive in loco commiſſi criminis, & in hoc etiam ſenſu loquitur *extravag. ad regimen. de præben.*

38 Alia accedit quæſtio, an ſcilicet clericus criminoſus privari ab Epiſcopo poſſit beneficio, quod in alia extat diœceſi. *Gloſſ. in cap. poſtulaſti de for. compet.* variare videtur, quoniam in prima parte aſſerit ordinarium loci, in quo clericus deliquit, ſuper crimine, ſed non ſuper beneficio poſſe pronunciare, nec ullam *Gloſſa ibidem* affert rationem, quæ tamen eſſe poteſt, quia ordinarius ſuper beneficio, quod extra diœceſim ſitum eſt, juriſdictionem non habet, & conſequenter ex defectu poteſtatis nequit clericum privare beneficio, dum, ut quia juridice privetur, requiritur, ut ſit ſubditus, vel talis efficiatur ratione criminis, & ſubjaceat etiam ratione beneficii; ideoque ob ſententiam nullam ex defectu juriſdictionis de jure non vacat *Gloſſ. in d. cap. poſtulaſti verſic. deliquit de for. competen. ibi* = *debet ferre ſententiam ſuper crimine, non ſuper eccleſia.*

39 E contra vero *Gloſſ. ibidem* præſupponit poſſe ordinarium pronunciare etiam ſuper beneficio; dicit enim, quod Judex beneficii tenetur exequi ſententiam Judicis criminis, præſertim ſi ad ejus requiſitionem id factum ſit; unde ordinarius loci, in quo crimen perpetratum eſt, habet poteſtatem privandi clericum eo beneficio, quod alibi extat, & executio ſententiæ ſpectat ad Judicem beneficii *ita docent Abb. Imol.*, & in ſpecie *Innoc. in d. cap. poſtulaſti de for. compet. Hoſtien. in ſumm. hujus tituli num* 6. *Ancharan. in pragm. tit. de concubinar.* §. 1. *verſic. omnibus, Cardinal. in Clementin. paſtoralis verſic. denique in ſecunda quæſtione in fin. de re judic.*, ubi expreſſe aſſerit, quod clericus pro delicto poteſt privari beneficio, quod extra juriſdictionem Epiſcopi extat, quæ ſententia mihi vera videtur; ſi enim ordinarius poteſt condemnare perſonam, multo magis privare beneficio, quod perſonæ cohæret, & conſequenter beneficium alibi exiſtens per privationem factam ab ordinario ipſo jure vacat, & libere conferri poteſt ab Epiſcopo exequente etiam ante executionem ſententiæ, quoniam beneficium ſtatim vacat poſt ſententiam privationis, non

40 poſt ejus executionem, niſi etiam dicas, quod beneficium per ſententiam privationis vacat de jure, & poſt executionem vacat de facto, quod verius eſt, & ita intelligenda eſt *Gloſſ. in d. cap. poſtulaſti verſic. executio*, ubi dicit, quod Epiſcopus, cui ſubeſt eccleſia, privabit clericum per ſententiam ab alio Epiſcopo prolatam.

41 Hæc tamen, quæ huc uſque dicta ſunt, iterum explicatione indigent, ut ſcilicet per privationem ex cauſa criminis, ſtatim vacent beneficia, ſi à jure, Conſtitutionibus ſpoſtolicis, Conciliis generalibus appellatio in ſuſpenſivo denegatur, quod ſatis apparet *ex Trident. ſeſſ.* 21. *cap.* 6., ubi parochi illiterati à deputatione coadjutoris cum congrua, aliique clerici, qui ob vitam turpem, & inhoneſtam beneficiis privantur, appellare, & impedire executionem non poſſunt; idem de clericis concubinariis, qui beneficiis, & penſionibus eccleſiaſticis ſpoliantur, cautum habetur ex alio Tridentini decreto *ſeſſ.* 25. *cap.* 14;

42 alioquin vacant poſt decem dies datos ad appellandum *Rot. deciſ.* 2. *num.* 67. *de reſcript in novis*; ubi vero de jure competit appellatio, & deinde à ſententia privationis vere appellatum ſit, beneficia non vacant *Rot. deciſ* 27. *cor. Put. lib.* 1. *Varmatien. canonicatus* 29. *Januarii* 1685. *cor. Rovavault*, niſi poſt tres ſententias conformes *Rot. dec.* 325. *num.* 14. *par.* 16. *recen.*

ADDI-

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 Clericus ob homicidium voluntarium penſione non eſt privandus, ubi declaratur.
2 Clericus ob perjurium judiciale penſione non eſt privandus.
3 Pœnæ non ſunt extendendæ de caſu ad caſum, nec de perſona ad aliam.
4 Clericus falſificans inſtrumenta publica, ſeu ſigilium Principis penſione non eſt privandus.
5 Clericus condemnatus ad perpetuas triremes penſionem eccleſiaſticam non amittit, ubi de ratione.
6 An ob privationem factam à Papa penſio extinguatur, diſtinguitur.
7 Id non poteſt fieri, quod fieri non poteſt ſine beneficio reſtitutionis in integrum.
8 Clericus privatus penſione abſque cauſa habet actionem, ut Principis decretum ad tramites juris reducatur, ubi de ratione, & praxi Signaturæ gratiæ.
9 Quomodo Papa in privatione beneficiorum, & penſionum procedere debeat, ubi de ratione, & praxi Romanæ Curiæ;

Quamvis ex alibi dictis regulariter verum
ſit, quod, ubi clericus ob grave crimen
privatur beneficiis, etiam penſionibus
eccleſiaſticis ſpoliari debeat, nihilominus in
pluribus caſibus id patitur limitationem, &
1 quidem primo clericus ob homicidium voluntarium penſione privandus non eſt, quia *Tridentinum* loquitur de beneficio, ideoque penſionem non comprehendit juxta reſolutionem Sacræ Congregationis Concilii, de qua teſtatur *Tondut. de penſion. cap.68. num.*14., licet id apud me patiatur difficultatem quoad penſionem reſervatam intuitu miniſterii ſpiritualis, quę vix differt à beneficio ex dictis *in cap.36. de vacatione ob aſſaſſinium in addit. n.7. lib* 1.

2 Secundo perjurium judiciale grave crimen quidem eſt, ſed non ſufficit, ut clericus penſione privetur, cum *Text. in cap. querelam, & cap. tua nos de jurjur.* ſimpliciter mentionem faciant de amotione clerici perjuri ab eccleſia, ergo recta juris interpretatione dicta
jura extendi non poſſunt ad penſionem ex re-
3 gula de non extendendis pœnis de caſu ad caſum, & de perſona ad aliam *cap. in pœnis de regul. jur. in 6. cap. odia eod. tit. l. in pœnalibus ff. eod.*

4 Tertio penſione carere non debet clericus falſificans inſtrumenta publica, ſeu ſigillum ſupremi Principis, quoniam de privatione penſionis nihil dicitur *in cap. ad audientiam de crimin. falſ.*, Et quamvis ibidem clericus fuerit degradatus, nihilominus id intelligitur verbaliter, & tantum ab exercitio ſacrorum ordinum, ergo nullo modo penſione privandus eſt, idemque dicas de falſificantibus literas capituli, ſeu judicis, cum eadem ſit ratio.

5 Quarto demum clericus condemnatus ad perpetuas triremes penſionem eccleſiaſticam non amittit; & ratio eſt, quia ita damnatus ex gratia Principis poteſt reſtitui *Amayden. de ſtylo datariæ lib.*1.*cap.*16.§-6.*n.*20. ubi dicit quod ſuper hoc ſæpius Signatura reſcripſit.

6 His poſitis, dubium ſupereſt in hac re diſcutiendum, an ſcilicet ob privationem factam à Papa penſio ſemper vacet & extinguatur; Reſpondeo vacare, & extingui, quoniam Papa ob illimitatam poteſtatem, quam habet in eccleſia, poteſt indiſtincte clericos ſpoliare beneficiis, & penſionibus, aliiſque libere conferre *Gloſſ. in can. eccleſiæ* 16 *qu.*1. *ibi = Item quia privilegium ſolius Papæ eſt uni auferre, & alii dare*, *Gloſ. in can. per principalem* 9. *quæſt* 3. cum hac tamen differentia, quod ubi Papa ad privationem proceſſit cum cauſa, penſio extinguitur de jure, & facto ſimul, quod ſatis conſtat ex dictis; aliter vacat quidem de facto tantum, ſed clericus ita privatus habet jus petendi reſtitutione integrum *l.4. §. ſi quis ff. de fideicom. libertat.* quem textum refert *ibidem Angelus*, ſe audiſſe *Bartolum* in cathedra allegantem
7 pro unico & ſingulari, quod ſcilicet non dicitur poſſe fieri id, quod non poteſt fieri ſine beneficio reſtitutionis in integrum, *& latius Corſet. in ſuis ſingularibus lit. F. verſ. id non dicitur*.

8 Deinde etiamſi factum ſit, quod vere perperam geſtum eſt, ſuppoſito, quod Papa motu proprio proceſſerit in hac re, adhuc clerico ſic privato competit actio, ut decretum Principis ad tramites juris reducatur *cap.*1. *de ſequeſtr. cap.*1. *de cauſ. poſſeſſ. & propriet.*; ea enim, quæ à Principe de facto fiunt, de facto à ſucceſſore revocantur *l. verum §. ex facto ff. de minor. in punct. Geminian. conſ.*53. *per tot*; quod innumeris etiam exemplis Signaturæ gratiæ poſſet comprobari, ſed ea tranſcribenda non cenſeo, ſufficit enim ſcire talem eſſe praxim hujus ſacri Tribunalis *juxta Gloſſ. in can. arguta in fin.*2.
9 *quæſt.*6. Dico tamen, quod Papa hac ſuprema, & abſoluta poteſtate quoad privationem beneficiorum, ſeu penſionum uti non debet; quamvis enim omnia Principis eſſe intelligantur, hoc tamen procedit quoad juriſdictionem, & protectionem, non quoad dominium *Gloſſ. in l. bene à ſenonè verſ omnia cod. de quadrien. præſcript.* & conſequenter Papa ut fidelis adminiſtrator, immo etiam uti ſupremus judex ſummam poteſtatem contra clericos, aliosque eccleſiaſticos beneficia, & penſiones poſſidentes cum culpa, vel ſaltem cum cauſa exercere debet; non enim quod fieri poteſt, ſed potius, quod expedit ad utilitatem, primario eſt inſpiciendum *cap. magnæ de vot. & vot. redempt. can. aliud. de peniten. diſtinct.* 1. & ita eſt praxis Romanæ Curiæ; non enim Papa motu proprio procedit, ſed cauſas privationis beneficiorum & penſionum ex capite criminis ad ſuos judices, prout de jure, decidendas remittit, ſive agatur civiliter, ſive criminaliter *ad text. in can. illud ibiq. Gloſſ.* 23. *quæſt.*4.

ARGUMENTUM.

DE privatione Beneficiorum, ac Penſionum contra clericos ebrios, concubinarios, alioſque inhoneſtè viventes *ad ornatum Text. in cap. à crapula de vit. & boneſt. cleric., cap. ſicut, cap. ſi autem de cohabit. clericor. & mulier., Concil. Trident. Seſſ. 21. cap. 6. Seſſ. 25. cap. 14.*

SUMMARIUM.

1 PÆna privationis beneficiorum contra clericos ebrios, concubinarios, & inhoneſte viventes frequens eſt, nec debet omitti, & quare.

2 Clerici ebrii moniti ab epiſcopo beneficiis privandi ſunt, ubi declaratur.

3 Miles propter nimiam ebrietatem cingulo militari exuitur.

4 Clericus propter continuam ebrietatem redditur impos ad obeunda munia clericalia.

5 Clerici concubinarii, ſi notorii ſunt, arbitrio epiſcopi puniuntur, ſed quoad privationem beneficiorum trina monitio, vel una in ſynodo de jure requiritur, ſecus quoad privationem fructuum .6. , ubi ratio diſparitatis.

7 Clerici concubinarii, ſi notorii ſunt, ipſo jure ſunt ſuſpenſi, ſed contra .8. conciliantur opiniones. 9.

10 Pro aliis delictis incontinentiæ, nempe ſimplicis fornicationis clerici non privantur beneficiis, & quibus pænis Puniendi ſunt .11.

12 Si clerici moniti in eorum turpitudine perſeverant, beneficiis privandi ſunt, ubi ampliatur ad beneficiatos, canonicos, præbendatos, & paſtores eccleſiarum parochialium .13. ubi de ratione.

14 Parochus, qui committit crimina, quæ ſcandalum in populo pariunt, eccleſia privandus eſt, ubi quod ſufficit publica criminis diffamatio .15. ubi declaratur.

16 Canonicus propter ſcandalum præbenda privari debet.

17 Parochus pro evitandis ſcandalis cogitur renunciare eccleſiam, idem ſi odioſus ſit populo 18., quod declaratur ibidem.

19 Epiſcopi pro criminibus contra eoſdem evulgatis, ac ſcandalis poſſunt cogi a Papa ad dimittendum epiſcopatum.

20 Ampliatur, etiamſi culpa non probetur, dummodo cauſa ſubſit, ubi differentia inter epiſcopum amotum ex cauſa ſine culpa, & amotum ex culpa, & cauſa ſimulat.

22 Epiſcopi cum magna circumſpectione, & nonniſi ex gravi cauſa, ipſiſque auditis, deponendi ſunt, ubi exempla.

23 Clericus, qui commiſit ſacrilegium cum moniali beneficio privatus eſt, vel privandus.

24 Parochus, qui cognovit parochianas, quas ipſe è fonte levavit, beneficio privatus eſt, vel privandus, item ſi eas in confeſſione ſolicitaverit ibidem.

25 Beneficia, quæ vacant per privationem, poſſunt ab Ordinariis libere conferri, ſi juſta ſit privatio, ſecus ſi injuſta, ubi quod injuſte privato danda eſt reintegratio, ſeu manutentio in poſſeſſione beneficii. 26.

CAPUT II.

1 SÆpe etiam diſputandum occurrit in Tribunalibus urbis, & præſertim in Sac. Rota de clericis ebriis, concubinariis, & inhoneſte viventibus quoad beneficiorum privationem, Unde merito cenſui hæc non omittere, ut ordinarii locorum, aliique judices eccleſiaſtici facilius ſcire poſſint, quomodo ſe gerere debeant in hac re contra clericos ita deliquentes.

2 Siquidem quod attinet ad clericos ebrios, dubitandum non eſt eos poſſe ab epiſcopis ſuſpendi ab adminiſtratione beneficiorum, & eccleſiarum, quibus præſunt, immo beneficiis ipſis privari, ſi ter judicialiter moniti ab ebrietate non deſtiterint *per text. in cap. à crapula de vit. & boneſt. cleric. cap. ſi conſtiterit, ibique Fagnan. & alii de accuſat. Friſingen. Parochialis* 14. *Maii* 1714. *cor. Scott.*, quæ licet *ſub die* 22. *Junii* 1716. *cor. Anſald.* fuerit revocata, nihilominus cauſa revocationis non fuit defectus juris, ſed probationis nimiæ ebrietatis, prout de jure requiritur, ut clericus ex hoc capite beneficio ſpoliari poſſit; non enim omnis ebrietas ſatis eſt ad hujuſmodi effectum, ſed ea, quæ continua
3 eſt, & ſcandaloſa, probari debet; Quod patet in milite, qui propter nimiam ebrietatem
cingulo militari exuitur *l. omne delictum §. per
vinum lapſis ff. de re militar.*, quo etiam ar-
gumento utitur *Rot. in d. Friſingen. Paro-*
4 *chialis coram Scott.*, & juſta quidem ratione,
quia clericus propter continuam ebrietatem
redditur impos ad obeunda munia clericalia
*cap. à crapula, ibique omnes de vit. & boneſt.
clericor. can. vinolentum diſtinct.* 35., & pari-
tas ſine dubio ſtringit, nam uterque alienis mi-
litat ſtipendiis, clericus nempe pro Eccleſia,
miles pro Principe.

5 Quo vero ad clericos concubinarios cum diſtinctione procedendum eſt, aut enim notorii ſunt, & hoc caſu arbitrio ordinarii poſſunt puniri quoad pœnas corporales, ſed quoad privationem beneficiorum trina monitio de jure requiritur, vel ſaltem una in Synodo, quæ habet vim trinæ monitionis, quibus ſic præmiſſis, clerici omnes ab his turpibus criminibus non deſiſtentes omnibus officiis, beneficiis, & eccleſiaſticis dignitatibus ſpoliandi ſunt *cap. ut clericorum de vita, & boneſt. cleric. cap ſicut, ibique Barboſa num* 6. *cap. ſi autem de cohabitat. clericor.*, & *mulier. Rot. deciſ.* 454. *per tot. cor. Pen. deciſ.* 55.

de-

Digitized by Google

*decif.*139.*par.*5. *decif.*147. *num.*12.*par.*14. *rec.*
& in ſpecie reſolvit Sacra Congregatio Concilii *in Burgi S. Donnini Eccleſiæ Parochialis die 6.Maii* 1737. Nec una tantum monitio videtur ſatis *ex mente Trident. ſeſſ.*25. *cap.*14.,
6 hæc enim quoad privationem fructuum ſufficit, ſed quoad beneficiorum privationem, trina eſt neceſſaria, & ratio diſparitatis eſt, quia privatio fructuum eſt pœna partialis, & quodammodo extra ordinem, ſed privatio beneficiorum dicitur pœna ordinaria, ac omnium graviſſima, prout eſt contra laicos pœna mortis, & confiſcationis bonorum.

7 Et quamvis clerici notorie concubinarii ſint ipſo jure ſuſpenſi, & ſi interim celebrent, fiant irregulares *juxta opinionem Abb in cap.veſtra de cohabitat. clericor.*, *& mulier.*, quam opinionem probat *Text.*ſatis clarus *in cap.quæſitum eod tit.*, & conſequenter clericos notorie concubinarios beneficiis privandos eſſe non immerito cenſuit *Guidonpap. quæſt.*558. ubi teſtatur ita fuiſſe reſolutum, nihilominus
8 contraria ſententia verior eſt, & communiter recepta, clerici enim notorie, & publice concubinarii quoad ſe tantum, non quoad alios ab officio ſuſpenſi ſunt, immo ſuſpenſio, quæ eis impetitur, non eſt proprie juris cenſura *Garz. de benef par.*7. *cap.*14. *num.*19. ergo, ut beneficio privari debeant, opus eſt trina monitione *juxta Trident. ſeſſ.*25.*cap.*14. *Garz. de benef. par.*11. *cap*,10. *num.*184. *ubi concordantes*.

9 Verum hæc ſecunda opinio verior eſt in puncto juris, & procul dubio admittenda eſt in locis, in quibus Tridentinum receptum eſt, alias, ubi proceditur inſpecta diſpoſitione Sacrorum Canonum, non eſſet redarguendus Epiſcopus de injuſtitia, ſi clericum notorie concubinarium à jure ſuſpenſum, & irregularem, quoties interim celebraverit, beneficiis, & officiis ſpoliaret *juxta text.in cap.quæſitum de cohabitat.cleric & mulier.Guidonpap. d. quæſt* 558 *in fin.*, & ita juxta ſenſum meum utraque opinio conciliari videtur.

10 Pro aliis vero delictis, quibus contra clericos ineſt incontinentiæ ſuſpicio, privationi beneficii locus non eſt, quoniam hujuſmodi delicta, quæ inter minora recenſentur, peracta pœnitentia, purgantur, & abolentur *per text. in cap. at ſi clerici §. de adulteriis*, *ibique Gloſſ.*, *& Abb. num.*21. *verſic. ſi hæc de judic.Barboſ. in cap ſicut num* 4 *de cohabit. clericor.*, *& mulier. Rot. in Senogallien.Canonicatus de Luchis* 22. *Junii* 1716. *§.final. cor.*
11 *Eminentiſſimo Aldovrand.* Non tamen hujuſmodi crimina remanere debent impunita, unde pro his delictis duplex infligitur pœna, altera ſuſpenſionis ab ordine *Bermond. in tract. de concubinar. tit. de adulter. num.*26.*Peguer. decif.*92. *num* 8., altera relegationis ad tempus
12 *Gennen.in prax.Cur.Neapolit. cap.*28. *num.*4; ſed, ſi ſcandaloſe vivant, & pluries moniti in eorum turpitudine perſeverent, beneficiis privandi ſunt *ex Trident. ſeſſ* 21. *cap.*6. *de reformat.*, *ibique Barboſ. num.*9. *Pariſ. de reſignat. lib.*5. *quæſt.*6. *num.*101., & habetur *in cap à crapula de vit.& honeſt.clericor.*, ubi quod prius debent moneri, & deinde ſuſpendi *Gratian. diſcept. forenſ. cap* 991. *num.*16. *Tondut.quæſt.benef.par.*2.*cap.*5.*§.*1 *num.*25.

13 Hæc, quæ dicta ſunt de inferioribus criminibus, locum habent in beneficiatis, canonicis, præbendatis, aliiſque eccleſiarum miniſtris, multo magis in parochis curam animarum habentibus; non enim idoneus videtur ad curam animarum, qui quodammodo
14 immemor eſt propriæ ſalutis, immo omnino ineptus eſt parochus, qui ea committit crimina, quæ in populo ſcandalum pariunt, & conſequenter eccleſia privandus eſt, dummodo tamen crimina ſcandaloſa plene, & concludenter probentur *l.Athletas §.calumniator. ibique Gloſſ verſic.damnatus l.non alia*, *ibique Gloſſ.ff.de his*, *qui notantur infamia Graff.decaur.lib.*2.*cap.*37.*num* 25.

15 Item publica criminis diffamatio contra parochum ſufficiens cauſa eſt, ut eccleſia privetur, ſi tamen diffamatio ortum habeat à probis, & eccleſiaſticis viris, alioquin, ſi incertum ſit, à quibus ea proveniat, ac multo magis, ſi à pravis, & malevolis oriatur, privationi beneficii locus non datur *cap. inquiſitionis §. quæſitum de accuſat. Rot. deciſ.*408. *num.*16. *cum ſeqq.cor.Bich.Senogallien canonicatus de Luchis* 22.*Junii* 1716.*cor.Eminentiſſimo Aldovran.*

16 Item non tam parochus, quam canonicus propter ſcandalum penes populum jam cauſatum privari debet præbenda, ſi tamen ſcandalum ſit grave, & inde concludenter probetur, quod eſt primarium fundamentum privationis beneficii *Gambar. in extravag. Julii II. de ſimoniaca elect. Papæ*, *Stephan. Aufrerius in Clement. ut clericorum num.*12. *de offic. ordinar.*, multa enim ſpecialia ſunt in ſcandalo, quæ ſupervacaneè non ſunt repetenda, *ita habetur in cap.*18 *num.*16 *de vacat. quando electus ante confirmationem adminiſtrat.lib.*1.

17 Unum tamen adiiciam, quod parochus pro evitandis ſcandalis, aliiſque inconvenientibus cogitur ad renunciandam eccleſiam *Comen. parochialis* 10. *Februarii* 1713. *§.irrele-*
18 *vantius cor.Eminentiſſimo Aldovrand.*, item ſi parochus ſit odioſus populo *Bellett. diſquiſit. clerical.§* 15. *num.*17.*cum ſeqq. par.*1 *de diſciplin.*, *& in §.*10. *num.*5. *par.*2. *de cleric. delinquen.Gardin. de Luc. de paroch. diſc* 8. *num* 7. *Anſald.in addit. ad deciſ.*18. *num.*26.*late Rot. dec.*47.*per tot. cor.Falconer. de jurepatronatus*, quod pariter ſano modo intelligendum eſt de ea odioſitate, quæ oritur ex mala eccleſiæ adminiſtratione, itaut parochus ad curam animarum ineptus videatur, ſecus, ſi odioſitas ſit penes populum, & parochus habeat ſufficientem idoneitatem, tunc enim nullo modo eccleſia eſt privandus, ita loquitur *Rot.d. deciſ.*47. *num.*11. *& per tot. cor.Falconer. de jurepatron.*

19 Nec minor eſt ratio in iis, qui ad epiſcopatum jam promoti pacifice poſſeſſionem adepti ſunt; ſane pro criminibus contra eoſdem evul-

evulgatis, ac pro evitandis ſcandalis cogi poſſunt à Papa ad dimittendum epiſcopatum *cap. niſi jom pridem, ibique Io Andreas num.49. Innoc. num.4. Hoſtien. uum.30. 31. Fagnan. uum.73. de renunciat. Abbas iu cap. tua nobis n.10. de confirmat util, vel iuutil. Pariſ. de reſignat. lib.5. quæſt.3. n.117. 122. Roman. conſ.345. num.15.16. & ſingular.803. per tot. Jacobat. ad coucil. lib.9. artic.3. verſic. iſtum etiam ponit.*

20 Ampliatur, etiamſi culpa non probetur, non enim tantum culpæ defectus in hac re inſpiciendus eſt, ſed, an cauſa ſubſit, attendi debet, quidquid enim fit cum cauſa, licet fiat ſine culpa, legitime dicitur factum *utraque Gloſſ. iu cap.2. de conſtitut. cap. antiqua de privileg.* Sane culpa directe afficit ipſum epiſcopum delinquentem, ſed cauſa reſpicit Papam, ita *Sixtus V.* depoſuit Epiſcopum Cathaniæ, & exponendo Sacro Collegio rationes, quibus motus fuit, ſufficere declaravit publicum odium, in quod inciderat, declarans licere Romano Pontifici Epiſcopum ſine ullo crimine, ex cauſa tamen dimovere, *ut legitur in actis conciſtorialibus ſcriptis à Silvio Antoniano à ſecretis Sacri Collegii*, attamen hæc depoſitio non debet eſſe perpetua, ſed ad tempus, nam epiſcopus, ſi alias eccleſiæ utilis ſit, ad aliam eccleſiam eſſet transferendus *Abb. in cap. tua nobis n.13. de confirmationem utili, vel inutili, ſic Pius II.* Epiſcopum Ferrarienſem abſque ſua culpa indignationem Ducis Ferrariæ expertum tranſtulit ad Feltrenſem eccleſiam *Gobelin. lib.4.* ibi=*Epiſcopum Ferrarienſem, qui ſuis ovibus Principis odio prodeſſe non poſſet ad Feltrenſem Eccleſiam tranſtulit.*

21 Econtra epiſcopus ob grave ſcandalum, quia eccleſiæ potius eſt damnoſus, perpetuo ab epiſcopatu dimovendus eſt abſque ſpe tranſeundi ad alium, *ita Urbanus II. teſte Baronio anno* 1092 ob ſimoniam & alia crimine *Gottifridum* Epiſcopum Sede Carnotenſi depoſuit; Item *Urbanus VIII.* coegit quedam epiſcopum, ut ob grave ſcandalum renunciaret *Pax Jordan. lucubrat. canonic. tom.1. prælud.8. uum.72. Pariſ. de reſignat. lib.5. cap.3. num.161. Paſſer.n. de ſtat. Homin. quæſt.185. art.4. num.72.*

22 Verum tamen eſt, quod cum magna circumſpectione, & nonniſi ex gravi cauſa, ipſiſque auditis, epiſcopi deponendi ſunt; exempla ſunt *Gregorii IX.* antequam deponeret epiſcopum Boſniæ in Ungaria *Baron. anno* 1233. *num.56. Alexandri IV. anno* 1257. *num 9.* cum Archiepiſcopo Salisburgenſi, *Clem. VI. anno* 1308. *num.* 16. 17. cum Archiepiſcopo Moguntino, *Martini V. anno* 1426. *num.*11. cum Epiſcopo Pragenſi, & alibi.

23 Controvertitur etiam, an nempe clericus, qui ſe immiſcuit cum moniali, ac ſacrilegium commiſit, privandus ſit beneficio, vel potius ſit ipſo jure privatus. Sane certum eſt apud omnes eum privandum eſſe, cum hoc crimen graviſſimum ſit, & quacumque depoſitione, ac privatione beneficii digniſſimum *Farinac de delictis carnis quæſt.146. num.26.* At juxta ſenſum meum videtur potius beneficio ipſe jure privatus *per Text. in Can. ſi qua monacharam 27. quæſt.1. ibi à ſuo quoque remotus officio*; quæ verba potius latam, quam ferendam ſententiam præſeferre videntur; Verum quia adhuc incertum eſt, nec liquet, quod ob hujuſmodi crimen vacet ipſo jure beneficium, ideo tutius eſt, ſi judex eccleſiaſticus privet, ſeu privatum declaret clericum beneficio, portione, & prebenda, dum *Text.* utramque patitur interpretationem.

24 Idem ſimiliter dicendum eſt de parocho, qui proprias cognovit parochianas, quas ipſe è Sacro Fonte levavit; quoniam ob inceſtum beneficio privatus eſt, vel privandus *Can. omnes Can. ſi quis præſbyter 30. quæſt.1. Bellett. diſquiſit clericor. tit. de pœnis clericor. §.8. num.1. & 2. fol. mihi* 502. præſertim ſi in confeſſione fæminas ſolicitaverit, hoc enim crimen gravius eſt, & hæreſim ſapit ob Injuriam, quæ irrogatur Sacramento Confeſſionis, ideoque privationem beneficii, & quamcumque depoſitionem meretur clericus reus hujus criminis *Barboſ. de Paroch.cap.19. n.48.par.2. Antonell.de regimin.eccleſiar. lib.6. cap.6. num.1.*

25 In his itaque caſibus beneficia ipſo jure vacant per privationem, & in ſeqnelam ab ordinariis libere poſſunt conferri, non obſtante quacumque appellatione interpoſita, prohibita *ex Tridentin. ſeſſ.21. cap.6.* dummodo tamen crimen in judicio probetur, aliter clericus tanquam injuſte privatus, ad priſtinam poſſeſſionem beneficii eſt reintegrandus *cap. conquerente de reſtitut. ſpoliat. cap. ſi conſtiterit in fin. de accuſat. cum relatis in cap. antecedenti uum.36.* ſeu danda eſt manutentio, quoties clericus non ſe habuit pro ſpoliato *Rot. deciſ 319. per tot. par.19. rec. tom.1. & latius. in Leodien. Paſtoratus 16. Jauuarii.1702. coram Muto.*

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 Clerici pro minoribus delictis incontinentiæ penſionibus non ſunt privandi.

2 Amplia in clericis ebriis, & ſcandaloſe viventibus, quamvis pluries moniti fuerint.

3 Limita, ſi pluries moniti facti ſint contumaces, & incorrigibiles, & deinde excommunicati.

4 Clerici concubinarii poſt trinam monitionem penſionibus quibuſcumque privandi ſunt.

5 Limita in penſione laicali.

6 Clerici aleatores proventibus eccleſiaſticis privandi ſunt.

7 Quid ſi ſint contumaces.

Quia

Quia pro minoribus incontinentiæ delictis, quæ per pœnitentiam purgantur, clerici non privantur beneficiis, ideo multo
1 minus penſionibus ſunt ſpoliandi, & ſicuti pro hiſce deliictis beneficium non vacat, quamvis in ſententia hoc dictum ſit, ita non extinguitur penſio, etiamſi per ſententiam id fuerit declaratum; hæc enim ſunt delicta, quæ non pæna ordinaria, ſed extra ordinem puniuntur *cap. at ſi clerici* §. *de adulteriis, ibique ſcribentes de judiciis*.

2 Ampliatur in clericis ebriis, & inhoneſte viventibus non obſtante, quod pluries moniti fuerint, & ratio eſt, quia *Text. in cap. à crapula de vit. & honeſt. clericor.*, *& cap. ſicut. de cohabitat. clericor. & mulier.* locum habent in beneficiis, ergo ad penſionem non poſſunt extendi, deinde pænæ interpetrationе legis potius emolliendæ ſunt, quam exaſperandæ *per Text. in l. interpetratione ff. de pæn.*

3 Limitatur, ſi clerici ebrii, & ſcandaloſe viventes pluries moniti facti ſint contumaces, & incorrigibiles, tunc enim propter contumaciam ſuſpendi, & excommunicari poſſunt, & in pænam cenſurarum penſiones, & fructus eccleſiaſtici auferri debent *cap. Paſtoralis* §. *verum de appellat. Bellamer. deciſ.*244. & dicam in ſeq. capite.

4 Econtra de clericis concubinariis jam definitum eſt *ex Tridentin. ſeſſ.*25. *cap.*14, ubi poſt trinam monitionem beneficiis, & penſionibus quibuſcumque perpetuo privandi ſunt, nam concubinatus generat ſcandalum in populo, & quodammodo ex eo ordo eccleſiaſticus infamatur, nil igitur mirum, ſi clerici concubinarii etiam penſionibus ſpoliari debeant, idcirco per ſententiam privationis penſiones vacant, ſicuti vacant beneficia ex juribus jam dictis.

5 Limitatur in penſione laicali, etiamſi reſervata ſit ſuper beneficio eccleſiaſtico; penſio enim laicalis nihil aliud eſt, quam mera præſtatio temporaria, quæ nihil differt à ſtipendio *l. ſtipendia C. de execut. rei judicat.* unde *ſub decreto Tridentini*, quod loquitur de penſionibus eccleſiaſticis, non continetur.

6 Denique inter clericos inhoneſte viventes ad ſcribuntur etiam ij, qui ludos alearum publice frequentant, & cum aleatoribus converſantur, idcirco iis quoque pæna juris indicta eſt; ſane clerici aleatores à communione fidelium alieni ſiunt *can. epiſcopus diſtinct.*35. ibi= *communione privetur* & in ſequelam hujus pænæ de jure infligitur altera ſubtractionis fructuum eccleſiaſticorum *cap. paſtoralis* §. *verum de appellat. ibique Gloſſ. in verſic. ſubtrahuntur & communiter interpretes*; Quod & clarius ſancitur in conſtitutione græca, quæ ſuppletur per Antonium Contium *prætermiſſorum* 1. *claſſis lib.*1. *codicis fol.*12. *ibi= clericus, qui ludit aleis, vel cum ludentibus converſatur, ob omni miniſterio clericali ſegregetur, annoniſque ſuis privetur*; & juſta quidem ratione, quia ex ludo alearum ſcandala, rixæ, furta, & omnia mala oriuntur, ut bene explicat *Hoſtien. de exceſſ. prælat. n.*5. unde non tam condigna, quam debita eſt hæc pæna, quis enim ludos appellet, ex quibus tot crimina oriuntur, inquit Imperator *in proemio*
7 *digeſti veteris* §. *illud vero*; Idque fortius procedit, ſi clerici pluries moniti non reſipuerint, tunc enim non tam fructibus, & proventibus eccleſiaſticis, quam penſionibus, titulis, & gradibus poſſunt juridice ſpoliari *Gloſſ. in cap. clerici verſic. ad aleas de vit. & honeſt. cleric. Panimoll. deciſ.* 172. *addit.*1. *num.*18. *lib* 3. contumacia enim de jure pæna ordinaria plectitur *Can. honoratus ibiq. Gloſſ. diſtinct* 74. *can. dictum diſtinct.* 81. *cap. cum non ab homine de judic. l. omne delictum ibiq. Gloſſ. verſic. contumacia ff. de re militar. & alibi ſæpe*.

ARGUMENTUM.

De privatione beneficiorum, ac penſionum ob excommunicationem, irregularitatem, violationem interdicti, ob poſtulationem contra eccleſiam, & inobedientiam mandatis Papæ, præceptis Epiſcopi, & decretis judicum Romanæ Curiæ *ad ornatum Text. in cap. paſtoralis* §. *verum de appellat. cap. fraternitati de cleric. excomm: miniſtran. cap. finali de exceſſ. Prælator. cap. final. de poſtulan. & Gloſſ. in cap. dolentes de celebrat. miſſar*.

SUMMARIUM.

1 Clerici contumaces. & excommunicati beneficiis privandi ſunt.
2 Maxime, ſi in ordine miniſtraverint.
3 Clericus irregularis eſt incapax beneficiorum, ubi quid operatur clauſula *te ipſum obſolventes*, & de ratione, & privatur ob concomitantiam in homicidio voluntario ibidem in fin.
4 Clericus, qui deliquit contra juramentum, violavit fidelitatem, & contra epiſcopum teſtimonium dixit cum ſimilibus beneficio privandus eſt.

Cleri-

5 Clericus violans interdictum beneficio carere debet.
6 Ampliatur in regularibus.
7 Clericus, qui poſtulat contra propriam eccleſiam, beneficio privandus eſt.
8 Amplia in canonico.
9 Clericus poſſidens duo beneficia, ſi defendat unam eccleſiam, & in ſequelam jura alterius impugnat, neutro beneficio eſt privandus, ubi de ratione.
10 Clericus habens duo beneficia non poteſt præſtare patrocinium uni contra aliud ſub pœna privationis beneficii cujus jura impugnat, & quare.
11 Laicus ſuſcipiens contra eccleſiam munus poſtulationis præbenda privandus eſt.
12 Ob ingratitudinem revocatur donatio.
13 Clericus contumax mandatis Papæ, præceptis Epiſcopi, & decretis judicum Romanæ Curiæ beneficio privandus eſt, ubi quod non valet reſignatio in præjudicium impetrantis. 14.

CAPUT III.

NOtandum etiam eſt clericos, qui pro gravi crimine, & contumacia àb ordinariis juris ordine ſervato excommunicantur non eſſe beneficiis privatos, excommunicatio enim intra annum non trahit ſecum privatio-
1 nem beneficii, ſed ſi in excommunicatione perſeverent, & renuant parere mandatis etiam intra annum ob excommunicationem, contumaciam, & contemptum clavium, beneficiis privandi ſunt *cap. paſtoralis § Verum de appellat. Butr. in cap poſtulaſtis num. 5. ibique Abb. num. 7. de cleric. excommunicat. miniſtrante Suarez de cenſur. diſp. 13. ſect. 1. n. 1. Sanchez reſponſ. moral. lib. 2. cap. 2. dub. 11. num. 1. in princip.* Clericus enim excommunicatus æquiparatur relegato, cui bona non ſubtrahuntur, niſi in ſententia exprimatur *l. relegatorum ff. de interdict. & relegat. l. deportatorum C. de pœn.*

2 Quod maxime procedit, ſi clerici excommunicati, & contumaces in ordine miniſtraverint; hoc enim caſu propter irregularitatem jam incurſam, & ſpretum cenſurarum citius beneficiis ſpoliari debent *cap. fraternitati de cleric. excommunicat. miniſtran. Abb. in cap. cum. in noſtris num. 22. de conceſſ. præben. Tondut. de penſ. cap. 68. num. 16. Lotter de re benef. cap. 33. num. 58. lib. 3. Rot. deciſ. 83. num. 23. par. 7. rec. deciſ. 306. n. 7. cor. Buratt.*
3 & in ſequelam irregularitatis incurſæ non poteſt impetrare beneficia *Sacra Congregatio Concilii in Hiſpalen irregularitatis* 9. *Julii* 1701., ubi quod irregularis privatus remanet beneficiis, & capellaniis poſt incurſam irregularitatem obtentis, quod verum eſt etiamſi in proviſione apoſtolica inſerta eſſet clauſula *Te ipſum abſolventes*, quia hujuſmodi clauſula abſolvit quidem à cenſuris, non autem ab irregularitate, quæ proprie cenſura non eſt *cap. quærenti de verbor. ſignificat. Rot. deciſ. 44. num. 5. par. 2. rec.*, immo irregularis ob concomitantiam in homicidio voluntario privatus remanet beneficio, & ſolum conceſſa abſolutione ab irregularitate incurſa, denegatur retentio beneficii, *ita Sacra Congregatio Concilii in Salamantina irregularitatis* 19. *Aprilis* 1704.

4 Creſcit contemptus vis, ubi clericus, qui obedientiam, & homagium cum juramento promiſit, negavit inde Epiſcopum eſſe dominum ſuum, ac contra ipſum teſtimonium dixit in foro ſeculari ſuper juribus ſpiritualibus. Sane clericus in hoc caſu ex pluribus capitibus effectus eſt indignus beneficio, primo, quia deliquit contra juramentum, ſecundo, violavit fidelitatem, quam ratione beneficii præſtiterat, tertio negavit fidem, & Epiſcopum dominum ad judicium civile, ſeu laicale vocavit, ideoque clericus propter criminum multiplicitatem beneficio fuit ſpoliatus, *ita habetur in cap gravem de exceſſ. Prælat.*

5 Rurſus violans interdictum promulgatum à Papa, ſeu Ordinario à beneficio ſuſpenditur, quia clericus violans interdictum delinquit contra Principem eccleſiæ, contra Epiſcopum, ac clavium poteſtatem, quæ ſine dubio gravia ſunt *cap. final. ibique Gloſſ. Gonzal.*, *& alii de exceſſ. Prælat.*, ubi quod non ſervans interdictum amovetur ab eccleſiis, ſuſpenſus eſt ab officio, & beneficio, & caret omni juriſdictione eccleſiaſtica, quod pariter conſtat *ex Clement. 1., ibique Gloſſ. verſic. alma de ſenten. excommunicat.*, ubi quod clericus ex hoc capite ipſo facto excommunicationem incurrit, & noviſſime *ex Tridentin. ſeſſ. 25 cap* 12., ubi exemptio quoad effectum non ſervandi interdictum regularibus non ſuffragatur. Porrò
6 ſicuti clericus ſecularis violans interdictum ipſo jure excommunicatus eſt, & à beneficio, ac officio ſuſpenditur, & inde creſcente contumacia poteſt beneficio ſpoliari, ita regularis ab officiis, & gradibus propriæ religionis ex hoc capite facilius eſt amovendus.

7 Similiter jura eccleſiæ violat, qui munus advocati contra propriam eccleſiam ſuſcipit, jura alterius defendendo, unde merito eccleſia, ſeu beneficio privandus eſt, quoniam eccleſiæ indignus eſt, qui contra ipſam poſtulare audet, exemplo Vaſſalli, qui poſtulans contra dominum tanquam ingratus feudo ſpoliatur *Gloſſ. in cap. unic. verſic. perdit. quæ fuit prima cauſa beneficii amittendi*, nilque refert, an clericus proviſus ſit de eccleſia, vel in eccleſia, utrobique enim par ratio concurrit. Unde
8 propterea canonicus aſſumens munus advocati contra eccleſiam, in qua proviſus eſt, tanquam rebellis, & ingratus per ſententiam Judicis præbendam amittit *cap. ultimo in fin. Gloſſ. ibid. in verſic. contra, ubi Abb. Anchara. Butr. & alii de poſtulando Specalat. §. 1. num. 17. de advocat.*

9 Limita, ſi clericus tanquam paſtor unam eccleſiam poſſideat, & in alia ſit quoque proviſus, tunc enim neutro beneficio privandus eſt, ſi in judicio tueatur unam eccleſiam, licet in ſequelam jura alterius impugnet, & ratio

clara eſt, quia quod ex neceſſitate fit, contra
legem non fit, *ita ſcribentes in cap. ultim. de
poſtulan.*

10 Quid ergo, ſi clericus habeat beneficia in
pluribus eccleſiis, numquid poteſt præſtare pa-
trocinium in judicio uni contra aliud? Reſ-
pondeo non poſſe, licet enim unius beneficii
ſit defenſor, lædit tamen jura alterius, quod
ſufficit, ut beneficio, cujus jura impugnat,
tanquam ingratus ſpolietur, ubi enim non
poteſt alteri ſubveniri, niſi alter lædatur, com-
modius eſt neutrum juvari, quam gravari
alterum, *inquit text. in can. denique* 14.
*quæſt.5.Gloſſ.in cap. final. verſic. contra de po-
ſtulan.*

11 Quid iterum dicendum eſt, ſi laicus habens
in eccleſia præbendam munus poſtulationis
contra ipſam ſuſcipiat? Reſpondeo præben-
da privandum eſſe, quia laicus fit ingratus
eccleſiæ ratione præbendæ laicalis, prout talis
eſt clericus ratione beneficii; deinde præben-
da quoad laicum eſt beneficium, & in præben-
da beneficium eccleſiæ conſiſtit, ergo laicus
præbendatus ſuſcipiens contra eccleſiam mu-
nus poſtulationis præbenda carere debet *cap.*
12 *ultim.de poſtulan.*, eo modo, quo ob ingra-
titudinem revocatur donatio *cap. ultim de
donat. l. ultim. C. de revocan. donat. ubi ſcri-
bentes*.

13 Denique clericus contumax præceptis ſui
Epiſcopi excommunicari, & privari poteſt
beneficio, multo magis ſi reſiſtat mandatis
Papæ, & decretis Judicum Romanæ Curiæ,
ſicuti enim ſumma eſt in Papa auctoritas, ac
magna in Judicibus Romanæ Curiæ poteſtas,
ita magis creſcit protervia clerici renuentis
parere mandatis apoſtolicis *Gloſſ. in cap. do-
lentes verſic.divinum officium de celebr. miſſar.
ibi = unde videtur, quod ſint ſuis beneficiis
privandi propter inobedientiam, quia pecca-
tum paganitatis incurrit quiſquis ſedi apoſtoli-
cæ parere contemnit* =. Unde propterea meri-
to per *Sac. Rotam* reſolutum fuit beneficium
clerici contumacis, & rebellis mandatis apo-
ſtolicis potuiſſe impetrari, ſeu conferri à Papa,
& collationem de jure ſubſtineri in pœnam
contumaciæ, non obſtante reſignatione bene-
14 ficii facta favore alterius, quia talis reſigna-
tio dicitur facta in fraudem impetrantis, &
ad evitandam privationem, quæ de jure erat
infligenda, præſertim ſi reſignans habuerit no-
titiam impetrationis, ſeu collationis beneficii
obtentæ à Papa ex capite contumaciæ, excom-
municationis, irregularitatis, & his ſimilium,
*ita habetur in Auguſtana canonicatus S Mauri-
tii* 14. *Martii* 1732. *cor. R. P. D. Creſcentio*, *con-
firmata die* 9. *Februarii* 1733. *cor. eod.*

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 Clerici excommunicati, ſuſpenſi penſionibus privandi
ſunt.
2 Differentia inter excommunicatos, & ſuſpenſos quoad
alimenta.
3 Clericus juſte excommunicatus, ſi habeat aliunde alimen-
ta, per ſententiam privationis penſionem amittit.
4 Sententia excommunicationis, & privationis penſionum
eccleſiaſticarum trahit ſecum ipſo jure executionem.
5 Clericus, ſi ad eccleſiam redeat, & reſipiſcat, ad pen-
ſionem non eſt reintegrandus, alimenta tamen non de-
bent denegari, ubi de ratione.
6 Clericus ſuſcipiens munus advocati, ſeu procuratoris
contra eccleſiam, à qua penſionem exigit, penſione pri-
vandus eſt.

1 Clerici excommunicati, ſuſpenſi penſioni-
bus, & proventibus eccleſiaſticis pri-
vandi ſunt *Gloſſ.in cap.paſtoralis § verum verſ.
ſubtrahuntur de appellat. Monet.de option.cano-*
2 *nic.cap.4.num.*30. Hoc tamen intereſt inter ex-
communicatos, & ſuſpenſos, quod clericis
excommunicatis nihil pro alimentis relinquen-
dum eſt, cum poſſint à contumacia reſipiſcere,
& abſolutionem conſequi, ſuſpenſis vero à be-
neficio, dummodo tamen in contumaciam ſuſ-
penſi non ſint, alimenta non ſunt deneganda,
etiam habito reſpectu ad qualitatem perſonæ
*Gloſſ.in can. ſtudeat in fin. diſtinct.50.Gloſſ. in
capit.cum vinctonienſis 25.verſic. admiſerant in
fin. de elect. Gloſſ. in cap. paſtoralis §. verum
verſic. ſubtrahuntur in fin. de appellat. Garz.
de benef.par.7. cap.13.num.98. Tondut.de penſ.
cap.7.num.8.9.*, *ubi concordantes*.
3 Clericus itaque juſte excommunicatus, ſi
habeat aliunde alimenta, per ſententiam pri-
vationis penſionem ſtatim amittit, quæ opinio
4 vera eſt, etiamſi clericus appellaverit, quoniam
juſta ſententia excommunicationis, & priva-
tionis penſionum eccleſiaſticarum trahit ſe-
cum ipſo jure executionem, quod ſpeciale eſt
in excommunicatione *Gloſſ. in cap. paſtoralis
verſic. cum executionem, ubi Abb. & ceteri in-*
5 *terpret.de appellat.*, & conſequenter, ſi cle-
ricus ad eccleſiam redeat, & reſipiſcat, ad
penſionem non eſt reintegrandus, penſio enim
ſemel extincta, amplius reviviſcere non po-
teſt, niſi ex novo jure *can. quam periculo-
ſum 7.quæſt.1. l.ſervus 15.ff.de adimend. legat.
Franc.in cap.ſi clericus num.4 de præben.in 6.*
alimenta tamen, ne in opprobrium ordinis
clericalis mendicare cogatur, denegari non
debent *Gloſſ in d. cap paſtoralis verſic. ſubtra-
huntur de appellat. Gloſſ. in can ſtudeat in fin.
diſtinct.50. Tondut. de penſ. cap.35. num.29.*,
ſi enim alimenta debentur excommunicato,
ex quo poteſt ad eccleſiam redire, *ut ait Gloſſ.
in d. cap. paſtoralis in fin.* multo magis, ubi
poſt privationem penſionis rediit, & eccleſiæ
ſatisfecit.
6 Ulterius clericus munus Advocati, ſeu Pro-
curatoris ſuſcipiens contra eccleſiam, à qua
penſionem obtinet, penſione privandus eſt,
penſio enim lato modo eſt beneficium eccleſiæ,
deinde clericus ex hoc capite privatur officiis,
immo, & ſtipendiis, quæ in rigore benefi-
cia

Digitized by Google

cia eccleſiaſtica non ſunt, ergo multo magis penſione. Demum in hac re vis non ſtat in beneficio, ſed in ingratitudine, quæ quodammodo trahit ſecum privationem penſionis *cap. ultim. ubi ſcribentes de poſtulan.*, & faciunt ad hoc *text. in cap. ultim. de donat. l. ult. C. de revocan. donat.*

ARGUMENTUM.

De inhabilitate, & privatione Beneficiorum, ac Penſionum eccleſiaſticarum in filiis illegitimis clericorum ob incontinentiam paternam *ad interpretat. Tridentin. ſeſſ. 25. cap. 15.*

SUMMARIUM.

1 Irregulares ex defectu non debent excludi à beneficiis, & quare.
2 Limita in irregularitate ex defectu natalium quoad beneficia paterna, ubi de ratione.
3 Differentia inter irregularitatem originis, & criminis.
4 Illegitimi ſunt ignobiles, odioſi, nec Deo amabiles.
5 *Decretum Tridentini* contra illegitimos.
6 *Tridentinum* comprehendit caſus præſentes, & futuros juxta diſpoſitionem legum.
7 An filius illegitimus prohibeatur inſervire, uti capellanus amovibilis in eccleſia, in qua Pater itidem inſervivit.
8 Verba *quoquo modo* omnem miniſterii ſpeciem comprehendunt.
9 Reſolutiones Sacræ Congregationis in hac re.
10 Verba *quoquo modo* adjecta a Tridentino, qualiter ſint intelligenda, ubi caſus reſolutio.
11 An nepos legitimus ex filio illegitimo poſſit obtinere beneficium avitum, negat *Rebuffus* num. 12. ſed contra, ubi reſolutiones num. 13.
14 Appellatione filiorum præſertim in materia odioſa non veniunt nepotes.
15 Nepos illegitimus ex patre illegitimo poteſt obtinere beneficium avitum.
16 Vitium patris, quod porrigitur ad filios, quomodo intelligatur.
17 Legitime natus ex radice infecta eſt capax beneficiorum.
18 An clericus illegitimus admitti poſſit in eccleſia receptitia, in qua pater fuit receptus, Cardinalium opiniones.
19 Illegitimus admiſſus in eccleſia receptitia, in qua ejus pater miniſtravit, eſt amovendus, ubi caſus, & Reſolutio Sacræ Congregationis.
20 Ampliatur prohibitio, etiamſi beneficium paternum ab extraneo obtentum fuerit.
21 Illegitimus non poteſt obtinere beneficium, quod pro certis vicibus habet jus miniſtrandi in alio, in quo pater fuit titularis, ubi caſus, & reſolutio.
22 Ampliatur in filio illegitimo archidiaconi habentis jus præſentandi, ubi caſus, & reſolutio.
23 Ampliatur, ut illegitimus audire non poſſit confeſſiones in eccleſia paterna.
24 An filius illegitimus prohibitus ſit devotionis gratia celebrare in eccleſia, in qua pater beneficium obtinet, vel alias obtinuit, Cardinalium opiniones, & reſolutio Papæ num. 25.
26 Decretum de non celebrando ab illegitimo in eccleſia paterna à Congregatione in Reſolutionibus apponitur, & quare.
27 Differentia inter legitimos, & illegitimos quoad diſpenſationem pro aſſequendis beneficiis paternis.
28 An Epiſcopus poſſit illegitimus diſpenſare.
29 Illegitimus diſpenſatus ad ordines cenſetur diſpenſatus ad beneficia.
30 Regulares illegitimi ſunt capaces beneficiorum ſimplicium, exceptis prelaturis, & beneficiis curam animarum habentibus.
31 Pater legitimus poteſt ſuccedere in beneficio filii.
32 An pater illegitimus beneficium filii obtinere poſſit, negat *Loterius*, affirmat *Sacra Rota* num. 33. Reſolutio Sacræ Congregationis num. 34.
35 Irregularitas à filiis illegitimis contracta privatio eſt quoad executionem juris, & vacant de facto beneficia ab ipſis obtenta in eccleſia paterna num. 36.

CAPUT IV.

1 Quamvis irregulares ex delicto alterius tamquam tales ex defectu tantum ob officiis, beneficiis, & miniſteriis eccleſiaſticis arceri non debeant, cum ſcriptum ſit indignos non eſſe, qui alieno vitio laborant *l. licet cod. de natural. liber.*;
2 Nihilominus irregularitas ex defectu natalium hujuſmodi veniam non meretur pro aſſequendis mediate, vel immediate beneficiis, in quibus pater cum titulo miniſtrat, ſeu alias miniſtravit, quoniam filius ſacerdotis eſt argumentum incontinentiæ paternæ gradiens ſuper terram, *ut ait Gloſſ. in can. propoſuiſti verſ. filii diſtinct. 82.*
3 Differt autem hæc irregularitas ab ea, quæ oritur ex crimine. nam irregularitas criminis deletur per pœnitentiam, cum ſit tantum accidentalis; prout in clerico adultero cum ſimilibus; at irregularitas ex defectu natalium ſemper durat, quia naturalis eſt, & creſcit, ſi filius illegitimus obtineat beneficia in eccle-
4 ſia paterna; Non mirum igitur, ſi Sacri Canones, & leges filios illegitimos uti ignobiles, degeneres, odioſos, nec Deo amabiles ſemper habuerint *cap. niſi cum pridem §. non tamen de renunc. Can. ſi genſ. Anglorum diſtinct. 56. l. vulgo concepti ff. de ſtat hominum.*
5 His accedit, quod ut memoria paternæ incontinentiæ à locis Deo conſecratis longiſſime arceatur, decreverunt Tridentini Patres *non licere ſcilicet filiis clericorum, qui non ex legitimo nati ſunt matrimonio in eccleſiis, ubi eorum*

eorum patres beneficium aliquod eccleſiaſticum habeat, vel habuerunt, aliud etiam diſſimile obtinere, nec in dictis eccleſiis quoquo modo miniſtrare; Quod ſi iu præſenti pater, & filius in eadem eccleſia beneficia habere, & poſſidere reperiantur, cogatur filium ſuum beneficium reſignare, aut cum alio permutare extra eccleſiam intra ſpatium trium menſium, alias ipſo iure eo privatus exiſtat cap. 15. ſeſſ. 25.

6 DuplicemDiſpoſitioConciliaria partem habet, altera præſentes, altera futuros caſus comprehendit, quod proprium eſt quarumcumque legum, quæ in eccleſia promulgantur, præſentibus, & futuris caſibus providere *cap. ultimo de conſtit. l. leges Cod. de legibus*; Sed quia præſens tempus conciliaria diſpoſitionis reſpectu primæ partis jam abiit, aliud non ſupereſt, niſi materiam futurorum caſuum diſcutere cum infraſcriptis dubiis, quæ à Sacra Congregatione Tridentini interprete, ut infra, reſoluta fuerunt.

7 Quæritur primo, an filius illegitimua ad beneficia diſpenſatus prohibeatur ex decreto Tridentini uti capellanua amovibilis inſervire ei eccleſiæ, cui itidem capellanus Pater ſuus olim inſervivit; Ratio dubitandi oritur ex ipſomet decreto conciliari, quoniam filius illegitimus non ſolum non poteſt obtinere aliud ſimile, vel diſſimile beneficium in eccleſia, in qua ejus Pater beneficium in titulum habet, vel habuit, verum etiam ibidem *quoquo modo* miniſtrare prohibetur, quæ quidem verba ampliant juris diſpoſitio-

8 nem, & comprehendunt omnem miniſterii ſpeciem, itaut filius illegitimus, ſive titulum habeat, ſive non, prohibitus cenſeatur in eccleſia paterna miniſtrare *Gloſſ. iu cap. ut inquiſitionis §. prohibemus de hæret. in 6.*

9 Sed contrarium verius eſt, nam Sacra Congregatio *in Andrien. Julii 1585. cenſuit oratorem non prohiberi per decretum Tridentini ſeſſ. 25. cap. 15., quominus tanquam Capellanus ad nutum amovibilis poſſit inſervire eidem eccleſiæ, cui itidem capellanus pater olim ſuus inſervivit*; idemque habetur *in Calaguritana Julii 1585., & Maii 1598.* Item in eccleſia parochiali loci de Tholoſa Pampilonen. Diæceſis adſunt plura ſimplicia ſervitoria beneficia eccleſiaſtica, quibus capellani inſervire conſueverunt. Obtinuit unum ex iſtis beneficiis licentiatus Yvarra, cui pro Capellano ad nutum amovibili modo inſeruit Lucuriaga Sacerdos optimæ vitæ; Nuper verò Epiſcopus dubium excitavit, quod Pater dicti Cappellani alias obtinuit unum aliud ſimplex beneficium in d. Eccleſia quod propterea obſtet decretum Tridentini, licet ejus Pater jam fere 15. annis elapſis obierit; unde propoſitum fuit dubium, an Concilium obſtet in hoc caſu, & videtur, quod non obſtet, quia decretum Conciliare loquitur, quando filius obtinet aliquod beneficium, & intitulatur in Eccleſia, ac uti Titularis. & nomine proprio inſeruit, ſeu miniſtrat, ſecus ſi nullum obtineat beneficium, ſed tantum pro alio capellano ad nutum beneficiati titularis inſeruit, ut in caſu, præſertim, cum jam 15. anni elapſi ſint, quod ejus pater obierit, *& ita Sacra Congregatio in Pampiloneu Septembris 1586. cenſuit non obſtare, quo minus pro capellano amovibili poſſit inſervire, & in Pampilonen Januarii 1587*, quod latius habetur *iu Miſſaua* 10 *Maii* 1698 *lib. decret.* 48. *fol.* 238, in qua, cum ſacerdos Paulus Laurentius Spano loci delli martiri nuncupat. diſpenſatus ab Apoſtolica Sede ſuper defectu illegitimitatis tamquam natus ex præsbitero, & libera muliere, cum decreto tamen de non celebrando in eccleſia, in qua ejus pater celebravit, & celebrat, petiiſſet in hoc ſibi diſpenſari, quia in eccleſiia d. loci celebravit tantum pro ejus devotione, & pro eleemoſina manuali, nec ullum beneficium eccleſiaſticum umquam obtinuit, *Sacra Congregatio reſpondit danda eſſe decreta alias hac de re edita in Calaguritana, Pampiloneu. ut ſupra.*

10 Quapropter ea verba Concilii *quoquo modo* intelligenda ſunt, vel quando pater beneficium cum titulo obtinuit, vel quando filiua cum titulo inſeruit, & miniſtrat, tunc enim cenſetur prohibitus miniſtrare in eccleſia paterna juxta decretum Tridentini, ita ad ſatisfaciendum pluribus Miſſarum oneribus, quæ ex piorum benefactorum fundationibus erecta ſunt in parochiali eccleſia Villæ Franchæ deputatus eſt in capellanum amovibilem à patronis Franciſcus Lazaibar filius naturalis moderni parochi dictæ eccleſiæ; Idcirco ad dubium, an eidem obſtet diſpoſitio conciliaris *cap. 15. ſeſſ. 25.*, *Sacra Congregatio reſpondit affirmative iu Pampiloneu indulti 29. Novembris 1692. lib. decret. 42. fol. 666.*

11 Quæritur ſecundo, an nepos legitimus ex filio illegitimo diſpenſatus, ut ſupra, poſſit obtinere beneficium avitum; Prima opinio negat, quia eadem concurrit ratio hæreditariæ ſucceſſionis, præſertim ſi pater obierit, quoniam tunc nepos legitimus repræſentat perſonam patris *ad text in cap extirpandæ de fil. Præſbit., Rebuff. de diſpenſ. ſuper defect. uatal. n. 27, 28.*, ubi refert ita fuiſſe pronunciatum.

12 Deinde vitium patris extenditur ad filium, & infecta primitiva, cenſetur infecta derivativa; Idcirco ſicuti à beneficiis excluditur pater, quia naturalis eſt, ita eſt excludendus filius. qui ab eo ortum habet. Omnis enim macula, quæ eſt in patre, regulariter deſcendit in filium *l. quod ſi nolit § ſi mancipia ff. de ædilict. edict., l. quiſquis cod. ad l. jul. maieſt. l. Divo cod. de quæſt.*; *Gloſſ in l. final. Cod. de natural. liber.*, ubi filius legitimus ex patre naturali à ſucceſſione excluditur, ergo à fortiori à beneficiis eccleſiaſticia arceri debet.

13 At affirmativa opinio verior eſt filium ſcilicet legitimum ex patre illegitimo non comprehendi ſub decreto Tridentini, quod

loquitur de filiis illegitimis, non nepotibus legitimis, ergo filius legitimus poteſt obtinere beneficium avitum, *ita Sacra Congregatio in Caurien. 23. Septembris 1593.*, & *die 21. Maii 1602. reſpondit filium legitimum ex filio illegitimo non prohiberi ex decreto eiuſdem Tridentini obtinere beneficium avitum*, idemque habetur die 11. Decembris 1621., *ubi quod decretum Tridentini non comprehendit Nepotem legitimum ex filio illegitimo, Senogallien. 9. Novembris 1647.*, in qua Sacra Congregatio *cenſuit ad primum non adeſſe repugnantiam Sacri Concilii Tridentini, quo minus filius legitimè natus ex patre naturali legitimato potuerit ad eccleſiam parochialem de jurepatronatus præſentari; cum relatis per Fagnan. in cap. ex tranſmiſſa n.21. de fil præsbiter.*, & ratio
14 eſt, quia appellatione filiorum præſertim in materia odioſa non veniunt nepotes *l quid ſi nepotes ff de teſtam. tutel.*

15 Immo Sacra Congregatio *in Nullius 5. Martii 1598. cenſuit Tridentinum non prohibere, quo minus filius illegitimus ex patre illegitimo beneficium, quod eius avus habuit, obtinere poſſit*, dummodo ſit diſpenſatus ad beneficia in genere, ac proinde opinio *Rebuffi* omnino rejcienda eſt, quoniam, ubi intermediat perſona, ceſſat ratio hæreditariæ ſucceſſionis in beneficiis prohibitæ *Gloſſa ſingularis in can. præsbiterorum verſ. filios diſtinct.56.*

16 Multo minus vitium paternum in hoc caſu ad filium porrigitur, hoc enim procedit in his, quæ deſcendunt in filium ex perſona patris, ſecus in iis, quæ capit filius ab alio ex perſona propria *Bart. conſ.* 118. ubi firmat legitimum ex illegitimo eſſe capacem ſucceſ-
17 ſionis avitæ; Idcirco natus ex radice infecta licitè, & validè obtinet beneficium avitum, quod capit ex providentia alterius præter patrem *Spada conſ. 35. lib.2.*, ubi refert per Sacram Rotam ita fuiſſe judicatum.

18 Quæritur tertio, an decretum Tridentini *ſeſſ.25. cap.15.* obſtet filio illegitimo, quo minus in clericum eccleſiæ receptitiæ, in qua recepti abſque ulla proviſione divinis inſervire, & maſſæ communis participes eſſe conſueverunt, admitti queat, propterea quod ejus Pater duodecim ab hinc annis defunctus in clericum & ipſe admiſſus fuit, diviniſque inibi ſervivit, atque emolumenta percep t *die 2. Novembris 1614. prout ex lib. memorialium 157. fol.950*, habita fuit Congregatio Concilii in Vaticano, cui interfuerunt DD. Cardinales *Camerarius*, *Montelpin*, *Juſtinianus*, *de Monte*, *Paravicinus*, *Aquaviva*, *Sanctorum quatuor*, *Blanchettus*, *Mattica*, *Vicecomes*, *Sancti Marcelli*, *Seraphinus*, *Pamphilius*, in eaque propoſito d. dubio Cardinalis *Sancti Marcelli* ſenſit concilium obſtare rationibus, & auctoritatibus late allatis in ſcriptura his adjuncta, eumque omnes uno ore ſecuti ſunt; *Juſtinianus* addidit jam Congregationem habuiſſe hunc receptum pro beneficiato, dum declaravit quem poſſe ordinari ad ſacros ordines ad titulum eccleſiæ receptitiæ; *Seraphinus* prætendit, quod quanto magis ad jus cohæreat, tanto magis comprehenditur à Concilio, quod ſpectavit notorietatem incontinentiæ paternæ prodeuntis ex perſonæ miniſterio, *Pamphilius* & illud adduxit, quod quamvis *DD. in cap. ex parte de conceſſione præbend.* ſentiant id jus extingui perſonæ morte, fatentur tamen, quod ſi ille diu vixerit, alius eo mortuo eſt recipiendus, adeo ut niſi fuerit receptus, devoluatur jus recipiendi ad ordinarium, *Hoſtienſis*, & *Imola in cap. ex parte de conceſſ. præbend.*; & ratio apud me juridica eſt, quia in eccleſia receptitia tot ſunt recipiendi, quot conſueverunt ibi adeſſe juxta facultates eccleſiæ *Gloſſ. in cap. ex parte in fin. de conceſſ. præben.*

19 Unde propterea ſi illegitime natus etiam in genere diſpenſatus ad beneficia in eccleſia, in qua ejus pater miniſtravit, receptus ſit, abſque ullo dubio debet amoveri, & ita caſus accidit, nam in eccleſia matrici terræ Saxi, quæ receptitia eſt, obtinuit olim quondam Joannes Margaglionus officium cantoratus, cui nulla eſt annexa præbenda, ſed cantor participat de maſſa communi, & diſtributionibus quotidianis, prout cæteri ſacerdotes cleri; Antonius Margaglionus filius naturalis d. Joannis ſacerdos vigore diſpenſationis Apoſtolicæ in eadem eccleſia deſcriptus nullo gaudens beneficio, ſed tantum eleemoſinis miſſarum ex communi maſſa ſine diſtributionibus attenta tenuitate ſui patrimonii vivere nequit, cum poſt biennium ſervitii, ac pacificam, nemine de clero contradicente, perceptionem portionis fructuum tam maſſæ communis, quam diſtributionum quotidianarum, nunc ab aliis præsbiteris de clero receptitio prætendatur ipſum à ſervitio amovendum eſſe vigore conciliaris diſpoſitionis *in cap.15. ſeſſ.25*, quam ſibi non obſtare aſſerit, dum eadem diſpoſitio videtur dumtaxat prohibere, ne filii clericorum habere poſſint beneficia in eadem eccleſia, ubi eorum patres beneficium aliquod eccleſiaſticum habent, ſeu habuerunt; ſed in hoc caſu neque pater, neque filius beneficium obtinuerunt, nec habere poſſunt, quia inibi non exiſtunt, ac proinde putans ei non prohibitam celebrationem miſſarum, & pro his eleemoſinas, ac emolumenta percipere, inſtat declarari, an præſens caſus comprehendatur ſub diſpoſitione *cap.15. ſeſs.25. Sacra Congregatio in Marſicen. 25. Septembris 1694. lib. Decret. 44. fol.480. attenta relatione Epiſcopi Marſicenſis inſtantiam reijecit*; & juſta quidem ratione, quia participatio eleemoſinarum ex maſſa communi, & diſtributionum ſtat loco beneficii, cum non minus eleemoſinæ, quam diſtributiones quotidianæ inter redditus beneficiales computentur *ad tex. in extravagant. unica* §. *& quia de decimis.*

20 Ampliatur prohibitionem etiam locum habe-

habere, tametſi medio tempore heneficium ab extraneo obtentum fuerit, nam illegitimus ſive mediate, ſive immediate oſt penitus incapax beneficii paterni *Tridentina Augu-*
21 *ſti* 1589. Immo prohibetur obtinere aliud beneficium, quod habet ius miniſtrandi in eccleſia paterna, ita ſacerdos Carolus Hyeronimus ex Franciſco laico, & muliere ſoluta natus, & ad ordines, ac beneficia diſpenſatus præſentatus fuit ad parochialem eccleſiam Sancti Michaelis, cujus Rector per quatuor vices quolibet anno occaſione proceſſionum ſolet miniſtrare recitando orationes in eccleſia Sanctæ Mariæ gratiarum, cujus pater fuit intitulatus, ibique curam animarum exercuit; Quæritur, an diſpoſitio conciliaris etiam in hoc caſu locum habeat, *Sacra Congregatio reſpondit locum habere in Nullius; ſeu Vercellen.* 2. *Septembris* 1645: & ratio eſt, quia in eccleſia Sanctæ Mariæ gratiarum, in qua pater fuit intitulatus, durat adhuc ratio paternæ incontinentiæ, ergo filius illegitimus nequit obtinere eccleſiam Sancti Michaelis *ex Tridentino, & conſtitutione* 30. *Clementis VII.*

22 Ampliatur prohibitio in Archidiacono, qui habet jus præſentandi in pluribus eccleſiis ratione ſui Archidiaconatus, & in aliquibus fructus percipit, quoniam illegitimi in eccleſia paterna inſtitui non debent *cap. ad decorem de fil. præſbiter*; caſus eſt in Archidiacono eccleſiæ Legionenſis habente jus præſentandi ad nonnulla beneficia eccleſiarum parochialium, in quibus ratione ſui Archidiaconatus competit jus viſitandi, & in aliquibus ex dictis beneficiis percipit etiam certos redditus annuos; cumque intendat ad unum ex eiſdem beneficiis præſentare filium ſuum illegitimum, epiſcopus Legionenſis, ad quem ſpectat illorum inſtitutio, dubitans de hoc inſtat pro declaratione, an d. filio illegitimo in hoc caſu obſtet diſpoſitio Sacri Concilii Tridentini, ita ut ab archidiacono patre præſentari non poſſit ad hujuſmodi beneficium, præſertim ſi ex eo ratione Archidiaconatus aliqui percipiantur redditus, *Sacra Congregatio reſpondit cap.* 15. *ſeſſ.* 25. *obſtare etiam in hoc caſu, ita habetur in Legionen.* 3. *Junii* 1648.

23. Ampliatur, ut illegitimus in eccleſia paterna audire confeſſiones non poſſit, vetita enim cenſetur ſacramentorum adminiſtratio illegitimo propter honeſtatem eccleſiæ, quod verum eſt, etiamſi pater illegitimi obierit, ita Sacra Congregatio ad dubium, an filius illegitimus poſſit audire confeſſiones in eccleſia, in qua pater fuit parochus, *reſpondit non poſſe in Oritana* 4. *Julii* 1648.

24 Quæritur quarto, an prohibeatur *ex decreto Tridentini* filius illegitimus devotionis gratia miſſam celebrare in eccleſia, in qua ejus pater beneficium obtinet, vel alias obtinuit; *Die* 22. *Januarii* 1604. habita fuit Congregatio in Vaticano, in qua interfuerunt DD. Cardinales *Camerarius. Montelpin. Juſtinianus, de Monte, Paravicinus, Platto, Sanctorum quatuor, Blanchettus, Mantica, Vicecomes, Donatus*, in eaque propoſito d. dubio Cardinalis *Sancti Marcelli* in locum Cardinalis *Mathei* nuper defuncti ſubrogatus ſenſit filium illegitimum prohiberi devotionis gratia celebrare miſſam in eccleſia, in qua ejus pater beneficium obtinet, vel obtinuit, attulitque rationes, quæ habentur in voto hic inſerto, *Camerarius* idem cenſuit, *Montelpinus* putavit poſſe hujuſmodi filium in ea eccleſia celebrare, dum tamen id fiat rariſſime; *Juſtinianus* tametſi faſſus ſit opinionem negativam eſſe etiam probabilem, dixit tamen ſe magis propendere in affirmativam, quia verbum miniſtrare intelligitur ratione tituli *per text. in cap. præſentium de fil. præſbiter, ubi Abbas notat.* ita limitari univerſalem titulum *de filiis præſbiterorum*; conſideravit etiam, quod de jure communi filius erat tantum prohibitus miniſtrare cum titulo, unde Concilium prohibens filium miniſtrare *quoquo modo* valde ampliat jus commune intelligendo, ut prohibeat etiam, ne miniſtret ratione officii etiam temporalis, ita ut nec pro vicario amovibili deſervire poſſit, nec eſſe cantor in eccleſia, in qua pater &c., ita ut ſenſus illorum verborum *quoquo modo miniſtrare* hic ſit, ut neque cum titulo, neque ſine titulo admittatur tamquam miniſter in eccleſia, in qua pater beneficium obtinet, vel obtinuit; Cæterum non eſſe prohibitam celebrationem miſſæ gratia devotionis; Hæc tamen interpretatio nimis eſſet aſpera, & abſurda

Tandem omnes DD. in hanc ſententiam iverunt, ut conſuetudo ſit regula, quod filius prohibeatur etiam devotionis gratia in hujuſmodi eccleſia celebrare, verum in caſibus particularibus, qui ſe obtulerint, quæ Cardinalis *Vice comes* perpendit, eſſe concedendam filiis celebrandi licentiam, agendumque cum ſanctiſſimo D. Noſtro, ut Congregationi poteſtatem faciat in hujuſmodi caſibus concedendi, *die* 27. *Januarii* 1604.
25 *Sanctiſſimus D. Noſter hanc opinionem veluti tutiorem probavit.*

26 Verum hodie in reſolutionibus Sacræ Congregationis ſolet apponi decretum de non celebrando miſſam in eccleſia paterna, idque propter decentiam eccleſiæ, & ſcandalum quod forte oriretur, quoniam filius in hac eccleſia ſemper dicitur teſtis paternæ incontinentiæ, *ut conſtat in Meſſanen.* 10. *Maii* 1698.

27 Differentia eſt in hac re, quod quandoque Sacra Congregatio filiis legitimis diſpenſationem concedit, ut poſſint obtinere immediate beneficium paternum, præſertim ſi ſit de jure patronatus *Cracovien.* 1. *Martii* 1692. *lib. Decret.* 42. *fol.* 125., *Comen.* 7. *Junii* 1692. *lib. decret.* 42. *fol.* 336., ſed filiis illegitimis numquam diſpenſatur pro obtinendo mediate, vel immediate beneficio paterno, quia reſiſtit diſpoſitio juris, & Tridentini, immo ratio ſcandali, & paternæ incontinentiæ, & ſignanter obſtat *Conſtitutio* 30.

Clementis VII., qui ſic ait, *quod nobis licere non patimur, noſtris ſucceſſoribus indicamus*.

28 An Epiſcopus poſſit illegitimis diſpenſare, quoad ordines, & beneficia? Reſpondeo Epiſcopum poſſe diſpenſare quoad minores ordines, & beneficia ſimplicia, ſecus quoad dignitates, & canonicatus *Gloſſ. in cap. ad abolendam verſ. ſ. dis cap. ultimo ibique Gloſſ. de fil. præsbiter.* Dummodo tamen paterna non ſint, quoniam Epiſcopus ſuper his, ſive agatur de legitimis, ſive illegitimis, diſpenſare non poteſt *Gloſſ. in can. præsbiterorum in princ. diſtinct 56 Gloſſ. in cap. 1. verſ. tale de fil præsbit. in 6.*

29 Cæterum illegitimus ſimpliciter diſpenſatus ad ordines cenſetur etiam diſpenſatus ad beneficia, nam pro eo, quod quis clericus eſt, habet jus ad obtinendum beneficium *cap. propoſuit de fil. præsbiter.*, & facit textus *in cap. accepimus verbo eo præſertim de ætat. & qualit.* Verum ſi diſpenſatio ad minores ordines reſtricta ſit, illegitimus non poteſt habere, niſi ſimplex beneficium, aut cappellaniam, quæ actu ſacerdotalis non ſit *cap. 1. ibique Gloſſ., & DD. de fil. præsbiter. in 6.*, ſecus, ſi diſpenſatio loquatur de majoribus ordinibus, tunc illegitimus poteſt promoveri ad dignitates, perſonatus, & eccleſias parochiales, *ita diſtinguit Amoſtaz de capell cap 4. num. 5 cum ſeq.*

30 Regulares autem illegitime nati, exceptis prælaturis, aliiſque beneficiis curam animarum habentihus, nulla indigent diſpenſatione quoad beneficia ſimplicia regularibus in titulum conferri conſueta, dummodo tamen profeſſi ſint, quia profeſſio religioſa tollit omnem illegitimitatis maculam *cap. 1. cap. ult. utrobique Gloſſ. de fil præsbiter.*

31 Denique pater legitimus abſque ulla diſpenſatione poteſt ſuccedere in beneficio filii, quia id patri prohibitum non eſt, prout de jure prohibetur filio etiam legitimo immediate ſuccedere in eccleſia paterna *Nucerina 22. Decembris 1594. ubi Sacra Congregatio re mature diſcuſſa cenſuit patrem legitimum nulla indigere diſpenſatione ad obtinendum immediate beneficium filii, licet filius quamvis legitimus diſpenſatione egeat ad obtinendum immediate beneficium patris; ideo, ſi Sanctiſſimo Domino viſum fuerit reſignationem admittere, nulla opus eſſe diſpenſatione Rebuff. de diſpenſation. ſuper defect. natal. num. 29.*

32 Dubium ſupereſt, an pater illegitimus poſſit obtinere beneficium filii, negat *Lotterius de re benef. lib. 2 quæſt. 48. num 194. cum ſeqq.*, ubi diffuſe diſſerit patrem illegitimum non poſſe obtinere immediate beneficium filii ex ea ratione paternæ incontinentiæ, quæ non ceſſat in hoc caſu, prout militat in filio illegitimo, qui in eccleſia paterna immediate ſuccedit, idque vi correlationis, quæ eſt inter patrem, & filium, ita ut quidquid diſpoſitum eſt contra filios, locum etiam habeat contra parentes, ut ibi.

33 Affirmat *Sacra Rota deciſ. 1442. coram Seraphin.*, quoniam ratio incontinentiæ propriæ cadit in filios illegitimos, qui regulariter repræſentant patrem, non in patrem reſpectu filiorum, alioquin pater arceretur à beneficio propter propriam incontinentiam, quod Sacris Canonibus cautum non eſt, & ne id quidem cogitarunt Patres Tridentini, deinde hæreditaria ſucceſſio hic locum non habet, quia Sacri Canones loquuntur de ſucceſſione filiorum reſpectu parentum, quod regulariter accidit, non è contra; & ratio eſt, quia filius vere, & proprie ſuccedit patri, ſed pater, nonniſi ordine turbato, filio ſuccedere dicitur juxta illud, ordine turbato ſuccedis Bulgare nato, *Gloſſ. in l. nam etſi parentibus ff de inoff teſtam. Cumacen 20.*

34 *Maii 1610, in qua Sacra Congregatio re alias diligenter examinata cenſuit, quamvis filius illegitimus prohibeatur immediate obtinere eccleſiam patris, non tamen patri prohiberi, etiam immediate obtinere eccleſiam filii, ideoque, niſi ſecus Sanctiſſimo viſum fuerit, reſignationem eſſe admittendam.* Mirum quod in re clara, & jam olim deciſa *Loterius* alias practicus, & doctus in re beneficiaria reſolutionem Sacræ Congregationis adhuc præſtoletur.

35 Et quamvis hujuſmodi irregularitas contracta à filiis illegitimis ex delicto parentum proprie juris pæna non ſit, attamen quantum ad executionem juris vera eſt privatio, nam filii illegitimi proviſi de eccleſia, ſeu in eccleſia paterna beneficiis ſpoliantur, & in

36 ſequelam ob hujuſmodi privationem beneficia paterna ab ipſis obtenta vacant ſaltem de facto *cap. 2. cap. 3. cap. 4. cap. quoniam cap. ad extirpandas; cap. ult. de fil. præsbit.*

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 Filius illegitimus eſt incapax penſionis, ſecus ſi ad clericatum diſpenſatus ſit.

2 Filius illegitimus etiam ad clericatum diſpenſatus penſionem ſuper eccleſia paterna obtinere non poteſt.

3 Limitatur, ſi beneficium patris in aliud commutatum ſit.

4 Limitatur in filio legitimo ex filio illegitimo quoad beneficium avitum.

5 An pater poſſit transferre penſionem in filium illegitimum, ubi ratio dubitandi, & decidendi num. 6.

7 Quid in penſione reſervata ſuper alio beneficio ad eludendam diſpoſitionem conciliatam.

8 Penſio impoſita per fraudem revocanda eſt, & de facto extinguitur, ubi de ratione.

1 Filius illegitimus de jure eſt incapax penſionis eccleſiaſticæ, quia eſt incapax clericatus, ſine quo penſio reſervari non poteſt, ſed tamen diſpenſatus ad ordines cenſetur etiam diſpenſatus ad penſionem *Rot. deciſ. 447. num. 8. 9. coram Pavia*; hæc tamen

2 diſ-

2 diſpenſatio quoad penſiones obtinendas à filiis illegitimis non extenditur ad penſiones ſuper fructibus beneficiorum, quæ patres obtinent, vel alias obtinuerunt, nam ratio paternæ incontinentiæ, quæ filios excludit à beneficiis paternis, locum etiam habet in penſionibus ibidem reſervatis *ex Trident. ſeſſ.25. cap.15.*

3 Limitatur primo, ſi beneficium in aliud commutatum ſit, quod fit, quando portio obtenta à patre erigitur auctoritate Epiſcopi, vel Papæ in canonicatum, & deinde alteri confertur, tunc filius illegitimus ad clericatum diſpenſatus poteſt ſuper hoc canonicatu valide, & licite penſionem obtinere, aliud enim beneficium eſt, non patris, *Achill. deciſ 2. num.4. de fil præsbit.*

4 Limitatur ſecundo in filio legitimo ex filio illegitimo quoad beneficium avitum, nam ſicuti ipſum beneficium poteſt aſſequi, ita multo magis penſionem ſuper eo obtinere, *ita Sacra Congregatio die 2. Julii* 1609.

5 Dubium eſt, an pater habens jus transferendi penſionem poſſit eam in filium illegitimum transferre, & ratio dubitandi eſt, quia filius illegitimus perſonatus, adminiſtrationes, & alia quæcumque beneficia, quæ ejus pater in titulum, vel commendam, aut adminiſtrationem in perpetuum, ſeu ad tempus aliquando obtinuit, nullo umquam tempore quoquo modo habere poteſt, *ita Clemens VII. Conſtitut.*30., ergo filius illegitimus eſt incapax translationis penſionis, nam, quando dicitur aliud quodcumque beneficium, comprehenditur præſtimonium, & penſio *Felin. in cap. poſtulaſti column* 10. *concluſio* 4. *de reſcript.*, *Caccialup. quæſt.30. de penſ.*, & *in aliis*,

6 At ratio decidendi eſt, quia *Conſtitutio Clementis VII.* loquitur de beneficiis per patrem aliquando obtentis, quod non verificatur in hoc caſu, in quo pater, qui penſionem tranſtulit, nunquam hoc beneficium habuit, & poſſedit, idcirco translatio penſionis ſubſtinetur, *ita Sacra Congregatio in Segobrien, ſeu Valentina 7. Martii* 1608. *lib.decret.31.fol.11.ibi = item decreto ſeſſ.25. cap.15. ejuſdem Concilii filium illegitimum non prohiberi obtinere penſionem ſuper beneficio, quam pater à ſe obtentam legitima ſuffultus facultate tranſtulit poſtea in eum*, & latius habetur *apud Gigas de penſ. quæſt.*86. quod nota pro filiis illegitimis clericorum habentium indulta transferendi medietatem penſionis, prout quotidie practicatur in Romana Curia,

7 Quid ergo, ſi pater naturalis præſtiterit aſſenſum, ut ſuper ſuo beneficio penſio reſervetur ad favorem Nepotis legitimi alterius parochi ſub tacita conventione, ut iſte parochus ſuper ſuo præſtet quoque aſſenſum pro alia ſimili reſervanda ad favorem ejus filii illegitimi, & uterque propriis expenſis expedivit literas Apoſtolicas? Reſpondeo penſionem reſervatam illegitimo, licet alias ad clericatum diſpenſatus ſit, eſſe ipſo jure nullam, quoniam hujuſmodi penſio impoſita eſt ſuper beneficio pleno, quamvis paternum non ſit, ad eludendam diſpoſitionem
8 conciliarem; idcirco uti impoſita per fraudem à judice debet revocari, ut extinguatur ſaltem quoad factum, nam qui de facto exigebat, amplius non exigit *plene Rot. deciſ.306. num.26. part.10. recen. deciſ.11. num.20.21. part.11. recen. cum ibi relatis.*

A R G U M E N T U M.

DE vacatione, ſeu privatione Beneficiorum, ac Penſionum ob non reſidentiam *ad ornatum Text. in cap. ex tuæ de cleric. non reſident. Tridentin. ſeſſ.* 23. *cap.*1. & *ſeſſ.*24. *cap.* 12.

S U M M A R I U M.

1 Clerici ob non reſidentiam beneficiis privandi ſunt, ſed diverſimode. 2.

3 Epiſcopi ob non reſidentiam dignitate Epiſcopali privati poſſunt,

4 Amplia in Cardinalibus, ſervata tamen Conſtitutione Innoc. X; ubi de depoſitione *Card. S. Marcelli.*

5 Cardinales abſentes privari non debent eccleſiaſtica dignitate, niſi in pleno Conciſtorio, quod declaratur ibidem.

6 Quoad parochos varia eſt diſpoſitio Juris, ubi diſtinguitur.

7 Novus modus procedendi contra parochos abſentes, ubi, quod hic modus non derogat diſpoſitioni Juris. 8.

9 Epiſcopus utroque modo poteſt procedere contra parochos latitantes, ubi quod nolliter, & iniuſtè privati ad Beneficia reintegrandi ſunt, ibidem in fin.

10 In eccleſia parochiali ipſo jure inducta eſt pæna privationis ob non reſidentiam etiam ſine trina monitione.

11 Impugnatur hæc diſtinctio.

12 Declaratur text. *in cap. extirpandæ §. qui vero de praeben.*

13 Canonici eccleſiarum cathedralium, & collegiatarum ob non reſidentiam quomodo privandi ſint, variæ ſunt opiniones 14.17.

15 Pænarum multiplicitas odioſa eſt, & à jure exorbitans, limita, ſi aliter de jure cautum ſit *contra Piſonium* num.16. in fin.

18 Ordinarius poteſt procedere contra canonicum abſentem vel prout de jure, vel juxta formam Tridentini, ſed contra ouo.19.

20 Or-

20 Ordinarius poteſt cummulare pœnas juris, & Tridentini, ſed quoad privationem canonicatus tenetur expectare triennium.

21 Canonicus nulliter ſpoliatus ad poſſeſſionem præbendæ reintegrandus eſt, & danda eſt manutentio, quoties non ſe habuerit pro ſpoliato, ibidem.

22 Coadjutor ob non reſidentiam officio privandus eſt, ſervata diſpoſitione juris.

23 Quænam juris forma ſervari debeat contra beneficiatos, & cappellanos abſentes, opiniones hinc inde, diſtinguitur. 24.

25 An canonicus elapſo tempore abſentiæ de licentia ordinarii abſque ulla monitione beneficio privari poſſit, prima opinio negat, ſecunda diſtinguit 26. dubitatur num. 27. reſolvitur quæſtio. 28. declara. 29.

30 Ordinarius clericum abſentem ex juſta cauſa, & cum licentia ad reſidentiam revocare poteſt ſub pœna privationis beneficii, ſi neceſſitas, & utilitas eccleſiæ id exigat.

31 Beneficia vacantia ob non reſidentiam poſſunt conferri ab epiſcopo, vel ab iis, quibus de jure competit. 32.

CAPUT V.

1 NOn minus clerici, canonici, parochi, quam prælati, aliique in ſuprema eccleſiæ dignitate conſtituti beneficiis, præbendis, officiis, & dignitatibus ob non reſidentiam privandi ſunt *Text. Jun. expreſſ in cap. pervenit de appellat. cap. conquerente, cap relatum, cap quia nonnulli, cap. ex tuæ, cap. ult de cleric. non*
2 *reſiden.* ; Sed alio jure utimur contra Epiſcopos, & Cardinales, aliter contra Parochos, & Canonicos, alioſque eccleſiarum Miniſtros. Unde de omnibus clericis beneficiatis dicam in præſenti capite, ut ſciant Judices eccleſiaſtici quid ſervare debeant in privatione beneficiorum ob non reſidentiam.

3 Siquidem certum de jure eſt epiſcopos ex hoc capite dignitate epiſcopali privari poſſe, ſi per tres vices moniti ad eccleſias non redierint, hoc tamen adjecto, quod poſt ultimam monitionem adhuc per menſem de jure expectantur *cap. qualiter, ibique Gloſſ. de cleric. non reſiden. Trident. ſeſſ.6. cap.1.*, ubi Epiſcopi abſentes ſine juſta cauſa ultra ſex menſes continuos, pœnam quartæ partis fructuum ipſo jure incurrunt, quod, ſi per alios ſex menſes in abſentia perſeveraverint, alia quarta parte fructuum ipſo jure privantur. creſcente vero contumacia à Papa, prout de jure privari poſſunt *Urban. VIII. Conſtit.*139., ubi non ſolum Epiſcopi, ſed etiam Cardinales de Epiſcopatu proviſi ad reſidentiam obligantur ſub pœnis ibidem expreſſis.

4 Ampliatur in Cardinalibus abſentibus, ſervata tamen *Conſtitut.*8. *Innoc. X.*, in qua ſancitur, quod pro prima vice Cardinales abſentes à Romana Curia ſine licentia per ſex menſes extra tamen Statum Eccleſiaſticum, omnia privilegia, indulta teſtandi, & transferendi penſiones ipſo jure amittant, & per alios ſex menſes omnibus beneficiorum fructibus privantur, deinde creſcente contumacia ipſiſmet beneficiis, commendis, penſionibus, aliiſque redditibus eccleſiaſticis ſpoliantur, his quoque elapſis, per tres menſes adhuc expectantur, quod ſi non redierint, procedi poteſt ad privationem ſupremæ dignitatis. Quod & verum eſt inſpecta diſpoſitione juris, quoniam Cardinalis S. Marcelli abſens à ſua eccleſia, ſeu titulo per quinquennium, & pluries monitus, ut ad reſidentiam rediret, depoſitus, & privatus fuit per Papam in Concilio, *ita habetur in cap. 2. de cleric. non reſiden.*

5 Notandum tamen eſt, quod Cardinales abſentes privari non debent beneficiis, & eccleſiaſtica dignitate, niſi in pleno Conciſtorio, & auditis iis, qui ibidem interſunt, prout ſe geſſit *Leo IV.* in depoſitione *Cardinalis S. Marcelli*; Et ratio eſt, quia Sacrum Collegium eſt in poſſeſſione, ut ſine ipſo Papa in arduis procedere non debeat, deinde Cardinales ſunt ſupremi Papæ conſiliarii, qui non debent adjudicari, puniri, aut deponi, niſi cum conſilio aliorum *juxta doctrinam Abb. & Hoſtien. in cap. 2. de cleric non reſiden.*, quod & ratio ſuadet, quia firmum eſt judicium, quod pluribus ſententiis confirmatur *cap. prudentiam de offic. Judicis delegati Clement. 1. de ſentent. excommunicat.*, quod ſi aliter procedatur, improbare, non poſſum, nam Papa non ſtylo, & praxi, ſed legibus juſtitiæ, & rationi ſubiicitur *l. digna vox Cod de leg.*

6 Quo vero attinet ad Parochos, alioſque Paſtores curam animarum habentes, varia eſt diſpoſitio juris, ſed tamen diſtinguendum eſt; Si enim certo ſcitur, ubi Parochus moram trahat, perſonaliter citandus eſt, ut intra competentem terminum ad eccleſiam redeat, quo elapſo, adhuc per ſex menſes expectandus eſt, quibus pariter elapſis, parochiali eccleſia privari debet *cap. ex parte il primo de cleric. non reſiden.*; ubi vero latitat, & ignoratur, quo loco moretur, per tria edicta ad valvas eccleſiæ affigenda citari debet; deinde ab ultimo edicto expectandus eſt per ſex menſes, quibus elapſis, ad privationem procedendum eſt, ut eccleſia vacet, ac concurſus convocari poſſit juxta Tridentini decretum; Ideo in primo caſu citandus eſt perſonaliter, quia quoties Parochus præſens eſt, nec reſidet, excuſationem non habet, & ita juridice privatur. dum jam conſtat de contumacia; Secundo autem caſu ter monendus eſt, ut ad eccleſiam redeat, & tardius privatur eccleſia parochiali, quia abſens poteſt habere juſtam excuſationis cauſam, & hujuſmodi interpretatio, ſeu forma procedendi juridica eſt, & in praxi admittenda, ne detur correctio jurium, quæ potius debent conciliari *per Text. in cap. cum expedias de elect. in 6.*

7 Ve-

7 Verum à Tridentino *Seſs.* 23. *cap.* 1. alius modus procedendi contra parochos abſentes inventus eſt; prius enim citandi ſunt per edictum, deinde procedendum eſt ad cenſuras eccleſiaſticas, ſequeſtrationem, & ſubtractionem fructuum, & demum aliis juris remediis Ordinarius poteſt uti etiam uſque ad privationem, dummodo tamen ab ultimo edicto Parochi abſentes adhuc per ſex menſes expectentur juxta declarationem Sacræ Congregationis, de qua teſtatur *Rot. deciſ.* 131. *in fin. deciſ.* 163. *in princ. part.* 4. *rec. tom.* 2.

8 Hæc quidem eſt nova forma procedendi contra parochos abſentes, ſed non derogat diſpoſitioni ſac. Canonum. De jure enim contra parochos latitantes profugos, & abſentes tribus edictis procedendum eſt; è contra ex Tridentino unum ſufficit, ſi ultra edictum adiiciantur cenſuræ eccleſiaſticæ cum ſequeſtratione, & ſubtractione fructuum, & ratio eſt, quia ex mente Tridentini ſequeſtratio, & ſubtractio fructuum cum cenſuris ſtant loco trium edictorum, quæ de jure neceſſaria ſunt, ut parochi abſentes eccleſiis priventur; Idcirco ordina-

9 rius uno, vel alio modo procedere poteſt ad privationem beneficii contra parochos latitantes, utraque tamen forma juris, & Tridentini ſervanda eſt, aliter nulliter, & injuſte procedit, & in ſequelam Paſtores eccleſiarum parochialium in integrum ſunt reſtituendi; & ratio eſt, quia judex nulliter procedens non privat abſentem titulo, nec poſſeſſione eccleſiæ, & in hoc ſæpiſſime vel ex ignorantia, vel ex malitia peccant ordinarii locorum, qui juris ordine non ſervato contra parochos, alioſque clericos abſentes ad privationem beneficiorum præcipitanter procedunt, non mirum igitur, ſi ſententiæ ordinariorum, tanquam nullæ, & injuſtæ in curia infirmentur *ex plene deductis per Rot. deciſ.* 609. *par.* 1. *deciſ.* 131. *deciſ.* 133. *deciſ.* 163. *part.* 4. *rec. tom.* 2. *deciſ.* 1366. *n.* 1. *cor. Seraph. deciſ.* 465. *deciſ.* 466. *cor. Caprar. per tot. & alibi frequenter.*

10 Nec turbat, quod, ubi agitur de eccleſia parochiali, ipſo jure inducta ſit ob non reſidentiam pœna privationis beneficii *Hojed. de incompatibil. par.* 1. *cap.* 28. *num.* 11. quo caſu certum eſt trinam monitionem de jure non requiri, quia privatio facta ab ordinario talis non eſt, ſed potius ſententia declaratoria facti, ſuper quo jus non diſponit;

11 Reſpondetur, quod hæc diſtinctio jure non probatur, & *Text. in cap. ex tuæ de cleric. non reſiden.* hanc diſtinctionem non facit, multoque minus Trident. *in d. cap.* 1. *ſeſs.* 23. quod etiam loquitur de eccleſiis parochialibus. Præterea, ut parochi juridice priventur eccleſiis, trina monitio neceſſaria eſt, & lapſus ſemeſtris ab ultimo edicto *juxta Text. in cap. ex tuæ de Cleric. non reſiden.*

12 Nec iterum objiciatur *Text. in cap. extirpandæ §. qui verò de præben.*; ubi quod non reſidens ipſo jure privatus eſt eccleſia cum facultate conferendi beneficium, etiam non expectata ſententia privationis. Etenim *Text.* procedit in eccleſia parochiali canonicatui unita, cui canonicus tenetur per Vicarium reſidere, ideoque, ſi negligat ibidem deputare Vicarium, durius contra ipſum proceditur, ac ipſo jure privatur eccleſia Parochiali, ſeu jure eligendi Vicarium, & in hoc ſenſu poteſt Vicaria libere conferri, & ratio evidens eſt, quia canonicus præſens in loco nullam excuſationem poteſt habere, cur eccleſiæ parochiali per Vicarium non inſerviat, *ita explicat Jo. de Sylv. de benef. par.* 4. *quæſt* 3. §. *qui vero Rot. deciſ.* 163. *num.* 6. *cum ſeqq. par.* 4. *rec. tom.* 2. Hic ſane caſus ſingularis eſt, & in pœnam canonicus ipſo jure privatur, quia cum præſens ſit, negligit eccleſiæ parochiali providere, ex quo infertur à contrario ſenſu, quod ſi canonicus eſſet abſens, nec poſſet Vicarium deputare, prius debet moneri, antequam eccleſia Parochiali privetur, abſens enim poteſt habere juſtam excuſationis cauſam *Gloſſ. in cap. extirpandæ verſic. privatum, ibiq. Innoc. num.* 2. *Abb. n.* 24. *de præbendis.*

13 Quo vero ad canonicos Eccleſiarum Cathedralium, ſeu Collegiatarum, qui quandoque ſe abſentant ab eorum eccleſiis, multiplex poſſet fieri juris conſideratio. Altera quod ſit in arbitrio ordinarii privare canonicum abſentem juxta diſpoſitionem *Text. in cap. ex tuæ de cleric. non reſiden.*, prout alias reſolvit Sac. Congregatio Concilii teſte *Mantic. deciſ.* 67. *num.* 7., ubi quod per privationem vacat cappellania, etiam non expectato triennio.

14 Secunda conſideratio eſt poſſe ordinarium utramque formam juris, & Tridentini ſervare, complicando pœnas, itaut poſt tres menſes à die abſentiæ poſſit procedere ad monitiones, ſuſpenſionem, cenſuras, & fructuum ſubtractionem juxta diſpoſitionem *Text. in cap. ex tuæ de cleric non reſiden.*, non obſtante quod ordinarius juxta formam Tridentini judicium contra canonicum abſentem inchoaverit *Monacell. formular.* 2. *tit.* 13. *num.* 68.

15 Et quamvis pœnarum multiplicitas odioſa ſit, & à jure exorbitans *cap. at ſi clerici in fin. de Judic. l. ſanctio legum in fin. ff. de pœn. cum relat. per Piton. diſcept.* 133. *n.* 10. *lib.* 4., ubi ex hac regula infert non poſſe ab ordinario pœnas inſimul complicari, quia tres pœnæ darentur contra canonicum abſentem, videlicet ſubtractio fructuum, excommunicatio, ſeu ſuſpenſio, & privatio tituli canonicatus, nihilominus hoc procedit in gene-

16 re, & quando per ſe una pœna ſufficit, ſecus ubi aliter de jure cautum eſt, tunc enim pœnarum multiplicitas de jure non repugnat *per Text. in cap. quoniam frequenter in fine ut lite non conteſtata l.* 1. *verb. qui adverſus ea ff. de poſtulando Gloſſ. in cap. at ſi clerici verſic. duplici de judic. Abb. in cap. tuæ n.* 5. *de Procurator.*, *& in cap. cum in cunctis* §. *fina-*

§. finali num.2, de elect. Civiliſtæ in l. Senatus cenſuit, ibique Gloſs., & Bart. num.1. & in addit. ff. de accuſat., & conſequenter
excommunicatio, & ſuſpenſio inventa à jure, ſubtractio fructuum addita à Tridentino,
privatio canonicatus inflicta tum à Jure,
tum etiam à Tridentino nullam habent inter
ſe repugnantiam, quinimmo una pæna venit
in conſequentiam alterius, & potius dicitur
augeri pæna, aucta contumacia, quam multiplicari. Porro quoad hoc perperam ratiocinatur *Piton. in d. cap.*133. *num.*10., quamvis erudite ibidem hanc materiam examinet.
At de hoc ne mireris, quia ſcripſit more
Advocati, qui ad deſiderium ſuum, vel
amici, & clientis in judicio ſolet contradicere, immo id aſſeruit potius ad opportunitatem cauſæ, quam pro veritate, quæ ſola
invenitur apud eos, qui theorice, ac practice etiam extra judicium materias, prout de
jure, diſcutiunt.

17 Tertia demum conſideratio eſt, quod ordinarius ſervare debeat formam Tridentini,
ut ſcilicet expectandum ſit triennium, quod
incipit poſt lapſum trium menſium à die abſentiæ, antequam canonicus abſens præbenda
ſpolietur, quoniam hæc nova forma procedendi contra canonicos non reſidentes ſubrogata videtur in locum formæ à jure inventæ;
ergo hæc nova forma ſervanda eſt, non antiqua juris diſpoſitio, ut præbenda juridice
per privationem vacet *ex Triden. ſeſs.*24.
*cap.*12. *Piton. diſcept.* 133. *num.*8. *tom.*4.
*Monacell. formular.*2. *tit.*13. *num.*67. *Rot. deciſ.*878. *n.*9. *in fin. coram Dunoz. junior.*,
*Bellarminus in d. cap.*12. *Tridentini verbo alioquin.*, ubi refert reſolutiones Sacræ Congregationis Concilii.

18 At ſi mihi liceat in tanta opinionum diſcrepantia ſenſum meum aperire inclinandum
videtur in ſententiam Sacræ Rotæ *deciſ.*67.
cor. Mantic., poſſe ſcilicet ordinarium procedere, vel prout de jure, vel juxta formam
Tridentini, ſi enim poteſt ordinarius juxta
Monacelli opinionem complicare pænas juris cum pænis Tridentini, cur non poterit
uno, vel alio modo procedere? Sane Tridentinum novam formam procedendi contra canonicos non reſidentes invenit, ſed antiquam non abrogavit, idcirco utraq. forma
juris, & Tridentini firma, & ſtabilis remanet, quod enim non mutatur, quare ſtare
prohibetur? *l. præcipimus Cod. de appellat.*

19 Verum ne hæc quidem opinio placet ex
verbis Tridentini *d.cap.*12 *ibi = creſcente vero contumacia contra eos juxta Sacrorum Canonum Conſtitutiones procedatur*; ſi enim Tridentinum formam juris poſtpoſuit, & novam
invenit, utique antiquam juris diſpoſitionem,
quoad hoc abrogaſſe cenſetur; unde propterea tuto tenenda eſt ſententia, triennium,
ſcilicet expectandum eſſe, antequam canonicus præbenda privetur juxta reſolutiones Sacræ Congregationis Concilii, quas refert *Bellarminus*, *Monacell. loc. cit.*

20 Ita etiam probabilem admitto opinionem,
ut ordinarius poſſit complicare pænas juris,
& Tridentini, ſed canonicatus ob privationem non vacat, niſi poſt triennium completum; alioquin ordinarius hac forma non ſervata nulliter procedit, & canonicus ita pri-
21 vatus ad poſſeſſionem præbendæ eſt reſtituendus *Rot. deciſ.*287. *part.*12., *deciſ.*506.
*part.*14. *deciſ.*117. *par.*15. *recen.*, *deciſ.*878.
*num.*9. *cor. Dunozett. Junior.*, imo quoties
non ſe habuerit pro ſpoliato, danda eſt manutentio, cum ſententia ordinarii tamquam
nulla ob non ſervatam formam Tridentini,
poſſeſſione beneficii non privet, ita Sacra
Congregatio Concilii *in Alerien prætenſæ privationis Canonicatus* 18. *Septembris* 1683.
& in Marſicana Privationis Canonicatus 30.
Septembris 1684.

Hæc, quæ dicta ſunt de canonicis privandis poſt triennalem contumaciam juxta
formam Tridentini, locum non habent contra coadjutores canonicorum eccleſiarum cathedralium, & collegiatarum, licet enim
coadjutor in omnibus coadjutum repræſentet,
ejuſque privilegiis perfruatur, nihilominus,
22 quia coadjutor canonicus non eſt, debet ordinarius procedere ad privationem coadiutoriæ ob non reſidentiam juxta diſpoſitionem
text. in cap. ex tuæ de cleric. non reſiden, *Ventrigl. prax. for. eccleſ. par.*2. *de coadiutor. annot.*13. *§. Unic. num.*39. *Piton. diſcept.*133.
*num.*7., ubi refert reſolutionem Sac. Congregationis Concilii, quod & antea dixit *Rot. deciſ.*392. *num.*5. *par.*3. *rec.*

23 Supereſt diſcutiendum, quænam juris
forma tenenda ſit contra beneficiatos, &
cappellanos inferiorum eccleſiarum abſentes
ab eorum eccleſiis, ſi ſtatuto, conſuetudine, aut fundatione præciſe reſidere teneantur? Ad quod videtur reſpondendum, prius
monendos eſſe, ut intra congruum tempus
arbitrio ordinarii præfigendum ad eccleſiam
revertantur, quo elapſo, beneficiis privari
poſſunt *cap. inter quatuor*, *ibique Gloſſ. verſic. tempore de cleric. non reſiden.*, ibi =
hoc ad arbitrium Epiſcopi refertur =, & habetur *in cap ultim.*, *ibique Innoc. in princip. eodem tit. Hoſtien. in ſumma hujus tituli n.*5.
circa med. Nec ſervanda eſt ad unguem diſpoſitio *text. in cap. ex tuæ de cleric. non reſiden.*
quia locum habet in parochis, præpoſitis
habentibus adminiſtrationem in eccleſia;
multo minus Tridentini forma, cum loquatur de canonicis Eccleſiarum Cathedralium,
& Collegiatarum, unde in litera, beneficiatos
eccleſiarum inferiorum non comprehendit.
E' contra dicendum videtur, quod beneficiati, de quibus agitur, perſonaliter, vel ſaltem per tria edicta citari debeant, & poſt
lapſum ſex menſium privari beneficiis *ex plene deductis per Rot. deciſ.*12. *coram Mantic.*,
24 *deciſ.*593. *par.*1. *recen.*; quod verius eſt,
quoniam indiſtincte contra quoſcumque beneficiatos abſentes proceditur, ea diſtinctione, de qua diximus *ſupra num.*6. contra parochos non reſidentes, *ita diſtinguit Abb in cap. ex tuæ num.*13., *ibique Butr.*, *& alii de cleric.*

cleric.non reſiden.& ita hac diſtinctione con-
cilia ntur jura, & opiniones, quæ inter ſe dif-
formes eſſe videntur.
25 Quæſtio gravis eſt inter canoniſtas de eo,
qui licentiam ab ordinario obtinuit, ut ab
eccleſia abeſſe poſſet intra certum tempus,
an ſcilicet elapſo abſentiæ tempore abſque
monitione, nec ſervata diſpoſitione juris
beneficio privari poſſit, negat *Gloſſ. in cap.
quoniam frequenter ut lite non conteſtata*; &
ratio eſt, quia poſt lapſum temporis clericus
beneficiatus habetur pro abſente ſine licen-
tia ſui ſuperioris, ſed abſens ſine licentia
prius debet moneri, ut redeat, antequam
privetur, ergo ex ſolo temporis lapſu be-
neficio privari non poteſt. Diſtinguit *Joan-*
26 *nes Andreas in d. cap. quoniam frequenter
num.*52. Aut in ipſamet licentia inſerta eſt
monitio, aut non; primo caſu poteſt bene-
ficio privari etiam non ſervata forma juris,
cum poſt lapſum temporis habeatur pro mo-
nito, & ita per æquipollens adimpletur,
quod de jure neceſſarium eſt ad privandum
beneficiatum abſentem ab eccleſia; ſecundo
caſu abſens citandus eſt, ut ſupra, ut juri-
dice privari poſſit, idemque habetur ex
mente *Gotifred. in cap.ex parte num 4 de cle-
ric.non reſiden.*
27 Hæc tamen diſtinctio vera eſt, ſed ſuas
patitur difficultates ex ea recepta concluſio-
ne, quod, ubi certa forma à jure inventa eſt,
tutum non videtur eam adimpleri per æqui-
28 pollens *ex plene deduct. per Rot. deciſ.*167.
num 10 *& per tot. par.2. recen.* Dico itaque,
quod à die elapſi temporis abſentiæ, ac poſt
lapſum ſex menſium clericus abſens abſque
ulla monitione privari poteſt, quoniam ab-
ſens jam citatus eſt, & perſonaliter monitus
ex ipſamet licentia, deinde expectatus fuit
per alios ſex menſes, ergo, ſi privetur bene-
ficio, ſervatur ad literam forma juris, *prout
habetur in cap.ex tuæ de cleric. non reſiden.*,
quod non caret ratione, nam clericus abſens
poſt lapſum temporis habetur pro contuma-
ci, & contumacia creſcit poſt lapſum alio-
rum ſex menſium, in quibus de jure eſt ex-
pectandus, ideoque ex hac duplici contu-
macia de jure ſubſtinetur privatio beneficii
facta ab ordinario, ad inſtar militis, qui
non rediens intra permiſſum tempus, uti
deſertor privatur ſuo loco *l.3. verſic. ſi ad
diem ff de re militar. l.2.C.de Comeat.lib.*12.,
29 quod intellige, niſi deinde juſtum probe-
tur impedimentum, quo redire non potuerit,
quo caſu ad beneficium reintegrandus eſt,
nam quamvis abſens perſonaliter, vel per
edictum citatus, nec intra terminum rediens
pro contumace habeatur, nihilominus ſic
citatus pro eo, quod abſens eſt, cauſam ex-
cuſationis adducere poteſt, & talis excuſa-
tio, quoties juſta ſit, & probabilis, debet
de jure admitti *Can. præſentium 7. quæſt.* 1.
cap final. de cleric. non reſiden., prout excu-
ſatur miles, ſi juſto detentus impedimento ad
diem certum non redierit *l.deſertorem §. ſi ad
diem ff.de re militar.*
30 Immo ordinarius clericum abſentem ex ju-
ſta cauſa, & cum licentia ad reſidentiam re-
vocare poteſt, quamvis tempus abſentiæ
nondum finitum ſit, & ſi deinde legitime
monitus, ut ſupra, ad eccleſiam non redeat,
beneficio juridice privatur; quod tamen fieri
poteſt ab ordinario, ſi neceſſitas, aut utili-
tas eccleſiæ ita exigat, quia tunc licentia
pro non data habetur, immo cauſa abſentiæ
ceſſat, quoties eccleſia patitur miniſtrorum
defectum, & ſic clericus abſens legitime
monitus habetur pro contumaci, acſi abeſſet
ab eccleſia, tum ſine licentia, tum etiam
ſine cauſa *Gloſſ. in cap. cum ad hoc in fin. de
cleric.non reſiden. Innoc.in cap ex tuæ num.*4.
eod.tit.
31 Concluditur ex his, quod ſervato juris
ordine poſt ſex menſes à die citationis, vel
ultimi edicti per privationem ob abſentiam
vacat Eccleſia Parochialis, vacat beneficium,
cappellania, ſeu portio eccleſiaſtica; item
canonicatus, & dignitas in Eccleſia Cathe-
drali, ſeu collegiata, ubi Epiſcopus proceſ-
ſit contra canonicum abſentem juxta for-
mam Tridentini, vacat per privationem
poſt triennalem contumaciam; Unde propte-
32 rea beneficia ſic vacantia libere poſſunt con-
ferri ab Epiſcopo, ſi ad ipſum ſpectat colla-
tio, ſeu ab iis, quibus de jure electio, ſeu
præſentatio competit, alias impetrari debent
à Papa *cap. licet Epiſcopus de præben. in 6.
Abb. & Butr in cap ex tuæ de cleric. non reſi-
den.cum relat. in cap.*1. *num.*2. *de vacatione ob
privationem.*

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 Penſionarius non tenetur ad reſidentiam, limita, ſi penſio cum onere reſidendi reſervata ſit, ibidem.

2 Penſio cum onere reſidendi reſervata nihil differt à beneficio.

3 Clericus ob non reſidentiam penſione privandus eſt juxta diſpoſitionem juris.

4 Penſio per privationem ex hoc capite extinguitur.

Supervacaneum videtur inquirere ex hoc
capite de privatione penſionis, cum cleri-
1 cus penſionarius beneficiatus non ſit. nec
ullo modo teneatur ad reſidentiam in ea ec-
cleſia, à qua annuam percipit penſionem
*Gloſſ. in cap.quamvis in 3.addit.ibique Archi-
diac. column 2. verſic. provideri, Franch.co-
lumn.*1 *in 2.notab.de præben.in 6. cum relatis
per Gig. de penſion. quæſt.*31. *in fin.* Sed hoc
non obſtante poteſt reſervari penſio cum
onere reſidendi, & inſerviendi eccleſiæ, quo
caſu penſionarius vi huius oneris tenetur

perſonaliter in eccleſia reſidere , eidemque
continuo inſervire juxta modum in reſerva-
2 tione penſionis adjectum ; & ratio eſt , quia
penſio reſervata intuitu officii nihil differt à
beneficio *cap. final. de reſcript in 6.* Præterea,
3 ſi clericus penſionarius ſe abſentet à ſervitio
eccleſiæ ſine cauſa , & licentia ſui ordinarii,
dummodo tamen prius , ut ſupra , moneatur,
penſione privari poterit *cap. ex tuæ de cleric.*
4 *non reſiden. cap. final. eod. tit.* , & in hoc caſu
per privationem ex capite non reſidentiæ pen-
ſio extinguitur *cap. ex literis cap. gravem de
exceſs. Prælator.*

ARGUMENTUM.

DE pœnis epiſcoporum , & de privatione beneficiorum, penſionis , ac fructuum contra parochos , commendatarios & canonicos non reſidentes *ad interpretationem Tridentini ſeſſ. 6. cap. 2 , ſeſſ. 23. cap. 1 ; ſeſſ. 24. cap. 12.*

SUMMARIUM.

1 Reſolutionibus Sacræ Congregationis Concilii valde eſt deferendum.

2 Epiſcopus abſens ab eccleſia , & diœceſi etiam ex cauſa publica alternativam amittit.

3 Beneficia , quæ vacant epiſcopo abſente , vacant in curia , quod declaratur ibidem.

4 An epiſcopus abſens illis tribus menſibus , quibus abeſſe poteſt ex Tridentino , gaudeat alternativa , ubi caſus. & reſolutio pro epiſcopo.

5 Altera , reſolutio Sacræ Congregationis cum relatione ad ſanctiſſimum.

6 Declaratio Papæ in hac re.

7 Beneficia , quæ vacant in menſibus epiſcopo abſente , excepto Junio , & Decembri , poſſunt impetrari.

8 Cardinalatus olim erat via ad Epiſcopatum, hodie Epiſcopatus eſt via ad Cardinalatum.

9 Epiſcopus non reſidens non poteſt promoveri ad dignitatem Cardinalatus.

10 Limitatur pro illis tribus menſibus , quibus ex Tridentino poteſt abeſſe , vel pro quatuor ad effectum inviſendi limina Apoſtolorum.

11 Contra parochos non reſidentes ſervanda eſt diſpoſitio juris.

12 Contra parochos non reſidentes poteſt etiam procedi ex decreto Tridentini.

13 Differentia inter diſpoſitionem juris. & decretum Tridentini.

14 Verba *etiam uſque ad privationem* quomodo intelligantur.

15 Ubi parochus eſt perſonaliter monitus ad redeundum intra Competentem terminum , eo elapſo poteſt ab epiſcopo eccleſia privari.

16 Differentia, quando proceditur per edictum, & citationem perſonalem contra parochum abſentem.

17 Parochi tenentur ad reſidentiam tempore peſtis etiam ſub pœnis Tridentini , & quare num. 18.

19 Parochus , qui confugit ad metropolitanum , citandus eſt in domo ultimæ habitationis , ubi de ratione num. 20.

21 Abbas regularis ab epiſcopo cogi poteſt ad reſidentiam.

22 An habens dignitatem , cui eccleſia parochialis unita eſt, teneatur reſidere in parochiali , vel ibidem conſtituere Vicarium , diſtinguitur.

23 Proviſus de canonicatu, & parochiali negligens providere de Vicario pro cura animarum ipſo jure privatur parochiali.

24 Proviſus de abbatia , quæ habet curam animarum , non tenetur reſidere , ſi omnis cura tranſlata ſit in Vicarium,

25 An per indultum retinendi duo beneficia incompatibilia cenſeatur conceſſum , ut in neutro reſideat , duplex opinio ibidem num. 26.

27 Proviſus de duobus beneficiis tenetur in digniori reſidere, & quando privandus ſit , ſi in minus digno reſideat , ibidem.

28 Proviſus de duobus beneficiis , dummodo in uno faciat per alium deſerviri , beneficio , cui per alium non inſervit , privandus eſt arbitrio epiſcopi.

29 An commendatarii monaſteriorum teneantur ad reſidentiam , diſtinguuntur caſus num. 30. 31. 32. 33.

34 Contra canonicos , & præbendatos non reſidentes ſervanda eſt forma Tridentini.

35 Amplia contra canonicum pœnitentiarium.

36 Amplia contra canonicum , qui titulo canonicatus ad ſacros ordines fuit promotus.

37 Non ſervata forma Tridentini nulla eſt privatio fructuum , & canonicatus , ibidem num. 38. 39.

40 Canonicus abſens de licentia epiſcopi , in qua adiecta eſt pœna privationis beneficii , non eſt citandus.

41 Triennium , quod datur à Concilio canonicis non reſidentibus , incipit à die abſentiæ , non à die monitionis.

42 Contra canonicum abſentem per Triennium , quadriennium , decennium , & ultra non eſt ſervanda diſpoſitio conciliaris , ſed proceditur ad privationem juxta diſpoſitionem juris.

43 An diſpoſitio conciliaris uti forma ſervari debeat ſub pœna nullitatis actus , negant nonnulli , ſed contra ibidem num. 44.

45 Vicarius generalis de jure non habet poteſtatem deſtituendi ab officiis , & beneficiis.

46 An coadiutor parochi , ſeu canonici abſens ab eccleſia privandus ſit officio juxta Tridentinum , vel juxta diſpoſitionem juris.

47 An epiſcopus poſſit procedere contra canonicos non reſidentes complicando pœnas juris , & Tridentini , prima opinio negat , ſecunda affirmat num. 48. , quæ verior eſt num. 49.

CA-

CAPUT VI.

SEquitur materia privationis beneficiorum, penſionis, ac fructuum, aliarumq. pœnarum contra epiſcopos, parochos, commendatarios, canonicos, & beneficiatos non reſidentes juxta varias reſolutiones Sa-
1 cræ Congregationis Concilii, quibus valde eſt deferendum ob auctoritatem interpretandi privative decreta Tridentini *juxta conſtit. Sixti V.*, *& aliorum*.

2 SIquidem ultra alias pœnas, de quibus in capite antecedenti, epiſcopus abſens ab eccleſia, & diœceſi etiam ex cauſa publicæ utilitatis, ſeu pro munere legationis apud Catholicos Principes alternativam amittit ex regula Cancellariæ, quæ beneficium hoc tribuit tantum iis, qui vere, & perſonaliter reſident *ex plene deduct. per Gonzal. ad reg 8 Cancellar. quæſt.43. num.12. cum ſeqq. Rot. deciſ.70. num.3. deciſ.239. num 1. coram*
3 *Ludoviſ.*; Unde beneficia, quæ vacant in civitate, & diœceſi ob abſentiam epiſcopi, vacant in curia, ſeu apud ſedem, cui *ex d. regula Cancellariæ* ſpecialiter reſervata ſunt, exceptis dumtaxat iis, quæ vacant in menſibus Junii, & Decembris, qui (quidquid in contrarium ſentiat *Gonzalez. loco citato num.116.*) dicuntur ordinarii, fixi, & ſtabiles juxta practicos, & ſtylum Datariæ, quæ pro hiſce duobus menſibus impetrantium ſupplicationes non recipit.

4 Dubium grave eſt, an epiſcopus abſens ab eccleſia, & diœceſi etiam illis tribus menſibus, quibus ex decreto Tridentini abeſſe poteſt, alternativa gaudeat; Caſus accidit *Januæ anno* 1581.; Cum enim vacaſſet beneficium ſimplex in eccleſia B. Mariæ de Caſtello, & epiſcopus à ſua eccleſia abeſſet, Sebaſtianus Genzales illud à Papa impetravit; Verum epiſcopus habita notitia vacationis idem beneficium alteri contulit; Quæſivit proviſus à Papa, an collatio epiſcopi abſentis valida eſſet, & prætextu, quod illis tribus menſibus, quibus ei licet per Concilium abeſſe, habeatur pro præſente, & gaudeat alternativa, *Sacra Congregatio cenſuit epiſcopum illis tribus menſibus abſentem haberi pro reſidente ex cap.1. ſeſſ.23. Triden. ubi quod, qui aliquantiſper abſunt, non videntur ex veterum canonum ſententia abeſſe, quia ſtatim ſunt reverſuri*.

5 Deinde, cum de hoc Epiſcopus Æginatenſis dubitaſſet, idem dubium propoſitum fuit, an epiſcopus abſens ex cauſa à Concilio approbata fruatur alternativa, quam Sanctiſſimus conceſſit perſonaliter reſidentibus dumtaxat, *Sacra Congregatio ſub die 2 Septembris* 1581 *innixa præcipue regulæ Cancellariæ, & Conſtitutioni Pii V. prima menſis anno 6. cenſuit frui, referendum tamen Sanctiſſimo, qui audita relatione Sacræ Con-*
6 *gregationis declaravit ſe intelligere, ut non fruatur epiſcopus alternativa, quando abeſt etiam ex cauſa à Concilio approbata, idque ad tollendas lites, quæ oriri poſſunt ſuper hoc articulo*, idemque habetur *in Æginaten. 26 Maii 1612 lib.11. decret. fol.116. ibi = ſanctæ memoriæ Gregorius XIII. audita relatione Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini interpretum declaravit non debere Epiſcopum frui alternativa, cum abeſt etiam ex cauſa à Concilio approbata*; Porro hodie
7 beneficia, quæ abſente Epiſcopo vacant in menſibus, Junio tamen, & Decembri exceptis, poſſunt valide impetrari *juxta regulam Cancellariæ, & declarationem Gregorii XIII.*

8 Accedit altera, & quidem gravior juris pœna contra Epiſcopum non reſidentem; pro qua re prius notandum eſt, quod olim Cardinalatus erat via ad Epiſcopatum, quod deinde variatum eſt, idcirco hodie Epiſcopatus eſt via ad Cardinalatum, regulariter enim Epiſcopi promoventur ad Cardinalatum, non Cardinales ad Epiſcopatum;
9 Præterea Epiſcopus, qui per alias vias extra Diœceſim divagatur, hujus dignitatis penitus fit incapax, eique obſtat exceptio non reſidentiæ in Epiſcopatu, ſi Papa vellet eum propter ſingularia in eccleſiam merita ad hanc eminentem dignitatem promovere, *ita habetur in lib.161. memorial. fol.723. ibi = Cum Sacri Canones, Concilii Tridentini decreta, & Summorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutiones ſanxerint, atque mandaverint, ut omnes Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, & Epiſcopi in eorum Eccleſiis, & Diœceſibus reſidere debeant, variaſque, & graves in prædictos non reſidentes pœnas, ac cenſuras impoſuerint, ac inflixerint; & tamen nonnulli hoc tempore reperiantur, qui propriæ ſalutis, propriique muneris obliti gregi ſuo aſſiſtere, & reſidere non curant; Sanctiſſimus Dominus noſter ad hanc eorum contumaciam magis coercendam, ultra omnes, & quaſcumque pœnas, ac cenſuras contra eoſdem non reſidentes hactenus conſtitutas, quas mandavit irremiſſibiliter eſſe exequendas, decrevit, ſtatuit, & ordinavit, ut ipſi Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, & Epiſcopi, niſi de cætero ad præſcriptum Sacrorum Canonum, decretorum Concilii Tridentini, & Apoſtolicarum Conſtitutionum in eorum Eccleſiis, & Diœceſibus re ipſa reſederint, & quo tempore Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium promotio haberi contigerit, actu reſideant nulla cauſa etiam gravi hoc caſu excepta, ad dignitatem Cardinalatus adipiſcendam prorſus inhabiles, & incapaces ſint, ac eſſe intelligantur*; Ita ergo hic

Digitized by Google

Epiſcopus abſens perdit jus, quod habet ad eam promotionem, quæ fit in Conciſtorio, & ducit ad Principatum eccleſiæ, ſicuti clericus privilegium, quod habet, ſi reſidet, ſtatim perdit ob non reſidentiam *Gloſſ. in extravag. execrabilis verſ. vagandi de præben. l. ſi quis domeſticorum Cod. de domeſt. & protector. lib.* 12.

10 Temperatur dicta Conſtitutio in hoc, ut non comprehendat tres menſes, quibus Epiſcopus ob ſalubritatem aeris, vel ob aliam juſtam, ac rationabilem cauſam abeſſe poteſt ex decreto Tridentini, multo minus alios quatuor menſes, qui dantur eidem, ut limina Apoſtolorum inviſere commodè valeat, dummodo tamen tempus abſentiæ ex utraque cauſa ſeptem menſes non excedat, *ita requirentibus nonnullis Epiſcopis Sacra Congregatio in Romana* 3. *Februarii* 1635. *habito verbo cum Sanctiſſimo reſpondit per Conſtitutionem ſuper Epiſcoporum, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium reſidentia ab eodem Sanctiſſimo Domino noſtro nuper editam non fuiſſe ſublatam facultatem ab eodem Sacro Concilio cap.* 1. *ſeſſ.* 23. *conceſſam, qua ex cauſa abſendi aliquantiſper à reſidentia, dummodo abſentiæ ſpatium duos, vel ad ſummum tres menſes non excedat = Qui anno, quo Epiſcopi Sanctorum Apoſtolorum limina viſitaverint in quatuor menſibus, & ſeptem reſpective in eadem Conſtitutione præmiſſis, comprehenſi cenſeantur, adeo ut anno hujuſmodi viſitationis, & reſpectivè ſeptem tantum menſibus à reſidentia abeſſe poſſint.*

11 Quo vero attinet ad parochos non reſidentes ſervandam eſſe diſpoſitionem juris certum eſt; prius enim debent præcedere tria edicta, deinde lapſus ſex menſium requiritur, ut abſentes eccleſiis parochialibus legitime priventur, *ita Sacra Congregatio in Guardien.* 26. *Aprilis* 1621. *cenſuit poſſe epiſcopum contra parochum abſentem ad privationem procedere. dum tamen tria edicta præceſſerint, & lapſi ſint ſex menſes ad præſcriptam conſtitutionem Innocentii III. in cap. ex tuæ de cleric. non reſiden.*. Idem reſpondit *ſub die* 8 *Junii* 1624.

12 Poteſt etiam epiſcopus contra parochos abſentes ad privationem eccleſiæ procedere juxta Tridentini decretum *ita Sacra Congregatio in Barchinonen. Julii* 1588., ubi quod habentes curam animarum ultra tempus præſcriptum à Concilio *ſeſſ.* 23. *cap.* 1. non poſſunt diſcedere neque cum licentia epiſcopi, quod ſi diſceſſerint, contra eos procedendum eſt ab epiſcopo juxta idem decretum Tridentini *ſeſſ.* 23. *cap.* 1.

13 Colligitur ex his poſſe epiſcopum contra parochos abſentes vel procedere juxta diſpoſitionem juris, vel formam Tridentini cum hoc tamen diſcrimine, quod juxta Tridentinum ſufficit unum edictum cum cenſuris, & ſubtractione fructuum, nam ſubtractio fructuum cum cenſuris ſtat loco trium edictorum, dummodo tamen lapſi ſint ſex menſes ut ſupra, ſed de jure tria requiruntur *cap. ex tuæ de cleric. non reſiden.*, quod etiam habetur ex Tridentino ibi = *aliaque juris remedia etiam uſque ad privationem*; Unde cum quæſitum fuerit, an epiſcopus præmiſſis tribus monitionibus pro revocando parocho ad reſidentiam poſſit procedere ad
14 privationem d. parochialis, & ſic an verba *uſque ad privationem* intelligantur incluſive, vel excluſive, *Sacra Congregatio die* 8. *Junii* 1624. *cenſuit intelligenda eſſe incluſive, dum tamen præceſſerint tria edicta publica, & lapſi ſint ſex menſes juxta text. in cap. ex tuæ de cleric. non reſiden. Caſtren. Februarii* 1587., *ubi dicitur, ſi non præceſſerint tria edicta, & lapſi ſint ſex menſes juxta text. in cap. ex tuæ de cleric. non reſiden., privationem eſſe nullam.*

15 Verum parochus abſens perſonaliter citatus, & monitus ad redeundum intra competentem terminum poteſt eo elapſo eccleſia ſpoliari arbitrio epiſcopi, nec neceſſe eſt aliud tempus expectare *Abb. in cap. ex tuæ num* 13. *de cleric. non reſiden.*, Garz *de benef. part.* 3. *cap.* 2. *num.* 155. & 157. *verſus fin.*, *Loter. de re benef. lib* 3. *cap* 27. *n.* 89. *Fagnan in d. cap. ex tuæ num* 9 *de cleric. non reſiden.*, *Tondut. quæſt. beneficial. tom.* 1. *cap.* 42. *num.* 7. *verſ. prima*, *Ventrigl. in prax. for. eccleſiaſ. tom.* 1. *adnotat.* 19. §. 3. *num.* 6., *Barboſ. ad Concil. ſeſſ.* 24 *de reformat. cap.* 12. *num.* 70 *in fin. & num.* 71.; *Idem de offic., & poteſt. paroch. part.* 1. *cap* 8. *num.* 75 *Rot. deciſ.* 1346. *num.* 5 *verſ. nam coram Seraphin. tom.* 2., *deciſ.* 1041. *num.* 2. *verſ. primus eſt tom.* 2. *coram Penia deciſ.* 10. *num.* 3. *in fin. tom* 1. *coram Coccin.*

16 Et ratio diſparitatis eſt, quia ubi proceditur per edictum, parochus abſens dicitur contumax ficte, & interpretative, ideoque nonniſi poſt lapſum ſex menſium ad privationem procedendum eſt, ubi autem per citationem perſonalem inchoatur judicium, dicitur vere contumax, & ideo poſt lapſum temporis in citatione legitime executa poteſt ab epiſcopo libere ſpoliari eccleſia Garz. *de benef par.* 3. *cap.* 2. *num.* 155. *in princip. Tondut. quæſt. beneficial. cap* 42. *num.* 7. *verſ.* 2. *Concluſio*, *Ventrigl. prax. for. eccleſiaſ. tom.* 1. *annot.* 19. §. 3. *num.* 7., *Rot. deciſ.* 12. *n* 2 *in princip. coram Mantic. deciſ.* 465. *num.* 10. *tom.* 2. *coram Caprar.*, & concordant deciſiones jam relatæ *coram Seraphin.*, & *Penia*.

17 Rurſus parochi nequeunt ſe excuſare, quominus teneantur reſidere ex capite periculi vitæ, prout accidit tempore peſtis, nam Sacra Congregatio *cenſuit parochos hoc tempore teneri in eccleſia parochiali reſidere. illoſq. cogi ad præſcriptum Tridentini cap.* 1. *ſeſſ.* 23., *ut parochianis ſuis peſte laborantibus Sacramenta Baptiſmi, & pœnitentiæ per ſe, vel per alios idoneos omnino miniſtrent, & ſupradicta eſſe ſignificanda Archiepiſcopo Mediolanenſi, & aliis Epiſcopis, factaq. deſuper relatione Sanctiſſimo Domino noſtro ſub die* 16. *ejuſdem, Sanctitas ſua approbavit,*

& ita

& ita exequi mandaverit, prout executum fuit Nullius 12 Maii 1629., Mediolanen. 13. Aprilis, Florentina 9. Novembris 1630.

18 Quod ratio exigit, nam ideo Tridentinum hic potius ſervandum eſt, quia per cenſuras, & ſubtractionem fructuum facilius obtinetur reſidentiæ finis in hac re, quæ propter periculum imminens exigit celerem juris executionem *Gloſſ. in cap. final. verſ. celeritatem de elect. in 6.*

19 Quæres, quomodo ſe gerere debeat epiſcopus contra parochum non reſidentem, & qui confugit ad Metropolitanum? Reſpondeo caſum accidiſſe Epiſcopo Scalenſi, ſeu Revellenſi, qui in viſitatione Diœceſis invenit parochum Sanctæ Mariæ loci Pontonis abſentem, & ejus eccleſiam penitus labentem, ac parochianos inſtantes, ut ipſorum animarum ſaluti conſuleret, & quia præfatus parochus ſcandaloſe vixiſſet, ſuper quibus capta per epiſcopum informatione reperiit d. parochum pluribus delictis inquiſitum ex proceſſu deſumptis, nempe revelatione confeſſionis, publico concubinatu, denegatione Sacramentorum infirmis, alienatione bonorum mobilium eccleſiæ, & oblationum factarum pro ejuſdem reparatione, quibus malis epiſcopus medelam præbere cupiens procedendo ad punitionem delinquentis, ipſe ſe recepit ad Archiepiſcopum Amalphitanum, ideo d. Epiſcopus ſupplicat declarari, quomodo in iſto caſu ſe gerere debeat, *Sacra Congregatio audita relatione Epiſcopi Scalenſis injungendum cenſuit, prout præſentis decreti tenore injungit eidem, qui quoad præmiſſa omnia citato reo contumaci in domo ſuæ ſolitæ, & ultimæ habitationis procedat, prout de jure, ita habetur in Scalen. 17. Martii 1696. lib. decret. 56. fol. 124.*

20 Juridica ſane reſolutio, cum enim certo ſciretur, ubi parochus abſens moram traheret, neque ibi per Epiſcopum poſſet commode citari, tunc de jure ſufficit citatio ad domum habitationis *cap. cum cauſam, ibique Gloſſ. verſ. ad domum de dol. & contumac. l. plerique ibique Bart., & alii ff. de in jus vocand.* Et deinde ſervatis ſervandis infligere cenſuras, ſubtrahere fructus juxta Tridentini formam, & demum poſt lapſum ſex menſium privare abſentem eccleſia parochiali, quæ ob privationem vacat non obſtante appellatione, quæ à ſententia privationis beneficii ob non reſidentiam non eſt admittenda, niſi ad effectum devolutivum, non ſuſpenſivum, *ut reſolvit Sac. Congregatio die 12. Januarii 1619.*

21 Similiter ab obligatione reſidendi non poteſt ſe eximere Abbas ordinis regularis ſub prætextu conſuetudinis in contrarium, quodque modo ſit regius conſiliarius, & officio præſidentatus perfungatur; unde cum quæſitum fuerit, an d. Abbas compelli poſſit ab Epiſcopo ad reſidentiam ſui monaſterii, *Sacra Congregatio cenſuit Abbatem teneri reſidere in propria ſede abbatiali, & Epiſcopus eum cogat nomine Sacræ Congregationis Barchinonen reſidentiæ 27. Januarii 1691. lib. decret. 41. fol. 29*, idem reſpondit *ſub die 12. Januarii 1692 lib. decret. 42. fol. 9.* cum hoc quod cauſa amplius non proponatur; & ſic Epiſcopus in hoc caſu nomine Sacræ Congregationis poteſt procedere contra abbatem regularem non reſidentem, vel prout de jure, vel ad formam Tridentini, aliaſque Conſtitutiones Apoſtolicas complicando pœnas juris, & Tridentini inſimul, etiam uſque ad privationem, ſi abbas monitus ejus mandatis non obtemperaverit,

22 Quæres inſuper, in qua eccleſia teneatur reſidere, qui obtinuit dignitatem, cui facta eſt unio eccleſiæ parochialis; Reſpondit *Sacra Congregatio teneri reſidere in parochiali ex Conſtitutione Pii V. Brixien die 6. Novembris 1620. ad ſextum, Imolen 9. Decembris 1651., in qua eadem Sacra Congregatio reſolvit dandam eſſe declarationem 7. Januarii 1590., & deinde cenſuit, ſi parochialis perpetuo unita ſit canonicatui debere oratorem in canonicatu reſidere; in parochiali conſtituendum ab Epiſcopo vicarium perpetuum cum congrua fructuum aſſignatione juxta Conſtitutionem ſan. mem Pii V., quod ſi ad vitam oratoris unio facta ſit, teneri ad reſidentiam in parochiali Cathacen 4 Februarii, Sancti Severini 19. Julii 1653., ubi quod in parochiali tenetur reſidere per vicarium perpe-*

23 *tuum*; Porro proviſus de canonicatu, cui parochialis perpetuo unita fuit, negligens vicarium perpetuum in parochiali conſtituere ipſo jure privatus eſt eccleſia parochiali, quæ tanquam vacans ab Epiſcopo libere conferri poteſt *cap. extirpandæ § qui vero de præben. ibi = alioquin illà ſe ſciat auctoritate hujus decreti privatum libere alii conferenda.*

24 Cæterum, ſi tota cura parochialis eccleſiæ auctoritate apoſtolica in perpetuum in vicarium tranſlata ſit, proviſus, ſive abbas, ſive præpoſitus nuncupetur, non tenetur in ea reſidere, ita Rodericus Pincheiro Epiſcopus Portugallienſis, cum parochialem eccleſiam haberet nuncupatam abbatiam ſancti Olai oppidi, ſeu loci de Conſtante Portugallienſis Diœceſis, obtinuit à ſede apoſtolica vicarium perpetuum, in quem omnis cura animarum legitime tranſlata fuit, & ſacramentorum adminiſtratio; renunciavit poſtea hujuſmodi parochialem, quam obtinuit in totum Gaſpar Rucherius, qui nunc à Sacra Congregatione ſupplicat declarari eum non eſſe obligatum ad reſidentiam d. parochialis eccleſiæ durante vita d. vicarii perpetui, in quem legitime omnis cura animarum tranſlata fuit d. eccleſiæ parochialis; *Sacra Congregatio reſpondit non teneri, ſi tota cura animarum tranſlata fuit legitime in hunc ſolum vicarium Portugallien. 2. Martii 1619. lib. 1. decret. fol. 96.*

25 Dubium eſt, an per indultum retinendi duas eccleſias, ſeu præbendas incompatibiles videatur conceſſum, ut in neutro reſideat; prima opinio affirmat, ne inutilis ſit diſpenſatio *Gloſſ. in Can. ſi quis in clero 7. q. 1.*

ibi

ibi = ſed quid ſi habet plures eccleſias, vel præbendas? Tunc dicas eccleſiam ſecum diſpenſaſſe. ut ad iſtud non cogatur Staphil. de liter. grat. tit. de form. expectat. de tert form. num. 11. idem ſentit, quia diſpenſatio extenditur ad conſecutiva, ſeu dependentia ex eo, ſuper quo eſt diſpenſatum.

26 Negat *Gloſſa in cap. non poteſt verſ. retinere de præben. in 6.*, nam diſpenſatio concesſa eſt tantum, ut plures præbendas proviſus retineat, & ſic non eſt inutilis, dum tollit obſtaculum juris; item diſpenſatio eſt odioſa, & ideo reſtringenda, ne obſtet incompatibilitas, non autem amplianda, ut in neutro reſideat, alioquin ſimplex diſpenſatio produceret duas exorbitantias, altera expreſſa retinendi duo beneficia, altera tacita non reſidendi, quod dici non debet, nec valet argumentum *Staphilei* diſpenſationem extendi ad conſecutiva, exemplo minoris promoti ad beneficium, ibi enim cenſetur diſpenſatum ſaltem ad tempus, quia minor ratione ætatis ad ſacros ordines promoveri non poteſt; non item in hoc caſu, quia reſidentia de jure præcipitur omnibus beneficiatis, prout omnibus pluralitas beneficiorum interdicitur; unde ſublato uno impedimento remanet aliud, cui Papa non cenſetur diſpenſaſſe, niſi expreſſe hoc dicat; igitur proviſus de duabus præbendis tenetur reſidere, ſed poteſt reſidere in altera, quam vult, vel nunc in iſta, vel nunc in illa, & ita reſidendo propriæ ſatisfacit obligationi *Gloſſ. in cap non poteſt verſ. retinere de præben. in 6.*, *Turrecremat in can. ſi quis in clero in fin. 7 quæſt. 1.*, *Sacra Congregatio in Regien. 17. Aprilis* 1649., *ubi parochus habens duas eccleſias æque, ac principaliter unitas, & pares poteſt reſidere in altera ex dd parochialibus ſibi bene viſa.*

27 Ex quo infero, ſi eccleſiæ, ſeu præbendæ pares non ſint, teneri proviſum de duabus reſidere in digniori *cap extirpandæ §. qui vero ibique Abbas Column. 2. de præben.*, *Ancharan.*, *Geminian in cap. non poteſt ibique Franc. n 5. de præben. in 6.*, non eſt tamen privandus digniori eccleſia ex capite, quod in minus digna reſederit, niſi magis utile ſit reſidere in digniori, & monitus ab Epiſcopo parere contemnat, contumacia enim crimen eſt in qualibet re eccleſiæ privatione dignum *Gloſſ. in cap. viam veritatis verſ. per contumaciam de dol. & contumac.*

28 Quid ergo ſi quis proviſus ſit de duobus beneficiis cum clauſula, dummodo beneficio, in quo non reſidet, faciat per alium deſervire? Reſpondeo beneficio, cui per alium non inſeruit, privandum eſſe *Gloſſ. in cap. non poteſt verſ. retinere circa med de præben. in 6. ibi = poterit tamen propter ſervitii negligentiam eo juſte privari*; In hac tamen privatione non eſt ſervanda diſpoſitio textus *in cap. ex tuæ de cleric. non reſiden.*, ſed ſufficit monitio juridica arbitrio Epiſcopi *cap. relatum de cleric. non reſiden.*

29 Diſcutiendum ſupereſt in hac re, an commendatarii monaſteriorum teneantur ad reſidentiam, & quo jure, & quibus pœnis ſint cogendi; Tutum ſuper hoc puncto judicium firmari non poteſt, niſi diſtinguantur caſus prout infra, qui verus modus eſt attingendi
30 veritatem juris; Primus caſus eſt, quando Commendatarius nullam habet juriſdictionem ſpiritualem, ſed tantum ſacramentalem, tunc nullo modo tenetur reſidere, ſi cura ſacramentalis ſoli Conventui incumbat, & ratio clara eſt, quia Commenda habetur pro ſimplici beneficio, quod ad reſidentiam non obligat *ita Sacra congregatio in Nullius 17 Novembris* 1597., 8. *Junii* 1601. & 18. *Novembris* 1645.

31 Secundus caſus eſt de Commendatario, qui habet curam ſacramentalem tantum in foro interno, ipſamque actu exercet, tali caſu tenetur ad reſidentiam, & cogi poteſt ſub pœna privationis, vel prout de jure, vel ex decreto Tridentini. nam Commendatarius nihil differt à Parocho, niſi in ſolo nomine; Unde ad quæſitum, an Prior nuncupatus parochialis eccleſiæ, qui in ipſa parochiali habet Vicarium ad ejus nutum amovibilem, per quem cura animarum exerceri conſuevit, teneatur ad reſidentiam, *Sacra Congregatio reſpondit hujuſmodi Priorem ad reſidentiam teneri Oſcen. 2. Martii* 1598., *Callien. reſidentiæ 29. Novembris* 1699. *ubi quod Rector Abbatiæ antiquis temporibus regularis, & ſucceſſive ſecularis effectæ habentis annexam curam animarum cogitur ad reſidentiam.*

32 Tertius caſus eſt in Commendatario, qui habet juriſdictionem temporalem tantum cum plena poteſtate percipiendi fructus, tunc nullo modo tenetur reſidere, ſicuti non tenetur ad ſacros ordines promoveri, nec poteſt adjici decretum, ut Commenda vacet, ſi non promoveatur *ex pl. ne deduct in cap* 11. *lib.* 1. Commendatarius enim non eſt Prælatus, ſed potius procurator habens legitimam adminiſtrationem *Gloſſ. in cap. nemo deinceps verſ commendare de elect. in 6.*, *Gloſſ. in can.*, *qui plures 21. quæſt. 1. ubi ſcribentes communiter.*

33 Quartus demum caſus eſt, aut Commendatarius habet juriſdictionem ſpiritualem, & eam actu exercet, tunc non tenetur reſidere ex Tridentino *ſeſſ. 23. cap. 1.*, nec pœnis ibidem inflictis ſubjacet, ſed tantum poterit cogi reſidere ex diſpoſitione juris, prout ante Concilium tenebatur, ad quod jus vetus videtur Concilium ſe retuliſſe *ſeſſ. 6. cap 2.* Et quamvis *in cap 1 ſeſſ. 23.* exprimat de curatis, aliiſque quibuſcumque beneficiis curam animarum habentibus, quæ verba ad ſolam juriſdictionem ſpiritualem referri poſſunt *cap dudum de elect. cap. ſuper eo de præben. in 6.*, *extravag. execrabilis ibiq. Gloſſ. circa fin eodem tit.* nihilominus de ſola cura ſacramentali rectius intelligenda ſunt, & ideo, qui ſolam curam ſpiritualis juriſdictionis habent, cogi poſſunt reſidere juxta diſpoſitionem juris dumtaxat *Nullius 19. Novembris* 1596., *in qua Sacra Congregatio*

cen-

cenſuit Commendatarios curam juriſdictionalem habentes nullo Concilii Tridentini decreto ad reſidentiam adſtringi, neque ſi non reſideant, pœnis ab eo contra non reſidentes conſtitutis ſubjacere, ſed tantum ad reſidentiam teneri, quemadmodum ante Concilium tenebantur.

34 Poſtremo quoad canonicos, præbendatos, cantores, & cappellanos eccleſiarum cathedralium, & collegiatarum *Sacra Congregatio probavit reſponſum à ſe alias editum; ſiquidem quantum pertinet ad formam Concilii neceſſe eſſe, cum ad privationem proceditur, ſervare ea temporum intervalla, quæ ſtatuuntur decreto Tridentini ſeſſ.24 cap.12., & quamvis ſtatutum à Sede Apoſtolica confirmatum quoad has capellanias inducat privationem ipſo jure ſolo ſpatio dierum 60., attamen, cum ſit odioſum, & pœnale, videtur intelligendum de tempore continuo, non interpolato, poſſe tamen ordinarium animadvertere in eos, qui fraudem in abſentia commiſerint, ita habetur in Paduana die 7. Julii 1605;* Deinde *cenſuit iſtos tres annos debere eſſe continuos, ut ſcilicet capellani cantores primo anno, ſi extra duos menſes non reſederint, mulctentur pœna privationis medietatis fructuum, tertio vero poſſint privari capellaniis d. Paduana die 27 Julii 1605. lib. decret.29. fol.127. Item non obſtante ſtatuto injungente contra non reſidentes pœnam privationis ipſo jure decrevit procedendum eſſe ad tramites Tridentini; Quo vero ad alios beneficiatos muſicos canentes in Theatris injungitur ordinario, ut nomine Sacræ Congregationis pœnam privationis imponat Vercellen. reſidentiæ die 1 Octobris 1720.*

35 Ampliatur in canonico pœnitentiario, qui pariter tenetur reſidere in eccleſia cathedrali, prout cæteri alii canonici ſub pœnis Tridentini, quia eadem, vel major urget ratio *Barchinonen. Julii 1588. ibi= pœnitentiarium non poſſe diſcedere ultra permiſſum tempus trium menſium, quod ſi diſceſſerit, contra eum etiam Epiſcopus procedit juxta decretum Tridentini ſeſſ.24. cap.12.* Unde ad dubium, an abſenti canonico pœnitentiario ultra tres menſes, & per alium inſervire faciente quoad munus pœnitentiarii contra eum ſervanda ſit regula præſcripta à Concilio Tridentino *ſeſſ.24. cap.12. de reformat.* ſuper privatione canonicatuum eccleſiæ cathedralis, vel potius ſit diverſimode procedendum, *Sacra Congregatio in Curien 7. Decembris 1697 lib. decret.47. fol.554. reſpondit canonicum pœnitentiarium eſſe comprehenſum ſub diſpoſitione Sacri Concilii Tridentini cap.12. ſeſſ.24. de reformat.*

36 Ampliatur in eo, quæ ad titulum canonicatus fuit ad ſacros ordines promotus, ita quoque ad dubium, an Canonicus Andreas de Lupis ex cauſa non reſidentiæ poſſit ſervatis alioquin ſervandis privari canonicatu, ad cujus titulum fuit ordinatus, *Sacra Congregatio reſpondit affirmative in Romana privationis 18 Maii 1684. lib. decret 34 fol.80.*, & quamvis idem Concilium prohibeat alienationem beneficii, ad cujus titulum quis fuit ordinatus *ut in cap.2. ſeſſ.21. Tridentini*, nihilhominus id procedit in alienatione, ſeu reſignatione voluntaria, non autem in privatione, quæ fit in executionem juris, alioquin hoc modo ordinatus ex nullo delicto privaretur beneficio, quod eſt abſurdum *ut tradunt Garz. de benef. part.2. cap 5. num.220. cum ſeqq. Baruſius Torcular. jur. reſolut.38 num.12., Barboſ. de offic., & poteſt. Epiſcop. part.2. allegat 19. num.45. in princip. Anaclet. in jus canonicum tom.1. lib.1. tit.9. de renunciat. §.3., & 48, Pignatell. conſult. canon. tom 1. conſult.164. num.10. juxta venetam impreſſ. Lauren. for. beneficial. part.3. quæſt.234. ad 376., Panimoll. deciſ.139. num 67., Rot. deciſ.1024. num.6. tom.2. coram Emerix Junior. deciſ 212. num.6. tom.1. coram Vbald., quæ eſt deciſ.560. part.2. recen. repetit. in deciſ.151. part.4. tom.1. recen.*

37 Itaque non ſervata forma Tridentini contra canonicos, & beneficiatos eccleſiarum cathedralium, & collegiatarum nulla eſt privatio tam fructuum, quam canonicatus, *ita habetur in Vigilien. privationis canonicatus die 11 Auguſti 1605*, & quidem fructuum, quia canonicus privatus fuit primo anno omnibus, & tamen, etiamſi ſine cauſa abfuiſſet, primo anno erat privandus tantum dimidia, quæ ratione individuitatis tota corruit; canonicatus autem privatio nulla eſt, quia præcedere debebant duæ fructuum privationes, altera primi anni in dimidia, & altera ſecundi in omnibus, at hic nec tanto tempore abfuit, nec bis, ſed ſemel tantum, & quidem nulliter omnibus fructibus privatus fuit.

38 Secundo quia cum ſciretur, ubi eſſet, ſcilicet Romæ, ubi litigabat ſciente Epiſcopo, debebat perſonaliter citari, *ut tradunt omnes in cap. ex tuæ de cleric. non reſiden.*, ſed hic canonicus citatus fuit per edicta, ergo &c.

39 Tertio, quia quatenus ſatis fuiſſet citari per edicta, poſt illorum publicationem ſex menſibus erat expectandus, *ut habetur in cap. ex tuæ de cleric. non reſiden.*, & tamen fuit privatus ſpatio quatuor menſium poſt publicationem primi edicti; Nec obſtare
40 viſum fuit, quod Epiſcopus, qui dedit licentiam, limitaverit tempus duorum menſium cum monitione, ut rediret, quo caſu non eſſet neceſſaria citatio *ſecundum opinionem Joannis Andreæ in cap. ex parte de cleric. non reſiden.*, quia id procederet, ſi adjecta fuiſſet pœna privationis, *ut bene declarat idem Joannes Andreas in cap. quoniam n.52. verſ. ego puto prædicta procedere, ut lite non conteſtata Afflict. deciſ.289. num.11.; Itaque decreverunt omnes utramq. privationem eſſe nullam, oratorique reſtituendos eſſe tam fructus, quibus privatus fuit, quam canonicatum alteri collatum, ſcribendumque eſſe Epiſcopo, ut ſtatim ita exequatur.*

41 Trien-

41 Triennium autem, quod datur à Tridentino canonicis non reſidentibus, non incipit à die monitionis, ſed à die abſentiæ *Cathacen. 14 Novembris 1651 relat. per Manacell. formular. legal. pract. tom. 2. tit. 13. formular. 2. num. 66.*, in qua ad dubium, an ex eo quod idem Canonicus abſens fuerit ſpatio duorum, & plus annorum, poſt quorum lapſum tantum fuerat monitus, currat eidem terminus trium annorum à Sacro Concilio Indultorum, vel ſex menſium à die abſentiæ, vel à die primæ monitionis, *Sacra Congregatio reſpondit incipere triennium à die abſentiæ*; Nec deeſt hujus reſolutionis ratio, quia Concilium limitavit tempus abſentiæ ad tres menſes dumtaxat; Idcirco illis elapſis Canonicus abſens habetur pro interpellato ab ipſomet Tridentini decreto ad effectum, ut ei ſtatim currat tempus *Vulpian. in l. ſi fundum 114. ff. de verbor ſignif.*, *l. magnam cod. de contrahen, & comitt. ſtipulat. Hondred. conſ. 36. num 4. 5. lib. 2.*, *Rot. deciſ. 231. num. 13. 14. part. 9. recen. tom. 2.*, *deciſ. 523. num. 7. 8. part. 11. recen.*

42 Infertur ex his non eſſe ſervandam diſpoſitionem conciliarem, ſi Canonicus abſens fuerit per triennium, quadriennium, decennium, & ultra, ſed eſſe procedendum juxta diſpoſitionem juris, & ſic ſufficere, ut perſonaliter citetur ad redeundum intra congruum tempus, quo elapſo poteſt juridicè procedi ad privationem Canonicatus, omiſſis pœnarum gradibus à Tridentino præſcriptis *juxta Text. in cap ex parte de cleric. non reſiden.*, cum enim triennium bis, ſeu ter jam elapſum ſit, aliud non remanet, niſi ſola juris diſpoſitio, *ut in puncto firmat Maſſobr. in prax. habend. concur. ad parochial. requiſit. 1. dub. 3. num 22. & ſeqq.*, *Barbos. in cap. ex tuæ num. 4. de cleric. non reſiden.*, *& de offic. & poteſt. paroch. part. 1. cap. 8. num. 74.*; *Pignatell. conſult canonic. tom. 2. conſult. 4. num. 10. in fin. Panimoll. deciſ. 80. num. 20. tom. 2.*, *Rot. deciſ. 67. num 6. coram Mantic.*, *deciſ. 10. num. 5. tom. 1. coram Coccin.*; Quod etiam literaliter ſtatuiiſſe videtur idem Concilium *in d. cap. 12. ſeſſ. 24. ibi = creſcente vero contumacia contra eos juxta Sacrorum Canonum Conſtitutiones procedatur*, alioquin Canonicus abſens frueretur duplici, ſeu triplici trIennio, quod repugnat, *& ita cenſuit Sacra Congregatio in Viciæquen Archidiaconatus 3. Auguſti* 1709.

43 Et quamvis dubitari poſſit, an Tridentini diſpoſitio tamquam forma ſubſtantialis ſervari debeat ſub pœna nullitatis actus, prout dubitat, *Fagnan in cap. cum acceſſiſſent num. 30. de conſtitut.*, ex quo ibidem decretum irritans non ſit, prout alibi idem Tridentinum actus annullando expreſſit, idemque repetit *Fagnan. in cap. qui præſbiterum 2. num. 87. de pœniten. & remiſſ. & docent Civiliſtæ in l. à divo Pio 15. §. in venditione ff. de re judicat.*, ubi quod non ſervata forma ibidem præſcripta quoad executionem pignorum actus aliter factus adhuc ſubſtinetur, quia Imperator ibidem decretum irritans non adjecit, *& docent Card. Petra ad Conſtitut. Apoſtolic. Conſtit. 1. Leonis IX. ſect. 3. num. 72. tom. 1. Suarez de leg. lib. 5. cap. 31. num. 9. 10. Caſtropal. oper. moral. par. 1. tract. 3. diſput. 2. punct. 9. num. 2. verſ. quod ſi, Altimar de nullit. tom. 1. de nullit. ſententiar. rubric. 6. quæſt. 8. num. 31. 36. Cyriac. controver. foren. cap. 687. num. 19. tom. 4.*, *Bellamer. deciſ. 696. verſ. quia iſta eſt regula Rot. deciſ. 750. num. 4. verſ. tum quia par. 1. diverſor.*

44 Nihilominus hujuſmodi opinio in hac re non eſt admittenda, nam modus ipſe procedendi gradatim à Concilio præſcriptus habetur pro forma, item Tridentinum novam formam tribuit pro canonicis privandis ex capite non reſidentiæ, ita ut novæ formæ ab ipſo præſcriptæ nihil addi, aut detrahi poſſit, ergo, ſi aliter procedatur, actus erit nullus *Giennen Maii 1586.*, *in qua Sacra Congregatio cenſuit non poſſe procedi ad privationem, niſi præcisè ſervata forma à Concilio Tridentino præſcripta in cap. 12. ſeſſ. 24. Collen 4. Maii 1697. lib. decret. 47. fol. 195.*, ubi Sacra Congregatio *audita relatione Epiſcopi, ac re mature diſcuſſa cenſuit ſententiam privationis non ſubſtineri, & iniungendum, prout præſentis decreti tenore iniungit eidem Epiſcopo, quatenus procedat ſervata forma Concilii cap. 12 ſeſſ. 24. de reformat.*, *Lavinen. privationis 2. Maii* 1711. ubi ſtante nullitate privationis beneficii ob non reſidentiam conceditur manutentio beneficiato *Romana Canonicatus 3. Decembris* 1718., ubi privatio canonicatus facta non ſervata forma Concilii irrita declaratur, idemque habetur *in Alerien. Marſicana de quibus in cap antecedenti*, nec deeſt ratio, quia forma à lege tradita in dubio eſt de ſubſtantia, cuius omiſſio actum vitiat *Bald. in l. comparationes column. 2. Cod. de fid. inſtrument.*, *& in l ſi tutor. Cod. in quib cauſ. reſtit. in integr. non eſt neceſſar.*, & talis eſt praxis huius ſacri Tribunalis ex dictis *in Paduana, Vercellen, Vigilien privationis canonicatus*.

45 Hoc tamen interim non eſt prætereundum, quod privatio eccleſiæ parochialis, canonicatus, & his ſimilium fieri debet juxta formam juris, & Tridentini ab Epiſcopo, non autem ab ejus vicario, qui de jure non habet poteſtatem deſtituendi ab officiis, beneficiis, & miniſteriis eccleſiaſticis parochos, canonicos, & clericos non reſidentes, niſi ſpecialiter hoc ei commiſſum fuerit *per Text. expreſſ. in cap. licet de offic. vicar. in 6.*, *& tradunt communiter Garz. de benef. part. 5. cap. 9. num. 75. Barboſ. de poteſt. Epiſc. allegat. 50. num. 74.*, *Ventrigl. in prax. vicar. part. 1. ſect. 2. ſubſect. 1. num. 17 19. 22.*, peccant itaque vicarii generales ſibi vindicantes eam poteſtatem, quæ ſolis Epiſcopis de jure competit, ſicuti ipſimet Epiſcopi perperam procedunt ad privationem beneficiorum non ſervata forma juris, & Tridentini,

ut

Digitized by Google

ut in Vigilien , Romana , & Larinen privationis jam relat.

46 Et quamvis Sacra Congregatio *in Brixien. 6 Decembris 1620. ad primum* ſimpliciter reſolverit coadjutores omnes, quomodocumque ſint capellaniæ inſtitutæ, teneri ad reſidentiam perſonalem ea lege Concilii , prout ipſi parochi tenentur , nihilominus verius eſt coadjutores decretis Tridentini non ſubjacere , ſed contra ipſos non reſidentes procedendum eſſe ad privationem juxta diſpoſitionem juris , *ita habetur in Oxomen die 8. Maii lib. decret. 38. fol. 204.* , in qua Sacra Congregatio *inhærendo decretis hac de re alias editis reſpondit coadjutorem eſſe monendum ſub pæna privationis juxta text. in cap. ex tuæ de cleric. non reſiden.* Coadjutor enim Eccleſiæ Parochialis non eſt parochus, ſicuti talis non eſt coadjutor canonici , nec proviſus dici poteſt in eccleſia , ſeu de eccleſia , durante vita coadjuti *ex dictis in cap. anteceden.* , quod & alibi firmatum eſt auctoritate *Sacræ Rotæ* ; Præterea contra coadjutores non poſſe cumulari pænas juris , & Tridentini indubitatum eſt , nam ſicuti coadjutores canonicorum non gaudent privilegio triennii , ita non ſubiiciuntur aliis pænis inflictis à Tridentino *in d. cap.* 12. contrà non reſidentes .

47 Dubium ſupereſt in hac re diſcutiendum , an poſſit Epiſcopus procedere contra canonicos non reſidentes complicando inſimul pænas juris , & Tridentini ; Prima opinio negat , nam pænarum multiplicitas in jure odioſa eſt , idcirco omnes inſimul non poſſunt complicari *per text. in cap. de his de accuſat.* , *l. Senatus cenſuit ff. eodem , Fagnan. in cap. quantum num 41. , & ſeqq. de offic. ordinar. & in cap. ex tuæ num. 20. de cleric. non reſi-*
48 *den.* ; Secunda opinio affirmat id pendere ab arbitrio Epiſcopi , ut reſolvit Sacra Congregatio *in Cathacen. 14 Novembris 1671 apud Monacell. in formular. 2. num. 66. 67.* , qui *num* 68. addit , quod pendente triennio contra canonicos abſentes poteſt Epiſcopus procedere ad cenſuras , ſubtractionem fructuum , non obſtante , quod judicium juxta formam Tridentini inchoatum ſit ; Quæ
49 opinio in puncto juris verior eſt , nam pænarum multiplicitas non repugnat , quando ita de jure cautum eſt *cap. quoniam frequenter in fin. ut lite non conteſtat. ibi = Ita videlicet , quod alterutra pæna , quæ magis timeri debeat , Judex à principio ſit contentus , ad alteram nihilominus proceſſurus , ſi hoc meruerit protervitas contumacis , & notant communiter civiliſtæ in d. l. Senatus cenſuit ff. de accuſat.* & conſtat ſatis ex dictis *in cap. anteceden.* , ubi contrarium propugnans juridice in hoc reprehenditur , & conſequenter etiam in hoc erravit *Fagnanus* , qui eamdem opinionem tenet , & juxta quidem ratione , nam creſcit contumacia canonici abſentis , qui bis , & ter monitus ad reſidentiam non venit ; Idcirco Epiſcopus poteſt addere pænas , videlicet cenſuras , ſequeſtrationem fructuum , & his ſimilia *per tex. in l. relegati ff. de pæn.*

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 EPiſcopus Vicario ſuper fructibus eccleſiæ parochialis unitæ poteſt reſervare penſionem .
2 Vicarius perpetuus ob non reſidentiam exercitio curæ juxta diſpoſitionem juris eſt privandus .
3 In privatione penſionis ſufficit una citatio .
4 Canonicus non reſidens privandus eſt fructibus juxta decretum Tridentini .
5 Epiſcopus ſequeſtrans fructus, non citato Rectore abſente, nulliter procedit , ubi de ratione .
6 Cappellanus non adimplens onera ſibi iojuncta capellania, & fructibus privandus eſt juxta legem fundationis, ubi caſus .
7 Proviſus de duabus præbendis cum onere inſerviendi alternatim utrique eccleſiæ facit fructus ſuos, etiamſi modo infirmus neutri poſſit inſervire .
8 An infirmus amittat fructus , & diſtributiones illius præbendæ , in qua non reſidet , ſi conſuetudine etiam reſidentia in loco præbendæ requiratur .
9 Infirmus de jure percipit fructus , & diſtributiones .
10 Infirmus ex propria culpa percipit diſtributiones , & quare .
11 Infirmus percipit portionem diſtributionum , quæ accreſcunt præſentibus , ubi rationes .
12 Infirmus non reſidens non percipit fructus , ſi aliter conſuetudine cautum ſit .
13 Archidiaconus abſens occaſione viſitationis ultra trimeſtre privatur fructibus, ſi talis eſt conſuetudo loci .
14 An canonicus infirmus habens coadjutorem lucretur diſtributiones , ſi coadjutor abſit ſine cauſa, prima opinio affirmat, ibidem reſolutio Sacræ Congregationis Concilii.
15 Coadjutus amittit diſtributiones juxta alias reſolutiones ibidem num 16, ubi rationes num. 17.
18 Declaratur reſolutio *in Aſculonen.* .
19 Abſentes de licentia capituli tenentur reſtituere diſtributiones , & fructibus ultra tres menſes abſentiæ privantur .
20 An canonicus conjectus in carcerem amittat diſtributiones quotidianas , diſtinguitur .
21 Alimenta canonico in carcerem incluſo non debentur , ſi aliunde habeat , debentur ex diſtributionibus , ſi aliunde non habeat num. 22. , & quomodo ſint regulanda , ibidem .
23 Vicarius generalis , inſimul canonicus , ſi choro non interſit , diſtributiones quotidianas amittit .
24 Canonicus inſerviens Archipræsbitero diſtributiones quotidianas amittit .
25 Canonicus factus inquiſitor , ſi eccleſiæ non inſervit , diſtributionibus privatur .
26 Canonicus abſens ab eccleſia ex culpa ſua fructus , & diſtributiones amittit .
27 An canonicus abſolutus ex hactenus deductis privetur diſtributionibus , duplex opinio num. 28.
29 Canonico abſenti ad redimendam vexationem debentur diſtributiones .
30 An privetur diſtributionibus , ſi poſſeſſionem canonicatus nondum adeptus ſit num. 31.
32 Differentia inter canonicos regulares , & ſeculares quoad amiſſionem fructuum , & diſtributionum num. 33.
34 Privatio fructuum , & penſionis habent ſimilitudinem inter ſe .
35 Similitudo quid ſit .
36 Ob privationem ex capite non reſidentiæ penſio extinguitur , & ceſſat in jus percipiendi fructus , ac diſtributiones .

1 INter alias cauſas, quibus Epiſcopus de
jure poteſt reſervare penſionem, adſcri-
bitur ſubrogatio, quæ fit, quando Rector
principalis habens eccleſiam unitam non po-
teſt illi deſervire, ſed cogitur in ea perpe-
tuum Vicarium ponere, *ut in Cathacen.*,
Imolen. Sancti Severini, *de quibus ſupra*,
tunc pro Vicario illo Epiſcopus penſionem
conſtituit eidem ſolvendam *cap. avaritiæ*
ibiq. Gloſſ. cap. extirpandæ §. qui vero de
præben., cap. ſuper eo ibique DD. eodem tit.
2 *in 6.*; Unde talis Vicarius non reſidens
exercitio curæ privandus eſt juxta diſpoſi-
tionem *Textus in cap. ex tuæ de cleric. non*
reſiden. cap. 1. ibique Gloſſ. de capell monach.
3 *in 6.* ſed in privatione penſionis ſufficit una
citatio,, vel perſonalis, vel edictalis, ut
penſio per privationem extinguatur pro eo
ſaltem tempore, quo Vicarius abſens fuit
ab eccleſia *Gloſſ. marginalis in l. cum talis*
quæſtio Cod. de ſervit. & aqua.
4 Similiter canonicus abſens ab eccleſiæ ſer-
vitio privandus eſt medietate fructuum pro
primo anno, & omnibus pro ſecundo, ſed
tamen, ut legitime privetur, citandus eſt
ut ſupra *Vigilien.* 11. *Auguſti* 1605.; aliter
5 Epiſcopus ſequeſtrans, ſeu ſubtrahens fru-
ctus abſentis nulla præmiſſa citatione nulli-
ter procedit, *ita Sacra Congregatio die* 2
Septembris 1581 *cenſuit ſequeſtrationem, &*
ſubtractionem fructuum ex Concilio non po-
tuiſſe fieri Rectore non citato ad reſidentiam,
& ideo fructus relaxandos, & reſtituendos
eſſe, quod ratio ſuadet, nam à ſequeſtro
non eſt incipiendum *cap. 1. ibique Gloſſ. verſ.*
arbitria de ſequeſt. poſſeſſ. & fruct. l. unica
ibique DD. cod. de prohibit. ſequeſtr. pecun.
6 Idque etiam procedit contra cappellanum,
etiamſi lege fundationis fructibus privatus
ſit, ad quod facit caſus cujuſdam teſtatoris,
qui in fundatione capellaniæ laicalis præſcri-
pſit celebrationem miſſarum, & recitatio-
nem divinorum officiorum adjecta conditio-
ne, quod ſi capellanus adimplere neglexe-
rit, excepto caſu infirmitatis, privetur pro
primo trimeſtre fructibus, & pro ſecundo
trimeſtre capellania ipſo facto; Cumque
capellanus ſervitium per octo menſes præſta-
re nequiverit, eo quia excommunicatus ob
æs alienum præſtare non potuit, quæſivit
Ordinarius, an ſit locus privationi capella-
niæ & fructuum, *Sacra Congregatio die*
10. *Martii* 1635. *reſpondit*, *ſi concurrat ju-*
ſtitia ſententiæ, & culpa ipſius excommunicati,
locum eſſe privationi, ita quoque cum teſta-
tor cappellaniam fundaſſet ea lege adjecta,
ut cappellanus non inſerviens, & abſens à
ſervitio eccleſiæ eadem puniretur pœna, qua
alii capellani eccleſiæ abſentes mulctantur,
Sacra Congregatio cenſuit ad ſecundum pri-
vandum eſſe diſtributionibus applicandis ſa-
criſtiæ Ferrarien. capellaniæ 3. *Martii* 1703.
7 Rurſus in propoſito rei, de qua res eſt,
proviſus de duabus præbendis cum onere in-
ſerviendi alternatim utrique eccleſiæ, etiamſi
modo infirmus ſit, facit fructus ſuos utriuſ-
que præbendæ, eoſque juſtè poſtulat à Ca-
pitulo, quia habetur pro reſidente in utra-
que eccleſia, prout habebatur, quando erat
ſanus, dummodo tamen utrique eccleſiæ in-
ſervire conſueverat *Natta conſ. 41. ubi in fin.*
ſic habet = Non obſtat, quod ex quo D. Ger-
manus habetur in eccleſia Caſalenſi pro reſi-
dente propter ejus infirmitatem, ut patet ex
d. epiſtola exhibita, non debet haberi pro
reſidente in eccleſia Aſtenſi propter eamdem
infirmitatem, quia fictio non debet plus ope-
rari, quam veritas, ſed ſi vere d. Germa-
nus in eccleſia Caſalenſi reſideret, non habe-
retur pro reſidente in eccleſia Aſtenſi, & ſic
fructus præbendæ Aſtenſis percipere non de-
bet. Ad iſta reſpondetur, quod D. Ger-
manus poteſt utroque loco vere reſidere inter-
polatis temporibus, & ſervire per ſemeſtre
eccleſiæ Aſtenſi, & per aliud ſemeſtre eccle-
ſiæ Caſalenſi, ſicuti in ſanitate facere conſueve-
rat &c. Ergo nunc infirmus haberi poteſt, ut
in utraque eccleſia reſidens, & videtur modo
geminis, ut ajunt, ſellis ſedere.
8 Dubium eſt, an ita infirmus lucretur fru-
ctus, & diſtributiones illius præbendæ, in
qua non reſidet, ſi conſuetudine etiam reſi-
dentia in loco præbendæ requiratur: Et
videtur debere lucrari, quamvis enim à fru-
ctibus, & diſtributionibus arceantur ii,
qui in ſuis eccleſiis non reſident, eiſque ne-
9 gligunt inſervire, nihilominus excipiuntur
ii, quos infirmitas, ſeu juſta, & rationa-
bilis corporalis neceſſitas, aut evidens ec-
cleſiæ utilitas excuſat *cap. ad audientiam*
de cleric. non reſiden. cap. unico eodem tit in
6. Sacra Congregatio in Papien. die 23. *Maii*
1595, *&* 10. *Februarii* 1624 *cenſuit canonico*
ægroto, quamvis extra locum cathedralis ec-
cleſiæ ægrotaverit, præſtandas eſſe totius ejus
temporis diſtributiones, qua de cauſa divinis
10 *intereſſe nequivit*, Idemque reſolvit *deberi*
etiam iis infirmis ex propria culpa, alias
enim nimis rigor eſſet, nec ſuperiorem hu-
juſmodi inquiſitionem facere debere, adden-
do afflictionem afflictis, quia multæ poſſunt
eſſe cauſæ, & non turpes, ita habetur in
Ulyſſipponen. 22. *Februarii* 1620. *lib. De-*
cret. 12. *fol.* 33.
11 Item ad dubium, an ſcilicet canonicis in-
firmis debeantur portiones earum diſtribu-
tionem, quæ à canonicis abſque impedimen-
to à choro abſentibus amiſſæ præſentibus ac-
creſcunt, *Sacra Congregatio habita in Pa-*
latio Apoſtolico die 29. *Februarii* 1600. *re-*
ſpondit infirmum debere percipere etiam por-
tionem accreſcentem præſentibus, primo,
quia textus in cap. unico de cleric. non reſiden.
in 6. generaliter loquitur, dum excipit infir-
mos; ſecundo quia tantum operatur fictio in
caſu ficto, quantum veritas in caſu vero. Ter-
tio quia textus in d. cap. unico jubet infirmo
miniſtrari ea omnia, quæ ſano fuiſſent mini-
ſtranda, ergo & hanc portionem accreſcen-
tem, quam ſanus percepiſſet Viterbien. 26. *Au-*
guſti, Urbevetana 9. *Septembris*, 1628 *& in*
Nullius 10. *Martii* 1629.

12 Sed contraria opinio verior eſt infirmum ſcillcet juſtè percipere fructus, & diſtributiones illius præbendæ, in qua reſidet, licet ratione infirmitatis ibidem nequeat inſervire, & ita loquuntur *jura citata*, ac reſolutiones, quæ in contrarium adductæ ſunt pro ſola dubitandi ratione, ſecus ſi aliud habeatur de conſuetudine, & ratio eſt, quia infirmitas excuſat quidem à ſervitio eccleſiæ, ſed non à reſidentia; ergo infirmus fructibus alterius præbendæ, in qua non reſidet, juridice privatur *Gloſſ. in cap. cum omnes verſ. conſtitutum de conſtit.*, *Gloſſ. in cap. ad audientiam in princip. de cleric. non reſiden.*

13 Unde bene Sacra Congregatio *cenſuit Archidiaconum ex cauſa viſitationis ſibi incumbentis poſſe abeſſe etiam ultra tres menſes, ſed fructus non deberi, niſi dari conſueverint abſentibus ex juſta cauſa, nec poſſe facere fructus ſuos, niſi pro illis tribus menſibus gratia vacationis à Tridentino permiſſis, quæ tamen omnia de lucrandis fructibus locum habere intelligantur, ubi eccleſiæ non ſit conſuetudo, ut archidiaconus viſitans nihil percipiat, eam conſuetudinem Sacra Congregatio vult ſalvam remanere, ita habetur in Palentina Septembris* 1585., Verum in hoc caſu proviſo de duabus præbendis pro rata ſervitii, quod utrique eccleſiæ præſtitiſſet, ſi ſanus eſſet, poſſet de æquitate impartiri indultum, quod à Sacra Congregatione non ſolum pro fructibus, ſed etiam pro diſtributionibus quotidianis aliquando conceditur *Tullen. ſeu Nullius* 12. *Julii* 1721. *lib.*71. *Decret. ſol.* 262., *Colonien. Indulti* 5. *Junii* 1734. *lib.*84 *Decret. ſol.*321., quod ratio expoſtulat, quia afflictio non eſt danda afflictis, neque pæna verti debet in culpam *Gloſſ. in d. cap. ad audientiam verſic. infirmitas de cleric. non reſiden. l. Divus Marcus in princip. ff. de offic. præſid.* Quod tamen verum puto, ſi cauſa ſubſit, quod enim ex cauſa fit, ſemper juſte fieri dicitur *Gloſſ. in cap. antiqua de privileg.*, alioquin indultum eſt denegandum propter præjudicium, quod irrogaretur canonicis præſentibus, quibus fructus, & diſtributiones canonici abſentis accreſcunt *ad notat. per DD. in d. cap. unico ibique Gloſſ. de cleric. non reſiden. in* 6., *Gloſſ. in Clementina ut ii, de ætat., & qualit. & conſtat ex dictis in Viterbien., Urbevetana, & in aliis ut ſupra.*

14 Dubium quoque eſt, an canonicus infirmus, qui habet coadjutorem, & ſolitus divinis intereſſe, lucretur diſtributiones, ſi coadjutor ſine cauſa abfuerit; Prima opinio affirmat, quoniam ſicuti canonicus coadjutore carens quotidianas diſtributiones acquirit, ſi morbo, aut alio legitimo impedimento detineatur, quo minus poſſit divinis officiis intervenire *cap. unico de cleric non reſiden. in* 6., ita canonicus coadjutore proviſus, alioquin deterioris conditionis eſſet canonicus habens, quam non habens coadjutorem *ita Navar. conſ.*2. *de cleric. ægrotan. Gonzal. ad reg.*8. *Cancellar. Gloſſ.*5. § 9. *num.*119. *Garz. de beneſ. part.*4. *cap.*5. *n.*62. *cum ſeqq.*, *Caſtropal. oper. moral. tom.*2. *diſput.*1. *punct.*10. *num.*9.; Deinde privilegium coadjutoriæ in ipſius odium retorqueretur, ſi coadjutus non poſſet cum coadjutore, poſſet ſine coadjutore lucrari diſtributiones, quod repugnat *per text. in cap. ad Apoſtolicam de regular. cap. quod ob gratiam de reg. jur. in* 6., *l. quod favore cod. de leg.*, *& ita Sacra Congregatio die* 28 *Martii* 1615 *lib.*47. *decret. reſpondit ad primum coadjutum quandiu ex cauſa infirmitatis divinis non interfuerit, lucrari debere diſtributiones quotidianas, perinde acſi coadjutorem non haberet, licet coadjutor abfuerit ſine cauſa à ſacris canonibus approbata, Avenionen. ut infra.*

15 At Sacra Congregatio Rituum *in Patavina*, ut refert *Garzias loc citat*, contrarium reſolvit ibi = *diſtributiones quotidianæ non debentur canonico infirmo, vel alias legitime impedito, quando habet coadjutorem, & ſi coadjutor non reſideat. punctatur in ipſius coadjutoris damna*; idem cenſuit in cauſa, cui titulus *dubium punctaturarum* 31 *Julii* 1694. *lib.*44. *decret fol.*319., *& habetur in Aſculana die* 5. *Junii* 1706. *lib* 56. *decret. fol.*170.

Et quamvis *Garzias loco citato num.*64. dicat reſolutionem Sacræ Congregationis Rituum procedere, cum coadjutus legitime impeditus vult, ut coadjutor reſideat, ſecus ubi non vult, ut inſerviat, tunc enim coadjutus lucratur diſtributiones, cum ipſe ſit impeditus, & coadjutor non ſit in culpa, cum ſine ejus voluntate inſervire non poſſit; Nihilominus hæc diſtinctio mihi non placet, eamq. merito impugnat *Caſtropalaus lib* 2. *diſput.* 1. *punct.* 10. *num.*9. *his verbis = Verum hæc diſtinctio mihi non probatur, potius enim judicarem mulctandum eſſe coadjutum impeditum nolentem, ut coadjutor inſerviat, quam volentem, quia nolens, ut inſerviat, repugnat fini, ob quem eſt coadjutoria aſſignata., & inique procedit, ejuſq. voluntas habenda eſt pro non adjecta; At volent, ut inſerviat, juri ſe conformat.*

16 His præmiſſis cum Joannes Joſeph Flores Sierra canonicus eccleſiæ Cathedralis Ovetenſis ob ejus ingraveſcentem ætatem obtinuiſſet à Sede Apoſtolica coadjutorem cum futura ſucceſſione Franciſcum Sierra, qui ex cauſa delicti coactus fuit abeſſe ab eccleſia; Unde ad dubium, an dicto tempore durante, ſi ægrotaverit dictus Joannes canonicus coadjutus, habendus ſit pro præſente tempore infirmitatis, & poſſit lucrari diſtributiones, *Sacra Congregatio reſpondit negative ſalvo jure agendi contra coadiutorem pro relevatione, ita habetur in Oveten. coadiutoriæ, & diſtributionum. die* 6. *Junii* 1639. Iterumque propoſita cauſa *die* 30. *Januarii* 1740. *ſtetit in deciſis, & amplius*, & ratio
17 eſt, quia coadjutoriæ in beneficiis cum futura ſucceſſione permittendæ non ſunt, niſi quando urgens neceſſitas, aut evidens utilitas id poſtulat *ex Trident. ſeſſ.* 25. *cap.*7.;

Idcircò, ne finis iſte fruſtretur, coadjutus ob culpam coadjutoris, qui divinis intereſſe non poteſt, juridicè privatur diſtributionibus, quas infirmus abſque dubio perciperet, ſi coadjutorem non haberet, nam coadjutus coadjutorem poſtulans alterum in locum ſui ponit, ut ejus vices ſuppleat inſerviendo eccleſiæ, ad quod coadjutor tenetur, prout continetur in literis coadjutoriæ, & ſic videtur diſpoſitioni juris renunciare, eo modo quo jubilationis privilegio tacitè renunciat, qui impetrat ſibi coadjutorem, & diſtributiones amittit, ſi per ipſum eccleſiæ non inſerviat *Rot. deciſ.* 790. *num.* 14. *coram Penia*, *Calaguritana jubilationis* 2. *Maii* 1733., in qua dato dubio, an Joſepho de Miranda ad obtinendam jubilationem obſtet, quod jam habet coadjutorem cum futura ſucceſſione, *Sacra Congregatio reſpondit affirmative*; Ita ergo ceſſat ratio, quod privilegium coadjutoriæ in odium coadjuti retorqueatur, immo ex hoc reſultat coadjutum eſſe deterioris conditionis, ubi habet, quam ubi non habet coadjutorem; Si enim is, qui habet, perdit jubilationis privilegium, quod de jure ei competeret, ſi coadjutorem non haberet, ita amittit fructus, & diſtributiones, qui ſibi poſtulavit coadjutorem, qui non reſidet, nec eccleſiæ inſeruit juxta reſolutiones *in Patavina*, *Aſculana*, *Oveten.*, quæ mihi ſatis in jure fundatæ videntur.

18 Verum reſolutionem *in Avenionen.*, quæ eſt contraria, admittendam eſſe putarem, quando coadjutoria datur, ut coadjutor ſuccedat, non ut inſerviat, tunc enim verum eſt coadjutum infirmum lucrari diſtributiones quotidianas pro tempore infirmitatis, perinde ac ſi coadjutorem non haberet, ut *in d. Avenionen.*, cujus ratio videtur juridica, nam coadjutor in hoc caſu eſt potius ſucceſſor beneficii, quam comes perſonæ infirmæ. Deinde coadjutoria ad alium finem obtenta præter ſervitium eccleſiæ verè retorqueretur in odium Coadjuti, ſi is tempore infirmitatis, vel alterius impedimenti diſtributiones quotidianas amitteret, & ita hac interpretatione non eſt contrarietas in decretis Sacræ Congregationis Concilii.

19 Ampliatur canonicos abſentes de licentia Capituli teneri reſtituere diſtributiones quotidianas tunc temporis perceptas; fructibus vero præbendæ ita demum eſſe privandos, ſi ultra tempus à Tridentino permiſſum ab eccleſia abſuerint, quoniam nulla eſt conceſſio capituli abſendi ab eccleſia ultra tempus permiſſum ex defectu poteſtatis *Lunen. Sarzanen.* 10. *Martii* 1625.

20 Quæritur, an canonicus conjectus in carcerem amittat fructus, & diſtributiones quotidianas, an debeantur alimenta, & quando, ſuper quibus fructibus, & quomodo ſint regulanda; Reſolutio pendet à juſtitia, vel injuſtitia detentionis; Si enim canonicus in carcerem injuſtè conjectus eſt, itaut divinis intereſſe non potuerint, diſtributiones quotidianas utique lucratur, *Sacra Congregatio in Vercellen. die* 25. *Octobris* 1594. *cenſuit quod, ſi quis indebite conjectus fuerit in carcerem, utique diſtributiones quotidianæ debeantur, quodque fructus maſſæ groſſæ tandiu debeantur, quandiu per ſententiam non conſtiterit juſte illum in carceribus detineri, & die* 28. *Martii* 1598. *lib* 9. *decret. fol.*9. *Caſalen.* 6. *Auguſti* 1616. *fol.*47. *cenſuit canonico appellanti à ſententia ſui ordinarii quoad carcerationem, & ſequeſtrationem certi temporis, quam paſſum eſſe dicitur, non deberi diſtributiones, & fructus, donec per ſententiam fuerit declaratum juſte, vel injuſte carceratum, ſed eſſe expectandum eventum cauſæ*. *Averſana* 19. *Martii* 1644. *in qua dictum fuit canonicos injuſte detentos à judice, ubi fuerint abſoluti, percipere debere diſtributiones quotidianas, ac ſi divinis intereſſent*; E' converſo autem canonicus juſte in carcerem intruſus fructus, & diſtributiones quotidianas amittit, *ut habetur in Valentina die* 6. *Julii* 1613. *ibi = Congregatio habita domi Cardinalis Sanctæ Cæciliæ unanimiter cenſuit juſte conjectum in carcerem quotidianas diſtributiones non deberi*; Deinde habita congregatione in Palatio Apoſtolico in eadem cauſa, & ſub eodem die *reſponſum fuit eos fructus, qui ſunt vere diſtributiones quotidianæ, deberi injuſte conjectis in carcerem, juſte conjectis non deberi; juſtitiam enim, vel injuſtitiam in hac ſpecie pendere à tribus ſententiis, vel unica, quæ in rem judicatam tranſierit; Interim vero ab aliis diſtributiones prædictas non lucrifieri, ſed eſſe per alios canonicos conſervandas quoadusque liqueat de juſtitia cauſæ, vel injuſtitia; ac demum canonicum juſtè carceribus detruſum minime privari poſſe diſtributionibus, quas antea lucratus eſt, & quod ſtatis diebus divinis interfuit; fructus vero præbendæ videri captivis deberi, cum non fuerit declara-*
21 *tum eos juſtè carceribus mancipatos. Demum dictum etiam fuit canonicis incluſis non deberi quidem alimenta, ſi aliunde habeant, unde vivere poſſint, ſive ex bonis patrimonialibus, ſive ex eccleſiaſticis, ſed in diſtributionibus quotidianis nihil reſolvit.*

22 Verum quoad alimenta ex diſtributionibus percipienda Sacra Congregatio jam pronunciaverat *in Valentina die* 10. *Januarii* 1611., *videlicet canonico in carcerem conjecto etiam pendente criminali judicio deberi alimenta ex diſtributionibus quotidianis, ſi nihil aliud habeat, unde vivere poſſit, ad quod Cardinalis Sanctæ Cæciliæ attulit etiam textum in l.*1. *§. quare & ſi ita ff. de ventr. in poſſeſſ. mitten.*; *Illud etiam probarunt Patres hoc caſu in alimentis decernendis non eſſe habendam rationem dignitatis perſonarum, ſed vitæ tantum neceſſaria eſſe miniſtranda canonico carceribus mancipato.*

23 Cæterum Vicarius generalis, & reſpectivè canonicus, qui propter muneris occupationem divinis intereſſe non poteſt, fructus quidem præbendæ percipit, ſed diſtributiones quotidianas amittit, & ſi omnes reditus

cano-

canonicatus in diſtributionibus conſiſtant ,
eos utique lucratur , dempta tamen tertia
parte , quæ accreſcit inſervientibus *ita Sa-
cra Congregatio die* 2. *Septembris* 1603.
*lib.92.decret.fol.*276. , *Calaritana Junii* 1571.
lib 14. *decret. fol.* 102. , *Adrien. die* 5 *No-
vembris* 1601. , *ubi quod canonicus fiſcalis
Curiæ Epiſcopalis, quo tempore horis canoni-
cis non interfuerit etiam ob cauſam negotio-
rum , nequaquam percipere debet diſtribu-
tiones quotidianas*; idem reſolutum fuit *die* 20.
Februarii 1602. , *& die* 18. *Julii* 1602. , *ubi
quod vicario , qui non interſit in choro, deben-
tur fructus præbendæ , ſed diſtributiones
quotidianas amittit* , *Bitecten* 18. *Decem-
bris* 1627. *ubi quod canonicus inſerviens Epiſ-
copo in officio vicarii non lucratur diſtributio-
nes pro illis horis , quibus divinis non in-
terfuit* , quod regulariter verum eſt in om-
nibus canonicis , beneficiatis , & clericis ,
nam pro rata temporis , quo ſtatis horis non
interfuerunt , diſtributiones amittunt *Rea-
tina* 14. *Februarii* 1609. , *Firmana* 26. *Fe-*
24 *bruarii* 1639. , *ubi quod canonicus volunta-
rie inſerviens Archipræsbitero Curato pro
tempore , quo ratione d. ſervitii abeſt à choro,
diſtributiones quotidianas non lucratur* ; Im-
mo is , qui licet abſens poteſt percipere di-
ſtributiones quotidianas , prout eſt canoni-
cus abſens pro litibus capituli *Feltren. Ja-
nuarii* 1590. , *Miſſanen* 21. *Aprilis* 1592. ,
amittit anniverſaria defunctorum , & alia
hujuſmodi incerta pro miſſis , hæc enim reli-
cta , vel elargita cenſentur intuitu ſervitii
perſonalis *Avenionen* 10 *Septembris* 1639.
25 Et quamvis canonicus inquiſitor hæreticæ
pravitatis lucrari deberet diſtributiones quo-
tidianas , dum abeſt ratione officii , quo re-
ligionem tuetur *ad text. in l. ſunt perſonæ ff.
de religioſ. & ſumpt. funer.* , prout percipit
canonicus viſitans nomine Epiſcopi limina
Apoſtolorum *Foſſanen* 21. *Januarii* 1617. ,
nihilominus canonicus inquiſitor , ſi non in-
terſit , diſtributionibus privatur , quia nihil
pro eo de jure cautum habetur *Civitaten. Octo-
bris* 1587.
26 Denique illud certum , & indubitatum eſt,
quod omnis clericus abſens ab eccleſia ex
culpa ſua fructus , & diſtributiones quoti-
dianas amittit , *Joann. Andreas, Aucharan.
Franc. in cap. unico de cleric. non reſiden. in* 6.
*Ciarlin. controv. foren. tom.*2. *cap.*227. *ferè
per tot. Sacra Congregatio in Ferentina di-
ſtributionum* 24. *Septembris* , *&* 19. *Novem-
bris* 1718.
27 Quæritur , an canonicus conjectus in car-
cerem , & abſolutus cum clauſula *ex hacte-
nus deductis* lucretur diſtributiones quotidia-
nas. Negat *Pignatell. conſult.*157.*tom.*4. , ubi
inquit , quod ex mente Sacræ Congregatio-
nis Concilii abſolutus ex capite innocentiæ
lucratur diſtributiones quotidianas ; Sed ,
28 pace tanti viri , id verum non eſt , nam
etiam abſolutus cum clauſula *ex hactenus
deductis* juſte percipit diſtributiones , & ratio
juridica eſt , quia ita abſolutus reus non eſt,
& talis dici non poteſt , tametſi contra eum
novis ſupervenientibus judiciis agi poſſit,
Arianen 28. *Aprilis* 1635. , *in qua ad* 6.
*reſolvitur canonicos inquiſitos , & deinde ab-
ſolutos uti non repertos culpabiles per ſenten-
tiam , licet cum clauſula ex hactenus deductis,
debere utique percipere diſtributiones quoti-
dianas totius temporis , quo talem ob cauſam
divinis intereſſe non potuerunt* , *Anagni-
na* 13. *Januarii* 1646. , *ubi quod præpoſito
debentur diſtributiones quotidianæ tempore ,
quo fuit ab AC. detentus ob prætenſam fal-
ſitatem , à qua uti non culpabilis repertus po-
ſtea fuit abſolutus Anagnina* 23. *Auguſti* 1681.
ubi refertur ad extenſum decretum , de quo
ſupra *in Arianen. Motulen archidiaconatus*
10. *Aprilis* 1683. *lib. decret.*83. *fol.*98. *Re-
gien.*1. *Decembris* 1691. *lib. decret.*41. *fol* 353.
Firmana 29. *Martii* 1692. *lib. decret.*42.
*fol.*221. *Venuſina* 20. *Decembris* 1692. *lib.
decret.* 42. *fol.*734. *Iſernien.* 2. *Maii* 1693.
*lib. decret.*43 *fol.*235. *Albanen.* 14. *Novem-
bris* 1693. *lib. decret.*43 *fol.* 161. *Brixien. diſtri-
butionum* 16. *Julii* 1695. *Liicien* 17. *Septem-
bris* 1695. *Ferentina* 16 *Junii* 1696.
29 Attamen canonico abſenti ad redimendam
vexationem , dummodo cauſam non dede-
rit , debentur diſtributiones quotidianæ to-
tius temporis , quo ob hanc cauſam divinis
intereſſe non potuit , tametſi hujuſmodi im-
pedimentum ex culpa , ſeu facto capituli non
proceſſerit *Montisfaliſci* 26. *Novembris* 1616.
*lib.*28. *decret fol.*521.
30 Verum ibidem Sacra Congregatio valde
anceps fuit , an hoc procedat in canonico ,
qui nondum canonicatus poſſeſſionem ſit aſ-
ſecutus , & propterea juſſit , ut in ſpecie
diſcuteretur *textus in cap. unico de cleric.
non reſiden. in* 6. , qua parte ſtatuit , ut le-
gitime impeditis debeantur diſtributiones
quotidianæ , vindicet ſibi locum ante ade-
ptam poſſeſſionem canonicatus , ſi capitu-
lum non præſtiterit impedimentum , quo mi-
nus caperetur .
31 Super hoc puncto pro diligentiis per me
factis nihil circa hoc reſolutum inveni , cen-
ſerem tamen in hoc caſu canonicum diſtri-
butiones quotidianas non lucrari , nam *textus
in d. cap. unico* loquitur de iis , qui poſſeſſio-
nem apprehenderunt , & horis canonicis in-
tereſſe conſueverunt ibi = *ut diſtributiones
quotidianæ canonicis , ac aliis beneficiatis , &
clericis , qui eiſdem officiis in ipſis eccleſiis
adfuerint , tribuantur* ; ergo qui poſſeſſionem
canonicatus non eſt aſſecutus , nec officiis in-
terfuit , diſtributiones amittit juxta regu-
lam , de qua teſtatur *Geminian. in cap. unico
§. qui vero num* 4. *de cleric. non reſiden. in* 6.
Mantuana 6. *Februarii* 1627. *lib.*13. *decret.
fol.*197. *Aſculana* 5. *Junii* 1706. *lib.*56. *decret.
fol.* 149.
32 Differunt valde canonici regulares à ca-
nonicis ſecularibus quoad effectum perci-
piendi , ſeu amittendi fructus , & diſtribu-
tiones quotidianas in abſentia , & differen-
tiam aſſignat Sacra Congregatio *in Comen.
Februa-*

Februarii 1586. *ibi = Item cenſuit decretum Tridentini ſeſſ.24. cap.12. verſ præterea, & verſ. diſtributiones non comprendere canonicos regulares, ſed nulla habita ratione ipſius eccleſiæ ſtatuti, & conſuetudinis canonicos regulares poſſe cum licentia ſuorum ſuperiorum ex cauſa rationabili abeſſe per id tempus, quod ipſis permittetur, diſtributiones quotidianas eatenus ſic abſentes percipere, quatenus ſuperiori in capitulo eis videbitur concedendas; Portionarios vero ſeculares, qui divinis officiis non interſunt, minimè poſſe conſequi diſtributiones quotidianas, niſi ex cauſis à jure permiſſis.*

33 *Canonicos regulares cum legitima licentia ſuperiorum abeſſe poſſe etiam ultra 40. dies citra amiſſionem alicujus partis fructuum; Portionariiſque ſecularibus abſentibus non deberi fructus, niſi pro tempore, quo ex ſtatuto, ſeu conſuetudine eccleſiæ ipſis abeſſe licet, modo ultra tres menſes.*

34 Ne mireris, quod alibi de penſionibus, hic potius de fructibus, & diſtributionibus amittendis agatur, quoniam privatio fructuum, & penſionis habent ſimilitudinem inter ſe cum hac differentia, quod privatio penſionis eſt pæna perpetua, fructuum autem temporalis, quod ſufficit, nam ſimili-
35 tudo, *inquit Boetius in Topica Tullii lib.3.* eſt rerum ſingularium vel differentium comparatio, nec in ea requiritur, quod tota res ſit toti rei ſimilis, ſed in eo, ad quod confertur, *inquit Gloſſa in cap. non poteſt in prima additione præben. in 6.*. Confert igitur ad tractatum privatio fructuum, prout
36 privatio penſionis; ſicuti enim ob privationem ex capite non reſidentiæ penſio extinguitur *ex dictis in cap. antecedenti in additione*, ita ob privationem ceſſat jus percipiendi fructus, & diſtributiones ſaltem pro eo tempore, quo beneficiatus ab eccleſia abſuit *cap. ex literis de exceſſ. Prælat. Gloſſ. marginalis in l. cum talis quæſtio Cod. de ſervit., & aqua.*

ARGUMENTUM.

QUando clerici eccleſiæ adſcripti compelli poſſint ab Ordinario ad præſtandum dictæ eccleſiæ ſervitium ſub pæna privationis Beneficii, Stipendii, & Penſionis *ad interpret. Trident. cap.16. 17. ſeſſ.23.*

SUMMARIUM.

1 SErvitium eccleſiæ, & reſidentie parum differunt
2 Concilium *Calcedonenſe* quoad clericos eccleſiæ adſcriptos quid diſponat.
3 Antiqua adſcriptio importabat titulum.
4 Hæc adſcriptio inducta erat ad ſimilitudinem colonorum, qui fundis ſolebant adſcribi.
5 Tot clerici juxta antiquam diſciplinam adſcribebantur eccleſiæ, quot eſſent neceſſarii juxta illius facultates.
6 Clericus adſcriptus eccleſiæ ſine licentia epiſcopi diſcedere non poterat.
7 Formæ literarum, ideſt literæ formatæ, quæ ſint ex Concilio Nicæno.
8 Sub Alexandro III diaconus poterat ordineri ſine titulo.
9 Nova conſuetudine inductum eſt, ut clerici non pro numero eccleſiarum, ſed pro rata redditiuum ordinarentur.
10 Prohibitio clericis adſcriptis diſcedendi ab eccleſia reſtricta ad ſolos beneficiatos.
11 *Tridentinum* quoad clericos ordinatos, & eccleſiæ adſcriptos quid ſtatuat.
12 Decretum *Tridentini* inhærens veſtigiis *Concilii Calcedonenſis* renovatio eſt ſimilitudinis, non identitatis, ubi de ratione.
13 Clerici eccleſiæ adſcripti juxta Concilium Calcedonenſe poterant compelli ad inſerviendum eccleſiæ ſub pæna privationis beneficii.
14 Clerici in eccleſiis receptitiis ſub pæna privationis redditiuum tenentur ad ſervitium eccleſiæ.
15 An Clerici eccleſiæ adſcripti juxta Tridentinum poſſint obligari ad ſervitium eccleſiæ, reſolutiones Sacræ Congregationis difformes, conciliantur, & aſſignatur ratio num.16.
17 Clerici adſcripti, ſi ex patrimonio, & redditibus eccleſiaſticis habent ſufficientem ſubſtentationem, cogi poſſunt ad ſervitium eccleſiæ, ſecus ſi nihil habent.
18 An clerici non adſcripti cogi poſſint ad inſerviendum eccleſiæ ſub pæne privationis beneficii, diſtinguitur num.19.
20 Beneficia ad cultum divinum, & ad munie eccleſiaſtica obeunda inſtituta ſunt.
21 Beneficia ſimplicia de jure communi reſidentiam requirunt.

CAPUT VII.

1 DE clericis eccleſiæ adſcriptis, quando ſcilicet compelli poſſint ab Epiſcopo ad ſervitium illi impendendum ſub pæna privationis beneficii, nihil à nobis uſque nunc tactum eſt, licet materia ſit tractatui accommoda, & parum differat ab iis, quæ *in antecedentibus capitibus* dicta ſunt de clericis beneficiatis ad reſidentiam revocandis ſub hac pæna; Immo ſervitium eccleſiæ magis coarctat, quam ſimplex reſidentia, nam in ſervitio reſidentia ineſt, non autem contra; Verum antequam veniam ad punctum privationis, prius præmittendum eſt, quid olim fuerit, &

quid

quid nunc ſit adſcriptio, cujus notione fa-
cile quis intelliget, quid in hac re erit re-
ſolvendum.

2 Notandum itaque neminem ex diſpoſitio-
ne Concilii Calcedonenſis potuiſſe promove-
ri ad ordinem eccleſiaſticum, qui alicui ec-
cleſiæ, aut martyrio, aut monaſterio inti-
tulatus, ſeu adſcriptus non eſſet, & ordi-
natio abſoluta, hoc eſt ſine titulo, irrita
erat *can.*1. & 2. *diſtinct.*70. ſed hæc adſcri-
ptio, ſeu inſtitutio longe diverſa erat à re-
centiori adſcriptione, ſecundum quam hodie
dicimus clericos teneri inſervire eccleſiæ,
3 cui ſunt adſcripti, nam illa antiqua adſcri-
ptio importabat verum titulum, & impo-
nebat præciſam obligationem ibidem per-
petuo permanendi *can. Sanctorum diſtinct.*70.
ubi dicitur, in qua eccleſia quilibet intitu-
latus eſt, ibi perpetuo perſeveret, idem re-
fert eruditiſſimus *Thomaſinus vetus*, & *nova
eccleſiæ diſciplina de beneficiis part.*2. *lib.*1.
4 *cap.*10. *per tot.*, & hæc antiqua adſcriptio
videtur quaſi inducta ad ſimilitudinem colo-
norum, qui fundis ſolebant adſcribi, prout
ſervi glebæ perpetuo addicti, & veluti affixi
nunquam poſſunt avelli à fundo, & ejus cul-
tura, quod non obſcure annuunt ſacri cano-
nes, in quibus clerici dicuntur mancipati,
devincti, & præfixi eccleſiis, *ut expreſſ. ha-
betur in Concilio Hiſpalenſi ſecundo cap.*3.
*ibi = ſcribitur in lege mundiali de colonis
agrorum, ibi eſſe quiſque jam cœpit., ibi
perduceret, non aliter, & de clericis, qui
in agro eccleſiæ operantur, canonum decreto
præcipitur.*

5 Itidem juxta antiquam illam diſciplinam
tot clerici dumtaxat adſcribebantur uni ec-
cleſiæ, quot eſſent ejuſdem ſervitio neceſſa-
rii, & quot ex illius facultatibus poſſent ali-
menta percipere, *ut habetur in can.*62. *Con-
cilii Nicæni juxta editionem Pirani*, & *Tur-
riani*, & *in Concilio Aquiſgranenſi
cap.*118.

6 Ex quibus ſequebatur, quod cum parvus
eſſet numerus clericorum, ne eccleſiæ debi-
tis ſervitiis deſtituerentur, neceſſarium fue-
rit ſtatuere, ne aliquis clericus poſſet omni-
no diſcedere ſine licentia Epiſcopi, *ut habe-*
7 *tur in diſtinct.*71. 72.; Unde fuit etiam in
Concilio Nicæno compoſita certa forma lite-
rarum, quæ ob id formatæ dicebantur, &
earum exemplar per extenſum refertur *in
diſtinct.*73. *can.*1. ſine quibus literis non lice-
bat clericis abeſſe, nec alicui eos ſuſcipere,
quarum quidem formatarum ſimilitudo ali-
qualiter exprimitur in hodiernis literis teſti-
monialibus, ſeu commendatitiis.

8 Poſt antiquorum prænarratum eccleſiæ
modum hæc tituli neceſſitas relaxata fuit in
Concilio Lateranenſi ſub Alexandro III
cap. Epiſcopus, *cap. tuis de præben.*, in qui-
bus permittitur, ut etiam ſine titulo Dia-
conus poſſit ordinari, ſi de ſua, ſeu pater-
na hæreditate ſubſidium vitæ habere poſſit;
9 Quapropter tum de nova conſuetudine indu-
ctum eſt, ut clerici non pro numero eccleſia-
rum, ſed pro rata redditum ordinentur,
ſed cum eorum numerus longe excreverit,
ceſſavit etiam ratio præciſæ neceſſitatis ec-
cleſiarum, qua prohibitum generaliter fue-
rat omnibus clericis, ne poſſent abeſſe ab
eccleſia, cui adſuiſſent adſcripti, & diſpo-
10 ſitio antiquorum canonum ad clericos tan-
tum beneficiatos, eoſque non omnes reſtricta
fuit.

11 Et licet Tridentinum *cap* 16. *ſeſſ.*23., ubi
diſponit, ut nullus in poſterum ordinetur,
qui eccleſiæ, aut pio loco non adſcribatur,
dicat id facere inhærendo veſtigiis ſexti ca-
12 nonis *Concilii Calcedonenſis*, tamen hæc
adhæſio, & renovatio potius eſt ſimilitudi-
nis, quam identitatis, quod ultra prædicta
patet etiam evidenter ex eo, quod adſcriptio
ſtatuta per ſextum canonem *Concilii Calce-
donenſis* ſufficiebat pro titulo, & eo ipſo,
quod clericus erat adſcriptus illi eccleſiæ,
poterat ordinari Diaconus, vel Sacerdos,
*ut conſtat ex can. neminem can. Sanctorum
diſtinct.*70., adſcriptio autem per Tridenti-
num inſtituta, vel renovata non ſufficit
pro titulo ad effectum promotionis ad or-
dines.

13 His poſitis, ſi agitur de clericis eccleſiæ
adſcriptis juxta canonem ſexti *Concilii Cal-
cedonenſis*, tunc nulli dubium eſt, quo mi-
nus ita adſcripti teneantur impendere eccle-
ſiæ ſervitium, quia ſicuti ad ordines valide,
& licite promoventur, ita ſunt vere benefi-
ciati, & in ſequelam beneficiis privari poſ-
ſunt, ſi juridice moniti eccleſiæ non inſer-
viant *ex Trident ſeſſ* 21. *cap* 3 *ibi = creſcenteq.
contumacia liceat contra eos procedere juxta
juris*, & *ſacrorum canonum diſpoſitionem
cap. ex tuæ ibique omnes de cleric. non reſi-*
14 *den.*, quod hodie in eccleſiis receptitiis ac-
comodare poſſumus, nam ſicuti ita recepti
vere beneficia poſſident, & hoc titulo ordi-
nantur, ita poſſunt compelli ad præſtandum
eccleſiæ ſervitium ſub pœna privationis fru-
ctuum, proventuum, aliorumq. emolumen-
torum, quæ inter ipſos diſtribuuntur *cap. ex
parte cap. inter quatuor*, *cap. final. de cle-
ric. non reſiden. cap. pervenit* 2. *de ap-
pellat.*

15 Si vero agatur de clericis eccleſiæ, ſeu
pio loco adſcriptis juxta Tridentinum *d.
cap.*16. *ſeſſ.*23. tunc diverſimode eſt proce-
dendum, nam Sacra Congregatio *in Anco-
nitana* 14. *Februarii* 1609. *lib.*11. *decret.
fol.*43. *reſpondit eos dumtaxat clericos, qui
in ordinatione alicujus eccleſiæ ſervitio adſcri-
pti ſunt, ab ordinario compelli poſſe, ut in ea
præſcriptas functiones habeant, illoſq. locum
eodem ordinario inconſulto deſerere non de-
bere ſub pœna interdictionis ſacrorum*; Sed
contrarium quoad primam partem reſolvit
in Calven. 15 *Februarii* 1642. *lib.*17. *decret.
fol.*12. *ibi = An ordinati ad titulum eccleſiæ
cathedralis, ſeu beneficii adſcripti ſervitio
eccleſiæ ejuſdem, eaque derelicta degentes in
urbe ſine literis dimiſſoriis Epiſcopi cogi poſ-
ſint ad reſidentiam, Sacra Congregatio reſ-
pondit*

Google

pondit non poſſe, ſed eis eſſe inter licendum exercitium ordinum; Utraque tamen reſolutio poteſt conciliari fædere diſtinctionia, quæ, ni fallor, mihi juridica videtur, aut agitur de compulſione præciſa, & abſoluta, aut de compulſione ſecundum quid, & conditionali, primo caſu clericua eccleſiæ adſcriptua non poteſt cogi ad ſervitium, & habet locum reſolutio *in Calven*, non item in ſecundo caſu, & vera eſt reſolutio *in*
16 *Anconitana*; Ratio diſparitatia ea eſt, quia in compulſione præciſa, & abſoluta vis infertur, & tollitur voluntarium, quod non licet, ſecus in compulſione ſecundum quid, & conditionali, quoniam clericus relinquitur quidem in ſua libertate quoad ſervitium eccleſiæ, ſed ei aufertur dumtaxat exercitium ordinum, quos habuit ab eccleſia intuitu adſcriptionis, & ita temperatur rigor reſolutionis *in d. Anconitana*.

17 Cæterum inſpecta æquitate, quæ in hac re ſemper præponderat, clerici adſcripti habentes patrimonium, quod una cum redditibua eccleſiaſticia ſufficiena ſit ad congruam, compelli poſſunt eccleſiæ inſervire, aliter ſi nihil habeant, ut alibi inſerviant pro illorum neceſſaria ſubſtentatione, permittendum eſt, *ita habetur in Conſtantinopolitana* 1. *Aprilis* 1628 *lib.*13.*decret.fol.*424. *ibi*=*ſi patrimonium una cum redditibus, qui in eccleſia percipiuntur ad honeſtam ſubſtentationem hujuſmodi Sacerdotum adſcriptorum ſit ſufficiens, poſſe à ſuo Epiſcopo pœna præſcripta à Concilio compelli ad præſtandum ſervitium, quod ejuſdem eccleſiæ neceſſitas, vel utilitas requirit, alioquin permittendum eſſe, ut ipſi aliis inſerviant eccleſiis, in quibus neceſſaria pro illorum ſubſtentatione percipere valeant*.

18 Rurſua ſi quæſtio ſit de clericia, qui nulli eccleſiæ adſcripti ſunt, iterum diſtinguendum eſt, aut non adſcripti habent beneficia eccleſiaſtica, aut non; Primo caſu compelli poſſunt inſervire eccleſiæ, quia ratione beneficiorum eccleſiæ ſunt adſcripti juxta diſpoſitionem ſexti Concilii Calcedonenſia, & in ſequelam beneficiia privari, ſi mandatia Epiſcopi non pareant *cap. ex tuæ de cleric. non reſiden.*, *Can. contumaces ibiq. Gloſſ. verſic. neglexerint diſtinct.*50. *ibi*= *clerici contumaces, & ſi qui prioris gradus elati ſuperbia, aut eccleſiam frequentare, vel officium ſuum implere neglexerint, auferetur officium, & beneficium Trident. ſeſſ*21. *cap.*3. *in fin*; Aut nullum eccleſiaſticum poſſident beneficium, tunc omnis ratio expoſtulat, ne compellantur, *ita Sacra Congregatio in Collen.* 24 *Martii* 1612 *lib.*11. *decret. fol.*115. *ibi* = *Item cenſuit, ſi clericus in diœceſi nullum obtinet officium, neque beneficium eccleſiaſticum, non poſſe ab Epiſcopo compelli, ut choro interſit, & alia munera obeat*.

19 Aut demum clerici poſſident beneficia ſimplicia, quæ non obligant ad reſidentiam, tunc regula ſtat pro clerico beneficiato etiam eccleſiæ adſcripto, nam nova onera beneficiis ſimplicibus ab ordinario imponi non poſſunt, *ut pluries reſolvit Sacra Congregatio in Landen. die* 1. *Decembris* 1605. *Veronen. die* 14. *Martii* 1620. *Firmana die* 5. *Februarii* 1628. *Burgi S. Sepulchri* 13. *Februarii* 1638., niſi neceſſitas, aut eccleſiæ utilitas aliud expoſcat, hoc enim caſu onus ſervitii pro obeundis functionibus eccleſiaſticis, vel in eccleſia cathedrali, vel collegiata, aut parochiali imponi poteſt, & impoſitum de jure ſuſtinetur *ex Trident. ſeſſ.*23. *cap.*17., *cap. ſignificatum, ubi* Gloſſ. & DD. *de præben.*, & habetur *in Plebana Viſitationis ſacrorum liminum lib.*5. *literarum viſitationis liminum fol.*237. *ibi*= *quantum attinet ad ſervitium eccleſiæ cathedralis, quæ in diebus feſtivis propter parvum numerum canonicorum, & defectum manſionariorum detrimentum patitur, Eminentiſſimi PP. impartiti ſunt Epiſcopo facultatem, ut pro neceſſario ſervitio ſuæ eccleſiæ cogere poſſit quolibet die feſto duos ex obtinentibus cappellanias, ſeu beneficia in d. eccleſia, ut dum miſſa decantatur, duo ex eis per turnum inſerviant, alter in officio diaconi, alter vero in officio ſubdiaconi, Syrenen. die* 13. *Januarii* 1635., in qua ad dubium, an Epiſcopus poſſit oratorem cogere ad preſtandum hoc ſervitium, Sacra Congregatio *reſpondit Epiſcopum aliquo emolumento, ſeu ſtipendio juxta qualitatem loci, & eccleſiæ præſtandum compellere poſſe*; *Idem in caſu neceſſitatis eccleſiæ, & paupertatis clericorum Congregatio indulſit, ut Epiſcopus poſſit quidem cogere clericos, ſed conſtituta illis aliquo honeſto ſtipendio ex mulctis pecuniariis in Curia Epiſcopali ex maleficio collectis, ſic ſcriptum fuit ſub die* 21 *Junii* 1621 *in d. Plebana viſitationis liminum*; Porro ſi ſimpliciter adſcripti honeſto ſtipendio ad ſervitium eccleſiæ compelli poſſunt, multo magis beneficia etiam ſimplicia poſſidentea,
20 quæ ad cultum divinum, & ad munia eccleſiaſtica obeunda conſtituta ſunt *ex Trident. ſeſſ.*21. *cap.*3. *cap. cum ad hoc de cleric.*
21 *non reſiden. ubi Abbas num.*5. illud notandum dicit, quod beneficia etiam ſimplicia requirunt reſidentiam de jure communi, quod probatur ex hoc textu, nec ſufficit deſervire per alium, multo magis in hoc caſu, in quo urget neceſſitas, & utilitas eccleſiæ.

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 ORdinarii clericis adſcriptis, qui eccleſiæ inſerviunt, tenentur aſſignare ſtipendia, ubi de ratione.

2 Clerici negligentes in eorum officio circa functiones eccleſiaſticas ſtipendiis in parte mulctantur, vel in totum privantur judicio ordinarii.

3 Stipendia pro ſervitio eccleſiæ in ſubſidium etiam clericis conjugatis poſſunt reſervari.

4 Stipendium, quod clericus conjugatus intuitu ſervitii ab Epi-

epiſcopo obtinuit, ob reiterationem matrimonii expirat.

2 Clericus conjugatus non deferens veſtem clericalem ſtipendio privandus eſt arbitrio ordinarii.

6 An clericus adſcriptus habens penſionem ſuper beneficio in civitate, vel diœceſi exiſtenti, compelli poſſit ad ſervitium eccleſiæ arbitrio ordinarii. diſtinguitur.

7 Quid in hac re epiſcopus agere debeat.

8 Clericus eccleſiæ adſcriptus, ſi contumax ſit, ut vagus, & deſertor gradu depellitur.

6 Epiſcopus revocans clericum ad eccleſiæ ſervitium abſtineat à pœnis pecuniariis.

1 ORdinarii locorum clericis eccleſiæ adſcriptis, ut functiones in eccleſiis cathedralibus, collegiatis, & parochialibus curent, & peragant, ſtipendia ex aliqua parte reddituum aliquorum ſimplicium beneficiorum, vel fabricæ eccleſiæ, ſi proventus ſuppetant, tenentur aſſignare; quamvis enim, qui ordinantur ob neceſſitatem, vel utilitatem eccleſiæ, cui adſcribuntur, nullum jus ex tali adſcriptione acquirant ad participandas diſtributiones cum cæteris beneficiatis, tamen de æquitate ſtipendium aliquod ex ipſo eccleſiæ ſervitio merentur, *ut habetur in Belluner Januarii* 1587. *lib.*
2 *decret.*4 *fol.*227.. Præterea, ſi clerici negligentes fuerint in hiſce functionibus eccleſiaſticis, judicio ordinarii ſtipendiis in parte mulctari, vel in totum privari poſſunt *ex Triden. ſeſſ.*23. *cap.*17.

3 Itidem ibidem diſponitur, quod ſi miniſteriis quatuor ordinum minorum exercendis clerici cælibes præſto non ſint, ſufficiunt conjugati, eiſque juxta eccleſiæ facultates ſtipendia debent reſervari, dummodo tamen bigami non ſint, & ad munia obeunda idonei, nec non tonſuram, & habitum clerica-
4 lem in eccleſia geſtent. Ex quo infero ſtipendium, quod clericus conjugatus ab Epiſcopo obtinuit intuitu ſervitii eccleſiæ, ob reiterationem matrimonii ſtatim expirare, bigamus enim omni privilegio clericali nuda-
5 tus eſt *cap.*1 *de bigamis in* 6., item clericus conjugatus non deferens tonſuram, & veſtes clericales per aliquod tempus arbitrio ordinarii conſiderandum, & monitus non reſipuerit, ſtipendio privandus eſt ex defectu privilegii clericalis *cap.*1. *de cleric. conjugat. in* 6. *cum relat. in cap.*3. *de vacat. ob matrim. in addit. lib.*1.

6 Quæres, an clericus habens penſionem ſuper beneficio in civitate, vel diœceſi exiſtenti ſibi legitime reſervatam poſſit ab Ordinario compelli ad ſervitium eccleſiæ, cui adſcriptus eſt, vel in eccleſia cathedrali collegiata cum ſimilibus arbitrio Ordinarii? Reſpondeo non poſſe, quoniam iis, quæ bene conſtituta ſunt, contrariis ordinationibus detrahendum non eſt, *inquit Triden. ſeſſ.*25. *cap.*5., nec onere ſervitii, ad quod clericus penſionarius non tenetur, ab Epiſcopo pergravari debet, *ut habetur in Lauden. Firmana, Veronen, & in aliis*, niſi aliud neceſſitas, aut utilitas eccleſiæ expoſcat *cap. ſignificatum ibique Gloſs. & DD. de præben.*

7 Verum in hac re Ordinarius præcipitanter non agat, clericus enim prius monendus eſt, ut eccleſiæ, cui adſcriptus eſt, vel alii ejus arbitrio ſub pæna interdictionis ordinum ſervitium præſtet; deinde mulctandus eſt fructibus penſionis in parte, vel in totum; demum creſcente contumacia etiam penſione
8 poteſt privari, clericus enim contumax uti vagus, & deſertor gradu depellitur *Gloſs. in l* 3. *verſ. ab executione l. non omnes* §. *Qui in pace ff. de re militar.* quod etiam innuit Tridentinum *ſeſſ.*23. *cap.*16 *ibi* = *ne incertis vagetur ſedibus Gloſſ. in Can. Honoratus verſ. adhuc, & verſ. privabis diſtinct.*74. *Gloſſ in Can final in fin.*23. *quæſt.*7.

9 Epiſcopus tamen revocans clericum ad ſervitium eccleſiæ cathedralis, collegiatæ, ſeu parochialis, cui adſcriptus eſt, abſtinere debet à pœnis pecuniariis, nam Sacra Congregatio etiam ſemper viſa eſt diſtinguere circa qualitatem pœnæ reprobando pecuniariam, *ut habetur in Caietana* 15. *Maii* 1625. *lib.*12. *decret. fol.*265. *Verulana* 19. *Julii* 1625. *lib* 60. *memorialium fol.*231.. *in qua mandavit, ut Epiſcopus à pœnis pecuniariis abſtineat, & exactum reſtituat.*

ARGUMENTUM.

AN propter neceſſitatem, vel utilitatem eccleſiæ clerici poſſint cogi ad ordines ſuſcipiendos ſub pæna privationis Beneficii, & Penſionis *ad interpret. Trident. Seſs.*21. *cap.* 2.

SUMMARIUM.

1 COactione abſoluta nemo poteſt cogi ad ſuſcipiendos ordines, ſecus coactione conditionali, & ſecundum quid.

2 Epiſcopus ob ſolam utilitatem poteſt cogere clericos ad ordines ſuſcipiendos per ſubtractionem loci dignioris.

3 Epiſcopus, ſi etiam neceſſitas urgeat, poteſt cogere clericos ad ſuſcipiendos ordines ſub pæna privationis beneficii.

4 Clericus poteſt invitus ob neceſſitatem, & utilitatem eccleſiæ cogi ad ſuſcipiendum regimen eccleſiæ curatæ ex ſententia *Petri de Palude*.

Digitized by Google

5 Civis poteſt cogi ad ſuſcipiendam tutelam, & officium judicandi, ſi reſpublica indigeat.

6 Cardinalium opiniones, & reſolutio Sacræ Congregationis in hac re num.7.

8 Ad titulum patrimonii quis non ordinatur, niſi pro neceſſitate, & utilitate eccleſiæ.

9 Sacerdos in defectum aliorum tenetur ſubvenire indigenti in extrema neceſſitate.

10 Reſolutiones de non cogendis clericis ad titulum patrimonii ordinatis ad inſerviendum eccleſiæ, & peragendas ibidem functiones, conciliantur.

11 Clericus renuens ſuſcipere Sacros Ordines propter delictum beneficio privandus eſt.

12 Limita, ſi ſit utilis pro aliis eccleſiæ negotiis, & delictum ſit occultum.

13 Clericus illiteratus ad Sacros Ordines promoveri non debet, ſed compellitur ſtudiis operam dare.

14 Clericus penitus imperitus beneficio eſt privandus, ſecus ſi mediocri polleat ſcientia, ubi caſus numer. 15.

CAPUT VIII.

PRo reſolutione præſentis quæſtionis præmittenda eſt diſtinctio inter coactionem præciſam, & abſolutam, & inter coactionem conditionalem, ſeu ſecundum quid, de qua dictum etiam eſt *in cap. ante-*
1 *cedenti*; Et quidem coactione abſoluta, quæ omnino voluntatem excludit, conveniunt omnes neminem cogi poſſe ad ordines ſuſcipiendos *can.1. ibique notat Præpoſitus num.1., can.2. diſtinct.74.*, nam Sacramentum ordinis eſt voluntarium *can. ſi ergo 8. quæſt.1.*, itaut ſi omnino invitus quis ordinetur, nihil recipiat *cap. majores de baptiſmo*; Coactione autem conditionali, quæ à philoſopho dicitur violentum mixtum, poteſt Epiſcopus compellere clericos non legitime impeditos ad ſuſcipiendos ordines ſacros etiam ſuis beneficiis non adnexos propter utilitatem, & neceſſitatem eccleſiæ, hac tamen diſtinctio-
2 ne adhibita, quia ſi hoc faciat ob ſolam eccleſiæ utilitatem abſque neceſſitate, poterit eos compellere per ſubtractionem locorum cogendo illos ſedere in choro, capitulo, & refectorio in inferiori loco, quam conſueverint, *ut dicit ibidem Archidiaconus*, & ita intelligitur *can. Epiſcopo, can. conſuluit diſtinct.74.*

3 Si verò etiam neceſſitas urgeat, Epiſcopus poterit eos cogere ad ordines ſuſcipiendos etiam per ſubtractionem beneficiorum ſecundum *Archidiaconum*, *Præpoſitum*, & alios omnes loco citato, pro cujus diſtinctione eſt textus literalis *in cap. quæris de ætat. & qualit. ibi = Quod ſi pro ſola voluntate renuerit ordinari, & ſuaſerit utilitas eccleſiæ, aut neceſſitas ipſos, dummodo idonei ſint, ad majores ordines ſuſcipiendos per amiſſionem locorum, & beneficiorum ſubtractionem, appellatione ceſſante, compellas*; Quem textum *Joannes Andreas Panormitanus, & alii* hic redigunt in ſummarium, ibi = *Propter neceſſitatem, & utilitatem eccleſiæ compelluntur clerici ſuſcipere ordines ſuis beneficiis non adnexos*, ad idem textus in can. ſi qui, & can. placuit *diſtinct.74.* ibi = *Placuit, ut quicumque clerici, vel diaconi pro neceſſitatibus eccleſiarum non obtemperaverint Epiſcopis ſuis volentibus ad honorem ampliorem in eccleſia ſua promovere, nec illic miniſtrent in ſuo gradu, unde voluerunt recedere*; Idque aſſerit communiter teneri *Sylveſter in verbo ordo 3. num.10.* dicens, quod quamvis clericus non habens beneficium eccleſiaſticum, vel dignitatem cogi non poſſit ordines ſuſcipere, idemque ſit, ſi tali beneficio, vel dignitati non ſit talis ordo adnexus, *ut in can 1. & 2. diſtinct.74.*, hoc tamen fallit, ſi utilitas, vel neceſſitas eccleſiæ hoc expoſcat, quo caſu, ſi clericus ſe excuſet ſola voluntate ſine alia cauſa, debet compelli per ſubtractionem officii, & beneficii *Thomaſſinus nova, & vetus eccleſiæ diſciplina part.2. lib.1. cap.86. §.14.*, ubi varia quoad hoc refert Concilia.

4 Similem quæſtionem ponit *Petrus de palude in quarta diſtinctione* 31., ubi quærit, an quis invitus cogi poſſit ad ſuſcipiendum regimen eccleſiæ curatæ, & reſpondit cogi poſſe, & teneri obedire, ubi rationabilis eſt cauſa, videlicet vel neceſſitas, vel communis utilitas, idque probat hoc argumento, quia ad bonum regimen eccleſiæ magis eſt obediendum præſidenti in ſpiritualibus, quam ad bonum regimen temporalium ſit obediendum præſidenti in ipſis temporalibus
5 ſed in temporalibus cogitur laicus ſuſcipere tutelam pupilli, vel curam adulti, vel prodigi, quia hoc Reipublicæ temporali intereſt, ſicut etiam quis cogitur ſuſcipere officium judicandi, ſi Reſpublica indigeat *cap. paſtoralis de offic. ordinar.*, ergo multo magis, ſi eccleſia vere, & abſolute indigeat, tenebitur quis curam illius ſuſcipere, ad eamque ſuſcipiendam cogi poterit a Prælato, & ſic docent etiam ad literam *Cardinalis in can 1. num.3. diſtinct.74.*, idemque cenſent *D. Thomas, & Durantus relati à Cardinali*, dum tenent clericum eamdem ob cauſam cogi poſſe ad acceptandam dignitatem, vel Epiſcopatum.

6 De hac etiam re habita fuit Congregatio in Palatio Cardinalis de Monte, cui interfuerunt DD. Cardinales, *Millinus*, *Detres*, *Sancta Suſanna*, *Dom. de Roù*, *Pius*, *Boncompagnus*, *& Amon*, cumque in ea propoſitum fuiſſet dubium, an nempe Epiſcopus præsbiteros ordinatos ad titulum patrimonii ob ſacerdotum penuriam invitos eccleſiis præficere poſſit; *De Roù* dixit ſententiam affirmativam ductus rationibus, & auctoritatibus ſuperius expreſſis; *Millinus* idipſum ſenſit ſuppoſita neceſſitate, eo enim caſu ſacerdotes tenentur ex ſeipſis miniſtrare ſacramenta, *& D. Thomas*, *& Cajetanus* docent;

docent ; ergo multo magis præcipienti Epiſcopo ; Item probavit exemplo Epiſcopatus, cui etiam invitus quis præficitur , & ſimiliter adducto *à Palude* de Principe temporali, qui poteſt ſubditum cogere ad magiſtratum ſuſcipiendum ob reipublicæ neceſſitatem. Adde, Epiſcopus poteſt cogere regulares etiam exemptos ad inſerviendum eccleſiis, ſi neceſſitas poſtulet , multo igitur magis clericos, & ſacerdotes non exemptos; quæ facilius procedunt in ſacerdotibus ad titulum patrimonii ob utilitatem , & neceſſitatem eccleſiæ ordinatis . Dixit etiam clericos eſſe partem naturalem reipublicæ,*& retulit Navarrum in manuali cap*.24. aſſerentem mortaliter peccare ſacerdotem , qui in neceſſitate conſtituto negat ſacramenta miniſtrare ; *De Três* adduxit textum *in cap. quoniam de offic. ordinar.* Quomodo autem poterit Epiſcopus providere , ſi reluctantes non poterit compellere ? Fruſtra enim juriſdictio , ſi jus coercendi non competat . Item adduxit textum *in can. quicumque de conſecrat. diſtinct* 4. ubi habetur clericum teneri ſacramentum baptiſmatis adminiſtrare in caſu neceſſitatis, ergo idem de ſacramento pænitentiæ, hoc enim eſt in multis ſacramentum neceſſarium, ſicuti baptiſmus ; Item textus *in cap. paſtoralis de offic. ordinar. & l. ſi neceſſitas ff. de muner. & honor.* , ubi tenetur quis acceptare juriſdictionem ſibi delatam ; dixit etiam in ordinatione ſacerdotis Epiſcopum uti illis verbis *accipe Spiritum Sanctum &c.*,& quamvis hanc juriſdictionem dimittendi peccata habeat habitu tantum , tamen cum primum Epiſcopus conſenſit, aut præcipit , removetur impedimentum , & habitus reducitur ad actum ; Item *Suarez* movet hanc quæſtionem , an quis invitus cogi poſſit curam animarum ſuſcipere , & reſpondet ratione beneficii ſacerdotem ad id teneri ex juſtitia , ſed ratione ordinum teneri ex charitate , quæ quidem charitas obligat ſub mortali in caſu neceſſitatis ; *Sancta Suſanna* ait, clericum in ſuſceptione ordinum tranſiiſſe in poteſtatem Epiſcopi , & teneri miniſtrare ex charitate , quæ obligat ſub mortali , cum ſubeſt neceſſitas ; Si tenetur , ergo & cogi poteſt *cap. novit de judic.*, *Dom. de Rota* dixit clericum in actu ordinis ſpondere Epiſcopo obedientiam , obedientiæ autem ſecundum ſubjectam materiam , ideſt juxta ordinem , quem ſuſcepit ; *Pius* , *Boncompagnus* , &
7 *Amon* eidem ſententiæ adhæſerunt; Omnes vero probarunt id eſſe intelligendum , dummodo alias ſacerdotes ſint idonei, & canonicum impedimentum non habeant , *& ita reſolutum fuit die* 15. *Martii* 1655.

8 His additur , quod ad titulum patrimonii quis non debet ad ſacros ordines aſſumi , niſi pro neceſſitate , & utilitate eccleſiæ *ex Trident. ſeſſ.*21. *cap.*2 , idcirco æquum eſt, ut huic neceſſitati ordinati , quantum in eis eſt , ſuccurrant , ac ſuorum ordinum miniſteria exerceant in ſacramentis adminiſtrandis .

9 Additur quoque , quod in defectum aliorum , & in neceſſitate extrema quilibet ſacerdos tenetur ſub mortali ſubvenire indigenti , & paſcere fame morientem *can paſce diſtinct.*86. *ibi = Si non paviſti , occidiſti* ; & ſi præsbiter pænitentiam morientibus abnegaverit , reus erit animarum *can. ſi præſbiter* 26. *quæſt.*6. , & de ſacramento baptiſmi eſt textus *in can. quicumque de conſecrat. diſtinct.*4. ; Porro ſicuti ob neceſſitatem , & utilitatem eccleſiæ ordinatus tenetur ſuſcipere regimen animarum , quod periculoſum eſt , ita eadem ratione non ordinatus cogi poteſt invitus ad ordines ſuſcipiendos ſub pæna privationis beneficii , quia alias providere non poſſet, & abſque jure exercendi fruſtra Epiſcopo juriſdictio fuiſſet attributa , quod implicat .

10 Neque his obſtat , quod alias Sacra Congregatio declaravit clericos ordinatos ad titulum patrimonii , qui incertis vagantur ſedibus , cogi non poſſe , ut deſerviant aliquibus diebus alicui eccleſiæ, *ut in Conſtantinopolitana , Collen.* , *de quibus in capite antecedenti* , id enim videtur intelligendum, dummodo rationabilis neceſſitas non urgeat ex ſupradictis , & eodem modo intelligenda erit alia declaratio de clericis non adſcriptis in ordinatione ſervitio alicujus eccleſiæ , qui ab Epiſcopo cogi non poſſunt ad functiones in eccleſiis obeundas *ex cap.*16. *ſeſſ* 23. *Trident.*

11 Verum , ſi clericus renuat ſacros ordines ſuſcipere ratione delicti , beneficio tamquam indignus privandus eſt , niſi pro aliis negotiis eccleſiæ ſit valde utilis , tunc enim diſpenſative toleratur , ſi tamen ejus delictum occultum ſit *cap. quæris de ætat. & qualit.*
12 *ibi = & niſi forte illi , qui ordinari pro jam dicta cauſa recuſant , in aliis eccleſiæ ſervitiis valde utiles fuerint , auferantur eis beneficia , & aliis canonice conferantur cap.*1. *ibique Hoſtien & Gottifred. eodem tit.*

13 Quid ergo ſi clericus ſe excuſet à ſuſceptione ordinum propter illiteraturam ? Reſpondeo ad ordines ſacros non eſſe promovendum , quamvis ingens ſit eccleſiæ miniſtrorum penuria , idque propter abſurda , & inconvenientia , quæ ex hoc capite oriri poſſent , ſed potius compellendum eſſe, ut diligenter ſtudiis vacet , interim utendum opera regularium loco præsbiterorum , ita ad conſultationem Epiſcopi reſpondit *Sacra Congregatio Concilii teſte Fagnano in cap. quæris num* 18. *de ætat.* , *& qualit.*

14 Et quamvis literarum imperitus beneficio ſit privandus tamquam incapax , nihilominus hoc procedit in penitus illiterato , ſecus, ſi mediocri ſcientia polleat , licet non ſufficienti *Fagnan. in cap. accepimus num.*48. *de ætat. & qualit.* ; Caſus mihi accidit , nam
15 quidam clericus literis ſui ordinarii ad beneficia commendatus permutavit in alia diæceſi auctoritate Apoſtolica quædam ſimplicia beneficia cum canonicatu in eccleſia cathedrali , cui erat unita parochialis eccleſia ; expedita hinc inde permutatione Epiſcopus

id graviter ferens ad Curiam acceſſit, ut d. permutatio improbaretur ex capite, quod clericus non erat idoneus,præſertim circa ea, quæ pertinent ad curam animarum, quæ erat canonicatui annexa; Interrogatus de hac re reſpondi Epiſcopo non expedire litem in Sacra Congregatione Concilii introducere, nam licet clericus non eſſet iduneus ad curam animarum, non erat tamen penitus imperitus, quod de jure requiritur, ut canonicatu, & eccleſia parochiali eidem unita privetur; Dicebam itaque quod in Sacra Congregatione aliud decretum obtineri non poteſt, niſi ut iterum examinetur, quod ſi d. clericus idoneus repertus fuerit, lis acta eſt, ſi vero in examine fuerit reprobatus, Sacra Congregatio ſolet reſcribere, ut deputetur Vicarius pro cura animarum, & interim clericus non idoneus det operam ſtudiis non recuperaturus curæ animarum exercitium, niſi poſtquam datis ſcientiarum incrementis effectus fuerit capax; Quod etiam abſque decreto Sacræ Congregationis poteſt Epiſcopus *ex Trident. ſeſſ.21. cap.6.*, ſed tamen clericus minus idoneus, ut ſupra, beneficio non eſt privandus; Aquievit his Epiſcopus, deinde coram amicis, qui me ad congreſſum introduxerant, conqueſtus eſt de me, acſi rationi, & juri innixum conſilium non dediſſem; ſi hoc ita ſit, quilquis ex jam dictis poterit judicare; Verum tamen eſt, quod d. Epiſcopus in Congregatione non comparuit, ut clericus ex capite inhabilitatis canonicatu, & eccleſia parochiali eidem annexa privaretur.

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 CLericus habens penſionem cogi poteſt ob utilitatem, & neceſſitatem eccleſiæ ad ſuſcipiendos ordines, ubi de ratione.

2 Clericus renuens ad ordines promoveri parte fructuum mulctandus eſt.

3 Ex concilio *Remenſi* clerici, qui renuunt ordines ſuſcipere, quarta proventuum parte mulctantur.

4 Creſcente contumacia clericus penſione ſpoliandus eſt, ſi intra competentem terminum non ordinetur.

5 Contumax, & deſertor æquiparantur.

1 CLericus habens penſionem ſuper aliquo
beneficio ſibi legitime reſervatam ob
neceſſitatem, & utilitatem eccleſiæ cogi po-
teſt abOrdinario ad ſuſcipiendos ſacros ordi-
nes ſub pœna privationis fructuum, & pen-
ſionis, ea enim, quæ dicta ſunt ſupra de be-
neficiis, locum habent in penſione ob eam-
dem rationis identitatem; Prius tamen cle-
2 ricus monendus eſt, deinde ei ſubtrahendi
ſunt fructus in parte arbitrio Ordinarii, ut
ita indirecte de nolente fiat volens *Gloſſ. in
can. conſuluit diſtinct 74. ibi = Privabit,*
3 *dic parte ſtipendiorum, non omnibus*; ita
in Concilio *Remenſi anni* 1581. conceſſum
fuit Epiſcopis, ut beneficiarios cogere poſ-
ſent ſacris implicari ordinibus, prout eccle-
ſiarum ſuarum neceſſitas depoſceret, utque
contumaces quarta parte mulctarent pro-
ventuum eccleſiaſticorum *tit. de curat. offic.
cap 18, tit.35. cap.15.*
4 Verum creſcente contumacia, ſi pluries
monitus mandatis Epiſcopi clericus non pa-
ruerit, nec intra competentem terminum
ordinatus, etiam penſione ſpoliandus eſt *ex
dictis in capite antecedenti in additione*,
5 contumax enim, & deſertor æquiparantur
quoad pœnas juris *Gloſſ. in l.3. verſ. ab exe-
cutione ff. de re militar. ibi=& eſt argumentum
contra ſubditos, qui non obediunt Prælatis,
ut pœna deſertionis teneantur.*

ARGUMENTUM.

AN proviſi de dignitatibus, canonicatibus, & portionibus in Eccleſia Cathedrali, vel Collegiata compelli poſſint ad ordines ſuſcipiendos ſub pœna privationis Beneficii, Penſionis, ac fructuum *ad interpret. Tridentin. ſeſſ.22. cap.4.*

SUMMARIUM.

1 COncilium *Tridentinum* quoad obligationem canonicorum ſuſcipiendi ſacros ordines refertur.

2 Diviſio materiæ.

3 Canonici obtinentes beneficia in eccleſia cathedrali cogi poſſunt ad ordines ſuſcipiendos ſub pœna privationis beneficii.

4 Impedimentum legitimum excuſat ab hac pœna, quod tamen juridice eſt probandum.

5 Proviſus de beneficio cum onere aſſumendi ſacros ordines intra annum excuſatur, ſi epiſcopus eum noluit promovere

6 Decretum *Tridentini* quoad onus ſuſcipiendi ordines habet locum etiam in eccleſiis collegiatis inſignibus.

7 Canonici eccleſiæ collegiatæ ſimplicis cogi non poſſunt ad promotionem ordinum, ubi reſolutio favore canonicorum *Sanctæ Mariæ in Coſmedin*, & *Sancti Euſtachii Urbis* num.8. 9.

10 Re-

10 Regulariter beneficiatus cogi non poteſt ad Sacros Ordines ſuſcipiendos, nec beneficio privari.
11 Ordinum adnexio præbendis collegiatæ eccleſiæ ex cauſa poteſt adiici, ubi decretum Sacræ Congregationis contra quatuor præbendatos acoolitos eccleſiæ collegiatæ *Sancti Gaudentii Civitatis Novariæ*.
12 Ordinum onus poteſt de jure imponi ex cauſa præbendis vacaturis, & vacantibus.
13 Ob utilitatem, & neceſſitatem eccleſiæ etiam præbendæ non vacanti onus ordinum imponi poteſt ab ordinario ſub pœna privationis beneficii.
14 Ampliatio in eccleſiis conſortialibus, & receptitijs, ac clericis beneficia poſſidentibus.
15 Concilium *Londinenſe* quoad ordines quid ſtatuat.
16 Innocentii III *Epiſtola* quoad ordines quid diſponat.
17 Ætas requiritur pro obtinendis beneficiis in eccleſia cathedrali, ſed ſufficit, ut proviſus intra annum poſſit promoveri ad diaconatum, ubi reſolutio Sacræ Congregationis.
18 Qualis ætas requiratur in proviſo de duobus beneficiis unitis, diſtinguitur.
19 Contrariorum uno probato, probatur & aliud.
20 Reſolutio Sacræ Congregationis quoad ætatem habentis duo beneficia unita.
21 Incapax ex defectu ætatis eccleſiæ parochialis eſt incapax canonicatus eidem æque, ac principaliter uniti.
22 Proviſio duorum beneficiorum facta non habenti ætatem quoad unum eſt etiam irrita quoad aliud, & utrumque beneficium vacat.

CAPUT IX.

1 IN eccleſiis cathedralibus, & collegiatis plura extant beneficia, quibus varia ſunt onera adnexa, ut ſcilicet alii miſſas, alii evangelium alii epiſtolas dicant, ſeu cantent, unde propterea, ut unuſquiſque ſuum munus exequatur, ſtatuit Tridentinum *quoſcumque, qui dignitates, perſonatus, officia, præbendas, portiones, & alia quævis beneficia in dictis eccleſiis obtinent, vel in poſterum obtinebunt, quocumque ii privilegio, exemptione, prærogativa, generis nobilitate ſint inſigniti, teneri, juſto impedimento ceſſante, infra annum ordines ſuſcipere, alioquin pœnas incurrant juxta Conſtitutionem Concilii Viennenſis, quæ incipit ut ii, qui, quam præſenti decreto innovat, coganturque Epiſcopi eos diebus ſtatutis dictos ordines per ſeipſos exercere, ac cætera omnia officia, quæ debent, in cultu divino præſtare ſub eiſdem, & aliis etiam gravioribus pœnis arbitrio eorum imponendis; Nec aliis in poſterum fiat proviſio, niſi iis, qui jam ætatem, & cæteras habilitates integrè habere dignoſcantur, aliter irrita ſit proviſio, ita habetur in cap.4. ſeſſ.22.*

2 Itaque ex hoc conciliari decreto de pluribus dubitari contigit; primo, an Epiſcopi habentes facultatem à Tridentino imponendi alias, & graviores pœnas, poſſint ita proviſos ſub pœna privationis beneficii compellere ad ſacros ordines ſuſcipiendos; Secundo, an hujuſmodi decretum afficiat omnes proviſos in quibuſcumque eccleſiis collegiatis; Tertio, an ob proviſionem factam non habenti ætatem beneficium iterum vacet ad omnes juris effectus.

3 Quoad primum dubium *reſpondit Sacra Congregatio ſub die* 25. *Januarii* 1608. obtinentes beneficia in eccleſiis Cathedralibus compelli poſſe ad ſuſcipiendos ordines ſacros canonicatui adnexos etiam ſub hac pœna ibi= *cenſuit non induci vacationem ipſo jure præterquam in beneficiis curatis ob non ſuſceptum præsbiteratum, vel alium ordinem ſacrum adnexum infra annum; Cæterum obtinentem canonicatum deberi, & poſſe compelli ſub pœna privationis ad ſuſcipiendum ordinem ſacrum canonicatui, vel dignitati adnexum.*

4 Et quamvis legitimum impedimentum excuſet ab hac privationis pœna, nihilominus non ſufficit id aſſerere, ſed juridicè eſt probandum; Unde cum quidam canonicus propter infirmitatem non potuerit infra annum promoveri ad præsbiteratum *juxta cap.4. ſeſſ.22. Concilii Tridentini*, petiit declarari, an infirmitas ſit juſta cauſa evitandi privationem canonicatus, *Sacra Congregatio in Faraonen. reſpondit infirmitatem cenſeri quidem juſtum impedimentum, ſed eam coram judicibus ordinariis ritè, & rectè probari oportere cum qualitatibus, quæ de jure requiruntur, ut impedimentum præſtet excuſationem ad text. in cap. quam ſit in fin., cap. commiſſa de elect. in 6.*

5 Probatum tamen remanet, ſi Epiſcopus renuit proviſum ad ordines promovere, tunc enim proviſus poſt lapſum anni beneficio non eſt privandus, quia impedito tempus non currit *Sarſinaten. die* 5. *Julii* 1601. *ibi = cenſuit ſcribendum ad Epiſcopum, ut, niſi aliquis defectus poſt collationem eccleſiæ, & ſubdiaconatus ſupervenerit, proviſum de parochiali promoveat ad ſacerdotium, interimque decrevit illi non currere tempus anni præfixum ad ſe promoveri faciendum*, idemque habetur *ſub die* 22. *Septembris* 1607. *ibi = Congregatio cenſuit minime poſſe Epiſcopum proviſo tempus prorogare, ſed ſi Epiſcopus obtinentem parochialem renuit promovere, illi utpote impedito tempus non excurriſſe, Taurinen.* 10. *Februarii* 1608. *ibi = cenſuit Epiſcopum minime quidem poſſe anni tempus prorogare, ſed ſi parochus ordinari petierit, & per Epiſcopum ſtetit, quo minus illum ad præsbyteratum promoveat, annum illi nequaquam curriſſe.*

6 Quo vero attinet ad ſecundum dubium certum eſt decretum Tridentini *ſeſſ.* 22. *cap.4.*, licet ſimpliciter loquatur, comprehendere dumtaxat eccleſias collegiatas inſignes, quod ſatis eruitur *ex cap.* 12. *ſeſſ.24.*, in quo diſtributio ordinum ſubdiaconalium, diaconalium, & præsbiteralium fit tantum pro eccleſiis cathedralibus, & collegiatis inſignibus, ergo proviſi in eccleſiis collegiatis

7 ſimpli-

ſimplicibus ſacros ordines intra annum ſuſcipere non tenentur, nec privari poſſunt beneficiis, & præbendis, ſi intra annum
8 non promoveantur; Et quidem caſus accidit in eccleſia collegiata *Sanctæ Mariæ in Coſmedin*, pro qua inter cætera propoſitum fuit dubium, an canonici dictæ eccleſiæ in legitima ætate conſtituti poſſint præciſe compelli ad ſuſcipiendum ſaltem ordinem ſubdiaconatus, & dilata reſolutione *die* 22. *Septembris* 1681., negativa prodiit reſolutio *die* 18. *Maii* 1686.; Deinde obtenta per Archipræsbyterum nova audientia *die* 13. *Novembris* 1689. de novo inſtetit declarari, quod dicti Canonici præciſè teneantur, & compellendi ſint ad ſuſcipiendum ſaltem dictum ordinem ſubdiaconatus, & interim non poſſint quotidianas diſtributiones percipere, quamvis in ea jugiter inſerviant: Unde ad dubium, an ſit ſtandum, vel recedendum à deciſis, *Sacra Congregatio juribus ab utraque parte mature perpenſis ſtetit in deciſis, & hujuſmodi cauſam amplius non proponi mandavit ac pro neceſſitate in poſterum cenſuit per Eminentiſſimum Cardinalem Diaconum agendum cum Sanctiſſimo quoad futuros canonicos inſtituendos, ita habetur in Romana juris intereſſendi in capitulo 22. Decembris 1691. lib. decre.* 41. *fol.* 370., *Romana* 16. *Februa-*
9 *rii* 1704, in qua cum capitulum, & canonici eccleſiæ collegiatæ *Sancti Euſtachii* prætenderent cogere canonicum Joannem Angelum Magnonum ad ſuſcipiendos ſacros ordines ex quodam decreto edito *anno* 1654., & renovato in actu viſitationis *anno* 1655., per clar. mem. Cardinalem Urſinum, quo mandabatur nonnullis canonicis, ut ſacros ordines ſuſciperent ſub pœna amiſſionis medietatis fructuum; cumque praxis illius eccleſiæ dicto decreto eſſet contraria, & ex alia parte dictus canonicus tali laborabat corporis inſirmitate, qua ad ſacros ordines promoveri non poterat cum aliis relatis in folio, *Sacra Congregatio* reſcripſit = *orator non moleſtetur*.

10 Utraque ſane reſolutio mihi videtur in jure fundata, nam beneficiatus regulariter invitus cogi non poteſt ad ſacros ordines ſuſcipiendos, nec ex hoc capite beneficio poteſt ſpoliari, ſi ordinari renuat *can. Epiſcopus, Can. geſta diſtinct.* 74. *ibi = geſta &c. in quibus Archidiaconus Honoratus adducitur, plena eſſe cognovimus ſemine jurgiorum, cum uno eodemque tempore una perſona nolens ad ſacerdotii ordinem provehitur, quæ tamquam immerita à diaconatus officio removetur; & ſicut juſtum eſt, ut nemo creſcere compellatur invitus, ita cenſendum puto, ne quiſquam inſons ob ordinis ſui miniſterio deiiciatur injuſte*; Imo ita amotus in priſtinum gradum debet reſtitui juxta d. textum, quem ſupplet *Thomaſſinus nova, & vetus eccleſiæ diſciplina part.* 2. *lib.* 1 *cap.* 16. *in princip. ibi = locum, & adminiſtrationem ſuam Honorato archidiacono reſtituas, admovemus &c.*

11 Verum ex cauſa ordo ſacerdotalis, ſeu diaconalis præbendis de jure adjici poteſt, ita contendentibus invicem canonicis collegiatæ Sancti Gaudentii Civitatis Novariæ ſuper adnexione, & diſtributione ſacrorum ordinum, *Sacra Congregatio die* 9. *Februarii* 1664 *reſpondit quatuor præbendis accolitalibus eſſe adnectendum ordinem ſacrum, non obſtante diſceſſu canonicorum exiſtentium, ſed abſque illorum præjudicio, circa quos tamen ſervetur diſpoſitio Clementinæ ut ſi de ætate, & qualitate innovata per Concilium Tridentinum cap* 4. *ſeſſ.* 22. *de reformat.*. *Cæterum quicumque in poſterum dictas præbendas obtinuerint, ſe ſacro ordine initiandos intelligant*; Ab hujuſmodi decreto ſeſe gravatos eſſe ſentientes canonici repropoſita cauſa die 14 Aprilis 1674 *reſcriptum fuit pro tribus ex dictis præbendis accolitalibus ordinem ſacrum, de quo in ipſius Sacri Concilii decreto, intelligendum eſſe de ſacerdotali, pro quarta intelligendum eſſe de diaconali*; *Hoc tamen ſine præjudicio obtinentium, adeoque hodiernos dictarum præbendarum poſſeſſores, quamvis in ſacerdotali ordine conſtitutos in eo minime teneri miniſtrare*; His poſtremis decreti verbis adhærentes canonici in accolitali ordine conſtituti, nec in ſacerdotali, nec in proprio accolitali ſervire volunt, ideoque capitulum decreti obſervantiam petiit *coram A. C. Thomato*, qui dubium, ut par eſt, remiſit ad Sacram Congregationem; Quare, an dicti canonici erectione accoliti, ordine tamen ſacerdotali conſtituti teneantur eccleſiæ, & eccleſiaſticis functionibus inſervire, ac miniſtrare in proprio ordine accolitali. *Sacra Congregatio cenſuit teneri, niſi eligant miniſtrare in ordine ſacro canonicali. ita habetur in Novarien adnexionis ordinum die* 11. *Julii* 1693. *lib* 43. *decret. fol.* 342.

12 Hujuſmodi quoque reſolutio ſaltem *ex decretis* 1664., & 1674. nihil differt à diſpoſitione juris, nam ſicuti valet ſtatutum capituli, ut, qui in poſterum ad certam præbendam vacaturam eligeretur, miſſarum onus ſubire teneatur, multo magis id poteſt fieri à Sacra Congregatione, quæ Principis auctoritate fungitur; Ultra quod tenent omnes adnexionem ordinum præbendæ vacanti de jure imponi poſſe, ſi cauſa ſubeſt, ergo etiam vacaturæ, paria enim ſunt a Inectere ordinem præbendis vacaturis ſine præjudicio obtinentium, ac onus miſſarum adjicere præbendis vacantibus, in quibus nulli irrogatur præjudicium *ad text. expreſſ. in cap. ſignificatum ibique Gloſſ.*, & *DD. de præben.*

13 Cæterum ob utilitatem, & neceſſitatem eccleſiæ etiam præbendæ non vacanti, ideſt beneficio pleno ordinum adnexio per decretum Epiſcopi juridice ſit, quod idem eſt, ac dicere poſſe proviſum de præbenda cogi, & compelli ad ſacros ordines ſub pœna privationis beneficii, ſi intra annum non promoveatur *Gloſſ. ſingularis in can.* 2. *diſtinct.* 73. *cum relat. in cap. antecedenti*.

14 Hæc

14 Hæc indiſtinctè vera ſunt in quibuſcumque
eccleſiis etiam conſortialibus, & receptitiis,
immo in omnibus clericis beneficia poſſiden-
tibus, nam ſi ita exigit utilitas, & eccle-
ſiæ urgeat neceſſitas, compelli poſſunt clerici
omnes, & beneficiis privari, ſi moniti ad
ſacros ordines non promoveantur, prout con-
tra præpoſitos, archidiaconos, diaconos, qui
ad ſacros ordines ſub hac pœna promoveri te-
nentur, extant capitula Concilii Remenſis
edita ab Eugenio Papa III. ut refert *Divus*
Bernardus de conſideratione ad eumdem Pon-
tificem cap.11. lib.3. ibi=ſi inobedientes ordi-
nari contempſerint, honore ſuſcepto priven-
15 *tur*; quod etiam definitum fuit in Concilio
Londinenſi anno 1125. *can* 6. *ibi = ſtatuimus,*
ut clerici, qui eccleſias, ſeu beneficia habent
eccleſiaſtica, & ordinari, quo liberius vi-
vant, ſubterfugiunt, cum ab Epiſcopis invi-
tati fuerint, ſi ad ordines promoveri contem-
pſerint, eccleſiis ſimul, & beneficiis eorum
16 *priventur*; Idem reſpondit ad ſuum lega-
tum in Longobardia Innocentius III. *Epiſto-*
la 170. *regiſtr.*14. *ibi = ſi quos inveneris in*
ipſis idoneos ad gradum ſacerdotii aſſumen-
dum, tu illos, ut ſe ad ſuperiores ordines
faciant promoveri, per ſubtractionem benefi-
ciorum, appellatione ceſſante, compellas;
Eadem hæc ſunt pene verba decreti Alexan-
dri III. *in cap. quæris de ætat. & qualit.* lite-
raliter tranſcripta *in capite antecedenti*.

17 Quo vero attinet ad tertium dubium, cer-
tum eſt, quod clericus obtinens canonica-
tum, vel dignitatem, aut portionem in ec-
cleſia cathedrali, ſeu collegiata inſigni de-
bet habere ætatem à jure requiſitam, ſed
tamen ſufficit, quod intra annum ad ordinem,
quem canonicatus, vel dignitas, aut portio
requirit, poſſit promoveri, non obſtante,
quod diſtributio ordinum ſubdiaconalium,
diaconalium, & præsbiteralium in eccleſia
adhuc facta non ſit *Sacra Congregatio in Ci-*
vitaten. 28. *Februarii* 1592. *ibi= Item cenſuit*
oportere volentem obtinere in cathedrali ec-
cleſia eſſe conſtitutum in tali ætate, ut intra
annum ſaltem ad diaconatum valeat promove-
ri, idque procedere etiam ante factam in ec-
cleſia ordinum diſtributionem, Vicentina
5. *Septembris* 1699 *lib.*49. *decret. fol.*319.,
in qua cum adſint portiones diſtinctæ in ſa-
cerdotales, diaconales, & ſubdiaconales,
& capitulum habeat jus eligendi ad quam-
dam manſionariam ſacerdotalem, ſupplica-
tum fuit, an poſſet eligere unum, qui vige-
ſimum quartum annum non complevit, atten-
ta diſpoſitione Tridentini *cap.*4. *ſeſſ.*22., Sa-
cra Congregatio *cenſuit ſufficere nominan-*
dum eſſe in ea ætate, ut infra annum valeat
promoveri, niſi aliter in fundatione caveatur;
alioquin proviſio facta ante ætatem irrita eſt;
Unde ad dubium, an collatio canonicatus
in cathedrali facta ab Epiſcopo ei, qui intra
annum ad ordines ex defectu ætatis promo-
veri non poterat, valeat *ſtante cap.* 4 *ſeſſ.*22.
Concilii Tridentini, Sacra Congregatio *in*
Faraonen. cenſuit non valere.

18 Quæres qualis ætas requiratur in clerico,
qui ab Epiſcopo duo obtinuit beneficia, quo-
rum unum cum cura eſt, ſine cura alterum,
utrumque tamen unitum ex cauſis in jure ex-
preſſis? Reſpondeo cum diſtinctione; aut
beneficium cum cura acceſſoriè unitum eſt di-
gnitati eccleſiæ cathedralis, vel collegiatæ,
tunc ſufficit proviſum in ea ætate conſtitu-
tum eſſe, in qua eſt capax dignitatis, nam
primariò confertur dignitas, reliquum ve-
nit in ſequelam, & conſequenter ſufficit
ætas 22. annorum *ex Trident. ſeſſ* 24. *cap.*12.,
aut dignitas ſtat acceſſoriè eccleſiæ parochia-
li, quod attentis ejus qualitatibus id fieri
non repugnat, tunc non ſufficit, quod pro-
viſus ſit in ætate ad dignitatem obtinendam,
ſed requiritur ætas definita à Sacris Canoni-
bus pro eccleſiis parochialibus legitimè aſſe-
19 quendis, contrariorum enim uno probato,
probatur & aliud *l.* 1. *ibique Gloſſ. ff. de*
his, qui ſunt ſui, vel alieni juris, Gloſſ. in
*cap.*1. *inſtit. eodem tit.*, aut demum utrum-
que beneficium æque, ac principaliter uni-
tum eſt, tunc unum beneficium non aſſumit
naturam alterius, ſed utrumque ſtat de per
ſe, & utrumque requirit ætátem, prout de
20 jure; Quod ſatis innuit Sacræ Congrega-
tionis declaratio *in Roſſanen. die* 11. *Janua-*
rii 1591. *ibi = Item cenſuit attendendam eſſe*
naturam Archipræſbiteratus, non parochia-
lis, & ſufficere, quod proviſus ſit in ea ætate,
quam exigit archipræſbiteratus, ſi parochia
eſt unita perpetuo, & acceſſorie archipræſbi-
teratui, ſecus ſi æque, & principaliter unita
eſſent, quia tunc non aſſumit naturam archi-
21 *præſbiteratus*; Præterea inſpecta ſecunda
parte hujus reſolutionis proviſus de duobus
beneficiis æque, & principaliter unitis in-
capax unius ex defectu ætatis efficitur etiam
incapax alterius, licet enim clericus habeat
ætatem legitimam ad canonicatum, vel di-
gnitatem obtinendam in eccleſia cathedrali,
vel collegiata, tamen ea caret, quæ requi-
ritur in eccleſia parochiali *juxta text. in cap.*
cum in cunctis §. inferiora de elect., *cap. licet*
22 *canon. eodem tit. in* 6., & in ſequelam, quia
proviſio eſt irrita ipſo jure *ex Trident. ſeſſ.*22.
*cap.*4., clericus utroque beneficio ob defe-
ctum ætatis privandus eſt *cap. quia nonnulli*
de cleric. non reſident. ibi = Et qui receperit,
quod contra Sacros Canones accepit, amittat.
Immo utrumque beneficium vacat in Curia,
& poteſt libere impetrari à Papa *ex regula*
24. *Cancellariæ*, præſertim ſi proviſus in
utroque beneficio ut ſupra unito temerè mi-
niſtraverit *ex conſtitutione* 7. *Pii II.*, *Rot.*
*deciſ.*40. *num.*3. *part.*18. *recen.*

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 PEnſio, ſeu ſtipendium aſſignari poteſt clericis primæ tonſuræ, ut intra certum tempus teneantur aſſumere accolitatum, lectoratum, oſtiariatum ſub pæna privationis.

2 Proviſus de canonicatu non promotus ad ſubdiaconatum, vel præsbiteratum dimidiam diſtributionum partem de jure amittit.

3 Proviſus ob non ſuſceptos debitis temporibus ordines, quos beneficium requirit, diſtributiones perceptas reſtituere tenetur, licet inſervierit.

4 Retentio diſtributionum datur vel pro primo anno, vel pro eo tempore, quo clericus ætatem pro ordinibus ſuſcipiendis attigit.

5 Proviſus ob non promotionem ad ordinem ſubdiaconatus fructus, & diſtributiones amittit, ſi ſtatuto ita caveatur.

6 Proviſus non obſtante ſtatuto de ſuſcipiendis ordinibus lucratur fructus, & diſtributiones, ſi ob litem ſibi motam ſuper beneficio ad ordines non promoveatur.

7 Proviſus non obſtante ſtatuto de ſuſcipiendis ordinibus lucratur diſtributiones ex ſpeciali lege fundationis.

1 CLericis etiam primæ tonſuræ poteſt aſſignari ab Epiſcopo, & Capitulo ſtipendium, ſeu penſio, ut intra certum tempus teneantur aſſumere accolitatum, lectoratum, oſtiariatum, & his ſimilia, in eiſque ſtatutis diebus inſervire pro functionibus eccleſiaſticis, quæ in eccleſia cathedrali, ſeu collegiata peraguntur etiam ſub privationis pæna in parte, vel in totum arbitrio ordinarii, ſi intra d.tempus non promoveantur, & eccleſiaſticis functionibus non interſint *ex Tridentino cap.*4 *ſeſſ.*22. *cap.*17. *ſeſſ.*23.

2 At quoad privationem diſtributionum ob non promotionem ad ordinem ſubdiaconatus, vel præsbiteratus rigor Sacrorum Canonum ultra progreditur, cenſuit enim Sacra Congregatio *in Nepeſina Julii* 1588. *oratorem in ſubdiaconatus ordine non conſtitutum vocem in capitulo non habere, & ſi intra annum, juſto impedimento ceſſante, ordines requiſitos non ſuſceperit, incidere in pænas Clementinæ, ut ii de ætat., & qualitat. juxta cap* 4. *ſeſſ.*22 *Concilii Tridentini, Eugubina* 14. *Februarii* 1609. *lib.*11.*decret ſol.*45.*ibi = cenſuit, ſi orator eſt legitimæ ætatis, ita ut infra annum poſſit promoveri ad ſacerdotium, ut requirunt canonicatus eccleſiæ Eugubinæ, durante anno, ſi ſtatis horis interfuerit, percipere debere nedum fructus, ſed etiam diſtributiones quotidianas ſui canonicatus; quod ſi anno elapſo, juſto impedimento ceſſante, non fuerit promotus, ei ſubtrahendam eſſe dimidiam diſtributionum partem, quamvis divinis interfuerit, ſicuti cavetur in Conſtitutione Clementis V., quæ incipit ut ii innovata ex decreto Tridentini ſeſſ.*22.*cap.*4.

3 Similiter proviſus de canonicatu in eccleſia cathedrali cum onere ſuſcipiendi debitis temporibus ordines, quos ætas poſtulaverit, diſtributiones, quas poſt ætatem inſerviens, ſed non promotus percepit, reſtituere tenetur, licet crederet ſe non teneri ordines ſuſcipere, niſi poſt completum annum 22. ex Tridentino *ſeſſ.*23. *cap.*12., ita Bernardus Guadagnus in minori ætate exiſtens obtinuit canonicatum in eccleſia metropolitana prævia ſanctiſſimi diſpenſatione ſuper defectu ætatis á Sacro Concilio præſcriptæ cum obligatione tamen in literis apoſtolicis iniuncta, quod cum primum ad ætatem legitimam perveniſſet, proximis inde quatuor temporibus ordinem ipſum, quem ætas poſtulaverit, videlicet ſubdiaconatus, diaconatus, & præſbiteratus ſuſcipere teneatur; Verum quia die 14.Septembris 1695.ætatem annorum 21. complevit, nec ſubdiaconatus ordinem tunc aſſumpſit ſub credulitate, quod ad id non teneretur, niſi completo anno 22., ex quo verba Concilii Tridentini *ſeſſ.*23. *cap.*12. *de reformat.* præſcribentia ætatem annorum 22 ad ſubdiaconatus ordinem intelligenda eſſent non de incepto, ſed de completo *juxta text. in can.*1. *diſtinct.*78., quem late exornat *Fagnan.in cap.aqua num* 16. *de conſecrat.eccleſ. vel altar.*Hinc poſt obtentam *die* 16.*præteriti menſis Julii* annalem dilationem ab hac Sacra Congregatione ad ſacros ordines ſuſcipiendos, ſupplicavit etiam pro facultate ſibi retinendi diſtributiones medio tempore exactas, attento ſervitio eccleſiæ per id tempus continuo, ac bona fide præſtito; cum autem audito deſuper Archiepiſcopo, & per ArchiepiſcopumCapitulo, alleget iſte utrumque obſtaculum, tenorem nempe apoſtolicæ diſpenſationis, ac Conſtitutionum eccleſiæ, nec non exemplum alterius canonici, qui in eiſdem facti circumſtantiis exactas diſtributiones capitulo reſtituit, hinc citato, & contradicente Capitulo ſupereſt decernendum, an petitæ retentioni diſtributionum ſit annuendum in caſu &c. *Sacra Congregatio reſpondit negative, ita habetur in Florentina diſtributionum* 12. *Januarii* 1697. *lib.*47. *decret. fol.*5.

4 Et quidem non eſt locus retentioni diſtributionum, niſi pro iis, quas vel pro primo anno, vel uſquequo ad ætatem pervenerit ſuſcipiendi ordines, ætati diſpenſatus percepit, has enim proviſus lucratur, ſi eccleſiæ inſervierit, & inſerviat; ita quoque Joſeph Maria Martellus proviſus de menſe Martii proxime præteriti ab Eminentiſſimo Nerlio indultario de canonicatu in eccleſia metropolitana poſſeſſionem ejuſdem *die* 16. *prædicti menſis* adeptus eſt; verum quia per conſtitutionem capitularem privantur canonici diſtributionibus quotidianis uſquequo ad ſacros ordines promoti fuerint, dictuſque orator ætatem requiſitam ad illos ſuſcipiendos non habet, ſupplicat ſibi indulgeri, ut integras diſtributiones quotidianas á die adeptæ poſſeſſionis lucrari valeat non obſtante

te

te conſtitutione prædicta, quæ limitationem pati videtur in caſibus, quando ea lem ordinum ſuſceptio cum legitimo impedimento differatur, *Sacra Congregatio in Florentina 30. Maii 1699. lib.49. decret. fol.216. audita relatione Eminentiſſimi D. Cardinalis Morigia Archiepiſcopi florentini cenſuit deberi oratori, licet in ſacris non conſtituto, quotidianas diſtributiones primi anni à die adeptæ poſſeſſionis, dummodo tamen eccleſiæ inſervierit, & inſerviat in futurum*, & conſtat *ex Eugubina die 14. Februarii 1699. ibi = durante anno, ſi ſtatis horis interfuerit percipere debere nedum fructus, ſed etiam diſtributiones quotidianas ſui canonicatus Patavina 22. Auguſti* 1648.

5 Et eo fortius diſtributiones, & fructus amittit in parte, vel in totum in ſacris non conſtitutus, ſi ſtatuto eccleſiæ ita caveatur, prout in eccleſia collegiata *Sanctæ Mariæ in via lata* de urbe cavetur, ut canonicus noviter intrans non conſtitutus in ſacris teneatur ſe facere promoveri ad ſubdiaconatum intra ſex menſes, quibus decurſis, ſi ulterius à d. promotione ceſſaverit, nihil participet, niſi pro medietate per alios ſex menſes, quibus decurſis, ſi ulterius à d.promotione ceſſaverit, nihil participet, quouſque fuerit promotus, nec interim habeat vocem in capitulo, prout ex Sacro Concilio Tridentino decretum eſt; Cum itaque Franciſcus Antonius Cavedonus, qui de canonicatu per obitum Pauli Emilii Azzonii prius vacante, & poſtea à Joanne Franciſco Riva dimiſſo per Datariam proviſus illius poſſeſſionem adeptus fuit *ſub die 15.Octobris* 1679. prævia jurata promiſſione obſervandi Conſtitutiones capituli poſt elapſum ſemeſtre prædictum, quinimo, & alium annum prorogationis a Sanctiſſimo Domino Noſtro ipſi conceſſæ, nec ſacrum ſubdiaconatus ordinem ſuſcipere, nec novam prorogationem obtinere curaverit, capitulum eumdem privavit medietate fructuum *à die 15. Aprilis* 1681., quo prorogationis indultum expiraverat, *uſque ad diem 15. Octobris ejuſdem anni*, illamque convertit in emptionem quorumdam candelabrorum pro ſervitio eccleſiæ, prout in ſimilibus fieri mandat alia Conſtitutio; At prætendente Cavedono ſe numquam fuiſſe adſtrictum ad ſacros ordines ſuſcipiendos, ex quo in particulari Congregatione deſuper deputata pendebat lis ſuper canonicatu inter ipſum, & Joannem Baptiſtam Capocium ab Eminentiſſimo D.Cardinali Maidalchino titulari proviſum, quæ nuper dumtaxat deciſa fuit ipſius Cavedoni favore, habitoque proinde recurſu ad hanc Sacram Congregationem. *ſub die 15. Julii proxime elapſi* reſcriptum fuit, *ut cauſa ponatur in folio*, quæritur, an petita fructuum privatio ſubſtineatur, *die 11. Aprilis* 1682. *reſpondit negative, privationem ſcilicet non ſubſtineri, ita habetur in Romana privationis fructuum canonicatus 14. Martii 1682, lib. decret. 32. fol.* 181.

6 Et quamvis contra ſtatutum emanaverit hæc reſolutio, attamen id juridice factum eſt, quia impeditus ex lite non tenetur ſacros ordines ſuſcipere *Gloſſ. in cap. commiſſa verſ. pacificam de elect. in 6. Rot. deciſ.* 451. *ibique adden num. 9. coram Ludoviſ.*; Aliter proviſus de canonicatu in hac eccleſia, ſi intra tempus ceſſante impedimento non promoveatur, juſte privatur fructibus ad formam ſtatuti, de cujus validitate ambigendum non eſt, quia eſt conforme diſpoſitioni Tridentini, ad quod capitulum, & canonici ſtatuentes ſe retulerunt.

7 Denique licet non conſtitutus in ſacris ex ſtatuto capituli fructus, & diſtributiones amittat, nihilominus certum eſt deberi ex ſpeciali lege fundationis, quæ ſtatuto eſt contraria, & ita caſus accidit, nam adverſus reſolutionem captam die 18. præteriti menſis Auguſti, qua dictum fuit Canonico Michaeli Angelo quamvis ſacris ordinibus non inſignito deberi diſtributiones quotidianas à pio fundatore particulariter aſſignatas, non obſtante contrario uſu eccleſiæ etiam confirmato per literas *ſanctæ memoriæ Urbani VIII.* non admittendi ſcilicet ad participationem emolumentorum canonicalium, niſi canonicos in ſacris conſtitutos, obtinuerunt capitulum, & canonici collegiatæ eccleſiæ *Hiſpelli* iterum audiri; Quare tam ex deductis in præterita poſitione, quam ex noviter utrinque deducendis iterum reſolvendum proponitur dubium; An ſit ſtandum, vel recedendum à deciſis, *ſub die 18. Auguſti 1696. in caſu &c. Sacra Congregatio ſtetit in deciſis, & amplius hujuſmodi cauſam non proponi mandavit Spoletana diſtributionem 4. Maii 1697. lib.47. decret. fol.*183.

ARGUMENTUM.

AN Præbenda primo vacatura erecta ab Epiſcopo pro officio Theologi, ſeu Interpretis Sacræ Scripturæ vacet in Curia, vel extra; & quando Canonicus Theologus privari poſſit præbenda, ſi non reſideat, & ſacras lectiones non expleat, & quo jure; Quid in Penſione, & ſtipendio *ad interpret. Trident. ſeſſ.5. cap.1.*

SUMMARIUM.

1 DEcretum *Tridentini* quoad deputationem præbendæ theologalis.

2 An præbenda primo vacatura deputata ab Epiſcopo pro officio theologi vacet in menſe Apoſtolico, reſolutiones Sacræ Congregationis ibidem.

3 Refertur reſolutio *in Cuſentina*, quæ videtur contradicere, & de ratione.

4 Deputatio præbendæ facta ab Epiſcopo, prout unio eſt, vacationem impedit.

5 Præbenda primo vacatura comprehenditur ſub decreto Tridentini, & vacat officio theologi.

6 Declaratur reſolutio *in Cuſentina.*

7 Deputatio præbendæ Theologalis vacationem non impedit.

8 Præbenda Theologalis vacat etiam in menſe Ordinarii.

9 An, & quo jure canonicus theologus, qui muneri ſuo non ſatisfacit, privari poſſit præbenda, prima reſolutio privandum eſſe ad formam Tridentini, ſecunda juxta diſpoſitionem juris num. 10.

11 Secunda reſolutio magis placet auctori, & quare.

12 Conciliatur utraque reſolutio.

13 An ad depoſitionem Theologi neceſſaria ſit monitio, vel ſit aliquod tempus præfixum, cujus lapſu canonicus theologus poſſit privari.

14 In eccleſiis cathedralibus *Legionis*, *&* *Caſtellæ* lector, & pænitentiarius ob abſentiam per menſem ſine licentia Epiſcopi, & Capituli præbendis ipſo jure privantur.

15 Epiſcopus præbendam vacantem per privationem poteſt conferre, ubi declaratur.

16 Quid ſi præbenda per privationem vacet in menſe Apoſtolico, duplex opinio.

17 Epiſcopus præbendam Theologalem, antequam vacet, conferre non poteſt, ubi de ratione.

18 Præbenda nulliter collata ab Epiſcopo, antequam vacet, vacat ut prius.

CAPUT X.

1 UT in poſterum in unaquæque eccleſia, in qua ſaltem populus ſit numeroſus, adeſſet peritus, qui in ſacra pagina, & præſertim quoad ea, quæ ad curam animarum ſpectare noſcuntur, alios ſacerdotes, ac clericos valeat, & poſſit erudire, Tridentinum piis Summorum Pontificum, & probatorum Conciliorum Conſtitutionibus inhærens, & adjiciens *ſtatuit, & decrevit, ut in eccleſiis metropolitanis, & cathedralibus, aut in collegiatis exiſtentibus in aliquo inſigni oppido etiam nullius diœceſis, ubi nulla præbenda. præſtimonium, ſeu ſtipendium deputatum reperitur, præbenda quomodocumq. præterquam ex cauſa reſignationis primo vacatura, cui aliud onus incompatibile non ſit, pro lectoribus ſacræ Theologiæ ipſo facto perpetuo conſtituta, & deputata intelligatur, ita habetur in cap.1. ſeſſ.5.*; De ſtylo tamen præbenda primo vacatura per decretum Epiſcopi in unaquaque eccleſia, de qua loquitur Tridentinum, deputatur, & erigitur, quod ſupponitur in dubiis infra enucleandis.

2 Quæritur primo, an præbenda primo vacatura conſtituta per Tridentinum, ſeu erecta per decretum Epiſcopi pro officio Theologi vacet in menſe Sedi Apoſtolicæ reſervato; Super hoc puncto uſque *ab anno* 1581. Sacra Congregatio ad preces Epiſcopi Majoricenſis, cui mandaverat, quod ex tunc erigeret officium lectoriæ, quodque illi applicaret primos canonicatum, & præbendam vacaturos, *cenſuit talem deputationem, & conſtitutionem non habere locum in canonicatibus, & præbendis Sedi Apoſtolicæ reſervatis, ita habetur in Majoricen.* 1581. *ad primum, Feltren.* 10. *Octobris* 1596. *lib. decret* 8. *fol* 192. *ad quartum ibi = cenſuit eſſe reſpondendum, ſi in menſibus Apoſtolicis præbenda vacaverit, collatio beneficii ad Sanctiſſimum ſpectabit, ſi vero in menſibus ad inferiores collatores ſpectantibus, tunc electio perſonæ ad Epiſcopum ſpectabit, collatio ad eos, ad quos ante Concilium pertinebat Oſcen. die* 24. *Aprilis* 1597. *& die* 22. *Februarii* 1618. *ibi = cenſuit teneri Archiepiſcopum præbendam theologalem erigere, ſed eam erectionem effectum non ſortiri, ſi præbenda ipſa vacaverit in menſe Sedi Apoſtolicæ reſervato, & die* 23. *Decembris* 1623. *ibi = cenſuit cap.1. ſeſſ.5. non comprehendere canonicatus, & præbendas vacantes in menſibus Sedi Apoſtolicæ reſervatis Antuerpien.* 15. *Julii* 1645.

3 E' contra eadem Sacra Congregatio variaſſe videtur *in Cuſentina die* 7. *Aprilis* 1592. *lib.7. decret. fol.58., & lib.8. fol.42.*,

dixit

Digitized by Google

dixit enim ſcribendum ad Epiſcopum competere ipſi facultatem erigendi præbendum primo vacaturam in theologalem vigore decreti Tridentini cap.1. ſeſſ 5.; *Itaque eam quamprimum non expectata erigat vacatione, qua eveniente etiam in menſe Sedi Apoſtolicæ reſervato unio per eum facta officio theologali ſuum ſortiretur effectum*; Porro ſi unio ſuum debet ſortiri effectum, præbenda theologalis non vacat in Curia, etiamſi per obitum vacet in menſe Apoſtolico, nam ſi vacaret in Curia, deputatio Epiſcopi effectum ſuum non ſortiretur, *ut in Majoricen, Feltren.*, *& in*
4 *aliis*; immo præbenda theologalis non vacat in Curia, nec extra, quia deputatio Epiſcopi, prout unio eſt, impedit vacationem *Gloſſ. in Clementina frequens § quidam etiam eccleſias verbo menſis de exceſſ. Prælat. Rebuff. in prax. tit. de union. num.12. in fin.*, *Oldrad. conſ.257. num.12. in fin.*, *Rot. deciſ.419. num.2 coram Lodoviſ.*

5 Clarius ex decreto Tridentini *d. cap.1. ſeſs.5.*, in quo tantum excipitur præbenda vacans ex cauſa reſignationis, & ea, quæ habet onus aliquod incompatibile cum officio theologali, ergo à contrario ſenſu præbenda, quæ vacat præter cauſam reſignationis, nec habet onus incompatibile, ſub decreto Tridentini comprehenſa cenſetur, argumentum enim à contrario ſenſu in jure validiſſimum eſt, & rem ad evidentiam probat *l.1. ibique Gloſſ. ff. de offic. ejus*, *Gloſſ. in can. quicumque diſtinct.19.*, *Gloſſ. in can. ex eo 15. quæſt.3. in princip.*, & conſequenter vacat officio theologali, cui tam ex Tridentini decreto, quam Epiſcopi deputata, conſtituta, & unita intelligitur, adeo ut electio perſonæ theologi, quæ ſpectat ad Epiſcopum, trahat ſecum collationem præbendæ, quæ ejus officio annexa eſt *Gloſſ. & DD. in cap. ſuper eo de præben. in 6.*

6 Quid ergo in hac re erit reſolvendum? Reſpondeo præbendam theologalem vacantem in menſe Apoſtolico vacare in Curia, ejuſque proviſionem pertinere ad Papam cum onere tamen eam conferendi canonico, ſeu alteri, qui debitis temporibus valeat, & poſſit ſacras lectiones explere, quod facile admittitur, decet enim integram remanere diſpoſitionem conciliarem, & deputationem Epiſcopi, præſertim ſi facta ſit de mandato Sacræ Congregationis Concilii, & ita procedit reſolutio *in d. Cuſentina*.

7 Et quamvis ibidem dicatur, quod deputatio Epiſcopi ſit unio, non tamen impedit vacationem, prout in beneficiis unitis, quoniam unio, quæ ex cauſa fit Capitulis, & Monaſteriis, impedit vacationem propter tituli ſuppreſſionem, & ita loquuntur jura citata. At in hoc caſu præbenda primo vacatura relinquitur in eo ſtatu vacationis ut prius, & dumtaxat adiicitur, ut is, qui de ea providebitur, decoratus eſſe debeat qualitate theologali, idcirco ſicuti præbenda
8 vacat in menſe Papæ, ita etiam vacat in menſe Epiſcopi, & ad ipſum pertinet collatio, *Sacra Congregatio in Luceorien.27. Aprilis 1595. cenſuit erigendam eſſe ab epiſcopo præbendam theologalem, erectionemq. in ea tantum præbenda eſſe locum habituram, quæ primo vacaverit in his, quæ ad Epiſcopi collationem ſpectabunt.*

9 Quæritur ſecundo, an, & quo jure privandus ſit Canonicus theologus, qui non reſidet, & Sacras lectiones debitis temporibus non peragit; Duæ ſunt ſuper hoc puncto reſolutiones inter ſe difformes, nam *in Placentina 29. Martii 1607. Sacra Congregatio cenſuit canonicum præbendam theologalem obtinentem poſſe quidem compelli, ut per ſe, & non per ſubſtitutum muneri ſuo ſatisfaciat, quod ſi in reſidendo ſe probaverit contumacem, debere Epiſcopum adverſus eum procedere ad præſcriptum Concilii Tridentini cap 12. ſeſs 24. & pro eo tempore, quo ceſſante cauſa legitima, & juſto impedimento abſuerit, debere Epiſcopum alium ejuſdem canonici ſumptibus ſubſtituere, qui ejus vicem interim ſuppleat.*

10 Deinde *in Oxomen. die 6. Novembris 1607. ad ſecundum, & tertium* oppoſitum reſolvit, videlicet non juxta Tridentini decretum, ſed juxta diſpoſitionem juris adverſus canonicum theologum, qui non reſidet, nec officium ſuum implet, eſſe procedendum ibi = *ad ſecundum reſpondit Epiſcopum procedentem adverſus obtinentem præbendam theologalem, quia ſacras lectiones debitis temporibus non haberet, non teneri ea ſervare temporum intervalla, quæ ſervanda ſunt ex decreto Tridentini cap.12. ſeſs.24., quoties proceditur ob non reſidentiam, vel omiſſionem ſervitii in divinis, ſed poſſe vel per ſequeſtrationem, vel alia ratione etiam ad privationem adverſus eum procedere*, quodque clarius habetur ad tertium ibi = *Poſſe etiam ad privationem juxta formam juris.*

11 Mihi tamen placet hæc ſecunda reſolutio, tum quia poſterior eſt, tum etiam quia non congruit huic caſui diſpoſitio conciliaris *in d. cap.12. ſeſſ.24.*, ibi enim agitur ſimpliciter contra canonicum non reſidentem, hic contra canonicum, & theologum inſimul, qui muneri ſuo non ſatisfacit, ibi cogitur canonicum reſidere ratione tituli, hic theologum ratione officii, & ſic materia eſt mixta, quæ proinde non continetur ſub decreto Tridentini *d. cap.12. ſeſs.24.* ſimpliciter loquente de canonicis non reſidentibus; Præterea verius cenſeo Epiſcopum ad privationem præbendæ theologalis poſſe procedere juxta diſpoſitionem juris, *ut in d. Oxomen. ad ſecundum & tertium, Caſtellaneten. 19 Julii 1698. lib. decret.48 fol.350. ibi = audita relatione epiſcopi cenſuit canonicum theologum teneri ad legendum, & compelli poſſe juris remediis.*

12 Notandum tamen eſt in hac re, quod quandoque magis expedit, ut canonicus reſideat pro ſervitio eccleſiæ, juribus capituli, quam ut munus lectoriæ exerceat, quod relativè ad circumſtantias facti, & temporum poteſt

Digitized by Google

eſſe verum, licet ſimpliciter loquendo magis utile ſit eccleſiæ ſacram ſcripturam interpretari, & exponere *cap. quia nonnullis cap. ſuper ſpecula de Magiſtr.*: Hoc poſito, ne in decretis Sacræ Congregationis adſit contrarietas, utraque reſolutio poteſt ſic conciliari; aut Epiſcopus procedit contra canonicum ſimpliciter non reſidentem, ut redeat pro ſervitio eccleſiæ, utilitate, & juribus capituli cum ſimilibus, tunc procedit reſolutio *in d. Placentina*, quoniam contra canonicos non reſidentes ſervanda eſt forma Tridentini *d. cap. 12. ſeſs. 24. cum relatis in capitibus antecedentibus*; aut Epiſcopus procedit contra theologum, ut ad eccleſiam revertatur, ibique expleat ſacras lectiones, tunc vera eſt reſolutio *in d. Oxomen.*, ſatis ſcilicet eſſe ſervare diſpoſitionem juris; & quidem mihi videntur diſcreta jura in hac re, aliud enim eſt procedere contra canonicum ſimpliciter non reſidentem, aliud contra canonicum non legentem *l. Papinianus ff. de minor.*

13 Quæritur tertio, an ſit neceſſaria monitio ad depoſitionem, vel ſit aliquod tempus præfixum, cujus lapſu poſſit canonicus lector privari nulla præcedente monitione; *Sacra Congregatio in d. Oxomen. ad quartum reſpondit neceſſariam quidem eſſe monitionem*, quod de jure certum eſt *per ea, quæ tradunt Canoniſtæ, in cap. ex tuæ de cleric. non reſiden.*, ſed quoad ſecundam dubii partem nullum dedit reſponſum, & merito, quia contra canonicum lectorem nullum de jure definitum eſt tempus, cujus lapſu lector ſit privatus, vel privandus, ſed caveri debet,
14 prout cautum habetur in eccleſiis metropolitanis, & cathedralibus regnorum *Legionis, & Caſtellæ* in Hiſpaniis, in quibus duo ſunt graduati, quorum alter in theologia, alter in jure canonico, uterque tenetur reſidere in dd. eccleſiis ſub pœna privationis ipſo jure, ſi unus, vel ambo ſine licentia Epiſcopi, & Capituli intra menſem vel continuum, vel interpolatum ſe abſentaverint ex Conſtitutione Leonis X., de qua teſtatur *Garz. de benef. part. 5. cap. 1. num 225.*

15 Denique in eventum depoſitionis lectoris ſi quæras quomodo Epiſcopus ſe gerere debeat, prout id quæſivit Epiſcopus Oxomenſis, facilis eſt reſponſio Epiſcopum poſſe conferre præbendam vacantem per privationem *d. Oxomen. ad 5.*, quæ reſolutio nullam habet juris dubitationem, ſi depoſitio lectoris ab Epiſcopo in ſuo menſe facta ſit.

16 Dubii tamen juris eſt, ſi depoſitio lectoris facta ſit ab Epiſcopo in menſe Apoſtolico, prima opinio affirmat ſpectare ad Epiſcopum, quia ubi facta eſt privatio, ibi vacat beneficium *Rot. deciſ. 71. de præben. in antiquis*, præſertim ſi in loco perſona ſit, quæ ab officio deponitur Gomez. *ad regul. de impetran. benef. per obitum familiar. Cardinalis quæſt. 7. in fin.*; Secunda opinio negat, quoniam *regula* 8. *Cancellariæ* ſibi reſervat omnia beneficia quomodocumque, & qualitercumque vacantia in menſe Apoſtolico, quæ verba ita ampla & effrænata, comprehendunt etiam vacationem ob depoſitionem *Rot. deciſ. 599. num. 3. part. 18. recen.* Ergo præbenda theologalis, quæ ob depoſitionem vacat in menſe Apoſtolico, vacat in Curia, quod mihi verius videtur, nam beneficia, quæ per matrimonium, militiam vacant in menſe Apoſtolico, ſunt ſedi Apoſtolicæ reſervata *ex dictis in cap. 3. de vacat. ob matrim. lib. 1.*

17 Cæterum caveat Epiſcopus conferre præbendam theologalem, antequam vacet, nam nullus præter Papam poteſt dare jus ad beneficia vacatura *Joannes Andreas in cap. hi qui num 1. de præben. in 6.*, alioquin collatio eſt ipſo jure nulla *ex mente Sacræ Congregationis ſub die 21. Martii 1596. ibi = cenſuit proviſionem præbendæ adbuc non vacan-*
18 *tis minime eſſe validam*; & conſequenter præbenda theologalis nulliter collata ab Epiſcopo vacat ut prius, vel in menſe ipſius, vel in menſe Apoſtolico pro effectibus jam dictis.

A D D I T I O.

S U M M A R I U M.

1 Ubi penſio, ſeu ſtipendium jam aſſignatum eſt pro Theologo, non eſt opus erigere præbendam Theologalem.

2 Contra canonicum Theologum, qui muneri ſuo non ſatisfacit; procedendum prius eſt per ſubtractionem fructuum.

3 Canonicus Theologus fructus ob privationem amittit, etiamſi redierit.

4 Canonicus Theologus creſcente contumacia juxta formam juris penſione, & ſtipendio privandus eſt.

5 Canonici legentes Sacram Theologiam in publica univerſitate de licentia Epiſcopi faciunt fructus ſuos, ſecus diſtributiones quotidianas, ſi non interſint.

6 Canonici lectores in eccleſiis metropolitanis, & cathedralibus faciunt fructus ſuos, ſi reſident, & lucrantur diſtributiones, dum legunt, etiamſi divinis non interſint.

7 Canonici lectores extra tempus lectionis diſtributiones quotidianas amittunt, ubi de ratione.

1 Si penſio pro canonico lectore ſuper aliqua præbenda ab Epiſcopo cum aſſenſu capituli ante Concilium reſervata ſit, non eſt neceſſe erigere præbendam theologalem, prout alias de ſtipendio Sacra Congregatio reſcripſit *in Barchinonen 14. Martii 1598. ibi = cenſuit, ſi ſtipendium pro lectore Sacræ Theologiæ jam ante Concilium fuit, ut proponitur, in cathedrali deputatum, non eſſe neceſſe ex decreto ejuſdem Concilii erigere præbendam theologalem*, à pari enim in hac re procedit penſio cum ſtipendio, & è contra.

2 Quæres, an quando contra canonicum lectorem, qui muneri ſuo non ſatisfacit, procedendum ſit? Reſpondeo prius eſſe procedendum

dendum

Digitized by Google

dendum per ſubtractionem fructuum penſionis, aut ſtipendii, ut literaliter diſponitur *in cap.1. ſeſſ.5.*, *& habeeur in Caſaleu. die* 15. *Novembris* 1618. *Avenionen.* 14. *Novembrie* 1699. *lib. decret.*49. *fol.*381. *ibi* = *Audita relatione Archiepiſcopi cenſuie injungendum, prout præſentis decreti tenore injungit eidem Archiepiſcopo, ut cogat canonicum theologum ad legeudum etiam per ſubtractionem fructuum ad formam Sacri Concilii*.

3 Ex quo infero, quod ſi poſt lapſum temporis in citatione præfixum canonicus lector redierit ad eccleſiam, quamvis penſione, aut ſtipendio non ſit privatus, nec privandus, fructus tamen interim decurſos ob privationem amittit *l. ex cauſa ff. de re militar ibi* = *notatus, & reſtitutus temporis, quo in deſertione fuerit, ſtipendiis expungitur l.*1. *cod. de re militar. lib.*12. *Gloſſ. in can. coutumaces diſtinct.*50.

4 Deinde creſcente contumacia poteſt Epiſcopus procedere ad privationem penſionis, vel ſtipendii juxta formam juris *l.*3. §. *qui militiæ ff. de re militar. ibi* = *qui militiæ tempus in deſertione implevit, emerito, ideſt ſtipendio privatur*, & in ſequelam tam de jure, quam de facto ob privationem penſio lectoris extinguitur, & ſtipendium ceſſat.

5 Obiter hic notandum eſt, quod canonici legentes ſacram theologiam in publica univerſitate percipiunt fructus ſuarum præbendarum cum hac differentia, quod in civitate poſſunt legere ſine licentia Epiſcopi, extra civitatem, ideſt extra locum reſidentiæ requiritur Epiſcopi aſſenſus, ſed diſtributiones quotidianas amittunt, ſi divinis non interſint *Conimbrien. die* 13. *Aprilis* 1592 *lib.*8. *decret fol.*120., in qua Sacra Congregatio *cenſuit docentes jus canonicum in publica univerſitate privilegiis de percipiendis in abſentia ſuarum præbendarum fructibus gaudere, & potiri, quamvis præbendæ, quas obtinent, ſitæ ſint in cathedralibus ejuſdem civitatis, iu qua publice lectoris munere funguntur, & die* 10. *Martii* 1592. *cenſuit canonicos obtinentes in publica univerſitate cathedram theologiæ pro die, quo legunt, diſtributiones quotidianas, niſi divinis interfuerint, non lucrare*, idem reſpondit *in Nullius* 10. *Februarii* 1597. *canonicos ſcilicet de Epiſcopi licentia legentes jus canonicum, vel ſacram theologiam, vel eiſdem per quinquennium operam dantes in publica univerſitate, dum propterea abſunt, fructus ſuorum canonicatuum percipere debere, non autem diſtributiones quotidianas, & ſi omnes reditus cathedralium, ſeu collegiatarum eccleſiarum in diſtributionibus quotidianis conſiſtant, utique eos quoque lucrari debere, dimiſſa tamen una ex tribus partibus, quæ inſervientibus accreſcit*, idem habetur in *Nullius* 27. *Februarii* 1597.

6 E' contra canonici lectores, ſi reſident in eccleſiis metropolitanis, & cathedralibus, non ſolum fructus ſuarum præbendarum percipiunt, quod certum eſt apud omnes ex *cap. cum omnes de conſtit. tot. tit. de cleric. non reſiden.*, verum etiam lucrantur diſtributiones pro tempore, quo legunt, *ita habetur in Brixien* 27. *Aprilis* 1595. *ibi* = *cenſuit Sacra Congregatio dandas eſſe literas pro theologo, ut eo die, quo legit, percipiat diſtributiones quotidianas, etiamſi divinis non interſit Mediolanen.* 11. *Maii* 1630. *cenſuit oratori ex munere ſuæ præbendæ privatim in ſacriſtia legenti tempore lectionis diſtributiones quotidianas petitas eſſe tribuendas*; Hoc enim privilegium eſt ſolius canonici præbendam theologalem obtinentis, *ita cenſuit Sacra Congregatio die* 10. *Martii*
7 1592., ergo canonici lectores extra tempus lectionis diſtributiones amittunt, ſi divinis non interfuerint, & ratio clara eſt, quia, dum legunt, habentur pro intereſſentibus, dum non legunt, non habentur *Nicoteren. Novembris* 1586., in qua *Sacra Congregatio* ad dubium, an canonicus lector habeatur pro præſente *reſpondit negative, niſi pro tempore, quo legit, Anagnina* 16. *Decembris* 1646. *ibi* = *cenſuit theologum lucrari non debere diſtributiones quotidianas, niſi à die, quo legit, non autem die præcedenti*.

ARGUMENTUM.

AN Vicarius Capitularis poſſit ad placitum Capituli ab officio amoveri, & ſalario privari ob negligentiam adminiſtrationis jurium Epiſcopatus, & juſtitiæ *ad interpret. Tridentini ſeſſ.*24. *cap.*16.

SUMMARIUM.

1 Vicarius capitularis ſine juſta cauſa non poteſt à capitulo amoveri ex reſolutione Sacræ Congregationis Epiſcoporum, & Regularium.

2 An vicarius capitularis poſſit ad placitum capituli amoveri, reſolutiones Sacræ Congregationis Concilii diſformes num.3.

4 Electio vicarii capitularis dupliciter fieri poteſt, & conciliantur reſolutiones num.5.

6 Officium vicarii licet temporale per amotionem vacat, ubi de ratione.

7 Eccleſia vacat non ſolum, ubi deeſt paſtor, ſed etiam ubi caret miniſtris.

8 Ob

8 Ob amotionem factam à Sacra Congregatione ex cauſa ſuſpicionis vacat officium vicarii, ubi caſus, & reſolutio.
9 Adminiſtratio cui ſuſpecto eſt auferenda.
10 Vicarius capitularis debet eſſe inſignitus qualitate doctoralis in jure canonico, aliter ejus electio caſſatur.
11 Per caſſationem vacat officium vicarii.
12 Electio vicarii capitularis poteſt fieri ad certum tempus, quod improbatur à Sacra Congregatione.
13 Electio vicarii capitularis ad tempus de conſuetudine poteſt tolerari, ubi de ratione.
14 Poſt lapſum temporis vacat officium vicarii.
15 Limita cauſa limitatum producit effectum.
16 Vicarius capitularis ob perpetuum morbum officio privandus eſt, & ob privationem officium vacat.
17 Vicarius capitularis non reſidens, & vagus ab officio eſt amovendus.
18 Ob captam poſſeſſionem Epiſcopatus vacat officium vicarii capitularis.
16 Quid ſi Epiſcopus poſt adeptam poſſeſſionem Epiſcopatus vicarium generalem non deputet?

CAPUT XI.

1 Contraria ſuper hoc puncto amotionis vicarii capitularis ab officio decreta emanarunt ab utraque Sacra Congregatione, tum Epiſcoporum, & Regularium, tum etiam Concilii Tridentini, & quidem Sacra Congregatio Epiſcoporum, & Regularium negotiis præpoſita pluries cenſuit vicarium capitularem pro bono regimine eccleſiarum eligi debere pro toto tempore ſedis epiſcopalis vacantis, nec poſſe, niſi ex juſta cauſa amoveri, *ut teſtatur Fagnan. in cap. bis, quæ num.71. de majorit.& obedien.*& refert decreta *Nicolius in verbo vicarius capitularis num.*54. 59., *Monacell.formular.legal.for.eccleſ.par.*1.*tit.*1. *formular.*2. *num.*14.

2 At Sacra Congregatio Concilii etiam in ſuis reſolutionibus viſa eſt contraria in hac re decreta pronunciaſſe, nam ad dubium, an capitulum ad ejus libitum vicarium alias per ipſum electum, ſeu confirmatum juxta diſpoſitionem Tridentini poſſit amovere, reſpondit *poſſe, dummodo intra octo dies alium conſtituat, ita habetur in Panormitana lib.*1.*decret.fol.*163., *Taurinen lib.*7 *decret. fol.*48.*ibi = ad primum* Congregatio *reſpondit licere capitulo ſede epiſcopali vacante revocare ad libitum vicarium à ſe conſtitutum, dum tamen intra octo dies alium conſtituat Goana* 16 *Januarii* 1644. *lib.*17. *decret. fol.*274 *ibi = cenſuit dandas eſſe declarationes, quod capitulum poſſit ad libitum amovere vicarium capitularem ab ipſo electum, vel confirmatum, dummodo intra octo dies alium eligat.*

3 Deinde *in Leopolien.electionis vicarii capitularis die* 14. *Januarii* 1736. *ad ſecundum dubium*, an ſcilicet ſit locus remotioni, reſpondit *negativè*, licet ad primum ſuper validitate electionis vicarii capitularis *affirmativè* pronunciaverit,

4 Verum decet pro veritate ſcribentem, quantum fieri poteſt, reſolutiones Congregationum inter ſe difformes concordare. Scias itaque electionem vicarii capitularis dupliciter fieri poſſe, vel ſimpliciter, vel pro toto tempore vacationis; primo caſu capitulum poteſt vicarium capitularem ad placitum amovere, quia hujuſmodi officium ad nutum de jure eſt amovibile *Gloſſ.in Clementin.*2.*verſ.per electionem de reſcriptis*; deinde vicarius capitularis tamquam miniſter capituli fungitur ejus nomine exercitio juriſdictionis, quæ in ipſum tranſit ſede epiſcopali vacante *Sbrozz de offic. vicar.lib.*1.*quæſt.*16. *num.*6.*& ſeqq. Pignatell. conſult.*159. *num.*3. *tom.*9. *Pax. Jordan. tom.*2. *lucubrat. lib.*12. *tit.*2. *num.*34., *Quaranta in ſumm.Bullar. in verbo capitulum ſede vacante num.*4. *Garz. de benef par.*5. *cap.*7 *num.*28.29., ergo capitulum poteſt vicarium ad placitum removere ab officio, & ita intelligendæ ſunt reſolutiones Sacræ Congregationis Concilii *in Panormitana, Taurinen, Goana, de quibus ſupra.*

5 Secundo caſu Vicarius capitularis non poteſt amoveri, niſi ex juſta cauſa, idque ex mente, & facto capituli eligentis pro toto tempore vacationis, nam qui eligit perpetuo, dum ſimpliciter eligere poterat, legibus amovibilitatis renunciare cenſetur *l. ſi quis in conſcribendo Cod. de pact.*, *l. ſi judex* 41. *ff.de minor.*, hoc caſu veræ ſunt reſolutiones Sacræ Congregationis Epiſcoporum, & Regularium, ita etiam loquitur *Leopolien electionis vicarii capitularis*, ut conſtat ex folio, & relatione Nuncii Poloniæ, qui de hac mente capituli teſtatur.

6 Hinc ad rem noſtram, officium vicarii capitularis, licet ſit temporale, per amotionem vacare dicitur, quia vicariatus dignitas eſt, & Epiſcopum repræſentat, immo vicarius capitularis ſede epiſcopali vacante major eſt Generali ſede plena, dum gerit vices Epiſcopi in regimine rerum ſpiritualium, & temporalium, nilque differt à priore obedientiario, ob cujus amotionem prioratus vacat; & quamvis vicarius capitularis perpetuus non ſit, tamen quoad hoc ſatis eſt, quod talis eſſe poſſit *Gloſſ. in Clemens.*2. *verſ.per electionem de reſcript.*, neque enim
7 dumtaxat vacat eccleſia, cui deeſt paſtor, ſed etiam cum caret miniſtris *Gloſſ.in cap.ut circa verſ.vacent.de elect.in* 6.

8 Item vacat, ſi Sacra Congregatio alium deputat, vel capitulum de ejus mandato alium eligit, forte quia vicarius capitularis eſt ſuſpectus pro cauſis clericorum in Tribunali Curiæ Epiſcopalis pendentibus, ita Joannes Baptiſta præsbiter aſſiſienſis exponens electum dudum fuiſſe in vicarium capitularem Hieronymum Mazlicchi priorem cathedralis eccleſiæ ſibi aperte inimicum, ejuſque electionem fuiſſe nullam, quia facta fuerat

viva

viva voce, & deinde per ſchedulas, ſed non
complicatas, neque in urna poſitas, petiit
vel declarari nullam eamdem electionem, vel
ſaltem ſibi deputari alium judicem pro ſuis
cauſis, unde propterea Sacra Congregatio
ad ſecundum dubium, an ſit locus petitæ
deputationi alterius judicis *reſpondit locum*
eſſe, & injungendum capitulo, ut deputet
alium judicem juxta petita, licet ad primum
electionem validam fuiſſe pronunciaverit,
ita habetur in Aſſiſien. 11. *Maii* 1669. *lib.* 26.
9 *decret. fol.* 22., & hujus reſolutionis ratio
eſt, quia adminiſtratio rei, cujus quis eſt
ſuſpectus, de jure aufertur *Gloſſ. in l. fide-*
juſſor. verſ. officium ff. quis ſatiſdare co-
gatur.
10 Item ex Tridentino Vicarius capitularis
debet eſſe inſignitus qualitate doctorali in
jure canonico, aliter ejus electio caſſatur,
irritatur, & annullatur *Cluſina* 21. *Februa-*
rii 1682. *lib.* 32. *decret. fol.* 142. *ibi = attenta*
relatione moderni Archiepiſcopi Senenſis Sa-
cra Congregatio benignè commiſit eidem, ut
veris exiſtentibus narratis electionem vicarii
capitularis eccleſiæ cathedralis Cluſinæ factam
in perſonam Camilli Nardi caſſet, irritet,
& annullet, illiuſque loco alium idoneum ha-
bentem requiſita Sacri Concilii Tridentini in
eodem munere vicarii prædictæ eccleſiæ eli-
gat, deputet, ac præficiat; Sane caſſatio,
irritatio, & annullatio electionis ſupponunt
jus aliquod in electo, licet contra decretum
Tridentini electio vicarii facta ſit; ergo
11 per caſſationem, irritationem, & annul-
lationem vacat officium vicarii *cap. cum no-*
bis de elect., cap. bonæ memoriæ eodem tit.,
cap propoſuit ibique Gloſſ. verbo caſſatio-
nem de conceſſ. præbend. l. 1. §. 1. *ibique*
Gloſſ. verſ. infirmabitur ff. de feriis; *Ar-*
chidiaconus in cap. non ſolum de appellat. in 6.
& alibi.
12 Item electio Vicarii capitularis poteſt fieri
à capitulo ad certum tempus, *ut tradunt*
Quaranta in ſumm. Bullar. verbo capitulum
num. 4. *Garz. de beneſ. part.* 5. *cap.* 7., *Ven-*
trigl. in praxi part. 2. *annot.* 15. §. 2. *num.* 18.
& 19., & quamvis modum eligendi vica-
rium capitularem cum hiſce reſtrictionibus
improbet Sacra Congregatio *teſte Nicolio*
in floſc. verbo vicarius capitularis num. 59.,
13 nihilominus hujuſmodi electio de conſuetu-
dine poteſt tolerari, quia nihil de jure defi-
nitum eſt, ut electio vicarii capitularis de-
beat eſſe pura, immo ratio dictat oppoſi-
tum, nam vicariatus ſede Epiſcopali vacan-
te officium eſt, quod dari poteſt ad tempus
14 *ex auctoritatibus mox relatis*, idcirco poſt
lapſum temporis vacat officium vicarii, quia
poſt dictum tempus juriſdictio judicis expi-
rat *cap. de cauſis de offic. judic. delegat.*,
15 & facit, quod limitata cauſa limitatum
producit effectum *l. in agris ff. de acquiren.*
rer. domin. l. 2. *ff. de his quæ teſtamen. delen.*
l. age cum Geminiano Cod. de tranſact.
16 Ulterius Vicarius capitularis, qui perpe-
tuo, vel tali morbo laborat, qui impedit
cauſas audire, & jus ſuum unicuique redde-
re, officio privandus eſt, & alius idoneus
habens requiſita Tridentini eſt ſubrogandus,
& in ſequelam ob privationem, & alterius
electionem officium hujuſmodi vacare certi
juris eſt *ex l. ſi longius ff. de judic. ibi = ſi lon-*
gius ſpatium interceſſurum erit, quo minus
judex datus operam poſſit dare, mutari eum
jubet Prætor, hoc eſt, ſi forte occupatio ali-
qua judicem non patiatur operam judicio da-
re, incidente infirmitate l. judex ff. eodem
ibi = judex datus in eodem officio permanet,
licet furere cœperit, quia rectè ab initio ju-
dex addictus eſt, ſed judicandi neceſſitatem
morbus ſonticus remittit, ergo mutari debet
l. ſi quos Cod. de offic. Præfect. orientis.
17 Denique Vicarius capitularis non reſidens,
vel vagus extra diœceſim exercitio juriſdi-
ctionis privatus eſt *l.* 3. *ff. de offic. præſidis ibi =*
ſi exceſſerit, privatus eſt, l final ibique Gloſſ.
ff. de offic. præfect. urb., & ab officio per capi-
tulum amoveri debet, cum judicare non
poſſit, ac per conſequens, ſi capitulum alium
deputet, officium hujuſmodi ſtatim vacat
cap. ex literis cap. gravem de exceſſ. Prælat.
cap. propoſuis ibique Gloſſ verſ. vacare de con-
ceſſ. præben.
18 Et quamvis poſt promotionem Epiſcopi
factam à Papa in conciſtorio officium vicarii
capitularis vacare cenſeatur, dum Epiſco-
pus poſt promotionem aquirit poteſtatem
juriſdictionis *cap. noſti, cap. tranſmiſſam*
utrobique Gloſſ. & DD. de elect., nihilomi-
nus verius eſt non vacare, niſi poſt adeptam
poſſeſſionem epiſcopatus *juxta text. in extra-*
vag. iniunctæ de elect., quia tunc ſedes epiſ-
copalis non eſt amplius vacans, *ut de com-*
muni teſtantur Pavin. de poteſt. capitul. ſede
vacant. quæſt. 10. *num.* 10., *Novar. in ſumm.*
Bull. par. 1. *tit. de capitulo ſede vacan num.* 40.
verſ ult. Gonzalez ad reg. 8. *cancellar. Gloſſ.* 15.
§. 2. *num.* 88., *apud quos concordan.*
19 Quid ergo, ſi Epiſcopus forte abſens poſt
adeptam epiſcopatus poſſeſſionem vicarium
generalem non deputet? Reſpondeo officium
vicarii non vacare, niſi poſt adventum Epiſ-
copi, idque propter utilitatem clericorum,
& civium, quibus Epiſcopo abſente juſtitia
facilius adminiſtratur, *l. meminiſſe ff. de*
offic. proconſul. ibi = meminiſſe oportebit uſque
ad adventum ſucceſſoris omnia debere procon-
ſulem agere, cum ſit unus proconſulatus, &
utilitas provinciæ exigat eſſe aliquem. per
quem negotia ſua provinciales explicent; ergo
in adventum ſucceſſoris debet jus dicere Gloſſ.
ibidem, quæ ſic ait *ibi = ſed dic, quod non*
dicitur finitum officium, nec dicitur privatur,
donec ſucceſſor advenerit, & ipſe ſciverit
l. ſi forte ff. de offic. Præſid., ubi quod in-
terim geſta valent; voluntas enim Epi-
ſcopi ea eſſe videtur, ut vicarius capitularis
in officio continuet, donec alter ab ipſo de-
putetur, eligatur, ac præficiatur.

ADDI-

Digitized by Google

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 Vicarius capitularis habet jus petendi ſalarium, quod debetur *juxta ſolitum* eccleſiæ.

2 Emolumenta obventa tempore ſedis vacantis reſtituere tenetur ſucceſſori, ubi reſolutiones.

2 Vicarius capitularis negligens in officio ſalario pro tempore negligentiæ eſt privandus.

4 Vicarius capitularis pecunia corruptus, vel aliter male judicans in totum ſalario eſt privandus, ubi de ratione.

1 Vicarius capitularis pro eo tempore, quo officium exercuit, habet jus petendi ſalarium, quod tamen debetur non juxta qualitatem perſonæ, ſed juxta ſolitum eccleſiæ *Oſtunen. procurationis, & reſidentiæ 28. Julii 1708. ad tertium, Tranen, de qua infra*.

2 Cætera autem emolumenta juriſdictionis ſede vacante ſpectant ad ſucceſſorem in Epiſcopatu *Guardien. 6. Maii* 1690. *lib.*40. *decret. ſol* 331., in qua cum tunc temporis Epiſcopus, cui Vicarius capitularis renuebat ſolvere fructus Cancellariæ ſede Epiſcopali vacante maturatos, ſupplicaſſet injungi eidem Vicario, ut præfatos fructus eidem traderet, & conſignaret, *Sacra Congregatio cenſuit danda eſſe decreta alias de hac re edita, & ſignanter in una Agrigentina* 17. *Aprilis* 1627. *tenoris ſequentis, Sacra &c. cenſuit emolumenta tempore vacationis ſedis Epiſcopalis obvenientia ex juriſdictione, & ſigillo, aut alias undequaq. neque ad Vicarium ſpectare, ſed deberi futuro ſucceſſori reſervari, ſi ad Epiſcopum, eccleſia non vacante, pertinuiſſent, Tranen. 13. Novembris 1694. lib.44. decret. ſol.529. ibi = cenſuit dandum, & ſervandum eſſe decretum hac de re editum in Meſſarien. Januarii 1587. ad tertium dubium tenoris ſequentis; Emolumenta vacationis tempore obvenientia ex juriſdictione, & ſigillo, aut alias undecumq. neque ad capitulum, neque ad Vicarium ſpectare, ſed deberi futuro ſucceſſori reſervari, ſi ad Epiſcopum, eccleſia non vacante, pertinuiſſent; Ex his tamen emolumentis deducendum eſt ſalarium rationabile Vicario conſtituendum*.

3 Hujuſmodi autem ſalario dupliciter privatur vicarius capitularis, primo ſi negligens fuerit in officio, & adminiſtratione jurium Epiſcopatus vacantis, quod tamen intelligendum eſt pro tempore negligentiæ dumtaxat, & non ultra *l. judices cod. de annon. & tribut. lib.*10. *ibi = Judices, quos circa profliganda ærarii noſtri compendia negligentes, ac deſides fuiſſe conſtiterit, omnia, quæ in adminiſtratione poſiti perceperunt emolumenta, reddere compelluntur*, quod etiam notat *Bartolus ibidem*.

4 Secundo Vicarius capitularis pecunia corruptus; vel aliter male judicans in totum ſalario eſt privandus *Bald in l. mancipia cod. de ſervis fugitiu. Alexand. in l. ſi Judex ff. de var. & extraordinar. cognit.; Angelus in l. ſi. vacantia cod. de bonis vacant. lib.* 10., quod ratio ſuadet, nam Judex, cui ſubtrahitur officium, beneficio, ideſt ſtipendio etiam carere debet *Gloſſ. in cap. final. verſ. datur de reſcript.* Gloſſ. *in can.*2. *circa med. diſtinct.*73.

ARGUMENTUM.

AN Vicarii ad curam animarum deputati poſſint ad nutum Epiſcopi, Capituli, & Monaſterii amoveri, ac ex cauſa in totum, vel in parte congruà privari; & quando hujuſmodi Vicariæ vacent, vel non pro effectibus juris *ad interpret. Trident. ſeſſ.* 7. *cap.* 7., *& Conſtit.* 47. *Pii V.*

SUMMARIUM.

1 Vicariorum duplex ſpecies.

2 Vicarii deputati in parochialibus eccleſiæ collegiatæ unitis ſunt amovibiles ad nutum Epiſcopi, & Capituli.

3 Vicarii deputati ut ſupra poſſunt à capitulo ad nutum amoveri, ſecus ab Epiſcopo, & de differentia num.4.

5 Semel approbatus non poteſt amplius reprobari, niſi ex cauſa.

6 Vicarii deputati à capitulo ad nutum non poſſunt ab Epiſcopo amoveri, niſi ex cauſa legitima, & pari, qua privantur vicarii perpetui.

7 Quoad amotionem, quæ fit ab Epiſcopo, non differt vicarius temporalis à perpetuo.

8 Amotio, ſeu amovibilitas ſpectat ad eum, ad quem ſpectat nominatio.

9 An vicariæ vacent in Curia, diſtinguitur.

10 Vicariæ perpetuæ non differunt à beneficiis eccleſiaſticis.

11 Vicariæ unitæ monaſteriis non vacant, ubi reſolutio Sacræ Congregationis.

C A.

C A P U T XII.

1 Vicarii curam animarum ha-
bentes dupliciter poſſunt
conſiderari, alii enim de-
putantur à capitulo, ſeu
monaſterio in parochialibus
eccleſiæ collegiatæ, & re-
gulari unitis, & hi ſemper
ſunt, niſi aliud caveatur, amovibiles ad
nutum, alii vero deputantur ab Epiſcopo,
& ſunt amovibiles, vel perpetui arbitrio
ipſius *ex Trident. ſeſſ.7. cap.7.*

2 Quoad primam vicariorum ſpeciem reſ-
pondit Sacra Congregatio *in Conſan. No-
vembris* 1585. *vicarios etiam temporarios non
poſſe in parochialibus eccleſiæ collegiatæ uni-
tis deputari, niſi prævio examine, & appro-
batione D. Patriarchæ, ſive ejus vicarii ex
Trident. ſeſſ.7. cap.7., & conſtitut.47. Pii V.
& ſic deputatos poſſe ad nutum capituli, nec
non ab ipſo quoque ordinario amoveri; Illud
tamen eſſe obſervandum, ut deputatorum
amotio non fiat, niſi poſtquam à capitulo eo-
rum loco, qui amoventur, alii nominati fue-
rint, & ab ordinario, ut ſupra, approbati
Aquilejen.* 8. *Auguſti* 1607. *lib.*17. *memori-
lium fol.*173. *ibi=cenſuit vicarios etiam tem-
poraneos non poſſe in parochialibus eccleſiæ
collegiatæ unitis deputari, niſi prævio exa-
mine, & approbatione D. Patriarchæ, ſive
ejus vicarii juxta decretum in cap.7. ſeſſ.7.
Concilii Tridentini, & conſtitutione* 47.
3 *Pii V., & ſic deputatos poſſe ad nutum ca-
pituli, nec non ab ipſo quoque ordinario ex
cauſa amoveri, obſervandum tamen eſſe, ut
amotio deputatorum non fiat, niſi poſtquam à
capitulo loco illorum, qui amoventur, alii
nominati fuerint ab ordinario, ut ſupra. ap-
probati, aut donec à capitulo alius nominetur
per ordinarium approbandus.*

4 Diſcrepat tamen prima reſolutio ab hac
ſecunda, quod in prima Epiſcopus poteſt
vicarios ad nutum amovere, at in ſecunda
id Ordinario permittitur ex cauſa: tamen
in hac re mens Sacræ Congregationis ea
ſemper fuit, ut in Epiſcopo requiratur cau-
ſa, & juſta quidem ratione, nam Epiſco-
5 pus, quem ſemel idoneum approbavit, non
poteſt amplius reprobare, niſi nova emergat
cauſa, pro qua approbatus ad curam debeat
reprobari *ad text. expreſſ. in cap. accepimus
ibique Gloſſ. in verbo reputari de ætat &
qualit., Gloſſ. in can in iſtis verſ. non licebit
diſtinct.4., Gloſſ. in can dilectiſſimi verſ ju-
dicari* 8. *quæſt.*2. *can horrendus ibique Gloſſ.
cauſ.*32. *quæſt.*5., & clarius habetur *in Civi-
taten.* 20. *Novembris* 1585. *lib.*17. *memo-*
6 *rial. fol.*158 *ibi = Congregatio Concilii reſ-
pondit ad primum non poſſe vicarios ad nutum
capituli deputatos in eccleſiis, de quibus agi-
tur, amoveri ab ordinario, niſi ex cauſa le-
gitima, atque probata, per quam, etiamſi
perpetui eſſent, poſſent privari.*

7 Ita ergo reſpectu hujus amotionis, quæ
quandoque fit ab Epiſcopo, nil differt vica-
rius temporalis à perpetuo, nam ſicuti per-
petuus de jure non poteſt amoveri, niſi ex
cauſa rationabili *cap* 1. *ibique Gloſſ.*, &
DD. de capell. monac. in 6., ita vicarius
temporalis à capitulo ut ſupra deputatus.

8 Et contra in amotione reſpectu capituli
nominantis cauſa non requiritur, nam amo-
tio, ſeu amovibilitas ſpectat ad eum, ad
quem ſpectat nominatio *Aſculana* 13. *No-
vembris* 1655.

9 Quo vero attinet ad ſecundam, an ſcili-
cet vicariæ ab Epiſcopo erectæ vacent in
Curia, vel extra ad omnes juris effectus,
diſtinguendum eſt inter vicarias perpetuas,
& temporales, nam *ex Tridentino ſeſſ.* 7.
*cap.*7. Epiſcopus vicarios in eccleſiis paro-
chialibus uno, vel alio modo poteſt depu-
tare; primo caſu vicariæ vacant in Curia, ſi
vacant in menſe Apoſtolico; cum obliga-
tione capiendi proviſionem Apoſtolicam, ſol-
10 vendi annatam, & his ſimilia, nam vi-
cariæ perpetuæ, quæ conferuntur in titu-
lum, regulantur ad inſtar beneficiorum,
adeo ut ea, quæ diſpoſita ſunt in beneficiis,
etiam in iſtis vicariis procedant *Fagnan in
cap. ex parte num.*19. *de offic. vicarii Garz.
de benef. part* 9. *cap.*2. *num* 280. *Oldrad.
conſ* 67 *num* 2. *Spada conſ.*147. *num* 2. *lib.*3.
ſecundo caſu nullo modo vacant, quia vi-
cariæ temporales nullum dant jus vicario
deputato ad curam eccleſiarum parochia-
lium *Clementina unic. ibique Gloſſ. & DD.*
11 *de offic. vicar.*; Quod fortius procedit in
vicariis unitis Capitulo, vel Monaſterio,
in quibus non poſſunt ab Epiſcopo deputari,
niſi vicarii amovibiles ad nutum nominan-
tium, *ut expreſſe habetur in Cremonen. ex
lib.*17. *memorial. fol.*66. *ibi = Congregatio
ad primum reſpondit in parochialibus unitis
monaſterio non modo non teneri, ſed nec poſſe
Epiſcopum inſtituere vicarios perpetuos, cum
debeat ad curam deputare eos, quos à Regu-
laribus nominatos per examen idoneos judi-
caverit ad ipſorum Regularium nutum amovi-
biles juxta Conſtitutionem Pii V.; In eccle-
ſiis, aliiſque locis ex decreto Concilii ſeſſ.*7.
cap 7. *arbitrarium eſſe Epiſcopis, an conſti-
tuant vicarios perpetuos, vel temporales, &
quod poſſint vicarios perpetuos, præſupponi-
tur in Conſtitutione Pii V. de vicar. perpet.,
eoſque ſic deputatos teneri expedire à Sede
Apoſtolica novas proviſiones, & ſolvere an-
natas, ut in d. Conſtitutione*: Deinde *ad ter-
tium reſpondit non eſſe locum reſervationi,
quia deputantur vicarii ad nominationem jux-
ta text. in Clementin. unic., ibique Gloſſ.
verſ. de menſa de ſupplen. negligen Prælat.,
Clementina frequens verb. quidam etiam de
exceſſ. Prælat., cum relat. in cap.*1. *de va-
cat. per obitum lib.*1., *& alibi.*

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 Congrua, & penſio parum differunt.
2 Vicarius eccleſiæ parochialis debet eſſe contentus congrua, & nihil aliud prætendere poteſt, ubi caſus, & reſolutio.
3 Vicarius non poteſt petere, ut congrua augeatur, limita ſi non ſit ſufficiens non obſtante acceptatione.
4 Congrua ducatorum 26. aſſignata pro Vicario curato de gremio capituli reputatur ſufficiens.
5 In congruam vicariæ aſſignatæ uni ex capitularibus imputantur diſtributiones, & alia emolumenta incerta, ſecus in aliis Vicariis.
6 Congrua ſemel aſſignata, ſi tractu temporis diminuta non ſit ſufficiens, debet augeri.
7 Amplia non obſtante quavis præſcriptione, ubi reſolutio Sacræ Congregationis.
8 Congrua exceſſiva poteſt diminui ex cauſa.
9 Vicarius congrua privari non poteſt, niſi ſit contumax mandatis Epiſcopalibus, ac Rotalibus, ubi de ratione.

1 Congrua portio, quæ vicario aſſignatur per Epiſcopum pro exercenda cura animarum in eccleſia monaſterio unita, nihil differt à penſione, imo penſio eſt, nam Monaci omnes fructus eccleſiæ parochialis percipiunt excepta certa portione, quæ eidem debetur in præmium laboris, & curæ animarum *Gloſſ. in cap. avaritiæ, cap. de monacis, cap. extirpandæ, cap. expoſuiſti, ibique Gloſſ. & DD. de præben., cap. 1. de præben. in 6., Rot. deciſ. 37. num. 4. part. 4 recen. tom. 1.*

2 Hujuſmodi autem congrua, ſeu penſione vicarius eccleſiæ parochialis debet eſſe contentus, nec quidquam ex diſtributionibus, aliiſque emolumentis, quæ in dies obveniunt, prætendere poteſt, quia de jure debentur parocho curam animarum habenti, ita cum quæſitum fuerit, an æconomo in eccleſia parochiali ultra mercedem certam ab Ordinario ſtatutam, & quolibet menſe aſſignatam, debeantur etiam diſtributiones quotidianæ, & incerta emolumenta, alias archipræsbitero, & parocho debita, & in dies obvenientia, *Sacra Congregatio cenſuit æconomo nihil aliud deberi præter id, quod ei ab Epiſcopo pro congrua fuit aſſignatum Roſianen.* 10. *Octobris* 1596.

3 Multo minus poteſt petere, ut congrua ſibi ſemel aſſignata augeatur, imputet enim ſibi vicarius, ſi congruam tenuem acceptavit *Rot. deciſ.* 239. *num.* 1. *part.* 2. *deciſ.* 218. *num.* 6. *part.* 18. *recen.*, quod tamen non habet locum in caſu, quo congrua ut ſupra aſſignata non ſit ſufficiens, tunc enim non obſtante acceptatione ab iis, qui ad id tenentur, ſupplendum eſt, quod deeſt pro congrua *Burgi Sancti Sepulchri congruæ* 8. *Auguſti, & 5. Septembris* 1699. *ad primum.*

4 Notandum in hac re, quod minor eſſe ſolet congrua vicariorum eccleſiæ cathedralis ea, quæ aſſignatur vicariis eccleſiarum parochialium, monaſterio, aut capitulo unitarum, congrua enim ducatorum 26. monetæ aſſignata pro dote vicarii curati de gremio capituli reputatur ſufficiens, nec augeri debet juxta formam *Conſtitutionis* 47. *Pii V.* quando vicarius eſt de participantibus, *Mel-*
5 *phien. vicariæ* 14. *Novembris* 1705., imo in congruam vicariæ erectæ pro cura animarum, & aſſignatæ uni ex capitularibus imputandæ ſunt diſtributiones, & cætera emolumenta ſolis præſentibus, & intereſſentibus debita *Acernen. vicariæ* 11. *Julii* 14. *Novembris* 1693, & 13. *Februarii* 1694. *ad tertium*; E'contra congrua debita vicariis eccleſiarum parochialium ut ſupra unitarum non poteſt eſſe minor ſcutorum quinquaginta *juxta Conſtitutionem Pii V.*, in eaque incerta non computantur, quia venter non patitur dilationem *Rot. deciſ.* 420. *num.* 2. *part.* 1. *deciſ.* 130. *num.* 9. *par* 18. *recen.*

6 Cæterum congrua ſemel ſuper certis bonis, aut decimis aſſignata, ſi tractu temporis adeo diminuta ſit, ut vicarius non habeat, unde vivere poſſit, debet augeri arbitrio judicantis uſque ad ſummam ſufficientem inſpecta qualitate, & dignitate perſonæ, nec non oneribus eccleſiæ *Rot. deciſ.* 351. *num* 3.
7 *par.* 18. *recen.*; quod quidem augamentum vicario de jure debetur non obſtante quacumque præſcriptione etiam centum, & ultra annorum, quia agitur de congrua, ſeu alimentis, quæ partitionem excludunt quocumque tempore; Unde Sacra Congregatio *in Portucallen. reductionis congruæ die* 18. *Decembris* 1723. *merito cenſuit eſſe locum commutationi congruæ augendo ſummam oblatam ſcutorum* 80 *uſque ad ſcuta* 150. Deinde repropoſita cauſa *ſtetit in deciſis*, ut refert *Piton. diſcept.* 66. *per tot. tom.* 3.

8 E' contra, ſi eſt exceſſiva, reducenda eſt ad minorem quantitatem arbitrio judicis, quia aſſignatio congruæ ſemper intelligitur rebus in eodem ſtatu permanentibus, quibus mutatis ſemper eſt locus reductioni tum de jure communi, tum etiam ex Conſtitutione Pii V. *Abbas in cap. prohibemus in fin. de cenſ., Rot. deciſ.* 81. *num.* 43. *part.* 18. *recen.*

9 Et quamvis regulariter loquendo congrua tolli non poſſit, prout de jure auferri non poſſunt alimenta, nihilominus poteſt ea privari vicarius contumax, qui mandatis Epiſcopi, aut decretis rotalibus parere temere contemnit, & ratio eſt, quia uti excommunicatus nihil ex redditibus eccleſiaſticis participare poteſt *cap. excommunicamus* §. *credentes de hæret. in punct. Rot. deciſ.* 374. *per tot. par.* 18. *rec.*

ARGU-

ARGUMENTUM.

DE vacatione, ſeù privatione Beneficii, ac Penſionis contra clericos vagabundos *ad ornatum Gloſſ. in Can. non oportet il primo de conſecrat. diſtinct. ultim.*

SUMMARIUM.

1 FOrmà joris, quæ ſervatur contra parochos, & canonicos abſentes, omittenda videtur contra clericos vagabundos, obi de ratione.
2 Vagabundus de jure civili eſt ille, qui non habet certam habitationem.
3 Vagabundus de jure civili perdit privilegium.
4 Clericus vagabundus de jure canonico eſt ille, de quo dubitatur, an vivat, vel mortuus ſit.
5 Beneficium clerici, de cujus vita dubitatur, poteſt ab Ordinario libere conferri.
6 Datur immiſſio hæredibus ab inteſtato ad bona abſentis, ſi ignoratur, an vivat, vel mortuus ſit.
7 Clericus, de cujus vita, vel morte dubitatur, deſinit habere liberam adminiſtrationem beneficii.
8 In ſervo profugo, de cujus morte, aut vita dubitatur, ceſſat libera peculii adminiſtratio.
9 Ampliatur, ſive beneficium ſit reſidentiale, ſive non.
10 Declaratur *text. in l. nec nos cod. de capt. & poſtlim. reverſ.*
11 Declaratur *Innocen. in cap. ex tua de cleric. non reſiden.; & Abb. in cap. quoniam frequenter, ut lite non conteſtata.*
12 Si Clericus vagabundus adhuc vivat procedendum eſt ad privationem beneficii reſidentialis juxta diſpoſitionem juris.
13 Clericus vagabundus beneficio, quod nullam requirit reſidentiam, privandus non eſt.
14 Limita, ſi clericus vagabundus ducat vitam inhoneſtam, & vitioſam, & quæ forma juris ſit ſervanda ibidem. 15.

CAPUT XIII.

DE clericis, qui eccleſias omnino deſerunt, & modo huc,
modo illuc divagantur, non
erit incongruum inquirere,
quomodo contra ipſos ad privationem beneficiorum procedendum
ſit. Sane forma ju-
1 ris, quæ ſervatur contra parochos, canonicos, & beneficiatos abſentes, omittenda
videtur contra clericos vagabundos ex ea
ſolida ratione, quia clericus vagabundus
magis delinquit, quam ſimpliciter abſens,
quod patet, nam omnis vagabundus eſt abſens,
ſed non omnis abſens dici poteſt vagabundus.
Deinde clericus abſens ab eccleſia, regulariter habet ſedem fixam, & ſta-
2 bilem, ſed vagabundus non habet certum
locum, in quo moretur *Bartol. in l. Prætor. 19. §. Prætor. ait num. 1. & 24. ff. de nov.
oper. nunciat. ibi = nota, quod ille, qui non
habet certam habitationem, eſt vagabundus =
Abb. in cap final. col. 8. verſic. ſed circa hoc
quæro de for. competen.*; Immo clericus
abſens regulariter recedit ab eccleſia ex aliqua
juſta, & rationabili cauſa, ſed vagabundus
nullam habet cauſam ſe abſentandi,
& huc, vel illuc diſcurrit animo inviſendi
modo unum, modo alium Principatum,
modo unam, modo aliam Civitatem, &
Provinciam, ac dicitur talis, quia ubique
divagatur, eo dumtaxat loco excepto, in
3 quo morari tenetur; Unde merito de jure
civili vagabundus per quinquennium privilegio
ſpoliatur, quia indignum eſt desides
tandiu à muniis aberrantes inter domeſticos
Principis numerari *per Text in l. ſi quis C.
de domeſtic. & protectorib. lib. 12.*
His poſitis, videndum modo eſt, quomodo in
jure canonico clericus vagabundus ſumatur,
an nempe, ut juridice beneficio privari poſſit,
ſervari debeat juris forma, vel potius
4 omitti. Siquidem clericus vagabundus non
eſt ille, qui certam ſedem non habet, prout
ſumitur de jure civili, ſed dicitur ille, de
quo dubitatur, an vivat, vel mortuus ſit,
*ita Gloſſ. in canon. non oportet il primo de
conſecrat. diſtinct. ultim. in fin. ibi = Si autem
clericus tandiu abſit, quod dubitetur, an vivat,
vel mortuus ſit, deſinit habere liberam
adminiſtrationem.*
Hujuſmodi autem *Gloſſæ* auctoritas ſatis indicat
Ordinariis locorum, quomodo bene-
5 cium clerici vagabundi conferri debeat; Si
enim dubitetur de ejus vita, vel morte,
quod ex teſtibus conſtare debet, poteſt libere
Ordinarius abſque ulla juris forma, dummodo
tempus congruum lapſum ſit, quod
ejus arbitrio remittitur, clericum vagabundum
privare, aliumque clericum idoneum
de beneficio ſic vacante providere, eo modo,
6 quo datur ſucceſſoribus ab inteſtato immiſſio
ad bona hæreditaria abſentis, ſi ignoratur,
an abſens vivat, necne *Rot. deciſ. 556. num. 15. cum ſeqq. par. 19. tom. 2. recen.*,
& ratio eſt, quia, ubi juſte dubita-
7 tur de morte, ſeu vita, clericus ſtatim deſinit
habere adminiſtrationem eccleſiæ, &
quodammodo beneficium ipſo jure vacare
cenſetur ex auctoritate *Gloſſæ in d. canon.*
8 *non oportet.*; Sicuti in ſervo profugo, in

quo, ſi de ejus morte, aut vita dubitatur, libera peculii adminiſtratio à Domino conceſſa expirat *l. libera peculii ff. de pecul.*, *ibi = libera peculii adminiſtratio non permanet, neque in fugitivo, neque in ſubrepto, neque in eo, de quo neſciat quis, an vivat, vel mortuus ſit*. Paritas valde congruit caſui, de quo agitur, quoniam ſervus profugus æquiparatur vagabundo, prout vagabundus etiam profugus denominari poteſt, & ita argumentatur *Andreas Barbatia ſiculus conſ.11. num.11. lib.1. Salzed. prax. criminal. cap.52. num.4. Corſett. conſ.383. in notab. ſi beneficiatus verb. vagabundus cum ibidem relat.*, quidquid in contrarium ſentiat *Felin. in cap. quoniam frequenter n.23.*, *ut lit. non conteſt.*

9 Nec intereſt, an beneficium reſidentiale ſit, vel non, prout ex generali eccleſiæ conſuetudine exempta ſunt ab onere reſidentiæ omnia beneficia ſimplicia *Innoc. in cap. final. num.1.*, *ibique Imol. num.9. de cleric. non reſiden. Felin. in cap. dilectus 2. num 1. de reſcript. Rebuff. in prax. tit. diſpenſatio de non reſiden. num* 8. Non enim vis ſtat in obligatione reſidendi, vel non, prout perperam concludit *Felin. loc. cit. num.23. in fin.*; ſed in divagatione, quæ crimen importat, & in incertitudine vitæ, quæ quodammodo inducit vacationem beneficii ipſo jure juxta auctoritatem *Gloſſ. jam dictæ*, quam ſingularem appellat *Corſett. d. conſ.383. verb. vagabundus*.

10 Nec relevat *text. in l. nec nos cod. de capt. & poſtlim. reverſ.*, in quo ſe fundat *Felinus*, ubi quod ſuper hæreditate ejus, de quo dubitatur, an apud hoſtes ſit, vel interfectus, paciſci, & tranſigi non poſſit, quoniam *textus* non loquitur de milite vagabundo, ſed de eo, qui in bello pugnavit, ſanè hoc argumentum probat, quod ſi clericus de licentia ſuperioris pugnaſſet contra hoſtes catholicæ religionis, & dubitaretur, an apud hoſtes eſſet, vel potius interfectus, utique ejus beneficium in hac incertitudine tamquam vacans non poſſet conferri, quod facile admittitur; Deinde, ſi dubitatur, an quis vivat, vel mortuus ſit, quandoque datur immiſſio *Rot. d. deciſ.556.* ita à pari Hæc ſine dubio ſufficiunt pro diſparitate caſus contra auctoritatem *Felini*, qui dubitat de opinione *Gloſsæ* jam relatæ.

11 Et quamvis *Innocen. in cap. ex tuæ num.4. de cleric. non reſiden.*, *& Abb. in cap. quoniam frequenter num.10. ut lite non conteſtata* ſimpliciter aſſerant clericum vagabundum etiam beneficio, quod reſidentiam non requirit, privari poſſe, nihilominus intelligendi ſunt, ubi dubitatur de vita, ſeu morte clerici vagabundi, ut ſupra, aliter nimis durum eſſet, quod beneficium clerici vagabundi, quem adhuc vivere conſtat, ab Ordinario conferri poſſit; & ſic abſque ulla monitione privari, quod ratio juris non patitur.

12 Præterea, ſi clericus vagabundus adhuc vivat, procedendum eſt ad privationem juxta diſpoſitionem juris, ubi beneficium præciſam reſidentiam requirit *Gloſs. in cap. ex tuæ verſic. ipſos ibi = Vagabundos = de cleric. non reſiden.*, & conſtat ex dictis ſupra *in cap.5.*

13 E' contra clericus vagabundus beneficio, quod nullam requirit reſidentiam, nullo modo privandus eſt, ubi enim reſidentia non eſt neceſſaria, ibi abſentia videtur licita, quod mihi verius videtur, & rationi magis conſentaneum juxta ſententiam *Innocentii in cap. final de cleric. non reſiden.*, ubi quod clericus abſens privari non poteſt beneficio, quod reſidentiam non requirit, niſi aliud exigat utilitas, aut neceſſitas eccleſiæ, idque apud me nullam habet dubitationem, quoniam clericus vagabundus, ſi vivit, idem eſt, acſi eſſet abſens *Gloſs. in cap. ex tuæ verſic. ipſos de cleric. non reſiden.*

14 Limitatur, ſi clericus ultra divagationem, etiam vitam inhoneſtam, & vitioſam duceret; tunc enim ab ordinario juſte privari poteſt præbenda, ſeu canonicatu, immo etiam ſimplici beneficio, & in hoc ſenſu vera etiam eſt ſententia *Innocen. & Abb. locis ſupra citat.*, ubi dicunt ſatis eſſe delictum divagationis ad privationem beneficii. Nec hoc caſu ſervanda eſt integre forma juris, & Tridentini; & quidem non eſt ſervanda forma juris, quia locum habet contra beneficiatos abſentes *cap. ex tuæ de cleric. non reſiden.*, multo minus forma Tridentini, quia loquitur de canonicis eccleſiarum cathedralium, & collegialium non reſidentibus, & ratio diſparitatis eſt, quia clericus vagabundus, ſi inhoneſte, & vitioſe vivat, citius privandus eſt beneficio, quam ſimpliciter abſens ab eccleſia; exemplum eſt in clerico homicida, ſeu ſcandaloſo etiam extra diœceſim, ſi enim ratione delicti abſens ſit, & citetur, ceſſat penitus forma juris, & Tridentini, quia non citatur, ex quo abſens eſt, ſed monetur, ut redeat, quia reus eſt, ita à pari clericus non citatur ſimpliciter, quia abſens eſt, ſed quia eſt vagabundus, & vi-
15 tioſus. Idcirco clericus vagabundus infra competentem terminum arbitrio ordinarii non rediens juridice privatur beneficio, quod inde per privationem ipſo jure vacat, & poteſt libere conferri *cap. ex literis cap. gravem de exceſſ. Prælator.*

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 CLericus vagabundus, de quo dubitatur, an vivat, vel mortuus ſit, penſione non eſt privandus, ſed potius differtur ſolutio.
2 Melius eſt noſtra non ſolvere, quam ſolutum repetere.
3 Clericus vagabundus habens penſionem non poteſt revocari ad reſidentiam, ubi de ratione.
4 Limita, ſi clericus vagabundus ſit delinquens, vitioſus, & ſcandaloſus.
5 Clericus vagabundus ob contumaciam, & cenſuras poteſt penſione privari.
6 Penſio per privationem extinguitur.

1 FRuſtra quoque inquiritur de elerico vagabundo eccleſiaſticam poſſidente penſionem, quoniam, etſi dubitetur, an vivat, vel mortuus ſit, penſione privari non poteſt, cum id jure non caveatur, ſed titularis juſte differt ſolutionem, donec certo ſciat clericum vagabundum adhuc vivere; immo procurator ad exactionem deputatus injuſte ſub hac incertitudine vitæ petit penſionem; in-
2 tereſt enim noſtra non ſolvere, quam ſolutum repetere *l.3 ff. de compenſat.*, ſi vero
3 ſcitur, ubi moram trahat, ad reſidentiam revocari non poteſt, penſionarius enim, cum in rigore beneficiatus non ſit, reſidere non tenetur *Gloſſ. in cap. quamvis in 3 addit.*, *ubi Archidiac. & Franch. de præben. in 6.*
4 At quia clericus vagabundus regulariter ſolet eſſe delinquens, & vitioſus, ideo non tam ex capite vagationis, quæ delictum importat, quam ex capite vitæ inhoneſtæ, & ſcandaloſæ poteſt ab Epiſcopo ad propriam
5 diœceſim revocari *can. placuit 21. quæſt.2.* Quod ſi contumax ſit, penſione privandus eſt *Gloſſ. in l. omne delictum verſic. contumacia ff. de re militar.*, ubi contumacia elerici punitur pœna ordinaria, prout contumacia militis, & eo fortius, ſi clericus contumax cenſuris fuerit innodatus *cap. paſtoralis §. verum de appellat. Tondut. de penſion. cap.7. num.8. Bellamer. concl.244. tit. de dol.*, *&*
6 *contumac.* Et in hoc ſenſu ex eiſdem tamen juribus, quibus vacant beneficia, etiam per privationem penſio extinguitur *cap. ex literis de exceſſ. Prælat.*

ARGUMENTUM.

DE vacatione, ſeu privatione Beneficii, Officii, & Penſionis ob apoſtaſiam *ad ornatum Gloſſæ in cap. 1. de apoſtat.*

SUMMARIUM.

1 APoſtatà à fide beneficiis, & officiis ipſo jure ſpoliatus eſt.
2 Apoſtata à Religione inter vagabundos adſcribitur, ubi de diviſione materiæ.
3 Apoſtatæ à fide longius ablegantur ab ordinibus, & dignitatibus eccleſiaſticis.
4 Hæreticis ſponte comparentibus beneficia ablata reſtituuntur.
5 Hæreticus, & apoſtata quoad pœnas juris parificantur.
6 Apoſtata, ſi vere pœnitentia crimen apoſtaſiæ purgaverit, beneficiis non eſt ſpoliandus.
7 Clericus minorum ordinum, aut primæ tonſuræ proprie apoſtata non eſt, ſi habitum clericalem dimiſerit, aut matrimonium contraxerit, ubi quod beneficia ipſo jure vacant ob ſtatus incompatibilitatem 8.
9 Clerici moniti ad reaſſumendum habitum clericalem, ſi in hoc fuerint contumaces, beneficiis privandi ſunt.
10 Clerici in Sacris conſtituti ſunt apoſtatæ, ſi habitum clericalem dimiſerint, & cogi poſſunt ab Ordinario ad ejus reaſſumptionem ſub pœna privationis beneficii, ubi quod in apoſtaſia inobedientiæ requiruntur tres ſententiæ conformes, ut beneficia, ſeu officia ipſo jure vacent. 11.
12 Clerici non incedentes in habitu, & tonſura beneficia, & penſiones ipſo jure amittunt.
13 Monaci apoſtatæ à religione incurrunt excommunicationem, & infames efficiuntur, ac officiis religionis privari debent.
14 Milites, qui diu vagantur in partibus longinquis, gradibus militaribus ſpoliantur.
15 Monachus, qui ſubtus habitum proprii ordinis defert, improprie dicitur apoſtata, nec officiis privandus eſt, ubi declaratur.

C A P U T XIV.

1 JAm dictum eſt de apoſtatis à fide, qui tam à jure, quam Conſtitutionibus Apoſtolicis Beneficiis, Officiis, & Miniſteriis Eccleſiaſticis ipſo jure Spoliantur *Cap.2. §. quicumque de hæretic. in6. Spad. conſ.44 per tot. cum relat. in Cap.25. n.13. de Vacat. ob hæreſ. lib.1*; Nunc rationi admodum conſentaneum eſt, ut inquiramus de Clericis, & Monacis à Religione apoſtatanti-
2 bus; Apoſtata enim intèr Vagabundos, & & profugos meritò adſcribitur, itaque dicam primo de Clericis beneficiatis, qui habent ordines minores, aut primam tonſuram, ſecundo de Eccleſiaſticis in Sacris Ordini-

dinibus conſtitutis, tertiò de Monacis , aliiſ-
que Religioſis , qui in Religione approbsta
ſolemnem emiſerunt profeſſionem .

3 Verum antequam veniam ad rem , de qus
agitur , præmittendum eſt , quod quamvis
apoſtatæ longius ablegentur ab ordinibus
& dignitatibus eccleſiaſticis ex epiſtola *Inno-
centii I. Papæ* , quam ad extenſum refert
*Thomaſſinus vetus & nova Eccleſiæ diſciplina
lib.*1. *part.*2. *cap.*62. §.6. , quod etiam ſentit
*Oldrad. conſ.*47. ubi ait ſummoperè caven-
dum eſſe quoad honores, & gradus Eccleſis-
ſticos apoſtatis deferendos , à quibus nec
noſtra diſcrepat ſententia , cum apoſtatæ à
fide ſint valdè ſuſpecti , & ſorte eorum con-
verſio psrum conſtans, ut experientia do-
4 cet,nihilominus quoad beneficia jam obtents
non eſt ita rigoroſè procedendum , quoniam
ſicuti de æquitate hæreticis ſponte compa-
rentibus reſtituuntur bona , & beneficia ec-
cleſiaſtica *Gloſſ. in cap. vergentis verſic. Mi-
ſereri de hæret.* ibi -- *de ſola ergo miſericor-
dia reſtituuntur , ut hic dicitur , & etiam
Epiſcopatus Gloſſ. in Summa.* 23. *q.*7. *Pariſ.
conſ.*185. *lib.*4. ità à pari , nsm apoſtsta , &
5 hæreticus quoad pænas juris Parificantur *l.
fin. cod. de apoſtat. Innocent. in cap.* 1. *eod.
6 tit.* , quod tamen verum eſt , ſi ante ſenten-
tiam , & antequam ſe clamari permittat, ad
unionem eccleſiæ apoſtata redierit , & vere
pænitentia crimen apoſtaſiæ purgaverit,tunc
enim beneficiis, & dignitatibus obtentis non
eſt ſpoliandus, ita de hæretico, qui ſponte ad
eccleſiæ unionem rediit , conſuluit *Roland.
conſ.*63. *num.*24. *lib.*2. Hæc dicta ſint pro de-
claratione eorum , de quibus fuſiùs diſſerui-
mus *in cap.*25. *de vacat. ob hæreſim lib.*1. &
alibi . Hoc poſito ..

7 Quoad primum punctum certum eſt cleri-
cos ordinum minorum , aut primæ tonſuræ
beneficis eccleſiaſtica poſſidentes non eſſe
proprie apoſtatas , nec pænis apoſtsstarum
eſſe puniendos , ſi habitum clericalem dimi-
ſerint ; poſſunt enim liberè redire ad ſecu-
lum , fieri decuriones ,adſcribi ad militiam,
contrahere mstrimonium . De his memini
8 me jsm dixiſſe , quod ratione incompatibi-
litatis ſtstus eorum beneficia ipſo jure va-
cant , & libere poſſunt ab Ordinario con-
ferri , quia per aſſumptionem ſtatus laicalis,
per matrimonium , beneficiis tacitè renun-
ciaſſe videntur,*ita habetur in cap.*3. *de vacat.
ob matrim.lib.*1. At ſi tales clerici propriam
dignitatem , & honorem clericslem parvi-
pendentes veſtes deferant publice laicales ,
pedes in diverſis ponentes , unum ſcilicet in
divinis , alterum in carnalibus , perſonali-
ter , aut per edictum publicum à proprio
Epiſcopo monendi ſunt , ut honeſtum habi-
tum clericslem eorum ordini , & dignitati
congruentem deferant , quod ſi ſemel cor-
9 repti in hoc deliquent , beneficiis privari
poſſunt , & debent *ex Tridentin. ſeſſ.* 14.
*cap.*6. *in fin.*

10 Quo vero ad ſecundum punctum major
urget ratio , quia eccleſiaſtici in ſacris ordi-
nibus conſtituti ſunt vere apoſtatæ ob dimiſ-
ſionem habitus clericalis , ideoque carcere ,
aliiſque pænis ab ordinsrio compelli poſſunt
ad ejus reaſſumptionem , deinde nequeunt
amplius mutare ſtstum , & redire ad ſecu-
lum ; immo ratione ſacrorum ordinum in
habitu , & tonſura continuo incedere te-
nentur *cap. à nobis de apoſtat.* , quod ſi te-
mere laicales deferant veſtes , & moniti ab
Epiſcopo non reſipuerint , habentur ut lsici,
perdunt privilegium clericale , & à ſacer-
dotio decidunt *Gloſſ. in authen. de Sanctiſſ.
Epiſcop. verſic. tradatur ibi = quod dicitur
clericum apoſtatantem officio curiæ dari , & à
ſacerdotio cadere cap.*1. *de apoſtat. ibi = tam-
quam laici converſantur*;ergo beneficiis eccle-
ſiaſticis ſpoliandi ſunt *cap.*2. *de pænis in* 6. ,
& in ſequelam beneficia hujuſmodi per pri-
vstionem ipſo jure vacant , aliiſque idoneis
clericis ab Epiſcopo libere conferri poſſunt
*cap.*1. *ibique ſcribentes de apoſtat. Navarr.
conſ.*1. *per tot. eod. tit. ſummiſtæ in verb. apo-
ſtaſia , ibique Barboſ. & alii Rot. deciſ.*325.
11 *num.*14. *par.*16. *recen.* ubi habetur , quod
in apoſtaſia inobedientiæ requiruntur tres
ſententiæ conſormes , antequsm dici poſſit
inducta vscstio beneficii .

12 Hodie vero aucta eſt pæna clericorum non
incedentium in habitu , & tonſura *ex conſti-
tut.*92. *Sixti V.*,ubi ex hoc capite beneficia ,
& penſiones ipſo jure vacant , *ita habetur
in cap.*3. *de vacat. ob matrim.* , *& in addit.
lib.*1.

13 Demum quosd tertium punctum ſciendum
quoque eſt , quod monaci , ſeu religioſi apo-
ſtatæ à religione animo amplius non redeun-
di de jure excommunicationem incurrunt
*cap.*2. *de apoſtat.* , & ipſo jure infames effi-
ciuntur *can. alieni* 2. *quæſt.*7. *can. ſi quis* 3.
*quæſt.*4. , idcirco ſpoliari debent à ſuo ſupe-
riore omnibus officiis , & grsdibus propriæ
religionis *Rebuff. tit. de mod. amitten. benef.
num.*47. *Rot. deciſ.*325. *num.*14. *par.*16. *re-
14 cen.* ad inſtar militum , qui diu vagantes
in partibus longinquis spppellantur deſerto-
res , ac grsdibus militaribus ſpoliantur *per
Text. in l. deſertorem ff. de re militar.*

15 Limitatur , ſi religioſus profeſſus etiam
veſtes laicales indutus ſubtus deferat hsbi-
tum proprii ordinis , tunc enim improprie
dicitur apoſtata , cum non habuerit animum
deferendi propriam religionem *Rot. deciſ.
unic. num.*12. *cum ſeqq. coram Achill. de
apoſtat.* , ideoque officiis , sliiſque gradibus
religionis ex hoc cspite privandus non eſt ,
niſi ſit contumax , & inobediens præceptis
ſui ſuperioris *ex dictis in cap. antecedenti in
addit.* , *& pluries alibi* .

ADDI-

A D D I T I O.

S U M M A R I U M.

1 MOnaci à propria religione apoſtantes penſionibus ſpoliandi ſunt.

2 Penſiones favore religioſi ſunt manuales, & amovibiles.

3 Monaci in penſionibus non habent, niſi meram exactionem fructuum amovibilem ad nutum ſuperioris.

4 Facilius de jure amittitur exercitium officii, quam jus beneficii, facilius exactio, quam jus exigendi.

5 Per privationem ob apoſtaſiam penſio extinguitur.

1 MOnaci quoque à propria religione apoſtatantes penſionibus ſpoliandi ſunt, ſicuti enim officia ſunt manualia, & ad nu-
2 tum amovibilia, ita manuales, & amovibiles ſunt penſiones, nec aliter à Prælato regulari in favorem ſui religioſi obedientiarii reſervari poſſunt *Abb. in cap. niſi eſſent n.*12. *de præben Mobedan.deciſ.*10.*de cauſa poſſeſſionis*, *& proprietat. deciſ.*230, *num* 1. *&* 3.
3 *cor. Mantic.*. Ultra quod monaci in beneficiis regularibus non habent, niſi ſolum exercitium, prout in penſionibus, niſi meram exactionem fructuum amovibilem ad nutum ſuperioris *cap. cum ad monaſterium de regular. cap. monaci de ſtat. monachor. Navarr. lib.*3. *conſ.*13. *eod. tit. Paſſarin. de ſtat. ho-*
4 *min. inſpect.*11. *num.*283.. Unde ſicuti facilius amittitur exercitium officii regularis, quam jus beneficii, facilius exactio, quam jus exigendi, facilius jus exigendi tempo-
5 rale, quam perpetuum, ita per privationem ob apoſtaſiam penſio extinguitur *Clementin.*1 *de ſupplen. neglig. Prælator. cap. ex literis cap gravem de exceſſ. Prælator.*

ARGUMENTUM.

DE privatione, ſeu vacatione Coadjutoriæ, ac Penſionis ob non reſidentiam, ob cæcitatem, apopleſiam, paralipſim, & his ſimiiia *ad ornatum text. in can. hinc etenim diſtinct.* 49., *& Gloſſ. in Clement. gratiæ de reſcript.*

SUMMARIUM.

1 COadiutoria datur intuitu eccleſiæ, vel perſonæ, primo caſu coadjutor ob non reſidentiam poteſt privari. 2, ſecus ſecundo caſu. 3, ubi declaratur.

4 Contumacia debet eſſe triennalis, ut canonicus eccleſiæ cathedralis, ſeu collegiatæ privari poſſit præbenda, idem in coadjutore canonici, ſed contra. 5.

6 Coadjutoria expirat ob perpetuum coadjutoris morbum, ubi exemplificatur.

7 Clerici cæci, aut eliudicantes propter irregularitatem honoribus eccleſiaſticis decorari non debent.

8 Cæcus nequit in judicem eligi, & electio ejus reſolvitur, nec promoveri poteſt ad dignitatem ſenatoriam.

9 Judex, qui futere incæpit, amittit exercitium judicandi, & ab officio removendus eſt.

10 Legatum remanet caducum, ſi legatarius interim fiat incapax legati.

11 Mandatum de providendo expirat, ſi providendus declaretur inhabilis.

12 Limitatur, ſi infirmitas ſupervenerit poſt coadjutoriæ purificationem.

13 Judex creatus propter ſupervenientem cæcitatem judicaturam non amittit, idem in ſenatore ibid.

14 Quid agendum, ſi coadjutor poſt purificationem coadjutoriæ fiat incapax, ſeu impotens ad ſervitium eccleſiæ?

15 Limitatur, ubi collatio beneficii eſt puta, licet ejus executio ad aliud tempus dilata ſit.

16 Qualitas adjecta verbo intelligitur ſecundum tempus verbi.

17 Eques tempore receptionis roboſtos ad profeſſionem admittendus eſt, quamvis inde fiat debilis.

18 Non omnis morbus privat officio coadjutoris, ſed tantum, qui perpetuo impedit, ubi quod quæſtionis reſolutio pendet à qualitate morbi perpetui, vel temporalis.

C A P U T XV.

1 DUplex in præſenti capite occurrit juris inſpectio, altera quoad privationem coadjutoris ex capite non reſidentiæ, altera quoad vacationem coadjutoriæ ex capite morbi perpetui. Quoad primam præmittendum eſt dupliciter coadjutoriam concipi poſſe, vel contemplatione eccleſiæ, vel intuitu perſonæ ipſius coadjutoris; primo caſu tenetur coadjutor perſonaliter reſidere in loco beneficii, ac ibidem perfungi muniis paſtoralibus, quibus coadiutus commode intereſſe non poteſt. Præterea
2 coadiutor abſens ab eccleſia ſine cauſa, & licentia Epiſcopi officio coadiutoris privandus eſt, ſed tamen ante privationem monendus eſt, ut ad eccleſiam redeat, vel per citationem perſonalem, ſi ſcitur, ubi moram trahat, alias per tria edicta *juxta text. in cap.*

*cap. conquerente cap. ex tuæ de cleric. non reſiden. Rot. deciſ.*276 *num.*4. *part.*1. *deciſ.*292. *par.*3 *recen.*, Sacra Congregatio Concilii *in Oxomen. relata per Piton. diſcept.*133. *num.*7. *lib.*4.

3 Secundo autem caſu coadjutor ad reſidentiam non tenetur, ac proinde privandus non eſt coadjutoria ex hoc capite, quia non eſt datus, ut expleat onera coadjuti, ſed ut poſt obitum ipſius ſuccedat eccleſiæ, potiſſimum, ſi coadjutoria facta ſit ei, qui poteſt divinis officiis commode intereſſe abſque ope coadjutoris, quod tamen intellige, niſi aliud caveatur in literis apoſtolicis, non enim repugnat, quod ob prærogativam perſonæ coadjutoria à Papa admittatur, & tamen ex peculiari lege teneatur coadjutor reſidere pro explendis omnibus iis oneribus, quibus coadjutus, vel non vult, vel non poteſt commode perſungi; ideoque coadjutor ſub pæna privationis officii tenetur ad reſidentiam, tum quia in hoc caſu favor eccleſiæ præponderat favori perſonæ *l. ſunt perſonæ in fin. ff. de religioſ. & ſumptib. funer.*, tum etiam quia utilitas eccleſiæ, quæ publica eſt, præfertur utilitati coadjutoris, quæ eſt privata *cap. licet verſic. illa ſemper de regular. can. ſcias* 7. *quæſt.*1. *l. actione §. labeo ff. pro ſoc. l. unic. §. penult. C. de caduc. tollen. §. ea enim, quæ communiter auth. de reſtitut.*, *& ea, quæ parit. Gloſſ. in l.*1. *verſic. reipublicæ ff. ſolut. matrim. Roland. conſ.*86. *num.*63. *lib.*1.

4 Nec turbat, quod ubi agitur de coadjutore canonici cathedralis, ſeu collegiatæ eccleſiæ, ſervari debeat forma Tridentini *ſeſſ.*24. *cap.*12., ubi habetur, quod contumacia debet eſſe triennalis, ut canonicus præbenda privari poſſit ex capite non reſidentiæ; Item quia coadjutor repræſentat in omnibus coadjutum, ejuſque privilegiis participat. Si igitur canonicus coadjutus nequit privari præbenda, niſi poſt triennium, computandum poſt tres menſes abſentiæ,
5 ſta à pari coadjutor. Reſpondetur, quod *Tridentinum* loquens de canonicis nequit extendi ad coadjutorem, qui habet ſimplex officium ſine juriſdictione, & præeminentia, nec repræſentantia coadjuti, quidquam ei ſuffragatur, quoniam *Tridentin. loc. citat.* requirit, ut quis ſit vere canonicus, non ficte, prout talis eſt coadjutor, qui & inſuper defuncto coadjuto tenetur capere poſſeſſionem canonicatus *Rot. deciſ.*456. *n.*6. 8. *par.*1. *deciſ.*648. *in fin. par.*3. *rec.* Porro contra coadjutorem abſentem ut ſupra, non ſecundum Tridentini formam, ſed ſecundum diſpoſitionem juris ad privationem coadjutoriæ ex capite non reſidentiæ procedendum eſt *cap. ex tuæ de cleric. non reſiden. Rot. deciſ.*276. *num.*4. *part.*1. *recen cum relat. in cap.*5. *num.*22. *de vacatione, ſeu privatione ob non reſidentiam.*

6 Quo vero attinet ad ſecundam inſpectionem non controvertitur inter canoniſtas; quominus ob perpetuum coadjutoris morbum coadjutoria expiret, caſus eſt in coadjutore, qui cæcus prorſus effectus eſt, aut in apopleſiam, ſeu paralipſim incidit; coadjutoria enim adinventa eſt, ut coadjutor expleat onera coadjuti, ac ſeduló inſerviat eccleſiæ, divinis intereſſendo officiis *cap. de Rectoribus, latè Fagnan. in cap. conſultationibus de cleric. ægrotan. cap.*1. *eod. tit. in* 6.; Deinde res devenit ad caſum, à quo incipere non potuit *cap. factum, ibique Gloſſ. de regul. jur. in* 6. *l. in ambiguis §* 1. *ff. eod.*, cæcus enim, ſeu paraliticus eſt incapax coadjutoriæ, cum eccleſiæ inſervire non poſſit, ergo propter perpetuum morbum coadjutoria reſolvitur *in puncto Rot. deciſ.*2217. *cor. Coccin. repetita in deciſ.*602. *part.*5. *rec. deciſ.*142. *num.*7. *coram Emerix Mindonien. coadjutoriæ die* 1. *Decembris* 1732. *cor. Eminentiſſimo Aldrovando.*

Hæc eſt concluſio, quæ licet non habeat in puncto juris contradictorem, nihilominus ex ſequentibus juris fundamentis, ple-
7 nius firmatur, & quidem primo *ex can. hinc etenim diſtinct.*49., ubi clerici, aut cæci, aut claudicantes propter irregularitatem, aut inhabilitatem incurſam, honoribus eccleſiaſticis decorari non debent, ita à pari, coadjutor enim non acquirit, niſi jus ad rem, quod propter morbum perpetuum eſt reſolubile, ideoque propter cæcitatem, apopleſiam coadjutoria expirat.

8 Secundo cæcus nequit in Judicem eligi, & electio ejus reſolvitur *l. cum Prætor. ff. de Judic.*, nec promoveri poteſt ad dignitatem ſenatoriam *l.*1. *ff. de poſtulan.*, ita coadjutor deſinit eſſe talis, ſi ante purificationem coadjutoriæ fiat cæcus, aut alias perpetuo inhabilis ad ſervitium eccleſiæ.

9 Tertio nimis urget *Text. in l. Judex ff. de judic.*, ubi deciditur, quod Judex, qui furere inceperit, licet non deſinat eſſe talis, amittit tamen exercitium judicandi, immo ab officio removendus eſt, & alius ſubrogandus. Hic ſane *Textus* ad literam accommodatur coadjutori, qui non habet, niſi exercitium coadjutoriæ *juxta doctrinam Hoſtien. Abb. & aliorum in cap. de rectoribus de clerico ægrotan. Rot. d deciſ.*2217. *num.*9. *cor. Coccin.*; Si igitur Judex ob ſupervenientem furorem exercitium judicaturæ ipſo jure amittit, multo magis coadjutor exercitio coadjutoriæ, & officio coadjutoris privatus erit, vel privandus, quod dupliciter poteſt fieri, vel per ſententiam definitivam, vel per declaratoriam, quod verius eſt, quoniam coadjutoria expirat ex capite cæcitatis, vel apopleſiæ ob diſpoſitionem legis, quæ momentanee operatur, & vacationem inducit.

10 Quarto etiam caſus planus eſt in legatario, qui non acquirit jus rei legatæ, niſi poſt obitum teſtatoris, ideoque, ſi interim fiat incapax, legatum remanet caducum *l. in tempus, ibique Bart. ff. de hæredib. inſtituen. l. intervenit ff. de legat. præſtan. l. unica C. de caduc. tollen.*, ita idem aſſeritur in coadjutore,

jutore, qui non obtinet jus in beneficio, niſi
poſt deceſſum coadjuti. Sane licita eſt argu-
mentatio de legato rei ad officium coadjuto-
ris, quoniam legatum donatio defuncti eſt,
& officium coadjutoriæ lato modo donatio
eccleſiaſtica præventive facta poteſt denomi-
nari.

11 Demum mandatum de providendo expi-
rat, ſi clericus ita proviſus declaretur inha-
bilis. vel fiat perpetuo impotens pro ſervitio
eccleſiæ *Gloſſ. marginal. in Clementin. gratia
de reſcript. ibi = Gratia à principio valida
per factum ſuperveniens quandoque expirat =.*
Immo executor nihil agit, ſi procedat ad
collationem beneficii in vim mandati de pro-
videndo, quia impotenti impotentia perpe-
tua beneficium conferri non poteſt *can. hinc
etenim diſtinct.*49., ita à pari, nam man-
datum de providendo tribuit jus ad rem, ſi-
cuti coadjutoria cum futura ſucceſſione.

12 Temperatur concluſio dupliciter, primo
ſi infirmitas, quæ in coadjutore ante erat
temporalis, poſt coadjutoriæ purificationem
effecta ſit perpetua, & ratio clara eſt, quia
poſt obitum coadjuti ceſſavit coadjutoria,
& qui ante erat coadjutor, poſtea effectus eſt
beneficiatus cum pleno jure inſerviendi, ſeu
adminiſtrandi eccleſiam, ideoque ob morbum
perpetuum beneficio privandus non eſt, *ut
diſtinguit Oldrad. conſ.*58. *num.*4. *Rot. d. de-
ciſ.*2217. *num.*20. *in fin.*, & *num.*28. *cor.*
13 *Coccin.*; Sicuti Judex jam creatus per ſu-
pervenientem cæcitatem judicaturam non
amittit *l. cæcus ff. de judic.*, nec ſenator di-
gnitate Senatoria privatur *l.*1.*ff. de poſtulan.*.
14 Præterea in hoc caſu vel dandus eſt novus
coadjutor, vel cogendus eſt ita beneficiatus
ad renunciandum beneficium, vel aliter ec-
cleſiæ conſulendum eſt, reſervata tamen
annua penſione pro alimentis, quod ratio na-
turalis ſuadet, nam eccleſia debitis ſervitiis
defraudanda non eſt *cap. de rectoribus de
clerico ægrotante cap. unico utrobique Inter-
pretes eod. tit. in* 6.

15 Limitatur ſecundo, ubi collatio beneficii
eſt pura, licet ejus executio ad aliud tem-
pus dilata ſit, ſufficit enim, quod proviſus
tempore collationis habuerit omnes quali-
tates à jure, vel ſtatuto requiſitas ex vul-
16 gata regula, quod qualitas adjecta verbo
intelligitur ſecundum tempus verbi *l. in de-
lictis* §. *ſi extra ff. de noxal. actionib. l. titius
ff. de militar. teſtam. Mareſcott. variar. re-
ſolut. lib.*2. *cap.*35. *num.*102. *Rot. deciſ.*584.
*num.*4. *par.*1. *recen.* Unde propterea poſt
proviſionem canonice obtentam nequeunt
amplius contra ipſum in ejus executionem
obiici exceptiones perſonales, cæcitatis
nempe, apopleſiæ, & his ſimilium *Rot. de-
ciſ.*75. *num.*1. & 10. & *per tot. par.*18. *rec.*,
17 ubi Eques tempore receptionis robuſtus ad
profeſſionem admittendus eſt, quamvis in-
de debilis, aut claudus eſſe cæperit.

18 Ex quibus evidenter apparet, quod non
omnis morbus privat officio coadjutoris, ſed
tantum qui perpetuo adminiſtrationem, &
ſervitium eccleſiæ impedit; Unde quoties
coadjutor infirmus habet ſpem recuperan-
di ſanitatem, ac explendi onera eccleſiæ
coadjutoriam non amittit, nec ea privan-
dus eſt *cap.*2. *de cleric. ægrotante Rot. de-
ciſ.*1168. *num.*10. *coram Coccin.*; Hæc ta-
men quæſtio potius facti eſt, quam juris, ac
de qualitate morbi perpetui, vel temporalis
potius in praxi diſputatur, quam de verita-
te concluſionis, quæ in puncto juris non ha-
bet contradictorem, ut nempe ob infirmita-
tem perpetuam expiret coadjutoria *can. hinc
etenim diſtinct.*49. *Gloſſ. marginal. in d. Cle-
mentin. gratiæ de reſcript. Mindonien. coa-
djutoriæ jam relata, ubi concordantes*,

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 Congrua, ſeu portio fructuum, quæ coadjutori ad tempus reſervatur, non eſt deneganda coadjutori cum futura ſucceſſione, ubi de ratione.
2 Congrua, ſeu portio fructuum non differt a penſione.
3 Coadjutor incidens in perpetuum morbum penſionem, ſeu portionem fructuum amittit.
4 Unica determinatio reſpiciens pluria determinabilia æqualiter debet determinare.
5 Ubi expirat coadjutoria, extinguitur etiam penſio, ſeu portio fructuum coadjutori reſervata.
6 Penſio extinguitur, ſi coadjutor privetur coadjutoria ex capite non reſidentiæ.
7 Amplia, ſi privetur ex cauſa ineptitudinis, inhoneſtatis, ſcandali, & his ſimilium.
8 Amotus ab officio cum dedecore habetur pro mortuo.
9 Penſio coadjutoris non tam privatione officii, quam morte extinguitur.

1 Coadjutori ad tempus pro parocho illi-
terato, impotenti congrua arbitrio
Ordinarii reſervanda eſt *ex Tridentin. ſeſſ.*21.
*cap.*6.; Hæc autem congrua, ſeu portio
fructuum etiam coadjutori cum futura ſuc-
ceſſione denegari non debet, præſertim in
coadjutoriis Eccleſiarum Parochialium ex
auctoritate apoſtoli, quod nempe, qui al-
tari ſervit de altari vivere debet *cap. cum*
2 *ſecundum de præben.* Hæc autem congrua,
ſeu fructuum portio, quæ in coadjutoriis
perpetuis ex ſtylo Curiæ reſervatur, nihil
differt à penſione, dum percipitur ex rediti-
bus ipſius beneficii, ut patet.

3 Hoc præmiſſo coadjutor incidens in per-
petuum morbum penſionem, ſeu portio-
4 nem fructuum ſtatim amittit ex regula, quod
unica determinatio reſpiciens plura deter-
minabilia æqualiter debet determinare *l. ſi
legatarius* §. *cum ita ff. de legat.*3., & facit
etiam regula acceſſorii, ſi enim expirat ex
5 hoc capite coadjutoria, multo magis penſio,
ſeu portio fructuum coadjutori reſervata
Gloſſ. in cap. final. verſic. datur de reſcript. in 6.

Digitized by Google

ibi = unde privatur officio, & beneficio privatus intelligitur, cum ſit ejus ſequela.

Clarius, ſi coadjutor removeatur ex capite non reſidentiæ ab officio coadjutoriæ,
6 quoniam penſio, ceſſante officio coadjutoris, ceſſat., & extinguitur *Can. eos diſtinct.* 81. *ibi = ſicuti ſe juſtiſſime ab officio alienos faciunt, ita beneficio eccleſiarum privatos eſſe judicamus =*, & generaliter habetur *in cap. cum ceſſante, ibique Tiraquell. num.* 224. *de appellat.*

7 Ampliatur, ſi coadjutor privetur hujuſmodi officio ex cauſa ineptitudinis, inhoneſtatis, ſcandali, & his ſimilium *Gloſs. in l.* 3. *C. de curioſ. & ſtationar. lib.* 12., *ibi nota; non juvatur officio, vel dignitate, qui male eam*
8 *ſervat*; immo habetur pro mortuo, qui cum dedecore ab officio, vel dignitate remotus eſt, quod verum eſt in quocumque clerico, qui ob grave crimen beneficio privatur *Gloſs. in l.* 1. *C. de primicer. lib.* 12., *ibi = nota hic, quod dicitur ille extinctus, & mortuus, qui ab aliqua dignitate, vel officio cum dedecore remotus eſt =*, quod dictum turcum eſt *Jo: de Platea in d. leg.* 1. *ut ibi per Gloſs.* Unde
9 non tam amotione ab officio, quam morte, quæ ex ipſamet amotione oritur, penſio coadjutoris extinguitur.

ARGUMENTUM.

DE vacatione Beneficii, & Penſionis ob diſſolutionem unionis *ad ornatum Textus in cap. cum ceſſante de appellat.*

SUMMARIUM.

1 PApa poteſt unire beneficia capitulis, vel monaſteriis perpetuo, vel ad tempus, vel ſub conditione, & deinde ex cauſa revocare unionem 2.
3 Beneficia unita non vacant, ubi rationes.
4 Non valet impetratio beneficii non facta mentione unionis, vel niſi doceatur de unionis revocatione 5. ubi declaratur.
6 Unio eccleſiæ perpetuo facta monaſterio non infert unionem beneficiorum in eadem eccleſia exiſtentium, & è contra 7.
8 Clauſula *cum omnibus annexis, & connexis* quomodo intelligatur in unione beneficiorum.
9 Valet collatio, ſeu impetratio beneficii ob temporalis unionis diſſolutionem.
10 Per diſſolutionem unionis vacat beneficium, ubi declaratur.
11 Unio temporalis æquiparatur commendæ.
12 Poteſt monaſterio fieri unio plurium beneficiorum ſimplicium ſub conditione percipiendi tot fructus, ut ex his dos competens monaſterio conſtituatur.
13 Perceptis tot fructibus diſſolvitur unio, & beneficia vacant cum facultate impetrandi.
14 Qui habet facultatem uniendi, habet etiam facultatem diſſolvendi.
15 Ordinarius beneficium à ſe unitum debet prius reſtituere in priſtinum ſtatum, & deinde conferre.
16 Per diſſolutionem unionis factam à Papa cenſetur inducta vacatio beneficii, ubi de ratione.
17 Unio beneficii, quæ redundat in præjudicium eccleſiæ revocanda eſt, ubi quod beneficium vacat, & debetur impetranti.
18 Unio æque, ac principaliter etiam fit de duobus beneficiis, item de duobus epiſcopatibus 9.
20 In bonis unitis ſeparatio impetrari non poteſt.
21 Diſſoluta unione, utrumque beneficium vacat, & tenet collatio unius ſine alio.

CAPUT XVI.

1 ROmanus Pontifex pro indigentiis tum clericorum, tum etiam regularium ſolet perpetuo, vel ad tempus, aut ſub aliqua conditione unum, vel plura beneficia capitulis, & monaſteriis unire, ut ea ſufficientibus ditata reditibus poſſint commode ſubſtinere miniſtros pro peragendis officiis, & miniſteriis eccleſiaſticis;
2 Deinde ex cauſis ſibi bene notis uniones ab ipſo factas revocat, & beneficia ſic ſuppreſſa in priſtinum ſtatum reſtituit, iterum ea conferendo clericis idoneis, & habilibus. Præterea quomodo, & quando beneficia unita vacent pro effectibus juris in præſenti capite inquirendum eſt, hæc enim faciunt ad præſentem Tractatum, prout quiſque videt.

3 Itaque notandum eſt primo, quod omnia beneficia perpetuo unita capitulis, monaſteriis, aut locis piis tam quoad temporalia, quam quoad ſpiritualia amplius non vacant, & in ſequelam non poſſunt amplius conferri, reſignari, aut permutari; ratio multiplex eſt, primo quia titulus, qui per unionem extinctus eſt, non eſt conferibilis, impetrabilis, aut in alium transferibilis; ſecundo quia dignitas, ſeu locus pius, cui unio ſubjective facta eſt, nunquam moritur, quod ſine dubio impedit vacationem; tertio quia beneficium unitum efficitur membrum, in quo vacatio non eſt poſſibilis *ex plene deductis per Loter. de re benefic. lib.* 1. *quæſt.* 28. *num.* 104. *Rot. deciſ.* 71. *deciſ.* 196. *utrobique num.* 2. *deciſ.* 658. *num.* 3. *par.* 2 *rec. deciſ.* 340. *num.* 2. *par.* 4. *tom.* 1. *deciſ.* 90. *n.* 1. *par.* 4. *tom.* 2. *deciſ.* 642. *num.* 11. *par.* 4. *tom* 3. *deciſ.* 71. *num.* 7. *par* 8. *deciſ.* 374. *num.* 15. *par.* 9. *tom.* 2. *recen. deciſ.* 219. *num* 24. *deciſ.* 310. *num.* 10. *par.* 16. *deciſ.* 773. *num.* 6. *par.* 18. *recen. tom.* 2. *deciſ.* 662. *num.* 11. *deciſ.* 771.

Digitized by Google

*ciſ.771. num.24. deciſ. 835. num. 4. coram
Molin.*
4 Unde propterea hujuſmodi beneficiorum
impetrationes , quæ frequentes ſunt in Ro-
mana Curia non carent obreptionis , ſeu
ſubreptionis vitio, ſi per impetrantem men-
tio unionis non fiat *cap ſuper literis* , *ibi-
que Felin. de reſcript. Sylv. de beneſic par. 3.
quæſt.11. n.73. deciſ 3. de rer. permut.in an-
tiqu. deciſ.324. per tot. deciſ.784. num.52.*
5 *deciſ 845 num.9 cor. Molin.* , niſi deinde per
impetrantem doceatur de revocatione unio-
nis , ac nova beneficii creatione *Caſſador.
deciſ.2. num. 2. de union. Rot. deciſ.71. n.21.
24. par.8. rec.* Quinimmo non ſolum de hoc
conſtare debet, ſed & inſuper probandum
eſt beneficium eſſe collativum , aliàs non
datur vacatio *Felin. in cap. in noſtra n 9.
& 30. de reſcript. Abb. conſ.47. num 1.cum
ſeqq. lib.2.* , ubi doćte explicat beneficii ec-
cleſiaſtici requiſita .
6 Notandum ſecundo , quod ex unione be-
neficii, ſeu eccleſiæ perpetuo facta mona-
ſterio non bene infertur ad unionem benefi-
ciorum in eadem eccleſia exiſtentium ; hæc
enim beneficia ſunt quid diſtinctum , & ſepa-
ratum ab ipſamet eccleſia unita , eo modo ,
quo proviſus de eccleſia non cenſetur provi-
ſus de beneficiis , quæ in eadem eccleſia ere-
cta ſunt *cap. final.* , *ibique Abb. in primo
notab. de præben. Rot. deciſ.14. n.11. & 12.
deciſ.92. num.5. cor. Duran. deciſ.155. n.2.
3. cor. Cerr.* Sane non implicat , quod eccle-
ſia perpetuo unita monaſterio amplius vaca-
re non cenſeatur , & vacent beneficia in ea-
dem eccleſia exiſtentia ; aliud enim eſt diſ-
ponere de eccleſia , aliud de beneficio in ec-
cleſia exiſtente, prout aliud eſt provideri de
eccleſia , aliud provideri in eccleſia , quod
7 patet à contrario , ſi enim uniantur benefi-
cia eccleſiæ , utique non cenſetur eccleſia
etiam unita , ita ſub unione eccleſiæ non ve-
niunt beneficia , quæ ibi extant , quia , ut
jam dictum eſt , ſunt corpora inter ſe diſtin-
cta , ac ſeparata , & uno poſito , non poni-
tur aliud , & è contra.
8 Nec turbat , quod in unione eccleſiæ regu-
lariter inſeri ſoleat clauſula *cum omnibus an-
nexis* , *& connexis* , *ſeu cum omnibus juri-
bus* , *& pertinentiis* , *& his ſimilibus* . Re-
ſpondetur , quod vis hujus clauſulæ ea eſt ,
ut comprehendat tantum beneficia , quæ
ipſimet eccleſiæ annexa ſunt tamquam
membra , ita quod eccleſia , & beneficia re-
putentur unum , & idem corpus , tunc enim
ſub unione eccleſiæ , veniunt etiam benefi-
cia , quæ ſunt de eccleſia , & eccleſiæ incor-
porata . ſeu annexa , *cap. quia monaſterium
de religioſ domib. l ſi quando C de bon.vacan.
lib.10. Rot. deciſ.14. num.13. deciſ.92. n.12.
cor Duran.* ; ſecus ubi beneficia ſunt ſepara-
ta , quoniam hæc ſunt quidem in eccleſia ,
ſed non de eccleſia , nec dicuntur de anne-
xia , & connexis ipſi eccleſiæ , ergo hæc be-
neficia ſub unione non veniunt , niſi aliud
conſtet de mente Papæ unientis eccleſiam ,
quæ tamen mens debet eſſe clara , & patens,
ſeu quod literaliter , aut neceſſario deduca-
tur ex aliis clauſulis in Bulla unionis inſertis,
aliter ſemper urget diſpoſitio juris pro ex-
cluſione unionis beneficiorum in eccleſia uni-
ta exiſtentium *ex juribus jam dictis* .
9 Notandum tertio , quod , ubi agitur de
unione temporali beneficii collativi , valet
poſt lapſum temporis collatio , ſeu impetra-
tio obtenta à Papa , vel ab Ordinario , &
ratio eſt , quia per diſſolutionem unionis
non fit novum beneficium , ſed idem rema-
net , prout erat ante unionem , *ita diſtin-
guit Caſſador. deciſ 2. num 2. de union. de-
ciſ 5. num 4. de reſervat. Put. deciſ.13. n.1.*
10 *lib.3. Rot. deciſ 71. num.22. par.8. rec.* , ac
proinde per diſſolutionem unionis benefi-
cium vacat de jure , ut prius , licet verius
11 ſit , quod nunc potius vacet de facto , quo-
niam unio temporalis æquiparatur commen-
dæ , in qua non datur vacatio , niſi de facto
Rot. deciſ 371. n.1. cor. Cavaler. , *deciſ.672.
num.2 par.2. recen.*
12 Notandum quarto , quod monaſterio po-
teſt fieri unio plurium beneficiorum ſimpli-
cium ſub conditione percipiendi certam fru-
ctuum quantitatem , ut ex his fructibus dos
competens conſtituatur monaſterio pro alen-
13 dis miniſtris ; Docto enim de perceptione
tot fructuum , prout in literis Apoſtolicis
continetur , ſtatim diſſolvitur unio , & in
ſequelam beneficia vacant cum facultate
impetrandi , nam diſſoluta unione , benefi-
cia temporaliter unita redeunt ad primevum
ſtatum , in quo erant prius ex auctoritate
Caſſador. Putei ut ſupra , & juſta quidem
ratione , quia paria ſunt unire beneficia ad
tempus , vel ſub conditione percipiendi tot
fructus . Porro , ſi poſt lapſum temporis va-
cant beneficia unita , vacant quoque per pu-
rificationem conditionis *cap cum ceſſante de
appellat. Rebuff. in prax. rubric. de union.
revocan. num.1. & 2. Caccialup. tractat. de
union. artic.9. num 3. 4.* , ubi quod ceſſante
cauſa unionis , ceſſat unio .
Notandum quinto Papam poſſe perpe-
tuam beneficii unionem à ſe factam revoca-
re , ac diſſolvere , idque poſſe etiam Ordina-
14 rium loci recepti juris eſt , quoniam ex
poteſtate uniendi infertur ad poteſtatem diſ-
ſolvendi , *ut docent Azzor. inſtit. moral.
par.2. lib.6 cap 29. quæſt.5. Garz. de benef.
par.12. cap.2. num 301. Barboſ. univerſ. jur.
eccleſiaſt. lib.3. cap.16. num.68. in fin. Rot.
deciſ 275 num.17. cor. Bich.* , cum hac ta-
15 men differentia , quod Ordinarius benefi-
cium ſic unitum debet prius reſtituere ad
primævum ſtatum , & deinde illud conferre,
alioquin collatio hujus beneficii ſimpliciter
facta de jure non ſubſiſtit *Rot. deciſ.71. n.22.*
16 *par.8. rec.* , E' contra per diſſolutionem
unionis factam à Papa cenſetur ipſo jure in-
ducta vacatio beneficii , quod ſpeciale eſt in
Papa , qui ſcienter conferendo beneficium
inducit vacationem , ubi alias non adeſſet
ad Text. in l. quidam conſulebant in fin. ff.

Digitized by Google

de re judic., *ibi = Princeps enim decrevit Ancharan. conſ.*293. *num.*3. *Caſſador. dec.*2. *num.*17 *de union.*

17 Notandum ſexto, quod unio beneficii, quæ redundat in præjudicium eccleſiæ, revocanda eſt; unio enim à jure permittitur pro neceſſitate, & utilitate *cap. expoſuiſti de præben. Rebuff. prax. benefic. tit. de unionum revocat. num.*13 *Tamburin. de jure Abbat. diſput.*15. *cap.*7. *num.*3. *in fin. Azzor. inſtit. moral. par.*2. *lib.*6. *cap.*28. *quæſt.*14. *cap.*29. *quæſt.*4., & conſequenter beneficium vacat ob revocationem unionis, ſive ea fiat à lege, vel ab homine, nam ceſſante cauſa unionis ceſſat unio, & beneficium debetur impetranti *Spad. conſ.*40. *num.*10. *lib.*2. *Rot. deciſ.*406. *num.*19. *par.*16. *recen.*

18 Notandum denique, quod etiam unio fit de duobus beneficiis æque, ac principaliter, quo caſu unus eſt titularis utriuſque beneficii abſque ulla confuſione jurium, ſeu privilegiorum, quæ utrique beneficio competunt *cap.*1. *ibique Gloſſ. verſic. uniendo ne ſede vacan. Abb. ibidem num.*1. & 6. *Barboſ. allegat.*66. *num.*46. *Garz. de benefic. par.*12. *cap.*2. *num.*37. *Azzor. inſtit. moral. lib.*6. *cap.*28. *par.*2. *quæſt.*2. *Rot. deciſ.*76. *num.*7. *cor. Celſ. deciſ.*2304. *num.*5. *cor. Coccin. deciſ*640. *num.*19. *cum ſeqq. deciſ.*806. *num.*7. & *per tot. coram Dunozett. jun. deciſ.*534. *num.*3. *deciſ.*563. *num.*5. *cor. Molin.*, ſicut
19 duo Epiſcopatus uniuntur ſub uno Epiſcopo *can.* & *temporis qualitas can. præcipimus* §. *ſicut duo* 16. *quæſt.*1. *Gratian. diſcept. forenſ. cap.*892. *num.*1. & *per tot. lib.*5. *Mandoz. conſ.*27. *num.*1. *Rot. deciſ.*330. *num.*1. *cum ſeqq. cor. Cavaler. deciſ.*331. *num.*6. *cor. Duran.* & *in Ampurien. ſeu Civitaten. unionis* 19. *Junii* 1682. §. *aſſiſtit. cor. Urſin. confirmata die* 8. *Febr.* & 10. *Junii* 1680. *cor. Cacc.*. Et ſicuti ad unum Epiſcopatum ſine alio non poteſt quis promoveri, ita unum beneficium ſine alio conferri non poteſt *per Text. in l.*1. §. *præterea ſciendum ff. de ſepa-*
20 *rat*, ubi quod in bonis unitis ſeparatio impetrari non poteſt *Azzor. inſtit. moral. par.*2. *cap.*28. *quæſt.*20. *lib.*6.

21 Diſſoluta tamen unione utrumque beneficium vacat de per ſe, & tenet collatio unius ſine alio *cap. vacante*, *ibiq. Gloſſ. Innoc. de præben.*

A D D I T I O.

S U M M A R I U M.

1 AN penſio reſervata monaſterio contemplatione paupertatis ceſſet, & extinguatur ceſſente paupertate, diſtinguuntur caſus 2. 3. 6.
4 Privilegia conceſſa monaſteriis intuitu paupertatis ceſſant ceſſante paupertate.
5 Indulta percipiendi uſque ad certum tempus fructus beneficiorum vacantium pro ſolvendis debitis expirant, ſi ante tempus debita extincta ſint.
7 Differentia inter penſionem, & onus.
8 Penſio perpetua aſſignata monaſterio intuitu paupertatis poteſt caſſari a Principe, ſi monaſterium dives efficiatur.
9 Privilegium, quod ex poſt incipit eſſe eccleſiæ nocivum, revocatur.
10 Beneficie integre, & abſque ulla diminutione conferri debent.

1 IN ſequelam eorum, quæ ſupra dicta ſunt,
ſequitur quæſtio, an penſio reſervata
monaſterio contemplatione paupertatis ceſ-
ſet, & extinguatur ceſſante paupertate?
Pro reſolutione præſentis quæſtionis tres ca-
2 ſus diſtinguendi ſunt, quorum primus eſt,
ubi penſio reſervatur monaſterio pauperi hac
conditione, ut cum monaſterium tot reditus
acquiſierit, ſtatim penſio ceſſet, hic caſus
eſt planus ex mente Papæ, quæ ratione, aut
auctoritate non indiget, cum in claris exploſa ſit quævis juris interpetratio *l. ille*, *aut ille ff. de legat.*3.

3 Secundus caſus eſt, ubi penſio reſervatur monaſterio intuitu paupertatis ut ſupra, ſed paupertas fuit cauſa impulſiva, ut penſionis reſervatio fieret, tunc res dubii juris eſt, & caſus reſolutio pendet ex facti, & temporum circumſtantiis, ſeu ex mente reſervantis penſionem, quæ varias patitur juris interpetrationes; cenſeo tamen penſionem ſic reſervatam extingui; primo, quia ubi agitur de exoneranda eccleſia ab onere penſionis, omnis debet capi interpretatio favore ejuſdem; ſecundo effectum, quem parit cauſa finalis, producit etiam cauſa impulſiva, quoniam voluntas Papæ ea eſt, ut indigentiis monaſterii conſulatur, & mens eadem eſt, ſive penſio reſervetur ex una, vel alia cauſa; idcirco ceſſante monaſterii paupertate, penſio extinguitur, ſublatis quibuſcumque differentiis, quæ inter cauſam finalem, & impulſivam de jure intercedunt *cap. cum ceſſante de appellat. Gloſs. in cap. ſi pauper verſic. ceſſet de præben. in* 6. *Rot. deciſ*635. *num.*5. *coram Cerr.*, ubi aſſignatio redituum facta ſeminario pauperi ceſſat, ſi fiat dives, ac ſufficientibus affluat proventibus; quemadmodum privilegia, quibus monaſteria,
aut loca pia à Papa ſæpe condecorantur, vel
4 ratione religionis, vel ratione paupertatis,
vel ex alia quavis cauſa, ſtatim ceſſant, &
expirant, ceſſante cauſa, pro qua liberaliter à Principe conceſſa fuerunt *Gloſs. magiſtralis in can. ita nos verſ. ceſſaverint* 25. *quæſt.*2. *Gloſs. in l. final. Cod. de reſtitut. milit. l. ex facto ff. de vulgar.* & *pupillar.*, *Oldrad. in lib. magn. quæſt. diſputat. quæſt.*93., *quæ incipit quæſtio eſt*, *an privilegium conceſſum Rot. deciſ.*93. *num.*3. *coram Penia*; quod tene menti contra privilegia regularium.

Nec ab his differunt ea indulta, & ſuper-
5 viventiæ, quæ à ſede apoſtolica Cardinalibus, & Epiſcopis quandoque conceduntur perci-

percipiendi ſcilicet uſque ad certum tempus fructus beneficiorum vacantium pro ſolvendis debitis in diæceſi, curia, legatione, aut alibi contractis, *ut literaliter diſponit text. in cap. ſi propter de reſcript. in 6.*, quoniam tunc hæc indulta, ſeu ſuperviventiæ eo ipſo, quod debita remiſſione creditorum, vel aliunde extincta ſunt, ceſſant, expirant, & ſimiliter vacant ex mente Principis, quæ ea eſt, ut ſicuti durante cauſa ea habeantur cum effectu conceſſa uſque ad præfinitum tempus, ita ea ceſſante etiam ante lapſum temporis denegata cenſeantur, neque enim veriſimile eſt Principem voluiſſe, ut hujuſmodi indulta, & ſuperviventiæ, quæ nimium exorbitant à jure, extendantur ad alios caſus præter ejus mentem, immo contra diſpoſitionem juris; qua cavetur, ut ceſſante neceſſitate ceſſet pariter id, quod pro neceſſitate indultum fuit *Can. pro remedio 1. quæſt. 7. ibi= quod ergo neceſſitas pro remedio reperit, ceſſante utique neceſſitate debet ceſſare pariter, quod urgebat, quia aliud eſt ordo legitimus, aliud quod uſurpatio ad præſens fieri tempus impellit Card in cap 2. in 3. not. ibique Abbas Ancharan. in 1. not. de cuſtod eucbareſt*; quod pariter nota contra indultarios.

6 Tertius demum caſus eſt, ubi penſione gravatur beneficium pro dote monaſterii, & alimentis miniſtrorum, hoc caſu penſio non ceſſat, ſi deinde monaſterium dives efficiatur, non enim penſio aſſignata eſt præciſe pro indigentiis temporariis, ſed pro dote monaſterii, & ſic penſio ita reſervata aſſumit naturam oneris fixi, ſtabilis, ac perpetui, ſicuti pro dote eccleſiæ aſſignari ſolent bona, cenſus, & loca montium; Immo proprie loquendo hæc non eſt penſio, ſed potius onus eccleſiæ impoſitum, præſertim ſi monaſterio fiat ſolutio in decimis, fructibus, cum ſimilibus *Rot. deciſ.* 107. *num.* 18. 19.
7 *part.* 10. *recen.*, quamvis penſio ea proprie ſit, quæ imponitur ab homine, onus, quod indicitur à lege ex relata *Sacræ Rotæ* auctoritate, quæ in hoc bene dicit.

8 Verum ſi monaſterium, cui penſio perpetua aſſignata eſt, inde dives efficiatur, poſſet penſio ad preces Titularis annullari, & caſ-
9 ſari à Principe, exemplo privilegii, quod revocatur, ſi ex poſt incipit enormiter nocivum eſſe eccleſiæ *cap. ſuggeſtum de decim.*, *Gloſſ. in cap. ſtatutum verſic. ad noxam de reſcript. in 6.*, deinde quia hujuſmodi pen-
10 ſio eſt exorbitans à jure, quod præcipit, ut beneficia integre, & abſque ulla diminutione conferantur, *cap. unico ut eccleſiaſtica beneficia, cap prohibemus de cenſib. can. paſtoralis de iis, quæ fiunt à Prælat. can ſi quis præbendas in fin. 1. quæſt.* 3. Ideoque omnis ratio exigit, ut hujuſmodi penſio omnino caſſetur, quod mihi verum videtur, & ſatis conſonum rationi *ex dictis in cap.* 19. & 20. *in addit. lib.* 1., ubi de penſionum caſſatione, quæ fit motu proprio Papæ, ſeu Principis,

ARGUMENTUM.

DE amotione Regularium ab Officiis, Prioratibus, & Abbatiis, ac privatione Penſionis ob malam adminiſtrationem, dilapidationem bonorum, ac redituum eccleſiaſticorum *ad ornatum Text. in cap. cum ad monaſterium verb. prævaricator cap. monaci verb. priores de ſtatu monachorum*, & quando potius ſit dandus coadjutor, ſeu coadminiſtrator *ad ornatum Text. in cap. ea quæ eod. tit.*

SUMMARIUM.

1 AAbates non ita facile ab eorum officiis removendi ſunt, ſed opus eſt, quod pluries deliquerint alienando, ſeu dilapidando fructus monaſterii.

2 Abbates pluries moniti ob negligentiam in adminiſtratione officiis privari debent, vel ſaltem dandus eſt coadjutor, ſeu coadminiſtrator. 3.

4 Regulares electi ad inferiora officia pro levibus cauſis removentur, ubi differentia inter Prælatum regularem, & ſimplicem Religioſum.

5 Differentia inter Clericos ſeculares, & regulares quoad privationem beneficiorum, & officiorum.

6 Prior regularis privat, & deſtituit Monachos.

7 Prior introducens fœminas in Monaſterium, ibique ſcandaloſe converſatur, officiis privatus eſt, vel privandus.

8 Regulari, qui privatus eſt exercitio Prioratus, non debetur manutentio, ſecus clerico ſeculari, qui de pluribus inquiſitus criminibus pœnitentiam peregit, ubi quod manutentio conceditur, *firmo remanente ſequeſtro*.

9 Prælatus regularis ob dilapidationem bonorum, & fructuum Monaſterii Officio, & Prælatura privandus eſt, ubi quoad alienationem bonorum Monaſterii, & Eccleſiæ Prælatus regularis nil differt à clerico ſeculari. 10.

11 Differunt tamen quoad dilapidationem fructuum, ubi quod Prælatus regularis privatur officio, & adminiſtratione, ſecus clericus ſecularis. 12.

13 Regularis, ſi timetur de futura dilapidatione, ab officio poteſt removeri, ſecus clericus ſecularis ibidem.

14 Prælatus regularis amovetur ab officio, ſi regulæ præjudicet, aut illam non obſervet; Item removetur ob majus bonum ipſius religionis. 15. ſecus clericus ſecularis. 16.

17 Ob grave, & ſcandaloſum factum religioſi exercentis curam animarum privatur de rigore juris religio eccleſia parochiali monaſterio unita.

18 Ec-

18 Eccleſia ob delictum prælati privatur feudo ad tempus, quandoque bonis perpetuu ſpoliatur ibidem.

19 Ex facto, ſeu crimine unius tota univerſitas de æquitate non eſt pergravanda, ubi caſus *Benedicti XIII.*

20 Regulares habeores adminiſtrationem, aut curam animarum diſſimiles non ſunt coadjutoribus beneficiorum ſecularium.

21 Coadjutoria expirat propter cæcitatem apopleſiam, item officium regulare ibidem.

22 Prælati regulares habentes jus perpetuum in Abbatia, ſeu Generalatu propter perpetuam inhabilitatem à deffinitorio amoveri debent, ubi exemplificatur.

CAPUT XVII.

1 ABbates, qui ſunt ordinum
capita, cæterique Prælati
regularea habentea admini-
ſtrationem redituum eccle-
ſiaſticorum non ita facile ab
eorum officiis removendi
ſunt, ſed opus eſt, quod
pluries in officio deliquerint alienando, ſeu
dilapidando fructus, quoa in utilitatem mo-
2 naſteriorum de jure tenentur impendere.
Sed ſi ſæpius moniti non reſipuerint ab ea,
& quidem craſſa in adminiſtrando negligen-
tia, quæ maxima monaſteriia intulit detri-
menta, poſſunt, & debent deponi, ac offi-
ciis privari *cap. cum ad monaſterium verb.
quod ſi prævaricator*, *ibique Gloſſ. in verſic.
negligens de ſtatu monachor. cap. ea, quæ
verb. ſi autem eod. tit. l. ſi quos cod. de officio
prætor. orientis Abb. in cap. monaci num.5.
ibiq Barr. num.8. eod. tit. Sayr. de cenſur.
lib.5. cap.21. n.1. Bordon. oper. moral. tom.4.
deciſ 5. Miſcellan. num.207. in fin. Lotter.
de re benefic. lib.1. quæſt.33. num 47. Caren.
3 reſol.38. per tot.*; Alioquin, ſi male admi-
niſtrare incæperint, dandus eſt coadjutor,
ſeu coadminiſtrator *per Text. in cap. ea, quæ
de ſtat. monachor.*, *ibiq Abb. num.6. Ho-
ſtien. in cap. cum ad monaſterium num.14.
eod. tit.*

4 E' contra autem regulares electi ad infe-
riora officia pro levibus cauſis removendi
ſunt *Gloſſ. in cap. cum ad monaſterium verſic.
amoveri de ſtat. monachor.*, & ratio eſt,
quia in pænis etiam inter regulares habe-
tur reſpectus ad qualitatem perſonæ, ſicuti
inter eccleſiaſticoa ſeculares *Gloſſ. in cap.
final. verſic. cauſas de tranſact. cap. ſane ibiq.
Gloſſ. verſic. compelli cap. paſtoralis in fin.
de offic. Judic. delegat.*, quoniam, cæteria
paribus, facilius privandus eſt clericus be-
neficio, quam qui in eccleſiaſtica dignitate
conſtitutus eſt,

5 Differunt tamen clerici ſeculares à regu-
laribus in hoc, quod ſecularea juris ordine
ſervato, beneficiis privandi ſunt, regulares
autem ſummarie, de plano, & ſola facti
veritate inſpecta, ab officiis removentur *cap.
ultim. de ſtat. monachor. ibi = abſque judicio-
rum ſtrepitu*; & ratio diſparitatis eſt, quia
clerici ſeculares habent liberam eccleſiarum
adminiſtrationem, regularea cum depen-
dentia, ideoque ii ab officiia, & adminiſtra-
tionibus monaſteriorum facilius dejiciuntur
*cap. qualiter 24. de accuſat. Gloſſ. in cap. ul-
tim. verſic. abſque de ſtat. monachor. Gloſſ.
in cap. per tuas verſic. levioribus de ſimonia =
ibi = quia non ita pingue jus habent regulares,
ſicut ſeculares, vel potius quia non eſt tan-
tum ſcandalum pro remotione regularis, ſicut
ſecularis; & hoc eſt de conſuetudine appro-
bata Rot. decis.6. in Mantiſſ. Card. de Luc.
de benefic. lib.12. impreſſ. venet. deciſ.20.
6 n.4. in fin. par.1. recen.*, ubi Prior privat, &
deſtituit monachos, licet de gravibua non
cognoſcat, nec judicialiter procedat.

Et quamvis Prior regularia deſtituendi
monachos poteſtatem habeat, nihilominus
ipſe ex cauſa gravia criminis ſeverioribus
7 ſubjacet pænia, quoniam ſi introducat fæ-
minas in monaſterium, ibique ſcandaloſè
converſatur, choreaa, & convivia facien-
do, officiia privandua eſt, immo ipſo jure
ſpoliatur *ex Conſtitutione Pii V. la 20. §.4.
& Gregorii XIII. in ordine 28. d. deciſ. 6.
penes Mantiſſ. Card. de Luc. de benefic.
8 lib. 12.* Immo regulari, qui privatus eſt ti-
tulo, ſeu exercitio prioratus ex Conſtitu-
tione Apoſtolica, non eſt danda manutentio,
quæ regulariter poſſidenti non ſolet denega-
ri, quod patet in eadem cauſa ſuper manu-
tentione *in deciſ.7. impreſſ. in Mantiſſ.
Card. de Luc. de benef. lib.12.* E contra cle-
ricus ſecularis de pluribus inquiſitus crimi-
nibua, quorum pænitentiam jam peregerat,
nec concurrebant requiſita *Tridentini de
clericis concubinariis*, manutentionem in ec-
cleſia parochiali merito obtinuit, licet dein-
de mandatum fuerit ſervari decretum Ordi-
narii ſuper appoſitione œconomi; quod ſane
decretum ratione non caret, quoniam ita
abſque ullo ſcandali periculo fidelibus eccle-
caſtica ſacramenta adminiſtrantur, *ita habe-
tur in Leodien. Paſtoratus 16 Januarii 1702.
cor. Mut.*; & ita reſolutiones *Sac. Rot.* in-
ter ſe non pugnant.

9 Fortius, ſi Prælatua regularis ſit dilapi-
dator bonorum, & fructuum monaſterii,
nam quod officio, adminiſtratione, & præ-
latura regulari privari debeat, *ſunt textus
expreſſ. in cap. monaci verb. priores*, *ibique
Gloſſ. verſic. dilapidator*, *Abb. num 6 de ſtat.
monachor. cap. cum ad monaſterium eod. tit.
cap. licet heli de ſimonia*, *Bordon. oper regu-
lar. tom.5. prax. criminal. cap.97. num.105.
de furib. Tamburin. de jure Abbat. lib.1.
diſput.13. quæſit.2. num.4. Diaz. in prax. cri-
minal. cap.71. num.1. Bellett. diſquiſit. cle-
rical. par.2 de pæn. cleric. § 35. num.46. Sayr.
de cenſur. lib.5. cap.21. num.7. Roman. con-
ſil.467. num.8.*

10 In hoc à pari procedunt Prælatua regula-
ris cum clerico ſeculari, utrobique enim ob

dila

dilapidationem bonorum ipſo jure amittunt
beneficia, officia, & prioratus, *ut habetur
in extravagan. ambitioſæ de reb eccleſ. non
alienand. Tamburin. de jur. Abbat. par.3.*
11 *diſp.13.quæſit.12.num.4.cum ſeq.*Sed quoad
dilapidationem fructuum inter ſe differunt,
nam Prælatus regularis privatur officio, ſeu
adminiſtratione regulari, cum dominium
fructuum non penes ipſum, ſed penes reli-
gionem reſideat; idcirco, ubi regularis di-
lapidat, ſeu diſtrahit fructus, diſponit de
eo, quod eſt alterius, ac ſibi uſurpat, quod
eſt religionis, quæ ratio ceſſat in clerico ſe-
culari, qui habet dominium, vel abſolu-
tum, vel modificatum juxta varias cano-
niſtarum, & theologorum opiniones, nec
perperam diſtrahendo fructus ſui beneficii
dici poteſt dilapidator, immo quodammodo
utitur jure ſuo juxta unam opinionem, licet
12 juxta alteram graviter peccet. Unde pro-
pterea clericus propter dilapidationem fru-
ctuum eccleſiaſticorum beneficio privari non
poteſt *Spad. conſ.99 lib.2. Rot. deciſ.472. de-
ciſ.600.per tot.coram Pæn.*
13 Quinimmo regularis ab officio poteſt amo-
veri, ſi timetur de futura dilapidatione fun-
data in conſuetudine dilapidandi *Bald. in
cap. venerabili num.5. de offic. judic. delegat.*
quoniam magis expedit monaſterio, ut bo-
na, & fructus per fidelem œconomum admi-
niſtrentur, quam remaneant ſub periculo
dilapidationis; quod dici non poteſt de cle-
rico ſeculari, contra quem non præſumpta,
ſed vera requiritur bonorum eccleſiaſticorum
dilapidatio, ut inde beneficiis privari poſſit
juxta diſpoſitionem juris.
14 Rurſus pœna amotionis ab officio locum
etiam habet contra Prælatum regularem,
ſi regulæ præjudicet, aut illam non obſervat
*Ganzal. in cap. monaci num.8. de ſtat. mo-
nachor. Tamburrin. de jure Abbat.diſput 13.
quæſit.2. num.8. lib.1. Baronius anno* 1015,
fol. 54. *tom.* 11. refert exemplum Abbatis
15 Corbeienſis indiſciplinati, & quandoque
majus, ac commune bonum ipſius religionis
ita exigit *Tamburrin. ubi ſupra num.*9 Hæc
proprie regularibus conveniunt, non autem
16 clericis ſecularibus, qui propter majus bo-
num eccleſiis, ſeu beneficiis privari non de-
bent.
17 Item propter grave, & ſcandaloſum fa-
ctum religioſi exercentis curam animarum
de rigore juris privatur religio eccleſia paro-
18 chiali monaſterio unita; quod non repu-
gnat, quoniam eccleſia ob delictum prælati
privatur feudo ad tempus *cap.1. §. item ſi
clericus, ibique Gloſſ. in verſic. ad Regem
pertineat de legib. Corrad.*, quandoque ob
publicam utilitatem perpetuo ſpoliatur *l. ju-
bemus nullam navem, ibique Gloſſ. verſic.
corrigimus C. de ſacroſanct. eccleſ.*; æquitas
19 tamen ſuadet oppoſitum, ut nempe ex fa-
cto, ſeu crimine unius tota univerſitas non
ſit pergravanda *cap. non debet de regul. jur.
in 6. l. ſancimus C. de pæn.*, & ita religio
Patrum Servorum, quæ olim fuit privata
eccleſia parochialis S. Nicolai in Urbe unita
conventui, ſeu monaſterio ob grave ſcanda-
lum religioſi ad curam animarum deputati,
ad priſtinum jus 1728. *per Benedictum XIII.*
reintegrata fuit.
20 Poſtremo ponderandum eſt, quod regula-
res habentes adminiſtrationem monaſterio-
rum, aut curam animarum in eccleſiis diſ-
ſimiles non ſunt coadjutoribus beneficiorum
ſecularium, cum utrobique non competat
iis, niſi ſolum exercitium officii, ſeu bene-
ficii, remanente titulo penes monaſterium
21 & coadjutum; Ut igitur coadjutoria in be-
neficiis ſecularibus expirat propter cæcita-
tem, apopleſiam, paraliſim, ita ex eiſdem
cauſis vacant officia regularia, & in ſequelam
alii regulares æque idonei pro regimine mo-
naſterii, & eccleſiæ parochialis deputandi ſunt
*l.cum prætor §.non autem l.ſi prætor l.cæcus ff.
de Judic.l.1.ff.de poſtulan. l.ſi quos Cod.de offi-
cio prætor.orientis Can.hinc etenim diſtinct.*49.
& in ſpecie *Rot. deciſ.2217. n.9. cor. Coccin.*;
quæ licet loquatur de beneficio ſeculari,
applicabilis eſt contra abbates, & priores
regulares habentes officia, & curam ani-
marum; utrobique enim ceſſat ſervitium ec-
cleſiæ, ceſſat adminiſtratio, ſeu regimen
monaſterii, quod per cæcum, aut paraliti-
22 cum expleri non poteſt, licet Prælati regu-
lares habentes jus perpetuum in Abbatia,
ſeu Generalatu propter perpetuam inhabili-
tatem à definitorio, aliiſque vocalibus amo-
veri potius debeant, ut talia officia vacare
cenſeantur *Abb. in cap. cum ad monaſterium
in 2. principali quæſtione de ſtat. monachor.
Rot. deciſ.382. in fin. coram Put. lib.1.*, ubi
ex mente *Oltradi* dicit magnum Magiſtrum
ex cauſa per conventum poſſe amoveri.

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 Religioſi dilapidatores penſionibus privandi ſunt, nulla habita diſtinctione inter abbatem, & monachum. 2.

3 Dominus poteſt peculium traditum ſervo ad placitum revocare.

4 Limità in penſione ad vitam regulari reſervata auctoritate Papæ, ubi de ratione.

5 Quid probandum ſit, ut monachus penſione ad vitam privari poſſit.

6 Creſcente contumacia, augeri debet & pœna.

7 Contumax privatur fructibus.

HÆc, quæ mox dicturi ſumus, certa, &
indubitata ſunt juris principia; Si enim
religioſi dilapidatores bonorum eccleſiæ ab
officiis amoventur, multo magis penſioni-
1 bus, quas ad certum tempus, vel ſimplici-
ter poſſident, privandi ſunt. Sane ſi regula-

ris

ris ſolet dilapidare , quod commune eſt , à
fortiori diſſipavit fructus penſionis ſibi aſſi-
gnatos pro ſuis indigentiis , qui enim prodi-
gus eſt in re alterius , multo magis in re ,
quæ quodammodo ſua eſt , & ad proprium
uſum deſtinata ; Deinde non expedit mona-
ſterio , ut qui ob dilapidationem bonorum
amovetur ab officio regulari , utatur inde ,
ac fruatur penſione cum periculo converten-
2 di fructus in uſus prophanos . Hæc vera ſunt,
nulla habita diſtinctione inter Prælatum re-
gularem , & ſubditum , inter abbatem , &
monachum , agitur enim de penſione ad nu-
tum amovibili *cap. cum ad monaſterium de
ſtat. monachor. Rot. deciſ.302. num.2. in fin.*
3 *par.2. rec.* eo modo , quo peculium traditum
ſervo poteſt Dominus ad placitum revocare
*l. peculium in principio l. peculium 40. in fin.
ff. de pecul.* , ita à pari .
4 Id tamen fallit in penſione ad vitam regu-
lari reſervata auctoritate Papæ , non enim
privandus eſt ob dilapidationem bonorum
monaſterii , ſufficit enim , quod amoveatur
ab officio adminiſtrationis , & puniatur in
eo , in quo deliquit , alioquin nimium exor-
bitans eſſet regularem duplici pæna puniri ,
officio ſcilicet , & penſione , quod implicat
*per Text. in cap. at ſi clerici in fin. de judic.
l. ſanctio legum in fin. ff. de pæn.* . Unde , ut
5 monachus , ſeu religioſus penſione ad vitam
privari poſſit , probandum eſt , quod fructi-
bus penſionis male utatur , ſeu abutatur ,
ac diſſipet , inſumendo eos in uſus propha-
nos , illicitos , & prohibitos , ut ita in eo ,
in quo deliquit , puniatur *per Text. in can.
quid dicam 14. quæſt.4.* , *ibi = male poſſidet ,
qui male utitur* , quod præſertim procedit ,
ſi pluries à ſuo ſuperiore , vel ab Epiſcopo
6 monitus , contumax ſit , & ratio eſt , quia,
ubi contumacia creſcit , pæna quoque auge-
ri debet *cap. quoniam frequenter in fin. ut lit.
non conteſtat. l. relegati ff. de pæn. Bellamer.*
7 *deciſ 244.* ubi quod contumax privatur fru-
ctibus .

ARGUMENTUM.

AN Abbatiæ , Prioratus , Adminiſtrationes , & Penſiones clauſtrales , quæ ſimpliciter , vel ad triennium , ſeu ad certum tempus dantur Monacis , vacent vel ipſo jure . vel per amotionem ; Quid ſi conferantur , & acquirantur ad preces Magnatum *ad interpret. Conſtit. Innocentii VIII.* , *Clementis VII.* , *Gregorii XIII.* , *Urbani VIII.* , *Alexandri VII.* , *& aliorum* , & de Abbatiis clauſtralibus vacantibus per obitum , ſeu amotionem apud Sedem *ad ornat. extravagan. ad regimen præben.* , *& regulæ 2. Cancellariæ* .

SUMMARIUM.

1 ABbatiæ , prioratus , & adminiſtrationes clauſtrales inter beneficia perpetua connumerantur .
2 *Perpetuum* dicitur , quod certo tempore non limitatur , licet detur ad beneplacitum ſuperioris.
3 Hodie abbatiæ , prioratus , & adminiſtrationes dantur ad triennium , & quandoque ad annum *ex Conſtit. Innocentii VIII* , *& Clementis VII* .
4 Semel electus poſt lapſum triennii ad idem officium immediate eligi non poteſt , ſed vacare debet per aliud triennium .
5 In honoribus de jure datur vacatio quinquennalis , triennalis , & biennalis .
6 Officium regulare poſt triennium vacat , præſertim ſi ita cautum ſit .
7 Quandoque poſt triennium vacat , ſed non plene , niſi in adventu Generalis .
8 Proconſul , & Præfectus imperium amittit , ſi ſucceſſor advenerit .
9 Proconſul portam Romæ ingreſſus deponit imperium, & monachus , Generali accedente , dimittit officium jam vacans .
10 Officium regulare ob amotionem vacat etiam intra triennium .
11 Præſertim ſi amotio facta ſit ex cauſa .
12 Officia regularia de jure ſunt ad nutum amovibilia .
13 An abbas electus ad triennium cum facultate conferendi prioratus vacantes amittat hanc facultatem, ſi ſimpliciter ad aliud triennium confirmetur , duplex opinio .
14 Monaci Cluniacenſes petentes , & iterantes preces pro aſſequendis prioratibus inhabilitatis pænam incurrunt , & prioratus amittunt .
15 Monaci Cluniacenſes obtinentes prioratus ad preces , & favorem magnatum privantur eiſdem , & per annum inhabilitantur .
16 Monaci , & religioſi omnes ob crimen ambitus inhabilitantur , & privantur ipſo jure omnibus officiis , & dignitatibus num.17 . 18.
19 Quid ſentiat *Divus Bernardus* de ambitioſis .
20 Sententia *Caſſiodori* contra ambitioſos .
21 Ambitus refrænanda eſt à clericis , & monacis , & quare .
22 Abbatia perpetua etiam localis per privationem vacat .
23 Ab abbatia clauſtralis per obitum , ſeu amotionem vacans , vacet in Curia , diſtinguitur 24.

C A P U T X V I I I.

1 OLim abbatiæ, prioratus, adminiſtrationes, & quæcumque officia regularia inter beneficia perpetua connumerabantur, erant enim inter ſe incompatibilia *cap. cum ſingula de præben. in 6.* devolvebatur jus conferendi ad Epiſcopum juxta præſcriptum Concilii Lateranenſis III, ſi intra ſex menſes à Prelato regulari clericis, ſeu monacis non conferebantur *clement. unic. de ſupplen. neglig. Prælat.*, nec perpetuationem amittebant, licet à Prælato regulari poſſent ad placitum revocari, nam
2 *perpetuum dicitur, quod certo tempore non limitatur, etiamſi detur ad beneplacitum ſuperioris*, ut ait *Guimierius in Gloſſ. pragmaticæ de collat. §. item quoad dictas*.

3 Hodie autem abbatiæ, prioratus, & adminiſtrationes clauſtrales ad triennium tantum dantur à Prælato regulari una cum definitorio. Hunc modum eligendi, ſeu deputandi monacos ad hujuſmodi officia Congregationi cruciferorum primus præſcripſit Innocentius VIII. ibi = *Non ad vitam, ſed ad triennium dumtaxat juxta primævam inſtitutionem*; Clemens VII ultra progreſſus eſt, voluit enim tres Priores cuique cænobio deligi in capitulo generali, quorum ſinguli ſingulis mox annis præeſſent, dum ſequens
4 coiret capitulum, Idemque quoad Priorem generalem monacorum ſilveſtrinorum, ut ad triennium eligatur, ſtatuit Paulus III. *conſtit. 38. ibi = ſed is, qui uno triennio in Priorem ipſius prioratus præfuerit, ultimo ipſius triennii die Prior eſſe deſinat*; Nec aliter quoad Monacos ſancti Baſilii cenſuit Gregorius XIII. *Conſtit. 58. §. 10. ibi = Eorumdem ſive abbatis generalis, ſive viſitatorum, ſive procuratoris item generalis munera. ſive officia triennalia ſint, licebit tamen in eodem capitulo generali, ubi manifeſte cognitum fuerit expedire, eoſdem omnes, aut earum aliquos ad aliud triennium in eodem, quod geſſerint, officio, nec ultra confirmare, qui tandem ab eiſdem muneribus ſaltem per aliud triennii ſpatium officio vacent*; Quod etiam cautum habetur in Conſtitutionibus Patrum Excalceatorum confirmatis per Breve Clementis XI anno 1701. ibi = *Electus ad triennium ad officium per aliud officium vacare debet in Religione Patrum Excalceatorum ex Breve Clementis XI. ibi = Prohibemus cæterum, & interdicimus reelectiones ad eadem officia juxta præſcriptum Conſtitutionum part. 3. cap. 1. §. 7. 8.*; Nec differunt ab his Conſtitutiones Ordinis Ciſtercienſis Provinciæ Thuſciæ, ita enim *in Conſtitutione 23.* ſtatuitur ibi = *Præſides ultra triennium minime confirmari poſſunt, immo finito triennio per ſexennium præſidentatus vacet, quod locum habet in præſidente à capitulo electo, non autem in eo, qui ſubrogatus fuerit in locum demortui intra triennium, ipſe enim poſt triennii vacationem poterit ad d. præſidentatum reaſſumi, ac eligi, idem etiam ſit de Prælatis, itaut nullus incipiat, niſi à die confirmationis capituli*; Pleræque demum Congregationes poſt Tridentinum eidem inhæſere triennii regulæ, inter quas etiam adſcribitur Ordo S. Hieronymi in Hiſpania, *ut videre eſt in Conſtitutione 3. Clementis XII. §. 19. §. 31. §. 35. §. 38.*, ubi quod tam dignitas Generalatus, quam Prioratus, & alia officia uſque ad triennium durant, quo elapſo ſtatim expirant, & vacant.

5 Hujuſmodi autem Conſtitutiones, & ſtatuta de abbatibus, prioribus, & adminiſtratoribus clauſtralibus ad triennium deligendis ad ſimilitudinem decurionum, qui ad regimen reipublicæ deputantur, in eccleſia introducta ſunt, quippe quia in honoribus civilibus dantur intervalla temporum, ſcilicet quinquennalis, triennalis, & biennalis vacationis *l. 1. Cod. de muner. & honor. non continuandis, & de intervallis lib. 10. ibi = ita vacationum conceſſa tempora non aliis prodeſſe poſſunt, quam his, qui ad eoſdem, vel alios honores, eademque, vel alia munera denuo vocantur l. ab honoribus Cod. eodem tit. ibi = ab honoribus ad honores ejuſdem quinquennii datur vacatio, triennii vero ad alios, legatione autem perfunctis biennii vacatio conceſſa eſt.*

6 Interim tamen officium monachale, quod ad triennium datum eſt, expleto triennio, vacare de jure cenſetur, præſertim ſi ita cautum ſit, nam verbum *vacare* aptum eſt comprehendere quamcumque vacationem, & juxta ſubjectam materiam intelligi debet *Rot. deciſ. 25. num 5. part. 2. recen. ibi = nam & adminiſtratio etiam finita tempore adminiſtrationis, vel mortuo adminiſtratore vacare dicitur.*

7 Quandoque etiam officium regulare durat quidem per triennium, ſed vacat ſaltem quoad exercitium per acceſſum ſuperioris, cuius adventus vacationem officii plene conſumit, quod habetur in Conſtitutionibus ordinis canonicorum regularium ſanctæ crucis Conimbrien. in Regno Luſitaniæ *cap. 1 de elect ibi = Porro rectoris officium, ut aliorum Priorum integro triennio durat, vacat, cum Pater generalis ad collegium cum collegis illud viſitaturus novum rectorem inſtituturus accedit*; & ſic patet, quod non triennium, ſed acceſſus ſuperioris plene perficit vacatio-
8 nem, eo modo, quo Proconſul, ſeu Præfectus auguſtalis ad provinciæ regimen delectus eo ipſo imperium amittit, ſi ſucceſſor advenerit *l. meminiſſe ff de offic. proconſulis, l. 1. ff.*
9 *de offic. præfect. auguſtalis*; Immo ſicuti Proconſul portam Romæ ingreſſus deponit imperium *l. final. ff de offic. Proconſul.*, ita

Ss mona-

monacus in adventu Patris Generalis poſt triennium jam vacans dimittit officium etiam quoad exercitium.

10 Vacat inſuper officium regulare ob amotionem factam à definitorio, tametſi triennium expletum non ſit, ita ex Conſtitutionibus Ordinis Sancti Baſilii Prælati, & Procuratores, ſi utiles fuerint Monaſteriis, poſſunt quidem confirmari, ſed intra triennium etiam libere amoveri *ex cap.* 15. *de offic. Prælat. ibi* = *Prælati, atque Procuratores non modo per triennium Monaſteriis, quibus præſunt, verum, ſi utiles admodum iis fuerint, per alterum triennium, & ſic per ſexennium in eiſdem Monaſteriis confirmari poſſint, ita tamen ut ſemper ad arbitrium Regiminis, ideſt Abbatis Generalis, Viſitatorum, & Definitorum, quoties opus fuerit, amoveri poſſint*; Idque confirmatum fuit per decretum Sacræ Congregationis Epiſcoporum, & Regularium *die* 16. *Novembris* 1648., approbatum ab Innocentio X. ibi = *In eadem Dieta diligens habeatur tractatus de reformatione Congregationis ad obſervantiam regularem corrigendo, & reformando ea omnia, quæ correctionis, vel reformationis officia videbuntur indigere, ita quod, ſi Abbatem, vel alium cognoverint amovendum, amoveant etiam non expleto ſui officii tempore*.

11 Multo magis vacat, ſi amotio facta ſit ex cauſa, ita Abbates Congregationis Vallis Umbroſæ ſive annales, ſive perpetui poſſunt ex cauſa ab officiis amoveri ex Capitulis ejuſdem Ordinis confirmatis per Innocentium VIII. *Conſtit.* 2. §. 17., 23., 37.; Idemque de Abbatibus, aliiſque Prælatis Ordinis Sancti Baſili ſancitur in Conſtitutione *Gregorii XIII* 58. §. 24., quod nullam in hac re
12 habet dubitationem, quoniam officia regularia ſive ſimpliciter, ſive ad certum tempus conceſſa ad nutum ſunt amovibilia *Gloſſ. in cap. monachi verſ. non mutentur cap. cum ad monaſterium* §. *tales de ſtat. monacor.*, *Decius in cap. ad noſtram num.* 23. *de confirmat. util. vel inutil. Fagnan. in d. cap. cum ad monaſterium num.* 33.; *de Luca de regular. diſcur.* 15. *num.* 15. *verſ. & quo caſu, Lezana oper. moral. conſult.* 42. *num.* 21. *cum ſeqq.*

13 Hinc quæſtio non levis occurrit diſcutienda, an abbas electus ad triennium cum facultate conferendi prioratus vacantes hanc facultatem amittat, ſi ſimpliciter ad aliud triennium confirmetur; Hanc quæſtionem tangit *Cynus in l. eum qui ff. de juriſd. omn. Judic.*, ubi quærit, an arbitrium circa nonnulla datum Poteſtati civitatis duret, ſi confirmetur in officio pro ſequenti tempore, & cenſet arbitrium expiraſſe, quia pro certo, & limitato tempore data eſt arbitrandi facultas, ergo ad aliud tempus non cenſetur conceſſa. Sed contra opinionem Cyni eſt textus *in l. ſed. & ſi manente ff. de precar.*, ubi quod idem precarium eſt, ſi intra tempus prorogatum ſit ab eo, qui precarium conceſſit *l. ſi donatæ* §. *final. ff. de donat. inter vir., & uxor.*, ubi quod ſi quis alienum annulum dedit ſponſæ, & deinde pro eo ſuum dederit, ſecundus annulus ſit mulieris, non ex ſecunda donatione, ſed ex prima, quia ſecundus annulus in locum primi cenſetur ſubrogatus, ita à pari per confirmationem abbatis ad aliud triennium eadem durat poteſtas conferendi prioratus, obedientias, & adminiſtrationes interim vacantes, quod mihi videtur probabilius, nam ſicuti confirmatio abbatis fieri ſolet ob ejus meritum, dum in hoc officio utilis admodum fuit monaſterio, ita talis confirmatio interpretanda eſt cum omnibus juribus, quibus potiebatur in primo triennio, alioquin inducta in augmentum parerent diminutionem, quod repugnat *per text. in l. quod favore Cod. de leg. l. nulla ff. eod.*

14 Denique ob crimen ambitus condignæ in clauſtrales pœnæ non defuerunt; Monaci enim Ordinis Cluniacenſis olim petentes, & iterantes preces pro obtinendis prioratibus incurrebant pœnas inhabilitatis, & prioratibus ad preces obtentis ſpoliabantur *ex Biblia cluniacenſi fol.* 1460., 1465., 1466., *ut teſtatur Ugo V. abbas, qui anno* 1200. ſtatuta compilari fecit ibi = *ut ſuis deſideriis ſatisfaciant, obedientias petunt, vel ſibi reditus aſſignari, ſtatuimus, ut ipſis in hujuſmodi petitionibus nullus præbeatur aſſenſus, imo ſi commoniti non deſtiterint, graviori diſciplinæ ſubdantur, & qui habuerint, amittant taliter aquiſitas*.

15 Deinde ibidem etiam ſancitum fuit, ut monaci, qui Magnatum ſeculi favorem, & preces ad aſſequendos prioratus, adminiſtrationes, & obedientias interponerent, impetratis ſtatim, & impetrandis per annum carerent, ibi = *interventu ſecularium commiti ſibi obedientias, vel prioratus expoſcunt, ſtatuimus, ne ullus taliter quemlibet petens honorem umquam illum obtineat, vel alium infra annum*; Idque etiam habetur *ex Conſtitutione Pii IV.* contra Monachos Congregationis Montis Virginis munus Abbatis per ſe, vel per alios poſtulantes, ibi = *Qui munus Abbatis poſtulaverit, eo cenſeatur ipſo jure excluſus, ſimiliter & ii, pro quibus poſtulatum fuerit, pœnam inhabilitatis incurrant*, quod refertur *in Conſtit.* 31. *Clementis X.*, & ratio eſt, quia ſine ſuffragatione temporis, ſine merito laboris ad honores indignum eſt perveniri, & notari ambitus ſolent, quos probitatis documenta non adjuvant *can. miramur in fin. diſtinct.* 61.

16 Hodie autem crimen ambitus monacis, regularibus, & religioſis omnibus ex Conſtitutionibus Romanorum Pontificum ſub gravioribus pœnis interdictum eſt; Monaci enim Congregationis Cæleſtinorum conferentes, & aſſequentes dignitates, & officia ad preces Magnatum nedum iis, quæ per preces obtenta ſunt, ſed etiam iis, quæ canonice eis commiſſa fuerunt officia, ipſo jure privantur *ita Alexander VII. Conſtit.* 3. §. 2. ibi =

§.2. ibi = *Motu proprio &c. omnes, & ſingu-*
los Monachos dictæ Congregationis cujuſ-
cumque gradus, ſtatus, conditionis, qua-
litatis, & dignitatis exiſtentes, qui de cæ-
tero ad Prælaturas, gradus, honores, di-
gnitates, adminiſtrationes, functiones, &
alia officia d. Congregationis aſſequenda in-
tenti ad Principum, & Prælatorum, &
aliarum quarumcumque perſonarum tam ſe-
culorium, quam eccleſiaſticarum de gremio d.
Congregationis non exiſtentium recurrerint;
vel etiam pactis, pollicitationibus, aliiſq.
viis illicitis directe, vel indirecte, palam,
vel occulte ad Prælaturas, gradus, hono-
res, dignitates, adminiſtrationes, functiones,
& alia officia prædicta obtinenda aſpiraverint,
vel aliis minus legitimis, & honeſtis ratio-
nibus ea obtinere quæſiverint &c. ipſoſque,
& eorum quemlibet ad quaſcumque Prælatu-
ras, dignitates, officia, gradus, honores,
adminiſtrationes, & munera in ipſa Congre-
gatione obtinenda perpetuo inhabiles decla-
ramus, & obtentis per eos Prælaturis, gra-
dibus, honoribus, & dignitatibus, admini-
ſtrationibus, functionibus, & officiis hujuſ-
modi eo ipſo privamus.

17 Eiſdem fere verbis pœnam privationis ipſo
jure contra aſſequentes, & conferentes di-
gnitates, ac officia intuitu perſonarum
extra gremium ordinis Sancti Auguſtini in-
dixit idem Alexander VII. *conſtit.* 113. §.3.,
& 8., idque etiam cavetur contra Mona-
chos Caſſinenſes *ex Conſtit. Gregorii XIII.*,
Urbani VIII. Conſtit. 248. §.5., *Clementis X.*
Conſtit. 17 §.5.

18 Item ambitum fratribus ſancti Hieronymi
Congregationis feſſulanæ ſub privatione offi-
ciorum ipſo jure incurrenda prohibuit *Ur-*
banus VIII. Conſtit. 258. §.2. *Clemens X.*
monacis montis virginis *Conſtit.* 31. §.1. & 2.
& Capucinis ſimiles inflixit pœnas idem *Cle-*
mens X. Conſtit. 46. § 1., & merito, quia ad
honoris faſtigia non literis commendati, ſed
probatæ vitæ ſunt aſſumendi *Biblia Cluniac-*
cen. loc. citat. ibi = literis eos non oportet in-
niti, quamvis de non removendo literas ha-
beant confirmationis can. nullus 1. *quæſt.* 1.,
can. decernimus 1. *quæſt.* 7. Deinde crimen
ambitus in ſe pernicioſi exempli eſt, nec ex
eo bonus exitus poteſt umquam ſortiri *Can.*
Principatus 1. *quæſt.* 1. *ibi = Principatus, quem*
ambitus occupavit, etiamſi moribus, aut
actibus non offendit, ipſius tamen initii ſui
eſt pernicioſus exemplo; & difficile eſt, ut
bono peragantur exitu, quæ malo ſunt in-
choata principio, quæ verba literaliter de-
ſumpta ſunt *ex can. miramur diſtinct.* 61.
Suarez de relig. lib. 6. *cap.* 7. *num.* 4. *Maranta*
contr. jur. par. 5. *reſp.* 2. *num.* 19. *per tot. Adden.*
ad deciſ. 2. *num.* 75. *part.* 3. *recen.* Item licet
19 nil ambitione acerbius, nil moleſtius ſit,
attamen apud miſeros mortales nil eſt cele-
brius in ejus negotiis. Sane ambitio vera
crux eſt ambientium, & quamvis omnes
torqueat, omnibus tamen placet; deinde
ejus quæſtibus tota legum, canonumque di-
ſciplina inſudat, nec id ſufficit, nam ubique
ſerpit, ubique inhiat inexplebili aviditate
rapacitas, inquit *divus Bernardus de conſid.*
ad Eugenium Papam III. cap. 3. *in fin. lib.* 2.,
præſertim inter Monachos, Religioſos, &
eos etiam, qui rigoroſam profitentur pau-
20 pertatem, quod nemini licet, ſive Eccle-
ſiaſticus ſit; ſive regularis, immo etiam
laicus, ut ait *Caſſiodorus lib.* 1. *var. fol.* 247.
impreſ. Pariſien. ibi = iniquum eſt enim, ut
locum apud vos habeat ambitus, quem nos
laicis divina conſideratione præcluſimus. Præ-
21 terea ab omnibus clericis, monacis, & re-
ligioſis neceſſariò cohibenda eſt ambitio, ut
beneficia, officia, & dignitates obtentas ſine
mala hominum opinione, quæ ſemper ani-
mum turbat, unuſquiſque retinere valeat
Caſſiodorus lib. 2. *fol.* 700. *ibi = ſingularis boni*
fructus eſt ambitionis refrænatio, illo maxime
tempore, quo ſine opinionis damno poſſis adqui-
ſita retinere.

22 Cæterum Abbatiam perpetuam, tametſi
localis ſit, ob privationem vacare certi juris
eſt, idque literaliter conſtitutum fuit in Con-
gregatione ordinis ciſtercienſis Regni Hiſpa-
niarum *ex Conſtitutione Clementis X.* 55. §.5.
ibi = quod ſi morte, promotione, renunciatio-
ne, aut privatione aliqua Abbatia vacave-
rit, Monaci illius Monaſterii, cuius Abbas
obierit, renunciaverit, vel privatus fuerit,
duorum dierum noturalium ſpatio, qui nu-
merari debeant à defuncti morte, & renun-
ciatione à Generali reformatore admiſſa, atque
conventui juridice notificata, ac privatione
per definitivam ſententiam confirmata, &
intimata ad electionem Abbatis ejuſdem Mo-
naſterii procedant, Abbatia enim beneficium
eſt, ſeu dignitas *cap. ut apoſtolicæ de privileg.*
in 6., *Clement. etſi principalis, ibique Car-*
dinalis in prima quæſtione de reſcript. canon.
ſi quis deinceps 16. *quæſt.* 7., *Lotter de re*
benef. lib. 1. *quæſt.* 26. *num.* 18. *cum ſeqq*; Porro
ſicuti beneficium, ſeu dignitas eccleſiaſtica
ob privationem vacat, ita quoque Abbatia
localis, & clauſtralis, *Clemens X. Conſtit.* 55.
§.5.

23 Diſcutiendum ſupereſt, an Abbatiæ clau-
ſtrales cadant ſub reſervationibus apoſtoli-
cis, & vacent in Curia. Super hoc puncto
communiter recepta eſt diſtinctio inter Ab-
batias triennales, & perpetuas, nam trien-
nales ſub reſervationibus non veniunt, &
licet per obitum, ſeu per amotionem vacent,
non tamen vacant in Curia, etiamſi exce-
dant communem valorem florenorum bis
centum auri, quod certum eſt, nec contro-
24 vertitur; Perpetuæ vero, quæ dari ſolent
in titulum clericis, vel monacis ſubjacent
regulæ ſecundæ Cancellariæ, & vacant apud
ſedem, ſi tamen excedant valorem ut ſu-
pra; nam Abbatiæ perpetuæ, ſeu Monaſte-
riorum regimina, quæ habent juriſdictio-
nem in Monachos, Epiſcopatibus æquipa-
rantur, præſertim ſi in libris Cameræ taxa-
tæ ſint, & de his Sedes Apoſtolica clericos,
vel monacos etiam per coadjutoriam pluries

providerit *ad text. expreſſ. in extravagan. ad regimen de præben.*, in qua expreſſe Papa reſervavit ſibi monaſteria, prioratus, dignitates, perſonatus, & officia etiam facta mentione qualitatis electivæ ibi = *etiamſi ad illa perſonæ conſueverint, ſeu debuerint per electionem, ſeu quemvis alium modum aſſumi Rot. deciſ. 626. deciſ. 698. deciſ. 699. deciſ. 777. coram Molines*, ubi plene de hac materia, quæ tamen, præter caſum à *Sacra Rota* deciſum ut ſupra, valde pendet ab obſervantia, & praxi.

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 Abbas cum poteſtate conferendi beneficia poteſt reſervare monaco certos fructus, ut moretur in tali loco.

2 An abbas hujuſmodi reditus poſſit revocare, duplex opinio num. 4.

3 Legatum factum monacho, ne ab abbate moleſtetur, valet.

4 Parochus regularis approbatus ob ordinario poteſt ad placitum ſuperioris amoveri.

6 Penſio reſervata monacho extinguitur ob promotionem ad officium, & adminiſtrationem perpetuam, ubi de ratione.

Abbas, qui de jure habet poteſtatem conferendi prioratus, dignitates, præbendas, & beneficia *ex cap. finali de inſtit.*, poteſt etiam monacho reſervare certos reditus, ut in tali loco moretur, & vivat, dummodo tamen id fiat ex cauſa *Innocen. in cap. inſinnante n. 2. qui cleric. vel voven. ibi = item dic, quod non eſt hæc conditio contra ſubſtantiam monachatus, quod in certo loco moretur, & de certis reditibus vivat, ſed aliquando Abbas, vel quilibet ſuperior poteſt id concedere ex cauſa.*

2 Quæritur, an Abbas hujuſmodi reditus poſſet revocare? Negat *Innocentius in d. cap. inſinnante*, ubi dicit, quod ſi Abbas, vel Superior vellent eum removere à loco, quem ei deputarunt, poſſet ſupplicare Superiori, & Superior eum audire debet ad ſimilitudinem ſervi, qui quandoque ad ſupplicandum admittitur *ex l. 1. cod. de prec. Imperat. offeren. Rebuff. de nominat. quæſt. 9. num. 27. verſ. in contrarium*, quod videtur verum, quoniam ſine cauſa etiam monachus jure ſuo privari non debet *cap. porrecta de confirmat. util. vel inutil. cap. Monachi de ſtat. Monach.*;

3 Deinde valet legatum annui reditus relictum Monacho, ne ab Abbate moleſtetur *Gloſſ. in l. Lucius §. tres hæredes verſ omni ff. ad trebell. ibi = quid ergo ſi Monacho reliqui, ut Abbas non faciat ei quæſtionem, alias relinquo extraneo, competit extraneo petitio, ſi Abbas eum moleſtet per hanc legem*, ita à pari idem videtur dicendum in certis reditibus Monacho reſervatis ſub ea conditione, ut in certo loco moretur.

4 Sed contrarium verius eſt, nam adminiſtrationes, & penſiones etiam perpetuæ ad nutum Abbatis ſunt revocabiles *Gloſſ. in cap. porrecta verſ. confirmentur de confirmat. util. vel inutil. ibi = unde removentur pro voluntate abbatis cap. cum ad Monaſterium de ſtat. Monachi; Clement. unica de ſupplen. neglig. Prælat.*; Sacra Congregatio Epiſcoporum, & Regularium *in Leodien. Parochialis 2. Septembris 1712.*, & *3. Februa-*
5 *rii 1713.*, In qua *cenſuit Parochum regularem in eccleſia curata inſtitutum poſſe ab Abbate removeri*; nec ab his diſcrepant Decreta Sacræ Congregationis Concilii, *ut in Nernien. Juriſdictionis 13. Julii 1669. ibi = Epiſcopus ſupplicat declarari, an parochus regularis à ſuo ſuperiore nominatus ad exercendam curam animorum eccleſiæ regulari unitam & ab Epiſcopo approbatus, poſſit deinde amoveri ad nutum ejuſdem ſuperioris irrequiſito Epiſcopo*, Sacra Congregatio reſpondit *affirmative*, idem *in Burgen. juriſdictionis 28. Auguſti 1688. ad quartum*, & *in dubio amotionis Parochorum 12. Decembris 1689*; Porro ſi Parochus regularis poteſt ad placitum Superioris amoveri à parochia, & cura animarum, ita monachus privari poterit annuis reditibus.

6 Cæterum illud in hac re certum eſt penſionem Monacho ex cauſa reſervatam extingui ob promotionem ad aliud officium, prioratum, & adminiſtrationem perpetuam, penſio enim eſt incompatibilis cum beneficio regulari *Pariſ. de reſignat. lib. 2. quæſt. 13. num. 11. Roderic. reſol regular. 15. num 61.*, *Probus in addit. ad Gloſſ. pragmat. ſanction. tit. de collat. verſ. item quod univerſitates in verb. beneficiorum in 2. additione*, quod ſpeciale eſt in Monacho *per text. in cap. cum ſingula de præb. in 6.*, nam de jure penſio non repugnat cum beneficio eccleſiaſtico, nec eo obtento tamquam incompatibilis extinguitur, & vacat *ex deduct. in cap. 6. in addit. lib. 1.*

ARGU-

Digitized by Google

ARGUMENTUM.

De Prioratibus, Officiis, Beneficiis, Dignitatibus, & Penſionibus Canonicorum Regularium Sancti Auguſtini vacantibus vel ipſo jure, vel ob privationem *ad interpret. Conſtit.6. Benedicti XII., & Conſtit.7. Martini V.*

SUMMARIUM.

1 CAnonici regulares æquiparantur monacis.
2 Canonici regulares beneficiis auctoritate Apoſtolica obtentis ex cauſa rationabili privari poſſunt.
3 Reſcripta obtenta à canonicis regularibus pro retinendis beneficiis, & adminiſtrationibus ad vitam non valent.
4 Monaci non poſſunt obtinere Prioratus, & obedientias ad vitam, & obtentas Superior libere revocare poteſt.
5 Beneficia Canonicorum Regularium ſunt manualia.
6 Canonici Regulares tenentur ſuſcipere Sacros Ordines, quos requirit beneficium, intra terminum à ſuperiore præfigendum ſub pœna privationis eo ipſo.
7 Canonici Regulares in Catalaunia retinent uſum bonorum ad nutum Superioris.
8 Canonici Regulares moniti peculium non revelantes ſunt inhabiles ad beneficia.
9 Canonici Regulares ob crimen conſpirationis, & conjurationis privantur ipſo jure beneficiis, & inhabiles efficiuntur.
10 Leges antiquiores quamvis obrogatæ ad poſteriores trahuntur, & inſerviunt pro interpretatione aliorum caſuum.
11 Officia Rectoris, & Præpoſitorum ſunt triennalia in hac Religione, & poſt lapſum triennii vacant.
12 Rectores, & Præpoſiti poſt triennium ad idem officium eligi poſſunt.
13 Canonici Regulares olim Romæ adminiſtrarunt eccleſiam Sancti Joannis in Laterano.
14 Ejecti deinde fuerunt à Civibus Romanis.
15 Factum improbum, ſed excuſabile, & quare.
16 Eccleſia Sancti Joannis in Laterano ob privationem de facto olim vacavit Clero Romano.
17 Hodie Canonicatus, Præbendæ, & Dignitates vacant Clericis Romanis.
18 Beneficia Urbis Civibus Romanis ſunt conferenda.

CAPUT XIX.

1 CAnonici regulares in multis æquiparantur Monacis præter id, quod illi laxiori inſerviunt regulæ *Gloſſ. in cap. quod Dei timorem verſ. laxiori de ſtat. Monac.* præterea ſicuti *in capite antecedenti* de beneficiis Monachorum dictum fuit, ita videndum ſupereſt, an & quando beneficia, officia, adminiſtrationes, & dignitates canonicorum regularium vel ipſo jure, vel ob privationem vacare cenſeantur pro omnibus juris effectibus inde reſultantibus.

2 Primo itaque notandum eſt canonicos regulares ordinis Sancti Auguſtini beneficia obtinentes ita ſubeſſe ſuis ſuperioribus, ut ex juſta, & rationabili cauſa beneficiis privari, & ab illis amoveri poſſint, nec quoad hoc ſuffragari reſcripta Apoſtolica omnibus compertum eſt *ex Conſtitutione 6. §.32. Benedicti XII. ibi = Præcipimus, quod canonici religionis præfatæ qualiacumque in ipſa religione auctoritate Sedis Apoſtolicæ, vel Legatorum ipſius beneficia obtinentes obediant ſuperioribus ſuis religionis ejuſdem ipſorumque ſubſint correctionibus, punitionibus, & ſtatutis, ac beneficiis ejuſmodi ex cauſis rationabilibus privari, & ab illis amoveri poſſint.*

3 Hujuſmodi autem Conſtitutio nil differt à diſpoſitione juris, nam reſcripta Apoſtolica à canonicis regularibus obtenta ſuper confirmatione eorum beneficiorum ad vitam ſunt nulla, ſi religio expreſſa non ſit, & falſa, ſi expreſſa ſit, dum Sedes Apoſtolica reſcripta retinendi beneficia ad vitam canonicis regularibus impartire non ſolet, & impartita irritat, & annullat *cap. ad noſtram de confirmat. util. vel inutil. ibi = Quidam Canonici Nemoſenſis eccleſiæ à nobis literas confirmationis ſuper adminiſtrationibus ſuis obtinere laborant, religionis ſuæ conditione ſuppreſſa; Cum igitur regularibus perſonis non conſueverit Apoſtolica Sedes aliqua perſonaliter confirmare, mandamus quatenus confirmationes, quas ab ipſis canonicis, cum regulares exiſtant, noveritis taliter impetratas, denuncietis irritas, & inanes cap. por-*
4 *recta eodem tit*; Eo modo quo non poſſunt Monaci ad vitam obtinere Prioratus, & obedientias, & obtentas ſuperior poteſt libere revocare *cap. cum ad monaſterium de ſtat. Monac. ibi = Nec alicui committatur aliqua obedientia perpetuo poſſidenda, tamquam in ſua ſibi vita locetur, ſed cum oportuerit amoveri, ſine contradictione qualibet revocetur.*

5 Verum hodie ut Monachorum, ita & Canonicorum Regularium Prioratus, Adminiſtrationes, Officia, Dignitates, & Beneficia ſunt manualia, & ad nutum amovibilia, *at teſtatur Deſnoſ. de Canonic. Regular. lib.3. cap.53. Rot. deciſ.778. part.1. diverſor.*

Digitized by Google

diverſor., *deciſ.329. num.1. circa fin. par.4. recen. tom.1.*

6 Notandum ſecundo canonicos regulares
beneficia obtinentes teneri intra certum tem-
pus à ſuperiore præfigendum ſuſcipere ſacros
ordines, quos Prioratus, adminiſtratio, aut
dignitas prærequirit, alioquin ceſſante im-
pedimento, eiſdem beneficiis, & admini-
ſtrationibus ipſo jure privantur, ſic ſtatuit
Benedictus XII. *Conſtit.6. §.39. ibi = & qui
prioratus, dignitates, perſonatus, officia,
ſeu adminiſtrationes hujuſmodi obtinuerint
infra tempus collationis; ſeu commiſſionis eis
factæ de ipſis, & adeptæ poſſeſſionis eorum ſe
faciant ad ſacerdotium promoveri, vel ſaltem
ad ordinem, quem dignitates, perſonatus,
officia, vel adminiſtrationes obtentæ requi-
rent de jure, conſuetudine, ſeu ſtatuto; Hi
quoque, qui juxta præmiſſa, ceſſante cauſa
rationabili, ad ordines promoti non fuerint,
ſint prioratibus, dignitatibus, officiis, admi-
niſtrationibus, & beneficiis prædictis eo ipſo
privati, quæ ipſis pro ea vice nullatenus con-
ferantur.*

7 Notandum tertio canonicis regularibus,
qui in Hiſpania plures occupant eccleſias ca-
thedrales, & præſertim in Catalaunia, ubi
ſinguli ſingulas habent præbendas, permiſſum
eſſe, ut poſſint retinere uſumfructum, &
uſum bonorum abſque tamen dominio ea le-
ge, ut ſemper parati, & præſto ſint reſigna-
re omnia in manibus, & ad nutum ſuperioris
Barboſ. de dignit. & capit. cap.1., quod ta-
men interdictum eſt tum de jure *ex cap. mo-
nachi de ſtat. monachor.* tum etiam *ex Tri-*
8 *dent. ſeſſ.25. cap.2. de regular.*, nihilominus
iidem Canonici Regulares, ſi à Superiore
moniti peculium, quod habent, non reve-
laverint, pænam inhabilitatis Beneficio-
rum, Prioratuum, & Adminiſtrationum
ſtatim incurrunt *ex Conſtit.6. Benedicti XII.*
§.6c *ibi = Peculium habere non poſſunt, & ſi
intra menſem moniti non revelaverint, ſint
inhabiles ad Prioratus, Officium, Admini-
ſtrationes, & Beneficia qualibet in Religio-
ne hujuſmodi obtinenda.*

9 Creſcit pæna contra eoſdem canonicos,
nam ob crimen conſpirationis, & conjura-
tionis, ex quo ſcandala, & diſcordiæ in-
ter ipſos oriuntur, qui habent, privantur
eo ipſo beneficiis, & qui non habent, ad
eadem inhabilitantur *ex d. Conſtit. Benedi-
cti XII.* §.61. *ibi = Conſpiratores, & conju-
ratores eo ipſo adminiſtrationibus, & benefi-
ciis, quæ obtinuerint, ſint privati, ſi vero
beneficiati non fuerint, eo ipſo reddantur in-
habiles ad quævis beneficia, ſeu adminiſtra-
tiones eccleſiaſticas quomodolibet obtinendas.*

10 Et quamvis hæc omnia ferè ſint immutata
ex Conſtit. Martini V., *de qua infra*, nihi-
lominus leges antiquiores, quamvis abro-
gatæ ſint, ad poſteriores trahuntur, &
ſuppient id, quod in ſimilibus per poſteriores
proviſum non eſt, immo allegari poſſunt
pro interpretatione ſimilium pænarum, quæ
contra Canonicos, & Monachos aliarum
Religionum pro eorum beneficiis ab Apo-
ſtolicis Conſtitutionibus, aliiſque ſtatutariis
Ordinationibus ipſo jure infliguntur, una
enim lex ab altera declaratur *l. non eſt no-
vum, l. ſed & poſteriores ff. de leg.*

11 Notandum quarto, quod alia officia Re-
ctorum, Viſitatoris, & aliorum Præpoſito-
rum localium in hac Religione ſunt limitata
ad certum tempus, videlicet ad annum,
ſeu triennium, quo elapſo ſtatim vacant,
& expirant, niſi generale Capitulum pro
utilitate ejuſdem Congregationis aliud du-
xerit ordinandum, ita ſtatuit Martinus V.
*Conſtit.7. §.7. ibi = Officium vero hujuſmodi
Rectoris, vel Conſervatoris, aut Viſitatoris
principalis, cæterorumque Præpoſitorum,
atque Rectorum locorum omnium d. Religio-
nis, & Congregationis ipſius præſentium, &
futurorum, ac Deputatorum ſibi ſociorum,
ſeu Definitorum elapſo anno ab eorum crea-
tione ipſo facto expiret ſecundum formam in
eorum privilegiis contentam, ac dictis eorum
Monaſteriis, & locis ab Apoſtolica Sede con-
ceſſis, aut eiſdem non obſtantibus privilegiis
anno ſecundo expleto, ſive tertio tantum ſuc-
ceſſive finito ad plus, tunc eo ipſo vacet, &
expiret dictorum regimen & officium, prout
in præmiſſis generale Capitulum pro d. Reli-
gionis, & Congregationis conſervatione,
commoditate, & utilitate ſecundum Deum
ſanius, & utilius decreverit exequendum;*

12 Poſſunt tamen Rectores, & Præpoſiti ad
idem officium reeligi, prout in d. Conſtitu-
tione Apoſtolica ſtatuitur, quod importat
vacationem officii ipſo jure poſt annum, ſeu
triennium ex prædictis.

13 Denique prætereundum non eſt, quod
Canonici Regulares Sancti Auguſtini olim
Romæ adminiſtrarunt eccleſiam Sancti Joan-
nis in Laterano, ibique ſinguli ſingulas ob-
tinuerunt præbendas, & canonicatus, ſed
14 poſtea à Civibus Romanis fuerunt ejecti,
& adminiſtratione hujus eccleſiæ privati, ut
narrat Sixtus IV. *Conſtit.10. §.5.*; factum
15 quidem improbum, quia laici de rebus ec-
cleſiæ nihil diſponere poſſunt ſive in tempo-
ralibus, ſive in ſpiritualibus *Gloſſ. in cap.
eccleſia verſ. laicis de conſtit.*, ſed tamen ex-
cuſabile; repugnat enim, ut Canonici
Regulares eam adminiſtrent eccleſiam,
cujus Paſtor eſt caput univerſalis eccleſiæ,
& ordinis eccleſiaſtici, cui membra de jure
debent correſpondere *ex Conſtit.5. cap.3. Be-*
16 *nedicti XII.*; Ideirco ſicut olim eccleſia
Lateranenſis ob privationem de facto vaca-
vit Clero Romano, prout Calliſtus III. ad-
miniſtrationem ejuſdem tamquam vacantem
17 clericis ſecularibus conceſſit, ita hodie ca-
nonicatus, præbendæ, officia, & dignita-
tes in eadem eccleſia exiſtentes vacant de
18 jure Clericis, & Civibus Romanis, quibus
conferenda ſunt *juxta Conſtit.1. Leonis X.*,
& aliorum.

ADDI-

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 Canonicis Regularibus cauſa ſtudiorum aſſignantur penſiones *ex Conſtitutione Benedicti XII.*, & in qua quantitate ibidem.

2 Religioſis de Monte Carmelo ad ſtudia generalia miſſis ſolitæ ſubventiones à provincia, & conventibus aſſignari debent *ex Conſtitutione Clementis XI.*

3 Pater tenetur ad omnes expenſas cauſa ſtudii à filio factas, item religio pro ſtudentibus.

4 Penſiones, & ſubventiones aſſignatæ religioſis ſtudentibus, finito ſtudiorum curſu, expirant, ubi de ratione.

5 Penſio, ſeu beneficium etiam modicum quoad canonicos Regulares incompatibile eſt cum alia penſione, & beneficio.

6 Penſio cauſa ſtudii aſſignatâ canonico Regulari per aſſecutionem beneficii ceſſat.

1 QUia exiſtentes in literarum ſtudiis varia ſubire oportet onera expenſarum, quibus ſcholares regulariter nihil habentes ſupplere non poſſunt, ideo Benedictus XII. literarum amator *in ſua Conſtitutione* §.24. mandavit canonicis hujus Congregationis, qui ad ſtudia generalia mittuntur, pro indumentis, aliiſque neceſſariis aſſignari penſiones ſingulis annis per deputatos miniſtrandas, videlicet in Theologia Magiſtro ſexaginta, Baccalario, & ſcholari quadraginta, Doctori juris canonici quinquaginta, Baccalario, & ſcholari pro quolibet triginta quinque libras turonenſium parvorum, vel eorum valorem in alia moneta ſub pœnis ibidem expreſſis.

2 Quod ſimiliter pro ſtudiis, & ſtudentibus religionis Beatæ Mariæ Virginis de Monte Carmelo Clemens XI. ordinavit, declarans, quod in provinciis, in quibus conventualitas eſt abrogata propter obſervantiam vitæ communis, teneatur Provincia ex communi ærario ſolitam ſubventionem pro ſuis neceſſitatibus ſupplendis aſſignare omnibus regularibus ad ſtudia generalia miſſis; Ubi vero non viget vita communis, ſed conventualitas adhuc in uſu eſt, ſolita ſubventio ſtudentium fiat à conventibus *Conſtit.*47. §.*item ordinamus*.

3 Hæc confirmatione juris non indigent, nam ſicuti Pater tenetur ad omnes expenſas, quas facere coactus fuit filius cauſa ſtudiorum *Gloſſ. Marginalis in l. quod ſi ſervus* §. *in rem circa med. ff. de in rem verſo ibi* = *Quod ſi quis filiofamilias ſtudenti mutuaverit pecuniam ob victum, veſtitum, & librorum neceſſariorum emptionem, tenetur Pater*; Ita religio tenetur providere religioſis ſtudentibus penſionem, beneficium, aut ſubventionem cum ſimilibus, matris enim figuram gerit.

4 Hujuſmodi autem penſiones, & ſubventiones, quæ juxta dictas Conſtitutiones Benedicti, & Clementis aſſignantur religioſis ſtudentibus, expleto ſtudiorum curſu expirant, *Clemens XI. loco citato ibi* = *& talis proviſio aſſignetur cuique, quandiu actualiter ſtudentes erunt*; Quod ratio ſuadet, nam ſicuti, finito ſtudiorum curſu, ceſſat cauſa conceſſionis, ita & conceſſio ipſa ceſſare debet *cap. cum ceſſante de appellat.*, *Tiraquell. in tract. cauſ. ceſſan. num.*50.

5 Inſuper penſio, & beneficium quantumvis modicum quoad canonicos regulares eſt incompatibile cum alia penſione, ſeu beneficio, idcirco habens beneficium, vel penſionem non eſt capax obtinendi aliam penſionem, niſi beneficium, vel penſionem di-

6 mittat, immo penſio per aſſecutionem beneficii etiam modici ſtatim ceſſat, *ita Benedictus XII. d. Conſtit.* §.25. *ibi* = *Ad hæc prohibemus, ne ulli canonico quodcumque beneficium quantumcumque modicum, vel aliam penſionem habenti, niſi illo, vel illa omnino dimiſſo, vel dimiſſa aliqua de dictis penſionibus ſtudentium aſſignetur, quodſi ſecus actum fuerit nullius penitus ſit momenti*; *Si vero ipſi canonico hujuſmodi penſionem ſtudentium obtinenti beneficium aliquod quantumque modicum conferatur, volumus, quod adepta poſſeſſione ipſius ceſſet ipſa penſio ipſo facto, eaque privatus exiſtat*; Quod ſpeciale eſt in Monacis, & Canonicis regularibus tum ex d. Conſtitutione, quæ ita præcipit, tum etiam de jure *cap. cum ſingula de præben. in 6. Clementina unic.* § *in quibus de ſupplen. negligent. Prælator. Card. in Clement. gratiæ in quæſt.* 8. *de reſcript. cum relatis in capite antecedenti in Additione in fin.*

ARGU-

ARGUMENTUM.

AN quando Regulares, qui extra clauſtra notoriè ita delinquunt, ut Populo ſcandalum ſint, à Prælato Regulari, & quando ab Epiſcopo Officiis, & Penſionibus privari debeant *ad interpret. Trident. ſeſſ.25. cap.14.*, *Conſtit. Pii IV.*, *& Clementis VIII.*

SUMMARIUM.

1 COncilium *Tridentinum* contra regulares extra Clauſtra notorie delinquentes refertur.
2 Diviſio materiæ circa notorium, & ſcandalum.
3 Notorium intelligitur juxta diſpoſitionem juris ex reſolutione Sacræ Congregationis.
4 Notorium juris quid ſit.
5 Notorium facti quid ſit,
6 Notorium præſumptionis quale.
7 Scandalum quid ſit.
8 Ubi agitur de delicto regularis notorio, vel per confeſſionem, vel facti evidentiam, aliaſque conjecturas locus eſt Tridentini decreto.
9 Amplia, etiamſi delictum commiſſum ſit in eccleſia.
10 Regularis delinquens captus à Miniſtris Curiæ Epiſcopalis ad ſuperiorem remittendus eſt, qui debet conficere proceſſum, & certiorare Epiſcopum de privatione, & executione ſententiæ.
11 Regularis delinquens extra clauſtra cum ſcandalo à ſuperiore ſemper eſt privandus officio, ſive procedatur ad inſtantiam Epiſcopi, ſive non, & quare.
12 Epiſcopus, ſi conſtet de fraude Prælati regularis, poteſt procedere ad privationem officii, aliaſque pænas contra Regularem, qui extra clauſtra notorie deliquit.
13 Scandalum, ubi commiſſum eſt, ibi eſt auferendum.
14 Prælatus Regularis, qui alibi Regularem impunitum tranſmittit, amittit ipſo jure dignitates, & officia, privatur ipſo facto voce activa, & paſſiva, ubi de ratione.
15 Regularis, qui extra clauſtra degit de licentia ſuperiorum, & graviter deliquit, poteſt ab epiſcopo in viſitatione privari officio.
16 An Regularis graviter delinquens privari poſſit officio, & puniri ab Epiſcopo extra viſitationem.
17 Regularis degens extra clauſtra de licentia ſuperiorum non poteſt puniri pæna Apoſtaſiæ.
18 Regularis in concernentibus curam animarum poteſt per Epiſcopum ab officio amoveri.

CAPUT XX.

1 NE regularium delicta, quæ extra clauſtra cum ſcandalo populi notorie perpatrantur, impunita in poſterum remaneant, ſalubriter per Tridentinum ſancitum eſt, *ut regularis Epiſcopo non ſubditus, qui intra clauſtra monaſterii degit, & extra ita notorie deliquerit, ut populo ſcandalum ſit, Epiſcopo inſtante à ſuo ſuperiore intra tempus ab Epiſcopo præfigendum ſevere puniatur, & de punitione Epiſcopum certiorem faciat; ſin minus à ſuperiore officio privetur, & delinquens ab Epiſcopo puniri poſſit*, ita habetur *in cap.14. ſeſſ.25. de regular.*

2 Dubia autem, quæ ex hac conciliari ſanctione Sacræ Congregationi Concilii declaranda interdum proponuntur, verſantur circa intelligentiam notorii criminis, & ſcandali, quod inde ex eo in populo provenit; reliqua, quæ concernunt executionem Tridentini, Conſtitutionem Pii IV., & Clementia VIII., nullam admittunt dubitationem quoad privationem officiorum, aliaſque pænas eiidem regularibus inflictas, prout infra.

3 Quoad primum punctum ſuper intelligentia notorii, cum olim dubitatum fuiſſet, an Ordinarius ad præſcriptum Tridentini *cap.14. ſeſſ.25. de regular.* poſſit punire regularem intra monaſterium degentem, ſi extra illud deliquerit non adeo notorie, ut populo ſcandalum ſit, poteſt tamen de delicto per teſtes conſtare, cum raro eveniat, ut delicta ſint ita notoria, ut populo ſcandalum præbeant, *reſpondit Sacra Congregatio die Decembris 1587. notorium intelligi juxta diſpoſitionem juris communis.*

4 Itaque notorium juxta diſpoſitionem juris communis tripliciter ſumitur, aliud enim eſt notorium juris, quod per confeſſionem delinquentis, vel per ſententiam certum eſt *Can. nos in quemquam 2. quæſt. 1. cap. eccleſia in fin. de Conſtit.*, confeſſus enim habetur pro judicato *l. unic. Cod. de confeſſ. l. proinde ff. ad legem aquiliam*, prout quoque acta perpetuam fidem faciunt *l. geſta Cod. de re judicat.*

5 Aliud eſt notorium facti, & dicitur publica, ſeu famoſa inſinuatio, vel proclamatio communis ex evidentia facti, ſeu rei provenient, quæ nulla poteſt tergiverſatione celari, vel quando aliquis eſt notorie deprehenſus in crimine, vel ita eſt patens, & certum delictum, quod nullo modo poteſt celari, ſeu inficiari, ut quia quaſi omnes, vel major para hominum loci hoc ſcit *cap. veſtra*, *cap. tua*, *cap. final. de cohabitat. cleric. & mulier. cap. cum olim de verbor. ſignif.*, *can. manifeſta 2.*

ſta 2. ibique Gloſſ. quæſt.1., *l. qui ſententiam Cod.de pæn.*

6 Aliud denique eſt notorium præſumptionis, quod ita dicitur, quia non poteſt ad plenum probari, niſi ex conjecturis, præſumptionibus, & indiciis, *l. quia ſemper ff. de in jus vocando*, *l. Lucius ibique Gloſſ. ff. de condit. & demonſtrat. Innocentius in cap. Michael de fil.præſbit.*

7 Quo vero attinet ad ſecundum punctum, ſcandalum definitur dictum, vel factum minus rectum præbens occaſionem ruinæ ſpiritualis, *ita cum communi docet D. Thomas* 2. 2. *art.*1. *quæſt.*43., & ſic, ſi regularis extra clauſtra delinquens dictis, vel factis minus rectis præbet occaſionem ruinæ alteri in ſpiritualibus, dicitur ſcandaloſus, ſeu dicitur cum

8 ſcandalo deliquiſſe; quoties ergo conſtat de delicto notorio, vel per confeſſionem, vel facti evidentiam, vel per conjecturas, præſumptiones, & indicia, & delictum ſit tale, quod ſcandalum populo præbeat, locum habet decretum conciliare, *Sacra Congregatio die* 1.*Decembris* 1594 *ibi = cenſuit poſſe Epiſcopum, ſi regularis extra monaſterium degat, eum punire ex capite* 3. *ſeſſ.*6.; *Si vero intra Monaſterium permaneat, & extra illud ita notorie deliquerit, ut populo ſcandalum ſit, teneri ſervare formam traditam à Concilio cap.*14. *ſeſſ.*25 *de regular.*, *nec à conſervatoribus ſuper præmiſſis impediri poſſe*, Granaten. *die* 12. *Junii* 1608. *ibi = Item cenſuit Archiepiſcopum adverſus regulares extra clauſtra delinquentes poſſe procedere ad formam, quæ præſcribitur decreto cap.*14. *ſeſſ.*25. *de regular.*, *Caſalen.* 12. *Septembris* 1648 *ibi = Reſpondit Epiſcopum procedere poſſe contra Juvenalem converſum Religionis Barnabitæ, qui notorie, & impudice cum ſcandalo verſatus fuit cum Moniali Congregationis Urſolinarum, ad præſcriptum tamen cap.*14. *ſeſſ.*25. *de regular.*

9 Nilque intereſt, an regularis extra, vel intra eccleſiam regularem, ſeu ſecularem, vel alibi delinquat. dummodo, ſpectante populo, deliquerit, nam delictum commiſſum intra eccleſiam, populo ſpectante, cenſetur commiſſum extra clauſtra, ut ita regularis ad formam Tridentini puniatur, & officio privetur, *Sacra Congregatio die* 28. *Februarii* 1602. *ibi = Item cenſuit delictum à regularibus exemptis commiſſum in eccleſia, ſpectante populo, cenſeri commiſſum extra clauſtra*; *Itaque in eo vindicare ſibi locum decretum Concilii cap.* 14. *ſeſſ.* 25. *de regular.*

10 Attamen regularis captus à Miniſtris Curiæ Epiſcopalis remittendus eſt ad ſuum ſuperiorem, ad quem ſpectat conficere proceſſum, utendo etiam opera Cancellarii regularis juxta conſtitutiones ordinum, & deinde tenetur mittere ſententiam, & omnia acta, ac certiorare Epiſcopum de pæna privationis officii, & ſententiæ executione, nec Epiſcopus in hac re poteſt aſſumere partes Judicis, an pæna ſit levis, vel non, quoniam ſufficit regularem delinquentem extra clauſtra cum Populi ſcandalo pænam ſubiſſe cum probationibus, quas Epiſcopus habuit, & aliis, quæ Prælatus regularis conficiendo proceſſum aliunde recollegit, *ita die Junii* 1587. *Sacra Congregatio cenſuit degentes etiam de licentia ſuorum ſuperiorum extra clauſtra, ſi deliquerint, puniendos eſſe ab Ordinario ex cap* 3. *ſeſſ.*6. *ſi vero intra clauſtra degant, & notorie extra clauſtra delinquant, poſſe à Miniſtris Ordinarii in carcerem conjici, remittendos tamen ſtatim, abſque eo quod proceſſus conficiatur, ad ſuperiores ſuos regulares una cum probationibus, quaſcumque habueris*, quod etiam habetur *die* 25. *Januarii* 1603. *ibi = Item cenſuit, ſi regularis intra clauſtra degens, & extra notorie deliquerit, ut ſcandalum ſit populo, à ſuo Superiore intra terminum ab Epiſcopo præfigendum ſevere puniri debere, illumque Epiſcopum cum probationibus, quas habet, debere ad ſuum Superiorem remittere, & non Epiſcopi judicis erit cognoſcere, an punitio à Superiore regulari inflicta ſit levis, nec ne*, Item *die* 5. *Februarii* 1611. *Sacra Congregatio reſpondit regularem exemptum intra clauſtra degentem & extra ea etiam ita notorie delinquentem, ut populo ſcandalum ſit, ſi à miniſtris Epiſcopi capiatur, debere ſtatim duci ad monaſterium à Superiore puniendum, quamvis Superior id non poſtulaverit, nec Epiſcopum hac de cauſa proceſſum conficere debere, ſed probationes, quas habet, ad ſuperiorem regularem remittere Naulen.* 14 *Martii* 1648. *ad ſecundum, & tertium ibi = reſpondit Superiorem regularem ad perficiendum proceſſum poſſe uti opera Cancellarii regularis juxta præſcriptum Conſtitutionis Ordinis abſque tamen fraude, ne delicta remaneant impunita ibi = ad tertium Superiorem regularem teneri ad Epiſcopum mittere nedum ſententiam, ſed etiam omnia acta, & certiorare in ſcriptis de punitione, ac ipſius ſententiæ executione*, *Hortana* 14. *Novembris* 1648., *Sacra Congregatio cenſuit ſecundum ea, quæ proponuntur, Epiſcopum Hortanum conficere debere proceſſum contra Fratrem Joannem de Meriaca Priorem, & Fratrem Franciſcum Scanapicium Carmelitas, ſi notorie extra clauſtra delinquant, ita ut populo ſcandalum ſint, dictumque proceſſum ad Superiorem regularem tranſmittere, ut intra tempus ab eodem Epiſcopo præfigendum illos ſevere puniat, & de privatione eumdem Epiſcopum in ſcriptis per legitima documenta certiorem faciat.* Hæc ultima reſolutio videtur præcedentibus contraria, ſed tamen facile poteſt conciliari, ſi habeatur reſpectus ad ipſum modum reſpondendi, quoniam Sacra Congregatio ita cenſuit, quia forte Prælatus regularis non curavit conficere proceſſum, vel non potuit ibi = *ſecundum ea, quæ proponuntur*; Nec mirum, ſi Sacra Congregatio ob varias facti, & temporum circumſtantias varium in hac re dederit quoque reſponſum *cap. quoniam*

frequenter verſ. ſi vero aliter, ut lite non conteſtata ibi = Penſatis negotii circumſtantiis.

11 Notandum in hac re regularem ita notorie delinquentem, ut populo ſcandalum ſit, ſemper à ſuo Superiore officio eſſe privandum, ſive procedatur ad inſtantiam Epiſcopi, ſive non, ſi enim clericus ob ſcandalum cogitur renunciare dignitati, in qua jus habet *Felin. in cap. ex literis* 1. *de homicid.*, multo magis regularis privandus erit officio, in quo jus non habet, vel ſi forte habet ad certum tempus ex Conſtitutionibus Ordinis, non eſt ita ſtabile, prout eſt illud, quod confertur clerico in beneficiis, & officiis ad vitam duraturis *cap. qualiter in fin. de accuſat. cum relatis in capite antecedenti.*

12 Notandum inſuper, quod ſi de fraude conſtet, forte quia Prælatus regularis ſubditum notorie delinquentem ad alia loca extra Diæceſim tranſmiſerit, ac inſtante Epiſcopo revocare omittat, ut in eo loco, in quo regularis deliquit, juxta formam Tridentini puniatur, poteſt Epiſcopus tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus regularem officio privare, in eumque aliis pænis canonicis animadvertere *juxta Conſtitutionem* 39. *Clementis VIII. Naulen.* 14. *Martii* 1648. *ad quartum ibi = Ad quartum poſſe per Epiſcopum procedi, ſi de fraude conſtet, ne hujuſmodi delicta Regularium remaneant impunita contra diſpoſitionem Sacri Concilii, & Conſtitutionem Clementis VII.*; Quod ratio
13 ſuadet, quia ubi ſcandalum commiſſum eſt, ibi eſt auferendum *Gloſſ. in can. ſed illud diſtinct* 45. *can. ſi peccaverit* 2. *queſt.*1. *in fin. ibi = ut ubi contigerit malum, ibi moriatur, & publica noxa publico indiget remedio*, inquit D. Auguſtinus, quod etiam habetur *in can. quis aliquando* §, *hæc ergo diſtinct.*1 *de pæniten.*

14 Interim tamen Prælatus regularis, qui ad eludendam diſpoſitionem Conciliarem alibi delinquentem impunitum tranſmittit, majores incurrit pænas; etenim ipſo jure amittit dignitates, & officia, & inhabilis efficitur ad alia ſimilia, vel diſſimilia in poſterum obtinenda, privatur ipſo facto voce activa, & paſſiva, ad quas à nemine, præterquam à Papa, poteſt reſtitui *juxta Conſtitutionem* 39. *Clementis VIII. ibi = Motu proprio &c. omnibus, & ſingulis cujuſcumque ordinis, & inſtituti regularium in virtute ſanctæ obedientiæ, ac privationis dignitatum, & officiorum per eos obtentorum eo ipſo incurrendis pænis &c.*; *Cæterum, ſi Superior in regularem delinquentem non animadverterit, quinimo ſi illum impunitum ad alia ſuorum ordinum loca extra Epiſcopi Diæceſim tranſmiſerit, volumus, & decernimus, ut ſuperior inſtante Epiſcopo intra terminum ab Epiſcopo præfigendum, & ſub eiſdem privationis dignitatum, & officiorum obtentorum, nec non & ſub inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ac ulterius privationis activæ, & paſſivæ vocis, ad quas à nemine præterquam à nobis, & à Romano Pontifice reſtitui poſſit, ipſo facto ſimiliter incurrendis pænis, ipſum regularem delinquentem à loco, ad quem tranſmiſſus fuerit, revocare teneatur*; & merito, quia quacumque pæna privationis officii dignus eſt Prælatus regularis, qui Conciliaribus, & Apoſtolicis mandatis obviare conatur *l. ſacrilegii Cod. de diverſ. reſcript.*

15 Denique, ſi regularis degens extra monaſterium de licentia ſuorum ſuperiorum, & extra graviter deliquerit, Epiſcopus ex Tridentino *ſeſſ.*6. *cap.*3. non ſolum in viſitatione poteſt punire, & corrigere, verum etiam, ſi qualitas criminis ita expoſtulat, delinquentem ab officio amovere *juxta sext. in can. de his* 31. *diſtinct.* 50. *ibi = ut hi, qui deprehenſi, vel capti fuerint in perjurio, furto, ac fornicatione, & cæteris hujuſmodi criminibus ſecundum Canonum Sacrorum inſtituta à proprio gradu decidant, quia ſcandalum eſt populo Dei tales perſonas ſuprapoſitas habere, quas ultra modum vitioſas eſſe conſtat.*

16 At dubium eſt, an poſſit puniri, & officio privari etiam extra viſitationem, caſus accidit in Sacra Congregatione, in qua cum dubitatum fuiſſet de duobus, primo, an Epiſcopi *ex Conſtitutione Pii IV.*, quæ incipit *de ſalute Gregis* edita ante publicationem Concilii, habeant facultatem puniendi regulares degentes extra clauſtra, & extra monaſterium; ſecundo, an d. Conſtitutio dans prædictam facultatem Epiſcopis fuerit abrogata per Concilium *cap.*2. *ſeſſ.*6., quod ex ſententia Sacræ Congregationis non dat hujuſmodi facultatem Epiſcopia, niſi in actu viſitationis, *Sacra Congregatio die* 3. *Septembris* 1622. *ex libro memorialium ad primum ita cenſuit, ad ſecundum cenſuit non eſſe abrogatam*, & ratio apud me ſolida eſt, quia *Conſtitutio Pii IV.* dat facultatem Epiſcopis puniendi regulares extra viſitationem, *Tridentinum* in viſitatione, idcirco *Conſtitutio Pii IV.* Decreto *Tridentini* non eſt contraria, nec decretum *Tridentini* eſt incompatibile *cum d. Conſtitutione*, quia tam *d. Conſtitutio*, quam *Tridentini* decretum quoad privationem officii, & punitionem regularium diverſa tempora reſpiciunt, ergo ſicut quoad unum tempus ſubſiſtit *Conſtitutio Pii IV.*, ita quoad aliud ſtabile eſt *decretum* Tridentini *l. præcipimus in fin. Cod. de appellat.*

17 Sed tamen pænis apoſtatarum puniri non poteſt regularis, qui degit extra clauſtra ex tacita licentia ſuperiorum, quia apoſtata non eſt; Unde cum quæſitum fuiſſet, an Ordinarius poſſit regularibus degentibus abſque licentia ſedis apoſtolicæ in hoſpitiis non approbatis prætextu negotiorum, & litium præcipere, ut revertantur ad clauſtra ſub pæna apoſtaſiæ, vel alia, *Sacra Congregatio reſpondit regulares degentes in hujuſmodi hoſpitiis ſubjacere juriſdictioni Epiſcopi, non autem ſubjacere pænæ apoſtaſiæ Vercellen.* 21. *Martii* 1643.

18 Cæ-

18 Cæterum regulares omnes exiſtentes intra,
vel extra monaſterium, & circa ea, quæ ad
curam animarum pertinent, graviter deli-
querint, dubium non eſt, quin ſubſint ju-
riſdictioni Epiſcopi, & privari poſſint officiis
*cap. Romana in fin. de pæn. in 6. ibique Paſſe-
rin. num.3. Patavina die 22. Januarii 1604.
ibi = Congregatio cenſuit regularem exercen-
tem curam animarum in parochiali unita mo-
naſterio regularium poſſe ab Epiſcopo viſitari
vigore cap.7. ſeſſ.7., atque ab eodem in viſi-
tatione corrigi. & puniri, ſi deliquerit in
his, quæ curam animarum, & ſacramento-
rum adminiſtrationem concernunt.* Idemque
habetur *die 20. Decembris 1614. ibi = Congre-
gatio cenſuit poſſe quidem Epiſcopum proce-
dere contra regulares exemptos extra clauſtra
degentes, & parochialibus eccleſiis ſeculari-
bus deſervientes, etiamſi deliquerint in aliis,
quam concernentibus curam animarum, &
ſacramentorum adminiſtrationem; Quod ſi re-
gulares hujuſmodi intra clauſtra degant, &
in parochialibus ſecularibus ſacramenta ad-
miniſtrent, item ſi vi ſuorum ſuperiorum de-
gant in ædibus parochialis ſuo monaſterio uni-
tæ, atque ibi curam animarum exerceant, ſu-
beſſe Epiſcopo in his, quæ ad d. curam, &
ſacramentorum adminiſtrationem pertinent.*
Quod ſatis probat *text. in cap. accepimus de
ætat. & qualit. ibi = niſi reddiderint ſe indignos.*

A D D I T I O.

SUMMARIUM.

1 Regulares poſſident beneficia, & penſiones in titulum.
2 Penſiones ad vitam ſuper beneficiis regularibus reſervandæ ſunt auctoritate ſuperioris profeſſis ejuſdem ordinis.
3 An regularis degens extra clauſtra de licentia ſuperioris ob notorium delictum, & ſcandalum privari poſſit *ex Tridentino* penſione ſibi in titulum reſervata.
4 Auctor *ex decreto Tridentini* non audet aſſerere, ubi de ratione.
5 Regularis notorie delinquens extra clauſtra penſione in titulum de jure eſt privandus, ſi delictum ſit grave.
6 Delictum regularis notorie perpetratum extra clauſtra fit qualificatum ratione ſcandali.
7 Propter delictum qualificatum clericus privatur penſione.
8 Regulari non ſolum imputatur delictum, ſed etiam ſcandalum, quod ex eo ſequitur.
9 Scandali ſpecialia quæ ſint.
10 Regularis degens extra clauſtra ſine licentia ſuperioris uti deſertor ab ordinario eſt puniendus *ex Tridentino*, & penſione de jure privandus.
11 Pœna deſertoris de jure quæ ſit.

1 EXtant in eccleſia regulares, qui benefi-
cia, & penſiones poſſident in titulum,
ac de fructibus beneficiorum, & penſionum
libere poſſunt diſponere in vita, eo modo,
quo clerici ſeculares, *ut notant Navar. in
can. ut non dicatis 12. quæſt.1. num.42., &
in Apologia quæſt.1. monit.80. num.4. 5. Car-
dinalis in Clementina 2. §. ſed & tales in 1.
notab. de vit. & honeſt. cleric. & in clementi-
na gratiæ column. penult. ad fin. verſ. quod
interogatus de reſcript. cum relat. in cap.9.
lib.1.*
2 Immo hujuſmodi penſiones in titulum, ſeu
ad vitam non poſſunt reſervari ſuper benefi-
ciis regularibus, niſi profeſſis ejuſdem or-
dinis *Clementina 1. ibiq. Gloſſ. & DD. de
ſupplen. negligen. Prælat.*, prout beneficia
ipſamet regularia regularibus de jure
ſunt conferenda *cap cum ſingula de præb. in 6.*
3 Itaque quæritur, an regularis, qui notorie
deliquit cum ſcandalo populi, penſione ſibi
ad vitam ſuper beneficio regulari auctorita-
te ſuperioris reſervata privari poſſit ex Tri-
4 dentino *ſeſſ.25. cap 14.*; Punctum tactum
non habeo, idque aſſerere non audeo ex de-
creto *Tridentini*, quia ibidem fit mentio
dumtaxat de privatione officii, cujus appel-
5 latione non venit penſio; At inſpecta diſpo-
ſitione juris arbitror privari poſſe, & pri-
vandum eſſe, dummodo delictum ſit grave,
& depoſitione dignum, & ratio eſt, quia
6 delictum regularis notorie perpetratum qua-
lificatum ſit ratione ſcandali, idcirco ſicuti
7 clericus ob delictum qualificatum penſione
privatur *ex plene deduct. per adden. ad Ro-
tam deciſ.1. part.9. recen.*, ita à fortiori re-
gularis; Quod apud me nullam habet dubi-
8 tationem, quoniam regulari non ſolum im-
putatur delictum, quod ex malitia notorie
commiſit extra clauſtra, ſed etiam omne id,
quod ex eo ſequitur, nempe ſcandalum cau-
ſatum in populo, quod crimen graviſſimum
eſt *Gloſſ. in can. clericum verſ. per quod di-
ſtinct.50. ibi = Argumentum, quod ratione
unius delicti imputantur omnia delicta, quæ
ſequuntur ex illo, Gloſſ. in can. ſtudeat verſ.
9 prodiit. diſtinct.50.*. Deinde regularis noto-
rie delinquens extra clauſtra quacumque pœ-
na dignus eſt propter ſcandalum, in quo il-
lud ſpeciale eſt, ut quis gravius puniatur,
& ſemper cadat à gradu ſuo *Gloſſ. margina-
lis in l. ultima ff. ad l. cornel. de ſicar. ibi =
Nota, quod propter ſcandalum aliqua poſt-
ponuntur, & fiunt, quæ aliter non fierent,
can. de his 31. diſtinct.50. ibi = à proprio gra-
du decidant, quia ſcandalum eſt Populo Dei
tales perſonas ſuprapoſitas habere, late Fe-
lin in cap.2. de præſcript.* ubi quæ ſint ſpecia-
lia ſcandali, enumerat.
10 Fortius hæc procedunt, ſi regularis ſine
licentia, & ſub prætextu accedendi ad ſuos
ſuperiores degat extra clauſtra, quoniam
tunc, ſi notorie deliquerit, poteſt ab Ordi-
nario puniri ut deſertor *ex Trident. ſeſſ.25.
cap.4. de regular.* ibi = *tamquam deſertor ſui
inſtituti puniatur*, & in ſequelam ob grave,
& notorium delictum extra clauſtra com-
miſſum penſione etiam in titulum juridice
11 privatur, prout deſertor privatur gradu, &
militia, ſpoliatur ſtipendiis, & quandoque
etiam pœna ordinaria ſpectitur *l. deſertorem
ff. de re militar.*

ARGUMENTUM.

DE vacatione Dignitatis, ſeu Officii, ac Penſionis Abbatiſſæ vel ipſo jure, vel ob amotionem *ad interpret. Trident. ſeſſ. 25. cap. 7.*, *& Conſtit.* 80. *Gregorii XIII.*

SUMMARIUM.

1 ABbatiſſa de jure habet dignitatem.
2 Abbatiſſa ex privilegio poteſt conferre officia, & beneficia, ſuſpendere canonicas ſuas, & clericos ſibi ſubjectos.
3 Non poteſt de jure viſitare, ſecus ſi ſit in poſſeſſione viſitandi.
4 Abbatiſſa, prout habet adminiſtrationem monaſterii tantum, dicitur habere officium, ubi de ratione.
5 Ætas Abbatiſſæ ex præcepto Apoſtolico debet eſſe ſexaginta annorum.
6 Ætas Diaconiſſæ ex ſententia Leonis I quadraginta annorum.
7 Ætas Diaconiſſæ juxta leges Imperiales quinquaginta annorum redacta ad annum quadrageſimum.
8 Concilium *Calcedonenſe* ætatem Diaconiſſæ in quadrageſſimo anno definivit.
9 Concilium *Carthaginenſe III* quoad ætatem quadragiotà annorum in ſanctimonialibus declaratur.
10 Bonifacius VIII ætatem Abbatiſſæ, vel Prioriſſæ ad trigeſſimum annum reſtrinxit.
11 Concilium *Tridentinum* Abbatiſſam, & Prioriſſam quadraginta annorum eligi mandavit, in ſubſidium ætas triginta annorum ſufficit.
12 Ætas Abbatiſſæ, & Prioriſſæ debet eſſe completa, ubi rationes, & decreta Sacræ Congregationis.
13 Officium Abbatiſſæ vacat ob lapſum triennii in Italia *ex conſtit. Gregorii XIII.*
14 Verbum *deſinere* importàt vacationem, & perpetuam deſinentiam.
15 Verba *deſinere*, *&* *vacare* de jure differunt, ſecus ubi poſt lapſum certi temporis officium extat.
16 Verbum *carere* intelligitur ipſo jure.
17 Officium Abbatiſſæ vacat ob amotionem ex legitima cauſa.
18 Officium Abbatiſſæ vacat ex defectu ætatis, & aliorum requiſitorum.
19 Epiſcopus ætati, & aliis Abbatiſſe requiſitis diſpenſare non poteſt, ſed recurrendum eſt ad Congregationem Concilii.
20 Nominatio Prioriſſæ ex privilegio Apoſtolico debetur Patrono etiam mox religionem profeſſuro, ubi caſus, & reſolutio Sacræ Congregationis nu n. 21.
22 Jus nominandi Abbatiſſam debetur fundatrici Monaſterii.
23 An Patronus habens ex privilegio Apoſtolico jus nominandi Abbatiſſam teneatur nominare juxta requiſita *Tridentini*, Cardinalium opiniones, & reſolutio Papæ in hac re.
24 Patronus laicus nominans Prioriſſam, quæ ætate, aliiſque requiſitis non pollet; privatur pro ea vice facultate iterum nominandi.
25 Abbatiſſæ perpetuæ debent intra annum benedici, alioquin ipſo jure privantur.

CAPUT XXI.

1 ABbatiſſa canonice electa à Monialibus de jure dicitur habere dignitatem *l generali C. de ſacroſ. eccleſ. cap. indemnitatibus §. verum de elect. in 6.*, *Abbas in cap. cum in cunctis column. 4. verſ. ulte-*
2 *rius quæro de elect.*, ſed ex privilegio poteſt conferre officia, & beneficia, canonicas ſuas, & clericos ſuæ juriſdictioni ſubjectos ab officiis, & beneficiis ſuſpendere, ad inſtar inferiorum Prælatorum, habet enim adminiſtrationem in ſpiritualibus, & temporalibus *cap. cum dilecta ibique Gloſs.*, *& DD. de majorit. & obedien.*, *cap. cognoſcitur de his, quæ fiunt à Prælat. ſine conſenſ. capit.*; &
3 quamvis de jure nequeat viſitare, benedicere, & abſolvere *cap. nova de pœniten. & remiſſ. cap. de monialibus de ſenten. excomunicat. Tondut. quæſt. benef. cap. 124. per tot.* nihilominus hujuſmodi jus ſuper eccleſiis monaſterio unitis etiam competit, ſi tamen ſit in poſſeſſione viſitandi, exceptis iis, quæ tangunt curam animarum, cujus Abbatiſſa etiam cum poteſtate quaſi Epiſcopali eſt penitus incapax *Ros. deciſ. 504. coram Dunoz-*
4 *zet. jun.*, *deciſ. 311. part. 9. recen.*, verum Abbatiſſa habet potius officium, ſi ad regimen Monaſterii dumtaxat eligatur, Abbatiſſatus enim, prout Abbatia, ſolicitudinis nomen potius ſonat, quam juriſdictionis *Gloſs. in cap. tuam de ætat. & qualit. can. hoc tantum 18. quæſt. 2.*
5 Circa ejus ætatem varia fuit diſpoſitio juris, olim enim ad hujuſmodi dignitatem, ſeu officium non poterat eligi ex præcepto Apoſtolico, niſi quæ conſtituta eſſet in ætate ſexaginta annorum *can. juvenculas 20. quæſt. 1. ibi = juvenculas fieri Abbatiſſas vehementiſſime probibemus, nullam igitur fraternitas tua, niſi ſexagenariam virginem, cujus vita, & mores hoc exegerint, velari*
6 *permittat.*, ſed quia, ut ait *ibidem* Gloſs., id poteſt intelligi, ut Abbatiſſa ſit ſexagenaria non ætate, ſed perfectione continentiæ, ideo Leo I. Papa præſcripſit ætatem annorum quadraginta in conſecratione Diaconiſſæ *can. nemo diſtinct 78. ibi = Nemo inter Diaconiſſas conſecretur ſacroſanctæ eccleſiæ, quæ*
7 *minor ſit quadraginta annis*; Nec ab his differt Juſtinianus, qui ætatem Diaconiſſæ, quam prius ad quinquageſimum annum definiverat, ad quadrageſimum reduxit *l. nemo authen.*

Digitized by Google

authen. Diaconiſſam C. de Epiſcop. & cler.
ibi = Diaconiſſam in ſancta Dei eccleſia
non ordinari præcipimus , quæ minor ſit an-
nis quadraginta , idemque habetur *in au-*
then. Præsbiterum de ſanctiſſimis Epiſcop.
8 Concilium deinde Calcedonenſe agnoſcens
præcepta eccleſiaſtica variatione temporum,
& circumſtantiarum poſſe mutari , decrevit
in cap. 15. ætatem Diaconiſſarum in anno
9 quadrageſimo completo. Idemque de ſancti-
monialibus ſtatuit Concilium Carthaginen-
ſe III. *in can. ſanctimoniales* 20. *quæſt.* 1. *ibi=*
ſanctimoniales ante annum quadrageſimum
non velentur; De conſecrationis utique ve-
lo, non de religioſa profeſſione Interpretan-
dus eſt hic Canon ; Vocantur enim ſancti-
moniales ante ſuſceptum velum, de quo hic
agitur ; Ætaa quadraginta annorom deſi-
gnata eſt tum in Conciliorum Canonibus ,
tum in legibus Imperatorum ad Diaconiſſæ
conſecrationem ; de his ergo agere ſynodus
Carthaginenſis exiſtimanda eſt , non univer-
10 ſim de Monialibus ; Non item ſub Bonifa-
cio VIII. res ſe habuit, ſtatuit enim ad ob-
tinendam dignitatem Abbatiſſæ , vel Prio-
riſſæ ſufficere ætatem triginta annorum ibi=
Nec Abbatiſſam , nec Prioriſſam , ubi per
Prioriſſam Monaſterium gubernatur , de cæ-
tero eligatur aliqua , niſi trigeſimum annum
compleverit,cap. indemnitatibus de elect.in 6.
11 Denique Concilium Tridentinum ætatem
annorum quadraginta in Abbatiſſa, & Prio-
riſſa convenienter antiquis Canonibus defi-
nivit , urgente tamen neceſſitate etiam æta-
tem triginta annorum ſufficere decrevit cum
aliis requiſitis , de quibus *in cap* 7. *ſeſſ.*25.
de regular.ibi = Abbatiſſa , & Prioriſſa , &
quocumque alio nomine præfecta . vel prepo-
ſita appelletur , *eligatur non minor annis*
quadraginta , & quæ octo annis poſt expreſ-
ſam profeſſionem laudabiliter vixerit , quod ſi
bis qualitatibus non reperiatur in eodem mo-
naſterio , ex iis , quæ in eodem monaſterio
annum trigeſimum exceſſerint , & quinque
ſaltem annis poſt profeſſionem recte vixerint,
12 *eligatur* ; Utrobique autem ætas Abbatiſſæ,
& Prioriſſæ annorum quadraginta , vel tri-
ginta debet eſſe completa , & quidem quoad
ætatem quadraginta annorum certum eſt ,
mandat enim *ibidem Tridentinum* , ut non
eligatur minor annis quadraginta , eſſet
autem minor , niſi annum quadrageſimum
expleviſſet , nam ille eſt major quadraginta
annis , qui quadrageſimum annum comple-
vit , eſſe enim majorem tali anno dicit eſſe
ſupra eumdem , ipſumque excedere , & qui
non excedit major non eſt ; Deinde quoad
ætatem triginta ceſſat penitus dubitatio ex
verbo *exceſſerint* , quo utitur *ibidem Tri-*
dentinum , ergo ætatem triginta , vel qua-
draginta annorum in Abbatiſſa , ſeu Prioriſ-
ſa non ſufficit cæptam , ſed completam eſſe
oportet *Vigilien.* 12. *Martii* 1633.*ibi = Sacra*
Congregatio reſpondit ætatem quadraginta
*annorum in Abbatiſſa requiſitam ex cap.*7.
*ſeſt.*25. *de regular. intelligi de quadraginta*
annis completis Neapolitana 24. *Septem-*
bris 1678.
13 His poſitis vacat officium Abbatiſſæ ob re-
motionem , quæ fit , vel à lege , vel ab ho-
mine . Et quidem à lege , ubi Abbatiſſa eſt
triennalis dumtaxat , prout in Italia , tunc
enim finito triennio expirat officium , dum
Abbatiſſa ſtatim deſinit habere adminiſtra-
tionem *ex Conſtit.*80.*Gregorii XIII ibi = ſed*
triennales tantum à conventu uniuſcuiuſque
monaſterii , aut alias juxta decreta Tridenti-
ni , & regularia ſuorum ordinum inſtituta
eligantur , & præficiantur , quæ poſtmodum
elapſo triennio præeſſe deſinant , omnique
14 *prorſus careant auctoritate* ; nec de vaca-
tione abbatiſſatus poteſt ambigi , nam ver-
bum *deſinere* perpetuam de jure deſinentiam
à loco importat *l. final.* §. *quod inquit ff. de*
adſignan. libert. ibi = quod inquit ſenatus , ſi
quis in civitate eſſe deſiiſſet , eum ſignificat .
qui in perpetuum in civitate eſſe deſierit l.ſi is
§.*quod dicitur ff de jur.dot.*
15 Nec obiicias *deſinere* , & *vacare* inter ſe
de jure differre , quia *deſinere* proprie locum
habet in caſu , quo morte , vel privatione
jus plene extinguitur, *vacare* autem, ubi be-
neficium extat , *ut explicat Innocentius in*
*cap. dilecto num.*3. *de præben. ibi = & ideo*
licet in aliqua eccleſia , ubi eſt incertus nu-
merus canonicorum ſint plures canonici , &
unus moriatur , non valent literæ , ſi impe-
trentur ſuper canonicatu illius alicui confe-
rendo , quaſi vacet , quia non vacat , imo de-
ſiit , ut hic dicit , ſecus autem , ubi eſſet cer-
tus numerus canonicorum , quia tunc non de-
ſinit , ſed vacat; Reſpondetur *Innocentii* do-
ctrinam non obſtare , licet enim *deſinere* di-
catur, ubi jus extinguitur, nihilominus , ubi
officium , vel dignitas extat , proprie datur
vacatio *juxta diſtinctionem Innocentii , de*
qua ſupra . Utrumque verificatur , quia
quoad Abbatiſſam jus poſt triennium extin-
guitur , ſed officium Abbatiſſæ poſt trien-
nium extat , ergo poſt triennium jus deſinit,
& Abbatiſſatus vacat .
16 Deinde verbum *carere* intelligitur ipſo ju-
re *Corſett. ſingular.* 35. , ergo poſt lapſum
triennii Abbatiſſatus ipſo jure vacat , quod
patet ex eo , quia altera Monialis juxta di-
cta requiſita ad hujuſmodi officium , quod
poſt triennium extat , eſt ſubroganda , &
eligenda *ex Tridentino,Conſtit.*103.*Pii IV.*,
& Gregorii XIII,Baren. 29.*Maii* 1649 *ibi=*
Sacra Congregatio cenſuit Sacrum Conci-
lium obſtare innovatum in Conſtitutione Gre-
gorii XIII. eo in ordine , ut Abbatiſſa ul-
tra triennium in officio continuare poſſit , Bur-
gen. 10. *Februarii* 1594. *ibi = Quod ſi mo-*
niales curæ dictorum Fratrum Minorum
ſubiiciantur ex Conſtitutione Sixti V. caveri
Abbatiſſam ultra triennium continuare non
poſſe .
17 Vacat inſuper officium Abbatiſſatus ab
homine , quando ſcilicet Abbatiſſa ob ma-
lam adminiſtrationem , vel ex alia juſta , &
legitima cauſa ab officio amovetur, id tamen
non

non poteſt fieri à Monialibus, ſed cauſa amotionis ab Ordinario cognoſci, & approbari debet, *Parmen.* 20. *Junii* 1620. *ibi = Sacra Congregatio, Sanctiſſimo annuente, declaravit dd. Abbatiſſas, ſeu Prioriſſas ad triennium, vel aliud tempus canonice electas, durante hoc tempore, ab officio amoveri non poſſe, niſi abſque legitima cauſa prius cognita, & approbata ab Epiſcopo Parmenſi*; Præterea ſicuti in Italia officium Abbatiſſatus vacat poſt triennium, ita alibi vacat morte, vel amotione, quoniam extra Italiam nulla lege prohibetur, quo minus electa in Abbatiſſam in officio continuare poſſit etiam ultra triennium, & ad vitam *Burgen.* 10. *Februarii* 1594. *ibi = Sacra Congregatio cenſuit Abbatiſſam, ſi Moniales non fuerint curæ, & regimini Fratrum Minorum Sancti Franciſci de obſervantia ſubjectæ, poſſe ultra triennium durare, cum nulla lege, & Pontificia Conſtitutione id extra Italiam prohibeatur*.

18 Demum electio Abbatiſſæ, quæ caret ætate, aliiſque Tridentini requiſitis, eſt ipſo jure nulla, eaque ab adminiſtratione removenda eſt, quia hujuſmodi requiſita ſunt neceſſaria ad validitatem electionis, *Sacra Congregatio in Foroſempronien.* 23. *Sepembris* 1596. *ibi = Item cenſuit oportere Monialem, quæ in Abbatiſſam eligenda ſit, non ſolum annum probationis expleviſſe, ſed etiam præditam eſſe qualitatibus requiſitis à decreto Concilii ſeſſ.* 25. *cap.* 7. *de regular.*, & in ſequelam ob amotionem ab adminiſtratione, & caſſationem electionis Abbatiſſatus iterum vacat *cap. propoſuit de conceſſ. præben. ibi = Poſt caſſationem electionis intelligebatur vacare*, quod per nos alibi ſæpe dictum eſt.

19 Poteſtas Epiſcopi quoad defectum ætatis, & aliorum requiſitorum non ſuffragatur, Epiſcopus enim contra jus diſpenſare non poteſt *Cardinalis conſ.* 130. *per tot.*, ſed recurrendum eſt ad Sacram Congregationem Concilii, quæ ex cauſa neceſſitatis committere ſolet Epiſcopo facultatem diſpenſandi tam ſuper ætate, quam ſuper aliis requiſitis *Interamnen.* 12. *Martii* 1695. *lib. dec.* 43. *fol.* 136., *Fundana* 7. *Julii* 1698. *lib. dec.* 48. *fol.* 276., *Patavina* 9. *Auguſti* 1698. *lib. decret.* 48. *fol.* 393. *& alibi*.

20 Notandum tamen in hac re, quod Abbatiſſa, ſeu Prioriſſa debet eſſe perpetua, ſi nominatio ſpectat ad patronum ex privilegio Apoſtolico, quod debetur etiam cum indulto nominandi, Patrono mox religionem profeſſuro, caſus eſt *in Pariſien.* 20. *Aprilis* 1697. *lib. decret.* 47. *fol.* 152., in qua Ludovicus Berrier perpetuus Prior Commendatarius Monaſterii de Berrieriis Ordinis Sancti Benedicti expoſuit ſe anno 1674. cum auctoritate Ordinarii fundaſſe, ac dotaſſe in oppido de Torrai Monaſterium Monialium ſub regula Sancti Benedicti, & ſub invocatione Beatæ Mariæ Virginis reſervato in actu fundationis jure nominandi, ac præſentandi ab Archiepiſcopo Pariſienſi Prioriſſam ejuſdem Monaſterii ad ſui favorem, & ſucceſſive maſculorum ſeniorum ejus familiæ.

Et licet ad effectum aquirendi jus præſentandi ad Prælaturam regularem, ſive conventualem neceſſarium videretur ſpeciale privilegium Sedis Apoſtolicæ ad formam textus *in cap. nobis*, *ubi Fagnan. num.* 12. *de jurepatron.*, *Corrad.*, qui teſtatur de ſtylo Curiæ *in prax benef. lib.* 4. *cap.* 4. *num.* 30., nihilominus ſecuta vacatione d. Prioriſſatus idem Lodovicus abſque ulla contradictione bis admiſſus fuit juxta legem fundationis ad præſentationem Prioriſſæ.

Cum autem nuper idem Lodovicus orator perfectioris vitæ, ac regularis diſciplinæ zelo ductus habitu inter religioſos Sancti Benedicti ſuſcepto profeſſionem in eo emittere intendat, ea autem emiſſa non ſine ratione vereatur præfatum jus præſentandi, ipſo vivente, transferri poſſe ex ejus perſona in Monaſterium, hinc prævio ſupplici libello per Sanctiſſimum huic Sacræ Congregationi remiſſo, ſupplicavit pro indulto, ut ipſe, ejus vita durante, quamvis profeſſus d. jure præſentandi ad tenorem fundationis libere frui poſſit, abſque eo quod jus aliquod aquiratur Monaſterio, aut ſuperioribus religioſis, & ſalvo in reliquis jure aliorum Patronorum poſt ejus obitum nominatorum.

Super quibus auditus Officialis Archiepiſcopi Pariſienſis expoſitam veritatem confirmans ita ſubdit; *Inſuper ex aliis actis certiores facti ſumus d. fundationem executioni in commodum ejuſdem Monaſterii fuiſſe demandatam, eccleſiam d. Monaſterii, & loca regularia, ſi non perfecta, ſaltem cito cura oratoris perficienda, ſicuti ipſum Monaſterium, eodem procurante, omnibus neceſſariis inſtruendum d. oratorem jus ſuum exercuiſſe, ac ſuper ejus nominatione D. Jacobæ Gerberon, & poſt illam D. Ludovicæ de Albret de Luynes modernæ Prioriſſæ de d. Prioratu auctoritate ordinaria fuiſſe proviſum; Cumque prædictus D. Ludovicus Berrier Orator ſit vir doctrina, æque ac probitate, ac pietate inſigni præditus, qui ob melioris vitæ frugem, beneficia, dignitates, honores, videlicet Abbatiam de Lonlaii, Archidiaconatum, & Canonicatum Eccleſiæ Pariſienſis duos Prioratus, unum de Vilanace, & alterum de Maupas, ac munus Conſiliarii in parlamento Pariſienſi cum aliis bonis paternis dimiſit, & abjecit, ut totum ſe Deo voveat, & vitam regularem, & ſtrictiorem obſervantiam amplectatur, ſeque in Prioratum ſuum de Berrieriis recepis, ut profeſſionem emittat, arbitramur ipſum, qui apprimè novit regulam Sancti Benedicti, & quid ejus ſectatores facere teneantur, majori cum ſtudio, & majori cum cura utilitati d. Monaſterii invigilaturum, quod jam in duabus nominationibus per eum factis viſum eſt, in quibus carne, & ſanguine non auditis, Moniales digniores ſelegit, poſthabitis ſuis conſanguineis, iiſque proxi-*

proximioribus in eodem Monaſterio profeſſis,
quibus omnibus perpenſis exiſtimamus San-
ctitatem Suam aliquid d. Monaſterio in ſpiri-
tualibus , & temporalibus perutile , ac Deo
gratum facturam , ſi præfato oratori prædi-
ctum indultum concedat , ipſumque omnibus
juribus in d. fundationis actu reſervatis frui
faciat; His itaque ſtantibus dubium eſt, an
petitum indultum ſit oratori concedendum
21 in caſu &c. ; *Sacra Congregatio cenſuit*
oratorem recurrere debere ad Sanctiſſimum
pro conceſſione reſervationis juſpatronatus, &
poſtea ſupplicare pro indulto.

22 Optima quidem reſolutio eſt, & innixa
exemplo D. Gregorii *lib.2. epiſt.59.*, in qua
mandavit Epiſcopo Neapolitano, ut eccle-
ſiam dedicaret Monialium Civitatis Neapo-
litanæ, ibidemque eligeret in Abbatiſſam,
quam pia Matrona, & fundatrix nominave-
rat, ibi=*In quo Gratioſam Abbatiſſam præeſſe*
diſpoſuit , ſimulque oratorium conſtruxiſſe
dignoſcitur, cui & pro voto ſuo quatuor un-
cias totius ſubſtantiæ ſuæ dimiſit, & de ſimi-
li nominatione alterius Abbatiſſæ facta à
Sancta Redegunda in Monaſterio Pictavienſi
per eam fundato adeſt exemplum in Conci-
lio Turonenſi relato per *Tamburin. de jure*
Abbatiſſæ diſput. 30. quæſit. 2. num. 4. ,
Thomaſſin. vetus , & nova eccleſiæ diſciplina
de beneſ. tom.2. lib.1. cap.30. num.15.

23 Quæſtio hinc eſt, an patronus laicus,
cui ex privilegio Apoſtolico competit jus
nominandi, teneatur nominare Abbatiſſam
juxta qualitates à jure, & decreto Triden-
tini requiſitas; Fuit habita Congregatio Con-
cilii, in qua interfuerunt DD. Cardinales
Paleottus , Lancellotus, Caſtruccius, de Mon-
telparo , Juſtinianus , Creſcentius , Para-
vicinus , Mathejus, Platta , & fuit in ea
diſcuſſum ſupradictum dubium, & Cardi-
nales *Paleottus , Lancellottus , Caſtrucius ,*
Creſcentius , Paravicinus , Mathejus fuere
illius ſententiæ, ut qualitates, quæ in d.
decreto Concilii requiruntur in Abbatiſſa
eligenda, requirantur etiam in præſentanda;
reliqui vero tres Cardinales, nempe *Mon-*
telparo , Juſtinianus , & Platta fuerunt al-
terius ſententiæ; cumque retuliſſent Sanctiſ-
ſimo Domino Noſtro vota Congregationis,
viſum ei fuit bene per majorem partem fuiſſe
deciſum, & adduxit textum *in cap. finali de*
elect. in 6., qui licet diſponat in electione, pro-
cedit etiam in præſentatione *Burgen. 14. Ju-*
nii 1594. *lib. decr. 8. fol. 48.* , *& memorial. 131.*
24 *fol. 133.* Porro Patronus nominans Abbatiſ-
ſam, quæ ætate triginta, vel quadraginta
annorum, aliiſque requiſitis non pollet, pri-
vatur pro ea vice poteſtate iterum nominan-
di Abbatiſſam, niſi ex juſta, & rationabili
cauſa excuſandus ſit §. *ſi quis authentica de*
ſanctiſſ. Epiſcop. cap. cum vos ibique DD.
de offic. ordinar. cap. indemnitatibus de elect.
in 6. , *Concilium Tridentinum ſeſſ. 25. cap. 7.*
de regular. Rot. deciſ. 156. per tot. part 9.
rec. ; & Abbatiſſatus vacat ut prius ex dictis.

25 Denique Abbatiſſæ perpetuæ tenentur ſu-
ſcipere ab Epiſcopo munus benedictionis, ſi
tamen in loco mos eſt Abbatiſſas benedici
Clement. 2. §. ſtatuimus de ſtat. Monachor. ,
ubi diſponitur eas benedici debere intra an-
num ſuæ confirmationis, *Abb. & Felin. in*
cap. meminimus 13. in princip. de accuſat. ,
& Zabarell. d. §. ſtatuimus in princip. , *&*
quæſt. 12. in fin. eas ipſo jure privari dicunt,
niſi benedicantur intra annum.

A D D I T I O.

S V M M A R I V M.

1 FOEmina excluſa ab omnibus officiis virilibus inca-
pax etiam eſt beneficii, & penſionis eccleſiaſticæ.

2 Abbatiſſa perpetua poteſt reſignare ſuam dignitatem co-
ram Papa cum penſione.

3 An penſio reſervata Abbatiſſæ occaſione reſignationis per
electionem ad eamdem, vel aliam Abbatiſſatus digni-
tatem extinguatur? ibidem num. 4. 5. 6. 7.

1 QUamvis fœmina excluſa ſit ab omnibus
virilibus officiis *per text. in l. 2. ff. de*
reg. jur. , & in ſequelam etiam eſſe
incapacem beneficii, & penſionis eccleſiaſti-
cæ pro certo ſupponitur *apud Rot. deciſ. 90.*
num. 5. deciſ. 117. num. 2. coram Molin. , nihil-
2 ominus id non eſt ſemper verum, nam Ab-
batiſſa perpetua poteſt reſignare ſuam digni-
tatem etiam ad favorem coram Sanctiſſimo,
& penſionem ſuper dignitate reſignata ſibi
reſervare, *ut notant Pariſ. de reſignat. lib. 3.*
quæſt. 12. num. 19. , *Tamburin. de jur. Abba-*
tiſ. diſput. 31. quæſit. 2. , & colligitur *ex Cre-*
ſcentio deciſ. 2. in princip. de renunciat. Hoc
poſito.

3 Quæritur, an penſio occaſione reſignatio-
nis reſervata Abbatiſſæ extinguatur per ele-
ctionem ad eamdem, vel aliam Abbatiſſatus
dignitatem in eodem, vel alio monaſterio;
Reſpondeo Abbatiſſam electam ad regimen
monaſterii dumtaxat non eſſe proprie præla-
tam, habet enim potius adminiſtrationem
œconomicam, quam eccleſiaſticam juriſdi-
4 ctionem, ſed tamen beneficium, & digni-
tatem, ſi perpetua ſit, poſſidet in eccleſia
cap. indemnitatibus §. verum de elect. in 6. ,
Rot. deciſ. 396. num. 9. part. 19. recen., Itaque
5 hoc caſu per novam electionem ad Abbatiſ-
ſatum penſio extinguitur ob incompatibili-
tatem, quod quoque videtur ſpeciale in mo-
nialibus poſſidentibus dignitates, & benefi-
cia perpetua *cap. cum ſingula de præben. in 6.*
cum relatis in additione antecedenti , nam
quidquid diſpoſitum eſt in Monacis, & Ab-
batibus, locum habet in Monialibus, & Ab-
batiſſis *cap. final. in fin. ibique Abbat de ſtat.*
Monach.

6 Si vero Abbatiſſa electa confirmetur, vel
bene-

benedicatur à Papa, vel ab Epiſcopo, habeatque juriſdictionem conferendi beneficia, ſuſpendendi clericos, viſitandi monaſteria cum ſimilibus, tunc penſio occaſione reſignationis reſervata extinguitur ob promotionem ad Prælaturam regularem, eo modo quo vacant beneficia, & penſiones Monaci ad Abbatiam promoti *cap. cum in cunctis* §. *cum vero de elect. Oldrad. conſ.* 14. *per tot.*, hoc
7 enim caſu Abbatiſſa cum poteſtate quaſi epiſcopali poſſidet dignitatem, & prælaturam *cap. indemnitatibus de elect. in* 6., *l. generali Cod. de ſacroſanct. eccleſ. cap. cum dilecta, ibique Gloſſ.*, & *DD. de majorit.*, & *obedien.*

ARGUMENTUM.

DE Præbendis, ac Penſionibus Abbatiſſarum, Decaniſſarum, & Canoniſſarum Germaniæ vacantibus vel ipſo jure, vel ob privationem *ad interpret. text. in cap. dilecta de majorit. & obedien., cap. indemnitatibus de elect. in* 6., *Clement. attendentes de ſtat. Monachor.*

SUMMARIUM.

1 CAnoniſſæ *Germaniæ*, & *Belgii* poſſident præbendas, interſunt choro cum ſimilibus.
2 Abbatiſſæ, & Decaniſſæ profeſſionem regularem emittentes ſunt perſonæ eccleſiaſticæ.
3 Sedes Apoſtolica eorum electiones confirmat.
4 Hujuſmodi præbendæ ſunt tituli eccleſiaſtici reſignabiles.
5 Vacant reſignatione, ſi Abbatiſſa reſignans per viginti dies ſupervixerit, ubi de ratione.
6 Vacant ob incompatibilitatem.
7 Abbatiſſa ex *Tridentino* duobus Monaſteriis præeſſe non poteſt.
8 Præbendæ Canoniſſarum, quæ nullam profeſſionem emittunt, non ſunt beneficia eccleſiaſtica, ſed potius præſtimonia.
9 Vacant ſtatim poſt admiſſam reſignationem à Papa.
10 Pro aſſequendis hiſce præbendis requiritur in Canoniſſa nobilitas equeſtris, vel militaris.
11 Literæ Apoſtolicæ obreptitiæ, & ſubreptitiæ non ſunt, licet Papæ fuerit ſuppoſitum præbendam, quæ reſignatur, eſſe beneficium eccleſiaſticum, & quare.
12 Vacant per Matrimonium à Canoniſſa contractum.
13 Canoniſſæ *Tullenſes* ultra duas, vel tres præbendas habere, & retinere non poſſunt.
14 Per aſſecutionem quartæ præbendæ de jure vacat prima, niſi detur optio.
15 Non vacant ob ſimoniam.
16 Abbatiſſa cum juriſdictione poteſt Canoniſſas præbendis privare.
17 Ob privationem vacant de facto.

CAPUT XXII.

1 ULtra dignitates, adminiſtrationes, beneficia, & officia, quæ vacant poſt certum, & limitatum tempus, ſeu etiam ob amotionem Abbatiſſarum, ſeu Prioriſſarum, quæ monaſteriis præſunt *ex dictis in capite antecedenti*, extant *in Germania*, *Belgio*, & *alibi* mulieres, quæ canonicæ, ſeu domicellæ appellantur, poſſident canonicatus, & præbendas, divinis interſunt officiis, ad inſtar canonicorum ſecularium, licet propriis non renuncient, nec ullam emittant regularem profeſſionem *Gloſſ. in cap. dilecta verſ. canonicas de majorit. & obedien. cap. indemnitatibus* §. *penultimo de elect. in* 6., *Clementina attendentes verſ. illas de ſtat. monachor.*, *Hallier de ſacr. elect. fol.* 512., *Thomaſſin vetus, & nova eccleſ. diſciplin. de benef. part.* 1. *lib.* 3. *cap.* 63., De hiſce itaque præbendis, earumque vacatione vel ipſo jure, vel ob privationem nonnulla breviter hic differenda ſunt, quæ in Curia Romana etiam practice diſcutiuntur.
2 Et quidem illud certum eſt Abbatiſſas, & Decaniſſas profeſſionem regularem emittentes, ac perpetuo addictas collegiis quibus præſunt, eſſe perſonas eccleſiaſticas *Tamburin. de jur. Abbatiſ. diſput.* 7. *quæſt.* 4. *num.* 1. *verſ. Canoniſſæ*; deinde tenentur ad ſervitium chori, & ad horas canonicas, percipiunt fructus ſuarum præbendarum, participant de diſtributionibus, quæ cum aliis Canoniſſis ibidem inſervientibus diſtribuuntur, habent dignitatem in eccleſia cum adminiſtratione *cap. dilecta de majorit. & obedien. Bart. in l.* 1. *num.* 43. *Cod. de dignit.*
3 *lib.* 12., Earum denique electiones Sedes Apoſtolica confirmat, & quatenus opus ſit, denuo eligit *cap. indemnitatibus de elect. in* 6.
4 Ergo hujuſmodi præbendæ ſunt vere tituli eccleſiaſtici, ac reſignabiles etiam ad favorem coram Papa, prout practicatur in aliis beneficiis, & præbendis clericorum, & canonicorum ſecularium *Pariſ. de reſignat. lib* 3.
5 *quæſt.* 12. *num.* 4. 18. 19., & in ſequelam ipſo jure vacant renunciatione, ſi Abbatiſſa reſignans per viginti dies ſupervixerit, alias ſi intra dictum tempus deceſſerit, vacant per obitum *ex regula de infirmis*, cui dictæ præbendæ, prout ſunt beneficia eccleſiaſtica, ſubja-

ſubja ent *Surnen ad d. regulam quæſt.6.*, *&* *ibi Mandoz. quæſt.3. Pariſ. de reſignat. d. quæſt.12. num.22.*

6 Vacant inſuper ob incompatibilitatem, nam pluralitas titulorum etiam in monialibus canonicatua, & præbendas poſſidentibus de jure repugnat, ſive agatur de eadem, vel diverſa eccleſia, ſive in uno, ſive in alio collegio ex eadem rationis identitate, quæ militat in præbendis clericorum *cap. de multa*

7 *de præben. extravag. execrabilis eodem tit.*, unde merito Sacrum Concilium Tridentinum ſtatuit nullam Abbatiſſam poſſe duobus monaſteriis præeſſe *ſeſſ.25. cap.7. de regular.*

8 Quo vero ad Canoniſſas, & Domicellas, quæ nullam in eiſdem Collegiis profeſſionem emittunt, idem aſſerendum videtur, poſſident enim canonicatus, & præbendas intuitu oneris ſpiritualis, donec in eodem loco perſeverant ſub obedientia Abbatiſſæ, ſeu Decaniſſæ, percipiunt fructus, & diſtributiones cum ſimilibus, habent particulare inſtitutum approbatum in Concilio Rhemenſi, & Auguſtenſi, *ut refert Marchanton. reſolut. f. l.357. verſ. quod ſiin ſexu, & verſ. nulli autem*, *Rot. deciſ.*840. *num. final coram Buratt.*, ergo hujuſmodi præbendæ inter eccleſiaſtica beneficia merito poſſunt annumerari; Sed tamen verius eſt non eſſe beneficia eo modo, quo clericis ea conferuntur in titulum, ſed potius præſtimonia, quorum ut laici, ita & mulieres ſunt capaces *Hallier de Sacr. elect. fol.*516. ibi = *Porro canonicæ iſtæ, quæ dicuntur ſeculares, canonicorum virorum ſtatum, & dignitatem non attingunt, neque beneficiorum proprie dictorum ſunt capaces, eo ſenſu, quo beneficium ſolis clericis tamquam ſtipendium contingit; præſtimonia ergo potius dicendæ ſunt eccleſiaſtica iſta bona, quibus vel ipſæ, vel Moniales perfruuntur, quam beneficia, quamvis etiam eorum reſignandorum facultas ipſis conceſſa ſit.*

9 His præmiſſis ad rem noſtram infertur primo hujuſmodi præbendas, admiſſa per Papam reſignatione, ſtatim vacare *cap.3. de renunciat. cap.2. eod. tit. in 6., Clement. unic. eod. tit.*; Niſque refert, an Canoniſſa reſignans longe ſupervixerit, vel ſtatim objerit, nam *regula de infirmit.*, quæ loquitur de beneficiis eccleſiaſticis, penitus ceſſat in hiſce præbendis laicalibus; Unde propterea literis Apoſtolicis omnimoda debetur executio,

10 dummo lo tamen ex parte reſignatariæ probetur nobilitas equeſtris, vel militaris, quæ requiritur ad hos canonicatus, ſeu præbendas aſſequendas, *ut notat Nicol. Deſnos de canonic. regular. & ſecular. in princip.*, *Gaſpar. Bruſch. de Monaſter. German. fol* 17. 18. *Piringh. in Method. jur. Pontif. lib.3. tit.35. §.7. num* 47.

11 Nec de obreptione, aut ſubreptione literæ Apoſtolicæ poſſunt redargui ex eo, quod Papæ fuerit ſuppoſitum præbendam, quæ reſignatur, eſſe beneficium eccleſiaſticum, quo non verificato intrare arbitrium pro retardatione litararum Apoſtolicarum ex hoc capite dixit *Rota deciſ.*74. *per tot. coram Molin.*, nam eo ipſo, quod in ſupplici libello exprimitur eam, quæ reſignat, fœminam eſſe, Papa ſatis intelligit non eſſe beneficium eccleſiaſticum, ſed potius præbendam laicalem, cujus etiam fœminæ ſunt capaces, idque ſufficit, ut literæ Apoſtolicæ executioni mandentur, prout mutando ſententiam cum receſſu à deciſis firmavit *Rota deciſ.*90. *deciſ.*117. *per tot. coram eodem Molin.*

12 Infertur ſecundo dictas præbendas dari his fœminis propter ſervitium eccleſiæ, propter reſidentiam in capitulis, & perſeverantiam in loco ſub obedientia Abbatiſſæ, idcirco ſicuti hæc omnia ob matrimonium ab his fœminis contractum haberi non poſſunt, ita in ſequelam præbendas ipſo jure vacare oportet, eo modo, quo præſtimonia conceſſa intuitu ſtudiorum, & militiæ ceſſant, ſi proviſus ſtudiis non vacet, aut militiam deſeruerit, quod ſatis probat auctoritas *Cardinalis de Vitriac.*, qui late diſſerens de hiſce Canoniſſis, earumque ſtatu, & obligatione inſerviendi, ac reſidendi ait quamplures nobiles Virgines *relictis præbendis*, *& eccleſiis nupſiſſe in hiſtoria occiden. cap* 31.

13 Infertur tertio, quod Canoniſſæ exiſtentes in Civitate, ſeu Diæceſi *Tullenſi* non poſſunt habere, aut retinere ultra duas, vel tres præbendas, quod ibidem prudenter ſtatutum fuit, ne res ob multiplicitatem præbendarum eat in infinitum, quod repugnat, deinde maximum irrogatur præjudicium aliis Matronis, puellis, & Virginibus, quæ in eiſdem Collegiis recipiuntur, vel receptæ ibique ſedulo inſervientes commorantur *Rot. deciſ.*840. *in princip. coram Buratt.* ibi = *Quod unaquæque D. Canoniſſa plures, quam duas, aut ad ſummum tres præbendas habere,*

14 *& retinere non poſſit*; Unde ſi quæ Canoniſſa tribus proviſa præbendis etiam quartam obtineat, vacat ipſo jure prima *cap. cum ſingula de præbendis*, niſi ex eodem decreto detur optio dimittendi unam, quam maluerit, quod etiam eſt conforme diſpoſitioni juris *cap. præterea cap. cum non ignores de præben.*

15 Infertur quarto hujuſmodi Canoniſſatus, & præbendas eſſe mere præſtationes temporales nil habentes ſpiritualitatis, & vendi poſſe abſque labe ſimoniæ *Barboſ. in cap. dilecta num.4. de majorit.*, *& obedien.*, *Lotter de re benefic. lib.1. quæſt.19. num.15.*, *Tondut. quæſt. benef. part.2. cap.3. num.47.*, *Corrad. in prax. benefic. lib.1. cap.5. n.*143. *Rot. deciſ.*827. *num.9. coram Buratt.* Ergo ſi pretio, vel aliquo æquipollenti, quod in pactum deductum ſit, ab hiſce mulieribus obtineantur, vacare non poſſunt, ubi enim datur temporale pro alio temporali ſimonia non committitur *cap. ſuper eo*, *ibique Gloſſ. de tranſact.*, *cap. ad quæſtiones de rer. permutat.*

16 Denique Abbatiſſa habens juriſdictionem-

ex præſcriptione, conſuetudine, aut privi-
legio poteſt ex cauſa inobedientiæ cum ſimi-
libus Cauonicas ſuas præbendis privare,
*Abbas in cap. dilecta num.5. ibi = Licet Ab-
batiſſa poſſit præbendas ſubtrahere*, *Hoſtien.
ibidem*, *& communiter interpret. de majorit.*
17 *& obedien.*; ſed tamen ob privationem hæ
præbendæ vacant de facto, dummodo ſen-
tentia executionem habuerit *cap. gravem de
exceſſ. Prælator.*, temporalia enim officia
ſunt, non beneficia eccleſiaſtica ex præ-
dictis.

A D D I T I O.

S V M M A R I V M.

1 CAnoniſſatus, & præbendæ etiam in favorem reſi-
gnari poſſant ſub annua penſione.
2 Penſio poteſt reſervari Domicellæ infanti.
3 Filii militum nati in bello recipiunt ſtipendium.
4 Penſio eccleſiaſtica requirit ætatem ſeptem annorum,
& primam Tonſuram.
5 Penſio clericalis non reſervatur, niſi ob vitæ, & mo-
rum probitatem.
6 Penſio laicalis reſervatur Domicellæ, ſeu Canoniſſæ
infanti ob nobilitatem.
7 An penſio reſervata Domicellæ, ſeu Canoniſſæ ad vi-
tam extinguatur per diſceſſum è Collegio, vel per ma-
trimonium; affirmative reſolvitur num. 8. 9.
10 Penſio reſervata intuitu Domicellæ non per diſceſſum è
Collegio, aut per matrimonium, ſed morte fini-
tur.

1 CAnoniſſatus, & Præbendæ in hiſce mu-
lierum Collegiis etiam in favorem co-
ram Papa ſub reſervatione annuæ penſionis
vel in pecunia, vel in fructibus ſolvendæ reſi-
gnari poſſunt, prout de Abbatiſſatibus per-
petuis dictum eſt *in capite antecedenti in ad-*
2 *ditione in principio*, nilque refert, an perſo-
na, cui penſio reſervatur, in minorili, ſeu
infantili ætate conſtituta ſit, ſicuti enim
Domicella, quæ vix attigit ætatem quatuor,
vel quinque annorum, à Canoniſſis juxta lo-
calem conſuetudinem ad præbendas vacan-
tes eligitur, ita multo magis capax eſt pen-
ſionis, quæ ſuper dictis præbendis occaſione
reſignationis à Papa reſervatur *Authentica
multo magis Cod. de ſacroſ. eccleſ.*

Hæc autem conſuetudo eligendi ad præ-
bendas Domicellas infantes videtur quodam-
modo introducta ad ſimilitudinem privile-
giorum, quibus potiuntur milites, nam
3 ſicuti filii militum nati in bello ſtipendium
accipiunt juxta militarem diſciplinam, ita
à pari; Quod ratio ſuadet, quia ibi labor
patris in re militari opitulatur ſilio quoad
ſtipendium, hic nobilitas equeſtris, aut
militaris, ſive paterna, Avita, ſeu Proavita
ſit, habilitat Domicellas infantes tum ad
præbendas, tum etiam penſiones in hiſce
Collegiis aſſequendas.

4 Et quamvis de jure penſio eccleſiaſtica ha-
beat certum, & limitatum tempus, ut quis
eam valide obtinere poſſit, videlicet ſeptem-
nii ætatem, ac primam tonſuram *Gloſſ. in
Can. de his verſ. infantiæ diſtinct.28. cum re-*
5 *lat. per Barboſ. ad Concil. ſeſſ.23. cap.6. n.9.*,
nec non prærequirat vitæ, ac morum pro-
bitatem, aliaque laudabilia, quæ dari non
poſſunt in fœmina infante, & quidem ſub
nullitate reſervationis penſionis *Rot. dec.53.*
6 *num.4. coram Burat.*, nihilominus id non habet
locum in penſione laicali, pro qua valide
obtinenda non eſt à jure ætas ulla præſcri-
pta, idcirco penſio reſervata Domicellæ mi-
nori etiam ſeptemnio valet, non enim reſer-
vatur intuitu probitatis morum, ac ob vitæ
laudabilia, ſed ob generoſam nobilitatem,
quæ in hiſce Canoniſſis, & Domicellis ſup-
ponitur.

7 Quæres ad noſtrum propoſitum, an penſio
reſervata Domicellæ, ſeu Canoniſſæ extin-
guatur per diſceſſum è collegio, ac per ma-
trimonium; Reſpondeo penſionem in quo-
cumque dubio cenſeri à Papa reſervatam in-
tuitu reſidentiæ in collegio, ſervitii eccleſiæ,
& perſeverantiæ in loco ſub obedientia Ab-
batiſſæ, aut Decaniſſæ, præſertim ſi in lite-
ris apoſtolicis fiat mentio Domicellæ inſimul,
& Canoniſſæ *Gloſſ. in l. annua §. Attia verſ.
nominatarum ff. de annuis legat. ibi = & ſic
per ipſos præbentes miniſterium ipſi templo
potius relictum, quam eorum perſonis lega-
tum videatur, non enim ſui cauſa ipſis, ſed
potius templi, cui ipſi deſerviebant, legatum
fore eſt veriſimile, quod eo maxime apparet,
quoniam legando mentionem templi fecit te-*
8 *ſtator*; Idcirco ſicuti per diſceſſum ad ſecu-
lum ceſſat finis, quo Papa motus fuit ad re-
ſervandam Domicellæ, ſeu Canoniſſæ pen-
ſionem, ita eo ceſſante penſio ſtatim expirat
Tiraquell. in tract. ceſſan. cauſ. in princip.
9 *num.11. 13.*. Deinde talis penſio videtur
quodammodo regularis, quia Domicellæ
viventes cælibes etiam in ſeculo non ſunt ca-
paces penſionum, quæ in dictis præbendis
reſervantur, ergo per diſceſſum, ac matri-
monium penſio ut ſupra reſervata extingui-
tur, prout vacat ipſo jure præbenda *Cardi-
nalis à Vitriaco Hiſtor. occiden. cap.31.*

10 Limita, ſi aliud conſtet de mente Papæ,
forte quia intuitu perſonæ ipſius Domicel-
læ ob ejus merita, nobilitatem, & his ſimi-
lia penſionem reſervavit, tunc enim talis
penſio, prout laicalis eſt, non per diſceſſum
è Collegio, aut ob matrimonium, ſed mor-
te ipſius Domicellæ finitur, prout uſusfru-
ctus §. *finitur inſtit. de uſufruct. l. antiquitas
Cod. eodem tit. & in aliis.*

ARGU-

ARGUMENTUM.

De Beneficiis, & Dignitatibus, quæ vacant in Curia *ex cap. 2., cap. præſenti de præben. in 6., extravagant. ad Regimen eodem tit., & regulis Cancellariæ*, & quid in Penſionibus *ad interpret. extravag. ex debito de elect.*

SUMMARIUM.

1 Peculiaria privilegia Papæ in conferendis beneficiis, quæ vacant in Curia.
2 *Clemens IV.* ſibi reſervavit beneficia, quæ vacant per obitum in Curia.
3 An Abbatia vacet per obitum in Curia.
4 Juſpatronatus eccleſiaſticum vacat per obitum in Curia.
5 Beneficia manualia non vacant per obitum in Curia.
6 Præceptoriæ manuales non cadunt ſub reſervationibus Apoſtolicis.
7 *Gregorius X.* ſtatuit, ut beneficia, quæ vacant per obitum in Curia, conferri poſſint ab iis, ad quos ſpectat, ſi intra menſem à die vacationis Papa non providerit.
8 An diſpoſitio *Gregorii X.* hodie ſit antiquata, duplex opinio num. 9.
10 *Benedictus XII.* quid ſtatuit *in extravaganti ad regimen de præben.*
11 Cardinalatus eſt dignitas major Patriarchatu.
12 Eccleſia Romana ſola habet jus creandi Cardinales.
13 Cardinalatus vacat in Curia.
14 Epiſcopatus vacat in curia, ubi declaratur.
15 Abbatia Conciſtorialis vacat in Curia.
16 Abbatiæ Conventuales, & Monaſteria excedentia valorem bis centum florenorum vacant in Curia.
17 Quid de aliis Abbatiis, quæ dictum valorem non excedunt.
18 Prima dignitas in Cathedralibus vacat in Curia.
19 Eccleſia Romana dignitates inſtituit.
20 Quid requiratur, ut prima dignitas in Collegiatis vacet in Curia.
21 Differentia inter unam, & aliam dignitatem.
22 Beneficia, quæ vacant per obitum familiarium Cardinalium, vacant in Curia, ſecus ſi vacant ob privationem.
23 Aliud eſt vacare per obitum, aliud ob privationem.
24 Beneficia Collectorum vacant in Curia.
25 Beneficia Prothonotariorum vacant in Curia.
26 Requiritur officii acceptatio vera, vel præſumpta, ut vacent in Curia.
27 An vacent in Curia, ſi non conſtet de acceptatione officii, diſtinguitur.
28 Beneficia officialium Sedis Apoſtolicæ vacant per obitum in Curia.
29 Vacant etiam in Curia ob privationem.
30 Beneficia clericorum accedentium ad Romanam Curiam, & recedentium ab eadem vacant in Curia, ſi intra duas diætas moriantur.
31 Beneficia Curialium, ſi decedant intra duas dietas, indiſtincte vacant in Curia, ubi de ratione.
32 Beneficia vacant in Curia, ubi eſt Papa ſine Cancellaria, & audientia, & è contra, ubi eſt Curia ſine Papa ex Conſtitutione Clementis VIII.
33 Ubi eſt Papa, ibi eſt Sedes Apoſtolica, ibi Eccleſia Romana, ibi Curia.
34 Quid ſi dubitetur, an beneficia vacent in Curia, vel extra.
35 Beneficia generaliter, vel ſpecialiter reſervata ex decreto Papæ vacant in Curia.
36 Reſervationes generales, & ſpeciales beneficiorum, quæ vacant in Curia, quo jure ſint introductæ.
37 Declaratur *extravagans ad Romani de præben.* 38.
39 Beneficium conceſſum à Papa in commendam vacat in Curia, quod declaratur ibidem.
40 Diſtinguitur inter Commendam conceſſam à Papa *motu proprio, & ad partis ſupplicationem*.

CAPUT XXIII.

1 ULtra ea, quæ dicta ſunt ſupra de beneficiis tum ſecularibus, tum etiam regularibus, quorum collatio interdum ad Papam, interdum ad Epiſcopos, interdum ad alios inferiores Collatores pertinet, extant in eccleſia plura alia beneficia, dignitates, & monaſteria, de quibus ſolus Papa diſponit, quoniam ſicuti ipſe ſolus omnes Præſules dignitate antecellit, ita ob auctoritatis prærogativam majoribus, ac peculiaribus potitur privilegiis in conferendis beneficiis, quæ vacant in Curia, prout infra.

2 Et quidem Clemens IV. diſpoſitioni Sedis Apoſtolicæ reſervavit eccleſias, perſonatus, & dignitates, quæ apud ipſam per obitum vacarent, ſublatis omnibus, & quibuſcumque privilegiis de conferendis beneficiis in Curia vacantibus, niſi ſpecialis, & expreſſa auctoritas ab ipſomet Romano Pontifice attributa ſit *cap. 2. de præben. in 6.*

3 Et quamvis pro ratione dubitandi appellatione dignitatis non veniat Abbatia, quæ eſt quid medium inter dignitatem Epiſcopalem, & alias inferiores *Lotter. de re beneſ. lib.1. quæſt.26. num,19.*, multo minus Prioratus, per quos reguntur Monaſteria, prout dubitat *Gloſſa ibidem in prima additione*, nihilominus, quia vacatio per obitum in Curia introducta eſt ex antiqua conſuetudine *juxta Gloſſ. in cap. finali verſ. vacantibus de conſuetud. in 6.*, multoque magis quia eadem militat juris ratio in Abbatia, & Prioratibus, prout dignitates ſunt, ſub hac legis cenſura abſque dubio continentur *ex auctoritate Joannis Monaci in cap. Inquiſitores de hæret. in 6.*, & conſequenter vacant per obitum in Curia, prout perſonatus, di-

 gnita-

gnitates, & alia eccleſiaſtica beneficia
*d. cap.2. ubi ſcribentes communiter de præ-
ben in 6.*.

4 Ita quoque beneficium juriſpatronatus ec-
cleſiaſtici, quod competit ex privilegio, va-
care per obitum in Curia certi juris eſt, tum
quia præſentatio patroni eccleſiaſtici habet
vim electionis, de qua loquitur *textus*, tum
etiam quia omnia privilegia quoad vacatio-
nem per obitum in Curia, quæ ſpecialis eſt,
antiquantur *Gloſſ. in d. cap 2. verſ. collatio
ibique Anchæran. & alii de præben. in 6.*

5 Manualia autem, & ad nutum amovibi-
lia non veniunt ſub hac legia cenſura, nec
per obitum vacant in Curia, quia proprie
beneficia non ſunt; nec aliter id poteſt in-
telligi, alioquin ſequeretur abſurdum, quod
Ordinarius poſſet removere proviſum apoſto-
licum *Gonzal, ad reg.*8. *Cancellar. Gloſſ.* 5,
§.6.*num.*10 *cum ſeq.*, *Simonett. de reſervat.
quæſt.*3 *num.*1., *Pariſ. de reſignat. lib.*11.
*quæſt.*3 *num* 82.*Calderin. conſ.*26. *de præben.
Rota deciſ.*791. *num* 4. *part.*3. *recen.*; Unde
6 merito per Sacram Rotam deciſum fuit præ-
ceptorias manuales non cadere ſub reſerva-
tionibus apoſtolicis, *ut in deciſ* 296. *coram
Coccin. dec.*541.*pet tot coram Molinet tom* 2.
licet verum ſit, quod etiam in hiſce manua-
libus beneficiis detur vacatio *Gloſſ. in cap.
præſenti de præben. in 6. ibi = vacare etiam,
dicuntur, ſi ſint manualia*, & alibi ſæpè.

7 Olim ad preces Ordinariorum, ac eorum,
quibus jus conferendi beneficia de jure com-
petebat, *Gregorius X.* in Concilio Lugdu-
nenſi moderando decretalem Clementia IV.
ſtatuit, ut ſi Papa intra menſem à die vaca-
tionis numerandum de beneficiis per obitum
in Curia vacantibus non providerit, jus con-
ferendi ad eos, ad quos ſpectat, devolveretur
cap ſtatutum de præben. in 6.

8 Hinc quæſtio eſt, an diſpoſitio *Gregorii X.*
hodie ſit antiquata, ita ut continuent in
Curia vacare beneficia, quæ ſemel per obi-
tum ibidem vacarunt; Prima opinio negat,
quia Bonifacius VIII. voluit, ut ſtatutum
Gregorii X. in libro ſexto decretalium inſere-
retur, quod utique inſertum non fuiſſet, ſi
vere fuiſſet antiquatum, *ut opinatur Andreas
de Falconibus de reſervat. quæſt.*4. *principali
effectu* 6.*num.*2., ſed hæc ratio non ſubſiſtit,
quia plures *textus* tum juris civilis, tum
etiam canonici etiam abrogati inſeruntur in
corpore juris, nec talis inſertio penitus ſu-
pervacua eſt, & inutilis, id enim fit, ut
non tam eorum habeamus notitiam, quam
ut ex iis interpretemur jus commune, prout
aliquando Papa ex lege abrogata argumen-
tatur *Gloſſ. in can fuerant verſ. neceſſaria di-
ſtinct.*7. *cap auctoritate ibique Gloſſ. verſ. con-
tingit de conceſſ. præben.*

9 Quamobrem contraria opinio verior eſt
per textum in extravag. ex debito de elect.,
ubi Joannes XXII. indiſtincte ſibi reſervat
beneficia, quæ vacant per obitum in Curia,
quod etiam clarius habetur *in extravaganti
pia de præben. inter commun.*, ubi Bonifa-
cius VIII. beneficia, quæ nunc vacant, &
quæ per menſem vacaverint per obitum in
Curia, auctoritati ſedis apoſtolicæ pariter
reſervat; Porro ſi ea beneficia, quæ vacant,
& in futurum vacaverint per obitum in Cu-
ria, ſimpliciter reſervata ſunt, conſtat evi-
denter hujuſmodi beneficia poſt menſem à
die vacationis ad eos, ad quos ſpectat, de-
volvi non poſſe, nam Papa legem condendo
poſteriorem priorem cenſetur revocare *cap.*1.
de Conſtit. in 6., quod apud me nullam habet
dubitationem ex contraria voluntate condi-
toris canonis, *& ita tenent Lapus allegat.*96.
*Simonett. de reſervat. quæſt.*30., *Gomez in
reg. de triennali quæſt.*31. *num* 5 *Rot. dec.*12.
*de præben. in novis cum aliis relatis per Gon-
zal. in præm.* §.5. *num.* 148., *Garz. de benef.
part.*5.*cap.*1. *num.*100., & hoc jure utimur.

10 Inſuper Benedictus XII. non ſolum confir-
mavit, ut eccleſiæ cathedrales, patriarcha-
les, monaſteria, prioratus, dignitates, &
adminiſtrationes vacarent in Curia, verum
etiam definivit vacare in Curia ea etiam be-
neficia, cum, qui ea obtinebant, Romæ exau-
ctorabantur, & privabantur beneficiis;
Item cum reſcindebantur electiones, & po-
ſtulationes rejiciebantur, *ut habetur in ex-
travag ad regimen de præben.*

11 Inter primarias eccleſiæ dignitates Cardi-
nalatus annumeratur, dignitas ſine dubio ma-
jor Patriarchatu *Gloſſ. in extravaganti uni-
ca verſ. alia ſuperiori ne Sede vacante*;
12 Deinde ſola Eccleſia Romana habet jus
creandi Cardinales *Compoſtellan. in cap. cum
13 acceſſiſſent de conſtit.* Ergo Cardinalatus,
quocumque loco vacet, ſemper vacat in Cu-
ria juxta praxim.

14 Item Epiſcopatus vacat in Curia cum hac
differentia, quod is, qui ſpectat ad electio-
nem, aut nominationem, vacat in Curia
quoad confirmationem à Papa obtinendam.
cap. cupientes de elect. in 6.; Qui vero ele-
ctionis, aut nominationis non eſt, indiſtin-
cte vacat in Curia quoad liberam promotio-
nem Papæ *extravagans ad regimen. de
præben.*

15 Similiter ab Epiſcopatu non differt Abba-
tia Conciſtorialis, quoniam eadem Triden-
tini forma, quæ ſervatur in Epiſcopis pro-
movendis, habet etiam locum in Abbatibus
cum poteſtate quaſi Epiſcopali *ex Conſtit.*6.
§. 12. *Gregorii XIV.*, idcirco etiam Ab-
batia cum hiſce prærogativis vacat in Curia
juxta Conſtitutionem Benedicti XII.

16 E' contra Abbatiæ Conventuales, ſeu Mo-
naſteria, & dignitates electivæ excedentes
valorem biſcentum florenorum communi
extimatione vacant ſimiliter in Curia quoad
obtinendam confirmationem, & expedien-
das literas Apoſtolicas, qua non obtenta,
ſeu iis non expeditis iterum vacant in Curia
ob privationem *ex Conſtitutione* 86. *Pii IV.*,
quod etiam habetur *in regula* 2. *Cancella-
17 riæ*; Reliquæ vero Abbatiæ, quæ hoc titu-
lo quidem condecorantur, ſed d. valorem
non excedunt, ſi ſunt beneficia ſecularia,
vacant

vacant in Curia, vel extra juxta alternativam, & regulam menſium, ſi vero ſunt regulares, & perpetuæ, quandoque vacant in Curia, quandoque non, quod pendet ab obſervantia, & privilegiis Apoſtolicis *ex plene deduct in cap 18. in fin.*

18 Cæterum prima dignitas in Cathedralibus eccleſiis indiſtincte vacat apud ſedem *ex reg.4. Cancellar.*, quod ratio juris expoſtulare videtur pro honore dignitatis Pontificiæ,
19 ut ſcilicet ibi vacet, quippe quia omnes dignitates eccleſiaſticas eccleſia Romana inſtituit *can. omnes diſtinct.22.*;non item prima
20 dignitas in eccleſiis collegiatis, in qua requiritur, quod ejus valor decem florenos communi extimatione excedat, ut vacet in
21 Curia *ex reg.4. Cancellar.* & ratio diſcriminis eſt, quia illa caput eſt eccleſiæ cathedralis, quæ repræſentat totam Diæceſim; Hæc caput illius eccleſiæ dumtaxat, & conſequenter illa vacat in Curia, quia ſimpliciter dignitas eſt; Hæc dignitas ſecundum quid, ideſt cum addito certi valoris, qui *ex regula Cancellariæ* requiritur, ut vacet in Curia.

22 Ulterius vacant in Curia beneficia per obitum familiarium Cardinalium, tametſi per obitum eorumdem Cardinalium familiares eſſe deſierint, vel alias receſſerint *ex reg 4. Cancellar*; Unde ſi vacant ob privationem alibi ſecutam, non vacant in Curia
23 *Garz. de benef. part.5 cap.1. num* 280., aliud enim eſt vacare per obitum, aliud ob privationem, vel alio modo *cap. ſuſceptum de reſcript. in 6.*, *l. Papinianus ff. de minur.*

24 His accedunt beneficia collectorum, vel ſubcollectorum, dummodo ſint unici vel in Provincia, vel in Civitate cum omni juriſdictione juxta praxim, nec requiritur uſus juriſdictionis, quia deputatio Papæ facit collectorem, ergo uti reſervata ſemper vacant in Curia *ex reg 5. Cancellar.*, *Spada conſ 51. lib.2. Rot. deciſ.385. par.5. dec.155. par.11., deciſ.329. in princip. par.15. recen.*

25 Accedunt inſuper beneficia Prothonotariorum, ſcriptorum, aliorumque officialium Sedis Apoſtolicæ, quæ, quocumque loco hi decedant, ſemper vacare in Curia indubitati juris eſt *ex Conſtitutione Alexandri VII. edita* 16. *Aprilis* 1666. *ibi = Beneficia Prothonotariorum, ſcriptorum, & aliorum officialium enumeratorum in d. extravaganti ad regimen eſſe reſervata, ubicumque decedant etiam extra Romanam Curiam, & ultra duas dietas Spad. conſ.52. 53. per tot. lib 2., Rot. deciſ.178. par.11., deciſ.680.*
26 *part.19. recen.*; Requiritur tamen vera, vel præſumpta acceptatio officii, ut Prothonotariorum beneficia vacent in Curia, *Spad. d. conſ.52. 53. cum aliis deciſionibus ibidem relatis.*

27 Dubium eſt, an vacent in Curia, ſi non conſtet de acceptatione officii Prothonotariatus? Reſpondetur cum diſtinctione, aut deputatio facta eſt *ad preces ſupplicantis, vel alterius*, hoc caſu beneficia Prothonotariorum numquam vacant in Curia, quia Prothonotarius non eſt, qui officium ſibi collatum non acceptavit, ſecus ſi deputatio facta ſit *motu proprio Papæ*, quia ſimilis deputatio conſtituit Prothonotarium etiam abſque aſſenſu, & acceptatione, ſicuti in tranſlatione Epiſcopi facta motu proprio Papæ non requiritur aliquis conſenſus Epiſcopi tranſlati *late Rot. deciſ 705. par.3., deciſ.174. num.31. par.12. recen.*
28 illud tamen de officialibus Sedis Apoſtolicæ, notandum eſt, quod eorum beneficia vacant in Curia per obitum, non ob privationem, vel alio modo ex regula de non extendendis reſervationibus de uno caſu ad alium, & ita loquitur *extravagans ad regimen ibi = Nunc per obitum hujuſmodi vacantia, & in poſterum vacatura*; Hodie autem *ex regula*
29 *Cancellariæ* etiam ob privationem, imo quomodocumque vacent, ſemper vacant in Curia *Garz. de benefic. part.5. cap.1. num.195.*

30 Differunt ab officialibus Sedis Apoſtolicæ clerici, qui accedunt ad Romanam Curiam, & ab ea recedunt, eorum namque beneficia non ob privationem, ſed per obitum dumtaxat vacant in Curia, ſi intra duas dietas à Civitate, in qua degit Curia, moriantur, hi enim, qui ſic decedunt, habentur, ac ſi in Curia deceſſiſſent, ſive Curiales ſint, ſive non *cap. præſenti ibique Gloſſ. verſ. alii de*
31 *præben. in 6.*, multoq. magis ſi ſint Curiales, & accedunt, vel recedunt pro negotiis Curiæ, nam textus *in cap. præſenti* venit limitative *ad text. in cap.2. de præben. in 6.*; Idcirco ſicuti beneficia Curialium vacant in Curia, ſi ibidem decedunt, ita ſi decedunt intra duas dietas; nam beneficia, quæ vacant in loco Curiæ, dicuntur vacare apud ſedem *Gloſſ in cap. ſtatutum verſic. curia de præben. in 6, extravagans ad regimen eodem, tit., Amayden. de ſtylo Datariæ cap.34. n.4 lib.1. Lotter de re benefic. lib.3. quæſt.11. num.133. Rota deciſ.50. num.5. 7. deciſ. 31. num 5. 10. poſt Novar. in ſumma Bullarii*, & latius *apud Rotam deciſ.28., deciſ.150. per tot. par.6. recen. dec.599. num 16. par. 18. recen.*

32 Et quamvis, ubi eſt ſolus Papa ſine Cancellaria, & audientia, proprie Curia non ſit, ita ut beneficia eorum, qui accedunt ad Papam, vel ab eo recedunt, non vacent in Curia, quæ ibi non eſt, ſicuti è contra Curia dici non poteſt, in qua non eſt Papa, nihilominus ubi Papa eſt, ibi vacant beneficia, & vacant quoque, ubi Curia eſt ſine Papa, uterque enim locus habetur pro Curia pro effectu reſervationis, & vacationis beneficiorum, *ut declaravit Clemens VIII. conſtit.54.*
33 nam fictione juris fieri poteſt, ut ubi eſt Curia, ibi Papa adeſſe reputetur, ſicuti è contra certum eſt, quod ubi eſt ſummus Epiſcopus, qualis eſt Papa, ibi eſt eccleſia Romana, ibi Sedes Apoſtolica, ibi Romana Curia *Gloſſ. in extravaganti unica verſic. vel ſedis ne*

Digitized by Google

ne ſede vacan. Gloſſ. in extravag. execrabilis verſ. Romanæ de præben.

34 Quid ergo ſi dubitetur, an beneficia vacent in Curia, vel extra? Reſpondeo vacare in Curia ob conferentis ampliorem prærogativam, & proviſum à Papa eſſe præferendum *cap. ſi à ſede de præben. in 6.*

35 Denique omnia beneficia generaliter, vel ſpecialiter ex decreto Papæ affecta, ſeu reſervata ſemper vacant in Curia, ſeu apud Sedem, nec ullus inferior Collator poteſt ſe ingerere *cap. 2. de præben. in 6.*, *extravagans ad Romani eod. tit.*, *Rot. deciſ. 204. par. 8. recen. per tot.*, hujuſmodi enim reſer-

36 vationes tam ſpeciales, quam generales à Summis Pontificibus inventæ ſunt, ut dignisſimi eccleſiis, quæ Romæ vacarent, providerentur, *ita Bonifacius VIII. in extravaganti Piæ de præben. inter commun. ibi= Piæ ſolicitudinis ſtudio ducimur, ut dignitates, quæ apud Sedem Apoſtolicam vacare noſcuntur, perſonis conferantur idoneis.*

37 Verum pro faciliori *extravagantis ad Romani* intelligentia illud in hac re prætereundum non eſt, non valere illationem; Papa ſuper beneficio manus appoſuit, ergo illud remanet reſervatum, & vacat in Curia, prout ibidem diſponitur. Sane ex appoſitione manus non inducitur affectio, ſi Papa contulit beneficium uti reſervatum, quod non erat, idque ex defectu voluntatis, quia ſi hoc ſciviſſet, beneficium non contuliſſet, nec proviſio per prius facta à Papa quidquam prodeſt, niſi conſtet, quod voluerit Ordinarium prævenire *Rot deciſ. 187. num. 5. & per tot. part. 2. rec.* Deinde appoſitio manus, ut clericus de beneficio provideretur, reſervationem non inducit, ſi proviſio habuit effectum *Rota deciſ. 508. num. 5. part. 19. rec.*, immo, effectuata proviſione, reſervatio expirat *deciſ 190. in fin. part. 2. rec.* Quod fortius locum habet, ſi Papa diſpenſando mandavit, ut beneficium ab executore de conſenſu tamen titularis daretur in commendam ei, qui illud in titulum obtinere non poterat, quod exemplificari poteſt in regulari, cui beneficium ſeculare juxta praxim Datariæ non datur, niſi in commendam; Si enim in actu collationis beneficii in commendam noluit Papa præjudicare juribus titularis, multo minus in poſterum, ſi beneficium, aut commenda in ejus menſe vacaverit; alioquin Papa præſervaret jus titularis, ubi commenda incipit, non præſervaret, ubi commenda deſinit, quod implicat.

38 Demum nil operatur manus appoſitio, ſi beneficium reſervatum non ſit, nec appoſitum decretum, nec alias ſuam voluntatem Papa declaravit, & ratio clara eſt, quia appoſitio manus operatur tantum pro ea vice, ut ſcilicet proviſio habeat effectum, non in futurum, quod ſatis conſtat *ex dicta extravaganti ad Romani, ibi = per reſervationem, manuſque appoſitionem, ibi = in proviſionibus, in quibus decretum & reſervatio hujuſmodi apponuntur, ibi = de beneficiis taliter reſervatis.* Hæc nullam in his, aliiſque ſimilibus caſibus dubitationem admittunt, nam *extravagans ad Romani* loquitur, ubi reſervatio beneficii concurrit, ergo hac ceſſante appoſitio manus remanet inutilis, & inefficax pro effectibus juris, & in ſequelam beneficium, quod reſervatum non eſt, licet Papa appoſuerit manus, reſque habuerit effectum, non ſemper vacat in Curia, ſed quandoque extra juxta regulas Cancellariæ, indulta, & prout de jure.

39 Et quamvis beneficium conceſſum à Papa in commendam ob appoſitionem manus ſit reſervatum, & vacet in Curia *Barboſ. vot. deciſ. 110. num. 14. & 47. Idem de poteſt. Epiſcop. part. 3. allegat. 57. num. 33. in fin. Lotter. de re benific. lib. 2. cap. 26. num. 30.*, nihilominus id verum eſt, ſi Papa appoſuit manus illud ex cauſa concedendo in commendam, iterum cauſa ceſſante proviſurus in titulum, prout olim talis erat uſus in eccleſia commendandi beneficia, ut explicat *Thomaſſin. vetus & nova eccleſ. diſciplin. lib. 3. part. 2. cap. 10.*, ubi more ſuo refert exempla Gregorii Magni; Idque etiam admittitur in beneficiis, quæ ſolent commendari, & ita loquitur Tridentinum *ſeſſ. 25. cap. 21.*, ubi Patres remittunt prudentiæ Romani Pontificis, ut ſcilicet ea beneficia, quæ nunc commendata reperiuntur, & quæ in poſterum vacabunt, non niſi regularibus ſpectatæ virtutis conferantur, & ſatis conſtat ex dictis; nec aliter intelligendi ſunt *Barboſ.*, & *Lotter. loc. cit.*

40 Cæterum in hac re non diſplicet diſtinctio inter commendam conceſſam à Papa motu proprio, & ad partis ſupplicationem, primo caſu locum habet *extravagans ad Romani de præben.*, non item in ſecundo caſu; Probatur diſtinctio ex ſententia *Bartoli in l. univerſi Cod. de legation. lib. 11.* quam refert *Felin. in cap. cauſam num. 5. in fin. de teſt.* ubi dicit, quod dignitas conceſſa motu proprio habet, quod privilegium conceſſum tali dignitati durat etiam finita adminiſtratione, ſecus ſi ad inſtantiam partis, ita à pari, & paritas concludit, nam reſervatio inducta ex clauſula *motu proprio* Papæ in conceſſione Commendæ ſemper durat, tametſi Commenda per obitum ceſſet, prout durat privilegium *motu proprio* conceſſum dignitati etiam finita adminiſtratione, & in ſequelam reſervationis beneficium ſemper vacat in Curia, prout diſponitur *in extravaganti ad Romani de præbend.*; E contra autem, ubi Commenda conceſſa eſt à Papa *ad ſupplicationem partis*, qualitas Commendæ ab initio inducta ob appoſitionem manus non eſt efficax pro effectu vacationis in Curia, immo Commenda per obitum ceſſat, prout ceſſat privilegium dignitati conceſſum *ad partis ſupplicationem*, & in ſequelam ceſſante Commenda beneficium vacat prout de jure, nam Papa appoſuit manus ad effectum providendi pro ea vice dumtaxat, ut declarant *Garzias de benefic. part. 5.*

Digitized by Google

part.5. cap.1. num.150. cum ſeqq. Pax Jordan. tom.2. lib.10. tit.2. num.33. Marga de benefic. quæſt.3. num.355. Roſa de execut. liter. apoſt. cap.6. in addit. num 214. Barboſ. vot. deciſ.110. num.32.; Hæc mihi videtur veritas in hac re, nam Commenda conceſſa à Papa *motu proprio* valde differt ab ea, quæ *ad partis ſupplicationem* obtinetur, idque propter varios juris effectus, quos notant DD. *in cap. ſi motu proprio cap. ſi pluribus de præbend. in 6. Clement. ſi Romanus eod. tit.*, & in ſpecie *Felin. in cap. ad aures num.9. de reſcript. cap. cauſam num.5. cum ſeqq. de teſt.*

A D D I T I O.

S V M M A R I V M.

1 PEnſio ſub reſervatione beneficiorum, quæ vacant in Cucia, non comprehenditur, & de ratione num.2.

3 An penſio reſervari poſſit à Papa cum decreco, ut vacet in Curia.

4 Valet deccetum, ne penſio cenſeatur extincta per matrimonium.

5 Valet reſervatio penſionis cum decreto transferendi in totum, vel in parte.

6 Legatum, ut uſusfructus duret in hærede, de jure ſuſtinetur.

7 Suſtinetur ſtipulatio, ut uſusfructus tranſeat in hæredem, idem in ſervitutibus.

8 Penſio vi decreti vacat in Curia.

1 SUb reſervatione beneficiorum, quæ vacant in Curia, penſio aſſignata clerico, vel à Papa, vel ab Epiſcopo, vel ab alio inferiori Prælato non comprehenditur *ita Joannes XXII in extravaganti ex debito de elect. inter comman. ibi = penſiones inſuper annuas ab Epiſcopis, & eorum ſuperioribus, aliiſque Prælatis inferioribus, nec non quibuſcumque cappellanis, conventibus, collegiis, vel ſingularibus perſonis factas, & faciendas perſonaliter aliquibus ex eiſdem Cardinalibus, ſeu quibuſvis aliis ex prænominatis perſonis, & penſiones præterea, ſeu aſſignationes quantitatum quarumlibet ſuper certis provinciis, diæceſibus, eccleſiis, monaſteriis, vel aliis eccleſiaſticis locis, aut ordinibus etiam à quibuſvis prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus factas præmiſſis perſonis, ſive alicui earumdem ſub edicta prædicto nolumus aliquatenus comprehendi*; & ratio eſt,
2 quia penſio proprie per obitum non vacat, ſed extinguitur ad inſtar uſusfructus, qui morte finitur *§. finitur inſtit. de uſufruct. l. antiquitat Cod. eodem*.

3 Quæres in hac re, an reſervari poſſit penſio à Papa cum decreto, ut vacet in Curia? Reſpondeo poſſe reſervari, nam penſio non continetur ſub reſervatione beneficiorum vacantium in Curia, quia Papa non vult *ex relato textu*, ergo ſi Papa velit, ſuſtinetur reſervatio cum decreto, ut vacet in Curia, ita arguendo à contrario ſenſu, quod in legibus communiter receptum eſt *ex l.1.§. huius rei ff. de offic. ejus, Gloſſa in l. qui teſtamento verſic. argumento ff. qui teſtam. facer. poſſ. ibi = & nota contrarium ſenſum legis pro lege accipi, Gloſſa in can. quicumque in princip. diſtinct.9. Gloſſ. in can. ex eo 15 quæſt.3. ibi = & lex dicit, quod fortiſſimum eſt argumentum à contrario ſenſu*, & hoc etiam argumento utitur Scevola *in l. pignori ff. qui & à quib. manumiſſ., Mantic. de tacit. lib.2.*
4 *tit.14. in princip.* Deinde valet decretum Papæ, ne per matrimonium penſio cenſeatur extincta, ejuſque vis, & efficacia refertur *per Gigant. de penſ. quæſt.54. num.12.* Item
5 valet reſervatio penſionis cum facultate eam transferendi in totum, vel in parte, nec nova dicitur penſio in translatario, ſed an-
6 tiqua; item licet uſusfructus finiatur morte uſufructuarii, tamen de jure ſuſtinetur legatum, ut duret in hærede, ac per huius obitum uſusfructus finitur *l. antiquitas Cod. de uſufruct. ibi = ſancimus & hujuſmodi legatum firmum eſſe, & talem uſumfructum una cum hærede finiri, & illo moriente, vel aliis legitimis modis eum amittente, expirare*.

7 Hæc nullam habent juris repugnantiam, nam in eo, quod ſui natura non eſt tranſmiſſibile, ſuſtinetur ſtipulatio, ut tranſeat ad hæredem, & ſic duo ſunt uſusfructus, alter in perſona ſtipulantis, alter in perſona hæredis; idem de duobus ſervitutibus, ſi ita conventum eſt *l. ſtipulatio iſta §. ſi quis ita ff. de verbor. obligat. ibi = ſed ſi quis uti frui licere ſibi, hæredique ſuo ſtipulatus ſit, videamus, an hæres ex ſtipulatu agere poſſit, & putem poſſe, licet diverſi ſint fructus, nam & ſi ire, agere ſtipuletur ſibi, hæredique ſuo licere, idem probaverimus, Caſtrenſis, & Cumanus ibidem*, qui dicunt hunc textum eſſe ſingularem.

8 Ità à pari penſio reſervata cum decreto vacat in Curia, & ſufficit, quod Princeps id decreverit, ut actus ſuſtineatur *l. quidam conſulebant ff. de re judicat. ibi = Princeps decrevit, extravagans ad Romani de præben.* hoc enim caſu penſio cum decreto reſervata aſſumit naturam beneficii, à quo de jure parum differt, ut vacet, ſicut vacat in Curia beneficium vi ſpecialis reſervationis,

ARGU-

ARGUMENTUM.

QUando Eccleſiæ Parochiales vacantes per obitum in Curia, vel in menſe Apoſtolico, vel alio modo conferri poſſint, vel non ab Ordinario, ſeu ab iis, ad quos ſpectat Sede Apoſtolica vacante, & quid in Penſionibus ſuper Eccleſiis Parochialibus reſervatis *ad interpret. text. in cap. ſi Apoſtolica de præben. in 6., cap. ſi cui eod. tit. Trident. cap.13. ſeſſ.24.*

SUMMARIUM.

1 BEneficia, quæ vacant in Curia, regulariter à Papa conferuntur.

2 Ordinarius confert eccleſies parochiales, quæ vacant per obitum in Curia Sede Apoſtolica vacante.

3 An eccleſia parochialis, quæ vacat in menſe Apoſtolico, ab Ordinario poſſit conferri Sede Apoſtolica vacante, prima opinio negat, ſecunda affirmat, quæ verior eſt num.4.

5 Quid in beneficio ſimplici, quod habet onus coadjuvandi parochum in cura animarum.

6 Ordinarius beneficium curatum, quod extat in eccleſia parochiali, Sede Apoſtolica vacante, poreſt libere conferre.

7 An eccleſia parochialis, quæ vacat ob aſſecutionem alterius beneficii, & cum decreto, poſſit ab Ordinario conferri Sede Apoſtolica vacante, prima opinio negat, ſecunda affirmat, quæ verior eſt n.8.

9 Eccleſia parochialis, quæ vacat ob non publicationem, Sede Apoſtolica vacante ab Ordinario libere confertur.

10 Et valet collatio eccleſiæ uti vacantis per obitum, quamvis vacaverit ob non publicationem.

11 Eccleſia parochialis juriſpatronatus eccleſiaſtici, ſeu laici non reſervata, ſi reſervetur per decretum Papæ, ſemper vacat in Curia etiam Sede Apoſtolica vacante, & quare.

12 Eccleſie parochialis juriſpatronatus eccleſiaſtici comprehenditur *ſub cap. ſi Apoſtolica de præben. in 6.*

13 Jus præſentandi, & eligendi magis idoneum in concurſu eccleſiæ parochialis, quæ vacavit in menſe apoſtolico, re integra devolvitur ad patronum eccleſiaſticum Sede Apoſtolica vacante, ſecus re non integra n.14.

15 Jus, quod præelectus in concurſu obtinuit in eccleſia parochiali, morte Papæ expirat, ſed contra ibidem.

16 An eccleſia parochialis collegiata devolvatur ad Ordinarium Sede Apoſtolica vacante. diſtinguitur.

17 Quid in eccleſia parochiali ob non indictum concurſum ad Sedem Apoſtolicam devoluta?

CAPUT XXIV.

1 DIctum eſt *in capite antecedenti* de beneficiis ex ſpeciali reſervatione clauſa in corpore juris, nunc ratio dictat, ut videamus, quando eccleſiæ parochiales, & alia beneficia curata, quæ vacant in Curia, conferri poſſint ab Ordinario, ſeu ab iis, ad quos ſpectat Sede Apoſtolica interim vacante, vel potius ibi vacatio continuet, ubi incepit, quod regulariter eſt verum, nam beneficia, quæ vacant in Curia, conferuntur à Papa juxta praxim, ſed non ſemper ex infra referendis.

2 Siquidem textualis eſt concluſio eccleſias parochiales, quæ vacant per obitum in Curia vivente Papa, vel eo defuncto, poſſe conferri ab Ordinario, ſeu ab iis, ad quos pertinet, ſi interim ſupervenerit Sedis Apoſtolicæ vacatio non facta harum eccleſiarum proviſione; Quod ſingulariter ſtatutum fuit in eccleſiis parochialibus, ne earum diutina vacatio curæ animarum præjudicium afferre poſſit *cap. ſi Apoſtolica de præben. in 6. ibi = ſi Apoſtolica ſede vacante aliquas parochiales eccleſias vacare de cætero contigerit apud ipſam, ſtatuimus, ut de eis (ne ipſarum vacatio diutina periculum valeat animabus afferre) per eos, ad quos pertinet, poſſit libere ordinari, conſtitutione fælicis recordationis Clementis Papæ prædeceſſoris noſtri de beneficiis apud ſedem ipſam vacantibus per alium, quam per Romanum Pontificem minime conferendis, vel alia quavis contraria ſuper hoc edita non obſtante; Idem volumus, & de illis, quæ ibidem ipſo Romano Pontifice vivente vacabunt, ſi de ipſis per eum ante ipſius obitum non fuerit ordinatum.*

3 Quæſtio oritur *ex textu relato*, an eccleſia parochialis, quæ vacat in menſe Apoſtolico, ſed extra Curiam, poſſit conferri ab Ordinario Sede Apoſtolica vacante; Dubitarunt in hac quæſtione *Garzias de benef. par. 5. cap.1. num.103., de Luca de benef. diſcur 24. num.5.*, & ratio dubitandi eſt, quia Bonifacius VIII. conditor *d. Decretalis* loquitur dumtaxat de vacatione per obitum in Curia, quod patet ex eo, quia ibidem d. Pontifex quoad eccleſias parochiales derogavit id, quod alias ſtatuerat Clemens IV. ejus prædeceſſor, qui omnia beneficia vacantia per obitum in Curia ſibi ſpecialiter reſervaverat *ex cap.2. de præben. in 6.*; Unde tam ex mente Papæ, quam etiam ex litera *d. decreta-*

cum alis Bonifacii VIII. id, quod diſpoſitum eſt de vacatione locali per obitum in Curia, extendi nequit ad aliaa reſervationes generales, & vacationea extra Curiam vel ratione menſis, vel alteriua cujuſcumque modi, & hanc opinionem tenet *Lapus in cap. cum ſtatutum in princip. de probat. in 6. cum aliis relatis per Rot. deciſ.549. n.11. par.19. recen.*

4 At contraria opinio verior eſt in puncto juris, nam ſi Papa *per d. decretalem* derogavit reſervationi per obitum in Curia, quæ ſpecialis eſt, multo magia idem voluiſſe cenſetur, ubi eccleſia parochialia vacat in menſe Apoſtolico, cujus reſervatio dumtaxat eſt generalia, ita arguendo à majori ad minua, quod in affirmativia facit regulam, & præſertim in hac re, in qua eadem militat juris ratio, videlicet periculum animarum, ſive eccleſia parochialia vacet per obitum in Curia, vel in menſe Apoſtolico, vel alio quovis modo *in puncto Rot. deciſ.549., deciſ.566., deciſ.592. per tot. par.19. recen., Rot. dec.250. n.3. tom.1. coram Molin.*, *ubi referuntur aliæ deciſiones concordantes*.

5 Et quamvis idem videatur dicendum in beneficio ſimplici, quod habet onua coadjuvandi Rectorem in cura, cujua ratio ſemper præponderat quoad hoc, ut Sede Apoſtolica vacante collatio ſpectet ad Ordinarium, nihilominus textus *in d. cap. ſi Apoſtolica de præben. in 6.*, qui loquitur ſimpliciter de eccleſiis parochialibus, extendi non poteſt ad aliud, quod parochiale non eſt, licet curam animarum habeat, & ratio clara eſt, quia tale onus non facit, ut beneficium ſimplex habeatur vere pro parochiali, & curato *in punct. Rot. deciſ.230. per tot. tom.1. coram Molin.*

6 Verum ſi beneficium, quod extat in eccleſia parachiali, conferri ſoleat per concurſum, quod non repugnat *ex dictis in capite 48. num.16. lib.1.*, non recederem à diſpoſitione juria, ut ſcilicet extra Curiam vacet *per d. text. in cap. ſi Apoſtolica*, nam tunc beneficium cenſetur curatum, tametſi alio nomine nuncupetur, & in ſequelam Ordinarius Sede Apoſtolica vacante poteſt indicere concurſum, magis idoneum præeligere, & vacantem eccleſiam conferre, non enim nomen beneficii, ſed effectus ipſius debent attendi *cap. ſi Apoſtolica de præben. in 6.*

7 Quæſtio etiam gravis eſt, an eccleſia parochialis, quæ vacat ob aſſecutionem alterius beneficii cum decreto, *ut nemo alius præter Romanum Pontificem diſponere poſſit*, ſi interim Papa obierit, nec de ea providerit, valeat ab Ordinario conferri; Prima opinio negat, quia *Decretum* Papæ inhibet inferiori, ne conferre poſſit, quod ſpeciale eſt propter appoſitionem manus Papæ, cujus ſumma eſt virtus *extravag. ad Romani de præben.*; Huic opinioni etiam accedit *Pitton. diſcept.133. num.13. tom.4.*, ubi ait per hujuſmodi Decretum cenſeri derogatum diſpoſitioni textus *in cap. ſi Apoſtolica de præben. in 6.*; Si hoc eſt verum, eccleſia parochialis ſemper vacat in Curia etiam Sede Apoſtolica vacante, donec ſucceſſor de ea providerit, & in hoc habet locum regula, quod eccleſia parochialis ſemel affecta ſemper remanet talia *extravag. ad Romani de præben.*, *Maſſobr. prax. habend. concur. requiſit.7. dub.43. in fin.*

8 Secunda opinio affirmat Ordinarium poſſe conferre, quia hujuſmodi decretum, quod juxta praxim Datariæ adjicitur in executionem juris antiqui, nihil aliud facit, quam declarare, quod beneficium vacat in Curia, prout diſponitur *in extravag. ad Romani de præben. Rot. deciſ.200. num.3. deciſ.247. num.1. par.16. recen.*, ſed *extravagans ad Romani* non derogat diſpoſitioni textua *in cap. ſi Apoſtolica*, ita nec Decretum Papæ, quod eſt eidem *extravaganti* conforme *late Rot. in Comen. parochialis die 11. Maii* 1731. §. *quandoquidem coram Reverendiſſimo Rezzonico*, quæ deciſio reputatur in hac re valde magiſtralia.

9 Probatur à ſimili, nam eccleſia parochialia, quæ vacat ob non publicationem, ſpecialiter reſervata eſt auctoritati Papæ cum inhibitione, & decreto, ne Ordinariua pro ea vice ſe ingerere præſumat, attamen, ſi ſuperveniat vacatio ſedis apoſtolicæ, Ordinariua valide confert, ac ſi d. reſervatio non adeſſet, nec eccleſia in Curia vacaret *Rot. deciſ.1030., deciſ.1046. coram Emerix Junior.*, quod verum eſt, etiamſi conferat eam uti vacantem per obitum, non obſtante, quod per prius vacaverit ob non publi-
10 cationem, & ratio eſt, quia collatio beneficiorum vacantium Ordinario competit jure univerſali, idcirco quocumque modo concepta ſit, ſuſtinetur *Rot deciſ.250. num.4. tom.1. coram Molin.*, ita à pari.

11 Probatur inſuper ex eo, quod Papa eccleſiam parochialem juriſpatronatus eccleſiaſtici, vel laicalis vacantem extra Curiam, cuiua tamen pertinentia diſceptatur in Curia inter patronos, poteſt ſibi reſervare adiiciendo decretum, *ut nemo alius præter Romanum Pontificem diſponere poſſit*, forte quia prævio concurſu in Curia, vel extra faciendo, vult quam cito eam providere de idoneo paſtore, tunc eccleſia parochialia ſemper vacat in Curia, tametſi Papa morte præventua non providerit, quoniam hujuſmodi decretum novam inducit reſervationem, ac vacationem in Curia, quæ priua non aderat *extravag. ad regimen*, *& ad Romani de præben.*, ita à contrario, ubi decretum novam non inducit vacationem, collatio eccleſiæ parochialia ſede apoſtolica vacante ſemper ſpectat ad Ordinarium, vel ad alioa inferiores collatores, prout de jure *cap. ſi apoſtolica de præben. in 6.*

12 Notandum in hac re, quod juſpatronatus comprehenditur ſub diſpoſitione textua *in cap. ſi apoſtolica de præben. in 6.*, ut notat *ibidem Ancharan.*, idcirco eccleſia paro-

chialis juriſpatronatus eccleſiaſtici, quæ vacat in menſe apoſtolico, remanet reſervata
13 ex regula menſis, deinde ſi superveniat obitus Summi Pontificis, qui hanc eccleſiam providere non potuit, tunc jus eligendi, & reſpectivè præſentandi magis idoneum inter approbatos in concurſu, ſi ad Epiſcopum ſpectat collatio, competit patrono eccleſiaſtico, ac ſi parochialis eccleſia in menſe apoſtolico non vacaſſet *cap. ſi apoſtolica de præben. in 6. ibi = per eos, ad quos pertinet, poſſit libere ordinari*, & notant *ibidem Franc. Geminian. & communiter interpretes*.

14 Quod tamen verum puto, ſi res adhuc integra ſit, alioquin re non integra, ideſt ſi ab Epiſcopo facta ſit in concurſu magis idonei electio, quæ deinde effectum ſortiri non potuit in Curia ob mortem Summi Pontificis, jus libere conſerendi pertinet ad Epiſcopum, nec patronus eccleſiaſticus poteſt inter approbatos in concurſu eligere, & præſentare alium ab Epiſcopo inſtituendum, quoniam electio per primum actum jam conſumpta eſt *l. boves §. hoc ſermone ff. de verbor. ſignif.*, deinde electus in concurſu habet jus ad beneficium, ac illud uti ſibi debitum petere poteſt *ex Trident. cap. 18. ſeſſ. 24.*, ideoque, ſi nova admittatur electio, & præſentatio patroni eccleſiaſtici, fit injuria Epiſcopo, ac ſi magis idoneum non elegiſſet, & fit præjudicium electo, qui ex electione in concurſu obtinuit jus ad beneficium, ultra quod id repugnat Tridentino prohibenti electionum pluralitatem in concurſu, ac etiam diſpoſitioni juris, omnis enim electio dignioris ſemper de jure eſt confirmanda *cap. 2. de elect.*

15 At inquies jus, quod electus in concurſu obtinuit, mortuo Papa expiraviſſe ex ratione, quia d. jus pendebat ab ea conditione, ſi Papa electionem admiſerit, quæ conditio non eſt purificata, ſed defecta ob ejus mortem. Reſpondeo jus electi numquam expirare, ſed devolvi ad Epiſcopum, qui eo ipſo, quod ſemel elegit, non poteſt amplius variare *l. ſervi electione ff. de legat. 1. l. apud aufidium ff. de ope. legat.*, ergo nova electio patroni eccleſiaſtici non eſt admittenda, quia privaret jure ſuo jam electum, quod repugnat *ex dictis*; Hæc mihi videtur veritas, & ita judicarem, ſi caſus practice diſputandus occurreret.

16 Quæſtio denique eſt, an eccleſia parochialis, & collegiata inſimul ſpectet ad Ordinarium ſede apoſtolica vacante. Reſpondetur quæſtionem hanc diſtinctione dirimendam eſſe, ſi enim Præpoſitus collegiatæ eccleſiæ ſit in dignitate conſtitutus, ac potiatur eo privilegio, ut non teneatur intra annum ad ordines promoveri *ex cap. ſtatutum de elect. in 6.*, tunc Epiſcopus conferre non poteſt etiam Sede Apoſtolica vacante, ſed ſemper vacat in Curia uti reſervata *ex regula 4. Cancellariæ, late Clericat. de benef. diſcord. 36. per tot. ubi caſus*; Aut vero eccleſia parochialis, quæ extat in eccleſia collegiata, dignitas non eſt, forte quia ſemper ab Ordinario conſuevit conferri per concurſum juxta formam Tridentini, tunc eccleſia nihil differt à ſimplici parochia, cujus Paſtor ſicuti pœnis de non promotis intra annum ſubjacet *cap. licet canon.*, *cap. commiſſa de elect. in 6.*, ita ea, Sede Apoſtolica vacante, conferri poteſt ab Ordinario, ſive vacaverit per obitum in Curia, vel in menſe Apoſtolico, aut alio modo *cap. ſi Apoſtolica de præben. in 6.*

17 Quid ergo ſi eccleſia parochialis ob non indictum concurſum devoluta ſit ad Sedem Apoſtolicam? Reſpondeo ſemper vacare in Curia, etiamſi pluries Sedes Apoſtolica vacet, idque in pœnam Epiſcopi, qui neglexit indicere concurſum, & ratio clara eſt, quia nemo debet lucrum reportare ex propria culpa *in punct. Roe. deciſ. 231. per tot. coram Celſ. cum relat. in capite 48. lib. 1. per totum*.

A D D I T I O.

S U M M A R I U M.

1 PArochiales non excedentes valorem 100. ducatorum penſionibus gravari non poſſunt.
2 Proviſiones parochialium vacantium per obitum, ſeu per reſignationem non expediuntur in Dataria, niſi cum clauſula, dummodo remaneant 100. pro Rectore.
3 Penſio reſervata à Papa ſuper parochiali nullo habito reſpectu ad valorem, ſed cum clauſula dummodo, extinguitur in parte.
4 Penſio reſervata ſub expreſſione veri valoris, qui deinde fuit diminutus, extinguitur in parte.
5 Penſio reſervata occaſione reſignationis habito reſpectu ad valorem in certa quantitate expreſſum extinguitur in totum, ſi valor expreſſus verus non ſit.
6 Multo magis extinguitur, ſi Papa habuit reſpectum ad valorem, & congruam.
7 An gratia ſuper reſervatione penſionis executori commiſſa morte Papæ re integra expiret, diſtinguitur.
8 Gratia ſignata non à Papa, ſed ab ejus Miniſtris per illius obitum expirat, ubi de ratione.

1 PRæcipit Tridentinum, ne eccleſiæ parochiales, quæ ſummam ducatorum 100. ſecundum verum annuum valorem non excedunt, ullis penſionibus, aut reſervationibus fructuum graventur; quod juridice à Patribus ejuſdem Concilii ſancitum fuit, quia ſumma ducatorum 100. inſervire debet pro Parochorum congrua, quæ omne gravamen de jure rejicit, *ita habetur in ſeſſ. 24.*
2 *cap. 13.* Quamobrem hodie penſiones, ſeu fructuum reſervationes ſuper proviſionibus eccleſiarum parochialium vacantium per obitum, aut reſignationem non expediuntur in Dataria, niſi cum dicta clauſula, qua non

non verificata penſiones, & fructuum reſervationes vel in parte, vel in totum extinguuntur, ut infra.

3 Et quidem in proviſione eccleſiæ parochialis per obitum vacantis quandoque Papa reſervat penſionem nullo habito reſpectu ad ejus valorem, ſed tamen adjicit clauſulam, dummodo remaneant 100. pro Rectore, aut dummodo penſio duas, vel tres partes narrati valoris non excedat, tunc penſio ſuſtinetur in ea parte, quæ remanet deducta congrua, & oneribus eccleſiæ; & ratio eſt, quia ſi Papa voluit, ut valeret in totum, multo magis in parte, & ſic penſio reducitur, ſeu, quod idem eſt, in parte extinguitur *ad text. in l. ſtichum 6. ff. de legat. 1. ibi = ſed talis conditio accipi debet, quatenus meus erit, ut ſi totum alienaverit, legatum extinguatur, ſi partem, pro ea parte debeatur, quæ teſtatoris mortis tempore fuerit Garz. de benef. part. 1. cap. 5. num. 417., Mantic. deciſ. 153. num. 2. Rot. deciſ. 76. num. 8., deciſ. 163. num. 1. coram Ottobon., & alibi.*

4 Similiter ubi fructuum valor ab initio expreſſus fuit verus, ſed deinde diminutus, tali caſu ſicuti gratia reſervationis penſionis ab initio erat valida, ita diminutis fructibus penſio in parte extinguitur, quia prius deducenda eſt congrua juxta mentem Papæ reſervantis *Garz. de benef. d. cap. 5. num. 399. & 400. Bich. deciſ. 255. num. 11. 12. Rot. deciſ. 120. num. 26. par. 17. rec.*

5 E' contra autem ſi Papa habuerit reſpectum ad certum valorem in ſupplicatione expreſſum, quod regulariter loquendo accidit occaſione reſignationis eccleſiæ ad favorem, penſio extinguitur in totum ex defectu voluntatis Papæ, qui alias non reſervaſſet, ſi valor beneficii aliter ſe haberet *Garz. loc. cit. num. 416. Rot. deciſ. 722. num. 8. coram Merlin.*

6 Et eo fortius penſio in totum extinguitur, ſi Papa reſervans non tam ad valorem expreſſum in certa quantitate, quam ad congruam ducatorum 100. reſpectum habuerit, ſubreptio enim eſt individua, & vitiat totam gratiam, quando non eſt capitulum ſeparatum *Felin. in cap. ad audientiam 11. de reſcript. Gigas de penſ. quæſt. 35. num. 2. cum ſeqq. Creſcent. deciſ. 17. de reſcript. Rot. deciſ. 187. num. 9. part. 11. deciſ. 6. num. 19. deciſ. 41. num. 4. deciſ. 120. num. 1. part. 17. recen.*

7 Quæres in hoc propoſito, an gratia ſuper reſervatione penſionis alteri commiſſa morte Papæ re integra expiret. Reſpondeo cum diſtinctione; aut Papa mandat executori, ut certam penſionem ſuper beneficio vacante, vel vacaturo clerico aſſignet, hoc caſu gratia penſionis eſt perfecta, quia cadit ſuper certa quantitate, idcirco morte Papæ non expirat *cap. ſi ſuper gratia de offic. jud. delegat. in 6. cap. ſi cui nulla de præben. in 6., Rot. deciſ. 121. num. 6. 7. part. 12. recen.*, ubi dicitur gratiam conceſſam ſuper retentione penſionis eccleſiaſticæ etiam poſt profeſſionem religionis morte Papæ non expirare, *deciſ. 512. num. 14. part. 13. recen.*, ubi quod gratia, cujus effectus differtur poſt mortem alterius, ſi præventivè Papa moriatur, non expirat; Si vero Papa mandat executori, ut penſionem aſſignet, nec quantitatem, in qua hæc reſervari debeat, deſignat, conveniunt omnes gratiam Papæ non eſſe factam, ſed faciendam per executorem, & re integra morte mandantis expirare, *cap. ſi cui nulla verb. ſecus de præbend. in 6. Gigas de penſ. quæſt. 91. per tot.*

8 Cæterum gratia, qua penſio clerico reſervatur, ſi ſignata ſit non à Principe, ſed ab ejus miniſtris, per obitum ejuſdem Principis expirat *Molin. de juſtic. & jur diſput. 599. num. 6.*, quoniam omnis gratia Miniſtri, tametſi habeat auctoritatem ſignandi ſupplicationes beneficiorum, ac penſionum, pendet à ſubſcriptione Principis, à qua perfectionem, efficaciam, ac vim obtinet *l. ſancimus Cod. de diver. reſcript. ibi = & noſtra etiam manu ſubſcripta*, quæ canonizata eſt *in Canone dicenti 25. quæſt. 2.*

Digitized by Google

ARGUMENTUM.

AN, & quando per obitum Papæ expirent indulta conferendi beneficia ratione menſis ad effectum cognoſcendi, an beneficia vacent in Curia, vel Indultariis, vel Epiſcopis Sede Apoſtolica vacante *ad interpret. Gloſſ. in cap. is cui de elect. in 6.*, & an Penſio per ſimplex reſcriptum ab Indultario reſervata per ejus obitum extinguatur *ad interpret. Gloſſæ in l. penult. Cod. ad Sillanianum*.

SUMMARIUM.

1 REſponſum ad tramites juris quale.
2 Indulta conferendi beneficia in menſibus Apoſtolicis per obitum Papæ expirant.
3 Stulta conſultatio quæ ſit.
4 Indulta Apoſtolica per obitum Papæ non ſemper expirant.
5 Beneficia reſervata à Papa etiam Sede Apoſtolica vacante vacant in Curia per obitum indultarii, ubi caſus.
6. Indulta conceſſa Cardinalibus, vel Prælatis mortuo Papa expirant, ubi quod beneficia vacant auctoritati Epiſcopi.
7 Indultum Cardinalis reſervatarii per obitum Papæ non expirat, ubi quod beneficia, quæ vacant Sede Apoſtolica vacante, ad ipſum ſpectant.
8 An indultum per obitum Papæ expiret, ſi inter indultarium reſignantem, & Epiſcopum reſignatarium cum approbatione Papæ conventum ſit, ut ambo indulto alternatim uterentur, ratio dubitandi, & dicendi n. 9. ubi de ratione.
10 Pactum expirat, prout ceſſat indultum per obitum Papæ, ſed contra ibidem.
11 Beneficium dotatum à Patrono ea lege, ut ejus collatio ſpectat ad inferiorem Prælatum, vacat auctoritati Ordinarii non obſtante lege fundationis, & approbatione Epiſcopi, vel ejus Vicarii, vel Prædeceſſorum, ubi caſus, & reſolutio num. 12.

CAPUT XXV.

1 SIcuti varia ſunt Sedis Apoſtolicæ Indulta de conferendis beneficiis ratione menſis juxta varias Romanorum Pontificum voluntates, & ſtylum Datariæ, ita varia quoque erit noſtra ſententia, ſed tamen ad tramites juris, & cum diſtinctione caſuum juxta meum ratiocinandi modum, ut & totam vim quæſtionis intelligas, & congruens habeas in hac re reſponſum *ad text. in l. finali cod. de precib. Imperat. offeren.*, *l. ut reſponſum cod. de tranſact.*

2 Et quamvis certum ſit, quod hujuſmodi indulta per obitum Papæ expirent *ex reg.* 8. *& 9. Cancellariæ*, non tamen inanis eſt hæc inſpectio, prout talem definivit Juventius,
3 Celſus juriſconſultus de ſcriptore teſtamenti ibi = *aut non intelligo id, de quo me conſulis, aut valde eſt ſtulta conſultatio tua, plus enim quam ridiculum eſt dubitare, an aliquis jure teſtis adhibitus ſit, quoniam idem & tabulas teſtamenti ſcripſerit l. Domitius ff. qui teſtamen. facer. poſſ.*; Nec immerito, ſi enim teſtis in teſtamento poteſt eſſe, qui ſcriptor non eſt, multo magis ſcriptor, & qui erat rogatus, ut teſtamentum ſcriberet, erat quoque rogatus, ut ſe ſubſcriberet *Bart. in d. l. Domitius*, & ſic ſtulta erat conſultatio apud Celſum juriſconſultum, quia ibi non erat dubium aliquod; Non
4 item in præſenti caſu, nam indulta Apoſtolica per obitum Papæ non ſemper expirant pro effectu vacationis beneficiorum juxta caſus infra referendos.

5 Primus itaque caſus eſt, ubi Papa ſupprimit monaſteria, & beneficia regularia, & deinde erigit eccleſias Collegiatas ſeculares, reſervando ſibi omnia beneficia in eiſdem eccleſiis erecta, prout in Catalaunia plura Clemens VIII. ſuppreſſit Monaſteria, erigendo ibidem plures eccleſias Collegiatas cum canonicatibus, & præbendis, ac prima dignitate, cui liberaliter impartivit indultum conferendi beneficia in quatuor menſibus cum reſervatione, ut ſupra, tunc mortuo indultario expirat quidem indultum, quia mors omnia ſolvit, ſed de beneficiis, canonicatibus, & præbendis in dd. eccleſiis collegiatis vacantibus nullus poteſt diſponere etiam Sede Apoſtolica vacante; non Capitulum, quia mortuo Prælato eccleſiæ collegiatæ ad ipſum non tranſit poteſtas conferendi beneficia *cap. unico* §. 1. *ne Sede vacan. in* 6., multo minus Ordinarius, quia Papa nihil de ſuo detraxit, ergo hujuſmodi beneficia, præbendæ, & canonicatus vi ſpecialis reſervationis vacant in Curia etiam

Sede

Digitized by Google

Sede Apoſtolica vacante *cap.2. de præben. in 6., extravagans ad regimen, extravagans ad Romani eodem tit., plene Rot. deciſ.*204. *part.*8. *rec.*

6 Secundus caſus eſt, quo ubi Papa impartitur indulta Prælatis inferioribus conferendi beneficia in menſibus Apoſtolicis, prout talia ſunt indulta Cardinalium, tunc apud omnes communiter receptum eſt hujuſmodi indulta per obitum Papæ expirare, ſi indultarii reſignaverint plene Epiſcopatum reſervato ſibi dumtaxat indulto conferendi beneficia in menſibus, nam reſoluto jure datoris reſolvitur quoque jus acceptoris, ne alias plus juris ſit in Indultario, quam in Papa, qui indultum conceſſit, quod repugnat, textus eſt *in l. lex vectigalis ff. de pignoribus*; Idcirco beneficia, quæ interim vacant Sede Apoſtolica vacante, ſive curam animarum habeant, ſive non, vacant extra Curiam, & libere ſpectant ad Epiſcopum *Gonzal. ad reg.*8. *Cancellar. §.*5. *in proæm. num.* 48., *Germon. de indult. §. per quæ ſublatis num.*99., *Garz. de benef. part.*5. *cap* 1. *num.* 647., *Caputaquem. deciſ.* 214. *num.*2.

7 Tertius caſus eſt, ubi Cardinalis poſſidet Epiſcopatum cum indulto, & occaſione reſignationis epiſcopatus ſibi reſervavit omnia beneficia, quæ in poſterum vacabunt durante ejus vita etiam cum perceptione omnium fructuum, relicta dumtaxat congrua Epiſcopo reſignatario, hoc caſu per obitum Papæ indultum non expirat, quia Cardinalis indultarius nil differt ab Ordinario collatore, cui per indultum nihil de novo datum fuit circa jus conferendi beneficia, ſed tantum ſublata fuerunt reſervationum obſtacula *Rot. deciſ.*523.*num.*12. *part.*19. *recen tom.*2, unde prout ante, ita & nunc beneficia, quæ vacant etiam ſede apoſtolica vacante, ad liberam ipſius diſpoſitionem pertinent *Gloſſ. in cap. is cui verſ. confirmatus de elect.in* 6., ubi dicitur liberam adminiſtrationem eccleſię cathedralis vacantis commiſſam alicui à Sede Apoſtolica in ſpiritualibus, & temporalibus per obitum Papæ non expirare ibi = *Dubitari ſolet, an iſtius adminiſtratoris officium expiret mortuo Papa, & dixit Compoſtellanus, quod non expirat, habet enim ordinariam poteſtatem Franc. ibidem, & in cap. eccleſiæ de ſupplen. negligen. Prælat. in* 6., *late Clericat. de benef. diſcord* 96., qui reſpondet contrariis, & in hoc etiam bene dixit *Card. de Luc. de benef. diſcur.*31., licet à nonnullis argueretur ex eo, quod ipſe in ſuo caſu non adduceret auctoritatem, quæ hunc punctum percuteret, ſed perperam, quia id ratio importat, & relata *Gloſſæ* auctoritas *per Card. de Luc.*, non citata videtur in hac re ſingularis, ne indultum expiret, & beneficia Sede Apoſtolica vacante vacent indultario.

8 Quæſtio eſt, an indultum expiret per obitum Papæ, ſi Cardinalis indultarius Epiſcopatum alii plene reſignaverit, ſed quoad indultum prævio aſſenſu Apoſtolico inter ipſum, & reſignatarium convenerit, ut ambo indulto alternatim uterentur pro conferendis beneficiis vacantibus in menſe Apoſtolico; Quæſtio gravis eſt, & in utramque partem diſputabilis, & primo videtur dicendum indultum expirare *ex regula* 8. 9., ubi quod per obitum Papæ ceſſant regulæ Cancellariæ, reſervationes, & indulta.

9 Sed contra concludendum eſt, nam Papa in reſignatione Epiſcopatus approbavit pactum, ut ambo uterentur indulto; Deinde juxta mentem contrahentium hujuſmodi pactum reciprocum eſt reſpiciens intereſſe utriuſque, ut ſcilicet reſignatarius Sede Apoſtolica plena participaret de Indulto, & reſignans nil perderet Sede vacante, ergo indultum vi pacti etiam mortuo Papa non ceſſat, & in ſequelam beneficia modo vacant auctoritati Cardinalis indultarii, & reſpective reſignantis, modo auctoritati Epiſcopi reſignatarii ex regula, quod pacta derogant legibus Conſtitutionibus, & regulis Cancellariæ *l. pacta Cod. de pact. Gloſſ. in l. emptor verſ. poſſe ff. eodem tit.*

10 At inquies Papam approbaſſe pactum juxta regulas Cancellariæ, ſed juxta dictas regulas indultum per obitum Papæ expirat, ergo etiam pactum; Reſpondetur, quod potius Papa approbavit pactum prout de jure, ſed prout de jure pactum debet aliquid operari *l. ſi quando ff. de legat.*1. ergo indultum morte Papæ non expirat, ne prædictum pactum ſuperfluum ſit, & inane, quod mihi verius videtur.

11 Denique notandum in hac re beneficium à patrono dotatum ea lege, ut ad inferiorem ſpectaret collatio, per obitum, ſeu affecutionem alterius beneficii vacare auctoritati Epiſcopi non obſtante lege fundationis, & approbatione ejuſdem, vel ejus Vicarii, vel Prædeceſſorum Epiſcoporum, quia hodie poſt Tridentinum *ſeſſ.*14. *cap.*12. lex fundationis non ſuſtinetur, ut præter Epiſcopum inſtitutio beneficii ſpectet ad Prælatum inferiorem; Caſus in Sacra Congregatione diſputatus fuit, & reſolueus ut infra; Quatuor ab hinc annis citra nobilis civis laicus Patavinus propriis bonis competenter dotavit ruralem eccleſiam tunc indotatam, nullamque denominationem habentem, & prope eam contraxit domum pro habitatione Rectoris, obtinuitque Patronatum ſibi, & ſuis hæredibus per Vicarium generalem Epiſcopi Patavini reſervari.

In hujuſmodi reſervatione inter alia cautum fuit, ut ſacerdos præſentandus pro tempore à Patronis inſtitui deberet à Capitulo Cathedralis, & nullum alium beneficium eccleſiaſticum obtinere poſſet, quodque nullo modo hujuſmodi beneficium juriſpatronatus impetrari poſſet, & ſi impetratum fuiſſet in Romana Curia, vel ab Epiſcopo Patavino, aut à quocumque alio jus conferendi habeatur, erectio & dotatio eſſet nulla; In ultima ejus voluntate idem fundator nomi-

nominavit ſuos hæredes, per quos deberet fieri præſentatio, ut ex his verbis; *Etſi electio impedita fuerit ab Epiſcopo Patavino, vel ab alio, tunc dotatio, & juſpatronatus reſolvatur, & dos ad hæredem revertatur*.

Ea prima vice Patronus præſentavit præſbiterum, qui ab eodem Capitulo inſtitutus fuit, nunc autem d. Patrono vita functo, & vacante eccleſia per aſſecutionem alterius beneficii, quæritur, an inſtitutio pertineat ad Capitulum, an vero ad Epiſcopum, quæ prætenditur ex decreto Tridentini *ſeſſ.*14. *cap.*12.

De jure communi &ſi Patronus non poſſet in fundatione ſtatuere, ut inſtitutio eccleſiæ ad alium, quam Epiſcopum pertineret *Abbas in cap. præterea* 1. *num.*1. *in* 1. *notab. de jurepatron.*, tamen, ſi Epiſcopi acceſſerat aſſenſus, valida erat reſervatio facta inferiori *Abbas in cap. nobis num.*2. *eodem tit.*, *Felin. in cap. Bertoldus num.*4. *verſ. & adverte de re judicat. Imola*, *& alii citati per Lambertinum de jurepatr. lib.*1. 9. *quæſt. principal. art.*1. *num.*69., nam Patronus de conſenſu Ordinarii poterat in fundationis limine apponere conditionem, & pacta contra jus commune, *late Lambertin. loc. citat. num.*49.

Verum inſpecto Concilio videtur reſpondendum non potuiſſe reſervari inferiori propter expreſſam prohibitionem, quæ habetur *in cap.*12. *ſeſſ.*14. *Concilii Tridentini*, actus enim factus contra legem prohibentem non valet, etiamſi non contineat decretum irritans *l. non dubium*, *ubi DD. cod. de leg.*, nec poteſt applicari, quod dicitur de jure veteri conſenſum Ordinarii facere, ut valida eſſet reſervatio facta inferiori à Patrono contra jus, quia id procedebat ex eo, quod de jure veteri, tametſi inſtitutio ſpectaret ad Epiſcopum, in cujus præjudicium non poterat Patronus quidquam ſtatuere *cap requiſiſti de teſtam.*, tamen nulla ſuberat legis prohibitio, quæ vetuerat reſervari inſtitutionem inferiori, quoties Epiſcopus conſenſiſſet, ſed tamen extabat diſpoſitio affirmativa, quod diſpoſitio eccleſiarum pertineret ad Epiſcopum *can omnes Baſilicæ* 16. *quæſt.*7. *cap. cum venerabilis de except. ubi Felin. in princip. column.*11., in cujus præjudicium, &ſi Patronus non poſſet quidquam ſtatuere *d. cap. requiſiſti de teſtam.*, tamen præjudicium tollebatur per ejus aſſenſum *Lambertin. loc. citat.*. At in caſu noſtro Concilium loquitur non ſolum affirmative, ut Epiſcopo inſtitutio reſervetur, ſed etiam prohibitive quoad alios inferiores, ideoque Epiſcopus obſtante lege prohibitiva non poteſt conſentire, cum Concilium reſiſtat conſenſui Epiſcopi, per quem induceretur reſervatio prohibita à Concilio, nam legi prohibitive loquenti non poteſt renunciari *DD. in l. de his ff. de tranſact.*

Non obſtat pactum reſolutivum appoſitum in fundatione, quia invalidum eſt pactum reſolutivum appoſitum in fundatione, ut ſi conditio aliqua non obſervaretur, dos ad dotantem, vel ejus hæredes revertatur *Ancharan. conſ.*197. *num.*7., *Lambertin. de jurepatron. d. art.*1. *num.*45., *& ſeqq.*, ubi poſt *Rotam* ſcribit non valere adjectionem nullitatis, & reſolutionis dotis eccleſiæ factam per Patronum, quia eum ſit appoſita reſpectu conditionis, vel pacti, jus repugnat.

12 *Die* 9. *Martii* 1597. *Congregatio Concilii*, cui interfuerunt *Montelpar*, *Juſtinianus*, *Cuſanus*, *de Monte*, *Paravicinus*, *Mathejus*, *Aquaviva*, *Blanchettus*, *Mantica*, *Sanctorum quatuor*, *re diligenter diſcuſſa cenſuit pertinere ad Epiſcopum*, *non autem ad Capitulum*; *Mathejus* ſenſit juxta notata, *Juſtinianus* quoque putavit inſtitutionem non pertinere ad capitulum, quia erat reſervata inferiori de conſenſu Vicarii, non autem Epiſcopi; Vicarius enim non poteſt præſtare conſenſum reſervationi, niſi Epiſcopus ſit abſens *Lambertin. loc. citat. n.*97., alioquin, ſi conſenſus eſſet præſtitus ab Epiſcopo, dubitaret, quod talis reſervatio facta Capitulo valeret non obſtante Concilii prohibitione, quæ, ut recipit interpretationem paſſivam à jure communi, eſſet intelligenda, ut non reſervetur abſque conſenſu Epiſcopi, *Cuſanus* quoque dixit de jure communi inſtitutionem reſervari inferiori Epiſcopi in limine fundationis de Epiſcopi conſenſu *Rot. in nuper impreſſ. deciſ.*635. *coram Sanctiſſimo*, ſed dubium eſt poſt Concilium, quod videtur eſſe intelligendum juxta jus commune, ſed tamen verius eſſe, ut Concilium indiſtincte intelligatur prohibuiſſe reſervari Inſtitutionem inferiori etiam de conſenſu Ordinarii, quia alias Concilium nihil operaretur.

Idem dixerunt *de Monte*, *& Paravicinus*, *Blanchettus* putavit reſervationem prædictam non valere ex decreto Concilii, immo etiam ex jure communi, quia controverſa eſt quæſtio, an in fundatione eccleſiæ de conſenſu Ordinarii poſſit patronus reſervare inſtitutionem inferiori, & qui putant poſſe, moventur ea ratione, quia Epiſcopus poteſt præjudicare eccleſiæ in quærendis, ſed in caſu, quo nos agimus, jam erat quæſita juriſdictio Ordinario in hac eccleſia libera jam fundata, ideoque non valet ejus conſenſus, ut reſervetur inſtitutio inferiori ad petitionem dotantis, quia præjudicaret eccleſiæ in jure quæſito, non autem in quærendo; Itaque non valere hanc reſervationem ex jure communi, minuſque ex Concilio, quod reſervationi reſiſtit; idem ſenſere *Mantica*, *& Montelpar*; ita habetur *in Patavina die* 9. *Martii* 1597. *ex libro memorialium* 114. *fol.*43.. Optima reſolutio pro effectu, de quo agitur, nam beneficium, quod videbatur vacare Capitulo ex lege fundationis, vacat Epiſcopo ex lege conciliari.

ADDI-

A D D I T I O.

S V M M A R I V M.

1 SOlus Papa ſuper beneficiis penſiones perpetuas reſervat.

2 Spectat ad Papam concedere indulta reſervandi penſiones ſuper beneficiis.

3 An penſio per ſimplex reſcriptum ab indultario reſervata per ejus obitum extinguatur, antequam conficiatur inſtrumentum reſervationis, ratio dubitandi, & decidendi num. 4.

5 Differentia inter gratiam Papæ, & indultarii ſuper extinctione penſionis per ſimplex reſcriptum reſervata.

6 Gratia ſuper reſervatione penſionis facta ab indultario quodammodo dicitur Papæ, ubi de ratione num. 7. 8; ſed contra ibid in fin.

1 SIcuti penſiones perpetuas ſuper beneficiis eccleſiaſticis ex ſuprema auctoritate, quam habet in univerſali eccleſia, ſolus Papa reſervat *Gigas de penſ. quæſt.* 87. *num.* 2., *Lotter de re benef lib.* 1. *quæſt.* 35. *num.* 20., *Thomaſſin. vetus, & nova eccleſ. diſciplin. de*
2 *benef. part.* 3. *lib.* 2. *cap.* 31., ita ad ipſum duntaxat ſpectat concedere indulta reſervandi penſiones ſuper beneficiis, vel prout de jure, vel uſque ad certam quantitatem fructuum percipiendorum *ad text. in l. ſacrilegii Cod. de diverſ. reſcript.*, ubi quod ſpecies ſacrilegii eſt de hoc ambigere *l. quidam conſulebant ff de re judic.*

3 Quæro ad propoſitum, an penſio per ſimplex reſcriptum ab indultario reſervata per ejus obitum extinguatur, antequam conficiatur inſtrumentum reſervationis juxta ſtylum Ordinariorum; ratio dubitandi eſt, quia indultarius in reſervatione penſionis fungitur auctoritate apoſtolica *cap.* 1. *de conceſſ. præb. in* 6. *ibi = quia eum illi non amplior detur poteſtas, quam ipſe Romanus Pontifex habeat in hac parte l.* 1. *§. qui mandatam ff de offic. ejus ibi = qui mandatam juriſdictionem ſuſcepit, proprium nihil habet, ſed & ejus, qui mandavit, juriſdictione utitur*; idcirco ſicuti penſio per ſimplex reſcriptum Papæ reſervata per ejus obitum non extinguitur, ita nec penſio indultarii, decet enim utrobique gratiam Principis eſſe manſuram *cap. ſuper gratia de offic. judic. delegat. in* 6. *cap. decet de reg. jur. in* 6.

4 Sed contrarium verius eſt, quia hujuſmodi penſio habetur, ac ſi reſervata non fuiſſet, donec conficiatur inſtrumentum reſervationis, quod juxta ſtylum Ordinariorum ſtat loco literarum apoſtolicarum, certa enim in hoc concluſio eſt nihil actum cenſeri, ſi aliquid faciendum ſupereſt *Gloſſ. in l. finali ff. in jus vocat. ut eant l. penult. ibiq. Gloſſ. Bart. Bald. & Caſtren. Cod. ad Sillanianum*, idcirco penſio per ſimplex reſcriptum reſervata per obitum indultarii extinguitur *cap. ſi cui nulla §. ſecus de præb. in* 6. *l. ſacri afflatus Cod. de diver. reſcript.*, ubi quod gratia Principis nil valet ſine probataria reſcripti *cap. præſenti de offic. legat. in* 6., *Frideric. de Senis conſ.* 297 *per tot.*

5 Et quidem gratia indultarii differt in hoc à gratia Papæ, quia hæc quoties perfecta eſt, per ejus obitum non expirat, ſed expeditur in forma rationi congruit *juxta regulam Cancellariæ*; E contra gratia indultarii huic regulæ non ſubjacet, ſed regulanda eſt juxta diſpoſitionem juris; Idcirco, quoties perfecta non eſt in totum cum expeditione inſtrumenti, dicitur informis, & inutilis quoad hoc, ut per obitum indultarii expiret, quod mihi verius videtur *ex juribus jam dictis*.

6 De gratia Papæ, quando ſcilicet per ejus obitum expiret, jam dictum eſt *in cap. antecedenti in additione*. Unde in præſentiarum aliquid tibi innuimus de poteſtate indultarii, cujus gratia quodammodo dicitur Papæ;
7 actus enim non attribuitur indultario, qui penſionem reſervavit, ſed Papæ, qui indultum conceſſit *l. item eorum §. ſi decuriones ff. quod cujuſque jur. univerſit. cap. cum aliquibus de reſcript. in* 6., *Surd. deciſ* 297.
8 *num.* 1.; quod veriſſimum eſt, nam omnia noſtra facimus, quibus auctoritatem noſtram impartimur, *inquit Imperator in l.* 2. *Cod. de veter. jur. enucleand.*, *Menoch. conſ.* 118. *num.* 20.; Sed veritas juris eſt hujuſmodi reſervationem penſionis vere eſſe gratiam Indultarii, qui vi indulti habet arbitrium reſervandi penſionem potius uni clerico, quam alteri, ergo penſio reſervata ut ſupra per obitum indultarii extinguitur *ex juribus mox relatis*.

ARGU-

Digitized by Google

ARGUMENTUM.

AN, & quando nominatus ad Beneficia vacatura privetur jure, quod ex primis precibus, ac literis expectativis competit in præbenda vacante, & quid in Penſionibus *ad interpret. text. in cap.*1. *de conceſſ. præben. in* 6., *Clement.*1. *eodem tit.*

SUMMARIUM.

1 NOminatus ad beneficia vacatura vigore primatum precum jus conſiderabile non arquirit, ſed tantum jus in ſpe, ſeu ad rem, ſi præbendam primo, ſecundo, vel tertio vacaturam acreptaverit num.2, ubi de ratione num. 3.

4 Olim frequens erat in eccleſia uſus literarum expectativarum, & quare.

5 Literæ expectativæ, ſeu mandata de providendo ex decreto *Tridentini* ſublata ſunt, ubi de ratione.

6 Decretum *Tridentini* habet locum in canonicis ſupernumerariis erectis ab Ordinario cum expectativa, ubi caſus, & reſolutio.

7 Decretum *Tridentini* quoad mandata de providendo non comprehendit Imperatorem, & quare.

8 An jus primatum precum competat Imperatori ex conſuetudine, vel ex privilegio, duplex opinio.

9 Nominatus ad beneficium vacaturum habet menſem ad illud acceptandum.

10 Non acceptans intra menſem jus præbendæ vacantis de rigore amittit.

11 Tamen de æquitate præbendam, quæ adhuc poſt menſem vacat, poteſt acceptare, ubi de ratione.

12 Clericus munitus ab Epiſcopo ad exhibendum intra certum terminum titulum beneficii poteſt exhibere poſt terminum, ne beneficio privetur.

13 Nominatus non poteſt præbendam poſt menſem alii collatam acceptare, ſed tenetur expectare aliam vacaturam.

14 Nominatus coarctatur ad acceptandam præbendam vacantem intra menſem, ſi poteſtas executoris præbendæ vacaturæ adjuncta ſit, ubi quod poſt menſem præbendam vacantem amittit, & ſecundam acceptare non poteſt num. 15.

16 Fines mandati in primis precibus, & literis expectativis diligenter ſunt cuſtodiendi.

17 Nominatus ad præbendam vacaturam, quam ipſe duxerit acceptandam, poteſt primam, ſecundam, vel tertiam ad ejus placitum acreptare.

18 An ſi acceptavit primam præbendam, poſſit variare acceptando aliam, duplex opinio num. 19.

20 Nominatus per literas monitorias, præceptorias, & executorias non aquirit jus in beneficio.

21 Quid ſi Papa cum clauſula *ex nunc prout ex tunc* providet de præbenda vacatura?

22 Clericus negligens acceptare intra certum terminum primam præbendam, quæ vacat, juxta mandatum apoſtolicum non poteſt eo elapſo aliam acceptare, & prima privatur.

23 Miles, qui ad diem commeatus non venit, ſtipendia perdit.

24 Gratia poſt lapſum temporis extinguitur.

25 Nominatus per matrimonium jus primarum precum amittit.

26 Quid ſi matrimonium ſit nullum ex defectu ſolemnitatum, vel ob impedimentum? duplex opinio.

27 Nominatus amittit jus primarum precum, ſi fiat miles.

28 Nominatus cadit à jure primarum precum, ſi fiat Monachus.

29 Nominatus amittit jus, ſi Princeps ex cauſa revocat primas preces.

30 An per obitum Imperatoris primæ preces re integra expirent, duplex opinio num. 31.

32 Literæ expectativæ conceſſæ in *forma pauperum* per aſſecutionem beneficii expirant.

33 An primæ preces conceſſæ ab Imperatore in *forma proviſionis* per aſſecutionem præbendæ expirent, ratio dubitandi, & decidendi num. 34.

35 Beneficia jam obtenta non obſtant, quo minus quis primas preces poſſit obtinere.

36 Non vacant beneficia obtenta, ſi quis provideatur de præbenda vacatura vigore primarum precum.

37 Nominatus amittit jus primarum precum, ſi fiat cæcus, aut perpetuo inhabilis.

38 Nominatus poteſt primis precibus expreſſe renunciare.

39 Non cenſetur renunciaſſe, ſi ſe ſubmittit voluntati collatoris.

40 In caſibus, in quibus nominatus jus primarum precum amittit, ſeu eo privatur, poteſtas iterum nominandi redit ad Imperatorem, ubi de ratione.

41 Princeps imperfectum non ſtatuit.

CAPUT XXVI.

1 QUamvis nominatus vigore primarum precum ad beneficia vacatura conſiderabile jus non acquirat, dum ei aliud non competit, niſi implorare officium Judicis, ut præbenda, quæ vacat, ſibi conferatur *cap. final.* §. *fane in iis de conceſſ. præben. in* 6., *Franc. in cap. deteſtanda n.*2. *verſ. quarto quæro eodem tit. in* 6., *Ferett. conſ.*16. *num.*17. *verſ. præterea*, & latius *apud Rot. deciſ.*634. *num.*6. *coram Cerr. de-*
2 *ciſ.*256. *par.*13. *recen.*, nihilominus negari haud poteſt, quo minus aliquod jus ſaltem in ſpe competat ex primis precibus *cap. literis de reſcript.*, *cap veniens de renunciat.*; Imo jus ad rem, ſi ita nominatus primis precibus exhibitis præbendam primo, ſecundo, vel tertio vacaturam acceptaverit *cap* 1. §. *è contra*, *cap. ſi capitulo*, *cap. ſi ſoli de conceſſ. præben. in* 6., *Bæſig. deciſ.*6. *de conſue-*
3 *tud. Federic. de ſenis quæſt.*290. *num.*4., quo ſi privetur, cenſetur etiam privatus ipſo beneficio, dum is, qui habet jus, ſeu actionem ad beneficium aſſequendum, beneficium ipſum habere videtur *l. is qui actionem ff. de reg.*

reg. jur. . Præterea congruit rei, de qua agitur, ut poſt quam dictum eſt de privatione beneficiorum vacantium, nonnulla breviter etiam adjiciamus de jure primarum precum, ac literarum expectativarum, quod nominatus, ſeu expectans amittit quoad beneficia vacatura.

4 Olim frequens erat in eccleſia uſus concedendi literas expectativas, ſeu mandata de providendo, quæ Romani Pontifices dirigebant vel ad Ordinarios locorum, vel ad capitula eccleſiarum cathedralium, ut clericos habentes literas expectativas de præbenda vacatura juxta mandatum Apoſtolicum providerent *textus ſunt expreſſi in cap. literis de reſcript. cap. ſane, cap. veniens de renunciat., cap. dilectus 27. de præben., cap. ſi pro clericis, cap. ſi clericus, cap. bi qui, cap. poſtquam, cap. is cui, cap. ſi Apoſtolicæ, cap. ſi pluribus, cap. cum in eccleſia, cap. ſi pauper, cap. quamvis 38., cap ſi is cui de præben. in 6. cap. 1., cap. ſi capitulo, cap. ſi ſoli de conceſſ. præb. in 6., Clement. 1. eod. tit.*

Idque non ſine ratione uſu in eccleſia introductum eſt, ut membra capiti, & caput membris, & invicem inter ſe correſponderent, quod neceſſarium omnino eſt ad conſervandam unitatem, unde hodie, ut eccleſiæ inferiores recognoſcant Romanam Eccleſiam uti caput, ac magiſtram, loco expectativarum ſubrogata eſt regula menſium,
5 & alternativa; Et quidem merito, quia placuit Patribus Tridentini *ſeſſ. 24. cap. 19.* literas expectativas, & mandata de providendo penitus abolere, vel quia odium pariunt, vel quia inducunt votum captandæ mortis alienæ *ad text. in cap. deteſtanda, cap. ne captandæ de conceſſ. præben. in 6., Gloſſ. marginalis in l. ult. cod. de pact.*, quod quidem decretum conciliare afficit nedum Collegia, Univerſitates, Senatus, aliaſque ſingulares perſonas, etiam Sanctæ Roma-
6 næ Eccleſiæ Cardinales, quinimmo locum habet in Canonicis ſupernumerariis erectis ab Ordinario, non quia Ordinarius id non poſſit cum conſenſu totius capituli, ſed quia non poteſt erigere canonicos cum expectativa, & ita caſus accidit, nam Archiepiſcopus Meſſanenſis *anno* 1602. præter octodecim canonicos ejuſdem eccleſiæ erexit ſex canonicos ſupernumerarios de capituli conſenſu, ſed Decano diſſentiente, atque appellante, & pro eorum præbendis, ac diſtributionibus univit nonnulla beneficia ſimplicia vacatura ſalvis juribus poſſidentium.

Agitur nunc, an erectio hujuſmodi, atque unio nondum effectum ſortita valida ſit, nec ne; *Sacra Congregatio cenſuit poſſe Epiſcopum erigere canonicos ſupranumerarios, ſed non cum expectatione futuræ præbendæ*; Unde ex hoc capite manifeſta eſt nullitas erectionis, quia ſublata expectativa præbendæ vacaturæ canonicatus erecti ſunt ſine dote *contra ea, quæ tradunt Felin. in cap. cum acceſſiſſent n. 16. de conſtit., Rot. deciſ. unica in antiq. de eccleſ. ædifican.*

Alia adducitur nullitas, quod cum hæc erectio fuerit actus voluntarius *ſecundum Burg. in d. cap. cum acceſſiſſent num. 131.*, requirebatur conſenſus totius capituli, & ſola Decani contradictio potuit erectionem infringere *Bart. Brixien. quæſt. Dominic. 75. Capic. deciſ. 4. num. 6., & deciſ. 708.*, & ita *die 16. Martii 1619. Congregatio Concilii Tridentini citatis Canonicis ſupranumerariis cenſuit erectionem, ut proponitur, factam eſſe nullam, atque irritam*, ita habetur *in Meſſanen. ex lib. memorial. 109. fol. 1.*

7 Verum ſub *Tridentini* decreto Imperatorem non comprehendi reſpondit Sacra Congregatio *in Cameracen.*, de qua *Fagnan. in cap. nulla num. 9. de conceſſ. præben.*, nam ſpeciali nota dignus eſt ſupremus Princeps, ſicuti de Cardinalibus dicimus, qui eorum ordine ſunt conſtituti, qui ſub decreto non continentur, niſi de eis expreſſa mentio fiat *Cephal. conſ. 1. num. 42. 43. lib. 1., Jaſon. conſ. 117. ſub num. 2. lib. 4.* Confirmata eſt reſponſio Congregationis *à Gregorio XIII.*, qui optime ſe meminiſſe dixit in ea ſeſſione Concilii Tridentini, in qua quæſtio iſta concertata fuit, nihil actum fuiſſe etiam ab iis, qui hoc jus Imperatoris infringendum eſſe, & privilegium abolendum putavere, cum longe pluribus ſuffragiis cauſa Imperatoris muniretur.

8 Quæres obiter in hac re, an hoc jus primarum precum ex conſuetudine, vel potius ex privilegio competat Imperatori; Affirmat quoad primam partem *Auctor additionum ad Uſpergenſem Abbatem*, qui etiam formulam ipſam literarum, ſeu precum, quas ea de cauſa mittebat, publicavit ibi = *cum ex antiqua, & approbata, ac à divis Imperatoribus, & Regibus ad nos producta conſuetudine quælibet eccleſia in noſtro romano imperio conſtituta, ad quam beneficiorum eccleſiaſticorum pertinet collatio, ſuper unius, collatione beneficii precum noſtrarum primarias admittere teneatur; devotionem tuam rogamus, quatenus huic clerico de eccleſiaſtico beneficio ſtudeas liberaliter providere Goldaſt. Conſt. Imp. tom. 3. fol. 446.*

At quia juridice loquendo non ſufficit conſuetudinem allegare, niſi probetur, ideo tutius cenſeo hoc jus imperatorium privilegio apoſtolico potius inniti, prout primarias preces Imperatoribus pro tempore conceſſere *Pius IV., Gregorius XIII., Paulus V., & Clemens XI.*, vel ſaltem id partim privilegio, partim conſuetudini tribuendum eſſe *Goldaſt. Conſt. Imp. tom. 1. fol. 343. 375. ibi = tam de jure, quam ab antiqua conſuetudine*, quippe quia, vel tolerantia, vel conſuetudo diutina in jus evaſit, paremque habet cum lege auctoritatem *l. 1. 2. 3. Cod. quæ ſit long. conſuetud.* Unde hodie Imperator dat clericis nobilibus primas preces ſuper præbenda in unaquaque eccleſia germanici imperii vacatura tam juxta d. conſuetudinem, quam privilegium apoſtolicum, ſicut etiam certum eſt quandoque

ex cauſa literaa expectativas concedi à
Summo Pontifice , tum in beneficiis , tum
etiam in penſionibus eccleſiaſticis , prout
infra . .

9 Primo itaque notandum eſt , quod nomi-
natus vigore primarum precum ad benefi-
cium vacaturum habet menſem ad illud ac-
ceptandum , qui menſis non à die vacationia,
ſed à die habitæ notitiæ computatur *Cochier.*
ad primar. prec. ſeſſ.4. verſ. intra menſem
Piringh.in jus Canon. tom.3 tit.5. num.377.
Rot. deciſ.614. num.4. 5. 6. coram Cavaler. ,
10 Unde ſi intra menſem preces non exhibeat,
& præbendam vacantem non acceptet , jus,
quod habet quoad eam præbendam , de ri-
gore privatur , ſi ab iis , ad quos ſpectat,
ea collata ſit, quod juridice ſtatutum fuit,
ne ob negligentiam petentis eccleſiæ , ſeu
beneficia diu vacarent , imputet enim ſibi,
ſi intra præfixum terminum non acceptavit
præbendam vacantem , quam acceptare
poterat *Clementin.1. ubi DD. de conceſſ.*
præben.

11 Verum de æquitate etiam poſt menſem
præbendam , ſi adhuc vacat, poteſt acceptare
Gloſſ. in Clement.1. verſ. intra menſem de
conceſſ. præben. ibi = ſed quæritur , an talis
expectans poſſit acceptare poſt menſem benefi-
cium adhuc vacans , videtur , quod ſic ; &
ratio eſt , quia hujuſmodi clauſula inducta
eſt in favorem nominati , idcirco in ejus
odium retorqueri non debet *cap. quod ob*
gratiam de reg.jur. in 6. l.quod favore Cod.de
12 *leg.*, ad inſtar clerici , qui monitus ab Epiſ-
copo ad exhibendum intra certum terminum
titulum ſui beneficii,juridice exhibet etiam
poſt terminum , ne beneficio privetur *Gloſſ.*
in cap. ſi tibi abſenti verſ. terminum de præ-
ben. in 6.

13 E' contra nominatus præbendam alii poſt
menſem collatam non poteſt acceptare, quia
Ordinarius ob ejus negligentiam potuit illam
conferre , ſed tenetur expectare aliam vaca-
turam , nam primarum precum , ſeu expe-
ctativæ jus quoad illam præbendam perdi-
dit , non quoad aliam , non enim coarcta-
tur acceptare illam , ſed quam vult , modo
hanc , modo illam , quæ vacat ad ejus pla-
citum *Gloſſ. in Clement.1. verſ.intra menſem*
in fin. de conceſſ. præben.

14 Coarctatur tamen illam acceptare , ſi po-
teſtas executoris præbendæ primo vacaturæ,
quam ipſe intra menſem duxerit acceptan-
dam , adjuncta ſit , tunc enim ſicuti expi-
rat poſt menſem poteſtas executoria quoad
illam præbendam , ita & jus nominati , qui
15 acceptare negligit ; unde primam amittit,
& ſecundam , in qua nullum jus habet , poſt
menſem acceptare non poteſt *Gloſſ. in cap. ſi*
clericus verſ. extincta de præben. in 6. ibi =
& merito eſt extincta poteſtas , cum enim for-
ma ſibi tradita fuerit per reſcriptum ſuper
uno beneficio tantum , ſcilicet ſuper vacaturo
ſibi debito , illo omiſſo nil ſupereſt reſcripto ,
alias ſequeretur . quod haberet jus in pluri-
bus præbendis, quod eſt abſurdum; Nec dicitur
habere jus in duabus præbendis , quia deſinit
16 *jus habere in prima* , fines enim mandati
in primis precibus , & expectativis diligen-
ter ſunt cuſtodiendi , ita quod mandatum de
prima præbenda vacatura non comprehendit
ſecundam , nec mandatum de integra ex-
tenditur ad dimidiam , & è contra , etiamſi
nominatus velit *cap. cui de non Sacerdotali*
de præben. in 6.

17 Notandum ſecundò , quod nominatus ad
præbendam proximò vacaturam , quam ipſe
duxerit acceptandam , poteſt omiſſa prima ,
ſecunda , & aliis interim vacantibus acce-
ptare aliam vacaturam , nec ſibi præjudicat,
ſi primam , vel ſecundam non acceptet ,
habet enim facultatem acceptandi , quam
vult *cap.1.* , *cap. ne captandæ de conceſſ. præ-*
ben. in 6. , *Gloſſ. in cap. mandato verſ. nota*
quod beneficium in fin. ibique Barboſ. n.6. de
præben. in 6. , *Clement. 1. de conceſſ. præben.*
18 Quæſtio eſt , an nominatus , qui ſemel
unam præbendam acceptavit , poſſit variare,
aliam , quæ vacat, acceptando ; Negat *Co-*
chier, ad primar. prec. ſect.4. §.ad quintum
per text. in cap. 1. §. e contra de conceſſ. præ-
ben. in 6. , *Gloſſ. in cap. gratia in fin. de re-*
ſcript. in 6. , deinde quia in acceptatione be-
neficii non eſt locus variationi *Tiraquel. in*
l. boves §. hoc ſermone limit.1. n.31. ff. de
verbor. ſignif. , & hanc opinionem tuetur
Gloſſa in l. unum ex familia verſ. mutetur ff.
de legat. 2. ibi = videtur non poſſe variare ;
Variatio enim , ſeu mutatio eſt ſignum in-
conſtantiæ , quæ in acceptatione beneficio-
rum eccleſiaſticorum reprobatur , præſertim
ſi acceptatio facta ſit in judiciis *per text. in*
l. ſi mulier §. finali ff. quod met. cauſ ibi = ut
quam viam ego elegerim , hæc mihi pateat ,
& generaliter habetur *in l. ſervi electione* ,
l. hujuſmodi §. ſtichum ff de legat. 1. , *l. apud*
aufidium , ubi Bart. & alii ff. de opt. legat.
19 Affirmat *Sacra Rota* , quoniam primæ
preces dantur *in forma literarum expectati-*
varum , ſeu mandati de providendo , quæ
non recipiunt perfectionem , nec dicuntur
conſumptæ , niſi executor Apoſtolicus ad
collationem devenerit *Rot. deciſ 634. num.5.*
& ſeqq. coram Cerr. deciſ.3. num 4. 5. , *de-*
ciſ. 5. num.3. cum ſeqq. cor. Emerix ſenior.
20 Eo modo , quo clericus per literas moni-
torias , præceptorias , & executorias nul-
lum jus acquirit in beneficio ante receptio-
nem *Gloſſ. in cap. literis de reſcript.* , *Gloſſ.*
in cap. veniens verſ. renunciaſſe de renun-
ciat.
91 Quid ergo ſi Papa providet cum clauſula
ex nunc prout ex tunc de præbenda vacatu-
ra , quam duxerit acceptandam ? Reſpon-
deo expectativam per acceptationem præ-
bendæ cenſeri conſumptam , quia acceptans
acquirit jus in re , unde amplius variare
non poteſt *Geminian. conſ.103. num. 3. cum*
ſeqq. , *Oldrad. conſ 229. n 1. in fin. verſ. 2.*
reſpondetur Staphil. tit. quib.mod. exped. lit.
ad beneſ. quæſt.7. num.1. , *Rot deciſ. 634.*
coram Cerr. deciſ.256. part.13. recen.

22 Simi-

Digitized by Google

22 Similiter clericus habens literas expecta-
tivas ad primam præbendam vacaturam pri-
vatur, ſi intra certum tempus à Judice præ-
fixum illam non acceptaverit, aut pro ejus
aſſecutione fuerit notabiliter negligens; &
ratio eſt, quia in prima præbenda vacatura,
ſi modo vacet, habet jus in re, *Gloſſ. in
cap. ſi clericus verſ. non ſubſiſtat de præben.
in 6. ibi = niſi etiam negligens eſſet in illa
petenda, quia & tunc perderet jus in illa*;
23 ſicuti ſtipendiis privatur miles, ſi ad diem
comeatus non venit *Gloſſ. in l. 3. verſ. ad
diem ff. de re milit. ibi = ſalaria perdit, ſi*
24 *negligat redire*; & ratio eſt, quia poſt
lapſum termini, aut poſt notabilem negli-
gentiam ad acceptandam primam præben-
dam vacaturam mandatum de providendo
expirat *cap. ſi clericus de præben. in 6. ibi =
cum facta ei gratia per ipſius negligentiam ſit
extincta, cap. tibi qui de reſcript in 6.,
Abbas, & Felin. in cap. cæterum, cap. ad
audientiam, & cap. capitulum de reſcript.,
Staphil. de lit. grat. tit. de ſexta forma.*

25 Notandum tertio, quod nominatus per
matrimonium jus primarum precum amit-
tit, ſi enim per matrimonium quis amittit
jus in re, multo magis jus ad rem *Gloſſ. &
DD. in cap. unico de cleric. conjugat. in 6.*

26 Quæſtio eſt, an per matrimonium nul-
lum ex defectu ſolemnitatum, vel ob ali-
quod impedimentum jus primarum precum
expiret. Negat *Cochier. ad primarias præ-
ces ſect. 2. §. decimoquinto quæritur, per
text. in cap. non præſtat de reg. jur. in 6.*;
Item ſubdit, quod qui impetravit primam
vacaturam, & deinde uxorem ducat, po-
terit nihilominus, ſi tempore præbendæ va-
cantis uxor ſit mortua, primam vacaturam
obtinere *ex auctoritate Angeli in §. primo
num. 1. inſtit. quib. mod. jus patr. poteſt.
ſolvat.*

At opinio *Cochier.* jure non probatur,
nec ejus ratio ſatisfacit, nam de jure con-
trahens matrimonium contra leges magis
punitur, quam qui ſecundum ipſas contra-
hit, ſeu ſaltem paribus pœnis puniendus
eſt, ne alias ſit melioris conditionis, qui ſe-
cundum canones, quam qui contra canones
contrahit *cap. cum qui de præben. in 6.*, er-
go ipſo jure privatur primis precibus, qui
valide contrahit, ſicut qui nulliter; Dein-
de ipſo jure amittit beneficium clericus in ſa-
cris conſtitutus, licet ejus matrimonium
non teneat *juxta opinionem Bartoli Brixien-
ſis*, de qua teſtatur *Capell. Tholoſan. quæſt* 240.
in addit. in fin., idcirco quandoque præſtat
impedimentum, quod de jure non ſortitur
effectum *Gloſſ. in d. cap. non præſtat de reg.
jur. in 6.*, ubi plures alios notat caſus con-
tra regulam juris; Demum non eſt verum,
quod *Angelus* teneat clericum poſſe uti ex-
pectativa poſt mortem uxoris, ſed potius
contrarium aſſerit, verba enim *Angeli* refe-
runtur *per Gloſſam inſtit. verſ. in poteſtate
quib. mod. jus patr. poteſt. ſolvat. ibi = quod
facit, ut poſt impetrationem vacaturæ nubens
non obtineat, etiamſi uxor moriatur*; idem-
que probat *ibidem Gloſſa marginalis* contra
graduatos, qui non differunt ab iis, qui ha-
bent literas expectativas, ſeu primas preces
ad beneficia vacatura, ibi = *facit contra
graduatum nominatum, quod uxore poſtea
ducta, & ea demum mortua prioribus nomi-
nationibus uti nequeat*; Quapropter opinio-
nem *Cochier* merito reiicimus tum ob au-
ctoritatem *Angeli*, qui contrarium tenet,
tum etiam *Gloſſæ marginalis*, quæ cum ipſo
Angelo concordat.

27 Notandum quarto, quod nominatus amit-
tit jus primarum precum, ſi fiat miles, qui
enim militiam exercet privatur uti deſertor
omni jure, quod habet ad beneficia eccle-
ſiaſtica *Faber in Codice lib. 1. titul. 3. defi-
nit. 25.*

28 Notandum quinto, quod pariter cadit à
jure primarum precum nominatus, ſi fiat
monacus *Probus in tract. jur. regal. quæſt. 6*;
ſi enim profeſſus amittit beneficium, multo
magis jus primarum precum, quæ dant jus
dumtaxat ad illud aſſequendum *cap. benefi-
cium de regular. in 6.*

29 Notandum ſexto, quod nominatus amit-
tit omne jus, ſi Princeps primas preces re-
vocat, dummodo tamen id fiat ex cauſa,
nam primæ preces ſe habent ad inſtar privi-
legii, quod princeps ex cauſa revocare poteſt
*Felin. in cap. quæ in eccleſiarum num. 55. verſ.
ſecundo confirmatur de Conſtit.*

30 Hinc quæres, an primæ preces per obi-
tum Imperatoris re integra expirent? Prima
opinio affirmat, agitur enim de gratia fa-
cienda, quæ per obitum Imperatoris expi-
rat, ſicuti re integra per obitum Papæ ceſ-
ſant literæ expectativæ, & mandata de pro-
videndo *cap. ſi cui §. ſecus de præben. in 6.*,
deinde reſervationes beneficiorum, ac man-
data de providendo conceſſa à legato per
ejus obitum re integra pariter expirant *cap.
præſenti de offic. legat. in 6.*, ita à pari, nam
primæ preces regulantur ad inſtar mandati
de providendo ad beneficium vacaturum,
ut ſupra notatum eſt ex auctoritate Sac. Rotæ.

31 Sed contra concludendum eſt, quia gratia
nominati quoad primas preces regulatur
ad inſtar privilegii, quod perpetuò durat
Burſat. conſ. 29. num. 5., deinde nominatio
ad præbendam vacaturam quoad Principem
nominantem beneficium eſt, quod per ejus
obitum non ceſſat *cap. ſuper gratia de offic.
judic. delegat. in 6. cap. ſi cui de præben. in 6.*,
immo in hac re, ne nominatus amittat jus
precum, ſufficit aliquid cœptum eſſe *l. 1.
§. Cœpiſſe ff. de pollicit.*, *Felin. in cap. licet
undique num. 1. de offic. judic. delegat. Burſat.
d. conſ. 29. num. 8.*, *quæ opinio verior eſt*, nec
obſtant jura jam dicta, quia gratia Papæ,
ſeu legati vere eſt mandatum de providendo,
quod morte mandantis re integra finitur; E
contra primæ preces dantur ab Imperatore
vigore privilegii apoſtolici, nil ergo mirum,
ſi hæ etiam poſt obitum Principis durent *cap.
decet de reg. jur. in 6.*

32 Notandum ſeptimo, literas expectativas
etiam poſſe dari pro clericis pauperibus, ut
ſcilicet habeant, unde vivere poſſint ex re-
ditibus eccleſiaſticis, verum, ſi clericus pau-
per de beneficio eccleſiaſtico provideatur
expirant literæ expectativæ, quia ceſſat
cauſa, pro qua illæ conceſſæ fuerunt à Papa
cap. ſi pauper clericus de præben. in 6.
33 Et quamvis videatur dicendum primas
preces conceſſas ab Imperatore in forma
proviſionis non cenſeri expiraviſſe per aſſe-
cutionem præbendæ alibi, vel ab alio ob-
tentæ, quia non dantur intuitu paupertatis,
ſed potius contemplatione nobilitatis, &
benemerentiæ, argumento à contrario ſenſu
per d. text. in cap. ſi pauper clericus de præ-
34 *ben. in 6.*, nihilominus hac ratione non
obſtante per aſſecutionem beneficii primæ
preces expirant; non enim via ſtat, an pre-
ces una, vel alia clauſula conceptæ ſint,
ſed quia jus in re facit ceſſare jus ad rem, &
multo magis jus in ſpe, ergo clericus qua-
cumque clauſula nominatus ad præbendam
vacaturam, ſi de eccleſiaſtico beneficio ab
alio provideatur, jus primarum precum
amittit, tametſi præbendam, quam aliun-
de obtinuit, renunciaverit *Clement. gratiæ
de reſcript. ibi = gratiæ, ut de dignitate, vel
beneficio curato tibi provideatur, renunciare
videris, ſi ante adeptam ejuſdem aliud be-
neficium pacifice aſſequaris, quod ſimul de
jure cum dignitate, vel beneficio virtute d.
gratiæ tibi debito retinere non poſſes, licet
illud reſignaveris, aut ſis reſignare paratus
Pariſ. de reſignat. lib. 1. quæſt. 1. num. 19. Garz.
de benef. par. 11. cap. 19. num. 69.*, *Rebuff. de
nominat. quæſt. ult. num. 9.*
35 E converſo autem duo, vel tria obtenta
beneficia non obſtant, quo minus quis primas
preces obtinere poſſit, quippe quia in indul-
to apoſtolico adeſt clauſula *etiamſi duo, vel
tria, vel plura quarumcumque qualitatum, &
cujuſcumque valoris beneficia obtinentibus*,
ut notat *Gochier ad primarias preces ſect. 4.
§. ad quintum*; ex quo patet, quod plurali-
tas beneficiorum non repugnat in eo, qui
primas preces ab Imperatore obtinuit, id-
circo non ceſſant, etiamſi, qui eas obtinuit,
plura poſſideat beneficia, quod ſatis innuit
*Gloſſ. in Clement. gratiæ verſ. non poſſet de
reſcript. ibi = ſi ergo eſſet tale, quod cum illa
teneri poſſet, non perit gratia, Joannes de*
36 *Deo lib. 1. quæſt. 23.*, multo minus per aſ-
ſecutionem præbendæ vigore primarum pre-
cum vacant beneficia obtenta, nam ita no-
minatus cenſetur diſpenſatus ſuper plurali-
tate beneficiorum, quod in Germania, in
qua vigent primæ preces, novum non eſt
juxta praxim.
37 Notandum octavo, nominatum jus pri-
marum precum amittere, ſi fiat cæcus, aut
alias perpetuo inhabilis ad beneficium aſſe-
quendum *l. 1. ff. de poſtuland.*, præſertim ſi
beneficium habeat adnexum ordinem, cæcus
enim, qui repellitur ab ordine, repellitur quo-
que à beneficio *Majola de irregul. cap. 10. cum
relat. in cap. 15. per tot.*
38 Notandum denique nominatum poſſe pri-
mis precibus expreſſe renunciare, ac per
renunciationem jure, quod ex eis obtinuit,
privari *l. ſi quis in conſcribendo Cod. de pact.*,
39 *cap. ſi diligenti de for. competen.*, non tamen
cenſetur nominatus renunciaſſe, ſi ſe ſub-
mittat voluntati conferentis, indecens eſt,
ut unde miſericordiam deberet impetrare,
indè diſpendium ſuſtinere cogatur *cap. ſane,
cap. veniens utrobique* Gloſſ. *de renunciat.*, ubi
illud notandum habetur, quod ſi quis quoad
præbendam vacaturam ſe ſubmittat volun-
tati adverſarii non renunciando diſſerte li-
teris impetratis, non cenſetur propter hoc
juri, quod ſibi ex literis competebat, re-
nunciaſſe, ultra quod ſubmiſſio, quæ fit vo-
luntati conferentis, intelligitur arbitrio boni
viri *Dec. conſ. 497. num. 19.*, quod renunciatio-
nem non importat *ex dictis*.
40 Itaque in omnibus his caſibus, in quibus
primæ preces effectum ſortiri non potuerint,
jus iterum nominandi revertitur ad Impera-
torem, qui alium poteſt nominare, preces
enim non cenſentur conſumptæ, ſi morte,
renunciatione, aut alio quovis modo effe-
ctum non habuerint *ad text. expreſſ. in cap.*
41 *ſi electio de elect. in 6.*, quod indiſtincte
verum eſt in hac re, quia ſupremus Princeps
imperfectum non ſtatuit *l. penul.*, *& ibi Gloſſ.
Cod. ad Sillanianum*.

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 Uſus primarum precum *Regum Angliæ* etiam in penſionibus eccleſiaſticis, ubi exempla num. 2. 3.
4 Abuſus *Regum Angliæ* quoad penſiones per preces reſervatas.
5 Penſiones reſervatæ ad preces *Regum Angliæ* erant temporales.
6 Dictio *quouſque* conditionem importat.
7 Penſiones clericis reſervatæ ad preces *Regum Angliæ* adepto beneficio extinguebantur.
8 Indultum primarum precum conceſſum ad beneficia vacatura non extenditur ad penſiones.
9 Papa duplici onere non intendit gravare beneficia.
10 Penſio reſervata à Papa ſub expectativa ceſſationis alterius non eſt conditionalis, ſed pura.

1 Ex prædictis non ſolum in beneficiis, ſed
etiam in penſionibus eccleſiaſticis preces
admittebantur, extat enim de hoc epiſtola
Eduardi I. Regis Angliæ ſcripta ad Abba-
tem, qua jubebatur, ut penſio clerico ſuper
reditibus eccleſiaſticis aſſignaretur, quo
uſque is de beneficio eccleſiaſtico competenti
eſſet proviſus ibi = *Cum vos ratione novæ
creationis veſtræ præfatæ Abbas teneamini
uni de clericis noſtris, quem vobis duxeri-*

mus

mus nominandum, *in quadam penſione de do-*
mo veſtra ſingulis annis percipienda, *quouſ-*
que eidem per vos proviſum fuerit, *& de be-*
neficio eccleſiaſtico competenti, ita habetur
in nova compilatione conſtitutionum An-
gliæ Regum Henrici III., *& Eduardi I.*
fol. 1010.

2 Similes preces ab eodem Rege pro Ede-
mundo clerico, & familiari tranſmiſſæ fue-
runt ad Epiſcopum Lincolnienſem ibi = *Ede-*
mundo aliquam decentem, *& honeſtam pen-*
ſionem percipiendam ſingulis annis de camera
veſtra, *quouſque ſibi de præbenda pro ipſo*
competenti in eccleſia veſtra juxta noſtrum ro-
gatum duxeritis providendum, *per veſtras*
patentes literas concedendo, *ibidem fol.* 1107.
Item etiam habetur *in Monaſtic. Anglic.*
lib. 1. *fol* 305., ubi quidam aulicus clericus
ſub falſis precibus extorſerat regium Breve
pro obtinenda annua penſione ſuper fructibus
Conventrenſis monaſterii, donec eccleſiaſti-
cum aſſequeretur beneficium ibi = *in Placito*
inter Regem, *& Priorem Eccleſiæ de Con-*
ventre de annua penſione uni clericorum Re-
gis ratione novæ creationis ejuſdem Prioris,
donec, *&c.*

3 Nec ab his differunt preces aliæ, quas
dabat & Angliæ Regina, ut patet ex literis
ab Abbate, & Monaſterio Sancti Cornelii
ad Regem ſcriptis, poſtquam penſionem
ſolverant, & contulerant beneficium ibi =
Regina Angliæ conſors veſtra nobis literas
ſuas nuper direxit pro quodam clerico, *ut*
provideremus eidem in eccleſiaſtico beneficio,
vel penſione competenti, *qui de nobis recepit*
quadraginta ſolidos annuæ penſionis, *quouſ-*
que eidem proviſum extitit in congruo benefi-
4 *cio*; Abutebantur Reges Angliæ his preci-
bus, quia pluribus penſionibus beneficia ec-
cleſiaſtica quandoque onerabantur; Unde Ab-
batia Athelingenſis quodammodo expoſtu-
lans eidem Eduardo I. Regi per literas ſigni-
ficavit, quod ab eo jam tribus penſionibus
gravata fuiſſet, quarum una erat quadra-
ginta ſolidorum *Ibidem fol.* 1045. 1046. 1050.
Ita quoque dictus Prior Conventrenſis mo-
naſterii vim, & injuriam defendens oppoſuit
ſuam eccleſiam non eſſe cathedralem, nec
ipſum Priorem aliquid per Baroniam à Rege
tenere, prout ab ipſomet Rege in narratio-
ne præſupponebatur; Addidit inſuper ſe te-
nere Prioratum ex donatione Leofricii *quon-*
dam Comitis Ceſtriæ, qui illum fundavit,
prout dicitur *in Monaſtic. Anglic. loc. cit.*,
& in ſequelam ipſum non teneri ſub falſis
precibus preces Regias admittere pro d. an-
nua penſione.

5 Verum gravamina hujuſmodi aliquantiſ-
per temperabantur ex eo, quod penſiones
hujuſmodi clericis reſervatæ non erant per-
petuæ, ſed temporariæ, quod ſatis oſten-
6 dunt preces relatæ, & probat dictio *quouſ-*
que, quæ conditionem de jure importat
Bart. in l. centeſimis §. finali num. 5. *ff. de*
verbor. obligat. l. finali ff. ad Tertyll., qua
7 purificata, ideſt adepto beneficio competen-
ti extinguebantur *cap. ſi pauper clericus ibi-*
que Gloſſ. de præben. in 6., *Clement. gratiæ*
ibique Vitalin., *& alii de reſcript.*

8 Hodie tamen primis precibus ad penſio-
nes Reges, & Principes uti non ſolent, nec
ex indultis nominandi clericos ad vacantia,
vel vacatura beneficia id inferri poteſt, niſi
expreſſe caveatur, nam indultum prima-
rum precum ad beneficia vacatura non ex-
tenditur ad penſiones *cap. quamvis* 4. *de præ-*
ben. in 6.

9 Ita etiam cautus eſt in hac re Romanus
Pontifex, qui non intendens pluribus oneri-
bus gravare beneficia eccleſiaſtica *cap. man-*
datum de reſcript., penſionem favore clerici
reſervare ſolet cum clauſula *ex nunc prout*
ex tunc, *& poſtquam* prima penſio, qua be-
neficium erat gravatum, ceſſaverit juxta
10 praxim; Unde hujuſmodi penſio ſic reſer-
vata non eſt conditionalia, ſed pura, dum
illius effectus differtur ad illud tempus, quo
prima penſio fuerit extincta *Card. de Luc.*
de penſ. diſcur. 1. *num.* 22. *diſcur.* 2. *num.* 2.,
Salamantina penſionis 16. *Februarii* 1582.
coram Bubalo, *deciſ.* 206. *num.* 15. *coram*
Pœnia.

ARGUMENTUM.

DE vacatione, ſeu privatione Commendarum, Prioratuum, ac Penſionum contra Equites Melitenſes ob dilapidationem bonorum, ob non reſidentiam, inobedientiam, negotiationem, & alia gravia crimina *ad interpretationem ſtatutorum hujus Religionis in cap.* 13. *cap.* 30. *cap.* 38. *cap.* 50. *cap.* 59. *cap.* 60. *de pœn. cum ſimilibus*.

SUMMARIUM.

1 EQuites melitenſes ſunt vere religioſi, & tenentur cuſtodire, & meliorare bona commendarum ſub pœna privationis.

2 Equites ſubjacent uti religioſi legibus eccleſiaſticis.

3 Equites ob dilapidationem fructuum commendis non privantur, ſecus ob dilapidationem bonorum, ibidem.

4 Ma-

4 Magnus Magiſter cum conſilio, ſicuti cæteri Prælati inferiores contra dilapidantes bona eccleſiarum, & commendarum poſſunt pænas ſuperaddere.

5 Statutum, ut Equites dilapidatores priventur commendis conforme eſt diſpoſitioni juris.

6 Equites ob venditionem, ſeu diſtractionem bonorum, & jurium commendarum habitu privantur; Item privantur commendis, & prioratibus. 7.

8 Abſentia Equitum Melitenſium à proprio conventu delictum ſapit, ubi quod eques abſens ſine licentia habitum, & commendam amittit, prout clericus beneficio ſpoliatur, ibidem.

9 Eques commendatarius non tenetur reſidere, niſi tantum moraliter, ubi quod abſentia eſt quædam ſpecies apoſtaſiæ.

10 Eques Melitenſis commenda privandus eſt, ſi ſit inobediens, aut rebellis ordinibus Magni Magiſtri, ſicut clericus, & monachus ibidem.

11 Inobediens rebellium catalogo adſcribitur.

12 Eques pro delicto concubinatus privatur ipſo jura prioratu, & commendi, ubi declaratur.

13 Clericus ob hujuſmodi crimen privatur beneficiis, & monachos amovetur ab officiis.

14 Negotiatio clericis, & monacis graviſſimum crimen eſt, ubi quod clerici poſt trinam monitionem perdunt privilegium clericale, & poſt contumaciam excommunicati, & privilegiis privari debent.

15 Eques Melitenſis ob negotiationem commendas, & prioratus amittit.

16 Milites mercimoniis de jure deputandi non ſunt.

17 Duellum Equitibus Melitenſibus ſub pæna privationis habitus prohibitum eſt, ubi quod Eques provocans, ſeu ſponte acceptans duellum ipſo jure amittit commendas, & prioratus.

18 An Eques privatus habitu, & cruce cenſeatur etiam privatus commenda.

19 Eques privatus habitu non cenſetur privatus commenda ab ipſo erecta.

20 Eques *excep.* 31. 32. 37. privatus habitu, an ſit etiam privatus, vel privandus commenda, diſtinguitur,

21 Aliud eſt aliquem *ſimpliciter* removere, aliud *perpetuo*,

22 Contra delinquentem non differunt ſimpliciter, vel perpetuo removere, ſecus contra contumacem.

23 Eques debitor communis Ærarii eſt incapax commendæ.

24 Debitor publicæ adminiſtrationis ad honores Principatus invitari non poteſt.

25 Eques debitor, ut ſupra, commenda jam obtenta non privatur, quid requiratur, ut privari poſſit, ibidem.

26 Eques Melitenſis capax eſt cujuſcumque dignitatis, & prioratus, ſi factis computis, declaretur eum non eſſe amplius debitorem.

27 Sententia declaratoria retrotrahitur ad diem debiti conſtituti.

28 Ampliatur, ſi debitum Equitis litigioſum ſit.

29 Eques admiſſus ad commendas proximè vacaturas nequit impediri pro ſmutitione commendæ vacantis ob defectum incapacitatis de præterito ante admiſſionem, ſecus, ubi nova contrahitur inhabilitas.

30 Eques pro crimine damnatus non poteſt ſmutire commendas, exemplo clerici pendente inquiſitione, ibidem.

31 Reſidentia à ſtatutis hujus religionis exigitur, ut commendatarios valeat tueri, & meliorare bona.

32 Reſidentia majoris partis anni ſufficit, ut commendatarius commendis interim vacantes ſmutire valeat.

33 Eques privatur jure ſmutitionis, ſi non conſtet de reſidentia quinquennali cum melioramentis, ubi quod hæc inhabilitas reſtringitur duntaxat ad quinquennium ibidem.

34 Commendæ Equitibus debentur in præmium laboris, & antianitatis.

35 Per aſſecutionem unius commendæ non inducitur vacatio alterius, ſed contra, ibidem.

36 Electio ad ſupremum magiſter um ipſo jure inducit vacationem commendarum, prioratuum, & adminiſtrationum.

37 Magnus Magiſter gerit figuram Principis.

38 Repugnat Epiſcopo retentio canonicatus, aut alterius dignitatis.

39 Commenda vacat, ſi Eques ad Epiſcopatum promoveatur.

CAPUT XXVII.

1 NOn differunt à Religioſis, &
Monacis Equites Melitenſes, cum profeſſionem ſolemnem emittant, prout
practicatur in quacumque
religione per Sedem Apoſtolicam approbata *Abb. in
cap.2. num.3. in fin. de ſtat. Monachor. Rot.
deciſ.382. num.1. cor. Put. lib.1. deciſ 87. n.1.
par 2. rec.*. Idcirco Equites hujus, & quidem inclyti ordinis tenentur bona commendarum fideliter cuſtodire, tueri, ac meliorare ſub pæna privationis commendarum, &
incapacitatis ſmutitionis dignitatum vacan
2 tium, prout infra, immo, cum vere religioſi ſint, ſubjacent legibus eccleſiaſticis,
aliiſque conſtitutionibus apoſtolicis, prout
cæteri regulares, cum hac differentia, quod
regulares dilapidatores fructuum monaſterii
ab officiis removentur, *ut in cap.17. per tot.*;
Equites vero melitenſes non propter fructuum, de quibus, prout clerici poſſunt ſaltem inter vivos libere diſponere, ſed pro-
3 pter bonorum, jurium, ac cenſuum dilapidationem privati ſunt, vel privantur commendis, & prioratibus *ex cap.60. de pæn.*

Nec de validitate hujus ſtatuti poteſt ullo
modo dubitari, tum quia magno Magiſtro
cum conſilio generali, ſicuti cæteris Prælatis ſive ſæcularibus, ſive regularibus contra
4 dilapidantes bona eccleſiarum pænas cumulare, & ſuperaddere jure communi permiſſum eſt *ex relatis in cap.61. num.4. de vacat.
ſi in conſtitut. particular. cautum ſit lib.1.*;
5 Tum etiam quia hujuſmodi ſtatutum contra
equites dilapidatores conforme eſt diſpoſitioni juris, quæ regulares ob dilapidationem ab
officiis penitus removet *cap. Monaci cap.
cum ad Monaſterium de ſtat. Monachor. cap.
licet Heli de Simon can. quia ea 3. quæſt.2.* &
conſtat ex dictis *in cap.17 per tot*

6 Dilapidationi ſimilis eſt alienatio, venditio,
& diſtractio bonorum, cenſuum, & jurium,
quæ commendis aſſignata ſunt. Alias Equites, reſciſſa alienatione, habitu ſpoliaban-
7 tur *cap.5. de contract.*, hodie privatio commendarum, & prioratuum ſuperaddita eſt
ex cap.8. de contract.. Hæc ſane videntur
extracta à jure canonico, quoniam de jure
antiquo alienatio bonorum eccleſiarum erat
interdicta tum clericis, tum etiam regularibus, ſed contra indebite alienantes pæna
privationis beneficiorum non erat impoſita,
*ut in titulo de rebus eccleſ. non alienandis in
antiquis, in lib.6. Decretal., & Clementin.*;
Deinde propter frequentes alienationes, quæ
in

Digitized by Google

ia præjudicium eccleſiarum fieri conſueve-
rant, viſum fuit expediens etiam contra be-
neficiatos ex hoc capite indicere privatio-
nem beneficiorum ipſo jure, *ut in extravag.
ambitioſæ de reb. eccleſ. non alienan. de qua
late in cap.24. de vacat. ob indebitam bonor.
eccleſ. alienat. lib.*1.

8 Abſentia quoque Equitum Melitenſium à
proprio conventu delictum ſapit, ideoque
Eques ſine licentia abſens habitum amittit,
& commendam *ex cap.*13. *de pæn.*, ſicuti cle-
ricus ſecularis ſpoliatur beneficiis *cap. ex
parte cap. inter quatuor cap. ex tuæ cap. final.
de cleric. non reſidentib.* Et quamvis Eques
9 commendatarius non teneatur reſidere, niſi
tantum moraliter, videlicet pro tuendis,
ac meliorandis bonis, abeſſe tamen à con-
ventu ſine licentia ſuperioris graviſſimum
crimen eſt, immo abſentia à conventu in re-
gulari de jure eſt quædam ſpecies apoſtaſiæ;
nil igitur mirum ſi Eques abſens à conventu
incidat in pænam, de qua ſupra.

Rurſus Eques Melitenſis commenda pri-
10 vatus eſt, vel privandus, ſi inobediens, aut
rebellis ſit ordinibus magni Magiſtri, aut
Conſilii generalis, & per tres, aut quatuor
vices monitus pertinaciter contumax fuerit,
*ita habetur in cap.*59. *de pæn.* Sane inobe-
dientia punitur in clericis privatione eccle-
ſiæ, in Monacis amotione ab officiis, &
pæna abjectionis ab eccleſia *Can. abſit* 11.
*quæſt.*3. *cap. ſi quis, ibique Felin. num.*7. *de*
11 *majoritat. & obedient.*, deinde inobediens
in rebellium catalogo de jure adſcribitur
*l. ſacrilegio C. de diverſ. reſcript. cap. ſane
il* 2. *de offic. judic. delegat. Fagnan. in cap. cum
ex injuncto num.*43. *de novi oper. nunciat.
Clementin. paſtoralis, ibique Ancharan. in
princip. de ſent. & re judic. Decian. conſ.*14.
*num.*1. *cum ſeqq. lib.*3. *Natt. conſ.*580. *num.*13.
18. *cum ſeqq.* Porrò pæna amiſſionis priora-
tus, & commendæ contra Equitem inobe-
dientem æqua eſt, & diſpoſitioni juris con-
formis.

12 His accedit, quod Eques pro delicto con-
cubinatus ipſo jure privatur prioratu, &
commenda, ſi poſt monitionem quadragin-
ta dierum ab hujuſmodi illicita, & ſcanda-
loſa converſatione non ſe abſtinuerit, quod
indiſtinctè procedit, ſive de hoc crimine ap-
pareat, vel per confeſſionem, vel per evi-
dentiam facti, vel ex teſtibus, aliiſque pu-
blicis documentis, *ita literaliter ſancitur in
cap.*50. *de pæn.* Hujuſmodi autem pæna con-
13 digna eſt pro tanto facinore, clericus enim
poſt tertiam monitionem privatur beneficiis,
& penſionibus eccleſiaſticis *ex Tridentin.
ſeſſ.*25. *cap.*14., & Monacus amovetur ab of-
ficiis aliiſque plectitur pænis juxta regulas
religionis *cap. qualiter, & quando, ubi omnes
de accuſat.*

14 Accedit quoque negotiatio, quæ in cle-
ricis, & monacis graviſſimum ſonat crimen,
ac ſub gravibus pænis de jure, & apoſtoli-
cis Conſtitutionibus interdicta eſt; clerici
enim poſt trinam monitionem perdunt pri-
vilegium clericale *cap. final. de vit. & honeſt.
clericor.*, ac poſt contumaciam excommu-
nicari, & beneficiis privari debent *cap. cum
bonæ de ætat., & qualitat. cap. paſtoralis*
15 *§. verum de appellat.*, ita Eques ob nego-
tiationem commendas, & prioratus amittit
*ex cap.*4. *de contract.*, quoniam Eques Meli-
tenſis militiam exercet, & uti miles catho-
licam religionem ab hoſtibus defendere te-
netur, quod nequaquam fieri poteſt per ne-
gotiationem, quæ abſolute homines timi-
16 dos, & puſillanimes efficit; ultra quod mi-
lites mercimoniis de jure deputandi non ſunt
*l. nemo miles ff. de re militar. l. milites C. de re
militar. lib.*12.

17. Duellum inſuper, quod inter hos Equites
facilius contingere poteſt, ſub pæna priva-
tionis habitus prohibitum eſt *ex cap.*38. *de
pæn.*, ſed quia d. ſtatutum ibidem ſe refert
ad decretum *Tridentini*, & Conſtitutionem
Gregorii XIII., ideo Eques provocans, ſeu
ſponte acceptans duellum etiam effectu non
ſecuto commendas, prioratus, & alia of-
ficia ipſo jure amittit *ex Tridentin. ſeſſ.*25.
*cap.*19., aliiſque Conſtitutionibus apoſtoli-
cis, nempe *Pii IV. Gregorii XIII., & Cle-
mentis VIII.* de quibus *in cap.*43. *de vacat. ob
duellum lib.*1.

18 Hinc dubium, & quidem grave oritur,
an Eques vi ſtatuti privatus habitu, & Cru-
ce cenſeatur etiam privatus commenda, &
videtur quod non, ſtatutum enim ſtricti ju-
ris eſt, nec poteſt extendi de caſu ad alium,
*ita in cap.*30. *de pæn.*, ubi Eques ob gravia
crimina privatus eſt habitu, & cruce, ſed
nulla ibidem fit mentio de commenda, &
clarius habetur *in Firmana commendæ* 17.
Aprilis 1711. §. *Nec plus cum ſeqq. cor.
Priol.*, ubi Eques privatus habitu, & cruce
ob indecentes mores commendam retinuit.
Si igitur in ſtatutis pænalibus fieri non po-
teſt extenſio, Eques privatus habitu, &
Cruce, non cenſentur privatus commenda
*l. in pænis l. ſanctio legum ff. de pæn. l. cum
quidam ff. de liber., & Poſthum.*. Sed con-
tra concludendum eſt, quoniam, qui non
eſt in numero Equitum, non eſt amplius ca-
pax commendæ, ſicuti clericus ob ſcan-
dala, & delicta privatus habitu clericali
cenſetur etiam privatus beneficio, ſi ſenten-
tia juſta ſit, & in auctoritatem rei judica-
tæ tranſierit, *ut in cap.*1. *num.*27. *de vacat.
ob privat.*. Hæc ſane non eſt extenſio pæna-
rum, ſed potius comprehenſio, dum una
pæna venit in ſequelam alterius quod patet
*ex d. cap.*30. *de pæn.*, ubi Eques ob hæreſim,
Aaſſinium, & Sodomiam perpetuo priva-
tur habitu, & Cruce, ergo etiam cenſetur
privatus commenda, vel ſaltem eſt privan-
dus, quoniam ob hæreſim, Aſſaſſinium, So-
domiam ipſo jure vacant beneficia eccleſia-
ſtica ex *cap.*25. *de vacat. ob hæreſim cap.*36.
de vacat. ob aſſaſſin. cap 40. *de vacat. ob cri-
men nefandum lib.*1., alioquin Eques hære-
ticus poſſet retinere commendam, quod re-
pugnat.

19 Nec

19 Nec obſtat *Rot. in d. Firmana Commendæ*, quia ibi agebatur de fundatore, qui commenda ab ipſo erecta de æquitate ſpoliandua non eſt, niſi in ſententia exprimatur, *ut in d. deciſione*; Hic eſt caſus ſingularis non extendendus ad alias commendas religionis, eo modo, quo clericus degradatus non amittit bona patrimonialia, niſi agatur de crimine, in quo intrat confiſcatio bonorum.

20 Similiter *ex cap.* 31. 32. 37. *de pæn.* Eques ob delictum privatur habitu, ſed an etiam commenda privandus ſit, poteſt dubitari, & ratio dubitandi eſt, quia pæna non eſt imponenda, ubi ſtatuto non cavetur *Gloſſ. ſingularis in cap. final. in fin. de jurepatron.*. Verum ex eiſdem ſtatutis Eques interdum ob crimen privatur ſimpliciter habitu, interdum perpetuo; Unde ex hoc infero hanc diſtinctionem, quod, ubi Eques perpetuo privatur habitu, etiam commenda privatus intelligitur, vel ſaltem eſt privandus, ſecus
21 ſi ſimpliciter, & ratio diſparitatis eſt, quia de jure aliud eſt aliquem ſimpliciter removere, aliud perpetuo *Innoc. in cap. ex literis num.*1. *de conſtit.*. Et quamvis de jure
22 paria ſint aliquem perpetuo, vel ſimpliciter removere, nihilominus id intelligitur quoties pæna imponitur ob delictum, ſecus ſi propter contumaciam dumtaxat, tunc enim privatio ſimpliciter facta intelligitur temporalis, donec ſcilicet delinquens ſatiſfaciat *Innoc. ibidem num.*2.. Ita à pari privatio habitus, vel ſimpliciter, vel perpetuo impoſita Equitibus ob varia crimina evidenter oſtendit ſtatuentium mentem talem eſſe, *& ita habetur in cap.*15. *delle ſignificazioni delle parole num.*27., ubi quod perpetuo privatus habitu intelligitur etiam privatus omnibus commendis, beneficiis, & antianitatibus, quamvis id non eſſet expreſſum; quæ diſtinctio juridica eſt, & conformis ſtatutis hujus religionis; Aliud enim eſt privare ſimpliciter ob delictum, aliud ob contumaciam *l. Papinianus ff. de minor*.

Hæc vera ſunt quoad vacationem, & privationem Habitus, Prioratuum, & Commendarum, ſed quoad inhabilitatem nonnulla etiam contra hos Equites notanda ſunt, quæ ſæpius diſcutienda in praxi occurrunt. Et
23 quidem primo Eques debitor communis Ærarii incapax eſt commendæ, non enim decet, quod commendas obtineat, qui pecunias ad religionem ſpectantes indebite retinet; quod jure optimo ſancitum eſt, ut ita Eques ad evitandam inhabilitatem pro commendis interim vacantibus facilius ſolvat, quod in publicum Ærarium, ac religionis utilitatem erogandum eſt, *ut pluries firmavit Rot. deciſ.*371. *par.*4. *tom.*2. *deciſ.*725. *deciſ.*726. *num.*1. *par.*4. *tom.*3. *deciſ.* 149. *par.*5. *deciſ.*26. *num.*4. *par.*7. *recen. deciſ.*212. *per tot. cor. Bich.*, quod ſatis conſtat *ex cap.*24. 26. *de commun. Ærar.*, *& cap.*43. *de commend.*. Quæ ſane ſtatuta, ſeu ordinationes nil dif-
24 ferunt à diſpoſitione juris, debitor enim publicæ adminiſtrationis ad honores Principatus invitari non poteſt *l. reſcripto §. debitores ff. de muner. & honor ibi = debitores rerum publicarum ad honores invitari non poſſe certum eſt, niſi prius in id, quod debetur Reipublicæ, ſatiſfecerint = Bart. ibid.*, & habetur *in l.*1. *C. de debitoribus Civitatum lib* 11.

25 Privari tamen poteſt commenda jam obtenta, ſi renuat malitioſe ſolvere debitum, & ratio eſt, quia Eques, qui intra competentem terminum ſolvere detrectat, ſit contumax & rebellis, & in ſequelam hac pæna dignus *ex cap.* 20. *alibi* 77. *de debitorib. communis Ærarii, Rot. deciſ.*212. *n.*17. *deciſ.*238. *n.*21. 22. *coram Bich.*

26 Verum Eques melitenſis capax eſt cujuſcumque dignitatis, prioratus, & commendæ vacantis, qui debitor communis Ærarii remanſit, ſi deinde factis computis ab iis, qui habent facultatem, non eſſe amplius debitorem per ſententiam declaratum ſit;
27 quoniam ſententia declaratoria retrotrahitur ad diem debiti conſtituti, & facit, quod Eques nunc pro tunc debitor communis Ærarii non fuerit, & ſic debitum, quod apparenter aderat, realiter amplius non eſt; Paria enim ſunt de jure non eſſe debitorem, & eſſe, ſed jam ſolviſſe, quod non obſtat ſmutitioni commendæ vacantis, *ut in Melevitana Commendæ della Romagna* 28. *Januarii* 1732. *coram Eminentiſſimo Aldovrando*.

28 Ampliatur, ſi Equitis debitum litigioſum ſit ex regula, quod debitum litigioſum non eſt debitum *in puncto Rot. deciſ.*26. *num.*5.6. *par.*7. *recen.*, *deciſ.*238 *num.*33. *coram Bich.*; Ultra quod in hac ſmutitionis materia quælibet rationabilis credulitas, quod Eques negligens non fuerit, aut debitor, excuſat à pæna *Rot. deciſ.*562. *num.*18 *par* 5. *dec* 26. *num* 8. *par.*7. *recen.*. Et eo fortius, ſi adhuc terminus pendeat ad reddendas rationes, & ſolvenda debita hoc tempore illiquida, quo caſu pæna incapacitatis nunquam incurritur, deeſt enim extremum, idest debitum ad eam inducendam *Rot. deciſ.*238. *num.*36. *cor. Bich.*

29 Secundo Eques jam admiſſus ad commendas proximè vacaturas nequit impediri pro ſmutitione commendæ vacantis ob defectum incapacitatis de præterito ante admiſſionem, quoniam ita admiſſus cenſetur diſpenſatus ad omnes dignitates, ſeu commendas in poſterum vacaturas, ſi ſint ejuſdem ſpeciei *Melevitana Prioratuum ſuper re judicata quoad liquidationem* 3. *Julii* 1713. §. *tantoque*, & 12. *Martii* 1714. *coram Lancetta*, ſecus ubi nova inhabilitas contrahitur; tunc enim Eques ex novis emergentibus incapax ſmutitionis ſit, ac indiget nova admiſſione, quæ non datur in commendis vacantibus propter præjudicium aliorum, qui ratione antianitatis ad commendas vacantes interim
30 concurrunt, ita Eques accuſatus, ſeu inquiſitus de crimine nequit poſt condemnatio-
nis

nis ſententiam ſmutire commendas, & dignitates interim vacantes *cap.27. de pæn*, quod ſane ſtatutum vix diſcrepat à diſpoſitione juris, clericus enim accuſatus, ſeu inquiſitus pendente inquiſitione beneficia, præbendas, & dignitates aſſequi non poteſt *Can. tantis Daniel. diſtinct.81. cap. omnipotens de accuſat. l. reus delatus ff. de muner. & honorib. l. unic. Cod. de reis poſtulatis lib.10.*

Tertio Eques Melitenſis non tenetur in
commendis præciſe reſidere, ſed tantum mo-
raliter, ut dixi, reſidentia enim à ſtatutis
hujus religionis exigitur, ut commendata-
31 rius valeat tueri, ac meliorare bona com-
mendarum, & prioratuum. Itaque ſatis
eſt reſidentia majoris partis anni, ut com-
32 mendatarius ratione antianitatis commen-
das interim vacantes ſmutire valeat *Mele-
vitana, ſeu Portugallien. commendarum 19.
Junii* 1722. §. *tantum* §. *neque coram Cerro*;
quod ſi de hac reſidentia quinquennali non
33 conſtet una cum melioramentis, privatur
Eques jure ſmutitionis, ſeu, quod idem eſt,
jure aſſequendi commendas, prioratus, &
dignitates vacantes *Rot. deciſ.7. num.3. de-
ciſ.173. num.1. par.17. recen.* Non tamen hu-
juſmodi privatio, ſeu inhabilitas eſt gene-
ralis, & indefinita, ſed reſtringitur tantum
ad illud quinquennium, ut commendatarius
in eo, in quo deliquit, puniatur, & non
ultra, ne alias pœnæ contra mentem ſta-
tuentium, & rationem juris extendantur,
& prorogentur de uno ad aliud quinquen-
nium, & inhabilitas, quæ eſt dumtaxat tem-
poralis, fiat perpetua *Rot. deciſ.130. num.1.
coram Molin. tom.1.*

34 Quarto demum Equitibus hujus ordinis
commendæ debentur, tum de jure, tum ex
ſtatutis in præmium laboris, & antianitatis
*Gloſſ. in cap. final. verſic. antiquiores de con-
ſuetud. in 6. cap.1. cap. ſtatuimus de majo-
ritat. & obedient. l.1. ff. de alb. ſcriben. l.1.
& 2. C. de offic. Præfect. Prætor l.1. & 2. C.
de offic. magiſtr. offic. Lotter. de re benef. lib.2.
cap.15. num.47. Rot. deciſ. 166. num. 7. & per
tot. cor. Dunozzet. ſeu. deciſ.69. n.1. cor. Prial.
deciſ.475. num.2. cor. Criſp.*

35 Nec aſſecutio, ſeu ſmutitio unius com-
mendæ inducit vacationem alterius jam ob-
tentæ, quoniam in ſtatutis hujus religionis
ſit mentio de ſmutitione plurium Commen-
darum, idcirco pluralitas non cenſetur pro-
hibita; quod tamen verum non eſt, quo-
niam his equitibus prohibetur retentio com-
mendarum, quando ad alias legitime pro-
moventur, *ita habetur in cap. 4. delle com-
mende, e amminiſtrazioni Rot. deciſ.136.
num.2. 10. deciſ.161. num.3. 5. coram Ottobon.*
Unde vacat commenda per aſſecutionem al-
terius *Gloſſ. marginal. in cap. nemo deinceps
in prima additione de elect. in 6. cap. de multa
de præben.*

36. Idque ſimiliter procedit in Magno Magiſtro
ex cap.5. tit.9., ubi electio ad ſupremum
magiſterium inducit ipſo jure vacationem
commendarum, prioratuum, & admini-
ſtrationum; Quod ſane ſtatutum ratione
non caret, nam Magnus Magiſter gerit fi-
guram Principis, & aſſumptus eſt ad regi-
37 men totius religionis, ideoque non decet
eum in hoc ſupremo gradu plures commen-
38 das, & prioratus poſſidere, adinſtar
Epiſcopi, cui repugnat retentio canonica-
tus, aut alterius dignitatis eccleſiaſticæ
39 *cap. cum in cunctis* §. *cum vero de elect.*, im-
mo ſicuti commenda vacat, ſi Eques ad Epiſ-
copatum promoveatur *Rot. deciſ.221. de-
ciſ.566. deciſ.532. per tot. cor. Lancett.*; *quæ
ſunt in hac materia magiſtrales*, ita Equiti
aſſumpto ad ſupremum magiſterium repu-
gnant commendæ, & prioratus, repu-
gnant dignitates hujus religionis *ex d. cap.5.
tit.9.*

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 EQues Melitenſis eſt incapax penſionis eccleſiaſticæ ſine diſpenſatione Apoſtolica.

2 An penſio reſervata Equiti à Papa per aſſumptionem ad magnum magiſterium extinguatur? defenditur opinio affirmativa 3. ſed contra. 4. ubi rationes.

5 Ampliatur in penſione reſervata ſuper commendis, & prioratibus.

6 Eques Melitenſis eſt incapax penſionum, ſi tempore reſervationis ſit debitor communis Ærarii, etiamſi Magnus Magiſter dederit dilationem ad ſolvendum.

7 Magnus Magiſter nequit ſtatutis religionis derogare.

8 Penſio, quæ non incepit, vacat, & extinguitur, declaratur, ibid.

9 Penſiones reſervatæ Equiti, qui non erat debitor Ærarii, de jure ſuſtinentur, ubi quod ex delicto poteſt privari, exemplificatur, & aſſignatur ratio ibidem.

10 Commendæ, prioratus, & penſiones Equitum Melitenſium ſunt ad nutum amovibiles.

1 NOtandum eſt Equitem Melitenſem eſſe incapacem penſionis eccleſiaſticæ, niſi obtineatur ſuper hoc diſpenſatio apoſtolica *Corrad. de diſpenſat. lib.6. cap.1. num.39. Gig. de penſion. quæſt.15. per tot. Rot. deciſ.656. num.7. in fin. part.2. recen.* Hoc poſito.

2 Quæro, an penſio reſervata Equiti ſuper beneficio ſeculari auctoritate apoſtolica per aſſumptionem ad magnum magiſterium extinguatur; & videtur quod ſic, quoniam Magnus Magiſter æquiparatur Abbati, ſeu Prælato regulari cum juriſdictione, & præeminentia, ideoque talis penſio extinguitur, ſicuti vacat per promotionem ad abbatiam *Pariſ. de reſignat. lib.3. quæſt.1. num.99.*, deinde vacat penſio per prioratum, ſi ex natura beneficii ita proviſus dicatur Prælatus, & locum Abbatis obtineat in eccleſia regulari *Selva de benef. quæſt.2. num.53. par.1.*

*par.*1.*Pariſ.de reſignat.lib.*3.*quæſt.*14.*num.*10; ita à pari, nam Magnus Magiſter eſt verus Prælatus ordinis regularis.

3 His accedunt ſtylus Curiæ,& Conſtitutiones Apoſtolicæ, quibus inducitur vacatio penſionis in promotis ad eccleſias regulares *ex dictis in cap.*14. *de vacat. ob promot. ad Abbat.in addit. lib.*1.; His profecto ſubjacet Magnus Magiſter uti regularis, & caput regularium, ergo penſio eccleſiaſtica ob hujuſmodi promotionem extinguitur. Demum vacant commendæ, & prioratus per aſſumptionem ad magnum magiſterium, *ita habetur in cap.*5. *tit.*9.,Ergo idem dicendum eſt de penſione Equiti reſervata, ut ſupra.

4 Sed contra concludendum eſt, ideo enim vacat penſio per abbatiam, & prælaturam regularem cum poteſtate quaſi epiſcopali, quia Abbas dicitur ſponſus eccleſiæ, prout Prælatus regularis talis denominatur; & in hoc caſu procedit ſtylus Curiæ, loquuntur doctores, & Conſtitutiones Apoſtolicæ; At Magnus Magiſter non eſt ſponſus eccleſiæ, gerit enim figuram Principis ſecularis cum poteſtate gladii, dicitur etiam caput ordinis, & Generalis militum, ſed per electionem ad Generalatum penſio non extinguitur *d.cap.*14. *de vacat. ob promot. ad Abbat. in addit. lib.*1., ergo multo minus per aſſumptionem ad magnum magiſterium, hoc enim de jure cautum non eſt. Nec obſtat ſtatutum hujus religionis *in cap.*5. *tit.*9, quia loquitur de commendis, & prioratibus, aliiſque dignitatibus huius ordinis, nec hujuſmodi ſtatutum tanquam ſtricti juris poteſt extendi ad penſionem, de qua ibidem nulla fit mentio *cap. quamvis de præben. in* 6., ergo per aſſumptionem ad magnum magiſterium nullo modo penſio eccleſiaſtica extinguitur.

5 Ampliatur concluſio in penſione Equiti reſervata ſuper commendis, & prioratibus *ex cap.*49. *lib.*14., & ratio eſt, quia quoad vacationem ex capite aſſumptionis ad magnum magiſterium in ſtatutis nihil cavetur, niſi aliud habeatur ex ſtylo huius religionis, quod non credo.

6 Ulterius notandum eſt, quod Eques incapax eſt penſionum ſuper commendis, ſi tempore reſervationis debitor ſit communis Ærarii, immo penſiones ita reſervatas nullas, & invalidas eſſe conſtat *ex cap.*24. *&* 25. *de Ærario Rot.deciſ.*123. *deciſ.*326. *par.*18. *rec.*
*tom.*1., quod & verum eſt, etiamſi Magnus
Magiſter dediſſet Equiti dilationem ad ſol-
7 vendum ex ea ſatis ſolida ratione, quia Ma-
gnus Magiſter nequit ſtatutis religionis de-
rogare *cap. cum inferior. de major. & obed.*
& conſtat *ex relatis deciſionibus*, & in ſe-
8 quelam penſiones ſic reſervatæ vacant, li-
cet non inceperint *ad Text. in l.*3. *ff. uſufru-
ctuarius quemadmod. caveat. Gloſſ. in can.
quia verſic. Sacerdotio* 5. *quæſt.*6., ubi quis
dicitur perdere, quod numquam habuit *l.
fin. ff. de evict.*. Quod tamen dictum ad im-
proprietatem referendum eſt, nam jus, quod
non incepit, vacare, perimi, & extingui
non poteſt *l. Titio uſusfructus ff. de condit.
& demonſtrat. ibi = deſiſſe enim non videtur,
quod nec incipit l. non poteſt ff. de reg. jur.
ibi = non poteſt videri deſiſſe habere, qui
numquam habuit l. non videtur ff. eod. l.*1.
*ibiq. Gloſſ. verſic. non amitti ff. quib. mod.
uſusfruct. amitt. ibi = quod enim non eſt, amit-
ti non poteſt*, niſi etiam dicas, quod incepit,
de facto, forte quia de facto penſio exigitur,
vacat, extinguitur, ac eſſe deſinit; E' con-
tra, quod non incepit, nec potuit incipere
nec de facto, nec de jure, non poteſt vacare,
extingui, ac eſſe deſinere *juxta diſtinctio-
nem Gloſſæ in d. l. Titio uſusfructus ff. de con-
dit. & demonſtrat. ibi = non incepit de facto,
hic non potuit incipere, nec de jure, nec de
facto Bart. ibidem*, & ita conciliantur jura,
quæ ſibi invicem contrariantur.

9 E' contra penſiones reſervatæ Equiti, qui tempore reſervationis non erat debitor, de jure ſuſtinentur, ſed tamen Eques ex delicto privari poteſt *cap.*20., *alibi* 77. *de debitorib. commun. Ærar.*, ubi Eques renuens ſolvere commenda privatur, ergo multo magis penſionibus ſuper commendis reſervatis *authent. multo magis C. de ſacroſanct. Eccleſ.*; Contumacia enim crimen præſefert, & hac pœna mulctandum *cap.*2. *cap. veritatis, ibique Gloſſ. in verſic. per contumaciam de dol. & contum. Natt. conſ.*580. *num.* 13. 18. *cum ſeqq.*, ubi contumax tanquam rebellis
ſpoliatur bonis, *Bellamer. deciſ.*244., po-
10 tiſſimum contra Equites Melitenſes, quo-
rum officia, commendæ, prioratus, & pen-
ſiones ſunt manuales *Tondut. de penſ.cap.*69.
*num.*27. *cum ſeqq. Rot deciſ.*10. *cor.Mohedan.
de cauſa proprietat. & poſſeſ. deciſ.*230. *n.*1.
*cor. Mantic. deciſ.*386. *num.*2. *par.*5. *rec.*

Digitized by Google

ARGUMENTUM

DE vacatione Præceptoriarum, Beneficiorum, ac Penſionum Ordinis Sancti Spiritus in Saxia ob inobedientiam, & uſurpationem jurium, ob privationem, & revocationem cum cauſà, vel ſine cauſa factam à generali Præceptore *ad ornat. conſtit.12., & conſtit. etſi ex debito Sixti IV.*

SUMMARIUM.

1 DOmui Sancti Spiritus conceditur eadem facultas, quam habet domus Sancti Joannis Melitenſis.
2 Tractatus recollectis beneficiorum etiam regularium vacationibus perficitur.
3 Perfectum dicitur, in quo adſunt, quæ adeſſe debent.
4 Perfectum proprie dicitur, quod ex omnibus ſuis partibus conſtat.
5 In humanis adinventionibus nihil perfectum invenitur.
6 Beneficiorum vacationes in unum congerantur, & quare.
7 Religioſi Sancti Spiritus olim duplici crimine notati fuerunt, inobedientia ſcilicet, & jurium uſurpatione, quod explicatur num. 8.
9 Religioſi hujus Ordinis, ſi moniti non reſipuerint, ob hujuſmodi crimina ipſo jure amittunt præceptorias, & beneficia.
10 Præceptoriæ, & beneficia ſunt ad nutum generalis Præceptoris amovibilia.
11 Ob amotionem etiam ſine cauſa vacant.
12 Differentia inter præceptorias, ac beneficia hujus Ordinis, & officia aliarum religionum.
13 Præceptoriæ, & beneficia ob privationem ſecutam in curia non vacant apud ſedem, ubi de ratione.
14 Hoſpitalia, & præceptoriæ non poſſunt conferri, niſi expreſſe profeſſis.

CAPUT XXVIII.

1 QUia domui Sancti Spiritus in Saxia datur eadem facultas, quam habet domus hoſpitalis Sancti Joannis Melitenſis, quæ ſine dubio ad hoc extenditur, *ut teſtatur Lezana quæſt. regular.tom.2. verb. beneficium, & beneficiati num.32.*, ideo rationi admodum conſentaneum videtur, ut nonnulla breviter diſſeramus de modis, quibus præceptoriæ, beneficia, ac penſiones huius ordinis regularis vacent, vel extinguantur, prout de commendis, & dignitatibus vacantibus in ordine melitenſi dictum eſt *in capite ante-*
2 *cedenti*, ita enim recollectis omnibus beneficiorum etiam regularium vacationibus tractatus integre completur, quod decet
3 pro veritate ſcribentem, nam perfectum dicitur, in quo adſunt, quæ adeſſe debent *l.1. ibique Gloſſ. Cod. de arbitr.*, *Gloſſ. in l.ratas ibiq. Gloſſ. Cod de reſcindend. vendit. l. etſi non ſunt §. Quid ergo ff. de aur., & argent. legat.*
4 Et quamvis proprie perfectum dicatur, quod ex omnibus ſuis partibus conſtat *ex l.1. ibique Gloſſ. ff. de orig. jur.*, qua de re
5 nec ego tanti arbitror hoc opus, nihilominus in humanis adinventionibus nihil perfectum invenitur *inquit Speculat. in proem.*
6 *part.1. §. cæterum*; ſufficit ergo, quod omnes vacationes in unum congerantur, ne quid in hac re maneat indiſcuſſum *ad text. in l.1. §. prius nobis C. de veter. jur. enucleand.*

7 His poſitis duplici crimine olim notati fuerunt religioſi huius ordinis, alterum inobedientiæ eſt, alterum uſurpationis; ſane inobedientia parum differt à crimine rebellionis, & pœnis, quibus rebelles ſubiiciuntur, punitur, nec ulla dignior pœna contra inobedientiam poteſt infligi, quam privatio beneficiorum, ſicuti contra contumaciam clerici, aut militis hac pœna animadvertitur *Gloſſ. in l.3. verſ. ab executione ff. de re milit.*, immo ſpecies ſacrilegii eſt ſuperioris mandatis reſiſtere *l. ſacrilegii Cod. de diverſ. reſcript. l.2. ff. de crimin. ſacrileg.*; Quapropter merito inobediens, quicumque ille ſit, efficitur infamis, & ab eccleſia eiicitur *can. ſi autem, can. abſit 11. quæſt.3. cap.2. ubi omnes de majorit. & obedien.*
8 Nec impar crimen eſt uſurpatio, ſicuti enim religioſus non poteſt ſibi appropriare, quod eſt religionis, ita nec uſurpare fructus, proventus, eleemoſinas, & oblationes, quæ in uſum, & ſubventionem pauperum, peregrinorum, infirmorum, & expoſitorum impendi debent; multo minus occupare terras, & loca ad hoſpitale pertinentia
9 *authen. multo magis Cod. de ſacroſan. eccleſ.*, Præterea religioſi huius ordinis, qui moniti non reſipuerint, ex utroque criminis capite præceptorias, prioratus, & beneficia ipſo jure amittunt, ita quod generalis Præceptor abſque ulla alia monitione ea tanquam vacantia perſonis idoneis libere conferre poteſt, *ita habetur in Conſtit.12. Sixti IV., ibi = Alioquin ſi in præmiſſis, vel eorum aliquo ſe reddiderint rebelles, aut aliquid*

Digitized by Google

in contrarium temere attentare præſumpſerint, & moniti non reſipuerint, ut teneantur, ſuis præceptoriis, & beneficiis, quæ obtinuerunt, privati exiſtant, poſſitque Præceptor, conſtito ſibi de præmiſſis per eos taliter perpatratis, abſque monitione alia in ipſos, & eorum delinquentes pœnas prædictas declarare, & ipſorum beneficia tamquam vacantia perſonis idoneis conferre.

Pro aliis vero criminibus vel gravibus, vel levibus apud me non conſtat, an fratres hujus ordinis præceptoriis, & beneficiis ipſo jure privati ſint, vel privandi, nam in ſtatutis nihil cautum habetur, ſed tamen id,
10 ni ſallor, non erat neceſſarium, quoniam hujuſmodi præceptoriæ, prioratus, & beneficia ſunt ad nutum generalis Præceptoris amovibilia *ex alia conſtitutione Sixti IV.* quæ incipit *& ſi ex debito ibi = Decernentes omnia, & ſingula hoſpitalia, domos, præceptorias, oratoria, prioratus, eccleſias, capellas, membra, ſeu beneficia dicti hoſpitalis, & alia ab eo dependentia manualia eſſe, & illa pro tempore obtinentes pro ſolo nutu Moderni, & pro tempore exiſtentis ipſius noſtri hoſpitalis Præceptoris, etiamſi ipſis per eamdem ſedem, & illius legatos conceſſum fuerit, quod à beneficiis, præceptoriis abſque rationabili cauſa quoquo modo amoveri nequeant, poſſe libere, & licite amoveri.*

11 Itaque ex hac Apoſtolica Conſtitutione dubitandum haud eſt, quo minus ob amotionem, & privationem cum cauſa, vel ſine cauſa hujuſmodi præceptoriæ, & beneficia ipſo jure vacent pro effectu eadem libere conferendi, prout ob amotionem vacant officia, & prioratus aliarum religionum *Clement. final. ibique Gloſſ. verſ. revocari de ſupplem. negligen. Prælat. Saunier. trattat. del ſacr. ordine di San Spirito in Saſſia di Roma cap. 16. in fin. Lezana quæſt. regular. verbo beneficium & beneficiati num. 26. Azor. inſtit. moral. par. 1. lib. 13. cap. 4. verſic. 1. quæritur in fin. Navar. conſ. 70. de regular.*

12 Hoc tamen diſcrimen eſt, quod ut quis prioratibus, & officiis alterius religionis legitime privetur, de jure requiritur ſaltem levis culpa *cap. per tuas ibique Gloſſ. verſ. levioribus de ſimon. cap. qualiter, & quando*
13 *de accuſat. cap. cum ad monaſterium de ſtat. Monach.*; E' contra præceptoriæ, & beneficia hujus ordinis ob amotionem etiam ſine cauſa vacant, non tamen de jure, ſed de facto, nec vacant in Curia, etiamſi amotio ſecuta ſit in Curia, quia *ex Conſtitutione* 12. *Sixti IV.* antiquatæ ſunt omnes reſervationes etiam per obitum in Curia, ut ibi.

14 Denique notandum eſt, quod hujuſmodi præceptoriæ, hoſpitalia, prioratus, & beneficia conferri non poſſunt, niſi iis fratribus, qui ordinem ipſum expreſſe profeſſi ſunt ex *d. Conſtitutione* 12. *Sixti IV. ibi = quod ejuſdem ordinis hoſpitalia, præceptoriæ nulli cujuſcumque dignitatis, præterquam ipſius noſtri hoſpitalis fratribus, & ordinem ipſum expreſſe profeſſis in titulum, vel commendam conferri valeant, ſive poſſint*;. Porro ii, qui tacite tantum hunc ordinem profeſſi ſunt, fiunt incapaces hoſpitalium, præceptoriarum, & beneficiorum ſive in titulum, ſive in commendam, ubi enim requiritur expreſſa profeſſio, tacita non ſufficit pro hujuſmodi effectu *ex Conſtitutione Sixti IV.*, multoque magis inhabiles ſunt, qui nulla profeſſione emiſſa ibidem in communi vivunt, & commorantur *cap. cum in magiſtrum de elect.*; Utrobique ergo vacant hoſpitalia, præceptoriæ, prioratus, commendæ, & beneficia, ſed vacant, ut prius, ac ſi collata non fuiſſent, tum ex diſpoſitione juris, tum etiam ex utraque Conſtitutione Sixti IV.

A D D I T I O.

S U M M A R I U M.

1 Generalis præceptor Sancti Spiritus poteſt ſuper commendis dupliciter reſervare penſiones, quod explicatur ibidem.

2 Præceptor Sancti Spiritus poteſt ad libitum penſiones revocare.

3 Penſiones ob revocationem etiam ſine cauſa perimuntur.

4 Penſiones reſervatæ pro indigentiis ceſſant ceſſante indigentia.

5 Penſiones in hoc Ordine ſunt imperfectæ, & impropriæ, ubi quod vacant ob inobedientiam, & uſurpationem jurium num. 6.

1 Generalis præceptor Sancti Spiritus in Saxia, uti Collator ordinarius, ac Prælatus regularis ſuper commendis, ac beneficiis ſui ordinis poteſt etiam reſervare penſiones; & quidem dupliciter, primo pro indumentia religioſi, aliiſque neceſſariis, quibus alias eſſet gravanda religio; idque poteſt, etiamſi is, cui commenda, ſeu beneficium collatum fuit, contradiceret *in punct. Rot. deciſ. 302. part. 2. recent.*, ſecundo pro ipſamet religione in caſibus tamen univerſalis indigentiæ, *ut teſtantur Saunier in trattat. del ſacro ordine di San Spirito in Saſſia di Roma cap. 16. verſ. terza reſoluzione, & Lezana quæſt. regular. tom. 2. verbo beneficium, & beneficiati num. 35. cum pluribus ſeqq.*, Idque reſpectu huius ſecundæ partis nullam admittit dubitationem, nam ſi Præceptor generalis id poteſt facere favore religioſi, qui minus eſt privilegiatus, multo magis pro ipſamet religione, cuius ratio ſemper, & ubique præcipua eſt, & ſumma *l. ſunt perſonæ in fin. ff. de religioſ., & ſumpt. funer.*

2 Et quamvis generalis Præceptor huius ordinis penſiones ſuper commendis cum cauſa debeat imponere, ſeu reſervare, nihilominus etiam ſine cauſa eas poteſt ad placitum revo-

revocare, prout religioſos à præceptoriis,
3 & commendis ad nutum amovet, & conſequenter penſiones ob revocationem ſine cauſa, multo magis cum cauſa ipſo facto perimuntur *cap. ex literis*, *cap. gravem de exceſſ.*
4 *Prælat.*, DD. *in Clement. final. de ſupplen. neglig. Prælat.*, immo penſiones, quæ pro indigentiis fratrum, vel religionis reſervantur, ſtatim ceſſant ceſſante cauſa indigentiæ *cap. cum ceſſante de appellat. Clement. gratiæ de reſcript.*, Sacra Congregatio Concilii *in Ferrarien.* 18. *Septembris* 1683., *ubi quod penſio reſervata ſeminario pauperi ceſſat, ſi illud remanet abunde proviſum*.

5 Rurſus penſiones huius ordinis ſunt ad nutum amovibiles, & imperfectæ, id enim de jure perfectum non dicitur, quod revocari poteſt *l. non videtur ff. de donat. cauſ. mort. Signor. conſ.* 8., *Cravett. conſ.* 202. *num.* 33. *volum.* 2., deinde ſunt impropriæ, prout præceptoriæ, hoſpitalia, & prioratus proprie beneficia non ſunt, & ratio eſt, quia in hiſce penſionibus datur tantum perceptio fructuum, non jus percipiendi, quod penes generalem Præceptorem, ſeu ipſum
6 ordinem perpetuo remanet; ergo penſiones hujuſmodi ob inobedientiam, & uſurpationem jurium d. hoſpitalis, monitione tamen præmiſſa, extingui oportet, vel ſaltem poſſunt libere revocari *juxta Conſtitutiones Sixti IV., de quibus ſupra*.

ARGUMENTUM.

De vacatione, & privatione Præſtimoniorum, Cappellaniarum, & Titulorum eccleſiaſticorum, nec non Penſionum *ad ornatum Text. in cap. final. de conceſſ. præben. in 6.*, *& Gloſſ. in Clementin. cupientes verſic. ſuſpenſi in fin. de pœn.*

SUMMARIUM.

1 Præſtimonia, ſeu præſtimoniales portiones ſunt beneficia eccleſiaſtica, ubi quod per privationem vacant. 2.

3 Præſtimonia quo fine inſtituta.

4 Præſtimonia vacant, prout officia militaria.

5 Præſtimonia dari poſſunt ad certum tempus, ſi ita ſe habeat loci conſuetudo, ubi quod poſt lapſum temporis vacant ſaltem de facto.

6 Poſt lapſum temporis limitati vacant loca collegialia, ſeu monacalia, quæ præſtimoniis æquiparantur.

7 Præſtimonium clerico conceſſum intuitu paupertatis, ceſſante paupertate, ceſſat, & revocari poteſt.

8 Limita, ſi contemplatione paupertatis ad certum tempus conceſſum ſit.

9 Legatum relictum ſub certo tempore alterius vitæ non extinguitur, etſi quod iſte ante tempus obierit.

10 Præſtimonium conceſſum ad quinquennium pro aſſequenda laurea doctorali non ceſſat, ſi proviſus intra biennium lauream doctoralem obtineat.

11 Indultum conceſſum, ut quis ad triennium poſſit abeſſe ab eccleſia pro obtinenda laurea doctorali, non ceſſat, quamvis indultarius lauream intra annum aſſequatur.

12 Scientia, & ſtudium faciunt doctorem, non laurea doctoralis.

13 Cappellaniarum multiplex genus, ubi quod Cappellania auctoritate Epiſcopi erecta nil differt à beneficio.

14 Cappellania hoc modo ſumpta vacat de jure, & de facto per obitum, renunciationem, privationem.

15 Cappellania laicalis, & perpetua quæ ſit, ubi quod vacat de facto per privationem. 16.

17 Cappellania laicalis perpetua vacat etiam de jure, ſi habeat certum fundum cum onere ſolvendi quid annuum Epiſcopo.

18 Cappellania auctoritate Epiſcopi erecta poteſt conſiderari, ut officium, & beneficium.

19 Cappellanus, qui non tenetur ad reſidentiam, privari nequit jure Cappellaniæ ex capite abſentiæ, ubi quod poteſt per alium miſſas celebrare, ſecus ſi per ſeipſum tenetur eccleſiæ inſervire.

20 Cappellanus ob non implementum de præterito privandus non eſt, ſed condemnari debet ad ſatisfaciendum oneribus, limita, ſi privationis pœna adjecta ſit in limine fundationis. ibid. in fin.

21 Cappellania dicitur reſidentialis, ſi teſtator mandaverit, ut Cappellanus Domum teſtatoris inhabitet, ac coadjuvet Parochum loci; Item dicitur talis, ſi Cappellanus habeat onus celebrandi miſſas in cappella à Teſtatore fundata. 22.

23 Præſertim ſi fructus cappellaniæ dividi debeant, & adjecta ſit pœna privationis, ubi quod Cappellanus monitus, ſi non pareat, cappellania privari poteſt.

24 Cappellania cum onere inhabitandi domum teſtatoris repugnat cum alio beneficio reſidentiali, ubi quod vacat ipſo jure ob incompatibilitatem.

25 Cappellania cum onere celebrandi miſſas in eadem cappella, & pœnæ adjectione vacat ob aſſecutionem canonicatus.

26 Cappellania eccleſiaſtica vacat de facto, ſi nullus ex nominatis ſit in poſſeſſione, ubi quod vacat pro fabrica eccleſiæ, cui ex ſpeciali indulto fructus reſervantur.

27 Cappellania manualis, ceſſante dolo, & malitia, ad nutum patroni revocari poteſt, ubi quod toties vacat, quoties Patronus alium nominat, & eligit, ubi de ratione.

28 Cappellania amovibilis non poteſt fieri perpetua in præjudicium ſucceſſorum, ſecus in præjudicium nominantis.

29 Patronus nominans cappellanum perpetuum, cum poſſit amovibilem eligere, amovibilitati renunciat.

30 Patronus habens facultatem nominandi cappellanum perpetuum, vel amovibilem, ſi perpetuum nominet, talis nominatio intelligitur perpetua, etiam in præjudicium ſucceſſorum, ubi quod talis cappellania non vacat, niſi per ceſſum, aut deceſſum, ibidem.

31 Amplia quamvis Patronus reſervaverit ſibi facultatem removendi cappellanum, ubi requiritur, ut cappellania vacet de facto, quod Patronus hac facultate utatur.

32 Actus ſemper dicitur purus, licet per conditionem poſſit reſolvi.

33 Cap-

33 Cappellania annalis eſt beneficium eccleſiaſticum, & poſt annum non vacat, niſi nova fiet electio.
34 Cappellanus annalis poteſt priveri à Capitulo per electionem alterius, ſecus per decretum, ubi ratio diſparitatis.
35 Cappellania annalis, quæ vacat per obitum, ſeu renunciationem, nequit impetrari, nec cadit ſub regula menſis, quamvis per reſignationem quandoque Papa providerit.
36 Proviſiones Apoſtolicæ non mutant naturam annalis cappellaniæ.
37 Cappellania, prout beneficium eſt, repugnat in eadem eccleſia cum retentione alterius, ubi quod ipſo jure vacat per alterius aſſecutionem.
38 Alii tenent, quod cappellania vacat non per aſſecutionem, ſed per optionem.
39 Declaratur hæc opinio, ut intelligatur de cappellaniis annalibus.
40 Clericus ex voluntate teſtatoris duas cappellanias retinere poteſt.
41 In proviſione cappellaniæ, quæ fit in Romana Curia, non eſt neceſſe exprimere qualitatem Sacerdotii.
42 Limita, ſi qualitas Sacerdotii requiratur tempore collationis, ubi quod poteſt impetrari.
43 Multo minus exprimenda ſunt onera miſſarum, & obligatio reſidentiæ. 44.
45 Cappellani etiam dicuntur, qui habent officium eccleſiaſticum commune etiam laicis, ut officia cantus *in Baſilica S. Petri de Urbe*.
46 Hujuſmodi officia vacant in Curia per matrimonium.
47 Officia cantus alibi non vacant per matrimonium, niſi caveatur.
48 Officia cantus vacant per privationem ex cauſa delicti, & per amotionem, ubi exemplificatur.
49 Titulus eccleſiaſticus quot modis ſumitur.
50 Titulus eccleſiaſticus indiſtinctè vacat per matrimonium.
51 Titulus Prothonotariatus honoris de jure vacat per matrimonium.
52 Limita ex contrario uſu, & conſuetudine.
53 Titulus eccleſiaſticus ſemper vacat per privationem ex cauſa criminis irrogantis infamiam.

CAPUT XXIX.

1 PRæſtimonia, ſeu præſtimoniales portiones, tam de jure antiquo, quam novo Tridentini decreto inter beneficia eccleſiaſtica connumerantur, nec ab his differunt, niſi in ſolo nomine, ideoque ſicuti appellatione beneficiorum veniunt canonicatus, præbendæ, dignitates, & eccleſiæ parochiales, ita quoque veniunt præſtimonia, ſeu præſtimoniales portiones *cap. final. poſt princip. de conceſſ. præben. in 6. Tridentin. ſeſſ. 14. cap. 9., & ſeſſ. 23. cap. 18. Gonzal. ad regul. 8. cancell. Gloſſ. 5. §. 2. per*
2 *tot. Abbas conſ. 41. lib. 2. Oldrad. conſ. 113.*, quod incipit *in eccleſia calaguritana*; Præterea ex his cauſis, quibus vacant beneficia, etiam per privationem vacant præſtimonia, ſeu præſtimoniales portiones *can. inventum 16. quæſt. 7. Gloſſ. magiſtral. in Clementin. cupientes verſic. ſuſpenſi in fin. de pæn., & in Corduben. præſtimonii 21. Januarii 1724. coram Corio*, ubi quod præſtimonium vacat per reſignationem, per obitum, cum ſimilibus.

3 Verum hujuſmodi præſtimonia ab initio inſtituta fuerunt pro ſtudentibus, ac pro ſubſidio contra infideles, quod in Regnis Hiſpaniarum uſu, & conſuetudine vim obtinuit, ideoque, ſi hoc titulo aſſignentur clericis, aut laicis, beneficia eccleſiaſtica non ſunt, ſed quid mere prophanum, ſeu temporarium, quod enim datur pro ſtudio philoſophico, aut theologico, ſeu pro ſubſidio contra infideles, ſtipendium eſt, non
4 diſſimile ab eo, quod datur militibus, & conſequenter hujuſmodi præſtimonia vacant, prout officia militaria, & clericus, aut laicus ob grave crimen præſtimonio privandus eſt, prout ſpoliatur miles officiis, & gradibus militaribus *l. deſertorem l. omne delictum, l. milites §. 1. verſic. ignominioſa ff. de re militar.*

5 Itidem hujuſmodi præſtimonia dari poſſunt ad certum tempus, ſi ita ſe habeat conſuetudo, quo elapſo vacant, ſaltem de facto,
6 ſicuti poſt lapſum temporis limitati vacant loca collegialia, ſeu monacalia, quæ præſtimoniis æquiparantur *Petr. Tholoſan. de inſtit. benefic. cap. 11. Tondut. quæſt. benefic. cap. 106. per tot & §. 8. in fin.*

7 Rurſus præſtimonium clerico ſimpliciter conceſſum intuitu paupertatis ceſſat, & revocari poteſt, ceſſante paupertate *cap. cum ceſſante de appellat. cap. ſi pauper clericus, ibique Gloſſ. verſic. ceſſat de præben. in 6. Gloſſ.*
8 *in l. generaliter C. de Epiſcop., & cleric.* E contra, ſi conceſſum ſit ad certum tempus etiam contemplatione paupertatis, non ceſſat, nec eo clericus privari poteſt, licet ante tempus ceſſet paupertas; & ratio clara eſt, quia paupertas eſt cauſa conceſſionis, tempus cauſa peremptionis actus; deinde paupertas eſt cauſa impulſiva, tempus eſt, cauſa finalis, quæ ſine dubio prævalet *ad*
9 *text. in l. ambiguitatem C. de uſufruct.*, ubi deciditur, quod annuum legatum uxori relictum, ſive alteri ſub certo tempore alterius vitæ non extinguitur, eſto quod iſte ante tempus obierit, & ad eam ætatem non pervenerit, ſed expectandum eſt tempus, quo ad talem ætatem pervenire potuiſſet.

10 Sic quoque præſtimonium conceſſum ad quinquennium pro aſſequenda laurea doctorali non ceſſat, ſi ita proviſus intra biennium lauream doctoralem obtineat, quoniam mens concedentis non fuit laurea doctoralis tantum, ſed curſus theologicus *Geminian. in*
11 *cap. cum ex eo de elect. in 6.*, ubi indultum conceſſum, ut quis ad triennium poſſit abeſſe ab eccleſia cauſa ſtudiorum, ac pro obtinenda laurea doctorali non ceſſat, quamvis clericus indultarius lauream doctoralem intra annum aſſequatur; Deinde ſcientia, &
12 continuum ſtudium faciunt doctorem, non laurea doctoralis, quippe quia & inſipientes aliquando hac decorantur, vere tamen Doctores non ſunt, nec humanarum, aut divi-

divinarum legum notitiam habent, immo
ſcientia juſti, aut injuſti, quæ juriſconſulto
proprie competit, penitus carent. Præte-
rea præſtimonium ita conceſſum non poſt
adeptam lauream doctoralem, ſed poſt la-
pſum quinquennii vacat, ſaltem de facto
*l. in agris ff. de acquir. rer. domin. l. cancel-
laverat. ff. quæ in teſtam. delen. l. age Gemi-
niane C. de tranſact. Rot. deciſ.25. n.5. par.2.
recent.*

13 Tranſeamus ad cappellanias, quarum
multiplex genus eſt, alia enim dicitur cap-
pellania, quæ auctoritate Epiſcopi erecta
eſt, hæc nihil differt à beneficio *Gonzal. ad
regul.8. Cancell. Gloſſ.5. num.68. 69. Garz.
de benef. par.1. cap.2. num.95. cum ſeqq. Sar-
nen. in regul. de annal. quæſt.20. Mandoz.
ſuper ead. regul. quæſt.17. Perez. de Lar. de
Cappellan. cap.1. num.16. lib.1.*. Ultra quod
de jure cappellania ſonat ſimplex beneficium,
quod ad reſidentiam non obligat *Lambertin.
de Jurepatr. par.2. lib.2. quæſt.7. art.30.
14 num.17. Rot. deciſ.75. num.4. cor. Lancett.*.
Cappellania hoc modo ſumpta vacat de ju-
re, & de facto per obitum, renunciationem,
profeſſionem, ac matrimonium *Gonzal. ad
regul.8. Cancell. Gloſſ.5. num.66. 67.*, va-
cat inſuper per privationem ex cauſa gravis
criminis *cap. ex literis cap. gravem de exceſſ.
Prælator., Clementin. cupientes, ibique
Gloſſ. verſic. ſuſpenſi in fin. de pæn.*

15 Alia eſt cappellania laicalis, & perpetua
habens annuos, ac diſtinctos reditus; In
hac cappellanus acquirit jus ad vitam ex le-
ge fundationis, ſed beneficium eccleſiaſti-
cum non eſt, quia Patronus abſque inſtitu-
tione, & aſſenſu Ordinarii cappellanum no-
16 minat, & eligit, ideoque hujuſmodi cap-
pellania per amotionem, ſeu privationem
ſive juris, ſive hominis vacat de facto dum-
17 taxat, ſed interdum vacat etiam de jure
ob privationem, & matrimonium, ſi ha-
beat certum fundum cum onere ſolvendi quid
annuum Epiſcopo, ac ejus auctoritas ac-
ceſſerit, nilque refert, quod teſtator laica-
lem denominaverit, non enim in hac mate-
ria dumtaxat attenditur voluntas fundato-
ris in abſtracto conſiderata, ſed quid volue-
rit per confirmationem Ordinarii cum obli-
gatione ſolvendi ei quid annuum. Cum igi-
tur confirmatio Epiſcopi, & onera injuncta,
ut ſupra, aliud arguant, quam ſimplicem
cappellaniam, ſequitur, ut beneficium po-
tius denominari debeat, *Firmana beneficii
27. Aprilis 1714.*, *&* 11. *Januarii 1715.
§. ſed quamvis coram Anſald.*

18 Rurſus cappellania auctoritate Epiſcopi
erecta, ut officium, ac beneficium inſimul
poteſt conſiderari; officium, quia cappella-
nus non tenetur ad præciſam reſidentiam;
beneficium, quia auctoritate Ordinarii ere-
cta eſt, *ita in Gerunden. eleemoſinæ ſuper
jure nominandi*, & in eadem *ſuper reſiden-
tia 3. Julii 1711. cor. Priolo*.

19 Hæc maturè ab Ordinariis penſanda ſunt,
ſi enim cappellanus non tenetur ad reſiden-
tiam, privari nequit jure cappellaniæ ex eo,
quod abſens ſit, nec in ejus locum poteſt al-
ter ſubrogari; cappellanus enim cum onere
Miſſarum poteſt per alium divina celebrare
*juxta allegat. Lap.35. & allegat.117. num.2.
verſic. quod autem*, quas refert, & ſequi-
tur *Rot. deciſ.92. num.2. coram Buratt.*; E
contra cappellanus, qui tenetur per ſeipſum
Miſſas celebrare, & eccleſiæ inſervire, ſi
abſens ſit, citandus eſt, ut redeat ad eccle-
ſiam pro implendis ibidem per ſeipſum one-
ribus ſub pæna privationis *cap.1., cap. inter
quatuor, cap. fin. & tot. tit. de cleric. non
reſiden.*

20 Notandum tamen eſt, quod cappellanus
ob non adimplementum de præterito cappel-
lania privandus non eſt, cum aliunde poſſit
condemnari ad ſatisfaciendum oneribus,
quæ à Fundatore ipſi injuncta ſunt; quod
ſatis æquum, ac rationabile eſt, niſi hujuſ-
modi privationis pœna adjecta ſit in limine
fundationis, *ita Sac. Congregatio Concilii
in Imolen. reſidentiæ 17. Novembris 1691.*

21 Similiter cappellania dicitur reſidentialis,
ſi teſtator mandaverit, ut cappellanus do-
mum ejus inhabitet, ac coadjuvet parochum
loci in cura animarum, *Sac. Congregatio Con-
cilii in Aquilana Cappellaniæ die 18. Ju-
22 lii 1733.* Item dicitur talis, ſi cappellanus
habeat onus celebrandi Miſſas in Cappella
23 à teſtatore fundata, præſertim ſi fructus
cappellaniæ dividi ſoleant inter cappellanos,
ad inſtar quotidianarum diſtributionum, &
adjecta ſit privationis pœna in caſu inobſer-
vantiæ *Rot. deciſ.140. num.3. 5. par.4. recen.
tom.1.*, & ratio eſt, quia hæc per abſentem
expleri non poſſunt, ideoque ſi cappellanus
legitime monitus, ut redeat ad eccleſiam,
non paruerit, cappellania privari poteſt,
*cap. ex parte, cap. finali de cleric. non re-
24 ſiden.* Item cappellania cum onere inhabi-
tandi domum teſtatoris ut ſupra, repugnat
cum alio beneficio reſidentiali, præſertim ſi
ſit in diverſa Diœceſi; quo caſu cappellania
vacat ipſo jure ob incompatibilitatem ex
reſolutione Sacræ Congregationis Concilii
*in Aquilana cappellaniæ, de qua ſupra, Rot.
25 d. deciſ.140. par.4. rec. tom.1.*, ubi cap-
pellania eccleſiaſtica cum onere celebrandi
Miſſas in eadem Cappella, & pœnæ adje-
ctione vacat ob aſſecutionem canonicatus
alibi exiſtentis.

26 Denique cappellania eccleſiaſtica vacat de
facto, ſi nullus ex pluribus nominatis ſit in
poſſeſſione *Rot. deciſ.504. num.3. coram Mer-
lin.*, ſed juxta caſum *dictæ deciſionis* vacat
pro fabrica eccleſiæ, cui ex ſpeciali conſti-
tutione reſervati fuerunt fructus beneficio-
rum vacantium.

27 His additur cappellania manualis, quæ
dicitur talis, quia poteſt, ceſſante dolo, &
malitia, ad nutum patroni revocari, nec
amotio expreſſionem cauſæ exigit, quod
enim pendet à libera voluntate ad tramites
juris regulari non poteſt, idcirco hujuſmodi
cappellania toties vacat, quoties Patronus
aliu n

alium cappellanum nominat , & eligit , quo-
niam adminiſtratio laicalis eſt , non benefi-
cium eccleſiaſticum *Gonzal. ad regul* 8. *Can-
cell. Gloſs.*5. *num*20 *cum plurib. ſeqq.* & *fe-
re per tot. Lotter. de re benef. lib.*1. *quæſt.*5.
*num.*59. *Senogallien. Cappellaniæ* 1. *Julii*
1686. §. *potiſſimum coram Hervavule* , nam
cappellanus nullum jus obtinet in cappella-
nia manuali ; ad inſtar Vicariæ temporalis ,
quæ nullum tribuit jus in re *Gloſt. in cap.
conſtitutus verſic. perpetuus de fil. Præsbyte-
ror. Gloſs. in Clementin. unic. verſic. perpe-
tuis de offic. Vicar. Pampilonen. Vicariæ* 28,
Martii 1659. *cor. Albergato impreſſa poſt
Murgam. ad Conſtitut. Apoſtol. deciſ.*9.
num 3.

28 Additur inſuper , quod Cappellania , quæ
ſuapte natura eſt amovibilis , non poteſt
fieri perpetua ex facto nominantis in præju-
dicium ſucceſſorum , quoniam nominatio fa-
cta pro eo tempore , quo quis Patronus non
eſt , de jure communi non tenet , *ita habetur
in Romana Officii* 26. *Martii* 1695. §. *neque
coram Caprar.* , licet in præjudicium ipſius
nominantis de jure ſuſtineatur , dum Pa-
29 tronus nominando cappellanum perpetuum,
quem amovibilem poterat eligere , amovibi-
litatis legibus renunciare cenſetur ; quod
fieri poteſt *ex l. ſi Judex* 41. *ff. de minor. l. ſi
quis C. de Epiſcop.* , & *cleric. l. ſi quis in con-
ſcribendo C. de pact. Lap. allegat.*9. *num.*6.
*Rot. deciſ*339. *num* 8 *cum ſeqq. par.*9. *rec.
tom.*2.

30 E' converſo Patronus habens facultatem
nominandi cappellanum perpetuum , vel
amovibilem , ſi aliquem nominet in cappella-
num perpetuum, talis nominatio intelligitur
perpetua , & ratio eſt , quia cappellania per-
petua non vacat , niſi per ceſſum , aut de-
ceſſum *cap. ſuſceptum de reſcript. in* 6.
31 *Rot. deciſ.*422. *num.*1. *cor. Molin.* , quod
verum eſt , etiamſi Patronus nominans re-
ſervaverit ſibi facultatem removendi cap-
pellanum , quoniam , ut cappellania iterum
vacet , ſaltem de facto , requiritur , quod
Patronus hac facultate utatur , alioquin no-
minatio ſemper remanet perpetua , *ut in pro-
ximis terminis Rot. deciſ.*955. *num.*6. *cor.*
32 *Coccin.* , & ratio eſt , quia actus ſemper di-
citur purus , licet per conditionem poſſit re-
ſolvi *dicta deciſ*422. *num.*6. *cor. Molin.
tom.*2.

33 Additur demum , quod viget in eccleſia
uſus annalia cappellaniæ , quæ vere benefi-
cium eccleſiaſticum eſt , licet cappellanus
ad annum eligatur ; At poſt annum non va-
cat , quia electio facta non eſt ad limitatum
tempus , quo elapſo regulariter vacare cen-
ſetur , ſed facta eſt ad annum ſub implicita
conditiona , donec ſcilicet per capitulum
alterius cappellani electio fiat , qua non fa-
cta , cappellanua continuat ſub obligatione
explendi onera ſibi injuncta juxta diſpoſitio-
nem juria , & praxim eccleſiæ .

34 Ex his itaque infertur , quod cappellanus
annalis poteſt privari à capitulo per electio-
nem alterius , ſed per decretum fieri non po-
teſt , etiamſi cauſa , quæ irrogat infamiam ,
concurrat ; Et ratio diſparitatis eſt , quia
capitulum per electionem utitur jure ſuo ,
ſed per decretum aggravat famam alterius .
Porro Cappellanus poſt annum privatus ex
decreto capituli reintegrandua eſt ad prime-
vum jus , & poſſeſſionem , ut interim poſſit
ſuam famam purgare *Rot. deciſ.*320. *num.*4.
& *per tot. coram Pamphil.* , quod nota , &
tene menti , quia eſt caſus ſingularis .

35 Infertur quoque , quod cappellania anna-
lis , quæ vacat per obitum , & renunciatio-
nem , poſt annum nequit impetrari , quia non
cadit ſuper regula menſis , & conſequenter
jus eligendi novum cappellanum ſpectat ad
capitulum , quamvis alias per reſignationem
36 Papa providerit , & ratio clara eſt, quia pro-
viſionea Apoſtolicæ , non refragante in con-
trarium Papæ voluntate , naturam annalis
cappellaniæ non mutant *in puncto Lap. al-
leg.*9. *per tot.* & generaliter *apud Rot. de-
ciſ.*2210. *deciſ.*2219. *per. tot. cor. Coccin.* &
alibi ſæpe .

Redeundo iterum ad cappellanias perpe-
37 tuas , notandum eſt primo , quod cappella-
nia , prout beneficium eſt , repugnat in eadem
eccleſia cum retentione alterius , quia ſunt
beneficia conformia , unde aſſecutio unius
cappellaniæ inducit ao ipſo vacationem al-
terius *cap. de multa , ibique Henricus Bo-
joch. num.*6. *verſic. item non credo verum de*
38 *præben. Mantic. deciſ.*50. *num.*8. , licet non
per aſſecutionem , ſed per optionem cappel-
laniam vacare ſentiant *Joannes Andreas in
cap.*1. *Gloſſ. penult de conſuetud. in* 6. *Abb.
in cap. referente num* 3. *de præben.* , quorum
39 tamen opinionem verius puto intelligen-
dam eſſe de cappellaniis annalibus , in qui-
bus non eſt talis repugnantia , qualis eſt in
cappellaniis perpetuis , quæ auctoritate
Epiſcopi erectæ verè , & propriè ſunt be-
neficia eccleſiaſtica . Hæc autem procedunt,
40 niſi aliud in fundatione cautum ſit , tunc
enim ſicuti per aſſecutionem cappellaniæ non
vacat præbenda , nec officium magiſtri , ita
multo minus vacat cappellania per aſſecutio-
nem alterius *juxta ſententiam Fridric. de
ſen. conſ.*120 *per tot.*

41 Notandum ſecundo , qnod in hiſce cap-
pellaniis , quæ clericis in Romana Curia
conferuntur , non eſt neceſſe exprimere qua-
litatem ſacerdotii , onus miſſarum , obliga-
tionem reſidentiæ ; Sane qualitas ſacerdotii,
poteſt conſulto omitti , quoniam de jure ſa-
tis eſt , quod cappellanus capax ſit actu ,
vel habitu pro ſuſcipiendis ſacris ordinibus
cap. ſi pro clericis cap. ei cui de præben. in 6.

42 Temperatur concluſio , ſi qualitas ſacer-
dotii requiratur de tempore præſentationis,
ſau collationis , & obtinens beneficium ea
deſtitutua eſſet , tunc enim neceſſario eſt ex-
primenda qualitas requiſita , & defectus
illius , ad hoc nt prævia diſpenſatione poſſit
illud valide obtineri , non obſtante tali de-
fectu , alias tanquam ſubreptitiè obtentum
bene-

Digitized by Google

beneficium poteſt impetrari, ſeu privari,
*plenè Rot.deciſ.464. num.5. deciſ.550. num.7.
deciſ.607.num.13.par.18. deciſ.215.num.8.de-
ciſ.400.part.19.rec.*
43 Multo minus exprimenda ſunt onera miſ-
ſarum, quoniam cappellania, prout benefi-
cium eſt, conferri ſolet propter officium, de
quo Papa in collatione potuit cogitare *cap.
cum ſecundum de præben.cap.final.de reſcrip.
in 6.*, *Rot. deciſ.86. num.3. in fin. part.2.
recen.*
44 Demum abſque mentione reſidentiæ valet
proviſio apoſtolica, quia qualitas reſiden-
tialis, quæ de jure ineſt, veluti omnibus
nota non eſt exprimenda *Rot.deciſ.65.num.2.
in fin.par.3.rec.*
45 Interim illud non prætereundum adjicitur,
quod cappellani etiam dicuntur, qui habent
officium eccleſiaiticum, licet commune ſit
etiam laicis, ut in Baſilica S. Petri de Urbe,
in qua dantur officia cantus muſicis non uti
laicis, ſed uti clericis, & Cappellanis Pa-
46 pæ. Præterea hujuſmodi officia vacant
per matrimonium, quod eſt incompatibile
cum qualitate clerici, & cappellani *cap.1.
cap. quod à te de cleric. conjugat*, quod ſpe-
ciale eſt in his cappellanis ex Conſtitutioni-
bus Apoſtolicis, quibus cavetur, ut muſici
tanquam cappellani Papæ cælibatum ſervare
teneantur ſub pæna privationis officiorum
juxta praxim.
47 At alibi officia muſicorum tanquam laica-
lia per matrimonium non vacant, niſi ca-
48 veatur, vacant tamen per privationem ex
cauſa delicti *cap. ex literis cap. gravem de
exceſſ. Prælator. Cevall. commun. opin.
quæſt.425. num.18.*, ſeu per amotionem etiam
ſine cauſa, prout in nonnullis eccleſiis vi-
get, ut hujuſmodi officia muſicorum amovi-
bilia ſint ad nutum *ex plene deductis in Ma-
joricen. juris amovendi muſicos 14. Januarii
1729. cor. Millin.*
49 Denique de titulis eccleſiaſticis, quibus
ſatis abundat Romana Curia, hæc adjicien-
da ſunt, quod nempe titulus aliquando ſu-
mitur pro dignitate *auth. de eccleſiaſt. tit. in
rubr. l.1. & tot. tit. C. de can. largitionalium
titulor. lib.10.*, aliquando pro eccleſia *Gloſſ.
in cap. final. verſic. titulos de offic. Archipræſ-
byter.*, interdum pro ſolo nomine ſine re,
ſeu dignitate *Gloſſ. in l.fin. verſic. tantum ti-
tulum C. de cuſtodia reor.*
50 Siquidem titulus eccleſiaſticus, prout eſt
dignitas, ſeu eccleſia, per matrimonium va-
cat, & per privationem *ex juribus mox re-
51 latis*; Item titulus Prothonotariatus ho-
noris, qui conſiſtit in ſolo nomine etiam per
matrimonium vacat, quia datur in Curia
actu clericis, vel intuitu clericatus *cap.1.
& 2. de cleric. conjugat*, niſi aliter ſe habeat
uſus, ſeu conſuetudo *Rot. deciſ.1790. n.41.
52 cor. Coccin.*, ubi quod Prothonotariatus
honoris exemplo aliorum per matrimonium
non vacat, & ita dic de aliis titulis eccleſia-
ſticis mere honorificis, quibus Palatini, ali-
que Clerici vel in Curia, vel extra ſingulari
privilegio à Papa condecorantur, quoniam
de jure vacant ob matrimonium, niſi aliud
obſtet, ut ſupra, ſed per privationem ex
53 cauſa criminis infamiam irrogantis ſemper
vacant *cap. ex literis cap. gravem de exceſſ.
Prælator. Gloſſ. in Clementin. cupientes ver-
ſic. ſuſpenſi in fin. de pæn. Gloſſ. marginal. in
l. ſemel. in fin. C. de re militar. lib.12.*, ibi =
Infamis factus dignitates perdit. =, quod &
alibi juridicis rationibus in aliis caſibus con-
tra beneficiatos, qui ob crimina infamiam
incurrunt, ſæpe repetitum eſt, *ut in cap.1.
de vacat. ob privat.*

A D D I T I O.

S U M M A R I U M.

1 PAtronus ex lege fundationis poteſt ſuper cappella-
nia laicali penſionem reſervare, ubi declaratur.
2 Penſio laicalis non vacat per matrimonium, nec per
profeſſionem religioſam.
3 Penſio laicalis non extinguitur ob crimen, ſed tranſit in
fiſcum eccleſiaſticum, ſeu laicum, ubi locum habet bo-
norum confiſcatio.
4 Limita, ſi penſio laicalis intuitu Ordinis clericalis reſer-
vata ſit, ubi quod per matrimonium, & profeſſio-
nem extinguitur.
5 Limita, ſi in reſervatione cautum ſit, ut ob delictum
vacet, & extinguatur, ubi de ratione. 6.
7 Penſio reſervata clerico ſuper cappellania eccleſiaſtica
per matrimonium, & privationem extinguitur.
8 Penſio reſervata ex lege fundationis patrono pro tempo-
re ob matrimonium non extinguitur, ſecus ob priva-
tionem ex cauſa gravis criminis. 9.

1 COmmuniter receptum eſt patronum
eccleſiæ, ſi ita in fundatione cautum
ſit, poſſe ſuper cappellania laicali reſervare
annuam penſionem ſibi, vel alii ſolvendam
*cap. præterea 2. de jurepatr. cap. quanto utro-
bique Gloſſ. & interpret. de cenſ.*, dummodo
tamen ſtipendio, quod cappellano debetur,
nullum irrogetur præjudicium *juxta decre-
tum Urbani VIII. relatum per Piton. controv.
patronor. cap.67. lib.2.*
2 Hujuſmodi autem penſio tanquam laicalis
non vacat per matrimonium *Rot. deciſ.1079.
part.3. diverſor.*, non vacat per profeſſionem
emiſſam in religione capaci bonorum in com-
muni, dum ſimilis eſt uſufructui, qui per
profeſſionem religioſam non extinguitur
Bart. in auth. ingreſſi num.42., *ibique Caſtren.
3 num.26. C. de ſacroſan. eccleſ.* Non vacat de-
mum ob delictum, in quo locum non habet
confiſcatio bonorum, aliter tranſit in fiſcum
eccleſiaſticum, ſeu laicum, prout uſusfructus
rei fideicommiſſariæ *Gambar. de offic. legat.
lib.6. quæſt.7. num.723.*
4 Limitatur primo, ſi talis penſio intuitu
ordinis clericalis à patrono reſervata ſit, tunc
per matrimonium extinguitur, quia per ma-

 tri-

trimonium ceſſat clericatus exercitium *Rot. deciſ.*449. *num.*2. *lib.*2. *cor.Put.*, item vacat per ſol mnem profeſſionem; quoniam clericus effectus religioſus deſinit eſſe talis, & clericatum, cuius contemplatione reſervata eſt penſio, exercere amplius non poteſt *cap. beneficium ubi Gloſſ.de regular in* 6. *l. generaliter C.de Epiſcop.& cleric.can.generaliter* 16.*quæſt.*1.*Archidiac.in cap.*1.*verſic.ſed numquid de bigam.in* 6.

5 Limitatur ſecundo, ſi in caſu delicti adjecta ſit pœna privationis ipſo jure, voluntas enim patroni habentis poteſtatem reſervandi

6 penſionem, tanquam altera lex ſervari debet *text. ſunt expreſſi in cap. præterea* 2. *de jurepatronat. cap quanto de cenſ.*, & generaliter habetur in *l. in bis l. in conditionibus ff. de condit.*, *& demonſtrat. auth. diſponat de nuptiis.*

7 Limitatur tertio, ſi penſio ex lege fundationis reſervata ſit ſuper cappellania eccleſiaſtica, tunc enim ſicuti cappellania eſt quid ſpirituale, ita etiam penſio dicitur quid ſpirituali annexum, cuius incapax eſt laicus, & conjugatus *cap.*1.*&* 2. *de cleric. conjugat. Gloſſ.in cap.unic. verſic.& hoc eſt verum eod. tit. in* 6. *cum relatis in cap.*3. *de vacat. ob matrim.in addit. lib.*1., item talis penſio perimitur ex cauſa criminis, pro quo locum habet privatio, ut in delicto qualificato cum ſimilibus.

8 Quid ergo, ſi ſuper cappellania eccleſiaſtica à fundatore reſervata ſit penſio favore patroni pro tempore? Reſpondeo hujuſmodi penſionem cenſeri reſervatam per modum oneris fixi, ſtabilis, & perpetui, ſeu per quandam ſpeciem cenſus, & tributi, quod debetur patrono *Gloſſ. in cap. præterea* 2. *verſic. inſtitutos de jurepatron. Gloſſ. in cap. quanto verſic.voluntate de cenſ.*, deinde præſumitur reſervata in quocumque ſtatu patronus reperiatur, imo talis penſio non eſt clericalis, ſed potius laicalis, niſi aliud ex mente fundatoris appareat; unde nullo modo per matrimonium extinguitur *Gloſſ. in cap.Joannes in fin.de cleric.conjugat. d.cap.*3. *de vacat. ob matrim. in addit. lib.*1., ſed ob

9 grave delictum, præſertim contra eccleſiam à patrono commiſſum, dubium non eſt, quin talis penſio ceſſet; quoniam ſicuti patronus ingratus perdit juspatronatus, ita & penſionem, cum ſit ejus ſequela *juxta caſus relatos in cap.*37. *in addit. num.*8. *de vacat ob. homicid perpetrat. à patron. contra paſto rem eccleſ.patronal.*, *& in cap.*33.*in addit.num.*1. 2.*cum ſeqq.de privation juriſpatron.& vacat. beneficior. ob indebitam honor. & jur. eccleſiæ uſurpationem lib.*1.

ARGUMENTUM.

DE vacatione, ſeu privatione Officiorum Romanæ Curiæ, videlicet Auditoratus Rotæ, Clericatus Cameræ, & his ſimilium, nec non Penſionum *ad ornatum Conſtit.*6. *Innoc. VIII. Conſtitut.*150. *Urbani VIII. Conſtit.* 50. *Innoc.X. Conſtitut.*24. *Innocen.XII.*, *& Sacr. Rotæ in deciſ.*1111. *cor. Coccin.*

SUMMARIUM.

1 IN Curia Romana omnia vacant.

2 Officia vacabilia vacant per obitum, & reſignationem. ob crimen hæreſis, falſificationis literarum Apoſtolicarum, ob depoſitionem, & privationem.

3 Argumentum de beneficiis ad officia vacabilia valet, & tenet.

4 Mors civilis æquiparatur in hac re morti naturali.

5 Officia vacabilia non vacant per matrimonium. militiam, & profeſſionem religioſam.

6 Officia Romanæ Curiæ non comprehenduntur ſub *regula de infirmis contra Garz. Salgad.*; ubi de ratione 7.

8 Beneficia eccleſiaſtica canonica inſtitutione ſunt conferenda.

9 Officia vacant morte, non renunciatione ob deceſſum reſignantis intra quadraginta dies, ſi ita ſe habeat loci conſuetudo.

10 Infirmus officia Romanæ Curiæ reſignare non poteſt.

11 Officiales Datariæ expedientes tranſumpta literarum, ſeu ſupplicationum apoſtolicarum pro prima vice privantur fructibus, deinde ſi iterum delinquerint, ipſo jure ſpoliantur officiis.

12 Pro parvo delicto in officio commiſſo quandoque magna pœna imponitur.

13 Geminatio criminis, pœnam multiplicat.

14 Qui falſo negat adeſſe in officio ſocietates, privationem officii ſtatim incurrit, ubi ratio aſſignatur.

15 Officia Romanæ Curiæ vacant per privationem, ſi ita in literis patentibus cautum ſit.

16 Sententia contumacialis probat privationem officii.

17 Auditoratus Rotæ, Clericatus Cameræ & Officia adminiſtrationis vacant per matrimonium, & profeſſionem religioſam.

18 Canonicatus, & beneficia reſidentialia olim erant compatibilia cum Auditoratu Rotæ, hodie vacant ob electionem ad Auditoratum *ex Conſtitut.Clementis XII*; ubi de ratione.

19 Auditoratus Rotæ vacat ob promotionem ad Epiſcopatum.

20 Ob promotionem ad Epiſcopatum vacant officium à ſecretis, Clericatus Cameræ, Theſaurariatus, & officia adminiſtrationis.

21 Per promotionem ad Cardinalatum vacant Auditoratus Rotæ, & Clericatus Cameræ.

22 Limita in officiis, quæ ſunt in publico commercio, & & aſſignatur ratio ibidem.

CAPUT XXX.

Officia vacabilia Romanæ Curiæ in pluribus æquiparantur beneficiis eccleſiaſticis, & in pluribus differunt; Unde rationi admodum conſentaneum eſt de hiſce officiis, & potiſſimum de iis, quæ habent adminiſtrationem in hoc eccleſiæ Principatu,
1 nonnulla differere, ut tractatus perficiatur in
Curia, in qua omnia vacant.

Et quidem primo hæc officia æquiparantur
2 beneficiis, quia vacant per obitum, vacant
per reſignationem per Papam admiſſam *Caſtracan. de ſocietat. officior. cap.2. num.2.*, *Rot. deciſ.206. num.2.3.4.*, & 11.*par.*11.*rec.*, ſecundo vacant, prout beneficia, ob crimen hæreſis, & falſificationis literarum apoſtolicarum, tertio demum ob privationem, & depoſitionem ex cauſa delicti capitalis, pro quo à Fiſco, vel de jure, vel ex legibus municipalibus bona, & jura omnia ſolent
3 confiſcari, & ratio eſt, quia valet argumentum de beneficiis ad officia *Caſtracan. de ſocietat. officior. cap.40. num.40. Novar. de-*
4 *ciſ.70. num.2.*, deinde in hac re mora civilis
parit omnes effectus mortis naturalis *Gloſſ. in cap. ſi propter tua debita verſic. vacabit de reſcript. in 6. Gloſſ. in cap. ſi Epiſcopus verſic. mortem de ſupplenda negligentia Prælator. in 6.*

5 Differunt tamen à beneficiis eccleſiaſticis,
quia non vacant per matrimonium, & militiam, multo minus per profeſſionem religioſam; quamvis enim religionem profeſſus habeatur pro mortuo, nihilominus hæc dicitur mors civilis, quæ non facit monachum haberi pro vere mortuo, niſi in caſibus à jure expreſſis *juxta Gloſſ. in can. placuit 2. verſic. mortuus 16. quæſt.1. Rot. deciſ.543. par.2 rec.*, *quæ in hac materia magiſtralis reputatur*.

6 Differunt inſuper, quia hujuſmodi officia
ſunt in publico commercio, & acquiruntur titulo oneroſo, immo ſunt communia clericis, & laicis, prout quotidie videmus, prævio tamen Papæ aſſenſu, de uno in alium transferri, cedi, & tranſmutari *Rot. dicta deciſ.543. num.3. part.2. recen.*, *deciſ.865. per tot. cor. Coccin. deciſ.395. num.10. par.12. recen.*, ideoque non comprehenduntur *ſub regula de infirmis reſignantibus*, quidquid in contrarium ſentiant *Garz. Salgad. Labyrint. creditor. par.1. cap.35. num.25.*, quorum
7 opinio communiter reprobatur, quia non
ſufficit ratio extenſionis, niſi etiam concurrat litera legis, & mens legislatoris pro comprehendendis hujuſmodi officiis ſub hac regula *Gratian. diſcept. forenſ. cap.167.*
8 *num.12. lib.1.*; E' contra autem beneficia ec-
cleſiaſtica ſunt extra commercium, & ad evitandum vitioſum ingreſſum canonica inſtitutione ſunt conferenda *cap. unico de eo, qui mittitur in poſſeſſ. cauſa rei ſervandæ in 6. cap.1. de regul. jur. in 6. cap. ex frequentibus de inſtitut. l. Herennius ibique Gloſſ. ff. de decurion.* En tibi diſparitas inter beneficia eccleſiaſtica, & officia Romanæ Curiæ.

Limitatur concluſio, ſi aliud habeatur de conſuetudine, ut ſcilicet reſignans officium per quadraginta dies ſupervivere debeat, prout talis conſuetudo viget in Regno Galliarum, quo caſu ſi reſignans ante lapſum quadraginta dierum decedat, non obſtante, quod gratia ſignata ſit à Rege, officium va-
9 cat morte, non renunciatione, quoniam
conditio, ſub qua officium fuit reſignatum, morte præveniente, purificari non potuit *Rebuff. de infirm. reſignantib. Gloſſ.5. Gratian. diſcept. forenſ. cap 167. num.13. lib.1. Marcus deciſ.295. num.3.*, & in hoc non differunt officia vacabilia à beneficiis eccleſiaſticis, utrobique enim ſupervivenria viginti, vel quadraginta dierum, & quidem completa requiritur, ut officium renunciatione vacare dicatur; Idque uſu introductum eſt, ut obviaretur fraudibus, quæ in officiorum reſignationibus ſæpiſſime à gallis committebantur, prout *ex regula de infirmis* cautum eſt ad eas evitandas, quæ non raro fiebant à clericis in reſignationibus beneficiorum *ex plene deductis in cap 46. de vacat. ſi reſignans, aut compermutans intra viginti dies obierit lib.1.*

Hodie tamen in ſupplicationibus, quæ dantur pro reſignandis officiis vacabilibus Romanæ Curiæ, de ſtylo inſeri ſolet clauſula *dummodo infirmus non ſis*; & ratio clara eſt,
10 quia infirmus nequit officium reſignare
propter præjudicium, quod infertur Papæ, cui hujuſmodi officia per obitum vacant *Rebuff. de infirm. reſignan. Gloſſ.5. Caſtracan. de ſocietat. officior. cap.40. num 43.*

11 Deinde vacant hæc officia ob delictum in
officio perpetratum *ex Conſtit.50. Innoc. X.*, ubi Officiales Datariæ expedientes tranſumpta literarum, ſeu ſupplicationum apoſtolicarum privantur pro prima vice fructibus officiorum, & ſi iterum deliquerint, omnibus officiis vacabilibus ipſo jure ſpoliantur. Sa-
12 ne hæc pœna non eſt exorbitans, quia con-
tra eum, qui in officio etiam levi culpa deliquit, pœna quandoque graviori animadvertitur *Gloſſ. in l.1. verſic. levis in fin. C. de Primicer. lib.12.*, *ibi = & nota, quod pro parvo delicto magna pœna imponitur =*, multo magis in hoc caſu, in quo Officialis Datariæ pro prima vice veluti extra ordinem punitur, deinde, iterato delicto, pœna ordinaria plectitur, quod eſt juri communi conforme, in quo habetur, quod pro iterato crimine pœna augetur *Gloſſ. marginal. in l.2. C. de*
13 *Primicer. lib.12. ibi = geminatio criminis*
pœnam multiplicat =

14 Item quoque, qui falſo negat adeſſe ſocietates ſuper officio vacabili, privationem officii ſtatim incurrit *ex Conſtit.*12. *Pii IV.*, gravis enim eſt falſitas in omnibus contractibus, graviſſima in ſocietate rerum indifferentium, ſumma in officio vacabili, quod eſt de regalibus Papæ, dum ita delinquens non tam ementem decipit, quam Papam, qui vendit, & aſſenſum præſtat, mendacem facere videtur.

15 Ulterius hujuſmodi officia vacant per privationem, ſi in literis patentibus ita cautum ſit, ſive privatio ſequatur per definitivam, ſeu per contumacialem ſententiam. Sane de definitiva non eſt dubium, quoniam ſententia definitiva, & delictum, & privationem vere probat *Gloſſ. in cap gravem verſic. abſcindatis de exceſſib. Prælator.*, *l. final.*, *ibique Gloſſ. ff. de pæn. Innocen. in cap. ex li-*
16 *teris num* 2. *de Conſtitut.* Sed etiam ſufficit ſententia contumacialis, quæ licet non probet delictum, probat tamen officii privationem *in puncto Rot. deciſ.*1111. *coram Coccin.*

Similiter in Curia dantur alia officia vacabilia, ut ſunt Auditoratus Rotæ, Clericatus Cameræ, & alia Officia adminiſtrationem habentia; hæc dicuntur de majoribus Status eccleſiaſtici, & dari non ſolent,
17 niſi actu clericis; idcirco vacant ipſo jure per matrimonium, & aſſumptionem ſtatus laicalis tum de jure *cap.*1. *cap. quod à te de cleric. conjugat.*, tum etiam ex Conſtitutionibus Apoſtolicis, & docet praxis; vacant etiam per profeſſionem religioſam *cap. beneficium de regular in* 6.

18 Et quamvis olim canonicatus, & beneficia reſidentialia benè compaterentur cum Rotæ Auditoratu, prout olim quis erat Auditor, & Cannnicus S. Petri inſimul, quod in præmium laboris ſingulari privilegio introductum fuit, & videtur conforme diſpoſitioni legum civilium pro miniſtris ſupremi Principis *ad text. in l. jubemus C. de proxim. ſacror. ſcrin. lib.*12. *ibi = quod autem omnibus conſtat deferri adjectu alterius dignitatis perire non patimur = l. major. C. de dignitat. l. fin.*, *ibique Gloſſ. C. de præpoſit. agen. in reb. utrobique lib.*12., & conſtat ex Conſtitutionibus Apoſtolicis. Hodie tamen ex ſpeciali Conſtitutione *Clementis XII.* vacant beneficia, canonicatus ob electionem ad Rotæ Auditoratum; quod de novo à d. Pontifice cautum fuit, ut ita ſingula ſingulis officia committantur *cap. de multa de præben. cap. cum ſingula de præben. in* 6. *l. Libertus §. præſcriptio ff. ad municip. l. final. C. de aſſeſſorib. l. in ſacris*, *ibique Gloſſ. verſ. meruit in fin. C. de proxim. ſacror. ſcrin. l. his quidem §. in poſterum*, *ibique Gloſſ. marginal. in princip. & fin. C. qui militare poſſint utrobique lib.*12.

19 Hæc à fortiori militant in promoto ad Epiſcopatum, quoniam inſimul ſtare non poſſunt, quod quis ſit Auditor Rotæ, & Epiſcopus, dependens, & ſuperintendens; ſane Auditor Rotæ in Conſtitutionibus Apoſtolicis Cappellanus Papæ denominatur, ſed hoc repugnat Epiſcopo, qui ad culmen omnium dignitatum evectus eſt, ergo Auditoratus Rotæ ſtatim vacat ob promotionem ad Epiſcopatum, *ita expreſsè habetur in Conſtitut.*6. *Innocentii VIII.*

20 Pari ratione vacant officium à ſecretis Sacræ Congregationis Concilii, Epiſcoporum, & Regularium, Clericatus Cameræ, Theſaurariatus, & alia Officia adminiſtrationia ob promotionem ad Epiſcopatum cum onere reſidendi, repugnat enim, quod quis ſit ſupremus judex, & miniſter, ſeu judex ſubalternus, prout ſunt omnes, qui officio à ſecretis, ſeu judicis in Romana Curia perfunguntur *cap. cum in cunctis §. cum vero de elect.*

21 Sicuti hujuſmodi officia vacant per promotionem ad Cardinalatum *ex Conſtit.*150. *Urbani VIII.*, repugnat enim Cardinalatus cum Auditoratu Rotæ, Clericatu Cameræ, Officio à ſecretis Congregationis Concilii Tridentini, & Epiſcoporum, & Regularium cum ſimilibus, Cardinalis enim uti conſiliarius Papæ in univerſali eccleſia gaudet omnibus privilegiis, quæ ſupremo Principi de jure competunt *cap. fælicis de pæn. in* 6. *l. quiſquis C. ad leg. jul. majeſt.*

22 Cœtera vero officia vacabilia, quæ ſunt in publico commercio, & quorum capaces ſunt clerici, & laici, cives, & forenſes ob promotionem ad Cardinalatum non vacant, non enim obviat, quod quis ſit Senator Reipublicæ, Conſiliarius ſupremi Principis, immo quod quis ſit Epiſcopus, vel Papa, & habeat reditus ex officiis, quæ in commercio ſunt ex legibus Principatus, *ita habetur in Conſtit.*24 *Innocentii XII.*

ADDITIO.

SUMMARIUM.

1 Penſio reſervata cum clauſula, ut ob delictum vacet, ſi delictum probetur, extinguitur, ſed requiritur ſententia definitiva.
2 Sententia contumacialis ſufficit, ſi cautum ſit in literis, ut penſio vacet ob privationem.
3 Penſio reſervata cum hac clauſula extinguitur ob privationem ex cauſa homicidii, perjurii judicialis, & his ſimilium.
4 Sententia contumacialis poſt annum probat delictum, ubi quod poſt annum contumaciæ penſio vacat, & extinguitur.
5 Penſio clericalis eſt compatibilis cum officio Romanæ Curiæ.
6 Limita vi decreti, ubi quod adepto alio officio extinguitur.
7 Ampliatur, ſive officium ſit venale, vel non, ubi de ratione num. 8.
9 Penſio laicalis poteſt reſervari ſuper officio Romanæ Curiæ.

10 Pen-

10 Penſio laicalis reſervata ſuper officio extinguitur vi decreti ob aſſecutionem alterius.
11 Amplia, ſive officium ſit perpetuum, vel temporarium, quod exemplificatur ibidem.
12 Penſio reſervata alicui uti cappellano ceſſat ceſſante qualitate, quod exemplificatur num. 13.
14 Ampliatur in omnibus clericis Romanæ Curiæ, quibus ſub qualitate officii reſervantur penſiones, & quare num. 15.
16 Penſio reſervata Cardinali, *donec provideatur*, ceſſat adepta proviſione, ubi declaratur.
17 Tractatus non ingratus, ac conſumatus, & quare.

1 **P**Enſio reſervata clerico cum clauſula, ut ob delictum vacet, ſi delictum probetur, abſque dubio extinguitur; opus tamen eſt ſententia, quæ clericum privet, ſeu privatum declſret, nec ſufficit ſententia contumacialis, ſed requiritur definitiva *cap. ex literis cap. gravem de exceſſ. Prælator.*, & ratio clara eſt, quia ſententia definitiva probat delictum, non item ſententia contumacialis, quæ lata præſumitur in pænam contumaciæ dumtaxat *Bart. in l. Papinianus §. meminiſse ff. de inoffic. teſtam. Tondut. quæſt. benef. cap. 37. num. 16. Rot. deciſ. 117. num 6. part. 3. recen. deciſ. 148. num. 7. cor. Manzaned.*

2 E' converſo autem in penſione reſervata cum clauſula, ut per privationem ex cauſa criminis vacet, ſufficit ſententia contumacialis, quæ privationem probat *Rot. deciſ.* 1111. *coram Coccin.*, quæ licet loquatur de officio vacabili, habet etiam locum in penſione ob eamdem rationis identitatem.

3 Unde ex hoc infero penſionem hoc modo reſervatam ob privſtionem ex cauſa homicidii voluntarii, perjurii judicialis, falſificationis inſtrumentorum vacare, & extingui, licet clericus pro his delictis penſione ſimpliciter reſervata non poſſit de jure privari *ex plenè deductis in addit. ad cap.* 1. & ratio eſt, quia ſi clericus ex his criminibus penſione privari non poſſet, vis clauſulæ jam dictæ otioſa, & ſine effectu remaneret contra *text. in l. ſi quando ff. de legat.* 1. *Rot. d. deciſ.* 1111. *coram Coccin.*

4 Verum ſententia contumscialis poſt annum probat delictum, cum contumax habeatur pro confeſſo *Rot. deciſ.* 313. *num.* 8. 9. *part.* 18. *recen.*, idcoque poſt annum contumaciæ non tam ob vim dictæ clauſulæ, quam ob crimen, penſionem reſervatam, ut ſupra, vacsre, & extingui receptum eſt *ex l.* 1. *& final. ff. de reis requiren. cum relat. in addit. ad cap.* 69. *lib.* 1. fruſtra hic repetendis.

5 Infero inſuper, quod licet penſio clericalis ſit compatibilis cum officio Romanæ Curiæ, prout de jure non repugnat cum beneficio eccleſiaſtico, nec eo adepto extinguitur *ex dictis in cap. 6. de vacat. ob incompatibilitatem*
6 *in addit. lib.* 1., nihilominus ſit incompstibilis vi decreti, quod in ejus reſervatione adjicitur *Rot. deciſ.* 390. *num.* 1. *cor. Manzaned.*, ubi quod penſio adepto beneficio vi decreti vacat, & extinguitur; ſane mens Papæ ea eſt, ut Prælatus, ſeu Clericus eccleſiaſtica penſione fruſtur ad certum tempus, donec ſcilicet officio aliquo in Romſna Curia provideatur, quo obtento penſione clericali carcre debet *d. deciſ.* 390. *num.* 1. *cor. Manzaned.*

7 Nilque refert, an officium obtentum in Romana Curia venale ſit, vel non, aut ſit de iis, quæ dantur tantum clericis, vel etiam
8 laicis, ac conjugatis; nam decretum Papæ generaliter loquitur, idcirco de quocumque officio in Romana Curia obtento intelligitur ut ita per ejus acceptationem, quæ fit à Clerico, ſeu Prælato in Curia, penſio perimatur *d. dec.* 390. *num.* 1. *cor. Manzaned.*

9 Ampliatur, tametſi penſio ſit laicalis, prout ſine dubio ea eſt, quæ reſervatur ſuper fructibus alterius officii, de quo alter in Curia providetur; nec id videatur mirum, nam ſicuti penſiones reſervantur clericis ſuper beneficiis eccleſiaſticis, ita etiam ſuper officiis, quod & praxis docet; Unde ſi penſio
10 laicalis Prælato, ſeu Clerico in Curia exiſtenti reſervetur à Papa cum decreto ut ſupra, adepto officio extinguitur; quod pro majori rei intelligentia exemplificari poteſt in Advocato, qui penſionem ſuper officio in Curia obtinuit à Papa ſibi reſervari cum clauſula, *donec fuerit inde proviſus*, nam ſtatim ea privatur, ſi promoveatur ad clericatum Cameræ, Auditoratum Rotæ, vel ad sliud officium judicaturæ in Romana Curia *Rot. d. deciſ.* 390. *num.* 1. *cor. Manzaned.*, quæ licet loquatur de beneficio, habet etiam locum in officio ob eamdem rationis identitatem.

11 Neque hic diſtinguendum eſt, an officium Romanæ Curiæ obtentum, ut ſupra perpetuum ſit, vel temporarium, prout eſt quoad ſecundam partem officium Datarii, Subdatarii, & Auditoris Pspæ, nam uno ex his officiis per clericum obtento penſionem cum decreto ut ſupra reſervatam extingui ambigendum non eſt ex prædictis.

12 Infero demum, quod penſio reſervsta clerico uti Cappellsno Papæ ſtatim ceſſat, & extinguitur, ſi ceſſat qualitss Cappellani,
13 quod pariter exemplificari poteſt in Auditoribus Sacræ Rotæ, in muſicis cappellæ, qui omnes Cappellani Papæ denominantur; unde per promotionem Auditoris, ſeu Muſici ad aliud officium, cui deeſt qualitas cappellani, penſio reſcrvsta ut ſupra ceſſat, & expirat *cap. cum ceſſante de appellat. Tiraquell. tract. cauſ. ceſſan. num.* 50., ubi quod conceſſionis cauſa ceſſante ceſſat ipſamet conceſſio.

14 Ampliatur in omnibus clericis Romanæ Curiæ, quibus ſub certa qualitate officii penſiones reſervantur, nam ſicuti ſub hac
15 officii qualitate penſio durat, ita ea ceſſante penſio expirat *Rot. deciſ.* 733. *num.* 5. *part.* 2. *recen.*, ubi facultas transferendi penſiones reſtringitur ad reſervatas durante officio, ita à pari.

16 His accedit, quod penſio clericalis, ſive laicalis reſervata Cardinali ſuper reditibus Cameræ, Beneficiorum, aut Officiorum quo-

Digitized by Google

quorumcumque cum decreto, *donec provideatur*, ceſſat adepta proviſione, dummodo tamen hæc ſufficiat pro decenti Cardinalis, ejuſque familiarium ſuſtentatione *cap. ſi pauper clericus de præben. in 6. Clementina gratiæ utrobique Gloſſ.*, & *DD. omnes de reſcript.*, quæ omnia notanda ſunt pro praxi Romanæ Curiæ, quia frequenter occurrunt diſputanda tum in judiciis, tum etiam extra.

17 Hæc ſunt, quæ enucleanda cenſui in hoc Tractatu, qui propter varietatem beneficiorum vacantium legentibus non erit ingratus, hic igitur erit conſumatus, ſi omnia, quæ ibidem dicta ſunt, referantur, prout fit, ad honorem Dei, qui eſt principium, medium, & finis cujuſcumque rei.

FINIS.

Digitized by Google

INDEX
CONCLUSIONUM, ET VERBORUM,
Quæ in hac prima, & ſecunda parte hujus Tractatus
De vacatione Beneficiorum, & Penſionum Eccleſiaſticarum continentur.

ABBAS.

AN Abbas electus ad triennium cum facultate conferendi Prioratus vacantes hanc facultatem amittat, ſi ſimpliciter ad aliud triennium confirmetur; Duplex opinio *cap.* 18. *n.* 13 *lib.* 2.

Abbas de jure habet poteſtatem conferendi Prioratus, & beneficia, *ibidem in addit. num.* 1.

Abbas poteſt reſervare Monacho certos reditus, ut in tali loco moretur, & vivat, *ibidem*.

An poſſit hujuſmodi reditus revocare; Duplex opinio, *ibidem num.* 2. 3. 4. 5.

ABBATIA.

Abbatiæ, Prioratus inter beneficia numerantur *cap.* 18. *num.* 1. *lib.* 2., ubi de ratione *num.* 2.

Hodie dantur ad triennium, *ibidem num.* 3. 4.

Abbatiæ, & Prioratus, qui dantur ad triennium ad ſimilitudinem decurionum introducti ſunt, *ibidem num.* 5.

ABBATIA QUOAD VACATIONEM.

Abbatia perpetua, tametſi localis ſit, ob privationem vacat *cap.* 18. *num.* 22. *lib.* 2.

An Abbatiæ clauſtrales vacent in Curia? Diſtinguitur, *ibidem num.* 23. 24. & *cap.* 23. *num.* 17. *lib.* 2.

Reliqua in verbo officia regularia.

ABBATISSA.

Electa tenetur petere confirmationem *cap.* 18 *num.* 5. *lib.* 1.

Electa à majori parte non poteſt adminiſtrare, ſi à numero duplo majore plura obiiciantur in perſonam, *ibidem num.* 6.

Abbatiſſa de jure dicitur habere dignitatem *cap.* 21. *num.* 1. *lib.* 2.

Ex privilegio poteſt conferre beneficia, & canonicas ſuas, nec non clericos ſibi ſubjectos ab officiis, & beneficiis ſuſpendere, *ibidem num.* 2. *cap.* 22. *num.* 16. *lib.* 2.

De jure non poteſt viſitare, benedicere, & abſolvere *cap.* 21. *num.* 3. *lib* 2.

Hoc jus viſitandi competit, ſi ſit in poſſeſſione, *ibidem*.

Abbatiſſa habet potius officium, *ibidem num.* 4.

Ætas Abbatiſſæ eſt ſexaginta annorum, *ibidem num.* 5.

Quomodo id intelligatur; *ibidem num.* 6.

Ætas Abbatiſſæ eſt quadraginta annorum, *ibidem num.* 6. 7.

Concilium Chalcedonenſe decrevit ætatem Abbatiſſæ in quadrageſimo anno completo, *ibidem num.* 8.

Idem de ſanctimonialibus decrevit Concilium Carthaginenſe, *ibidem num.* 9. declara ut ibi.

Bonifacius VIII. ætatem Abbatiſſæ ſtatuit in anno trigeſimo completo, *ibidem num.* 10.

Quid ex Tridentino, *ibidem num.* 11.

Electio Abbatiſſæ nulla eſt, ſi ætate requiſita à Tridentino careat, *ibidem num.* 18.

Ætati Abbatiſſæ non poteſt Epiſcopus diſpenſare, ſed recurrendum eſt ad Sacram Congregationem, *ibidem num.* 19.

Abbatiſſa debet eſſe perpetua, ſi nominatio ſpectat ad patronum ex privilegio apoſtolico, *ibibem num.* 20., ubi caſus, & reſolutio *num.* 21. & exempla *num.* 22.

Abbatiſſa perpetua tenetur ſuſcipere munus conſecrationis, *ibidem num.* 25.

Abbatiſſa non poteſt præeſſe duobus monaſteriis *cap.* 22. *num.* 7. *lib.* 2.

ABBATISSA QUOAD CAPACITATEM BENEFICIORUM, ET PENSIONUM.

Fœmina eſt incapax Beneficii, & Penſionis *cap.* 21. *in addit. num.* 1. *lib.* 2.

Limita in Abbatiſſa perpetua, quæ poteſt reſignare officium cum penſione, *ibidem num.* 2.

An penſio extinguatur per electionem ad eamdem, vel aliam dignitatem Abbatiſſatus, *ibidem num.* 3. 4. 5. 6. 7.

ABBATISSATUS QUOAD VACATIONEM.

Abbatiſſatus vacat poſt triennium, ubi Abbatiſſa eſt triennalis *cap.* 21. *num.* 13. 14. 15. *in fin.* & 16. *lib.* 2.

Vacat ob amotionem factam ex juſta cauſa, *ibidem num.* 17.

Abbatiſſatus in Italia vacat poſt triennium, alibi morte, & renunciatione, *ibidem circa med.*

Digitized by Google

Vacat ob amotionem, & caſſationem electionis, *ibidem num.*18.*in fin.*
Abbatiſſæ perpetuæ, ſi intra annum non ſuſcipiunt munus benedictionis, ipſo jure privantur officio, *ibidem num.*25.*in fin.*
Abbatiſſatus, prout beneficium eſt, vacat ob renunciationem, ſi Abbatiſſa ſupervixerit per 20.diea, aliaa vacat per obitum *cap.*22. *num.*5. *lib.*2.

ABORTUS.

Crimen graviſſimum eſt *cap.*42. *num.*7.& *in addit. num.*1.*lib.*1.
Clericus ob crimen abortus reua eſt homicidii, *ibidem num.*9. 10.
Abortua materia eſt magis accommoda Moraliſtis, *ibidem num.*15.

ABSENS.

Inquiſitus de crimine non poteſt damnari *cap.*69. *num.*1. *lib.*1.
Habet annum ad comparendum, *ibidem num.*2.
Annus quando incipiat, *ibidem num.*5.
Reliqua vide in verbo contumacia.
In bonia abſentis, de cuiua vita, vel morte dubitatur, datur immiſſio favore hæredum ab inteſtato *cap.*13.*num.*6.*lib.*2.

ACTIO.

Popularis, & publica omnibus competit, licet non interſit *cap.*23. *num.*21.23.*lib.*1.
Pro adimpleto legati Pii quilibet poteſt agere, *ibidem num.*22.

ACTUS.

Geſti in calore iracundiæ non valent *cap.*6. *num* 43. *in fin. lib.*1.
Actus legitimi non recipiunt diem, neque conditionem *cap.*17. *num.*21, *cap.*64. *n.*2., *cap.*65. *num.*4. *in fin. lib.*1.
Actus promotionis non eſt perfectus, niſi poſt acceptationem dignitatia *cap.*34. *num.*13. *lib.*1.
Collatio eccleſiæ parochialia, & reſervatio penſionis ſunt actua correſpectivi *cap.*47. *in addit num.*1. *lib.*1.
Corruente uno ex actibus correſpectivis corruit & alter, *ibidem num.*3.
Penſio, & collatio beneficii ſunt actus diſtincti, *ibidem num.*4., *declara num.*5.
Actua non dicitur perfectus, ſi partim factus ſit, partim non *cap.*52. *in Addit num.*42. *lib.*1.
Actus legitimus non eſt reſervatio penſionia *cap.*65. *in addit. num.*6. *lib.*1.
Actus dicitur purus, licet ob defectum conditionis poſſit reſolui *cap.*29. *num.*32. *lib.*2.

ADIMPLEMENTUM

Pro non adimplemento duplex actio datur *cap.*30. *in addit num.*8. *lib.*1.

ADSCRIPTIO CLERICORUM

Juxta concilium chalcedonenſe nemo poterat promoveri ad ordines, niſi eſſet alicui eccleſiæ adſcriptua *cap.*7: *num.*2. *lib.*2.
Hæc adſcriptio importabat Titulum *ibidem num.*3.
Inducta erat ad ſimilitudinem colonorum, *ibidem num.*4.
Clerici juxta antiquam diſciplinam adſcribebantur uni eccleſiæ, quot erant neceſſarii ſervitio ejuſdem, *ibidem num.*5.
Propter parvum numerum clericorum ſtatutum fuit, ne poſſent diſcedere ſine licentia Epiſcopi, *ibidem num.*6.
Ob id compoſita fuit in Concilio Nicæno certa forma literarum, quæ formatæ dicebantur, *ibidem num* 7.
Tituli neceſſitas inde relaxata fuit ſub Alexandro III., *ibidem num* 8.
Deinde conſuetudine inductum eſt, ut clerici non pro numero eccleſiarum, ſed pro rata redituum ordinarentur, *ibidem num.*9.
Demum prohibitio facta clericis adſcriptis diſcedendi ab eccleſia ad ſolos clericoa beneficiatos reſtricta fuit, *ibidem num.*10.
Concilium Tridentinum ad ſimilitudinem Chalcedonenſis diſponit, ut nullus ordinetur, niſi eccleſiæ, aut pio loco adſcribatur, *ibidem num.*11.
Adſcriptio à Tridentino ordinata ad formam Concilii Chalcedonenſia renovatio eſt ſimilitudinis, non identitatis, *ibidem n.*12., ubi de ratione.

ADSCRIPTIO CLERICORUM QUOAD SERVITIUM ECCLESIÆ SUB QUA PŒNA.

Clerici eccleſiæ adſcripti beneficiis privabantur, ſi moniti eccleſiæ non inſervirent *cap.*7. *num.*13. *lib.*2.
Amplia in clericia eccleſiæ receptitiæ, *ibidem num.*14.
An clerici hodie adſcripti eccleſiæ, aut pio loco juxta formam Tridentini compelli poſſint ad ſervitium; reſolutiones difformes *ibidem num.*15.conciliantur, *ibidem*, ubi de ratione *num.*16.
Clerici adſcripti habentes patrimonium, quod cum reditibus eccleſiaſticis ſufficiens eſt pro congrua, compelli poſſunt ad eccleſiæ ſervitium, *ibidem num.*17.
Quid in clericis non adſcriptis, diſtinguitur, *ibidem num.*18.
Quid in clericis beneficia ſimplicia poſſidentibus, *ibidem num.*19., ubi de ratione *num.*20.21.
Ordinarii clericia eccleſiæ adſcriptia debent aſſignare ſtipendium pro functionibus ibidem peragendia *cap.*7. *in addit. num.*1. *lib.*2.
Negligentes in functionibua eccleſiaſticis in totum, vel in parte ſtipendiia privantur, *ibidem num.*2.
Stipendia etiam clericia conjugatis debent aſſignari pro ſervitio eccleſiæ, *ibidem num.*3.
Clericua conjugatus ob reiterationem matrimonii ſtipendium amittit, *ibidem num.*4.
Item, ſi non deferat veſtes clericales, eo privandus eſt, *ibidem num.*5.
An clericua habena penſionem ſuper beneficio in Civitate, vel Diœceſi exiſtenti poſſit compelli ad eccleſiæ ſervitium, negativè reſolvitur, *ibidem num.*6., declara *num.*7. & 8., *ibidem*.

Epiſ-

Epiſcopus revocans clericum ad ſervitium eccleſiæ, cui adſcriptus eſt, abſtineat à pœna pecuniaria, *ibidem num.9.*
Vide etiam in verbo ſervitium.

ÆTAS.

Quæ ætas requiratur, ſi quis obtineat duo beneficia unita, diſtinguitur *cap.9.num.18. & 20.lib.2.*
Clericus incapax unius beneficii ex defectu ætatis eſt etiam incapax alterius, *ibidem num.21.*
Clericus ob defectum ætatis utroque beneficio eſt privandus *num.22. ibid.*

ALEA ALEATOR.

Clericus publicus aleator communione privatur *cap.2.in addit.num.6.lib.2.*
Privandus eſt fructibus eccleſiaſticis *ibid.*
De jure civili privatur annonis *ibid.*
Ex ludo alearum omnia mala oriuntur *ibid. in fin.*
Clericus aleator monitus, ſi non reſipiſcat, non tam fructibus, quam titulis, & gradibus eſt privandus, *ibid. num.7.*, ubi de ratione *in fin.*

ALIENATIO.

Sub prohibitione alienationis venit omnis actus, per quem dominium transfertur *cap.24. num.7. in fin. lib.1.*
Sub prohibitione alienationis non venit hypotheca generalis, *ibidem num.11.*
Quid in hypotheca ſpeciali, *ibidem num.12.*
Alienatum non dicitur, quod manet in dominio debitoris, *ibidem in fin.*
Alienationis prohibitio ſub pœna privationis non comprehendit alienationem factam pro modico debito, *ibidem num. 13. in fin.*

ALIMENTA.

Non veniunt ſub confiſcatione bonorum, *cap.32. in addit. num.5.*, *cap.33. in addit. num.7. in fin. lib.1.*
Alimenta Patrono ob ingratitudinem erga eccleſiam denegantur *cap.38. in addit. n.1. in fin. lib.1.*
Alimenta ſuſpenſo, dummodo in contumaciam ſuſpenſus non ſit, non debent denegari *cap.57. in addit. num.4. lib.1.*, ſecus excommunicato *cap.3. in addit. num.2.*, ubi differentia *lib.2.*
Alimenta excomunicato, ſi redierit, & eccleſiæ ſatisfecerit, non ſunt deneganda *cap.3. in addit. num.5. lib.2.*
An canonico conjecto in carcerem alimenta debeantur *cap. 6. in addit. num.21. 22. lib.2.*

AMBITUS.

Eſt in ſui initio perniciosus exemplo, etiamſi mo ibus, aut actibus non offendat *cap.18. num.18. in fin. lib.2.*
Quid ſentiat Divus Bernardus de Ambitioſis, *ibid. num.19.*
Sententia Caſſiodori contra ambitioſos *ibid. num.20.*
Ambitio refrænanda eſt à clericis & monacis, ubi de ratione *num.21. ibid.*

APOSTATA

A' religione inter vagabundos, & profugos adſcribitur *cap.14. num.2. lib.2.*
Apoſtatæ à fide longius ablegantur ob ordinibus, & dignitatibus eccleſiaſticis, *ibid. num.3.* ubi de ratione.
Apoſtata, & hæreticus quoad pænas juris parificantur *ibid. num.5.*
Apoſtata à fide, ſi ſponte ad unionem eccleſiæ redierit, & crimen pænitentia purgaverit, beneficiis non eſt privandus *ibid. num.6.*
Clericus primæ Tonſuræ, aut minorum ordinum Apoſtata non eſt, ſi habitum clericalem dimittat, *ibid. num.7.*
Clerici in Sacris Conſtituti non incedentes in habitu, & Tonſura ſunt Apoſtatæ *ibidem num.10.*
Apoſtata non deferens veſtes clericales traditur officio curiæ, perdit privilegium clericale, & beneficiis privandus eſt *ibid.*
Monaci ob Apoſtaſiam à religione excomunicationem incurrunt, infames efficiuntur, *ibidem num.13*, & ſpoliantur beneficiis, *ibidem.*
Monachus ſubtus deferens habitum proprie Apoſtata non eſt *ibidem num.15*, ubi quod officiis privandus non eſt, niſi in caſu contumaciæ, & inobedientiæ, *ibidem.*
Monaci Apoſtatæ à religione penſionibus privandi ſunt, *ibidem in addit num.1.*

ARBITRIUM

Principis regulatur à jure *cap.19. n.14. lib.1.*
Arbitrium Epiſcopi in aſſignatione congruæ regulam deſumit à jure *cap.48. in Addit. num.3. lib.1.*

ARCHIDIACONUS

Major eſt Archipræsbitero quoad dignitatem, & minor quoad ordinem Sacerdotalem *cap.35. num.2. lib.1.*
Archidiaconatus erectio dignitas eſt *cap. 67. num.9 circa med. lib.1.*

ARCHIEPISCOPUS

Exercet juriſdictionem in ſubditos ſuorum ſuffraganeorum *cap.35. num.6. in fin. lib.1.*
Hodie abrogata eſt hujuſmodi poteſtas, niſi in certis caſibus, *ibidem num.7.*

ARCHIPRÆSBITER

Eccleſiæ Cathedralis major eſt, vel æqualia ratione curæ Præpoſito eccleſiæ collegiatæ inſignis *cap.10. num.11. lib.1.*
Archipresbiteratus de jure dignitas non eſt *cap.67. num.11. lib.1.*

ARGUMENTUM

Non valet à contrario ſenſu deſumptum à ſententia Doctoris *cap.16. num.7. circa med. lib.1.*
Valet à feudo ad beneficium, & è contra *cap.24. num.4. lib.1.*
Valet de uſufructu ad penſionem, *ibidem in Addit num 5.*
Non valet à pœnis corporalibus ad pænas temporales *cap.36. num.13. lib.1.*
Argumentum à contrario ſenſu in jure eſt fortiſſimum *cap.46. num.22. cap.70. num.8. in fin lib.1. cap.23. in Addit num.3. in fin. lib.2.*

Non ſemper valet argumentum de beneficiis ad penſiones *cap 65. in Addit num.4. lib.1.*
Valet argumentum de benefi iis ad officia *cap.30. num.3. lib.2.*

ARS MEDICA

Repugnat quoad exercitium clericis *cap.7. in Addit. num.5. lib.1.*
Ars medica eſt utilis, *ibidem num.7.*

ASSASSINUS

Pœnæ juris civilis, & canonici contra aſſaſſinos *cap.36. num 1. lib.1.*
Aſſaſſinus quis dicatur, *ibidem num.15 16.*
Minori in crimine Aſſaſſinii non parcitur nec quod pœnam ordinariam, nec quosd privationem beneficii ipſo jure, *ibidem num.17.18.*
Clericus Aſſaſſinus habetur pro depoſito; & publice diſſidato, *ibidem in addit. num.1.*

AXIOMA

Unum facere, & aliud non omittere axioma eſt *cap.1. num.8. lib.1.*
Brevitas obſcuritatem parit *cap.1. num.3. lib.2.*

BENEFICIUM

Omnia beneficia ab Eccleſia Romana ortum habuerunt *cap.3, num.32. lib.1. cap.23. num.19. lib.2.*
Nonnulla beneficia habent ordinem annexum Subdiaconiæ, Diaconiæ, & Præſbiteratus *cap.10. num.1. cap.70. num.18. lib.1.*
Beneficium regulare efficitur ſeculare, ſi per ſpatium quadraginta annorum à clericis poſſideatur *cap.15. in addit. num.4. lib.1.*
Beneficia ſine canonica inſtitutione obtineri non poſſunt *cap.23. n.1. lib.1. cap.30. n.8. lib.2.*
Beneficia, prout conſiſtunt in jure percipiendi fructus, bonis temporalibus æquiparantur *cap.25. num.10. cap.32 num.8 lib.1.*
Beneficia conferunt Epiſcopi poſtulantibus catholicis *cap.27. num.17. lib.1.*
Beneficia quandoque exigunt habitum regularem *cap.70. num.19. lib.1.*
Beneficia inſtituta ſunt ad cultum divinum, & munia eccleſiæ obeunda *cap.7. num.20. lib.2.*
Beneficia integrè, & abſque ulla diminutione ſunt conferenda *cap.16. in addit. num 10. lib.2.*

BENEFICIUM QUOAD PRIVATIONEM.

Violans ſequeſtrum Epiſcopi, ſi res ita exigat, poteſt beneficio privari *cap.22. n.23. in fin. lib.1.*
Clericus coactus ad apoſtatandum beneficio non eſt privandus *cap.25. num.14. lib.1* coactio tamen ab ipſo probanda eſt, *ibidem num.15.*
Schiſmatici improprie, ſeu inobedientes beneficiis privari poſſunt *cap.28. num.13. lib.1.*
Clericus ex ſimonia commiſſa à tertio beneficio eſt privandus *cap.30. num.17. lib.1.*
Clericus falſo utens literis Apoſtolicis beneficio eſt privandus, vel aliter puniendus juxta facti qualitatem, & malitiam utentis *cap.33. num.3. lib.1.*
Clericus falſificans literas Congregationis Concilii extra ordinem puniendus eſt etiam privatione beneficii, ſi facti qualitas ita exigat, *ibidem num.20.*
Clericus offendens Nuncium beneficio privatus eſt, vel privandus *cap.34. num.18. lib.1.*
Clericus graviter offendens Epiſcopum non ſuum beneficio privandus eſt *cap 35. n.17. in fin. lib.1.*
Clericus propter duellum de jure privandus eſt beneficio, ſi homicidium, vel mutilatio membrorum ſequatur *cap.43. num.4. lib.1.*
Clericus adminiſtrans in contemptum ſuſpenſionis beneficio privandus eſt *cap.45. num.19. lib.1.*
Clericus calumniator beneficio eſt privandus, *ibidem in addit. num.1. in fin.*, declara, *ibidem num.3.*
Clericus, qui majorem promiſit penſionem, quam beneficium ferre poſſit, beneficio eſt privandus ob ſimoniam *cap.50. num.15, lib.1.*
Epiſcopus ex cauſa gravis criminis poteſt clericum beneficio privare *cap.55. num.10. lib.1.*
Clericus excommunicatus pro debito civili, ſi pluries monitus debitum non ſolvat, poſt annum beneficio eſt privandus, *ibidem num.32.*
Clericus excommunicatus, & irregularis renuens parere mandatis Apoſtolicis beneficio eſt privandus, *ibidem num.33.34. cap.3. num.13. 14. lib.2.*
Clericus ſuſcipiens ignoranter ordines ſacros ante legitimam ætatem beneficio non eſt privandus *cap.57. num 16. lib.1.*
Clericus exercens officium tabellionatus in civilibus beneficio eſt privandus *cap.60. num,28. lib.1.*
Clericus perjurus beneficio privandus eſt *cap.1. num 12. lib 2.*, ubi differentia inter perjurum judicialem, & extrajudicialem quoad privationem beneficii, *ibidem num:13.*
Clerici ſacrilegi beneficiis privandi ſunt; Item clericus ſortilegus, *ibidem num.14.*
Clericus ſortilegus cum apoſtaſia damnatur ad mortem, & beneficiis privatus eſt, *ibidem num.15.*
Infamis beneficio eſt privandus, *ibidem num.20. in fin.*
Clerici adulterantes monetas aureas, vel argenteas intra Italiam beneficiis privati ſunt, vel privandi, *ibidem num.21.*
An clericus Diaconus Miſſam celebrans, & audiens confeſſiones beneficio ſit privandus? Duplex opinio, *ibidem num.22.*, ubi exemplum Alcibiadis.
Clericus minor ætate ob falſificationem monetarum beneficio privandus non eſt, *ibidem num.23.*

Cle-

Digitized by Google

Clerici Alchimiſtæ beneficiis prlvandi ſunt, *ibidem num.*24.

Clerici faiſificantes ſigillum Principis, vel inſtrumenta publica beneficiis privandi ſunt, *ibidem num.*25., quandoque tamen extra ordinem puniuntur, *ibidem*.

Clerici falſificantea literaa Capituli beneficiia privandi ſunt, *ibidem num.*26.

An clericua criminoſus privari poſſit ab ordinario beneficio, quod in alia extat diœceſi? Duplex opinio, *ibidem num.*38. 39., diſtinguitur *num.*40.

Clericua ebrius ter judicialiter monitus beneficiis privandus eſt *cap.*2.*num.*2.*lib.*2.

Clericus concubinarius poſt trinam monitionem beneficiia privatur, *ibidem num.*5. *cap.*27. *num.*13. *lib.*2.

An clericua notoriè concubinariua abſque ulla monitione dejure privari poſſit beneficio. Dupiex opinio *d.cap.*2.*num.*7.8., diſtinguitur *num.*9. *lib.*2.

Clericus pro aiiis deliƈtis, in quibus ineſt incontinentiæ ſuſpicio, beneficiia privandus non eſt, *ibidem num.*10., qua pœna puniri debeat, *ibidem num.*11.

Clerici pro deliƈtia Incontinentiæ pluriea moniti beneficiis prlvandi ſunt, *ibidem num.*12.

Amplia in canonicis, præbendatis, & parochis, *ibidcm num.*13.

Parochus ob crimina ſcandaloſa eccleſia privandus eſt, *ibidem num.*14.

Parochua ut privari poſſit eccleſia, ſufficit ciamoſa diffamatio, *ibidem num.*15., ubi declaratur.

Canonicua ob grave ſcandalum privatur præbenda, *ividem num.*16.

An clericus habens rem cum moniali beneficio privatus ſit, vel privandua, *ibidem num.*23.

Parochus, qui cognovit Parochlanaa, quas è fonte levavit, beneficio privatus eſt, vel privandus, *ibidem num.*24.

Clericus excommunicatus, & contumax intra annum beneficiis eſt privandua *cap.*3. *num.*1. *lib.*2., præſertim ſi in ordine miniſtraverit, *ibidem num.*2.

Clericus, qui promiſit obedientiam, & homagium Epiſcopo, & deinde negavit Epiſcopum eſſe Dominum ſuum, beneficio eſt privandua, *ibidem num.*4.

Clericua violans interdiƈtum beneficio eſt privandus, *ibidem num* 5.

Amplia in regulari, *ibidem num.*6.

Clericus ſuſcipiena munns Advocati contra propriam eccleſiam beneficio eſt privandua, *ibidem num.*7.

Amplia in Canonico, *ibidem num.*8.

Limita, ſi clericus defendens jura unius eccleſiæ lædat in ſequelam jura alterius, *ibidem num.*9.

Clericus non poteſt præſtare patrocinium uni eccleſiæ cum damno aiterius ſub pæna privationis beneficii, cujus jura impugnat, *ibidem num.*10.

Laicus ſuſcipiens munus poſtulationis contra eccleſiam præbenda laicali eſt privandus, *ibidem num.*11.

Clerici pluries moniti non deſerentes habitum beneficiia de jure privandi ſunt *cap.*14. *num.*9. *lib.*2.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM.

Beneficium, quod uno modo vacat, non poteſt ampiiua alio modo vacare *cap.* 55. *num.*8. *lib.*1., *cap.*1. *num.*34. 35. *in fin.* *lib.*2.

Beneficium ibi vacat, ubi pæna committitur *cap.*52. *num.*8., *cap.*63. *num* 40. *lib.*1.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM PER OBITUM.

Vacat beneficium, dignitas, & quodlibet eccleſiaſticum miniſterium per obitum Proviſi *cap.*1. *num.*26. *lib.*1.

Limita ob mortem civilem, ubi de ratione *num.*27.

An valeat impetratio beneficii ſub eadem obitua data? Duplex opinio, *ibidem num.*42.

Vacat beneficium per obitum ejus, qui literas Apoſtolicas expedivit etiam poſſeſſione non adepta, *ibidem num.*43.

An per ſimplicem datam vacet beneficium morte Proviſi literia non expeditia; Duplex opinio, *ibidem num.*44.

Vacatio juria, ſeu faƈti neceſſaria eſt, ut collatio per obitum obtenta in Curia de jure ſuſtineatur, ubi quod clauſula *quovis modo* non prodeſt, *ibidem num.*45.

Beneficium Præſentati per ejua obitum ante inſtitutionem de jure non vacat, *ibidem num.*46.; Nec vacat de faƈto, ſi præſentatus poſſeſſionem beneficii adeptus non fuit, *ibidem num.*47.

Beneficium non vacat per obitum proviſi in forma dignum ante purificationem conditionia, *ibidem num.*48.

Amplia in collatione beneficii faƈta clerico abſenti, *ibidem num.*49.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB RENUNCIATIONEM.

Vacat beneficium per liberam renunciationem faƈtam in manibus Epiſcopi *cap.*2. *num.*2., *cap.*46. *num.*20. *lib.*1.

Amplia in clerico minore, ſi tamen aſſenſu Epiſcopi beneficium renunciavit *d. cap.*2. *num.*4.

Beneficium non vacat in renunciatione, donec accedat ordinarii aſſenſus, *ibidem num.*9.

Beneficium non vacat, ſi renunciatio faƈta ſit in manibus eccleſiaſtici non habentis juriſdiƈtionem, *ibidem num.*15. *in fin.*

Clericus, qui renunciavit in manibus Laici, beneficio poteſt privari, ſecua in manibus eccleſiaſtici non non habentis juriſdiƈtionem, *ibidem num.*16.

Beneficium de jure non vacat ex coaƈta renunciatione, *ibidem num.*17. ubi declaratur,

An beneficium vacet renunciatione, ſi metus concurrat in promiſſione renunciandi, non in ipſamet ronunciatione; Prima opinio affirmat, ſi renunciatio faƈta ſit ex inter-

vallo, *ibidem num.*19 20; Secunda opinio negat, *ibidem num.*21; Quæſtio pendet ex conjecturis, *ibidem num.*22; Conciliatur utraque opinio, *ibidem num.*23.

Beneficium non vacat, ſi renunciatio facta ſit ad favorem carcerantis *ibidem num.*25. ſecus ad favorem alterius, *ibidem n.*26. præſertim, ſi facta ſit coram Vicario & Miniſtris Epiſcopi *ibidem num.*27.

Limita, ſi renunciatio facta ſit à clerico carcerato ex cauſa gravis criminis, *ibidem num.*28. uſque ad fin.

An beneficium vacet renunciatione, ſi reſignatarius poſt expeditas literas ante adeptam poſſeſſionem deceſſerit. Duplex opinio, *ibidem n.*29.30, diſtinguitur *n.*31.32, inter reſignationem conceptam *in forma Gratioſa, & forma dignum*.

Limitatur diſtinctio quoad primam partem ex contraria voluntate reſignantis, *ibidem num* 33.

Beneficium reſignatum non vacat poſt parvam datam, ſed poſt præſtitum conſenſum in Cancellaria, *ibidem num.*34. ubi quod decedente interim reſignante beneficium vacat morte, non reſignatione *ibidem num.*35. *cap.*3. *num.*19. *circa fin. lib.*1.

De ſtylo Datariæ extendi ſolet conſenſus etiam poſt obitum reſignantis, *d. cap* 2. *num.*36, ſed hujuſmodi conſenſus non præjudicat ordinario, qui alii contulit beneficium, *ibidem num.*37. declara *num.*38.

Reſignatio beneficii patronalis ſine aſſenſu patroni non valet, *ibidem num.*39., ubi quod vacat morte reſignantis, non renunciatione, præſertim ſi reſignans in poſſeſſione eccleſiæ uſque ad obitum permanſit, *ibidem num.*40.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB PERMUTATIONEM

Beneficia permutata ipſo jure vacant *cap.*2. *num.*41. *cap* 46. *num* 31.32. *lib.*1.

Beneficium patronale ſine aſſenſu patroni permutatum ipſo jure vacat abſque ſpe regreſſus, ſi clericus permutans ſcivit ejus qualitatem, ſecus ſi ignoravit, *ibidem num.*42.

Ampliatur, ſi clericus permutavit beneficium contra legem fundationis, *ibidem num.*43, ubi de ratione.

An clerico ſic permutanti competat regreſſus ad proprium beneficium, diſtinguitur *ibidem num.*44.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB MATRIMONIUM.

Beneficia vacant ipſo jure ob matrimonium *cap.*3. *num.*2., ubi de ratione *in fin. lib.*1., *cap.*14. *num.*8. *lib.*2.

An beneficium vacet ob matrimonium contractum à Clerico coram Sacerdote non habente anctoritatem aſſiſtendi matrimonio; Prima opinio affirmat *d. cap.*3. *n.*3.; Secunda negat, *ibidem num.*4.; Impugnatur hæc ſecunda opinio, *ibidem num.*5., ubi rationes.

Ob matrimonium de facto à Sacerdote contractum ipſo jure vacat beneficium, *ibidem num.*6. *cap.*26. *n.*26. *cir. med. lib.*2.

An vacet beneficium clerici, qui matrimonium contraxit cum puella impubere; Prima opinio negat, *ibidem num.*7; Diſtingunt alii, an clericus ſciret puellam impuberem, vel non, *ibidem num.*8.; Impugnatur diſtinctio, *ibidem num.*9. Verior eſt opinio beneficium clerici ob matrimonium contractum ut ſupra ipſo jure vacare, *ibidem num.*12.

Matrimonium contractum cum conſanguinea inducit vacationem beneficii, *ibidem num.*14.

Limita in matrimonio contracto per vim, & metum, *ibidem num.*15.

Beneficium vacat ipſo jure, ſi reſignans ante ſignatam gratiam matrimonium contraxit, *ibidem n.*17.

Quid poſt ſignatam gratiam, & ante præſtitum conſenſum in Cancellaria alter beneficium vacans per matrimonium impetravit; jura hinc inde, *ibidem num.*18. 19. 20.

Vacat ob matrimonium capellania, ſeu adminiſtratio eccleſiaſtica, *ibidem num.*26.

Amplia in capellania, ſeu adminiſtratione laicali, & perpetua, cui deputari ſolent clerici, *ibidem num.*27.

Limita in capellania, ſeu adminiſtratione, cui laicus in adminiſtratorem deputari ſolet, *ibidem num.*28.

Quid ſi verſemur in dubio, *ibidem num.*29.

An beneficium vacans per matrimonium in Urbe contractum vacet in Curia; Duplex opinio, *ibidem num.*30. 31., ubi rationes.

Beneficia, quæ vacant, per matrimonium in Urbe contractum, lato modo vacant in Curia, *ibidem num.*32. *in fin.*

Vacant in Curia beneficia ob matrimonium in Urbe contractum, ſi Papa quomodocumque, ſeu qualitercumque beneficia vacantia, ſeu vacatura ſibi reſervaſſet, *ibidem num.*33.

Limita in beneficiis patronalibus, *ibidem num* 34.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB MILITIAM.

Per militiam vacant officia, & beneficia eccleſiaſtica *cap.*5. *num.*2., & 4. *lib* 1.

Amplia ſive clericus actu, vel habitu ſæva exerceat, *ibidem num.*3 contra opinionem Carenæ, *ibidem num.*5.6.

Limita in clerico ad militiam ſimpliciter adſcripto, *ibidem num.*8., *cap.*60. *num.*19. *lib.*1.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB FEUDUM.

Vacant ipſo jure beneficia ob inveſtituram feudalem *cap.*5. *num.*9. *lib.*1., declara *num.*10.11., *ibidem*.

BENE-

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB ASSUMPTIONEM AD GUBERNIUM.

Clericus aſſumptus ad gubernium ipſo jure amittit beneficium *cap.5. num.12. in fin. lib.1.*, declara *num.13.*

Quid in praxi agendum ſit, in hac re, *ibidem num.14.cap 60. num.27. lib.1.*

Beneficia clerici electi in ſupremum Principis conſiliarium non vacant *d.cap.5. num.15. ibidem in fin.*

Limita, ſi agatur de pœna ſanguinis, *ibidem num.16.*, declara, *ut ibi in fin.*

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB OFFICIUM TABELLIONATUS.

An beneficia clerici ob officium Tabellionatus ipſo jure vacent, diſtinguitur *cap.5. num.17.lib.1.*

Clericus exercens officium Tabellionatus in civilibus privandus eſt beneficio *cap.60. num.28.lib 1.*

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB NON INCESSUM IN HABITU, ET TONSURA.

Clericus non incedens in habitu, & tonſura ipſo facto amittit beneficium *cap. 5. num.18.& 25.in fin lib.1.*, declara *num.19. 20.21.*. *ibidem*

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB ASSECUTIONEM ALTERIUS.

Per aſſecutionem ſecundi beneficii olim non vacabat primum, ſed erat in optione proviſi unum, vel aliud dimittere *cap.6.num.1. lib.1.*

Vacatio primi ſpecialiter inducta eſt contra obtinentes duos canonicatus, duas dignitates, & duas eccleſias parochiales, *ibidem num.2.*

Amplia in vicariis eccleſiarum parochialium, *ibidem*.

Amplia in duobus canonicatibus, & duabus præbendis, *ibidem*.

Amplia in canonicatu, & dignitate, in dignitate, & officio, *ibidem*.

Limita in canonicatu, & beneficio ſimplici, *ibidem num.3.*, ubi de ratione *num.4.5.*

Fallit ex Tridentino, *ibidem num.6.*

Hodie indiſtincte per proviſionem ſecundi beneficii vacat primum, *ibidem num.7.*, declara *num.8.9.10.*, *ibidem*.

Clericus non privatur primo beneficio etiam habita poſſeſſione ſecundi, ſi fructus pro certo tempore ſpectant ad capitulum, *ibidem num.12.*

Vacat primum beneficium, ſi proviſus integre, vel in majori parte percipiat fructus ſecundi, *ibidem in fin.*

Vacatio primi beneficii inducta eſt à jure cum onere, ut proviſus intra duos menſes teneatur à die captæ poſſeſſionis ſecundi primum dimittere, *ibidem num.13.*

Terminus duorum menſium quando incipiat, ubi fructus ſecundi beneficii ſpectant pro certo tempore ad capitulum, *ibidem*.

Vacatio ob incompatibilitatem locum habet in omnibus beneficiis uniformibus, & difformibus, *ibibem num.16.*, declara *num.17.18.*, *ibidem, cap.60.num.14.cap.61. num.21.lib.1.*

In dignitatibus honorariis ob incompatibilitatem non datur vacatio, *d. cap.6. num.19.*

Limita, ſi dignitas honoraria habeat juriſdictionem temporalem, & ſpiritualem, *ibidem num.21.*

Vacatio datur ob incompatibilitatem in beneficiis, quæ habent præciſam reſidentiam, ſecus in iis, quæ habent cauſativam tantum, *ibidem num.22.23.*

Beneficia, quæ habent reſidentiam cauſativam, vacant ex contraria fundatione, ſeu ſtatuto, *ibidem num.23.in fin.*

Beneficium de jure non vacat ob aſſecutionem commendæ, *ibidem num.24.*

Limita ex Tridentino, *ibidem num.25.*

Commenda non vacat ob aſſecutionem alterius beneficii, ſi ſoleat concedi beneficiato, etiamſi commenda ſit eccleſia parochialis, cujus cura per alium exercetur, *ibidem num.26.*

Pluralitas beneficiorum tenuis reditus de jure non inducit vacationem, *ibidem n.27.*

Limita ex Tridentino, *ibidem num. 28.*, ubi quod ab Epiſcopo habenti beneficium ſimplex, & inſufficiens, aliud ſufficiens adjungi poteſt, *ibidem*.

An valeat collatio tertii ſimplicis facta ab Epiſcopo; Prima opinio negat, *ibidem num.29. 30*; Secunda affirmat, *ibidem num.31.*; Tertia diſtinguit, *ibidem n.32.*, ubi quod vacant priora, vel ſaltem primum, *ibidem num.33.*; Reſpondetur primæ opinioni *num.34. ibidem*.

Vacant priora beneficia, vel ſimplicia, vel compoſita obtenta ex diſpenſatione apoſtolica per aſſecutionem dignitatis, ſeu beneficii, *ibidem num.35.*

Clericus privatur etiam tertio beneficio, ſi priora retinere præſumat, *ibidem n.36.*

Acceptatio tertii inducit vacationem primi, vel ſecundi, ſi facta ſit animo deliberato, ſecus in calore iracundiæ, *ibidem num.43.*, declara *num.44.45. ibid.*

Clericus poſſidens de facto ſecundum beneficium ſtatim amittit primum *cap.21. n.3. circa med. lib.1*

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB INCOMPATIBILITATEM JUXTA DECRETA SAC. CONGREG. CONCILII.

An Epiſcopus habenti duo ſimplicia poſſit conferre tertium, & quodnam ex illis vacet; Reſolutiones difformes *cap.7.num.2. 3. 4. 5. 6. 7. lib.1.*

Conciliantur reſolutiones, *ibidem num.8.*

Epiſcopus conferre nequit tertium ad effectum retentionis; ſecus ad effectum vacationis primi, vel utriuſque, *ibidem num.9.*

Amplia in beneficiis de jurepatronatus laicorum, *ibidem num.10. 11.*

Cle-

Clerici habentes plura beneficia ſimplicia non poſſunt moleſtari ab Epiſcopo inconſulta Congregatione, & quare, *ibidem num.*12.

An primum inſufficiens poſſit retineri per aſſecutionem ſecundi ſufficientis, & an primum vacet, vel eo clericus ſit privandus; Duplex opinio, *ibidem num.*13.

Primum ſufficiens, & ſimplex vacat per aſſecutionem parochialis inſufficientis, ubi de ratione *num.*14, *ibidem*.

Epiſcopus clerico habenti parochialem, vel canonicatum inſufficientem poteſt conferre ſecundum ſimplex inſufficiens, *ibidem num.*15. 16., etiam ſub eodem tecto, *ibidem num.*17.

Conſuetudini retinendi duo difformia beneficia non eſt derogatum per Tridentinum, dummodo primum non ſit ſufficiens, *ibidem num.*18., alias ſi primum ſit ſufficiens, vacat per aſſecutionem ſecundi, *ibidem num.*19.

Amplia, etiamſi ad Titulum primi clericus fuerit ordinatus, *ibidem num.*20.

Canonicatus non repugnat cum parochiali habitu ex diſpenſatione, ſecus parochialis actu, *ibidem num.*21.

Duo beneficia difformia, & tenuis reditus non vacant, *ibidem num* 22.

Epiſcopus tria beneficia difformia etiam de jurepatronatus laicorum, & tenuis reditus clerico permittere non poteſt, *ibidem num.*23., & de ratione *num.*24.

Clericus, qui obtinuit ſufficiens, & deinde aliud de jurepatronatus, ſi utrumque retinere præſumat, utrumque amittit, *ibidem num.*25. 42. 44.

Capellania exigens celebrationem Miſſarum per ſeipſum eſt incompatibilis cum alio beneficio, ſecus ſi talis conditio adjecta non ſit, *ibidem num.*31. 32.

Sub Tridentino non continentur Terrulæ beneficiales, & legata pia cum onere Miſſarum, *ibidem num* 33.

An capellania ſit incompatibilis cum beneficio reſidentiali, ſi injunctum ſit onus, ut capellanus nequeat diſcedere à loco capellaniæ. Difformes reſolutiones *n.*34, 35. conciliantur, & explicantur *n* 36. 37., *ibid.*

Capella acceſſoriè unita eccleſiæ non continetur ſub Decreto Tridentini, ſecus ſi priſtinam naturam retineat, non obſtante unione, *ibidem num.*38. 39.

Duo beneficia, quæ requirunt præciſam reſidentiam, ſunt incompatibilia *num.*40., ubi caſus *num.*41., reſolutio *num.*42., & rationes *num.*43. 44. 45., *ibidem*.

An canonicatus Eccleſiæ Collegiatæ abſque obligatione reſidendi ſint incompatibiles cum beneficio reſidentiali, diſtinguitur *num.*46. 48., *ibidem*.

Præpoſitura ad Scalas Sanctas eſt incompatibilis cum Epiſcopatu, *ibidem num.*49.

Caſus fundationis, in quo reſultat incompatibilitas cum alio beneficio *num.*50. 51. 52. 53., *ibidem*.

Capellania, quæ reſidentiam non requirit, non eſt incompatibilis cum canonicatu, *ibidem num.*59.

Diaconia, quæ non obligat ad reſidentiam, non eſt incompatibilis cum alio beneficio, *ibidem in fin.*

Tridentinum prohibens pluralitatem beneficiorum non comprehendit penſiones, *ibidem in addit. n.*18.

Limita de conſuetudine, ubi quod penſio extinguitur per aliam, *ibidem num.*19.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB PROFESSIONEM.

Profeſſus ſtatim amittit quæcumque beneficia *cap.*8. *num.*1. *lib.*1.

Amplia, etiamſi profeſſio ſit tacita, *ibidem num* 2.

Ob profeſſionem religioſam non ſemper vacant beneficia, *ibidem num.*5.

In omnibus religionibus, in quibus ſit ſolemnis profeſſio, vacant beneficia, tituli, gradus, & honores eccleſiaſtici, *ibidem num.*6. 7.

Officia vacabilia non vacant per ſolemnem profeſſionem in quacumque Religione emiſſam, *ibidem num.*19. *cap.*30. *n.*5. *lib.*2.

In Congregatione Miſſionariorum, & Religione Jeſuitarum ante quartum votum non vacant beneficia, *ibidem num.*20., declara *num.*21., *ibidem*.

Beneficia, quæ vacant ob profeſſionem in Urbe emiſſam, non ſunt Papæ reſervata, *ibidem num.*24., declara *ut ibi in fin.*

Beneficium ob profeſſionem non vacat, ſi novitius profeſſionem emittat in articulo mortis, & ante annum probationis, *ibidem num.*25. ubi quod vacat morte, ſi Novitius ſic profeſſus decedat *n.*26., *ibid.*

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB NON PROMOTIONEM AD ORDINES.

Parochi, & Rectores curam animarum habentes tenentur intra annum ſub pœna privationis beneficii ipſo jure ad ſacros ordines promoveri *cap.*10. *num.*2. *lib.*1.

Amplia ad perpetuos vicarios, *ibidem num.*3.

Amplia, etiamſi eccleſiæ parochialis dos periiſſet, *ibidem num.*4.

Amplia, licet eccleſia nullos habeat reditus, *ibidem in fin.*

Amplia in beneficiis parochialibus de jurepatronatus laicalis, *ibidem num.*7.

An Archipræſbiter eccleſiæ cathedralis teneatur intra annum ſuſcipere ordines ſub hac pœna; affirmative reſolvitur, *ibidem num.*8., declara *num.*9. *ibidem*.

Præpoſitura eccleſiæ collegiatæ inſignis non vacat, ſi intra annum Præpoſitus non promoveatur, *ibidem num.*10.

Prioratus conventualis ipſo jure vacat ob non promotionem intra annum ad ſacros ordines, *ibidem num.*12.

Amplia, ſive Prioratus ſit manualis, vel perpetuus, *ibidem num.*13.

Abbas non privatur ipſo jure beneficio, ſi intra

Digitized by Google

intra annum non promoveatur, *ibidem num.*14., privari poteſt, ſi non promoveatur, *ibidem in fin.*

Privatur ipſo jure Abbas, ſi exerceat curam per ſe ipſum, *ibidem num.*15.

An admittatur purgatio moræ favore Parochi, qui intra annum promotus non eſt? Duplex opinio *num.*16. 17., *ibidem*.

Parochus non privatur beneficio, ſi habeat juſtum impedimentum, quo promoveri non poſſit, *ibidem num.*24.

Amplia, ſi lis ſit ſuper beneficio, *ibidem in fin.*

An Parochus ipſo jure beneficio privatus ſit, ſi ex propria culpa inciderit in impedimentum, quo promoveri non poſſit, diſtinguitur *num.*25. 26. 27.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB PROMOTIONEM AD EPISCOPATUM.

Per promotionem ad Epiſcopatum vacant ipſo jure beneficia, & officia eccleſiaſtica *cap.*12. *num.*2. *lib.*1. *cap.*27 *n.*38. *lib* 2., declara ut ibi *cap* 12. *num.*5.

Per promotionem ad Epiſcopatum ſtante indulto non vacant beneficia, *ibidem n.*8., declara ut ibi.

Per promotionem ad Cardinalatum vacant beneficia reſidentialia, ſecus ſimplicia, *ibidem num.* 11.

Vacant beneficia per promotionem ad Cardinalatum, & Epiſcopatum ſimul, niſi obſtet indultum, *ibidem num.*12.

Vacant per promotionem ad Epiſcopatum commendæ Equitum Melitenſium, ſecus commendæ Ordinis Sancti Stephani, & ſimilium, *ibidem n.*13. *cap.*27. *n.*39. *lib.*2.

Beneficia, & Commendæ non vacant per promotionem ad Epiſcopatum titularem, *d. cap.*12. *num.*14.

An per promotionem in Epiſcopum ſuffraganeum vacent beneficia? Diſtinguitur *num.*15.16.17., *ibidem*.

Epiſcopatus non vacat ob aſſecutionem alterius beneficii, *ibidem num.*23.

Reliqua vide in verbo translatio Epiſcopi.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB PRÆLATURAM REGULAREM, ET SECULAREM.

Vacant ipſo jure officia, & beneficia ob promotionem ad Prælaturam regularem *cap.*14. *num.*.1. *in fin. lib.*1.

Prælatus regularis ob promotionem de jure privatur ſtatim officiis, & beneficiis; Epiſcopus poſt adeptam poſſeſſionem, *ibidem num.*2.

Per promotionem, & confirmationem ad Generalatum vacant officia, & beneficia, *ibidem num.*3. *in fin.*

Amplia ſive Generalis electus, aut confirmatus perpetuus ſit, vel temporalis, *ibidem num.*4.

Vacant beneficia ob promotionem ad Prælaturam ſecularem cum poteſtate Epiſcopali, ſecus in Prælatura ſimpliciter exempta, *ibidem num* 7.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM, QUANDO ILLUD HABETUR PRO DERELICTO.

Paria ſunt quoad vacationem ipſo jure renunciare tacite, vel expreſſe beneficium, ac illud habere pro derelicto *cap.*15. *n.*1. *lib.*1.

Differentia quoad modum vacationis, *ibidem num.*2. 8.

Beneficium quando habetur pro derelicto ad effectum plenæ vacationis, *ibidem num.*4.

Beneficium quando habetur pro derelicto quoad poſſeſſionem, non quoad titulum, *ibidem num.*5.

Beneficium, quod habetur pro derelicto, obtineri debet canonica inſtitutione, *ibidem num.*6. *in fin.*

Beneficium quoad dominium non poteſt haberi pro derelicto, ſecus quoad uſum, & adminiſtrationem, *ibidem num.*7.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB NON PRÆSTITUM INTRA MENSEM CONSENSUM ELECTIONI

Electus, ſi intra menſem à die præſentatæ electionis conſentire recuſat, omne jus beneficii amittit *cap.*16. *num.*1. *lib.*1.

Amplia in poſtulato *ibidem num.*3.

Limita, ſi electus habuerit impedimentum, *ibidem num.*9. declara ut ibi.

An menſis datus ad acceptandam electionem ex triginta diebus conſiſtat, vel ex diebus, qui naturaliter currunt? Duplex opinio, *ibidem num.*10.11

Non vacat beneficium, ſi electus acceptavit beneficium in trigeſimo primo die, ſecus ſi extra terminum juris, *ibidem num.*12.

Beneficium non vacat in curia, ſi electus decedat in urbe, *ibidem num.*13. *cap.*17. *num.*5. *lib.*1.

Amplia in Epiſcopatibus, & Eccleſiis cathedralibus, *d. cap.*16. num:15.

Regularis acceptans officium ſine licentia ſuperioris jus ex electione quæſitum ſtatim amittit, *ibidem num.*17. *in fin.*

Vacat officium, ſi regularis intra terminum à ſuperiore præfixum non acceptet, *ibidem num.*19.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB NON PETITAM INTRA TRIMESTRE CONFIRMATIONEM.

Electus ob non petitam confirmationem intra tres menſes beneficium ipſo jure amittit *cap* 17 *num.*1. *lib.*1.

Sufficit, quod electus petat, licet intra tres menſes non obtineat, *ibidem num.*2.

Hæc dicitur impropriè vacatio *ibidem num.*5. & quare à jure inventa *num.*7., *ibidem*.

Beneficium non vacat in Curia, ſi electus poſt conſenſum moriatur in urbe, *ibidem num.*12.

Beneficium electivum ante cofirmationem non vacat per obitum electi, *ibidem in fin.*

Amplia, ſi electus poſt conſenſum renunciet in Curia, *ibidem num.* 13.
Beneficium vacat in Curia poſt obtentam confirmationem, ſi electus ibidem moriatur, *ibidem num.* 15.
Beneficium electi per obitum in urbe vacat in Curia, ſi electio facta ſit ab eo, qui habet facultatem eligendi, & confirmandi; Item ſi electus renunciet beneficium in menſe apoſtolico, *ibidem num.* 16.
Beneficium iterum vacat, ſi electus petat confirmationem ex ea electione, ex qua nullum jus habuit, *ibidem num.* 19.
Limita, ſi confirmatio obtenta ſit à Papa, qui habet facultatem ſanandi omnes defectus, *ibidem num.* 20.
Beneficium iterum vacat, ſi electus acceptet unam electionem ſine præjudicio alterius, *ibidem num.* 21. *in fin.*

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB ADMINISTRATIONEM ANTE CONFIRMATIONEM.

Electus adminiſtrans ante confirmationem privatur ſtatim jure electionis *cap.* 18. *num.* 1. *lib.* 1.
Ampliatur in prælaturis regularibus, *ibidem num.* 2
Ampliatur in beneficiis patronalibus, *ibidem num.* 3.
Ampliatur in beneficiis adminiſtrationem non habentibus, *ibidem num.* 4.
Ampliatur in Abbatiſſa *ibidem num.* 5. quod exemplificatur, *ibidem in fin.*
Abbatiſſa electa à majori parte, ſi à numero duplo majore plura objiciantur in perſonam, cadit à jure electionis, ſi interim adminiſtret, *ibidem num.* 6., Idem in duobus electis, *ibidem in fin.*
Si unus ex duobus electis in paritate votorum adminiſtrat, jus gratificationis amittit, *ibidem num.* 7
Quid in beneficiis prius canonice obtentis? *ibidem num.* 8
Quid ſi electus adminiſtret, & percipiat fructus de licentia ſuperioris, *ibidem num.* 9.
Quid in electis extra Italiam, *ibidem num.* 10.
Quid ſi nullos fructus perceperit, *ibidem num.* 11.
Electus, qui ignoranter petit confirmationem ab eo, qui non habebat hanc poteſtatem, jus electionis non amittit, ſecus ſi ſcienter, *ibidem num.* 12.
Adminiſtrans ante confirmationem vi conſuetudinis excuſatur à pœna privationis, *ibidem num.* 13. 14.
Electus adminiſtrans ante confirmationem pro utilitate publica, & ad evitandum ſcandalum jure electionis non privatur, *ibidem num.* 16.
Quid in habentibus indultum ab homine adminiſtrandi ante confirmationem, *ibidem num.* 17.
Quid ſi electus adminiſtrans fructus perceptos in utilitatem eccleſiæ convertiſſet, *ibidem num.* 20.
Poſtulatus temere adminiſtrans ante confirmationem jus poſtulationis amittit, eccleſia tamen non vacat, *ibidem n.* 21.
Nominatus adminiſtrans ut ſupra jus nominationis amittit, ſed Prælatura proprie non vacat, *ibidem num.* 22.
An pro modicis fructibus per electum perceptis ante confirmationem vacet beneficium, *ibidem num* 23. 24.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB ELECTIONIS CASSATIONEM.

Beneficia vacant ob caſſationem electionis *cap.* 19. *num.* 3. *lib.* 1.
Papa caſſando electionem cenſetur privaſſe electum jure electionis, *ibidem*.
Beneficia ob caſſationem factam à Papa vacant in Curia, *ibidem in fin.*
An vacet beneficium per caſſationem electionis ob vitium perſonæ, *ibidem num.* 5.
Vacat beneficium, ſi caſſetur electio ob defectum formæ, *ibidem circa med.*
Vacat beneficium, ſi Papa caſſet electionem, ſeu proviſionem factam contra ejus ordinem, *ibidem num.* 8. *in fin.*, ubi quod hæc eſt proprie vacatio *num.* 9. *ibid.*
Vacat beneficium ob caſſationem electionis factam ad preces ejus, qui non fuit vocatus, & poterat commode vocari, *ibidem num.* 11.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB POSTULATIONIS REJECTIONEM.

Vacat ipſo jure beneficium, ſed improprie, ſi Papa rejiciat, ſeu non admittat poſtulationem *cap* 20. *num* 6. *lib.* 1.
Amplia, ſi Papa nolit impedimento diſpenſare, *ibidem num.* 7. 8
Vacat in Curia beneficium ob caſſationem poſtulationis *ibidem num.* 10., declara ut ibi.
Vacat beneficium ob caſſationem nominationis, *ibidem num* 12 *in fin.*
Amplia in nominatione regia, *ibidem num.* 13. 15.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB OCCUPATIONEM, ET INTRUSIONEM.

Clericus ob intruſionem ſtatim amittit beneficia, quæ canonice poſſidebat *cap.* 21. *num.* 1. *in fin. lib.* 1.
Clericus ipſo jure privatur beneficio, quod violenter occupavit, *ibidem*.
Proviſus de eccleſia parochiali, ſi violenter occupet aliam eccleſiam parochialem, utraque ipſo jure privatur, *ibidem num.* 2.
Clericus poſſidens canonicatum ob violentam occupationem alterius, utroque privatur, *ibidem num.* 3.
An ſola occupatio, ſeu intruſio ſufficiat ad inducendam vacationem primi, vel requiratur etiam fructuum perceptio, *ibidem num.* 4. 6.
Differentiæ inter intruſum, violentum occupatorem, & juſtum poſſeſſorem pro vacatione primi, vel ſecundi beneficii, *ibidem num.* 5.
Clericus privatur primo beneficio, ſi alium vio-

violenter expellat ab eccleſia, *ibidem num.*7.
Quam pænam Incurrit Parochus, qui violenter occupat beneficium ſuæ eccleſiæ unitum, *ibidem num.*8. 9.
Clericus non amittit beneficium, ſi violenter occupat prædium beneficio annexum, *ibidem num.*10.
An ignorantia excuſet ab hac pæna, *ibidem num.*11. 12.
Proviſus Apoſtolicus vel in forma gratioſa, vel in forma dignum ob violentam occupationem beneficii amittit jus in re, vel ad rem, *ibidem num.*13. 14. 15.
Epiſcopatus non vacat ob violentam occupationem, ſed occupator eo privari poteſt; *ibidem num.*16.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB VIOLATIONEM SEQUESTRI.

Vacat ipſo jure beneficium ob violationem ſequeſtri, *cap.*22. *num.*2., *lib.*1., declara *num.*13., *ibidem*.
Amplia, etiamſi ſequeſtrum Integraliter purgatum fuerit, *ibidem num.*2. *in fin.*
Amplia in Abbatiis, Epiſcopatibus, & Eccleſiis primatialibus, *ibidem num.*3.
Amplia ſi poſſeſſor de facto impediat ſequeſtrum fieri, *ibidem num.*4.
Amplia, etiamſi ſententia prolata in Curia ſit nulla, ſecus ſi ſequeſtrum etiam nullum ſit, *ibidem num.*6.7., declara *num.*7. *in fin.* & *num.*12. *in fin. ibidem*.
Amplia in ſententia nulla, & injuſta, *ibidem num.*8.
Amplia in ſententia contumaciali, *ibidem num.*9.
Impediens ſequeſtrum In judicio non incurrit hanc pænam, ſecus extra judicium, *ibidem num.*10. 11.
Beneficium non vacat ob violationem ſequeſtri appoſiti ab Epiſcopo, aliiſque Judicibus in Cauſa attentatorum, *ibidem num.*14.
Beneficium tenue non vacat ob violationem ſequeſtri, *ibidem num.*15.
Ob violationem ſequeſtri appoſiti propter reſervationem beneficium non vacat, *ibidem num.*16.
An occupatio fructuum poſt ſequeſtrum Inducat vacationem beneficii, *num.*17. 18. 19. 20. *in fin. ibidem*.
Vacat ipſe jure beneficium, ſi poſſeſſor aliquid innovaverit incedendo in habitu canonicali, in choro, & proceſſionibus, *ibidem num.*21.
An violator ſequeſtri appoſiti ab ordinario, incidat in pænam privationis ipſo jure, *ibidem num.*23.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB NON EXHIBITIONEM TITULI.

Ob non exhibitionem Tituli intra terminum præfixum beneficium tamquam vacans poteſt conferri, *cap.*23. *n.*7. *lib.*1.
Valet exhibitio tituli etiam poſt terminum, & impedit collationem, *ibidem num.*8. *cap.*26. *num.*12. *lib.*2.
Beneficium ipſo jure vacat poſt lapſum termini, ſi in citationibus id caveatur, *d.cap.*23. *num.*8. *in fin.*
Hoc caſu exhibitio tituli poſt terminum de rigore juris non impedit collationem, ſecus de æquitate, *ibidem num.*9.
Sufficit exhibitio tituli præſumpti, & colorati, *ibidem num.*10. ubi explicatur.
Ubi non docetur de titulo præſumpto, ſeu colorato, requiritur poſſeſſio decennalis, & triennalis, *ibidem num.*11.
Clericus poſſidens plura beneficia incompatibilia tenetur exhibere diſpenſationem Apoſtolicam ſub hac pæna, *ibidem numer.*12.
Amplia, etiamſi beneficia extent in eadem, vel diverſa diœceſi, *ibidem num.*13. 14.
Sufficit tamen pro retentione utriuſque diſpenſatio præſumpta, *ibidem num* 15. declara, ut ibi, & *num.*16. *ibidem*.
Titulus non eſt exhibendus, ſi Epiſcopus faciat ſe parem, & adverſarium, ſed juris ordine ſervato procedendum eſt, *ibidem num.*18.
Patronus poteſt cogere beneficiatum ad exhibendum titulum, dummodo non faciat ſe parem, *num.*19., quod explicatur, *ibidem*.
Eccleſia parochialis tamquam vacans poteſt conferri, ſi inſtante parochiano non exhibeatur titulus intra terminum, *ibidem num.*20.
An admittatur extraneus? Prima opinio affirmat, Secunda negat, quæ verior eſt, *num.*21. 22. 23., *ibidem*.
Epiſcopus poteſt uti hac cognitione, & cogere beneficiatum ad exhibendum titulum ſub hac pæna, *ibidem num* 24.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB INDEBITAM BONORUM ECCLESIÆ ALIENATIONEM.

Vacant beneficia ob indebitam bonorum eccleſiæ alienationem, *cap.*24. *num.*1., & 4. *in fin. lib.*1., declara ut ibi., & *num.*7. *ibidem*.
Ampliatur pæna ad juſpatronatus, *ibidem num.*8.
Patroni contrectatores fructuum jurepatronatus non privantur, *ibidem num.*9.
Clericus hypothecans bona eccleſiæ non Incidit in hanc pænam, *ibidem num.*10. 11.
Item in hypotheca ſpeciali, *ibidem n.*12.
An Clericus ob pignus contractum cum traditione rei incidat in hanc pænam, *ibidem num.*13. 14. 15.
An locatio veniat ſub prohibitione alienationis, *ibidem num.*16, 17.
Inciſio arborum venit ſub prohibitione alienationis, *ibidem num.*21.
Limita in ſylvis ceduis, niſi clericus modum exceſſerit, *ibidem*.
An Capellanus alienans bona Capellaniæ incidat in pænas extravagantis, *ibidem num.*32.
An adminiſtrator poſſidens beneficium ad tempus, donec alius de familia ſupervenlat,

Digitized by Google

plat, incidat ob indebitam alienationem in pœnam extravagantia, *ibidem num.*25.

An extravagans Pauli II. in Hiſpaniis & Galliis recepta ſit. Prima opinio negat, *ibidem num.*26., impugnatur hæc opinio, *ibidem num.*27.

Non uſus hujus Conſtitutionis poteſt tolerari quoad hanc pœnam, *ibidem num.*28.

Clericus alienans bona eccleſiæ ex juſta cauſa in hanc pœnam non incidit, *ibidem num.*30.

Quid in regularibus, *num.*31. 32., *ibidem*.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB HÆRESIM.

An propter hæreſim vacent ipſo jure beneficia. Duplex opinio, *cap.*25. *num.*5. 6. 7. 9. *lib.*1.

Clericus de hæreſi accuſatus, ſi legitime citatus non compareat, beneficiis privatur, *ibidem num.*11. *&* 12. *in fin.*, præſertim ſi ſententia declaratoria, ſeu condemnatoria à Judice proferatur, *ibidem num.*12.

Ampliatur pœna in Apoſtatis, *ibidem n.*13. *cap.*14. *num.*1. *lib.*2.

Propter hæreſim vacat Epiſcopatus, *d. cap.* 25. *num.*18. exempla *num.*19. *ibidem*.

Vacant de facto ob hæreſim præbendæ temporales, & officia, quæ dantur laicis, ſeu clericis, *ibidem num.*20.

Requiritur tamen ſententia declaratoria, *ibidem num.*21.

Quid ſi hæreſis ſit notoria, *ibidem in fin.*

Regulares ob crimen hæreſis facilius amoventur ab officiis, quam clerici ſeculares à beneficiis, *ibidem num* 24.

Patronus ob hæreſim amittit jus præſentandi, *ibidem num.*25.

An ſucceſſores ob crimen hæreſis commiſſum ab anteceſſore jurepatronatus privati ſint, *ibidem in fin.*, *&* *num.*26.

Univerſitas, & Civitas propter hæreſim privatur jurepatronatus, *ibidem num.*27., declara ut ibi.

Propter hæreſim vacat Papatus, *ibidem numer.*29., declara ut ibi.

An propter hæreſim patris filii priventur beneficiis. Duplex opinio, *cap.*26. *num.*3. 5. 8., diſtingunt alii, *ibidem num.*6. 7. *lib.*1.

Declaratur diſtinctio ibidem, alii interpretantur jura canonica quoad hoc loqui de inhabilitate filiorum, ſeu non eſſe uſu recepta, *ibidem num.*9.

Conciliatur utraque opinio, *ibidem n.*11.

Aſſignatur alia diſtinctio pro conciliandis opinionibus, *ibidem num.*12.

Filii in partibus Belgiæ, & Germaniæ ob hæreſim patris beneficiis non privantur, *ibidem num.*13.

Filii naſcituri poſt hæreſim patris ſunt inhabiles ad beneficia, *ibidem num.*7.

Vacat ipſo jure beneficium obtentum a Clerico ſcienter ad preces hæreticorum cum inhabilitate aſſequendi alia ſimilia, vel vel diſſimilia, *cap.*27. *n.*2. 8. 18. *in fin. lib.*1.

Ampliatur in beneficio patronali, *ibidem num.*9.

Limita in Epiſcopatu, *ibidem num.*10.

Limita in Abbatia cum poteſtate Epiſcopali, *ibidem in fin.*

Limita in partibus Germaniæ, *ibidem numer.*11.

Limita in Capellaniis laicalibus, & præbendis temporalibus, *ibidem num.*12.

Limita in laicis ſcienter obtinentibus ad preces hæreticorum officia laicalia, *ibidem num.*13.

Quid in Papa conferente beneficium ad preces hæreticorum, *ibidem num.*14.

Limita, ſi clericus ignoranter beneficium obtinuit, *ibidem num.*15.

Hujuſmodi vacationes raro accidunt in praxi diſputandæ, *ibidem num.*16.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB SCHISMA, ET ADHÆRENTIAM ANTIPAPÆ, SEU HÆRETICIS.

Schiſmaticus beneficiis eſt privandus, *cap.*28. *num.*1. 2. *lib.*1.

Schiſmaticus beneficiis ipſo jure privatus eſt, *ibidem num.*3. 4.

Schiſmaticus præbendis temporalis, & officiis privandus eſt, *ibidem num.*6.

Schiſmaticus præbendis temporalibus, & officiis laicalibus ipſo jure privatus eſt, *ibidem num.*7.

Prælatus ſchiſmaticus ipſo jure Prælaturam amittit, *ibidem num.*8.

Schiſmaticus privatur ipſo jure feudis, titulis, & baroniis, *ibidem num.*9.

Clerici adhærentes uni, vel alii ex pluribus electis ad eccleſiæ principatum beneficiis non privantur, *cap.*29. *num.*4. *lib.*1. declara ut ibi *num.*6.

Vacant ipſo jure beneficia clericorum adhærentium Antipapæ, ubi eſt verus, & legitimus Romanæ Eccleſiæ Paſtor, *ibidem num.*8., *&* 14. *in fin.*, *&* *num.*16. 17. *ibidem*.

Vacant ipſo jure beneficia clericorum, qui recedunt à Papa hæretico, ſchiſmatico ante ſententiam declaratoriam hæreſis, *ibidem num.*9. 10.

Dux Bavariæ ob ſchiſma, & adhærentiam Antipapæ privatus fuit honoribus, & privilegiis imperialibus, *ibidem num.*11.

Clericus defendens jura, privilegia, & juriſdictionem hæreticorum ipſo jure privatur beneficiis, prout qui adhæret Antipapæ, ſeu hæreticis, *ibidem num.*13.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB SIMONIAM.

Clericus ob ſimoniam realem ipſo jure privatur beneficiis legitime obtentis *cap.*30. *num.*2. *lib.*1.

Requiritur quoad hoc probatio ſimoniæ realis, *ibidem num.*7.

Ob ſimoniam conventionalem beneficium antea legitime obtentum non vacat, *ibidem num.*8.

Non omnia pactio in beneficiis parit vacationem, *ibidem num.*9.

Bene-

Beneficium ob ſimoniam conventionalem obtentum vacat ; *ibidem num.9. in fin.*

Beneficium ipſo jure vacat ex capite ſimoniæ, ſi ordinarius admittat reſignationem ad favorem certæ perſonæ , *ibidem num.10.*

Vacat ipſo jure beneficium, ſi reſignatarius promiſit reſignanti fructus beneficii , locare domum cum ſimilibus , *ibidem num.11.*

Item vacat, ſi ſimonia commiſſa eſt cum effectu à parentibus, *ibidem num.12.*

Quid ſi ſimonia commiſſa ſit à tertio, *ibidem num.16.*

An loca collegialia vacent ob ſimoniam , *ibidem num.18.*

Collegialis Capranicenſis non poteſt locum vendere abſque labe ſimoniæ , ſed locus ob venditionem non vacat , *ibidem num.19.*

An Vicariæ vacent ob ſimoniam , *ibidem num.20.*

Capellania non vacat ob ſimoniam , *ibidem num.21.* , declara ut ibi .

Clericus ob confidentiam amittit beneficium, quod reſignavit cum pacto,ut ſibi, vel Nepoti ſuo annua ſolvatur penſio *cap.31. n.8. lib 1.*

Reſignans confidentiam committit, ſi pactus eſt , ut poſſet quandocumque beneficium repetere , *ibidem num.9.*

Item ſi ordinarius adjecit conditionem, ut ad placitum poſſet illud conferre , ſeu ut annua ſibi ſolvatur penſio , *ibidem num.10.*

Confidentiam incurrit reſignatarius , ſi poſt modicum tempus retroceſſit alii beneficium ſub annua penſione, ſeu cum acceſſu, & regreſſu, *ibidem num.12.*

Clericus ſimoniacus confidentiarius eſt , ſi abſolutus à crimine, ſeu ab irregularitate beneficium , quod paulo ante reſignaverat , iterum recepit , *ibidem num.13.*

In his caſibus vacant ipſo jure beneficia , *ibidem num.14.*

Simonia confidentiaria arguitur ex mandato reſignatarii inito ad favorem reſignantis cum facultate percipiendi fructus, *ibidem num.21.*

Mandatum dupliciter concipi poteſt , *ibidem num.22.*

Simonia confidentiaria probatur,ſi reſignatio facta ſit expenſis reſignantis, iſque fructus percipiat, *ibidem*

Item arguitur, ſi reſignans functiones eccleſiaſticas peragat , *ibidem in fin.*

His conjecturis interdum vacant beneficia , interdum non , *ibidem num.23.*

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB CRIMEN LÆSÆ MAJESTATIS HUMANÆ.

An beneficia ipſo jure vacent ob crimen læſæ majeſtatis humanæ ; Prima opinio negat *cap.32. num.5. lib.1.*, Secunda affirmat *num.6. 7. 8. 9. 10. 11.*, *ibidem.*

Vacant ipſo jure beneficia ob offenſionem conſiliariorum Principis, ſi odio ipſius crimen perpetratum ſit, ſecus ob vindictam privatam, *ibidem num.13.*

Vacant beneficia filiorum ob crimen læſæ majeſtatis humanæ commiſſum à Patre *ibidem num.14. 15.*, ſed contra *num.16.*, *ibidem.*

Ampliatur,etiamſi clericus levibus conjecturis impetitus ſit , *ibidem num.17.*

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB FALSIFICATIONEM LITERARUM APOSTOLICARUM.

Clericus falſarius literarum apoſtolicarum vel per ſe , vel per alium ipſo jure beneficiis privatus eſt *cap.33. num.2. lib.1.*

Amplia in clerico falſificante reſcripta juſtitiæ , *ibidem num.4.*

An vacet ipſo jure beneficium ex hoc capite, ſi Papa commutet pœnam mortis in relegationem , *ibidem num.12. 13. 14. 15.*

An falſificans literas Nunciorum beneficiis ipſo jure privatus ſit , *ibidem num 16.17.*

Clerici falſificantes ſupplicationes Papæ jure communi beneficiis non privantur , *ibidem num.19.*

Clericus deſinens uti falſis literis beneficia non amittit *cap.53. num.4. in fin. lib.1.*

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB OFFENSIONEM CARDINALIUM, ET EPISCOPORUM.

Vacant ipſo jure beneficia ob offenſionem Cardinalium abſque ulla ſententia declaratoria *cap.34. num.2. 3. lib.1.*

Vacant ubique , *ibidem num.6.*

Amplia , ſive clericus fuerit auctor criminis, ſive ſocius tantum , *ibidem num.7.*

Limita , ſi clericus habuit ratum , quod ſuo nomine geſtum non eſt , *ibidem , n.8.*

Limita , ſi clericus ſit aggreſſus , *ibidem num.9.*

Limita , ſi offenderit Cardinalem , cujus creatio erat ignota , *ibidem num.10.*

Clericus offendens Cardinalem , qui dignitati renunciavit , pœnam privationis beneficii incurrit , tametſi renunciatio à Papa inde acceptetur , *ibidem num.14.*

Privantur ipſo jure filii , & nepotes ob hujuſmodi crimen ab avo , ſeu patre commiſſum , *ibidem num.15.*

An hæc pœna in praxi recipienda ſit , *ibidem num.16.*

Clericus graviter offendens proprium Epiſcopum ipſo jure privatur omnibus beneficiis , & officiis , quæ poſſidet in Civitate, & diœceſi, inhabilitatis ejus filiis uſque ad ſecundam generationem maſculinam *cap.35. num.3. lib.1.*

An clericus Epiſcopi ſuffraganei graviter offendens Archiepiſcopum incidat in hanc pœnam ? *ibidem num.6.7.8.*

An graviter offendens proprium Prælatum habentem juriſdictionem quaſi epiſcopalem hanc pœnam incurrat ? *ibidem n.9.10.*

Clericus non amittit beneficium , ſi graviter offendat proprium Epiſcopum electum , *ibidem num.12.*

Digitized by Google

Beneficium ipſo jure non vacat ob offenſionem proprii Epiſcopi electi, & confirmati, *ibidem num.*14.

An clericus incidat in hanc pœnam, ſi offendat Epiſcopum, à quo obtinuit beneficium, quod non tam in ſua, quam alterius Epiſcopi diœceſi extat; *ibidem num.*16.17.18.

Filii offendentium proprium Epiſcopum beneficiis non privantur, ſed ſunt inhabiles ad eadem aſſequenda, *ibidem num.*19.

An filii offendentium proprium Epiſcopum poſſint beneficia permutare, *ibidem numer.*20.25.

Quid ſi permutatio facta ſit; *ibidem n.*20.22.

Clericus capax poteſt beneficium permutatum præſcribere, ſecus incapax ex delicto patris, *ibidem num.*23., ubi quod beneficium incapacis vacat, & poteſt conferri, ſeu impetrari.

Quid in praxi agere debeat clericus incapax ut ſupra ex delicto patris, *ibidem num.*24.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB ASSASSINIUM.

Vacat ipſo jure beneficium ob aſſaſſinium abſque ulla ſententia declaratoria *cap.*36. *num.*1. *lib.*1.

Amplia, etiamſi mandatum ad occidendum effectum non habuerit, *ibidem num.*2.

Amplia in mandato revocato, dummodo occiſio, ſeu mutilatio membrorum ſecuta ſit, *ibidem*.

Pœna privationis beneficii in mandante non habet locum juxta nonnullorum opinionem, niſi in delicto conſumato, vel ubi deventum eſt ad actum occiſioni, ſeu mutilationi proximum, ſed contra, *ibidem num.*3.

Ampliatur in mandatario, dummodo ad occiſionis, ſeu mutilationis actum devenerit, ubi differentia inter mandantem, & mandatarium, *ibidem num.*4., exemplum Licurgi, *ibidem num.*5.

An mandatum ad occidendum differat quoad hanc pœnam à mandato ad verberandum, *ibidem num.*6.

An mandatum ad occidendum differat á mandato de mutilando, *ibidem num.*7.

Mandatarius excedens fines mandati beneficium ipſo jure amittit; *ibidem num.*8.

Mandans, & mandatarius ex præciſo mandato ad mutilandum effectu non ſecuto beneficiis non privantur, *ibidem num.*9.

An clericus minoris ætatis ob aſſaſſinium ipſo jure beneficium amittat, *ibidem num.*10.11.

Ubi non infligitur pæna mortis, non eſt imponenda pæna vacationis beneficii, *ibidem num.*12., ſed contra *num.*13., *ibidem*.

Pæna ordinaria poteſt minorari, ſed pæna vacationis beneficii minorari non poteſt, *ibidem num.*14.

Vacant ipſo jure beneficia, ſi clericus occidi mandaverit chriſtianum, ſecus infidelem, *ibidem num.*22.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB CRIMEN QUALIFICATUM.

Patronus, qui rectorem eccleſiæ patronalis occidere, aut mutilare præſumpſit, jurepatronatus ipſo jure privatur *cap.*37. *num.*3. & *num.*7. *in fin. lib.*1.

Amplia, ſi clericum eccleſiæ occiderit, aut mutilaverit, *ibidem num.*8.

Amplia ad juſpatronatus competens ex privilegio, *ibidem num.*9.

Amplia ad juspatronatus competens pluribus uti ſingulis, dummodo hæreditarium ſit, ſecus in gentilitio, familiari, aut mixto, *ibidem num.*10.11.12.

Quid in jurepatronatus, quod competit capitulo, diſtinguitur, *ibidem num.*13.

Vacat ipſo jure canonicatus, ſi canonicus canonicum ejuſdem eccleſiæ occiderit, ſeu mutilaverit, *ibidem num.*14., & *in fin.*

Quid in cappellano, & præbendato occidente, ſeu mutilante rectorem eccleſiæ parochialis; *ibidem num.*15.

Vicarius perpetuus ob occiſionem Præpoſiti, cuius Præpoſituræ vicaria unita eſt, ſtatim ea privatur, *ibidem num.*16.

Quid ſi Præpoſitus occidat Vicarium, *ibidem num* 17. 18.

Ampliatur in coadjutore, qui occidit, ſeu mutilavit coadjutum, *ibidem n.*19. 20.

Quid in Rectore, aut clerico eccleſiæ patronalis occidente patronum, *ibidem num.*21. 22. 23.

Filii Patroni occidentis Rectorem, ſeu clericum eccleſiæ patronalis ſunt inhabiles ad beneficia, & Prælaturas religionis, niſi fuerit diſpenſatum, *ibidem num.*24.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB USURPATIONEM JURIUM ECCLESIÆ.

Patronus ob occupationem, ſeu uſurpationem jurium eccleſiæ patronalis privatur jurepatronatus *cap.*38. *num* 6. *lib.*1.

Amplia in jurepatronatus honorifico, *ibidem num.*7.

Declara, ſi dolo, & malitia jura eccleſiæ occupata ſint, *ibidem num.*8.

Non omnis occupatio importat privationem juriſpatronatus, *ibidem num.*9.

Ampliatur, ſi Patronus habeat facultatem capiendi propria auctoritate poſſeſſionem eccleſiæ; *ibidem num.*10.

Ampliatur, ſi Patrono competant fructus eccleſiæ vacantis ex lege fundationis, *ibidem num* 11. 12.

Clericus Patronus ob uſurpationem ultra privationem juriſpatronatus ipſo jure ſpoliatur beneficiis, *ibidem num.*13.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB COACTIONEM RESIGNATIONIS.

Epiſcopus cogens clericum ad dimittendum beneficium ſuſpenſus eſt per triennium à perceptione omnium fructuum Epiſcopalium *cap.*39. *num.*1. *lib.*1.

Clericus cogens alium ad dimittendum beneficium incurrit ipſo jure pænam pr.-

privationis beneficiorum, *ibidem numer.*2.

Amplia, ſi clericus coegit alium, ut renunciet bona, *ibidem num.*3., declara ut ibi *num.*5.

Beneficium clerici ſic cogentis vacat de jure, dimiſſum autem per coactionem vacat de facto, *ibidem num.*6.

Quid in Patrono, qui cogit clericum reſignare beneficium, *ibidem num.*7.

Quid in clerico, & Patrono inſimul, *ibidem num* 8.

Quid ſi clericus ex cauſa gravis criminis coactus ſit reſignare, *ibidem num.*9.

Quid in capellanis eccleſiaſticis, & laicalibus, *ibidem num.*10.

Clericus cogens alium, ut proprium dimittat beneficium, non efficitur inhabilis ad alia beneficia obtinenda, *ibidem num* 11.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB CRIMEN NEFANDUM.

Clerici exercentes crimen nefandum ipſo jure beneficiis privati ſunt, & inhabiles ad alia obtinenda *cap.*40. *num.*7. 10. *lib.*1.

An clerici exercentes peſſimum vitium cum diverſo ſexu ipſo jure priventur beneficiis? Duplex opinio *num.*11. 12., *ibidem*.

Quid in clericis exercentibus beſtialitatem, *ibidem num.*13.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB BLASPHEMIAM.

Quomodo vacent beneficia ob blaſphemiam *cap* 41. *num* 7. 8. *lib.*1.

Clericus ira, & ebrietate in blaſphemias prorumpens beneficia non amittit, *ibidem num.*9.

An vacent in Curia, *ibidem num.*11.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB VINDICTAM, ET CRIMEN ABORTUS.

Vacat beneficium ob vindictam tranſverſalem *cap* 42. *num.*2. 4. *lib.*1.

Amplia ob crimen abortus, ſive fœtus ſit animatus, ſive non, *ibidem num.*8. 9.

Amplia in eo, qui dedit mulieri potionem ad impediendam generationem, *ibidem num.*10.

Limita, ſi clericus per accidens fuit cauſa abortus, *ibidem num.*11.

Quid ſi cauſa culpoſa inferat abortum? *ibidem num.*12.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB DUELLUM.

Vacant ipſo jure beneficia ob duellum *cap.*43. *num.*5. *lib.*1.

Amplia etiam effectu non ſecuto, *ibidem num.*7.

Amplia, etiamſi clericus pugnaverit per alium, *ibidem*.

Amplia ad officia, in quibus deputantur clerici, vel laici, *ibidem num.*9.

Clerici virtualiter comprehenduntur ſub decreto Tridentini quoad vacationem beneficii, *ibidem num.*10.

Limita, ſi clericus poſt provocationem, & acceptationem duelli ſtatim pœnituerit, *ibidem num.*11.

Limita, ſi provocatio, ſeu acceptatio duelli facta ſit in calore iracundiæ, *ibidem num.*14.

An provocans ſponte ad duellum, etiamſi alter non acceptaverit, nec venerit ad locum deſtinatum, beneficiis ipſo jure privatus ſit? Duplex opinio *num.*15. 16.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM CONTRA MINISTROS ROMANÆ CURIÆ.

Vacant ipſo jure beneficia, & officia Miniſtrorum Romanæ Curiæ, qui pro ſe, & aliis procurant dignitates, & officia adminiſtrationem habentia *cap.*44. *num.*4. *lib.*1.

Ampliatur in Prælaturis ex patrimonialibus redditibus erectis, *ibidem num.*5.

Requiritur ſententia declaratoria, *ibidem in fin.*

Vacant ipſo jure beneficia miniſtrorum, & clericorum, qui dant, vel promittunt pro obtinenda gratia, vel juſtitia apud Sedem Apoſtolicam, *ibidem num.*7.

Amplia ad officia Laicalia, mixta, & communia ſtatus eccleſiaſtici, *ibidem num* 9.

Judices Romanæ Curiæ amittunt ipſo jure beneficia, ſi pecunia corrupti juſtas, vel injuſtas pronunciant ſententias, *ibidem num* 10.

Caſus quoad hoc Gregorii XIII., *ibidem num.*11.

Clerici ſtatus eccleſiaſtici, dummodo ſint Papæ officiales, beneficiis ipſo jure privantur, ſi dederint, ſeu acceperint, vel promiſerint pro obtinenda gratia, vel juſtitia apud Sedem Apoſtolicam, *ibidem num.*12.

Quid ſi munera, & dona accepta ſint ex tacito, vel expreſſo Papæ aſſenſu, *ibidem num.*13.

Differentia quoad pœnas inter conſtitutiones Pii V., Gregorii XIII, & Clementis VIII, *ibidem num.*14. 15.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB CALUMNIAM.

Clericus calumniator contra electum, ſeu poſtulatum incurrit ſuſpenſionem triennalem, etſi interim temere adminiſtret, ipſo jure ſpoliatur beneficio *cap.*45. *num.*1. *lib.*1.

Amplia, ſi alternative opponat crimina, & nihil probet, ſecus ſi unum probet delictum, *ibidem num.*2.

Quid, ſi copulative, & unum ex oppoſitis delictis probet? *ibidem num.*3.

Amplia, etiamſi excipiat, *ibidem num.*4.

Clericus calumniator privatur ipſo jure beneficiis dumtaxat, quæ poſſidet in eadem eccleſia, in qua calumniam perpetravit, *ibidem num* 5.

Epiſcopatus non vacat ob calumniam, *ibidem num.*8. 13. 14 15.

Epiſcopus ipſo jure privatur beneficiis, & præ-

præbendis, quas poſſidet ut canonicus in eadem eccleſia, in qua calumniam, contra electum perpetravit, *ibidem num* 9.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB DECESSUM RESIGNANTIS INTRA 20 DIES.

Beneficium vacat morte, non renunciatione, ſi reſignans intra 20. dies deceſſerit *cap*,46. *num*.3.*lib*.1.

Amplia, etiamſi reſignatio habuerit effectum, & capta ſit poſſeſſio beneficii, *ibidem in fin.*

Amplia, etiamſi nulla fraus in reſignatione intervenerit, *ibidem num*.4.

Duplex concurrit vacatio, vera, & ficta ob deceſſum reſignantis intra 20. dies, *ibidem num*.5 7.

Amplia in omnibus beneficiis, eccleſiis parochialibus, & commendis, dummodo in reſignatione de commenda facta ſit mentio, *ibidem num*.10.

Amplia in commendis equitum Melitenſium, ſecus equitum Sancti Stephani, *ibidem num*.11.

Amplia ad juſpatronatus, *ibidem num*.12. declara ut ibi.

Amplia in reſignationibus, quæ fiunt extra Romanam Curiam, *ibidem num*.13.

Beneficium reſignatum non vacat per ſimplex mandatum ad reſignandum, ſed poſt præſtitum conſenſum in Cancellaria, *ibidem num*.18.

Per obitum reſignantis re integra expirat mandatum Procuratoris, & beneficium vacat morte, *ibidem num*.19.

Beneficium vacat renunciatione, ſi reſignans ultra 20. dies ſupervixerit, *ibidem n*.21.

Beneficium vacat renunciatione, ſi Papa huic regulæ derogaverit, *ibidem num*.23.

Ut vacet beneficium renunciatione probanda eſt ſuperviventia ultra 20. dies, ſi adjecta ſit clauſula, dummodo non vacet per obitum, *ibidem num*.24.

Regula de 20. non comprehendit officia, quæ dantur laicis, clericis, & abbatiſſis in Germania, ubi quod renunciatione ſtatim vacant, *ibidem num*.25.

Regula de 20. non habet locum in coadiutoria, *ibidem num*.26.

An regula de 20. locum habeat in ceſſione juris incerti, & litigioſi, *ibidem num*.30.

Regulæ de 20. ſubjacent beneficiorum permutationes, & beneficium vacat morte, ſi compermutans non ſupervixerit ultra 20. dies, *ibidem num*.31.

Vacat etiam beneficium ſuperſtitis compermutantis; *ibidem num*.32.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB NON SERVATAM FORMAM CONCURSUS.

Eccleſia parochialis vacat, ſi abſque concurſu conferatur, *cap*.47. *num*.7., *cap*.48. *num*.19. *lib*.1.

Amplia, ſi extra tempus concurſus convocatus ſit, *d. cap*.47. *num*.8.

Hæ vacationes ſunt impropriæ, *ibidem n*.9.

Nullitas concurſus inducit vacationem apud Sedem. *ibidem num*.10.

Limita, ſi ad cautelam concurſus ſit intimatus, *ibidem num*.11.

Eccleſia parochialis vacat, ſi conferatur minus idoneo, *ibidem num*.12., dummodo doceatur de irrationabili judicio Epiſcopi, *ibidem num*.13. *cap*.48. *num*.25. *lib*.1.

Eccleſia parochialis vacat, ſi prælectus inter quatuor menſes non curavit petere confirmationem apoſtolicam, *d. cap*.47. *num*.14.

Limita in caſu impedimenti, *ibidem n*.15.

Eccleſia parochialis vacat, ſi prælectus in concurſu ante confirmationem Apoſtolicam deceſſerit, vel renunciaverit, *ibidem num*.17.

An vacet, ſi in primo concurſu nullus comparuerit, & deinde novo concurſu convocato minus idoneus ab Epiſcopo prælectus ſit, *ibidem num*.18.

Eccleſia parochialis unita Monaſterio cum ſuppreſſione tituli non ſubjacet concurſui, *ibidem num*. 19.

Limita, ſi unio facta ſit ſuper certa, ſeu quota fructuum tantum, ubi quod non ſervata forma concurſus vacat, *ibidem n*.20.

An pluribus eccleſiis parochialibus vacantibus plures concurſus ſint convocandi, vel unus ſufficiat, *ibidem num*.21, 22.

Vacat eccleſia parochialis, ſi adſit nullitas concurſus, *cap*.48. *num*.27. *in fin*. *lib*.1.

Vacat, ſi clericus magis idoneus neglexit obtinere eccleſiam, *ibidem num*.28.

Vacat, ſi clericus comparuit concurſui, & deinde noluit examini ſe ſubjicere, *ibidem num*.29.

Vacatio propria, & impropria, quæ ſit ex hoc Capite, *ibidem num*.30.

An valeat impetratio eccleſiæ parochialis, ſi extra Synodum examinatores deputati fuerunt, eo quod Synodus convocari non potuit, *ibidem num*.36.

Reliqua vide in verbo parochialis eccleſia quoad vacationem in Curia, vel extra.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB NON PUBLICATIONEM.

Vacat ipſo jure beneficium ob omiſſam reſignationis publicationem, *cap*.49 *num*.1. *lib*.1.

Amplia in minore, *ibidem num*.2., declara ut ibi.

Amplia in permutationibus, *ibidem num*.3.

Amplia, etiamſi adſit impedimentum facti, quod declaratur, *ibidem num*.4.

Amplia in impetrante, *ibidem num*.5.

Amplia in aliis ulterioribus impetrantibus beneficium vacans ex hoc Capite, etiamſi clauſula motu proprio in collatione adiecta ſit, *ibidem num*.6.

Vacat ipſo jure beneficium ob omiſſam publicationem intra tres menſes, ſi renunciatio facta ſit in manibus Ordinarii, *ibidem num*.7., ſecus in manibus Papæ, ubi ratio diſparitatis, *ibidem num*.8.

Quid

Quid ſi dimiſſio neceſſario facta ſit in manibus ordinarii ob aſſecutionem alterius beneficii, *ibidem num.*9.

An ceſſio juris ſuper beneficio publicari debeat? diſtinguitur, *n.*10.

Collatio facta nepoti per Epiſcopum de beneficio in ejus manibus libere dimiſſo publicanda eſt ſub pœna vacationis, *ibidem num* 13.

An coadiutoria ſit publicanda, *ibidem numer* 14. 15. 16.

Publicatio non eſt neceſſaria in officiis, quæ ſunt communia laicis, & clericis, licet aliquando id practicatum fuerit, *ibidem num.*17.

Quomodo vacet beneficium ex hoc Capite, Triplex opinio, *ibidem num.*18. 19. 20.

Quænam ex his verior ſit, *num.*21. 22. *ibidem.*

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM SI ALTER PRO ALIO EXAMINI SE SUBJCIAT.

Pluribus modis vacant beneficia ipſo jure ob examen alterius, *cap* 50. *num.*1. *lib.*1.

Vacat beneficium, quod quis per examen alterius aſſecutus eſt, *ibidem num.*2., ubi quod vacat improprie, & ficte, *ibidem num.*3.

Vacat beneficium clerici, qui pro alio examen ſubiit, *ibidem num.*4.

Vacat ipſo jure beneficium, quod quis acceperit animo dimittendi, *ibidem num.*7. *in fin.*

Vacat ipſo jure beneficium, quod quis reſignavit animo obtinendi aliud, *ibidem num.*8.

Vacat ipſo jure beneficium, quod quis obtinuit animo illud permutandi, *ibidem num.*9.

Quomodo cognoſcatur, quod quis reſignaverit beneficium animo obtinendi aliud, *ibidem num.*10.

Vacat ipſo jure beneficium, quod quis obtinuit animo reſignandi, licet poſt ſex menſes ex cauſa reſignaverit, *ibidem numer.*11.

Quid ſi paulo poſt abſque hac voluntate ex cauſa beneficium reſignaſſet, *ibidem numer.*12.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB APPREHENSAM POSSESSIONEM LITERIS NON EXPEDITIS.

Vacat ipſo jure beneficium, ſi proviſus à Papa apprehenderit poſſeſſionem literis non expeditis, *cap.*51. *num.*4 *lib.*1.

Amplia ex legibus civilibus, *ibidem n.*6.

Amplia in beneficiis etiam patronalibus, *ibidem num.*7.

Amplia in beneficiis electivis, *ibidem n.*8.

Quid in promotis ad eccleſias cathedrales? *ibidem num.*9. 10.

Proviſus de duobus beneficiis tenetur expedire literas, & obtinere diſpenſationem ſub hac pœna, *ibidem num.*11.

Clericus poſſidens canonice beneficiū, & obtineat aliud cum retentione primi, privatur ſecundo, ſi apprehendat ejus poſſeſſionem literis non expeditis, *ibidem num.*12.

Clericus apprehendens poſſeſſionem beneficii literis non expeditis ſit inhabilis ad idem, *ibidem num.*13., ubi exempla.

Limita in proviſo ab ordinario, niſi caveatur, *ibidem num.*14.

Limita in Vicario, *ibidem num.*15.

Limita in proviſis à Nunciis, *ibidem n.*16.

Limita, ſi proviſus à Nuncio, ſeu ab Ordinario novuum obtinuiſſet à Papa reſcriptum, *ibidem num.*17., declara, & diſtingue, ut ibi.

An certum tempus à jure ſtatutum ſit ad expediendas literas Apoſtolicas, *ibidem num.*18. 19. 20., ubi differentia inter literas gratiæ, & juſtitiæ.

Literæ Apoſtolicæ non habent certum tempus, intra quod expediri debeant ſub hac pœna, *ibidem num.*23.

Limita, ſi capiatur poſſeſſio beneficii vigore Brevis, ubi quod expediri debent intra ſex menſes ſub pœna privationis, *ibidem num.*24.

Limita, quando Papa mandat expediri in forma rationi congruit, *ibidem num.*25.

Differentia quoad hoc inter gratiam conceſſam ab immediato, & mediato prædeceſſore, *ibidem num* 26.

Quid in proviſo à Cardinali Indultario? *ibidem num* 27.

Quid in proviſo à Principe Indultario? *ibidem num.*28.

Quomodo probetur non expeditio literarum Apoſtolicarum, *ibidem num* 29.

Beneficium vacat ob non expeditas literas intra ſex menſes ab eo, qui proviſus eſt ab Epiſcopo Indultario, *cap.*52. *num.*2. *lib.*1.

Beneficium ob non expeditas literas dupliciter poteſt vacare. *ibidem num* 3.

An beneficium vacans ob non expeditas literas vacet in Curia, vel extra; Prima opinio affirmat vacare in Curia, *n.*4. 5. 6. 7. 8.; Secunda aſſerit vacare extra, ſeu Indultario, *n.*9. 10. 11. 12. Prima opinio verior, & quare? *num.*13. 14. 15., diſtinguitur, *num.*16. *ibidem.*

An proviſio, quæ non habuit effectum ob non expeditas literas intra ſemeſtre ob mortem proviſi ab Indultario, dicatur conſumpta; Duplex opinio, *ibidem n.*18. diſtinguitur, *num.*19. *ibidem.*

Quid ſi Papa dederit Indultario facultatem conferendi, ſeu providendi eccleſiam de uno beneficio, *ibidem num.*20.

Beneficium vacat extra Curiam, ſi Papa in indulto conceſſerit facultatem providendi, *ibidem num.*22., non habita diſtinctione, an verbum *provideat* præcedat, vel ſubſequatur verbum *conferat*, *ibidem n.*23., ubi de ratione *num.*24 25

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB CAPTAM POSSESSIONEM PER TRANSUMPTUM.

Vacabant olim ipſo jure beneficia ob tranſumpti expeditionem, quod deinde contra-

trario uſu abolitum fuit, *cap.*53. *n.*1. *cir. med. lib.*1.

Hodie vacant beneficia ob apprehenſam poſſeſſionem beneficii per ſimplex tranſumptum, *ibidem num.*2.

Notarii ſubſcribentes tranſumpta literarum ipſo jure privantur officiis, & clerici utentes tranſumptis ultra privationem inhabilitantur ad idem, *ibidem num* 3.

Differentia quoad hanc pænam inter Notarios, Officiales, & Clericos, *ibidem num.*4.

Clericus non privatur beneficio per ſimplex tranſumptum, *ibidem*.

Differentia inter falſificatorem literarum Apoſtolicarum, & utentem tranſumpto quoad privationem, & inhabilitatem beneficiorum, *ibidem num.*5.

Differentia inter Conſtitutionem Julii III. ſuper literis non expeditis, & Innocentii X. ſuper uſu tranſumpti, *ibidem n* 9.

Differentia inter unam, & aliam Conſtitutionem quoad ſcientiam, & ignorantiam proviſi non expedientis literas, & utentis tranſumpto, *ibidem num.*10., ubi exemplificatur, *num.*11. 12.

Proviſus à Nunciis, vel ab Ordinario apprehendens poſſeſſionem beneficii per ſimplex reſcriptum nullam de jure pænam incurrit, *ibidem num.*14.

Limita, ſi aliud ſtatuto caveatur, *ibidem in fin.*

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB DECRETUM DE EO DIMITTENDO INTRA DUOS MENSES, VEL EO IPSO.

Vacat ipſo jure primum beneficium, ſi proviſus de ſecundo non dimittat primum intra duos menſes à die captæ poſſeſſionis ſecundi, *cap.*54. *num* 1. 2. *lib.*1.

Ampliatur, ſi per proviſum ſtet, quo minus poſſeſſio ſecundi capiatur, *ibidem num.*3. 4. *in fin.*

Limita, ſi poſſeſſio capta pacifica non ſit, *ibidem num.*5.

Limita, ſi omnes, ſeu major pars fructuum ſpectet ad monaſterium, *ibidem num.*7.

Limita, ſi poſſeſſio ſecundi beneficii capi non potuit, *ibidem num.*10., ubi quod primum vacat morte.

Vacat primum beneficium poſt lapſum duorum menſium, immo utrumque, ſi proviſus utrumque retinere præſumat, *ibidem num.*11. 12., non obſtante conſuetudine, *num.*13. *ibidem*.

Limita, ſi proviſus ignoraverit captam poſſeſſionem ſecundi, *ibidem num.*14.

Proviſus de ſecundo non dimittens primum intra duos menſes fit inhabilis ad alia beneficia ſimilia, *ibidem num.*16.

Limita in beneficio diſſimili, *ibidem num.*17. ubi exemplificatur.

Proviſus de ſecundo cum onere dimittendi primum intra duos menſes ſemper retinet primum, donec ceſſent moleſtiæ ſuper ſecundo, ſecus ſi adjectum ſit decretum, ut primum vacet eo ipſo, *ibidem num.*20.

Dimittens primum beneficium, quod vacat vi decreti, non habet regreſſum ad primum re non integra, ſecus re integra, *ibidem num.*21.

Dimittens primum beneficium vi decreti animo aſſequendi aliud, quod aſſequi non potuit, ad primum eſt reintegrandus. *ibidem num.*22.

Juſpatronatus ſub decreto dimittendi primum intra duos menſes, vel eo ipſo non comprehenditur, *ibidem n* 25.

Quid agendum, ſi Decretum appoſitum ſit, *ibidem*.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB INSORDESCENTIAM IN EXCOMMUNICATIONE INTRA ANNUM, SEU TRIENNIUM.

Vacat ipſo jure beneficium, ſi clericus inſorduerit per annum in excommunicatione, *cap.*55. *num.* 3. 9. 14. 15. 18. 21., *cap.*62 *num.*9. *lib.*1.

Diſtingunt alii, *d. cap.*55. *num.*6.

Impugnatur diſtinctio, *ibidem num.*7. 8.

Quid requiratur, ut clericus poſt annum inſordeſcentiæ in excommunicatione beneficio privatus ſit, *ibidem num.*22. 24.

Limita, ſi ceſſat contemptus, ſeu clericus excommunicatus diligentias fecerit pro obtinenda abſolutione, *ibidem num.*23.

Limita pro debito civili, *ibidem num.*25. 29.

Contrarium tenent Menoch., & alii, *ibidem num.*26., declara, *num.*31. *ibidem*.

Vacat ipſo jure beneficium poſt triennium inſordeſcentiæ ſecundum alios, *ibidem num.*35.

Hæc opinio conformis eſt praxi, & ſtylo Datariæ. *ibidem num.*36.

In Dataria non expediuntur impetrationes beneficiorum, niſi poſt triennalem inſordeſcentiam, *ibidem num.*37.

Quid ſi ordinarius poſt annum inſordeſcentiæ declaret clericum beneficio privatum. *ibidem num.*38.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB RECURSUM AD JUDICES LAICOS.

Recurſus ad judices laicos prohibitus eſt clericis ſub pæna vacationis beneficii, *cap.*56. *num.*1. *cap.*62. *num.*10. *lib.*1.

Amplia, ſi recurſus habitus ſit, ne alter beneficii poſſeſſionem apprehendat, *dicto cap.*56. *n.*2.

Amplia in judicio petitorio, vel poſſeſſorio, *ibidem num.*5. 7.

Limita, ſi poſſeſſor beneficii in utroque judicio reus eſt, *ibidem num.*8.

Limita, ſi clericus prævidens vim ſibi ſuper beneficio inferendam recurſum habeat ad judices laicos, *ibidem num.*9.

Limita, ſi recurſus habiti ſint ad tuendam poſſeſſionem, *ibidem num.*10.

Vacat ipſo jure beneficium, ſi clericus recurſum habeat ad Judices laicos pro tuenda juriſdictione eccleſiaſtica, *ibidem num.*11. 12.

Amplia, ſi recurſus habitus ſit pro impedienda injuſta ſententia Judicis eccleſiaſtici, *ibidem num.*13.

Differentia ob recurſum ad Judices laicos inter denegationem audientiæ, & vacationem beneficii, *ibidem num.*16.

Ut vacet ipſo jure beneficium ex hoc capite requiritur ſententia declaratoria, *ibidem num.*17. declara ut ibi.

Quid in impetratione beneficii? *ibidem num.*18.

Epiſcopus recurrens ad Judices laicos non amittit poteſtatem conferendi beneficia, *ibidem num.*19.

Clericus recurrens ad Judices laicos fit inhabilis ad alia beneficia, *ibidem n.*20.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB MALAM PROMOTIONEM AD SACROS ORDINES.

Clericus ſuſcipiens ſacros ordines à ſuo Epiſcopo extra tempora, & in his temere miniſtrat, beneficiis ipſo jure privatur, *cap.*57. *num.*1. 2. *lib.*1.

Limita in ordinibus minoribus, *ibidem num.*3.

Amplia, ſi ante legitimam ætatem à proprio Epiſcopo ordinatus ſit, *ibid. n.*5.

Amplia, ſi ſine literis dimiſſoriis ab alieno Epiſcopo ſacros ordines ſuſceperit, *ibidem num.*7.

Amplia, ſi extra tempora, & ante legitimam ætatem, ac ſine literis dimiſſoriis ad ſacros ordines aſcenderit, *ibidem n.*8.

Limita, ſi clericus ſuſcepit ſacros ordines a ſuo Epiſcopo excommunicato, & ſchiſmatico, ubi quod eſt incapax beneficii, *ibidem num.*12., ſed non privatur beneficiis canonice obtentis, *ibidem num.*13.

Quid ſi clericus ignoraverit defectum legitimæ ætatis, *ibidem num.*14.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB RETENTIONEM SCRIPTURARUM AD CAMERAM, ET SEDEM APOSTOLICAM PERTINENTIUM.

Clericus indebite retinens ſcripturas, libros, bona, ac jura Cameræ, & Sedis Apoſtolicæ ipſo jure privatur beneficiis, *cap.*58 *num.*6. 15. 16. *lib.*1.

Amplia in clerico, qui indebite retinet jura, & bona epiſcopatus, ſi ita cautum ſit, *ibidem n.*13.

Ampliatur in clerico indebite detinente bona, & jura Palatii Apoſtolici, *ibidem n.*17.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB OFFENSIONEM LITIGANTIUM IN ROMANA CURIA.

Clerici offendentes litigantes in Romana Curia occaſione litis ibidem introductæ, vel introducendæ beneficia ipſo jure amittunt, *cap.*59. *num.*5. *lib.*1.

Declara, ſi offenſio ſit gravis, ſecus ſi levis, *ibidem num.*7.

An beneficia ipſo jure vacent, ſi offenſio clientis, ſeu curialis facta ſit extra ſtatum, diſtinguntur caſus, *n.*11. 12. 13. 14. *ibidem*.

Offenſio contra Curialem præſumitur facta occaſione litis pendentis in Romana Curia, niſi aliud doceatur, *ibidem num.*15. Sufficit ſententia in civilibus, ſeu criminalibus, quod nempe offendens jus cauſæ amiſerit, ſeu quod inciderit in pœnas Alexandrinæ, *ibidem num.*16.

Litigantes pace inita poſſunt remittere jus amiſſum ex hoc capite, *ibidem num.*18.

Limita in beneficiis, *ibidem*, & *num.*19., ubi ratio diſparitatis.

Clericus ob offenſionem litigantium in Romana Curia efficitur inhabilis ad alia beneficia, *ibidem num.*20.

Offendentes Miniſtros Sancti Officii in odium ipſius Tribunalis ipſo jure privantur beneficiis, *ibidem num.*22.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB LEGEM FUNDATIONIS.

Vacat ex lege fundationis ipſo jure Capellania ob aſſecutionem canonicatus, aut beneficii, *cap.*60. *num.*2. 3. *in fin. lib.*1.

Beneficiatus tenetur continuo reſidere ſub pœna vacationis beneficii, ſi lege fundationis ita cautum ſit, *ibidem num.*4.

Vacat ipſo jure canonicatus ex lege fundationis, ſi proviſus intra annum non promoveatur ad ſacros ordines, *ibidem n* 9.

Beneficium ſimplex de jurepatronatus laicorum vacat ex lege fundationis per aſſecutionem alterius vel ſimplicis, vel compoſiti conſuetudine in contrarium non obſtante, *ibidem num.*14.

Beneficia, & coadiutoriæ vacant per ingreſſum in Religione, ſi ita caveatur, *ibidem num.*16.

Vacat ipſo jure beneficium per adſcriptionem, & acceptationem militiæ ex lege fundatoris, *ibidem num.*20.

Vacat ipſo jure beneficium per ſponſalia, ſi fundator in ejus erectione hanc pœnam adjecerit, *ibidem num.*22.

Vacat ipſo jure beneficium per aſſumptionem ad gubernium, ſive clerici exerceant poteſtatem ſanguinis, ſive non, ſi fundator hanc legem dixerit, *ibidem num.*27.

Vacat ipſo jure beneficium ex lege ut ſupra, ſi clericus gerat officium Tabellionatus, *ibidem num.*30.

Vacat ipſo jure beneficium, ſi ita fundator voluit, ut beneficium conferatur extraneo, donec alter de familia Capax ſupperveniat, *ibidem num.*31.

Ob homicidium ſimplex vacat ipſo jure beneficium, ſi ex lege fundationis ita caveatur, *ibidem num.*32.

Pœna vacationis beneficii, ſi clericus abſuerit per annum, à Patrono adjecta in actu præſentationis non ſuſtinetur, *ibidem num.*33.

Pœna vacationis beneficii poteſt adjici à Papa, ab Epiſcopo, & Fundatore, *ibid.*

Pœna vacationis beneficii adjecta à Patrono non valet, quamvis clericus ſub hac conditione beneficium acceptaſſet, *ibid n* 34.

Amplia, ſi adijciatur à Patrono, ut intra annum clericus ad ſacros ordines promoveatur, *ibidem num* 35.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM, SI IN LEGE PARTICULARI ITA CAUTUM SIT.

Vacant ob incompatibilitatem ipſo jure beneficia, quæ habent reſidentiam cauſativam ex contraria lege, ſeu ſtatuto, *cap.6. num.*23. *in fin. lib.*1.

Vacat ipſo jure beneficium vi ſtatuti, ſi provi ſus de canonicatu intra annum non promoveatur, *cap.*61. *num.*6. 7. *lib.*1.

Vacat ipſo jure beneficium vi ſtatuti ob non ſuſceptam lauream Doctoralem intra tempus à ſtatuto præfixum, *ibidem num.*9.

Valet ſtatutum, ut clerici poſt annum abſentiæ ipſo jure amittant beneficia, *ibidem num.*10.

Conſtitutione Apoſtolica privantur ipſo jure beneficiati eccleſiæ Sancti Petri de Urbe, ſi per annum non reſederint, *ibidem num.*12.

Conſtitutione Apoſtolica ipſo jure privantur militea præceptoriis, ſi abſque ulla cauſa ſe abſentaverint, *ibidem num.*13.

Non valet ſtatutum, ut canonici eccleſiarum Cathedralium poſt annum abſentiæ priventur præbendis ex Tridentino, *ibidem num.*14.

Limita, ubi Concilium receptum non eſt, *ibidem num.*16.

Vacat vi ſtatuti beneficium per aſſecutionem alterius non obſtante contraria conſuetudine, *ibidem num.*17.

Ex literis Apoſtolicis poteſt induci vacatio beneficii, *ibidem num.*18.

Non ſolvens penſionem intra terminum ipſo jure privatur beneficio, ſi in literis Apoſtolicis ita cautum ſit, *ibidem num.*19.

Vacat ipſo jure beneficium vi pacti, ſi clericus aſſenſu Epiſcopi ſe obligavit ad aliquid faciendum ſub hac pœna, *ibidem num.* 20.

Vacat ipſo jure beneficium difforme vi ſtatuti ob aſſecutionem alterius, *ibidem num.*21, *in fin.*

Vacant ipſo jure beneficia ob homicidium, perjurium, ſi lege particulari ita caveatur. *ibid. num.*22.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB NON ACCEPTATIONEM CONSTITUTIONIS CONCERNENTIS DOGMA.

Nova beneficii vacatio inducta ex ſpeciali Conſtitutione Apoſtolica, *cap.*62. *num.*1. *lib.*1.

Vacant ipſo jura beneficia ob non acceptationem Conſtitutionis concernentis dogma, *ibidem num.*4., & de ratione, *n.*5. *ibidem*.

Clerici inobedientes, & refractarii non acceptantes Conſtitutionem Apoſtolicam non poſſunt optare præbendas, & Titulos eccleſiaſticos, *ibidem num.*6.

Quomodo privandi ſint beneficiis clerici inobedientes, & refractarii, *ibidem numer.*7.

Privatio beneficii eſt verus modus, ut clerici refractarii redeant ad unitatem eccleſiæ, *ibidem num* 8.

Epiſcopi Galliarum debent contra refractarios, & appellantes cenſuras fulminare, & deinde beneficiis privare, *ibidem numer.*7. 10.

Epiſcopus appellans excommunicandus eſt à Concilio provinciali, ſeu nationali, & ab adminiſtratione Epiſcopatus removendus, *ibidem num.*14., & quare? *num.*15. *ibidem*.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB MORTEM COLLATORIS AD BENEPLACITUM BENEFICIA CONFERENTIS.

Papa interdum confert beneficia ad beneplacitum, *cap.*64. *num.*4. *lib.*1.

Triplici modo poteſt fieri collatio beneficiorum ad beneplacitum, *ibidem num.*5.

Beneficium ipſo jure vacat per obitum Papæ, ſi collatum ſit ad ſuum beneplacitum, ſecus ſi ad beneplacitum Sedis Apoſtolicæ, *ibidem num.*6. 18.

Amplia, ſive unum, ſive plura beneficia Papa ad beneplacitum ſuum conferat, *ibidem num.*8.

Amplia in officiis, & commendis, ubi differentia quoad modum vacationis. *ibidem num.*9.

Beneficia collata ad beneplacitum Sedis Apoſtolicæ vacant per revocationem, *ibidem in fin.*, & *num.*6.

Quid ſi collatio beneficii facta ſit ad beneplacitum Suæ Sanctitatis, vel Romani Pontificis, *ibidem num.*11.

Quid ubi gratia reſpecit favorem publicum? *ibidem num.*12.

Vicariatus generalis vacat per obitum Epiſcopi, ſive deputatio facta ſit ad beneplacitum ejuſdem, vel Tribunalis, *ibidem num.*13.

Datariatus vacat per obitum Papæ, *ibidem.*

Limita in officiali deputato à Principe ad beneplacitum, *ibidem num.*14., ubi de ratione, & differentia, *num.*15. *ibidem*,

Beneficium collatum ad beneplacitum vacat per obitum conferentis, *ibidem num.*19.

Officia, quæ dantur in Cancellaria ad beneplacitum Cardinalis, per ejus obitum vacant, *ibidem num.*22.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB LAPSUM TEMPORIS LIMITATI.

Beneficium collatum à Papa ad certum tempus eo elapſo vacat, *cap.*64. *num.*20. *cap.*65. *num.*1. *lib.*1.

Beneficium collatum ſub modo, ſeu conditione reſolutiva, modo non impleto, vacat, *ibidem num.*2., ſecus ſub conditione ſuſpenſiva, *ibidem num.*3.

Beneficium ab Epiſcopo collatum ſub conditione ipſo jure vacat, ſed improprie, *ibidem num.*5. 6.

Oſſi-

Digitized by Google

Officium Œconomi, ſeu Vicarii expirat, ſi Paſtor eccleſiæ ab hoſtibus captus in libertatem redierit, *ibidem num* 35.
Ceſſat proviſio Epiſcopi, ſi Papa eccleſiam vacantem aliis Miniſtris, & Œconomis provideat, *ibidem num.*37., ubi de ratione.
Perſonatus erectus ad certum tempus eo clapſo finitur, *ibidem num.*38.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB REVOCATIONEM.

Proviſi de beneficiis liberæ collationis non poſſunt ad placitum privari, & amoveri, *cap.66. num.2. lib.1.*
Limita, ſi aliud habeatur ex privilegio, ſtatuto, & conſuetudine, *ibidem*, ubi exemplificatur.
Beneficium amovibile ex lege fundationis vacat per amotionem, *ibidem num.*4.
Officia perpetua vacant per amotionem, quæ fit ex juſta cauſa, *ibidem num.*5.
Officia amovibilia vacant de facto ob amotionem, *ibidem num* 6.
Officium Sacriſtæ vacat per amotionem, *ibidem num.*8. *cap.*64. *num.*10. *lib.*1.
Officium Vicarii Generalis eſt amovibile, *d. cap.66. num* 9., ubi quod per amotionem vacat, *num.*10. *ibidem*.
Patronus indultarius habens jus deputandi Vicarios amovibiles poteſt omnes revocare, *ibidem num.*11.
Limita propter ſcandalum, & factiones populares, *ibidem num.*12.
Beneficia regularia ſunt ad nutum amovibilia, & vacant per amotionem, *ibidem num.*15 *&* 17.
Limita, ſi ſoleant conferri clerico in Titulum, *ibidem num.*16. 17. *in fin.*, *&* 18.
Vicaria perpetua non vacat per amotionem, ſed Vicarius juris ordine ſervato privandus eſt, *ibidem num.*19. 20.
Beneficia de menſa per revocationem non vacant, *ibidem num.*21.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB NOVAM ERECTIONEM, ET CREATIONEM.

Beneficium creatum, & erectum vacat, ubi nova eccleſia conſtruitur, ſeu ubi ex uno duo fiunt beneficia, *cap.67. num.*5.6.*lib.*1. ubi declaratur.
Dignitas de novo erecta vacat, & vacat in Curia, *ibidem num.*8. 10.
Archipresbyteratus, ſi vere dignitas eſt, per erectionem vacat in Curia, *ibidem num.*12.
An dignitas erecta in eccleſia non numerata vacet, *ibidem num.*14. 15.
Beneficium à Patrono fundatum vacat, & præſentatio ad ipſum ſpectat, *ibidem num.*16., ubi de ratione.
Beneficia, Canonicatus, & Præbendæ per novam creationem, & erectionem eccleſiæ Cathedralis vacant in Curia, *ibidem num.*18.
Quid ſi Epiſcopus erigat auctoritate Apoſtolica eccleſiam parochialem in Collegiatam cum canonicatibus, & præbendis, *ibidem num.*19. 20.
Beneficium nulliter erectum ob non ſervatam formam vacat de facto, *ibidem num.*22.; præſertim ſi pluries fuerit fuerit Collatum, & quare, *ibidem*.
Beneficium erectum ab eo, qui non habebat poteſtatem mutandi eccleſiam, non vacat, *ibidem num.*23.
Beneficium erectum, & creatum poſt datam literarum Apoſtolicarum non venit ſub gratia proviſionis de primo vacaturo, *ibidem num.*24., ubi rationes.
Proviſio Papæ cum clauſula, dummodo poſt datam literarum Apoſtolicarum vacet, non comprehendit vacans tempore proviſionis, *ibidem num.*26.
Sub indulto conferendi beneficia deinceps vacatura non continentur vacantia, & erecta tempore indulti, *ibidem num.*27.
Limita in indulto conferendi beneficia ſimpliciter vacatura, *ibidem num.* 28., ubi de ratione.
An ſub indulto conferendi beneficia veniant ea, quæ ab Epiſcopo renovata ſunt. *ibidem num.*29. 30.
An beneficium de novo erectum in menſe Apoſtolico veniat ſub reſervationibus, & vacet in Curia, *ibidem num.*31. 32.
Declara, ut ibi, *num.*33. 34. *ibidem*.
Beneficium noviter erectum non debetur impetranti, debetur tamen Canonico recepto, *ibidem num.*38 39. *in fin.*

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB MALAM EXPRESSIONEM VALORIS.

Proviſio Apoſtolica corruit, ſi verus valor beneficii expreſſus non ſit, *cap.*68. *num.*2. *lib.*1.
Hæc non eſt proprie vacatio, *ibidem num.*3.
Vacat ipſo jure beneficium ob non expreſſum verum valorem in expeditione literarum Apoſtolicarum, ſi in gratia adjecta ſit clauſula ſalvo jure addendi. & diminuendi, *ibidem num.*4. 5.
Proviſio Papæ cum clauſula ſalvo jure addendi, & diminuendi eſt pura, & modo non impleto reſolvitur, *ibidem num.*7.
Proviſio Papæ cum hac clauſula de jure ſuſtinetur, ſed non purificata conditione reſolvitur, *ibidem num.*9.
Proviſio Papæ hoc modo concepta ſtat in ſuſpenſo, & corruit ob falſam expreſſionem veri valoris, *ibidem num.*10.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB ANNALEM CONTUMACIAM.

Clericus poſt annum contumaciæ ex cauſa gravis criminis, ſi compareat, recuperat beneficium, ſi res adhuc integra ſit, ſecus re non integra, *cap.* 69. *numer.* 10. *lib.*1.
Amplia, tametſi clericus admiſſus ſit ex reſcripto Principis ad probandam innocentiam, *ibidem num.*11., ubi de ratione.
Clericus non recuperat beneficium alii collatum poſt annum contumaciæ, quamvis ob-

obtinuiſſet à Papa gratiam reſtitutionis, *ibidem num.* 12.
Limita, ſi conſtet de contraria Papæ voluntate, *ibidem num.* 13.
Clericus poſt annum contumaciæ auditur cum clauſula ſine præjudicio bonorum fiſco incorporatorum, *ibidem num.* 14.
Clericus privatus beneficio ex ſola contumacia recuperat intra annum beneficium alii collatum, *ibidem num.* 15.
Clericus damnatus vigore ſententiæ contumacialis ſemper recuperat beneficium, *ibidem num.* 18.
Ubi Judex declarat Clericum incidiſſe in pœnas in monitorio contentas, cancellari debet pœna privationis beneficii, *ibidem num.* 19.
Beneficium clerici contumacis poſt annum vacat, & intra annum per ſententiam privationis, *ibidem num.* 20.
Clericus poſt annum contumaciæ non recuperat beneficium alii collatum, etiamſi ſententia tamquam injuſta revocetur, *ibidem num.* 21., ubi de ratione.
Limita, ſi fuit legitime impeditus, *ibidem num* 26.
Annus ad comparendum clericis contumacibus non poteſt diminui, ſed intra annum Clericus beneficio poteſt privari, *ibidem num.* 28.
Si clericus compareat intra annum, & inde moriatur, beneficium vacat morte, *ibidem num.* 30.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM. OB NON REGISTRATAM GRATIAM, OB NON IMPLETAS CONDITIONES, ET HIS SIMILIA.

Vacat beneficium per obitum ob gratiam non regiſtratam, ubi exemplificatur, *cap.* 70. *num.* 2. 3. *lib.* 1.
Vacat beneficium, ſed improprie, ſi gratia nondum regiſtrata laceretur, *ibidem numer.* 4. 5., ubi de ratione.
Vacat ipſo jure beneficium, ſi Papa gratiam regiſtratam annullaverit, *ibidem num.* 6.
Laceratio gratiæ jam regiſtratæ importat privationem beneficii, ſecus collatio, *ibidem num.* 7., ubi ratio differentiæ.
Vacat ipſo jure beneficium ob non petitam intra quatuor, ſex, vel octo menſes proviſionem Apoſtolicam per proviſum à Principe, Cardinali, & Epiſcopo indultariis, *ibidem num.* 13. 14.
Vacat ipſo jure beneficium ob non emiſſam intra duos menſes profeſſionem fidei, *ibidem num.* 17.
Vacat ipſo jure beneficium ob non ſuſceptos ordines ſacros intra certum tempus in proviſione adjectum, *ibidem num.* 18.
Vacat ipſo jure beneficium, vel commenda ob non ſuſceptum intra certum tempus habitum regularem, *ibidem num.* 19.
Vacat ipſo jure beneficium ob non paritionem decreti de recedendo à Curia intra ſex menſes, *ibidem num.* 20.
Limita, ſi proviſus actu ſit ſervitio Papæ, vel habeat indultum reſidendi in Curia cauſa ſtudii, *ibidem n.* 21.
Vacat ipſo jure beneficium ob non ſolutionem annatæ, *ibidem num.* 22.
Vacat ipſo jure beneficium ob non impletas conditiones intra tempus in proviſione adjectum, *ibidem num.* 23.
Beneficia vacant in Curia ob non promotionem, ſolutionem penſionis, ob non paritionem decreti ſub hac pœna, *cap.* 1. *n.* 32. *lib.* 2. *circa med.*, & *num.* 33.
Beneficium vacat extra curiam, ſi clericus non pareat decreto Epiſcopi ſub hac pœna, ubi exemplificatur, *ibidem num.* 35.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM OB ALIAS CAUSAS.

Beneficia vacant ob ſententiam privationis *cap.* 1., *num.* 1. & 2. *lib.* 2.
Vacat ob privationem ipſo jure beneficium ob homicidium voluntarium, *ibidem num.* 4.
Clericus ob homicidium voluntarium ipſo jure cenſetur privatus beneficio, *ibidem num.* 5. declara ut ibi.
Ob homicidium qualificatum vacat ipſo jure beneficium, ſi clericus privetur, *ibidem num.* 6.
An beneficium clerici damnati à Judice laico ob homicidium ipſo jure vacet, & impetrari poſſit, *ibidem num.* 7. 8.
An præbenda clerici conjugati occidentis uxorem deprehenſam in adulterio ob privationem vacet, *ibidem num.* 9. 10.
Clericus conjugatus occidens adulterum cum filia præbenda ad vitam privandus eſt, ubi quod ob privationem vacat, *ibidem num.* 11.
An clericus damnatus ad perpetuas triremes beneficium ipſo jure amittat, *ibidem num.* 16. 17.
An beneficia vacent ob infamiam, *ibidem num.* 18. 19. 20.
Beneficium ipſo jure vacat, ſi Epiſcopus clericum ob ſcandala exauctoraverit, *ibid. num.* 27.
Beneficia per privationem vacant, ſi ſententia juſta ſit, *ibidem num* 36.
Beneficium clerici injuſte privati vacat morte, non privatione, ſi pendente appellatione moriatur, *ibidem num.* 37.
Beneficia ſtatim vacant ob privationem, ſi à jure denegatur appellatio, *ibidem num.* 41.
Beneficia ob privationem vacant poſt decem dies datos ad appellandum, *ibidem num.* 42.
Beneficia ob privationem vacant poſt tres ſententias, ubi appellatio de jure competit, *ibidem in fin.*
Reliqua vide in verbo beneficium quoad privationem.
Vacat eccleſia parochialis ob privationem poſt lapſum ſex menſium tribus præmiſſis edictis, ſeu intra certum tempus à die perſonalis citationis, & cannonicatus eccleſiæ

eccleſiæ cathedralis poſt triennalem contumaciam *cap.5. num.31. lib.2.*
Reliqua vide in verbo *reſidentia*.
Clericus vagabundus privatur beneficio, ſi dubitetur, an vivat, vel mortuus ſit *cap.13. num.5. lib 2.*
Beneficium clerici vagabundi, de cujus vita, vel morte dubitatur, quodammodo vacat, *ibidem num.7.*
Amplia, ſive beneficium ſit reſidentiale, vel non, *ibidem num 9.*
Clericus vagabundus beneficio ſimplici poteſt privari, *ibidem num.11.*, declara ut ibi.
Clericus vagabundus, ſi adhuc vivat, privandus eſt beneficio reſidentiali ſervata forma juris, ſecus beneficio ſimplici, *ibidem num.11. 12. 13.*
Quid ſi clericus vagabundus ducat vitam inhoneſtam, *ibidem num.14.*
Beneficium clerici vagabundi ob privationem vacat, *ibidem num.15.*
Vide etiam in verbo vagabundus.
Beneficia vacant per privationem ob apoſtaſiam à religione *cap.14. num.10. in fin. lib.2.*
Tres ſententiæ requiruntur, antequam beneficiorum vacatio de jure inducta ſit, *ibidem num.11.*
Quid contra clericos, *ibidem num.12.*
Vide etiam in verbo Apoſtata.

BENEFICIUM QUOAD VACATIONEM, OB DISSOLUTIONEM UNIONIS.

Diſſoluta unione beneficium vacat de jure, vel de facto *cap.16. num.10. lib.2.*
Beneficia unita ſub conditione percipiendi fructus ea purificata iterum vacant, *ibidem num.13. in fin.*
Ordinarius beneficium à ſe unitum debet prius diſſolvere, & reſtituere in priſtinum, ut valeat ejus collatio, ſed Papa conferendo ſcienter beneficium vacationem inducit, *ibidem num.15. 16.*
Beneficium vacat ob revocationem unionis, *ibidem num 17. in fin.*
Diſſoluta duorum beneficiorum unione utrumq. vacat de per ſe, & valet collatio unius ſine alio, *ibidem num.21.*

BENEFICIATUS.

Poſt acceptationem beneficii non poteſt ſe eximere à ſervitio eccleſiæ ſine ordinarii aſſenſu *cap.2. num 9. in fin. lib. 1.*

BENEPLACITUM.

Per obitum Principis expirat *cap.64. num.7. lib. 1.*
Beneficium collatum ad beneplacitum poteſt eſſe perpetuum, *ibidem num.21.*
Ubi gratia reſpicit favorem publicum, beneplacitum per obitum Principis non expirat, *ibidem num.12. 14,* & *in addit. n.9. ibidem.*

BIGAMIA.

Clericus ob matrimonium cum vidua fit bigamus *cap.3. in addit num.10. lib.1.*

BLASPHEMIA.

Blaſphemia, & maledictio differunt *cap.41. num.1. lib.1.*
Blaſphemus eſt etiam maledicus, non è contra, *ibidem num.3.*
Blaſphemus contra Deum pæna mortis olim mulctabatur, *ibidem num.4.*; Item pæna parricidii ibidem, quod non ſervatur in praxi, *ibidem num 5.*
Clerici blaſphemi ab ordine deponuntur, & beneficiis de jure privantur, *ibidem num.6.*
Blaſphemus æquiparatur hæretico, *ibidem n.8.* & *in addit. num.3.*, *ibidem*.
Clericus maledicus contra Deum nil differt à blaſphemo, *ibidem num.10.*
Blaſphemia crimen graviſſimum eſt, *ibidem in addit. num.4.*

BONA.

Eccleſiarum ſunt extra comercium, & noſtrum patrimonium *cap.24. num.2.* & *6. in fin. lib.1.*

CALUMNIA.

Calumniator infamiam juris, & facti incurrit *cap.45. in addit. num.1. lib.1.*

CAMERA, ET SEDES APOSTOLICA.

Camera Apoſtolica differt à Sede *cap.58. n.1. lib.1.*
Camera eſt ærarium Principis, ſedes eſt cathedra, *ibidem num 3.*
Camera propter ſedem eſt, non è contra, *ibidem num.4.*
Camera, & Sedes Apoſtolica idem ſonant, *ibidem num.5.*
Jura cameræ ſunt Sedi Apoſtolicæ, & dignitati Pontificis inſeparabiliter annexa, & quidquid diſpoſitum eſt pro bonis cameræ, cenſetur etiam diſpoſitum pro juribus ſedis, *ibidem num.14.*
Camera, Sedes, & Palatium Apoſtolicum idem ſunt, & promiſcue accipiuntur, *ibidem num.19.*

CANONICUS SUPERNUMERARIUS.

Canonico recepto aſſignanda eſt portio ex ſuperexcreſcentibus fructibus *cap.67. n.19. lib.1.*

CANONICI REGULARES.

In multis æquiparantur Monacis *cap.19. n.1. lib.2.*
Beneficiis ex juſta, & rationabili cauſa privari poſſunt, *ibidem num.2.*
Non valent reſcripta ab iis obtenta pro confirmatione beneficiorum ad vitam, *ibidem num.3. 4.*
Eorum beneficia ſunt manualia, *ibidem n.5.*
Tenentur ſuſcipere ſacros ordines intra certum tempus à ſuperiore præfigendum ſub pæna privationis beneficiorum ipſo jure, *ibidem num.6.*
In Hiſpania his permiſſum eſt retinere uſumfructum, & uſum ſine tamen dominio, *ibidem num.7.*
Non revelantes peculium pœnam privationis beneficiorum ipſo jure incurrunt, *ibidem num.8.*
Conjuratores, & conſpiratores beneficiis pri-

privantur, & inhabilitantur, *ibidem num.*9.
Eorum officia ſunt limitata ad annum, ſeu triennium, quo elapſo vacant, *ibidem num.*11.
Poſſunt ad eadem iterum eligi poſt annnm, ſeu triennium, ubi quod vacant *num.*12. *ibidem*.
Canonici regulares Sancti Auguſtini olim adminiſtrarunt eccleſiam Sancti Joannis in Laterano, *ibidem num.*13., deinde ejecti, *ibidem num* 14.
Canonicis regularibus poſſunt cauſa ſtudiorum aſſignari penſiones, & in qua quantitate, *ibidem in addit. num.*1. ubi de ratione *num.*3.
Penſio, ſeu beneficium in canonicis regularibus eſt incompatibile cum alia penſione, ſeu beneficio, *ibidem num.*5.
Penſio per aſſecutionem beneficii ceſſat, *ibidem num.*6.

CANONICI SANCTI SPIRITUS.

Habent eamdem facultatem, qua potiuntur equites ordinis melitenſis *cap.*28. *num.*1. *lib.*2.
Olim duplici crimine inobedientiæ, & uſurpationis notati fuerunt, *ibidem n.*7. 8.
Religioſi hujus ordinis, ſi moniti non reſipiſcant, privantur ipſo jure præceptoriis, & prioratibus, *ibidem num.*9.
Præceptoriæ hujus ordinis ſunt amovibiles ad nutum generalis Præceptoris, *ibidem num.*10.
Vacant ob amotionem, ac privationem cum cauſa, vel ſine cauſa, *ibidem num.*11.
Differentia inter officia alterius religionis, & beneficia hujus ordinis, *ibidem num.*12. 13.
Præceptoriæ non poſſunt conferri, niſi expreſſe profeſſis, *ibidem num* 14.
Inhabiles ſunt, qui non profeſſi in communi vivunt, *ibidem*.
Utrobique vacant beneficia ut prius, *ibid. in fin.*

CANONISSÆ, & CANONISSATUS QUOAD VACATIONEM.

Canoniſſæ in Germania, & Belgio poſſident canoniſſatus, & præbendas *cap.*22. *n.*1. *lib.*2.
Abbatiſſæ, & Decaniſſæ profeſſionem regularem emittentes ſunt perſonæ eccleſiaſticæ, *ibidem num.*2.
Earum electiones confirmantur à Sede Apoſtolica, *ibidem num.*3.
Præbendæ, quas poſſident, ſunt tituli eccleſiaſtici, & reſignabiles, *ibidem n.*4.
Vacant ob renunciationem, & incompatibilitatem, *ibidem num.*5. 6.
An idem dicendum ſit in canoniſſis, quæ nullam faciunt profeſſionem regularem, ratio dubitandi, & decidendi, *ibidem num.*8.
Vacant ſtatim poſt reſignationem, ſi beneficia non ſunt, *ibidem num.*9.
Literis Apoſtolicis debetur executio, *ibidem num.*10.
Nec poſſunt redargui de ſubreptione ſub ſuppoſito, quod præbenda, quæ reſignatur, ſit beneficium eccleſiaſticum, & quare, *ibidem num.*11.
Vacant ob matrimonium, & incompatibilitatem, *ibidem num.*12. 13.
Canoniſſæ Tullenſes non poſſunt habere ultra duas, ve tres præbendas, *ibidem in fin.*
Vacat prima per aſſecutionem quartæ, *ibid. num* 14., niſi detur optio dimittendi unam vel aliam *ibidem in fin.*
Hujuſmodi canoniſſatus non ſubjacent ſimoniæ, nec vacant, ſi pretio obtineantur, *ibidem num.*15.
Abbatiſſa poteſt canoniſſas præbendis privare, *ibidem num.*16.
Præbendæ ob privationem vacant de facto, *ibidem num.*17.
Canoniſſatus, & præbendæ poſſunt reſignari ſub annua penſione, *ibidem in Addit. num.*1.
Nil refert, an Domicella, cui reſervatur penſio, minorilis, & infantilis ſit ætatis, *ibidem num.*2.
Domicella, quæ vix attigit ætatem annorum quatuor, vel quinque, de conſuetudine capax eſt harum præbendarum, *ibidem*.
Hæc conſuetudo ad ſimilitudinem privilegiorum, quibus potiuntur milites, eſt introducta, *ibidem num.*3.
Penſio non poteſt reſervari, niſi habenti ætatem ſeptem annorum. *ibidem n.*4. 5.
Limita in penſione laicali reſervata Domicellæ, *ibidem num.*6.
Penſio reſervata Domicellæ per diſceſſum, & matrimonium extinguitur, *ibidem num.*7. 8. 9.
Limita, ſi aliud conſtet de mente Papæ reſervantis, ubi quod morte extinguitur, ut uſusfructus, *ibidem num.*10.

CAPELLANIA.

Capellaniæ laicalis ſunt capaces milites, mulieres, & uxorati *cap.*3. *num.*28. *in fin. cap.*4. *num.*8. *in fin. lib.*1.
Capellania eccleſiaſtica parum differt à beneficio *d. cap.*3. *num.*26. *in fin.*
Capellanus ob doloſam bonorum alienationem Capellania eſt privandus *cap.*24. *num.*23. *lib.*1.
Praxis eſt, ut prius condemnetur in bonis propriis, *ibidem num.*24.
Capellania repugnat ordini epiſcopali *cap.*60. *num.*3. *lib.*1.
Capellanus poteſt ad placitum amoveri *cap.*66. *num.*7. *lib.*1.
Capellania erecta auctoritate Epiſcopi nihil differt à beneficio *cap.*29. *num.*13. *lib.*2.
Capellania de jure ſonat ſimplex beneficium, *ibidem in fin.*
Prout beneficium eſt vacat de jure, & de facto per obitum, matrimonium cum ſimilibus, *ibidem num.*14.
Vacat etiam ob privationem, *ibidem in fin.*
Laicalis, & perpetua beneficium non eſt, *ibidem num.*15.

Digitized by Google

Laicalis vacat de facto ob amotionem ex cauſa delicti, *ibidem num.*16.
Vacat etiam de jure, ſi beneficium eſt, quod explicatur, *ibidem num.*17.
Erecta auctoritate Epiſcopi poteſt dupliciter conſiderari, *ibidem num.*18.
Capellanus non tenetur ad reſidentiam, & poteſt per alium miſſas celebrare, *ibidem num.*19.
Limita, ſi per ſelpſum teneatur miſſas celebrare, ubi quod non reſidens poteſt privari, *ibidem in fin.*
Ob non implementum miſſarum capellanus non eſt capellania privandus, *ibidem num.*20.
Limita, ſi pœna privationis à fundatore adjecta ſit, *ibidem in fin.*
Capellania dicitur reſidentialis, ſi teſtator mandavit, ut capellanus domum ejus inhabitet, & coadjuvet in cura animarum, *ibidem num.*21.
Amplia, ſi capellanus teneatur celebrare miſſas in capella fundatoria, *ibidem n.*22.
Amplia, ſi fructus dividi ſoleant, & adjecta ſit pœna privationis in caſu inobſervantiæ, *ibidem num.*23., ubi quod capellanus abſens poteſt privari.
Capellania cum onere habitandi domum teſtatoria vacat ob incompatibilitatem, *ibidem num.*24.
Capellania cum onere celebrandi miſſas in capella fundatoria, & pœnæ adjectione vacat ob aſſecutionem canonicatus, *ibidem num.*25.
Vacat etiam de facto, ſi nullus ex pluribus nominatis ſit in poſſeſſione, *ibidem n.*26.
Capellania manualis poteſt ad placitum patroni revocari, *ibidem num.*27.
Capellania amovibilis non poteſt fieri perpetua in præjudicium ſucceſſorum, ſecus nominantis, *ibidem num.*28.
Eligens capellanum perpetuum, cum poſſit amovibilem, legibus amovibilitatis renunciare cenſetur, *ibidem num.*29.
Habens facultatem nominandi capellanum perpetuum, vel amovibilem, ſi eligat perpetuum, talis nominatio dicitur perpetua, ubi quod capellania vacat per ceſſum, ſeu deceſſum, *ibidem num.*30.
Amplia, etiamſi patronus ſibi reſervaverit facultatem removendi capellanum, requiritur tamen, quod hac facultate utatur, ut capellania per amotionem vacet, *ibidem num.*31.
Capellania annalis eſt beneficium, ſed non vacat poſt annum, *ibidem num.*33.
Capellanus annalis poteſt privari per electionem alterius, ſecus per decretum, *ibidem num.*34.
Capellania annalis, quæ vacat per obitum, non poteſt impetrari, *ibidem num.*35.
Papa providendo non mutat naturam annalis capellaniæ, *ibidem num.*36.
Capellania perpetua ut beneficium repugnat in eadem eccleſia, ubi quod vacat per aſſecutionem alterius, *ibidem num.*37., ſed ſecundum alios vacat per optionem, *ibidem num.*38.
Declaratur hanc opinionem procedere in capellaniis annalibus, *ibidem num.*39.
Capellanus non poteſt retinere duas capellanias, ſi talis conditio ex intervallo adjecta ſit *cap.*21.*num.*11.*circa fin.lib.*1., ſecus ſi lege fundationis aliter cautum ſit *d. cap.*29.*num.*40.*lib.*2.
Capellanus, ſi provideatur in Romana Curia, non tenetur exprimere qualitatem ſacerdotii, onus miſſarum, & obligationem reſidentiæ, *ibidem num.*41.43.44.
Limita, ſi qualitas requiratur de tempore collationis, ubi quod poteſt impetrari, & privari, *ibidem num.*42.
Capellanus dicitur, qui poſſidet officium cantus commune etiam laicis, quod exemplificatur, *ibidem num.*45.
Hujuſmodi officia vacant per matrimonium, *ibidem num.*46.
Alibi non vacant, niſi caveatur, *ibidem num.*47.
Vacant ex cauſa delicti, & ſine cauſa ob amotionem, *ibidem num* 48.

CAPITULUM.

Sede epiſcopali vacante non confert beneficia, licet jura epiſcopalia adminiſtret *cap.*18.*num.*18.*in fin.lib.*1.

CAPTIVITAS.

Per captivitatem non vacat epiſcopatus, ſed capitulum, ac ſi ſedes vacaret, adminiſtrat *cap.*1.*num.*28.*lib.*1.
Per captivitatem non vacat eccleſia parochialis, ſed deputatur œconomus, *ibidem num.*29.
Captivus ex lege cornelia fingitur mortuus, *ibidem num.*30., *cap* 45.*num.*6., *cap.*59.*num.*10.*lib.*1.
Lex cornelia non habet locum in beneficiis, *d cap.*1.*num.*30.*lib.*1., *cap.*65.*num.*35.*lib.*1.
Penſio per captivitatem non extinguitur *cap.*1. *in addit. num.*3. *lib.*1.
Per captivitatem non vacant beneficia *cap.*65.*num.*35.*circa med.lib.*1.
Clericus captus ab infidelibus recuperat beneficium, ſi in priſtinam redeat libertatem, *ibidem in fin.*

CARDINALIS.

Cardinales tamquam ſubordinati ſuo capiti vere Principes non ſunt *cap.*32. *num.*10. *lib.*1.
Cardinalium præeminentiæ *cap.*34. *n.*1. *lib.*1. offendens Cardinalem dicitur perduellis, *ibidem num.*4.
Cardinales ſunt pars corporis Papæ, *ibidem in fin.*
Uti ſinguli ſunt Principes *ibidem num.*5.
Cardinalium juriſdictio eſt univerſalis *ibidem num.*6. *circa med.*
Cardinalium offenſio eſt crimen læſæ majeſtatis humanæ, & divinæ *cap.*34. *in Addit. n.*1. *lib.*1.
Cardinales gaudent prærogativis ſupremo Principi competentibus *ibidem num.*3., *cap* 30 *num.*21. *in fin. lib.*2.

Car-

Cardinalis vocatus eſt in partem ſolicitudinis *cap.35. num.5. lib.1.*

Cardinalis ab Auſtria infantis electio *cap.65. num.9. lib.1.*

Cardinalis Borbonii infantis electio cum admi-niſtratione Archiepiſcopatus Toletani, *ibidem num.10.*

Reliqua vide in verbo Ludovicus Borbonius.

Cardinalis abſens ſine licentia Papæ quomodo beneficiis, penſionibus, & dignitate privari debeat *cap.5. num.4. lib.2.*

Depoſitio Cardinalis Sancti Marcelli, *ibid.*

Depoſitio Cardinalis ex capite non reſidentiæ in Curia debet fieri in conciſtorio, *ibidem num.5.*, declara ut ibi.

Cardinalatus major eſt Patriarchatu *cap.23. num.11. lib.2.*

CAUSA, CAUSATUM.

Quando attendi debeat cauſa, ſeu potius cauſatum *cap.10. num.27. lib.1.*

Limitata cauſa in beneficiis limitatum producit effectum *cap.65. num.1. in fin. lib.1. cap 11. num.15. lib.2.*

Amplia in penſionibus *cap.70. in Addit. num.5. lib.1.*

CLAUSULA.

Clauſula *quovis modo* omnem vacationis modum etiam de facto comprehendit *cap.1. num.21.*, *cap.38. num.15. in fin.*, *cap.46. num.9. in fin. lib.1.*

Clauſula *motu proprio* in proviſione Papæ nil prodeſt quoad fraudem,& dolum *d. cap.1. num.36. lib.1.*

Clauſula *quovis modo* impetranti non prodeſt in beneficiis pleno jure unitis, *ibidem num.51.*

Clauſula *quovis modo* comprehendit vacationem ob profeſſionem *cap.8. num.27. in fin. lib.1.*

Clauſula *ex nunc prout ex tunc* importat conditionem *cap.9. num.6. lib.1.*

Clauſula ſequens refertur ad præcedentia *cap.63. num.17. in fin.lib.1.*

Clauſula *reſpectivè* quid operetur, *ibidem n.37.*

Clauſula *quovis modo* nihil operatur, ſi non probetur vacatio juris, vel facti *cap.69. num.32. in fin. lib.1.*

Clauſula *te ipſum abſolventes* non abſolvit ab irreguiaritate, & quid operetur *cap.3. num.3. lib.2.*

Clauſula *cum omnibus annexis, & connexis* quomodo intelligatur *cap.16. num.8. lib.2.*

CLERICUS CONJUGATUS.

Ut fruatur privilegio fori, & canonis uxorem virginem tenetur ducere *cap.3. in addit.num.6. in fin.*, *cap.5.num.6.lib.1.*

Clericus contrahens matrimonium beneficiis renunciare cenſetur *cap.3. num.3. in fin. lib.1.*

Item penſioni, *ibidem in addit.num.1.*

Clericus effectus miles ſeculi definit eſſe miles Chriſti, & beneficiis tacitè renunciat *cap.5. num.2. in fin.lib.1.*

An Epiſcopus poſſit clerico conjugato diſpenſare quoad beneficium ſimplex? Duplex opinio *cap.4.num.1.2.lib.1.*, diſtinguitur *num.3.*, & *in addit. num.6.*

Clericus conjugatus amittit beneficium ſimplex ob reiterationem matrimonii, & de ratione *ibidem num.4.*

Amplia, ſi exercet artem militarem, mercatoriam, & medicam, & de ratione *ibidem num. 5.*

Clerico conjugato poteſt Papa beneficium ſimplex, aut compoſitum conferre, *ibidem num.6.*

Papa facilius diſpenſat in ſimplici, quam compoſito, & quare *ibidem num.7.*

Beneficium obtentum à clerico ex diſpenſatione Papæ vacat ob reiterationem matrimonii, ubi de ratione *num.9.* Item ob militiam, & negotiationem *ibidem n.12.*

Quid ſi clericus beneficium à Papa obtinuit in ſtipendium, diſtinguitur,*ibidem n.13.14.*

Clericorum appellatione qui veniant *cap. 37. num.8. in fin. lib.1.*

Clericus per ſaltum promotus eſt incapax beneficii *cap.57. num.9. lib.1.*

Item, qui ſcienter recepit ordines ab Epiſcopo, qui Epiſcopatui renunciavit, *ibidem num.10.*

COACTIO.

Coactione abſoluta clericus cogi non poteſt ad ſervitium eccleſiæ, ſecus conditionali, *cap.7. num.16. lib.2.*

Amplia in ſacris ordinibus, *cap.8. num.1. lib.2.*

Epiſcopus ob ſolam utilitatem eccleſiæ poteſt cogere clericos ad ordines ſuſcipiendos per ſubtractionem locorum, cogendo illos ſedere in inferiori loco, *ibidem n.2.*

Quid ſi etiam urgeat neceſſitas, *ibidem n.3.*

An quis poſſit cogi ad ſuſcipiendum regimen eccleſiæ, *ibidem num.4. 5.*, reſolutio ſacræ Congregationis cum opinionibus Cardinalium, *ibidem. num.6. 7.*, & *num.9. in fin.*

Declarantur reſolutiones ſacræ Congregationis Concilii, *ibidem num.10.*

Clericus habens penſionem ob utilitatem, & neceſſitatem eccleſiæ cogi poteſt ad ordines ſuſcipiendos, *d. cap.8. in addit. n.1.*

Prius tamen monendus eſt, *ibidem num.2.*

Concilium Remenſe quid in hac re diſponat, *ibidem num.3.*

Quid creſcente contumacia clerici, *num.4. ibidem.*

Clerici habentes beneficia in eccleſiis Cathedralibus cogi poſſunt ad ordines beneficiis non adnexos ſub pæna privationis, *cap.9. num.2. 3. lib.2.*

Limita ob impedimentum, & quomodo probetur, *ibidem num.4. 5.*

Limita in eccleſiis Collegiatis ſimplicibus, *ibidem num.7.*, ubi caſus, & reſolutio, *num.8. 9. ibidem.*

Regulariter nemo cogi poteſt ad ſacros ordines ſuſcipiendos, *ibidem num.10.*

Ordo Sacerdotalis, ſeu Diaconalis de jure poteſt adiici præbendis, *ibidem num.11.*, ubi caſus eſt, & reſolutio.

Poteſt

Poteſt adijci præbendæ non vacanti ob utilitatem, & neceſſitatem eccleſiæ ſub pæna privationis præbendæ, *ibidem n.*13.
Amplia in quibuſcumque eccleſiis etiam ſub hac pæna, *ibidem num.*14. 15. 16.
Reliqua vide in verbo Ordo.

COADJUTOR.

Coadjutor habens aliud beneficium reſidentiale non poteſt pro coadjuto divinis perfungi officiis, *cap.*6. *num.*38. *lib.*1.
Coadiutoria quare ab eccleſia inventa, *ibidem.*
Coadjutor ex ſpeciali privilegio non tenetur ad reſidentiam, *ibidem num* 39.
Coadjutoria nihil differt à literis expectativis, *ibidem num.*41.
Coadjutor ad tempus ob hujuſmodi officium beneficia non amittit, *cap.*12. *num.*16. *in fin. lib.*1.
Coadjutus tenetur reſidere, *cap.*46. *num.*27. *lib.*1.
Coadjutor tenetur exequi gratiam poſt mortem coadjuti, *ibidem num.*28.
Coadjutoria impedit vacationem, *ibidem num.*29.
Coadjutoria dupliciter concipitur, *cap.*15. *num.*1. *lib.*2.
Coadjutori, vel ad tempus, vel cum futura ſucceſſione reſervanda eſt congrua, ſeu portio fructuum, *cap.*15. *in addit. num.*1, *lib.*2.

COADJUTORIA QUOAD VACATIONEM.

Coadjutoria vacat ob aſſecutionem beneficii reſidentialis, *cap.*6. *num.*38. 40. *lib.*1.
Coadjutoria vacat ob ſolemnem profeſſionem, *cap.*8. *num.*7. *lib.*1.
Coadjutoria conceſſa ab Epiſcopo ſub conditione hac purificata finitur, *cap.*65. *n.*33. *lib.*1.
Coadjutoria temporalis etiam ante tempus expirat, ſi Coadjutor fiat impotens, aut infirmus, *ibidem num.*34.
Coadjutoria cum futura ſucceſſione expirat ob perpetuum Coadjutoris morbum, *cap.*15. *num.*6. 7. *lib.*2.
Limita, ſi morbus poſt ejus purificationem ſuperveniat, *ibidem num.*12.
Quid in praxi agendum, ſi poſt purificationem coadjutoriæ Coadjutor efficiatur impotens pro ſervitio eccleſiæ, *ibidem n.*14.
Quid ſi proviſio beneficii ſit pura, licet ad aliud tempus dilata ſit, *ibidem n.*15. 16. 17.
Morbus perpetuus privat officio Coadjutorla, ſecus temporalis, *ibidem num.*18.

COLLATIO.

Non valet collatio beneficii obtenta ab eo, qui corpus defuncti celavit, ut beneficium à Papa per præventionem aſſequeretur, *cap.*1. *num.*33. *lib.*1.
Collationes, ſeu impetrationes beneficiorum per fraudolentam præventionem obtentæ ſubreptiæ judicantur, *ibidem num.*33. *circa med.*
Collatio Epiſcopi præfertur impetrationi obtentæ per fraudolentum piſcatorem, ſi beneficium in ſuo menſe vacavit, *ibidem num.*33. *in fin.*, declara ut ibi *num.*35.
Collatio Papæ concepta cum clauſula motu proprio nil prodeſt quoad fraudem, & dolum, *ibidem num.*36.
Limita, ſi quis agnita fraude alterius, qui corpus beneficiati defuncti celavit, beneficium à Papa impetraſſet, *ibidem n.*38. quod declaratur, *ibidem in fin.*
Abſens, & ignorans proviſus de beneficio poteſt aliud obtinere non facta mentione primi, quod ſibi abſenti Epiſcopus contulit, *ibidem num.*50.
Non valet collatio beneficii, in qua non eſt certus numerus Canonicorum, niſi fiat mentio qualitatis eccleſiæ, *ibidem num.*54. *cap.*67. *num.*36. 37. *lib.*1.
Collatio, & electio ad beneficium, quod clericus libere dimiſit, non valet, antequam Ordinarius renunciationem approbet, *cap.*2. *num.*9., ubi rationes *lib.*1.
Epiſcopus poteſt conferre beneficium libere dimiſſum, quamvis renunciationem non approbaverit, *ibidem num.*13., & aſſignatur ratio, *ibidem*.
Papa beneficium libere dimiſſum poteſt conferre, præſertim ſi renunciatio facta ſit in manibus laici, *ibidem num.*14., & quare, *ibidem in fin.*
Epiſcopus poteſt conferre beneficium, quod habetur pro derelicto, *cap.*15. *num.*9. *lib.*1.
An poſſit conferre beneficium, quod habetur pro derelicto quoad poſſeſſionem tantum, opiniones Hoſtienſis afferuntur, *num.*10. *ibidem*.
Valet collatio beneficii, quod habetur pro derelicto facta ab Epiſcopo, *ibidem n.*11.
Quid ab Epiſcopo in praxi ſervari debeat, *ibidem*, & *num.*12.
Papa poteſt conferre beneficium, quod à clerico habitum eſt pro derelicto per lapſum decennii, *ibidem num.*13.
Beneficium poſt acceptatam electionem conferri, aut impetrari non poteſt, *cap.*16. *num* 5. *lib.*1.
Amplia in poſtulato, *ibidem num.*6.
An interim, quo electus differt intra menſem acceptare electionem, beneficium impetrari poſſit, duplex opinio, *ibidem num.*7.
Quid in poſtulato, *ibidem num.*8.
Beneficium conferri poteſt, ſi electores à die ultima menſis dati ad acceptandam electionem intra trimeſtre, ſeu ſemſtre non elegerint, *ibidem num.*12. *in fin.*
An ob ſolam negligentiam electi non petentis confirmationem beneficium poſſit conferri, aut impetrari, *cap.*17. *num.*8. *lib.*1., diſtinguitur, *num.*9. *ibidem*.
Papa, ubi negotium electionis ad ipſum delatum eſt, ex integro beneficium confert, *ibidem num.*10.
Beneficia, quæ vacant ob caſſationem electionis, poſſunt conferri, *cap.*19. *num.*5. *circa med. lib.*1.
Beneficium vacans ob violationem ſequeſtri debetur petitori, *cap.*22. *num.*4. *lib.*1., de-

declara ut ibi, & poteſt impetrari cum clauſula, ſi *neutri*, *ibidem num.5.*, quid probandum ſit ex parte impetrantis, *ibidem in fin.*

Valet collatio beneficii vacantis ob Apoſtaſiam à fide, *cap.25. num.15. in fin. lib.1.*

Impetratio beneficii vacantis ob hæreſim non valet ſub expreſſione gravium criminum, niſi fiat expreſſio hæreſis, *ibidem num.16.*

An valeat collatio beneficii pendente judicio ſuper crimine hæreſis, *ibidem numer.22. 23.*

Beneficia obtenta ſcienter ad preces hæreticorum poſſunt conferri, *cap.27. num.18. lib.1.*

Impetrans beneficium ex capite falſificationis literarum Apoſtolicarum immittendus eſt in poſſeſſionem non obſtante quacumque præſcriptione, *cap.33. num.6. lib.1.*

Beneficia vacantia ob aſſaſſinium abſque ulla ſententia declaratoria criminis conferri poſſunt, *cap.36. num.19. lib.1.*, licet Sylveſter teneat id requiri, quod declaratur, *num.20. ibidem*.

Collatio beneficiorum vacantium ob crimen aſſaſſinii quandoque ad Papam quandoque ad Ordinarium ſpectat, *ibidem n.23.*

Quid ſi eſſet conſuetudo in Diœceſi, ut beneficia vacantia ob delictum ſpectarent ad Ordinarium, *ibidem num.24.*

Collatio beneficii vacantis ob occiſionem Rectoris Eccleſiæ factam à Patrono in menſe Apoſtolico ſpectat ad Papam, ſecus in menſe Ordinarii, niſi Papa prævenerit, *cap.37. num.5. lib.1.*

Collatio, ſeu impetratio beneficii vacantis ob uſurpationem jurium eccleſiæ de jure ſuſtinetur, *cap.38. num.13. in fin. lib.1.*

Beneficia vacantia ob ſodomiam non impetrantur in Romana Curia, *cap.40. n.14. lib.1.*

Beneficia vacantia ob calumniam commiſsã contra electum poſſunt conferri non obſtante quacumque præſcriptione, *cap.45. num.18. lib.1.*

Collatio beneficiorum vacantium poteſt fieri expreſſe, vel tacite, *cap.46. num.33. circa med. lib.1.*

Collatio beneficiorum non habet aliquam formam verborum, *ibidem in fin.*

Collatio beneficii obtenti à clerico per examen alterius ab Ordinario fieri poteſt; Item valide confertur beneficium clerici, qui pro alio examen ſubiit, *cap.50. n.6. lib.1.*

Valet impetratio beneficii, ſi ſummarie doceatur, quod clericus Conſtitutioni Pauli IV. contravenerit, *ibidem num.16.*

Beneficia, quæ vacant ob privationem, poſſunt conferri, aut impetrari, *cap.1. n.28. cap.2. num.25. lib.2.*

An collatio beneficiorum vacantium ob privationem ſpectet ad Papam, vel ad Epiſcopum; Duplex opinio, *d. cap.1. numer.29. 30.*, diſtinguitur, *num.31*, ſubdiſtinguitur, *num. 32.*, exemplis quæſtio declaratur, *ibidem*, & *num.33.*

Beneficium clerici vagabundi ob privationem vacat, & libere poteſt conferri, *cap.13. num.14. lib.2.*

Reliqua vide in verbo impetratio, impetrator.

COMMENDATARIUS.

Temporalis non eſt titularis, ſed cuſtos, & depoſitarius redituum eccleſiæ, *cap.1. num.55. in fin. cap.6. num.24. lib.1.*

Poſt lapſum temporis dicitur intruſus, *cap.65. num.27. lib.1.*

An Commendatarii teneantur ſuſcipere ſacros ordines ſub pæna vacationis commendæ, & quando apponendum ſit decretum, ut commendæ vacent, diſtinguntur caſus, *cap.11. num.1. 2. 3. 4. lib.1.*

Quid ſi commendatarii habeant juriſdictionem in foro contentioſo, Cardinalium opiniones, *ibidem num. 5.*, reſolutio, *num.6.*

An teneantur ad reſidentiam, diſtinguitur ibidem, ubi reſolutiones ſacræ Congregationis, *num.7. 8.*, & Decretum Sanctiſſimi, *num.9. ibidem*, *cap.6. num.29. 30. 31. 32. 33. lib.2.*

Quid in Galliis, *d. cap.11. num.10.*

Quid extra Gallias, *ibidem num.11.*

Commendatarii habentes juriſdictionem ſpiritualem de jure tenentur reſidere, non ex Tridentino, *ibidem num.14.*

An Commendatarius, qui anno vigeſimo primo commendam obtinuit, teneatur intra annum promoveri, vel ſufficiat, ut promoveatur intra annum vigeſimum quintum, *ibidem num.15.*

An reſervatio fructus ad favorem alterius importet reſervationem adminiſtrationis, & domus Abbatialis, & an reſervatio in commenda tollat curam, & adminiſtrationem, *ibidem num.16.*

Commendatarius habens liberam adminiſtrationem tenetur ad ſacros ordines promoveri, *ibidem*.

An Commendatarius poſſit reſervare penſionem clerico pro ordinibus ſuſcipiendis diſtinguitur, *cap.11. in addit. num.1. lib.1.*

An poſſit apponere decretum vacationis eo ipſo, *ibidem num.2. 3.*

Commendatarius non poteſt penſionem clerico reſervatam revocare, *ibidem num.4.*

COMMENDA QUOAD VACATIONEM.

Commenda ad tempus per obitum commendatarii non vacat, *cap.1. num.55. lib.1.*

An commenda perpetua vacet per obitum Commendatarii, *ibidem num.56.*, ubi rationes.

Commenda perpetua vacat ſaltem de facto, *ibidem num.57.*, ubi exemplum, *ibidem in fin.*

Vacat Commenda per aſſecutionem alterius, *cap.6. num.24. lib.1.*

Beneficium commendatum clerico ſeculari, vel regulari vacat ob profeſſionem, *cap.8. num.11. lib.1.*

Com-

Commendæ equitum Melitenſium vacant ob religioſam profeſſionem, *ibidem num.*12.
Quid in commendis Sancti Stephani, Calatravæ, & ſimilium? diſtinguitur, *num.*15. 16. 17. 18. *ibidem*.
Commendæ non vacant ob non promotionem ad ſacros ordines, ſi Monaſteria careant cura, vel conventu, vel habeant juriſdictionem temporalem, *cap.* 11. *num.*12. *lib.*1.
Non vacant ob non reſidentiam, ſi nullam habent juriſdictionem, vel ubi eſt tantum temporalis, *ibidem num.*13.
Commenda conceſſa ab Epiſcopo ad ſex menſes his elapſis expirat, *ibidem num.*17.
Commendæ equitum Melitenſium vacant per promotionem ad Epiſcopatum, ſecus commendæ Sancti Stephani, & ſimilium, *cap.*12. *num.*13 *lib.*1.
Commenda poſt lapſum ſemeſtria ipſo jure vacat, ſi Epiſcopus ex juſta cauſa non prorogat, *cap.*65. *num.*26. *lib.*1.
Amplia, ſi prorogetur ad aliud ſemeſtre ſine cauſa, *ibidem*.
An commenda eccleſiæ parochialis expiret per obitum Epiſcopi commendantis, *ibidem num.*29. 31.
Commenda venit ſub regula menſium, *cap.*67. num.32. *lib.*1.

COMES.

An Comiti, ſeu Principi, qui nulliter retinet Abbatias, & beneficia, poſſit à Papa reſervari penſio, *cap.*4. *in addit. per tot.*, ubi caſus, *num.*1. *lib.*1., reſolutio ſacræ Congregationis Principi favorabilis, *ibidem num* 19., admiratio Papæ, *ibidem*.
Comiti, ſi vult retinere Abbatias, non eſt reſervanda penſio, *ibidem num.*4.
Comes licet clericus ob matrimonium amittit privilegium clericale, nec poteſt beneficia obtinere, *ibidem num.*5.
Quæ cauſa requiratur, ut Comiti, ſeu Principi diſpenſari poſſit ſuper penſione, *ibidem num* 7. 8.
Princeps ſemper Catholicus dicitur benemeritus, *ibidem num* 9.
Modus reſervandi penſionem Comiti uxorato, *ibidem num.*10.
Juxta opinionem Gambari laico non poteſt à Papa reſervari penſio, *ibidem num.*11.
Modus reſervandi penſionem Comiti uxorato non placet auctori, *ibidem num.*14. 15.
Impugnatur *Gambarus*, *ibidem num.*16.
Comiti uxorato temere occupanti beneficium, ut inde obtineat penſionem, non eſt ei reſervanda, ſecus, ſi à Rege illud obtinuerit, *ibidem num* 17.

COMITIA.

Clerici poſſunt admitti in Comitiis Principum, *cap.*5. *num.*15. *lib.*1.
Admiſſio in Comitiis quodammodò repugnat ſtatui clericali, *cap.*60. *in addit. num.*4. *lib.*1.

CONCILIUM TOLETANUM.

Quid ſtatuat contra eccleſiaſticos rebelles in ſupremum Principem, *cap.*32. *n.*11. *lib.*1
Impugnatur Diaz, qui hoc Concilium inter Hiſpanica Concilia non adſcribit, *ibidem num.*12.

CONCURSUS.

An laicus poſſit admitti ad concurſum, ratio dubitandi, *cap.*48. *num.*2. 3. 4. 5. 6. *lib.*1.
Sed contrarium verius eſt, *ibidem num* 7., ubi de ratione, *num.*8.
Examen per concurſum quo jure inventum ſit, *ibidem num.*3.
Concurſus annexus eſt eccleſiæ parochiali vacanti, *ibidem num* 9.
Laico, cui prohibita eſt collatio eccleſiæ parochialis, cenſetur prohibitus concurſus, *ibidem num.*10.
An in eccleſia parochiali juriſpatronatus partim laici, partim eccleſiaſtici ſit neceſſarium examen per concurſum, reſolutiones Sacræ Congregationis Concilii, *ibidem num.*12, contrarium, *num.*13., ubi de ratione, *num.* 14., opinio auctoris, *num.*15. *ibidem*.
Portiones, quæ extant in eccleſia parochiali, ſi beneficia curata ſint, ſubjacent concurſui, *ibidem num.*16.
An eccleſiæ parochiales juriſpatronatus laicalis, quæ jure devoluto conferuntur, ſubjaceant concurſui; Duplex opinio, *ibidem num.*17. 18.
In eccleſiis parochialibus, quarum collatio ſpectat ad Capitulum, concurſus eſt convocandus, *ibidem num.*20.
Eccleſiæ parochiales, in quibus datur optio, conferendæ ſunt per concurſum, *ibidem num.*21.
Concurſus initus cum tribus, vel quatuor Examinatoribus Synodalibus cum aliis quatuor Deputatis ab Ordinario non valet, *ibidem num.*26.
Amplia, ſi examen initum ſit pendente edicto cum termino quinquaginta dierum, & prorogatione ad aliud tempus, ubi plures comparuerant, *ibidem num* 27.
Novus concurſus eſt intimandus, ſi clericus habita fide de idoneitate eccleſiam obtinere neglexit, *ibidem num* 28.
Item ſi clericus comparuit, & deinde noluit ſe examini ſubiicere, *ibidem num.*29.
An in eccleſiis Cathedralibus æque principaliter unitis valeat examen per concurſum eccleſiæ parochialis vacantis in una Diœceſi cum Examinatoribus alterius, *ibidem num.*31. 32. 33.
Quid ſi adſit conſuetudo in contrarium, *ibidem num* 34.
Concurſus eſt nullus cum Examinatoribus in Synodo non deputatis, *ibidem num.*35.
Item ſi Synodus pluribus abhinc annis non fuerit convocata, ſolet tamen concurſus convalidari, *ibidem num.*35.
In concurſu eccleſiarum parochialium deſcribuntur apud acta Nomina, Patria, & Diœceſis concurrentium; item exigitur juramentum, quod clericus beneficium non accipiat animo dimittendi, *cap* 50. *num.*5. *lib.*1.

Digitized by Google

CONDITIO.

Non debet eſſe melioris conditionis, qui contra Canones, quam qui ſecundum Canones contrahit, *cap.3. num.12. lib.1.*

Conditio, quæ de jure ineſt, apponi poteſt ab Ordinario collatore in proviſione beneficii, *cap.9 num.8. lib 1.*

Conditio, ſi vacat, in collatione beneficii valet, *ibidem num.9.*

Conditio habetur pro impleta, quoties per proviſum ſtat, quo minus impleatur, *cap 54. num.4. lib 1*

Puri, & purificati eadem eſt ratio, *cap.68. num.11. lib.1.*

CONFIRMATIO.

Obtenta ab Epiſcopo poſt trimeſtre in electione non valet, *cap.17. num 3. lib.1.*

Quid ſi obtenta ſit à Papa, diſtinguitur, *ibidem num.4.*

Confirmationis nullitas non tollit jus ex electione quæſitum, *ibidem num.17.*

Nova proviſio Papæ dicitur confirmatio, *ibidem in Addit. num.5.*

Penſio nulliter confirmata non vacat, *cap 68. in Addit. num.2. lib.1.*

Quod nulliter confirmatum eſt, vacat, & perimitur, ſed improprie, *ibidem num 3.*

Tempus petendi confirmationem Apoſtolicam á Proviſo ab Indultario incipit à die captæ poſſeſſionis beneficii, ſeu à die, quo per ipſum ſtat, quo minus capiatur, *cap.70. num 16. lib.1.*

CONGREGATIO CONCILII.

Auctoritas magna Congregationis Concilii in interpretandis Decretis Tridentini, *cap.7 num 1. lib 1. cap.6. num 1. lib 2.*

CONGREGATIO MISSIONARIORUM.

In Congregatione Miſſionariorum Profeſſi retinent dominium ſine uſu, *cap.8. num 20. lib.1.*

Miſſionarii veniunt appellatione Presbyterorum ſecularium, *ibidem.*

Poſſunt eijci è Congregatione, & redire ad ſeculum, *ibidem.*

Ordinantur ad titulum patrimonii, *ibidem,*

CONGRUA.

Super omnibus fructibus, quando agitur de beneficio Curato, ſeu Epiſcopatu reſervanda eſt Titulari, *cap 1. in Addit. num.11.. lib 1.*

Quanta ſit pro Epiſcopo, & Parocho, *ibidem.*

Titularis magis eſt privilegiatus pro congrua, quam penſionarius, *ibidem num 12.*

Congrua aſſignari debet Vicario Eccleſiæ parochialis vacantis, & quo reſpectu, *cap.48. in Addit. num.1., & 2.*, ubi de ratione, *num.3. lib.1.*

An congrua Vicarii eccleſiæ parochialis vacantis debeatur, ſi adſint alii coadjutores ad curam eccleſiæ deputati, ratio dubitandi, *ibidem num.4.*, & decidendi, *num.5., & 6.*, ubi reſolutio.

Congrua Vicario aſsignari poteſt ſub conditione, donec ſcilicet eccleſia provideatur, *ibidem num.7.*

Ob proviſionem, & captam eccleſiæ poſſeſſionem extinguitur, *ibidem num.9.*

Aſſignata Vicario eccleſiæ parochialis unitæ non differt a penſione, *cap.12. in addit. num.1. lib.2.*

Congrua Vicarius debet eſſe contentus, *ibidem num.2.*

Nec poteſt petere, ut augeatur, *ibidem num 3.*

Congrua Vicariorum eccleſiæ Cathedralis minor eſt ea, quæ aſſignatur Vicariis Eccleſiarum parochialium unitarum Capitulo, ſeu Monaſterio, *ibidem num.4.*

Quid in ea imputetur, *ibidem num.5.*

Congrua ſemel aſſignata diminutis reditibus debet augeri non obſtante quacumque conſuetudine, *ibidem num.6. 7.*

Congrua, ſi eſt exceſſiva, arbitrio Judicis poteſt minui, *ibidèm num.8.*

Congrua, ſeu portio fructuum, quæ reſervatur coadjutori, nil differt à penſione, *cap.15. in addit. num.2. lib.2.*

CONSENSUS.

Beneficium reſignatum non vacat per ſimplicem gratiam, ſed poſt præſtitum conſenſum in Cancellaria, *cap.2. num.34. cap.3. num.19. circa fin. lib 1.*

Ante præſtitum conſenſum, ut ſupra beneficium vacat morte, non renunciatione, *d. cap.2. num 35. in fin.*

Conſenſus præſtitus poſt ſignatam gratiam retrotrahitur ad diem ſupplicationis ſignatæ, *d. cap 3. num.21.*

Differentia inter ſupplicationem, præſentatam, conſenſum parvum, & formalem, *ibidem num.22. 23.*

Conſenſus formalis præſtitus à Procuratore reſignantis retrotrahitur ad diem parvi conſenſus extenſi per Notarium à tergo ſupplicationis, *ibidem num.23. in fin.*, & *num.24.*

Poſt parvum conſenſum extenſum à Notario beneficium vacat renunciatione, *ibidem num.25.*

CONSTITUTIO.

Sixti V. quoad veſtes talares uſu recepta non eſt, *cap.5. num.22. lib.1.*

An Conſtitutio Sixti V. etiam quoad veſtes non talares in Hiſpaniis, & Galliis uſu ſit recepta. Duplex opinio, *ibidem.*

Differentiam inter Conſtitutionem Pontificiam, & Imperatoriam, *ibidem num.25.*

An Conſtitutio Pauli II. *de rebus eccleſiæ non alienandis* uſu ſit recepta, *cap.24. num.26. 27. lib.1.*

An Conſtitutio Pii V. contra Simoniacos uſu recepta ſit. Prima opinio negat, *cap.30. num.4. circa med. lib.1.*, impugnatur hæc opinio, *ibidem num.5. in fin.*

An Conſtitutio Pauli II. ſuper vindicta tranſverſali obliget omnes Clericos, *cap.42. num.6. lib.1.*

Conſtitutio Sixti V. quoad privationem beneficii ob crimen abortus derogata non eſt, *ibidem num.14.*

Conſtitutio Pii V. contra Miniſtros Romanæ Cu-

Curiæ procurantes mediante pecunia, dignitates, & officia adminiſtrationem habentia non ſervatur in praxi, & quare, *cap.44. num.6. lib.1.*

Conſtitutio Pauli IV. contra clericos examen pro alio ſubeuntes non comprehendit penſiones legitime reſervatas, *cap.50. in addit. num.5. lib.1.*

Conſtitutio Pii II. quoad effectum privationis beneficii in clerico ordinato ante legitimam ætatem requirit contemptum, *cap.57. num.15. lib.1.*

Conſtitutio Pii II. triennalem non tollit, *ibidem num 17.*

Conſtitutio Clementis XI. contra propoſitiones *Paſchalis Queſnelli*, quid diſponat? *cap.62. num.2. lib.1.*

Conſtitutio Clementis XI. contra clericos inobedientes quid diſponat, *ibidem num.3.*

Majus crimen eſt non acceptare Conſtitutionem concernentem dogma, quam non obtemperare mandatis Epiſcopalibus, & Judicialibus, *ibidem num.11.*

Gravius eſt tueri propoſitiones per Conſtitutionem damnatas, quam habere recurſum ad Judices laicos, *ibidem num.12.*

CONSUETUDO.

Conſuetudine quis poteſt eſſe Archidiaconus, & Præbendatus, *cap.6. num.18. cir. med. lib 1.*

Requiritur ad hoc, ut conſuetudo ſit 40 annorum, *ibidem in fin.*

Conſuetudo adminiſtrandi ante confirmationem non valet *cap.18. num.14. lib.1.*

Conſuetudo adminiſtrandi bona eccleſiæ in temporalibus ante confirmationem eſt laudabilis, *ibidem num.15.*

Conſuetudo excuſat à pena *cap 24. num.29. lib.1.*

Conſuetudine induci poteſt, ut in eccleſia collegiata quis percipiat fructus in abſentia *cap.7 num 47. lib.1.*

CONSULTATIO.

Stulta Conſultatio quæ ſit *cap.25. num.3. lib 2.*

CONTUMACIA.

Cenſuris, aliiſque pænis eccleſiaſticis coercenda eſt *cap.55. num.5. lib 1.*

Contumax poſt annum non auditur, *ibidem num 16.* ſecus de jure civili, *ibidem num.17.*

Creſcente contumacia creſcere debet pæna, *ibidem num.20.*, *cap.17. in addit. num.6. lib.2.*

Contumacia poſt annum, ſeu triennium in excomunicatione graviſſimum crimen eſt *d. cap.55. in addit. num.5.*

Contumacia crimen eſt privatione bonorum mulctandum *cap.69. num.3. lib.1.*

Contumax intra annum comparens bona à fiſco annotata recuperat, *ibidem num 4.*

Annua ad comparendum quando incipiat, *ibidem num.5.*

Reus comparens poſt annum bona annotata recuperat, ſi res adhuc integra ſit, ſecus re non integra, *ibidem num.6. 7.*; Hoc non ſervatur in praxi, *ibidem num.8.*

Contra clericos contumaces non poſſunt adduci ſtatuta laicorum, ſed procedendum eſt juxta diſpoſitionem juris, & Conſtitutionem Pii IV, & Pii V, *ibidem num.27.*

Contumax, ſi intra annum compareat, & decedat, bona à fiſco annotata tranſmittit ad hæredes, *ibidem num.29.*

Contra contumacem non poteſt major pæna infligi, quam ea, quæ diſpoſita eſt contra reum præſentem *cap 69. in addit. num.10. circa med. lib.1.*

Contumacia clerici pæna ordinaria de jure punitur *cap.2. in addit. num.7. in fin. lib 2.*

Contumacia clerici, & militis pæna ordinaria plectitur *cap.13. in addit. num.5. lib 2.*

Contumax privatur fructibus *cap.17. in addit. num.7. lib.2.*

Contumacia crimen eſt privatione penſionis dignum in equite melitenſi *cap.27. in addit. num 9. lib.2.*

Contumax privatur bonis, *ibidem*.

Contumax gradu depellitur *cap 7. in addit. num.8. lib.2.*

Contumax, & deſertor æquiparantur *cap.8. in addit. num.5. in fin. lib 2.*

CORRECTIO.

Jurium eſt vitanda *cap 26. num. 10. lib.1.*

CRIMEN LÆSÆ MAJESTATIS.

Crimen læſæ majeſtatis divinæ, & humanæ æquiparantur *cap.32. num.7. lib.1.*

Ob crimen læſæ majeſtatis humanæ clerici ipſo jure privantur bonis, *ibid. n.8. in fin.*

Majus crimen eſt divinam quam humanam lædere majeſtatem, *ibidem num.18. in fin.*

Ob crimen perduellionis contra ſupremum Principem vera majeſtas offenditur, ſecus ſi offendatur, quæ regiæ ſimilis eſt, *ibidem num.15. in fin.*

Crimine læſæ majeſtatis non punitur miles, qui caſualiter offenderit ſupremum Principem *cap.34. num 2. lib.1.*

DATA.

Deſignat diem, & tempus *cap.52. in addit num 3. & 15. lib 1.*

Gratia habet datam, quando ſub data gratiæ principalis eſt expedienda, *ibidem n.4. & 16.*

Supplicatio proviſionis, & reſervationis penſionis ſub eadem data expediuntur, *ibid. num.8.*

In ſupplicationibus nominationum apponi ſolet verbum datum, & an importet datam, *ibidem num.11.*

Magna data, & parva quæ ſit, *ibidem num.12*, verbum datum quare apponatur, *ibidem num.13.*

Magna data, & parva, à quibus apponatur, *ibidem num.14.*

Ad gratiæ perfectionem requiritur data, *ibidem num.29.*

Diffe-

Digitized by Google

Differentia inter ſignaturam, & datam, *ibidem*.
Sine data nihil datum cenſetur, *ibid. n.33.*

DATARIUS.

Habet facultatem lacerandi gratias ſignatas, & datatas, ſecus regiſtratas *cap.52. in addit. num.25. lib.1.*
Cum cauſa habet hanc facultatem, alias ſecus, *ibidem*.

DEBITOR.

Publicæ adminiſtrationis ad honores Principatus invitari non poteſt *cap.27. num.24. lib.2.*

DECLARATIO.

Nihil diſponit de novo *cap.25. num* 8. *cap.52. in addit. num.6. lib.1.*

DECRETA.

Sacræ Congregationis Concilii æquiparantur prudentum reſponſis *cap.48. num.1. lib.1.*

DEGRADATIO.

Realis tollit exercitium clericatus, & auſert beneficia *cap.34. num.19. lib.1.*

DELICTUM.

Pro delicto uno loco perpetrato alibi quis non eſt puniendus *cap.32. num.3. lib.1.*
Nemo ex delicto alterius debet puniri *cap.34. num.16 in fin. lib.1.*
Delicta magnatum non ſolent puniri *cap.44. num.6. lib.1* ſed contra, *ibidem*.
Nemo ex proprio delicto meliorem conditionem ſuam facere poteſt *cap.50. num.4. lib.1.*
Qui deliquit in uno, efficitur omnium reus *cap.63. num* 32. *lib.1.*
Pro parvo delicto in officio commiſſo magna pæna quandoque imponitur *cap.30. n.12. lib.2.*
Geminatio delicti pænam multiplicat, *ibidem num.13.*

DICTIO.

Poſtquam importat conditionem *cap 9. n.6. circa med. lib.1.*
Dictio *donec* importat conditionem, & eſt limitativa temporis *cap.48. in addit. num.8. lib.1.*
Dictio *quouſque* importat conditionem *cap.26. in addit. num.6. lib.2.*

DISPENSATIO.

Papa in indulto non cenſetur diſpenſaſſe impedimento bigamiæ *cap.3. in addit. num.7. lib.1. cap 4. num.11. lib.1.*
Diſpenſatio retinendi beneficium in ſtatu conjugii intelligitur de primo *cap.4. num.10. lib.1.*
Papa ſolet diſpenſare pluralitati beneficiorum in Germania, & Polonia *cap.6. n.37. cap.23. num* 15. *lib.1.*
Diſpenſatio ab irregularitate dicitur impoſibilis *cap.10. num.25. circa fin. lib.1.*
Papa infamibus, illiteratis, & indignis non ſolet diſpenſare, præſertim ad Epiſcopatus, & dignitates conciſtoriales, ſecus illegitimis *cap.20. num.9. in fin. lib.1.*
Quot impedimenta, tot diſpenſationes, *cap.33. num.15. lib.1.*

DISTRIBUTIONES.

An Canonicus infirmus habens coadjutorem, ſi ſolitus ſit choro intereſſe, lucretur diſtributiones, ſi coadjutor ſine cauſa abfuerit; Prima opinio affirmat *cap 6. in addit. num.14. lib.2.*, contrarium reſolvit Sacra Congregatio Rituum, & Concilii, *ibidem num* 15. 16 17.; Impugnatur diſtinctio Garziæ, *ibidem num.15. §. & quamvis*. declaratur reſolutio in Avenionen., *ibidem num* 18.
Canonici abſentes de licentia capituli tenentur reſtituere diſtributiones quotidianas, *ibidem num* 19.
An canonico conjecto in carcerem debeantur fructus, & diſtributiones, diſtinguitur, *ibidem num.20.*, ubi reſolutiones.
Vicarius Generalis, qui choro intereſſe non poteſt propter muneris occupationem, diſtributiones amittit, *ibidem num.23.*, ubi reſolutiones.
Amplia in Canonico, qui voluntarie inſeruit Archipræsbytero curato *num.24.*
Quid in Inquiſitore hæreticæ pravitatis, *ibidem num.25.*
Clericus abſens ab eccleſia fructus, & diſtributiones amittit, *ibidem num.26.*
An Canonicus conjectus in carcerem, & abſolutus cum clauſula ex *hactenus deductis* lucretur diſtributiones, duplex opinio, *ibidem num.27* 28.
Quid in canonico abſenti ad redimendam vexationem, *ibidem num* 29.
An diſtributiones debeantur canonico, qui poſſeſſionem canonicatus non eſt aſſecutus, *ibidem num.30.*, opinio auctoris *num.31.*
Canonici legentes in aliqua univerſitate Theologiam amittunt diſtributiones, *cap.10 in Addit. num.5 lib.2.*
Canonici lectores, ſi reſident, faciunt fructus ſuos, & diſtributiones pro tempore, quo legunt, ſecus ſi non legunt, *ibidem num.6* 7.

DOLUS, ET FRAUS.

Nemini patrocinari debent *cap.1. num.33. lib.1.*
Dolus in quavis proviſione beneficii ſemper intelligitur exceptus *ibidem num.37.*
Aliud eſt fraudem perpetrare, aliud ſcire dolum, & fraudem alterius, *ibidem n.39.*
Facta per fraudem, & colluſionem non tenent *cap 31. in addit. num.3 in fin. lib.1.*
Dignus eſt, ut privetur beneficio, qui dolo, & fraude facit, ut alter de beneficio provideatur *cap.50. num.4. lib.1.*
Dolus habet hoc ſpeciale, ut pæna graviſſima puniri debeat, *ibidem in addit. num.3. in fin.*
Fraudibus, quæ fiunt legi, occurrendum eſt *cap 53. num.1. lib.1.*

DONATIO.

Principis transfert dominium ſine traditione *cap.20. num* 13. *circa med. lib.1.*
Donatio ob ingratitudinem ipſo jure revocatur *cap.37. num.6.*, *& in addit. num.3. 7.*, *cap.38.*

Digitized by Google

cap.38.in addit. num.2.in fin lib.1.. cap.3. num.12. lib.2.

DUELLUM.

Quid ſit *cap.43. num.1. lib.1.*

Duellum non eſt, ubi provocatio eſt libera, & acceptatio coacta ſaltem ex parte ſic acceptantis, *ibidem num.2.*

Duellum aliud ſolemne, aliud minus ſolemne, *ibidem num.3.*

Epiſcopi poterant de jure diſpenſare clericis duellantibus, dummodo homicidium, ſeu mutilatio ſecuta non fuerit, *ibidem n.6.*

Limita ex Conſtitutionibus Apoſtolicis, *ibidem num.7:*

Eques recuſans duellum non ob ignaviam, ſed propter actionis improbitstem ab ordine equeſtri non excluditur, *ibidem n.12.*

Clerici tenentur recuſare duellum etiam propter animi puſillanimitatem, *ibid.n.13.*

Laicus duellans privatur feudis, & omni jure Bsroniæ, *ibid. n 10., & in addit. n.3.*

Clericus pugnsns in duello habetur uti diffidatus & rebellis *ibidem in addit. num.5.*

EBRIETAS.

Clericus propter nimiam ebrietatem fit impos ad clericalia munia obeunda *cap.2. num.4. lib.2.*

ECCLESIA.

Eſt columna, & firmamentum veritatis *cap.25. num.29. in fin. lib.1.*

In qualibet Eccleſia deputandus eſt certus numerus canonicorum, qui altsri inſerviant *cap.63. num.2. lib.1.*

In Eccleſia Cathedrali canonici debent habere ordinem præsbiterii, diaconatus, & ſubdiaconatus, *ibidem in fin.*

Eccleſia non habet filios temporales *cap.64. num.3., cap.65. num.4. lib 1.*

Eccleſia ob delictum Prælati privatur feudo ad tempus, & quandoque in perpetuum, *cap.17. num.18. lib.2.*

ECCLESIA ROMANA.

Eccleſia Sancti Joannis in Laterano olim vacavit clero Romsno ob ejectionem canonicorum regularium *cap.19. num.16. lib.2.*

Hodie præbendæ, & beneficia in eadem eccleſia vacant clericis Romanis, quibus ſunt conferenda, *ibidem num.17. 18.*

Eccleſia Romana ſola habet jus creandi Cardinales *cap.23. num.12. lib.2.*

ECCLESIA LEODIENSIS.

Eccleſia Cathedralis Leodienſis perilluſtris, & quare *cap.63. num.1. lib.1.*

Olim erat deſtituta præbendis ſacerdotslibus, *ibidem num.2.*

Csnonici eccleſiæ majoris Leodienſis renuunt ſacerdotium aſſumere *ibidem.*

Statutum Cardinalis Præneſtini quoad ſex præbendas præsbiterales in eccleſia Cathedrali Leodienſi, *ibidem num.3.*

Statuta Cardinalium Albanenſis, & Sanctæ Sabinæ quoad ſex præbendas ut ſupra *num 4.*

Statutum capituli d. eccleſiæ, *ibidem.*

Abuſus in eccleſia cathedrali Leodienſi, *ibidem num.5.*

Reliqua vide in verbo vacatio quoad ſex præbendas præsbiterales in eccleſia majori Leodienſi.

ELECTIO.

Tenentur electores quam cito electo præſentare electionem *cap.16. num.2. lib.1.*

Electus poteſt pure acceptsre electionem, *ibidem num.4.*

Electus poſt acceptationem electionis acquirit jus in beneficio, *ibidem num 5. in fin. cap.17 num.6 lib.1.*

Electus poſt conſenſum beneficium non tam uti ſuum, quam ſibi debitum petere poteſt, *d. cap 16. num.5.*

Electio facit Prælstum, & tribuit jus electo, per confirmationem nihil aliud acquiritur, quam exercitium, *ibidem in fin. cap.19. num.9. in fin. lib.1.*

Fscultas acceptandi electionem intra menſem, prout beneficium juris eſt, electo auferri non poteſt *cap.16. num.7. circa fin. lib.1.*

Regulares electi non poſſunt acceptare electionem ſine licentia ſuperioris, *ibidem num.17.*

In electionibus regularium non eſt tempus à jure præfixum ad acceptandam electionem, *ibidem num.18.*

Electus poſt acceptatsm electionem acquirit jus ad rem *cap.17. num.12. in fin. cap.19. num 9. lib.1.*

Electus ab eo, qui hsbet jus eligendi, & confirmandi, acquirit jus in re *cap.17. num.16. lib.1.*

Electus habens duas electiones non poteſt jus ſuum proſequi ex utraque, ſed unam tenetur eligere, qua electa ad aliam redire non poteſt, *ibidem num.18.*

Acceptatio unius electionis ſine præjudicio alterius non valet, *ibidem num.21.*

Vota conditionalia, & slternativa in electione improbsntur, *ibidem.*

Electus acceptans unsm electionem ſine præjudicio alterius cumulat ſibi contraria, *ibidem.*

Facta ſemel electione amplius variare non licet *cap.68. num.16. lib.1.*

ELECTIO QUOAD CASSATIONEM.

Csſſstio electionis competit Epiſcopis, *cap.19. num.1. lib.1.*

Caſſatur electio celebrata contra privilegia eccleſiæ, *ibidem num.2.*

Caſſatur electio, ubi msjor psrs non interfuit electioni Epiſcopi, *ibidem num.4.*

Ad caſſationem electionis etiam nullæ requiritur ſententia declaratoria, *ibidem.*

Caſſatur electio nulla ex defectu formæ, vel ob inhabilitatem electi, *ibidem n.5.*

Caſſata electione jus eligendi iterum redit ad capitulares, *ibidem num.5. in fin.*, diſtinguitur *num.6.*

Non valet ſecunda electio, niſi prima fuerit csſſats, *ibidem num.7.*

Valet proviſio capituli facta contra ordinem Papæ, declara ut ibi *num.8.*, ſed csſſanda eſt, *ibidem.*

Caſſa-

Caſſatur electio etiam ob contemptum unius, *ibidem num.*10.

Pendente judicio ſuper caſſatione electionis alia fieri non debet, *ibidem num.*11., declara ut ibi *in fin.*

Caſſatur electio duorum ad Epiſcopatum celebrata contra ordinem Papæ, *ibidem num.*12., & Papa providet ex integro, ubi caſus *num.*13.

EPISCOPUS, EPISCOPATUS.

Epiſcopus captivus recuperata libertate libere redit ad ſuum Epiſcopatum *cap.*1. *num.*31. *lib.*1.

Epiſcopus vi conſuetudinis poteſt eſſe præbendatus, & canonicus *cap.*12. *num.*8. *in fin. lib.*1.

Epiſcopatus non vacat per aſſecutionem beneficii, *ibidem num.*23.

Epiſcopus ſub lege generali non comprehenditur, *ibidem num.*24. *cap.* 45. *num.*8. *lib.*1.

Epiſcopus ſpeciali nota dignus eſt, & appellatione dignitatis non venit Epiſcopatus *cap.*12. *num.*25. *lib.*1.

Epiſcopus invitis populis dari non debet, *cap.*14 *num.*2. *in fin. lib.*1.

Epiſcopus ante confirmationem debet inquirere de idoneitate electi *cap.*17. *num.*2. *in fin. lib.*1.

Epiſcopus per confirmationem de jure acquirit poteſtatem conferendi beneficia *cap.*18. *num.*19. *cap.*35. *num.*18. *in fin. lib.*1. Hodie requiritur literarum Apoſtolicarum expeditio, *d. cap.* 18. *num.* 19. *in fin.*

Epiſcopus poteſt pœnas juris communis ad caſus ſimiles ampliare, *cap.*22. *num.*23. *lib.*1.

Epiſcopus poteſt ex cauſa reſervare ſibi, vel pio loco fructus beneficii vacantis, ſed in actu collationis non poteſt paciſci, ut ſibi annua penſio ſolvatur *cap.*31. *num.*11. *lib.*1.

Epiſcopatus quoad ordinem epiſcopalem major eſt Cardinalatu, ſecus quoad dignitatem, & officium *cap.*35. *num.*1. *lib.*1.

Offendens proprium Epiſcopum committit ſacrilegium, & reus eſt criminis læſæ majeſtatis humanæ, & divinæ, *ibidem n* 4., & *in addit. num.*1.

Epiſcopus vocatus eſt in partem ſolicitudinis, *ibidem num.*5.

Ad conſtituendum Epiſcopum requiritur utraque poteſtas ordinis, & juriſdictionis, *ibidem num.*10.

Appellatione Epiſcopi non venit electus, & confirmatus *cap.*35. *num.*13. *lib.*1.

Epiſcopus proprius non eſt, qui confert beneficia, ſed qui exercet utramque poteſtatem ordinis, & juriſdictionis, *ibidem num.*16.

Epiſcopus continetur ſub Clementina, ſi violaverit ſequeſtrum, & ſub Conſtitutionibus Apoſtolicis, ſi recurſum habeat ad judices laicos *cap.*45. *num.*10. 11. *lib.*1.

Epiſcopus ut privetur juriſdictione, requiritur ſententia declaratoria, *ibidem num.*12.

An Epiſcopus poſſit diſpenſare calumnioſo, & beneficium vacans ob calumniam contra electum eidem conferre, *ibidem n.*16.

Epiſcopus non poteſt conferre nepotibus, & conſanguineis beneficia libere in ejus manibus dimiſſa *cap.*49. *num.*11. *lib.*1.

Limita in jurepatronatus gentilitio, familiari, & hæreditario, *ibidem*, & *num.*12.

Epiſcopi non poſſunt conferre beneficia ad certum tempus, ſub modo, vel ſub conditione *cap.*9. *num.*6. *in fin. cap.*65. *num.*4. *lib.*1.

Epiſcopi conferunt beneficia ad vitam *cap.*65. *num.*7. *lib.*1.

Epiſcopus non poteſt de jure conferre beneficium infanti, *ibidem num.*20.

Epiſcopus officia, quæ ſunt communia laicis, & clericis poteſt dare ad certum tempus, ſub modo, vel ſub conditione, *ibidem num.*22.

Quid ſi conferantur clericis tantum, *ibidem num.*24.

Epiſcopus de jure cauſa neceſſitatis, & utilitatis poteſt commendare eccleſiam parochialem ad ſex menſes, *ibidem num.*25. *cap.*11. *num.*17. *lib.*1.

Quid ex Tridentini decreto, *cap.*65. *n.*28. *lib.*1.

Epiſcopus poteſt parocho illiterato, impotenti dare coadjutorem ad certum tempus, vel ſub conditione, *ibidem num.*32.

Epiſcopus pluribus eccleſiis vacantibus plures poteſt œconomos, & miniſtros ad certum tempus, vel ſub conditione deputare, *ibidem num.*36.

Reliqua vide in verbo Ordinarii Collatores.

Ordinarius ſede apoſtolica vacante confert omnia beneficia vacantia ratione menſis non obſtantibus indultis *cap.*52. *num.*27. *lib.*1.

Epiſcopus, quem ſemel idoneum approbavit, non poteſt amplius reprobare, niſi ex nova cauſa *cap.*12. *num.*5. *lib.*2.

Epiſcopus contra regularem extra Monaſterium notorie, & cum ſcandalo delinquentem poteſt procedere ad formam Tridentini, *cap.*20. *num.*8. *lib.*2.

Amplia, ſive intra, ſive extra eccleſiam regularis delinquat, dummodo ſpectante populo deliquerit, *ibidem num.*9.

Reliqua vide in verbo regularis quoad privationem officii ob crimen ſcandali.

EPISCOPUS QUOAD CONSECRATIONEM, ET BENEFICIORUM VACATIONEM.

Epiſcopus tenetur intra tres menſes munus conſecrationis ſuſcipere ſub pœna privationis Epiſcopatus, *cap.* 17. *num.* 22. *lib.*1.

Epiſcopus non ſuſcipiens intra tres menſes munus conſecrationis non facit fructus ſuos, & differens per totidem menſes promoveri ipſo jure privatur Epiſcopatu, *ibidem num.*23., declara ut ibi, *num.*24.

Alexander IV. depoſuit Archiepiſcopum

Sa-

Salisburgenſem, qui per novennium diſtulit promoveri ad ordinem Epiſcopalem *ibidem num.*25.
Epiſcopus poſt lapſum tempus de conſecrandis amittit ipſo jure beneficia, *ibidem num.*26.
Amplia, quamvis Epiſcopus confirmatus obtinuiſſet diſpenſationem de differenda ordinatione, *ibidem num.*27.
Limita, ſi habeat diſpenſationem retinendi beneficia etiam poſt lapſum tempus de conſecrandis, *ibidem num.*28.
Quid ſi habeat diſpenſationem conceptam cum clauſula motu proprio, *ibidem*.
Vacant priora beneficia, ſi Epiſcopus lite pendente fecerit ſe in Epiſcopum conſecrari, *cap.*21. *num.*17. *lib.*1.

EPISCOPUS QUOAD PRIVATIONEM EPISCOPATUS.

Epiſcopi pro delictis contra eos evulgatis de jure coguntur dimittere Epiſcopatum, *cap.*2. *num.*19. *lib.*2.
Ampliatur, tametſi culpa non probetur, dummodo cauſa ſubſit, *ibidem num.*20., ubi exemplum Sixti V.
Epiſcopus, ſi removetur ab Epiſcopatu ex cauſa, ſed ſine culpa, ad aliam eccleſiam eſt transferendus, *ibidem in fin.*, ubi exemplum Pii II.
Epiſcopus ob grave ſcandalum Epiſcopatu privandus eſt abſque ſpe tranſeundi ad alium, *ibidem num.*21., ubi exempla Urbani II, & Urbani VIII.
Epiſcopi nonniſi ex gravi cauſa, & magna circumſpectione deponendi ſunt, *ibidem num.*22., ubi exempla.
Epiſcopi ob non reſidentiam Epiſcopatu privantur, & quomodo, *cap* 5. *num.* 3. *lib.*2.

EPISCOPUS QUOAD PRIVATIONEM ALTERNATIVÆ.

Epiſcopus abſens etiam ex cauſa publicæ utilitatis alternativam amittit, *cap.*6 *num.*2. *lib.*2.
Beneficia eo abſente vacant in Curia exceptis iis, quæ vacant menſe Junii, & Decembris, *ibidem num.*3.
An Epiſcopus abſens tribus menſibus ex Tridentino permiſſis alternativam amittat, reſolutio Epiſcopo favorabilis, *ibidem num.*4., ſed contra, *num.*5. 6. 7.
Epiſcopus non reſidens eſt incapax promotionis ad Cardinalatum, *ibidem num.*8. 9.
Quid ſi abſit pro tribus menſibus à Tridentino conceſſis, & quatuor, qui dantur pro inviſendis liminibus Apoſtolorum, *ibidem num.*10.

EQUES, SEU EQUITES.

Equites levis armaturæ habentes officium cuſtodiendi corpus Summi Pontificis non poſſunt retinere penſiones, *cap.*7. *in addit. num* 9. *lib.*1.
Indultum non ſuffragatur non facta mentione officii, datur tamen ſanatoria, *ibidem num.*10.
Diſpenſatio conceſſa equiti retinendi penſiones in ſtatu conjugii, *ibidem num.*11.
Diſpenſatio conceſſa Militi, ſeu Capitaneo uxorato retinendi penſionem, *ibidem num* 12., ibique reſolutio, *num.*13. 14.
Eques tempore receptionis robuſtus admittendus eſt ad profeſſionem, licet inde fiat debilis, aut claudus, *cap.*15. *num.*17. *lib.*2.

EQUITES MELITENSES QUOAD PRIVATIONEM, ET INCAPACITATEM COMMENDARUM.

Equites Melitenſes non differunt à Religioſis, *cap.*27. *num.*1. *lib.*2.
Subjacent legibus eccleſiaſticis, *ibidem n.*2.
Privantur Commendis, & Prioratibus ob dilapidationem bonorum, *ibidem num.*3. 5.
Privantur habitu, & commendis ob indebitam bonorum alienationem, *ibidem num.*6. 7.
Eques Melitenſis abſens à Conventu ſine licentia habitum, & commendam amittit, *ibidem num.*8. 9.
Inobediens mandatis magni Magiſtri commenda privatus eſt, vel privandus, *ibidem num.*10. 11.
Eques ob concubinatum monitus poſt lapſum 40. dierum commenda, & Prioratu privatus eſt, *ibidem num.*12. 13.
Ob negotiationem commendas, & prioratus amittit, *ibidem num.*15.
Ob duellum privatur Commendis, & Prioratibus, *ibidem num.*17.
An Eques ob grave crimen privatus per ſtatutum habitu, & cruce cenſeatur etiam privatus commenda, *ibidem num.*18.
Quid ſi commenda ab ipſo fundata ſit? *ibidem num.*19.
An Eques privatus habitu ex capite 31. 32. 37. cenſeatur etiam privatus commenda, diſtinguitur, *num.*20. 21. 22. *ibidem*.
Eques debitor communis ærarii eſt incapax commendæ, *ibidem num* 23.
Eques, ſi renuat ſolvere, commenda eſt privandus, *ibidem num.*25.
Eques eſt capax cujuſcumque dignitatis, ſi factis computis debitorem non eſſe per ſententiam declaretur, *ibidem num.*26 27.
Quid ſi debitum litigioſum ſit, *ibidem n.*28.
Quid ſi pendeat terminus ad reddendas rationes, *ibidem*.
Eques admiſſus ad commendas proxime vacaturas nequit impediri pro ſmutitione commendæ vacantis ob defectum incapacitatis de præterito, ſecus ubi nova inhabilitas contrahitur, *ibidem num.*29.
Accuſatus de crimine nequit poſt condemnationis ſententiam commendas ſmutire, *ibidem num.*30.
Reſidentia in Equitibus pro quo effectu requiratur, *ibidem num.*31.
Sufficit reſidentia majoris partis anni pro effectu ſmutitionis, *ibidem num.*32.
Eques, ſi non probet reſidentiam quinquennalem una cum melioramentis, privatur jure ſmutitionis, *ibidem num.*33., declara, ut ibi.

An pluralitas commendarum his Equitibus repugnet, *ibidem num.*34. 35.
Eques Melitenſis eſt incapax penſionis eccleſiaſticæ ſine diſpenſatione Apoſtolica, *cap.*27. *in addit num.*1. *lib.*2.
Eques debitor communis ærarii eſt incapax penſionum ſuper commendis, *ibidem num.*6.
Penſiones reſervatæ Equiti debitori ſunt nullæ, *ibidem*, ubi quod vacant, licet non inceperint, *ibidem num* 8.
Eques Melitenſis penſione poteſt privari ex cauſa delicti, *ibidem num.*9., ubi exemplificatur.
Officia, & penſiones Equitum Melitenſium ſunt manuales, *ibidem num.*10.

ERECTIO, ET CREATIO BENEFICII.

An differant, *cap.*67. *num.*1. *lib.*1.
Beneficia ex nihilo creari non poſſunt, ſed ex aliquo fieri debent, *ibidem num.*2.
Erectio beneficii, quæ ex aliquo fit, creatio denominari poteſt, *ibidem num.*3.
Erectio beneficii infert vacationem, *ibidem num.*4.
Creatur nova dignitas in eccleſia, in qua non aderat, *ibidem num.*7.
Erigere novas dignitates in eccleſia ad quem ſpectet, *ibidem num.*9
Nova dignitas ab Epiſcopo in eccleſia non numerata creari poteſt, *ibidem num.*13.
Creare quid ſit? *ibidem num.*17.
Penſio erigi, & creari poteſt ab Epiſcopo, *ibidem in addit. num.*1.
Penſio erecta in Titulum ſuccedit loco beneficii, *ibidem num.*5.

E R R O R.

Nihil eſt magis contrarium conſenſui, quam error, *cap.*47. *num.* 11. *circa med. lib.*1.
Error excuſat Epiſcopum, ſi convocavit concurſum ſuper eo beneficio, in quo poterat non convocari, *ibidem*.
Error facti ſemper excuſat, *ibidem in fin.*

EXAMINATOR.

Examinatorum officium durat, quouſque alii in Synodo deputentur, *cap.*48. *num.*37. *lib.*1.
Quid ſi unus elapſo anno moriatur, *ibidem*.
Examinatores debent fideliter eorum munus exequi, *ibidem num.*39.
Delinquentes in officio debent removeri, *ibidem in fin.*
Quid ſi ante, vel poſt examen aliquid acceperint, *ibidem num.*40.

EXCOMMUNICATIO.

Excommunicatus non poteſt obtinere reſcripta juſtitiæ, *cap.*27. *num.*4. *lib.*1.
Non incurrit excommunicationem, qui percutit ignoranter clericum incedentem abſque habitu, & tonſura, *cap.*34. *n.*11. *lib.*1.
Inſordeſcentia in excommunicatione graviſſimum crimen eſt, *cap.*55. *num* 1. *lib.*1.
Excommunicatio, contemptus, & præſumpta hæreſis poſt annum inſordeſcentiæ ſunt delicta inter ſe diſtincta, *ibidem num.*2.
Excommunicatus poſt annum contumaciæ non auditur, *ibidem num.*15.
Non audiri quid importet, *ibidem num.*16.
Suſpectus de hæreſi, & excommunicatus poſt annum contumaciæ ut hæreticus damnatur, *ibidem num.*18.
Privatur Patronus jurepræſentandi, ſi per biennium in excommunicatione permanſit, *ibidem num.*19.
Excommunicatus eſt inhabilis ad beneficia, *ibidem num.*30.
Excommunicatus ob recurſum ad Judices laicos quoad jus, & titulum non auditur, *cap.*56. *num.*3. *lib.*1.
Excommunicatus non poteſt in judicio figuram actoris gerere, *ibidem num.*4.
Excommunicatus æquiparatur relegato, *cap.*3. *num.*1. *in fin. lib.*2.

E X E M P L U M.

Exemplo manifeſtius fit, quod dicitur, *cap.*60. *in addit. num.*8. *lib.*1.

EXPECTATIVÆ.

Clericus jus, quod habet ex literis expectativis, per aſſecutionem beneficii ſtatim amittit, *cap.*6. *num.*41. *lib.*1.
Expectativæ expirant ob profeſſionem, *cap.*8. *num.*7. *lib* 1.
Mandatum de providendo expirat, ſi ita proviſus perpetuo fiat inhabilis pro ſervitio eccleſiæ, *cap.*15. *num* 11. *lib.*2.
Uſus concedendi literas expectativas olim frequens erat in eccleſia, *cap.*26. *num.*4. *lib.*2.
Qua ratione fuerit introductus, *ibidem in* §. *Idque*.
Literæ expectativæ, & mandata de providendo à Tridentino abrogata ſunt, ubi de ratione, *num.*5.
Ordinarius non poteſt erigere Canonicatus cum expectativa, ubi caſus, & reſolutio, *num.*6.
Sub Decreto Tridentini Imperator non comprehenditur, *ibidem num.*7.
Clericus habens literas expectativas privatur præbenda, ſi intra certum terminum à Judice præfixum eam non acceptet, aut fuit notabiliter negligens, *ibidem num.*22.
Mandatum de providendo poſt notabilem negligentiam expirat, *ibidem num.*24.
Literæ expectativæ adepto beneficio expirant, *ibidem num.*32.
Reliqua vide in verbo primæ preces quoad beneficia.

E X T E N S I O.

Ubi eadem concurrit ratio, fit extenſio de beneficio ad penſionem, *cap.*27. *in addit. num.*5 *lib.*1.
Nec dicitur extenſio, ſed comprehenſio, *ibidem in fin.*

F A C T U M.

Principis reputatur inter caſus fortuitos, *cap.*47. *num.*16. *lib.*1.

F A C U L T A S.

Addendi, & diminuendi in prima expeditione literarum Apoſtolicarum cenſetur con-

Digitized by Google

conſumpta, *cap.68. num. 12. 15. lib.1.*
FALSIFICATIO.
Literarum Apoſtolicarum inter publica delicta connumeratur, & dicitur quodammodo crimen læſæ majeſtatis humanæ, *cap.33. num.1., & in addit. num.1. lib.1.*
Clericus tripliciter dicitur falſificator literarum Apoſtolicarum, *d. cap.33. num.2.*
Gravius punitur falſificator literarum Apoſtolicarum, quam utens tranſumpto, *cap.53. num.5. lib.1.*
FEUDUM, FEUDATARIUS.
Feudum Militiæ adſcribitur, *cap.5. num.9., & in addit. num.3. lib.1.*
Feudatarius fit Miles, & deſinit eſſe clericus, *ibidem num.9. in fin.*, declara ut ibi, *num.10. 11.*
Aliud eſt feudum, aliud titulus, *cap.5. in addit. num.6. in fin. lib.1.*
Feudatarius alienans ſine conſenſu Domini portionem feudi olim ea ſpoliabatur, *cap.24. num.3. lib 1.*
Hodie vaſſallus alienans inconſulto Domino in totum, vel in parte feudum ipſo jure amittit, *ibidem in fin.*
Feudatarius non ſervans fidelitatem Domino feudo privatur. *cap 37, num 4. lib.1.*
FILIUS.
Non eſt privandus beneficio ob delictum Patris, *cap.26. num.1. lib.1.*
Limita ob atrocitatem criminis, *ibidem num.2.*
Appellatione filiorum ſimpliciter veniunt tam nati, quam naſcituri, *ibidem num 6.*
Filius non eſt puniendus in corpore ob delictum Patris, ſecus in bonis, *cap.32. in addit. num.8. in fin. lib.1.*
FORMA.
Reſervatio penſionis recipit formam à Decreto Papæ, *cap.70. in addit. num 2 lib.1.*
Ceſſante forma ceſſat formatum, *ibidem num 3.*
Ceſſante forma permiſſiva ſuccedit forma deſtructiva, *ibidem num.4.*
Forma à jure inventa non poteſt adimpleri per æquipollens, *cap.5. num.27. lib.2.*
FRUCTUS.
Clericus de fructibus beneficii poteſt libere diſponere, ſecus regularis, *cap.24. numer.18. 19. 20. lib.1.*
Clericus privatus beneficio per ſententiam legis tenetur ad fructuum reſtitutionem à die commiſſi criminis, *cap.36. num.21. lib.1.*
Clericus concubinarius ſemel monitus non deſiſtens privatur fructibus beneficii, *cap.2. num.6. lib.2.*
Proviſus de duabus præbendis cum onere alternatim inſerviendi utrique eccleſiæ, ſi modo infirmus ſit, facit fructus ſuos utriuſque præbendæ, *cap.6. in addit. n.7. lib 2.*
Quid ſi adſit conſuetudo in contrarium, ratio dubitandi, *ibidem num 8. 9. 10. 11.*, ſed contrarium verius eſt, *num.12. 13.*, ubi reſolutiones.
FUNDATOR.
Beneficii non poteſt ex intervallo conditionem adiicere, ut unum beneficium non ſit incompatibile cum alio uniformi, *cap.21. num.11. circa med. lib.1.*
Fundatores in limine erectionis beneficii varias adijciunt conditiones, *cap.60. num.1. lib.1.*
Fundator in erectione legem adjicere poteſt, ut Capellania eccleſiaſtica, ſeu laicalis ſit incompatibilis cum beneficio, *ibidem*, in prima concluſione.
Conditio continuæ reſidentiæ in beneficio à fundatore adjici poteſt, *ibidem num.4. & 5. in fin.*
Quomodo id intelligatur, *ibidem num.6.*
Hujuſmodi conditio comprehendit etiam tres menſes carentiæ, ſi fundator velit, & debet ſervari, *ibidem num 7. 8.*, & magis adhæret Decreto Tridentini, *ibidem.*
Conditio, ut beneficia vacent per ingreſſum in religione, ex lege fundationis eſt ſervanda, *ibidem num.18.*
Fundator poteſt in erectione beneficii conditionem adjicere, ut admittatur extraneus, donec ſuperveniat unus de familia *ibidem num.31.*, contra Pittonium, *ibidem in fin.*
Fundator in erectione beneficii poteſt adjicere conditiones juri contrarias, *ibidem num.33. cap.61. num.1. lib.1.*
Fundator in erectione beneficii poteſt adjicere conditionem, ut illud conferatur infanti, *cap.65. num. 19. lib 1.*
GENERALIS.
Dicitur Prælatus ſuæ religionis, *cap.14. num.3. lib.1.*
Generalatus officium eſt, ſed non differt à Prælatura regulari, ſeu Abbatia cum poteſtate Epiſcopali, *ibidem num 5. 6.*
Generalis æquiparatur Epiſcopo, *ibidem circa med.*
Generalis idem ſonat, ac Abbas, *ibidem in fin.*
Generalis à deffinitorio, ſeu conventu ex cauſa juſta poteſt amoveri, *cap.14. in addit. num.2. in fin. lib.1., cap.17. num.22. lib.2.*
GRATIA.
Qui gratia abutitur gratiam amittit. *cap.10. in addit. num.3. in fin., cap.53. num.15. lib.1.*
Gratia Papæ ſola Signatura, & verbo perficitur, *cap.51. num.1. lib.1.*
Gratia Papæ non poteſt revocari, *ibidem.*
Limita ex juſta cauſa, *ibidem num.2.*
Gratia Papæ dat jus in beneficio, ſed ante literarum expeditionem dicitur informis, *ibidem num.3.*
Gratia Principis ex ſola ſubſcriptione vim habet, *ibidem num.5.*
Gratia Papæ etiam re integra per ejus obitum non expirat, *ibidem num.21. cap.64. num.17. lib.1.*
Gratia reſervationis penſionis habet datam in

 cor-

Digitized by Google

corpore proviſionis Abbatiæ, *cap.52. in addit. num.2. lib* 1.

Gratia, ut dicatur perfecta, ſufficit voluntas Papæ ſolo verbo declarata, *ibidem n.*17.

Dicitur perfecta ex ſola Singrapha Prodatarii, *ibidem num.*18.

Item ex ſola Signatura, *ibidem num.*19.

Sola Signatura perficit gratiam, & dat jus proviſo ante datam, *ibidem num* 20.

Differentia inter gratiam nominationis, & alias gratias beneficiarias, *ibidem n.*22.

Differentia inter gratiam, & datam, *ibidem num.*24.

Gratia penſionis, cujus fructus exigi non poſſunt, non eſt perfecta literis non expeditis, *ibidem num.*40.

An gratia ad beneficium vacaturum per obitum Papæ expiret, *cap.64. num.*23. 24. 25. *lib.*1.

Gratia concepta *motu proprio* non venit ſub generali revocatione, *cap.70. num.8.lib.*1.

Gratiæ concernentes intereſſe Cameræ intra tres menſes regiſtrari debent, *ibidem num.*9.

Gratia coadjutoriæ, & reſignationis etiam poſt obitum coadjuti, & reſignantis expediri poſſunt, *ibidem num.*11.

Gratia coadjutoris uti anterior præfertur gratiæ impetrantis, *ibidem num.*12.

An gratia Papæ ſuper reſervatione penſionis per ejus obitum extinguatur, diſtinguitur, *cap.24. in addit. num.7. cap.25. in Addit. num.6. lib.*2.

Gratia ſignata à Miniſtro Papæ ſuper reſervatione penſionis per obitum Papæ extinguitur, *d cap.24. in addit. num.*8.

GUBERNIUM.

Politicum repugnat ſtatui clericali, *cap.5. num.*12., *cap.60. in addit. num.4. lib.*1., declara ut ibi, *d. cap.5. num.*13.

HÆRESIS.

Quid ſit, *cap* 25. *num.3. lib.*1.

Hæreticus non eſt, qui male ſentit de Sacramentis in genere, ſed qui in errore perſeverat, *ibidem in fin.*, ubi quod hoc caſu vacant ipſo jure beneficia, *ibidem num.*4.

Differentiæ inter hæreticum, & Apoſtatam, *ibidem num* 13.

Differentia inter regulares, & clericos ſeculares quoad probationem hæreſis, *ibidem num.*24.

Papa propter hæreſim deſinit eſſe caput eccleſiæ, *ibidem num.29. in fin.*

Filius ob hæreſim patris liberatur à patria poteſtate, *cap.26. in addit. num.5. lib.*1.

Hæreticus non poteſt pro clericis impetrare beneficia, *cap.27. num.1. lib.*1.

Hæreticus non poteſt apprehendere poſſeſſionem eccleſiæ vacantis, *ibidem num.*6.

Hæreticus deterioris conditionis eſt, quam ſervus, & Hebræus, ubi de ratione, *num.*8.

Suſpectus de hæreſi poſt annum contumaciæ ut hæreticus damnatur, *cap.55. num.4. lib.*1.

Hæreticis ſponte comparentibus beneficia de æquitate reſtituuntur, *cap.14. num.4. lib.*2.

HOMICIDIUM.

An propter homicidium qualificatum vacent ipſo jure beneficia? Duplex opinio, *cap.36. num.*25. 26., *cap.42. num.1.lib.*1.

Ob ſimplex homicidium clericus beneficio eſt privandus, *d. cap.36, num.26. in fin.*, *cap.60. num.32. lib.*1.

Clericus ob homicidium qualificatum traditur curiæ ſeculari, *d. cap.36. num.*27., ſed hoc importat, ut durius ſit puniendus, & citius privandus beneficio, *ibidem num.*28., *cap.37.num.18. in fin.lib.*1.

Homicida eſt incapax beneficiorum, *d. cap.36. num.*29.

Collatio beneficii obtenta in Curia à ſimplici homicida non valet, non facta mentione delicti, *ibidem num.*30.

Amplia, ſi clericus condemnatus fuiſſet, *ibidem num.*31., & ſufficit ſententia etiam nulla ex defectu juriſdictionis, *ibidem num.*32.

Vir occidens uxorem in adulterio deprehenſam pœna ordinaria non punitur, *cap.1. num.9. lib.*2.

Pater de jure poteſt impune occidere adulterum cum filia, *ibidem num.*10.

HONESTAS.

Vacationes ex turpiſſimis criminibus ortæ propter honeſtatem non ſunt explicandæ, & *quare cap.40. num.1. lib.*1.

Honeſtas in ſcribendo ſervanda eſt, *ibidem num.*3.

IGNORANTIA.

Facti excuſat à pœna, *cap.54. num.*15., *cap.58. num.21. lib.*1.

Ignorantia non excuſat à pœna ſuſpenſionis ob ſuſceptionem ordinum ab Epiſcopo, qui Epiſcopatui renunciavit, *cap.57. num.11. lib.*1.

Ignorantia, dummodo probabilis ſit, excuſat, ſecus craſſa, & ſupina, *cap.54.n.15. lib.*1.

ILLEGITIMUS.

Illegitimi utroque jure odioſi, *cap.4. num.4. lib.*2.

An filius illegitimus prohibeatur ut Capellanus amovibilis inſervire eccleſiæ, cui Pater ſuus olim inſervivit, ratio dubitandi, *ibidem num.*7. 8., reſolutiones, *num.*9. 10.

An nepos legitimus ex filio illegitimo diſpenſatus poſſit obtinere beneficium avitum; Prima opinio negat, *ibidem numer.*11. 12.; Secunda affirmat, ubi reſolutiones, *num.*13. 14.

Filius illegitimus ex patre illegitimo diſpenſatus ad beneficia poteſt obtinere beneficium avitum, *ibidem num.*15.

Natus ex radice infecta eſt capax beneficii aviti, *ibidem num.*17.

An Tridentinum obſtet filio illegitimo, quominus poſſit inſervire eccleſiæ receptitiæ, in qua ejus pater miniſtravit, Cardina-

dinalium opiniones, *ibidem num.*18., caſus, & reſolutio, *num.*19. *in fin.*

Illegitimus ſive mediate, ſive immediate incapax eſt beneficii paterni, *ibidem n.*20.

Amplia, ut illegitimus prohibeatur obtinere beneficium, quod habet jus miniſtrandi in eccleſia paterna, *ibidem num.*21., ubi caſus, & reſolutio.

Archidiaconus habens jus præſentandi ad eccleſias parochiales, in quibus percipit certos reditus, non poteſt præſentare filium illegitimum, *ibidem num.*22.

Illegitimus non poteſt audire confeſſiones in eccleſia paterna, *ibidem num.*23.

An illegitimus prohibeatur devotionis cauſa celebrare in eccleſia, in qua ejus pater obtinet, vel obtinuit beneficium, Cardinalium opiniones, *ibidem num.*24., & reſolutio, *num.*25.

Decretum de non celebrando ab illegitimo in eccleſia paterna apponitur à Sacra Congregatione, & quare, *ibidem n.*26.

Differentia inter filios legitimos, & illegitimos quoad obtinenda immediate beneficia paterna, *ibidem num.*27.

An Epiſcopus illegitimis poſſit diſpenſare ad beneficia, *ibidem num.*28.

Illegitimus diſpenſatus ad ordines cenſetur etiam diſpenſatus ad beneficia, *ibidem num.*29., diſtingue ut ibi.

Regulares illegitimi ſunt capaces beneficiorum ſimplicium, ſecus habentium curam, & adminiſtrationem, *ibidem n.*30.

Pater legitimus poteſt obtinere beneficium filii illegitimi, *ibidem num.*31., ubi reſolutio.

An pater illegitimus poſſit obtinere beneficium filii? Duplex opinio, *ibidem num.*32. 33., reſolutio Sacræ Congregationis, *num.*34.

Irregularitas contracta à filiis illegitimis pœna non eſt, ſed quoad executionem juris talis dicitur, ubi de vacatione beneficiorum, *ibidem num* 35. 36.

Illegitimus eſt incapax penſionis, niſi ſit diſpenſatus, *cap.*4. *in addit. num.*1. *lib.*2.

Illegitimus diſpenſatus ad clericatum penſionem in eccleſia paterna obtinere non poteſt, *ibidem num.*2.

Limita, ſi beneficium patris in allud commutatum ſit, *ibidem num.*3.

Limita in filio legitimo ex filio illegitimo quoad penſionem ſuper beneficio avito reſervandam, *ibidem num.*4.

An pater poſſit transferre penſionem in filium illegitimum? ratio dubitandi, *ibidem num.*5., ſed contra, *num.*6., ubi reſolutiones.

Quid in penſione reſervata in beneficio alterius ad favorem illegitimi in fraudem Tridentini, *ibidem num.*7. 8.

IMMUNITAS.

Non gaudet privilegio immunitatis, qui alium in eccleſia occidit, *cap* 37. *num.*14. *circa med. lib.*1.

IMPERITUS.

Beneficio eſt privandus, ſecus ſi mediocri polleat ſcientia, *cap.*8. *num.*14., ubi caſus *num* 15. *lib* 2.

IMPETRATIO, IMPETRATOR.

Impetrans beneficium non tenetur inquirere de jure poſſeſſoria, ſed ſufficit juſtificare vacationem de facto, *cap.* 1. *num.*19. *cap.*67. *n.*22. *lib.*1.

Proviſus de beneficio per vacationem de jure præfertur alteri per vacationem de facto, *cap.*1. *num.*23.

Beneficium vacans per matrimonium poteſt conferri, & impetrari, *cap.*3. *num.*16. *lib.*1.

Amplia in Capellania, ſeu adminiſtratione eccleſiaſtica, *ibidem num.*26. *circa fin.*

Valet impetratio beneficii contra clericum non incedentem in habitu, & tonſura, *cap.*5. *num.*25. *in fin. lib.*1.

Non valet impetratio beneficii uniti ob incompatibilitatem, præſertim ſi cura eccleſiæ exerceatur per Vicarium, *cap.*6. *num.*15. *lib.*1.

Beneficia vacantia per aſſecutionem alterius poſſunt libere impetrari, *cap.*6. *num.*37. *lib.*1., declara ut ibi.

Impetrans per obitum præfertur ei, qui impetravit beneficium vacans ob profeſſionem emiſſam ante annum probationis, *cap.*8. *num.*26. *lib.*1.

Impetratio beneficii uti vacantis per obitum, ubi vere vacat ob profeſſionem, ſuſtinetur, ubi de ratione, *ibidem num.*27.

Quid requiratur in impetratione eccleſiæ parochialis ob non ſuſceptos ordines intra annum, *cap.*10. *num.*20. *lib.*1.

Beneficia, quæ vacant per promotionem ad Epiſcopatum, uti reſervata debent impetrari, ſecus ſi Epiſcopus habeat indultum, *cap.*12. *num.*9. *lib.*1.

Qui impetrat beneficium vacans per obitum Epiſcopi habentis indultum, male impetrat uti reſervatum, *ibidem in fin.*

Impetratio per obitum Epiſcopi comprehendit etiam reſervationem, *ibidem num.*10.

Impetrans per obitum, ſi reſignans intra 20. dies deceſſerit, præfertur ei, qui eadem data obtinuit beneficium uti vacans per renunciationem, *cap.*46. *num.*8. *lib.*1.

Limita, ſi impetrans per renunciationem eſſet in data anterior, præſertim ſi adjecta ſit clauſula quovis modo, *ibidem n.*9.

Impetrans beneficium uti vacans ob non publicationem tenetur id probare, & quomodo, *cap.*49. *num.*23. 24. *lib.*1.

Non valet impetratio beneficii ex capite, quod proviſus intra annum literas non expedivit. *cap.*51. *num.*20. *lib.*1.

An valeat impetratio beneficii contra proviſum à Papa, qui extra ſemeſtre literas expedivit, *ibidem num.*31. 32.

Non valet impetratio beneficii ob ſolam tranſumpti expeditionem, *cap.*53. *n.*6. *lib.*1.

Limita, ſi aliud appareat de mente Papæ, *ibidem num.*7.

Valet impetratio beneficii vacantia ob aſſecutionem alterius, tametſi ſecundum beneficium litigioſum ſit, ſed ut literæ impetrantia exequi debeant, expectandua eſt litis eventus, *cap.54. num.6. lib.1.*

Amplia, ſi fructus pro certo tempore ſpectent ad monaſterium, *ibidem num.8. 9.*

Tutius eſt impetrare primum ob aſſecutionem alterius, quam ſecundum, ubi de ratione, *num.18.*

Clericus dimittens primum beneficium animo aſſequendi aliud, ſi primum ſub eadem data obtinuit, præfertur alteri, *ibidem num.24.*, ubi de ratione.

Valet impetratio beneficii contra clericum contumacem, & excommunicatum ob non paritionem Decretis Apoſtolicis non obſtante reſignatione, *cap.55. num.34. lib.1.cap.3. num.14. lib.2.*

Valet impetratio beneficii ob recurſum ad Judices laicos, dummodo recurſus probetur, *cap.56. num.18. lib.1.*

Limita, ſi clericus præventive obtinuit abſolutionem, & reſtitutionem in integrum *ibidem num.21.*

Valet impetratio beneficii ob promotionem clerici ad ſacros ordines ante legitimam ætatem, *cap.57. num.6. lib.1.*

Valet impetratio beneficii contra clericum, indebite retinentem jura, bona, ſcripturas Cameræ, Sedis, & Palatii Apoſtolici, & quid impetrans probare teneatur, *cap.58. num.20. 21. lib.1.*

Beneficium collatum ab Epiſcopo infanti tamquam vacans poteſt à Papa impetrari, *cap.65. num.20. lib.1.*

Limita, ſi collatum ſit ſub conditione obtinendi diſpenſationem à Papa, *ibidem num.21.*

Beneficia regularia, quæ vacant ob amotionem, jure devoluto impetranda ſunt, & à quibus, *cap.66. num.22. lib.1.*

Impetratio dignitatis dote carentis non valet, *cap 67. num.21. lib.1.*

Dignitas nulliter erecta non poteſt conferri, *ibidem num.23.*

Beneficium noviter erectum poteſt impetrari facta mentione novæ erectionis, *ibidem num 25.*

Beneficium ob non expreſſum verum valorem poteſt à Papa impetrari, *cap.68. num.3. in fin. lib.1.*

Impetratio quomodo fieri debeat, *ibidem num.12.13.*

Beneficium viventis impetrari non poteſt, *ibidem num.13. circa fin.*

Impetratio beneficii intra annum contra clericum contumacem ex cauſa delicti ſuſtinetur, reſolvitur, ſi clericus intra annum compareat, *cap 69. num.9. lib.1.*

Impetrans beneficium per obitum præfertur impetranti ob privationem, ſi clericus intra annum compareat, & decedat, *ibidem num.31.*

Limita, ſi impetrans ob privationem eſſet anterior in data, vel inſerta eſſet clauſula quovis modo, *ibidem num.32.*

Limita, ſi delictum probatum ſit, vel ſit notorium, *ibidem num.33.*, ubi quod impetrans per ſententiam privationis præfertur impetranti per obitum, *ibidem num.34.*

Beneficia vacantia ob non reſidentiam poſſunt conferri, ſeu impetrari, *cap.5. num.31. 32. lib.2.*

Impetratio beneficii uniti non valet, *cap.16, num.4. lib.2.*

Limita, ſi doceatur de revocatione unionis, & nova beneficii creatione, *ibidem numer.5.*

Beneficium unitum ad certum tempus poſt lapſum temporis poteſt conferri, aut impetrari, *ibidem num 9.*

Reliqua vide in verbo Collatio.

IMPUTATIO.

Clericus ſibi imputet, ſi dimittens primum beneficium pauperem eccleſiam acceptavit, *cap.54. num.31. in fin. lib.1.*

INCAPAX.

Beneficii eſt etiam incapax penſionis, *cap.9. in addit. num.8. 10.*, *cap.57. in addit. num 6. lib 1.*

INDULTUM.

Indultum percipiendi fructus intuitu officii ceſſante officio expirat, *cap.2. in Addit. num.14. circa fin. lib.1.*

Indultum eſt ſtricte interpretandum, *cap. 3. in Addit. num.7. lib.1.*

Indultum retinendi penſionem in ſtatu Conjugii quandoque loquitur de Virgine, quandoque de muliere, *ibidem num 8.*

Nullum verbum in indultis otioſum remanere debet, *ibidem num.14.*

Indultum de primo, non ulteriori matrimonio interpretatur, *ibidem num17.*

Indulta retinendi duo beneficia regulariter denegantur, & quare, *cap.7. num.53.54.55. lib.1.*

Limita ex cauſa tenuitatis fructuum, *ibidem num.56.*, exempla, *ibidem num.57. 58 60. 61. 62.*, ubi de ratione *num.63.*

Indultum retinendi penſionem in ſtatu Conjugii expeditum poſt contractum matrimonii non eſt revalidandum, *ibidem in addit. num.15.*, ubi de ratione, *num 16.*

Indultum retinendi penſionem in ſtatu matrimonii non extenditur ad militiam, *ibidem num.17.*

Indultum retinendi beneficia in uno Epiſcopatu non extenditur ad alium, *cap.12. n.7. lib.1.*

Reliqua vide in verbo Diſpenſatio.

Indulta retinendi duos Epiſcopatus in Hiſpaniis, Galliis, & Italia non datur, ſecus in Germania, & quare, *cap.13. n.12.13. lib.1.*

An indultum retinendi ſecundum Epiſcopatum conceſſum ex cauſa timoris ceſſet ceſſante timoris cauſa, ratio dubitandi, *ibidem num.14.*, ſed contra, *num.15.16.*, declara, *num.18.*

Diffe-

Digitized by Google

Differentia inter indultum, & legem, *ibidem num* 17.
Indultum adminiſtrandi bona eccleſiæ non comprehendit facultatem conferendi beneficia, *cap.* 18. *num* 18. *l b.* 1,
Indulti tenor eſt inſpiciendus, *cap.* 20. *in Addit. num.* 7. *lib.* 1.
Indulta ordinariorum conferendi beneficia in menſe Apoſtolico ſub pæna vacationis ipſo jure, ſi proviſus intra ſex menſes literas Apoſtolicas non expediverit, *cap.* 52. *num.* 1. *lib.* 1.
Indultum, quod emanavit in favorem indultarii, in ejus odium non debet retorqueri, *ibidem num* 3. *in fin.*
Indultum conferendi unum beneficium ſub eadem pæna vacationis, ſi literæ Apoſtolicæ non expediantur, quandoque etiam conceditur, *ibidem num.* 17.
Indultum Principis late eſt interpretandum, *ibidem num.* 25.
Indulta conferendi beneficia ratione menſis per obitum Papæ expirant, ſed ad tempus, *ibidem num.* 26.
Indultum ceſſat ceſſante cauſa ſtudii, *cap.* 64. *in addit. num.* 11. *lib.* 1.
Indultum infirmis non ſolum pro fructibus beneficii, ſed etiam pro diſtributionibus aliquando conceditur, *cap.* 6. *in addit. num.* 13. *lib* 2., declara ut ibi.
Indulta, & ſuperviventiæ percipiendi fructus pro ſolvendis debitis ceſſant, ſi aliunde debita extincta ſint, *cap.* 16. *in addit. num* 5. *lib.* 2.
Indulta de conferendis beneficiis per obitum Papæ expirant, ſed non ſemper, *cap.* 25. *num.* 2. 4. *lib.* 2.
Indulta conferendi beneficia in menſibus Apoſtolicis, prout indulta Cardinalium per obitum Papæ expirant, *ibidem num.* 6., ubi de ratione.
Quid in indulto, quod ſibi Cardinalis reſervavit conferendi omnia beneficia rejecta congrua Epiſcopo? *ibidem num.* 7., ubi caſus.
An per obitum Papæ expiret indultum, ſi inter Cardinalem indultarium, & Epiſcopum reſignatarium aſſenſu Papæ convenerit, ut ambo uterentur indulto conferendi beneficia in menſe Apoſtolico, ratio dubitandi, *ibidem num.* 8., ſed contra *num.* 9., ubi rationes.
Indultum conceſſum, ut clericus poſſit abeſſe ab eccleſia intra triennium pro aſſequenda laurea doctorali, non expirat, licet intra annum lauream aſſequatur, *cap.* 29. *n.* 11, *lib.* 2.
Reliqua vide in verbo Privilegium,

INDULTARIUS.

An collatio beneficii redeat ad indultarium ſi proviſus non expediat intra ſex menſes literas Apoſtolicas; Prima opinio affimat, *cap.* 52. *num.* 4. 5 6. 7. 8.; Secunda negat *num.* 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15., diſtinguitur *num.* 16. *lib* 1. *cap.* 70. *num.* 5 *lib.* 1.
An penſio reſervata per indultarium per ejus obitum expiret, antequam conficiatur inſtrumentum collationis, *cap.* 25. *in addit.*, ubi ratio dubitandi *num.* 3, ſed contra, *ibidem num.* 4. *lib* 2.
Differentia inter gratiam Papæ, & Indultarii, *ibidem num.* 5.
Indultarii gratia attribuitur Papæ, *ibidem num.* 7. 8.
Reſervatio penſionis vere eſt gratia Indultarii, *ibidem in fin.*, ubi de ratione.

I N F A M I S.

Repellitur à beneficiis, *cap.* 33. *num.* 7., *cap* 40. *num.* 8., *cap.* 59. *num.* 21. *lib.* 1.
Infamia facti rejicit clericum ab aſſequendis beneficiis, *cap.* 36. *num.* 32. *in fin. lib.* 1.
Infamia juris, & facti privat ipſo jure honoribus, & dignitatibus, *cap.* 45. *in addit. num.* 1. *in fin. lib.* 1., *cap.* 1. *num.* 16. *circa med. lib.* 2.
Infamis non cenſetur beneficio privatus, niſi in ſententia exprimatur, *cap.* 1. *num.* 19. *lib.* 2.

I N F I N I T A S,

De jure eſt evitanda, *cap* 52. *num.* 13. *lib.* 1.

INHABILITATIO.

Inhabilitatus ad majus, vel ſimile beneficium non cenſetur inhabilitatus ad minus, *cap.* 54. *num.* 17. *lib* 1.

INOBEDIENTIA.

Species rebellionis eſt, & punitur pæna privationis beneficiorum, *cap.* 27. *num.* 10. *cap.* 28. *num.* 7. *lib.* 2.
Species ſacrilegii eſt mandatis ſuperioris reſiſtere, *ibidem*.
Inobediens efficitur infamis, & ab eccleſia ejicitur, *ibidem in fin.*

INNOCENTIA.

Poſt annum contumaciæ detecta alii non præjudicat, *cap.* 69. *num.* 23. *lib.* 1.
Quid operetur, *ibidem in fin.*

I N Q U I S I T U S.

Clericus pendente inquiſitione ad beneficia promoveri non poteſt, *cap.* 27. *num.* 30. *in fin. lib* 2.

INTERDICTUM.

Ex delicto Regis totum interdicitur regnum, *cap.* 26. *num.* 5. *lib* 1.
Violans interdictum ſuſpenſus eſt ab officio, beneficio, & caret omni juriſdictione, *cap.* 3. *num.* 5. *lib.* 2.
Violans interdictum incurrit ipſo facto excommunicationem, & quoad hoc exemptio non ſuffragatur, *ibidem*.

INTRUSUS, ET OCCUPATOR.

Intruſus quis ſit, & quis violentus occupator, *cap.* 21. *num.* 1. *lib.* 1.
Intruſus, & violentus occupator non debent eſſe melioris conditionis, quam juſtus beneficii poſſeſſor, *ibidem num.* 3. *circa fin.*

IRREGULARIS.

Eſt incapax beneficii, *cap.* 3 *num.* 3. *lib.* 2.
Irregularitas non eſt propriè cenſura, *ibidem*.
Irregularis ob concomitantiam in homicidio voluntario privatur beneficio, *ibidem in fin.*

Irregularis ex defectu à beneficiis non arcetur, *cap.4. num.1. lib.2.*
Limita in irregularitate ex defectu natalium, *ibidem num.2.*
Differentia inter irregularitatem originis, & criminis, *ibidem num.3.*

JUDEX, JUDICIUM.

Plures Judices ſimpliciter delegati morte unius juriſdictionem amittunt, *cap.48. num.38. lib.1.*
Judicium manutentionis de jure non eſt appellabile, ſecus judicium proprietatis, *cap.56. num.5. in fin. lib.1.*
Limita de jure canonico, *ibidem num.6.*
Judicium magis firmum eſt, quod pluribus ſententiis confirmatur, *cap.5. num.5. circa fin. lib.2.*
Cæcus non poteſt in Judicem eligi, nec promoveri ad dignitatem Senatoriam, & ejus electio reſolvitur, *cap.15. num.8. lib.2.*
Judex, qui furere incepit, amittit exercitium judicandi, *ibidem num.9.*
Judex creatus propter cæcitatem nec judicaturam, nec dignitatem Senatoriam amittit, *ibidem num.13.*

JURAMENTUM.

Fidelitatis clerico feudatario in ſtatu eccleſiaſtico eſt connaturale ratione ſubjectionis, quæ Papæ debetur, *cap.5. in addit. num.4. circa med. lib.1.*

JUSPATRONATUS.

Non cadit ſub reſervationibus Apoſtolicis, *cap.67. num.16. in fin. lib.1.*

J U S.

Quod non incepit etiam extinguitur, *cap.5. in addit. num.11. lib.1. cap.27. in addit. num.8. lib.2.* declara, & diſtingue, ut ibi.
Jus ad rem eſt incompatibile cum jure in re, *cap.6. num 39. in fin. & 41. in fin. lib.1.*
Jus ad rem, ſeu jus in ſpe facilius extinguitur, quam jus in re, *cap.6. num.40. lib.1.*
Reſoluto jure datoris reſolvitur jus acceptoris, *cap.10. in addit. num.5. in fin. lib.1.*
Jus ad rem in proviſione non intelligitur præſervatum, *cap.16. num.7. lib.1.*
Jus de præſenti non ita facile tolli poteſt, *ibidem circa fin.*
Nemo poteſt in cauſa propria jus ſibi dicere, *cap.21. num.13. cap.38. num.10. in fin. lib.1.*
Creditor abſque decreto Judicis invadens rem debitoris jus crediti amittit, *d.cap.21. num.13. in fin.*
Summum jus ſumma eſt injuria, *cap.44. num.6. in fin. lib.1.*
Jus ſuum nemo amittit ex ſola negligentia, niſi caveatur, *cap.51. num.22. lib.1.*

L A I C U S.

Poteſt eſſe præbendatus, ſed non Canonicus, *cap.4. num.8. lib.1.*
Laicus eſt incapax penſionis, *ibidem in addit. num.3.*
Penſiones laico non ſolent reſervari, niſi habenti habitum religionis, *ibidem num.13.* ſed contra *num.18.*, ubi reſolutio *num.19.* exempla *num.20.*
Laicus invitatur ad cauſas matrimoniales, *cap.48. num.2. lib.1.*
Intereſſe poteſt in cauſis, in quibus agitur de fide, *ibidem.*
Laicus poteſt præſentari ad beneficium familiare, *ibidem num.4.*
Laici de rebus eccleſiæ nihil diſponere poſſunt, *cap.19. num.15. lib 2.*

L E G A T U M.

Legatarius non poteſt propria auctoritate capere poſſeſſionem rei legatæ, *cap.38. num 12. lib 1.*
Apprehendens propria auctoritate poſſeſſionem rei legatæ, legatum amittit, *ibidem in fin.*
Libertas cenſetur pure relicta, licet modus impleri debeat, & modo non impleto reſolvitur, *cap.68. num.6. lib.1.*
Legatum remanet caducum, ſi legatarius ante mortem Teſtatoris fiat incapax, *cap.15. num.10. lib.2.*
Legatum relicto Monaco, ne Abbas eum moleſtet, valet, *cap.18. in Addit. num.3. lib.2.*

L E X.

Canonica non minus à poteſtate, quam à ratione pendet, *cap.1. num.4. lib.1.*, ubi differentia inter legem civilem, *ibidem num.5.*
Lex civilis etiam rationi innititur, *ibidem.*
Ratio legis civilis non ſemper reddi poteſt, *ibidem.*
Quod placet Principi pro lege habetur, *ibidem in fin.*
Leges pontificiæ, prout imperatoriæ moribus utentium comprobantur, *cap.5. num.24. lib.1.*
Differentia quoad non uſum inter legem pontificiam, & imperatoriam, *ibidem num.25.*
Lex interpretans, & extendens intelligi debet juxta terminos legis interpretatæ, & extenſæ, *cap.21. num.3. in fin. lib.1.*
Leges eccleſiaſticæ ex cauſa, loco, & tempore conſiderantur, *cap.27. num.11. in fin. lib.1.*
Lex, quæ fundatur in præſumptione, non habet locum in foro conſcientiæ, *cap.30. num.12. in fin. lib.1.*
Lex generaliter loquens generaliter eſt intelligenda, *ibidem num 15.*
Lex adaptatur ad ea, quæ facile accidunt, *cap 46. num.4. circa med. lib.1.*
Mitius agitur cum lege, quam cum miniſtro legis, *cap 60. num.13. in fin. lib.1.*
Legis proprium eſt futuris, non præteritis caſibus providere, *cap.63. num.16. lib.1.*
Lex præſentibus, & futuris caſibus providet, *cap.4. num.6. lib.2.*
Leges abrogatæ inſerviunt pro interpretatione in ſimilibus caſibus, *cap.19. num.10. lib.2.*
Ex lege abrogata licet argumentari, *cap.23. num.8. in fin. lib.2.*

LITERÆ APOSTOLICÆ.

Non habent certum tempus, intra quod expediri debeant, *cap.51. num.23.cap.70. num.10. lib.1.*

Penſionarius non tenetur literas expedire, *cap 51 in addit. num.1. lib.1.*

Literæ in forma *rationi congruit* dantur ad jus conſervandum, *cap 52. in addit. num.23. lib.1.*

Literæ Apoſtolicæ ad probationem gratiæ requiruntur, *ibidem num 37.*

Limita ex contraria mente Papæ, *ibidem num.38.*

Literæ dicuntur expeditæ, ſi ſunt plumbatæ, *ibidem num.43.*

Literæ habentur pro expeditis, ſi ex culpa Miniſtrorum Datariæ ad aliud tempus differantur, ubi de ratione, *num.45 46.*

Literæ penſionis æquiparantur literis beneficialibus, *cap.51. in addit. num.4. cap.53. in addit. num.1. in fin. lib.1.*

Actus expeditionis literarum non eſt reiterabilis, *cap.68. num.14. 15. lib.1.*

Regula 55. Cancellariæ poſt expeditas literas cum expreſſione falſi valoris annullat alias expeditiones etiam motu proprio conceptas, *ibidem num.17.*

LITERÆ MONITORIÆ.

Præceptoriæ, & exequtoriæ non dant jus in beneficio ante receptionem, *cap.26. num 20. lib.2.*

LITIGANTES.

Appellatione litigantium, qui veniant, *cap.59. num.6. lib.1.*

LUDOVICUS BORBONIUS CARDINALIS INFANS.

Filiis Regum etiam infantibus dignitas eccleſiæ debetur, *cap.65. num.12. lib.1.*

Filii Regum Reges ſunt, licet regnum non habeant, *ibidem.*

Filii Regum cum dignitate eccleſiæ naſcuntur, *ibidem num.13.*

Filii Regum non ſolvunt cenſum, aut tributum, *ibidem num 14.*

Non tenentur legibus civilibus, *ibidem num.15.*

Diſpenſantur legibus eccleſiaſticis ad obtinenda plura beneficia, *ibidem num.16.*

Filii Regum etiam infantes poſſunt libere promoveri ad quamcumque eccleſiæ dignitatem, *ibidem num.17.*

Creatio Ludovici Borbonii Cardinalis infantis defenditur, *ibidem num.18.*, & *num.19. in fin.*

MAGNUS MAGISTER.

POteſt cum conſilio generali contra equites dilapidantes pœnas juris cumulare, & ſuperaddere, *cap.27. num.4. lib.2.*

Statutum, ut equites dilapidatores bonorum commendis priventur, eſt conforme diſpoſitioni juris, *ibidem num.5.*

Ob aſſumptionem ad magnum magiſterium vacant commendæ, & dignitates, *ibidem num 36. 39. in fin.*

Magnus Magiſter facit figuram Principis, *ibidem num.37.*

An penſio eccleſiaſtica ob aſſumptionem ad magnum magiſterium extinguatur, *ibidem in addit. num.2. 3. 4.*

Quid in penſione reſervata ſuper commenda, *ibidem num.5.*

Magnus Magiſter nequit ſtatutis religionis derogare, *ibidem num.7.*

MALEDICTIO, MALEDICUS.

Differt à blaſphemia, *cap.41. num.1. lib.1.*

Maledicus contra Principem tripliciter ſumitur, *ibidem num.2.*

Maledicus jure civili arbitrio Judicis punitur, *ibidem num 4.*

MANDATUM.

Fines mandati diligenter ſunt cuſtodiendi, *cap 30. in addit. num.11 lib.1.*

Mandati fines excedens nihil egiſſe videtur, *ibidem.*

MANUALITAS.

Reſpicit proviſum, qui poteſt à beneficio amoveri, non beneficium, *cap.10. n.13. lib.1.*

MANUTENTIO.

Vicario ad nutum amovibili non competit, *cap 66 num 3. in fin. lib.1.*

Amplia in Capellano ad nutum amovibili, *ibidem num 7.*

Danda eſt in beneficiis clerico injuſte ſpoliato, quoties non ſe habuit pro ſpoliato, *cap.2. num.25. in fin. lib.2.*

Amplia in Canonico nulliter privato ex capite non reſidentiæ, *cap.5. n 21. in fin. lib.2.*

Priori regulari, qui á jure officio privatus eſt ex capite criminis, manutentio non eſt danda, ſecus clerico ſeculari, qui de criminibus pœnitentiam peregerat *firmo tamen ſequeſtro*, ubi de ratione, *cap.17. num 8. lib.2.*

MATERIA.

Doctores, qui tractant hanc materiam, *cap.1. num.2. lib.1.*

Materia beneficiorum vacantium ratione potius, quam ſola Doctorum auctoritate diſcutienda eſt, *ibidem num.6.*

MATRIMONIUM.

Repugnat cum clericatu ad effectum retinendi beneficia, & proventus eccleſiaſticos, *cap.3. num.1. & in addit. num.1. lib.1.*

Conſenſus non deeſt in matrimonio contracto à clerico cum puella impubere, ſed potius arguitur animus mutandi ſtatum pro effectu vacationis beneficii, *ibidem num.11.*

Conjugatus eſt incapax beneficii, *ibidem num.26. circa med.*

Conjugatus eſt incapax Capellaniæ, ſeu adminiſtrationis eccleſiaſticæ, *ibidem.*

Per matrimonium clericatus expirat, præterquam quoad privilegium fori, & Canonis, *ibidem in addit. num.1. in fin.*

Sub mutatione ſtatus in indultis matrimonium non venit, niſi expreſſe dicatur, *ibidem num.21.*

MEMBRA.

De jure capiti correſpondere debent, *cap.*19. *num.*15. *in fin. lib* 2.

MILITIA.

Eſt ſtatus incompatibilis cum clericatu, *cap.*5. *num.*1. 4. *lib.*1.

Militia ſtatui laicali, & matrimoniali æquiparatur, *ibidem num.*7.

Miles quis dicatur, *ibidem num.*8. *circa med.*

Militia eſt ſtatus laicalis, & clericis interdicta, *ibidem in addit. num.*1.

Milites Sancti Jacobi, de Spatha ſunt capaces beneficiorum ſecularium, *cap.*9. *n.*17. 18. *& in addit. num.*6. *lib.*1.

An Miles Sancti Jacobi inhabilis ſit ad retinenda beneficia eccleſiaſtica abſque diſpenſatione, *ibidem in addit. num.*7. 8. 9. 10. 11.

Miles è Militia remotus honores, gradus, & ſtipendia amittit, *cap.*1. *num.*27. *in fin. lib.*2.

Miles propter nimiam ebrietatem cingulo militari exuitur, *cap.*2. *num.*3. *lib.*2.

Miles excuſatur, ſi legitimo impedimento detentus ad diem certum non venerit, *cap.*5. *num.*29. *in fin. lib.*2.

Milites deſertores gradibus militaribus ſpoliantur, *cap* 14. *num* 14. *lib.*2.

Miles non veniens intra certum diem privatur ſtipendiis *cap.*26. *num.*23. *lib.*2.

MINISTER.

Non debet eſſe tenax, ubi ejus Dominus eſt fidelis, & largus diſpenſator, *cap.*18. *num.*25. *lib.*1.

MINOR QUOAD RESTITUTIONEM IN INTEGRUM.

An clericus minor renuncians beneficium ſit in integrum reſtituendus? Duplex opinio, *cap.*2. *num.*5. 6. 7. *cap.*49. *num.*2. *in fin. lib.*1.

Quid in ſimplici nominationis, ſeu præſentationis renunciatione, *d. cap.*2. *num.*8.

Minor in remiſſione, ſeu renunciatione penſionis non eſt in integrum reſtituendus, *ibidem in addit. n.*6. ubi de ratione *n.*7.

Clericus minor exigens penſionem per executores ante clericatum, & poſt lapſum tempus ſuſcipiendi primam tonſuram in integrum eſt reſtituendus, *cap.*10. *in addit. num.*4. *lib.*1.

Minor juriſperitus non poteſt impugnare contractum ex defectu ſolemnitatum, & quare, *cap.*53. *num.*13. *lib.*1.

MONACHUS, ET NOVITIUS.

Monachus poſt profeſſionem habetur pro mortuo, *cap* 8. *num.*1. *&* 27. *lib.*1.

An Novitius poſſit promoveri ad dignitatem eccleſiaſticam, *ibidem num.*8. 9.

Novitius intra annum probationis non amittit jus in ſpe, quod exemplificatur, *ibidem num.*10.

Monachus, ſeu Religioſus profeſſus non eſt mortuus, niſi civiliter, *cap.*8. *in addit. num.*3. *lib.*1.

Regularis eſt incapax penſionis, *ibid. n.*4.

Monachus, ſeu Regularis quoad jura ſpiritualia habetur pro mortuo, *ibide num.*6.

Novitius potius regularis, quam clericus reputatur, & non pauca jura amittit, *cap.*60. *num.*17. *lib.*1.

Monachus eſt incapax penſionis ad vitam *cap.*66. *in addit. num.*2. *lib.*1.

Monachus æquiparatur ſervo, *ibidem n.*5.

Penſiones Monaci ſunt manuales *cap.*14. *in addit. num.*2. *lib.*2.

Monaci non habent, niſi ſolum exercitium officii, *ibidem num.*3., ubi quod facilius amittitur exercitium officii, quam jus beneficii *num.*4.

Monachus, ſeu regularis ſimilis eſt coadjutori *cap.*17. *num.*20. *lib.*2.

Monaci Prioratus, & Obedientias ad vitam obtinere non poſſunt, & obtentas ſuperior libere poteſt revocare *cap.*19. *num.*4. *lib.*2.

Monachorum, & Canonicorum regularium Prioratus, & Officia ſunt manualia *ibidem num.*5.

MONITIO.

Requiritur, antequam clericus beneficio privetur *cap.*60. *num.*10. *lib.*1.

Limita, ſi aliud ex lege fundationis cautum ſit, *ibidem*.

Sine monitione incurritur pæna conſtitutioni negativæ adjecta, *ibidem num.*11.

MORA.

De jure civili poſt lapſum temporis non poteſt amplius purgari *cap.*10. *num.*16. *circa med lib.*1.

Ex ſola die non intelligitur commiſſa in amiſſione juris quæſiti, *ibidem num.*18.

Mora, ſi conſiſtat in paucis diebus, de jure civili purgatur, *ibidem num.*19. *cap.*60. *num.*12. *lib.*1.

Limita, ſi aliud conſtet de mente fundatoris *cap.*60. *num.*13.

MORS.

Omnia ſolvit *cap.*1. *num* 26. *in fin.*, *& in addit. num* 2. *lib.*1.

Ubi fit mentio mortis, intelligitur de naturali, *ibidem num.*27. 32.

Captus ab hoſtibus habetur pro mortuo, *ibidem num.*30., *& in addit. num* 3. *circa med.*

Mors civilis non æquiparatur morti naturali, niſi in caſibus à jure expreſſis, *ibidem in addit. num.*4.

Mors naturalis in officiis vacabilibus, & cenſibus vitalitiis ex mente contrahentium, non civilis attenditur *cap.*8. *num.*19. *circa med. lib.*1.

Pro mortuo habetur, qui à dignitate remotus eſt, *cap.*15. *in Addit. n.*8. *lib* 2.

Mors civilis æquiparatur naturali quoad officiorum privationem *cap.*30. *n.*4. *lib.*2.

MULTITUDO.

Multitudini parcitur in crimine perduellionis *cap.*29. *num.*12. *lib.*1.

MUNERA.

Civilia exigunt intervalla temporum, *cap.*18. *num.*5. *lib.*2.

NEGO-

NEGOTIATIO.

Mercaturæ ars clericis repugnat *cap.7. in addit. num.1. lib.1.*

Clericis, & monacis interdicta eſt *cap.27. num.14. lib.2.*

Clerici poſt trinam monitionem perdunt ex hoc capite privilegium clericale, *ibidem*.

Milites mercimoniis deputandi non ſunt, *ibidem num.16.*

NOMINATIO.

Rex nominans Prælatum ad Epiſcopatum, ſi nominatus, antequam præconizzetur, decedat in Urbe, poteſt iterum nominare *cap.16. num.16. lib.1.*

Nominatio nullum jus tribuit nominato *ibidem cap.18. num.22. in fin.*, *cap.20. n.14. lib.1.*

Rex poteſt iterum nominare, ſi nominatus Prælatura privatus ſit ob adminiſtrationem ante confirmationem *cap.18. num.22. in fin. lib.1.*, declara ut ibi.

Nominatio ſolemnis ſimilis eſt poſtulationi *cap.20. num.12. lib.1.*

Nominatio regia ſimilis eſt electioni, quæ dat jus nominato, *ibidem num.13.*

Nominatio regia dicitur beneficium Principis, *ibidem in fin.*

Rex indultarius dignus eſt prærogativa iterum nominandi, etiamſi indignum elegerit, *ibidem num.16.*, ubi de ratione *num.17.*

Nominatio Regis facta de indigno refertur ad errorem facti, *ibidem num.18.*

Facultas nominandi, ſi actus non habuit effectum, non dicitur conſumpta *cap.52. num.12 lib 1.*

Item per primum actum dicitur conſumpta, ſi verſemur in diſpoſitione hominis, *ibid. num.14.*, & *in addit. num.26.*

Nominatio trahit ipſo jure executionem *cap.52, num.15.*

Nominatio perſonæ reſervatarii quoad penſionem trahitur ad initium proviſionis gratiæ Principalis *cap.52. in addit. num.5. lib.1.*

Nominatio quid ſit, *ibidem num.6.*

Nominationes habentes datam in corpore proviſionis non datantur, *ibidem num.7.*

Nominatio ad penſionem plenum jus tribuit, ſi nominatus gratiam acceptavit, *ibidem num 27. in fin.*

Nominatio non dicitur conſumpta in actu recpetibili, *ibidem num 30.*

Non dicitur conſumpta, ſi menti diſponentis ſatisfactum non eſt, *ibidem num.31.*

In nominationibus regiis, quæ ob præmorientiam nominati effectum non habuerunt, iterum facultas nominandi ad Principem revertitur, *ibidem num.32.*

Differentia inter collationem beneficii, & nominationem penſionis, *ibidem num.44.*

NOTORIUM.

Quomodo intelligatur, *cap 20. num. 2. lib.2.*

Notorium intelligitur juxta diſpoſitionem juris, *ibidem num.3.*, ubi reſolutio.

Notorium juris quid ſit, *ibidem num.4.*

Notorium facti quid, *ibidem num 5.*

Notorium præſumptionis quale? *ibidem num.6.*

In delicto notorio, quod conſtat per confeſſionem, vel evidentiam facti, vel per præſumptiones locum habet Tridentini decretum contra regulares notorie extra clauſtra delinquentes, *ibidem num.8.*

Reliqua vide in verbo regularis quoad privationem officii ob crimen ſcandali.

NULLUM.

Non ſolum dicitur, quod nullam vim juris habet, ſed quod eſt imperfectum *cap.17. in addit num.7. lib.1.*

NUNCIUS.

Nuncii Sedis Apoſtolicæ ampliſſimis potiuntur prærogativis, *cap.34. num.17. lib.1.*

Offendens Nuncium incidit in crimen læſæ majeſtatis, *ibidem num.18.*

OCCUPATIO.

Occupator beneficii poteſt obtinere gratiam tituli revalidatoriam, *cap.21. n18. lib.1.*

Quid exprimere debeat, *ibidem in fin.*

Pro re violenter occupata de jure non valet confirmatio Principis, etiamſi de violentia mentio fiat, *ibidem num.19.*

Gratia revalidatoria obtenta ab injuſto beneficii occupatore non tenet in præjudicium impetrantis, *ibidem num 20.*

Violenta beneficiorum occupatio clericis prohibita eſt, & quare, *ibidem in addit. num.1.*

OFFICIUM.

Tabellionatus vile eſt, ac mecanicum, & clericis interdictum, *cap.5. num.17.*, & *in addit. num.7. in fin. cap.60. num.29. lib.1.*

Officia vacabilia ſunt in publico comercio, & titulo oneroſo acquiruntur, *cap.8. num. 19. in fin. lib. 1. cap. 30. num. 6. lib.2.*

Officia ſecularia dantur à Principe, ſeu ſenatu ad annum, & biennium *cap.65. num.23. lib.1.*

Officium adminiſtratoris eccleſiæ in ſpiritualibus, & temporalibus per obitum Papæ non expirat *cap.25. n.7. circa med. lib.2.*

OFFICIUM JUDICANDI, ET POSTULANDI.

Officium judicaturæ, & poſtulationis inviti impartiri non licet, *cap.59. num.2. lib.1.*

Poſtulare contra amicum quædam ſpecies eſt inhumanitatis, *ibidem num.3.*

Durum eſt judicare, & poſtulare contra potentes, *ibidem num.4.*

OFFICIA REGULARIA QUOAD PRIVATIONEM, ET VACATIONEM.

Abbates, & Prælati regulares ab eorum officiis removendi non ſunt, niſi pluries deliquerint in officio, & negligenter adminiſtraverint *cap.*17. *num.*1. 2. *lib.*2.

Abbati, ſeu Prælato regulari male adminiſtranti bona, & jura monaſterii dandus eſt coadjutor, ſeu Coadminiſtrator, *ibidem num.*3.

Regulares inferiores pro levibus cauſis ab officiis removendi ſunt, *ibidem num.*4., ubi de ratione.

Regulares ſummarie, & ſola facti veritate inſpecta ab officiis removentur, ſecus clerici ſeculares, ubi ratio differentiæ *num.*5.

Prior regularis deſtituit, & privat Monacos officiis, *ibidem num* 6.

Prior regularis introducens fæminas in monaſterium, ibique ſcandaloſe converſatur, officio privatus eſt, *ibidem num.*7.

Prælatus regularis ob dilapidationem bonorum, & fructuum officio privandus eſt, *ibidem num.*9. immo ipſo jure amittit officium, *ibidem num.* 10.

Prælatus regularis ob dilapidationem fructuum adminiſtratione & officio privandus eſt, *ibidem num* 11., differt in hoc clericus ſecularis, *ibidem num.*12. ubi ratio differentiæ,

Regularis officio privandus eſt, ſi timetur de futura dilapidatione, ſecus clericus ſecularis, *ibidem num.*13.

Ampliatur, ſi Prælatus regularis præjudicet regulæ, aut illam non obſervet, *ibidem num.*14.

Regularis amovetur ab officio ob majus, & commune bonum, ſecus clericus ſecularis, *ibidem num.*15. 16.

Ob cæcitatem, & paralipſim vacant officia regularia, prout coadjutoria, *ibid. num.*21.

Prælati regulares habentes jus perpetuum à definitorio, aliiſque vocalibus ab officiis removeri poſſunt, *ibidem num.*22.

Officium monachale poſt triennium vacat, *cap.*18. *num.*6. *lib.*2.

Quandoque vacat quoad exercitium poſt acceſſum ſuperioris, *ibidem num.*7.

Vacat etiam intra terminum ob amotionem factam à definitorio, *ibidem num.*10.

Multo magis, ſi amotio ex cauſa facta ſit, *ibidem num.*11.

Officia regularia ſunt ad nutum amovibilia, *ibidem num*12.

Monaci ordinis Clunlacenſis Prioratibus ad preces obtentis ſpoliantur, *ibid. n.*14.15,

Item Monaci montis Virginls, *ibidem.*

Hodie ex Conſtitutionibus Apoſtolicis ob crimen ambitus officia, & dignitates regularium ipſo jure vacant, *ibidem num.*16.

Ampliatur pæna contra aſſequentes dignitates, & officia intuitu perſonarum extra græmium ordinis Sancti Auguſtini; Item contra monacos Caſſinenſes, *ibidem num.*11.

Amplia contra fratres Sancti Hieronymi Congregationis Feſſulanæ, *ibidem n.*18., ubi de ratione *in fin*

Parochus regularis ab Epiſcopo Inſtitutus poteſt ab Abbate removeri *cap.*18 *in addit. num.*5. *lib.*2.

Reliqua vide in verbo regularis quoad privationem officii ob crimen ſcandali.

OFFICIA ROMANÆ CURIÆ QUOAD PRIVATIONEM, ET VACATIONEM.

In Romana Curia omnia vacant *cap.*30. *num.*1. *lib.*2.

Officia vacabilia Romanæ Curiæ vacant per obitum,& reſignationem à Papa admiſſam, *ibidem num.*2.

Vacant ob crimen hæreſis, falſificationis literarum Apoſtolicarum, privationem, & depoſitionem, *ibidem*, & de ratione *num.*3. 4.

Non vacant per matrimonium, militiam profeſſionem religioſam, *ibidem num.*5.

Officia vacabilia non continentur ſub regula de infirmis, *ibidem num.*6. *in fin.*, ubi de ratione *num.*7.

Officium; ubi ita ſe habet conſuetudo, vacat morte, non renunciatione, ſi reſignans intra 40 dies moriatur, *ibidem num.*9.

Infirmus non poteſt officia Romanæ Curiæ reſignare, *ibidem num.*10.

Officia Romanæ Curiæ vacant ob delictum in officio perpetratum, quod exemplificatur, *ibidem num.*11.

Qui falſo negat adeſſe ſocietates ſuper officio vacabili, privationem beneficii ſtatim incurrit, *ibidem num.*14., ubi rationes.

Officia hujuſmodi vacant per privationem, ſi in literis ita cautum ſit, ſive privatio ſequatur per definitivam, ſive per contumacialem ſententiam, *ibidem numer.*15. 16.

Auditoratus Rotæ, clericatus Cameræ, & officia adminiſtrationis vacant per matrimonium, & profeſſionem religioſam, *ibidem num.*17.

Canonicatus, & beneficia urbis olim erant compatibilia cum Auditoratu Rotæ, *ibidem num.*18., ubi de ratione.

Limita ex Conſtitutione Clementis XII, *ibidem num.*18. *circa fin.*, & quare, *ibid.*

Auditoratus Rotæ vacat per promotionem ad Epiſcopatum, *ibidem num.*19.

Item clericatus Cameræ, Theſaurariatus, & his ſimilia, *ibidem num.*20

Officia Romanæ Curiæ vacant per promotionem ad Cardinalatum, *ibidem num.*21.

Limita in officiis, quæ ſunt in publico commercio, *ibidem num.*22.

ONUS.

Onus miſſæ poteſt adjici præbendæ *cap.*63. *in addit. num.*2. *lib.*1.

Onus

Digitized by Google

Onus eſt, quod indicitur à lege *cap.16. in addit. num.7. lib.2.*

ORDINARII COLLATORES QUOAD BENEFICIA REGULARIA.

Ordinarii collatores poſſunt conferre beneficia ſimplicia etiam ſecularibus cum onere ſuſcipiendi habitum, & emittendi profeſſionem intra annum, ſecus Abbatias, & beneficia adminiſtrationem habentia *cap.9. num.1. lib 1.*, ubi ratio diſparitatis *num.2 3.*

Reprobatur quoad ſecundam partem conſuetudo in contrarium *num.4.*, ubi de ratione.

Non poſſunt apponere decretum nunc pro tunc, *ibidem num.5.*, ubi rationes *numer.6.*

An poſſint apponere decretum, ut non emiſſa profeſſione intra annum beneficia regularia ipſo jure vacent, ratio dubitandi *num.7. 8. 9.*, ſed contra, *ibidem num.10 11.*

Non profeſſi intra annum beneficiis regularibus privandi ſunt, ſed decretum vacationis eo ipſo adjici non poteſt, ubi differentia inter pœnam vacationis inflictam à lege, vel ab homine *ibidem num.13.*

An ordinarius collator poſſit reſervare penſionem non profeſſo ad certum tempus, & donec beneficium aſſequatur, ratio dubitandi *cap.9. in addit. num.1. lib.1.*, ratio decidendi. *ibidem num.2. 3. 4.*

An poſſit penſionem reſervare cum clauſula ex nunc prout ex tunc, *ibidem num.5.*

ORDO.

Tempus ſuſcipiendi ſacros ordines in Parochis, aliiſque habentibus curam animarum incipit à die captæ poſſeſſionis eccleſiæ *cap.10. num.5.*, *cap.11. num.19. lib.1.*, licet in literis dicatur, quod incipiat à die conceſſionis *d. cap.11. num.18.*

Epiſcopus conferens ordines extra tempora per annum ab uſu Pontificalium ſuſpenſus eſt, & clericus arbitrio Epiſcopi *cap.57. num.4. lib.1.*

Ad titulum patrimonii quis non debet ſacros ordines ſuſcipere, niſi pro utilitate, & neceſſitate eccleſiæ *cap.8. num.8. lib.2.*

Clericus renuens ſuſcipere ſacros ordines ratione delicti beneficio eſt privandus, *ibid. num.11.*

Quid ſi utilis ſit, & delictum ſit occultum, *ibidem num.12.*

Quid ſi ſe excuſet propter illiteraturam, *ibidem num.13.*

Nemo regulariter cogi poteſt ſacros ordines ſuſcipere *cap.9. num.10. lib.2.*

De jure hoc onus adjici poteſt, *ibidem n.11.* ubi reſolutio.

Valet ſtatutum, ut in poſterum proviſus de præbenda teneatur ſacros ordines ſuſcipere, præſertim ob utilitatem, & neceſſitatem eccleſiæ, *ibidem num.12. 13.*

Proviſus de canonicatu ſufficit, quod habeat ætatem, ut intra annum promoveatur, *ibidem num.17.*

Epiſcopus poteſt clerico aſſignare ſtipendium, ſeu penſionem cum onere ſuſcipiendi accolitatum, vel lectoratum ſub pœna privationis *cap.9. in addit. num.1. lib.2.*

Clericus non ſuſcipiens ſacros ordines intra annum de jure amittit medietatem diſtributionum, *ibidem num.2.*, ubi reſolutiones, & diſtributiones perceptas reſtituere tenetur, *ibidem num.3.*, ubi caſus, & reſolutio.

Proviſus diſpenſatus ætati lucratur diſtributiones, uſquequo perveniat ad ætatem ſuſcipiendi ſacros ordines, *ibidem num 4.*, ubi caſus, & reſolutio.

Clericus in ſacris non conſtitutus diſtributiones, & fructus in parte, vel in totum amittit, ſi ſtatuto ita caveatur, *ibidem num.5. 6. in fin.*

Limita, ſi ob litem ad ſacros ordines promoveri non potuit, *ibidem* reſolutio *in fin. & num.6.*

Clericus non conſtitutus in ſacris juſte percipit diſtributiones ex lege fundationis, *ibidem num.7.*, ubi caſus, & reſolutio.

Reliqua vide in verbo coactio.

ORIGO.

Origo eſt principium, & cujuſcumque rei pars potiſſima *cap.1. num.11. lib.1.*

PACTUM.

AN Papa approbet pactum initum inter reſignantem, & reſignatarium quoad indultum conferendi beneficia juxta regulas Cancellariæ, vel prout de jure, & pro quo eff.ctu *cap 25. num 10. lib.2*

PALATIUM APOSTOLICUM.

Quale ſi. *cap 58. num.18. lib.1.*

PAPA.

Non ſolet præjudicium irrogare alternativæ Epiſcopi *cap.1. num 34. lib.1.*

Poteſt concurrere in proviſione beneficii cum inferiore collatore, *ibidem in fin.*

Poteſt conferre beneficia vacantia per matrimonium in urbe contractum *cap.3. n.32. lib.1.*

Solet pro una vice conferre beneficia patronalia vacantia per obitum in urbe, *ibid. num 35.*

Quid ſi vacent per matrimonium in urbe contractum, *ibidem num 36.*

Conferre poteſt beneficia regularia cum clauſula *ex nunc, prout ex tunc*, & cum decreto, ut *poſt annum* profeſſione non emiſſa vacent, *cap.9. num.14. lib.1.*

Poteſt diſpenſare, ut non profeſſus obtineat commendam ad biennium, *ibidem n.15.*, ubi caſus, & reſolutio.

Conferre poteſt vicariam unitam ob non promotionem vicarii ad ſacros ordines intra annum *cap.10. num 21. lib.1.*

Papa conferens beneficium ob non promotionem ad ordines intra annum derogaſſe præ-

præſumitur juripatronatus eccleſiaſtico, *ibidem num.22.*
Amplia in eccleſia parochiali de jurepatronatus laicalis, quod declaratur, *ibidem num.23.*
Papa debet eum eligere in Epiſcopum, qui ſit gratus Populo, clero, & capitulo *cap.19. num.15. lib.1.*
Penſiones, & beneficia quoad Papam ſunt manualia, *ibidem in addit. num.4.*
An collatio beneficii facta à Papa ſchiſmatico valeat? *cap.29. num.6. 7. lib.1.*
Papa poteſt facere, ut beneficium, quod uno modo vacat, alio modo vacare cenſeatur *cap.46. num.7., cap.49. num.22. in fin. lib.1.*
Papa cenſetur voluiſſe, ſi interogatus idem reſpondiſſet *cap.52. num 7. lib.1.*
Collatio Papæ ſolo verbo declarata tribuit jus in beneficio, *ibidem in addit. num.21.*
Papa habet jura in ſcrinio pectoris, & in ſuis actibus imperfectum non patitur, *ibidem in addit. num.41.*
Papa duplicem perſonam repræſentat *cap.58. num.2. lib.1.*
Papa condens legem tenetur ſequi veſtigia ſuorum prædeceſſorum, *cap.63. num.9. lib.1.*
Papa regulariter confert beneficia ad vitam *cap.64. num.1. lib.1.*
Papa conferre poteſt beneficia ad certum tempus, ſub conditione, & modo *cap.65. n.1. lib 1.*
Papa poteſt beneficium infanti conferre, & in adminiſtratorem Archiepiſcopatus eligere, & ad Cardinalatum promovere, *ibidem num.8.*
Papa in his, quæ juris poſitivi ſunt, ſummam habet auctoritatem, ubi quod aut dignos invenit, aut facit, *ibidem num.11.*
Papa ſtylo, & praxi non ſubjacet, ſed rationi *cap.5. num.3. in fin. lib.2.*
Ubi eſt Papa ſine Cancellaria, & audientia, ibi non eſt Curia *cap.23. num.32. lib.2.*, ſed contra *num.33.*
Papa regulariter beneficia, quæ vacant in Curia, confert *cap.24. num.1. lib.2.*
Papa conferendo non mutat naturam annalis capellaniæ *cap.29. num.36. lib.2.*

PAROCHUS.

Captivus recuperata libertate libere redit ad ſuam eccleſiam *cap.1. num.31. lib.1.*
Parochus pro evitandis ſcandalis cogitur eccleſiam renunciare *cap.2. num.17. lib.2.*
Item ſi ſit odioſus populo, *ibidem num.18.* ubi declaratur.
Parochus ob non reſidentiam quomodo ſit privandus *cap.5. n.6.7.8.9. cap.6. n.11. lib.2.*

PAROCHIALIS ECCLESIA.

Cura animarum nobilis, ſed periculoſa *cap.47. num.1., & 2. lib.1.*
Parochiales Eccleſiæ de jure non poterant conferri, niſi idoneis, & habilibus, *ibidem num.3.*
Amplia etiam ex Tridentino, *ibidem n.4.*
Quid inde decrevit Tridentinum pro eccleſiis parochialibus valide conferendis, *ibidem num.5.*
Quid etiam quoad hoc Pius V., *ibidem n.6.*

PAROCHIALIS ECCLESIA QUOAD GRAVAMEN.

Eccleſiæ Parochiales, quæ non excedunt valorem ſcutorum 100, non poſſunt penſionibus, aut reſervationibus gravari *cap.24. in addit. num.1. lib.2.*
Penſiones, ac fructuum reſervationes expediuntur in Dataria cum clauſula dummodo remaneant 100. pro rectore, *ibidem num.2.*
Quandoque Papa reſervat penſionem nullo habito reſpectu ad valorem eccleſiæ parochialis, ſed tamen cum clauſula *dummodo &c.*, *ibidem num 3.*

PAROCHIALIS ECCLESIA QUOAD VACATIONEM IN CURIA, VEL EXTRA.

Parochialis Eccleſia, quæ vacat in Curia vivente Papa, poteſt eo defuncto ab ordinario conferri *cap.24. num.2. lib 2.*
An parochialis eccleſia, quæ vacat in menſe apoſtolico, poſſit ab ordinario conferri, ſede apoſtolica vacante. Duplex opinio, *ibidem num.3.4.*
An ſimplex beneficium, quod vacavit in menſe apoſtolico, & habet curam animarum, poſſit conferri ab ordinario ſede apoſtolica vacante, *ibidem num.5.*
Quid ſi beneficium extet in eccleſia parochiali, & ſoleat conferri per concurſum, *ibidem num.6*
An eccleſia parochialis, quæ vacat per aſſecutionem alterius cum decreto, *ne alius præter Romanum Pontificem poſſit ſe ingerere*, ad ordinario conferri poſſit, ſi Papa interim obierit. Duplex opinio, *ibidem num.7.8.*
Eccleſia parochialis, quæ vacat ob non publicationem, ab ordinario, ſede apoſtolica vacante, poteſt conferri, *ibidem n.9.* & de ratione *num.10.*
Papa poteſt ſibi reſervare collationem eccleſiæ parochialis de jurepatronatus eccleſiaſtici, vel laicalis cum decreto, *ibidem num.11.*, ubi quod vi decreti eccleſia parochialis vacat in Curia etiam ſede apoſtolica vacante, *ibidem.*
Eccleſia parochialis juriſpatronatus eccleſiaſtici comprehenditur ſub *cap.ſi apoſtolica de præben. in 6.*, *ibidem num.12.*, ac per obitum Papæ jus eligendi magis idoneum in concurſu competit patrono eccleſiaſtico, *ibidem num.13.*, declara *num.14.*
Electus in concurſu jus, quod obtinuit ex prælectione ad eccleſiam parochialem, per obitum Papæ amittit, ſed contra *n.15.*
An eccleſia parochialis, & inſimul collegiata ſpectet ad ordinarium ſede apoſtolica vacante, diſtinguitur, *ibidem num.16.*
Quid in eccleſia parochiali ob non indictum concurſum devoluta ad ſedem apoſtolicam, *ibidem num.17.*

PA-

PATER.

Pater, & filius de jure cenſentur una, & eadem perſona cap.26. num.4. in fin., & in addit. num 3. lib.1.

Quid ſi unus eſt hæreticus, & alter catholicus, ibidem in addit. num.4.

Pater tenetur ad omnes expenſas factas à filio cauſa ſtudiorum cap.19. in addit. num.3. lib.2.

PATRIMONIUM.

Clerici æquiparatur beneficio, ſeu penſioni cap.8. num 20. circa med. lib.1.

PATRONUS.

Patroni fructuum eccleſiaſticorum contrectatores jurepatronatus non privantur, ſed ad fructuum reſtitutionem tenentur cap.24 num 9. lib 1.

Patronus exiſtens in Turno pro ea vice eſt ſolus dominus, & collator cap 35. num.17. circa med. lib.1.

Patroni eccleſiarum interdum paſtorem, & beneficiatos eccleſiæ patronalis occidere præſumpſerunt cap.37. num.1. lib.1.

Patroni tenentur defendere paſtorem, & beneficiatos eccleſiæ patronalis, ibidem num.2.

Patronus quoad fundationem eccleſiæ dicitur donans, ſed quoad jus præſentandi dicitur donatarius, ibidem num 7.

Patronus laicus ob recurſum ad judices ſeculares privatur pro ea vice jure præſentandi cap.56. num.14. lib.1.

Amplia in patronis eccleſiaſticis, ibidem num.15.

An patronus laicus habens jus nominandi ex privilegio apoſtolico teneatur nominare Abbatiſſam juxta qualitates juris, & Tridentini cap.21. num.23. lib.2., ubi Cardinalium opiniones cum reſolutione Sanctiſſimi.

Patronus nominans Abbatiſſam, quæ caret ætate, & aliis requiſitis, privatur pro ea vice facultate iterum nominandi, ibidem num.24.

PATRONUS QUOAD FACULTATEM RESERVANDI PENSIONES.

Patronus ex lege fundationis poteſt ſuper capellania laicali reſervare penſionem cap.29. in addit. num.1. lib.2.

Hæc penſio tamquam laicalis per matrimonium non extinguitur, ibidem num.2.

Item non extinguitur ob delictum, pro quo non intrat bonorum confiſcatio, alias tranſit in fiſcum, ibidem num.3.

Quid ſi penſio reſervata ſit intuitu clericatus, ibidem num.4.

Penſio laicalis reſervata à patrono ob delictum extinguitur, ſi in reſervatione talis pæna adjecta ſit, ibidem num.5., ubi de ratione num.6.

Penſio reſervata à patrono ſuper capellania eccleſiaſtica per matrimonium, privationem ex delicto qualificato extinguitur, ibidem num.7.

Quid in penſione reſervata à fundatore favore patroni pro tempore, ibidem n.8.9.

PAX.

Pacis violator capite plectitur cap.34. num.18. in fin. lib.1.

PECULIUM.

Traditum ſervo poteſt per dominum adimi, & per ademptionem moritur cap.66. in addit. num.4. lib.1., cap.17. in addit. num.3. lib.2.

PŒNA.

Non debet conſequi lucrum, ex quo quis pænam meretur cap.1. num.33. cap.52. num.6. lib.1.

Pæna juris non habet locum, niſi in caſibus à jure expreſſis cap.10. num.14. in fin. lib.1.

Pæna ſtatuti privantis abſentem à beneficio ultra 15. dies locum non habet, ſi clericus abſens ſit de licentia Epiſcopi extra alios 15. dies cap 18. num.14 in fin. lib.1.

Juſta cauſa excuſat à pæna, ibidem num.15. in fin., cap 22. in addit. num.5. in fin. lib.1

Nemo debet duplici pæna puniri cap.18. in addit num 3 cap 38. in addit. num.5. cap.45. in addit. num.7. in fin lib.1.

In pænis non debet fieri extenſio de toto ad partem cap 21. num 10. circa med. lib.1.

Pæna commenſurabilis eſt culpæ, & extra delictum non extenditur cap.24. num.1. in fin. lib.1.

Agentes, & conſentientes pari pæna puniuntur, ibidem in addit num.1. circa med. cap.29. num.13. §. hæc quidem in fin. lib.1.

Pæna, quæ infligitur contra primarios fautores, militat etiam contra adhærentes, cap.29. num.8. in fin. lib.1.

Pæna propter multitudinem delinquentium minuenda eſt, ibidem num.12.

Pæna mortis proprie eſt ordinaria cap 33. num.11. lib.1.

Pæna duplex poteſt infligi pro uno delicto, ibidem num.12. cap.58. num.12. lib.1.

Pæna ſpiritualis impoſita ab Epiſcopo contra ſacrilegum non tollit temporalem à judice inferendam cap.33. num.13. lib.1.

Remiſſio pænæ majoris non infert remiſſionem vacationis beneficii, ibidem num 14.

In pænis fit ſtricta interpretatio, ibidem num.17.

Pæna interficientis Epiſcopum non habet locum in interficiente Prælatum inferiorem cap.35. num.11. lib.1.

In pænis non eſt facienda extenſio de perſona ad aliam, ibidem num.15.

Item de uno caſu ad alium cap.36. in addit. num.6. in fin. lib.1., cap.1. in addit. num.3. lib.2.

In pænis habetur reſpectus ad qualitatem perſonæ cap.44. num.6. circa med. lib.1.

Qui non deliquit, non debet puniri cap.47. in addit. num.7. circa med. lib.1.

Abſolutus à pæna ſpirituali non cenſetur abſolutus à temporali cap.56. num.22. lib.1.

Pæna excommunicationis, & privationis beneficii repugnat cap.58. num.8. lib.1., ſed contra, ibidem num.12., ubi quod mul-

multiplex pæna pro eodem delicto poteſt infligi.
Pænæ emolliendæ ſunt potius, quam exaſperandæ *cap.2.in addit. num.2.in fin.lib.2.*
Multiplicitas pænarum de jure repugnat *cap 5. num 15. lib.2.*
Limita, ſi de jure ita cautum ſit, *ibidem num.16. cap.6. num 49. lib.2.*
PENSIO.
Penſio regulatur adinſtar uſusfructus *cap.1. In addit.num.2.lib.1.*
Titularis pro tempore, quo non percepit fructus, penſionem ſolvere non tenetur, *ibidem num.8.*
Penſio abſque aſſenſu ordinarii poteſt remitti, niſi aſſignata ſit in titulum patrimonii, ſecus beneficium, & quare *cap.2. in addit. num.4. 5. lib.1.*
Penſionis laicalis ſunt capaces laici, uxorati, & milites *cap.3. in addit.num 2 lib.1.*
Conjugatus, prout bigamus eſt incapax penſionis, *ibidem num.15.*
Penſio non repugnat cum beneficio *cap 6 in addit. num.1. cap 54. in addit. num.1. lib.1.*
Penſio non eſt beneficium *d cap 6. in addit. num.2. cap.38. in addit. num.3. cap.39. in addit. num.2. lib.1.*
Penſio regulariter reſervatur pro alimentis *cap.6.in addit.num.7.lib 1.*
Reſervatio penſionis pro alimentis clerici nobilis, & divitis non cenſetur facta intuitu alimentorum, *ibidem.*
Penſio ſtat loco beneficii *cap 11.in addit num.4. lib.1.*
Papa penſiones reſervatas ab ordinario iterum reſervat *cap.17. in addit. num.4. lib 1.*
Penſio reſervata ab Epiſcopo ex cauſa habet implicitum ſtatum validitatis, *ibidem num 6.*
Penſio eſt onus inhærens fructibus beneficii *cap.1.in addit.num.6.cap.18.in addit.num.2. lib 1.*
Penſio auctoritate privata poſſideri non poteſt *cap.23. in addit. num.2. cap.50. in addit. num.2. lib.1.*
Penſio isto modo venit appellatione beneficii *cap.27. in addit. num 1. lib.1.*
Penſio eſt pars beneficii, *ibidem num 2.*
In materia pænali appellatione beneficii non venit penſio, *ibidem num.3. cap.55. in addit. num.2. cap 59 in addit. num.1. lib.1.*
Appellatione redituum, & proventuum venit penſio *cap.28 in addit. num.4. lib.1.*
Penſio clericalis convenit cum beneficio *cap.30. in addit. num.2. circa med.lib.1.*
Appellatione bonorum, & jurium venit penſio *cap.32. in addit. num.10. cap.36. in addit. num.3 cap.43.in addit.num.4.cap.58. in addit. num.4., cap.59. in addit. num.6. lib.1.*
Penſio reſervata intuitu oneris ſpiritualis nihil differt à beneficio *cap.36. in addit. num.7. cir. med. lib.1.*
Penſio eſt quædam donatio certæ partis fructuum beneficii obtenta ex diſpenſatione eccleſiæ, *cap.37. in addit. n.4. lib.1.*
Appellatione quorumcumque beneficiorum venit penſio *cap.38. in addit. n.2. cap.43. in addit. num.2., cap.59. in addit. num.4. lib.*
Penſio eſt quid ſpirituale *cap.56. in addit. n.2, lib 1.*
Penſio parum differt à præbenda *cap.63 in addit. num.3. lib.1.*
Penſio poteſt reſervari ab Epiſcopo ad certum tempus *cap.65 in addit. num.3. lib.1.*
Item ex cauſa reſervari poteſt ad vitam, *ibidem num.4.*
Penſio poteſt ad certum tempus reſervari à Papa, *ibidem num 5.*, ubi exemplificatur.
Differentia inter penſionem, & onus *cap.16. in addit. num.7. lib 2.*
Penſio non poteſt reſervari, niſi habenti ætatem ſeptem annorum cum aliis vitæ laudabilis requiſitis *cap.22. num 4. 5. in addit. lib.2.*
Limita in penſione laicali, *ibidem num 6.*
Penſio poteſt reſervari ſuper officio Romanæ Curiæ *cap.30 in addit. num 9. lib 2.*
PENSIO QUOAD PRIVATIONEM.
Clericus ob occupationem beneficii penſione privari poteſt *cap.21. in addit. num.5. lib.1.*
Clericus ob violationem ſequeſtri penſione eſt privandus, *cap 22. in addit. num.3. lib.1.*
Excommunicatus penſione privari poteſt, *ibidem.*
Clericus, ſi ſequeſtrum reintegraverit, penſione non eſt privandus, *ibidem num.4.*, præſertim ſi ex aliqua cauſa illud violaverit, *ibidem num.5.6.*
Clericus ob doloſam alienationem rerum eccleſiæ penſione eſt privandus *cap.24. in addit. num.6. in fin. lib.1.*
Praxis tamen eſt, ut prius condemnetur ad reintegrationem, *ibidem num 7.*
Clericus penſione ſcienter obtenta ad preces hæreticorum eſt privandus *cap 27.in addit. num 3. in fin. lib.1,*
Clericus penſione ſibi per fraudem, & dolum ſuper beneficio reſervata eſt privandus *cap 31. in addit. num 6 lib.1.*
Clericus graviter offendens Prælatum ſimplicem, ſeu habentem poteſtatem quaſi epiſcopalem penſione eſt privandus *cap.35. in addit num.4 lib 1.*
An ob homicidium voluntarium clericus penſione privatus ſit, vel privandus, *cap.36. in addit. num.4.6.7. lib.1., cap.41. in addit. num.1. lib.2.*
Clericus occidens Rectorem, ſeu Beneficiatum eccleſiæ penſione eſt privandus, *cap.37. in Addit. num.8. lib.1.*
Quid in penſione laicali reſervata ſuper beneficio eccleſiaſtico? *ibidem num.9.*
Clericus cogens alium, ut proprium dimittat beneficium, penſione ſibi ſuper eodem beneficio reſervata non eſt privatus, nec privandus, *cap.39. in addit. num.1. & 3.*, ubi de ratione *num.4. lib.1.*
Quid ſi clericus cogens poſſeſſionem beneficii

cil habeat, & appellaverit, *ibidem n.5.*
Clericus ob crimen nefandum penſione privandus eſt, *cap.40. in addit. num.1.2. lib.1.*
Limita pro aliis ſimilibus delictis, *ibidem in fin.*
Clericus calumniator contra electum, ſeu poſtulatum penſione eſt privandus, ſi crimen objectum privatione dignum ſit, *cap.45. in addit. num.5. lib.1.*
An Clericus pro alio examini ſe ſubjiciens penſione ſibi ſuper eodem beneficio reſervata privandus ſit? *cap.50. in addit. num.3. 4. 5. 6. lib.1.*
Clericus ob recurſum ad Judices laicos penſione eſt privandus, *cap.56. in addit. num 4. lib.1.*
Clericus ſuſcipiens ſcienter ordines ſacros ante legitimam ætatem, & in eiſdem miniſtrans penſione privari poteſt, *cap.57. in addit. num.1. lib.1.*
Clericus ob crimen qualificatum penſione eſt privandus, *cap.59. in addit. num.2. lib.1.*
Clericus contumax penſione eſt privandus, *cap 69. in addit. num.1. lib.1.*, declara ut ibi *num.10.*
Perjurus judicialis penſione non eſt privandus, *cap.1. in addit. num.2. lib.2.*
Amplia in Clerico falſificante inſtrumenta publica, aut ſigillum Principis, *ibidem num.4.*
Amplia in Clerico damnato ad perpetuas triremes, *ibidem num.5.*
Clericis pro delictis incontinentiæ penſionibus privandi non ſunt, *cap.2. in addit. num.1. lib.2.*
Amplia in Clericis ebriis, & inhoneſte viventibus, *ibidem num 2.*
Quid ſi pluries moniti contumaces, & incorrigibiles ſint, *ibidem num 3.*
Clerici concubinarii poſt trinam monitionem penſionibus eccleſiaſticis privandi ſunt, *ibidem num.4.*
Limita in penſione laicali, *ibidem num 5.*
Clerici excommunicati, & ſuſpenſi penſionibus privandi ſunt, *cap.3. in addit.num.1. lib.2.*
Clericus ſuſcipiens munus advocati contra eccleſiam, à qua penſionem exigit, ea privandus eſt, *ibidem num.6.*
Clericus vagabundus, & contumax penſione privandus eſt, *cap.13. in addit. num.5. lib.2.*
Regularis dilapidator penſione ſibi reſervata vel ſimpliciter, vel ad tempus privandus eſt, *cap.17. in addit. num.1.lib.2.* ubi de ratione.
Ampliatur in Prælato regulari, *ibidem num 2.*
Limitatur in penſione ad vitam reſervata, *ibidem num.4.*
Quid requiratur, ut regularis dilapidator fructuum penſione ad vitam privari poſſit, *ibidem num.5. 6. 7.*
Penſiones, & adminiſtrationes regularium ſunt ad nutum Abbatis amovibiles, *cap.18 in addit. num.4. lib.2.*

PENSIO QUOAD RESERVATIONEM.

Solus Papa penſiones perpetuas reſervat, *cap.25. in addit. num.1. lib.2.*
Solus Papa concedit induita reſervandi penſiones, *ibidem num 2.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM.

Penſio eiſdem modis, quibus vacat beneficium, regulariter vacat, & extinguitur, *cap.1. in addit. num.1. cap 8. in addit. num.5. cap 27. in addit. num.6. cap.30. in addit. num.2. circa med. cap.37. in addit. num.2. in fin. cap.59. in addit. num.7. lib.1.*
Penſio vacat, & extinguitur, ſi dos beneficii in totum pereat, *cap.1. in addit. num.5. lib.1.*
Penſio extinguitur, ſi ceſſat jus percipiendi fructus ex parte titularis, *ibidem in addit. num 6.*
Penſio non extinguitur, ſi mutatio rei fit temporalis, aut momentanea, *ibidem num.7.*
Penſio, quæ non debetur, quodammodo extinguitur, *ibidem num 9.*, declara ut ibi, *num.10.*
Penſio per reſtaurationem, ſeu reædificationem rei pro dote eccleſiæ aſſignatæ non extinguitur, ſecus ſi in totum res diruta ſit, & deinde eiſdem cæmentis fuerit in integrum reſtituta, *ibidem num 13.14.15.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM PER OBITUM.

Penſio per obitum vacat, & extinguitur, *cap.1. in addit. num.2. lib.1.*
Penſio per mortem civilem non extinguitur, *ibidem num.3.*
Penſio per obitum reſervatarii extinguitur, prout uſusfructus, *cap.52. in addit. n.28. lib.1.*
Penſio interdum extinguitur præter obitum penſionarii, *cap.64. in addit. num.6 lib.1.*
Penſio proprie per obitum non vacat, ſed extinguitur, ut uſuſfructus, *cap.23. in addit. num.2. lib 2.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB REMISSIONEM.

Penſio extinguitur ob remiſſionem gratis factam, *cap.2. in addit. num.1. lib.1.*
Penſio non tam remiſſione, quam ſimonia extinguitur, ſi anticipatis ſolutionibus, & abſque aſſenſu Apoſtolico remiſſa ſit, *ibidem num.2.*
Limita, ſi commoditas remiſſa, ſeu ceſſa ſit, *ibidem num 3.*
Limita, ſi promiſſio vendendi facta ſit ſub beneplacito Apoſtolico, *cap.30. in addit. num.8. 9. lib.1.*
Quid requiratur, ut penſio ex hoc capite cenſeatur extincta, *ibidem num.10.*
Penſio extinguitur, ſi Penſionarius obtineat regreſſum ad beneficium, ſuper quo ejus favore ea erat impoſita, *cap.2. num 8. in addit. lib.1.*, ubi de ratione, declara ut ibi, *num.10. 12.*
Obtinens beneficium, in quo erat ejus fa-

vore penſio impoſita, dimiſſo voluntarie beneficio, non habet regreſſum ad penſionem extinctam, ſecus ſi coacte illud dimiſerit, *ibidem num.*11.

Obtinens beneficium, ut ſupra, & ſciens ad alium ſpectare, ſi deinde ſpolietur habet regreſſum ad penſionem ſibi ſuper eodem beneficio reſervatam, *ibidem n.*12., diſtinguit Gigas, *ibidem*.

Impugnatur diſtinctio Gigantis, *ibidem in fin.*

An penſio Cardinali reſervata per renunciationem dignitatis vacet, & extinguatur, diſtinguitur, *ibidem num.*14.

Penſio reſervata intuitu militiæ, ſeu officii, dimiſſa militia, & officio extinguitur, ſecus ſi reſervata ſit contemplatione perſonæ, *ibidem num.*15.

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB MATRIMONIUM.

Penſio per matrimonium vacat, & extinguitur, *cap* 3. *in addit. num.*1. *cap.*4. *in addit. num.*12. *lib.*1.

Limita in penſione laicali, *d. cap.*3. *in addit. num.*2.

Limita in penſione pro benemeritis, & ſervitiis reſervata, *ibidem num* 3.

An indultum retinendi penſionem in ſtatu conjugii ſuffragetur pro matrimonio cum Vidua contracto; Ratio dubitandi, *ibidem num.*4. 5., ſed contra, *ibidem numer.*6. 7., ubi quod penſio per matrimonium cum Vidua extinguitur.

Penſio extinguitur per matrimonium cum Vidua. ſi indultum loquatur de muliere, ſeu virgine, *ibidem num.*9.

Quid ſi indultum loquatur de virgine, ſeu muliere, *ibidem num.*10. 11.

Penſio extinguitur ob reiterationem matrimonii non obſtante indulto, *ibidem num.*16.

Penſio ſtante indulto amplo, & effrænato nubendi cum quacumque muliere non extinguitur per matrimonium cum Vidua, *ibidem num.*18.

Differentia inter penſionem laicalem, & clericalem pro effectu vacationis ob matrimonium, & militiam, *cap.*4. *in addit. num* 21. *lib.*1.

Valet decretum Papæ, ut penſio per matrimonium non extinguatur, *cap.*23. *in addit. num.*4. *lib.*2.

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB MILITIAM.

Clericus ob militiam penſionem ſtatim amittit, *cap.*5. *in addit. num.*1. *lib.*1.

Amplia, quamvis Clericus ſit miles Papæ, *ibidem*.

Præſertim ſi militiam actu exerceat, *ibidem in fin.*

Amplia in bello contra Turcas, *ibidem num.*2.

Limita ſtante indulto, *ibidem in fin.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB FEUDUM.

Clericus ob inveſtituram feudalem penſione ſtatim privatur, *cap.*5. *in addit. num.*3. *in fin. lib.*1.

Limita in ſtatu eccleſiaſtico, *ibidem num.*4., declara, *num.*5. *ibidem*.

Limita, ſi feudum datum ſit Clerico in titulum, *ibidem num.*6.

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB OFFICIUM TABELLIONATUS.

Clericus emens officium Tabellionatus penſione ſtatim privatur, quamvis per alium illud exerceat, non obſtante contraria conſuetudine, *cap.*5. *in addit. num.*7. *cap* 60. *num* 30. *lib.*1.

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB NON INCESSUM IN HABITU, ET TONSURA.

Penſio ob non inceſſum in habitu, & tonſura extinguitur, *cap.*5. *in addit. num.*8. *lib.*1. declara ut ibi *in fin.*

Amplia, ſi penſio reſervata ſit Clerico, qui numquam in habitu inceſſit, *ibidem n.*9. declara ut ibi *num.*12.

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB ASSECUTIONEM BENEFICII.

Penſio ob aſſecutionem beneficii non extinguitur, *cap.*6. *in addit. num.*3. *lib.*1.

Limita in penſione reſervata in titulum, *ibidem num.*4.

Limita, ſi in reſervatione aliter cautum ſit, *ibidem num.*5.

Limita in penſione reſervata contemplatione alimentorum, *ibidem num.*6., declara ut ibi *num.*7. 8.

Penſio extinguitur adepto beneficio, ſi ita reſervata ſit, *ibidem num* 10. *cap.*54. *in addit num.*6. *cap.*65. *in addit. num.*3. *lib.*1.

Penſio regularis eſt incompatibilis cum beneficio, *cap.*18. *in addit. num.*6. *cap.*19. *in addit. num.*5. 6. *cap.*21. *in addit. num.*5. *lib* 2.

Penſio clericalis non eſt incompatibilis cum officio Romanæ Curiæ, *cap.*30. *in addit. num.*5. *lib.*2.

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB MERCATURAM, ET ARTEM MEDICAM.

Penſio extinguitur ob negotationem, *cap.*7. *in addit. num.*2. *lib.*1.

Limita, ſi urget neceſſitas, ut detur diſpenſatio, *ibidem num.*3., ubi caſus, & reſolutio, *num.*4.

Penſio propter exercitium artis medicæ extinguitur, *ibidem num.*6.

Limita ſtante indulto, ubi caſus, & reſolutio, *num* 8.

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB PROFESSIONEM.

Penſio ob ſolemnem profeſſionem extinguitur, *cap.*8. *in addit. num.*1. *lib.*1.

Quid in iis Religionibus, ſeu Congregationibus, in quibus vota ſimplicia emittuntur, *ibidem num.*2.

Uſusfructus ob profeſſionem non extinguitur, ſecus penſio, ubi differentia, *ibidem num.*3.

Penſio obtento indulto per profeſſionem non extinguitur, *ibidem num.9.*
Amplia, quamvis indultum poſt profeſſionem fuerit expeditum, *ibidem.*
Penſio laicalis, prout uſusfructus, per profeſſionem non extinguitur, *ibidem n.10.*
Limita, ſi aliud appareat ex contraria voluntate reſervantis, *ibidem num.11.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB NON SUSCEPTIONEM ORDINUM, SEU PRIMÆ TONSURÆ.

Penſio reſervata ſub conditione ſuſcipiendi ordines, ſeu primam Tonſuram intra certum tempus eo elapſo extinguitur, *cap.19 in addit. num.1. lib.1.*
Penſio reſervata, ut Clericus, prout libet, promoveatur ad ordines, exigi non poteſt, & exacta extinguitur, *ibidem numer.2. 3.*
Penſio reſervata minori ſub conditione, ut intra certum tempus primam Tonſuram ſuſcipiat, ſi lapſum ſit tempus, & ſit ante ordines exacta, extinguitur, ſed minori detur reſtitutio in integrum, *ibidem num.4.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB PROMOTIONEM AD EPISCOPATUM.

An penſio de jure vacet ob promotionem ad Epiſcopatum? Duplex opinio, *cap.12. in addit. num.1. 2. 3. lib.1.*
Penſio ob promotionem ad Epiſcopatum vacat ob decreta Summorum Pontificum, & ſtylum Datariæ, *ibidem num.4.*
Limita in Epiſcopo titulari, *ibidem num.5.*
An penſio vacet ob electionem ad Papatum? Duplex opinio, *ibidem num.6.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB PROMOTIONEM AD PRÆLATURAM REGULAREM, SEU SECULAREM.

Penſio ob promotionem ad Prælaturam ſecularem, & regularem cum poteſtate Epiſcopali extinguitur, *cap.14. in Addit. num.1. lib.1.*
Amplia, ſive promotus ſit Abbas, Prior, vel alio nomine nuncupetur, *ibidem.*
Quid in electo ad Generalatum, *ibidem num.2.*
Penſio manualis reſervata pro veſtiario ob electionem ad Generalatum extinguitur, *ibidem num.5.*
An penſio Abbatiſſæ vacet, & extinguatur ob electionem ad dignitatem Abbatiſſatus, *cap 21. in Addit. num.3. 4. 5. 6. 7. lib.2.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM, UBI HABETUR PRO DERELICTA.

Penſio duobus modis habetur pro derelicta, *cap 15. in addit. num.1. 6. lib.1.*
Uſusfructus habetur pro derelicto, ſi per decennium inter præſentes uſusfructuarius eo non utatur, *ibidem num.2.*
Penſio tacite habetur pro derelicta, ſi ſpatio 40. annorum exacta non ſit, *ibidem numer.3. 6.*
Penſio haberi poteſt pro derelicta, prout beneficium, *ibidem num 5.*
Penſio etiam minori tempore concurrentibus conjecturis poteſt haberi pro derelicta, *ibidem num.6. in fin.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB NON ACCEPTATIONEM INTRA PRÆFIXUM TERMINUM.

Penſio non habet terminum pro ejus acceptatione, *cap.16. in addit. num.1. lib.1.*
Limita, ſi præfigatur, *ibidem num 2.*
Penſio poſt lapſum termini ad ejus acceptationem præfixi extinguitur, *ibidem num.3.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB NON PETITUM ASSENSUM, ET CONFIRMATIONEM APOSTOLICAM.

Penſio reſervata ab Epiſcopo ſub conditione petendi intra certum tempus aſſenſum Apoſtolicum extinguitur, ſi intra illud aſſenſus petitus non ſit, *cap.17. in addit. num.1. 7. lib 1.*
Amplia, ſi adjecta ſit pœna privationis eo ipſo, *ibidem num 2.*
Amplia, ſi Papa aſſenſum præbere recuſavit, *ibidem num 3.*
Penſio nulliter confirmata non vacat, *cap.68. in addit. num.2. lib.1.*
Quod nulliter confirmatum eſt, vacat, ſed improprie, *ibidem num.3.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB ADMINISTRATIONEM, ET EXACTIONEM ANTE CONFIRMATIONEM.

An electus adminiſtrans ante confirmationem penſionem ſibi ſuper beneficio reſervatam amittat, *cap.18. in Addit. num.1. 2. 3. lib.1.*
Textus in cap. *avaritiæ* non extenditur ad penſionem, *ibidem num 4.*
Electus adminiſtrans ante confirmationem non privatur beneficiis antea obtentis, nec penſione ſuper eodem beneficio ſibi reſervata, *ibidem num.5.*
Privari tamen poteſt, ſi renuat beneficii poſſeſſionem dimittere, *ibidem num.7.*
Clericus penſionem amittit, ſi fructus exigat ante confirmationem Apoſtolicam, *ibidem num.8.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB CASSATIONEM.

Penſio extinguitur ob caſſationem factam à Papa motu proprio, *cap.19. in addit. num.1. lib.1.*
Penſio caſſata extinguitur ſaltem de facto, ſi impoſita ſit abſque ulla auctoritate, & de facto exigatur, *ibidem num.2.*
Penſio extinguitur, ſi caſſetur à Papa ob vitium perſonæ, *ibidem num.3.*
Penſiones regiæ, & laicales ex indulto Apoſtolico impoſitæ ſuper beneficiis ob caſſationem factam à Principe vacant de facto, *cap.20. in addit. num.3. lib.1.*

Penſiones Regiæ impoſitæ ſuper feudis, & Baronis ob caſſationem ſtatim vacant, *ibidem num.4.*

Quid in penſionibus, quæ reſervantur à Principe indultario ſub conditione obtinendi confirmationem Apoſtolicam, *ibidem num.5. 6.*

Penſio reſervata monaſterio, ſi deinde divea efficiatur, à Principe eſt caſſanda, *cap.16. in addit. num.8. lib.2.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB INTRUSIONEM, ET OCCUPATIONEM BENEFICII.

An penſio vacet, & extinguatur per intruſionem, & violentam occupationem beneficii hoc onere gravati? Duplex opinio, *cap.21. in addit. num.2. 3. lib.1.*, declara ut ibi *num.4.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB VIOLATIONEM SEQUESTRI.

An penſio vacet, & extinguatur ob violationem ſequeſtri, *cap.22. in addit. n.1. 2. lib.1.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB NON EXHIBITIONEM TITULI.

Clericus penſionarius ad preces Titularis cogi poteſt ad exhibitionem tituli intra certum tempus, quo non exhibito penſio extinguitur, *cap23. in addit. num.3. lib.1.*

Penſio extinguitur, etiamſi non fuit ſuper beneficio impoſita, *ibidem.*

Interim, quo diſcutitur titulus, danda eſt manutentio penſionario, ſi ſit in poſſeſſione exigendi, *ibidem num.4.*, alias tenetur probare reſervationem penſionis, *ibidem num.5.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB BONORUM ECCLESIÆ ALIENATIONEM.

An Clericus penſionarius alienans indebite bona eccleſiæ cum conſenſu beneficiati penſionem amittat, vel potius ſit privandus? *cap.24. in addit. num.1. 6. lib.1.*

Extravagans ambitioſæ comprehendit penſionarium, prout comprehendit commendatarios, & adminiſtratores, *ibidem num.2. 3.*, ſed contra, *ibidem num.7. in fin.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB HÆRESIM.

Penſio clericalis, laicalis, aut mixta ob crimen hæreſis extinguitur, *cap.25. in addit. num.1. 2. 3. 4. lib.1.*

An filius ob hæreſim Patris ipſo jure penſione privetur? Prima opinio affirmat; Secunda negat, *cap.26. in addit. num.1.2. lib.1.*, diſtinguitur, *num.3. 6. ibidem.*

An penſio eccleſiaſtica obtenta ſcienter ad preces hæreticorum ipſo jure extinguatur? Prima opinio affirmat, Secunda negat, *cap.27. in addit. num.1. 2. 3. lib.1.*; Prima opinio verior, *ibidem num.4.*

Amplia in penſione laicali obtenta, ut ſupra ſuper beneficiis, *ibidem num.5.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB SCHISMA, ET ADHÆRENTIAM ANTIPAPÆ.

Penſio ob Schiſma extinguitur, *cap.28. in addit. num.3. lib.1.*

Penſio ob adhærentiam Antipapæ, ſeu Hæreticis extinguitur, *cap.29. in addit. n.3. lib.1.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB SIMONIAM.

Clericus vendens penſionem abſque aſſenſu Apoſtolico ea ipſo jure privatur, *cap.2. in addit. num.2. cap.30. in addit. num.2. 6. lib.1.*

Amplia, ſive penſio vendatur, ſive redimatur, *ibidem num.3.*

Limita, ſi vendatur ejus commoditas, *ibidem num.4.*

Quid ubi ex conjecturis arguitur Clericum de ſola commoditate intellexiſſe, licet jus jus penſionis vendiderit, *ibidem num.5.*

Quid in promiſſione vendendi, præſertim ſi adjecta ſit clauſula obtinendi beneplacitum Apoſtolicum, quatenus opus ſit, *ibidem num.8. 9.*

Quid requiratur, ut penſio ex hoc capite cenſeatur extincta, *ibidem num.10.*

Penſio ob ſimoniam confidentiariam extinguitur, *cap.31. in addit. n.1. in fin. & 4. lib.1.*

Confidentiarius ipſo jure privatur reſervatione fructuum, *ibidem num.2.*

Penſio tranſlata ob ſimoniam confidentiariam extinguitur, ubi caſus Benedicti XIII., *ibidem num.4. in fin.*, declara ut ibi, *num.5.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB CRIMEN LÆSÆ MAJESTATIS.

An penſio ob crimen læſæ Majeſtatis humanæ ipſo jure extinguatur, vel potius Clericus ſit privandus, *cap.32. in addit. num.1. 2. 3. lib.1.*

Clericus ob hujuſmodi crimen privari non debet penſione intuitu alimentorum reſervata, *ibidem num.4.*

Quid ſi penſio laicalis conceſſa ſit à Principe? *ibidem num.6.*

Quid ſi penſio ſuper beneficiis reſervata ſit Miniſtro Regis? *ibidem num.7.*

Clericus ob hujuſmodi crimen à Patre commiſſum ipſo jure privatur penſione, quam contemplatione Patris obtinuit, *ibidem num.8.*

Ob hujuſmodi crimen commiſſum contra perſonam Principis eccleſiaſtici penſio extinguitur, *ibidem num.9. 10.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB FALSIFICATIONEM LITERARUM APOSTOLICARUM.

Penſio clericalis reſervata intuitu officii ſpiritualis ob hujuſmodi crimen extinguitur, *cap.33. in addit. num.2. lib.1.*

Quid in penſione mixta? *ibidem num.3.*

Quid in penſione laicali? *ibidem num.4.5.6.*

Quid in penſione reſervata intuitu alimentorum? *ibidem num.7.*

PEN-

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB OFFENSIONEM CARDINALIUM, ET EPISCOPORUM.
Penſio clericalis, mixta, ſeu laicalis ob oſſenſionemCardinalium extinguitur, *cap.* 34 *in addit. num.* 2. *lib.* 1.
Penſio clericalis, ſeu mixta ob offenſionem proprii Epiſcopi extinguitur, *cap* 35. *num.* 2. *in addit. lib.* 1.
Amplia in penſione laicali, *ibidem num.* 3.
PENSIO QUOAD VACATIONEM OB ASSASSINIUM, ET HOMICIDIUM QUALIFICATUM.
Penſio ob aſſaſſinium ipſo jure extinguitur, *cap.* 36. *in addit. num.* 1. *lib.* 1.
Amplia in penſione laicali, *ibidem num.* 2.
An penſio extinguatur, ſi clericus alium ejuidem eccleſiæ Clericum occiderit, ſeu mutilaverit? Duplex opinio, *cap.* 37. *in addit. num* 1. 2. 5. 6. *lib.* 1.
PENSIO QUOAD VACATIONEM OB USURPATIONEM JURIUM ECCLESIÆ.
Patronus ob uſurpationem privatur penſione, & alimentis ſuper beneficio patronali reſervatis, *cap.* 38. *in addit. num* 1. *lib.* 1.
An clericus patronus penſione, quam poſſidet ſuper eccleſia patronali, ob uſurpationem jurium eccleſiæ privatus ſit, vel privandus? Duplex opinio, *ibidem numer.* 2. 3.
Quid in penſione ſuper alio beneficio reſervata? *ibidem num.* 4.
PENSIO QUOAD VACATIONEM OB COACTIONEM RESIGNATIONIS.
Penſio extinguitur, ſi clericus cogat alium ſibi reſignare beneficium, poſſeſſionem apprehenderit cum ſimilibus, *cap.* 39. *in addit. num.* 5. *lib.* 1.
PENSIO QUOAD VACATIONEM OB BLASPHÆMIAM.
An Clericus blaſphemus penſione privatus ſit, vel privandus? *cap.* 41. *in addit. numer.* 1. 2. 3. *lib.* 1.
PENSIO QUOAD VACATIONEM OB VINDICTAM TRANSVERSALEM, ET CRIMEN ABORTUS.
An Clericus ob vindictam tranſverſalem, & crimen abortus penſione privatus ſit, vel privandus, *cap.* 42. *in addit. num.* 2. 3. *lib.* 1.
PENSIO QUOAD VACATIONEM PROPTER DUELLUM.
An Clericus propter duellum penſione privatus ſit, vel privandus? *cap.* 43. *in addit. num.* 1. 2. 5. *lib.* 1.
PENSIO QUOAD VACATIONEM, SEU PRIVATIONEM CONTRA PROCURANTES DIGNITATES ECCLESIASTICAS, ET DANTES, SEU OBTINENTES RESCRIPTA GRATIÆ, SEU JUSTITIÆ APUD SEDEM APOSTOLICAM.
Clerici dantes, vel promittentes, ut ſupra, & Judices pecunia corrupti penſionibus privandi ſunt, *cap.* 44. *in addit. n.* 1. *lib.* 1.
Clericus obtinens pro ſe, vel pro aliis mediante pecunia, dignitates, & officia adminiſtrationem habentia penſionibus ipſo jure privatur, *ibidem num.* 2., ubi de ratione *num.* 4.
Requiritur tamen ſententia declaratoria, *ibidem num.* 3.
PENSIO QUOAD VACATIONEM OB CALUMNIAM CONTRA ELECTUM, SEU POSTULATUM.
An Clericus calumniator contra electum, ſeu poſtulatum penſione privatus ſit, vel privandus, *cap.* 45. *in Addit. num.* 1. 2. 3. *lib.* 1., diſtinguitur, *ibidem num.* 4. caſus ponitur *num.* 5., declaratur *num.* 6.
Clericus privatus ob calumniam beneficiis penſione non eſt privandus, *ibidem n.* 6.
PENSIO QUOAD VACATIONEM, SI RESIGNANS INTRA 20. DIES DECEDAT.
An penſio per obitum reſignantis intra 20. dies extinguatur, & vacet, *cap.* 46. *in addit. num.* 1. *lib.* 1.
An regula de 20. quoad hujuſmodi effectum locum habeat in reſervatario fructuum, *ibidem num.* 2.
PENSIO QUOAD VACATIONEM OB NULLITATEM CONCURSUS.
Collatio eccleſiæ parochialis facta minus idoneo in concurſu, & reſervatio penſionis habent implicitum ſtatum validitatis, *cap.* 47. *in addit. num.* 2. *lib.* 1.
Penſio ab Epiſcopo ſic reſervata annullata collatione extinguitur, *ibidem num.* 3. 6.
Limita, ſi penſio ante concurſum legitime reſervata fuiſſet, *ibidem num.* 7.
Penſio reſervata ſuper beneficio, cujus impetratio erat nulla, non extinguitur, ubi differentia inter Papam, & Epiſcopum, *ibidem num.* 8.
Penſio renunçianti reſervata ab Epiſcopo intuitu alimentorum non extinguitur ob nullitatem collationis eccleſiæ parochialis, *ibidem num.* 9.
PENSIO QUOAD VACATIONEM OB NON PUBLICATIONEM RESIGNATIONIS.
Penſio reſervata ſuper beneficio ob omiſſam publicationem non extinguitur, *cap.* 49. *in addit. num.* 1. *lib.* 1.
Penſio non comprehenditur ſub Conſtitutione de publicandis, *ibidem num.* 2.
Quid ſi erecta ſit in titulum, *ibidem*.
An reſervatarius fructuum cum facultate transferendi teneatur ſervare Conſtitutionem de publicandis, *ibidem num.* 3. 4.
PENSIO QUOAD VACATIONEM, SI CLERICUS CONSTITUTIONI PAULI IV. CONTRAVENERIT.
Clericus, qui pro alio examen ſubiit ſub pacto annuæ penſionis, ſimoniam committit, & promiſſio reſolvitur, *cap.* 50. *in addit. num.* 1. *lib.* 1.
An penſione legitime reſervata ſuper beneficio parochiali Clericus ſit privandus, ſi
pro

pro alio examini ſe ſubjciat, *ibidem numer.*3. 4. 5. 6.

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB LITERAS NON EXPEDITAS.

Clericus exigens penſionem literis non expeditis nullam de jure pœnam incurrit, *cap.*51. *in addit. num.*1. *in fin.*

Limita, ſi adjecta ſit clauſula, ut expediantur ſub pœna privationis eo ipſo, *cap.*51. *in addit. num.*2. *cap.*52. *in addit. num.*39. *lib.*1.

Clericus exigens penſionem literis non expeditis penſionis commodo privatur, *ibidem*.

Limita, ſi ceſſet temeritas exigendi fructum penſionis ante literarum expeditionem, *ibidem num.*5., ubi caſus, & reſolutio.

An penſio reſervata pro perſona nominanda, & deinde facta nominatione, ac ſignata gratia in corpore per obitum nominati extinguatur literis non expeditis, *cap.*52. *in addit. num.*1., ubi caſus *lib.*1.

Penſio per obitum nominati literis non expeditis dicitur inutilis, *ibidem num.*34. 35., ubi de ratione *num.*36.

Literis non expeditis penſio extinguitur, ſi ita cautum ſit, *ibidem num.*47., ubi caſus.

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB USUM TRANSUMPTI.

Penſio non poteſt exigi per ſimplex tranſumptum, *cap.*53. *in addit. num.*1. *lib.*1.

Clericus exigens fructus penſionis per ſimplex tranſumptum penſione privatus eſt, vel privandus, ſi in reſervatione adjecta ſit clauſula, ut literæ expediantur, *ibidem num.*2.

Limita in tranſlatione penſionis, *ibidem num.*4.

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB DECRETUM DE EA DIMITTENDA INTRA DUOS MENSES, VEL EO IPSO.

Penſio reſervata in titulum dimittenda eſt intra duos menſes à die captæ poſſeſſionis ſecundi beneficii, *cap.*54. *in addit. num.*2. *lib.*1.

Subjacet decreto, quod eo ipſo vacet, *ibidem num.*3.

Penſio reſervari poteſt Clerico, qui dimiſit primum beneficium, ſi certa pars fructuum ſecundi ſpectat ad monaſterium, *ibidem num.*4.

Penſio reſervari debet ſub conditione, donec durent onera ſuper ſecundo, *ibidem*.

Ceſſante onere ſuper ſecundo beneficio extinguitur penſio ſuper primo, *ibidem num.*5.

PENSIO QUOAD VACATIONEM, ET PRIVATIONEM POST ANNUM, AUT TRIENNIUM INSORDESCENTIÆ.

Penſio poſt annum, ſeu triennium inſordeſcentiæ in excommunicatione non extinguitur, *cap.*55. *in addit. num.*1. *lib.*1.

Excommunicatus non lucratur fructus penſionis, *ibidem num.*3.

Clericus poſt annum, ſeu triennium inſordeſcentiæ penſione privari poteſt, *ibidem num.*4.

Clericus ob excommunicationem privatus beneficiis cenſetur etiam privatus penſionibus, quamvis in ſententia nulla de his mentio facta ſit, *ibidem num.*6.

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB RETENTIONEM JURIUM AD CAMERAM, ET SEDEM APOSTOLICAM PERTINENTIUM.

Penſio extinguitur ob indebitam retentionem jurium ad Cameram, & Sedem Apoſtolicam pertinentium, *cap.*58. *in addit. num.*1. *lib.*1.

Amplia in penſione laicali, *ibidem num.*2.

Amplia in penſione reſervata intuitu miniſterii ſpiritualis, *ibidem num.*5.

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB OFFENSIONEM LITIGANTIUM IN ROMANA CURIA.

An penſio ob offenſionem Curialium ipſo jure extinguatur? Duplex opinio, *cap* 59. *in addit. num.*1. 2. 3. 4. *lib.*1.

Penſio ob crimen qualificatum ipſo jure amittitur, *ibidem num.*5.

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB OFFENSIONEM MINISTRORUM SANCTI OFFICII.

Penſio extinguitur ob offenſionem Miniſtrorum Sancti Officii in odium ipſius Tribunalis *cap.*59. *in addit. num.*9 *lib.*1

PENSIO QUOD VACATIONEM, SI EX LEGE FUNDATIONIS, AUT STATUTO ITA CAUTUM SIT.

Penſio non extinguitur ob gubernium Civile, & politicum, & Officium à ſecretis Principis ſecularis *cap.*60. *in addit. n* 1. *lib.*1.

Limita, ſi aliud cautum ſit in fundatione, *ibidem num.*2. 3.

Amplia, quamvis penſio ſimpliciter reſervata ſit ab Epiſcopo, *ibidem num.*5. ubi de ratione *num* 6.

Penſio extinguitur per aſſecutionem alterius beneficii, per ſponſalia, per acceptationem feudi, & militiæ ſi ita à fundatore cautum ſit, *ibidem num.*7., ubi rationes.

Penſio reſervata à fundatore ſuper beneficio patronali favore alterius eccleſiæ non ceſſat, etiamſi eccleſia dives efficiatur, *ibidem num.*9.

Limita, ſi reſervata ſit intuitu paupertatis, *ibidem num.*10., *cap.*16. *in addit. num* 3. *in fin. lib.*2.

Valet ſtatutum, ut penſio extinguatur per aſſecutionem beneficii, ſeu officii *cap* 61. *in addit. num.*1. *lib.*1.

Penſio extinguitur per aſſecutionem alterius, ob ſtipendium, ſeu proviſionem, ſi ſtatuto ita caveatur, *ibidem num* 4.

Hujuſmodi ſtatutum penſiones à Papa reſervatas non afficit, *ibidem num.*5.

Penſio extinguitur ob non acceptationem Conſtitu-

ſtitutionis concernentis dogma intra præfixum terminum *cap.62. in addit. num.1. lib.1.*
Alieni à communione eccleſiæ ipſo iure priuati ſunt, vel priuandi penſionibus, & prouentibus, ſi conſtitutione ita caueatur, *ibidem num.2.*, ubi de ratione *num.3.*
Penſio vi ſtatuti extinguitur ob non implementum onerum *cap.63.in addit. num.6.7. lib 1.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB RESERVATIONEM AD BENEPLACITUM.

Penſio poteſt reſeruari ad beneplacitum Epiſcopi *cap.64. in addit. num.1. lib.1.*
Penſio recipit diem, & conditionem, & poteſt reſeruari ad beneplacitum cum facultate revocandi, *ibid in num.4.*
Succeſſor in principatu non tenetur ſoluere penſiones ad beneplacitum reſeruatas à prædeceſſore, *ibidem num. 5.*
Amplia in penſionibus reſeruatis à Papa, *ibidem*, ſed diſtingue ut ibi.
Quid in penſione ad beneplacitum reſeruata Collegio fauore ſtudiorum, *ibidem num 7. 8. 9.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB REVOCATIONEM.

Penſio per revocationem extinguitur *cap.64. in addit num.2. lib.1.*
Succeſſor poteſt revocare penſionem laicalem reſeruatam à Prædeceſſore, *ibidem num.3.*
Penſio reſeruata Collegio ad beneplacitum poteſt revocari, *ibidem num.9. in fin.*
Penſio reſeruata Monaco eſt ad nutum ſuperioris amouibilis *cap.66. in addit num.1.*, ubi de ratione *num.2.lib.1. cap.18. in addit. num 4. lib.2.*
Penſio reſeruata Monaco per revocationem extinguitur *cap.66. in addit. num.3. lib.1.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB RESERVATIOMEM AD CERTUM TEMPUS.

Penſio reſeruata ad quinquennium eo elapſo extinguitur *cap.65 in addit. num.1. & 6. ibidem lib 1.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB ERECTIONEM, ET CREATIONEM.

An penſio de novo creata, & creata ab Epiſcopo vacet in Curia, vel extra diſtinguitur *cap.67. addit. num.2. 3. lib.1.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB NON EXPRESSIONEM VERI VALORIS.

Proviſio Apoſtolica cum clauſula ſaluo iure addendi, & diminuendi tribuit ius in penſione obtenta per modum beneficii *cap.68. in addit num 5. lib.1.*
Penſio ita obtenta ob non expreſſum verum valorem in expeditione literarum vacat, *num.6.*
Penſio reſeruata à Papa ſuper eccleſia parochiali nullo habito reſpectu ad valorem, ſed cum clauſula, *dummodo* remaneant 100. pro rectore extinguitur in parte, ſi valor expreſſus verus non ſit, nec remaneant 100. pro rectore *cap.24. in addit. num.3. lib.2.*
Amplia, ſi valor beneficii ab initio expreſſus fuit verus, & deinde deminutus *ibidem num.4.*
Penſio extinguitur in totum, ſi Papa in reſeruatione penſionis habuit, reſpectum ad valorem eccleſiæ parochialis *ibidem n.5.* ubi de ratione.
Amplia, ſi Papa habuit reſpectum ad valorem beneficii Parochialis, & congruam, *ibidem num 6.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB ANNALEM CONTUMACIAM.

Penſio poſt annum contumaciæ extinguitur *cap 69. in addit. num.2. lib. 1.*
Amplia, etiamſi Clericus poſt annalem contumaciam obtinuerit adverſus ſententiam reſtitutionem in integrum, *ibidem num 3.*
Amplia, ſi Clericus gratioſè à Principe fuerit reſtitutus, *ibidem*, & de ratione *n 4.*
Gratioſe reſtitutus non cenſetur reintegratus ad penſionem jam extinctam ob annalem contumaciam, *ibidem num 5.*
Penſio delinquentia tranſit in fiſcum, ſed contumacis poſt annum extinguitur *ibidem num.8 9.*
Declara, ſi delictum ſit tale, ut etiam penſione Clericus privari poſſit, *ibidem n.10.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM VI DECRETI.

Pluribus modis penſio vi decreti extinguitur, *cap.70. in addit. num.1. lib.1.*
Penſio pure, & ſine cauſa reſeruata non tam vi decreti quam ex non facto titularis extinguitur, *ibidem num.7. 8.*
Penſio clericalis ceſſat vi decreti ob aſſecutionem Officii *cap.30. in addit. num.6. lib.2.*
Amplia, ſive officium ſit venale, vel non *ibidem num.7* ubi de ratione *num 8. ibid.*
Penſio laicalis reſeruata ſuper officio vi decreti extinguitur per aſſecutionem alterius, *ibidem num.10.*, ubi exemplificatur.
Amplia, ſive officium ſit perpetuum, vel temporale *ibidem num.11.*
Penſio reſeruata Cardinali cum decreto, *donec provideatur*, adepta proviſione extinguitur *ibidem num.16.* declara ut ibi.

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB EXCOMMUNICATIONEM.

Clericus juſtè excommunicatus, ſi habeat aliunde alimenta, per ſententiam privationis penſionem amittit *cap.3. in addit. num.3. lib.2.*
Clericus juſtè excommunicatus ad penſionem jam extinctam non reintegratur, *ibidem num.5.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM, SEU PRIVATIONEM OB NON RESIDENTIAM.

Clericus penſionarius, ſi lege reſeruationis reſidere teneatur, juxta formam juris penſione privandus eſt *cap.5. in addit. n.3. lib 2.*
Penſio ob privationem ex capite non reſidentiæ

Digitized by Google

tiæ extinguitur, *ibidem num.4. cap.6. in addit. num.36. lib.2.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM, AC PRIVATIONEM OB DIVAGATIONEM.

Penſio ob privationem ex capite divagationis, & contumaciæ extinguitur *cap.13. in addit. num.6. lib.2.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB APOSTASIAM.

Penſio ob privationem ex capite Apoſtaſiæ extinguitur *cap.14. in addit. num 5. lib 2.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM OB MORBUM COADIUTORIS.

Coadjutor incidens in perpetuum morbum penſionem intuitu officii reſervatam amittit *cap.15. in addit. num.3. 5. lib.2.*

Penſio Coadjutoris extinguitur, ſi ex capite non reſidentiæ ab officio removetur, *ibidem num.6.*

Penſio extinguitur, ſi Coadjutor removeatur ab officio ex cauſa delicti, *ibidem num.7.*

Penſio Coadjutoris non tam morte, quam privatione extinguitur, *ibidem num 8.9.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM, ET PRIVATIONEM OB CAUSÆ CESSATIONEM.

An penſio reſervata Monaſterio contemplatione paupertatis eeſſet, & extinguatur ceſſante paupertate, diſtinguuntur caſus *cap.16. in addit. num.1. 2. 3. lib.2.*

Aſſignatio redituum facta Seminario pauperi ceſſat, ſi inde fiat dives *ibidem num.3. in fin. cap.60. in addit. num.10. lib.1.*

Penſio reſervata pro dote Monaſterii non ceſſat, ſi Monaſterium inde fiat dives *dicto cap 16. in addit. num.6.*

Penſio reſervata Monaſterio, ſi deinde dives efficiatur, à Principe eſt caſſanda, ut extinguatur, *ibidem num.8. 9. 10. in fin.*

PENSIO QUOAD VACATIONEM, SEU PRIVATIONEM, SI IN LITERIS RESERVATIONIS ITA CAUTUM SIT.

Penſio reſervata cum clauſula, ut ob delictum vacet, per probationem delicti, & privationem extinguitur *cap.30. in addit. num.1. lib.2.*

Requiritur ſententia definitiva, non contumacialis, *ibidem.*

Penſio vacat ob ſententiam contumacialem, ſi in literis cautum ſit, ut per privationem vacet, *ibidem num 2.*

Penſio ſub d. Clauſula reſervata vacat ob privationem ex cauſa homicidii voluntarii, perjurii judicialis cum ſimilibus, *ibidem num.3.*

Penſio, ut ſupra, reſervata non tam ob privationem, quam ob annalem contumaciam extinguitur, *ibidem num.4.*

Reliqua vide in verbo Penſio quod privationem, & in verbo Penſio quoad vacationem vi decreti.

PERFECTUM,

Dicitur, in quo adſunt, quæ adeſſe debent, *cap.28. num.3. lib.2.*

Perfectum dicitur, quod ex omnibus ſuis partibus conſtat, *ibidem num.4.*

Perfectum in humanis adinvenientibus non invenitur, *ibidem num 5.*

Perfectum de jure non eſt, quod poteſt revocari, *ibidem in addit. num.5.*

PERMUTATIO.

In permutatione beneficiorum fieri debet mentio de omnibus beneficiis, eorumque qualitatibus *cap.12. num.7. circa med. lib.1.*

PERPETUUM.

Dicitur, quod certo tempore non limitatur, tametſi detur ad beneplacitum Superioris *cap.18 num.2. lib 2.*

PERSONATUS.

Erigi poteſt auctoritate Epiſcopi cum facultate nominandi ſucceſſorem uſque ad ſecundam, vel tertiam generationem *cap.65. num.38. lib.1.*

Perſonatus ita erectus beneficium eſt, & vacat per obitum, renunciationem, militiam *ibidem.*

Perſonatus hodie ex concordatis Hiſpaniarum ſublati ſunt, *ibidem num.39.*, ubi de ratione.

PLURALITAS.

Beneficiorum à jure, & Tridentino damnatur *cap.6. num 6. cap.60 num 15. lib.1.*

POSSESSIO.

Longi temporis præbet ſufficientem titulum in beneficio *cap.1. num 20. lib 1.*

Poſſeſſio beneficii habetur pro capta, ſi per proviſum ſtet, quo minus capiatur *cap 6 num.9. lib 1.*

Proviſus quandoque impeditur capere poſſeſſionem beneficii *cap.10. num 6 lib.1.*

Capta poſſeſſione eccleſiæ cenſetur capta poſſeſſio fundorum, non è contra *cap.21. num.10. in fin. lib.1.*

POSTULATIO.

Poſtulatus non poteſt acceptare poſtulationem, niſi ſub conditione obtinendi diſpenſationem *cap.16. num.4. lib.1.*

Poſtulato fit injuria, ſi abſque cauſa denegetur diſpenſatio, & confirmatio, *ibidem num.6.*

Electores non præſentatam poſtulationem coram Papa non poſſunt amplius ab ea recedere *cap.17. num.11. lib.1.*

Poſtulatus nullum jus in beneficio per poſtulationem acquirit *cap.18. num.21. in fin. lib.1.*

Poſtulatio quid ſit *cap.20. num 3. lib.1.*

POSTULATIO QUOAD CASSATIONEM, ET REJECTIONEM.

Caſſatio electionis, & rejectio poſtulationis, ac nominationis non differunt *cap.20 num 1. lib.1.*

Poſtulatio caſſatur vel ob vitium perſonæ, vel ob ipſum impedimentum, *ibidem n 2.*

Caſſare poſtulationem idem eſt, ac non admittere, ſeu reiicere, & è contra, *ibidem num 4.*

Plus eſt reijcere, quam non admittere poſtulationem, *ibidem num.5.*

Aliud

Aliud eſt reiicere poſtulatum ut indignum, aliud non admittere ut inhabilem, *ibidem num.*9.

Poſtulantes ſcienter indignum privantur pro ea vice facultate iterum poſtulandi, ſecus ſi inhabilem, *ibidem num* 6. *in fin.*

POTENTIA.

Valde differt ab actu *cap.*70. *num.*7. *in fin. lib.*1.

PRÆBENDA THEOLOGALIS QUOAD DEPUTATIONEM, ET VACATIONEM.

Præbenda Theologalis in qualibet eccleſia, in qua ſaltem Populus numeroſus ſit, debet ab Epiſcopo deputari *cap.*10. *numer.*1. *lib.*2.

An præbenda Theologalis primo vacatura deputata à Tridentino, ſeu per decretum Epiſcopi vacet in menſe reſervato, Reſolutiones diſformes, *ibidem numer.*2. 3.

Præbenda Theologalis ut ſupra deputata non vacat in Curia, nec extra, ſed vacat Officio Theologi, *ibidem num.*4. 5.

Reſolutio in hac re, *ibidem num.*6.

Præbenda Theologalis vacat, vel in menſe Papæ, vel Epiſcopi, *ibidem num.*8.

Canonicus Theologus, qui non reſidet, ac ſacras lectiones non explet, quo jure præbenda ſit privandus, Reſolutiones diſformes, *ibidem num.*9. 10., opinio auctoris *num.*12. Conciliantur reſolutiones, *ibidem num.*12.

An ſit neceſſaria monitio ad depoſitionem Theologi, *ibidem num.*13.

Canonicus Theologus, ſeu Canoniſta in Regnis Caſtellæ, & Legionis, ſi intra menſem abſuerint ſine licentia Epiſcopi, præbendis ipſo jura privantur, *ibidem numer.*14.

Epiſcopus poteſt conferre præbendam theologalem vacantem ob privationem, *ibidem num.*15.

Quid ſi depoſitio Lectoris, ſeu theologi facta ſit in menſe Apoſtolico? Duplex opinio, *ibidem num.*16.

Epiſcopus præbendam theologalem antequam vacet, non poteſt conferre, *ibidem num.*17. & collata vacat ut priùs vel in menſe Apoſtolico, vel Epiſcopi, *ibidem num.*18.

Si Penſio, ſeu ſtipendium pro Canonico theologo aſſignatum ſit, non eſt neceſſe, ut præbenda theologalis deputetur, *ibidem in addit. num.*1.

Quomodo ſit procedendum contra Canonicum Lectorem, qui muneri ſuo non ſatisfacit, *ibidem num* 2., ubi reſolutio.

Canonicus Theologus rediens poſt terminum in citatione præfixum fructus interim decurſos ob privationem amittit, *ibidem num.*3.

Et creſcente contumacia penſione, vel ſtipendio poteſt privari ab Epiſcopo, *ibidem num.*4.

PRECARIUM.

Expirat per mortem ejus, cui conceditur, *cap.*64. *num.*16. *lib.*1.

Poteſt ad placitum revocari, & per revocationem expirat, *ibidem in addit. num.*1.2.

Precarium ad certum tempus non expirat morte concedentis *cap.*65. *num.*30. *lib.*1.

PRÆCEPTOR SANCTI SPIRITUS IN SAXIA DE URBE.

Poteſt dupliciter reſervare penſiones *cap.*28. *in addit. num* 1. *lib.*2.

Poteſt penſiones reſervatas ſine cauſa revocare, *ibidem num.*2.

Penſiones ob revocationem cum cauſa, vel ſine cauſa perimuntur *ibidem num.*3.

Penſiones reſervatæ pro indigentiis fratrum, vel Religionis ſtatim ceſſant ceſſante cau. indigentiæ *ibidem num.*4.

Penſiones huius ordinis ſunt ad nutum amovibiles, & impropriæ, *ibidem num.*5.

Vacant ob inobedientiam, & uſurpationem, vel poſſunt liberè revocari, *ibidem numer.*6.

PRÆJUDICIUM.

Proviſio Apoſtolica intelligitur ſine præjudicio alterius *cap.*68. *num.*13. *in fin. lib.*1.

PRÆLATURA.

Non eſt beneficium eccleſiaſticum *cap.*28. *num.*8. *lib.*1.

PRÆLATURA REGULARIS.

Cum poteſtate Epiſcopali parum differt à dignitate Epiſcopali *cap.*14. *num.*1. *lib.*1.

Retentio officiorum, & beneficiorum in Prælato Regulari exorbitat, *ibidem n.*2.

Prælatus regularis non poteſt non acceptari à Monachis, ſecus Epiſcopus, & quomodo, *ibidem num.*2. *in fin.*

PRÆSTIMONIA.

Sunt beneficia *cap.*29. *num.*1. *lib.*2.

Vacant eiſdem modis, quibus beneficia *ibidem num.*2.

Præſtimonia quo ſine inſtituta, *ibidem num.*3

Præſtimonia vacant, prout officia militaria, *ibidem num.*4.

Præſtimonia, ſi ita ſe habeat loci conſuetudo, poſſunt dari ad certum tempus, *ibidem num.*5.

Præſtimonia vacant poſt lapſum temporis, prout loca Collegialia *ibidem num.*6.

Præſtimonium Clerico ſimpliciter conceſſum intuitu paupertatis ceſſat, & revocari poteſt ceſſante paupertate, *ibidem num.*7.

Quid ſi conceſſum ſit ad certum tempus, *ibidem num.*8.

Præſtimonium ad quinquennium conceſſum pro aſſequenda laurea doctorali non expirat, ſi proviſus intra annum lauream aſſequatur, *ibidem num.*10.

Præſtimonium vacat poſt lapſum quinquennii *ibidem n.*12. *in fin.*

PRÆSUMPTIO.

Præſumptio juris, & de jure non admittit probationem in contrarium *cap.*31. *num.*14. *in fin. lib.*1., ſecus præſumptio juris tantum *ibidem num.*22.

PRÆTOR.

De minimis non curat *cap.24. n.13. circa med. lib.1.*

PRIMÆ PRECES QUOAD BENEFICIA.

Nominatus in vim primarum precum non habet jus conſiderabile ad beneficia vacatura, ſed jus in ſpe acquirit *cap.26. num.1. 2. lib.2.*

Privatus primis precibus cenſetur privatus beneficio, *ibidem num.3.* ubi de ratione.

Imperator non continetur ſub decreto Tridentini quoad primas preces *ibidem n.7.*

An jus primarum precum competat Imperatori de conſuetudine, vel potius ex privilegio? Prima opinio quoad primam partem affirmat *ibidem num.8.* opinio auctoris, *ibidem in §. at quia*, conciliatur utraque opinio, *ibidem*.

Nominatus in vim primarum precum hacum habet menſem ad acceptandum beneficium, *ibidem num.9.*

Menſis quo tempore incipiat, *ibidem*.

Nominatus, ſi intra menſem non acceptet præbendam, de rigore jus primarum precum amittit, *ibidem num.10.*, ſed de æquitate admittitur ad præbendam, ſi adhuc vacat, *ibidem num.11.*

Nominatus in vim primarum precum non poteſt præbendam poſt menſem collatam acceptare, ſed tenetur aliam expectare *ibidem num.13.*

Quandoque tenetur acceptare intra menſem, ſi poteſtas executoris primæ præbendæ adjuncta ſit, *ibidem num.14.*

Negligens acceptare amittit primam præbendam, & aliam acceptare non poteſt, *ibidem num.15.22.24.*

Mandatum de prima non extenditur ad ſecundam cum ſimilibus *ibidem num.16.*

Nominatus ad præbendam proximo vacaturam, quam duxerit acceptandam, poteſt omiſſa prima, & ſecunda aliam acceptare *ibidem num.17.*

An nominatus, qui acceptavit primam præbendam, poſſit variare. Duplex opinio, *ibidem num.18. 19.*

Papa ſi providet nunc pro tunc de præbenda, quam duxerit acceptandam, poſt acceptationem Clericus variare non poteſt, *ibidem num.21.*

Nominatus per matrimonium jus primarum precum amittit, *ibidem num.25.*

Quid in matrimonio nullo ex defectu ſolemnitatum. Duplex opinio *ibidem num.26.*

Nominatus jus primarum precum amittit ob militiam, *ibidem num.27.*

Item ſi fiat Monachus, *iqidem num.28.*

Item ſi Princeps ex juſta cauſa primas preces revocet, *ibidem num.29.*

An primæ preces per obitum Imperatoris expirent, ratio dubitandi *num.30*, & decidendi *num.31.*

An primæ preces adepto beneficio expirent, ratio dubitandi *num.33.* & decidendi *num.34. ibidem*.

Plura Beneficia non obſtant, quo minus quis poſſit primas preces obtinere, *ibidem num.35.*

Non vacant beneficia per aſſecutionem præbendæ in vim primarum precum, *ibidem num.36.*, ubi de ratione.

Nominatus amittit jus primarum precum, ſi fiat cæcus, aut alias inhabilis, *ibidem num.37.*

Nominatus poteſt expreſſe renunciare primis precibus, *ibidem num.38.*

Non tamen cenſetur renunciaſſe, ſi ſe ſubmittat voluntati conferentis, *ibidem num.39.*

Si primæ preces effectum non habuerint, jus iterum nominandi redit ad Imperatorem *ibidem num.40.* ubi de ratione *n.41.*

Reliqua vide in verbo Expectativæ.

PRIMÆ PRECES QUOAD PENSIONES.

Primę preces etiam in penſionibus olim admittebantur *cap.26. in addit. num.1. 2. 3. lib.2.*, ubi exempla Regum Angliæ.

Abuſus Regum Angliæ quoad primas precea *ibidem num.4.* ubi quod pluribus penſionibus gravabant beneficia.

Temperatur gravamen, & quare *ibidem num.5. 6. 7.*

Hodie Principes non utuntur primis precibus quoad penſiones, *ibidem num.8.*

Pontifex reſervat penſionem, poſtquam prima ceſſavit, & quare *ibidem num.9.*

An penſio ſic reſervata ſit conditionalis, vel pura, *ibidem num.10.*

PRINCEPS.

Principis eſt ſublimare *cap.65. num.11. in fin. lib.1.*

Omnia ſunt Principis quoad juriſdictionem, & protectionem, non quoad dominium *cap.1. in addit. num 9. lib.2.*

Princeps imperfectum non ſtatuit *cap.52. in addit. num.41. lib.1.*, *cap.26. num.41. lib.2.*

PRINCIPIUM.

Eſt pars potiſſima cujuſcumque rei *cap.1. num.11. circa med. lib.1.*

PRIVATIO.

Supponit habitum *cap.5. in addit. num.10. cap.47. num.13. in fin.*, *cap.51. num.24. in fin. lib.1.*

Privatio non datur, niſi in caſibus à jure expreſſis *cap.24. num 22. in fin. lib.1. cap.1. num.19. in fin. lib.2.*

Privatio beneficii inducta à lege non eſt proprie pœna ordinaria, *cap.36. num.18. lib.1.*

Privatio beneficiorum facilius percipitur, ſi caſus, quibus ob privationem vacant beneficia, explicentur, *cap.1. num.3. lib.2.*

Privatio beneficiorum contra clericos ebrios, & inhoneſte viventes frequens in curia *cap.2. num.1. lib.2.*

Canonici fructibus præbendæ privantur, ſi ultra tres menſes abfuerint *cap.6. in addit. num.19. lib.2.*

Privatio fructuum, & penſionis habent ſimilitudinem, *ibidem num.34.*

Ceſſat jus percipiendi fructus ob privationem ex capite non reſidentiæ, *ibid. n.*36.

Reliqua vide in verbo Reſidentia.

PRIVILEGIUM.

Conceſſum ſcriptoribus, ut ſint Prothonotarii ceſſat dimiſſa ſcriptoria *cap.*2. *in addit. num.*14. *circa med. lib.*1.

Privilegio percipiendi fructus præbendæ non gaudet ſcholaris, qui ſtudiis non vacat *cap.*64. *in addit. num.*12. *lib.*1.

Privilegia conceſſa militibus, & ſcholaribus cauſa ſtudiorum tamdiu durant, quamdiu quis in illis ſe exercet, *ibidem numer.*13.

Ceſſante cauſa ceſſat privilegium *cap.*16. *in addit. num.*4. *lib.*2.

Privilegium, quod ex poſt incipit eſſe nocivum eccleſiæ, eſt revocandum, *ibidem num.*9.

Reliqua vide in verbo indultum.

PROCONSUL.

Ad provinciæ regimen delectus, ſi ſucceſſor advenerit, imperium ipſo jure amittit *cap.*18. *num.*8. *lib.*2.

Proconſul portam Romæ ingreſſus deponit imperium, *ibidem num.*9.

PROFESSIO, PROFESSUS.

Ob profeſſionem religioſam feudatarius privatur feudo *cap.*8. *num.*3. *lib.*1.

Ob profeſſionem religioſam vacat Imperium, Regnum, Papatus, & Epiſcopatus, *ibidem num.*4.

Eques profeſſus in religione deſinit eſſe talis *ibidem num.*13. 14. *in fin.*

Eques profeſſus in religione incapaci bonorum in communi habetur pro mortuo, *ibidem num.*15. *in fin.*

Eques profeſſus in religione capaci bonorum jura ſanguinis, & agnationis conſervat, *ibidem num.*16.

Ob religioſam profeſſionem ceſſat qualitas clericatus, *ibidem in addit. num.*7.

Eques non profeſſus diſpenſatus pro aſſequenda intra biennium commenda, poſt biennium commenda privatus eſt, vel privandus, ſi intra legitimum tempus non profiteatur *cap.*9. *num.*16. *lib.*1.

An beneficia ſecularia militum Sancti Jacobi, de Spatha vacent ob profeſſionem, *ibidem num.*19. 20.

Reliqua vide in verbo Beneficium quoad vacationem ob profeſſionem.

QUALITAS.

Adjecta verbo intelligitur ſecundum tempus verbi *cap.*15. *num.*16. *lib.*2.

Penſio reſervata clerico uti Capellano Papæ ceſſante hac qualitate extinguitur *cap.*30. *in addit. num.*12. *lib.*2., ubi exemplificatur *num.*13.

Amplia in omnibus clericis Romanæ Curiæ, quibus ſub certa qualitate officii penſiones reſervantur *ibidem num.*14. 15.

RATIO.

Sine lege deſpectio legis eſt, & auctoritas ſine lege, & ratione collectio eſt *cap.*1. *num.*7. *lib.*1.

Ratio non ita facile aſſignari poteſt in iis, quæ pendent à voluntate Principis *cap.*6. *n.*4. *lib.*1.

RATIOCINIUM.

Per ratiocinium cognoſcitur res per cauſam *cap.* 8. *in addit. num.*8. *lib.*1.

REBELLIO.

Ob crimen læſæ majeſtatis humanæ, ſeu rebellionis laici ipſo jure privantur bonis, honoribus, & dignitatibus *cap.*25. *num.*9. *cap.*32. *num.*1. *lib.*1.

Quid in agnatis jure proprio bonis fideicommiſſariis ſuccedentibus *cap.*25. *num.*26. *in fin. lib.*1.

Laicus ob hujuſmodi crimen pæna capitis, & bonorum confiſcatione punitur *cap.*32. *num.*1. *lib.*1.

Quilibet fiſcus ob hujuſmodi crimen confiſcat in ſtatu ſuo, *ibidem num.*2.

Principes, qui gaudent hac prærogativa, *ibidem num* 4.

Inobediens rebellium catalogo adſcribitur *cap.*27. *num.*11. *lib* 2.

RECURSUS.

Clericus recurrens ad Judices laicos contemnit poteſtatem clavium *cap.*56. *in addit. num.*1. *lib.*1.

Clericus recurrens, ut ſupra, excommunicationem incurrit, privatur honore, & gradu, *ibidem num.*3.

REGRESSUS.

Proviſus de ſecundo beneficio, ſi impediatur ab alio, ne poſſeſſionem capiat, habet regreſſum ad primum *cap.*6. *num.*11. *lib.*1. ubi declaratur.

Acceſſus, ſeu regreſſus ad beneficium auctoritate privata reſervari non poteſt *cap.*31. *num.*12. *lib.*1.

Compermutans beneficium ob ſecutam mortem alterius intra 20 dies habet ad illud regreſſum *cap.*46. *num* 33. *lib.*1.

REGULA.

Generi per ſpeciem derogatur *cap.*3. *in addit. num.*9. *in fin. lib.*1.

Non quod fit, ſed quod fieri debet, attenditur *cap.*9. *num* 4. *lib.*1.

Qui vult cauſam, vult etiam effectum cum eo connexum, & qui vult antecedens vult etiam conſequens *cap* 42. *num.*13. *cap.*63. *in addit. num.*5. *cap.*67. *num.*20. *in fin. lib.*1.

In alternativis ſufficit unum verificari *cap.*45. *num.*2. *lib.*1.

Quod prohibitum non eſt, de jure cenſetur permiſſum *cap.*48. *num.*6. *lib.*1.

Regula permiſſum eſſe, quod non invenitur prohibitum, quomodo intelligatur, *ibidem num.*11.

Qui ſuccedit in jus alterius juſtam ignorantiæ cauſam habere præſumitur *cap.*54. *num.*23. *lib.*1.

Qui de uno dicit, de alio negare cenſetur, *cap.*63. *num.*11. *lib.*1.

Incluſio unius eſt excluſio alterius, *ibidem num.*12.

Providens in uno caſu videtur voluiſſe, ut in

caſu omiſſo contrarium ſervetur, *ibidem num.*13., præſertim in materia pœnali, *ibidem num.*14.
Relatio fit ad proxima, *ibidem num.*15.
Uno conceſſo omne id cenſetur conceſſum, ſine quo actus expleri non poteſt *cap.*63. *in addit. num.*5., *cap.*67. *num* 20. *lib.*1.
Non entis nullæ ſunt qualitates *cap.*67. *n.*23. *lib.*1.
Contrariorum uno probato, probatur & aliud *cap.*9. *num.*19. *lib.*2.
Unica determinatio reſpiciens plura determinabilia æqualiter determinat *cap.*15. *in addit num* 4. *lib.*2.

REGULA DE TRIENNALI.

Sublata eſt per decreta Sacræ Congregationis ſuper pluralitate beneficiorum *cap.*7. *num.*26. *lib* 1., ſecus poſſeſſio decennalis, *ibidem num.*27. 28., ubi de ratione *in fin.*
Præſumpta diſpenſatio reſultans ex poſſeſſione decennali non admittitur in beneficiis uniformibus, *ibidem num.*29.
Amplia in duabus capellaniis obtentis ex diſpenſatione Epiſcopi, *ibidem num.*30.
Non prodeſt proviſo, ſi ſimonia commiſſa ſit à parentibus, ſed requiritur decennalis beneficii poſſeſſio *cap.*30. *num.*13. *lib.*1.
Regula de triennali literaliter excludit ſimoniacos, *ibidem num.*14.
Regula de triennali prodeſt proviſo de beneficio, ſi ſimonia commiſſa ſit à tertio, *ibidem num.*17. *in fin.*
Regula de triennali, & poſſeſſio decennalis, & ultra in beneficiis non ſuffragatur falſario literarum Apoſtolicarum *cap.*33. *n.*5. *lib.*1.
Quid ſi clericus falſarius non ſit? *ibid. n* 8.9. declara *num.*10. *ibidem*.
Regula de triennali prodeſt quoad proprium beneficium clerico, qui coegit alium dimittere, ſeu reſignare, ſecus quoad beneficium coacte dimiſſum, & reſignatum, & quid requiratur *cap.*39. *num.*6. *lib.*1.
Regula de triennali non ſuffragatur clerico, qui apprehendit poſſeſſionem beneficii literis non expeditis, ſecus poſſeſſio decennalis *cap.*51. *num.*30. *lib.*1.
Regula de triennali, & fortius poſſeſſio decennalis ſuffragatur clerico, qui per tranſumptum poſſeſſionem beneficii apprehendit *cap.*53. *num.*8 *lib.*1.
Regula de triennali non tollitur per Conſtitutionem Pii II. *cap.*57. *num.*17. *lib.*1.

REGULÆ CANCELLARIÆ.

Pro valida collatione obtenta in curia mors ultimi poſſeſſoris debet eſſe certa, vel ſaltem veroſimilis *cap.*1. *num* 40. *lib.*1.
Beneficia viventium impetrari non poſſunt ex regula Cancellariæ, *ibidem num.*40, *circa med.*
Pro validitate collationis ex regula Cancellariæ ſufficit, quod notitia vacationis potuerit pervenire in curia, *ibidem numer.*41.
Regula *de infirmis* inventa eſt ad evitandas fraudes in reſignationibus, & permutationibus beneficiorum, *cap* 46. *num.*1. *lib.*1.
An locum habeat in reſignationibus, quæ fiunt inter vivos, *ibidem num.*2.
Regulæ *Cancellariæ* erutæ ſunt ex jure civili, canonico, & naturali, & habent æquitatem, *ibidem num.*14.
Regula *menſium* comprehendit penſionem erectam in titulum *cap.*67. *in addit. num.*4. *lib.*1.
Regula 55. *Cancellariæ* annullat alias expeditiones *cap.*68. *num.*17. *lib* 1.

REGULARIS QUOAD CAPACITATEM BENEFICIORUM, AC PENSIONUM.

Regulares poſſident beneficia, & penſiones in titulum *cap.*20. *in addit. num.*1. *lib* 2.
Penſiones reſervari non poſſunt, niſi regularibus ordinem profeſſis, *ibidem num.*2.

REGULARIS QUOAD PRIVATIONEM OFFICII OB CRIMEN SCANDALI.

Regularis notorie, & cum ſcandalo delinquens extra monaſterium punitur ab Epiſcopo ad formam Tridentini *cap.*20. *num.*8. *lib.*2.
Amplia, ſive intra, ſive extra eccleſiam delinquat, dummodo ſpectante populo deliquerit, *ibidem num* 9.
Regularis captus à miniſtris Epiſcopi remittendus eſt ad ſuum ſuperiorem, cui competit conficere proceſſum, *ibidem num.*10.
Quandoque etiam id poteſt Epiſcopus, *ibid.*
Conciliantur reſolutiones Sacræ Congregationis Concilii, quæ videntur difformes, *ibidem in fin.*
Regularis notorie, & cum ſcandalo delinquens extra clauſtra indiſtincte officio eſt privandus, *ibidem num.*11.
Prælatus regularis, ſi ſubditum notorie, & cum ſcandalo delinquentem ad alia loca tranſmittat, Epiſcopus contra ipſum delinquentem poteſt procedere, *ibid. n.*12., ubi de ratione *num.*13.
Prælatus regularis, ſi ad eludendam diſpoſitionem concillarem ſibi ſubditum notorie delinquentem alibi tranſmittat, ipſo jure incidit in pœnam privationis officiorum, *ibidem num* 14., ubi de ratione *ibidem in fin.*
Regularis degens extra clauſtra de licentia ſui ſuperioris, & extra graviter deliquerit, puniendus eſt ab Epiſcopo in viſitatione privatione officii, *ibidem num.*15.
An poſſit puniri, & privari officio extra viſitationem, *ibidem num.*16., ubi reſolutio.
Conciliatur quoad hoc Conſtitutio Pii IV. cum decreto Tridentini, *ibidem*.
Pœnis Apoſtatarum puniri non poteſt regularis, qui de licentia Superioris degit extra clauſtra, *ibidem num.*17., ubi reſolutio.

Regu-

Regulares ſive intra, ſive extra clauſtra delinquentes circa curam animarum ſubjacent Epiſcopo, & officiis privari poſſunt, *ibidem num.*18.

An regularis notorie delinquens cum ſcandalo populi penſione ad vitam ſit privandus *cap.*2○. *in addit. num.*3. 4. 5. 6. 7. 8. *lib.*2.

Regularis cum ſcandalo delinquens quacumq. pæna dignus eſt, *ibidem num.*9.

Regularis extra clauſtra notorie delinquens ſub prætextu accedendi ad ſuos ſuperiores uti deſertor ab Epiſcopo punitur, *ibidem num.*10., & privatur penſione etiam in titulum, *ibidem num.*11.

REINTEGRATIO.

Renuncians coacte beneficium poteſt petere reintegrationem *cap.*2. *num.*18. *lib.*1.

Reintegratio ad beneficium facilius datur renuncianti, ubi res eſt integra, ſi metus fuerit in ſola promiſſione renunciandi, difficilius re non integra, *ibidem n.*24.

Reintegratio pro bonis alienatis competit eccleſiæ contra illicitos detentores *cap.*24. *num.*28. *lib.*1.

Clerico injuſte amoto ab officio reintegratio competit *cap.*66. *num.*5., ubi reſolutio *lib.*1.

Clericus injuſte privatus beneficio reintegrationem de jure habet *cap.*1. *num.*36. *cap.*2. *num.*25. *in fin. lib* 2.

Canonicus nulliter privatus ex capite non reſidentiæ ad poſſeſſionem præbendæ eſt reintegrandus *cap.*5. *num.*21. *lib.*2.

RELIGIO.

Jeſuitæ retinent uſum bonorum ſine dominio *cap.*8. *num.*20. *lib.*1.

Jeſuitæ ante quartum votum dicuntur vere religioſi, *ibidem circa fin.*, & de licentia Superioris redeunt ad ſtatum ſecularem, ſeu eccleſiaſticum, *ibidem*.

Jeſuitæ ante quartum votum retinent bona patrimonialia, *ibidem in fin.*

Summa eſt ratio, quæ pro fide, & religione facit *cap.*59. *in addit. num.*9. *in fin.*, *cap.*62. *in addit. num.*4. *lib.*1.

Controverſiæ religionis perturbant pacem Regni *cap.*62. *num.*13. *lib.*1.

Religio ob factum ſcandaloſum regularis privatur eccleſia parochiali monaſterio unita *cap.*17. *num* 17. *lib.*2.

Limita de æquitate, *ibidem num.*19., ubi caſus, & decretum Benedicti XIII.

REMOTIO.

Removere ſimpliciter, & perpetuo differunt inter ſe *cap.*27 *num.*21. *lib.*2.

Non differunt contra contumacem, *ibidem num.*22.

RENUNCIATIO.

Clericus renuncians beneficium non habet amplius ad illud regreſſum, niſi eidem iterum conferatur *cap.*2. *num.*3. *lib.*1.

Renuncians beneficium ſine aſſenſu legitimi Superioris proprietatem rei non amittit, *ibidem num.*9.

Non valet renunciatio beneficii facta à clerico in manibus eccleſiaſtici non habentis quoad hoc juriſdictionem, *ibidem n.*15.

Reſignatio beneficii patronalis ſine aſſenſu Patroni non valet, *ibidem num.*39.

Clericus egreſſus de religione recuperat beneficium contemplatione religionis alii reſignatum *cap.*8. *num.*22. *lib.*1.

Item recuperat bona renunciata conſanguineis *ibidem num* 23.

Renunciatio facta in curia non cenſetur facta in manibus Papæ, ſecus è contra *cap.*17. *num.*14 *lib.*1.

Sub renunciatione bonorum, quæ fit ab eo, qui vult profiteri religionem, beneficium continetur *cap.*39. *num.*4. *lib.*1.

Reſignans re intgra poteſt mandatum ad reſignandum revocare, *cap.*46. *num.*15. *lib.*1.

Revocatio quomodo fieri debeat, *ibidem num.*16.

Reſignans non eſt privandus beneficio, quod non vult amplius in alium transferre *ibidem num.*17.

Clericus poſt triennii poſſeſſionem poteſt libere beneficium reſignare, ſed ante tenetur declarare tempus, quo illud poſſedit *cap.*50. *num.*13. *lib.*1.

Clericus, qui tenetur intra duos menſea dimittere beneficium ob aſſecutionem alterius, non poteſt illud reſignare ſimpliciter, vel ſub annua penſione *cap.*54. *n.*26. *lib.*1.

Beneficium jam vacans non poteſt reſignari, *ibidem num.*28.

Renunciatio, ſeu dimiſſio beneficii, quæ fit intra duos menſes ob aſſecutionem alterius, intelligitur quoad factum, & poſſeſſionem, non autem quoad jus, & titulum, *ibidem num.*29.

An Clerico, qui dimiſit primum beneficium intra duos menſes ob aſſecutionem ſecundi, poſſit penſio reſervari, diſtinguitur, *ibidem num.*30. 31.

REPETITIO.

Licita eſt circa idem ratiocinando, & confirmando, *cap* 59. *in addit. num.*8. *lib.*1.

RESCRIPTUM.

Differentia inter jus canonicum, & civile quoad obtinentes reſcripta, *cap.*27. *num.*5. *lib.*1.

Reſcriptum ad beneficia ob ſimoniam expirat, *cap.*50. *num.*14. *lib.*1.

RESERVATIO.

Beneficia electiva non veniunt ſub reſervatione, *cap.*16. *num.*7. *circa fin. lib.*1.

Beneficia vacantia ob hęreſim ſunt Sedi Apoſtolicæ reſervata, *cap.*25. *num.*17. *lib.*1.

Beneficia vacantia ob crimen abortus ſunt Sedi Apoſtolicæ reſervata, *cap* 42. *num.*9. *in fin. lib.*1.

Beneficia vacantia ob offenſionem litigantium in Romana Curia occaſione litis introductæ, vel introducendæ ſunt reſervata, *cap.*59. *num.*8. 9. *lib.*1.

Reſervatio quo jure inventa ſit, *cap.*23. *n.*36. *lib.*2.

RES JUDICATA.

Pro veritate habetur, *cap.*59. *num.*17. *lib.*1.

RES QUANDO HABEATUR PRO DERELICTA.

Res quando habeatur pro derelicta pro effectibus juris, *cap.*15. *num.*3. *lib.*1.

Res, quæ habetur pro derelicta, fit primi occupantis, *ibidem num* 6.

RESIDENTIA.

Qui reſidet, & officium non implet, temere legem eludit, & contemnit, *cap* 63. *num.*35. *lib.*1.

Parochi, Canonici, & Prælati ob non reſidentiam beneficiis privandi ſunt, *cap.*5. *num.*1. *lib.*2.

Varia juris forma procedendi contra Clericos, & Prælatos abſentes, *ibidem num.*2.

Forma juris ſervanda contra parochos non reſidentes, *ibidem num.*6.

Forma Tridentini, *ibidem num.*7.

Forma Tridentini non derogat diſpoſitioni juris, *ibidem num.*8.

Utraque forma poteſt ſervari, alias Judex nulliter procedit, *ibidem num.*9., *cap.*6. *num.*11. 12. 13. 14 *lib* 2.

Eccleſia parochialis ob non reſidentiam ipſo jure vacat, *cap.*5. *num.*10. *lib.*2., ſed contra *num.*11.

Contra Canonicos eccleſiarum Cathedralium, & Collegiatarum non reſidentes varia quoque eſt forma procedendi ad privationem præbendæ, *ibidem num.*13. 14. 17.

Ordinarius contra Canonicos non reſidentes poteſt procedere juxta formam juris, & Tridentini privando eos beneficiis, non expectato triennio, *ibidem num.*18., ſed contra *num.*19.

Ordinarius poteſt cumulare pœnas juris, & Tridentini, ſed quoad privationem Canonicatus expectandum eſt triennium, *ibidem num.*20.

Coadjutor ob non reſidentiam officio privandus eſt ſervata juris forma, *ibidem num.*22., *cap.*15. *num.*2. *lib.*2.

Qua forma procedendum ſit contra Clericos, & Capellanos inferiorum eccleſiarum non reſidentes, *cap.*5. *n.*23.24. *lib* 2.

An Clericus habens licentiam, ut ab eccleſia intra certum tempus abeſſe poſſit, eo elapſo, beneficio privari poſſit, *ibidem num.*25. 26. 27., reſolvitur quæſtio *n.*28. *cap.*6. *num.*40. *lib.*2.

Quid ſi habeat juſtum impedimentum, *cap* 5. *num.*29. *lib.*2.

Ordinarius Clericum abſentem ex licentia poteſt revocare ad reſidentiam ſub pœna privationis beneficii, ſi neceſſitas, aut utilitas eccleſiæ ita exigat, *ibid. n.*30.

Penſionarius non tenetur ad reſidentiam, *cap.*5. *in addit. num.*1. *lib.*2.

Limita, ſi penſio cum onere reſidentiæ reſervata ſit, *ibidem num.*2.

Contra Parochos abſentes ſervanda eſt forma juris, & Tridentini, *cap.*6. *num* 11. 12. 13. 14. *lib.*2., ſecus ſi perſonaliter ſint citati, *ibidem num.*15., ratio diſparitatis, *num.*16.

Parochi tenentur reſidere tempore peſtis, *ibidem num.*17., ubi de ratione *num.*18.

Parochus, qui confugit ad Metropolitanum, citandus eſt in domo ultimæ habitationis, & eccleſia privandus, *ibidem num.*19.20., ubi caſus, & reſolutio.

Abbas tenetur ad reſidentiam, & cogi poteſt ab Epiſcopo ſub pœna privationis, *ibidem num.*21.

In qua eccleſia teneatur reſidere, qui proviſus eſt de dignitate, cui facta eſt unio eccleſiæ parochialis, *ibidem num.*22.

Canonicus, qui non inſervit per ſubſtitutum amittit ipſo jure eccleſiam parochialem Canonicatui unitam, *ibidem num* 23.

Proviſus de parochiali, cujus cura ad vitam Vicario perpetuo unita eſt, non tenetur reſidere, *ibidem num* 24., ubi caſus, & reſolutio.

An per Indultum retinendi duas eccleſias cenſeatur diſpenſatum, ut in neutra reſideat? Duplex opinio, *ibidem num.*25. & 26.

Proviſus de duabus eccleſiis tenetur reſidere in digniori, *ibidem num.*27., non eſt tamen privandus digniori, ſi in minus digna reſederit, *ibidem*.

Quid ſi magis utile ſit, ut in digniori reſideat, & renuat parere mandatis, *ibid.*

Proviſus de duobus beneficiis cum onere, ut in uno faciat per alium deſervire, ſi non inſerviat per alium, eo privandus eſt, *ibidem num.*28.

An Commendatarii teneantur ad reſidentiam, diſtinguuntur caſus, *ibidem numer* 29 30. 31. 32. 33., vide etiam in verbo Commendatarius.

Servanda eſt forma Tridentini contra Canonicos non reſidentes, *ibidem num.*34., ubi reſolutiones.

Amplia in Canonico Pœnitentiario, *ibidem num.*35., ubi reſolutionca.

Amplia, tametſi Clericus ad titulum Canonicatus fuerit ad ſacros ordines promotus, *ibidem num.*36., ubi caſus, & reſolutio.

Non ſervata forma Tridentini contra Canonicos eccleſiæ Cathedralia, & Collegiatæ non reſidentes nulla eſt privatio Canonicatus, & fructuum, *ibidem numer.*37. 38. 39. 40., ubi reſolutio.

Triennium, quod datur Canonicis non reſidentibus, incipit à die abſentiæ, *ibidem num.*41., ubi reſolutio, & ratio.

Contra Canonicum abſentem per triennium, quadriennium, & decennium non eſt ſervanda forma Tridentini, ubi rationes *num.*42.

An Tridentini diſpoſitio contra Canonicos non reſidentes tamquam forma ſubſtantialis debeat ſervari? Prima opinio negat, *ibidem num.*43., Secunda affirmat, *num.*44. , ubi reſolutiones.

An

An contra Canonicos coadjutores ſervanda ſit forma Tridentini, vel potius juxta formam juris ad privationem officii ſit procedendum, *ibidem num.*46., ubi reſolutiones.
An Epiſcopus contra Canonicos non reſidentes poſſit complicare pœnas juris, & Tridentini? Prima opinio negat *num.*47. Secunda affirmat *num.*48., ubi de ratione *num.*49.
Canonicus abſens ab eccleſia, dummodo citetur, pro primo anno privandus eſt medietate fructuum, pro ſecundo omnibus, *cap.6. in addit. num.*4. *lib.*2.
Epiſcopus abſque citatione ſequeſtrans, & ſubtrahens fructus abſentis nulliter procedit, *ibidem num.*5., ubi de ratione.
Capellanus non reſidens privandus eſt fructibus juxta legem fundationis, *ibidem num.*6., ubi reſolutiones.
Differentia inter Canonicos ſeculares, & regulares quoad effectum percipiendi, ſeu amittendi fructus ob non reſidentiam, *ibidem num.*32. 33.
Beneficia ſimplicia de jure requirunt reſidentiam, *cap.*7. *num.*21. *lib.*2.
Forma juris videtur omittenda contra Clericos vagabundos, & quare, *cap.*13.*n* 1. *lib.*2.
Beneficia ſimplicia de conſuetudine exempta ſunt ab onere reſidendi, *ibidem num.*9.
Penſionarius non poteſt revocari ad reſidentiam, *ibidem in addit. num.*3.
Coadjutor abſque onere reſidendi coadiutoria privandus non eſt ex capite abſentiæ, *cap.*15. *num.*3. *lib.*2.
Limita, ſi aliud habeatur in literis Apoſtolicis, *ibidem*.
Coadiutor Canonici eccleſiæ cathedralis poſt triennalem abſentiam coadiutoria privandus eſt, *ibidem num.*4., ſed contra *num.*5.

RESPONSUM.

Ad tramites juris dandum eſt cum diſtinctione caſuum, *cap.*25. *num.*1. *lib.*2.

RESTITUTIO.

Innocentia producit effectum plenariæ reſtitutionis, *cap.*69 *num.*22. *lib.*1.
Clericus abſolutus poſt annum contumaciæ cenſetur reſtitutus ad beneficium, *ibidem in fin.*
Facilius reſtituitur poſt annum contumaciæ laicus ad bona patrimonialia confiſcata, quam Clericus ad beneficium, & quare, *ibidem num.*25.
Reſtitutio in integrum non cenſetur data ad id, quod non eſt, nec ad expectativam, nec ad alia jura per damnationem extincta, *cap.*69. *in addit. num.*6. 7. *lib.*1.
Clericus juſte excommunicatus ad penſionem jam extinctam non reſtituitur, *cap.*3. *in addit. num.*5. *lib.*2.

R E X.

Non poteſt reſervare penſionem, *cap.*4. *in addit. num.*2. *lib.*1.
Rex poteſt eſſe Canonicus, ubi de Rege Franciæ, *cap.*6. *num* 20. *lib.*1.
Rex, ſeu ſupremus Princeps omnia jura in ſcrinio pectoris habere præſumitur, *cap.*20 *num.*18. *in fin. lib.*1.
Reges, & ſupremi Principes ex indulto Apoſtolico poſſunt reſervare penſiones regias, ſeu laicales ſuper beneficiis eccleſiaſticis, *cap.*20. *in addit. num.*1. *lib.*1.
Penſiones regiæ, & laicales non poſſunt caſſari à ſupremo Principe, niſi ex gravi cauſa, *ibidem num* 2.
Reges, & Principes ſubjacent juri divino, *cap.*25. *num* 28. *lib.*1.
Rex, ſeu ſupremus Princeps vere eſt caput ſui Principatus, *cap.*32. *num.*10. *in fin. lib.*1.
Reges cenſum, & tributum ab alienis accipiunt, non à ſuis, *cap* 65. *num.*14. *lib.*1.

ROMANA CURIA.

Emporium eſt juriſprudentiæ, *cap.*44.*num.*1 *lib.*1.
Integritas Judicum Romanæ Curiæ in votis, & ſententiis proferendis, *ibidem*.
Romana Curia ex ambitione, & avaritia nonnullorum miniſtrorum quandoque paſſa eſt in exiſtimatione detrimentum, *ibidem num.*2.
Securitas in edendis decretis neceſſaria eſt Judicibus Romanæ Curiæ, *cap.*59.*num.*1. *lib.*1.

R O T A.

Declaratur Rota *decif.*1. *de ſponſal. in antiquis, & antiquioribus*, *cap.*3. *num.*10. *lib.*1.

S A C E R D O S.

Tenetur in extrema neceſſitate ſubvenire indigenti, *cap.*8. *num* 9. *lib.*2.

SCANDALUM.

Pro evitando ſcandalo receditur à jure, *cap.*18. *num.*16. *circa fin.*, *cap.*66.*num.*13. *lib.*1.
Propter ſcandalum gratia Papæ non debet exequi, *cap.*66. *num.*14. *lib.*1.
Scandalum quid ſit, *cap* 20. *num.*7. *lib.*2.
Scandalum, ubi commiſſum eſt, ibi eſt auferendum, *ibidem num* 13.

SCHISMA, SCHISMATICI.

Pœnæ Schiſmaticorum, & Hæreticorum ſunt pares, *cap.*28. *num.*3. *circa fin.*, & *in addit. num.*1. *cap.*29. *in addit. num.*1. *lib.*1.
Schiſma eſt quædam diſpoſitio ad hæreſim, *cap.*28 *num.*4. *in fin.*, & *in addit. num.*1. *in fin. lib.*1.
Schiſmatis effectus, *ibidem num* 5.
Schiſmatici ſunt extra eccleſiam, & nihil juris, & poteſtatis habent, *ibidem num.*10.
Schiſmaticis deeſt fides, & charitas, ubi quod ab omni honore, & gradu deponuntur, & de vacatione beneficiorum, *ibidem in fin.*
Filii Schiſmaticorum ſunt inhabiles ad beneficia, *ibidem num.*11.
Schiſmaticus dupliciter ſumitur, *ibidem n.*12.
Schiſmatici quocumque modo ſumpti nequeunt optare præbendas, & titulos eccleſiaſticos, *ibidem num.*13.
Schiſmatici ſunt, qui ſine licentia Papæ convocant

vocant Concilium generale, *ibidem n.*14. ubi de ſchiſmate ſub Julio II.
Nullum Schiſma in eccleſia inventum eſt ſine hæreſi, *ibidem in addit. num.*2.
Adhærentia Antipapæ, ſeu Hæreticis delictum graviſſimum, & publicum eſt, *cap.*29. *num.*1., *& num.*18. *lib.*1.
Adhærentia Antipapæ, ſeu Hæreticis parit ſciſſuras, & ſcandala, *ibidem num.*2. *in fin.*
Schiſma eſt, ubi plures eliguntur ad Eccleſiæ Principatum, *ibidem num.*3.
Plures electi ad Principatum eccleſiæ deponendi ſunt, vel cogendi, ut renuncient, *ibidem num.*5., ubi de Concilio Conſtantiæ.
Adhærens Antipapæ fovet Schiſma, & Hæreſim, *ibidem num.*14., *& in addit. n.*1.
Urbanus VI. contra Schiſmatis anctores pœnis ſeveriſſimis animadvertit, *cap.*29. *num.*15. *lib.*1.

SEDES APOSTOLICA.

Uſurpantes jura, & bona Sedis Apoſtolicæ incurrunt ipſo facto excommunicationem *cap.*58. *num.*7. *lib.*1.
Appellatione eccleſiarum venit Sedes Apoſtolica, ſeu Eccleſia Romana, *ibidem num.*10.
Retinentes indebite jura Cameræ, ſeu Sedis Apoſtolicæ ipſo jure privantur feudis, & baroniis, *ibidem in addit. num.*3.
Reliqua vide in verbo Camera Apoſtolica.

SEDES EPISCOPALIS.

Emolumenta Sedis Epiſcopalis vacantis ſpectant ad Epiſcopum ſucceſſorem, *cap.*11 *in addit. num.*2. *lib.*2., ubi reſolutiones,

SENATOR, SENATORIA DIGNITAS.

Per Senatoriam dignitatem quis deſinit eſſe Civis, *cap.*12. *num.*3. *lib.*1.
Dignitas Senatoria, & Epiſcopalis æquiparantur, *ibidem num.*4.
Senatores, & Conſiliarii ſupremi Principis, uti ſinguli Principes non ſunt, *cap.*32. *num.*13. *in fin. lib.*1.
Offendens Conſiliarium ſupremi Principis, vel Senatorem Reipublicæ dicitur perduellis, *cap.*34. *num.*4. *lib.*1.
Senatores, & Conſiliarii ſupremi Principis collegialiter ſumpti Principem repræſentant, *ibidem num.*5.

SENTENTIA.

Nulla, prout injuſta nomen ſententiæ non meretur, *cap.*22. *num.*8. *lib.*1.
Sententia declaratoria criminis requiritur, ut Clerici beneficiis etiam de facto ſpolientur, *cap.*29. *num.*11. *in fin. cap.*38. *num.*13. *in fin. lib.*1.
Sententia contumacialis delictum non probat, *cap.*69. *num.*16. *lib.*1. *cap.*30. *in addit. num.*1. *in fin. lib.*2.
Sententia contumacialis non inhabilitat Clericum ad beneficia, *cap.*69. *num.*17. *lib.*1.
Sententia excommunicationis trahit ſecum ipſo jure executionem, *cap.*3. *in addit. num.*4. *lib.*2.
Sententia contumacialis poſt annum contumaciæ probat delictum, *cap.*30. *in addit. num.*4. *lib.*2.

SEPARATIO.

In bonis unitis impetrari non poteſt, *cap.*16 *num.*20. *lib.*2.

SEQUESTRUM QUOAD VIOLATIONEM.

Violatio ſequeſtri graviſſimum crimen eſt, *cap.*22. *n.*1. 3. *circa med., & in addit. n.*1. *lib.*1.
In beneficio tenui ſequeſtrum non eſt apponendum, & appoſitum impune ſperni poteſt, *ibidem num.*15. *in fin.*
Sequeſtrum apponitur, ubi de beneficii reſervatione conſtat, *ibidem num.*16.
Oblationes veniunt ſub ſequeſtro, *ibidem num.*20.
Epiſcopus ex ſententia ab ipſo prolata poteſt ſuper beneficio ſequeſtrum apponere, *ibidem num.*22.
Violatio ſequeſtri, & occupatio fructuum à pari procedunt, *cap.*22., *& in addit. utrobique num.*1. *lib.*1.
A ſequeſtro non eſt inchoandum, *cap.*6. *in addit. num.*5. *in fin. lib.*2.

SERVITIUM.

Epiſcopus, & Capitulum poſſunt ſuper præbenda, & fructibus maſſæ communis reſervare penſionem cum onere cantus, & ſervitii Altaris, *cap.*63. *in addit. num.*1. *lib.*1.
Servitium eccleſiæ, & reſidentia parum differunt, *cap.*7. *num.*1. *lib* 2.
Reliqua vide in verbo Adſcriptio Clericorum.

SERVUS.

Non admittitur in judicio, niſi in certis caſibus, *cap.*27. *num.*3. *lib.*1.
Servus poteſt Domino aquirere poſſeſſionem bonorum, *ibidem num.*7.
In Servo profugo, de cujus vita, vel morte dubitatur, ceſſat peculii adminiſtratio *cap.*13. *num.*8. *lib.*2.
Servus profugus vagabundo æquiparatur, *ibidem.*

SIMILITUDO.

Quid ſit, *cap.*6. *in addit. num.*35. *lib.*2.

SIMONIA.

Deteſtabilis eſt, *cap.*30. *num.*1. *lib.*1.
Simoniacus eſt inhabilis ad alia ſimilia, vel diſſimilia beneficia, *ibidem num.*3.
An ob ſimoniam conventionalem Clericus fiat inhabilis ad beneficia? Duplex opinio, *ibidem num.*4. 5.
Differentia inter ſimoniam realem, & conventionalem quoad privationem beneficii, *ibidem num.*6., *cap.*50. *in addit. num.*6. *lib.*1.
Simoniacus eſt, qui dat, ſicut qui promittit, *cap.*30. *num* 4. *circa fin.*, *& in addit. num.*1. *lib.*1.
Simonia committitur in beneficiis, ſed de ſtylo committitur etiam in penſione, *ibidem in addit. num.*2.
Simonia major eſt, quæ committitur à Miniſtris,

ſtris, & Officialibus Romanæ Curiæ, quam à Clericis alibi, *cap.*44. *num.*3. *lib.*1.
Simoniam committit, qui acceptat beneficium animo illud dimittendi, *cap.*50. *num.*7. *lib* 1.
Simonia confidentiaria crimen graviſſimum eſt, & ſimonia reali, ac conventionali deteſtabilior, *cap.*31. *num.*1. & 2. *lib.*1.
Simonia confidentiaria duplex, vera & præſumpta, *ibidem num.*3.
Simonia confidentiaria concludenter probanda eſt ad omnes juris effectus, *ibidem n.*4.
Simonia confidentiaria alia licita, alia illicita, & alia illicita, ac ſimoniaca ſimul, *ibid. n.*5.
Licita, quæ ſit, *ibidem*.
Illicita quæ? *ibidem num.*6.
Illicita, & ſimoniaca ſimul quænam dicatur, *ibidem num.*7.
Confidentiam committit, qui pro Clerico fidejubet, & deinde hoc intuitu reſignationem beneficii obtinet, *ibidem num.*15.
Simoniacus confidentiarius eſt, qui beneficium reſignat ſub conditione illud repetendi, ſi ex infirmitate convaleſcat, *ibidem num.*16.
Item talis cenſendus eſt, qui beneficium reſignat alii, ut deinde iſte reſignet ejus nepoti, *ibidem num.*17.
Simonia confidentiaria probatur, quoties concurrunt tales conjecturæ, & circumſtantiæ facti, quæ movent animum Judicis etiam extra caſus relatos in Conſtitutionibus Pii IV., & Pii V., *ibidem numer.*18. 19. 20.
Simonia ſi probetur ex quatuor præſumptionibus relatis in Conſtitutione Pii V. reijcitur appellatio in ſuſpenſivo, ſecus ſi de ea appareat ex aliis conjecturis, *ibidem num.*24.
Simonia confidentiaria etiam in penſionibus committitur, *cap.*31. *in addit. num.*1. *lib.*1.
Simoniam confidentiariam incurrit Clericus, qui fingit moleſtias ſuper beneficio, ut ſibi annua penſio ſolvatur, *ibidem in addit. num.*3.

SODOMIA.

Clerici quandoque hoc crimine coinquinati ſunt, *cap.*40. *num.*2. *lib.*1.
Pænæ juris civilis, & canonici contra laicos, & clericos convictos de hoc crimine, *ibidem num.*4. 5. 6.
Clericus ob hujuſmodi crimen contrahit infamiam juris, *ibidem num.*8., & de jure publicantur bona, licet id non ſervetur in praxi, *ibidem num.*9.

SOLUTIO.

Clerico, de cujus vita, vel morte dubitatur, juſte differtur ſolutio penſionis, *cap.*13. *in addit. num.*1. *lib.*2.
Melius eſt noſtra non ſolvere, quam ſolutum repetere, *ibidem num.*2.

SPONSALIA.

Clericus per ſponſalia habetur, ac ſi ſtatum mutaſſet, *cap.*60. *num.*23. *lib.*1.
Clericus per ſponſalia quodammodo diviſus eſt, *ibidem num.*24.
Collegialis ob ſponſalia privatur loco, *ibidem num.*25.
Per ſponſalia non vacat beneficium, *ibidem num.*26.

STATUS.

Mutatio ſtatus poteſt fieri retento habitu clericali, *cap.*3. *in addit. num.*22. *lib.*1.

STATUTUM.

Pæna vacationis ipſo jure contra Parochum abſentem per annum, & Canonicos poſt triennium abſentiæ poteſt adjici per ſtatutum Epiſcopi, *cap.*60. *num.*5. *lib.*1.
Epiſcopus non poteſt condere ſtatuta contra jus, *cap* 61. *num.*2. *lib.*1.
Univerſitas poteſt ſtatuere, ſed non contra jus, *ibidem num.*3.
Epiſcopus juri communi poteſt pænas addere, & cumulare, *ibidem num.*4.
Poteſtas Epiſcopi quoad imponendam pænam privationis ipſo jure ad quos caſus extendatur, *ibidem num.*5.
Valet ſtatutum editum à Capitulo de conſenſu Epiſcopi, ut Canonicus non ſuſcipiens ordines intra certum tempus non lucretur fructus, *ibidem num.*8.
Valet ſtatutum, ut beneficiati priventur fructibus pro tempore abſentiæ, *ibidem num.*11.
Statutum Epiſcopi non valet contra Tridentinum, ſecus ubi Tridentinum receptum non eſt, *ibidem num.*15.
Epiſcopus poteſt ſtatuta condere, ut ob grave delictum beneficia ipſo jure vacent, *ibidem num* 22. *in fin.*

STIPENDIUM.

Duplicata ſtipendia Clericis repugnant, *cap.*61. *in addit. num* 2. *lib.*1.
Miles duplex ſtipendium non percipit, *ibidem num.*3.

STYLUS.

Datariæ facit legem, *cap.*52. *in addit. num.*9 *lib.*1.
Quoties confertur beneficium Clerico habenti aliud, duplex eſt Datariæ ſtylus, quorum unus eſt favorabilis, & alter odioſus, quod explicatur, *cap.*54. *num.*19. *lib.*1.

STUDIUM.

Cauſa ſtudii habet quædam ſingularia, *cap.*64. *in addit. num.*8. *lib.*1.
Studium facit Doctorem, non laurea Doctoralis, *cap.*29. *num.*12. *lib.*2.
Canonicis regularibus cauſa ſtudii debent aſſignari penſiones, & in qua quantitate, *cap.*19. *in addit. num.*1. *lib.*2.
Item ſubventiones ſtudentibus de Monte Carmelo, *ibidem num.*2., ubi de ratione *num.*3.
Penſiones, & ſubventiones expleto ſtudio expirant, *ibidem num.*4.

SUBSTITUTIO.

Subſtitutus occidens hæredem gravatum jus ſubſtitutionis amittit, *cap* 37. *n.*20. *lib.*1.

SUBTILITAS.

Nimia à jure improbatur, *cap.*52. *num.*24. *lib.*1.

SUBVENTIO.
Si non poteſt alteri ſubveniri, niſi alter lædatur, commodius eſt neutrum juvari, quam gravari alterum, *cap.3. num.10. in fin. lib.2.*
Vide etiam in verbo Studium.
SUSPECTUS.
De jure ſuſpecto auſertur adminiſtratio, *cap.11. num.9 lib.2.*
SUSPENSIO.
Eſt ſtricti juris, nec poteſt extendi de uno ad aliud beneficium, *cap.45. num.6. lib.1.*
Quid in ſuſpenſo ab ordine, *ibidem num.7.*
Suſpenſus à beneficio aliud obtinere non poteſt, ſi temere interim adminiſtret, *ibidem num.17.*
Suſpenſus ab homine, & contumax privatur reditibus eccleſiaſticis, *cap.57. in addit. num.2. lib.1.*
Limitatur in aliis ſuſpenſionibus à jure incurſis, *ibidem num.5.*
TEMPUS.
Conceſſa ad tempus poſt tempus cenſentur prohibita, *cap.9. num.16. circa med. cap.70. in addit. num.6. lib.1.*
TEXTUS.
In cap.2. de præben. in 6. non extenditur ad vacationem per matrimonium in Urbe contractum, *cap.3. num.31. lib.1.*
Declaratur textus in *cap.1. de ætat., & qualit., cap.10. num.25. lib.1.*
Declaratur textus in *cap. cum ſingula de præben in 6. cap.14. in addit. num.3. lib.1.*
Declaratur textus in *cap. cum in cunctis de elect., & regula 26. Cancellariæ, ibidem num.4.*
Explicatur *Gloſs. in cap.1. de Cleric. conjugat. in 6. cap.18. in addit. num.6. circa med. lib.1.*
Declaratur *textus in extravaganti ex debito §. hujuſmodi de elect. inter communia, cap.20. num.10. lib.1.*
Explicatur *textus in l. quæ de tota ff. de rei vindicat., cap.21. num.10. circa fin. lib.1.*
Textus in cap. fœlicis §. ſi quis de pæn. in 6., tamquam caſus ſingularis ad alios ſimiles non eſt extendendus, *cap.32. num.19. lib.1.*
Nec comprehendit Clericos offendentes ſupremum Principem, *ibidem.*
Textus in cap.1. in fin. de elect. in 6. penſionem non comprehendit, *cap.45. in addit. num.2. lib.1.*
Textus in cap.1. de calumniatoribus, quo caſu loquatur, *ibidem in addit. num.3.*
Explicatur *textus in cap. cum bonæ de ætat. & qualit.*, & *cap. cum contumacia de hæret. in 6.*, *cap.55. num.21. lib.1.*
Quid diſponat *textus in l. ſanctio legum ff. de pæn., cap.58. num.9. lib.1.*
Explicatur *textus in d. l. ſanctio legum, ibidem num.11.*
Explicatur *textus in l.1. Cod. de ſenten paſſ. & l. privilegia Cod. de pac. Conſtan., cap.69. num.24. lib.1.*
Explicatur *textus in cap. extirpandæ §. qui vero de præben., cap.5. num.12. lib.2.*
Declaratur *text. in l. nec nos C. de capt. & poſtlim. reverſ. cap.13. num.10. lib.2.*
Declaratur extravagans *ad Romani de Prabendis, cap.23. num.37. 38. lib.2.*
TITULUS.
Duplex titulus juris, & duplex titulus facti in Clerico repugnat, ſecus ſi unus titulus facti ſit, & alter juris, *cap.6. num 24. circa med. lib.1.*
Titulorum multiplicitas in beneficiis non repugnat, *cap.23. num 2. lib.1.*, ſecus de jure civili, *ibidem num.3.*
Conventus in judicio civili non tenetur oſtendere titulum ſuæ poſſeſſionis, *ibidem num.4.*
Differentia quoad hoc inter jus canonicum, & civile, *ibidem.*
Titulus de jure canonico exhiberi debet à poſſeſſore beneficii intra terminum ab Ordinario præfixum, *ibidem num.5.*
Non requiritur quoad hoc libellus, ſed ſufficit ſimplex petitio, *ibidem num.6.*
Titulus præſumitur, ubi Epiſcopus poſſeſſorem beneficii receperit ad oſculum pacis, admiſerit ad Synodum, & his ſimilia, *ibidem num.17.*
Penſionarius ad preces titularis poteſt cogi ad exhibitionem tituli, *ibidem in addit. num.1.*
Tituli revalidatio non valet in præjudicium impetrantis, *cap.33. num.10. in fin. lib.1.*
Titulus non eſt perfectus literis non expeditis, *cap.52. in addit. num.36. lib.1.*
Proviſus poſt expeditas literas cum expreſſione falſi valoris poteſt obtinere ante impetrationem alias literas tituli revalidatorias, *cap.68. num.18. lib.1.*
Tituli revalidatio debetur, ſi alii præjudicialis non ſit, *ibidem in fin.*
TITULUS ECCLESIASTICUS QUOAD PRIVATIONEM, ET VACATIONEM.
Titulus eccleſiaſticus quot modis ſumatur, *cap.29. num 49. lib.2.*
Titulus eccleſiaſticus, prout dignitas eſt eccleſiæ, per matrimonium vacat, *ibidem num 50.*
Titulus Prothonotariatus honoris vacat per matrimonium, *ibidem num.51.*
Limita, ſi aliud uſu, & conſuetudine habeatur, ubi quod Prothonotariatus honoris per matrimonium non vacat, *ibidem num.52.*
Tituli eccleſiaſtici mere honorifici vacant per matrimonium, niſi aliud obſtet, ſed per privationem ex cauſa criminis ſemper vacant, *ibidem num.52. 53.*
TRACTATUS.
De vacatione beneficiorum, & penſionum utilis, & neceſſarius in Curia, *cap.1. num.1. lib.1.*
Doctores, qui tractant hanc materiam, *ibidem num.2.*
Auctor aggreditur tractatum, & quare, *ibidem num.3.*
Auctor procedit in hoc tractatu ratione inſi-

inſimul, & auctoritate, & quare, *ibidem num.*8.
In tractatu dividenda eſt materia, prout fit ab iis, qui poſtulant in foro, *ibidem num.*9.
Tractatus, & materiæ diviſio, *ibidem n.*10.
Tractatus recollectis beneficiorum etiam regularium vacationibus integre completur, *cap* 28. *num.*a. *lib.*a.
Tractatus propter varietatem beneficiorum, ac penſionum vacantium non ingratus, immo conſumatus, & quare, *cap.*30. *in addit. num* 17. *lib.*2.

TRANSLATIO.

Facultas transferendi penſionem per matrimonium extinguitur, *cap.*3. *in addit. numer.*19. 23. *lib.*1.
Amplia, quamvis facultas transferendi conceſſa ſit non obſtante mutatione ſtatus, *ibidem num.*20.
Limita, ſi ante matrimonium penſio valide translata ſit, *ibidem num* 24.
An in traslatione penſionis conditio purificari debeat in vita transferentis, vel potius penſio ſic translata extinguatur? Duplex opinio, *cap.*10. *in addit. num.*5. 6. *lib.*1
Facultas transferendi penſionem per promotionem ad Epiſcopatum expirat, *cap.*12. *in addit. num.*7. *lib.*1.
Facultas transferendi Penſionem in jure odioſa eſt, & indiget ſpeciali mentione, *ibidem in addit. num* 7. *circa med.*
Facultas transferendi penſionem cenſetur denegata, ſi non exprimatur, *ibidem num.*8.
In facultate transferendi, quidquid omiſſum eſt, habetur pro omiſſo, *ibidem num* 10.
Facultas transferendi penſionem intelligitur pro prima vice. *cap.*52. *in addit. n.*27. *lib.*1.
Translatio penſionis non eſt reſervatio, ſed prorogatio de una ad aliam perſonam, *cap* 53. *in addit. num* 5. *lib.*1,
Valet reſervatio penſionis conceſſæ à Papa cum facultate transferendi, *cap.*23. *in addit. num.*5. *lib.*2.

TRANSLATIO EPISCOPI.

Translatio, & promotio videntur differre, *cap.*12. *num.*6. *lib.*1.
Translatio Epiſcopi nihil aliud eſt, quam mutatio perſonæ de uno loco ad alium, *ibidem num.*6. *circa med.*
An ob translationem vacent ipſo jure beneficia, *ibidem num* 6. 7.
Translatio, & promotio de jure non differunt, *ibidem num.*7. *in fin.*
Per translationem Epiſcopi factam à Papa motu proprio vacant ipſo jure beneficia, ſecus ſi translatio facta ſit ob meritum perſonæ, *ibidem num.*18. 19. 20., declara *num.*21. 22.
An primus Epiſcopatus in Hiſpaniis vacet à die translationis factæ in Conciſtorio, vel à die captæ poſſeſſionis ſecundi, & quando ceſſet jus percipiendi fructus primi Epiſcopatus, *cap.*13. *num.*2. *lib.*1.
In Hiſpaniis ex obſervantia primus Epiſcopatus non vacat, niſi capta poſſeſſione ſecundi, *ibidem num* 3., ubi rationes.
Hæc obſervantia non eſt juri conſentanea, *ibidem num.*4.
Primus Epiſcopatus vacat à die præconizationis factæ in Conciſtorio ante adeptam poſſeſſionem, ſi Epiſcopus de ſuo conſenſu transferatur, *ibidem num.*5.
Limita in beneficiis inferioribus, & quare, *ibidem num.*6.
Primus Epiſcopatus vacat etiam ante notitiam translationis, *ibidem num* 7.
Epiſcopus, ſi ignorat ſuam translationem, non tenetur abſtinere ab exercitio juriſdictionis, *ibidem*.
Præfigendum eſt translato ſpatium temporis, & quomodo, *ibidem num.*8.
Decretum Sacræ Congregationis Concilii in hac re, *ibidem num.*9., ubi quod Epiſcopus translatus habita notitia translationis tenetur abſtinere ab exercitio juriſdictionis,
Amplia in Epiſcopis Poloniæ, & Germaniæ, *ibidem num.*10.
Papa in Epiſcopo translato poteſt ſuſpendere, & prorogare vacationem primi Epiſcopatus, *ibidem num* 11.
Poſt abſolutionem à vinculo prioris eccleſiæ ceſſant fructus primi Epiſcopatus, *cap.*13. *in addit. num.*1. *lib.*1.
Epiſcopus, ſi neſcit ſuam translationem, juſte percipit fructus primi Epiſcopatus, ſecus ſi ſciat, *ibidem num.*2. 3.
Quæ ſcientia requiratur, *ibidem num.*4.
Clerus Hiſpaniarum petiit, ut poſt duos menſes, ſeu poſt publicationem admiſſionis, Epiſcopus translatus non faceret fructus ſuos, *ibidem num.*5.
Præfixio duorum menſium, & publicatio à ſacra Congregatione Concilii admiſſa non fuerunt, *ibidem*.
Epiſcopus translatus ſine ejus conſenſu facit fructus ſuos, donec translationi conſenſum præſtiterit, *ibidem num.*6.
In Epiſcopis Regni Poloniæ translatis ſervanda eſt Conſtitutio Urbani VIII., *ibidem num.*7.

TRANSUMPTUM.

Penſio non poteſt exigi per tranſumptum, *cap.*53. *in addit. num.*1. *lib.*1.
Uſus tranſumpti prohibitus eſt in penſionibus, prout in beneficiis, *ibidem num.*3.
Penſio translata poteſt exigi per tranſumptum, *ibidem num.*4.

TRIDENTINUM.

Explicatur in capite 21. Seſſ. 25. *cap.*9. *n.*12. *lib.*1.
Tridentinum quoad pluralitatem Eccleſiarum Cathedralium refertur *cap.*13. *num.* 1. *lib.*1.
Tridentinum in eccleſiis parochialibus ſubſtulit facultatem examinandi, quæ olim Archidiaconis competebat *cap.*48. *num.*22. *lib.*1.

Collatores inferiores ex Tridentino privantur jure deputandi œconomoa eccleſiæ parochiali vacanti, *ibidem num.*23., ubi reſolutio.

Patroni eccleſiaſtici privantur jure præſentandi unum inter approbatoa in concurſu, *ibidem num.*24.

Tridentinum contra illegitimos quid diſponat, *cap.*4. *num.*5. *lib.*2.

Tridentinum quoad obligationem Canonicorum ſuſcipiendi ſacros ordines refertur, *cap.*9. *num.*1. *lib.*2.

Tridentinum q.oad obligationem ſuſcipiendi ſacros ordinea dumtaxat comprehendit Eccleſias Cathedrales, & Collegiatas inſignes, *ibidem num.*6.

Tridentinum quoad deputationem præbendæ Theologalis refertur *cap.*10. *num* 1. *lib* 2.

Tridentinum contra regularea ſcandaloſoa quid diſponat, *cap* 20 *num.*1. *lib.*2.

TRIREMES.

Clericus damnatus ad perpetuas Triremes nil differt ab eo, qui perpetuam depoſitionem paſſus eſt *cap.*1. *num.*16. *in fin.* *lib.*2.

VACANS, VACATIO, VACARE.

DE jure civili quid ſit, *cap.*1. *num.* 12. *lib* 1.

De jure Canonico dicitur vacans beneficium, quod à nemine detinetur, vel de jure, vel de facto, *ibidem circa med.*

Hæreditas jacens dicitur vacana, *ibidem in fin.*, ubi de ratione.

Vacans idem ſonat, ac deficiena, & ceſſans, *ibidem num.*13.

Ubi deeſt Epiſcopus, vacat Epiſcopatus, idem de parochiali Eccleſia, ſeu Canonicatu, *ibidem num.*14.

Vacatio duobus modia inducitur vel à lege, vel ab homine, *ibidem num.*15. ubi explicatur.

Triplici modo vacat beneficium vel de jure, vel de facto, vel de jure, & facto ſimul, *ibidem num.*16.

Vacatio juris, quæ ſit, *ibidem num.*17.

Vacatio facti qualis, *ibidem num.*18.

Unica vacatio poteſt contingere prius de jure, poſtea de facto, quod explicatur, *ibidem num.*22.

Vacatio juria fortior eſt vacatione facti, *ibidem num.*23.

Vacatio beneficii de jure, & facto ſimul quæ ſit, *ibidem num.*24.

Vacatio juris, & facti dicitur plena, & præfertur in concurſu vacationi de facto, *ibidem num.*25.

Vacatio non datur in beneficiis unitia *ibidem num.*51. *cap.*6. *num.*14. *lib.*1. *cap.*16. *n.*3. *lib.*2.

Non datur vacatio in eccleſia non numerata *cap.*1. *n.*53. *cap.*67 *n.*14. 35. *lib.*1.

Vacatio beneficii per obitum, & vacatio per renunciationem differunt *cap.*2. *n.*1, *lib.*1.

Vacatio per matrimonium non tam vacatio eſt, quam pœna *cap.*3. *num.*31. *circa med.* *lib.*1.

Vacatio per promotionem ad Epiſcopatum, & vacatio per translationem habent ſimilitudinem, ſed diſparea rationes, *caput* 12. *num.*1. *lib.*1.

Vacatio ob reſervationem non comprehendit vacationem per obitum, ſecus è contra, *ibidem num.*9.10.

Beneficium collatum abſenti, ſi ia moriatur in Urbe non vacat apud ſedem *cap.*16. *num.*14. *lib* 1.

Vacationes aliæ dantur propter culpam juriridicam, aliæ propter culpam Theologicam *cap.*25. *num* 1. 2. *lib* 1.

Vacatio ob indebitam bonorum eccleſiæ alienationem diffet à vacatione ob intruſionem, & occupationem beneficii, ac uſurpationem jurium Eccleſiæ *cap.*38. *n.*14. 16. *lib.*1.

Ibi vacat beneficium, ubi inducta eſt vacatio *cap* 52. *num.*8. *cap* 63. *num.*40. *lib.*1.

Vacationea beneficiorum ob amotionem frequentes ſunt in Curia *cap* 66. *num.*1. *lib.*1.

Vacationum Collectio *cap.*70 *num* 1. *lib.*1.

Vacare beneficium vi legis, ac vacare vi ſtatuti, aut decreti non differunt, *ibidem num.*24.

Vacatio beneficii ex diſpoſitione hominia *cap.*1. *num.*1. *lib.*2.

Eccleſia vacat, cum caret Miniſtria *cap.*11. *num.*7. *lib.*2.

Aliud eſt vacare per obitum, aliud ob privationem *cap* 23. *num.*23. *lib.*2.

Vacare non poteſt, quod non incepit *cap.*27. *in addit.* *num.*8. *lib.*2.

Quod incepit de facto, vacat, *ibidem*, diſtingue ut ibi *in fin.*

Vacationes in unum congeruntur, & quare *cap.*28. *num.*6. *lib* 2.

VACATIO IN CURIA, VEL EXTRA QUOAD BENEEICIA.

Plura beneficia vacant in Curia, & quare *cap* 23. *num.*1. *lib.*2.

Clemens IV. reſervavit beneficia, quæ vacant per obitum in Curia, *ibidem n.*2.

Vacatio per obitum in Curia comprehendit Abbatias, *ibidem num.*3.

Juſpatronatus competens ex privilegio vacat per obitum in Curia, *ibidem num* 4.

Beneficia manualia non vacant in Curia, *ibidem num* 5. ubi de ratione *num.*6.

In beneficiis manualibus etiam de jure datur vacatio, *ibidem num* 6. *in fin.*

Gregorius X. moderavit Decretalem Clementis IV. *ibidem num.*7.

An Conſtitutio Gregorii X. hodie ſit antiquata? Duplex opinio, *ibidem num.*8. 9.

Benedictus XI. reſervavit omnes Cathedrales, & Metropolitanas Eccleſias, ubi quod vacant in Curia, *ibidem num.*10.

Cardinalatua vacat in Curia, *ibidem num.*13.

Epiſcopatus vacat in Curia, *ibidem num.*14. declara, ut ibi.

Abbatia Conciſtorialis vacat in Curia, *ibidem num.*15.

Abbatiæ Conventuales, Monaſteria, & Dignitates electivæ, quæ excedunt

bis

bis centum florenos vacant in Curia, *ibidem*, *num.*16.
Item vacant in Curia ob non expeditas literas Apoſtolicas, *ibidem*.
Aliæ vero Abbatiæ vacant in Curia, vel extra juxta regulam menſium, *ibidem num* 17. *cap.*18. *num* 23. 24. *lib.*2.
Quid ſi Abbatiæ ſint Regulares, & perpetuæ, *d. cap.*23. *ibid.*
Prima dignitas in Cathedralibus Eccleſiis vacat indiſtinctè in Curia, *ibidem num.*18. ubi de ratione *num.*19.
Prima dignitas Collegiatæ Eccleſiæ non ſemper vacat in Curia *ibidem num.*20. ubi ratio diſparitatis *num.*21.
Beneficia per obitum familiarium vacant in Curia, ſecus ob privationem alibi ſecutam, *ibidem num.*22, ubi de ratione *n* 23.
Beneficia Collectorum, ſeu ſubcollectorum, dummodo Collectores ſint unici, vacant in Curia, *ibidem num.*24.
Beneficia Prothonotariorum, Scriptorum, & aliorum Officialium vacant in Curia, *ibidem num.*25.
Requiritur tamen præſumpta Officii acceptatio, *ibidem num.*26.
An vacent in Curia, ſi non conſtet de acceptatione, diſtinguitur, *ibidem num.*27.
Beneficia Officialium Sedis Apoſtolicæ vacant per obitum in Curia, ſecus ob privationem, *ibidem. num* 28.
Hodie ob privationem etiam vacant in Curia, *ibidem num.*29.
Beneficia Clericorum, qui accedunt ad Romanam Curiam, vel ab ea recedunt, non ob privationem, ſed per obitum vacant, in Curia, *ibidem num.*30.
Amplia, ſi Curiales ſint, & accedunt ad Romanam Curiam, vel recedunt pro negotiis Curiæ, *ibidem num.*31.
An vacent in Curia, ubi eſt ſolus Papa ſine Curia, vel Curia ſine Papa, *ibidem numer.*32. 33.
Quid ubi dubium eſt, an beneficium vacet in Curia, vel extra, *ibidem n.*34.
Beneficia generaliter, vel ſpecialiter affecta ex decreto Papæ vacant in Curia, *ibidem num.*35., ubi de ratione *num* 36.
Per appoſitionem manus Papæ beneficia non ſemper vacant in curia, ſed quandoque extra *ibid. num.*37. 38.
Beneficium conceſſum à Papa in commendam vacat in Curia *ibidem num.*39., declara, ut ibi, diſtinguitur *num.*40.
Beneficia regularia à Papa ſuppreſſa, & effecta ſecularia etiam poſt obitum Papæ, & Prælati inferioris habentis indultum conferendi, vacant in Curia *cap.*25. *num.*5. *lib.*2.
Beneficia, quæ vacant Sede Apoſtolica vacante ob ceſſationem indulti, Ordinarius libere confert *ibidem num.*6. *in fin.*
Beneficium ea lege fundatum, ut ejus collatio ſpectet ad inferiorem Prælatum, vacat Epiſcopo non obſtante lege fundationis, *ibidem num.*11., ubi caſus, & reſolutio *num.*12. cum voto Cardinalium.
Approbatur reſolutio, *ibidem in fin.*

VACATIO IN CURIA QUOAD PENSIONEM.

Penſio aſſignata Clerico à Papa, vel ab Epiſcopo non vacat in Curia *cap.*23. *in addit. num* 1. *lib.*2., ubi de ratione *num.*2.
An penſio reſervari poſſit à Papa cum decreto, ut vacet in Curia, *ibidem num.*3. 4. 5. 6. 7. 8.
Penſio reſervata cum decreto, ut vacet in Curia, aſſumit naturam beneficii *ibidem num.*8. *in fin.*

VACATIO QUOAD SEX PRÆBENDAS PRESBITERALES IN ECCLESIA MAJORI LEODIENSI.

Vacant in Eccleſia majori Leodienſi præbendæ Sacerdotales ob non implementum onerum juxta Conſtitutionem Clementis XII. *cap.*63 *num.*6. *lib.*1.
Proponuntur dubia, quoad præbendas Sacerdotales eccleſiæ majoris Leodienſis, *ibidem num.*7.
Conſtitutio Clementis XII. quoad ſex præbendas Eccleſiæ majoris Leodienſis confirmat, & innovat Statuta Cardinalium legatorum *ibidem num.*8.
An Conſtitutio Clementis XII. comprehendat Epiſcopos jam proviſos de his ſex præbendis: ratio dubitandi, *ibidem num* 10. 11. 12. 13 14. 15. 16. ſed contra *num.*17. 18.
Reſolutio in hac re contra quemdam Eccleſiaſticum, *ibidem num.*19.
Admiratio Auctoris ſuper dubio de comprehenſione Epiſcoporum, & quare *ibidem num* 20.
Conſtitutio Clementis XII. quoad vacationem ſex præbendarum loquitur per verba Copulativa *ibidem num.*21.
Ubi plura exprimuntur ad facilius obtinendam gratiam, omnia juſtificatione indigent *ibidem num.*22.
Præſertim ſi exprimantur ad aggravandam perſonam poſſeſſoris *ibidem num.*23.
An impetrans præbendam juxta Conſtitutionem Clementis XII. omnia, quæ ibidem expreſſa ſunt, teneatur probare, ratio dubitandi *ibid. num.*24. 25. 26. 27. 28., ſed contra *num.*29. 30., reſolvitur quæſtio *num.*31. 32.
Sola reſidentia in Eccleſia majori Leodienſi abſque onerum implemento non ſufficit ad evitandam pœnam *ibidem num.*33.
Reſidentia in Eccleſia majori Leodienſi pro quo ſine requiratur *ibidem num.*34.
Finis Conſtitutionis Clementis XII. qualis quoad ſex præbendas in Eccleſia majori Leodienſi *ibidem num.*38.
Poſt lapſum ſex menſium à die intimationis contra Canonicum, qui onera non implet, vacat ipſo jure præbenda in Eccleſia majori Leodienſi *ibidem num.*39., ubi de ratione *num.*40.

VAGABUNDUS.

De jure civili ille eſt, qui non habet certum locum *cap.*13, *num.*2. *lib.*2.

Vaga-

Vagabundus per quinquennium de jure civili privilegio ſpoliatur, *ibidem num.*3.
Vagabundus de jure Canonico ille eſt, de cujus vita, & morte dubitatur, *ibidem num.*4.
Clericus vagabundus ex capite vitæ inhoneſtæ, & ſcandaloſæ revocari poteſt ad reſidentiam *cap.*13. *in addit. num.*4. *lib.*2.

V A L O R.

In impetratione beneficii exprimendus eſt valor ſub pœna nullitatis actus *cap.*68. *num.*1. 2. *lib.*1.
Proviſio Apoſtolica ob expreſſionem veri valoris factam in expeditione literarum confirmatur, perinde, ac ſi eſſet pura, *ibidem num.*11.
Penſio non ſubjacet regulæ de valore exprimendo *cap.*68. *in addit. num.*1. *lib.*1.
Limita. ſi reſervata ſit Clerico per modum beneficiariæ inſtitutionis, *ibidem num.*4.

V E N D I T I O.

Sub conditione reſolutiva valet, & conditione non purificata reſolvitur *cap.*68. *num* 8. *lib.*1.

V E R B A.

Verbum *mulier* ſimpliciter prolatum intelligitur de corrupta *cap.*3 *in addit. n.* 11. 13. *lib.*1.
Verba in potiori ſignificatu ſunt intelligenda, *ibidem num.*11. *in fin.*
Verbum *deſinere*, & *pertinere* etiam ad id, quod non incepit, extenditur *cap.*5. *in addit. num.*11. *lib.*1.
Verbum *quæcumque* etiam penſionem comprehendit *cap* 27. *in addit. num.*1. *lib.*1.
Verba effrænata, & ampla, quæ loquuntur de beneficiis comprehendunt etiam dignitates eccleſiæ cathedralis, *ibidem num.*3.
Verba effrænata, & ampla comprehendunt etiam penſionem, *ibidem num.*3. *circa med.*
Verbum *omni* utpote univerſale penſionem comprehendit *cap.*36. *in addit. num.*5. *lib.*1. declara ut ibi *num.*6. 7.
Verbum *quæcumque habuerit* etiam penſionem continet *cap.*41. *in addit. num* 2. *cap.*43. *in addit. num.*2. *lib.*1.
Verba *non differas ſpoliare, ſeu ſpolietis* important executionem, & denotant privationem ipſo jure *cap.*50. *num.*3. *circa med.*, *cap.*55. *num.*11. 12. *lib.*1.
Verbum *libere* in rebus indifferentibus importat exemptionem à quocumque onere, *cap.*54. *num.*27. *lib.*1.
Verba executiva non debent remanere otioſa, *cap.*55. *num.*13. *lib.*1.
Verba *in cauſa præſertim fidei* explicantur, *ibidem num.*27. 28.
Verbum, ſeu dictio & copulat, ac repetit qualitates *cap.*63. *num.*17. *lib.*1.
Verbum *etiamſi* eſt ampliativum, *ibidem in fin.*
Verbum & copulat, ac conjungit, *ibidem num* 25., quandoque disjungit, *ibidem num.*30.
Verbum *reſpective* quid importet, *ibidem num.*36. 37.
An verbum *careat* importet privationem beneficii ipſo jure, vel per ſententiam *cap.*1. *num.*5. *lib.*2.
Verba *quoquo modo* omnem miniſterii ſpeciem comprehendit *cap* 4. *num* 8. *lib.*2.
Quomodo proprie intelligatur, *ibidem num.*10.
Verbum *deſinere* perpetuam deſinentiam de jure importat *cap.*21. *num.*14. *lib.*2.
Verba *deſinere*, & *vacare* differunt, *ibidem num.*15., ubi explicatur.
Verbum *carere* intelligitur ipſo jure, *ibidem num.*16.
Reliqua vide in verbo Clauſula, & in verbo Dictio.

V E S T E S.

Cautum de jure non eſt, quibus veſtibus clericus incedere debeat *cap.*5. *num.*21. *lib.*1.
Clericus poteſt incedere iis veſtibus, quæ ordinem clericalem decent juxta loci conſuetudinem, & Ordinariorum ſtatuta, *ibidem num.*22.
Veſtis clericalis, & militaris repugnant *cap.*60. *num.*21. *lib.*1.

VICARIA QUOAD VACATIONEM.

Vicaria temporalis pe obitum Vicarii non vacat., ſecus perpetua, *cap.*1. *num.*52. *lib.*1.
Vicaria unita dignitati ob non promotionem ad ſacros ordines intra annum vacat de facto *cap.*10. *num.*21. *circa med. lib.*1.
Vicaria amovibilis nil differt à precario *cap.*66. *num.*3. *lib.*1.
Vicaria temporalis nullum jus tribuit *cap.*29. *num.*27 *in fin. lib.*2.

VICARIUS GENERALIS.

Ob acceptationem Vicariatus beneficium non amittit, *cap.*12. *num.*15. *in fin. lib.*1.
Vicarius Generalis non habet de jure facultatem deſtituendi ab officiis, & beneficiis Parochos, canonicos, & clericos non reſidentes *cap.*6. *num.*45. *lib.*2.

VICARIUS CAPITULARIS QUOAD PRIVATIONEM OFFICII.

An Vicarius Capitularis poſſit ad placitum capituli amoveri, Reſolutiones difformes *cap.*11. *num.*1. 2. 3. *lib.*2, conciliantur *num.*4. 5.
Officium Vicarii Capitularis ob amotionem vacat, *ibidem num* 6., ubi rationes.
Item vacat, ſi Sacra Congregatio Concilii alium deputet, *ibidem num.*8.
Electio Vicarii Capitularis non habentis requiſita Tridentini caſſatur, *ibidem num.*10.
Officium Vicarii Capitularis ob caſſationem vacat, *ibidem num.*11.
Electio Vicarii Capitularis poteſt fieri ad tempus, *ibidem num.*12., quod de conſuetudine poteſt tolerari, *ibidem num.*13., ubi de ratione.
Officium Vicarii Capitularis poſt lapſum temporis vacat, *ibidem num.*14.
Vicarius Capitularis perpetuo laborans impedi-

pedimento officio eſt privandus, *ibidem num.16.*
Non reſidens, vel vagua exercitio juriſdictionis privatus eſt, & officio à Capitulo eſt privandus, *ibidem num.17.*
Poſt promotionem Epiſcopi factam in Conciſtorio de jure vacat officium Vicarii, *ibidem num.18.*
Sed hodie vacat poſt adeptam Epiſcopatus poſſeſſionem, *ibidem.*
Limita, ſi poſt adeptam poſſeſſionem Epiſcopus Vicarium Generalem non deputet, *ibidem num.19.*

VICARIUS CAPITULARIS QUOAD PRIVATIONEM SALARII.

Vicarius Capitularis habet jus petendi ſalarium, *cap.11. in addit. num.1. lib.2.*
Vicarius Capitularis ſalario privatur, ſi negligens fuit in officio, *ibidem num.3.*, declara ut ibi.
Vicarius Capitularis pecunia corruptus, vel male indicans in totum ſalario eſt privandus, *ibidem num.4.*

VICARIUS ECCLESIÆ PAROCHIALIS QUOAD PRIVATIONEM.

Vicarius perpetuus non reſidens privandus eſt Vicaria ſervata forma juris, *cap.6. in addit. num.2 lib.2.*
Vicarii curam animarum habentes alii à Capitulo, alii ab Epiſcopo deputantur, *cap.12. num.1. lib.2.*
Deputati à Capitulo ſunt ad nutum amovibiles, *ibidem num.2. 3.*, ubi reſolutiones.
Deputati ab Epiſcopo ex cauſa poſſunt amoveri, *ibidem num.4. 6.*
Vicarius temporalis quoad amotionem, quæ fieri debet ab Epiſcopo, non differt à perpetuo, *ibidem num.7.*, ſecus in Vicario deputato à Capitulo, *ibidem num.8.*
An Vicariæ vacent in Curia? Diſtinguitur, *ibidem num.9. 10. 11. in fin.*, ubi reſolutio.
In eccleſiis parochialibus Capitulo, aut Monaſterio unitis non poſſunt ab Epiſcopo deputari, niſi Vicarii amovibiles, *ibidem num.11.*
In aliis vero eccleſiis arbitrarium eſt Epiſcopis deputare Vicarios perpetuos, vel temporales, *ibidem.*

VICARIUS ECCLESIÆ PAROCHIALIS QUOAD PRIVATIONEM PENSIONIS, SEU CONGRUÆ.

Epiſcopus poteſt reſervare penſionem Vicario, ſi Rector principalis non poteſt illi inſervire, *cap.6. in addit. num.1. lib.2.*
In privatione penſionis unica ſufficit citatio, *ibidem num.3.*
Vicarius congrua privari non poteſt, niſi ſit contumax, *cap.12. in addit. num.9. lib.2.*

VINDICTA.

Tranſverſalis, quæ ſit, *cap.42. num.3. lib.1.*
Pejus eſt occidere innocentem ex vindicta tranſverſali, quam Sacerdotem, & Conſiliarium Principis, *ibidem num.5.*, ubi de ratione.
Vindicta tranſverſalis eſt crimen qualificatum, *ibidem in addit. num.1.*

VITIUM.

Patris porrigitur ad filium, *cap.4. num.12. lib.2.*, declara ut ibi *num.16.*

UNIO.

Unio præbendæ theologalis facta ab Epiſcopo impedit vacationem, *cap.10. num.4. lib.2.*, declara ut ibi *num.7.*
Papa pro indigentiis Clericorum, & Regularium ſolet unire Capitulis, & Monaſteriis beneficia, & deinde ex cauſa revocat, *cap.16. num.1. 2. lib.2.*
Unio beneficii, ſeu eccleſiæ non infert unionem beneficiorum ibidem exiſtentium, & è contra, *ibidem num.6. 7.*
Amplia, etiamſi adjecta ſit clauſula cum omnibus annexis, & connexis, *ibidem num.8.*
Limita, ſi aliud conſtet de mente Papæ unientis, *ibidem in fin.*
Unio temporalis æquiparatur commendæ, *ibidem num.11.*
Papa poteſt unire beneficia Monaſterio ſub conditione percipiendi certam fructuum quantitatem, *ibidem num.12.*
Qui habet facultatem uniendi, habet etiam facultatem diſſolvendi, *ibidem num.14.*
Differentia inter Papam, & Epiſcopum quoad diſſolutionem unionis, & collationem beneficii, *ibidem num.15. 16.*
Unio, quæ redundat in præjudicium eccleſiæ, eſt revocanda, *ibidem num.17.*
Unio æque, ac principaliter fit de duobus beneficiis, *ibidem num.18.*
Duo Epiſcopatus poſſunt uniri ſub uno, eodemque Epiſcopo, *ibidem num.19.*
Ad unum Epiſcopatum ſine alio quis non poteſt promoveri, *ibidem in fin.*

USURPATIO, USURPATOR.

Uſurpatio jurium eccleſiaſticorum prohibita, *cap.38. num.1. 2. lib.1.*
Patroni uſurpantes jura eccleſiaſtica olim tamquam ſacrilegi damnabantur, *ibidem num.3.*
Patroni uſurpantes jura eccleſiæ ab Epiſcopis excommunicari poterant, *ibidem num.4.*
Hodie contra uſurpatores jurium eccleſiaſticorum ex Bulla Cœnæ inflicta eſt excommunicatio ipſo facto incurrenda, *ibidem num.5.*

USUS.

Longævus declarat mentem Papæ, *cap.52. in addit. num.10. lib.1.*
Male poſſidet, qui male utitur, *cap 17. in addit. num.5. lib.2.*

USUSFRUCTUS.

Morte uſufructuarii finitur, *cap.1. in addit. num 2.*, *cap.52. in addit. num.28. lib.1. cap.23. in addit. num.2. lib.2.*
Uſusfructus per inundationem extinguitur, item propter perpetuam rei mutationem, *d. cap 1. num.5. lib.1.*
Uſusfructus annuus alternative relictus, ſi perditur pro uno anno, non perditur pro alio, *ibidem num.9. in fin.*
Uſusfructus per reſtaurationem, ſeu reædifica-

cationem rei non extinguitur, ſecus ſi res intotum diruta ſit, licet eiſdem cæmentis in integrum fuerit reſtituta, *ibidem num.*13. 14.

Uſusfructus ſemel extinctus amplius non reviviſcit, *cap.*2. *in addit. num.*7. *in fin. lib.*1.

Uſusfructus re evicta ſemper reviviſcit, ſive uſusfructuarius ſciverit poſſe retractari, ſive ignoraverit, *ibidem num.*13.

Uſusfructus ob ſolemnem profeſſionem in religione capaci bonorum emiſſam non extinguitur, *cap.*8. *num.*17., & *in addit. num.*3. *lib.*1.

Uſusfructus in multis caſibus pars dominii eſt *cap.*15. *num.*7. *in fin. lib.*1.

Valet ſtipulatio, ut uſusfructus duret in hærede uſufructuarii, *cap.*23, *in addit, num.*6. *lib.*2.

Valet ſtipulatio, ut uſusfructus tranſeat in hæredem, *ibidem num.*7.

Uſusfructus, ſeu annuum legatum relictum ſub certo tempore alterius vitæ non extinguitur, licet iſte ante tempus obierit, ſed expectandum eſt tempus, quo ad talem ætatem pervenire potuiſſet, *cap.*19. *num.*9. *lib.*2.

USUSFRUCTUARIUS.

Ob dilapidationem uſufructu privatur, *cap.*24. *num.*5., & *in addit. num.*4. *lib.*1.

UTILITAS.

Pro utilitate publica multa de æquitate permittuntur, quæ de vigore juris non eſſent toleranda, *cap.*18. *num.*16. *lib.*1.

Utilitas publica præfertur utilitati privatæ, *cap.*15. *num.*3. *in fin. lib.*2.

UXOR.

Dicitur, quæ à jure non eſt prohibita, *cap.*3, *in addit. num.*5. *lib.*1.

Uxor dicitur, quæ quondam fuit uxorata, *ibidem*.

Uxor improrie dicitur, quæ non eſt, nec umquam fuit, *ibidem*.

Uxor in privilegiis intelligitur de Virgine, *ibidem num.*6.

FINIS.

VA1 1633537

166.
G.
26.

Digitized by Google